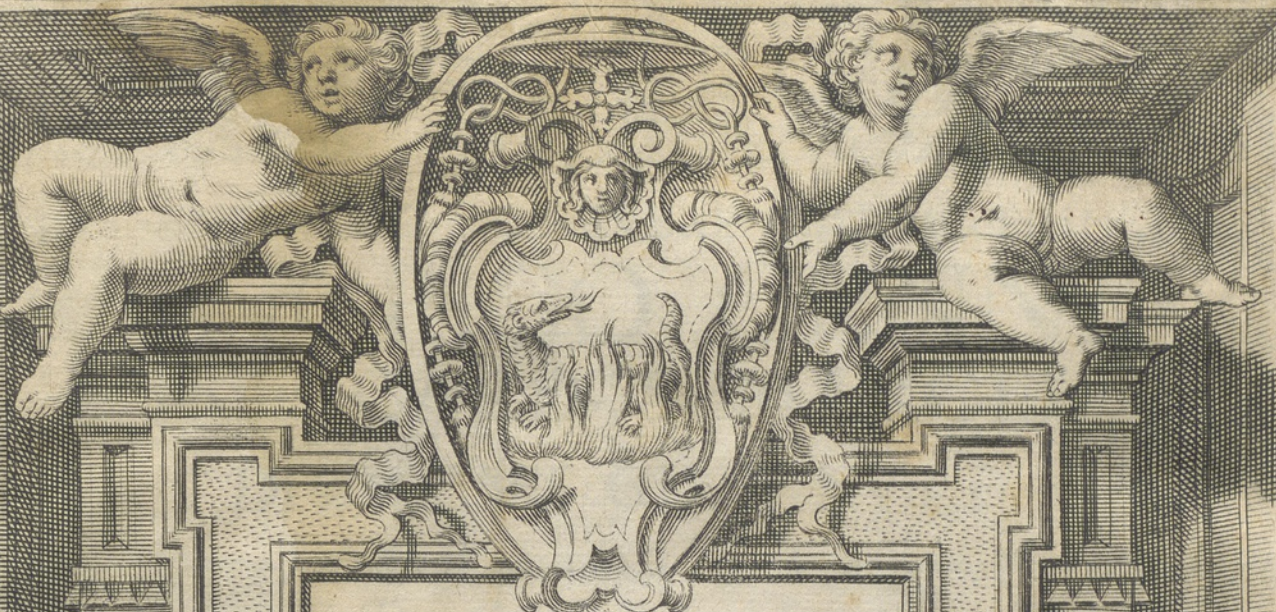
ARCHIVIO DI STATO PERUGIA
Perugia
I
2
BIBLIOTECA

~~VXII~~ – V – 61–112

COMPENDIVM IVRIS MVNICIPALIS CIVITATIS PERVSIÆ

Alphabetico ordine digeſtum

Authore

BARTOLOMEO GILIANO PERVSINO

Auctum

Adnotationibus Additionibus ac sac. Rotæ Rom. decisionibus hactenus non impreſsis

Opera ac ſtudio

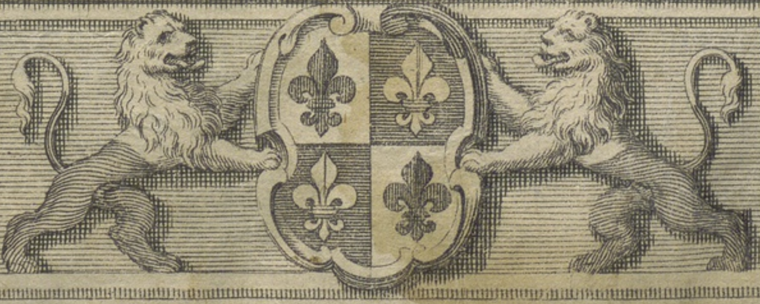
DIOMEDIS GILIANI

Eiusdem Authoris filij

AD EM.^M^ AC REV.^M^ DOM.

FRANCISCVM S.R.E. CARD. CENNINVM

S. Marcelli nuncupatum

Perusiæ Apud Angelum Bartolum 1635. Superior permiſsu

[illegible]

COMUNE DI PERUGIA · BIBLIOTECA ·
Nº 1000
ARCHIVIO STATO PERUGIA
Perugia I, 2

EMINENTISSIMO, AC REVERENDISSIMO PRINCIPI

FRANCISCO CENNINO

S. R. E. CARD. S. MARCELLI

DIOMEDES GILIANVS F.

PATIERIS, adorantium ritu, Aram tangere Purpuratæ Sapientiæ Tuæ, Cardinalis Ampliſſime, tenerum adhuc & vitæ dubium Infantem; quem ſiſto non victimam ſed donarium, neque ad vnius diei celebritatem, ſpero, ſed manſurum perpetuò, ſi modò Tu non indignum luce vitaque cenſueris. Poſthumus Parentis mei partus eſt, de Municipali Peruſino Iure: *qui quamuis liber, Tibi debetur, cui iure naſcitur, quidquid penes nos naſcitur. Eum, ſi placet, miti dignatus oculo, explorabis Germano more, ſit nè verè germanus, dignuſque tolli: qui clypeo impoſitus patrocinij Tui, ſecurus innatet per aſſilientes inuidiæ fluctus, nec temporis impetu abreptus feratur in pelagus obliuionis: vt qualiſcumque certè adoleſcat noſtræ obſes fidei, teſtiſque beneficentiæ Tuæ, ſincerus ac fidus. Neque .n. opinor, fuerit nefas, vt ſimul, dum auſpicatæ fœturæ producendæ ornandæque ſtudeo, non minùs ipſi mihi conſulam, atque vnam operam non vni duntaxat videar impendiſſe. Quippe cum debeam Genitoris Manibus geminam lucem, & vitæ & dignitatis, fluxam illam, hanc perennem à Tua manu; cuius me ſalutari contactu veluti radio quodam perfuſum, æternùm meritò gloriabor, ad Luſtralem Fontem Tuo ſuſceptum verèque natum auſpicio; non ſanè video poſſe, alio grati animi repercuſſu par in Parentem munus reflecti, quàm vt, vnde primùm traducta in Filium volente Patre lux eſt, inde etiam volente Filio deriuetur in Patrem, atque vnus idemque ſit accepti relatique auctor beneficij. Sic, ità dixerim, Fratri vita decuſque fuerit in Tuo nomine, viuetque Pater Tuo renatus munere in viuida ingenij ſobole immortalis: ſic ego duplici hoc pietatis officio functus, cum vtroque viuam, nouo Tibi veluti mancipatus iure: ſic Tu tergemina in nos liberalitate viues in tribus, & Sacro è numero ad orbis olim felicitatem (auguror & voueo!) non vana tergemini Regni capies auſpicia. Vale Princeps Eminentiſſime publico, cui natus es, bono diù ſoſpes. Peruſiæ. IV. Kal. Febr. CIↃ.IↃC.XXXV.*

COMUNE DI PERUGIA BIBLIOTECA

IV

PERILLVSTRI DOMINO SVO

DIOMEDI GILIANO

TYPOGRAPHVS S.

NVLLVS honeſtiùs gladius dimicat, quàm qui pro Aris, fociſque dimicat; nec vllus ſudat calamus glorioſiùs, quàm qui Patriæ, quàm qui Ciuibus ſudat. Colunt ſua ruſcula Ruſtici: ſyluam mulcent inibi natæ auiculæ: patrijs natat piſcis in vndis: præpoſteraque ſemper viſa, ne dicam ingrata, inſanaque ingenia, quæ collectum domi lingua, styloue ſplendorem, externis illuſtrandis potius ſordibus, quàm patrijs diſcutiendis tenebris, contulerunt. Non illa carorum pignorum corporibus lac, non illa ingenijs ſuccum præbet, quò inter alienam opulentiam, exilis, exucca, exanguis Parens, miſera macritudine illaudata tabeſcat: exhauſtuſque, exuberantibus in alienam fœcunditatem riuis, fons ipſe arens inglorius ſitiat. Vidit hoc, ſi quis alius, Vir Patriæ, ciuiumque commodis natus, tuus, Giliane, Pater, Bartholomæus: qui in iure, cauſſis, litiumque tricis ſedandis pari probitatis, ingenijque laude verſatus, ne quo temporis puncto ceſſaret, diurna voce litigantibus opitulatus, nocturnis lucubrationibus poſteritati conſultum ijt. Nec ille per amplum, communemque legum, Iuriſque campum laxauit currenti feliciter calamo habenas; ſed Patriæ vtilitatibus inhærens, intra priuati, municipalis, Peruſinique Iuris orbitam (Statutum vulgò vocant) ingenij, calamique impetum preſſit: cui illuſtrando, explicando, perficiendo intentus, quas ille, Deus bone, opes in opus congeſſit, quàs ex abditis profundi Oceani latebris gemmas expiſcatus! quæ vna me ratio, Giliane, mouit, vt communi Patriæ nomine tecum accuratis precibus agerem, ne ſudatas nobis Patris noctes, neue fratri, tua quoque cura curatiori, lucem inuideres. Macte triplici in Patrem, fratrem, patriam pietate. quorum dum alteri vitam poſtliminio mortis prorogas, alteri das, geminata vtriuſque gloria in te vnum, de tribus vno beneficio optimè meritum, acclamante Patria, redundabit. Vale.

APPROBATIO.

H*Anc eruditiſſimi Viri D. Bartholomæi Giliani Lucubrationem inſcriptam* Compendium Iuris Municipalis Ciuitatis Peruſiæ, *de Reuerendiſſimi Patris Inquiſitoris Generalis Peruſiæ, Vmbriæ, annexarumque Vrbium mandato, libentiſſimè legi, & vacat omni cenſura, nihilque continet moribus diſſonans, neque aduerſarium pietati: iure propterea typis mandari poſſe, ac euulgari è republica, & litteraria futurum cenſeo.*

Alexander Baleſtrinus I. C. & Eques Peruſinus.

Imprimatur

Fr. Vincentius Maria Pellegrinus Peruſiæ, Vmbriæ, annexarumque Ciuitatum Generalis Inquiſitor.

Imprimatur

Io: Nicolaus Leontius Theologus Deputatus pro Eminentiſsimo, & Reuerendiſsimo D. Cardinali de Vbaldis Peruſiæ Epiſcopo.

AD DIOMEDEM GILIANVM

Bartholomæi Patris Opera edentem in lucem.

HANNIBALIS VALERIANI.

LVci te dederat Genitor, tu fœnore magno
Luci docta Pius das monumenta Patris.
Hauſiſti vitam, ſed non manſurus in æuum,
Exeris hæc vllo non peritura die.
Viuite ſic ergo fœlices ambo, perennem
Vitam queis Pietas, queis Monumenta parant.

AD DIOMEDEM GILIANVM

Bartholomæi Parentis Opera in lucem edentem.

INCERTI.

POſthuma vt extincti Genitoris gloria viuat,
Quàm benè te pietas ingenioſa docet!
Ingenij monumenta tui ſuperaddis; vt vni
Debita fama tibi, par vtriuſque foret.
Laurea, qua Patrem exornas, vtrumque coronat:
Quam tibi dat Pietas, laurea tota tua eſt.

Foſſa, ſeu Scrobs, vulgo Forma. 149.
Frater. 149.
Fratres S. Franciſci. Monaſterium. 199.
Fratres S. Mariæ Seruorum. Monaſterium. 199.
Fructus. 150.
Fructus Dotis. 121.
Frumentum. 150.
Furioſus. 150.
Furnarius. Piſtor. 219.
Furtum. 151.

G

Gabbella, ſeu Vectigal. 151.
Grippa. 152.
Groſſi. Moneta. 201.
Gubernator. 152.
Gymnaſium. 154.

H

Habitans in Comitatu. 155.
Hemina. Menſura. 192.
Hæreditas. 155.
Homicidium. 156.
Hoſpitale S. Mariæ Miſericordiæ. 157.
Hypotheca. 159.

I

Illegitimus. Baſtardus. 33.
Immundiciæ. 160.
Immunitas. 160.
Incantationes. 161.
Incendium. 161.
Indemnitas. Fideiuſſio. 142.
Iniuria. 161.
Innouatio. Attentata. 28.
Inquiſitio. Accuſatio. 4.
Inſacculatores. Sacculus. 240.
Inſinuatio. 161.
Inſtantia Cauſarum. 164.
Inſtrumentum publicum. 164.
Inſultus. Offenſio. 211.
Intercaſellium. 165.
Intereſſe. Dotis fructus. 121.
Interpretes. 166.
Interrogatoria. 166.
Inuentarium hæredis. Hæreditas. 155.
Iudeus. 166.
Iudex. 166.
Iudex Communis, ſeu Decretorum. 167.
Iudicium ordinarium, & ſummarium. 168.
Iudicium executiuum. 169.
Iuramentum. 170.
Ius congrui. 170.

L

Labes vulgo Lama. Grippa. 152.
Laborator. Colonus Partiarius. 75.
Lacus Traſimenus. 170.
Latrina. Aquarium. 24.
Lauatoria. Viarum Magiſtri. 288.
Laudum. 171.
Legatum. 171.
Legatus, ſiue Orator. 172.
Legatus de latere. 172.
Legitima. 173.
Legitimatio filiorum. 181.
Lenocinium. 183.
Libellus. 183.
Liber Mercatoris. Mercator. 193.
Libra. Moneta. 201.
Licentia, ſeu Mandatum Iudicis. 183.
Lignamina. 184.
Lis litigioſum. 184.
Loca Pia. Monaſterium. 199.
Locatio, & Conductio. 185.
Locumtenens. 188.
Lucrum dotis. 121.
Ludus. 189.

M

Macellum. 189.
Magiſter. 190.
Magiſtri Viarum, ſeu Officiales Viarum. 288.
Maleficium. 190.
Mandatum Iudicis. Licentia. 183.
Mandatum Procurationis. 190.
Maritus. 191.
Maſſarij. 191.
Mater. 192.
Matertera. Amita. 9.
Matriculæ Artium. Collegia Artium. 71.
Matrimonium. 192.
Medicus. 192.
Menſura. 192.
Mercatura, Mercator. 193.
Merces, ſeu Stipendium. 194.
Meretrix. 195.
Milliarium. 196.
Minor. 196.
Molendinum. 198.
Monaſterium. Monachus. 199.
Moneta. 201.
Monitio. Citatio. 59.
Mons Malbus. 201.
Mons Pietatis. 202.
Mortuus. 202.
Mulier. 202.
Murator. 204.
Murus, ſiue Paries. 204.
Murus Ciuitatis. 204.
Mutuum. 205.

N

Neceſſarium. Aquarium. 24.
Nepos. 205.
Nobilitas. 205.
Nomen. 205.
Notarius. 206.
Nox. 210.
Nullitas. 210.
Nuncius, Baiulus. 30.
Nundinæ. 211.

O

Offenſio. 211.
Officia, & Officiales. 212.
Officialis Communis, ſeu Plateæ. 213.
Officiales, & Magiſtri Viarum. 288.
Oleum. 214.
Operarius. 214.
Orphanus. Pupillus. 234.
Oſtium, ſiue Porta. 214.

P

Pactum de retrouendendo. 214.
Pactum quotæ litis. 215.
Palea, ſeu Stipula. 215.
Panis. Piſtor. 219.
Paries. Murus. 204.
Paſſus. Menſura. 192.
Pater. 215.
Patruus. 216.
Paupertas. 216.
Pax. 217.
Pelles. 218.
Peruſinus. Ciuitas Peruſiæ. 62.
Pes. Menſura. 192.
Petens debitum iam ſolutum. 218.
Pia loca. Monaſteria. 199.
Pignus. 218.
Piſces. 218.
Piſtor. 219.
Platea. 219.
Pœna. 219.
Pondera. 223.
Pontes. 223.
Porci. 223.
Porta. Oſtium. 214.
Poſitiones. 224.
Poſſeſſio. 224.
Poteſtas. 225.
Præco, ſeu Tibicen. 225.
Præſcriptio. 225.
Præſidentes. Doctores. 115.
Priores Ciuitatis. 227.
Priuilegium. 231.
Probatio. 232.
Proceſſus. 232.
Procurator. Cauſidicus. 55.
Prodigus. 232.
Productio. 233.
Propinæ. Sportulæ. 248.
Proxeneta. 233.
Pupillus, Impubes. 234.
Puteus, Ciſterna. 234.

Q

Quæſtores. Conſeruatores Monetæ. 96.
Quietatio, ſeu Refutatio. 235.

R

Ratio adminiſtrationis. 235.
Rebellis. 235.
Recognitio Scripturarum. 235.
Reconuentio. 236.
Recurſus. 236.
Refutatio. Quietatio. 235.
Reintegratio Fœminarum. Fœmina. 131.
Religioſus. Monaſterium. 199.
Renouatio licentiarum. Licentia. 183.
Repetitio. 237.
Repræſaliæ. 237.
Reſtitutio in integrum. 237.
Retractus. Ius congrui. 170.
Reus. 237.
Rota. 238.

INDEX CAPITVM.

A

ABſentia. Pag. 1.
Abundantia. Annona. 10.
Accuſatio. 4.
Acta. 5.
Actor. 6.
Adiudicatio. 6.
Adulterium. 7.
Adunantia. Conſilium. 97.
Aduocatus. 7.
Ae verba incipientia ab hac diphthongo vide in lit. E.
Alimenta. 8.
Alluuio. Flumen. 144.
Ambaſciator. Legatus. 172.
Amita. 9.
Animalia. 9.
Annona. 10.
Annulus. 14.
Apocha. Scriptura. 243.
Appellatio. 15.
Aqua. 23.
Aquæductus. Fons. 144.
Aquarium. 24.
Arbiter. Compromiſſum. 79.
Arbores. 24.
Archiuium. 25.
Arena. Calx. 38.
Arma. 26.
Arredium. 27.
Articuli. 27.
Artifex. Collegia Artium. 71.
Artium Collegia. 71.
Arx, & Arcis Cuſtos. 28.
Aſcendentes. Auus. 29.
Attentata. 28.
Aucupium. Venatio. 282.
Audientia. 28.
Auditor Legati, ſeu Gubernatoris. 29.
Auditores Collegij Cambij. Collegium Cambij. 72.
Auus, Auia, Aſcendentes. 29.

B

BAiulus, ſiue Nuncius, aut Curſor. 30.
Bannimenta, ſeu Edicta. 31.
Bannitus. 31.
Baſtardus. 33.
Belluæ. Animalia. 9.
Bibliotheca Ciuitatis. Cenciaria. 57.
Blaſphemia. 38.
Bubulcaria. 38.

C

CAdus. Menſuræ. 192.
Calx, & Arena. 38.
Cambij Collegium. 72.
Camerarius. 38.
Campana. 42.
Cancellaria, Cancellarius. 43.
Canis. 44.
Capitaneus. 44.
Capita Regionum vulgo Caporiones. 44.
Carcer. 45.
Carcerum Cuſtodes. 46.
Carnes. 47.
Caſtellani Arx. 28.
Caſtrum, ſeu Pagus. 47.
Cataſtrum. 48.
Caualcata, ſeu Conuenticula. 54.
Cauſa. 54.
Cauſidicus. 55.
Cautio. 56.
Cenciariæ vectigal. 57.
Ceſſio. 57.
Ceſſio bonorum. 58.
Ciſterna. Puteus. 234.
Citatio. 59.
Ciuis. 60.
Ciuitas Peruſiæ, & illius bona. 62.
Clericus. 64.
Cloaca. 68.
Cluſium. 69.
Collecta. 74.
Collegia Artium. 71.
Collegia Studioſorum. Sapientiæ. 240.
Collegium Cambij. 72.
Collegium Cauſidicorum. Cauſidicus. 55.
Collegium Doctorum. Doctores. 115.
Collegium Mercantiæ. 73.
Collegium Notariorum. Notarius. 206.
Colonus Partiarius. 75.
Colonus Eccleſiæ. 77.
Columbæ. 77.
Comeſtibilia, ſeu Victualia. 77.
Comitatus, Comitatenſis. 78.
Comparatio literarum. Recognitio. 235.
Compenſatio. 78.
Compromiſſum. 79.
Condemnatio, Condemnatus. 95.
Conductio. Locatio. 185.
Confeſſio. 95.
Confiſcatio. 95.
Conſanguinitas. 96.
Conſeruatores Monetæ. 96.
Conſilium, ſeu Concilium. 97.
Conſilium Sapientis. 241.
Conſtitutiones Cardinalis Vrbini. 98.
Conſtitutiones Comitinæ. 99.
Conſtitutiones Marchiæ. 99.
Conſules. Collegium Mercantiæ. 73.
Contumacia. 100.
Conuenticula. Caualcata. 54.
Corbis. Menſuræ. 192.
Creditor, Debitor. 110.
Curator. 100.
Curſor. Baiulus. 30.
Cuſtos Arcis. 28.

D

DAmnum datum. 102.
Datio inſolutum. Adiudicatio. 6.
Debitor, Creditor. 110.
Debitor Ciuitatis Peruſiæ. 110.
Decimum. 111.
Decoctor. 112.
Decretum. 112.
Delictum. Maleficium. 190.
Denunciatio. Accuſatio. 4.
Depoſitaria Pignorum. 113.
Deſertio cauſarum. Inſtantia. 164.
Dies. Nox. 210.
Diffamatio. 113.
Dilatio. 113.
Directores. 114.
Diſcuſſio. 114.
Diuiſio. 115.
Doctores. 115.
Dogana. Collegia Artium. 71.
Domus. 116.
Donatio. 117.
Dos. 119.
Dotis fructus. 121.
Dotis lucrum. 121.

E

ECcleſia. 122.
Edicta. Bannimenta. 31.
Aedificium. 123.
Aegidianæ. Conſtitutiones Marchiæ. 99.
Emancipatio. 124.
Emptio. 124.
Aeſtimum. Cataſtrum. 48.
Examen. Teſtes. 275.
Exceptio. 124.
Excommunicatio. 126.
Exculpatio. 126.
Excuſſio. Diſcuſſio. 114.
Exemptio. Immunitas. 160.
Exequutio, Exequutor. 126.
Expenſæ litis. 129.
Extractus, ſeu Regiſtrum. 129.

F

FAllitus. Decoctor. 112.
Falſitas. 130.
Fama. 130.
Famulus. 130.
Fœmina. 131.
Feneſtra. 137.
Feriæ. 138.
Feſtiuitates. 141.
Fideicommiſſum. 142.
Fideiuſſio. 142.
Fides. 143.
Filius. 143.
Fines. Termini. 271.
Fiſcus Fiſcalis. 144.
Florenus. Moneta. 201.
Flumen. 144.
Foculare. 145.
Fœmina. 131.
Fons. 144.
Forenſis. 145.
Forum. 147.

Ruinoſum. 239.

S

SAcculus Officialium. 240.
Salarium, ſeu Stipendium. 240.
Sapientiæ. 240.
Sapientis Conſilium. 241.
Satiſdatio. 241.
Schola, Scholaris. 242.
Scriptura. 243.
Senex. 243.
Sententia. 243.
Sequeſtrum. 245.
Simulatio. 246.
Societas, Soccita. 246.
Sodomia. 246.
Solutio. 247.
Soror. 247.
Sponſalia. 248.
Sportulæ, ſeu Propinæ. 248.
Spurius. Baſtardus. 33.
Statera. Pondera. 223.
Statutum. 249.
Strata. Via. 285.
Studium. Gymnaſium. 154.
Subhaſtatio. 252.
Subſidium. 254.
Succeſſio ab inteſtato. 254.
Summarium Iudicium. 168.
Sus. Porcus. 223.
Suſpectus. 265.
Syndicatus. 266.
Syndicus Ciuitatis. 267.
Syndicus Pagi, ſeu Caſtri. 268.

T

TAbernarius. 269.
Tegularius. 270.
Tenuta. 270.
Termini. 271.
Terminus. Dilatio. 113.
Tertiarij. Monaſterium. 199.
Teſtamentum. 271.
Teſtes. 275.
Tortura. 279.
Turbatiua. 279.
Turris. 280.
Tutor. 280.

V

VAſa. 281.
Vectura animalium. 282.
Venatio. Aucupium. 282.
Venditio. 283.
Venenum. 284.
Verſatorium. Aquarium. 24.
Veſtimentum. 284.
Via. 285.
Viarum Magiſtri. 288.
Vicarij Comitatus. 292.
Victualia. Comeſtibilia. 77.
Vinum. 294.
Vniuerſitas. 294.
Vſura. 295.
Vxor. 295.

In corpore huius Operis ſunt impreſſæ, vltra illas in fine, deciſiones infraſcriptæ.

Albenſis Gabbellæ, ſeu Onerum 28. Iunij 1630. coram R. P. D. Merlino. 65.
Peruſina Succeſſionis de Alphanis 1. Februarij 1634. R. P. D. Dunozet. 256.
In eadem 29. Maij 1634. eodem. 257.
In eadem 19. Iunij 1634. eodem. 258.
Peruſina Releuationis Teſtamenti 7. Maij 1632. R. P. D. Pirouano. 273.

Habes in fine Operis.

Conſtitutiones Cardinalis Vrbini. 1.
Taxam Cancellariæ Criminalis. 17.

COMPENDIVM IVRIS MVNICIPALIS CIVITATIS PERVSIAE ALPHABETICO ORDINE DIGESTVM

Cum Adnotationibus.

ABSENTIA.

SVMMARIA.

Abſens citari quomodo debeat ex Statuto in princ. & quid in eo, qui accuſauit, & carcerari fecit aliquem ex Comitina in fine princ. Quid de iure communi num. 19. & ſeq.

Abſens quis dicatur num. 1. & ſeqq.

Abſentia eſt probanda num. 6. & quomodo probetur num. 7. & ſeq. & poteſt etiam probari poſt ſententiam num. 10.

Abſuturus an poſſit cogere ad agendum num. 11.

Statutum contra abſentem non comprehendit abſentem & impeditum num. 12.

Procurator abſentis debet citari vbi adeſt, & actor habet notitiam num. 13.

Coniunctus non admittitur pro coniuncto abſente vbi adeſt Procurator num. 14. vbi declaratur. & quando admittitur non poteſt ſubſtituere ante litem conteſtatam num. 40.

Procurator qui non acceptauit mandatum non dicitur Procurator num. 15. & vide num. ſeq.

Procurator generalis poteſt citari ante litem conteſtatam, & cum eo inchoari iudicium num. 17.

Procuratores duo non cenſentur inſolidum conſtituti num. 18.

Curator bonis abſentis quando, & quomodo detur num. 20.

Diuidere ſi quis velit cum abſente quid faciendum num. 21.

Statutum poteſt dare modum citandi, & ille eſt ſeruandus num. 22.

Proclama quomodo fiat num. 23.

Citatus tenetur dimittere Procuratorem ſi ſe abſentat, aliàs proceditur per proclama de iure communi num. 24.

Citandus ſi habeat plures domos in qua debeat citari num. 25.

Amici citantur ad defendendum num. 26.

Conſanguinei qui dicantur num. 27. vbi quod etiam cognati, & quod Statutum debeat intelligi de proximioribus num. 28.

Proximioritas an ſit probanda num. 29.

Citatio vnius conſanguinei non ſufficit cum duorum requiritur à Statuto num. 30. & ſeqq.

Clericus an debeat citari tanquàm conſanguineus num. 33. vbi etiam de Monacho.

Fœmina an debeat citari vti conſanguinea num. 34.

Terminus aſſignandus ad comparendum debet eſſe ſufficiens num. 35.

Terminus datur ad certiorandum abſentem num. 36.

Terminus competens eſt vnus dies pro ſingulis 20. milliaribus num. 37.

Conſanguineus citatus pro abſente an poſſit Procuratorem conſtituere num. 38.

Subſtitutioni non eſt locus vbi eſt electa induſtria perſonæ num. 39. maximè ante litem conteſtatam n. 40.

Sententiam nullam dicens ex quo abſens habebat conſanguineos, vel affines citandos tenetur probare num. 41.

Vicini qui dicantur num. 42. & ſeq.

Abſenti tempus ad appellandam, & dicendum de nullitate quando incipiat num. 45. & ſeq. & quando poſſit dicere num. 49.

Appellare ſi omiſit Procurator quando poſſit dominus num. 47. & ſeq.

A ABSENS A à Ciuitate, vel Comitatu Peruſiæ nullis relictis
B Procuratoribus, B ſi ab aliquo conueniendus in iudicio
C ſit C debet fieri proclama
D generale D per Baiulum in Parochia abſentati in tribus locis Vrbis hac ſub formula. Si quis ſit legitimus Procurator N. Abſentis, qui velit pro ipſo in iudicio comparere, eumque defendere, debeat in termino &c. comparere coram tali Iudice &c. Et ſi quis compareat habens legitimum mandatum, vel ſi de rato pro tali abſente promittat debet admitti, & cum eo iudicium fieri, Nemine autem in dicto termino aſſignato comparente tunc ad inſtantiam Actoris debent cita-
E ri nominatim duo proximiores E conſanguinei abſentis, ſi conſanguineos in Ciuitate, vel Comitatu habuerit, & ſi non duos, ſed vnum tantùm haberet, tunc vnus. Sed ſi non conſanguineos haberet, ſed affines, tunc duobus, vel vni
F reſpectiuè aſſignatur F terminus, in quo debeant comparere, & curam Iudicij, ſeu bonorum ipſius abſentis legitimè aſſumere, & cum eis, vel
G eo iudicium G fieri debet. Quod ſi non comparuerint in termino præfixo, tunc contra talem

*dentiam. num.*81. *de offic. deleg.* & præſertim quando
conſtituti fuerunt Procuratores cum libera, ſed con-
trarium tenuit *Rot. apud Gomeſ. deciſ.* 29. *quæ ſunt im-
preſſæ poſt deciſ. Reuerendiſſimi Coccini Decani, & vi-
de Gratian. diſcept. forenſ. cap.*201. *tom.*2. *& Rot. co-
ram Ludouiſ. deciſ.* 280. *& ibi Beltram. in addit.*
19 C De iure communi quomodo † citetur abſens *vi-
de Bal. conſ.*154. *lib.* 3. *Marant. de ord. Iudic. par.*6.
mem. 1. *de citat. num.* 101. *Pacian. de probat. lib.* 2.
20 *cap.*48. *num.*37. *& ſeqq.* & quod detur curator † bo-
nis abſentis de iure communi præſupponit Statutum
noſtrum *in princ. d. Rubr.* 26. *lib.*2. *&* dixit *Bal. in l.
curator ff. de curat. fur.* de quo curatore *vide Menoch.
de arbitr. caſ.* 150. *num.* 25. *& ſeqq. Pacian. d. lib.* 2.
cap. 8. *num.* 2. *& in addit. Crau. conſ.* 558. *lib.* 5. *&*
21 *Eugen. conſ.*39. *& conſ.*40. *lib.*2. & in terminis † di-
uiſionis faciendæ cum abſente, quomodo ſit proce-
dendum in terminis iuris communis *vide Petrum de
Vbald. de duobus fratr. par.* 11. *num.* 26. Quod Sta-
22 tutum † poſſit introducere modum citandi præter
formam iuris communis *tradit Bonacoſ. in quæſt. cri-
min. in verb. Abſens poſt princ. par.* 1. & in ſimili Sta-
tuto *vide Carpan. ad Stat. Mediol. par.*1. *cap.* 2. & ſi
non obſeruetur forma Statuti, acta omnia ſunt nulla.
Corn. conſ. 17. *num.* 7. *lib.* 1.
23 D Tenor proclamatum † cum relatione facienda
per Baiulum habetur *per Speculat. in tit. de cit. §. ſe-
quitur num.* 12. *& vide etiam Bal. d. conſ.*154. *lib.* 3.
24 Si principalis fuiſſet † ab initio in iudicio, quia tene-
batur relinquere Procuratorem. *Bal. in l. ab eo. num.*6.
C. quom. & quan. Iud. tali caſu vbi non haberet do-
mum, vel neminem in ea reliquiſſet, poteſt etiam per
proclama citari de Iure communi. *Marant. d. par.*6.
*mem.*1. *de citat. num.*99. *& ſeqq.* vbi quod debet fieri
proclama in illa vicinia Ciuitatis vbi conſueuerat iſte
25 conuerſari. Si citandus habeat duas domos † in di-
uerſis Parochijs, quod ſit in electione citari facientis
vel Iudicis, vel Nuntij citare eum vbi voluerit. *Car-
pan. ad d. cap.* 2. *num.* 28.
E Citatio non ſolum conſanguineorum, ſed ami-
26 corum † ad defendendum fit etiam de iure communi.
*l. ergo. & ibi Bart. ff. ex quib. cauſ. maior. cum alijs per
Gram. conſ.* 1. *num.* 1. *poſt deciſiones.* Conſanguinei
27 qui ſint † dicam *in verb. Conſanguinitas.* & in hac ma-
teria quod admittantur etiam cognati, & in illis ha-
beat locum Statutum dixit pluries Rota, & ſignanter
coram *Gomeſ. deciſ.*102. *poſt deciſ. Reuerendiſſimi De-
cani Coccini, & deciſ.*86. *num.*5. *in impreſſis apud D.
Cenc. poſt eius tract. de Cenſib. cum alijs per Picum ad
Stat. Vrb. lib.*1. *cap.*151. *Gloſ.*13. *num.*6. *& ſeq.* & in
noſtro Statuto hoc omnino debet admitti tum atten-
to Iure canonico, tum quia verbum conſanguinei fuit
poſitum ad differentiam affinium, vt ex lectura patet,
& benè conſiderat *Boccacc. ad Egid. gloſ.* 3. *num.*90.
28 Quamuis Statutum non dixiſſet † de proximioribus,
tamen de illis intelligeretur. *Corn. conſ.*29. *ſub num.*6.
lib. 3. *& latiùs Pic. d. gloſ.*13. *num.* 1. *& ſeqq.* qui di-
cuntur ij, quos nemo antecedit. *l. proximus. vbi gloſ.
& Alciat. ff. de verb. ſign. Caſſan. in Conſtit. Burgund.
rubr.* 4. *§.* 7. *in verb. Deſprocinſ. parenz. num.* 4. *fol.*
163. An requiratur probatio iſtius proximioritatis,
29 † an verò ſufficiat probare conſanguinitatem *vide
Surd. deciſ.*106. *num.* 8. *& ſeq.* vbi quod ſufficit pro-
bare coniunctionem, & idem dixit *Rota deciſ.* 693.
num. 2. *par.* 2. *recent. & coram Ludouiſ. deciſ.* 406.
*num.*6. *& ibi Beltram. num.*19. *& Caualer. deciſ.*575.
30 *num.* 7. Vnius citatio non ſufficit, † cum duorum
requirat Statutum, vbi adſunt, & alias ſententia eſt
nulla. *Bonacoſ. in quæſt. crimin in verb. accuſatio fol.*9.
2. *latere par.* 1. *latiùs Pic. ad d. Stat. Vrb. gloſ.*12. *n.* 1.
& ſeqq. Rot. apud Ludouiſ. deciſ. 473. *num.* 10. *& in
his terminis dixit Rota in d. Peruſina Pecuniaria, ſeu
Societatis coram D. Cardinali Virili, quæ eſt in fine*
31 *deciſ.*1. *num.* 1. *& ſeqq.* Vbi hoc intelligit † etiam
quod duo proximiores non reperiantur in eodem
gradu, quia ſi non adſunt in eodem gradu, debent ci-
tari duo etiam in diſpari gradu, vbi adſunt, & videtur
hoc idem ſentire *Boccacc. ad Egid. Gloſ.* 3. *num.* 95.
32 Et quod Statutum debeat † intelligi de proximiori-
bus, ſi ſint idonei, vel proximis poſt eos, ſi primi non
ſunt idonei, & ſic gradatim. *Bald. in l. fin. num.* 3.
verſ. & eſt argumentum. C. de verb. ſignif. Clericus
33 proximior † an debeat citari *vide Adnot. ad Statut.
Parmæ ſub rubr. de mulier. ext. territ. in verb. perue-
niant in agnatos. fol.*123. *& Pic. ad Stat. Vrb. d. gloſ.*
13. *num.*12. & in Monacho *num.*24. Fœmina etiam
34 † conſanguinea non deberet citari, quia non poteſt
eſſe procuratrix. *ad l. fœminæ, vbi præſertim Dec. num.*
14. *ff. de reg. iur. & faciunt DD. per Pic. dict. gloſ.*
13. *num.* 95. *& ſeqq.* Ad materiam *vide in verb. mi-
nor.* vbi de conſenſu conſanguineorum in contracti-
bus.
35 F Terminus † debet eſſe ſufficiens ad hoc, vt cita-
tio peruenire poſſit in abſentis notitiam. *Bald. conſ.*
411. *verſ. & propter breuitatem. lib.* 4. *Afflict. deciſ.*
124. *in fin. Caputaq. deciſ.*261. *num.*7. *& ſeqq. par.*2.
36 Et quod ſi abſentis † nomine aliquis compareat ſit
dandus terminus ad certiorandum *dixit Carpan. ad
d. cap.* 2. *num.* 22. *poſt Menoch.* qui in ſimili Statu-
to loquitur *de arbitr. caſ.*227. *num.*6. *& ſeqq.* vbi ter-
37 minus competens † eſt vnus dies pro ſingulis viginti
milliaribus, & ſi ignoretur, quo in loco abſens ſit ar-
bitrio Iudicis relinquitur, & quod dicitur de viginti
milliaribus pro ſingulo die adſunt *tex. in l.*1. *ff. ſi quis
caut. & in l.* 3. *ff. de verb. ſignif.* & quod in qualibet
hebdomada detur vnus dies pro quiete. *Soc. in l.* 1.
num. 1. 4. *&* 5. *ff. ſi quis caut. vide tamen Rota apud
Ludouiſ. deciſ.* 501. *num.* 3. *& ſeqq.*
G An iſti citati pro abſente poſſint Procuratorem
38 † conſtituere adeo vt actor deinde poſſit litem cum
Procuratore proſequi ex dictis verbis, credo quod
non, ſed quod debeant citari proximiores pro adim-
plemento formæ Statuti. *Franc. in cap. cum parati.
num.*3. *&* 4. *de appellat.* & quia cenſetur electa indu-
ſtria perſonarum, quo caſu non poteſt fieri ſubſtitu-
tio *idem Franc. in cap. is cui. num.* 2. *in fin. verſ. &
adde quod vbicumque extr. de off. leg. in* 6. *Bald. in l.
quiſquis. num.* 2. *C. de Epiſc. & Cler. Imol. in l. ſi ſic
ſtipulatus* 133. *num.* 8. *poſt princ. verſ. ſi verò dubita-*
39 *tur ff. de verb. oblig.* ex qua induſtriæ electione † fa-
cultas ſubſtituendi denegatur ijs, quibus etiam de iu-
re communi competeret. *Roman. conſ.* 266. *num.* 1.
verſ. 2. *quia. Felyn. in cap. cum dilecta. verſ. geſta.
numero quadrageſimo. verſ. ſecus de reſcript.* Verùm
hoc non firmo pro conſtanti, & contrarium ali-
quando fuit ſeruatum, ſed ſaltem ſubſtitutio denega-
40 bitur † ante litem conteſtatam, vt dicitur de coniun-
cto comparente ad defendendum coniunctum. *Spe-*

abſentem procedi poteſt prout iuris fuerit, citatis tamen ad omnes actus, etiam ad ſententiam diffinitiuam, dictis duobus proximioribus conſanguineis, ſeu proximiore conſanguineo, qui & ſi non comparuerint, omnis proceſſus factus, & ſententia lata contra abſentem valent, ſi autem comparuerint tunc tanquam legitimi contradictores poſſint iura abſentis allegare, ipſumque defendere, ac etiam appellare. Si ve-
H rò abſens non haberet H conſanguineos, vel affines duos, vel vnum, tunc debent citari duo ex
I vicinis I proximioribus illius habitationi, necnon Procurator Communitatis ad ſuſcipiendam curam bonorum abſentis, & vt ſupra de conſanguineis dictum eſt, iudicium fiat, & proceſſus erit validus. Poterit tamen abſens infra biennium à die ſui reditus, vel illius ſucceſſor per dictum tempus incipiendum à die ſcientiæ, vel mortis dicti abſentis, ſi fuerit maior, ſi autem minor poſt completam minorem ætatem com-
L putandum, querimoniam L exponere, iudicium mouere, & huiuſmodi proceſſum nullum dicere. Quibus terminis elapſis, & ſeruata dicta forma proceſſus factus, & ſententia lata plenam roboris firmitatem habebit, vt de prædictis omnibus habetur in Stat. rubr. 26. lib. 2. fol. 14. Si conſanguinei longe diſtaret à Ciuitate quid ſeruandum vide Comit. Conſt. p. 1. rubr. 11. §. & quia. quæ tamẽ loquitur de conſanguineis minorum. Quando autem quis fortaſſe aduena accuſaſſet, & carcerari feciſſet aliquem, & poſtea ſe abſentaſſet, tunc obſeruatur alius modus citandi, de quo in d. Comit. par. 1. rubr. 2. cap. 7. fol. 6. & de aduenis vide etiam in verb. forenſis.

Adnotationes.

1 A Quis dicatur abſens, † & abſentiarum ſpecies,
quæ ſint *vide apud Sfort. Odd. in tract. de reſtit. in integr. par. 1. quæſt. 5. art. 6. & 7. num. 26. & ſeqq.* &
variatur interpratatio ſecundum diuerſas materias,
& diuerſos effectus. *Bal. in l. præſens 5. ff. de Procur.*
2 Sed propriè, & ſtrictè abſens † dicitur ille, qui non
eſt in Ciuitate. *Balb. in tract. de præſcript. par. 1. quæſt. 4. princ. quæſt. 2. num. 6. Pacian. de Probat. lib. 2. cap.* 48. vel qui non eſt in Ciuitate, vel ſuburbijs, aut
pertinentijs Ciuitatis. *Bal. in §. 1. num. 2. inſtit. de vſucap.* & ita procedit Statutum noſtrum dum loquitur de abſente à Ciuitate, vel Comitatu Peruſiæ. Ve-
3 rum quia Baldus dicit, † quod hoc procedit quando
habent ſeparatas Iuriſdictiones vna Ciuitas ab altera, & non reguntur ab eodem Præſide, nec ſuperiorem recognoſcunt; ſecus verò ſi plures Ciuitates ſub eodem Præſide regerentur, quia tunc diceretur abſens, qui non eſt in Iuriſdictione illius Præſidis, cumquè Gubernator Peruſiæ tamquam Præſes Prouinciç Vmbriç habeat quoque ſub Gubernio Ciuitatem Aſſiſij, & alias Ciuitates, vt ſcripſit etiam *Odd. d. q. 5.*
4 *art. 6. num. 31.* ideo ſi quis Peruſinus † ſe abſentauerit, & ad dictas Ciuitates Præſidatui ſubiectas acceſſerit, videtur dicendum poſſe ipſum tamquam præſentem citari coram Præſide, ſi verò eſſet conueniendus coram alio Iudice, puta coram Rota, tunc abſque dubio eſſet obſeruandus modus, & forma Statuti, cum non extendatur eius Iuriſdictio ordinaria extra Ciuitatem, & Comitatum Peruſiæ, & talis re-
5 ſpectu Rotæ non poſſet dici præſens. Abſens † non
dicitur, qui habet Peruſiæ domicilium, licet ſit in Alemania. *Bal. in auth. hoc ita. num. 5. C. de duob. reis.*
6 Probatio abſentię videtur neceſſaria † antequam pro-
cedatur iuxta formam traditam à Statuto. *Bal. in l. ſi curator. ff. de curat. Furioſ. Veſtr. in Prax. lib. 1. cap. 5. num. 4. ante med. verſ. docto de eius receſſu, vel abſentia. Rot. deciſ. 486. num. 3. verſ. hoc enim. par. 2. recent. per Farinacc.* & in terminis huius Statuti quando non fuit factum proclama in Parochia vbi degebat reus conuẽtus pro nullitate *reſpondit Rota in Peruſina Pecuniaria, ſeu Societatis Veneris 30. Aprilis 1627. coram nunc Eminentiſſimo Card. Virili*, quæ eſt in calce operis *deciſ. 1. num. 5.* Quomodo autem pro-
7 betur † abſentia *vide Marcell. Cala de modo articul. num. 458. & alia ad materiam vide per Maſcard. de*
8 *Probat. vol. 1. concluſ. 5. & ſeqq.* & vt de † validitate
proceſſus, & ſententiæ non poſſit dubitari, opus eſt, vt antequam fiat proclama præcedant diligentiæ per Curſores, ſeu Baiulos de reperiendo reũ *ad Maſcard. vbi ſup. concluſ. 8. num. 6. Boccacc. ad Egidian. cap. 25.*
9 *lib. 5. gloſ. 3. num. 118.* & creditur † relationi ipſorum.
Gabr. de citat. concluſ. 4. num. 9. Rota deciſ. 8. num. 1.
10 *par. 4. diuerſ.* Nota tamen, quod de abſentia † poſ-
ſet doceri quandocumque etiam poſt ſententiam *Rota apud Creſcen. deciſ. 1. num. 2. de ſent. & re iudic. &*
11 *deciſ. 871. par. 3. diuerſ.* Abſuturus † autem an poſſit
quem cogere ad agendum *vide Paul. de Caſtro in l. vn. num. 4. C. vt nemo inu.* vbi pro negatiua tenet de
12 Iure communi. Statutum contra abſentem † non
habet locum contra abſentem, & impeditum. *Ruyn. conſ. 24. lib. 4. num. 6. verſ. & licet forte.*
13 B Si ergo abſuturus † dimiſiſſet Procuratorem, &
Actor haberet ſcientiam, talis Procurator debet citari, vt fuit deciſum *in dicta Peruſina, quæ eſt in fine*
14 *deciſ. 1. num. 6.* & facit, quia coniunctus † non admit-
titur pro coniuncto abſente vbi ille habet Procuratorem in actis *Rota deciſ. 200. num. 2. par. 3. diuerſ.* dummodo iſte Procurator nõ ſit negligens. *Beltram.*
15 *ad Ludouiſ. deciſ. 531.* Sed ſi Procurator † nollet ac-
ceptare huiuſmodi mandatum, & onus tale ſuſcipere, non diceretur Procurator. *l. 2. ff. de Procurat.* credo tamen, quod iſte poſſet citari per rationes. *Verall. deciſ. 319. num. 3. lib. 3.* & hoc ſine difficultate eſſet ve-
16 rum vbi Procurator acceptaſſet † mandatum gene-
rale abſentis in aliqua alia cauſa, tunc enim in omnibus eius cauſis teneretur eum defendere. *clem. 1. de Procurat. Bouer. in ſing. ſub verb. citatio, & peremptorium. num. 21.* vbi firmat, quod quando dominus
17 eſt abſens ſufficit citare Procuratorem etiam an-
te litem conteſtatam, & quod poſſit inchoari iudicium cum generali Procuratore in Curia. *Saluſt. in Prax. lib. 2. c. 19. Rota coram Ludouiſ. deciſ. 86. num. 1.*
18 *& deciſ. 127. num. 8.* Si fuerint duo † Procuratores
conſtituti non intelliguntur inſolidum conſtituti. *cap. ſi duo de Procurat. in 6.* quod limitat *Dec. in cap. pru-*

dentiam

culat. de Procur. §. 2. num. 9. Roman. conſ. 241. num.
10. verſ. item nec habens. Vant. de nullit. ex def. mand.
num. 129.
41 H Qui diceret † nullam ſententiam ex eo, quod
abſens habebat conſanguineos, vel affines deberet
probare. *Hier. Laur. deciſ. Auenion.* 22. *num.* 6. *&*
dicetur in verb. minor. vide tamen eundem num. 7. *&*
ſeq.
42 I Vicini † dicuntur ij, qui vocem audire poſſunt.
l. 1. *§. eodem autem tecto. & §. ſeq. ff. ad Syllan. Alex.*
in l. fin. num. 1. *C. de his quib. vt in dign. Tiraq. de re-*
tract. lignagier. §. 1. *gloſ.* 9. *num.* 21. *Menoch. de ar-*
bitr. caſ. 222. *num.* 14. *& ſeqq.* vbi multa alia ad ma-
43 teriam ponit. Et licet Statutum non dixiſſet † de pro-
ximioribus, tamen de iure de iſtis intelligeretur, &
dictum eſt ſupra in conſanguineis *num.* 28. & in vici-
nis reſpondit *Corn. conſ.* 29. *num* 6. *& num.* 15. *lib.* 3.
vbi latè de vicinis, & debet intelligi de vicino, qui
habet propinquitatem à pluribus lateribus. *Afflict. de*
iure prothomiſ. §. 7. *num.* 1.
44 L De hac quærela, quam poteſt proponere † ab-
ſens infra biennium à die reuerſionis *vide Petr. Gre-*
gor. in eius tract. de appellat. lib. 1. *cap.* 7. *& cap.* 8.
num. 9. *&* 10. *Felyn. in cap. conſultationibus. num.* 7.
de off. deleg. Marſ. in l. patre, vel marito. num. 97. *ff.*
de quæſt. Aſyn. in prax. iudic. §. 32. *cap.* 2. *lim.* 32.
45 Quod ſi abſens habita notitia † ſententiæ neſciuerit
an fuerit data pro ſe, vel contra, non currat tempus
præfixum. *Gloſ. in cap. concertatio. & ibi Gemin. de*
appellat. in 6. *Caſtr. in l. ab eo Iudice. num.* 5. *C. quom.*
& quand. Iud. Felyn. in cap. quoad conſultationem.
num. 33. *verſ. conſidera in fin. de re iud. Dec. in cap.*
non concupiſcentiam in 2. *lect. in fin. de conſt. & conſ.*
222. *num.* 5. *Rota apud Reuerendiſs. Coccinum Deca-*
num deciſ. 356 *num.* 2. & in abſente, quod præſumatur
46 appellaſſe in tempore † à die ſcientiæ, cum illa non
præſumatur. *Bal. in l.* 1. *num.* 4. *C. de appell. cum alijs*
per Menoch. de præſumpt. lib. 2. *præſumpt.* 95. *num.* 7.
Addo Purpurat. conſ. 178. *num.* 7. *in fin. lib.* 1. *Crot.*
conſ. 7. *num.* 14. *Cephal. conſ.* 109. *num.* 5. *lib.* 1. *Lan-*
cellott. de attent. cap. 52. *limit.* 50. *num.* 178. *& ſeqq.*
Barz. deciſ. Bonon. 37 *num.* 1. *Rot. deciſ.* 55. *num.* 3.
47 *par.* 1. *diuerſ.* Si abſens dimiſiſſet † aliquem non com-
peteret iſta facultas, vt in reſtitutione in integrum
reſpondit *Pariſ. conſ.* 99 *num.* 14. *lib.* 4. quia ſibi im-
putare debet, ſi negligentem Procuratorem conſti-
tuit, *vt poſt Rot. tradit Beltram. ad Ludou. deciſ.* 573.
48 *num.* 13. Et quod ſi Procurator, † qui interuenit pro
abſente non appellauit à ſententia lata contra princi-
palem præiudicet Domino. *Rota deciſ.* 138. *par.* 2. *re-*
cent. per Farinacc. vbi fuit etiam denegata reſtitutio
in integrum, quia erat cœpta executio, & quando
poſſit Dominus appellare, vbi omiſit Procurator, *vi-*
de Afflict. deciſ. 344. *num.* 3. Aduerte etiam, quod li-
49 cet poſſit abſens † infra biennium dicere de nullitate
proceſſus, hoc tamen intelligitur dummodo habeat
cauſas, & capita nullitatum præter illam, quod non
fuerit iudicium validum contra ipſum ex non ſeruata
forma iuris communis, quæ abſque dubio allegari
non poteſt, quia aliàs Statutum fruſtratum eſſet, &
ſenſus illius fuit præſcribere tempus ad dicendum de
nullitate cum poſt tempus aſſignatum, velit quod
proceſſus, & ſententia plenam roboris firmitatem
obtineat, vt legitur in finalibus verbis dicti Statuti,

ACCVSATIO.

SVMMARIA.

Accuſatio, Inquiſitio, & Denunciatio ex Stat. lit. A. in quo differant num. 1.

Accuſator non proſequens, vel non probans accuſationem &c. punitur, & de falſa accuſatione &c. ex Statut. lit. B. & vide num. 5.

Accuſare quando poſſit accuſatus ex Statut. lit. C. & num. 6.

De maleficio intra quantum temporis poſſit cognoſci ex Stat. lit. D. & vide num. 7.

Accuſator conſequitur quartam partem pœnæ ex Bulla Pij IV. lit. E. Declara vt num. 8.

Iurans non accuſare aliquem poteſt denunciare num. 2.

Statutum ſi prohibeat accuſationem, impeditur proceſſus num. 3.

Accuſatus an poſſit eligi ad honores num. 4.

DE Accuſationibus habetur Stat. lib. 3. rubr.
1. fol. 1. vbi multa requiruntur, vt accu-
ſatio ſubſiſtat, & de Inquiſitionibus vide d. lib. 3.
rubr. 2. & de Denunciationibus rubr. 3. eod. lib.
A & vide ver. Sindicus. A De non proſequente, vel
non probante accuſationem, vel inquiſitionem
vide Stat. rubr. 6. lib. 3. & de faciente, vel fieri
faciente falſam accuſationem, vel inquiſitionem,
vel denunciationem, & de falſo infamante ha-
bes Stat. rubr. 8. d. lib 3. vbi quod debet ſoluere,
& pati eandem pœnam, quam pati, & ſoluere
deberet talis accuſatus &c. debetque condem-
nari in expenſis ex Conſtit. Card. Vrbini cap. 13.
B B De falſo nemo poteſt accuſare niſi facto de-
poſito Stat. rubr. 9. lib. 3. & dicetur ver. falſitas.
Quo tempore accuſatus reaccuſet Stat. rubr. 7.
C d. lib. 3. C Datur terminus ad cognoſcendum de
D maleficijs in Stat. rubr. 10. eod. lib. 3. D Accuſa-
tores quartam partem pænarũ bannimentalium
conſequi ſolent, vt dicitur in Bulla Pij IV. ſub dat.
20. Aprilis 1564. in Bullar. nou. tom. 2. conſtit.
44. incip. Cupientes fol. 58. in §. ita tamen. quæ
capitur manu Depoſitarij Cameræ, vt ibi in §.
E nec non. E De Reo abſoluto, ſeu gratiato, qui
fuit poſtea captus vide verb. Carcer.

Adnotationes.

1 A Quæ dicuntur de accuſationibus † in Statuto
hodie non ſunt in vſu, forte quia Iudex in quocumque
delicto ex officio procedit *Farinacc. quæſt. crim. tit.*
de Accuſat. q. 12. *num.* 6. *verſ. Hodie autem.* Ad in-
terpretationem Statutorum *vide quæ congeſſit Gal-*
ganett. ad Stat. Vrb. lib. 2. *cap.* 1. *& ſeqq.* In quo dif-
ferant Accuſatio, Inquiſitio, & Denunciatio *vide*
Clar. in Prax. Crim. §. fin. quæſt. 3. *& quæſt.* 7. *Fa-*
rinacc. latiſſimè de Inquiſit. à quæſt. 1. *vſque ad* 11. &
de Accuſatione *quæſt.* 12. vbi quod quærela eſt loco

accuſationis

2 accuſationis *n.4.& 6.* Qui iuraſſet † non accuſare ali-
quem poſſet eum denunciare *Bonacoſ. in quæſt. crim.
verb. Accuſatio fol.* 8. *lat.* 1. vbi prius tradidit, quod
3 ſi Statutum † dicat, quod aliquis non poſſit accuſari,
iſta exceptio impedit proceſſum *poſt Bal. in l. abſen-
tem. C. de accuſat. & alibi, & Bart. in l. nam & in
4 princ. ff. de iniur.* Accuſatus † de crimine poteſt eli-
gi ad honores, ſed non inquiſitus. *Pacian. de Probat.
lib.* 1. *cap.* 21. *num.* 142. *& ſeq.* Sed quod accuſatus
retineat tantum antiquos *Carpan. ad Stat. Mediol.
vol.* 2. *cap.* 1. *num.* 36.

5 B *Vide ad hoc* † *Clar. in d. §. fin. quæſt.* 18. *Bona-
coſ. in d. verb. Accuſator in princ. Farinacc. quæſt.* 16.
& pro excuſatione Accuſatoris *Honded. conſ.* 112.
lib. 1.

6 C De Iure communi regulariter accuſatus non
poteſt accuſatorem accuſare pendente accuſatione.
Clar. in d. §. fin. quæſt. 14. *verſ. quartus eſt caſus* vbi
ponit quid poſt abſolutionem. *Pacian. de Probat. lib.*
1. *cap.* 59. *num.* 56. *Decian. in tract. crim. lib.* 3. *cap.*
24. *Farinacc. d. quæſt.* 12. *num.* 23.

7 D Hodie non ſeruatur forma † huius Statuti. *vide
de præſcriptione ſtatutaria Bonacoſ. d. verb. Accuſatio
fol.* 8. Accuſatio de iure communi præſcribitur 20.
annis *l. querela C. ad l. Corn. de falſ. Non. conſ.* 105.
num. 16. *& ſeqq. Theſaur. deciſ.* 208. *Caball. reſol.
crim. cent.* 3. *cap.* 239. *Farinacc. quæſt.* 10. *vbi num.* 15.
quod delicta carnis præſcribuntur quinquennio *ad l.
mariti. §. ſex menſium in fin. & §. quinquennium. &
ibi comm. DD. ff. ad l. Iul. de Adult.* quod etiam re-
ſpondit conſ. 80. *num.* 18. *lib.* 1. *& vide Eug. conſ.* 9.
num. 54. *& ſeqq. lib.* 1.

8 E Intellige † ſi accuſator probauerit *Marſ. ſing.*
570. *verſ. & facit.* Si officialis Curiæ, vel familiaris
Iudicis accuſaret non conſequitur quartam. *Bona-
coſ. d. verb. Accuſatio pag.* 7. *lat.* 2. prout nec debe-
retur complici denunciatori, nec officiali, qui tene-
tur ratione officij. *Caballin. in Gloſ. ad Conſt. March.
lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 1.

ACTA.

SVMMARIA.

*Acta, & proceſſus, ac ſcripturas Notarij tenentur da-
re cum mercede ex Stat.*

Acta publica, quæ dicantur num. 1. *& ſeq.*

*Acta debent ſcribi per Notarium actuarium eligen-
dum à Iudice num.* 3. *&* 4.

*Actuarium ſe aſſerenti creditur, etiam ſi proceſſus ſit
ſcriptus diuerſis characteribus num.* 5.

*Ad validitatem actorum requiruntur Iudex, & No-
tarius num.* 6. *vbi quid ſi idem ſit Iudex, & No-
tarius.*

Actuario impedito ſubrogatur alius num. 7.

Acta debent fieri coram Iudice num. 8. *quid eo abſen-
te? non fiunt coram Conſultore num.* 9.

Acta debent redigi in ſcripta num. 10. *& an probentur
teſtibus num.* 11.

*Copia actorum non probat non exiſtente originali
num.* 12.

Teſtes non requiruntur in confectione actorum n. 13.
vbi ſecus in ſententijs, & mandatis.

Acta debent fieri de die non de nocte num. 14.

*Tranſportatio non integra actorum non arguitur ex
verbis (omiſſis alijs, & prout latius) num.* 15.

*Actorum non integra tranſportatio non inducit defe-
ctum Iuriſdictionis ibidem.*

NOtarij, qui in cauſis ſcripſerunt, ſeu ſcri-
A bent, tenentur acta, A proceſſus, & ſcri-
pturas omnes dare cuilibet partium ad requiſi-
tionem earum, vel alterius earum in terminis aſ-
ſignandis per Iudicem in publica forma, recep-
ta mercede debita, vel facto depoſito ſub pœna
vt in Stat. rubr. 2. §. ſi verò tempus. verſ. volu-
mus etiam lib. 2. fol. 3.

Adnotationes.

1 A Acta publica † dicuntur omnes illæ ſcripturæ,
quæ de dictis, factiſque coram Iudice conficiuntur.
Gloſ. in l. acta. ff. de re iudic. & ibi Alex. num. 3. *Ma-
ſcard. de Probat. lib.* 1. *concluſ.* 32. *Pacian. in ſimili
tract. lib.* 1. *cap.* 65. *num.* 1. *& ſeq. Marant. de ord.
Iudic. par.* 6. *act.* 10. *de actor. edit. num.* 1. *Aſin. in
2 Prax. §.* 14. *cap.* 3. Sed propriè † acta dicuntur, quæ
fiunt poſt litis conteſtationem, nam facta antea di-
cuntur præparatoria. *Dec. in l. is apud quem. num.* 1.
C. de eden. Aſin. d. cap. 3. *num.* 14. *Carpan. ad Stat.
Mediol. cap.* 37. *num* 4. & aliqua de actis ponit *Gal-
3 ganett. ad Stat. Vrb. lib.* 1. *cap.* 25. Scribi † debent
acta per Notarium Actuarium *Aſin. d. §.* 14. *cap.* 20.
vbi quod electio ipſius debet fieri à Iudice, adeo vt
Notarius alterius Banchi non poſſit ſe intromittere
4 *idem Aſin. d. loco cap.* 16. Electio tamen † præſumi-
tur facta à Iudice eo ipſo, quod eum ad acta ſcriben-
da admiſerit *Pacian. d. cap.* 65. *num.* 6. & eius aſſer-
5 tioni ſtatur † ſi dicat ſe actuarium *Rota apud Ludouiſ.
poſtea Greg. XV. deciſ.* 59. *num.* 5. *& deciſ.* 554. *num.* 2.
vbi num. 4. etiam ſi proceſſus ſit ſcriptus diuerſis cha-
racteribus, quia Scribaniæ habent iuuenes, & ſubſti-
tutos ſub illis ſcribentes, qui quicquid agunt, nomi-
ne Scribæ, & Notarij principalis agunt. Duæ perſo-
6 næ ad validitatem † actorum requiruntur vna Iudicis,
altera Notarij. *Pacian. d. cap.* 65. *num.* 62. Sed quid
ſi Iudex ipſe debet etiam ſcribere, vt ſunt Poteſtates,
& Vicarij noſtri Comitatus, an acta teneant, dic quod
ſic ex conſuetudine *Pacian. ibid. num.* 61. *ſequendo
Abbatem in cap. cum dilectus in princ. de fid. inſtr.* &
quod poſſit Notarius, qui aliquo in locò eſt Iudex
acta coram ſe facta ſaltem in cauſis minoribus ſcri-
bere pluribus auctoritatibus firmat *Aſin. d. §.* 14. *c.* 19.
ſequitur Carpan. d. cap. 37. *num.* 16. *& ſeqq.* Nota-
7 rio Actuario impedito † poteſt alius in eius locum
ſubrogari *Marant. d. act.* 10. *de actor. edit. num.* 14.
Aſin. d. §. 14. *cap.* 20. *num.* 4. vbi docet quomodo
ſubrogatio fieri debeat. Quid ſi Notarius deputatus
committeret alteri, & ipſe poſtea ſe ſubſcriberet; *vi-
de Pacian. d. cap.* 65. *num.* 40. qui diſtinguit inter
electum de licentia Iudicis, & electum abſque ea.
8 Acta debent fieri coram Iudice, † & non coram No-
tario *vide Pacian. d. cap.* 65. *num.* 42. *& ſeq. Aſin.
d. §.* 14. *cap.* 1. *& cap.* 14. *vbi num.* 3. dicit contra-
rium ſeruari ex ſtylo, & conſuetudine Ciuitatis Flo-
rentiæ

rentiæ, prout in Curia noſtra multa fieri, & recipi poſſunt per Actuarium abſque præſentia Iudicis, & quod acta fieri poſſint coram Notario abſente Iudice *tradit Lancell. Conrad. in ſua Prax. de Præt. tit. de publicat. ſub num. 6. fol.* 173. Non poſſunt fieri co-
9 ram † Conſultore, quia ei tranſmittitur cauſa inſtru-
30 cta. *Carpan. d. cap. 37. num.* 13. In ſcriptis acta † redigi debent *Marant. d. act. 10. de act. edit. num. 22. Aſyn. d. §. 14. cap. 5. vbi limitat num.* 10. in cauſis paruis in quibus non requiritur ſcriptura, ſed ſufficit ſimplex verbum Iudicis. *Carpan. d. cap. 37. num.* 11.
31 Quando poſſint probari per teſtes † *vide Maſcard. de Probat. d. concluſ. 32. lib. 1. Honded. conſ. 19. lib. 1.*
32 Copia actorum † an probet originali non exiſtente *Camill. Borell. conſ. 52. num.* 28. vbi quod non. Te-
33 ſtes † non requiruntur in confectione actorum, & ad eorum probationem. *Rota apud Ludouiſ. deciſ. 453. num. 6. Marant. d. act. 10. num. 30. Pacian. d. cap. 65. num. 67. vbi limitat num.* 68. in ſententijs, mandatis, & huiuſmodi, nam in his requiruntur teſtes, vt
34 per eum. De die non de nocte † debent fieri acta. *Marant. d. act. 10. num.* 50. vbi quid ſit extaret conſuetudo contraria. Actorum tranſportatio non po-
35 teſt dici non integra † ex eo, quod Notarius appoſuerit clauſulam (omiſſis alijs, & prout latius) vt reſpondit *Rota in Peruſina bonorum* 22. *Iunij* 1605. *coram Card. Marcomontio, quæ eſt in fine deciſ.* 103. *num.* 9. *&* 10. vbi etiam, quod ex non integra actorum tranſportatione non inducitur defectus Iuriſdictionis. *Vide aliqua ver. Proceſſus.*

ACTOR.

SVMMARIA.

Actor conuenit Reum coram Iudice propriæ Portæ, ſeu Regionis ex Stat.

Actor quis ſit, & de ſignificatione Actoris num. 1.

A ACtor A in cauſis ciuilibus debet adire Iudicem ſuæ Portæ hoc eſt Regionis, videlicet, in qua ipſe, vel Pater reperiretur allibratus, ſi verò non fuiſſet allibratus, Iudicem illius Portæ, in qua familiariter habitat ex Stat. rubr. 2. in princ. lib. 2. fol. 2. & dicam in ver. Forum, vbi etiam de cauſis, quæ ſpectant ad forum Eccleſiaſticum, & vide etiam ver. Reus.

Adnotationes.

1 A Actor quis ſit, † & de multiplici ſignificatione actoris *vide latè per Pacian. de probat. lib. 1. cap. 56. per tot.* in caſu Statuti dicitur is, qui prius ad iudicium prouocat *Carpan. ad Stat. Med. cap. 42. num.* 234.

ADIVDICATIO.

SVMMARIA.

Adiudicatio bonorum debitoris creditori fit cum diminutione quartæ partis præcij ſi emptor non inueniatur ex Stat. & de Iure communi vide num. 1. *&* 9. *& ei tenentur reſpondere de fructibus coloni, & conductores ex Stat. in fine.*

Adiudicatio dicitur datio in ſolutum, quæ fit volente creditore num. 2.

Dicitur fieri à debitore num. 3.

Sententia adiudicationis dicitur interlocutoria ibid.

Differt à ſubhaſtatione num. 4.

An compræhendatur in Statuto loquente de venditione num. 5.

Facta pro pluri debito vitiatur in totum num. 6.

Vt valeat debet præcedere liquidatio crediti num. 7. *& ſubhaſtatio num.* 8.

Debitor an poſſit offerre poſt adiudicationem, & rem recuperare num. 9.

Adiudicatio fit pro iuſto præcio de iure communi num. 10.

Statutum de adiudicatione pro minori præcio an intret, vbi hæreditas fuit adita cum Inuentario num. 11.

A ADiudicantur A Creditori bona debitoris in tenutam capta, ſi emptor non inueniatur, pro menſura debiti declarati, & pro
B quarto pluri B ſecundum æſtimationem rei Stat. rubr. 29. §. ſi verò placuerit. verſ. & ſi emptor. lib. 2. fol. 19. & prohibetur aduerſus æſtimationem, dationem, & adiudicationem in ſolutum reclamatio, ibi in §. contra quam. De æſtimatione domus, vel Cameræ ad hunc effectum vide etiam Stat. lib. 1. rubr. 102. in fin. fol. 44. Coloni, conductores &c. facta huiuſmodi adiudicatione tenentur creditori reſpondere de fructibus bonorum adiudicatorum Stat. lib. 1. rubr. 182. §. 1. fol. 61.

Adnotationes.

1 A Procedit etiam de iure communi † adiudicatio creditori, vbi non inuenitur emptor. *l. ordo. C. de execut. rei iudic. Aſyn. in prax. §. 7. cap. 5. limit. 9. num. 10. & ſeqq. Camill. Borell. conſ. 33. num.* 80. &
2 dicitur datio in ſolutum, † quæ fit volente creditore aliud pro alio. *Corn. conſ. 73. num. 8. lib.* 2. & licet
3 fiat à Iudice tamen dicitur † factum voluntarium debitoris. *Bero. conſ. 46. num. 27. lib.* 1. Sententia adiudicationis dicitur interlocutoria. *Carpan. ad Statut.*
4 *Mediol. cap. 41. num.* 65. Differt à venditione, † quæ fit per Iudicem licitanti. *Rot. coram Ludouiſ. deciſ. 193. num.* 9. de quo dico ver. *Subhaſtatio.* An compræhen-
5 datur in Statuto † loquente de venditione. *Bero. conſ. 153. num. 31. lib.* 1. Et in Statuto de retractu *Ludouiſ. d. deciſ. 193. num.* 8. *& Beltram. in addit.* Adiu-
6 dicatio facta pro pluri † debito in totum vitiatur, & fructus computantur in ſortem. *Aſyn. d. lim. 9. n.* 14.

*Cauale. de vſufr. mul.relict. ſub num.*208. *verſ.& hoc de captura fol.mihi* 406. *Rota coram Caualer.deciſ.*84.
num. 1. *& ſeq.* vbi quod procedit, etiam ſi exceſſus
ſit in minimo, & vt valeat debeat præcedere † liqui-
7 datio crediti *Rota coram eod. deciſ.* 171. *num.* 6. De-
8 bet etiam præcedere ſubhaſtatio, † vt valeat, de quo
vide *Seraph. deciſ.* 984. vbi fuit dictum de non ſuffici-
enti adiudicatione ex defectu ſubhaſtationis, *& vide*
eundem deciſ. 1005. pro validitate *idem deciſ.* 358. *&*
deciſ. 1478. vbi defendit à læſione adiudicationem, &
vide ad idem *Rot. coram Caualer. deciſ.* 564. *num.* 5.
9 *& 6.* Debitor autem de iure an, & quando † poſt fa-
ctam huiuſmodi adiudicationem poſſit creditori of-
ferre præcium, & petere reſtitutionem rei adiudica-
tæ. *Caroc. in tract. de oblat. par.* 2. *quæſt.* 12. *num.* 1.
& ſeq. vbi num. 5. dicit non poſſe ſtante Statuto.

B In hoc corrigitur ius commune, † quo iure ad-
10 iudicatio fit pro iuſto præcio iuxta æſtimationem fa-
ciendam, *vt not. DD. in l. à Diuo Pio §. ſi pignora.*
ff. de re iudic. & in l. ordo. C. de exec. rei iud. Afflict.
deciſ. 358 *num.* 5. *verſ. Quarta ratio. Rolan. conſ.* 32.
num. 33. *& ſeq. lib.* 1. *Seraph. deciſ.* 984. *num.* 1. de
quo vide *Surd. conſ.* 256 *num.*5. *&* 6. Statutum au-
11 tem † minuens æſtimationem attenditur, vt apud
Seraph. d. deciſ. 1478. *num.* 2. Sed an procedat, vbi
fuit adita hæreditas cum beneficio Inuentarij, quod
non, quia iſte non tenetur dare bona in ſolutum ali-
quo deducto, ſed liberatur dando bona in ſolutum
pro vero præcio, ſcripſit *Plot. de in lit. iur.* §. 12. *num.*
15. Sed vide contra ver. Inuentarium.

ADVLTERIVM.

SVMMARIA.

Dote priuatur mulier propter adulterium ad fauorem mariti ex Stat in princ. & num. 1.

Adulterij pœna ex Statuto, & Bulla poſt princ. & quid de iure communi num. 2.

Probatur quatuor teſtibus de publica voce, & fama ex Stat. in fine, & vide num. 3.

MVlier propter adulterium voluntarium priuatur dote, ſi maritus illud probauerit plenè, nec cogitur præſtare alimenta, & idem eſt, ſi probauerit per indicia manifeſta, & præſumptiones à iure permiſſas, vel contumaciam. Si verò mulier non haberet dotem priuatur bonis, quæ haberet, vſque ad quantita-
A tem congruæ dotis Stat.lib.3.rubr.81.pag.33. [A]
Adulterium punitur quod Virum pœna 200. librarum denariorum, & ſi extraxerit de domo Viri mulierem, vel receptauerit per horam, & retinuerit contra voluntatem Viri punitur in 300. libris, & ſi per violentiam in 1000. Statut.
B d. lib. 3. rubr. 82. [B] De marito retinente Amaſiam, & muliere tetinente virum alterius adeſt Stat. d. lib. 3. rubr. 83. vbi quod ſufficit proba-
C tio per quatuor teſtes de publica voce, & [C] fama, & vide Bullam Sixti V. in Bullar. nou. tom. 2.
conſt. 46. pag. 554. vbi etiam de meretricibus coniugatis, & de pœnis quando cum Viris cohabitare, & vitam honeſtam ducere nollent.

Adnotationes.

1 A De iure etiam communi † mulier propter adulterium incurrit pœnam priuationis dotis, vt latè per *Farinacc. de delict. carn. quæſt.* 142. *Paſchal. de virib. patr. poteſt. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 50. *& ſeqq.*

2 B De hac pœna † ſtatutaria 200. librarum reſpondens pro Iudæo ſcripſit *Corn. conſ.* 114. *num.* 5. *verſ. item eſt aduertendum lib.* 1. *quem refert Menoch. de arbitr. caſ.* 419 *num.* 81. agens *per totum caſum* de pœnis adulterij, de quibus vide etiam *Farinacc. quæſt.* 141. *Paſchal. d. cap.* 5.

3 C Quomodo probetur † adulterium vide eundem *Paſchal. d. cap.* 5. *num.* 8. *& ſeq. & latiùs Farinacc. quæſt.* 136.

ADVOCATVS.

SVMMARIA.

Aduocati, & Procuratores coguntur ſuſcipere patrocinium ex Stat. & de iure communi num. 2.

Aduocatus, ſi malum conſilium dederit, tenetur ad intereſſe ex Stat. & num. 3.

Pauperibus tenetur Aduocatus patrocinari gratis ex Stat. litt. E. & num. 4.

Salarium Aduocatis, & Procuratoribus debetur ex Conſtitutionibus litt. F. & num. 5. *vbi quando ſecus.*

Aduocati non poſſunt paciſci de quota litis litt. G. & num. 11.

Salarium an tranſmittatur ad hæredes num. 6.

Retentio ſcripturarum an detur pro ſalario num. 7.

Aduocatus alicuius quando poſſit adhærere Aduerſario num. 8.

Aduocatus ſalariatus an poſſit dimitti, ex quo non ſit ſufficiens num. 9.

Victus an teneatur ad expenſas Aduocati num. 10.

A ADuocati, [A] & Procuratores [B] poſſunt co-
B gi ad accipiendum patrocinium, quando quis Aduocatum, vel Procuratorem non inueniret, delato eidem de hoc iuramento, & depoſito ſalario, niſi habeant Aduocati, & Procuratores legitimam excuſationem Stat. lib. 2. rubr. 22. fol. 11. quomodo autem procedere debeat, qui petit ſibi de Aduocato, & Procuratore prouideri vide Stat. lib. 1. rubr. 590. fol. 128. Cauetur etiam in 5. Regiſtro Breuium Cancellar. Comm. fol. 54. quod Aduocati, & Procuratores requiſiti teneantur ſuſcipere Patrocinium, niſi habeant iuſtam cauſam, ſub pœna priuationis officij, & infamiæ. Et quod poſſint cogi ad ſuſcipiendum cauſas Communis, & ad iurandum benè legaliter, & ſollicitè illas defendere, habe-

tur

excluſa à Statuto, quando debeat habere alimenta, vide ver. Fœmina. Appellatio non datur in cauſa alimentorum, dicam ver. Appellatio. Futura alimenta dicuntur ea, quæ fuerunt petita à die petitionis illorum, etiam quod à dicta die vſque ad decretum lapſi ſint aliquot menſes Conſtit. Comit. par. 1. rubr. 19. cap. 1.
B §. prohibemus fol. 32. B

Adnotationes.

A Ad materiam *vide Pontan. de alim.* & pleniſſimum tract. *Petri Surdi*, & quod cauſa alimentorum
1 ſit ſummaria † etiam attento Iure communi comprobat *idem Surd. d. tract. tit. 8. priuil.* 2. vbi *num.* 14.
2 limitat, quando de alimentis præteritis † hoc eſt, quę præſtari debuiſſent, ageretur, quia in iſtis non militat ratio neceſſitatis, & pietatis, quæ cauſam facit fauorabilem.
3 B Quod eſt etiam de Iure † communi, cum dicantur futura, quæ debentur poſt litem motam. *Caputaq. deciſ.* 22. *num.* 2. *& deciſ.* 24. *par.* 1. *Vinc. de Franch. deciſ.* 605. *num.* 2. *Surd. vbi ſup. num.* 16.

AMITA.

SVMMARIA.

Amita excluditur à ſorore, & ipſius filijs, & à patruo defuncti ex Stat.
Item à matre, & aſcendentibus per lineam maternam ex eod.
Idem in matertera.
Amita eſt ſoror patris, & in tertio gradu num. 1.
Matertera eſt ſoror matris, & in tertio gradu ibid.
Amita de Iure communi excludit conſobrinos num. 2.
Non excludit matrem ſtante Statuto fauore agnatorum, licet ipſa ſit agnata num. 3. *Et an excludat Auiam num.* 4.
Amita non excluditur à Statuto excludente matrem num. 5.

AMita excluditur à ſucceſſione propter ſorores, & earum filios, & patruos prædefuncti Stat. rubr. 45. §. & cum dictis ſororibus lib. 2. in reform. Excluditur pariter propter matrem, & aſcendentes per lineam maternam, & patruos ibidem §. item quando. & idem in dictis locis diſponitur contra materteram.

Adnotationes.

1 Amita † eſt ſoror patris. *l. Iuriſconſultus. ff. de gradib. §. tertio gradu Inſtit. de grad. cognat. Dec. conſ.* 563. *num.* 9. *& conſ.* 658. *num.* 1. Matertera verò dicitur ſoror matris, *vt in dictis iuribus*. Et dicuntur in tertio gradu coniunctæ nepoti ex fratre, ſeu ſorore *l.* 1. *§. tertio gradu. ff. de gradib. Dec. locis citatis. Soc. iun. conſ.* 23. *num.* 3. *lib.* 1. *Granut. theor.* 16. *num.* 5.
Quid de Iure Canonico *Soc. iun. conſ.* 94. *num.* 12.
2 *lib.* 1. Excludit Amita † de Iure communi fratres conſobrinos, qui dicuntur in quarto gradu. *Soc. iun. d. conſ.* 94. *num.* 12. *&* 13. *lib.* 1. *Camill. Borell. conſ.* 92. *num.* 2. De ſucceſsione iſtius *vide Capyc. deciſ.* 21. *Bero. conſ.* 147. *& conſ.* 148. *lib.* 2. *& conſ.* 71. *num.* 9. *lib.* 3. *Corn. conſ.* 224. *lib.* 2. Quod non excludat
3 matrem † ſtante Statuto excluſiuo matris propter agnatos, licet Amita ſit agnata. *Dec. conſ.* 563. *num.* 6. *Soc. iun. conſ.* 23. *num.* 41. *lib.* 1. Et quod deſcendat ex parte, & linea patris, & ſit de eius familia, & dicatur agnata. *Pariſ. conſ.* 23. *num* 45. *lib.* 2. *vide Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 302. *num.* 32. *&* 38. Quod
4 excludat Auiam † maternam ſtante Statuto præferente conſanguineos ex paterna, vel Aui paterni linea deſcendentes *Rot. coram Ludouiſ. deciſ.* 293. Statu-
5 tum excludens matrem † non comprehendit Amitam *Bal. in l. illam. C. de collat. qui communiter recipitur, vt per Ricc. collectan.* 3137. *vbi citat Rot. in Aſculana Bonorum* 23. *Martij* 1590. *coram Bubalo*.

ANIMALIA.

SVMMARIA.

Animalia quædam damnum dantia licet vulnerare, & occidere ex Stat. lit. A. quid de iure communi num. 1. *& an extra fundum num.* 2.
Retineri an poſſint ex Statut. lit. B. & quid de iure communi num. 3.
Animalia in paſcua Communis an poſſint immitti ex Stat. lit. C. & num. 5.
Animalium appellatione non veniunt Anſeres, & Gallinæ num. 4.

ANimalia quædam, nempe Sues, Capras &c. damnum dantia licet vulnerare, & occidere Stat. rubr. 23. lib. 1. & rubr. 170. vol. 3. fol. 24. Et poſſunt etiam vulnerari, & occidi extra Agrum, in quo feciſſent damnum, ſi Dominus Agri illa proſequutus fuiſſet, & de proſequutione conſtet per vnicum teſtem d. rubr. 23. §. Addentes. & idem procedit in Porcis nemine ductante vagantibus per Ciuitatem, & Burgos, ſi intrarent domum alterius, exceptis quinque Porcis maſculis ſignatis T, qui dicuntur Sancti Antonij (ſolent dimitti vagi à Priore Eccleſiæ dicti Sancti, in quibus aliquid lucri nullam impenſam facit) Statut. rubr. 10. §. & idem lib. 1. fol. 8. In alijs verò animalibus ſtatur arbitrio
A Iudicis d. rubr. 170. in Addit. vol. 3. A Retineri etiam poſſunt animalia damnum dantia, vt d. rubr. 23. §. & ſi talis. verſ. & etiam. lib. 1. & quantum ſolui debeat hoc caſu pro ſtabulatico Stat. rubr. 201. in fine lib. 3. & quod poſſint de facto ad Gabbellam adduci, mandauit Dominus Roſſinus Gubernator in Ordinationibus editis ſub die 10. Decembris 1590. verſ. ita vt pauperibus in fine, quæ fuerunt confirmatæ ſpecificè

C tur in Stat. rubr. 44. d. lib. 2. fol.24. [C] & ſi ma-
lum conſilium dediſsēt, ex quo oriretur aliquod
damnum tenerentur ad omne intereſſe, etiam ſi
eſſent minores 25. annis, vel filij familias, & tunc
poſſet procedi contra eos perinde, ac ſi eſſent
obligati vigore publiei inſtrumenti confeſſiona-
D li Stat. rubr. 75. lib. 1. fol. 33. [D] Pauperibus fuit
etiam prouiſum de Aduocato, Procuratore, &
Notario, cum certo ſalario ſoluendo à Camera
Apoſtolica in Conſtit. Card. Vrb. cap. 9. & an-
tea Aduocatus Pauperum erat Conſultor Di-
rectorum, Procnrator autem erat Procurator
Communis, vt habetur in Bull. Innoc. VIII. ſub
dat. Idib. Decemb. 1486. in 4. Reg. Breu. Cam.
Apoſt. Peruſ. fol. 155. & in Bulla Iulij II. ſub dat.
16. Kal. Martij 1511. in 5. Reg. Canc. Comm.
E fol. 33. [E] De ſalarijs, ſeu mercedibus Aduoca-
torum, & earum taxatione vide in dictis Con-
ſtit. Card. Vrb. cap. 26. in Conſtit. Comit. par. 2.
rubr. 14. cap. 5. fol. 89. & in Conſtit. March.
lib. 2. cap. 28. De mercede, & ſalario Procura-
torum habetur in dictis Conſtit. Card. Vrb. cap.
27. & ſeq. & in Comit. d. par. 2. rubr. 14. cap. 6.
F Non [F] poſſunt Aduocati, & Procuratores, nec
alij paciſci de quota litis ſub pœna Stat. lib. 3.
G rubr. 146. §. volumus etiam fol. 50. [G] Licet Ad-
uocatis, & Procuratoribus aſſociare culpatos
de maleficio quando vadunt ad ſe præſentan-
dum coram Iudice, quamuis alijs non liceat ſub
pœna rubr. 34. §. pen. & vlt. lib. 3. fol. 21.

Adnotationes.

1 [A] Aduocatus dicitur † cauſæ defenſor. *Speculat. in tit. de his qui alien. nomin. num. 7. Sfort. Odd. conſ. 88. num. 44.* & eſt ille, qui cauſam partis præſentis tuetur in iudicio. *Alciat. in l. creditori num. 14. ff. de pact.* & vide aliqua *per Grauat. ad Veſtr. in Prax. lib. 2. cap. 18.* & de offendente Aduocatum vide *Odd. d. conſ. 88. per totum*.

[B] De Procuratoribus vide ver. Cauſidicus.

2 [C] De Iure communi † quoque cogi poteſt Aduocatus ad patrocinandum pro eo, qui Aduocatum non inueniret. *l. 1. §. ait Prætor. ff. de poſtulan. DD. in l. inuitus. ff. de reg. iur. Carocc. de locat. & conduct. lib. 2. in tit. de locat. rat. offic. num. 21. fol. 77.* & quod Aduocati, & Procuratores etiam inuiti aduocare teneantur ſoluta mercede ſolita. *Herculan. de caut. de non offend. cap. 39. num. 13.* & in ſpecie pro cauſis Ciuitatum. *Gulielm. de Ludou. ſing. 43.* Intellige hæc vrgenti neceſſitate, vt aduertit poſt Viuium *Odd. d. conſ. 88. num. 69.*

3 [D] Aduocatos † malum conſilium dantes ad omnia damna teneri ſcripſit *Grauat. ad Veſtr. in prax. lib. 5. cap. 14. num. 29.* etiam ſi per imperitiam *Felyn. in cap. paſtoralis num. 14. & ſeq. de Iudic.*

4 [E] Pro Pauperibus † quis tenetur gratis patrocinium præſtare. *Rol. conſ. 87. num. 25. & ſeqq. lib. 1.* vbi quod peccaret ſi aliquid reciperet. *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 111. num. 8.* & quod iſtis prouideatur à Iudice de Aduocato. *Grauat. ad Veſtr. lib. 4. cap. 4. num. 31. & 32.* vbi quod ipſe gratis ſeruire debet alias reus eſt gehennæ, & ceſſat difficultas ſtante ſalario, vt ſupra conſtituto, de quo vide per eundem *Grauat. d. loco lib. 2. cap. 2.*

5 [F] De ſalario † ex Statuto vide *Carpan. ad Statut. Mediol. cap. 432.* Debetur Aduocato, & Procuratori licet non fuerit conuentum. *l. 1. §. honorarijs. ff. de extraord. cogn. Alphan. collect. 1779. Seraph. deciſ. 1322. Granut. theor. 12. num. 4. & 9.* vbi etiam ponit in qua parte Iudicij debeat ſolui, de quo etiam vide *Mynſ. obſeru. 7. cent. 3.* Vide *Carocc. de loc. & cond. tit. de fructib. & lit. expenſ. num. 8. cum ſeq. fol. 24. vbi num. 33.* an debeat habere ſalarium ſi deſeruit cauſam in medio, & quod ſi proceſſus eſſet nullus *num. 55.* & quod Cliens ſumptus facere debeat Aduocato dum ſecum adducit *Camill. Borell. conſ. 21.*
6 *num. 17.* Salarium † huiuſmodi an tranſmittatur ad hæredes *Mynſ. obſeruat. 8. cent. 3.* vbi quod ſic, An
7 detur retentio ſcripturarum † pro mercede vide *Carocc. d. tract. tit. de melioram. quæſt. 1. num. 1. fol. 222. Sebaſtian. Medic de Compenſ. quæſt. 16. num. 13. Gratian. diſcept. tom. 4. diſcept. 618. Rota deciſ. 172. num. 3. deciſ. 198. num. 3. par. 2. recent. per Farinac.*
8 Si aduocato † non eſt ſatisfactum de ſalario poteſt dimittere clientem, & eſſe cum Aduerſario. *Amanell. de Clar. Aquis ſing. 253. fol. mihi 812.* Vide *Carocc. d. tit. de fructib. & lit. expenſ. num. 72. fol. 27. & Peregr. de Iure Fiſci lib. 7. tit. 2. num. 9. & ſeqq.* Si Ad-
9 uocatus, † vel Procurator fecerit conuentionem cum aliquo Monaſterio de patrocinando pro certo annuo ſalario an ſit locus pœnitentiæ ſi talis reperiatur minus ſufficiens quod ſic poſt *Non. Inſtit. quib. mod. re contr. oblig. num. 36. Carocc. d. tract. in fin. concluſ.*
10 *21. fol. 284.* Victus an † teneatur ad expenſas Aduocati, qui gratis ſeruiuit *vide Ioſ. Ludou. d. deciſ. 111. Carocc. d. tract. in tit. de fructib. & lit. expenſ. num. 23. fol. 24.* & quod ſic *Carpan. d. cap. 432. num. 11.*

11 [G] De pacto de quota † litis prohibito Aduocato, & Procuratoribus vide *Plot. de in lit. iur. §. 16. num. 8. & ſeq. Peregr. de Iur. Fiſc. lib. 4. tit. 7. num. 16. Farinacc. conſ. 70. lib. 1.* & ſuper ſimili Statuto vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 429. & vide etiam cap. 430. & 431.*

ALIMENTA.

SVMMARIA.

Alimentorum cauſa eſt ſummaria ex Stat. & iure communi num. 1.
Procedit in futuris, ſecus in præteritis num. 2.
Futura dicuntur à die motæ litis ex Comitina B. & num. 3.

A ALimentorum cauſa eſt ſummaria Statut. rubr. 3. in princ. lib. 2. fol. 3. [A] De alimentis Vxori debitis à marito, & hæredibus vide ver. Dotis fructus, & ver. Maritus. De Patre, & aſcendentibus, quando poſſint denegare alimenta filijs vide ver. Pater. Fœmina

excluſa

per Cardinalem Pinellum Legatum 19. Aprilis
B 1591.[B] Animalia paſcentia in bonis Communis Peruſiæ poſſunt per Conductores propria auctoritate capi, & retineri, donec eis ſatisfiat Stat. rubr. 112. §. item ſi aliqua. lib. 4. fol. 31.
C Quot [C] Porcos poſſit quis in eius bonis retinere vide Stat. rubr. 22. §. Addentes. lib. 1. fol. 21. Animalia extra Statum Eccleſiaſticum extrahi non poſſunt, vide ver. Annona. Animalia quibus diebus non liceat onera ducere vide Statut. rubr. 66. vol. 3. fol. 30. & dicam in ver. Feſtiuitas.

Adnotationes.

1 A De Iure communi non licet Domino † verberare animal alienum repertũ damnum dare in proprio agro. *l. quamuis. ff. ad l. Aquil. Aym. conſ.* 181. *num.* 5. Et quid ſit probandum, ſi perijt animal culpa illud eijcientis, *vide Marcell. Calà in tract. de modo articul. num.* 1069. Si Statuto hoc permittatur, licet
2 † etiam extra fundum occidere, ſi proſequatur illud Dominus non ſolùm ex Statuto, de quo ſupra, ſed etiam de Iure communi. *Bart. in l. quod ait. §. quod ait in fin. ff. ad l. Iul. de adult. & poſt alios firmat Marſil. ſing.* 225. *verſ. & ideo. Carpan. ad Stat. Mediol. par.* 2. *cap.* 369. *num.* 17.
3 B Retineri † de Iure communi an poſſint animalia huiuſmodi, quod non. *Bart. in l. ratis num.* 2. *ff. de incend. ruin. naufrag. & in l. hoc amplius. §. de his. ff. de damn. infect.* poſſunt tamen retineri, donec inueniatur dominus animalis, vbi ignoratur *Bal. in l.* 2. *num.* 1. *in fin. C. de ſeru. fugit. Alex. in d. §. de his. num.* 4. *Boſs. tit. de damno dato num.* 10. vbi quod vt plurimum Statutis locorum contrarium diſponitur, & ſuper ſimili Statuto vide *Carpan. ad d. cap.* 369. vbi
4 *num.* 4. quod Anſeres, & Gallinæ † non veniant in hoc Statuto appellatione animalium.
5 C Animalia in paſcua publica † poteſt quilibet immittere. *Camill. Borell. conſ.* 9. *num.* 10. Sed ſtante locatione facta, ſecus videtur dicendum etiam de iure communi, à quo propterea non poteſt dici Statutum hoc diſcordare.

ANNONA.

SVMMARIA.

Statuta contra Annonam annullantur ex Statut. in princ.
Officiales Annonæ deputantur à Prioribus, & qui, quomodo, & pro quo tempore verſ. Officiales.
Conſultor Officialium Annonæ quis ſit verſ. Conſultor.
Officiales Annonæ debent acceptare officium, iurare, & conficere librum verſ. Officiales primum.
Officiales Annonæ ſindicantur verſ. Debent tandem. & num. 4. vbi an pro Miniſtris.
Quæ poſſint, & quæ non, Officiales Annonæ à verſ. Officiales autem.
Frumentum, & ſimilia non poſſunt aſportari de vno ad aliud Caſtrum ſine licentia verſ. Sine eorum.
Notarij Annonæ à quibus eligantur verſ. Notarij ipſorum.
Pœnæ applicantur pro certa rata Annonæ verſ. Officiales de omni eo.
Capientes, & accuſantes delinquentes contra Annonam conſequuntur ratam pœnarum verſ. Capientes.
A ſententijs Officialium Annonæ datur recurſus, & qualis verſ. A ſententijs.
Extrahentes puniuntur, & quibus pœnis ex Stat. & Conſtitut. à verſ. Extrahentes vbi quæ non poſſint extrahi, & etiam de animalibus.
Emptio frumenti pro reuendendo eſt prohibita verſ. emere frumentum, & vide num. 19.
Cuſtodes eliguntur ad impediendam extractionem verſ. Communitates.
Portantes victualia ad Ciuitatem non moleſtantur verſ. Comportantes.
Debitores Annonæ coguntur vt verſ. contra debitores.
Amiſſiones cedunt damno Annonæ, & quando verſ. Amiſſiones.
Sportulæ non ſoluuntur in cauſis Annonæ verſ. In cauſis.
Artifices non poſſunt confœderationem facere de non exercendo ex Stat. in fine, & num. 21.
Annona quomodo exercebatur antiquitus num. 1.
Iuriſdictio ſuper Annona, & damnis datis non tollitur ſi conſtituatur ſpecialis Officialis num. 2.
Libris Officialium Annonæ ſtatur num. 3.
Eccleſiaſticæ perſonæ an ligentur Statuto de non extrahendo num. 5.
Vendere quis cogitur tempore neceſſitatis num. 6.
Officiales Annonæ non poſſunt derogare pœnis num. 7.
Affectus an puniatur in hac materia num. 8.
Princeps recognoſcens ſuperiorem non poteſt prohibere aſportationem bonorum ad Vrbem, aut imponere Gabbellam num. 9.
Forenſes non excuſantur in hac materia num. 10. & an ipſi poſſint extrahere fructus bonorum propriorum ibid.
Farina, & Panis an comprahendatur in prohibitione extractionis num. 12.
Confeſſio extractionis, ſed quod cum licentia an poſſit diuidi num. 13.
Minores non ligantur Statutis prohibentibus extractionem num. 14.
Animalia aliena ſuper quibus portabatur frumentum contra prohibitionem an amittantur num. 15.
Extrahens palam, & per viam rectam præſumitur in bona fide num. 16.
Licentia data pro extractione non durat vltra ſeptem dies num. 17.
Extractio per tranſitum non cenſetur prohibita num. 18.
Publica vtilitas verſatur in Annona vberiori.

STatuta omnia, & Ordinationes, quæ eſſent contra Annonam, vel in illius diminutionem, declarantur nulla, irrita, & inualida Stat. rubr. 49. in princ. lib. 4. fol. 15. vbi prohibetur
A hæc in poſterum fieri. [Officiales [A] Annonæ deputantur à Dominis Prioribus, qui ſunt de Menſe Aprilis, Maij, & Iunij Stat. rubr. 550. in princ. Addit. lib. 1. fol. 122. Debent eſſe Ciues

Peruſini

Peruſini, & ad id munus idonei dict. Statut. & quod debeant eligi de Ciuibus Peruſinis, mandauit Pius IV. in eius Breui ſub dat. 6. Iunij 1560. in 7. Regiſtr. Cancell. Commun. fol. 2. Durat eorum officium per annum incipiendum à Kalendis Iunij, vt in dd. Addit. rubr. 550. §. quorum. Publicantur de Menſe Iunij eadem die, qua publicantur Camerarij ibidem §. & omnibus in fin. Electio autem, & deputatio à Dominis Prioribus debet fieri hoc pacto, videlicet. Domini Priores inſimul in eorum Audientia collegialiter congregati delato eiſdem per eorum Notarium iuramento debent proponere 20. homines, quos idoneos putauerint ad tale officium, nempe quilibet DD. Priorum duos pro ſua porta, qua propoſitione facta ſinguli dictorum 20. propoſitorum debent ſingulariter inter dictos DD. Priores mitti ad partitum ad Buſſulam more aliorum partitorum. Quibus omnibus partitis miſſis, & deinde publicatis ex dicti 20. ſolum decem, qui alios votis albis ſuperauerint remanent Officiales. Quæ tamen electio debet fieri per maiorem partem, & ſi eueniret caſus, quod eſſent in votis pares, iterum debet poni partitum, & qui maiorem numerum habuerit, remanet Officialis Stat. in d. rubr. 550. in Addit. lib. 1. fol. 122. Pius autem IV. in dicto ſuo Breui mandauit eligi cum interuentu Gubernatoris. Si quis ipſorum ægrotaret, vel moreretur, quomodo ſit prouidendum, & ſubrogandum, vide Stat. rubr. 333. lib. 1. fol. 93. & rubr. 477. eod. lib. fol. 112. & quid in caſu negligentiæ, & inobedientiæ Stat. rubr. 548. dicto lib. 1. fol. 122. [Conſultor Officialium debet eſſe Aduocatus Communis d. rubr. 550. in Addit. lib. 1. fol. 122. ſed vide rubr. 495. d. lib. 1. fol. 116. vbi de aſſumptione illius quem elegerint Conſeruatores, & quod in quibuſdam caſibus debent conſulere Collaterales Poteſtatis, & quid ſi iſti Collaterales dederint malum conſilium? [Officiales primùm debent acceptare, nec poſſunt recuſare officium ſub pœna Stat. rubr. 333. lib. 1. præſertim in fine fol. 93. & rubr. 477. eod. lib. 1. fol. 112. Iurare item debent coram Dominis Prioribus officium bene, legaliter, & fideliter exercere Stat. rubr. 323. eod. lib. 1. fol. 92. & rubr. 546. ibidem fol. 122. vbi idem diſponitur de miniſtris. Debent pariter duos libros conficere, in quibus ſcribere debeant introitus Annonæ Statut. rubr. 489. eod. lib. 1. fol. 115. quomodo autem deſcribantur introitus, & exitus, vide Stat. rubr. 496.
B cum pluribus ſeqq. eod. lib. 1. fol. 116. [B] Finito eorum officio debent reſtituere effectualiter intra 15. dies ſucceſſoribus frumentum, & alia, &
C intra menſem dictos libros Stat. d. rubr. 496. [C] [Debent tandem ſindicari finito officio vnà cum eorum Notarijs, & alijs miniſtris Statut. rubr. 328. eod. lib. 1. fol. 92. & de Notarijs, & Miniſtris habetur etiam rubr. 547. d. lib. 1. & rubr. 550. in fine fol. 122. [Officiales autem præfati præſunt Abundantiæ frumenti, & reliquarum frugum, ac omnium veſcibilium procurandæ, habendæ, tenendæ, & conſeruandæ in Ciuitate, & Comitatu Peruſiæ, & ſuper Campione (vt vocant) grani Communis, & olim ſuper redditibus Poſtarum Cluſij Stat. rubr. 475. in princ. lib. 1. fol. 112. Item ſuper ſtipendijs ſoluendis, ac alijs expenſis, & ſolutionibus faciendis pro dicto Communi occaſione dicti eorum officij, ſuper quibus plenam habent auctoritatem d. rubr. 475. §. 1. cum ſeq. Habent Officiales prædicti pleniſſimam, & generalem commiſſionem, poteſtatem, & auctoritatem, & promptiſſimam facultatem emendi omnem quantitatem frumenti, ac frugum reliquarum vbique locorum, quemadmodum ipſis viſum fuerit vtile, & pro illo præcio, quo commodius, & vtilius fieri poſſit pro Communi, & omnia alia, & ſingula faciendi, & ordinandi, quæ pro dicta Abundantia, illiuſque officio vtilia, ſiue opportuna viderentur Stat. rubr. 478. lib. 1. fol. 112. quod Statutum eſt de antiquis, cum ibi in §. ſaluo appareat fuiſſe conditum de anno 1389. & habetur pariter in dict. rubr. 475. §. 1. Poſſunt etiam mulctare pro arbitrio inobedientes, ſeu non parentes eorum mandatis, officium tamen concernentibus, Stat. rubr. 479. lib. 1. fol. 113. Poſſunt cogere quoſcumque ad aſſignandum frumentum, & fruges Stat. rubr. 501. eod. lib. 1. in princ. fol. 117. & ad aſportandum, vendendum &c. ibidem §. & granum, & mandare habentibus, vt comportent in Plateam, vel alia loca cauſa vendendi ibidem §. & arbitrium, vbi datur etiam facultas circa præmiſſa contra Eccleſiaſticas perſonas. [D] [Sine eorum licentia
D non poteſt aſportari frumentum, vel aliquid ſimile de vno ad aliud Caſtrum niſi cauſa molendi Stat. rubr. 514. cod. lib. 1. fol. 118. in Comitatu tamen ſufficit Vicarij, vel Sindici loci licentia Stat. rubr. 533. d. lib. 1. fol. 120. [Declarationi eorum vna tamen cum DD. Prioribus ſtatur an aliquid ſit factum contra interdictum Stat. rubr. 520. in princ. fol. 119. eod. lib. 1. vbi etiam de probationibus, & coniecturis contra extrahentes. Poſſunt vnà cum DD. Prioribus pœnas remittere, & illas modificare rubr. 522. eod. lib. 1. fol. 119. Facultates, & iuriſdictiones conceſſæ Officialibus Annonæ per Statuta vetera fuerunt confirmata de anno 1526. vt habetur Stat. rubr. 550. in Addit. §. qui Officiales iuncto §. quorum Officialium lib. 1. fol. 122. Officiales cæteri debent eiſdem præbere omne auxilium,

ad poenas exigendas Stat. rubr. 523. d.lib.1. fol.
119. vbi etiam quod hęc deberit fieri omni tem-
pore de facto, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, &
ſine aliquo proceſſu. Poſſunt prorogare termi-
num ad ſoluendum debitoribus certis caſibus
Stat. rubr. 492. eod. lib. 1. fol. 115. Poſſunt eli-
gere vſque ad tres menſuratores,& duos famu-
los Statut. rubr. 475. §. habent d. lib. 1. fol. 113.
[Notarij ipſorum eliguntur à DD. Prioribus
vnà cum ipſis Officialibus Stat.rubr. 550. in Ad-
dit. §. teneantur etiam d. lib.1. fol.122 (licet ex
forma Statutorum antiquorum eligerentur di-
uerſo modo, vt colligitur ex rubr.475. §. & pro
expeditione d. lib. 1. fol. 112.) qui Notarij de-
bent ipſis parere Stat. rubr.331. fol.92. & rubr.
548. fol. 122. d. lib. 1. [Non poſſunt Officiales
prædicti facere, vel diſponere præter, & con-
tra formam Statuti rubr. 478. verſ. ſaluo eod.
lib. 1. fol. 112. vbi quoque in §. & etiam ſaluo,
prohibentur vendere, & mutuo dare frumen-
tum ſine licentia DD. Priorum, & Camerario-
rum, Quemadmodum nec poſſunt concedere li-
centiam extrahendi triticum, farinam, vel aliud
genus frugum à Territorio ſine licentia DD.
Priorum,& Camerariorum Stat.rubr.502. 503.
& 504. eod. lib.1. fol. 117. Nec poſſunt accipe-
re pecunias ſub foenore ſine licentia DD. Prio-
rum, & Camerariorum Statut. rubr. 493. eod.
lib. 1. fol. 115. Non poſſunt liberare extrahen-
tes,& aſportantes,& impunitos dimittere, aliàs
ipſi inciderent in eandem poenam Stat. rub. 524.
E eod. lib. fol. 119. E Nec poſſunt exigere credita
Abundantiæ poſt menſem finito officio Statut.
rubr. 545. fol. 121. lib. 1. Circa autem cauſas
cognoſcendas debet obſeruari ſolitum, vt per li-
teras Sacræ Conſultæ ſub die 22.Iulij 1589. in 7.
regiſtr. Canc. Comm. [Officiales de eo omni,
quod ſoluere facerent etiam inuentione eorum
familiæ debent conſequi quartam partem Stat.
rubr. 523. in fin. lib. 1. fol. 119. Vigore autem
Reformationum debent habere medietatem
poenarum, vt in Addit. rubr. 550. §. Quorum
eod.lib.1. fol.122. (Quæ reformationes fuerunt
factæ de anno 1526. vt colligitur ibi in §. Quo-
rum Officialium.) Vigore autem Bannimento-
rum DD. Legatorum, & Gubernatorum officio
Abundantiæ datur tertia pars poenarum, ſi fue-
rint ipſimet Officiales Annonæ executores, vt
maximè in Bannimento Card. Riarij Legati pu-
blicato ſub die 20. Iulij 1582. Licet à Superiori-
bus diuerſis modis fuerint applicatæ huiuſmodi
poenæ. Non poſſunt tamen capere, vel exige-
re poenas ad eos ſpectantes niſi concordata Ca-
mera Apoſtolica, vt in Conſtitut. Card. Vrbini
cap. 4. [Capientes verò euntes extra Comita-
tum cum tritico, & alijs rebus prohibitis præ-
ſentando eos Officialibus lucrantur medietatem
poenæ Stat. rubr. 516. lib. 1. fol. 118. Accuſato-
res etiam,accuſato condemnato,lucrantur quar-
tam partem Stat. rubr. 518. eod. lib.1. fol. 119.
& idem pariter concedi ſolet per Bannimenta.
[A ſententijs verò, pronuncijs, & geſtis datur
recurſus per quindecim dies ad DD.Priores,qui
poſſunt dictas ſententias, pronuncias, & geſta
per ipſos Officiales ſummariè, & extraiudicia-
liter reuidere, confirmare, tollere, & reuocare
adhibitis tamen vno, vel pluribus Conſultori-
bus, ſi eis videbitur opportunum Stat.rubr.550.
in Addit. §. pen. d. lib. 1. fol. 123. [Extrahen-
tes triticum, ſiue farinam à Comitatu Peruſiæ
puniuntur ex Stat.rubr. 503. cum rubr.ſeq.lib.1.
fol. 117. Panem rubr. 506. eod. fol. Ordeum,
Speltam, Legumina rubr. 507. eod. fol. Vinum
rubr. 508. eod. fol. Oleum rubr. 509. fol. 118.
(vbi deinde in Addit. propter copiam permit-
titur extractio Vini, & Olei,) Carnes ſuillas, &
ſimiles rubr.510. eod.fol. Beſtias rubr.511.eod.
fol. Pęna paciſcentium cum extrahentibus Stat.
rubr. 512 d. lib. 1. fol. eod. De poena fraudan-
tium ſyngraphas,ſeu bollettina,vt vocant,rubr.
515. fol. 118. Poenæ verò impoſitæ per Conſti-
tutiones Summorum Pontificum ſunt infraſcri-
ptæ. Pius IV. in eius Conſtitut. in Bullar. nouo
tom. 2. Conſt. 99. pag.153. prohibet ſub poena
confiſcationis omnium bonorum, & feudorum
amiſſionis, extractionem frumentorum, ac le-
guminum ex Prouincijs, Ciuitatibus, & locis di-
tionis Eccleſiæ,reuocando omnes licentias ſuper
hoc conceſſas. Pius V. in Conſt. 108. d. tom. 2.
pag. 315. confirmat dictam Conſtitutionem
Pij IV. illamque extendit, & ampliat ad quod-
cumque genus Graſciæ etiam in Carnibus, Oui-
bus, Agnis, & alijs animalibus, Oleo, & ſimi-
libus. Gregorius XIII. Conſt.50. d.tom.2. pag.
420. confirmando prædictam Pij IV. prohibet
etiam Eccleſiaſticis extractionem cuiuſcumque
generis frumentorum, leguminum,& animalium
quorumcumque ſub poena excommunicationis,
& amiſſionis frumentorum &c. & quinque ſcu-
torum pro qualibet ſalma, & duorum ſcuto-
rum pro quolibet capite animalium. Has Con-
ſtitutiones approbauit Clemens VIII. & alias
poenas, ſublata excommunicatione, impoſuit,
vt in eius Conſt. 49. tom.3. pag. 65. & amplia-
uit Paulus V. qui excommunicationis poenam
innouauit, vt Conſt. 10 d. tom 3. pag.190. &
aliam ſuper prędictis edidit Sanctiſſimus Domi-
nus noſter Vrbanus VIII. ſub dat. Romæ anno
1624. 12. Kal. Nouembris. Impoſitæ autem
per DD. Legatos, & Gubernatores ſunt infra
deſcriptæ. Poena extrahentium extra Prouin-
ciam eſt ammiſſionis rerum, & animalium, &

ſcutorum

ſcutorum 200. pro qualibet vice, vt in Bannimentis generalibus Card. Riarij fol. 37. & Card. Sabelli num. 122. fol. 26. vbi confirmantur alia Bannimenta, & declaratur, quæ veniant appellatione Graſciæ, & quod compræhenderetur Vinum, & Oleum. Vini extractionem prohibuit D. Centurio Gubernator per particulare Bannum ſub die 16. Octobris 1597. impreſſum per Petrum Paulum Orlandum. Olei extractionem prohibuit idem D. Centurio per particulare Bannum ſub die 16. Octobris 1596. impreſſum vt ſupra. Animalia non poſſunt amandari extra Ciuitatum etiam ad paſcua ſine licentia Officialium Annonæ, vt per literas Card. Camerarij 5. Nouembris 1567. in 7. regiſtr. Canc. Comm. fol. 6. & omnia apta ad macellandum prohibuit extrahi D. Landrianus Gubernator, vigore literarum ab Vrbe emanatarum, ſub pena amiſſionis belluarum, & ſcutorum 25. pro qualibet, vt in Bannimentis publicatis die 9. Februar. 1593. impreſſis per eundem Petrum Paulum Orlandum. Porcos prohibuit extrahi à Gubernio, ſeu ditione D. Schiaffinatus Gubernator, vigore literarum ab Vrbe in Bannimentis publicatis 4. Nouembris 1593. Et de extractione de loco ad locum Status Eccleſiaſtici, vide

F etiam d. Conſt. Sanctiſſimi D.N. Vrbani VIII. F [Emere frumentum, & ſimilia cauſa reuendendi eſt pariter prohibitum, præterquam hoſpitibus, ſeu Cauponibus quoad ordeum, & ſpeltam Stat. rubr. 137. lib. 3. fol. 49. Prohibet etiam huiuſmodi emptiones niſi pro vſu familiæ Gregorius XIII. in d. eius Conſt. quod reperitur renouatum in omnibus Bannimentis DD. Legato-

G rum, & Gubernatorum. G [Communitates, & Vniuerſitates Comitatus debebant eligere cuſtodes ad perquirendum ne Graſcię extraherentur Stat. rubr. 138. lib. 3. fol. 49. imò quilibet poteſt arreſtare, capere, & detinere quoſcumque euntes contra deuetum, & conantes offendere capientes poſſunt impunè offendi etiam cum ſanguinis effuſione Stat. rubr. 519. lib. 1. fol. 119. [Quæ probationes, & præſumptiones ſufficient contra huiuſmodi extrahentes, vide rubr. 520. lib. 1. fol. 119. [Comportantes verò comeatus, & cibaria ad Ciuitatem, vel Comitatum non poſſunt moleſtari cauſa Gabbellæ, vel ſub alio quouis quæſito colore pro huiuſmodi rebus Stat. rubr. 49. lib. 4. fol. 15. & habetur rubr. 47. §. 1. d. lib. 4. fol. 14. vbi habetur pro quibus rebus debeat ſolui Gabbella, & vide

H etiam infra ver. Forenſis. H [Contra debitores Annonæ poteſt fieri executio de facto tàm realis, quàm perſonalis quibuſcumque diebus etiam feriatis in honorem Dei, quibuſdam tamen exceptis Stat. rubr. 341. lib. 1. fol. 94. & rubr. 491. eod. lib. 1. fol. 115. Captus cauſa Annonæ non poteſt aliquo pacto relaxari niſi facta ſolutione, & ſi creditum non fuiſſet liquidum, debet fieri depoſitum de voluntate Officialium in manibus alicuius mercatoris, & tunc relaxari Stat. rubr. 342. §. 1. lib. 1. fol. 94. & talis debitor captus pro Communi, vel habente ius à Communi non poteſt recommendari, ſiue arreſtari à priuata perſona pro priuato debito d. rubr. 342. in fine. [Amiſſiones, & damna omnia, quæ contingerent in Annona abſque tamen dolo, vel fraude Officialium debent ſpectare ad Commune, notificata tamen cauſa DD. Prioribus intra decem dies Stat. rubr. 542. lib. 1.

I fol. 121. I [Pro faciēda Abundantia debet prouideri illa quantitas pecuniæ iuxta mandatum, & prouiſionem faciendam per DD. Priores, & Camerarios Stat. rubr. 314. lib. 1. fol. 90. vide ad hanc materiam Bullam Pauli V. ſub dat. die 8. Octobris 1607. [In cauſis Annonæ non poſſunt à Præfectis recipi ſportulæ ex literis Card. Aldobrandini ſub dat. 16. Septembris 1595. regiſtrat. in lib. Regiſtr. liter. Canc. Crim. Ciuitatis Peruſiæ incipiente de anno 1594. [Artifices ſoliti exercere non poſſunt confœderationem facere de amplius non exercendo in damnum

L Annonæ Stat. rubr. 49. §. fin. lib. 4. fol. 15. L

Adnotationes.

1 A Apud antiquos Romanos Annona † quomodo, & à quibus exerceretur vide *Cott. in memorab. verb. Annona. Decian. tract. crim. tom. 2. lib. 7 tit. de fraud. annon. fol.* 142. & quod correctio Annonæ corruptæ ſpectaret ad Decuriones Ciuitatis, & ad Prætorem, ſeu Præfectum Vrbis *iux. tex. in l.* 1. *C. de offic. Præf. Vrb. dixit Maſtrill. deciſ. Sicil.* 300. *num.* 15. Suſceptores Annonæ quales debeant eſſe de Iure *tex. eſt in l. pen. C. de erogat. milit. ann. lib.* 12. *Rip. de Peſte tit. de remed. ad conſeru. vbert. num.* 1. quem videas late ad materiam per tot. Iuriſdictio, quam Poteſtas ha-
2 bet † ſuper Annona, & damnis datis non tollitur, licet ſpecialis Officialis conſtituatur ſuper Annona, & damnis datis. *Salic. per illum tex. in l.* 1. *C. de offic. Præf. Vrb.* & ideo inter eos erit locus præuentioni. *Felyn. in cap. Paſtoralis. col.* 1. *verſ. ſimiliter dixit de offic. ordin.*
3 B Libris iſtis ſtatur † *Rip. vbi ſupra in primis numeris. Hect. Felic. alleg.* 11. *num.* 32. *tom.* 1.
4 C Tenentur reddere rationem † adminiſtrationis etiam de Iure communi *Plot. de in lit. iuram. §.* 4. *ſub num.* 85. & quando excuſentur vbi res Annonæ fuiſſent furto ſubtractæ. *Hect. Felic. alleg.* 60. *tom.* 1. *Honded. conſ.* 90. *lib.* 2. De pœnis contra fraudantes Annonam, & ad proprium vſum conuertentes vide *Lancell. Conrad. in ſua Prax. de Prætor. tit. de defraudat. fol.* 355. & an, & quando teneantur ad emendationes damni, & an pro Miniſtris *vide Giouagn. reſp.* 43. *& ſeqq. lib.* 1.

Quod

MARIÆ repoſito in Eccleſia Cathedrali S. Laurentij non nulla vide in Regiſtro Canc. Comm. fol. 17. Sixtus IV. pro ſedandis inimicitijs inter Peruſinos, & Senenſes occaſione dicti ſacri Annuli mandauit illum conſignari Io: Baptiſtæ Sabello Cardinali Legato, vt ad ſe tranſmitteret cauſa illum reponendi in aliqua inſigni Almæ Vrbis Baſilica, addita promiſſione tradendi Peruſinis alias ſacras reliquias in compenſationem eiuſdem Annuli, vt in Breu. ſub die 18. Decembris 1480. in 4. Regiſt. fol. 21. Sed hoc nullum habuit effectum intercedente pro Peruſinis eodem met Legato, totius Ciuitatis precibus valde permoto, adnitente quoque Hieronymo Riario Pontificis conſanguineo Peruſini nominis propenſiſſimè ſtudioſo. Anno ſalutis 1617. Decemuirali decreto cautum eſt, ne ſacer Annulus Populo exhiberetur niſi in die feſto S. Ioſephi, & ſecunda Auguſti die ex antiqua conſuetudine. diebus feſtis Annunciationis, Aſſumptionis, & Natiuitatis Beatiſſimæ Virginis eorundem Decemuirorum, qui pro tempore Magiſtratum gerent arbitrio extra ordinem verò non niſi S. R. E. Cardinalibus, Epiſcopis, alijſque inſignibus Eccleſiæ Prælatis, Principibus, Viris, ſeu Dinaſtis, ac Societatibus, quæ frequentes, & non ſine pompa à longinquis, ac nobilibus Ciuitatibus peregrinationis cauſa Vrbem noſtram inirent. Vt habetur in annalibus ad ſecundum dicti anni trimeſtre. Anno autem 1622. cum dubitatum fuiſſet an Magiſtratui licitum eſſet circa modum prædictę oſtenſionis ſtatuere inconſulto Epiſcopo. Sacra Rituum Congregatio audita Cardinalis Sacrati ſuper hoc relatione, cenſuit Magiſtratum in tali poſſeſſione condendi ſtatuta eſſe omnino manutenendum. extant literæ Cardinalis à Monte dat. 17. Septembris eiuſdem anni. regiſtratæ lib. 8. Breu. Canc. Comm. fol.
B 108. B

Adnotationes.

A Statutum hoc non ſeruatur. Annuli, & alia io-
1 calia, † quæ de conſuetudine ſunt neceſſaria in matrimonio contrahendo, ſi data ſint à marito vxori in actu matrimonij contrahendi, poſt mortem viri pertinent ad mulierem non ad hæredes viri. *Ioan. Lup. ad rubr. de donat. int. iur. & vx. §. 4. num. 3. Natt conſ. 317. num. 3. lib. 2. Surd. deciſ. 166. in princ. Honded. conſ. 30. in fin. lib. 2. Peregr. conſ. 89. num. 8. lib. 3. Mantic. de tacit. lib. 20. tit. 2. num. 17. Bellon. de Poteſt. eor. quæ incontin. fiunt cap. 21.* quod tranſiret abſque difficultate inter nobiles, & diuites ex traditis *per Giouagn. conſ. 18. lib. 1. præſertim num. 51. & 52.* alias ſeruanda eſſet conſuetudo. Quod iocalia
2 remanſerint † pœnes vxorem ille, qui dicit debet probare, vt colligitur ex deciſione *in Peruſina Dotis 9. Iunij 1614. coram bo. me. Vbaldo, quæ eſt in fine deciſ. 79. num. 20.*

3 B Hiſtoriamque de Annulo Pronubo † Deiparæ Virginis, ex antiquis monumentis collectam, nuper edidit Io: Baptiſta Laurus Peruſinus Sanctiſſimi D. N. Vrbani VIII. intimus Cubicularius, & Sacro Cardinalium Collegio à Secretis, Vir non ſolum Philoſophus, & Theologus eximius, ſed etiam de politiori literatura optimè meritus; quod opera ab eo varijs argumentis conſcripta abundè teſtantur; vt ſuperuacaneum videri poſſit quicquid à nobis de illius laudibus dici poſſit, Obijt maximo cum detrimento literarum paucis menſibus antequam hæc typis mandarentur. Multa etiam ad hæc peti poſſunt ex Pompeio Pellino Peruſinæ Hiſtoriæ ſcriptore copioſiſſimo eiuſdem Hiſtoriæ volumine ſecundo lib. 14. ad annum ſalutis 1473.

APPELLATIO
Cap. Primum.

SVMMARIA.

Appellatio non datur à duabus ſententijs conformibus ex Statut. in princ. Secus de Iure communi num. 3.
Declara, & intellige Statutum, vt num. 2. & ſeqq.
Ab interlocutoria Stat. lit. C. vide num. 12. & ſeqq.
A ſententia ſuper executione inſtrumentorum ex Stat. lit. D. vide num 15. & 16.
A ſententijs in poſſeſſorijs ex Egidiana vt lit. E. vide num 17 & ſeqq.
A ſententijs ſuper compromiſſo faciendo, & à laudo ex Stat. verſ. à ſententijs, & pronuncijs.
A ſindicatorum ſententijs ex Conſtit. Pontif. lit. F. vide num. 21.
A ſententijs in cauſis maleficiorum ex Statut. & alijs lit. G. & vide num. 22.
A quinque florenis infra lit. H. ſecus de Iure communi vt num. 23.
A pronunciatione ſuper competentia Iudicis lit. I. vide num. 24.
A pronunciatione ſuper legitimatione perſonarum lit. L vide num. 25.
In cauſis alimentorum lit. M. & num. 26.
Clauſula appellatione remota intelligitur de friuola appellatione lit. N. & num. 27.
Statutum de duabus conformibus eſt deciſorium lit. B. contra num. 11.
Appellatio denegatur ex Statuto multis caſibus relatis in hoc capite primo.

Quando ſit prohibita Appellatio.

APpellatio à duabus ſententijs conformibus non datur Stat. rubr 28. §. volumus. verſ. etſi contingat lib. 2. fol. 17. & rubr. 1. poſt proem. vol. 4. & fuit hæc diſpoſitio confirmata ſpecificè per Leonem X. in conceſſionibus factis Ciuitati ſub die 22. Aprilis 1513. in 10. cap. vt in 5. regiſtr. Canc. Comm. fol. 43. & per Iulium III.

ſub 1. Aprilis 1550. vt in eius Breui in 6. regiſtr. Comm. fol. 100. cum clauſula dummodo tamen ante annum 1540. eſſet in vſu, & de viridi obſeruantia teſtati fuerunt DD. Cauſidici, vt in fide Collegij ſub die 9. Martij 1579. vbi etiam quoad executionem dictarum conformium niſi patiantur exceptiones ſtatutarias, & alias de iure communi contra rem iudicatam opponi permiſſas. Idem iuris eſt in cauſis recurſuum à ſententijs DD. Camerariorum Stat. rubr. 81. §. nec à pronunciatione lib. 1. fol. 36. vbi prius in §. & quod à ſententijs, denegatur appellatio. Procedit etiam ſi laudum fuiſſet confirmatum per ſententiam, & è contra ex lege DD. Priorum, & Camerariorum ſub die 16. Maij 1534. manu D. Sinibaldi Ferretti illius Magiſtratus Notarij, vbi idem cauetur ſi laudum fuiſſet per aliud laudum confirmatum, & hæc lex dicitur eſſe in viridi obſeruantia in Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 19. cap. 1. verſ. à duabus, vbi alia ad materiam duarum conformium habentur. Et de obſeruantia, quod ſi feratur laudum ab Arbitris extraiudicialiter electis, & laudum illud confirmetur per ſententiam alicuius Iudicis, laudum illud, & ſententia faciant duas conformes, & habeat locum Statutum ſupradictum adeſt fides Collegij
A DD. Cauſidicorum ſub die 2. Septemb. 1585. A Statutum huiuſmodi declaratur eſſe deciſorium, & per illud tolli omnem effectum, ſcilicet ſuſpenſiuum, & deuolutiuum in Comit. d. rubr. 19.
B cap. 1. §. & ad tollendum. B

Ab interlocutoria non datur appellatio vbi ad ſe non traheret executionem, vel non abſorberet totum negocium principale, nempe ſi poſt ſententiam interlocutoriam non requireretur alia ſententia Statut. lib. 2. rubr. 28 §. volumus etiam, & vide etiam ad hoc Comit. Conſt. lib. 1. rubr. 19. cap. 1. in princ. & decretum D. Roſ-
C ſini poſt dictum cap. 1. C

A ſententia ſuper executione inſtrumentorum non datur appellatio quando fuit ſeruatus modus ſtatutarius in agendo, & non ſit actum contra minores indefenſos, & alias, vt in Stat. rubr. 29. §. & ab executione lib. 2. fol. 18. & 19. vbi idem diſponitur ſi pronunciaretur inſtrumẽtum non eſſe exequendum, & vide Comit. d. rubr. 19.
D cap. 1. §. vt etiam. D

A ſententijs latis in remedijs poſſeſſorijs non datur appellatio vigore Conſtitut. Egid. lib. 6. cap. 2. & quod detur tantum ad effectum deuolutiuum, non autem ad effectum ſuſpenſiuum executionis cauetur in Comit. par. 1. rubr. 29. cap. 1. §. ſi contigerit, & quod Conſtitutio prædicta fuerit vſu recepta in Ciuitate Peruſiæ, & obſeruata patet ex fide Collegij mei ſub die 9. Auguſti 1582. vbi quod tam in beneficialibus, & rebus Eccleſiaſticis, quam prophanis. Procedit quando ſententia eſſet ſuper mero poſſeſſorio, quia tunc non datur appellatio, ſed ſi adſit in eadem ſententia condemnatio fructuum tunc datur, vt in alia fide Collegij ſub die 3. Martij 1590. Sed hoc videtur intelligendum reſpectu fructuum tantum, ſed quoad alia, ſententia exequutioni demandari poſſet, vt in Comit. d. loco
E §. & ad tollendum. E

A ſententijs, & pronuncijs ſuper compromiſſo faciendo, quando petitur compromiſſum iudiciale non datur Stat. rubr. 27. §. à qua lib. 2. in reform. Neque à laudo, quod daretur à tertio Arbitro d. rubr. 27. §. inſuper il 2. vbi etiam imponitur grauiſſima pœna De quo vide ver. Compromiſſum.

A ſententijs Officialium Annonæ non datur dixi ver. Annona.

A ſententijs Sindicatorum non datur appellatio Clemens VII. conſtit. 25. tom. 1. pag. 593. in Bullar. nou. quaſi in princ. ſed in fin. permittit haberi recurſum ad Summum Pontificem, & per menſem reportari determinationem, alias mandat ſententiam exequi. Adſunt etiam literæ Cardinalis S. Sixti de mãdato Gregorij XIII. ſub die 18. Auguſti 1576. in 7. reg. Canc. Com. fol. 9. per quas cauetur non dari appellationem quando ſumma non excedit ducatos decem, quas literas 22. eiuſdem Menſis D. Santacrucius Gubernator manu D. Lemmi de Rubeis mandauit regiſtrari, & inuiolabiliter obſeruari. Vide etiam Egidian. Conſt. cap. 2. lib. 6. Comit. par. 1. rubr. 19. cap. 1. §. à ſententijs Sindicatorum, &
F vide ver. Sindicatores. F

A ſententijs, ſeu condemnationibus in cauſis maleficiorum denegatur appellatio Stat. rubr. 17. & ſeq. lib. 1. fol. 15. & in accuſatore condemnato vide Stat. rubr. 9. §. & ſi aliquis vol. 3. fol. 6. Pius II. in eius Bulla, quæ eſt impreſſa in d. 3. vol. Stat. poſt rubr. 14. fol. 13. & in Bull. nou. tom. 1. conſtit. 8. pag. 320. prohibuit appellationem à ſententijs latis contra homicidas, & proceſſibus deſuper factis. Paulus II. in Bulla ſub dat. 3. Id. Octobris 1466. idem decreuit, vt in 3. regiſt. Canc. Com. fol. 11. Innocentius VIII. in alia ſub dat. 23. Februarij 1487. in 4. regiſt. fol. 65. mandat, quod non detur appellatio niſi prius facto depoſito in manibus Theſaurarij, aut Cameræ locorum, & quod huiuſmodi cauſæ nõ poſſunt committi extra loca propria. Sixtus IV. ſub dat. 6. Martij 1479. in 4. reg. Breu. Cam. Apoſt. Peruſ. fol. 126. mandat non attendi commiſſionem, licet eſſet ſignata, ſi non fuerit prius factum depoſitum, ſed ſi ſumma fuiſſet magna reſpectu perſonæ condemnatæ tunc debeat fieri depoſitum medietatis, vel alterius

minoris

5 D Quod Eccleſiaſticæ † perſonæ non ligentur Sta-
tuto prohibente extractionem extra Territorium.
Gram. deciſ. 100. num. 15. & ſeqq. Bonacoſs. in quæſt.
crim. ver. De exportante. verſ. Statutum puniens. pag.
71. par. 1. Contrarium tamen tenent alij per Menoch.
conſ. 800. num. 1. & ſeqq. lib. 8. vbi quod debent co-
gi à Iudice Eccleſiaſtico. & vide Maſtrill. deciſ. Si-
6 cil. 17. Quo verò ad coactionem † ad vendendum. Ha-
bentes arbitrium ſuper Annona, quod poſſint ordina-
re qualiter, & quo ordine in Ciuitate, & quantum
frumenti poſſit vendi quolibet die, vel quolibet men-
ſe ſcripſit Bart. in l. 1. num. 2. C. de frum. Vrb. Con-
ſtantinop. lib. 11. & quod iſta coactio ſit licita tem-
pore neceſſitatis. Bart. in l. 1. §. cura carnis. ff. de of-
fic. Præf. Vrb. & in l. 1. C. de Epiſc. aud. vbi quod
etiam pro minori præcio, & latius Maſtrill. dicta
deciſ. 17. & vide etiam Mantic. de tacit. & ambig.
conuent. lib. 4. tit. 4. num. 11. & 12. De ſupprimen-
tibus Annonam, vt carius vendant Menoch de ar-
bitr. caſ. 384. vbi quod Iudicis arbitrio puniuntur, &
idem dicit de vendentibus rem vltra taxatum præ-
cium.

7 E Quod Officiales Annonæ † non poſſint deroga-
re pœnis impoſitis per Statutum, & Conſtitutiones
Pontificias in vim eorum arbitrij viae Marſ. ſing.
328. & 397.

8 F Ad materiam extractionis † prohibitæ vide ali-
qua per Bonacoſs. in quæſt. crim. lib. 1. ver. extrahere
fol. 72. Hect. Felic. alleg. 54. tom. 1. & 93. tom. 2. &
an puniatur affectus vide Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ. 80.
9 Princeps recognoſcens † Superiorem non poteſt pro-
hibere ſubditis ne ad Statum Eccleſiaſticum aſportet
eorum bona, & victualia, & multo minus ordinare,
quod pro hoc faciendo ſoluant aliquam Gabbellam,
vt fuit deciſum per Rot. in Cluſina, ſeu Peruſina Ex-
emptionis 3. Martij 1608. coram Card. Sacrato, quæ
eſt in calce deciſ. 59. & quoad Vrbem vide Galganett.
10 ad Stat. lib. 3. cap. 54. Forenſes non excuſantur † ſub
prætextu, quod non habuerint notitiam Statutorum
prohibentium extractionem. Bart. in l. fin. §. licet
quis in fin. ff. de Publican. Pacian. in tract. de Probat.
lib. 1. cap. 25. num. 18. vbi dicit hoc eſſe de genere
11 prohibitorũ, An poſsint forenſes † extrahere fructus
bonorum propriorum. Guid. Pap. deciſ. 373. in princ.
Theſaur. deciſ. 152. & videtur tenenda negatiua in
Statu Eccleſiaſtico ex Ludouic. dicta deciſ. Peruſ. 80.
num. 20. & ſeqq. Si Statutum non diceret an Farina,
12 † & Panis compræhendantur in prohibitione extra-
ctionis, quod ſic Guid. Pap. dict. deciſ. 373. verſ. ſed
vtrum, ſequitur Bonacoſs. d. ver. extrahere in princ.
& in Farina Menoch. conſ. 225. num. 43. Surd. deciſ.
139. num. 2. & 6. Sed contrarium de Pane in foro
conſcientiæ reſpondit nuper quidam inſignis Theo-
logus ea ratione motus, quod non videtur commo-
dè extrahi poſſe magna quantitas Panis, qui breui
corrumpitur, & argumento eſſe, quod in Bulla Pau-
li V. de qua ſupra, fit mentio de Pane Biſcocto, non
autem de Pane communi, nempe quod Panis Biſcocti
magna quantitas extrahi poſsit, quemadmodum fru-
menti, quod vtrumque ad longum tempus aſſeruari
poſsit, & de modica extractione, quæ Reipublicæ
detrimento eſſe non poſsit, non videatur legiſlator
rationem habuiſſe, & fauet regula vulgata, quod
odioſa, & pœnalia potius reſtringenda ſunt, quàm
ampliãda, & vide ad hoc Guttierez de Gabbell. quæſt.
13 76. Si quis confiteretur extraxiſſe, † ſed de licentia
Superiorum an iſta confeſsio diuidi poſsit. Pacian. d.
cap. 25. num. 17. & ſeqq. & vide Caball. reſolut. crim.
14 cent. 3. caſ. 254. Minores non ligantur † huiuſmodi
Statutis Doctores citati per Bonacoſs. in d. ver. extra-
here. verſ. & nota. vide tamen Ioſ. Ludouic. d. deciſ.
80. num. 8. & 20. Animal ſuper quo frumentum
15 † deferebatur ſi non erat extrahentis an debeat amit-
ti dic quod non, ſed illius æſtimatio debetur per ex-
trahentem ita declarat Alex. in l. 1. num. 3. C. vt nem.
priuat. & faciunt tradita per Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ.
31. per tot. niſi dominus animalis fuiſſet extractionis
conſcius. Bonacoſs. in d. ver. de exportante. verſ. aut
16 res. pag. 71. cir. fin. Præſumitur bona fides † in eis,
qui de die palam per viam rectam tranſuexerunt fru-
mentum contra formam Bannimentorum, ſeu Sta-
tutorum. Honded. poſt alios conſ. 57. lib. 1. Licentia
17 data de extrahendo † non extenditur vltra ſeptem
dies. Bart. in l. vn. C. de tract. & ſtatiu. lib. 12. quem
Bonacoſs. in d. ver. extrahere fol. 73. Non prohibetur
18 extractio † frumenti, quod eſt in Ciuitate per tran-
ſitum. Caſtr. in l. cætera igitur. §. ſed etſi. num. 3. ff.
de leg. 1. Menoch. conſ. 901. num. 11. & quod non
afficiat prohibitio eum, qui aliunde acceptum triti-
cum, & ſimilia aduehit. Alciat. de verb. ſignif. lib. 1.
fol. 26. per l. cætera. §. ſed ſi quis. ff. de leg. 1. Vide ad
materiam de Contrabandis tractatum D. Floridi
Mauſonij I. C. Aquilani poſt tract. de Cauſ. Execut.
lib. 1.

19 G Prohibitio emendi † frumentum pro reuenden-
do non intrat ſi quis emiſſet pro ſua neceſsitate, &
poſtea vendidiſſet ceſſante indigentia. Caſtr. in l. 2.
num. 9. ff. ſi cert. pet.

20 H Quod Ciuitas repleatur Annona † concernit pu-
blicam vtilitatem. Bero. conſ. 141. num. 4. lib. 1. non
ſolum tempore penuriæ, ſed etiam vbertatis Menoch.
conſ. 800. num. 1.

I Dixi aliqua ſupra in littera C.

21 L Statuta particularia artificum † huiuſmodi ſa-
piunt monopolium, nec obligant iurantes. Bal. in l.
ſi ad excludendum. C. de reb. credit. Decian. d. lib. 7.
cap. 21. num. 26. & vide Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 3.
cap. 53.

ANNVLVS.

SVMMARIA.

Annuli cuius valoris portari poſſint à mulieribus ex Stat. in princ.

Annuli neceſſarij in actu deſponſationis pertinent ad vxorem non ad hæredes mariti num. 1.

Iocalia remanſiſſe pœnes vxorem eſt probandum n. 2.

De Annulo Beatiſſimæ Virginis Mariæ vide verſ. De Annulo, & num. 3.

MVlieres non poſſunt portare annulos va-
loris vltra ſexdecim florenos auri, quod
permittitur vxoribus Doctorum, & Militum
A Stat. rubr. 25. §. inſuper ſtatuimus lib. 1. fol. 24. A

DE ANNVLO BEATISSIMÆ VIRGINIS MARIAE

minoris ſummæ iuxta facultates, & debet præ-
ſtari cautio in forma depoſiti de ſoluendo reſi-
duum pœnæ, in qua condemnatus talis fuiſſet
intra annum, niſi obtinuerit abſolutionem legi-
timam, citato tamen ſemper Fiſco, vt latius in
dicta Bulla verſ. ad quod. Paulus III. idem ſan-
ciuit conſtit. 24. tom. 1. pag. 652. in Bullar. nou.
quam confirmarunt Pius IV. conſtit. 52. tom. 2.
pag. 67. & Pius V. conſtit. 24. tom. 2. pag. 202.
cum moderatione, quod ſi appellatus eſſet di-
ues deberet facere depoſitum, ſin minus deberet
prius prẹſtare cautionem idoneam iu forma de-
poſiti arbitrio Iudicis ad quem, quod noluit
procedere reſpectu eorum, qui eſſent confeſſi,
vt ibi. Idem Pius V. in alia eius conſtitut. 138.
tom. 2. pag. 349. in dicto Bullar. nou. mandat
cauſas huiuſmodi appellationum debere expe-
diri intra ſex menſes, alioquin Iudex à quo de-
bet exequi, & Iudices debent curare, vt acta
tradantur appellantibus abſque mora, & ap-
pellatione pendente nihil eſt innouandum Co-
mit. conſt. par. 1. rubr. 19. cap. 1. verſ. Decer-
G nimus etiam. G

A ſententia, quæ mandaret remoueri impe-
dimenta, quæ cauſarent damnum molendino
ſuperiori, vel terris Stat. rubr. 64. §. & ad tol-
lendas lib. 2. fol. 33. & dicitur in ver. Molendi-
num.

A decretis ſuper purgatione, ſeu remotione
intercaſellarum, cloacarum, & ſimilium Statut.
rubr. 40. cum ſeq. lib. 4. fol. 13.

A ſententijs Magiſtrorum Viarum vide ver.
Magiſtri Viarum.

A ſententia mandante fieri demolitionem rei
ruinam minantis Stat. rubr. 59. lib. 2. fol. 31,

A præcepto de tollendo muro, ædificio, vel
alio obice facto ſuper re alterius Stat. rubr. 9. in
fine Addit. lib. 4. fol. 5.

A ſententijs DD. Priorum in cauſis recurſuum
à ſententijs primo loco datarum à DD. Conſu-
libus, vel alijs Camerarijs Statut. rubr. 24. §. &
quod cauſa. verſ. & quod ſuper. lib. 2. fol. 13. &
rubr. 81. §. & quod ſuper cauſis. lib. 1. fol. 37.

A grauaminibus illatis per Capitaneos, vel
Vicarios Comitatus denegatur appellatio, &
datur recurſus, vt in Statutello Cardinalis Cor-
tonenſis Legati rubr. 33. quod Statutellum de-
bet attendi cum fuerit confirmatum per Conſt.
Cardinalis Vrbini cap. 25.

A ſententijs DD. Conſulum, & Camerario-
rum non datur appellatio, ſed recurſus expedi-
endus infra certum tempus Stat. rubr. 81. §. &
quod à ſententijs lib. 1. fol. 36. & rubr. 24. §. ſta-
tuimus lib. 2. fol. 12.

A renouatione licentiæ, ſeu mandati Iudicis
vide ver. licentia.

A quinque florenis infra non datur appella-
tio, ſed recurſus ad Præſidem Prouinciæ expe-
diendus intra decem dies ex Conſtit. Card. Vrb.
cap. 21. Sed Comit. Conſtit. d. rubr. 19. cap. 1.
H §. in cauſis denegat etiam recurſum. H

In cauſis ſummarijs compræhenſis ſub rubr.
3. vol. 2. fol. 3. ſed in fine videntur reductæ dum-
modo non excedant 25. libras denariorum.

A ſententijs, ſeu pronuncijs Directorum, Di-
cam ver. Director.

A ſententia lata ſuper annullatione debiti, pro
quo fuerat condemnatus Infans, vel Pupillus.
Stat. rubr. 20. §. ſi verò vol. 2. fol. 10.

A pronunciatione ſuper competentia Iudicis,
vel incompetentia denegatur appellatio Statut.
I rubr. 28. §. volumus lib. 2. fol. 17. I

A pronuncia ſuper legitimatione perſonarum
datur appellatio Stat. rubr. 28. §. volumus lib. 2.
L fol. 17. L

In cauſis alimentorum prohibetur appellatio
in Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 19. cap. 1. §. pro-
M hibemus. M

Clauſula appellatione remota in commiſſio-
ne appoſita, ſi non dicatur omni, & quacumque
appellatione remota, intelligitur de friuola Co-
mit. Conſtit. par. 1. rubr. 1. verſ. etſi in quacum-
N que. N

Quia aliquando licet denegetur appellatio,
datur tamen recurſus vide ver. Recurſus.

Adnotationes.

1 De Iure communi in quibus caſibus † appellatio
non detur *vide Ruginell. de Appell. §. 2. cap. 3.*

A Ratio huius Statuti eſt, † quia lex municipalis
2 præſumit eſſe benè fundatum, quod duplici ſententia
fuerit firmatum, & iſta dicitur præſumptio iuris, &
de iure, ex quo contra eam non admittitur probatio
in contrarium. *Soc. iun. conſ.* 18. *num.* 17. *lib.* 1. *&*
vide Ruginell. de appell. §. 12. *gloſ.* 2. *cap.* 1. vbi dat
diuerſas rationes huiuſmodi Statuti, & præſertim
præſupponit huiuſmodi præſumptionem iuris, & de
3 iure. Eſt tamen huiuſmodi Statutum † contra ius
commune, & ſic ſtrictè interprætandum. *Corn. conſ.*
14. *num.* 1. *lib.* 4. *Non. conſ.* 87. *num.* 7. *in fin. Gabr.*
4 *conſ.* 56. *num.* 11. *lib.* 1. Parte non opponente † ap-
pellatio tenet *Crau. conſ.* 273. *ſub num.* 14. Statutum
5 prædictum intelligitur de ſententijs validis, † vt ſuper
illo tradit *Ioſ. Ludouic. deciſ.* 72. & dummodo non
ſint notoriæ iniuſtæ. *Eug. conſ.* 52. *num.* 44. *lib.* 2. &
vide etiam eundem *conſ.* 55. *num.* 15. *& ſeqq. eod. lib.*
& quod intelligatur de ſententijs validis, & iuſtis. *Ro-*
ta deciſ. 662. *par.* 1. *recent. per Farinacc. & vide co-*
ram Coccin. deciſ. 294. *& deciſ.* 94. *num.* 1. *par.* 1. *&*
deciſ. 684. *num.* 1. *par.* 2. *recent.* Intraret diſpoſitio
huius Statuti, etiam ſi duæ ſententiæ non ſint conti-
6 nuatæ, † ſed ſecunda ſit infirmatoria primæ, ſi ter-
tia illam primam confirmet. *Card. in clem. fin. quæſt.*
6. de appell. Dec. conſ. 385. *ſub num.* 2. *verſ. & vlte-*
rius.

Caput Secundum.

SVMMARIA.

Legati de latere, & Gubernatores cauſas appellationum cognoſcunt, ſeu committunt, etiam fori Eccleſiaſtici, & Prouinciales. in princ.

Item ſunt Iudices appellationum à ſententijs Auditorum Rotæ. verſ. Sunt etiam.

Iudices appellationum alij, qui ſint vide per totum caput.

Præſidentes Collegij legiſtarum ſunt Iudices appellationum vſque ad ſummam ducatorum centum verſ. Præſidentes. & num. 2.

Vicarius Epiſcopi eſt Iudex appellationum à ſententijs Poteſtatis Montis Caſtelli verſ. Vicarius.

Iudices ſuperiores ad quos appellandum ſit de Iure num. 1.

De Iudicibus appellationum.

IVdices appellationum in Ciuitate Peruſiæ ſunt Legatus de latere, & Gubernator reſpectiuè nam ad eos appellatur à ſententijs latis tam à Iudicibus ſecularibus Ciuitatis, quàm à Vicario Epiſcopi, quando eſt appellatum ad Sanctiſſimum, & præuia auocatione committunt cauſas appellationum. Adeſt fides Collegij DD. Cauſidicorum ſub die 9. Maij 1578. Supradicti habent etiam ſuperioritatem in Ciuitate Caſtelli, ſeu Vrbe Tipherni, & illius Gubernatoribus, & Iudicibus vltra alias Ciuitates, & Terras huic Legationi, aut Gubernio ſubiectas, committendo cauſas, & expediendo præcepta non ſolum in ſecundis, & tertijs inſtantijs, verum etiam in primis, & illas retinendo hic Peruſiæ, & auocando à dictis Iudicibus ad eorum beneplacitum, vt in alia fide dicti Collegij ſub die 10. Aprilis 1592. & quod ijdem Superiores conſueuerint auocare, & committere in hac Ciuitate quaſcumque cauſas tam ciuiles, quàm criminales, ſeu mixtas, tam in prima, quàm in quacumque alia inſtantia à dicta Ciuitate Caſtelli, & eius territorio adeſt alia fides eiuſdem Collegij ſub die 26. Ianuarij 1593. & generaliter, quod conſueuerint auocare cauſas, & committere in hac Ciuitate tam in prima, quàm in alijs inſtantijs à Ciuitatibus, & Terris, ſeu territorio ſubiectis, & ſignanter à Terra Meuaniæ, & illius territorio habetur fides dicti Collegij ſub die 11. Aprilis 1589. Et quod cauſæ appellationum ad Sanctiſſimum interpoſitæ à ſententijs Epiſcoporum huius Ciuitatis, & aliarum Ciuitatum de Prouincia huic Gubernio ſubiectarum, & Vicariorum fuerint per Gubernatores auocatæ, & commiſſæ, vel hic, vel in partibus, etiam quod cauſa fuerit non ſolum inter laicos, ſed inter laicum, & Clericum, & inter quoſcumque, teſtati fuerunt ijdem Cauſidici ſub die 2. Decembris 1593. Supradicta procedunt non ſolum ad inſtantiam appellantis, ſed etiam appellati, quamuis ipſe appellans non poſſit dici negligens, quia conſueuerunt dicti Superiores ad ſe auocare quaſcumque cauſas appellationum etiam ad Sanctiſſimum interpoſitarum, dummodo non ſint commiſſæ ab eodem Sanctiſſimo, & validè fuit proceſſum non obſtante cap. oblatæ ext. de appellat. vt habetur in fide Collegij ſupradicti ſub die 24. Auguſti 1585. & prius dicti Domini Cauſidici teſtati fuerunt, quod Superiores prædicti conſueuerunt ad inſtantiam appellantis, vel appellati præuenientis, cauſas appellationis etiam ad Sanctiſſimum interpoſitas ad ſe auocare, & per ſe met ipſos cognoſcere, vel alteri committere, & validè in cauſa proceſſum fuiſſe dixerunt vſque ad ſententiam incluſiuè citra incurſum attentatorum, niſi tamen in præcedenti inſtantia fuerit proceſſum vigore commiſſionis ab Vrbe emanatæ, vt in fide ſub die 6. Februarij 1583. & quod poſſit appellatus præuenire appellantem in committendo cauſas appellationis habetur in Comit. Conſtitut. lib. 1. rubr. 19. cap. 3. fol. 36. Quo verò ad cauſas Curiæ Epiſcopalis cognoſcendas, ſeu committendas per Gubernatorem vide literas Cardinalis Alexandrini ſub die 30. Iulij 1567. regiſtratas in Canc. Crimin. fol. 144. & alias Cardinalis Aldobrandini ſub die 28. Septembris 1594. & alias eiuſdem ſub die 19. Iulij 1595. in regiſtro literarum Epiſcopatus fol. 18. nec non alias literas Eminentiſſimi Cardinalis Burgheſij ſub die 11. Octobris 1608. regiſtratas in Vacchetta Actorum Audientiæ Gubernatoris ſub die 16. dicti Menſis, & in Canc. Crim. in regiſtr. anni 1594. fol. 145. vbi adeſt quoque Decretum Sacræ Congregationis ſuper Concilio, quoad cauſas etiam criminales, dummodo tamen cauſas huiuſmodi cognoſcendi Gubernator facultatem habeat, cæterum an ei hæc facultas competat nec ne, Congregatio non decidit, vt vidi in copia dictæ reſolutionis ſubſcriptę ab Horatio Cardinali Lancellotto. Vide de cauſis ſpiritualibus Egid. Conſtitut. lib. 3. cap. 1. 2. & 3. & lib. 6. cap. 5. Sunt etiam Legati de latere, & Gubernatores Iudices appellationum à ſententijs DD. Auditorum Rotæ, vt in Breue Pauli III. ſub dat. 8. Kal. Maij in 6. regiſt. Canc. Comm. fol. 21. later. 2. in princ. A grauaminibus illatis à Gabbellarijs, vt in ver. Gabbella. A ſententijs, & grauaminibus Magiſtrorum Viarum ad eoſdem datur recurſus expediendus intra quindecim dies, vt in Bulla Leonis X. ſub dat. die 19. Ianuarij 1519. & vide in ver. Magiſtri Viarum.

uius. Soc. iun. conſ. 18. num. 3. lib. 1. Surd. conſ. 102.
ſub num. 16. lib. 1. Couar. pract. quæſt. cap. 25. num. 3.
Theſaur. deciſ. 122. num. 16. Vinc. de Franch. deciſ.
135. num. 2. & in terminis Iuris communis ad con-
ſtituendas tres conformes. Gabr. de execut. rei iudic.
concl. 1. num. 12. Quod ſi prima ſententia fuiſſet ſu-
per negocio principali, ſecunda ſuper appellatione
7 Corn. conſ. 24. num. 11. lib. 4. An minori † detur re-
ſtitutio in integrum aduerſus duas conformes, quod
ſic. Non. conſ. 87. de quo etiam vide per Eug. conſ. 12.
num. 21. & ſeqq. lib. 2. an opponi poſſit exceptio nul-
8 litatis † ad impediendam executionem duarum con-
formium ex dicto Statuto, vide Eug. conſ. 13. lib. 2.
9 & an executio † tributa dictis ſententijs locum habeat
ſolùm in ijs, quæ oculis corporeis leguntur vide eun-
dem Eug. conſ. 14. lib. 2. ſufficit, vt intret Statutum,
10 quod conformes † ſint ſententiæ in effectu, & tendant
ad eundem finem. Gratian. deciſ. March. 18. num. 1.
cumſeqq. Maſtrill. deciſ. Sicil. 110. num. 17. Surd.
conſ. 102. num. 9. & ſeq. lib. 1. Rota deciſ. 98. num. 3.
par. 1. recent. per Farinacc. Ad materiam huius Sta-
tuti vide Gabr. d. concl. 1. de execut. rei iudic. Theſaur.
d. deciſ. 122. & deciſ. 228. & Ruginell. d. §. 12. gloſ. 1.
Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 116. num. 129. & ſeqq.

B Aduerte, quod contrarium, quod nempe Sta-
11 tutum hoc ſit ordinatorium, † ex quo non tollit ap-
pellationem niſi ad effectum deuolutiuum dixit Ro-
ta in Peruſina Cenſus coram Seraphino deciſ. 312. &
in Peruſina Pecuniaria 12. Iunij 1588. coram Robu-
ſterio, quæ eſt in fine deciſ. 18. vbi quod non eſt ſeruan-
dum in Rota Romana, & vide Hond. conſ. 29 lib. 2.

12 C In ſimili Statuto † vide Luc. Pæt. in prax. for.
Capitol. lib. 5. cap. 6. Galganett. ad Stat. Vrbis lib. 1.
cap. 173. Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 196.
Statutum huiuſmodi non compræhendit Interlocu-
13 toriam, quæ habet † vim diffinitiuæ. Ruyn. conſ. 78.
num. 4. vol. 5. Camill. Borell. conſ. 30. num. 4. vbi quod
tunc admittitur appellatio etiam ex forma Concilij
Tridentini. quomodo cognoſcatur an huiuſmodi ſen-
tentia habeat vim diffinitiuæ vide Valaſc. conſult. 47.
14 Super hoc Statuto † vide Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 38.
præſertim num. 6. & Honded. conſ. 27. num. 7. & ſeqq.
lib. 1. vbi an intelligatur prohibita quoque in caſibus
à Iure communi permiſſis, cum etiam eo iure appel-
latio ab interlocutoria ſit prohibita, de quo vide
etiam Maſcard. ad general ſtat. interpræt. concluſ. 2.
num. 241. & ſeqq.

15 D Super hoc Statuto † vide Corn. conſ. 48. ſub num.
1. lib. 1. Non. conſ. 87. num. 7. Honded. conſ. 27. num.
32. lib. 1. & conſ. 29. lib. 2. vbi an concernat deciſo-
ria, vel ordinatoria. Turrett. conſ. 75. & conſ. 78. lib. 1.
& in pronuncia inſtrumentum non eſſe exequendum
poſt Bal. nouell. qui dixit practicari Statutum hoc
Amat. deciſ. March. 75. num. 5. ſed vide etiam num.
16 21. & ſeq. Si producta fuiſſet tantum fides † inſtru-
menti, & non inſtrumentum daretur appellatio, vt
conſuluit in terminis huius noſtri Statuti. Corn. conſ.
141. lib. 3. Ad materiam vide Gabr. de appellat. con-
cluſ. 4. Ruginell. in §. 2. cap. 3. num. 343. Carol. de
Graſs. in tract. de except. ad Stat. exclud. om. except.
& infra ver. Iudicium executiuum.

17 E Ad materiam Egidianæ † prohibentis appella-
tionem in cauſis poſſeſſorijs vide Contard. ad l. vnic.
C. ſi de mom. poſſeſs. Pacif. de Salu. interd. inſpect. 4.
cap. 2. & ſignanter reſpectu Ciuitatis noſtræ vide Ioſ.
Ludou deciſ. Peruſ. 20 Eug. conſ. 70. conſ. 71. & conſ.
72. lib. 1. Honded. conſ. 20. lib. 2. vbi quod non ligat
perſonas Eccleſiaſticas, nec eis ſuffragatur, de quo
etiam Rota in Peruſina Attentatorum 19. Aprilis
1619. coram nunc Eminentiſſimo Cardinali Pamphi-
lio, quæ eſt in calce deciſ. 27. vbi quod Egidiana non
intrat in tribunali Epiſcopi, & vbi ſententia fuit lata
contra Clericum, & idem prius fuerat dictum in Pe-
ruſina bonorum 29 Aprilis 1616. coram eodem, quæ eſt
in fine deciſ. 70. num. 4. vbi num. 1. & ſeqq. quod non
18 intrat Egidiana † vbi ſententia eſt nulla, vt quando
fuit pronunciatum tamquam in prima, quod non li-
cebat in dicto caſu, & quod non intret vbi ſententia
19 † lata fuit ſub conditione, & vbi requirebatur liqui-
datio dixit Rota in Peruſina Spolij 17. Martij 1586.
coram Orano impreſſa in fine deciſ. 104. Quod Egidia-
20 na intret iu omni poſſeſſorio, † ac nõ ſolum in cauſis
in quibus de Iure canonico eſt permiſſa appellatio,
ſed etiam in his in quibus de Iure ciuili in aliquo caſu
permitteretur dixit Rota in Peruſina de Vbaldis 4.
Maij 1587. coram Orano, quæ eſt impreſſa in fine de-
ciſ. 73. num. 1. & ſeqq. vbi defenditur ſententia ab in-
iuſtitia, & à mixtura.

21 F Intellige vbi ſententia ſit valida, † vt per Dec.
conſ. 8. num. 9. & ſeq. qui reſpondit in condemnato
pro familia, & in officiali alicuius Iudicis condemna-
to ad ipſo met Iudice, quod non appellet Marant. de
ord. Iudic. par. 6. tit. de appellat. num. 301. pag. mihi
526. & vide Caball. ad d. Conſtit. Egid. lib. 6. cap. 2.
littera E.

22 G Eſt contra ius † commune l. non tamen. ff. de
appell. vide pro cauſis Status Eccleſiaſtici Baiard. ad
Clar. quæſt. 94. num. 22. & ſeqq. vbi multa ad decla-
rationem Bullarum, & Statutorum, vide etiam Fa-
rinacc. de var. & diuerſ. quæſt. quæſt. 101. num. 1. &
ſeqq.

23 H De Iure appellatio † datur etiam in cauſis mi-
nimis. l. & in maioribus. C. de appellat. Surd. de alim.
tit. 8. priu. 60. num. 4.

24 I De Iure communi datur † appellatio. Honded.
qui plures cumulat conſ. 27. num. 2. lib. 1. Rota co-
ram Caualer. deciſ. 2. num. 8. & cum Statutum no-
ſtrum in ſpecie prohibeat appellationem ab hac Pro-
uincia ceſſat difficultas, quæ excitari poſſet an ſuffi-
ceret, quod Statutum prohiberet ab interlocutoria,
vt compræhenderet hanc pronunciam, vt aduertit
Honded. d. conſ. 27. num. 19. & in ſpecifica prohibi-
tione reſpondit Bal. conſ. 2. in 2. dub. lib. 5. quem re-
fert Becc. conſ. 31. num. 5. lib. 1.

25 L Ab hac pronuncia † ſuper legitimatione perſo-
narum de Iure communi daretur appellatio, vt not.
poſt alios Honded. d. conſ. 27. num. 21. lib. 1.

26 M Denegatur etiam de Iure † communi, vt latè
per Surd. de alim. tit. 8. priu. 60. num. 5. & ſeqq. vbi
hanc opinionem veriorem dicit num. 8. quod tamen
limitatur multis modis, & præſertim vbi ageretur de
alimentis præteritis, vt per eundem Surd. num. 15.
& 16. vbi quod futura dicuntur, quæ debentur à die
litis conteſtatæ, vt dixi etiam ver. Alimenta.

N Idem videtur diſpoſitum de Iure canonico, quod
27 ſcilicet per clauſulam † appellatione remota cenſea-
tur dũtaxat prohibita friuola appellatio. c. inter cæte-
ras. vbi not. DD. de ſent. & re iud. Duen. reg. 43. lim. 4.

Caput

Priores Ciuitatis ſunt Iudices appellationum in certis cauſis, de quibus vide in ver. Priores.

Capitaneus Rotæ Peruſinæ eſt Iudex ordinarius appellationum vide in ver. Rota.

Præſidentes, qui ſunt ex Doctoribus Collegij V. I. ſunt Iudices appellationum à ſententijs latis per Vicelegatos, Gubernatores, vel eorum Commiſſarios vſque ad ſummam centum ducatorum Stat. in rubr. poſt proem. 4. vol. quod fuit confirmatum per Leonem X. in eius Breui ſub dat. 22. Aprilis 1513. de quo in 2. regiſt. fol. 43. fuit etiam confirmatum per Iulium III. quatenus ante annum 1540. fuerit in vſu, vt in eius Breui ſub dat. 1. Aprilis 1550. in 6. regiſt. Canc. Comm. fol. 100. & nouiſſime per Breue Clementis VIII. ſub dat. die 20. Iulij 1593. quod eſt regiſtratum in libro Cameræ Apoſtolicæ Peruſinę
A manu D. Agabiti Nerutij fol. 20. A

Vicarius Epiſcopi eſt Iudex appellationum à ſententijs Poteſtatis Montis Caſtelli Tudertinæ Diœceſis deputatus per literas Sacræ Conſultæ ſub die 24. Septembris 1588. quæ literæ ſunt apud Notarios dictæ Curiæ Epiſcopalis.

Locumtenens Gubernatoris eſt Iudex appellationum à ſententijs Sindici Ciuitatis Plebis deputatus per literas Sacræ Conſultę exiſtentes in manibus Notarij Cameræ. & cætera de Locumtenente vide ver. Locumtenens.

Conſules ſunt Iudices à grauaminibus illatis per Gabbellarios Stat. rubr. 575. lib. 1. fol. 126. & vide ver. Gabbella.

Directores ſunt Iudices ſuper recurſibus, & grauaminibus illatis per Vicarios, & Poteſtates Comitatus Peruſiæ vide ver. Directores.

Adnotationes.

1 Qui ſunt Iudices † ſuperiores ad quos de Iure appellandum ſit gradatim vide *Scacc. de Appellat. quæſt. 8. per tot. & Ruginell. in ſimil. tract. §. 5.*

2 A An attendatur hoc caſu petitio, † vel ſententia fuit deciſum apud *Amat. deciſ. March. 5.* quod attendenda ſit ſententia à qua fuit appellatum.

Caput Tertium.

SVMMARIA.

Appellatio coram quo Iudice debeat interponi ex Conſt. March. & quod de Iure communi debet coram Iudice à quo appellatur interponi num. 1.

Fallit ſi non poſſit haberi copia illius, quia appellatur coram honeſtis viris, vt num. 2. vbi ponitur forma libelli, & quomodo iſti debeant admittere appellationem vide num. 3.

Coram quo interponatur appellatio.

Appellatio debet interponi coram Iudice, à quo appellatur Conſt. March. lib. 6. cap. 25. ſed vide d. lib. 6. cap. 6. vbi quod poteſt interponi coram Iudice ad quem, vel coram Iudice à quo, prout maluerit appellans.

Adnotationes.

1 De iure communi † debet interponi appellatio coram Iudice, à quo appellatur, vt not. *Caballin. in gloſ. ad d. Conſtitut. March. cap. 6. lib. 6. Honded. conſ. 27. num. 22. & ſeqq. lib. 1.* Verùm, quia hoc non pro-
2 cedit, vbi non poteſt haberi † copia dicti Iudicis, vt per *Honded. ibid. & Amat. deciſ. March. 100. num. 1. & ſeq.* vbi idem quando infra tempus non poteſt adiri Iudex, tunc in Ciuitate Peruſiæ interponitur coram duobus Presbyteris tanquam honeſtis viris, cum duobus teſtibus, & Notario ſub hac forma. Conſtitutus perſonaliter N. in ſupradicto loco, præſentibus dictis teſtibus, meque Notario infraſcripto coram RR. Religioſis, & honeſtis viris N. & N. Presbyteris Peruſinis, & facta prius vnà mecum Notario infraſcripto, teſtibuſque prædictis diligenti perquiſitione tam ad ſolitum Tribunal Iuris, quàm in Camera eius ſolitæ habitationis de inueniendo D. N. Locumtenentem, & ipſo non reperto, viſoque audito, & intellecto ipſum non adeſſe, quinimò viſo oſtio dictæ eius Cameræ clauſo, & quod in effectu illius præſentia, & copia haberi non poteſt, coram dictis honeſtis, & Religioſis viris, teſtibuſque prædictis, ac me Notario &c. de abſentia dicti D. Locumtenentis conqueſtus fuit dicendo, & proteſtando, ac declarando, quod ipſe acceſſerat ad eum cauſa appellandi, & volebat, & intendebat coram eo appellare, ac de nullitate dicere cuiuſdam prætenſæ ſententiæ contra ſe, & ad fauorem N. vt dicitur, latæ per eundem D. Locumtenentem manu mea, apoſtoloſque in forma petere &c. aliaque dicere, facere, proteſtari, petere &c. prout in infraſcripto inſerto libello &c. & omni alio meliori modo &c. proteſtando per ſe non ſtetiſſe, nec ſtare &c. Et demum coram dictis Religioſis, & honeſtis viris, dictis teſtibus, & me Notario infraſcripto dixit, & expoſuit, qualiter nondum decem diebus elapſis à die ſaltem ſcientiæ, vel notitiæ idem D. Iudex &c. *& ſequitur libellus appellatorius.* De ſty-
3 lo noſtræ Curiæ iſti Presbyteri, † & honeſtæ perſonæ admittunt appellationem cum clauſula ſi & in quantum, tamen tutius eſt, quod dent apoſtolos teſtimoniales, vt per *Amat. d. deciſ. March. 100. num. 4.*

Caput Quartum.

SVMMARIA.

Appellatio debet interponi infra decem dies, & quando incipiunt currere ex Statut. & alijs, & vide Adnotation.

De

Intra quæ tempora cauſæ appellationum, & recurſuum expediri debeant.

EX forma Statuti noſtri cauſæ appellatio-
num deberent expediri intra terminum
A ſex menſium Stat. rubr. 28. lib. 2. fol. 17. A vbi
in §. volumus, datur alius modus pro celeriori
expeditione, videlicet, quod fiat requiſitio de
Iudice, & parte appellante, de expedienda, &
expediri facienda huiuſmodi cauſa intra termi-
num duorum menſium, & huiuſmodi requiſitio
fit bis manu publici Notarij, & parti intimatur.
B Iſti autem duo menſes ſunt vtiles. B Sed ſi in ca-
uſis appellationum etiam in quibus factis dua-
bus requiſitionibus ſecundum formam Statuto-
rum de expedienda cauſa intra duos menſes per
Iudicem fuiſſet pronunciatum tempus, & fata-
lia non cucurriſſe, huiuſmodi pronunciæ obſer-
uatæ, & effectum ſuum ſortitæ fuerunt, vt te-
ſtati fuerunt DD. Cauſidici ſub die 28. Aprilis
1580. Vide ad hoc Comit. Conſtit. par. 1. rubr.
19. cap. 4. fol. 36. & Conſt. March. lib. 6. cap. 9.
quæ tamen non ſeruatur, vt dictum fuit in fide
Collegij mei ſub die 17. Decembris 1584. neque
in cauſis Prouincialibus, de quibus in dicta fide.
Cauſæ recurſuum à ſententijs DD. Conſulum, &
aliorum Camerariorum debent expediri intra
quindecim dies cnrrentes Stat. rubr. 24. §. ſta-
tuimus. verſ. & quod cauſa. lib. 2. fol. 12. Sed vi-
gore alterius Statut. rubr. 81. lib. 1. in Addit. fol.
37. poteſt iſte terminus quindecim dierum pro-
rogari ad alios quindecim, dummodo tamen
talis prorogatio fiat ante lapſum dictorũ pri-
morum quindecim dierum, & de tali proroga-
tione rogetur Notarius. De conſenſu verò par-
tium poteſt prorogari ad alios quindecim dies,
vel pauciores, vt in d. rubr. 81. in Addit. §. ad-
dentes, vbi quod non poteſt allegari niſi mors,
infirmitas, vel abſentia Iudicis à Ciuitate. quod
Statutum eſt in viridi obſeruantia, & tempus
currit etiam tempore feriarum indictarum per
Superiores, vt patet ex fide DD. Cauſidicorum
C ſub die 6. Auguſti 1584. C A decretis Magiſtro-
rum Viarum recurſus datus expediri debet in-
tra quindecim dies, vt in ver. Magiſtri Viarum.
A ſententijs Sindicatorum recurſus debet expe-
diri intra menſem, vt in ver. Sindicatus. A gra-
uaminibus Vicariorum recurſus expediri debet
intra decem dies continuos, vt in Statutello Car-
dinalis Cortonæ cap. 33. A pronuncijs, ſeu gra-
uaminibus Officialium Annonæ debet expediri
intra quindecim dies Stat. rubr. 550. in Addit.
§. & inſuper. lib. 1. A ſententijs infra ſummam
florenorum quinque intra quindecim dies expe-
diri debet, vt in Conſt. Card. Vrbini cap. 21.

Adnotationes.

1 De Iure communi datur annus † ad expediendam
cauſam appellationis, & ex cauſa biennium *Auth. ei,
qui appellat. C. de tempor. appell. & ibi DD. Eugen.
conſ. 42. num. 26. & ſeqq. lib. 1.* Fuit aliàs dubitatum
2 an iſte annus, vel biennium † eſſet dierum vtilium,
vel currentium, & DD. Cauſidici atteſtati fuerunt
eſſe dierum vtilium, *vt patet fides ſub die 28. Ianuarij*
1587. Sed non fuimus omnes concordes, vt in dicta
fide, & audiui hanc noſtram fidem in Vrbe non ha-
buiſſe effectum, *& in Conſtit. Comit. par. 1. rubr. 19.
cap. 4. fol. 36.* fuit declaratum eſſe dierum currentium.
In Conſtit. March. quòd tempus ſit vtile, reſpondit
Alex. conſ. 114. per tot. lib. 5. De Iure communi, quod
inſtantia ſit continua, & currat etiam diebus feriatis
*Marcheſan. de Commiſſ. par. 3. de Commiſſ. prorog.
fatal num. 16. pag. 396.* quid de repentinis ferijs *Bard.
de temp. vtil. & contin. cap. 3. ſub num. 7. verſ. hoc ta-
men intellecto.*

A Ego nunquam vidi obſeruari huiuſmodi Statu-
tum, & in ſimili Statuto volente, quod cauſæ debeant
expediri intra ſex menſes, loquitur *Oſaſch. deciſ. 28.
num. 7.*

3 B Hoc Statutum obſeruatur, † ſuper quo vide *Ioſ.
Ludou. deciſ. Peruſ. 96. par. 2. & Honded. conſ. 24.
lib. 1.* vbi quod impedito eſt danda alia dilatio pro ſe-
4 cundo fatali Menſis in materia appellationum † eſt
31. dierum. *Menoch. de arbitr. caſ. 50. num. 9. & 27.*
vbi agit de menſe vtili, hoc eſt ſublatis ferijs, & dicit
eſſe 30. dierum, ſed non firmat remittens ſe arbitrio
5 Iudicis. Sententia lata † poſt terminum à Statuto
præfixum non valeret. *Maſcard. de general. ſtat. in-
terpræt. concl. 9. num. 40.* ſed quod poſſit dici de nul-
litate non obſtante Statuto vide *Amat. deciſ. Mar-
ch. 33.*

6 C An iſti quindecim, ſeu triginta dies † incipiant
poſt lapſum decem dierum ad appellandum, vel ſta-
tim facta appellatione vbi quis appellauit prima die.
Paul. Caſtr. in l. ſi quis hæres 2. num. 7. ff. de acq. hæred.
reſoluit quod ſtatim currunt ſequuntur alij per *Rugi-
nell. §. 10. gloſ. 2. num. 28.* An ſit neceſſaria citatio
7 † in prorogatione in vim huius Statuti vide *Ioſ. Lu-
dou. d. deciſ. 96.* vbi quod non, fundans ſe præſertim
in ſtylo.

Caput Vltimum.

SVMMARIA.

Libellus appellationis debet admitti præterquam in caſibus. à Statuto prohibitis in princ.

In cauſis appellationum proceditur ſummariè &c. ibidem.

Libellus appellationis poteſt ex interuallo extendi verſ. Obſeruamus.

Clauſula Haben. quomodo extendatur verſ. Clauſula.

Alia

De tempore ad appellandum.

APpellatio, ſeu reductio ad arbitrium boni viri à laudo extraiudiciali debet interponi intra decem dies vtiles, à die tamen lati, & notificati laudi in publicam formam Stat. rubr. 27. in fin. lib. 2. fol. 17. De tempore ad appellandum generaliter à ſententijs, quando incipiat currere, vide Comitin. Conſtit. par. 1. rubr. 19. cap. 2. fol. 35. vbi quòd decendium currit à die factæ intimationis, etiam quando ſententia eſſet lata, prout in cedula, præcedente citatione perſonali, ſed in ſententijs, quæ darentur parte, vel Procuratore præſente tempus currit à die prolationis, excluſo illo die ſolùm, vt ibidem in fin. Et quòd ſtylus,& conſuetudo in hac Ciuitate ſit, quod quando fertur ſententia prout in cedula, non currat parti, contra quam lata eſt, tempus ad appellandum, niſi à die intimationis ſibi factæ cum tenore dictæ ſententiæ manu Notarij Actuarij,fidem fecerunt DD.Cauſidici Collegialiter ſub die 11. Martij 1580. vbi quod ita ſeruatum fuit in contradictorio. Idemque atteſtati fuerunt obſeruari in quibuſcumque Curijs, & Tribunalibus dictæ Ciuitatis etiam Criminalibus, quando ſententia fertur parte abſente, etiam ſi ſit citata, vel monita ad ſententiam, quia non currit ei tempus ad appellandum niſi à die legitimæ ſcientiæ, vel intimationis ſibi factæ cum tenore dictæ ſententiæ, vt in alia fide ſub die 4. Septembris 1587.

Adnotationes.

De Iure communi pariter eſt appellandum intra decem dies, & tempus huiuſmodi incipit currere à die latæ ſententiæ, prout in notula, vel habiti termini pro ſeruato vide *Eug. conſ.* 42. *lib.* 1. qui loquitur ſecundum ſtylum Romanæ Curiæ, ac etiam Ciuitatis Peruſię *num.* 18. *&* 20. vbi quod quando eſt lata parte præſente non intimatur poſtquam eſt aperta. In cauſis autem appellationum, quod debeat attendi ſtylus, tradit *Ruginell. de appell. §. 8. gloſ.* 4. *num.* 1. *Eug. d. conſ.* 42. *num.* 11. *&* 19. *cum ſeq. lib.* 1.

Caput Quintum.

SVMMARIA.

Appellatio debet introduci intra viginti dies ex Conſtit. March. in princ. & vide per tot. & in Adnot.

Intra quod tempus cauſa appellationis introduci debet.

QVod cauſæ appellationum, ſeu nullitatum, aut reductionum ad arbitrium boni viri, & reſtitutionis in integrum debeant infra viginti dies continuos à die appellationis interpoſitæ continuè computandos introduci, cauetur in Conſt.March.lib.6.cap.9.§.in cauſis verò. Super obſeruātia huius Cōſtitutionis reſpectu introductionis adeſt fides Collegij mei ſub die 17. Octobris 1584. in qua dicitur; quod quoad deſertionem cauſarum introductarum in Ciuitate Peruſina coram DD. Doctoribus Superintendentibus Illuſtriſſimorum DD. de Balleonibus, poſtquam cauſa appellationis fuit introducta intra terminum præfixum à ſacris Conſtit. March. ſeruari, & ſemper ſeruatum fuiſſe Ius commune, & non dictas Conſtitutiones aliter diſponentes. Adeſt etiam alia fides eiuſdem Collegij ſub die 7. Septembris 1589. in qua dicitur, quod quando fuit lata aliqua ſententia diffinitiua in aliquo loco Prouinciæ Vmbriæ, vbi ſeruantur Conſtitutiones Marchiæ, & pars appellans non introduxit cauſam appellationis intra viginti dies poſt appellationem, ſemper in hac Curia Peruſina parte inſtante fuit pronunciatum cauſam eſſe deſertam.

Adnotationes.

Pro deſertione ob dictam Conſtitutionem reſpondit *Mar. Antonin. var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 44. *num.* 16. *&* 17. Sed quod non habeat locum in appellatione ad Sanctiſſimum dixit *Amat. deciſ. March.* 32. *num.* 25. *& ſeqq.* quod tamen poſſet procedere reſpectu Auditorum Rotæ Maceratenſis, qui ſunt Iudices delegati à Papa,ſed vbi Rector Prouinciæ committeret cauſam, videtur attendenda dicta Conſtitutio, quæ in cauſis Prouincialibus fuit obſeruata,vt in dictis atteſtationibus, ſed ad euitādam deſertionem in terminis dictæ Conſtitutionis vide, quæ ſcripſit *Grat. reſponſ.* 100. *num.* 43. *& ſeqq. lib.* 1. De Iure autem communi intra quod tempus introduci debeat appellatio vide *Ruginell. in tract. de appell. §.* 6. *gloſ.* 4.

Caput Sextum.

SVMMARIA.

Appellationis cauſa intra quantum tempus debeat expediri in princ. quid de Iure communi num. 1. *&* 3.
Recurſuum cauſæ debent expediri intra certum tempus verſ. Cauſæ recurſuum.
Tempus conceſſum ad expediendum cauſam appellationis an ſit vtile, vel continuum num. 2.
Tempus intelligitur de 31. *diebus in materia appellationis num.* 4.
Sententia in cauſa appellationis non valet poſt terminum à Statuto præfixum num. 5.
Tempus ad proſequendum quando incipiat currere num. 6.
Citatio an requiratur in prorogatione termini ad proſequendam appellationem num. 7.

Intra

Alia ad materiam appellationis.

Libellum appellationis debent Iudices admittere, præterquam in caſibus prohibitis ex forma Statuti, & debent procedere ſummariè de pleno ſine ſtrepitu, & figura Iudicij Stat. rubr. 28. in princ. lib. 2. fol. 17. Obſeruamus in hac noſtra Ciuitate Peruſiæ, quod poſtquam Notarius in inſtrumento appellationis à diffinitiua appoſuerit principium, videlicet, In nomine Domini Amen &c. Veniens, & exiſtens &c. poteſt illud quandocumque extendi per appellantem, vt de tali ſtylo fecerunt fidem DD. mei Cauſidici ſub die 9. Octobris 1587. Clauſula Haben. &c. in commiſſionibus cauſarum appellationum apponi de ſtylo ſolita ita extenditur, Habendo hic nomina, cognomina collitigantium, ſtatum, merita cauſarum, tenores, compendia, & alia forſan de neceſſitate exprimenda pro ſufficienter expreſſis. Ita eſſe de ſtylo atteſtati fuimus aliàs nos Cauſidici, vt in fide ſub die 6. Ianuarij 1587.

Adnotationes.

Vide pleniſſimos tractatus de appellat. *Sigiſmundi Scacciæ, & Iulij Cæſaris Ruginelli* apud quem multa habebis ad interpræ tationem Statutorum.

AQVA.

SVMMARIA.

Aquam in præiudicium viæ, vel alterius non licet auertere de antiquo, & ſolito curſu ex Statut. in princ. vbi quod præſumptio eſt contra eum, qui ſentit vtilitatem, vel euitat damnum, & num. 1. Antiquus, & ſolitus curſus dicitur decem annorum ibidem, & num. 8.
Nec in præiudicium fontium verſ. Nec licet.
Nec molendinorum verſ. Nec in præiudicium.
Nec aquæductus alicuius verſ. Item nec.
Aquæ ſi damnum faciunt viæ, vel alicui, fit reaptatio expenſis hominum de vicinia verſ. Si aquæ.
Priores tenentur procurare abundantiam aquarum in Ciuitate verſ. Aquarum.
Fons, Puteus, ſeu Ciſterna debet eſſe in quoliter Caſtro, vel Villa, & concurrunt homines loci ad ſumptum verſ In quolibet.
Aquam putridam non licet proijcere in plateam verſ. Aquam. & num. 9.
Aqua publica conceditur occupanti num. 2.
De alueo per quem ducitur aqua num. 3.
In aquarum ſeruitutibus debet doceri de proprietate, & de reſtitutione ad poſſeſſionem ducendi aquam n. 9.
Conductor an poſſit dare licentiam hauriendi aquam num. 5.
Aqua pluuia ſi noceat quid faciendum num. 6.
De aquis tractantes num. 7.

AQuam auertere à ſuo antiquo, & ſolito curſu, vel ipſius curſum mutare, ſi fieret impedimentum alicui viæ, vel fundo alterius, nemini licet ſub certa pœna, & quod teneatur reducere ad locum conſuetum, & damna, & intereſſe reficere Statut. rubr. 65. lib. 2. fol. 34. vbi in §. ſtatuimus etiam, diſponitur, quòd mutatio præſumitur facta ab eo, qui vtilitatem à dicta aqua conſequeretur, aut per illius muta-
A tionem aliquod damnum euitaret, [A] & in §. & ſi poſtquam dicitur, quòd tempus antiquum,
B & ſolitum intelligitur per decem annos ante, [B] & in §. fin. ſtatuitur tempus duorum annorum ad criminaliter agendum, ſeu procedendum. Nec licet aquam auertere in præiudicium fontium Stat. rubr. 165. lib. 3. fol. 53. & rubr. 26. lib. 4. fol. 10. Nec in præiudicium molendinorum aquæ curſus impediri, vel mutari poteſt Statut. rubr. 64. §. ordinamus quod nemo lib. 2. fol. 33. & dicetur in ver. Molendinum. Item nec in præiudicium alicuius aquæductus poteſt fieri aliquod impedimentum Statut. rubr. 84. in princ. lib 4. fol. 24. Si aquæ alicuius fluminis, vel fouei damnum facerent alicui viæ, vel particulari perſonæ debet huiuſmodi flumen, vel foueum reaptari, vt per alueum ſuum decurrat, & nullum præſtet impedimentum expenſis hominum de vicinia Stat. rubr. 27. in princ. lib. 4. fol. 10. Aquarum abundantiam in Ciuitate DD. Priores procurare debent Stat. rubr. 2. lib. 4. fol. 4. In quolibet Caſtro, vel Villa debet eſſe vnus fons, puteus, vel ciſterna Stat. rubr. 83. lib. 4. fol. 24. & in Addit. ibi cauetur, quòd Ciues poſſidentes bona in loco ad ſumptum concurrere debent. Aquam putridam in plateas proijcere eſt pro-
C hibitum Stat. rubr. 14. lib. 4. fol. 7. [C] Aquarum impetu lignamina alicuius ſi aſportata fuerint, & remanſerint in agro alterius, ſeu ſi fuiſſent appræhenſa debent reſtitui illis, quorum erant, ſoluta competenti mercede Stat. rubr. 100. §. fin. lib. 1. fol. 44. & dicam in ver. Lignamina. & ad materiam vide ver. Flumen.

Adnotationes.

[A] De hac materia aquæ vide *Cæpoll. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. 4. cum ſeqq.* De Iure communi aquam
1 † in ſuo ſcaturientem etiam in damnum vicini inferioris, in cuius fundum deſcendit aqua, quis auertere poteſt. *Bal. in l. item lapilli num. 4 & 5. ff. de rer. diuiſ.* & pro regula hoc ponit *Theſaur. deciſ. Pedem.* 245. vbi ampliat, etiam ſi dicta aqua non oriretur in fundo, ſed eum intraret, & etiam ſi per mille annos aqua decurriſſet per fundum vicini, & limitat duobus modis

modis *num.* 5. *&* 6. & præſertim non procedere, ſi Statuto, vel conſuetudine aliter introductum fuiſſet. *Vide Bero. conſ.* 138. *conſ.* 139. *& conſ.* 144. *lib.* 3. *& quæſt.* 65. *Pariſ. conſ.* 112. *lib.* 1. *& conſ.* 129. *num.* 1. *lib.* 4. *Mart. vot.* 174. *Eug. conſ.* 41. *lib.* 1. vbi de vſu lauandi pannos *Maſcard. de probat. lib.* 1. *concl.* 123.
2 Quando aqua eſt publica † primò illam occupanti conceditur *Pariſ. conſ.* 129. *num.* 9. *lib.* 4. de qua vi-
3 de *Crau. conſ.* 124. *num.* 5. *& ſeqq.* De alueo, † per quem ducitur aqua vide ver. Molendinum. & an alueus in quem deſcendit aqua ſit communis, & poſſit quis illam non recipere vide *Hect. Felic. allegat.* 4. *&* 5. *tom.* 3. Quando tractatur de ſeruitutibus aqua-
4 rum † debet doceri de annexa illius proprietate *Pacif. de Salu. interd. inſpect.* 1. *cap.* 4. *num.* 88. De reſtitutione ad poſſeſſionem ducendi aquam vide *Se-
5 raph. deciſ.* 970. Conductor † an poſſit dare licentiam hauriendi aquam ex fonte, vel puteo. *Carocc in tract. de locat. & conduct. par.* 2. *quæſt.* 15. *vſusfructus num.* 12. *fol.* 81. Si quis faceret aliquod opus, propter quod
6 aqua † pluuia noceret, competit actio aquæ pluuiæ arcendæ, quomodo autem in tali actione ſint formandi libellus, & articuli vide *Rofred. in eius tract. de li-
7 bell. par.* 4. *rubr. de aqua plu. arcen.* De aqua † naſcente in priuato loco, & de aqua publica ingrediente fundum priuatum, & de fluminibus, & aquis ſpectantibus ad Principem, vide vltra *Mart. d. vot.* 174. *Peregr. de iur. Fiſc. lib.* 8. vbi de mari, de portu maris, de piſcationibus, de fluminibus publicis, de alueo, inſula, alluuione, & inundatione.
8 B Alias ſolitus curſus † aquæ dicitur, qui fuit in præcedenti æſtate *Bal. in l. item lapilli num.* 11. *ff. de diuiſ. rer.* qui poſtea opponit contra, & dicit, quod ſolitus curſus dicitur vbi firmauit alueum.
9 C Vide de hoc † *Cepol. de ſeruit. vrb. præd cap.* 68. vbi de proiectione aquæ, & immundiciarum, & putredinis, *& Carpan. ad Stat. Mediol. par.* 2. *cap.* 269. & dicam ver. *Immundiciæ*.

AQVARIVM.

SVMMARIA.

Aquaria, & latrinæ debent immitti in cloacam Statut. in princ.
Non poſſunt fieri extra muros Ciuitatis verſ. Non poſſunt.
Non poſſunt fieri ſi afferant præiudicium puteo, vel ciſternæ verſ. De aquarijs.

SI aquaria apud nos vulgo verſatoria, in cõmunibus intercaſellis damnum, ſeu impedimentum facerent conſorti, tenetur dominus illa in cloacam immittere, vbi commodiùs fieri poteſt, ſumptibus tamen communibus Stat. rubr. 37. in princ. lib. 4. fol. 11. & quod debeant omnia aquaria, & latrinæ vulgo neceſſaria, immitti in cloacas muratas nè fœtor reſultet Stat. rub. 38. in princ. lib. 4. fol. 12. Non poſſunt fieri extra muros Ciuitatis, vbi eſſent viæ, vel domus Stat. rubr. 57. §. ſaluo. lib. 4. fol. 17. & rubr. 61. eod. lib. fol. 18. De aquarijs, & latrinis habentur multa in rubr. 40 eod. lib. 4. fol. 12. vbi præſertim prouidetur, ne poſſint afferre præiudicium alicui puteo, vel ciſternæ in §. propterea, & in §. fin.

Adnotationes.

De Aquario vide *Cæpoll. de ſeruit. vrb. præd. cap.* 67. & de latrina *ibidem cap.* 65. de qua agit nominando priuagium *Corn. conſ.* 184. *lib.* 1. vbi per totum reſpondet, quod in caſu ſuo non liceat facere priuagium in aquario communi. *In Statuto Mediolani Carpan. par.* 2. *cap.* 268.

ARBORES.

SVMMARIA.

Arbores pendentes ſuper re alterius debent incidi in princ. & num. 6. *& fructus poſſunt colligi per eum ſuper cuius bonis arbores pendent ibid. & num.* 7.
Arbores in re alterius habens cogitur vendere, & ille emere verſ. Qui haberet.
Arbores impetu aquarum aſportatæ reſtituuntur domino verſ. Arbores.
Arborum inciſores puniuntur verſ. Inciſores. & num. 8.
Arbor dicitur etiam illa cuius radices ſunt ſiccæ num. 1.
Arborum appellatione veniunt vites num. 2.
Arbor in confinio quando efficiatur illius, in cuius fundo radices egerit num. 3.
Arbores qua diſtantia ab alieno poſſint plantari num. 4.
Subrogatio arborum debet eſſe de eiuſdem generis n. 5.
Emptor cum pacto de retrouendendo an poſſit arbores incidere num. 9.
Quid in colono, vel conductore num. 10.

ARbores pendentes ſuper re alterius, facto per Iudicem domino illarum præcepto, quod intra octo dies debeat illas incidere, vel incidi facere ſub pęna, tenetur Iudex termino elap-
A ſo incidi facere Statut. rubr. 56. lib. 2. fol. 29. A Fructus poſſunt colligi per illum, ſuper cuius
B bonis arbores penderent Stat. dict. loco in fin. B Qui haberet arbores in re alterius, poteſt cogi ad vendendum, & è contra agri dominus ad emendum pro iuſto precio Stat. rubr. 57. lib. 2. fol. 30. Arbores, & lignamina alicuius ſi impetu aquarum aſportata fuiſſent, & remanſiſſent in re alterius, ſeu ſi fuiſſent appræhenſa reſtitui debent illis, quorum erant Stat. rubr. 100. §. fin. lib. 1. fol. 44. & dicam ver. Lignamina. Inciſores arborum in Kalendis Maij accuſantur Stat. lib. 1. rubr. 22. §. addentes. cætera de Inciſoribus arbo-
C rum vide ver. Damnum datum. C

Adnotationes.

1 Arbor dicitur etiam illa, cuius radices † deſinnnt viuere

viuere *l.* 3. *§. ideo. ff. arb. furt. cæſ. Carocc. deciſ.* 106.
num. 17. *Carpan. ad Stat. Mediol. par.* 2. *cap.* 371.
2 *num* 8. Arborum appellatione † veniunt etiam vites
l. 1. *§.* 3. *ff. de arbor. cæden. Amat. deciſ. Marcb.* 96.
Cæpoll. de ſeruit. vrb. præd. cap. 81. *num.* 13. apud
quem habes multa de arboribus. Arbor, quæ fuit
3 confinis † bonorum, ſi vi ventorum lapſa ſit in fun-
dum vicini, & ibidem radices emiſerit, illius efficitur
Corn. conſ. 287. *num* 7. *lib.* 3. & vide *Giouagn. conſ.*
30. *lib.* 2. vbi quantum diſtare debeat à fundo vicini,
& ſi prope confinium ſit plantata, & in fundo vicini
4 radices emiſerit, cuius ſit. Licet plantare † quis non
poſſit prope agrum vicini oliuam, & ficum per no-
uem pedes, alias autem arbores per quinque pedes.
l. fin. ff. fin. regun. Cæpoll. d. cap. 81. *in princ.* atta-
men quod dicta lex ſit emendanda in eo, quod dicit
de quinque pedibus ad duos tantùm, probat idem
Giouagn. d. conſ. 30. *num.* 13. *&* 14. Imò, quod non
ſeruetur de conſuetudine, dicit poſt alios *num.* 15.
& quatenus ſit ſeruanda, non attenditur diſtantia,
quando fuit facta plantatio ſciente, & non contradi-
cente vicino, vt per eum *num.* 20. ad quod vide etiam
5 *Surd. conſ.* 223. *num.* 6. Arbores ſubrogatæ, † vt eui-
tetur pœna caducitatis ob deteriorationem, debent
eſſe eiuſdem generis. *Valaſc. conſult.* 50. *num.* 7. *&* 8.
& vide *Giouagn. conſ.* 15. *lib.* 2.
6 A Quid de Iure communi † vide *Cæpoll. de ſeruit.*
vrb. præd. cap. 81. *num.* 4. *& Carpan. ad Stat. Me-*
diol. par. 2. *cap.* 371. *num.* 4. *& ſeqq.*
7 B De Iure communi domino † arboris licet fructus
in fundum alienum cadentes vſque ad tertium diem
colligere. *l. vn. ff. de glan. legen. Cæpoll. d. cap.* 81.
num. 14. *Borgnin. deciſ.* 32. *num.* 46. *par.* 2.
C De actionibus competentibus in materia arbo-
8 rum cæſarum, † & de libello, & articulis deſuper fa-
ciendis vide *tit. ff. arbor. furt. cæſ. & Rofred. de libell.*
par. 4. *de act. arbor. furtim cæſ. & aliqua per Carpan.*
d. cap. 371. *par.* 2. Qui incidit arbores clam ideſt do-
mino ignorante, tenetur vltra præcium ad intereſſe.
Ruyn. conſ. 105. *num.* 3. *vol.* 4. An emptor cum pa-
9 cto † de retrouendendo poſſit arbores incidere, &
quid ſi vi ventorum fuiſſent deiectæ *Ioſ. Ludou. deciſ.*
10 *Peruſ.* 5. qui eligit mediam viam. In colono, † vel
conductore vide *Carocc. de loc. & conduct. quæſt.* 7.
fol. 191. vbi *num.* 5. declarat, quæ dicantur arbores
fructiferæ.

ARCHIVIVM.

SVMMARIA.

Archiuia quando erecta, & de conſtitutionibus ſuper Archiuijs in princ.

Archiuium dicitur locus vbi ſcripturæ publicæ ſeruantur num. 1.

Scripturæ non authenticæ repertæ in Archiuio an probent num. 2.

Inſtrumentum extractum ex Archiuio probat num. 3. *&* 6.

Etiam abſque compulſorialibus num. 4.

Declara, vt num. 5.

Conductor Archiuij an poſſit opponere de non implemento num. 7.

Inſtrumenta, & apochæ non exhibitæ in Archiuio an probent num. 8. *& ſeqq.*

ARchiuia inſtituta, & erecta fuerunt in Statu Eccleſiaſtico de ordine Sixti V. cum multis declarationibus, & ordinamentis, vt patent capitula ſubſcripta à Cardinali Camerario, & publicata de anno 1588. die 4. Septembris, & deinde hic Peruſiæ eodem Menſe. Fuerunt poſtea huiuſmodi capitula declarata per eundem Cardinalem Camerarium die 10. Decembris, & publicata in hac Ciuitate die 16. eiuſdem Menſis. Prima autem inſtitutio, & capitula apparent impreſſa per hæredes Andreæ Brixiani, declaratio verò per Colam Amadorum. De facultatibus, & literis patentibus Commiſſarijs, qui ad hunc effectum acceſſerat ad hanc Ciuitatem ſub Menſe Septembris 1588. apparet in 7. regiſt. fol. 139. Quod in loco pro Archiuio deputato deberent fieri loculamenta vulgò Armaria, vide literas Cardinalis Camerarij ſub die 18. Martij 1589. in dicto libro. Fuerunt denique per D. Fabium Vrſinum Commiſſarium generalem factæ particulares declarationes circa Archiuium Peruſinum, vt in dicto 7. regiſt. fol. 146 & 157. Notarij debent accipere ſolitum, licet dent inſtrumenta Archiuio, vt per literas D. Lomellini Commiſſarij in dicto 7. regiſt. fol. 142.

Adnotationes.

1 Archiuium dicitur † ille locus, ſeu Arca, in qua
ſeruantur publicæ ſcripturæ, & publica monumenta.
Gloſ. in auth. ad hæc. in ver. publico. C. de fid. inſtr.
Caballin. in gloſ. ad Egid. lib. 2. *cap.* 12. *in ver. Ar-*
chiuijs. Rol. conſ. 75. *num.* 1. *lib.* 4. De vi ſcriptura-
2 rum † etiam non authenticarum repertarum in Ar-
chiuio vide latè *Gabr. tit. de prob. concl.* 5. *Caballin.*
vbi ſup. Genua de ſcript. priuat. lib. 5. *tit. de libro ra-*
tion. in Archiu. publ. reper. & quod ſit validum inſtru-
3 mentum † teſtamenti extractum ex Archiuio Peruſi-
no, & ideo inter ſubditos probet, dixit Rota *in Pe-*
ruſina Fideicommiſſi de Gratianis 10. *Decemb.* 1621.
coram Card. Caualerio, quæ eſt in fin. *deciſ.* 36. *num.*
4 12. & quod non ſit opus compulſorialibus, † vt pro-
bet, dixit Rota *in Peruſina Reintegrationis de Ninis*
26. *Iunij* 1623. *coram Buratto*, quæ eſt pariter in fin.
deciſ. 62. *num.* 13. vbi *num.* 14. dicit de deputatione
Archiuiſtæ credi eius atteſtationi de ſtylo Rotæ. ve-
5 rùm hoc intellige, † dummodo conſtet huiuſmodi
extractionem ab ipſo Archiuiſta factam fuiſſe, & ideo
eſt neceſſaria recognitio manus ipſius, vt dixit Rota
in Peruſina Bonorum 22. *Iunij* 1605. *coram Cardina-*
li Marcomontio, quæ eſt in fin. *deciſ.* 103. *num.* 4. *&*
6 *ſeqq.* De iuribus, & proceſſu † extracto ex Archiuio,
ſeu manſionibus Collegij Notariorum, quòd ſint in
forma probanti, vide deciſ. *in Aſſiſien. ſeu Peruſin.*
Molendinorum 23. *Ianuarij* 1623. *coram R. P. D.*
Pirouano, quæ eſt in fin. *deciſ.* 90. De Conductore

6 A Si ſit data facultas † habenti officium deferendi
arma pro ſe, & vno alio, & vnus habeat duo officia
ſimilia, poterit dare facultatem non vni tantum, ſed
duobus, non ſecus, ac ſi dicta duo officia exercerentur à duabus perſonis *Caball. reſol. crimin. cent.* 3. *caſ.*
7 229. Famuli & familiares, † qui dicantur ad effectum
delationis armorum ſtante facultate conceſſa alicui
pro ſe, & famulis illa portandi *Caball. d. cent.* 3. *caſ.*
290.
8 B Pœna † mortis contra deferentem arma eſt ad
terrorem, & non irrogatur de conſuetudine. *Gabr.*
9 *conſ.* 170. *num.* 4. *lib.* 1. & quod conſuetudo † excuſet, vt in terzarolis quoad familiares *Ciriac. controu.*
352. *tom.* 1. & vide aliqua *per Farinacc. conſ.* 45. *lib.* 1.

ARREDIVM.

SVMMARIA.

Arredia moderantur in Stat.

Debentur ex conſuetudine, & poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo pro illis num. 1. *vbi etiam in minore.*

Præſumuntur conſumpta longo tempore num. 2.

Maritus non tenetur reſtituere recentia, ſed prout extant num. 3.

Arredia moderantur in Statut. rubr. 27. & ſeqq. lib. 1. fol. 24 De æſtimatoribus Arrediorum rubr. 42. d. lib. 1. fol. 26. & vide ver. Veſtimentum.

Adnotationes.

Ad materiam huius Statuti vide *Carpan. ad Statut.*
Mediolan. cap. 449. *& ſeqq. par.* 2. Taxatur apud
1 *Seraphin. deciſ.* 1464. Quod Arredium † de conſuetudine debeatur vide *Theſaur. iun. quæſtion. forenſ.*
lib. 3. *quæſt.* 62. vbi quomodo taxetur, & quòd propter conſuetudinem apparatus ſint acceſſoria neceſſaria dotis, dixit *Gabr. conſ.* 153. *num.* 6. *lib.* 2.
qui concludit per totum, quod pro illis dandis filiabus poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo, ſicut pro dote de quo etiam vide *deciſ.* 556. *par.* 1. *diuerſ.* quæ eſt fortaſſe deciſio, quam refert *Gabr. in d.*
conſ. 153. *lib.* 2. *in fin.* quæ tamen deciſio præſupponit tantum conſuetudinem, & quod ſit iuſta cauſa
alienandi in minore pro acconcio *Rota deciſ.* 19. *poſt*
2 *tract. D. Cencij de Cenſib.* Mobilia pro apparatu † ſpacio triginta annorum veriſimiliter præſumuntur cōſumpta Rota *in Bononienſis Executionis* 16. *Martij*
1607. *coram Penia.* Imò quod ſpacio viginti annorum dixit Rota *in Romana Hæreditatis de Iuſtinis* 13.
Ianuarij 1620. *coram bo. me. Vbaldo.* Ex quo ſequitur, quod maritus, vel eius heres non poſſit tunc condemnari ad reſtitutionem, nam non tenetur reſti-
3 tuere † recentia, prout erant tempore, quo vxor ſecum illa detulit, ſed ſatis eſt, quod illa reſtituat, prout ſunt tempore faciendæ reſtitutionis. *Bald. in l. de his per illum tex. C. de donat. int. vir. & vx. Tiraquell. de retract. conuentional. in fin. num.* 85. *Corn. conſ.* 172. *in fin. lib.* 1. *Ciof. conſ.* 23. *num.* 2. *lib.* 2.

ARTICVLI.

SVMMARIA.

Citatio in admiſſione articulorum non requiritur de ſtylo. Quid de Iure communi num. 1.

Poſitiones ſunt, & non articuli vbi parti fuit præfixus terminus ad reſpondendum num. 2.

Sententia ſuper admiſſione articulorum dicitur interlocutoria, & poteſt reuocari à Iudice num. 3.

Articuli producuntur in præſentia alterius partis, aut eius Procuratoris, vel ſi fuerit abſens fit eidem intimatio huiuſmodi productionis capitulorum, & citatur ad dandum interrogatoria abſque eo, quod altera pars citetur ad dicendum contra, & videndum illos ad probandum admitti, & ſimiles productiones, & actus in iudicijs ſemper fuerunt habiti pro ritè, & rectè factis, & pro talibus obſeruati, licet pars non fuerit citata ad dicendum contra, vt ſupra, ita atteſtati fuerunt DD. Cauſidici obſeruari, vt in fide ſub die 19. Auguſti 1613. Adeſt etiam de hoc alia fides continens, quod in omnibus Curijs, & Tribunalibus numquam ſeruatum fuit, nec de præſenti ſeruatur, quod quando in cauſis ciuilibus producuntur articuli, citetur altera pars ad dicendum contra articulos, & videndum illos admitti, Notarioque committi receptionem iuramentorum teſtium inducendorum, ſed ſemper ſeruatum fuit, & ſeruatur, quod ſimpliciter producuntur articuli, & citatur pars ad reſpondendum eiſdem, vel ad dandum Interrogatoria, ſi reſponſiones habere noluerit, & teſtes aſſignatis dilationibus, illis durantibus, iurant in manibus Notarij cauſæ, ita dixerunt DD. Cauſidici collegialiter ſub die 22. Ianuarij 1615. Vide de Poſitionibus in ver. Poſitiones, & de Iuramento teſtium in ver. Teſtis.

Adnotationes.

De admiſſione articulorum in terminis Iuris com-
1 munis † vide *Veſtr. in Prax. lib.* 5. *cap.* 15. *& ibi Grauat. Andr. Gaill. obſeruat. lib.* 1. *obſeruat.* 81. vbi in fine tenet poſt aliquos, quod ſuper admiſſione articulorum non requiratur partis citatio, de qua vide *Seraph. deciſ.* 1057. *num.* 3. *&* 4. vbi quod hæc citatio non requiritur vbi articuli fuerunt admiſſi parte
præſente, & vbi decretum fuit parti intimatum. Li-
2 cet in productione † appellentur articuli, & poſitiones, cenſentur tamen poſitiones, vbi parti fuit præfixus terminus ad reſpondendum *Rota coram Ludouiſ.*
3 *deciſ.* 385. *num.* 4. *&* 577. *num.* 4. Pronuncia † ſuper admiſſione articulorum eſt interlocutoria, quam Iudex regulariter reuocare poteſt, vide *Andr. Gaill. obſeruat. lib.* 1. *obſeru.* 81. *num.* 16.

7 Archiuij † Peruſini, qui prætendebat ſibi non fuiſſe
impletum pactum per locatorem, vide deciſ. *in Pe-
ruſina Appaltus* 16. *Martij* 1592. *coram Orano*, quæ
eſt in fin. *deciſ.* 92. Conſtitutiones de portandis in-
8 ſtrumentis † ad Archiuium alioquin eis non detur fi-
des, ſunt introductæ principaliter propter fauorem
publicum, & ſunt honeſtæ, & ſeruandæ, & compræ-
hendunt etiam Collegia *Achill. deciſ.* 4. *de Conſtit.* &
9 quod apocha priuata † ſit archiuianda ex Conſtitu-
tionibus Archiuij *Gratian. deciſ. March.* 104. *num.* 2.
Imò pro nullitate apocæ, ex quo non fuit producta
in Archiuio intra quindecim dies, ex forma dictæ
Conſtitutionis Sixti V. licet poſt dictos quindecim
dies fuerit præſentata, & concordatum cum Archi-
uiſta, reſpondit Rota *in Peruſina Pecuniaria* 28. *No-
uembris* 1612. *coram Manzanedo*, quæ eſt impreſſa
apud Zacch. ad Galleſ. de obligat. Camer. deciſ. 132.
num. 3. *& apud Marcheſ. de commiſſ. par* 2. *pag.* 561.
& poſt conſ. Farinacc. lib. 2. *deciſ.* 366. *num.* 2. Vi-
10 de † tamen, quæ dixit *Rota in Signina Bonorum* 4.
Iulij 1614. *coram bo. me. Vbaldo*, quæ eſt impreſſa
deciſ. 662. *num.* 4. *par.* 1. *recent. per Farinacc.* in qua
dicitur, quod Bulla Archiuij non eſt in vſu, quando
conſtat de legalitate Notarij, & ceſſat ſuſpicio frau-
dis, & allegat *Put. deciſ.* 304. *lib.* 1.

ARMA.

SVMMARIA.

Arma non licet deferre, & quando ſecus ex Statut. & Bullis Pontificijs.

Quid de Iure communi num. 1. *& de Armis defenſiuis num.* 2. *& vide num.* 4.

Arma aliena capta à Birruarijs an poſſint repeti à domino num. 3.

Arma ſi ſint inuenta ad pedes plurium an intret pœna num. 5.

Licentia conceſſa deferendi arma alicui pro ſe, & famulis quomodo intelligatur ex Statut. verſ. Licentiam. & num. 7. *De habente duo officia, quod poſſit dare licentiam duobus num.* 6.

Pœna mortis contra deferentes arma eſt poſita ad terrorem num. 9.

Conſuetudo excuſat in delatione armorum num. 10.

ARmorum delatio eſt prohibita Stat. rubr. 114. lib. 3. fol. 41. vbi de multis armorum generibus, & in §. volumus inſuper diſponitur, quod euntes in Comitatum, vel redeuntes ad Ciuitatem poſſint portare quædam arma, & in §. præterea permittitur delatio falcini, ſecuris, & ſimilium. Quod liceat aliquibus, & in certis caſibus maximè forenſibus tranſeuntibus arma deferre habetur in dicta rubr. 114. §. dummodo prædicta. Eſt etiam licitum portare arma pro capiendis malefactoribus d. rubr. 114. §. volumus tamen. Prohibetur etiam forenſibus delatio armorum, præterquam Oratoribus, ſeu Legatis, & eorum famulis in rubr. 117. lib. 3. fol. 42. Si quis non ſineret ſe perquiri pro armis, & reſiſtentiam faceret, punitur Stat. rubr. 115. lib. 3. in Addit. fol. 42. De dante arma captiuis Stat. rubr. 116. vol. 3. fol. 42. De ſibilante tempore, quo fit perquiſitio pro armis Statut. rubr. 118. lib. 3. fol. 42. De perquiſitione armorum facienda per Comitatum Stat. rubr. 119. lib. 3. fol. 42. Cuſtodibus Damnorum datorum poteſt dari licentia deferendi arma, vt in Bannimentis Cardinalis Pinelli Legati ſub die 15. Maij 1591. impreſſis per Petrum Paulum Orlandum. Licentiam ſi quis haberet deferendi arma pro ſe, & famulis, talis licentia non compræhendit niſi illos, qui habitarent, & eſſent de familia, vel conſanguinei vſque ad tertium gradum illius, qui licentiam impetrauerit Stat. rubr. 132. lib. 4. fol.
A 39. A Verùm circa delationem armorum attenduntur Ordinationes, & Bannimenta Superiorum, quorum plura adſunt in hac Ciuitate, & præſertim Bannimenta Generalia olim de mandato Clementis VIII. publicata num. 22. & ſeqq. quæ videas. Adeſt etiam Bulla Pij IV. in Bullar. nou. Conſtit. 49. tom. 2. pag. 64. in qua prohibetur delatio, retentio, & venditio archibuſettorum breuioris menſuræ duorum palmorum, ſub pœna criminis læſæ maieſtatis, & rebellionis, licet à Superioribus fuiſſe obtenta licentia, quam Conſtitutionem Pius V. in eius conſt. 145. in dicto Bullar. nou. tom. 2. pag. 358. extendit contra deferentes pugiones, & alia genera armorum breuioris menſuræ trium palmorum, exceptis tamen cultellis aptis ad incidendum panem, dummodo tamen non ſint maioris longitudinis vnius palmi, & ſine cuſpide, & inhibuit Officialibus, ne concederent licentiam defe-
B rendi, declarando illam nullam. B

Adnotationes.

1 De Iure communi quando, † & quomodo ſit pro-
hibita, vel permiſſa delatio armorum vide *Duen. reg.*
55. *Menoch. de arbitr. lib.* 2. *cent.* 4. *caſ.* 398. *num.* 19.
& ſeqq. Bonacoſſ. in ſuis quæſt. crimin. par. 1. *in ver.
Arma*, vbi latiſſimè agit declarando etiam Statuta,
2 & Bannimenta de hac materia. De Iure † communi
non cenſentur prohibita arma ad defenſam, neque fu-
ſtes, lapides, aut alia ſimilia *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.*
31. *num.* 4. in qua deciſione agit an, qui accommo-
3 dauit † alicui loricam, cum qua captus fuit à Birrua-
rijs, poſſit illam repetere, & concludit quod ſic, &
multa ſingularia ponit declarãs dictam Bullam Pij V.
de qua vide etiam *Guazzin. de confiſc. bonor. concluſ.*
13. *ampliat.* 88. *& Farinacc. de var. crimin. quæſt.* 108.
4 An ſit prohibita † delatio Nobilibus, Doctoribus, &
Mulieribus vide *Caball. reſol. crimin. cent.* 3. *caſ.* 228.
5 De Statuto pœnali † contra deferentes arma, ſi ad
pedes plurium illa reperta ſint per Birruarios, an om-
nes pœna Statuti puniantur, an verò vnus, aut nullus
omnino *Caball. d. loco caſ.* 230.

ARX, ET ARCIS Cuſtos.

SVMMARIA.

Cuſtodes Arcium quomodo eligantur, & alia de his ex Stat.
Arcis Peruſinæ Cuſtodes non poſſunt cogere ad comportationem lignorum, nec incidere arbores verſ. Cuſtodes.
Cuſtodes Arcium etiam ſi per mille annos habitauerint non acquirunt domicilium num. 1.

DE electione Cuſtodum quarundam Arcium Comitatus,& eorum ſtipendijs vide Stat. rubr. 450. lib. 1. fol. 106. Quod finito ſemeſtre debeant Arces reſtituere Statut. rubr. 180. lib. 1. fol. 60. Debent facere Inuentarium, & reddere rationem rerum in Arcibus exiſtẽtium rubr. 192. d. lib. 1. fol. 66. & cauere rubr. 247. eodem lib. fol. 82. & non recedere ſine licentia DD. Priorum rubr. 250. d. loco. Debent eſſe Ciues Peruſini, vt in Bulla Pauli III. ſub Anno 1544. in 6. regiſt. fol. 72. Cuſtodes Arcis Peruſiæ non poſſunt cogere ad comportationem lignorum Ruſticos, nec incidere arbores, vt per literas Cardinalis Borromei de mandato Sanctiſſimi ſub die 7. Nouembris 1562. in 7. regiſt. fol. 21. (hic eſt Carolus Borromeus, qui Sanctorum numero nuper fuit adſcriptus) idem fuit cautum per literas Cardinalis S. Sixti in d. lib. fol. 71.

Adnotationes.

Cuſtodes Arcium vulgo Caſtellani, ſi ſint Forenſes, etiam ſi per mille annos habitauerint, non acquirunt domicilium. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 311. *num.* 40. *&* 55. *Menoch. de arbitr. caſ.* 86. *num.* 8.

ATTENTATA.

SVMMARIA.

Appellationis cauſa pendente non licet Iudici innouare ex Statuto, & de Iure communi num. 1.

PEndentibus cauſis appellationum non licet Iudicibus procedere, vel aliquid innouare ſuper aliqua ſententia ciuili, ſub pœna 100. librarum denariorum à contrafaciente, de facto auferendarum tempore ſui Sindicatus Stat. rubr. 28. §. ſtatuimus inſuper lib. 2. fol. 17.

Adnotationes.

1 Quod Iudex ligetur † per *tit. nil nouar. appell. pend. pars verò per. tit. vt lit. pend.* dicit *Dec. in cap. conſuluit col.* 2. *de appell. vide Herculan. in tract. de attent. cap.* 3. *num.* 2. & ad materiam attentatorum vide pleniſſimum tractatum Roberti Lancellotti Peruſini.

AVDIENTIA.

SVMMARIA.

Audientia denegatur multis perſonis ex Stat.
Audientia ſi denegetur à Statuto non tollitur obligatio num. 2.

AVdientia, & actio in iudicio denegatur in multis caſibus ex forma Statutorum, quod inſeruire poteſt in materia Compromiſſi iudicialis, cum inter alias exceptiones ad impediendum Compromiſſum opponi poſſit, quod actor audiri non poteſt ex forma Statuti, de quo vide rubr. 27. §. poſſunt tamen. lib. 2. & in reformat. d. rubr. 27. in §. ſi reus. verſ. poſſint tamen. Audientia autem denegatur. Primò, ſi quis eſſet debitor Communis Peruſiæ Statut. rubr. 9. in princ. lib. 2. fol. 5. & prius rubr. 343. lib. 1. fol. 94. Secundò, ſi agens conueniſſet aliquem in alia Curia, quàm in Curia Peruſina Stat. rubr. 130. in princ. §. idcirco lib. 3. fol. 46. Tertiò, ſi non fuiſſet allibratus, & vellet agere ad reſtitutionem bonorum allibratorum, niſi præſtitiſſet cautionem de ſoluendo collectas Stat. rubr. 121. lib. 1. fol. 46. Quarto, ſi eſſet vſurarius Stat. rubr. 215. in princ. lib. 3. fol. 64. Quintò, ſi noluiſſet acceptare officium Prioratus ex Bulla Innocentij VIII. ſub dat. Idib. Decembris 1486. in 4. regiſt. Communis Peruſiæ fol. 154. latere 2. Sextò, Prælati, Clerici, Monaſteria, & loca exempta niſi renuncient eorum priuilegijs, quæ habent, vt neque poſſint trahi in Curiam Epiſcopi, ad effectum, vt poſſint conueniri in dicta Curia, non poſſunt audiri in Curia Sæculari agentes contra A Laicos Stat. rubr. 130. §. idcirco lib. 3. fol. 47. Septimò, Blaſphemator ſi fuit condemnatus, non auditur per ſex menſes à die condemnationis. Stat. rubr. 213. §. & quod etiam talis lib. 3. fol. 63. Octauò, qui eſt ſuſpectus, & non dat cautionem iuxta Stat. rubr. 8. lib. 2. & dicam ver. Suſpectus.

Adnotationes.

1 De Statuto denegante † audientiam vide multa congeſta per *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 10. *num.* 2 66. *& ſeqq.* Quod Statutum denegans † audientiam non tollat obligationem, ſed excludat ab agendo. *Bertazzol. de clauſul. contract. clauſul.* 7. *gloſ.* 19. *ſub num.* 19.

A Hoc Statutum † videtur contra libertatem Eccleſiaſticam, & ideo an valeat dicam in ver. Eccleſia.

maternis, an autem Paternus habeat vſumfructum in omnibus bonis vide *Theſaur. deciſ.* 156. Auus pater-
2 nus an poſſit compromittere † abſque interuentu nepotum minorum vide in calce *deciſ.* 121. *in fin. num.* 1. *&* 3. & dicam in ver. Compromiſſum.

3 B De ſucceſſione Matris, † & Auiæ ſimul in terminis Statuti vide *deciſ. in Peruſina Bonorum de Balleonibus* 8. *&* 13. *Iunij* 1590. *coram bo. me. Comitulo*, quæ eſt in fine *deciſ.* 7. in qua fuit dictum, quod Statutum hoc non extenditur ad bona ſita extra Territorium, in quibus ſuccedit Mater excluſa Auia iuxta *auth. defuncto. C. ad Tertull.* Quo verò ad bona in Territorio Peruſino dicebatur non eſſe attendendum inter foranſes, etiam ſi is, de cuius hæreditate agitur, fuerit Ciuis, & Statuto ſubditus; ſed quia Auia prætendebat ſe quamuis viduam gaudere debere Ciuilitate viri, fuit dictum dandam eſſe immiſſionem Matri, niſi Auia tanquam Ciuis compræhendatur. qui articulus fuit poſtea diſcuſſus *die* 23. *Ianuarij* 1591. *coram eodem*, vt in deciſ. impreſſa in fine *deciſ.* 8. & deciſum pro Auia; ex quo dicebatur, tanquam vidua perdurare in priori coniugio, & retinere Ciuilitatem ex matrimonio acquiſitam; quæ deciſio fuit confirmata *coram Gypſio ſub die* 10. *Maij* 1591. de qua in fine *deciſ.* 108. & quia obijciebatur aliud Statutum de vxore comitatiua fuit reſponſum, vt in deciſione ſub *die* 10. *Iunij* 1591. *coram eodem Comitulo*, quæ eſt in fine *deciſ.* 9 & vide aliam deciſ. in eadem cauſa 16. *Nouembris* 1601. *coram Corduba* in fine *deciſ.* 38. vbi firmatur iuſtitia ſententiæ in dicta cauſa iam latæ ad fauorem Auiæ, licet ipſa non continuauerit habitare in loco viri, quia non habuit animum deſerendi.

4 C Auia materna † an præferatur fratribus conſanguineis. *Bald. conſ.* 446. *lib.* 4. vbi quod ſic in totum *Craſ. d. §. ſucceſſio quæſt.* 24.

5 D Patrui plures videntur † conſiderandi, vt vnus *Non. conſ.* 107. *num.* 6. & vide *Giouagn. conſ.* 23. *lib.* 1. vbi tractat ſi Statutum vocet ad ſucceſſionem Patruos pariter cum ſororibus, vtrum ſucceſſio fiat pro virili, vel potius diuidatur inter patruos, & ſorores, & interpretatur aduerbium pariter. Auus maternus an Patruum excludat *Theſaur. deciſ.* 5.

BAIVLVS, SIVE NVNcius, aut Curſor.

SVMMARIA.

Baiuli à quibus eligantur, & de eorum officio in princ.
De relationibus Baiulorum, & quod eis ſtatur verſ. Relationes, & num. 2.
Merces Baiulorum quanta verſ. De mercede.
Baiuli non poſſunt habere officia, & præſertim Prioratus, nec eius filij ipſis viuentibus verſ. Baiuli.
Baiuli poſſunt accipere poſſeſſiones, & tenutas verſ. Quamuis ſemper.
Baiuli omnes poſſunt facere relationes in quocumque Tribunali verſ. Omnes.
Baiulus eſt perſona vilis non tamen poteſt eſſe is, qui eſt infamis num. 1.
Baiulus cenſetur citare de commiſſione Iudicis num. 3. *vbi quod punitur de falſo citans ſine commiſſione vbi eſt neceſſaria.*
Baiulus an præſumatur citaſſe, vt habuit in mandatis num. 4.
Commiſſio noui Iudicis non eſt neceſſaria vbi Iudex, qui mandauit citari mortuus eſt num. 5.

BAIVLI debent eligi à DD. Prioribus extat Stat. rubr. 181. lib. 1. pag. 60. vbi multa de illis, & eorum officio, debent iurare de officio bene exercendo, & de portando ſigno, debent eligi de Ciuitate, Burgis, Suburbijs, vel Comitatu, & habitantibus in locis; extat etiam decretum ſub die 15. Ianuarij 1463. in 2. regiſt. fol. 90. & aliud ſub die 2. Iunij 1468. in 3. regiſt. fol. 28. & vide Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 2. cap. 1. & ſeqq. & Con-
A ſtitut. Cardinalis Vrbini cap. 48. cum Addit. A Collegia Artium habent etiam Baiulos, vt colligitur ex rubr. 14. §. ſi verò. lib. 2. fol. 6. Debent portare, & facere reſpectiuè citationes, ſeu, vt dicitur in Statuto, ambaſciatas, & non poſſunt hoc recuſare d. Stat. rubr. 181. §. item nullus. lib. 1. Relationes citationum, & proclamatum infra quantum temporis fieri debeant d. rubr. 181. in Addit. in princ. cum §. ſeq. lib. 1. fol. 61. Relationes debent facere per ſe met ipſos, & non per alios Baiulos, vt in d. Stat. rubr. 181. in Addit. in fin. Eorum relationibus creditur Statut. rubr. 2. §. item dicimus. lib. 2. fol. 2. prout creditur relationi Tubicinis Stat. rubr. 4.
B §. ſi verò Vniuerſitas. lib. 3. fol. 4. B Faciens verò falſam citationem, vel relationem, vel non portans per ſe citationes punitur Stat. rubr. 43. §. pen. & fin. lib. 3. fol. 24. De mercede autem Baiulorum vide rubr. 440. lib. 1. fol. 106. & rubr. 201. §. Item quod ratione il primo lib. 3. fol. 61. vide etiam Comit. Conſtit. par. 2. rubr. 14. cap. 11. fol. 99. Baiuli non poſſunt gaudere aliquibus officijs, & præſertim officio Prioratus, nec Camerariatus, quinimò nec ipſorum filij patribus viuentibus Statut. rubr. 202. lib. 1. fol. 68. Nec poſſunt eſſe Procuratores, vel Sindici alicuius perſonæ, vel Communitatis Stat. rubr. 183. §. nullus. lib. 1. fol. 62. Quamuis ſemper potuerint accipere poſſeſſiones, & tenutas, nihilominus fuit eiſdem facta prohibitio, & præceptum de amplius non accipiendo, ſed Ego tanquam Sindicus Ciuitatis obtinui à Vicelegato reuocationem, & moderationem ſub die 19. Iulij 1601. rogato D. Iulio Garofano tūc Audientiæ Actuario. Omnes Baiuli Ciuitatis Peruſiæ poſſunt, & ſolent deferre citationes, & facere relationes in quacumque Curia, & in quolibet Tribunali dictæ Ciuitatis, ita ſemper practicatum fuiſſe, & practicari

AVDITOR LEGATI, ſeu Gubernatoris.

SVMMARIA.

Auditoris electio, & auctoritas in princ.
Quis dicatur Auditor num. 1.
Non poteſt ſubſcribere, aut ſignare niſi præſente Superiore num. 2.
An ei credatur num. 3.
Poteſt allegari ſuſpectus quando allegatur Gubernator num. 4.

SOlent in hac Curia à Legatis de latere, Vicelegatis, & Gubernatoribus pro tempore deputari Auditores tam in Ciuilibus, quàm in Criminalibus, qui ſolent videre proceſſus, & referre eiſdem Superioribus, & ipſi Auditores tantum iudicant ſuper cauſis, quæ ſibi committuntur. Non inueni in libris antiquis, quòd ſit regiſtrata aliqua facultas alicuius Auditoris, niſi quod Cardinalis Arborenſis Legatus de Anno 1504. 4. Maij deputauit in Auditorem D. Simonem de Sardinis, cum plena, & libera poteſtate alijs Auditoribus dari ſolita, & conſueta, vt in 4. regiſt. Breuium fol. 154.

Adnotationes.

Auditor eſt is, † cui ab aliquo Iudice aliquid de
1 medijs cauſæ committitur, vel aliquis certus articulus audiendus, vel examinandus. *Specul. lib. 1. tit. de Audit. num.* 1. Non ſolet ſubſcribere, † vel ſigillare
2 præcepta niſi de mandato, vel pro Gubernatore, & ita eſt ſtylus huius Curiæ, vt teſtatur *Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 104. *num.* 3. Quod non eſſet faciendum abſente Gubernatore, niſi Auditor haberet talem commiſſionem ſaltem per literas, *vt in dicta deciſ. num.* 2. Sed ſi Auditor proficſcatur † extra Ciuitatem
3 cum aliquo ſatellitio præſumitur commiſſio Superioris. *Ioſ. Ludouic. dicta deciſ.* 104. *num.* 11. *&* 12. vide *Corn. conſ.* 155. *num.* 11. *lib.* 1. Si Gubernator, † & alij ſimiles allegarentur ſuſpecti etiam eius Audi-
4 tores poſſent allegari. *Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 108.

AVVS, AVIA, Aſcendentes.

SVMMARIA.

Auo Paterno ſuccedunt tantum deſcendentes maſculi non autem fœminæ dotatæ ex Stat. in princ.
Aſcendentes maſculi ſuccedunt deſcēdentibus, & aſcendentes materni ſuccedunt tantum in legitima verſ. Succedunt. & num. 1.
Auia Paterna concurrit cum matre ex Statut. ibidem, & num. 3.
Aſcendentes per lineam maſculinam ſuccedunt cum fratribus verſ. Aſcendentes etiam.
Item cum ſororibus verſ. Cum ſororibus.
Aſcendentes per matrem excluduntur à fratribus, præterquam à legitima verſ. Si adeſſent.
Cum ſororibus concurrunt ibidem, & num. 4.
Auia Paterna Mater, & aſcendentes per matrem ſuccedunt pro medietate cum Patruis, & eorum filijs maſculis verſ. Mater. & num. 5.

AVi Paterni ab inteſtato decedentis hæreditas deuoluitur ad deſcendentes maſculos excluſis fœminis, ſi à dictis maſculis, vel eorum altero dotatæ ſint Stat. rubr. 45. de dot. & dotat. mulier. lib. 2. §. item ſi aliquis pater, in reformat. [Succedunt autem deſcendenti aſcendentes maſculi per lineam maſculinam excluſis aſcendentibus per Matrem; quinimò etiam Auia, & Proauia paterna, præterquam à legitima ſeruata iuris prærogatiua ibidem §. & ſi aliquis,
A vel aliqua. [A] Sed ſi adeſſent Mater, & Auia paterna tantum tunc æqualiter ſuccedunt, & idem ſtatuitur in Auia paterna, & materna dicto lo-
B co in fine. [B] [Aſcendentes etiam per lineam maſculinam, ſalua inter eos iuris prærogatiua, ſuccedunt pariter cum fratribus vtrinque coniunctis, aut conſanguineis, & eorum deſcendentibus maſculis in ſtirpes, & non in capita, & tunc matri, vel Auiæ paternæ, vel aſcendentibus per lineam maternam legitima tantùm debetur ibidem §. & caſu quo contingat. [Cum ſororibus vtrinque coniunctis ſuccedunt æqualiter aſcendentes maſculi per lineam paternam iuris ordine ſeruato ibidem verſ. Et iſtis non exiſtentibus. [Si adeſſent fratres vtrinque coniuncti, vel eorum deſcendentes maſculi, vel conſanguinei tantum, aut eorum deſcendentes maſculi, tunc aſcendentes per lineam maternam excluduntur præterquam à legitima, in qua ſuccedunt inter eos iuris ordine in ſucceſſione ſeruando; ſed ſi non adeſſent præfati fratres, ſed ſorores, vel eorum filij, vel filiæ, cum iſtis ſuccedunt æqualiter Mater, Auia, vel Proauia paterna, & alij aſcendentes per lineam maternam dicto loco §. ſi verò
C decederet. [C] [Mater, Auia paterna, vel aſcendentes per lineam maternam ſuccedunt in medietate, vbi adſunt patruus vnus, vel plures, & præmortui patri, vel patruorum deſcendentes maſculi, cum dicto patruo, vel patruis in ſtirpes, & non in capita, qui conſequuntur aliam
D medietatem ibidem §. item quando. [D] Vide quæ dicam in ver. Mater.

Adnotationes.

[A] Vide *Craſ. de ſucceſ. §. ſucceſſio ab int. quæſt.* 22.
2 *num.* 2. *& ſeqq.* Auus paternus † de Iure communi ſuccedit in bonis paternis, Auus maternus in bonis maternis

practicari in dicta Ciuitate, & Curijs atteſtati ſunt Domini mei Cauſidici ſub die 6. Decembris C 1577. C

Adnotationes.

De Baiulis, ſiue Nuncijs vide latè *Soc. de citat. art. 9. cap. 10. & 12. cum ſeqq. & Franc. in cap. cum parati de appell.*

1 A Licet Baiulus ſit perſona † vilis. *Marant. de ord. iudic. par. 6. principal. tit. de citat. num. 43. & 44. pag. 312.* vbi etiam quod ſolent portare aliqua ſigna, vt cognoſcantur, tamen qui eſſent infames non poſſent eſſe Baiuli. *Galganett. ad Stat. Vrb. cap. 39. num.* 30.

2 B Relationi Baiuli ſtatur † etiam de Iure communi dixi ver. Abſentia num. 9. addo nunc *Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 39. num.* 30. *vide Eug. conſ. 85. num. 3. & 21. cum ſeqq. lib. 1.* Quod Nuncio dicenti ſe citaſſe credatur, ſecus verò ſi diceret non citaſſe *Mart. vot.* 131. vbi latè de credentia. An credatur Baiulo dicenti, quod ille, cui intimauit ſequeſtrum, acceptauit. *Paul. Granut. theor. 19. num.* 10. vbi quod ſic, & an credatur dicenti aliquem dixiſſe nolle venire. *Carpan. ad Statut. Mediol. cap. 142. num. 24. & 25.*

3 C Baiulus cenſetur † facere de mandato Iudicis ex generali cõmiſſione, quæ in eorum deputationibus dari ſolet. Rot. quæ hoc declarat *in Ariminen. Cenſus 9. Iunij 1599. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, quæ eſt impreſſa poſt tract. D. Cenc. de Cenſib. deciſ. 161. num. 5. & ſeqq.* dicens, quòd huiuſmodi generalis commiſſio non ſe extendit vltra iuriſdictionem mandantis, & ſic ad Caſtrum totaliter ſegregatum à iuriſdictione Ciuitatis, cuius Nuncius quis erat. Commiſſio Iudicis vbi eſt neceſſaria Nuncius citans ſine eius commiſſione punitur de falſo. *Carpan. ad d. Stat. cap. 1. num.* 33. vide ad materiam *Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſ.* 24. vbi an citatio facta præſumatur commiſſione, & mandato Magiſtratus, vel

4 Iudicis, *& præſ.* 25. vbi an præſumatur † Nuncium citaſſe, ſicut à Iudice habuit in mandatis, *& præſ.* 26. vbi an citatus domi præſumatur à Nuncio perquiſitus, ſi perſonaliter citari debuit, de quo vide etiam *Carpan. ad d. cap. 2. num.* 29. Commiſſione data per

5 † Iudicem citandi aliquem, ſi ille Iudex interim moriatur antequam citatio pręſentatur, non eſt opus noui Iudicis commiſſione. *Carpan. ad d. cap. 1. num.* 36.

BANNIMENTA, ſiue Edicta.

SVMMARIA.

Bannimenta quo loco fieri debeant in princ.
Debent regiſtrari ibid.
Bannimenta Generalia non poſſunt fieri niſi de mandato Papæ, vel Sacræ Conſultæ.
Bannimenta Legatorum, aut Gubernatorum an ſint perpetua num. 1.
Abſentes, & ignorantes non ligantur Bannimentis num. 2.
Sed ignorantia non præſumitur num. 3.
Bannimenta Generalia habent locum per totum Statum Eccleſiaſticum num. 5.
Bannimentorum interprætatio num. 4.

BAnnimenta debent fieri per Præcones in ſcalis Palatij verſus Epiſcopatum Statut. rubr. 183. §. vt autem. lib. 1. fol. 62. Debent regiſtrari per Cancellarium in Cancellaria Communis rubr. 526. lib. 1. fol. 126. Bannimenta omnia generalia reuocata fuerunt de mandato Sanctiſſimi, vt in præfatione Bannimentorum Generalium publicatorum de ordine Pontificis, vbi habetur, quod illa in poſterum debet attendi, & amplius alia fieri non poſſint, niſi de licen-
A tia eiuſdem Sanctiſſimi, vel Sacræ Conſultæ. A Vide ver. Præco.

Adnotationes.

1 Legatorum, & Gubernatorum Peruſiæ † Bannimenta an ſint perpetua. *Corn. conſ. 235. num. 8. lib. 2. Eug. conſ. 22. num. 29. lib. 1. Hond. conſ. 20. num. 32. lib. 1. & Giurb. conſ. crimin. 12. Farinacc. in fragm. lit. B. num. 5. & ſeqq.* vbi quod emanata de ordine Papæ durant, ſed an credatur ipſis in hoc vide *Corn.*

2 *conſ. 155. lib. 1.* Non afficiunt † abſentes, & ignorantes. *Bero. conſ. 176. num. 89. lib. 1. Eugen. conſ. 87. lib. 2.* vbi de Edicto ſuper aſsignatione olei defendens eos, qui non aſsignarunt à pœna ex capite ignorantiæ, ex quo commorabantur extra Ciuitatem. Re-

3 gulariter ignorantia † non præſumitur, cum publicè fiant. *Carocc. de Iuram. deciſ. quæſt. 12. principali num.*

4 5. *fol.* 50. De interpretatione † Bannimentorum vide *deciſ. 217. poſt tract. D. Cenc. de Cenſib.* & quæ habentur apud *Carpan. ad nou. Conſtit. Mediol pag. 282. & ſeqq. & in Peruſina Hæreditatis de Amicis 6. Iunij 1616. coram Buratto, quæ eſt in calce deciſ. 34. num. 10. & ſeq.*

5 A Bannimenta † publicata de ordine Sanctiſsimi habent locum per totum Statum Eccleſiaſticum. *Farinacc. conſ. 55. num. 80. lib. 1.*

BANNITVS.

SVMMARIA.

Bannitus habet annum ad ſe conſtituendum, & defendendum, ſed ſi capiatur non auditur niſi obtenta gratia à Papa in princ. vbi quid ſeruetur de ſtylo. & num. 4.
Emens bona Banniti poteſt conueniri ſicut poterat Bannitus ante Bannum verſ. Si quis. & num. 5.
Receptatores Bannitorum puniuntur verſ. Receptatores & num. 6.
Banniti poſſunt impune occidi verſ. Banniti poſſunt. & num. 7. vbi etiam quod occidentes conſequuntur præmium, & quando non num. 9. & quid in Clerico num. 8.
Banniti ſunt incapaces, vt num. 1.
Reſtitutus an recuperet bona num. 2.

Præſumitur

Præſumitur obtinuiſſe gratiam dum fuit tolleratus in Patria num. 3.

BAnnitus habet annum ad ſe ſponte conſti-
tuendum, & defendendum, ſed ſi eſſet ca-
ptus non poteſt audiri ſuper eius defenſionibus,
niſi obtenta gratia à Sanctiſſimo, vt latè in Bul-
la Pij V. in Bullar. nou. tom. 2. Conſtit. 9. pag.
186. De modo, & forma obſeruanda à volente
comparere, & ſe defendere in cauſa Homicidij
habes Stat. rubr. 16. lib. 3. fol. 15. & dico in ver.
Homicidium. Sed ſi quis condemnatus, aut ban-
nitus capiatur, vel ſe conſtituat infra annum, &
obtineat à Summo Pontifice, vel aliàs reſtitutio-
nem, vel admiſſionem ad nouas defenſiones fir-
mis remanentibus indicijs ex contumacia reſul-
tantibus numquam hic Peruſiæ fuit ſeruata illa
opinio, quod ille teneatur probare ſuam defen-
ſionem preciſè, ſed fuerunt eliſa indicia, prout
elidi potuerunt, & demum aliqualiter tortus
pro contumacia, & vbi nihil faſſus fuiſſet, abſo-
lutus, & liberatus fuit, ita dixerunt DD. Cauſi-
dici in eorum fide collegialiter facta ſub die 23.
A Septembris 1586. A Si quis emiſſet bona banni-
ti, ſeu condemnati debet ſatisfacere creditoribus
illius, & poteſt contra huiuſmodi emptorem in-
ſtrumentum crediti exequutioni demandari pe-
rinde, ac contra bannitum ante commiſſum de-
lictum Stat. rubr. 67. lib. 2. fol. 35. vbi habetur
etiam quomodo fiat venditio bonorum huiuſ-
B modi banniti. B Receptatores Bannimentorum
puniuntur Stat. rubr. 132. lib. 3. fol. 47. & rubr.
185. eod. lib. fol. 59. & in Hoſpitibus Stat. rubr.
133. eod. lib. 3. fol. 48. Excipiebantur aſcenden-
tes, & deſcendentes, & vxor in d. rubr. 132. lib. 3.
& ſimplex, & non doloſa receptio non erat pu-
nibilis ex literis Sacræ Conſultæ ſub die 6. Iunij
1573. in 3. regiſt. fol. 73. ſed ſecus eſt ex Conſtit.
Sixti V. in Bullar. nou. tom. 2. Conſtit. 6. §. 14.
C pag. 461. C Banniti poſſunt impune offendi, &
quidam etiam occidi Stat. rubr. 134. lib. 3. fol.
48. vbi in fine addit. limitatur hoc in eo, qui du-
ceretur per familiam officialis, referendo ſe ad
rubr. 122. d. lib. 3. fol. 23. & quod homicida
poſſit impunè occidi Stat. rubr. 15. §. ſtatuerunt
iuncto. verſ. & nihilominus. d. lib. 3. pag. 14. vbi
etiam adeſt confirmatio Pontificia vide literas
Sacræ Conſultæ ſub die 20. Martij 1577. quæ
ſunt in Canc. Comm. lib. 5. Bannim. fol. 306.

Adnotationes.

De Bannitis habes particularem tractatum *Hypol. de Marſilijs* vltra illos *Iacob. de Arena, & Nell. à Sancto Geminiano*, qui ſunt inter tract. impreſſos ſub ſigno Aquilonis *tom. 11. part. 1. pagin. 355. & ſeqq.*

1 De ipſorum incapacitate † multa habentur in Con-
ſtitutionibus Marchiæ, & in Bullis Pontificijs, & vide
*Non. conſ. 93. Eug. conſ. 69. lib. 1. Rota coram Se-
raph. deciſ. 376. & deciſ. 393. quæ ſunt impreſſæ poſt
conſ. Farinacc. lib. 1. deciſ. 15. vbi aliqua ponit Addit.*
& vide etiam *deciſ. 17. poſt d. conſilia lib. 1. vbi etiam*
2 *Addit.* An Bannitus reſtitutus † recuperet amiſſa
propter bannum vide *Odd de reſtit. integr. quæſt. 99.
art. 1. num. 6. & ſeqq. Peregr. de Iur. Fiſc. lib. 5. tit. 2.
num. 33. & num. 54. verſ. in hac. Farinacc. in Prax.
quæſt. 6. num. 37. Honded. conſ. 67. num 24. & ſeqq.
lib. 1. Rota deciſ. 449. num. 8 par. 1. recent. & coram*
3 *Caualer. deciſ. 255. & deciſ. 313.* Præſumitur † ob-
tinuiſſe gratiam remiſsionis dum fuit toleratus in Pa-
tria. *Rota coram Ludouiſ. deciſ. 371. num. 3.*
4 A Ad declarationem † huius Bullæ Pij V. vide
etiam *Eugen. conſ. 20. lib. 1.* & an reſtitutio conceſ-
ſa Bannito ad faciendas defenſiones ſit communis Fi-
ſco ad faciendas ſuas nouas probationes. *Odd. conſ.*
35. qui diſtinguit.
5 B Non videtur hoc Statutum † diſcordare à Iure
communi, quia ſicut tenetur Fiſcus ad debita Banni-
ti tenetur etiam ipſius ceſsionarius. *Honded. conſ. 38.
num. 44. & ſeqq. lib. 2. Rot. deciſ. 107. num. 3. par. 1.
recent. per Farinacc.*
6 C De receptante Bannitos † vide *Farinacc. in
tract. crim. tit. de Conſult. quæſt. 133. conſ. 37. lib. 1.
& conſ. 205. lib. 3.* & vide etiam *Honded. conſ. 88.
lib. 2.*
7 D Statutum huiuſmodi † valet non ſolum quoad
impunitatem, ſed etiam reſpectu præmij, quod ex
Conſtitutionibus generalibus Status Eccleſiaſtici
conceditur occidentibus Bannitos vide latè *Baiard.
ad Clar. in §. Homicidium. num. 188. & ſeqq. Fari-
nacc. in tit. de var. & diuerſ. quæſt. quæſt. 103. & Pa-
ſchal. de Virib. Patr. Pot. par. 4. cap. 3. num. 24. &
ſeqq.* vide etiam, quæ in contingentibus caſibus re-
ſponderunt ex noſtris Peruſinis Doctoribus, præſer-
tim *Non. conſ. 98. & conſ. 112. Eugen. conſ. 22. lib. 1.*
vbi refert Statuta noſtra, Edicta Legatorum, Conſti-
tutiones Marchiæ, & Bullas Pontificias, & quod poſ-
ſit impune occidi non ſolum Bannitus, ſed etiam de
proximo banniendus. *Honded. conſ. 111. num. 4. &
ſeq. lib. 1.* vide tamen de hoc *Baiard. d. §. Homici-
dium. num. 197. & Farinacc. d quæſt. 103. num. 122.*
8 *& 123.* De Clerico, † qui vulnerauit Bannitum vi-
de *Ambroſin. deciſ. Peruſ. 23. par. 1. & allegationes
Io: Bapt. Cauat. apud Carpan. ad nou. Conſtit. Me-
diol. pag. 244.* De occidente Clericum vide *Fari-
nacc. d. quæſt. 103. num. 31. & ſeqq.* An liceat Ban-
nito ſe defendere vide *Farinacc. quæſt. 125. num. 114.*
9 *& ſeqq.* Quoad præmium conceſſum † occidentibus,
& capientibus Bannitos, de quo per *Farinacc. in d.
quæſt. 103. pluribus in locis, & conſ. 53. lib. 1.* vbi mul-
ta ad rem vide etiam *Caball. reſolut. crim. cent. 3. caſ.*
244. vbi de remiſsione occidentis pariter Banniti, &
an Miniſtris Iuſtitiæ pręmium debeatur vide eundem
caſ. 279. & Farinacc. d. quæſt. 103. num. 356.

BASTARDVS

BASTARDVS.

SVMMARIA.

Baſtardis poſſunt relinquere Patres, non extantibus legitimis, quantum voluerint ex Stat. in princ. Sed vide num. 2.

Dos poteſt relinqui filiabus baſtardis etiam ſtantibus legitimis ex Stat. verſ. Si verò. & vide de Iure communi num. 3. & ſeqq.

Quæ dos mortua filia redit ad dotantem, ſeu hæredem num. 12. Declara vt num. 45.

Alimenta debent præſtari baſtardis à Patre ex Statut. ibid. & num. 5. 8. & ſeqq. & num. 16. & 30.

Duodecimam partem bonorum Patris, ſeu vnciam conſequuntur baſtardi etiã ſi non ſit relicta ex Stat. in fine, & vide num. 17. & ſeqq. vbi præſertim an poſſit relinqui vnà cum alimentis.

Debetur etiam in bonis Aui num. 20.

Quid ſi ſint plures ſpurij an debeantur plures vnciæ num. 22.

De quo tempore ſit calculanda vncia num. 23.

An debeat detrahi prius æs alienum num. 24.

Mortuo filio an redeat ad hæredes Patris num. 25. Limita vt num. 26. & 45.

An iſta portio debeatur cum fructibus num. 27. & ſeqq.

Contrarietas in Statuto eſt vitanda num. 24. in fin.

Legitima debetur vnà cum fructibus à die mortis Patris num. 27 & vide etiam num. 37.

Fructus quando debeantur, vbi res debetur ipſo iure num. 28. & num. 39. cum ſeqq.

Subrogatio intelligitur facta cum ſuis qualitatibus num. 29.

Fructus debentur ratione dominij num. 33.

Legitima debita legitimis, & vncia debita baſtardo differunt num. 37. & ſeqq.

Fideicommiſſario quando debeantur fructus num. 40.

Emphiteuta licet cadat ipſo iure, tamen non tenetur ad fructus ante declaratam caducitatem num. 41.

Legatario quando debeantur fructus num. 43. & ſeq.

Dominium ante effectualem traditionem non acquiritur num. 46.

Fructus tamen poſſunt deberi, vt num. 47.

BAſtardis filijs Patres, non exiſtentibus legitimis, poſſunt relinquere tam in vltima voluntate, quam in contractu quid, & quantum voluerint Stat. rubr. 47. in princ. lib. 2. fol.
A 26. A Si verò extarent legitimi poſſunt relinque-
B re fœminis baſtardis dotem, B & maſculis ali-
C menta, C ſeu duodecimam partem hæreditatis,
D & ſic vnciam tantum, D vt in d. Stat. verſ. Fœminis autem, imò in verſ. Quam duodecimam diſponitur, quod dicti Baſtardi hanc vnciam debeant conſequi, & habere etiam quod ipſis non relinqueretur à Patribus. De legitimato dicam ver. Legitimatio.

Adnotationes.

1 De illegitimis, & natalibus reſtitutis liberis † adeſt tractatus *Io: Baptiſtæ Lupi Florentini*, & ante eum de nothis, & ſpurijs ediderunt tractatus *Benedictus Barzius Peruſinus*, & *Gabriel Paleottus*, qui ſunt impreſſi inter tractatus ſub ſigno Aquilonis *tom. 8. par. 2. fol. 24. & ſeqq.*

2 A An hoc Statutum reddens † capaces ſuccedendi valeat reſpectu ſpuriorum, negatiuè, concludunt in ſpecie huius Statuti. *Odd. conſ. 5. num. 5. & ſeqq. Hond. conſ. 68. num. 30. & ſeqq. lib. 1. & Eug. conſ. 57. lib. 1. & conſ. 45. & conſ. 46. lib. 2.* & admittit etiam *Non. conſ. 28. num. 11. & ſeqq.*

3 B Statutum hoc diſponens, † quod Pater poſſit filiabus ſpurijs dotem congruam conſtituere, eſt conforme Iuri communi, vt apparet ex congeſtis per *Rolan. conſ. 74. num. 43. lib. 1. cum alijs per Lup. de Illegitim. comm. 2. §. 1. num. 15. & ſeqq.* quod
4 tamen intelligendum eſt, dummodo † dos conſtituta non ſit exceſſiua; nam data exceſſiuitate poſſet ab hæredibus Patris in exceſſu repeti, non tamen viuente marito, cui dos data fuit, cum illam habeat titulo oneroſo pro ſupportandis oneribus matrimonij *l. pro oneribus. C. de iur. dot.* ſed poſtquam ad filiam dos reuerſa fuerit, cum ipſa illam habuerit titulo lucratiuo, vt multorum auctoritate firmat *Rol. d. conſ. 74. num. 49. lib. 1. cum alijs per Lup. videndum d. §. 1. num. 45. & ſeqq.* Et cum iſta facultas, quæ datur
5 Patri præſtandi alimenta † ſuis filijs ſpurijs ex quocumque coitu progenitis, ſit fundata ſuper æquitate Iuris canonici. *Rol. d. conſ. 74. num. 44.* proueniente *ex cap. cum haberet de eo, qui dux. in vx. quam poll. per adult. Mantic. de coniect. lib. 8. tit. 5. num. 13.* eadem æquitate dicendum eſt fuiſſe motos ſtatuen-
6 tes † ad diſponendum, vt Pater poſſit ſuis filiabus ex quocumque coitu progenitis dotem conſtituere, cum illa detur, & aſſignetur loco alimentorum. *Lup. Hyſpan. ad cap. per veſtras in 2. notab. num. 18. & in 3. notab. §. 23. num. 12. de donat. int. vir. & vxor. Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 10. num. 9.* & proinde dos
7 † iſta non poteſt excedere modum alimentorum. *Rol. d. conſ. 74. num. 46. Surd. d. quæſt. 10. num. 17. &*
8 *ſeqq.* ſicut Pater † non poteſt filio ſpurio relinquere legatum excedens modum alimentorum. *Bart. in l. fin. num. 7. ff. de his quib. vt indign. Soc. iun. conſ. 130. num. 3. lib. 2. Pariſ. conſ. 9. num. 3. lib. 2. Dec. conſ. 576. num. 2. Menoch. conſ. 60. num. 7. lib. 1.* & qua-
9 tenus leget † vltra modum alimentorum, tale legatum reduci debet ad alimentorum neceſſitatem. *Sim. de Præt. de interpr. vlt. volunt. lib. 4. interpr. 1. num. 28 fol. 173. Surd. d. quæſt. 10. num. 15. & tit. 2. quæſt. 13. num. 10.* Prout etiam tale legatum reuo-
10 caretur, † ſi ſpurius efficeretur diues, vel haberet aliunde, vnde ſe aleret, puta ex redditibus beneficiorum. *Dec. d. conſ. 576. Crauett. conſ. 193. num. 11.* & ex aliquo honeſto artificio. *Bart in l. 1. num. 4. C. de mendic. valid. lib. 10. Caccialup in l ſi qua illuſtris num. 93. C. ad S. Conſ. Orfic. Lup. Hyſpan. d. §. 23. ſub num. 7. Burſatt. conſ. 62. num. 17. lib. 1. Rolan. conſ. 54. num. 48. & ſeqq. lib. 2. Surd. d. tract. tit. 7. quæſt. 6. num. 1. Lup. d. §. 1. num. 31. & ſeqq.* Ex qui-
11 bus infertur, quod cum Statutum hoc † non aſsignet filiæ ſpuriæ vnciam, ſed tantum dotem, illa non poſſit prætendere vltra dotem, neque vnciam, neque quod ipſi ſuppleatur dos vſque ad concurrentẽ quantitatem vnciæ, cum enim hoc Statutum ſit exorbi-

menta non ſufficiat, vtrum poſsit Pater quid vlterius
pro alimentis relinquere *& num.* 1. *&* 2. refert Do-
ctores hinc inde pugnantes, & tandem concludit
cum diſtinctione *Molin. de Primog. Hyſpan. lib.* 2.
cap. 15. *num.* 53. quod aut relictum vltra quintum
tendit, vt filius alimentetur iuxta dignitatem, vt ſci-
licet ſi quintum ad hoc non ſufficiat, aut iuxta neceſ-
ſitatem, vt ſi quintum ſufficiat, primo caſu non va-
let, ſecundo valet. Hinc in propoſito, aut legatum
alimentorum ſuſtinetur, aut non, & ideo ſatis eſt,
quod vtroque caſu legatum vnciæ ſit debitum neceſ-
ſarium, cum illa relinqui debeat, quia ſi ſuſtinetur
vtrumque de Iure debetur, ſi non ſuſtinetur firmo re-
manente legato vnciæ, alimenta poſtea relicta non
debentur, vt benè *Guttierez loco allegato*. Hæc ſunt
verba dictæ deciſionis. Pro intelligentia huius Sta-
tuti eſt etiam aduertendum, quod cum iſta duodeci-
20 ma, ſeu vncia † ſuccedat loco alimentorum, ſicut
Auus tenetur alere nepotes ſpurios ex filio legitimo,
& naturali præmortuo, vt multorum auctoritate di-
cit *Vinc. de Franch. deciſ.* 283. *num.* 15. *Surd. de alim.
tit.* 1. *quæſt.* 12. *num.* 6. *& ſeqq.* ita etiam tenebitur
illis præſtare vnciam; Nec refert, quod Statutum
imponat hoc onus dumtaxat Patribus, quia in Iure
21 Patris † appellatione venit etiam Auus. *l. iuſta inter-
pretatione. & ibi gloſ. ff. de verb. ſignif. cum alijs per
Surd. d. tract. tit.* 6. *quæſt.* 8. *num.* 16. Sed an, ſi ſint
22 plures filij ſpurij, † plures debeantur vnciæ, videli-
cet ſingulis vna vncia, an verò vna tantum inter ſin-
gulos diuidenda, & vnicam tantum deberi inter om-
nes diſtribuendam concludendum eſt, inſpecto non
ſolum Iure communi per *tex. in l.* 2. *C. de natural. li-
ber. & in §. conſideremus. Auth. de trient. & ſemiſs.*
ſed etiam hoc noſtro Statuto in *§. quibus filijs*, ibi,
*dummodo non excedat duodecimam partem hæredita-
tis*, & in fine, ibi, *& vltra dictam duodecimam par-
tem*, quod eſt valde rationabile; non enim eſt iudi-
canda magis fauorabilis vncia danda filijs ſpurijs, &
illegitimis, quam ſit legitima debita filijs legitimis,
& naturalibus, quibus etiam pluribus vna dumtaxat
legitima debetur inter omnes diſtribuenda, aliàs poſ-
ſet ſequi abſurdum, quod ſi extarent plures filij ſpu-
rij, plus conſequerentur illi pro vncia, quam legiti-
mi, & naturales pro legitima. Sed rurſus dubitatur
23 de quo tempore † ſit calculanda iſta vncia, *& Surd.
conſ.* 216. *num.* 7. *& ſeqq. lib.* 2. diſtinguendo conclu-
dit, quod ſi relinquatur per teſtamentum, vel aliam
vltimam voluntatem illa ſit calculanda iuxta tempus
mortis teſtantis, quo tempore teſtamentum confir-
matur *cap. cum Marthæ de celebr. Miſs.* ſi autem vn-
cia per donationem, vel alium titulum detur inter vi-
uos calculari debeat iuxta tempus dationis, ex quo
ſtatim debetur vbi id optimis rationibus confirmat.
24 An autem ante calculationem vnciæ † ſit detrahen-
dum æs alienum Patris, prout detrahi debet in calcu-
landa legitima filiorum legitimorum, & naturalium.
l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoff. teſtam. pro affir-
matiua attento iure communi, ſcilicet, quod ſit prius
detrahendum æs alienum, & de reſiduo dandam vn-
ciam concludit *Surd. d. conſ.* 216. *num.* 16. iſto enim
iure naturalibus debetur duodecima bonarum. *d. l.* 2.
*C. de natural. liber. & d. §. conſideremus. Auth. de
tuen. & ſemiſs.* & bona dicuntur detracto ære alieno.
*l. ſubſignatum. §. bona. ff. de verb. ſign. cum alijs con-
geſtis ibi per Surd.* attento autem hoc noſtro Statuto
aliqua ſubeſſe poſſet dubitatio, cum in eo dicatur,
quod iſtis illegitimis Pater poſsit relinquere duode-
cimam partem ſuæ hæreditatis, ex quo hæreditatis
nomen includit etiam debita. *l. hæreditas. ff. de verb.
ſign.* cęterum hoc etiam iure eſſe prius detrahendum
æs alienum Patris, & de reſiduo conſignandam vn-
ciam, ſuadent verba ipſius met Statuti *in §. quam
duodecimam* ibi *habere debeant de bonis, & rebus Pa-
tris*. Nec obſtat verbum illud *hæreditatis* ſuperius
expræſſum, quia interpretari debet pro bonis, prout
aliquando etiam in iure accipitur. *l. quæſitum. §. ſi
ſeruus. & ibi not. Bart. ff. de leg.* 1. *Soc. conſ.* 125. *in
fin. lib.* 3. ita enim accipiendo reducimur ad termi-
nos Iuris communis, à quo videtur, quod Statutum
hoc debeat interpretationem recipere. *l.* 2. *C. de no-
xal. act. Bart. in l.* 1. *§. lex falcidia. ff. ad l. falcid.* &
ſaluamus hoc Statutum à contrarietate, quæ quan-
tum fieri poteſt eſt vitanda. *l. vbi repugnantia. & ibi
DD. ff. de reg. iur.* & quacumque interpretatione
excludi debet. *Bart. in l. fin. §. idem quæſit. num.* 3.
ff. de cond. indeb. cum alijs per Surd. deciſ. 322 *num.* 56.
25 Hæc tamen vncia non ita datur ſpurio, † vt illius do-
minium, & proprietatem acquirat, adeo vt poſsit
eam ad ſuos hæredes tranſmittere, ſed ipſo mortuo
redit ad hæredes Patris, qui illam dedit, quod com-
probatur. Primò, quia illa datur loco alimentorum,
& pro alimentis, vt dicitur in hoc Statuto *§. quam
duodecimam*, vnde dicendum eſt illam, vel eſſe ſub-
rogatam in locum alimentorum, & propterea quod
debeat aſſumere eorum naturam. *l. ſi cum. §. qui in-
iuriarum. ff. ſi quis caut. DD. in §. fuerat inſt. de act.*
& proinde ſicut alimenta finiuntur morte alimenta-
rij. *l. cum ij. §. modus. ff. de tranſ. l. mela in princ. ff.
de alim. & cib. leg. Cephal. conſ.* 671. *num.* 3. *lib.* 5.
Ita quoque vncia debeat morte ſpurij finiri, vel dari
ob cauſam alimentorum, & ſimiliter debeat finire fi-
nita cauſa alimentorum per mortem ſpurij. Iſta enim
Statutaria diſpoſitio, cum ſit facta ob cauſam ali-
mentorum, videtur aſtringenda, vt vltra eam nihil
comprahendat. *Anch. conſ.* 254. *num.* 4. *ſignanter in
verſ. pone tamen*. ſed debet à dicta cauſa regulari, &
limitari, conceſſa enim ob vnam cauſam debent ab
ea reſtringi, & coarctari, & proinde, cum ob mor-
tem ſpurij ceſſet cauſa, ob quam vncia illi eſt data,
debet etiam ceſſare ipſa datio; & vncia redire ad
dantem, vel eius hæredes. Secundò facit ratio, quam
conſiderat. *Ant. Cordub. in l. ſi quis à liberis. §. idem
reſcripſit. num.* 71. *ff. de liber. agnoſc.* vbi *poſt Bar. &
Rebuff.* affirmat, quod ſi ſpurio detur fundus pro ali-
mentis, cenſetur datus loco pignoris, vt ſit ſecurus
de alimentis, vnde nec alienare, nec ad hæredes tranſ-
mittere illum poteſt, vt ſubdit ibi *Corduba num.* 73.
Tertiò hæc concluſio confirmatur hac ratione. cer-
tum eſt, quod iſti ſpurij, maximè ſi ſint procreati ex
damnato coitu, de quibus etiam loquitur Statutum
hoc, ſunt omnino incapaces dominij, & proprietatis
bonorum paternorum, ſed de æquitate canonica fa-
cti ſunt habiles, qui poſſint ex bonis Patris conſequi
alimenta, *vt dixi ſupra num.* 12. quam æquitatem
fuerunt etiam amplexi ſtatuentes, qui pro alimentis,
& loco alimentorum diſpoſuerunt ſpurijs prædictis
eſſe aſſignandam duodecimam partem bonorum Pa-
tris, & proinde talis duodecima non datur illis, niſi

tans non ſolum à Iure ciuili, quo huiuſmodi filij ſpu-
12 rij † ſunt pœnitus incapaces bonorum Patris. *auth. ex complexu. vbi DD. C. de inceſt. nupt. Auth. licet. C. de natur. liber. Duen. reg.* 266. *Petr. Placa in epitbom. delict. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 11. *Menoch. de arbitr. caſ.* 169 *num.* 10. ſed etiam à Iure canonico, quo tales ſpurij digni facti ſunt ex æquitate, qui recipiant tantum alimenta. *d. cap. cum haberet. Surd. d. quæſt.*
13 10. *num.* 5. debet ſtrictè intelligi, † vt fœmina ſpuria vltra dotem non poſsit aliquid prætendere, & non extendi, vt habeat vnciam, prout habent maſculi, nec poſsit petere dotem ſibi ſuppleri vſque ad integram vnciam, ne ſit melioris conditionis, quàm ſit filia legitima, & naturalis, quod non eſſe iudicandum dicit *Surd. conſ.* 216. *num.* 12. *in fin. lib.* 2. Filia enim
14 legitima, & naturalis, † cui fuit conſtituta dos minor legitima ſibi debita, non poteſt durante linea maſculina petere illius ſupplementum, vt fuit diſpoſitum per Statutum *lib.* 2. *rubr.* 45. *§. item declaratur, & decernitur, in reformat.* & tamen firmiori iure de-
15 betur legitima † filiæ legitimæ, & naturali, quàm dos filiæ ſpuriæ, quod maximè inde apparet, quod legitima acquiritur perpetuò filiæ legitimæ, & naturali; dos verò data filiæ ſpuriæ non eſt duratura poſt mortem illius, nec ad eius hæredes tranſmittitur, ſed illa mortua redit ad dotantem, ſeu eius hæredes, quia conceſſa ob vnam cauſam debent ab illa reſtringi, & limitari. *l. cum pater. §. dulciſſimis. ff. de leg.* 2. *Alex. conſ.* 223. *ſub num.* 4. *in fin. lib.* 2. & in his terminis ſcripſerunt Doctores quos refert, & ſequitur *Lup. d. tract. de illegit. comm.* 2. *§.* 1. *num.* 48. vbi multos allegat, dicentes hoc habere locum etiam ſi ex ipſa ſpuria extarēt filij *in verſ. & quod dicitur,* & declarat reſpectu mariti, quia ſaluum foret ipſi lucrum dotis, ex forma Statuti quæſitum, *vt per eum in verſ. Declaratur etiam,* & hæc omnia in facti contingentia deduxit Excellentiſsimus D. Ludouicus Cencius Peruſinus Aduocatus Inſignis.

16 C Ad materiam alimentorum † debitorum etiam ſpurijs dixi aliqua in præcedenti adnotatione, & dicam in ſubſequenti, & multa tradit *Lup. de Illegit. comm.* 2. *§.* 1. *à num.* 1.

17 D De iſta portione, & ſic vncia † ex noſtro Statuto facit mentionem Rota *in Peruſina Reintegrationis* 9. *Iunij* 1625. *coram Buratto,* quæ eſt in fine *deciſ.* 65. *num.* 18. & latius ſcripſit *Eugen. d. conſ.* 45. *num.* 43. *& ſeqq. lib.* 2. vbi dubitauit de validitate Statuti etiam reſpectu huius portionis. Fuit etiam in Rota Romana in cauſa *Peruſina de Alphanis in deciſione ſub die* 14. *Decembris* 1624. *coram Reuerendiſſimo Coccino Decano,* quæ eſt impreſſa *poſt tract. Merlin. de legit.*
18 *deciſ.* 125. *num.* 4. *&* 5. dubitatum † an poſsit filio illegitimo relinqui vncia, & alimenta *ſub his verbis.* Quantum attinet ad ſecundum corpus bonorum: Marcellus prædictus legauit Io: Mariæ filio ſuo illegitimo florenos mille ſexcentos, computando in dicta ſumma florenos quingentos, qui fuerant dati ad cenſum nomine ipſius Io: Mariæ, & voluit reſiduum dicti legati demptis dictis florenis 500. ſolui ex quibuſdam bonis Pontis Vallis Cippi, quæ erant eius primæ vxoris, Vnde dum quæritur an iſta ſumma fuerit in hæreditate Marcelli, ad effectum, vt de illa ſit habenda ratio in ponenda ratione legitimæ Balthaſaris, cum vt dictum eſt, ſit portio bonorum non hæreditatis, ideo videndum eſt An iſtud legatum fuerit voluntarium, vel neceſſarium, quia ſi voluntarium, fuit in hæreditate, & de eo habenda eſt ratio ad effectum prædictum, ſi verò neceſſarium, ſecus eſt, quia tamquam æs alienum eſt detrahendum, & ideo nulla illius eſt habenda ratio cum legitima ſit portio bonorum, non hæreditatis, bona autem dicuntur deducto ære alieno. *Craſ. in d. §. legitima. quæſt.* 1. *num.* 3. Hoc dubium pendet ex duobus. Primò, vt videatur an huiuſmodi legatum excedat vnciam, filio enim naturali vncia relinqui poteſt etiam extantibus filijs legitimis. *Auth. quib. mod. natur. effic. ſui. §. illud tamen à nobis. verſ. ne igitur ſemper,* ita vt relicta vncia non poſſit amplius petere alimenta. *Paleott. de Notb. & Spur. cap.* 38. *num.* 4. quem refert, & ſequitur *Surd. de alim. tit.* 7. *quæſt.* 10. *num.* 1. *& ſeq.* quod eſt conforme *Statuto Peruſino* diſponente, quod Pater filijs ſpurijs, aut naturalibus non poſſit relinquere vltra vnciam, qua relicta nō poſſint petere alimenta. Secundò pendet ex eo, vt videatur an filius naturalis poſſit habere vnciam, & alimenta, quando ſibi legatur à Patre, prout fuit factum in caſu iſto, Doctores enim prædicti, & Statutum firmant ſolùm, quod non poſſit habere vltra vnciam, & quod legata vncia non poſsit petere alimenta, quia Pater videtur voluiſſe compenſare. Si autem legentur vncia, & alimenta, nihil firmant, de quo eſt videndum, Nam ſi legatum vnciæ, & alimentorum ſubſtineretur, vtique legatum vnciæ eſſet voluntarium, & ſic de eo eſſet habenda ratio in ponenda ratione legitimæ Balthaſaris, ſuper quo poſſet particulariter videri. *Hactenus deciſio,* cumque cauſa fuiſſet poſtea repropoſita coram eodem *ſub die* 2. *Maij* 1625. quæ eſt pariter impreſſa *poſt d. tract. de legitim. deciſ.* 126. hæc ad materiam fuerunt ibi dicta *ſub num.* 22. *& ſeqq.* Circa ſecun-
19 dum caput † deciſionis difficultas conſiſtit in eo, quia Marcellus legauit Io: Mariæ filio naturali florenos 1600. nec non poſtea in Codicillis alimenta, vnde videndum eſt in iure, An iſtud legatum fuerit voluntarium, vel neceſſarium; ſi enim voluntarium de eo habenda eſt ratio in ponenda ratione legitimæ; ſi verò neceſſarium, ſecus eſt, quia legitima eſt portio bonorum non hæreditatis, bona autem non dicuntur niſi deducto ære alieno *ex alleg. per Craſ. in §. legitima. quæſt.* 1. *num.* 3. Quod debitum viſum fuit Dominis non voluntarium, ſed neceſſarium, cum Statutum Peruſinum diſponat, quod Pater filijs ſpurijs, aut naturalibus non poſsit relinquere vltra vnciam, qua relicta ipſi non poſsint petere alimenta, iuxta diſpoſitionem Iuris communis, ſecundum quod filijs naturalibus vncia poteſt relinqui. *Auth. quib. mod. nat. effic. ſui. §. illud tamen à nobis. verſ. ne igitur ſemper. Paleott. de Noth. & Spur. cap.* 38. *num.* 4. *quem refert, & ſequitur Surd. de Alim. tit.* 7. *quæſt.* 10. *num.* 1. *& ſeqq.* Ideo cum non probetur huiuſmodi legatum excedere vnciam, vtique debitum fuit neceſſarium, nam aut vncia, aut alimenta debentur filijs naturalibus tam ex diſpoſitione Iuris communis, quàm ex diſpoſitione Statuti. Neque obſtat, quod Pater vltra vnciam reliquerit alimenta, & vtrumque de iure non debeatur, quia *Guttierez Ciuil. quæſt. lib.* 2. *quæſt.* 109. *per tot.* diſputat hunc articulum in terminis legis Tauri, in qua diſponitur, quod quinta pars relinquatur filijs, & quærit quid ſi quintum ad ali-

vt ex ea conſequantur alimenta, & conſequenter non
poſſunt illam tranſmittere ad hæredes. Propter quas,
& alias rationes hanc concluſionem firmarunt. gloſ.
in l. cum ij. §. ſi vni in gloſ. 1. ff. de tranſ. Bald. in l.
eam quam. num. 41. C. de fideic. Dec. conſ. 311. num. 9.
Calcan. conſ. 59. num. 11. in fine, & ibi Suſcrib. conſ.
60. num. 3. & conſ. 62. ſub num. 17. Alex. qui teſta-
tur de communi conſ. 74. num. 6. verſ. Nec dicat lib. 3.
Menoch. de arbitr. caſ. 169. num. 10. Crau. conſ. 602.
num. 12. lib. 4. Gabr. in tit. de alim. concl. 1. num. 28.
Craſs. de ſucceſs. §. legatum. quæſt. 6. num. 2. Surd. de
alim. tit. 5. quæſt. 7. num. 1. & in ſpecie huius vnciæ
ex noſtro Statuto reſpondit Hond. conſ. 95. num. 66.
& ſeq. lib. 1. & pro ea allegari poſſunt omnes ij, qui
firmant, quod dos data à patre naturali filiæ ſpuriæ
non tranſmittatur ad hæredes ipſius ſpuriæ, ſed ea
mortua redeat ad patrem, vel eius hæredes eadem
ratione, quia tam vncia, quàm dos datur pro alimen-
tis, & loco alimentorum, vt dicunt præfati Docto-
res, & in ſpecie Surd. de alim. dicta quæſt. 7. num. 3.
Nec obſtant verba illa Statuti noſtri, eam conſequi,
& habere debeant, quæ videntur intelligenda cum ef-
fectu dominij. Ceph. conſ. 312. num. 74. lib. 3. Bur-
ſatt. conſ. 331. num. 46. lib. 3. Quoniam ex dictis ver-
bis Statuti non poteſt inferri expreſſa diſpoſitio re-
ſpectu acquiſitionis dominij, ſed dumtaxat, quod
ſpurius debeat realiter, & cum effectu conſequi, &
habere dictam vnciam pro alimentis, & loco alimen-
torum, & quod Statutum expreſsè non dicit, nec nos
dicere debemus. arg. l. vn. §. ſin autem ad deficientis
in fin. C. de caduc. toll. Ceph. conſ. 277. num. 16. lib. 2.
& multò minus, quia ſubiecta materia repugnat, ex
quo ſpurius eſt incapax proprietatis bonorum patris,
vt ſupra dictum eſt, nec ex verbo illo, habere, poteſt
de neceſſitate inferri ad acquiſitionem dominij, cum
illud verificetur etiam in ſimplici poſſeſſione. Decian.
conſ. 108. num. 32. & ſeq. lib. 3. & dixit Rota in Pe-
ruſina Spolij 4. Maij 1612. coram Eminentiſſimo Car-
dinali Pamphilio, imò nudam detentionem l. ſtipu-
latio iſta. §. habere. ff. de verb. oblig. & ibi Imol. &
Iaſ. Et cum iſta opinione tranſeundum putabat ex
prædictis Præſtantiſſimus huius noſtræ Ciuitatis Ad-
uocatus D. Ludouicus Cencius licet ſuper hoc eodem
Statuto contrarium ſcripſerint Turrett. conſ. 31. lib. 1.
& Eugen. conſ. 45. num. 63. & ſeqq. lib. 1. & aliqua
pro hac opinione deduxit Vinc. de Franch. deciſ. 283.
26 à num. 7. Limita tamen † hanc opinionem non pro-
cedere, ſi pater aſſignando ſpurio vnciam expreſsè
diſponat, quod illa tranſire debeat ad hæredes filij,
poteſt enim hoc Pater facere, dummodo expreſsè
caueat. Bart. in l. fin. num. 7. ff. de his quib. vt indign.
Abb. conſ. 50. ſub num. 3. & conſ. 115. num. 4. lib. 2.
Bal. Nouell. de dote ſpecial. 16. num. 5. verſ. ſed quid
ſi pater, & alij congeſti per Gabr. in tit. de alim. concl. 1.
num. 40. ſequuntur Turrett. d. conſ. 31. num. 24. lib. 1.
Surd. d. tit. 5. quæſt. 7. num. 21. & ſeqq. Suboritur
etiam alia dubitatio non incongrua, An ſcilicet filio
27 ſpurio debeantur fructus † vnciæ pro eo tempore,
quo nec ipſam, nec alimenta fuit conſequutus. In
qua licet prima facie videretur concludendum fru-
ctus prædictos deberi. Primò, quia ſicut legitima,
quæ debetur pro alimentis vna cum fructibus à die
mortis Patris ſoluenda eſt. Gloſ. in l. fideicommiſſa-
riam, & ibi Alex. ff. ad trebell. Doctor. & ſignanter
Bart. & Caſtr. in l. Papinianus. §. vnde ſi. ff. de inoff.
teſtam. etiam nulla præcedente interpellatione Natt.
conſ. 156. num. 6. & 11. lib. 1. etiam ſi fructus eſſent
bona fide conſumpti. Bald. in l. non eſt ambiguum.
num. 1. C. fam. hercíſ. Soc. ſen. conſ. 57. num. 39. lib. 4.
Ruin. conſ. 26. num. 22. lib. 2. & reſpondit Rota in
Peruſina Supplementi legitimæ 14. Maij 1627. coram
R. P. D. meo Vbaldo, ita etiam vncia, cum ipſa quo-
que debeatur pro alimentis. Surd. de alim. tit. 1. quæſt.
31. num. 12. & tit. 7. quæſt. 12. num. 6. & dicitur in
hoc Statuto in §. quam duodecimam, erit conſignan-
da vnà cum fructibus. Secundò, quia ea, quæ deben-
28 tur ipſo iure ſtatim, † & non expectata petitione,
vel alio extrinſeco facto hominis vnà cum fructibus
debentur. gloſ. in §. 1. in verb. Imminere. Auth. de in-
ceſt. nupt. Tiraq. in l. ſi vnquam. in ver. Reuertatur.
num. 268. C. de reuoc. donat. Sed vncia vigore dicti
Statuti in §. quam duodecimam, debetur ipſo iure, er-
go debetur vnà cum fructibus. Quibus tamen non
obſtantibus contraria opinio tamquam verior vide-
tur amplectenda. Primò, quoniam dicta vncia, ſeu
duodecima fuit per hoc Statutum ſubrogata in lo-
cum alimentorum d. §. quam duodecimam ſubroga-
29 tio autem intelligitur facta † cum eiſdem qualitati-
bus Io: de Amicis conſ. 94. num. 5. Magon. deciſ. Lu-
cenſ. 14. num 26 ergo quemadmodum alimenta præ-
terita ſpurijs non debentur. l. de alimentis, & ibi com-
muniter DD. C. de tranſact. Anan. conſ. 54. Ruin.
conſ. 80. num. 5. lib. 2. Thob. Non. conſ. 85. num. 4.
& 5. ita etiam fructus vnciæ pro tempore præterito
non deberi, nec peti poſſe dicendum eſt. Secundò,
30 quia cum vncia, vt dictum eſt, ſit à Statuto † con-
ceſſa ob cauſam alimentorum, debet à dicta cauſa
moderari, & limitari. Bald. in l. eam quam. num. 41.
C. de fideic. cum alijs ſupra citatis num. 25. & hinc,
ſi Pater aliquid relinquat filio ſpurio pro alimentis,
(quod permittitur ex diſpoſitione. cap. cum haberet
de eo, qui dux. in vx. quam poll. per adult. dummodo
relictum non excedat modum alimentorum Bald. in
l. fin. ff. de his quib. vt indign. cum alijs per Lup. ad c.
per veſtras in 3. notab. §. 24. num. 1. de donat. int.
31 vir. & vx.) ſi ſpurius efficiatur diues, † vel ex ali-
quo honeſto artificio poſſit ſibi alimenta quærere,
cum ceſſet cauſa relicti, debet etiam relictum ipſum
ceſſare. Caccialup. in repet. l. ſi qua illuſtris. num. 93.
C. ad Orfic. qui poſt alios, quos allegat, dicit hoc
dictum ſingulariter notandum, & illud ſequitur di-
cens valde notabile. Lup. d. 3. notab. §. 23. ſub num. 7.
& congruit cum ea Doctorum concluſione, quæ ha-
32 bet, quod alimenta † debita ex diſpoſitione legis
Statuti, vel Iudicis peti non poſſunt ab eo, qui habet
aliunde, vnde ſe alat ad l. ſi quis à liberis. §. ſolent, &
§. ſed ſi filius. & ibi Bart. num. 1. ff. de lib. agnoſc.
idem Bart. in §. diſcretis. num. 3. Auth. quib. mod. na-
tur. effic. ſui. Ruin. conſ. 80. num. 5. lib. 2. Rol. conſ.
55. num. 5. lib. 2. & propterea, cum iſte ſpurius pro
tempore præterito habuerit, vnde alimenta perce-
perit, & vixerit abſque eo, quod contraxerit æs alie-
num, non poteſt fructus vnciæ pro dicto tempore iu-
re prætendere. Tertiò, quia fructus debentur ratio-
33 ne † dominij, & ad eum ſpectant, qui eſt rei domi-
nus. Ceph. conſ. 63. num. 3. conſ. 131. num. 14. conſ.
215. num. 49. Mar. Anguiſc. conſ. 32. num. 71. Me-
noch. conſ. 201. num. 23. & conſ. 300. num. 5. & prop-

terea

terea dicuntur dominij, & proprietatis acceſſorij.
Ceph. conſ. 3. num. 61. lib. 1. ſed dominium iſtius duo-
34 decimæ partis, † ſeu vnciæ bonorum Patris eo vi-
uente ſpectat ad ipſum, eo autem mortuo ad illius
hæredes ipſis acquiſitum propter immixtionem in
paterna hæreditate per eos factam. Ruin. conſ. 51.
num. 6. lib. 2. latè Craſs. de ſucceſs. §. hæreditas. quæſt.
2. num. 1. ergo fructus præfatæ duodecimæ non poſ-
35 ſunt deberi ipſi ſpurio, niſi fortè à die, † quo cœpit
agere pro vnciæ conſecutione, & litem fuit conteſta-
tus ratione moræ. Craſs. d. tract. §. legatum. quæſt. 71.
verſ. ſcias etiam. Pariſ. conſ. 83. num. 19. lib. 2. Bur-
ſatt. conſ. 44. num. 11. lib. 1. Ceph. conſ. 50. num. 1.
& 10. lib. 1. Neque obſtant ea, quæ in contrarium
fuerunt allegata nam ad primum Reſpondetur. Pri-
36 mò negando, quod legitima debeatur † pro alimen-
tis. contrarium enim firmat Corn. conſ. 316. num. 5.
in fin. & num. 6. lib. 1. de qua re latè Cucch. in tract.
de legitim. in tit. legitima nullum grauamen admittit.
num. 95. & infra vſque ad fin. fol. 133. Secundò Re-
37 ſpondetur, quod inter legitimæ, & vnciæ † non
eſt in propoſito par ratio. diſparitas autem in hoc
maximè conſiſtit, quia ſtatim à die mortis Patris do-
minium legitimæ ipſo iure filio acquiritur. l. cum
quæritur. l. ſcimus. C. de inoff. teſtam. Natt. conſ. 156.
num. 6. Ruin. conſ. 55. ſub num. 6. lib. 2. & ideo ex
illa die incipit deberi. l. quoniam in prioribus. C. eod.
tit. & proptetea ex illa die debetur vnà cum fructibus
Ruin. d. num. 6. Soc. iun. conſ. 184. num. 14. lib. 2.
Fiumag. ad l. in quartam. num. 362. ff. ad l. falc. ita
vt debeantur etiam fructus conſumpti. d. l. cum quæ-
ritur. auth. nouiſſima, & ibi Iaſ. num. 7. C. de inoff.
teſtam. & ibi Vaſq. pro communi num. 285. Cephal.
38 conſ. 46. num. 12. lib. 1. Diuerſum eſt in vncia, † quo-
niam illius dominium tantum abeſt, vt tranſeat in
ſpurium ipſo iure, vt potius ſit penitus illius incapax
auth. ex complexu. C. de inceſt. nupt. & ſupra deductum
fuit. Et pro illa conſequenda competit ſpurio pro
ſuis alimentis condictio ex Statuto, quæ non com-
petit domino. l. fin. in fin. ff. de vſufr. quemadm. caue.
per quem tex. Ruin. d. conſ. 55. num. 7. & vbicumque
aliquid ex legis diſpoſitione debetur, debitor non
conſtituitur in mora, niſi præcedente ſaltem inter-
pellatione extraiudiciali. Alex. conſ. 7. num. 11. verſ.
ſed poſito lib. 2. natura enim actionum perſonalium,
qualis eſt condictio ex lege. Bar. in l. 1. ff. de cond. ex
leg. Bald. conſ. 332. num. 3. lib. 3. requirit moram
Ang. conſ. 101. num. 1. verſ. ſequitur videre. Ad ſe-
cundum reſpondetur Primò, quod non tranſit ſine
39 difficultate id, quod dicitur in obiecto, † ſcilicet,
quod ea, quæ debentur ipſo iure, debeantur vnà cum
fructibus ſine petitione, & interpellatione. contra-
rium enim ſentiunt multi in d. l. ſcimus, & ibi gloſ. in
verb. ipſo iure, & DD. in l. ſi conſtat. & ibi etiam gloſ.
in ver. ipſo iure. C. de compenſ. latè Tiraq. alios conge-
rens in d. verb. Reuertatur. num. 10. & ſeqq. Crau.
conſ. 212. num. 2. Fiumag. in d. l. in quartam num. 27.
vbi teſtatur de magis communi. Nam in aliquibus
40 caſibus fideicommiſſum † debetur ipſo iure. Burſ.
conſ. 44. num. 11. & ſeqq. lib. 1. Mantic. de coniect.
vlt. vol. lib. 7. tit. 10. num. 30. & tamen illius fructus
non debentur ante interpellationem. Burſ. d. num. 11.
Pariſ. conſ. 83. num. 19. lib. 2. & conſ. 55. num. 25.
lib. 3. Ceph. conſ. 49. num. 18. & ſeq. & conſ. 50. num.
1. & 10. vbi de communi lib. 1. Item emphiteuta non
41 † adimplens requiſita in l. fin. C. de iur. emphit. ca-
dit ipſo iure ab emphiteuſi d. l. fin. in fin. & ibi gloſ.
in ver. cadit, & tamen fructus rei, quæ cadit in com-
miſſum, non debentur niſi à die declaratæ caducita-
tis. Burſ. conſ. 153. num. 17. & conſ. 254. num. 27.
lib. 2. Benint. deciſ. 37. Caualc. de vſufr. mul. relict.
42 num. 188. ſed ſpurius † non ſolùm non acquirit ipſo
iure dominium vnciæ, imò propter incapacitatem
illi acquiri non poteſt, vt dictum eſt, meritò non po-
teſt ſtatim deberi vnà cum fructibus. Secundò re-
ſpondetur, quod tunc debentur vnà cum fructibus
43 † ea, quæ debentur ipſo iure, quando res debita eſt
eius naturæ, & conditionis, vt illius dominium tranſ-
feratur in creditorem ipſo iure ſtatim, atque incipit
deberi, vt contingit in legato ſpeciei, cuius domi-
nium ſtatim à die mortis teſtatoris tranſit ipſo iure
in legatarium. l. à Titio. ff. de furt. l. ſi tibi homo. §.
cum ſeruus. ff. de leg. 1. Ruin. conſ. 153. num. 4. lib. 5.
Ceph. conſ. 49. teſtans de communi num. 22. lib. 1. vn-
de debetur legatario vnà cum fructibus etiam ante
moram nulla præcedente interpellatione. l. legatum
la 2. ff. de leg. 1. Craſs. pro communi, & magis commu-
ni de ſucceſſion. §. legatum. quæſt. 71. verſ. ſcias etiam.
44 ſecus verò, quando dominium † rei debitę non tran-
ſit in creditorem ipſo iure, ſed ad illius acquiſitionem
requiritur aliquod factum extrinſecum, vt accidit in
legato vniuerſitatis, quod licet incipiat deberi à die
mortis teſtatoris. l. ſi ſeruus ff. de noxal. action. illius
tamen dominium non tranſit in legatarium niſi ſe-
quuta traditione. Bar. in l. 1. ff. de leg. 1. Ruin. d. conſ.
153. num. 4. lib. 5 Ceph. d. conſ. 49. num. 20. & 23.
& communem omnium dicit Bolognett. in d. l. 1. num.
264. & ideo fructus illius non debentur niſi poſt mo-
ram. Craſs. pro communi in dicta quæſt. 71. verſ. ſcias
etiam. In legato autem partis bonorum dominium
non tranſit in legatarium ipſo iure ſecundum com-
munem, de qua teſtantur relati à Craſs. d. §. legatum
quæſt. 69. num. 10. vnde cum vncia ſit duodecima
pars bonorum Patris illius dominium non tranſit ip-
ſo iure in ſpurium, prout nec tranſire poteſt ab inca-
pacitatem ipſiuſmet ſpurij. auth. ex complexu. C. de
inceſt. nupt. & ſupra fuit dictum. Limitari autem de-
45 bet iſta, & proxima præcedens † concluſio, nec non
illa, in qua dictum fuit, quod dos data filiæ ſpuriæ non
tranſmittitur ad illius hæredes, ſed ea mortua redit
ad Patrem dotantem, vel ipſius hæredes, vt non pro-
cedant, quando ſpurio, vel ſpuriæ fuiſſet de conſenſu
conſignatum certum prædium pro vncia, aut dote,
vel potius pro illorum alimentis æquiualens eorum
vitæ facto computo, & æſtimatione iuxta terminos.
l. hæreditatem. ff. ad l. falc. prout contigerat in caſu,
in quo conſuluit Turrett. conſ. 31. lib. 1. vt colligitur
ibi per diſcurſum, & ſignanter num. 27. hoc enim ca-
ſu, cum ille fundus fuerit datus quaſi pro præcio ali-
mentorum, ſicut alimenta, quæ ſingulis annis ſpu-
rius, vel ſpuria percepiſſent, illis fuiſſent acquiſita
etiam quoad proprietatem, ita vt ad Patrem, vel il-
lius hæredes redire non poſſent, nec deberent, eadem
ratione prædium, quod datum fuit pro præcio dicto-
rum alimentorum, per cuius dationem Pater, vel eius
hæredes remanſerunt liberati ab onere præſtandi ali-
menta in futurum, debet acquiri ipſiſmet ſpurio, &
ſpuriæ etiam iure dominij, & proprietatis, & conſe-

quenter

tione, ſed vide verſ. Camerarij.
Camerarij qui non poſſunt eſſe verſ. Non poſſunt, & num. 6.
Iuriſdictio, & auctoritas Camerariorum qualis verſ. Iuriſdictio vſque ad finem, & num. 1. & 4.
Poſſunt interdicere Artificibus ne præſtent operas, vt verſ. Habent.
Congregare poſſunt eorum Collegia verſ. Poſſunt.
Sunt Conſiliarij Ciuitatis num. 5.
Electione ius quæritur electo num. 7. & alter non poteſt eligi ad idem num. 8.
Actus præſumitur validè geſtus num. 9.
Doctoratus non reddit inhabilem ad officium Camerariatus num. 12.
Doctores poſſunt eſſe Decuriones num. 13. & vide num. 15. & ſeqq.
Conſiliarij ſunt loco Decurionum num. 14.
Sindicus Ciuitatis poteſt eſſe Camerarius num. 17. & ſeqq.
Sindicus dicitur defenſor num. 20.
Habet liberam adminiſtrationem, & poteſt omnia, quæ mandatum ſpeciale requirunt num. 21. Et eſt à Conſilijs Ciuitatis num. 22.
Pœnalis lex euitatur ſoluendo pœnam num. 23.
Inſacculator non poteſt eſſe teſtis publicato ſcrutinio num. 25.
Votum non reddens interpellatus habetur pro approbante num. 26.
Inſtrumento ſtatur circa electionem num. 27.
Eligentes non poſſunt variare electione facta num. 28. aliàs nulla eſt ſecunda electio num. 29.

OFficium Camerariorum eſt graue, & ponderoſum, ita dicit Stat. rubr. 80. vol. 1. fol. 34. in princ. Durat per ſex menſes: quo officio durante non poſſunt eligi, vel aſſumi ad aliquod aliud officium, vel commiſſionem rubr. 88. in fin. lib. 1. fol. 40. Non poſſunt durante dicto officio directè, vel indirectè agere in eorum Tribunali contra aliquem occaſione dicti ſui officij, vel Arrengationis factæ in Conſilio, vide rubr. 152. lib. 3. fol. 51. Debent Camerarij accedere ad Conſilia aliàs mulctantur rubr. 572. vol. 1. fol. 126. & rubr. 88. cum rubr. ſeq. eod. lib. 1. fol. 40. Nec poſſunt in huiuſmodi Conſilijs vices ſuas committere alijs d. rubr. 80. §. & qui nullus fol. 35. In die, quo fit Conſilium, & audita Campana, & in die, quo fiunt Luminaria capi non poſſunt d. rubr. 81. in fin. & latiùs rubr. 83. eod. lib. 1. fol. 126. De illorum præcedentia, & numero in Luminarijs vide rubr. 92. lib. 1. fol. 41. Inſacculatores Camerariorum non poſſunt ſe met ipſos inſacculare, nec filius patrem, nec patrem filius, nec aliquem ſtantem, vt dicitur, ad vnum panem, & vnum vinum, aliàs inſacculatio, & electio non tenet rubr. 80. §. & qui fuerint. cum §§. ſeqq. lib. 1. fol. 34. & quod debeant inſacculari, cauetur in Bulla nouæ Reformationis Iulij II. in 5. regiſtr. Cancell. Comm. fol. 33. vbi latè. Electio fit de Porta in Portam, & illa Porta, quæ habuiſſet vna vice Camerarium, non debet illum denuò habere, donec quælibet alia Porta, quæ haberet Artifices decem, habuiſſet Camerarium d. rubr. 80. §. & quod electio. Et in effectu, qui fuiſſet Camerarius vna vice non poteſt eſſe inde ad triginta menſes ibidem §. & qui eſſet, vbi limitatur, & declaratur etiam reſpectu Artis Lanæ, Mercatorum, & Cambij §. hæc autem. Qui fuit in vno ſacculo, de eodem iterum trahi, & eligi non poteſt, & qui fuerit Camerarius in vno ſacculo, non poteſt poni, nec inſacculari in alio d. rubr. 80. §. item volumus in fin. Iſtud Statutum fuit moderatum per aliud Statutum rubr. 552. eod. lib. 1. fol. 123. vbi quilibet Collegiatus poteſt inſacculari pro Camerario, non obſtante quod fuerit Camerarius in ſacculo præcedenti. Camerarij olim tenebantur, quando non habebant numerum completum, recipere quemlibet intrare volentem abſque aliqua ſolutione rubr. 557. lib. 1. fol. 124. Numerus autem completus quando dicatur, vide rubr. 551. §. pen. eod. lib. 1. Sed licet per Statuta, ſeu Additiones aliàs de anno 1415. fuiſſet diſpoſitum, quod volentes intrare aliquod ex his Collegijs Artium non deberent aliquid ſoluere, hoc tamen fuit reuocatum per Vicelegatum de anno 1431. & die 5. Decembris, vt in 1. regiſtr. Canc. Comm. fol. 65. Non poſſunt officium Camerariatus habere minores viginti quinque annorum rubr. 80. §. & quilibet rector in fin. lib. 1. fol. 35. qui non haberet in bonis 30. libr. ad groſſam, vel ſi non haberet poſſeſſiones, & bona ſtabilia valoris 200. libr. den. d. rubr. 80. §. & nullus, qui non habeat, vide rubr. 553. eod. lib. 1. fol. 123. Ille, qui ex vno egreſſus, & aliud Collegium ingreſſus fuerit, per tres annos Camerarius eſſe non poteſt rubr. 86. in princ. lib. 1. fol. 39. Ij, qui ex carceribus amore Dei excarcerati fuerint rubr. 188. vol. 1. fol. 65. Baiuli, aut illorum filij ipſis viuentibus rubr. 202. lib. 1. fol. 68. Qui non fuiſſet ipſe, vel pater oriundus de Ciuitate, vel Comitatu Peruſiæ rubr. 80. §. & quod nullus poſſit. Vel quod libram non habuiſſet in Ciuitate, vel Comitatu Peruſiæ ſaltem per triginta annos. ille autem de Comitatu, ſi libram habuiſſet, & habitationem in Ciuitate, & inter ciues ſaltem per duodecim annos eadem rubr. §. nullus etiam poſſit, & melius in rubr. 203. fol. 68. Comitatenſes enim niſi poſt duodecim annos à die obtentæ Ciuilitatis rubr. 209. in fin. lib. fol. 70. Electio verò ſecus facta eſt nulla d. rubr. 80. §. & ſi in prædictis &c. Iuriſdictio, & auctoritas Camerariorum eſt in cognoſcendis, & terminandis litibus, & controuerſijs, quæ verterentur inter Artifices eius Artis, de omnibus, & ſingulis litibus tam occaſione

Artis,

quenter poteſt tranſmitti ad proprios heredes, vt firmauit *Turrett. d. conſ.* 31. *lib.* 1. *& Vinc. de Franch. d. deciſ.* 283. *num.* 16. *vbi multos allegat, & num.* 25. Inita autem conuentione de prædio dando pro ali-
46 mentis, † iuxta æſtimationem, vt ſupra, licet fructus non debeantur ratione dominij, quod ante effectualem traditionem non fuit ſpurijs acquiſitum. *l. traditionibus. C. de pact. Corn. conſ.* 50. *num.* 3. *lib.* 2. *& conſ.* 165. *num.* 3. *lib.* 3. *Natt. conſ.* 333. *num.* 17. *lib.* 3. *Port. Imol. conſ.* 171. *num.* 17. *Couar. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 19. *Menoch. conſ.* 122. *num.* 78. *lib.* 2. *Burſatt. conſ.* 339. *num.* 3. *lib.* 3. Debentur tamen ob
47 malam † fidem non adimplentium promiſſa in tradendo fundum conuentum, & ita procedunt dicta per *Turrett. d. conſ.* 31. *num.* 35. *& ſeqq.* & hæc etiam habui ab eodem Eruditiſſimo D. Ludouico Cencio.

BLASPHEMIA.

SVMMARIA.

Blaſphemantes puniuntur ex Stat. & Bannimentis in princ.
Poſſunt offendi impunè verſ. Blaſphemi.
Condemnati non admittuntur in teſtes ibid. & num. 2.
Efficiuntur inteſtabiles ibid.
Iudeus blaſphemans à quo puniatur.

DE Blaſphemantibus Deum, vel Beatiſſimam Virginem, & Sanctos vide Statut. rubr. 18. lib. 3. fol. 16. & inter Statuta D. Bernardini d. vol. 3. rubr. 213. fol. 64. vbi de multis ſpeciebus Blaſphemiæ, & illarum pœnis. Puniuntur in Bannimentis Generalibus de ordine Sanctiſſimi publicatis num. 1. Blaſphemi poſſunt impunè offendi vſque ad mortem excluſiuè, & condemnati de dicto crimine non poſſunt ferre
A teſtimonium, A & efficiuntur inteſtabiles actiuè, & paſſiuè d. rubr. 18. in Addit. fol. 17. Denegatur iſtis audientia per ſex menſes à die condemnationis Stat. rubr. 213. §. & quod ſi talis lib. 3. fol. 63.

Adnotationes.

1 Ad materiam † vide *Clar. in §. Blaſphemia, & Baiard. ad eum. Menoch. de arbitr. caſ.* 475. *Galganett. ad Stat. Vrb. lib.* 2. *cap.* 42. *Farinacc. de delict. & pœn. quæſt.* 20. Agit de Blaſphemia *Anton. Sanctarell. poſt tract. de Hæreſ. per multa capita, & cap.* 6. narrat pœnas contra Blaſphemos latas. De Iudeo
2 blaſphemante † qualiter ſit puniendus, & per quem Iudicem vide *Theſaur. deciſ.* 241. Defendit à pœnis blaſphemiæ reum, ex quo verba prolata per ipſum non importabant blaſphemiam, & ex alijs cauſis. *Camill. Borell. conſ.* 43. & vide aliqua per *Caball. reſolut. crim. cent.* 3. *caſ.* 296.
3 A Idem eſt in terminis † iuris communis. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 90. *num.* 74. & reſpondit *Honded. conſ.* 10. *num.* 30. *&* 31. *lib.* 1. vbi quod nec admittitur ad repellendos alios teſtes, *& conſ.* 93. *num.* 45. *& ſeq. lib.* 2. vbi etiam quod non ſit ſequuta condemnatio, & quod nec facit indicium ad inquirendum poſt *Farinacc. de teſtib. quæſt.* 56. *num.* 414. *& ſeqq.*

Bubulcaria. Registrum Comunan. N.o 13. e N. XIV.

CALX, ARENA.

SVMMARIA.

Calcem coquere, & Arenam importare ſoliti poſſunt ad hoc cogi ex Stat.
Sacculæ Calcis, & Arenæ cuius capacitatis eſſe debeant ex Stat. in fine.
Arena pro theatro, & loco certaminis num. 1.
Arenarij pro gladiatoribus, ibid.
De Calcis fabricatione Opuſculum num. 2.

CALCEM coquere ſoliti poſſunt ad id cogi, ſicut etiam, qui conſueuerunt importare Arenam Stat. rubr. 78. §. præterea teneantur. lib. 4. fol. 23. Calcem nemo poteſt emere cauſa reuendendi d. rubr. 78. §. præterea nullus. d. lib. 4. Arenæ, & Calcis ſacculæ cuius capacitatis eſſe debeant Stat. rub. 118. §. omnia quæcumque. lib. 4. fol. 36.

Adnotationes.

1 Arena † vltra propriam, & vulgatam ſignificationem, accipitur etiam à noſtris Iuris Conſultis pro theatro, & alio quocumque certaminis loco. hinc Arenarij pro gladiatoribus, vel cum beſtijs decertantibus. *l. ob carmen. §. ſi ea. ff. de teſtib. l. hæ demum. ff. de oper. libert. Menoch. de arbitr. caſ.* 413. *num.* 6. Methaphoricè quoque Arena accipitur pro foro, quaſi qui cauſas agũt in forum deſcendant telis oratorijs, & argumentorum concertaturi. Seneca. hoc ita habitum eſt, inquit, ſcholam quaſi ludum eſſe,
2 forum Arenam. De Calcis fabricatione † Carmen elegantiſſimum ſcripſit antea à me laudatus Io: Baptiſta Laurus, quod quamuis huc pertinere haudquaquam videatur; quia tamen ad laudatiſſimi Ciuis mei laudem vtcumque pertinet, de illo hic meminiſſe abre viſum non eſt.

CAMERARIVS.

SVMMARIA.

Camerarij officium quale, quantum duret, & quid ipſi poſſint, vel non poſſint ex Stat. in princ.
Capi non poſſunt certis temporibus verſ. In die.
Inſacculatores non poſſunt aliquos in Camerarios eligere verſ. Inſacculatores.
Recipere tenebantur in Collegium quemlibet ſine ſolu-

tione

Artis, etiam ſi appareret inſtrumentum, quàm alia quacumque de cauſa, de qua non appareret inſtrumentum rubr. 81. in princ. lib. 1. fol. 36. Et lites, quæ verterent inter Artificem, & non Artificem de, & pro operibus ſuæ Artis, & ad ipſam Artem, & eius exercitium pertinentibus, & ab ea dependentibus. inter non Artificem agentem, & Artificem ex quauis cauſa, dummodo cauſa non pertineat ad exercitium alterius Artis, quo caſu debet adhiberi Camerarius illius Artis. Cauſas, quas Artifices mouerent occaſione alicuius ſolutionis per eos factæ, vel alicuius promiſſionis, & cauſa cuiuſcumque mutui quacumque de cauſa, negociatione, miniſterio, ſeu exercitio, talis ſolutio, promiſſio, vel mutuum proponeretur. In cauſis autem reconuentionis etiam de non pertinentibus ad eorum Artem, vt de omnibus prædictis apparet in dicta rubr. 81. §. 1. cum duobus ſeqq. fol. 36. vbi excipiuntur cauſæ ſuper ſucceſſionibus, vltimis voluntatibus, & dotibus, & ſuper rebus ſtabilibus, niſi eſſent obligatæ occaſione Artis, & cauſæ ſuper inſtrumentis confectis de rebus ad Artem non ſpectantibus. Quod Statutum videtur confirmatum in 4. vol. ſub rubr. 133. fol. 39. Extenditur etiam huiuſmodi iuriſdictio ad fauorem creditoris contra debitorem ſui debitoris pro eiſdem cauſis, ſuper quibus idem primus debitor conueniri poterat etiam in hæredibus Artificum, ita vt ex perſonis hæredum Artificis, vel non Artificis conditio obligationis defuncti nullatenus mutetur ibidem §. item habeant iuriſdictionem il 2. Datur etiam caſus prorogationis in eorundem Camerariorum iuriſdictionem, vt colligitur ex d. rubr. 81. §. & quod à ſententijs fol. 36. De anno 1441. & die 24. Maij Gubernator præcepit, quòd Conſules, & Auditores non poſſent cognoſcere cauſas niſi de rebus, & cauſis eiſdem permiſſis ex forma Stat. & niſi de prorogatione partium appareat, vt in decreto in 2. regiſtr. Canc. Comm. fol. 7. In caſibus tamen prædictis Artifices debent adire Camerarium ſuæ Artis, & non alium d. rubr. 81. & §. item habeant il 2. verſ. ita tamen. Et cauſa ſic coram tali Camerario pendente, non poteſt eadem introduci coram aliquo alio Officiali, & tamen Camerarius poteſt ad illius expeditionem deuenire rubr. 133. vol. 4. fol. 39. Poſſunt, & debent præfati Camerarij cognoſcere ſummariè, de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & ſolemnitatibus Iudiciorum non ſeruatis, & ſententiare diffinitiuè, vel interlocutoriè de Iure, vel ſecundum æquitatem, & bonam eorum conſuetudinem d. rubr. 81. §. & in omnibus fol. 36. Debent tamen facta requiſitione per partes expedire cauſam intra tres menſes ſub certa pæna rubr. 556. lib. 1. fol. 124. Habent iuriſdictionem interdicendi Artificibus, quod non poſſint amplius operari pro illo, & ei inſeruire, qui non ſoluit mercedem alij Artifici rubr. 54. lib. 4. fol. 16. Poſſunt ad libitum congregare eorum Collegia pro ipſorum negocijs, ſed non plures ſimul Collegia ſine licentia DD. Priorum rubr. 90. in fin. lib. 1. fol. 40. Camerarij etiam habent Matriculas, in quibus ſunt diuerſa particularia ordinamenta, & facultates, de quibus in ver. Collegia Artium. Quod autem cauſę non poſſint auocari à dictis Camerarijs, & quod debeant ſeruari Statuta, adſunt diuerſa Breuia Summorum Pontificum regiſtrata in 4. vol. Stat. rubr. 145. & ſeq. & præſertim Alexandri VI. ſub rubr. 146. fol. 44. Habent auctoritatem, & facultatem exequendi contra nolentes ſoluere tributum vulgò Dohanam, vt dicetur in ver. Collegia Artium. Non datur appellatio ab eorum ſententijs, vt ibi §. & quod à ſententijs, & dixi in ver. Appellatio.

Adnotationes.

1 Camerarium eſſe Iudicem competentem † in his, quæ pertinent ad Artem ſuam, ſecundum reformationem Communis Peruſiæ ſuper hoc editam, & quæ adhuc practicatur, reſpondit *Bald. conſ. 2 in princ.*
2 *lib. 5.* Ex poteſtate conceſſa à Statuto † DD. Prioribus, & Camerarijs non infertur, quod ipſi poſſint corrigere, & derogare Statutis generalibus, niſi ex cauſa ſuperuenienti, quæ ſit æqua, & rationabilis, & niſi habeant poteſtatem corrigendi, vel derogandi Statutis Populi, cũ Populi Statutum maius ſit, quàm Statutum Decurionum ita ſcriptum reliquit *Bald. conſ. 209. lib. 5.* & quia ſuper hoc officio Cameraria-
3 tus † fuit dubitatum an eſſet admittendus D. Petrus Paulus de Natis eximius cauſarum Patronus ex Collegio Dominorum Cauſidicorum, ideo placuit apponere eius ſuper hac re conſultationem coram nunc Eminentiſſimo Cardinali Veroſpio tunc huius Ciuitatis, & Prouinciæ Præſide. eſt autem quæ ſequitur. Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. In hac Auguſta Ciuitate Peruſiæ ſunt quadraginta quatuor Collegia, quæ à varijs Artibus nomina ſortiuntur, horum ſextum in ordine eſt Collegium Petræ, & Lignaminis, vt habetur in Statuto *rubr. 85. lib. 1.* ex perſonis deſcriptis in vnoquoque Collegio creatur quolibet triennio in refectione ſacculi officiorum Ciuitatis, certus numerus Camerariorum, qui ſingulis ſemeſtribus præſunt viris Collegiatis, vt diſponit dictum Statutum ſub *rubr. 80. in princ. lib. 1.* &
4 Ius dicunt † inter omnes ſuper differentijs, quæ in dies exoriuntur circa concernentia Artem, & exercitium, à quo Collegium ipſum nuncupatur, vt in eodem Statuto ſub *rubr. 81. lib. 1.* & tradit *Bald. in tract. Statutorum in verb. Collegium,* & eodem tem-
5 pore ijdem Camerarij ſunt etiam Conſiliarij † Ciuitatis ita diſponente eodem Statuto *rubr. 74. & 224. lib. 1.* In refectione ſacculi dictorum Camerariorum pro præſenti triennio incepto 1. Ianuarij currentis anni 1624. Ego Petrus Paulus de Natis vnus ex aggregatis

gregatis in Collegio Petræ, & Lignaminis fui propoſitus pro Camerario huius Collegij, ſed quia neſcio quis dixit me non eſſe capacem officij Camerariatus, ex quo ſum V. I. D. ideo fui poſitus ad partitum, ſeu ſuffragia pro Camerario, dummodo mihi non obſtaret gradus Doctoratus, & fui obtentus per decem, & nouem affirmatiua vota vno negatiuo non obſtante, & deinde in album Camerariorum fui relatus. Poſtea fuit à neſcio quo datum de lege per Illuſtriſſimos DD. Decemuiros, Priores nuncupatos, promulgata, & per publicum Conſilium approbata, & per Illuſtriſsimum, & Reuerendiſsimum Præſidem confirmata die 19. Nouembris anni 1617. diſponen-
6 te, † quod Secretarius, Cancellarius, Theſaurarius, Cuſtos librariæ, Capſerius, Officialis fontis, aut alia perſona ſeruiens Palatio, non poſſit habere officia prouenientia à ſacculo, ſub pœna priuationis officiorum ipſis, & cuilibet ipſorum reſpectiuè conceſſorum, & per eorum quemlibet exercitatorum etiam ex titulo oneroſo, & ex quauis alia cauſa. Et exhibita lege, illaque viſa D. Locumtenens Criminalis, qui pro Illuſtriſsimo, & Reuerendiſsimo Domino meo Veroſpio Præſide præerat ſacculo conficiendo, mandauit meum partitum, & nomen deleri, & in locum meum proponi alium eiuſdem Collegij, prout deletum fuit, & propoſitus, & obtentus alius ex Collegiatis. Cumque ego perſenſiſſem ſupra relatum
7 factum, & cognouiſſem per electionem † de me factam in Camerarium fuiſſe mihi ius quæſitum, vt tradit *Franc. in cap. Auaritiæ. § electus. num. 1. de elect. in 6.* & ſequitur *Vincent. de Franch. deciſ.* 539. prouocaui, recurſumque habui ad dictum Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum Præſidem, qui percepto facto, & quod alter electus erat deſcriptus in globo aureo Camerariorum deſignatorum, & publicandorum pro præſenti ſemeſtri, mandauit officium Camerariatus pro Collegio Petræ, & Lignaminis legi in albis, donec à Dominatione Sua Illuſtriſſima fuiſſet prouiſum. Modo ego inſto declarari nullam, & quatenus eſſet aliqua reuocari vti iniuſtam ſententiam D. Locumtenentis Criminalis, & ſubſequutam electionem cum omnibus inde ſequutis, & pronunciari
8 electionem † meam validam, & iuſtam, meque eſſe Camerarium pro præſenti ſemeſtri, prout ita de iure fieri debere probat *Hoſtienſ. in cap.* 58. *publicato. col. 2. verſ. ſi tamen ad ſuperiorem appelletur, & ibi Bald. num. 6. in fin. & num.* 11. *de elect.* Quod autem mea
9 electio fuerit valida † probatur eo ipſo, quod contra eam aliqua non adducitur nullitas, cum actus in dubio præſumatur validè geſtus. *Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt.* 50. *num.* 20. *&* 23.
10 Quantum ad iuſtitiam, ea deducitur, † quia cum ego eſſem ex Collegio Petræ, & Lignaminis, potui eligi in Camerarium eiuſdem Collegij, ex diſpoſitione Statuti ſub *rubr.* 80. *lib.* 1.
Nec ad docendum de nullitate, & iniuſtitia ele-
11 ctionis † obſtat, quod ego ſim V. I. D. & Sindicus Ciuitatis, & quod vnus ex Dominis Imbuſſulatoribus, modò dicat ſe nō reddidiſſe votum in meo ſcrutinio.
12 Quia Doctoratus dignitas † non me reddit inhabilem, cum nulla lex prohibeat, quod legum Doctor non poſſit conſequi dignitates, honores, officia, & magiſtratus, & quotieſcumque lex non prohibet, cenſetur concedere. *l. nec non. §. quod ei. & ibi gloſ. ſub verb. prohibeant. verſ. item nota hic. & l. ab ea. ff. de probat.*
13 Quinimò de Iure communi Doctores † præſertim Cauſidici, qualis ego ſum (licet inter omnes minimus) poſſunt eſſe Decuriones, ita probat *tex. in l. 2. qui neceſſariò iuncta. gloſ. in verb. munera. C. de Ad-*
14 *uoc. diuerſ. Iudic.* & horum Decurionum loco † ſunt Conſiliarij noſtri temporis, vt firmat *gloſ. in rubr. & in l. 2. in ver. Decurionibus. C. de Decur. lib.* 10. Non obſtat, quod in hac Peruſina Ciuitate Doctores non
15 † creantur Camerarij Collegiorum, nec Conſiliarij, nec Priores, ſeu Decemuiri. Id enim accidit reſpectu eorum Doctorum, qui cooptati non reperiun-
16 tur † in aliquo ex dictis Collegijs, ſed reſpectu eorum, qui ſunt in album Collegiatorum relati, ij ſunt habiles ad ſuperiùs narrata Officia conſequenda, & plures Doctores, & Cauſidici aggregati in aliquo ex hiſce Collegijs fuerunt noſtris temporibus creati Conſules, Auditores, ſeu Camerarij eius Collegij, vbi cooptati reperiebantur, ac etiam fuerunt Conſiliarij, & Priores, ſeu Decemuiri, & inter cæteros Illuſtris D. Eques Galeottus Oddus pro Collegio Mercatorum, D. Sebaſtianus Amerigus pro Collegio Cambij, D. Chriſtophorus Franceſchinus Cauſidicus pro Collegio Serici, & D. Bernardinus Piliſtrinus pariter Cauſidicus pro Collegio Piſcium.
17 Minus officium Sindici † reddit nullam, ſeu iniuſtam meam electionem, cum nulla lex vetet Sindicum Ciuitatis prouehi ad dignitatem Camerariatus ſui Collegij, nec ad officium Conſiliarij. Nec in lege, in qua D. Locumtenens fundauit ſuam ſententiam compræhenditur Sindicus, cum in huius legis contextu non legatur, & ideo cenſetur omiſſus *ad l. vulg. l. commodiſſimè. ff. de liber. & poſth.* Nec facit repli-
18 catio, quod Sindicus † virtualiter compræhendatur ſub illis verbis, aut alia perſona ſeruiens Palatio. Tum quia compilatores legis ab initio explicitè voluerunt in ea compræhendere Secretarium, & poſtmodum quia ipſe erat I. C. declarauerunt eum in lege non compræhendi. Vnde fit, quod neque voluerint compræhendere me Cauſidicum V. I. D. & poſt legem conditam Sindicum creatum. Tum etiam,
19 quia lex remoto Secretario † incipit prohibitionem à Cancellario, & continuat in alios Officiales, & Miniſtros, & terminat in Officialem fontis, & poſtea ſubdit, ò altra perſona, che s'eſſercita nel ſeruitio di queſto Palazzo, & ideo ſub hiſce verbis voluit compræhendere alios Officiales minores, ponderando illa verba, aut alia perſona, quæ denotant ſimilitudinem, & ſunt repetitiua ſimilium perſonarum, & officiorum expreſſorum, & ſic continet eas perſonas, quæ habent ſimilia, & minora officia, non autem eas, quæ ſunt conſtitutæ in dignitate, ac digniora, maioraque officia habent, vt eſt Sindicus legum Profeſſor *ad Seraph. deciſ.* 23. *Rota in vna Romana de Magdalenis* 30. *Ianuarij* 1609. *coram Reuerendiſſimo Coccino, quæ eſt inter impreſſas eiuſdem deciſ.* 443. maximè quia ſumus in lege odioſa, & pœnali. *Bertazz. de clauſ. gloſ.* 12. *clauſ.* 27. Tum denique, quia ego non inſeruio Palatio DD. Decemuirorum, ſed ſum defenſor Ciuitatis, vt mox probabitur, & ſic Ciuitati inſeruio, & non Palatio, vt reliqui compræhenſi in dicto exorbitanti decreto. Quod autem Sindici officium ſit maius expræſſis in antedicta lege, & ipſe non inſer-

nec iſta poterunt exequi durante dicto tempore, vt in literis Eminentiſſimi Cardinalis Burgheſij ſub die 5. Auguſti 1617.

Adnotationes.

1 De Pulſatoribus † Campanarum adeſt etiam *Stat. Mediol. vt apud Carpan. ad dict. Stat. tom. 2. cap. 82.*
2 Campanæ vſus non fuit † apud Antiquos. tribuitur enim hoc inuentum S. Paulino Epiſcopo Nolano, quæ Vrbs eſt prope Neapolim in Campania vnde nomen hoc inditum eſt. Vixit autem Sanctus Paulinus Honorij, atque Archadij, ac deinceps Theodoſij temporibus quarto ſæculo à Chriſto nato. & de Campanula mentio eſt apud D. Hieronymum Paulino coæuum, tamquam vſu iam recepta in clauſtris ſacrarum Virginum ad eas ſtatis temporibus conuocandas. *Ad Euſtoch.* Fuiſſe tamen, & apud Antiquos aliquid Campanæ perſimile, & vſus non abſimilis licet rarioris probat Martialis verſiculus.

Redde pilam: ſonat æs thermarum: ludere pergis?

3 Campanæ ſolent benedici † ab Epiſcopo. & in huiuſmodi benedictione requiritur oleum ſanctum infirmorum, cum alijs multis, adhibentur etiam quamplurimi exorciſmi, de quibus *in Pontificali Romano fol. 515. & ſeqq. vt notat etiam Io: Franciſcus Leonius in Theſauro fori Eccleſiaſtici par. 1. cap. 4. in fin.* Vt
4 debitus honos exhibeatur matrici † Eccleſiæ, tam regularium, quam ſæcularium Clericorum Eccleſiæ quolibet priuilegio munitæ, die Sabbati ſacræ hebdomadæ antequam Campana Cathedralis Eccleſiæ audiatur, Campanas ſuas pulſare, & vt dicitur, ſoluere non poſſunt, *vt cauetur in Bulla Leonis X. in Bullar. cap. 17. poſt med. verſ. vt debitus. & ita etiam fuit deciſum à Sacra Congregat. Cardinalium 10. Octobris 1586. vt notat ſupracitatus Leonius dict. par. 1. cap. 8. quem ſequitur, & refert Gratianus diſcept. forenſ. cap. 578. num. 17. tom. 3.*

CANCELLARIA, Cancellarius.

SVMMARIA.

Cancellariarum ciuilium, & criminalium cauſarum applicatio ex Bullis Pontificijs, & illius ciuilium venditio in princ. & locatio verſ. Anno.

Cancellarij prædicti gaudent quibuſdam priuilegijs verſ. Quibuſdam.

De Cancellario criminali, & illius mercede verſ. Fuerunt.

Cancellarius Dominorum Priorum à quibus eligatur, & de illius officio verſ. Cancellarius.

Cancellarius vnde ſit dictus in Adnotat.

PAulus IV. applicauit Cancellarias ciuiles, & criminales, ſiue earum redditus Cameræ Apoſtolicæ, vt in Conſtit. 10. tom. 1. pag. 727. & deſuper fecit quamplures ordinationes maximè circa illarum Cancellarios. Pius IV. Conſt. 83. tom. 2. pag. 113. confirmauit illam, & conceſſit facultatem D. Theſaurario generali vendendi Cancellarias prædictas, & quoad ſcripturas dumtaxat damnorum datorum, & vide etiam aliam ſequentem Conſtitutionem. De anno 1566. & die 16. Decembris Ciuitas noſtra Perusina emit ab ipſo D. Theſaurario, ſeu agentibus dictæ Cameræ Apoſtolicæ Cancellarias ciuiles, & damnorum datorum Ciuitatis, & Comitatus præcio ſcutorum 4000. & deſuper fuit celebratum inſtrumentum per acta D. Hieronymi Cicculi Cameræ Apoſtolicæ Notarij, quod reperitur regiſtratum in 7. regiſtr. Breu. Canc. Comm. fol. 56. vbi fol. 58. apparet declaratio per literas Camerales ſub die 11. Aprilis 1567. in tali emptione eſſe compræhenſa officia Comitatus, nec non confirmatio per Breue Pij V. & fol. 72. per Breue Gregorij XIII. Anno 1567. die 20. Nouembris manu D. Franciſci Patritij Notarij Ciuitas locauit eaſdē Cancellarias Collegio Notariorum pro ſcutis 2000. vt in Actis publicis, ſeu Annalibus dicti temporis fol. 378. Licet poſtea de ordine Reuerendiſſimi D. Malvaſiæ Viſitatoris Apoſtolici fuerit per certum tempus aucta reſponſio annua, vt in inſtrumento celebrato manu D. Fabritij de Gattis eiuſdem Viſitatoris Notarij die 19. Nouembris 1587. in dicto 7. regiſtr. fol. 141. Cancellarij prędicti gaudent priuilegijs Archiuij Romanæ Curiæ, & alijs priuilegijs, vt in dicta Bulla Pij IV. 83. Notarios criminales debere eſſe forenſes, ſeu exteros mandauit Innocentius VIII. in eius Breui ſub dat. 23. Februarij 1487. in 4. lib. regiſtr. Cam. Apoſt. Peruſinæ fol. 164. Fuerunt factæ aliquæ ordinationes circa Cancellarios criminales, quę fuerunt tranſmiſſæ cū literis Eminentiſs. Cardinalis Burgheſij ſub die 13. Februarij 1610. & ſunt deſcriptæ in libro regiſtr. literarum Canc. Crimin. fol. 117. & 118. Taxam mercedum Cancellarij Criminalis habes in fine huius operis poſt Conſtitutiones Cardinalis Vrbini pag. 17. Electio CANCELLARII DOMINORVM PRIORVM ſpectat ad ipſos Dominos Priores, & Camerarios, & non ad alium Stat. rubr. 79. lib. 1. fol. 34. Debet redigere in publicam formam inſtrumenta ad Commune ſpectantia, de quibus eſſet rogatus, & tam illa, quam inſtrumenta ſimilia aliorum Notariorum ſcribere in libro peculiari Statut. rubr. 3. lib. 1. fol. 6. Deliberationes, ac reformationes propoſitas in Conſilio non poteſt ſcribere niſi Cancellarius, vel Notarius Dominorum Priorum Statut. rubr. 148. lib. 3. fol. 56. Poteſt etiam ſe rogare de omnibus inſtrumentis, reformationibus, electione Officialium, & alijs ſcripturis, quibus adhibenda eſt omnimoda fides Stat. rubr. 149. fol. 51. lib. 1. Copijs etiam, quæ à dicto Cancellario, vel Notario extraherentur

uiam Palatio, ſed Ciuitati patet ex eo. Quia Sindi-
20 cus † Græcè idem eſt, ac defenſor latinè, & ſic Sin-
dicus dicitur defenſor Ciuitatis *l.munerum. §.defen-
ſores. ff.de mun. & hon. gloſ. in l. item eorum. 6. §. ſed
ſi ita in verb. Sindicus. ff. quod cuiuſque vniuerſ. nom.
& in l. ius iurandum. 34. §. defenſor. in ver. Habeat.
ff. de iure iur. Bombin. conſ. 89. ſub num. 1. Prat. in
lexic. Iuris ciuil. & can. in ver. Sindicus.* & habet li-
21 beram † adminiſtrationem, & poteſt omnia, quæ
mandatum ſpeciale requirunt *Stat. Peruſ. rubr. 74.
in princ. lib. 1. tradit Capyc. deciſ. 5. num. 1.* Eſtque
22 à Conſilijs † Ciuitatis, quæ illius ſtudio vtitur præ-
cipuè in poſtulationibus, edictis, decretis, reſcrip-
tis, & cognitionibus cauſarum grauiorum, vt teſta-
tur *Prat. vbi ſup.* & experientia in dies docet; cæteri
verò Officiales nullam prorſus habent facultatem,
ſed ſunt ſimplices executores eorum, quæ dictim eis
à Decemuiris præcipiuntur.

Sed eſto, quod huiuſmodi lex me compræhende-
23 ret, † quod omnino negatur, attamen mihi illa non
nocet, quæ lex non facit quemquam incapacem, ſed
ſolùm imponit pœnam priuationis officij, quod ob-
tinet à Ciuitate, is, qui conſequitur officia per ſac-
culum, vt clarè habetur in *d. l.* & ideo, qui non vult
ſeruare hanc pœnalem legem, liberatus ſoluendo pœ-
nam. *Burſatt. qui de communi conſ. 14. num. 17 lib. 1.
Rota in vna Romana Horti 27. Iunij 1607. coram
R. P. D. Caualerio, quæ modo eſt inter impreſſas eiuſ-
dem deciſ. 7. num. 4.* & ſic patiendo me priuari offi-
cia, prout ſum paratus ſubire amiſſionem, & priua-
tionem officij Sindicatus, ad aliud cogi non poſſum,
& ſic ſum habilis ad Camerarij officium.

Minus reddit nullam, aut iniuſtam meam electio-
24 nem, † id quod gratis dicitur, neſcio quem ex Do-
minis Inſacculatoribus in mei ſcrutinio non reddi-
diſſe votum, & nunc ipſe velit hoc teſtari.

25 Primò, quia publicato ſcrutinio † ipſe non eſt ad
teſtimonium admittendus. *cap. 32. cum dilectus. verſ.
Nos verò attendentes de elect.*

Secundò, quia ſi eſſet admittẽdus ad teſtimonium,
& diceret ſe non reddidiſſe votum, eiuſque dicto eſ-
ſet ſtandum, adhuc illius atteſtatio non mihi noce-
26 ret, † quoniam cum buſſola à Notario fuerit circun-
data pro recipiendis votis Dominorum Inſacculato-
rum, & ſic ipſe fuerit interpellatus ad dandum affir-
matiuum, vel negatiuum votum; ſi non reddidit vo-
tum, habetur pro affirmante, & approbante, vt fir-
mat, & perbelIè comprobat. *Felyn. in cap. 1. num. 2.
de maior. & obed. quem ſequitur Ragucc. in tract. de
voc. Canonic. in Capitulo cap. 13. num. 2. in fin.*

Et quod omnem adimit dubitandum eſt, quia per
27 publicum documentum † conſtat me fuiſſe obten-
tum pro Camerario, dum in eo legitur pro me fuiſſe
reddita vota decem, & nouem fauorabilia, & vnum
dumtaxat contrarium, cui publicæ ſcripturæ ſtan-
dum eſſe in terminis noſtris tradit *Butr. in d. cap. 58.
publicato num. 16. de elect.*

Ex quibus clarè reſultat validitas, & iuſtitia meæ
electionis, & nullitas, & iniuſtitia electionis alterius,
28 quandoquidem DD. Inſacculatores † ſtante huiuſ-
modi electione facta de mea perſona non poterant
variare eligendo alium. *d. cap. publicato 58. & ibi gloſ.
& DD. notant, & ſignanter Hoſtienſ. col. 1. verſ. hic
enim dicit. Butr. num. 8. de elect. idem tenet Abb. in
cap. cauſam 8. quæ num. 10. eod. tit.* & poſtquam va-
29 riarunt, † fuit nulla, & iniuſta ſecunda electio. *cap.
Auditis 29. & ibi gloſ. & Butr ſub num. 12. verſ. vnus
caſus eſt de elect.* & debet præualere prima ſequuta de
perſona met. *Hoſt. in d. cap. Auditis col. 4. in princ.
verſ. cum duas electiones. Vinc. de Franch. deciſ. 539.*

Quare &c.

Petrus Paulus de Natis in cauſa prop.

Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Fabritius Ve-
roſpius Sacræ Rotæ Romanæ Auditor, & Peruſiæ, &
totius Prouinciæ Vmbriæ Gubernator, & in cauſa
Iudex, ſub die 24. Ianuarij 1624. declarauit primum
partitum meum ſubſiſtere, vt conſtat per acta D. Lau-
rentij Mariani Actuarij. Et huiuſmodi decretum fuit
ſortitum effectum ſuum, cum ipſe fuerim admiſſus ad
officium Camerariatus remoto ſubrogato, illudque
actu exercuerim cum honoribus, & oneribus ſolitis,
& conſuetis, vt eſt notorium.

CAMPANA.

SVMMARIA.

Campana in Turri Palatij quando pulſetur ex Stat.

*Campana quæ apud nos dicitur Squilletta, quando pul-
ſetur in diebus Quadrageſimalibus, vt tuti ſint aere
alieno grauati verſ. Campanula.*

Campana an apud antiquos fuerit num. 2.

Campana benedicitur ab Epiſcopo num. 3.

*Campanæ in Sabbato ſancto non pulſantur antequam
audiatur Campana Eccleſiæ Cathedralis num. 4.*

CAmpana, quæ eſt in Turri Palatij, debet
pulſari ad ius reddendum Stat. rubr. 1. lib.
2. fol. 2. Pulſatur Campana de ſero, & de mane
ad diſtinguendum diem à nocte reſpectu delicto-
rum Stat. rubr. 154. lib. 3. fol. 51. De Campa-
narijs, eorum officio, & ſalario vide rubr. 184.
lib. 1. fol. 62. Captus poſt tertium ſonum Cam-
panæ de ſero punitur rubr. 156. lib. 3. fol. 51. &
vide etiam rubr. 24. §. & ſi aliquis il 2. d. lib. 3.
fol. 19. Quod non procedit, ſi fuiſſet repertus
prope domum propriam, vel cum lumine Stat.
rubr. 46. §. & nullus lib. 4. fol. 14. & dicam ver.
Nox. Campanula nuncupata SQVILLETTA,
quæ eſt in Turri Eccleſiæ Cathedralis S. Lauren-
tij pulſatur de ſero hora 21. ſiue 22. & de mane
circa Nonas per horam poſt Concionem diebus
Quadrageſimalibus. A principio dicti ſoni de
ſero vſque ad alium ſonum de mane incluſiuè,
quilibet eſt tutus per Ciuitatem, & Suburbia ab
executione reali, & perſonali pro debitis ciuili-
bus, ac damnis datis Stat. rubr. 157. vol. 4. fol.
46. Et quia fuit dubitatum, An dicto tempore
poſſent exequi mandata relaxata in Tribunali
Auditoris Cameræ, Ideo fuit habitus recurſus ad
Sacram Conſultam, quæ mandauit idem ſeruari
in dictorum mandatorum executione, & ideo

nec

ex libris, ſeu ſcripturis dictæ Cancellariæ adhibetur plena fides, perinde ac ſi ſcriptæ eſſent manu eiuſdem Notarij rogati, nõ obſtante, quod non interueniſſet Iudicis auctoritas, vel partis citatio Stat. rubr. 78. §. cui copiæ lib. 1. fol. 34. Nec contra ſcripturas Cancellarij, & Notarij prædicti poteſt opponi de inualiditate ex eo, quod non fuerint vocati, vel appoſiti teſtes dicta rubr. 78. §. fin. lib. 1. fol. 34. De eius mercede, & ſalario vide rubr. 430. lib. 1. fol. 105. Literæ quæ ſcribuntur à Dominis Prioribus nomine Communis non poſſunt ſcribi, nec ſigillari niſi per Cancellarium. Innocentius VIII. in Bulla ſub dat. Idib. Decemb. 1488. in 4. regiſtr. Breu. Cam. Apoſt. Peruſ. fol. 157.

Adnotationes.

Cancellarij nomen, ac munus non admodum antiquum eſt. nec de eo mentio apud latinos, vt opinor, ante Vopiſcum in Carino, cui vitio dat elegiſſe Vrbis Præfectum vnum ex Cancellarijs, quem locum perperam interpretatur *Grauatius in adnotationibus ad Veſtrium lib. 1. cap. 4. num. 12. in fin.* ex eo enim ineptè deducit huius muneris dignitatem. nec minus allucinatur hoc ipſum probare nitens ex Liuio vbi narrat Mutium Sceuolam Porſenæ Regis Scribam, Regem ratum occidiſſe. Ortum habuit hoc nomen ex eo, quod Principum Scribæ, vt laborem illis demerent ſupplices libellos lineis quibuſdam quaſi cancellis notabant. Et quia lineis huiuſmodi ſubſignamus non ea tantum, quæ maximè animaduertenda, ſed etiam, quæ inducta, diſpuncta, ac deleta volumus, factum eſt, vt cancellare accipiamus etiam vocabulo ſemibarbaro pro delere. vnde Cancellarij nomen deflexit Policrates, neſcio quis, apud eundem Grauatium loco laudato, cuius hos recitat verſiculos.

Hic eſt, qui leges Regni cancellat iniquas,
Et mandata pij Principis æqua facit.

Ita putant plerique omnes accipiendum hoc verbum apud Vlpianum *l. 2. ff. de his, quæ in teſtamento delentur, inducuntur, & inſcribuntur.* Cancellauerat, inquit, quis teſtamentum, vel induxerat &c. ſed dictio diſiunctiua (vel) aliud ſuadet. itaque puto tam verbum (cancellauerat) quam verbum (inſcribuntur) in rubrica diuerſum quid ſignificare, à verbo delere, & inducere. & ſignificare potius ſublineare, aut ſuperlineare animaduerſionis gratia.

CANIS.

SVMMARIA.

Canis retineri debet ligatus certo tempore ex Stat.
Dominus Canis mordacis quando teneatur de damno à Cane dato num. 1.
Concitans Canem, qui aliquem occidat qualiter teneatur de occiſo num. 2.

Canem ligatum quis retinere debet in Comitatu à medietate Menſis Auguſti vſque ad medietatem Menſis Octobris, ſub certa pœna, & creditur iuramento accuſatoris Stat. lib. 3. rubr. 157. §. præterea. fol. 52. vide etiam rubr. 22. lib. 1. in addit. fol. 20. col. 4. vbi quod quilibet poteſt accuſare, & quod Canis poteſt impunè occidi, & quoad tempus à die 15. Auguſti incluſiuè vſque ad octo dies Octobris.

Adnotationes.

Hæc prouiſio emanauit ad euitanda damna, quæ ſolent facere iſta animalia in vineis. De domino Ca-
1 nis † mordacis quando teneatur de damno ab ipſo Cane dato vide *Farinacc. in fragm. poſt tract. de furt. in ver. Canem mordentem. num. 5. & ſeqq.* De con-
2 citante † Canem, qui occidit aliquem, qualiter teneatur de homicidio. *Caball. in tract. de omni gen. homicid. num. 219. qui reperitur poſt reſolut. crimin. cent. 3.*

CAPITANEVS.

SVMMARIA.

Capitanei Comitatus iuriſdictio, & emolumenta, & officij abolitio in princ.
Regentes Villas appellantur Capitanei num. 1.

De Capitaneo Comitatus, & illius iuriſdictione, & emolumento vide Bullam Pauli III. ſub dat. Kal. Maij 1544. in 6. regiſt. fol. 71. Officium hoc aboleuit Cardinalis Sfortia Legatus die 20 Septembris 1580. in 7. regiſt. fol. 107. tollens collectas pro illis ſolui ſolitas. De Capitaneo Rotæ vide ver. Appellatio, & ver. Rota.

Adnotationes.

1 Regentes Villas † appellantur Capitanei à *Bart. in l. ſerui quoque num. 5. ff. de iuriſd. omn. Iud. & in l. ſub prætextu. ff. de extraord. crim. vt per Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 218. num. 67. & vide eundem cap. 450. num. 5. & ſeqq.* vbi qui ſint.

CAPITA REGIONVM vulgò Caporiones.

SVMMARIA.

Caporionum deputatio à quo proceſſerit in princ.
De eorum officio num. 1.

Caporionum deputatio fuit facta per Card. Pinellum Legatum ſub die 17. Febr. 1592. in 7. regiſtr. Canc. Comm. fol. 159.

Adnotationes.

1 In Statuto † Vrbis *lib. 1. cap.* 18. eſt rubrica de offic. Capit. Region. *vbi Galganett. in gloſ. & etiam lib. 3. cap. 8.*

CARCER.

SVMMARIA.

Carcerum fractores, & exeuntes de illis puniuntur ex Stat. verſ. Fractores. & num. 3.

Retinens aliquem carceratum punitur ex Stat. verſ. Retinens. & num. 4.

Eximens captum de manu Curiæ punitur verſ. Eximens. & num. 6. vbi quando liceat reſiſtere, & an liceat Birruarijs offendere.

Gratiatus, vel abſolutus non caſſata condemnatione, ſi carceretur quid ſoluat verſ. Si carceretur.

Relaxari non poſſunt carcerati ſine mandato verſ. Non poſſunt. & num. 7.

Minores, Mulieres, Senes, Doctores, Equites, Procuratores, & Notarij Curiales non carcerantur pro debitis verſ. Pro debitis.

Debitores à quinque florenis infra, imo vſque ad quatuor ſcuta non carcerantur verſ. Carcerari.

Sabbato venientes ad Ciuitatem non poſſunt capi pro debitis verſ. Venientes.

Capi non poſſunt debitores ſub Porticu, ſeu Loggia Noua Plateæ Magnæ, nec in Audientijs verſ. Sunt etiam.

Nec in apothecis Hoſpitalis Miſericordiæ verſ. Item.

Quid in domo num. 8.

Quid in alijs apothecis num. 9.

Recommendatio, ſeu arreſtatio carcerati quomodo fiat, & qui non poſſint recommendari verſ. Recommendatio. & num. 10.

Non poteſt recommendari pro cauſa ciuili, qui eſt carceratus pro criminali num. 11.

Nec quando prima carceratio pro debito ciuili eſt nulla, vel iniuſta num. 12.

Excarcerantur captiui quibuſdam temporibus amore Dei verſ. De excarceratione, vbi quod iſti non poſſunt habere officia.

Iſti relaxati non poſſunt amplius vexari num. 13.

Cauſæ Carceratorum ſunt ſummariæ ex Stat. in fin.

Non occurrentes capturæ alicuius quando excuſentur num. 2.

Pactum quod debitor poſſit capi à creditore propria auctoritate non valet num. 5.

Inſtrumenta poſſunt fieri in loco Viſitæ, qui non dicitur carcer verſ. In loco.

Carceratorum obligatio an valeat num. 14.

DE Carceribus Communis, & illorum reaptatione, & noua ordinatione vide Stat. rubr. 186. lib. 1. fol. 64. Fractores carcerum, & exeuntes de illis puniuntur pœna capitis Statut. rubr. 97. lib. 3. fol. 3. ſed in addit. moderatur hanc pœnam, itaut puniantur citra mortem. Detenti ſi aufugiunt de Palatio habentur pro confeſſis d. rubr. 97. §. etſi aliquis. Cuſtodes carcerum quando teneantur ob fugam carceratorum dicam ſeq. cap. Carcerum Cuſtodes. A Retinens aliquem carceratum, qua pœna puniatur vide rubr. 125. §. præterea. lib. 3. fol. 45. B Eximens captum de manu Curię punitur Stat. rubr. 24. lib. 3. fol. 18. vbi multi caſus conſiderantur. C Si carceretur gratiatus, vel abſolutus, qui non procuraſſet proceſſum, & condemnationem caſſari, relaxatur ſolutis in pœnis pecuniarijs, vel corporis afflictiuis, citra mortem carolenis duobus Executoribus, & in capitalibus vbi de morte agitur ſcuto vno Conſt. Cardinalis Vrbini cap. 36. Non poſſunt relaxari carcerati ſine mandato ſubſcripto à Superioribus, vt in dict. Conſtit. cap. 11. & in captis pro debitis ad fauorem Ciuitatis, quod non poſſint relaxari niſi ſoluto debito, aliàs Officiales tenentur de proprio Stat. rubr 342. lib. 1. fol. 94. vbi quod ſi quantitas non eſt liquida debet fieri depoſitū. D Pro debitis ciuilibus non poſſunt carcerari Minores 18. annis, Mulieres honeſtæ, Senes ſeptuagenarij, Doctores, Equites, Procuratores de Collegio Cauſidicorum, Notarij Curiales, & aliæ priuilegiatæ perſonæ Conſt. Comit. par. 1. rubr. 32. cap. 5. & dico de ſingulis ſuis locis. Carcerari non poſſunt, qui debent à quinque florenis infra, vt cauetur in Comit. d. cap. 5. in fin. vbi hoc limitatur quando debitum eſſet pro reſiduo maioris ſummæ, vel quando domi debitores haberent mulieres habentes literas ſaluadotales, & ſimiles. At Cardinalis Beuilaqua Legatus prohibuit carcerationem, ſi debitum non aſcendit ad ſcuta quatuor, ſub die 24. Octobris 1600. manu D. Sebaſtiani Fuſtini, in viſitatione Carcerum. Camerarij non poſſunt carcerari certo tempore dixi ver. Camerarius. Venientes ad Ciuitatem die Sabbati non poſſunt capi pro debitis ciuilibus, & damnis datis Stat. rubr. 341. lib. 1. fol. 94. vbi etiam de diebus Mercurij, & Veneris, quod etiam habetur rubr. 61. §. volumus inſuper. lib. 3. fol. 29. ſed ibi in addit. de die Sabbati tantum, & hoc obſeruatur, fuitque factum ob mercatum, quod dicto die fit in Ciuitate Peruſiæ, vt legitur Conſtitutio facta ſub die 20. Auguſti 1469. in 3. regiſtr. fol. 42. ampliata per Legatum die 17. Iunij 1571. in d. regiſtr. fol. 45. vbi etiam de immunitate Nundinarum in feſto omnium Sanctorum in Ciuitate, & pariter conſtat in 2. regiſtr. fol. 63. & in d. 3. regiſtr. fol. 22. De Mercatis, & Nundinis habetur Statut. rubr. 80. lib. 4. fol. 23. & dicam ver. Nundinæ; & quoad venientes ad Ciuitatem die Sabbati, quod ſint tuti, amplia quamuis eſſent Ciues allibrati inter Ciues originarios, dummodo habitent in Comitatu, & exerceant Artem ruſticalem, quia iſti gaudent eodem priuilegio

ex obſeruantia, de qua eſt fides Collegij mei ſub
die 7. Septembris 1589. Dum ſonat Squilletta
non poteſt quis capi pro debito ciuili, vt in ver.
Campana. Sunt etiam tuti debitoris ſub Por-
ticu, vulgò Loggia Noua, in capite Plateæ ma-
gnæ, & in Audientijs Collegiorum Artium, &
in Audientia Collegij Notariorum Statut. rubr.
155. lib. 4. fol. 46. Item in apothecis Hoſpita-
lis Sanctæ Mariæ de Miſericordia, exiſtentibus
in Platea minori, nec extra per quinque pedes,
per Breue Sixti IV. ſub die 23. Ianuarij 1478. in
E 3. regiſtr. fol. 95. E Recommendatio, aut arre-
ſtatio alicuius carcerati quomodo fiat, vide
rubr. 187. §. & nullus. lib. 1. fol. 65. vbi quod de-
bet apponi cauſa, & quantitas, & illa deſcribi
in libro Carceratorum. Si recommendatio ſit
facta pro maiori quantitate, quàm ſit ſubſequu-
ta condemnatio, ſoluta condemnatione relaxa-
tur carceratus rubr. 185. §. poſſint tamen. verſ.
& quia ſæpe. lib. 1. fol. 63. Captus pro debitis
Ciuitatis non poteſt recommendari ad petitio-
nem priuatæ perſonæ niſi haberet ius à Com-
F muni Stat. rubr. 342. lib. 1. in fin. fol. 84. F De
excarceratione captiuorum facienda quibuſdam
temporibus amore Dei vide Stat. rubr. 187. lib.
1. fol. 64. & in rubr. ſeq. cauetur, quod iſti non
poſſint habere aliquod officium à Communi,
G nec à Collegijs Artium. G In loco, ſeu manſio-
ne Viſitæ Carceratorum poſſunt celebrari in-
ſtrumenta cum Carceratis, non obſtante, quod
per dictum locum tranſitus fiat ad carceres, &
illius claues retineantur à Cuſtode, adeo vt lo-
cus ipſe quoad hunc effectum non dicatur Car-
cer ita mandauit Cardinalis Riarius Legatus ſub
die 4. Februarij 1583. manu D. Contuli de Con-
H tulis Notarij. H Carceratorum cauſæ ſunt ſum-
mariæ Stat. rubr. 3. lib. 2. fol. 3.

Adnotationes.

1 De Carceribus † eſt tractatus *Bart. inter eius tra-
ctatus poſt conſilia, & etiam Bal. int. tract. ſub ſigno
Aquilonis tom. 11. par. 1. fol.* 200. *& latius Farinacc.
in quæſt. crim. tom. 2. tit. de carcer. & carcerat. quæſt.*
2 27. *cum pluribus ſeqq.* Ad defenſam † Dominorum
Priorum Ciuitatis, qui non occurrerunt Gubernato-
ri dum ad Carceres quiſquam ducebatur *vide Eug.
conſ. 56. lib.* 2.
3 A De frangente Carceres, † & ab illis aufugiente,
& quando habeatur pro confeſſo *vide Farinacc. vbi
ſup. quæſt.* 30. & in carcerato, ſeu detento in domo,
ſeu Ciuitate loco Carceris, quibus in caſibus licitè,
& impunè recedere poſſit, ſeu rediens à pœna excu-
ſetur *vide Honded. conſ* 94. *lib.* 2.
4 B De priuatum † Carcerem faciente eſt *tex. in l. vn.
C de priuat. carc. & vide Farinacc. vbi ſup. quæſt.* 27.
5 *num.* 8. *& ſeqq.* An valeat pactum, † quod debitor
poſſit propria auctoritate capi à creditore, quod
non. *Valaſc. conſult.* 173. *num.* 28. *& ſeqq. vide Mau-
ſon. de cauſ. execut. lib.* 1. *quæſt.* 1. *per totam.*
6 C *Vide † Farinacc. d. loco quæſt.* 32. vbi etiam,
quando liceat Iudici, & eius Executoribus impunè
reſiſtere, & è contra quando liceat Executoribus re-
ſiſtentes vulnerare, & occidere.
7 D De carceratorum relaxatione † *vide tract. Paul.
Grillan. int. tract. ſub ſigno Aquilonis tom.* 11. *par.* 1.
fol. 347. *& vide quæ ſuper Statuto Mediolani ſcripſit
Carpan. par.* 2. *cap.* 158. & quod non poſſint relaxa-
ti ipſo die capi. *idem Carpan. par.* 1. *cap.* 241.
8 E De captura nulla † ratione loci, vt ſi in domo
propria, vel loco incongruo, vel alias prohibito vi-
de nouiſſimè per *Mauſon. de cauſ. execut. lib.* 1. *am-
pliat.* 24. quoad domum *vide Farinacc. d. quæſt.* 27.
num. 91. Circumſcripto priuilegio Hoſpitalis Miſe-
9 ricordiæ poteſt quis capi in apotheca, † vt per *Gabr.
de malef. concluſ.* 10. *num.* 18. *Bonacoſſ. quæſt. crim.
in ver. captus.* ſed quod ſtante Statuto ne quis poſſit
capi in domo, non poſſit neque capi in apotheca,
quam quis tenet ad vendendum pannos. *Caſtr. in l.
cætera igitur* 43. *§. hoc Senatus conſultum il* 2. *num.* 3.
ff. de leg. 1.
F An, & quando debitor carceratus pro vna cau-
10 ſa poſſit pro alia recommendari † vide nouiſſimè per
Mauſon. de cauſ. executiu. lib. 1. *ampliat.* 27 *& in ſi-
mili Statuto Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 242. vbi
etiam de capto pro debito publico. Sed quod non
11 fiat recommendatio carcerati † pro cauſa criminali
ob debitum ciuile in Statu Eccleſiaſtico. *Ioſ. Ludou.
deciſ. Peruſ.* 70. *num.* 2. *& ſeq. vide Carpan. d. cap.*
242. *num* 6. *&* 7. *Caball. reſolut. crimin. cent.* 3. *caſ.*
299. *& Mauſon. d. ampliat.* 27. *num.* 9. & quid ſi pri-
12 ma † captura pro cauſa ciuili fuit iniuſta, aut nulla.
vide Bart. in eius quæſt. 6. *incip. Lapus à num.* 15. *Car-
pan. ad d. cap.* 242. *num.* 18. *& ſeqq. Mauſon. vbi
ſup. num.* 10. *& ſeq.*
13 G De ſimili Statuto † *vide Carpan. ad Stat. Me-
diol. cap.* 239. Sic dimiſſi amore Dei non vexabuntur
amplius etiam ſi ad pinguiorem fortunã perueniant.
Brun. de ceſſ. bonor. quæſt. 4. *num.* 5.
14 H Per hoc decretum tollitur dubium † an obliga-
tio facta à carcerato cum illo, qui carcerare fecit ſit
valida, de qua *vide Farinacc. vbi ſup. quæſt.* 35. & pro
inualiditate reſpondit *Rota in Romana repetitionis in-
debiti* 30. *Aprilis, &* 25. *Iunij* 1610. *coram R. P. D.
Pirouano, quæ deciſiones ſunt impreſſæ poſt conſ. Fari-
nacc. lib.* 2. *deciſ.* 286. *&* 295. *& poſt tract. D. Cenc.
de Cenſibus deciſ.* 292. *& deciſ.* 266. *vide etiam deciſ.*
490. *par.* 1. *recent. & deciſ.* 674. *num.* 4. *int. caſd.*

CARCERVM
Cuſtodes.

SVMMARIA.

Cuſtodum Carcerum officium quale ex Stat.
*Cuſtodes iſti, & fideiuſſores tenentur de fuga carcera-
torum ex Stat. verſ. Cuſtodes. & num.* 2. *vbi quod
præſumitur culpa ipſorum, & quando ſecus.*
*Cuſtodes tenentur dare carceratis, quod eis traditur pro
alimentis carceratorum etiam in ſecretis verſ. Te-
nentur.*

Cuſtodes

Cuſtodes quid poſſint recipere à carceratis verſ. Quid.
Præfectura Carcerum fuit cōceſſa Confraternitati Iuſtitiæ verſ. Præfecturam.

DE Cuſtodia, & Cuſtodibus Carcerum Communis, eſt Statut. rubr. 185. lib. 1. pag. 63. vbi quod Cuſtodes debent habere librum Carceratorum. Cuſtodes Carcerum, & eorum fideiuſſores tenētur ad debitum pro quo detinebatur ille, qui aufugit Statut. rubr. 185. §. item quid ſi aliquis. lib. 1. fol. 63. vbi etiam
A de pœna quando cauſa erat criminalis. A Tenentur Cuſtodes ſub pœna priuationis officij liberè dare carceratis etiam in ſecretis carceribus, arbitrio tamen Gubernatoris pro tempore, omne id, & totum, quod ſibi pro alimentis carceratorum traditum fuerit, & ſtatur dicto carcerato vna cum teſte etiam carcerato, & eius iuramento, ita cauetur in d. Conſtit. cap. 39. in 1. addit. Quid ſingulis diebus ſoluendum ſit à carceratis ob crimen. d. Conſtit. Card. Vrbini cap. 39. Carcerati verò pro debitis ciuilibus non tenentur ſoluere aliquid Cuſtodi, niſi ſolidos decem pro relaxatione, vt in d. Conſtit. Card.
B Vrbini cap. 47. B Præfecturam Carcerum Clemens VIII. in eius Bulla ſub dat. 3. Idus Aprilis 1592. conceſſit Confraternitati Iuſtitiæ, cum facultate deputandi Cuſtodes, & alijs multis, vt in dicta Bulla.

Adnotationes.

1 Vide de materia Cuſtodum † Carcerum *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 155. & ſeqq.*

2 A Quod præſumatur culpa † Cuſtodis ſi carceratus aufugerit, & pariter, quod fuerit illatum ferrum, venenum, & ſimilia reſpondit *Aret. conſ. 38. ſequitur alijs citatis. Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 159. num. 1.* Quod non teneatur de fuga carceratorum, vbi aufugit Concuſtos cum illis. *Franc. Cremen. ſing. 100.* Ad materiam nempè ad quid, quando, & quomodo teneatur Cuſtos Carcerum ex fuga, aut morte carcerati *vide Farinacc. in quæſt. crimin. tom. 2. quæſt. 31. & nouiſſimè Mauſon. de cauſ. execut. lib. 1. ampliat. 25.*

CARNES.

SVMMARIA.

Carnes comedentes in diebus vetitis puniuntur ex Stat.
Sunt ſuſpecti de hæreſi, vt num. 1.

DE pœnis comedentium carnes in diebus vetitis vide Stat. lib. 3. rubr. 18. fol. 17. Alia vide verb. Macellum.

Adnotationes.

1 Comedens carnes † in diebus prohibitis ab Eccleſia eſt ſuſpectus de hæreſi, & ſi credat non eſſe peccatum, poteſt tamquam hæreticus puniri. *Farinacc. de hæreſ. quæſt. 178. num. 80.*

CASTRVM, ſeu Pagus.

SVMMARIA.

De Caſtris aliqua ex Stat. in princ.
Caſtra non poſſunt condere Statuta verſ. Non poſſunt. & num. 4.
Caſtrum quodlibet debet de per ſe ſeruire, & ſoluere collectas verſ. Caſtrum vbi de terminatione territoriorum.
Habitantes in Caſtris debent facere factiones in locis vbi habitant verſ. Habitantes.
Adunantia Caſtrorum quomodo verſ. Adunantia.
Turres, & Turriones non poſſunt concedi niſi à Magiſtratu verſ. Caſtrorum.
Aedificari non poteſt in muris Caſtrorum, nec fieri porta, & feneſtræ verſ. Non poteſt.
Muri Caſtrorum debent conſeruari, & rumpentes puniuntur verſ. Debent.
Ciuitatis appellatione veniunt Caſtra, & Villæ in bannimentis verſ. Appellatione.
Caſtrum Marſciani fuit emptum per Ciuitatem, & tenentur homines illius contribuere ad onera Cameralia cum Ciuitate verſ. Caſtrum Marſciani.
Caſtrorum, & Villarum appellatione, quæ veniant num. 1.
Caſtrum vbi ſit inter duas Ciuitates præſumitur propinquioris num. 2. ſed non præſumitur Ciuitatis cum poſſit eſſe ſine ea ibid.
Caſtra exempta non includuntur ſub Ciuitate, vel diſtrictu num. 3. vbi quod in diſmembratis non attenditur Statutum Ciuitatis.

CAſtra ſubiecta Ciuitati Peruſiæ ſunt deſcripta in Statut. rubr. 104. lib. 3. fol. 38. & melius in Statutello Cardinalis Cortonenſis ſub rubr. 31. Quod Caſtra, & Villæ diminutæ vniantur cum alijs Caſtris, & Villis potentioribus habetur Statut. rubr. 131. lib. 4. pag. 39. Non poſſunt Caſtra, & Vniuerſitates facere ſtatuta, & ordinationes circa retentionem animalium in eorum diſtrictu rubr. 88. vol. 4. fol. 25. vbi hoc declaratur. Nec poſſunt condere ſtatuta in preiudicium Ciuium rubr. 13. §. & qua ſæpe lib. 3.
A fol. 10. A Caſtrum quodcumque de per ſe ſeruire debet, & ſoluere datas, & collectas Stat. rubr. 197. in princ. lib. 1. fol. 67. & ibi diſponitur generaliter de terminatione, & diffinitione territoriorum ipſorum Caſtrorum, & in addit. ponitur terminatio quorumdam in ſpecie. Habitantes debent facere factiones perſonales in lo-

cis, in quibus habitant, licet alibi ſint accatraſtati Stat. rubr. 124. lib. 1. fol. 46. De adunantia Caſtrorum,& Vniuerſitatum vide Stat. rubr. 17. §. & ad prædicta. lib. 2. fol. 8. vbi de Sindico creando pro pecunia mutuo recipienda, & de partito pro maiori parte ſuffragiorum obtinendo. Caſtrorum, Turres, & Propugnacula, vulgo Turriones, non poſſunt vendi, aut concedi niſi à Magiſtratu, accedente tamen voluntate Hominum ipſius Caſtri Stat. rubr. 197. in fin. lib. 1. fol. 67. Non poteſt ædificari in muris Caſtrorum niſi obtento partito, vt in lege condita manu Bernardini Angeli Notarij de anno 1512. in Annal. fol. 227. Nec poſſunt fieri portæ, nec feneſtræ in dictis muris, ſi de facili haberetur introitus Stat. rubr. 134. lib. 4. fol. 39. nec propè muros prædictos poteſt ædificari ad duodecim paſſus ibidem in addit. Debent muri Caſtrorum reuideri, & conſeruari rubr. 57. lib. 4. fol. 16. vbi latè & rubr. ſeq. Rumpens huiuſmodi muros grauiter punitur d. rubr. 57. §. item quod nullus. verſ. & quod ſi aliquis. & vide etiam ver. Murus. Appellatione Ciuitatis veniunt Caſtra, & Villæ in Bannimentis generalibus de ordine Sanctiſſimi publicatis num. 93. Caſtrum Marſciani fuit aliàs emptum per Ciuitatem Peruſiæ, vt colligitur ex Stat. rubr. 72. in princ. lib. 4. fol. 20. Marſcianenſes, & Cluſini reſpectu ſubſidij triennalis, & aliorum onerum Cameralium debent contribuere cum Ciuitate Peruſiæ non obſtante diſmembratione, ita fuit concluſum in Camera Apoſtolica ſub die 11. Octobris 1555. in 6. regiſtr. fol. 123. & dixi ver. Cluſium vbi etiam de Caſtro Caſtilionis Lacus Traſimeni. Vide aliqua ver. Vniuerſitas.

Adnotationes.

1 Caſtrorum, Villarum, † & Burgorum appellatione, quæ veniunt vide apud *Carpan. ad Stat. Mediol.*
2 *par. 2. cap.* 382. Caſtrum † vbi ſit inter duas Ciuitates, cuius territorij præſumatur idem *Carpan. ad d. Stat. par.* 1. *cap.* 130. *num.* 7. vbi quod propinquioris, & quod non præſumatur eſſe Ciuitatis cum poſſit eſſe ſine Ciuitate idem *Carpan. d. loco num.* 10.
3 *poſt Alciat. conſ.* 34. *num.* 1. Caſtra exempta † per Principem non includuntur ſub Ciuitate, vel diſtrictu *Bal. conſ.* 102. *num.* 2. *vol.* 2. & an Statuta Ciuitatis debeant attendi in Caſtro diſmembrato à Ciuitate, vt illud Caſtilionis vide *Eug. conſ.* 25. *num.* 16. *& ſeq. lib.* 1. *& Honded. conſ.* 13. *lib.* 1. vbi de Caſtro Schiphanoiæ.
4 A De iure non poſſunt † Caſtra condere Statuta *Boer. deciſ.* 320. *num.* 5. vbi quod tamen poſſunt imponere collectas, & de Statuto Ciuitatis dominantis attendendo. *Peregr. deciſ. Patau.* 1. *num.* 4.

CATASTRVM.

SVMMARIA.

Conſtitutiones Armarij quæ cap. 1. *in princ.*

Officiales Armarij cognoſcunt cauſas priuatiuè quoad alios Iudices ibidem verſ. Nullus Iudex.

Cataſtrum debet fieri diſtinctè à quolibet ibidem verſ. Cataſtrum.

Conſultorem habent Officiales Armarij ibidem verſ. Officiales.

Officiales Armarij, & Notarij ipſorum quomodo eligantur, & de eorum officio cap. 2. *in princ.*

Mutatio libræ non poteſt fieri niſi de conſenſu partium, & voluntate Officialium ibidem verſ. Mutatio.

Notarij principales Armarij quales, & de eorum officio cap. 3.

Notarij ad copias extrahendas quomodo eligantur ibidem verſ. Extrahuntur.

Deſcriptio in Cataſtro quomodo, & à quibus ſit facienda cap. 4.

Hæreditaria bona quomodo deſcribantur ibidem verſ. Hæreditaria.

Filij familias quomodo deſcribant acquiſita ibidē verſ. Acquiſita, & cap. 7. *verſ. De bonis.*

Alluuione acquiſita quomodo ſint allibranda ibidem verſ. Quæ per alluuionem; & vide in ablatis impetu fluminis cap. 8. *& num.* 2. *in adnot.*

Dotalia bona quomodo allibrentur d. cap. 4. *verſ. Dotes, & cap.* 7. *verſ. Quando bona, & cap.* 8.

Vſusfructuarius deſcribit ſibi bona d. cap. 4. *verſ. Vſusfructuarius.*

Molendina olim allibrabantur ibidem verſ. Olim quoque.

Domus etiam ibidem verſ. Domus.

Fratres diuidentes debent facere ſeorſum Cataſtrum ibidem verſ. Fratres. & cap. 7. *verſ. De bonis pariter.*

Bona extra Comitatum exiſtentia non debent allibrari d. cap. 4. *in fine.*

Bona, quæ ſunt deſcripta in Cataſtro, ſunt tributaria, & poſſeſſores tenentur ad onera, & collectas cap. 5. *in princ.*

Ciues habitantes fuerunt facti immunes à ſolutione focularis, reſpectu bonorum per ipſos poſſeſſorum, quo verò ad bona acquirenda illa tranſeunt cum oneribus d. cap. 5. *verſ. Ciues.*

Venditor tenetur ad onus focularis, ſi non expreſſit, quod hoc onere erant grauata bona, & ipſe erat Ciuis ibidem verſ. Et ſi aliquis.

Forenſes, & Comitatenſes non deſcribuntur inter Ciues cap. 6.

Bona quando, & quomodo ponantur de vno ad aliud Cataſtrum cap. 7.

Permutata bona quomodo allibrentur ibibem verſ. Bona quæ.

Bona quomodo liberentur à ſolutione focularis cap. 8.

Valor qui attendatur in accataſtratione cap. 9.

De focularibus mortuis vide cap. 10.

Pro bonis Banniti, vel abſentati, & cuius bona non reperirentur, diminuitur libra Vniuerſitatibus ibid.

Libra qualis fiat cap. 11.

De libra mortua cap. 12.

deſcriptus rubr. 124. d. fol. 46. Licet debeat contribuere cum Communitate, in qua eſt allibratus rubr. 145. fol. 50. lib. 1. vbi declaratur. Emptores debent deſcribere bona empta rubr. 98. lib. 1. fol. 44. & ſic huiuſmodi bona debent deleri de Cataſtro alienantium, vel aliorum, & deſcribi in poſſidentium rubr. 130. §. item ad hoc fol. 48. eod. lib. 1. Et de modo ſeruando rubr. 116. d. lib. 1. fol. 45. & rubr. 129. ibidem fol. 47. Quid ſeruandum in bonis emptis cum pacto de retrouendendo, vide d. rubr. 97. in Addit. §. item cum ſæpe numero fol. 43. Si quis retinet bona ſucceſſionis, vel quauis de cauſa debet petere ſibi allibrari, & curare, vt deleantur nomina illorum, qui deſierunt poſſidere, rubr. 128. §. & quia multi d. lib. 1. fol. 47. Hæreditaria bona ſtatim mortuo aliquo debent deſcribi ſub nomine hæredis, & in eius Cataſtro, quod ſi non habeat hæres proprium Cataſtrum, apponitur in illo defuncti nomen hæredis, niſi ſit ruſticus, vel forenſis Stat. rubr. 107. lib. 1. fol. 45. Acquiſita etiam per filios familias debent per ipſos deſcribi in proprio Cataſtro, quando parentes nollent allibrari in eorum Cataſtro rubr. 118. d. lib. 1. fol. 46. Quæ per alluuionem accreuerunt quomodo ſint allibranda rubr. 561. §. item quod dicti fol. 125. & prius rubr. 100. §. & ſi alicui, cum §. ſeq. lib. 1. fol. 44. Dotes pariter exiſtentes in rebus immobilibus, quæ eſſent reſtituendæ, debent deſcribi, rubr. 113. lib. 1. fol. 45. Sed quid ſi maritus eſſet allibratus, vide rubr. 128. §. & quia plerumque fol. 47. d. lib. 1. Vſusfructuarius tenetur deſcribere bona, ſuper quibus habet vſumfructum durante vſufructu d. rubr. 113. lib. 1. fol. 45. Olim quoque allibrabantur Molendina, & Valcheriæ iuxta eorum redditum rubr. 101. §. 1. lib. 1. fol. 44. Domus dum locabantur rubr. 102. lib. 1. fol. 44. & rubr. 103. ibidem. quinimò etiã domus propria, in qua quis exerceret aliquam artem rubr. 114. lib. 1. fol. 45. Fratres ſi diuiderent bona communia, debet etiam diuidi libra, & cuilibet ſeorſum deſcribi rubr. 119. lib. 1. fol. 46. Et quod fratres facta diuiſione debeant facere Cataſtrum ſeparatum, eſt Edictum Cardinalis Sabelli Legati die 11. Aprilis 1480. in 4. regiſtr. fol. 12. Non debent allibrari bona exiſtentia extra Comitatum rub. 141. fol. 50. lib. 1. Et quod Peruſini habentes bona in alijs Territorijs non teneantur ſoluere aliquas datas, vel collectas, ſeu impoſitiones in Ciuitate Peruſiæ eſt Stat. rubr. 68. lib. 2. fol. 35.

Quæ bona ſint ſubiecta ſolutionibus focularis libræ. Caput V.

Bona quæcumque deſcripta in Cataſtro Ciuium, vel Comitatenſium intelliguntur eſſe tributaria, & illorum poſſeſſores tenentur ad onera, & collectas Stat. rubr. 69. §. quæ omnia lib. 2. fol. 35. Ciues Peruſini in Ciuitate habitantes, & ciuiliter viuentes fuerunt facti immunes, & exempti à ſolutione focularis, reſpectu bonorum tunc per ipſos poſſeſſorum à Iulio II. vt in eius Breui dat. 16. Kal. Martij 1511. regiſtrato in Canc. Comm. in 5. regiſtr. fol. 32. Declarauit tamen ibi dictus Pontifex, quod bona deinde per ipſos acquirenda trãſirent cum eorum onere. Et ſi aliquis Ciuis Peruſinus vendat alteri Ciui aliquod prædium, & in inſtrumento non fiat expreſſa mentio, quod illud eſt obnoxium ſolutioni focularis, venditor tenetur emptori dictum prædium facere bonum, & ſoluere dictum onus, vel illud extinguere, aut liberare prædium, cum Ciues illud non ſoluant, niſi emant à ruſtico, eſt fides Collegij mei ſub die 19. Iulij 1595. In liberatione, & priuilegio fauore Ciuium non fuerunt compræhenſa loca Pia, prout deinde declarauit Leo X. in eius Bulla cap. 5. quæ eſt in d. 5. regiſtr. fol. 51. & per aliud ſpeciale Breue ſub die 10. Maij 1517. in eod. regiſtr. fol. 71. Bona etenim acquiſita per Eccleſias, aut eiſdem relicta ſubiacent ſolutioni focularis, vt per Breue Alexandri VI. dat. die 29. Aprilis 1500. in 4. regiſtr. fol. 138. Et quod Monaſterium Montis Morcini deberet ſoluere foculare, prout ſoluunt aliæ Eccleſiæ, Monaſteria, & loca Pia, fuit declaratum per Breue Sixti IV. dat. die 13. Martij 1463. fol. 75. Nicolaus V. reſpectu etiam focularis reuocauit omnes conceſſiones, & priuilegia, vt in eius Breui regiſtrato in 4. libro Cam. Apoſt. Peruſ. fol. 76. Presbyteros, Monachos, & Tertiarios debere ſoluere foculare, fuit etiam declaratum per literas Sacræ Conſultæ ſub die 7. Nouembris 1576. in 7. regiſtr. Comm. fol. 93. De anno 1568. 8. Martij in Camera Apoſtolica fuit concluſum, & declaratum, quod priuilegia conceſſa Tertiarijs compræhenderent perſonas particulares habitum geſtantes, non autem filios, vel familiam, & tenerentur ad ſolutionem omnium onerum realium, & perſonalium, excepta rata tangente propriæ perſonæ, vt in quodam libro Cam. Apoſt. Peruſ. incipien. De anno 1492. fol. 71. quod Tertiarij deberent ſoluere, adſunt literæ Cardinalis Camerarij ſub die 24. Februarij 1593. in 7. regiſtr. fol. 170. & aliæ ſub die 22. Martij 1595. in d. 7. regiſtr. fol. 181.

Error quomodo corrigatur cap. 13.
De pœnis, & illarum remiſſione cap. 14.
De monetarum valore cap. 15.
Solutio focularis reſpectu Ciuium quanta ſit cap. 16.
Reſpectu autem Ruſticorum cap. 17.
Cataſtrum eſt liber, in quo bona deſcribuntur pro tributo num. 1. & ſeqq.
Armarium quid ſignificet num. 6.
Cataſtrum an, & quando probet num. 8.

Caput I.

IN Armario Perusino (qui eſt locus, vbi Cataſtrum, ſiue liber æſtimi ſeruatur) ſunt quędam Conſtitutiones, ſeu Regulationes, quæ obſeruandæ omninò ſunt Statut. rubr. 98. in addit. lib. 1. fol. 44. Sunt etiam Ordinationes multæ ſub die 8. Aprilis 1494. in 4. regiſtr. fol. 125. Nullus Iudex poteſt ſe intromittere in aliquas cauſas Armarij, & ad Dominos Officiales ſpectant etiam in vim appellationis Stat. rubr. 144. lib. 1. fol. 50. Cataſtrum debet fieri diſtinctè, & quilibet debet facere ſibi deſcribi ſua bona, aliàs deſcripti tenentur ad ſolutionem totius libræ focularis, vt in lege Dominorum Priorum per Legatum confirmata de anno 1507. die 25. Octobris in 4. regiſtr. fol. 195. Officiales debent habere Conſultorem, vt colligitur ex rubr. 97. §. item cum ad obuiandum in addit. eod. lib. 1. fol. 43.

De Officialibus Armarij. Caput II.

ELiguntur duo boni viri de ſex in ſex menſes in principio per ſacculum, vnà cum duobus Notarijs ead. rubr. 97. in princ. §. & volumus lib. 1. fol. 43. Et poſſunt cogi ad acceptandum huiuſmodi officium ibi, §. & quod dicti Notarij. Debent dicti Officiales, & Notarij aſſiduè de mane, & de ſero manere in dicto Armario ibidem §. & quod dicti Officiales. & poſſunt ad id cogi rubr. 123. lib. 1. fol. 46. Debent facere Inuentarium ſcripturarum, & illud vnà cum clauibus reſtituere ſucceſſoribus ead. rubr. 97. in princ. De libris Armarij prędicti debent facere copiam omnibus petentibus ibidem verſ. qui boni homines, ſed non permittere vt libri extrahantur ex dicto Armario, excepto libro Ordinationum, ſeu Regulationum, qui, de licentia tamen Dominorum Priorum, extrahi poteſt §. & non ſinat. cum §. ſeq. ead. rubr. Notarij de mandato Officialium debent facere ſummam librarum cuiuſcumque deſcripti rubr. 143. eod. lib. 1. fol. 50. Officiales prædicti, & Notarij principales finito eorum officio debent ſindicari rubr. 561. eodem lib. 1. fol. 124. Mutatio libræ non poteſt fieri niſi de conſenſu partium, & voluntate Officialium rubr. 99. fol. 44. eod. lib. 1. Debent Officiales prędicti vacaſſe à tali officio per tres annos rub. 73. §. fin. lib. 1. fol. 33.

De Notarijs Armarij. Caput III.

DVo Notarij, qui vocantur principales, eliguntur, vt ſupra, vnà cum dictis Officialibus d. rubr. 97. §. & volumus fol. 43. qui Notarij ſunt Iudices circa fraudes, quæ committerentur in huiuſmodi Cataſtris, vel Armario, nempe quando quis ſcienter, vel ignoranter omiſiſſet ponere bona, quæ poſſideret, vel poſuiſſet in ſuo aliena bona, vel alio modo libram defraudaſſet, & ipſi ſunt circa hoc executores d. rubr. 97. in addit. §. pen. lib. 1. fol. 44. vbi dicitur, quod lucrantur tertiam. Debent iſti antequam deſcribant rem in Cataſtro alicuius habere titulum inſtrumenti emptionis reſpectu valoris; de alijs verò titulis creditur iuramento rubr. 561. §. fin. vbi etiam hoc declaratur lib. 1. fol. 125. & in addit. d. rubr. 97. §. item ad obuiandum fol. 43. vbi etiam de qualitate inſtrumenti. Licet dictis Notarijs ſcribere, addere, delere, & minuere in libris quibuſcumque, & manu cuiuſcumque Notarij, dummodo tamen ſint iuxta formam Ordinamentorum, & de mandato Officialium, vel alterius ipſorum rubr. 106 lib. 1. fol. 45. vide d. §. item ad obuiandum. Extrahuntur etiam de ſacculo quinque Notarij vnus pro Porta ſingulis ſex menſibus, ad copiandum, & exemplandum ſcripturas in dicto Armario exiſtentes d. rubr. 97. §. & quod in dicto Armario, cum §. ſeq. Quibus ſcripturis ab aliquo eorum ſubſcriptis adhibetur plena fides ibidem §. fin. ante Addit. Non poſſunt deinde dicti Notarij habere idem officium per tres annos ead. rubr. §. & quod Notarij. Durante eorum officio non poſſunt habere aliud officium niſi per ſacculum rubr. 97. §. & quod dicti Notarij lib. 1. fol. 43. De iſtis Notarijs fit etiam mentio in Bulla nouæ Reformationis Iulij II. in 5. regiſtr. fol. 33.

De bonorum deſcriptione. Caput IV.

DEſcriptio debet fieri in Porta, & Parochia cuiuſcumque, ſi eſt Ciuis, rubr. 120. lib. 1. fol. 46. ſi verò eſt in Caſtro, vel Villa debet fieri, vbi quis familiariter habitat rubr. 122. d. lib. 1. fol. 46. Sed iſte functiones perſonales debet facere in loco, in quo habitat, quamuis alibi ſit

Coloni enim locorum Piorum non poterant reſtituere frumẽtum dominis Terrarum ſine apodixa Depoſitarij Communis reſpectu ſolutionis focularis, & hoc per legem Dominorum Priorum factam ſub die 25. Maij 1497. quæ fuit confirmata per Legatum die 18. Auguſti in 4. regiſt. fol. 124. vbi quod ſemper adeſt tacita obligatio, & ſequeſtratio pro huiuſmodi ſolutione. Verum modo non ſoluunt loca Pia foculare, neſcio autem an aliqua noua diſpoſitio ſuperuenerit, & dicam in ver. Clericus.

De bonis Ciuium, & illorum deſcriptione. Caput VI.

FOrenſes hoc eſt exteri, & Comitatenſes non poſſunt deſcribi, aut allibrari inter Ciues originarios, nec inter abſentatos, niſi cum deliberatione Dominorum Priorum, & Camerariorum rubr. 128. §. ſaluo lib. 1. fol. 47. Et debent eſſe triginta quinque vota alba Camerariorum rubr. 561. §. item quod in dicto d. lib. fol. 125. vbi videtur correcta d. rubr. 128. lib. 1. Et iſti in effectu ſunt, qui dicuntur Ciues ex priuilegio, & dicam in ver. Ciuis.

Bona quando, & quomodo ponantur de vno ad aliud Cataſtrum. Caput VII.

BOna quæcumque empta, vel acquiſita debent deleri de Cataſtro defuncti, vel primi poſſeſſoris, & deſcribi in Cataſtro ſucceſſoris rubr. 98. lib. 1. fol. 44. & rubr. 129. fol. 47. & rubr. 130. §. item ad hoc fol. 48. Si Ciuis emiſſet à Comitatenſe antequam mutetur Cataſtrum, debet iurare, quod dicta venditio ſit vera, & non ficta rubr. 116. §. & teneantur fol. 45. Empta autem non deſcribuntur emptori durante pacto, dummodo terminus non excedat tres annos rubr. 97. §. item cum ſæpe numerò in addit. d. lib. 1. fol. 43. Hæres ſtatim mortuo ſuo auctore, ſeu anteceſſore debet ſibi bona hæreditaria allibrare, & illius loco deſcribi facere rubr. 107. fol. 45. eod. lib. 1. Sed ſi hæres fuiſſet ruſticus, aut forenſis, tunc debet in ſuo Cataſtro apponere, vel de eis ſibi Cataſtrum conficere d. rubr. 107. & debet ibi fieri mentio cauſæ ſucceſſionis, aut aliorum titulorum reſpectiuè rubr. 128. §. & quia multi d. lib. 1. fol. 47. Debet etiam adnotari in margine Cataſtri caſſandi rubr. 116. d. lib. 1. fol. 45. De bonis acquiſitis per filios familias, quando pater nollet deſcribi in eius Caſtro, debet fieri deſcriptio in perſona filij, vt in rubr. 118. d. lib. 1. fol. 46. Sed ſi habitaret ſeorſum, & nihil poſſideret, non debet cogi ad faciendum ſibi fieri libram rubr. 97. §. item quia ſæpiſſimè in addit. d. lib. 1. fol. 44. De bonis pariter inter fratres diuiſis debet diuidi libra, & quilibet facere Cataſtrum ſeparatum rubr. 119. d. lib. 1. fol. 46. vide ſupra cap. 4. Bona, quæ in permutam conſequitur Ciuis loco non allibratorum, & non ſoluentium, ſed exemptorum, ſuccedunt pro concurrenti quantitate in locum permutatorum, & è conuerſo rubr. 97. in addit. §. 1. d. lib. 1. fol. 43. Sed non debent deleri de Cataſtro permutantis, quando eſſent data in permutam non ſubiecto, niſi primò res per non ſubiectum permutata, & tradita ponatur in Cataſtro ſubiecti, & æſtimetur rubr. 561. §. item quod per ſubiectum lib. 1. fol. 125. Quando Comitatenſis eſſet allibratus in duobus locis, debet tota eius libra fieri, & reduci in loco, in quo familiariter habitaret rubr. 122. d. lib. 1. fol. 46. Si allibratus in aliquo Caſtro receſſiſſet, & habitaſſet in alio loco domum propriam per duos annos continuos, poteſt petere ſe deſcribi in loco habitationis, ſi tamen ibi haberet maiorem partem ſuorum bonorum rubr. 104. d. lib. 1. fol. 45. Facit hoc ad effectum etiam, vt quis teneatur contribuere cum Vniuerſitate, cum qua eſt allibratus rubr. 145. d. lib. 1. fol. 50. vbi declaratur. Functiones perſonales tenẽtur facere per locum, in quo habitant, licet alibi ſint allibrati rubr. 124. eod. lib. 1. fol. 46. Caſtrum etiam, & Villa, ſi eſſet depauperatum, & diminutum, & non haberet octo focularia, tunc debet vniri viciniori, & in illius Cataſtro poni bona rubr. 131. lib. 4. fol. 39. Quando bona etiam libera fuiſſent data in dotem alicui ruſtico durãte tali matrimonio, ponuntur inter ſoluẽtia, & è contra, vt cap. ſeq.

Quomodo, & quando bona liberentur à ſolutione. Caput VIII.

SI allibrentur inter Ciues, vt ſupra dictum eſt, cap. 6. Quando bona ſoluentia darentur in dotem alicui Ciui, & de hoc fieret inſtrumentum, efficiuntur libera, donec tamen durat matrimonium rubr. 97. §. item quia lib. 1. fol. 43. Et è contra ſi maritus non eſſet allibratus ſunt ſubiecta rubr. 128. §. & quia plerumque eod. lib. fol. 47. & idem ſi eſſet ruſticus rubr. 117. d. lib. 1. fol. 46. Si eſſent occupata, vel ſublata à fluminibus rubr. 100. d. lib. 1. fol. 44. vel per alluuionem ablata, dummodo vnus ex Officialibus cum Notario accederet ad inſpiciendũ talem alluuionem rubr. 561. §. item quod dicti fol. 125. eod. lib. 1.

De Valore attendendo in Accataſtratione. Caput IX.

NOn poſſunt per Notarium bona deleri de vno, & poni in aliquo alio Cataſtro, niſi habito prius inſtrumento, vel fide venditionis, aliàs non tenet caſſatio d.rubr.97. lib.1. in addit. §. item ad obuiandum fol. 43. & bona empta pro maiori præcio, quàm ibidem eſſent æſtimata, debent poni in Cataſtro ſecundum præcium ipſius emptionis Stat. rubr. 115. d. lib.1. fol. 45. & ſemper in allibratione attenditur, quod eſt maius, nempe ſi æſtimatio eſſet maior præcio, illa, & non præcium attenditur, rubr. 125. eod. lib.1. fol.46. & ſic ſi præcium rei excederet æſtimationem, ponitur ſecundum præcium, ſi autem æſtimatio excederet præcium ponitur ſecũdum æſtimationem,ita vt ſemper maior quantitas allibretur rubr.561. §.fin. eod.lib.1. fol.125.

De focularibus mortuis, vt vocantur. Caput X.

QVando eſſent banniti, vel abſentati aliqui de aliquo loco, & in effectu non reperirentur eius bona, ſuper quibus pro datijs, collectis, & alijs oneribus poſſit haberi regreſſus, tunc ad inſtantiam Sindici illius Vniuerſitatis, vel illius, cuius intereſt, facta de prædictis fide Officialibus,& præcedente declaratione per eos, Vniuerſitas illius loci minimè grauari poteſt pro huiuſmodi abſentatis, & bannitis rubr.105.lib.1. fol. 45. & pariter quando eſſent mortui, vel abſentati aliqui de aliquo loco alienatis, vel adiudicatis bonis,vel ſi bona reuerſa eſſent ad extraneos, tunc libra ad petitionem Sindici Caſtri,vel loci illius, debet caſſari per dictos Dominos Officiales d. lib. 1. rubr. 111. fol. 45. & rubr. 126. §. fin. fol. 47. Et in effectu omnia, & ſingula focularia mortua, & abſentata de Ciuitate, & Comitatu cum omnibus eorum bonis debent tolli, caſſari, & deleri de libro libræ, & Cataſtri talis Vniuerſitatis, ſtatim facta fide per tres teſtes dictis Officialibus, & debet pro tali rata dictæ Vniuerſitati diminui libra, vt latiùs in rubr.140. lib. 1. fol. 50. & etiam in rubr. ſuperiori 126. fol. 46. vbi quod Sindicus loci habens ad hoc ſpeciale mandatum debet inſtare pro tali caſſatione huiuſmodi focularium mortuorum abſentatorum, ſeu depauperatorum, vbi de modo citandi, & agendi in tali, & ſimili caſu rubr.140. d.lib.1. fol.50. Vniuerſitates autem non poſſunt inducere teſtes de ſua Vniuerſitate in eius fauorem rubr. 109. eod. lib. 1. fol. 45.

De Libra. Caput XI.

LIbra Ciuium, & etiam foreNſium allibratorum in Ciuitate, vel inter abſentatos de Comitatu debet fieri, & facta intelligitur ad minus viginti quinque librarum ad groſſam, & allibratorum in Comitatu ad minus quinque librarum ad groſſam rubr.132.lib.1. fol.48. Quilibet tamen poteſt augere libram ad ſuum arbitrium, etiam quod bona ſtabilia non aſſignaret rubr. 135. d. lib. 1. fol. 49. decem autem libræ ad minutam faciunt vnam libram ad groſſam. Libra minuta valet ſolidos 20. & ſic baiocchos 12. & ½. vnde libra groſſa valebit florenis duobus, & ſic ſcutum vnum, & baiocchos 25. Solidus enim eſt trium quadrantium, ad rationem 24. quatrenorum pro quolibet groſſo, & ſic ſolidos octo hodie faciunt quatreni 25. & ſic baiocchos 5. vide infra cap. 15.

De Libra mortua. Caput XII.

LIbram mortuam etiam vocat Sixtus V. in ſua Bulla ſuper confirmatione rerum geſtarum, per Reuerendiſſimum D. Maluaſiam tunc Viſitatorem in hac Ciuitate, quæ vt ibi dicitur, ſoluitur per eos, qui nihil prorſus poſſident, quam dictus Pontifex mandauit ibi omnino deleri, & iuxta dictam Bullam Theſaurarius Apoſtolicus per literas mandauit caſſari huiuſmodi libram mortuam, vt in eius literis in 7. regiſtr.fol.144. In Statuto cauebatur,quod ſi quis haberet libram mortuam, & vellet ponere bona in ſuo Cataſtro, talis libra mortua deberet deleri, & fieri libra pro bonis, ita tamen, quod Ciuis minimum deberet habere viginti quinque libras ad groſſam, & Comitatenſis quinque rub. 133. in fin. lib. 1. fol. 48.

De errore corrigendo. Caput XIII.

POſſunt menſurari Terræ, quando dubitaretur de errore menſuræ, de mandato tamen Officialium,& ſumptibus petentis rub.110. lib. 1. fol. 45. ſi etiam appareret de euidenti errore libræ debet reduci ad veritatem rubr. 133. fol. 48. eod. lib. 1. & etiam circa nomina, ſi res eſſet bis ſcripta, & adſcripta duobus, vel ſi eſſet deſcripta vni, & deberet adſcribi alteri, vel ſi eſſet erratum in nomine, pronomine, & ex quauis cauſa appareret de errore rubr. 134. eodem lib. 1. fol. 48.

De

CAVALCATA, ſeu Conuenticula.

SVMMARIA.

Caualcata, ſeu Conuenticula punitur in princ. & in adnot num. 1.
In funeralibus coitiones hominum prohibentur ex Stat. verſ. Prohibentur.
Statutum puniens coadunantes gentem in quot hominibus verificetur num. 2.

CAualcatas facere cauſa capiendi tenutam, ſeu poſſeſſionem alicuius rei ſine iuris cognitione eſt prohibitum Stat. rubr. 99. §. præterea volumus il primo lib. 3. fol. 36. quod idem pariter fuit prohibitum ſub grauiſſimis pœnis per Sixtum V. in eius Bulla dat. 11. Kal. Martij 1588. quæ eſt in Bullario nouo tom. 2. conſt. 75. pag. 617. & vide Bannimenta Generalia num. 46. & 47. Prohibentur etiam huiuſmodi coitiones in funeralibus rubr. 48. lib. 1. fol. 27.

Adnotationes.

Conuenticula illicita † punitur etiam in *l. conuen-*
1 *ticulam. C. de Epiſc. & Cler.* Quando, & quatenus liceat facere conuenticulas, & caualcatas ad declarationem dictæ Bullæ Sixti V. vide reſponſa apud *Farinacc. conſ. 65. lib. 1. & ibi Adden.* Statutum puniens † coadunantes gentem in quot hominibus verifi-
2 cetur vide *Bart. in l. 1. num. 2. ff. de prob.*

CAVSA.

SVMMARIA.

Cauſæ debent cognoſci coram Iudicibus Ordinarijs in princ.
Legatus de latere auocat cauſas ex Prouincia verſ. Legatis de latere, & num. 6.
Idem in Gubernatore verſ. ex ſtylo.
Cauſæ ordinariæ, & ſummariæ quæ verſ. De cognitione.
Cauſæ inſtantia quando non currat verſ. Inſtantia autem.
Cauſa quot modis accipiatur num. 1. & ſeq.
Accipitur pro controuerſia Iudiciali, ſeu exercitio litis num. 2.
Cauſa an incipiat ante litis conteſtationem num. 4.
Statutum loquens in cauſis ciuilibus, an habeat locum in criminalibus, vel mixtis num. 5.

DOmini Priores, & Camerarij ſub 5. Martij 1474. condiderunt legem, quòd cauſæ cognoſcerentur coram Iudicibus Ordinarijs Ciuitatis, vt in libro geſtorum dicti anni fol. 30. & in Stat. vol. 4. rubr. 144. fol. 42. quam legem confirmauit. Deinde Sixtus IV. vt in 4. regiſtr. Comm. fol. 39. vbi etiam prohibuit auocationem ſub pœna excommunicationis, cuius Breue confirmatum fuit per Alexandrũ VI. ſub die 15. Octobris 1493. in d. 4. regiſtr. fol. 110. vbi loquitur præſertim de cauſis vertentibus coram Conſulibus, Auditoribus, & alijs Camerarijs, & Iudicibus Ordinarijs dictæ Ciuitatis. Sunt diuerſæ Bullæ diuerſorum Summorum Pontificum circa hoc regiſtratæ in d. 4. vol. ſub rubr. 145. & ſeqq. Gregorius XIII. mandauit cognoſci primas, & ſecundas cauſas coram Iudicibus Ordinarijs, vt in eius Breui ſub die 13. Decemb. 1572. in 7. regiſtr. fol. 72. Legatis de latere conceditur in eorum facultatibus à Pontifice, quòd poſſint auocare cauſas ex Prouincia, & committere eorum Iudicibus Ordinarijs, vt habetur præ-
A ſertim in Breui Leonis X. in 5. regiſtr. fol. 50. A
Ex ſtylo, & conſuetudine etiam Gubernatores Peruſiæ ſolent ad eorum libitum auocare cauſas tam in prima, quàm in ſecunda inſtantia, & tam ciuiles, quàm criminales, & committere in hac Ciuitate, vt patet fides DD. Cauſidicorum ſub die 3. Ianuarij 1589. & præſertim ex Ciuitate Typherni, vt in alia fide eiuſdem Collegij die 26. Ianuarij 1593. & dixi ver. Appellatio cap. 2. Ad materiam vide etiam ver. Forum. De cognitione ordinaria cauſarum ciuilium, & de illarum expeditione habetur Statut. vol. 2. rubr. 2. fol. 2. De ſummaria autem cognitione rubr. 3. d. 2. vol. & dicam ver. Iudicium. Inſtantia autem cauſæ non currit durante compromiſſo facto Statut. d. rubr. 2. §. ſi verò tempus d. lib. 2. fol. 3. & de hac materia vide ver. Deſertio.

Adnotationes.

1 Cauſa propriè, † & ſecundum Philoſophos loquendo, eſt id, à quo aliud prouenit, & diuiditur in materialem, formalem, efficientem, ac finalem. In ma-
2 teria autem noſtra † accipitur pro controuerſia Iudiciali, ſeu exercitio litis. *Bald. conſ. 106. num. 2. vol. 2. Aſin. in Prax. Iudic. rubr. 1. cap. 1. num. 9.*
3 & in hac ſtrictiori ſignificatione differt † à quæſtione lite controuerſia, & diſcordia. *Aſin. vbi ſup. num. 1. & ſeqq.* vbi quod modis accipiatur refert *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 1. num. 44. & cap. 47. num. 84.*
4 An incipiat † ante litis conteſtationem vide *Aſin. d. loco num. 10. & ſeq. Carpan. d. cap. 1. num. 42.* Sta-
5 tutum loquens † in cauſis ciuilibus, an habeat locum in cauſis criminalibus, vel mixtis vide eundem *Aſin. d. loco cap. 4. num. 1. & ſeqq.*
6 A De Bulla Pij IV. † prohibente Gubernatores auocare cauſas, quod non liget Legatos de latere vide *Corn. conſ. 253. lib. 3,* & dicam ver. Legatus de latere.

CAV.

De pœnis, & illarum remiſsione. Caput XIV.

DOmini Priores habent omnimodam facultatem condemnandi, vel abſoluendi in totum, vel in partem quoad pænas contentas in dictis Statutis, & Regulationibus Armarij rubr. 97. in fine eod. lib. 1. fol. 44.

De valore, & qualitate monetarum. Caput XV.

SOlidus de quo fit mentio ſupra Cap. XI. eſt trium quatrenorum, ad rationem 24. quatrenorum pro quolibet groſſo, ſed ſolidi octo hodie faciunt quatrenos 25. & conſequenter baiocchos 5. quatuor denarij faciunt vnum quatrenum. Quando autem in Cataſtro dicitur, tale petium Terræ eſt æſtimatum libr. 20. ſolid. 10. denar. 2. intelligitur ad rationem libræ ad minutam. Quando autem dicitur, quod quis habet 30. libras intelliguntur libræ ad groſſam. Solidi 20. faciunt libram vnam paruam, ſiue ad minutum. Libræ autem quinque faciunt florenum vnum. decem minores libræ faciunt vnam maiorem, ſiue ad groſſam; & hæc facit florenos duos.

De ſolutione focularis reſpectu Ciuium. Caput XVI.

VSque ad libras 25. Ciues reſpectu bonorum ſolutioni focularis ſubiectorum ſoluunt ſolidos 45. qui conſtituunt baioc. 28. quatr. 1. A 25. vſque ad 40. florenum vnum, florenus autem in hac materia conſtituit baioc. 56. quatr. 1. A 40. vſque ad 100. incluſiuè florenum vnum, ſolid. 45. & ſic baioc. 84. quatr. 3. A 100. vſque ad 200. incluſiuè florenos duos, & ſic ſcutum vnum baioc. 12. ½. A dicta ſumma vſque ad infinitum ſoluuntur ſolidi 45. pro quolibet centenario librarum vltra dictas libras 200.

De ſolutione focularis reſpectu Ruſticorum. Caput XVII.

RVſtici ſoluunt reſpectu graduum, qui in totum ſunt ſeptem, & reſpectu libræ, cum vltra gradum debeant ſoluere denarios 21. & ⅚. pro qualibet libra, & conſequenter pro omni decina librarũ ſolidos 18. & ſic baioc. 11. quatr. 1. ⅙. in circa, qui faciunt ſcutum 1. baioc. 12. ½. pro quolibet centenario librarum: Solutiones autem reſpectu graduum fiunt, & regulantur hoc pacto.

Primus gradus vſque ad libras decem incluſiuè ſoluit ſolidos 60. baioc. 37. ½.

Secundus. A decem vſque ad 25. ſolidos 80. baioc. 50.

Tertius. A 25. vſque ad 50. florenum vnum, & ſolid. 45. baioc. 87. ½.

Quartus. A 50. vſque ad libras 100. florenos duos, ſcut. 1. baioc. 12. ½.

Quintus. A 100. vſque ad 200. florenos tres, ſcut. 1. baioc. 68. quatr. 3. ½.

Sextus. A 200. vſque ad 300. florenos quatuor, ſcut. 2. baioc. 25.

Septimus. A 300. vſque ad infinitum florenos quinque, nempe florenos ad rationem 90. ſolidorum pro quolibet floreno, ſcut. 2. baioc. 81. quatr. 1.

Adnotationes.

1 Cataſtrum † vox eſt ſono potius, quam ſignifica-
tione, Græca. Eſt autem apud nos liber, in quo bo-
na ſtabilia Ciuium ſolent deſcribi, & æſtimari ad tri-
buta colligenda; & huiuſmodi tributum dicitur ſolu-
tio per æs, & libram: quod perinde accipi debet, ac
ſi diceremus, tributum iuxta vires, & modum facul-
tatum cuiuſcumque, & hoc verbo vtitur. *Bart. in l.*
forma. § illam æquitatem. & § ſi cum ego. ff. de cenſib.
vbi quod pro bonis à flumine exportatis debet mi-
nui libra ab Officiali ſuper Cataſtro, & vide *Prate.*
in lexico ver. Cataſtrum, & eſt idem, quod alij dicunt
2 Aeſtimum, † qui liber, quod Cataſtrum appelletur à
Peruſinis, *poſt Bal. ſcripſit Feſtaſ. de æſtim. & collect.*
3 *cap. 1. num. 3.* & eſſe ſacriſtiam Peruſinorum, † & de-
bere cuſtodiri ſicut rem ſanctiſſimam, & ſacrarium,
& vitam Ciuitatis dixit *Bald. conſ. 294. in fin. lib. 4.*
in quo conſilio agit, an ſtante Statuto contra Comi-
4 tatenſes † filius naturalis ex Patre Comitatiuo debeat
poni in Cathalogo Ciuium. Noſtrum Cataſtrum eſ-
5 ſe diſtinctum in tres partes, † videlicet, Ciuium, Co-
mitatenſium, & Forenſium, inter quos deſcribuntur
incolæ, ſcripſit *Corn. conſ. 194. num. 4. in fin. lib. 4.*
Locus autem, in quo retinetur appellatur Armarium,
6 † quæ vox etiam in Iure ſignificat locum, vbi libri re-
ponuntur *l. 3. ff. de ſuppell. leg. l. librorum. §. chartis.*
ff. de leg. 3. Gloſ in l. vulgaris. ff. de furt. De Com-
muni Peruſiæ, quòd ſtatuerit, vt omnes Poſſeſſiones
7 † eſſent tributariæ, & conſequenter ex hoc Collectæ,
quæ pro rebus imponerentur, eſſent onus reale, &
propterea, quod ad illas Collectas Eccleſia teneantur
tur loquitur *Bar. in l. fin. num. 2. C. de exact. tribut.*
lib. 10. quem refert *Bero. conſ. 150. num. 19. lib. 3.*
Sed quoad Eccleſiaſticos dicam in ver. Clericus. An
8 & quando probet † Cataſtrum vide *Maſcard. de Pro-*
bat. lib. 1. concluſ. 273. Pacian. in ſim. lib. 1. cap. 46.
num. 10. & ſeq. & latius Genua de ſcript. priu. lib. 5.
tit. de libr. Aeſt. pag. 273. & ſeqq.

CAVSIDICVS, ſeu Procurator.

SVMMARIA.

Cauſas agere, vt quis poſſit requiſita in princ. & vide verſ. De anno.

Cauſidicorum Collegij conſtitutiones referuntur verſ. Ad Procuratoris officium.

Fides ſuper ſtylo à Collegio Cauſidicorum qualiter fiant verſ. Fides. Defertur eis vt num. 8.

Forenſes ex Prouincia tamen, debent admitti in Collegium Cauſidicorum verſ. De anno.

Procurare poſſunt omnes pro certis perſonis, ſed gratis ibidem.

Agere, & ſe defendere poteſt quis per ſe, vel alium habentem legitimum mandatum verſ. Anno verò.

De ſalario, & mercede Procuratorum verſ. Super ſalario, & num. 7.

Cauſidicus quis dicatur num. 1.

De Statuto quod quis non poſſit procurare niſi ſit de Collegio num. 2.

Cauſidicus cogitur patrocinium acceptare num. 3.

Cauſidicos eminentiores Iudex aſſignat vtrique parti num. 4.

Procuratoris officium an ſit vile num. 5.

Acquiſitum à Cauſidico dicitur peculium quaſi Caſtrenſe num. 6.

LIcet aliàs per Statuta eſſet prouiſum circa electiones, & approbationes Procuratorum, illorumque qualitates, & ſtudia, vt latè in rubr. 597. quæ eſt fine lib. 1. fol. 130. & Iulius II. ſtatuiſſet, quod forenſes non poſſent procurare in hac Ciuitate, & quod Ciues procurare volentes, deberent approbari à DD. Conſultoribus Collegiorum Mercantiæ, & Cambij, vt in eius Breui dat. 17. Iulij 1511. in 5. regiſtr. fol. 25. Tamen prædicta reſpectu approbationis, & electionis nunquam habuerunt locum, nec vſu recepta fuerunt, ſed de anno 1573. Collegium DD. Procuratorum fuit reformatum per DD. Priores Ciuitatis Peruſiæ cum quampluribus capitulis, quæ reformatio, & capitula fuerunt confirmata per quamplures Gubernatores, & præſertim per D. Io: Thomam Sanfœlicium ſub die 1. Octobris 1573. per D. Montem de Valentibus ſub die 4. Nouembris 1574. per D. Ghiſlerium ſub die 29. Ianuarij 1577. & ſucceſſiuè per alios, & tandem ſpecificè per Breue Gregorij XIII. ſub die 1. Octobris 1579. in quibus reformationibus, & capitulis hęc præcipua habentur. Ad Procuratoris officium exercendum debent aggregari, qui ſint Ciues originarij Peruſini, bonorum morum, laudabilis vitæ, optimæ conditionis, & famæ, qui etiam debent operam dediſſe literis legalibus per quinque annos, & per duos annos ſub aliquo ex dictis Procuratoribus practicę incubuiſſe, vt in cap. 1. licet deinde in reformatione, & addit. factis dictis capitulis ſub die 2. Nouembris 1580. fuerit declaratum, quod Ciuis originarius intelligeretur ille, qui verè natus, & educatus fuiſſet Peruſiæ ex patre, vel cum patre ciui, aut in dicta Ciuitate poſt priuilegium Ciuilitatis obtentum à ſe per decem annos continuos habitaſſet. Non poteſt recipi, qui ab aliquo alio Collegio fuiſſet repulſus cap. 12. De modo procedendi in illorum approbatione, & aggregatione, & de rigoroſa perquiſitione, ac rigoroſo examine & de ſolutione facienda per aggregatum cap. 4. & in reform. & cap. 5. & in reform. Decanus, & Vicedecanus, qui ſint cap. 2. De obedientia, & reuerētia præſtanda eiſdem cap. 3. De iuramento, quod pręſtat aggregatus in principio, præſertim de fideliter, legaliter, cum bona fide, & recta conſcientia exercendo, iuſtas cauſas defendendo, iuſtitiam, & veritatem amplectendo, & cognito iniuſtam cauſam aſſumpſiſſe, illam penitus derelinquendo, & in eam ſe amplius non intromittendo, nec dando malum conſilium, auxilium, opem, vel conſilium in rebus illicitis, Statuta Ciuitatis, & Superiorum Conſtitutiones, & ordinationes obſeruando, Pupillos, viduas, pauperes, & miſerabiles perſonas pro viribus gratis, & amore Dei tuendo, pacta de quota litis nullo modo faciendo, & multa alia, de quibus in cap. 6. & in Conſtitutione Cardinalis Vrbini cap. 19. Singuliſque annis tempore Paſchali, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini tenentur confiteri, & aſſumere Sanctiſſimum Sacramentum Euchariſtiæ, & hæc feciſſe infra quintam diem per fidem docere debent, vt in cap. 7. De congregatione facienda, & de pœna ſoluenda per inobedientes cap. 8. De præcedentia inter ipſos in omni actu cap. 9. De non iurgando, ac ſuperfluis, & iniurioſis verbis vtendo etiam contra litigantes cap. 10. Quod nemo Procuratorum in cauſam alterius Procuratoris cœptam ſe intromittat, niſi de licentia illius Procuratoris primi cap. 11. Quod nemo Procuratorum accipiat cauſas contra Communitatem, aliquod Collegium, vel alium Procuratorem, niſi licentia prius petita cap. 13. De pace inter ſe habenda, & de concordia cauſarum tractanda inter litigantes cap. 14. De diebus feſtiuis obſeruandis cap. 15. De indumento, & veſtibus Procuratorum cap. 16. De reſtitutione ſcripturarum, & proceſſuum cap. 17. De Procuratore pauperum cap. 20. De anno 1613. die 3. Februarij emanarunt literæ à Sacra Conſulta ſuper ijs, qui exercere poſſent officium Procuratoris, & mandatur, vt in Collegium debeant admitti etiam oriundi ex Prouincia ſubiecta Gubernio, & quod ij, qui non ſunt de Collegio poſſint procurare pro amicis, conſanguineis,

pupillis,

pupillis, orphanis, viduis, & alijs miſerabilibus perſonis. Sed poſtea ſub die 6. Martij eiuſdem anni fuit declaratum per alias literas, quod procurantes pro amicis tenerentur patrocinari gratis, abſque eo, quod valeant clientulos conuenire, aut aliquod pro mercede ab eis petere. Anno verò 1623. die 17. Septembris. exiſtente Legato de latere Peruſiæ, & Vmbriæ Eminentiſſimo Cardinali Boncompagno, R. P. D. Marcus Antonius Cuccinus illius Vicelegatus, mandauit, vt in futurum quilibet, qui in ſuis cauſis agendis, & defendendis opera, & auxilio Procuratorum in ſupradicto Collegio deſcriptorum vti noluerit, quorum tamen vſus ſit cuilibet licitus, & permiſſus, poſſit, & valeat per ſe metipſum, vel aliam legitimam perſonam ab eo legitimum mandatum habentem, cauſas ſuas agere, & defendere, & quilibet Notarius Actuarius teneatur, & debeat recipere quaſcumque comparitiones, propoſitiones, reſponſiones, proteſtationes, & quaſlibet alias inſtantias, & acta, quæ coram ipſo fierent tam à principalibus, ſiue Actoribus, ſiue Reis, quàm etiam ab eorum legitimis procuratoribus, & dictas comparitiones, reſponſiones, proteſtationes, inſtantias, & acta ſcribere, & ſuper illis quodlibet decretum ordinarium, & ſibi ex generali commiſſione permiſſum facere, vel ſi requiratur Iudicis cauſæ decretum ſpeciale dictas comparitiones, propoſitiones, reſponſiones, proteſtationes, inſtantias, & acta coram eo, vel pro tribunali ſedente, vel in Camera, prout opus erit, ſeu negocium requiret, legere, vt ab eo congruum fiat decretum. Quæ diſpoſitio fuit confirmata per Sanctiſſimum Dominum Noſtrum Papam Vrbanum VIII. per Breue datum die 3. Iunij 1624. quod ad inſtantiam Dominorum Priorum, & Collegij vtriuſque Iuris Doctorum, mandauit exequutioni mandari, & obſeruari Eminentiſſimus Cardinalis Veroſpius tunc Gubernator ſub die 27. Iunij eiuſd. & hæc omnia fuerunt impreſſa apud Naccarinos de dicto anno 1624. Vide ad materiam Cauſidici aliqua ver. Aduocatus, & ver. Mandatum procuræ. Super ſalario, ſeu mercede Procuratorum vide Conſtit. Cardinalis Vrbini rubr. 27. & 28. Et in Aduocatis, & Procuratoribus Vniuerſitatum conductis pro certo tempore, vel pro vno anno, quòd non poſſint petere ſalarium pro tempore futuro, niſi denuo fuerint conducti pro alio tempore, vide
A Conſtit. Marchiæ lib. 2. cap. 26. A Fides ſuper ſtylo non poſſunt fieri à Cauſidicis, niſi Collegio conuocato, & niſi fuerit data copia cuilibet ſaltem per diem ante, vt in decreto ſub die 21. Au-
B guſti 1615. B

Adnotationes.

1 Cauſidicus dicitur, † qui in cauſis verſatur. *Aſin. in prax. in princ. cap. 1. num. 8.* Collegium Procuratorum Peruſiæ, & in eo deſcriptos laudat *Hond. conſ.*
2 81. *num.* 57. *lib.* 1. De Statuto Ferrariæ, † quod non poſſit quis eſſe Procurator, niſi ſit approbatus in Collegio Procuratorum, vide *Farinacc. conſ.* 85. *num.*
3 51. *& ſeqq. lib.* 1. Cogitur Cauſidicus † patrocinium aſſumere. *Bal. in l. eum qui res. num.* 13. *C. de Procur. & dixi verb. Aduocatus. num.* 2. Si vna ex parti-
4 bus ‡ elegerit eminentiores Cauſidicos, ſuccurritur alteri à Iudice, qui debet eas ex æquare eſt *text. in l. prouidendum. C. de poſtulan.* Procuratoris officium
5 † quando ſit vile. *Honded. d. conſ.* 81. *num.* 13. *& ſeq. & num.* 55. *cum ſeq. lib.* 1. Acquiſitum à Cauſi-
6 dico † filio familias dicitur peculium quaſi Caſtrenſe, maximè in hac Ciuitate, ex dictis ſupra. *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 483. num. 254. & ſeqq. Paſcal. de Virib. patr. pot. par. 1. cap. 3 num. 4.*
A Vide *Caballin. in gloſ. ad d. Conſt. March. cap.*
7 26. *lib.* 1. Aduocato † exercenti etiam officium Procuratoris debetur duplex ſalarium. *Gayl. pract. obſeru. lib. 1. obſeru. 44. num. 8.* & in Procuratore exercente officium Aduocati vide *Granut. theorem.* 12. *ſub num.* 8.
8 B Fidei Collegij Cauſidicorum † defertur à Rota, *vt in Peruſina Fideicommiſſi de Bigazzinis 7. Februarij 1605. coram Litta, quæ eſt poſt tract. deciſ. 20. num. 8. & in Peruſina Hæreditatis de Amicis 28. Nouembris 1616. coram Buratto, quæ eſt in calce deciſ. 35. num. 31. & in Peruſina Bonorum 8. Martij 1627. coram Reuerendiſſimo Coccino Decano, quæ pariter eſt in fine deciſ. 47. num. 5.*

CAVTIO.

SVMMARIA.

Cautio de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo poteſt peti ab Artifice conuento coram Camerario ex Stat. Forenſis tenetur cauere verſ. Debet etiam.
Cautio quomodo accipiatur num. 1.

CAutionem de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo in cauſa reconuentionis poteſt petere Artifex, qui eſſet conuentus coram ſuo Camerario à non Artifice, dummodo tamen detur reconuentio intra tres dies, quia alias cautio intelligeretur caſſa Stat. rubr. 81. §. ſtatuimus inſuper lib. 5. fol. 36. Debet etiam præſtare forenſis, qui vellet agere cum Peruſino dicam ver. Satiſdatio vbi alios caſus ponam, & prius ver. Fideiuſſio.

Adnotationes.

De cautione de ſtando Iuri, & iudicatum ſoluendo vide *Pyrr. Maur. de fideiuſſ. par. 1. ſect. 2. cap. 1. & 2.*
1 Cautio † propriè accepta intelligitur de nuda à fideiuſſoribus, ſeu à pignoribus non à ſtipulatione. *Gloſ. & DD.*

trieulato, & quinque teſtibus verſ. Ceſſio facta.
Ceſſionarius aliquando debet cauere antequam audiatur verſ. Ceſſionarius.
Ceſſionarius Ciuitatis procedit vt Ciuitas contra debitores verſ. Ceſſionarij.
Solutio vbi ſit cum pecunijs debitoris non ſuffragatur ceſſio num. 1. Declara vt num. 2.

CEſſio non tenet, nec valet vbi eſt facta pro minori ſumma de credito, ſolutionis cuius non ceſſit dies Stat. rubr. 215. §. & fraudibus lib. 3. fol. 65. de quo dicam ver. Vſura. Si fieret de iuribus, ſeu bonis litigioſis pariter non valet Stat. rubr. 10. lib. 2. fol. 5. & rubr. 205. lib. 3. fol. 61. & dicam ver. Lis. Nec tenet ceſſio facta à forenſi contra Ciuem Stat. rubr. 145. in princ. lib. 3. fol. 50. & dicam ver. Forenſis. Punitur cedens iura de aliqua re ſi occaſione illius trahendus eſſet quis ad Curiam extra diſtrictũ Peruſiæ Stat. rubr. 130. §. & ſi quis alicui lib. 3. fol. 47. Ceſſio facta titulo lucratiuo non valet niſi ſit facta manu Notarij matriculati in Collegio Notariorum, & cum præſentia quinque teſtium Statut. rubr. 205. lib. 3. fol. 61. de quo vide ver. Donatio. Ceſſionarius habens ius ceſſum à perſona religioſa, vel ab aliquo forenſi non auditur niſi præſtita ſatis datione Stat. rubr. 4. lib. 2. fol. 4. dicam ver. Satis datio. Ceſſionarij Ciuitatis poſſunt procedere contra debitores prout ipſa Ciuitas Stat. rubr. 346. lib. 1. fol. 95. quomodo autem Ciuitas procedere poſſit dicam ver. Debitores Ciuitatis.

Adnotationes.

De Ceſſione iurium, & actionum habes tractatus aliquorum *in tom. 3. par. 2. tract. impreſ. ſub ſigno Aquilonis pag. 72. & ſeqq.* De Ceſſione prohibita à Statuto vide latè per *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 445. & ſeqq.* Vbi ſolutio fit † cum pecunijs princi-
1 palis debitoris non poteſt obtineri ceſſio. *Bart. in l. Modeſtinus. num. 4. & ibi etiam Caſtr. num. 4. verſ. in nihilum autem. & ſub num. 5. verſ. nam principali. ff. de ſolut. Rota coram Ludou. deciſ. 68. num. 4. & 5.* Declaratur † hoc dictum *in Peruſina Pecuniaria 10.*
2 *Maij 1628. & 14. Ianuarij 1629. coram R. P. D. Vbaldo*, quæ deciſiones ſunt impreſſæ in fine *deciſ. 112. num. 2. & ſeqq. & deciſ. 113. num. 2. & ſeqq.*

CESSIO BONORVM.

SVMMARIA.

Ceſſio bonorum quomodo fiat ex Stat. & Bullis vbi de Pileo viridi in princ.
Obligatus in forma Cameræ, à quo Iudice admittatur ad ceſſionem verſ. Quoad debitores.
Statutum mandans fieri ceſſionem cum ignominia debitoris non valet num. 2.
Ceſſionis bonorum exceptio an admittatur contra inſtrumentum num. 3.
Ceſſionis beneficio an poſſit renunciari cum iuramento, & an ſit neceſſaria abſolutio num. 4.
Cedens remanet dominus bonorum, nec creditor poteſt illa accipere propria auctoritate, & quid agendum poſt ceſſionem num. 5.

CEſſio bonorum quomodo fiat Statut. rubr. 158. vol. 4. fol. 47. vbi de edictis faciendis ante ceſſionem, de ceſſione ipſa facienda in publico, & de eundo per plateas cum duobus præ-
A conibus. A Adſunt plures Conſtitutiones Pontificiæ de materia loquentes, & præſertim Pij IV. in eius Conſtit. 39. in Bullar. nou. tom. 2. pag. 53. vbi de deferendo Pileo viridi, quæ licet videatur loqui in Vrbe, tamen Collegium DD. Cauſidicorum ſub die 30. Auguſti 1589. fidem fecit, quod Bullæ Summorum Pontificum loquentes ſuper delatione Pilei viridis, per eos, qui cedunt bonis, fuerunt ſemper, & ſunt in viridi obſeruantia, & contra inobedientes fuit deuentum ad plura genera pœnarum, & ſi qui fuerunt, vel ſunt, qui non obſeruarunt, & non fuerunt puniti, id fuit, quia fuerunt ſpecialiter gratiati, accedente conſenſu maioris partis creditorum. Quoad debitores obligatos in forma Cameræ, quod ſolus Auditor Cameræ admittat ad huiuſmodi beneficia adeſt Conſtit. Pauli V. in Bullar. nou. XX. tom. 3. pag. 215. §. 26. Sed de anno 1608. die 13. Februarij Eminentiſſimus Cardinalis Creſcentius tunc Cameræ Apoſtolicæ Auditor dedit literas ad Gubernatorem tunc temporis Peruſiæ, conferendo eidem facultatem admittendi carceratos in vim mandatorum à ſuo tribunali relaxatorum, ad huiuſmodi beneficium per ſe ipſum, ſeruata forma Motus proprij, abſque eo, quod expectari deberent amplius literæ eiuſdem ſuper hoc.

Adnotationes.

1 Vide *Mattheum Brunum* † *in tract. de ceſſ. bonor. Carol. de Graſſ. in tract. de except. ad Stat. except. 17. & 32. Mauſon. de cauſ. execut. lib. 1. lim. 5.*
A Super ſimili Statuto † vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 408. 409. & 410.* Poſſet dubitari de validi-
2 tate huius noſtri Statuti, ex quo mandat fieri ceſſionem cum ignominia debitoris, ſufficit enim, quod fiat coram Iudice. *Rolan. conſ. 7. num. 9. & ſeqq. lib. 2.*
3 Exceptio † ceſſionis bonorum an admittatur contra inſtrumentum habens executionem paratam ex Statuto noſtro vide *D. Cencium de Cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 5. art. 6. num. 46. & in addit. pag. 81. num. 8.*
4 *& ſeqq.* Dubitant DD. an huic beneficio † renunciari poſſit cum iuramento, vt per *Graſſ. d. except. 17. num. 10.* vbi tenet, quod non poſſit renunciari, & *num. 11.* quod neque ſit neceſſaria abſolutio à iuramento, ſed in Statu Eccleſiaſtico ſolitum eſt dictam abſolutionem

& DD. ad l. ſancimus. C. de verb. ſignif. Duen. reg. 86. Pyrr. Maur. d. tract. par. 1. cap. 8. vbi multa, & quod in hoc differt à ſatiſdatione.

CENCIARIAE Vectigal.

SVMMARIA.

Cenciariæ Vectigalis introductio num. 1.
Aedificijs publicis reparandis applicatur num. 2.
Item librorum impreſſioni num. 3.
Item Bibliothecæ publicæ num. 4.
Item debitis Ciuitatis diſſoluendis num. 5.
Iterum Bibliothecæ num. 6.
Aedes Bibliothecæ vſui coemuntur, & conſtruuntur num. 7.
Præfecti Bibliothecæ, & Cuſtos eliguntur num. 8.
Publicis Profeſſoribus idem Vectigal pro maiori parte conceditur num. 9.
Eiſdem aufertur, & Ciuitati ad diſſoluendum æs alienum reſtituitur num. 10.

IVs coemendi, ad conficiendum papyrum, li-
1 neos pannos † laceros, & obſoletos, qui Ita-
licè Cenci vocantur, auctionari ceptum eſt ante
annos plus minus trecentos. Huiuſmodi reddi-
2 tus attributus † reperitur publicis quibuſdam
ædificijs reparandis, vt legitur in Annalibus Pe-
ruſiæ per Pompeium Pellinum cōgeſtis libro XI.
ad annum Chriſti 1409.

Noſtra autem memoria maximus literarum
3 Patronus Gregorius XIII. † Vectigal hoc, tam-
quam ad Sedem Apoſtolicam deuolutum ite-
rum Ciuitati conceſſit ad annos decem inſumen-
dum tamen in typographorum ſtipendium, &
ad librorum impreſſionem ſtudioſorum com-
modo procurandam vt in eius Breui dato 13.
Decembris 1572. Hanc cōceſſionem poſtea per
aliud Breue ad aliud quinquennium prorogauit.
4 demum cum perſenſiſſet † Proſperum Podianum
Ciuem Peruſinum ſupra priuati hominis mo-
dum, ac vires copioſiſſimam Bibliothecam in-
numeris refertam libris comparaſſe, eamque Ci-
uitati donaſſe; hoc idem vectigal ad alios vigin-
ti annos eiuſdem Bibliothecæ vſui deſtinauit.
quibus nondum elapſis Clemens VIII. eundem in
vſum ad alios viginti annos impertitus eſt. quã-
5 quam non ita multo poſt † Ciuitas ære alieno mi-
rum in modum grauata obtinuit huiuſmodi red-
ditus in debitorum ſolutionem conuerti; quo
6 tempore Bibliotheca penè peſſum iuit † donec
Paulus V. idem vectigal ad annos adhuc decem
eidem Bibliothecæ reſtituit. Tunc de conſtruen-
7 dis † ædibus Bibliothecæ decentius aſſeruandæ
cogitari ceptum; coempta ad hoc domus è re-
gione Gymnaſij ſub die 23. Aprilis 1623. per acta
D. Balthaſſaris Bonaquiſti, quæ poſtea magna
impenſa in eam, qua nunc viſitur formam con-
ſtructa, atque inſtructa eſt. coempta inſuper eſt
Apotheca in angulo eiuſdem domus ſub die 3.
Octobris 1624. per acta D. Propertij Simonetti.
8 electis prius per publica ſuffragia † quinque Vi-
ris, qui vnà cum magiſtratu eidem Bibliothecæ
præeſſent, & peculiari Cuſtode, qui illam admi-
niſtraret. is fuit D. Ludouicus Aurelius Philoſo-
phiæ, Theologiæ, ac I. V. D. &, quod ad id mu-
neris propius ſpectat, politiori literatura inſtru-
ctus.
9 Eo decennio nondum elapſo † Vrbanus VIII.
Pontifex Maximus maiori adhuc liberalitate
per ſuum Breue datum 2. Octobris 1625. Cen-
ciariæ Vectigal, quod tunc temporis pro ſcutis
740. locari conſueuerat, Ciuitati in perpetuum
conceſſit, ea tamen lege, vt ex his penderentur
ſcuta 600. annua, legum, atque Artium, cæte-
rarumque diſciplinarum in publico Gymnaſio
Interpretibus, ac profeſſoribus, reſiduum verò
pro eadem Bibliotheca inſumeretur. quoniam
verò huiuſmodi vectigal non vſque adeo cer-
tum erat, conuenit inter Interpretes, & Biblio-
thecæ Præfectos, vt certus eſſet Bibliothecæ red-
ditus ſcutorum 140. reſiduum ad Interpretes
ſpectaret, ſiue illud ſcuta 600. excederet aucto
appaltu, ſiue non æquaret, imminuto. vt con-
ſtat per publicum inſtrumentum per acta DD.
Chriſtophori Pallerij Notarij Magiſtratus, &
Franciſci Garofani Notarij Gymnaſij die 13. Fe-
bruarij 1626.

Triennio nondum elapſo, cum per mortem
D. Rubini Montemelini præcipui Iuris Pruden-
tiæ interpretis illius ſtipendium, quod erat ſcu-
torum 600. reliquis Interpretibus accreuiſſet;
10 † ad Ciuitatis ſupplicationem, quæ iterum ære
alieno premebatur, idem Pontifex ſcuta 600.
quæ Prælectoribus ſolui iuſſerat, eidem Ciuitati,
ad æs alienum diſſoluendum, attribuit firmo re-
ſiduo Bibliothecæ vſibus iam conceſſo. vt patet
ex Breui dato 30. Auguſti 1628. quod Breue,
quem admodum, & alia de quibus ſupra memi-
nibus in Cancellaria Decemuirorum, tum in pro-
prijs originalibus exemplaribus, tum in libris in
quibus regiſtrari, ſeu deſcribi ſolent aſſeruantur.

CESSIO.

SVMMARIA.

Ceſſio crediti pro minori prætio quando non valeat ex Stat. in princ.
Et quæ ſit de bonis litigioſis verſ. Si fieret.
Nec facta à forenſi contra Ciuem verſ. Nec tenet.
Cedens iura contra aliquem, qui trahendus eſſet extra diſtrictum punitur verſ. Punitur.
Ceſſio titulo lucratiuo debet fieri coram Notario matriculato

absolutionem obtinere, vt dicit *Ioſ. Ludou. deciſ. Pe-*
3 *ruſ.* 64. *num.* 13. Cedens remanet † dominus bonorum. *l.* 3. *ff. de ceſs. bon.* & poteſt dare illa inſolutum. *Brun. d tract. quæſt.* 18. & ideo creditor facta ceſſione non poteſt propria auctoritate accipere poſſeſſionem bonorum debitoris cedentis, ſed curare debet, vt vendantur auctoritate Iudicis, & exponantur venalia, & plus offerent deliberentur, vt per *Aſyn. conſ.* 313. *num.* 1. qui ſubdit, quod tuebitur, & tutur practica erit, quod detur curator bonis ipſius debitoris, qui bonis ceſſit, de quo per *Speculat. in tit. de Iudic.* §. 1. *num.* 40. *lib.* 4. & *de curat.* §. 5. *num.* 15. *lib.* 1. *Mart. vot.* 78. *num.* 9.

CITATIO.

SVMMARIA.

Nomen proprium citati, & citari facientis debet exprimi in citatione, in princ.

Petitio quando debeat exprimi in citatione verſ. Petitionem.

Citatio poteſt committi diebus feriatis verſ. Poteſt. & num. 6.

Citatio ad domum ſufficit ex Stat. verſ. Citatio debet. & vide num. 7. & ſeqq.

Terminus citationis ſi caderet in diem feriatum extenditur in ſequentem verſ. Citationis terminus. & num. 11.

Citatio vbi non eſt expreſſa hora quomodo intelligatur verſ. Hora.

Baiuli omnes poſſunt deferre citationes verſ. Baiuli.

Statutum citationis modum præter ius commune inducere poteſt, & attenditur Statutum loci vbi eſt facta citatio num. 2. & ſeq.

In citatione ad reſpondendum Inquiſitioni tranſmittitur copia inquiſitionis num. 4.

Notarius actuarius de conſuetudine habet facultatem faciendi citationes quocumque tempore etiam de nocte num. 5.

IN citatione debet exprimi nomen proprium citati, & citari facientis, aliàs citatio eſt nulla cum omnibus inde ſequutis Conſtitut. Comit. rubr. 2. cap. 6. lib. 1. fol. 5. Petitionem debet continere ſaltem ſecunda citatio, quæ fit coram Legatis, Vicelegatis, vel Gubernatoribus, cum prima citatio coram prædictis Superioribus poſſit fieri à Curſoribus tantum oretenus cum iuribus Comit. d. rubr. 2. cap. 1. Poſt dictam citationem cum iuribus coram Gubernatore factam perſonaliter, vel domi, & parte ipſa contumace exiſtente, ſi citetur iterum domi, vel perſonaliter coram eodem ad dicendum cauſam quare licentia, ſeu mandatum relaxari non debeat, & pars citari faciens compareat in termino, contumaciamque partis citatæ non comparentis accuſet, & petat dictam licentiam, ſeu mandatum relaxari pro ſumma petita penès Notarium, ſi tunc temporis petita, & declarata fuerit, vel pro ſumma, quæ tunc coram Gubernatore exprimatur, & obtineat dictam relaxationem pro petitis, & impenſis, quod dicta licentia, ſeu mandatum fuerint executioni data teſtati fuerunt DD. Cauſidici in fide ſub die 13. Decembris 1577. Poteſt committi etiam diebus feriatis Stat. rubr. 81. §. & quod dilationes lib. 1. fol. 37. rubr. 24. in 2. de fer. §. declarantes lib. 2. fol. 13. & rubr. 61.
A §. & quod dilationes lib. 3. fol. 29. A Citatio debet fieri perſonaliter, vel ad domum ſolitæ habitationis Stat. rubr. 2. §. item dicimus lib. 2. fol. 2. & in criminalibus rubr. 4. in princ. lib. 3. fol. 4. & vide etiam Conſtitut. March. lib. 4. cap. 10. Aliquando ſufficit ſi eſſet affixa in Porta Ciuitatis, vel loci habitationis citati, prout quando proceditur contra decoctores, vt in caſu Stat. rubr. 74. §. & quod poteſtas lib. 2. fol. 37. Habitantes in Comitatu vltra tria milliaria poſſunt citari ad eligendum locum in ipſa Ciuitate vbi velint citari, vel ad conſtituendum Procuratorem, & facta dicta citatione in contumaciam Rei eligitur locus per Iudicem in Ciuitate, & notificatur Reo, qui poſtea citatur in dicto loco ad ſingulos actus vſque ad ſententiam diffinitiuam excluſiuè Stat. rubr. 12. lib. 2. fol. 6. Habetur ad materiam atteſtatio DD. Cauſidicorum, quod in omnibus cauſis etiam inter Peruſinos, & forenſes omnes, & quæcumque citationes, quæ fiunt domi ſolitæ habitationis citati ſemper habitæ fuerunt, & habentur pro legitimè factis, & eandem vim habuerunt, & habent, ac ſi perſonaliter factæ fuiſſent, & quod habitantes extra Ciuitatem, & Suburbia, tam in Territorio Peruſino, quam extra ſolent citari in prima citatione ad eligendum locum in Ciuitate Peruſina, vbi in poſterum citari velint ad omnes, & ſingulos actus vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiuè, cum comminatione, quod aliàs eligetur in valuis Palatij Apoſtolici Peruſini, & in contumaciam locus huiuſmodi eligitur, & parti intimatur, & quando fiunt extra Territorium Peruſinū ſolet addi in dicta prima citatione, prout ex nunc eligimus, & per præſentes intimamus, & ſi ſic citatus non comparuerit, & locum non elegerit ab illa prima citatione in poſterū vſque ad ſententiam incluſiuè fiunt citationes per affixionem ad valuas Palatij prædicti, & dictæ citationes ipſum citatum afficiunt tamquam legitimè factæ non ſecus, ac ſi ſemper domi, vel perſonaliter citatus fuiſſet, vt in fide ſub die 17. Martij 1599. & ſub die 11. Octobris 1601. dixerunt, quod citationes quæcumque in quauis cauſa, & ad quemuis actum etiam ad ſententiam diffinitiuam, ſiue factæ fuerint perſonaliter, ſiue domi cum dimiſſione cedularum, fuerunt, & ſunt habitæ ſemper, & continuè, & habentur pro validis, & pro ritè, & rectè, ac legitimè fa-

A quando efficiantur Ciues originarij. A Forenſes efficiuntur Ciues ſi habitauerint continuè per triginta annos rubr. 136. d. lib. 1. fol. 49. vbi de probationibus faciendis. B Filij forenſium, qui nati ſunt in Ciuitate, & quorum patres mortui ſunt, & libram habent in Ciuitate deſcribuntur inter Ciues Stat. rubr. 131. lib. 1. fol. 48. Item efficiuntur quando ſoluiſſent impoſitionem, vel obtinuiſſent priuilegium ſpeciale rubr. 137. dict. lib. 1. fol. 49. & d. rubr. 139. §. & idem dicto loco. Pro concedendo autem priuilegio ciuilitatis debet poni partitum inter Camerarios num. 35. dantes vota fauorabilia rubr. 561. lib. 1. fol. 124. & ita alias fuit die 25. Iunij 1447. decretum per Conſilium, vt in ſumm. Legum fol. 26. Sed Sixtus V. in eius Bulla ſuper confirmatione rerum geſtarum per Reuerendiſſimum D. Maluaſiam data ſub 17. Decembris 1588. amplius Ruſticos fieri poſſe Ciues, & illos à ſolutione, & oneribus liberari prohibuit. Clemens VIII. etiam in Bulla ſuper Bono regimine, quæ eſt in Bullar. nou. tom. 3. conſtit. 10. in §. præterea prohibet exemptiones, remiſſiones, & condonationes iurium, atque onerum realium, & perſonalium, aut mixtorum, & ideo hodie Ciues non fiunt illi, qui ſubiacent alicui ſolutioni ad fauorem Communis abſque licentia Sedis Apoſtolicæ. C Ciues, qui non habitaſſent per triginta annos, & allibrati non fuiſſent per viginti, non poſſunt habere officia Ciuitatis rubr. 136. & rubr. 137. lib. 1. fol. 49. quæ ſtatuta de anno 1536. 11. Kalend. Aprilis fuerunt confirmata per Cardinalem Grimanum tunc Legatum, vt in 6. regiſtr. Cancell. Comm. fol. 39. vbi etiam habetur, quod iſta lex fuit alias moderata, quod Ciues effecti intra quindecim annos non conſequerētur officia publica. Comitatenſes verò effecti Ciues non poterant habere officium Prioratus, vel Camerariatus in Ciuitate à die ſuæ receptionis, vel adeptæ ciuilitatis ad duodecim annos rub. 209. §. fin. lib. 1. fol. 70. Alia verò officia præter Camerariatus, & Prioratus poſſunt habere, qui libram habuiſſent inter Ciues per ſeptem annos Statut. rubr. 553. lib. 1. fol. 123. Ciues in Ciuitate habitantes, & ciuiliter viuentes fuerunt exempti à ſolutione focularis, vt dictum fuit ver. Cataſtrum cap. 5. Martinus Papa V. de anno 1425. & die 10. Iunij confirmauit omnes immunitates, & exemptiones conceſſas pes Brachium de Fortebrachijs Ciuibus, & Comitatiuis Peruſiæ in 1. regiſt. Canc. Comm. fol. 14. Ciues Peruſini habentes bona in territorio Aſſiſienſi, vel alio territorio non poſſunt cogi ad aliquod aliud onus niſi ſolitum, & conſuetum, vt in Breui Alexandri VI. ſub die 15. Februarij 1497. in 4. regiſt. eiuſdem Canc. fol. 118. & ſi pro bonis in alienis territorijs exiſtentibus moleſtarentur, vltra id, quod ſoluunt illorum Ciues, & Incolæ, pro eadem ſumma datur ſequeſtratio fructuum contra illos de alieno territorio, qui haberent bona in territorio Peruſino Statut. rubr. 68. §. ſed licitum ſit lib. 2. fol. 35. Ciues Peruſini erant immunes à ſolutione onerum in Ciuitate Ferrariæ, & illius Comitatu, vt per literas Leonelli Ateſtini eius Ciuitatis tunc Domini, ſub die 27. Septembris 1445. in 2. regiſt. Canc. Comm. fol. 19. Item à ſolutione gabbellæ in territorio Ducis Vrbini, in loco, ſeu Caſtro Giomicis, per literas eiuſdem Ducis ſub die 18. Aprilis 1587. in 7. reg. fol. 132. Si quis Comitatiuus, vel forenſis offendiſſet cum ſanguine ex propoſito Ciuem Peruſinum, punitur pœna homicidij, ſi verò abſque ſanguinis effuſione in quadruplum, vt in lege facta à DD. Prioribus, & Camerarijs, quæ eſt in Annal. ad annum 1483. fol. 26. & fuit confirmata per Innocentium VIII. vt in Breui de anno 1487. in 4. reg. Canc. Comm. fol. 76. quæ omnia ſunt etiam regiſtrata in 4. reg. Breu. Cam. Apoſt. Peruſinæ fol. 183. Offendens Peruſinum in quacumque parte mundi debet puniri Stat. rubr. 123. in addit. lib. 3. fol. 44. Ciues Peruſinos præferri forenſibus etiam habentibus hypothecam ſuper bonis alicuius falliti exiſtentibus in Ciuitate, vel Comitatu Peruſiæ cauetur in Stat. rubr. 74. §. fin. lib. 2. fol. 37. & dicam ver. Forenſis. Ciues, vel Comitatenſes, qui non ſoluiſſent datas, vel collectas, & impreſtantias impoſitas per Commune habentur pro forenſibus, & in ciuilibus non debent audiri, & idem eſt in eorum ceſſionarijs Stat. rubr. 343. lib. 1. fol. 94. & rubr. 9. in princ. lib. 2. fol. 5. Alios caſus in quibus denegatur audientia dixi ver. Audientia. Ciues ruri degentes ſubiacent Capitaneis, & eorum Vicarijs, & coram illis conueniri poſſunt, & debent ſoluere collectas, & ſubire alia onera, prout antea obligati erant, licet ſecus in eorum ciuilitatibus fuiſſet conceſſum, ita fuit decretum per Cardinalem Criſpum tunc Legatum ſub die 1. Iunij 1546. manu D. Ioannis Maſſani Notarij, vt in 6. regiſtr. fol. 87. Cardinalis Sabellus pariter Legatus in 15. cap. ſuarum Conſtitutionum factarum de Menſe Ianuarij 1480. in 4. reg. fol. 15. & fol. 176. mandauit, quod Ciues Ruſticani ruri degentes, & opera ruſticalia exercentes quomodocumque eſſent Ciues, etiam ſi ciuilitatem à Ciuitate emiſſent, tenerentur ad quæcumque extraordinaria, & imponenda Comitatiuis, & haberentur pro Comitatiuis; Quinimò etiam habitantes in Suburbijs, ruſticalia exercentes tenentur prout alij de Comitatu ad ſalaria Capitanei, & cuſtodias faciendas, prout tenebantur quando in Comitatu degebant, vt in decreto D. Archiepiſcopi

Neapolitani

ctis, & illarum vigore ſemper, & continuè legi-
timè deuentum fuit, & deuenitur ad omnes, &
quoſcumque actus, qui in cauſis fieri ſolent, &
contingant etiam ad ſententiam diffinitiuam.
Domi tamen non poſſunt fieri citationes orete-
nus, ſed cum dimiſſione cedulæ Conſtit. Cardi-
B nalis Vrbini cap. 48. in fin. B Citationis termi-
nus ſi caderet in diem feriatum extenditur in ſe-
quentem diem Stat. rubr. 81. §. & quod dilatio-
nes lib. 1. fol. 37. rubr. 24. in 2. de fer. §. decla-
rantes lib. 2. fol. 13. & rubr. 61. §. & quod dila-
tiones lib. 3. fol. 29. & adeſt in hoc etiam fides
C Collegij prædicti ſub die 13. Decembris 1577. C
Hora quando non eſſet expreſſa in citatione ad
ſententiam, intelligitur commiſſa pro prima ho-
ra iuris immediatè ſequenti poſt executam cita-
tionem, ſi tamen citatio ſit executa in Ciuitate,
& perſonaliter, ſi verò domi, vel in Comitatu
pro prima die iuris tunc immediatè ſequenti, vt
in alia fide dicti Collegij ſub die 6. Decembris di-
cti anni 1577. & vide etiam Conſtit. Cardinalis
Vrbini cap. 48. in fine. Baiuli omnes Ciuitatis
poſſunt, & ſolent deferre citationes, & facere
relationes in quacumque Curia, & in quolibet
Tribunali dictæ Ciuitatis, vt atteſtati fuerunt
DD. Cauſidici ſub dicta die 6. Decembris 1577.

Adnotationes.

1 De Citatione † habes tractatum *Virgilij Boccatij*
poſt tract. eiuſdem de liter. remiſſ. vide Carpan. ad Stat.
Mediol. in princ. & per plura capit. Statutum cita-
2 tionis † modum præter ius commune inducere po-
teſt. *Aſin. in Prax. §. 6. cap.* 4. *num.* 1. & attendi de-
3 bet Statutum loci † vbi facta eſt citatio *idem Aſin.*
d. §. 6. cap. 10. *num.* 1. & de obſeruantia Curiæ Pe-
4 ruſinæ, † quod in citatione ad reſpondendum inqui-
ſitioni tranſmittatur copia inquiſitionis teſtatur *Bar.*
in l. inter accuſatorem num. 6. in fin. ff. de public. Iu-
5 *dic.* Notarius actuarius † de conſuetudine cenſetur
habere auctoritatem quocumque tempore etiam de
nocte ad ſimplicem partis requiſitionem deſcriben-
di, & decernendi citationes. *Eug. conſ.* 48. *num.* 38.
lib. 1.

5 A De Iure communi citatio † commiſſa, & exe-
cuta die feriata in honorem Dei non valet. *l. fin. C de*
fer. Marant. de ord. Iudic. par. 6. *tit. de Citat. num.*
119. *fol. mihi* 324. *Farinacc. conſ.* 28. *num.* 6. *&* 7.
lib. 1. Sed contrarium obſeruatur, vt per *Veſtr. in*
Prax. lib. 4. *cap.* 2. *num.* 7. & quod poſſit citatio de-
cerni, & exequi die feriata. *Gayl. obſer.* 53. *num.* 6.
& 7. *lib.* 1.

7 B Citatio facta domi † de iure communi non ſuffi-
cit niſi Statuto aliter diſponatur. *Rota deciſ.* 569 *num.*
2. *par.* 1. *recent. per Farinacc.* Sed quod de ſtylo, &
cõſuetudine ſufficiat facta domi. *Adden. ad deciſ* 109.
poſt conſ. Farinacc. lib. 1. *vide Carpan. cap.* 2. *num.*
11. *& Marant. d. par.* 6. *tit. de Citat. num.* 124. *&*
125. vbi an poſſit fieri citatio in apotheca, vel porti-
8 cu, vel ſtabulo. In criminalibus † an ſufficiat facta
domi vide *Eug. conſ.* 2. *lib.* 1. Statutum noſtrum lo-
9 quitur alternatiuè † perſonaliter, vel domi de intelli-
gentia vide *Pacian. de Probat. cap.* 48. *num.* 41. *lib.* 2.
vbi quod hæc non eſt alternatiua ordinis, ſed volun-
tatis, & ſufficit alterum ex duobus adimplere, nulla
diſtinctione habita an perſona reperiatur, nec ne
poſt *Bart. in l.* 4. *§. Prætor ait. num.* 15. qui ratio-
nem affert, vt Statutum iuri communi aliquid addat,
quia alias nihil operaretur. *ff. de dam. inf.* & alios per
10 *Pacian.* citatos. De diligentijs citandi † aliquem
ante affixionem ad valuas vide *Rot. in Peruſina Li-*
quidationis fructuum 27. *Februarij* 1612. *coram Pe-*
nia, quæ eſt impreſſa in fine *deciſ.* 40. *num.* 6. *& ſeqq.*
vbi defendit proceſſum à nullitatibus oppoſitis con-
tra proceſſum remiſſorialem ex ſtylo Curiæ Peruſinæ,
de quo teſtati fuerunt periti Notarij, & ex compari-
tione Procuratoris.

11 C Quid de Iure communi † vide *Marant. d. par.* 6.
tit. de Citat. num. 120. *& ſeq.*

CIVIS.

SVMMARIA.

Ciues originarij qui dicantur ex Stat. in princ.
Forenſes efficiuntur Ciues per habitationem triginta annorum verſ. Forenſes & vide num. 8.
Ciues efficiuntur per ſolutionem, vel per priuilegium, & quando verſ. Item efficiuntur.
Ciues, qui non habitauerint, non poſſunt obtinere certa officia verſ. Ciues qui.
Comitatenſes effecti Ciues quando poſſunt habere officia verſ. Comitatenſes.
Ciues non ſoluunt foculare verſ. Ciues.
Ciues ſunt immunes à quibuſdam oneribus verſ. Martinus Papa.
Ciues Peruſini habentes bona in alienis territorijs, ſi grauentur, quomodo eis ſuccurratur verſ. Ciues Peruſini.
Offendens Ciuem punitur grauiter verſ. Si quis.
Ciues præferuntur forenſibus creditoribus verſ. Ciues Peruſinos.
Ciues, vel Comitatenſes quando habeantur pro forenſibus verſ. Ciues, vel Comitatenſes.
Ciues ruri degentes non gaudent quibuſdam priuilegijs conceſſis Ciuibus verſ. Ciues ruri. & vide num. 14.
Ciues non dicuntur, qui habitant in locis vbi non ſunt Epiſcopi num. 1.
Ciuis dicitur ille, qui eſt originarius num. 2.
An veniat Ciuis ex priuilegio num. 3.
Originarium Ciuem non poteſt facere Princeps num. 4.
Originarius quis dicatur num. 5.
Ciuis quando quis deſinat eſſe num. 6.
Peruſinus, & de Peruſio an idem importent num. 7.
Ciuis an poſſit quis fieri ex Statuto, vel à Ciuitate num. 9.
Ciuilitas conceſſa patri tranſit in filium num. 10.
Priuilegium Ciuilitatis qnando non proſit num. 11. *& an ſit neceſſaria habitatio num.* 12.
Vxor efficitur Ciuis loci viri, & idem eſt in vidua num. 13.

Ciues originarij qui dicantur vide Stat. rubr. 139. lib. 1. pag. 49. vbi de Comitatenſibus

Neapolitani tunc Gubernatoris die 1. Decembris 1441. in 2. regiſt. fol. 9. Habitatio in Comitatu quando non præiudicet Ciuilitati vide Stat. ſub. D 50. §. ſi verò iuerint lib. 2. fol. 28. D

Adnotationes.

1 Ciuium † plures ſunt ſpecies *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 218. num. 70. & ſeqq.* vbi *num. 74.* quod non dicuntur Ciues ij, qui habitant in locis vbi non ſunt Epiſcopi.

2 A Ciuis Peruſini † appellatione, quod non veniat, qui domicilium habet Peruſiæ, ſed qui ibidem natus eſt, & originem ſuam illic naſciuntur, & quod propriè Ciuis dicatur ille, qui eſt originarius, non autem Incola, reſpondit *Natt. conſ. 254. num. 3.* An au-

3 tem veniat Ciuis ex priuilegio † pro affirmatiua. *Corn. conſ. 189. num. 5. lib. 2. vide Rolan. conſ. 79. lib. 3. Eugen. conſ. 18. num. 60. lib. 1. Menoch. conſ. 165. num. 2. & 14. lib. 2. conſ. 678. num. 1. lib. 7. & conſ. 1129. num. 62. lib. 12. Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 32. num. 20. verſ. Ciuis. & lib. 2. cap. 30.*

4 *num. 20.* Quod neque Princeps † poſſit facere, quod Ciuis fiat originarius. *Rota coram Seraph. deciſ. 1251.*

5 *num. 9.* & quod vt quis dicatur originarius † opus ſit, vt non ſolum ſit natus in loco, ſed etiam quod parentes habeant ibi domicilium. *Cæſ. de Graſs. deciſ. 61.*

6 *num. 4.* Ciuis transferens † domicilium ad aliam Ciuitatem, an, & quando deſinat eſſe Ciuis, & numquid vti poſſit beneficio Statuti Ciuitatis originis.

7 *Honded. conſ. 5. lib. 1.* Peruſinus, & de Peruſio † idem important *poſt Bartolum Dec. conſ. 550. num. 7.* ſed quod de Peruſio ſint originarij. *Theſaur. deciſ. 123. num. 3. & num. 13. verſ. Ad ſecundum.*

8 B De Ciue per habitationem † triginta annorum, ex Statuto noſtro, vide deciſionem *in Peruſina Ciuilitatis 26. Ianuarij 1615. coram Manzanedo,* quæ eſt in fine *deciſ. 29.* vbi reſoluitur pro nullitate ſententiæ ſuper Ciuilitate ob non ſeruatam formam Statuti, & pro iniuſtitia ob non probatam habitationem per triginta annos integros requiſitos à Statuto.

9 C Ciuis an poſſit fieri per Statutum, † & an Ciuitas poſſit concedere ciuilitatem. *Carpan. ad Statut. Mediol. par. 2. cap. 218. num. 94. & 108.* Ciuilitas

10 conceſſa patri † tranſit in filios. *Honded. conſ. 5. num. 6. lib. 1.* etiam ſi de illis non ſit facta mentio in priuilegio. *Menoch. conſ. 165. num. 6. lib. 2.* & quod nati eſſent ante priuilegij adeptionem *idem Menoch. conſ.*

11 *678. num. 3. lib. 7.* Priuilegium † non prodeſt vbi quis non eſt vſus, nec vnquam habitauit, nec onera ſubſtinuit, vt dixit *Rota in Narnienſis Succeſſionis 22. Maij 1628. coram R. P. D. Merlino,* quæ eſt in

12 fine *deciſ. 99. num. 51.* ſed an habitatio † ſit neceſſaria, quod non, vide *in Peruſina Bonorum de Balleonibus 23. Ianuarij 1591. coram bo. me. Comitulo,* quæ eſt in calce *deciſ. 8. num. 17. & ſeqq.* in qua firmatur,

13 quod mulier forenſis nupta Peruſino † efficitur Ciuis, nec deſinit eſſe mortuo viro, dum remanet vidua, An autem iſta amittat originem propriam, vide *Theſaur. deciſ 123.*

14 D De Iure communi Ciues tractari † non debent vti Comitatiui ſi habitent in Comitatu, nec arctantur ad onera vti Comitatiui. *Corn.* loquens in Ciuibus Peruſinis *conſ. 155. lib. 1.* vbi per totum reſpondit ſuper dicta conſtitutione Cardinalis Sabelli, qui tempore, quo illam edidit non erat Cardinalis, vt colligitur *ex eodem Corneo d. loco circa fin.* ſequitur *Carpan. ad d. Statut. Mediol. cap. 230.* præſertim *num. 3.*

CIVITAS PERVSIAE, & illius bona.

SVMMARIA.

Peruſiæ antiquitas, & nobilitas in princ. & num. 3.
De Magiſtratus reſtitutione verſ. Iulius III.
De Prouentuum conceſſione verſ. Per dictum.
Capitula cum Pontifice verſ. Capitula inter.
Fœderis cum Senenſibus Capitula verſ. Capitula fœderis.
Ciuitas non poteſt conueniri niſi data copia petitionis Prioribus verſ. Ciuitas. & num. 4.
Nec extra diſtrictum verſ. Nec poteſt.
De bonis Ciuitatis à verſ. Bona.
Comitatus reſtitutus Ciuitati, cum reuocatione exemptionum verſ. Idem Iulius III.
Officia, & iura Ciuitatis non poſſunt niſi à Prioribus concedi verſ. Officia.
Confinia inter Ciuitates Peruſinam, & Eugubinam verſ. De confinibus.
Argentaria, & ſupellex Ciuitatis verſ De Pecunia.
Conſeruatores Monetæ locant, ſeu vendunt prouentus Ciuitatis verſ. Conſeruatores.
Locationes, ſeu venditiones prouentuum Ciuitatis quomodo fiant, ibidem.
Fideiuſſores idonei debent præſtari à conductoribus bonorum Ciuitatis infra biduum verſ. Conductores tenentur.
Filijfamilias, & minores obligantur validè fauore Ciuitatis verſ. Et licet.
Pecuniæ poſſunt accipi ſub fœnore in damnum non ſoluentium in tempore verſ. Debet.
Debitores Ciuitatis coguntur via facti ad ſoluendum verſ. Tam ipſi.
Remiſſio non fit conductoribus bonorum Ciuitatis verſ. Et reſpectu. & num. 5.
Qualitas oblatoris non conſideratur, ſed quantitas oblata verſ. Et ad materiam.
Nec attenditur oblatio extra tempus, ibidem.
Ciuitas dicitur quaſi Ciuium vnitas, & illius appellatione non veniunt Suburbia num. 1. & quod de Territorio, Diœceſi, Caſtris, & Villis num. 2.

DE Ciuitatis Peruſiæ antiquitate, & nobilitate nonnulla habentur in 3. regiſtr. Canc. A eiuſdem Ciuitatis fol. 100. & in 5. regiſt. fol. 17. A Iulius III. per Breue datum 11. Kal. Maij 1553. reſtituit, & reintegrauit dictam Ciuitatem ad Magiſtratus, & ad multa alia, quæ ſub Pontificatu Pauli III. eius anteceſſoris amiſerant, in 6. regiſtr. fol. 111. Paulus IV. confirmauit, vt in eius Bulla ſub die 23. Auguſti in d. 6. regiſtr. fol. 121. Pius IV. aſſerens ſe etiam fuiſſe aliàs in dicta

cta Ciuitate Prolegato pariter hoc idem confirmauit ſub die 6. Iunij 1560. in 7. regiſtr. fol. 2. Pius V. idem in Breui ſub die 10. Maij 1566. in d. 7. regiſtr. fol. 45. Per dictum Iulium III. fuerunt conceſſi quicumque prouentus Comitatus, etiam ſi excederent ſummam contentam in eius Bulla ſub 10. Iulij 1554. in 6. reg. fol. 116. Martinus V. in 40. cap. ſuarum conceſſionum factarum de anno 1425. in 1. regiſtr. fol. 14. mandauit, quod bona dictæ Ciuitatis nemini concederentur. Capitula inter Innocentium VIII. & dictam Ciuitatem fuerunt facta de anno 1484. & die 8. Nouembris in 4. regiſtr. fol. 61. Capitula fœderis inter Peruſinos, & Senenſes facta de anno 1495. & die 29. Aprilis in d. 4. reg. fol. 113. Ciuitas præfata non poteſt conueniri, niſi prius lata copia petitionis DD. Prioribus præſente eorum Notario, aliàs omnia redduntur nulla rubr. 44. lib. 2. fol. 24. B Nec poteſt conueniri extra diſtrictum ad aliquam aliam Curiam, & ille, qui conueniret, perdit omnia ſua bona rubr. 130. §. quicumque. lib. 3. fol. 47. Bona eiuſdem Ciuitatis ob canonem, ſeu penſionem non ſolutam debent per D. Capitaneum vindicari eidem Ciuitati rubr. 114. vol. 4. fol. 31. vbi idem, ſi fuiſſent illa donata vnà cum fructibus. Priuilegia, & exemptiones multæ dictæ Ciuitatis ſunt in quadam capſa exiſtente in Armario rubr. 127. lib. 1. fol. 47. Communantiæ, ſeu redditus, & Gabbellæ Ciuitatis habentur in rubr. 230. 261. cum pluribus ſeqq. & 351. lib. 1. Bona Communitatis prædictæ non poſſunt coli, nec detineri, nec in eis ligna cædi ſine licentia Communis, & quilibet poteſt eſſe accuſator rubr. 112. §. præterea lib. 4. fol. 31. vbi alia multa de bonis per Ciuitatem poſſeſſis. Idem Iulius III. de anno 1553. 11. Kal. Maij reſtituit totum Comitatum dictæ Ciuitati, vt patet per dictum eius Breue in 6. regiſtr. fol. 112. Pius verò IV. reuocauit, & annullauit omnes exemptiones, omniaque priuilegia conceſſa Caſtris, & perſonis particularibus in damnum Ciuitatis, vt in eius Breui ſub die 22. Iunij 1561. in 7. regiſtr. fol. 7. Sed tamen deinde per literas Cardinalis Borromæi ſub die 22. Iunij 1561. & 4. Iunij 1562. fuit hoc limitatum, & declaratum reſpectu quorumdam Caſtrorum, & maximè SS. Angeli, Agnetis, & Helenæ, vt in d. 7. regiſtr. fol. 11. & 19. Officia iura, vel quæcumque res corporales, & incorporales ad dictam Ciuitatem pertinentes, præterquàm à DD. Prioribus, & Camerarijs impetrari nemo poteſt etiam à Summo Pontifice, vt eſt lex DD. Priorum, & Camerariorum in Annalibus ad annum 1559. ſub die vltima Aprilis manu D. Iacobi Sanctutij confirmata ibidem à Reuerendiſſimo D. Gubernatore, & deinde die 6. Iunij 1560. à Pio IV. vt in 7. reg. Breu. fol. 3. & à Pio V. ſub die 10. Maij 1566. in d. 7. regiſtr. fol. 46. De confinibus inter dictam Ciuitatem Peruſinam, & Eugubinam, vide inſtrumentum factum ſub die 9. Februarij 1491. in lib. 10. ſubmiſs. fol. 61. De pecunia relinquenda pro Argentaria à quolibet Magiſtratu, vide rubr. 68. lib. 1. fol. 31. vbi in §. fin. diſponitur, quòd vaſa argentea, pecuniæ, & reliqua ſupellex non poſſint vſurpari, pignorari, ſeu aliter concedi, ſub pœna mille florenorum vnà cum refectione omnium damnorum. Conſeruatores Monetæ debent locare, ſeu vendere redditus Ciuitatis, mediante ſubhaſtatione facienda per duos menſes antequã dicti redditus reuertantur ad Ciuitatem, & debet locatio, ſeù venditio fieri plus offerentibus Stat. rubr. 259. lib. 1. fol. 74. Conductores tenentur infra biduum poſt ſubhaſtationem factam præſtare fideiuſſores idoneos, quorum bona valeant duplum promiſſionis, & debent ſe obligare inſolidum cum principalibus, aliàs iterum debet fieri ſubhaſtatio, & primi oblatores tenentur ad ſupplementum illius, quod deficeret in ſecunda ſubhaſtatione rubr. 264. §. fin. lib. 1. fol. 85. & latiùs rubr. 266. eod. lib. rubr. 356. & 358. eod. lib. fol. 98. & rubr. 485. fol. 114. Conſeruatores, & alij, qui debet interuenire locationibus, ſeu venditionibus huiuſmodi tenerentur de proprio ſi fideiuſſores bonos non accepiſſent rubr. 265. lib. 1. fol. 85. rubr. 357. fol. 98. & 484. d. lib. fol. 114. Et licet iſti promittentes eſſent filij familias minores, dummodo eſſent maiores 18. annorum, debent promiſſiones obſeruare Stat. rubr. 95. lib. 4. fol. 27. Debet apponi, & pro appoſita habetur, quod in euentum non ſolutionis debitis temporibus poſſint pecuniæ accipi ad fœnus ſub cambio, & ipſe teneatur ad illius ſolutionem rubr. 260. lib. 1. fol. 84. Tam ipſi Conductores, quam alij quicumque debitores Ciuitatis poſſunt de facto ſine aliqua citatione, & proceſſu cogi ad ſoluendum rubr. 189. lib. 1. fol. 65. vbi in fine idem diſponitur in ſocijs, & ceſſionarijs, & quod elapſo termino ſolutionis poſſit fieri executio perſonalis, vel realis de facto, & licet hoc non fuiſſet appoſitum, tamen intelligitur pro appoſito, habetur in d. rubr. 260. in fin. & vide ver. Debitores Ciuitatis, & ver. Executio. Habes ferè omnia ſupradicta in Bulla Clementis Papæ VIII. ſuper Bono regimine, quæ eſt conſtit. 10. in Bull. nou. tom. 3. pag. 8. Et reſpectu remiſſionis non faciendæ conductoribus ex quacumque etiam rationabili cauſa, de quo in dicta Bulla, & prius in Statut. rubr. 258. lib. 1. fol. 83. & rubr. 352. ibidem fol. 97. & rubr. 480. d. lib. fol. 113. habentur literæ C Cardinalis Aldobrandini ſub die 8. Iulij 1603. C

Et

Et ad materiam locationum huiuſmodi vide literas Congregationis ſuper Bono regimine ſub die 18. Septembris 1610. regiſtratas in inſtrumento locationis Salariæ ſub die 16. Octobris dicti anni rogato D. Angelo Fuſtino, vbi habetur, quod in appaltu prouentuum Communitatum ad haſtam, non vult Sacra Congregatio, quod attendatur qualitas offerentium, ſed quantitas, quæ offertur, & quod dando idoneum fideiuſſorem approbandum in publico Conſilio, præferatur ſemper is, qui in extinctione Candelæ reperietur feciſſe meliorem conditionem, abſque eo, quod habeatur ratio eius, qui ſuperuenit poſt extinctionem.

Adnotationes.

1 Ciuitas dicitur † quaſi Ciuium vnitas. *Tuſc. Pract. concluſ. tom. 1. lit. C. concluſ.* 280. vbi ponit quando Ciuitatis appellatione veniant Suburbia, & quod non veniant, ſed tantum quod continetur intra muros niſi in fauorabilibus. *Carpan. ad Stat. Mediol par. 1. cap.* 38. *num.* 15. *& ſeq. cap.* 45. *num.* 2. *&* 3. *& cap.* 442. *num.* 5. *&* 6. *& par.* 2. *cap.* 54. *num.* 10. *cap.* 65. *num.* 4. *& ſeq. cap.* 239. *num.* 4. *&* 5. *& cap.* 342. *num.* 5.
2 *& ſeqq.* An autem † veniat Territorium, & Diœceſis, Caſtra, & Villæ vide eundem *Carpan. d. cap.* 342. *num.* 9.

3 A Vide † *Pellinum* in ipſo principio Annalium dictæ Ciuitatis Peruſiæ, multa etiam peti poſſunt ex Oratione, quam *Marius Podianus* habuit ad Paulum III. & ex ea, quam nuper habuit *Ludouicus Aurelius* in funere Adreani Balleoni, quę impreſſæ leguntur, & multa *ex Doctoribus* de Ciuitate Peruſiæ, & illius Statutis, & priuilegijs congeſſit *Card. Tuſc. Pract. concluſ. tom. 6. lit. P. concluſ.* 325.

4 B Pro nullitate † ſententiæ ob non datam Dominis Prioribus huiuſmodi copiam reſpondit Rota in *Peruſina Ciuilitatis* 26. *Ianuarij* 1615. *coram Manzanedo*, quæ eſt in calce *deciſ.* 29. *num.* 2.

5 C De remiſſione facienda † non obſtantibus capitulis, & diſpoſitionibus contrarium ſuadentibus vide *Maſtrill. deciſ. Sicil.* 299. & ad materiam vide etiam deciſionem in *Peruſina Appaltus* 16. *Martij* 1592. *coram Orano*, quæ eſt in fine *deciſ.* 92.

CLERICVS.

SVMMARIA.

Statuta contra Eccleſiaſticas perſonas non valent, in princ. & num. 1. cum ſeqq.

Poſſeſſores bonorum Clerici, & illius Ceſſionarij conueniuntur coram quocumque Iudice ab eo, qui fideiuſſit pro ipſo Clerico verſ. Poſſeſſores.

Clericis idem ius ſeruatur in Curia Sæculari, quod ſeruatur Laicis in Curia Epiſcopali verſ. In Curia. & num. 5.

Habens ceſſionem à Clerico debet cauere verſ. Habens.

Clerici non incedentes in habitu, & tonſura, non gaudent priuilegio Clericorum verſ. Clerici. & num. 6.

Laici contumaces proceſſantur ab Eccleſiaſtico, & Seculari vbi deliquerunt cum Clericis, & vide num. 7.

Eccleſiaſticus Iudex eſt competens contra Laicum, & Clericum, ſimul num. 7. & ſeq.

Eccleſiaſticæ perſonæ tenentur ad foculare verſ. Eccleſiaſticæ. ſed vide num. 8. & deciſionem ſubſequentem.

Clerici quando ligentur Statutis Laicorum num. 1. & ſeqq.

A STatuta facta contra Eccleſiaſticas perſonas non tenent Stat. rubr. 128. vol. 4. fol: 38. [A] Poſſeſſores bonorum Clerici, & illius ceſſionarij poſſunt conueniri coram Iudicibus etiam Laicis ad conſeruãdum indemnem obligatum pro Clerico, & contra ipſos mandatur exequutioni inſtrumentum Stat. rubr. 18. lib. 2. fol. 8. vbi latè de conſeruatione indemnitatis fideiuſſorum, & obligatorum pro Clerico, & vide ver. Forus. In Curia ſæculari Clericis ſeruatur idẽ ius, quod ſeruatur laicis in Curia Eccleſiaſtica Stat. rubr. 5.
B lib. 2. fol. 4. [B] Habens ius ceſſum à Clerico non poteſt agere niſi data cautione, quòd cedens ſtabit iuri in cauſa reconuentionis, & pro expenſis, & debet ipſe ceſſionarius, & fideiuſſor promittere condemnationem, & iudicatum ſoluere Stat. rubr. 4. lib. 2. fol. 4. Clerici non incedentes in habitu, & tonſura non debent gaudere beneficio Clericali, ex Breui Innocentij VIII. ſub die 2. Nouembris 1487. in 4. regiſt. Canc. fol. 7. quod fuit declaratum per eundem Pontificem in d. 4. reg.
C fol. 104. [C] Si Laici cum interuentu Clerici commiſerint aliquod delictum, poteſt in contumaciam non ſolùm Iudex Eccleſiaſticus, ſed etiam ſæcularis procedere contra Laicos tantum, ex literis Sacræ Conſultæ ab Eminentiſſimo Cardinali Barberino ſubſcriptis ſub die 24. Ianuarij 1624. quæ ſunt etiam regiſtratæ in Curia Epiſco-
D pali. [D] Eccleſiaſticæ perſonæ tenentur ad ſolutionem focularis, vt dixi ver. Cataſtrum cap. 5.
E verſ. In liberatione, & in Adnot. num. 7. [E]

Adnotationes.

De Clericis, & eorum priuilegijs vide nouiſſimè *Carol. de Graſſ. in tract. de effect. Cleric.*

1 A Idem eſt de iure, † quia Statutum laicale expreſsè de Clericis loquens non valet. *Ambroſin. de immunit. & libert. Eccleſ. cap.* 21. *num.* 7. qui plures citat, quibus addo *Surd. conſ.* 201. *num.* 13. *&* 43. *lib.* 3. *& Mobedan. deciſ.* 4. *in fin. de conſtit.* quando
2 autem ligetur † Clericus Statuto generali Laicorum, vide per eundem *Ambroſin. d. cap.* 21. *per tot. & deciſ. Peruſ.* 39. *par.* 2. vbi agit de Statuto Peruſino ad fauorem conductoris, & reſoluit nõ ligare Clericum, vide etiam *Carpan. ad Stat. Mediol. in prælud. num.*
3 573. *& ſeqq.* Quòd ligetur † in ordinatorijs *Rota Ianuen. deciſ.* 79. *Surd. deciſ.* 13. *num.* 8. *Gayl. obſeru.* 32. *num.*

num. 10. *lib.* 2. *Carol. de Graſs. in tract. de except ad Stat. in prælud. num.* 91. *& d. tract. de effect. Cleric. effect.* 2. *num.* 132. *& ſeqq. Maſcard. de general. Stat.*
4 *interpret. concluſ.* 6. *num.* 197. Et non † denegantur Clerico beneficia Statutorum. *Ambroſin. d. cap.* 21. *num.* 20. vide *Surd. conſ.* 386. *num.* 22. & quòd vtatur Statuto dante executionem inſtrumentis, tam agens in omni foro, quàm conuentus in foro Eccleſiaſtico. *Galganett. ad Stat. Vrb. lib.* 1. *cap.* 82. *in fin.*

5 B Huiuſmodi Statutum † valet. *Paul. de Caſtr. in Auth. Caſſa num.* 5. *C. de Sacroſ. Eccleſ.*

6 C Idem diſponitur † in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 23. *cap.* 6. & vide *Ambroſin. de immunit. & libert. Eccleſ. cap.* 22. *num.* 8. *& per tot. & cap.* 23.

7 D Regulariter, vbi inter plures † delinquẽtes adeſt Clericus, cognitio contra omnes ſpectat ad Eccleſiaſticum Iudicem. *Ambroſin. vbi ſup. cap.* 20. *num.* 9.
8 & in iudicio ciuili † etiam immiſſionis contra plures, inter quos ſit Clericus, quòd Iudicium ſit faciendum coram Eccleſiaſtico, dixit Rot. *in Peruſina Attentatorum* 19. *Aprilis* 1619. *coram Eminentiſſimo Card. Pamphilio, quæ eſt in fine deciſ.* 27. *num.* 7.

9 E In hac materia vide † pro Clericis vltra deciſionem in Brunduſina Gabbellæ 13. Februarij 1604. coram Penia, quæ eſt in calce deciſ. 114. aliam nouiſſimam, quæ ſuperuenit tenoris infraſcripti.

R. P. D. Merlino
Albẽſis Gabbellæ, ſeu Onerum
Veneris 28. Iunij 1630.

IVdex Taurinenſis condemnauerat Archipresbyterum Eccleſiæ Gorzenij ad onera realia, ordinaria, certa, & inuariabilia, in fauorem Communitatis dicti loci, pro prædijs eiuſdem Eccleſiæ, quam ſententiam in hac parte omninò reuocandam eſſe, Domini cenſuerunt. Certa eſt enim Theologorum, Canoniſtarum, & Iuriſconſultorum propoſitio, quam, & nemo ex Catholicis audet impugnare, bona Ec-
1 cleſiaſtica immunia † eſſe, & libera ab oneribus, & tributis impoſitis per Communitates, & Principes laicos, Ità definitum eſt in Concilio Lateranenſi ſub Alexandro III. *par.* 1. *cap.* 19. ſub Innocentio III. *cap.* 46. & habetur in *cap. non minus*, vbi Conſules, & alij Magiſtratus, Eccleſiaſticis, & eorum bonis collectas, & pedagia imponentes anathemate feriuntur, & in *cap. aduerſus de Immunit. Eccleſ.* & in *cap.* 1. *&* 3. *eod. tit. in* 6. & in *cap. quamquam de cenſibus in* 6. & in *Clem. vnica de Immunit. Eccleſ* quæ Sanctiones innouatæ fuerunt per Sacrum Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *cap.* 20. *de reformat.* Romanique Pontifices quotannis in Bulla Cœnæ §. 18. huiuſmodi pedagia imponentes, & exigentes cenſuris coercent, & Conſtantinus primus Imperatorum palàm Chriſtianis Immunitatem hanc Eccleſiaſticam, ſiuè potius illius vſum exhibuit, vt apud *Euſebium lib.* 10. *hiſtor. eccleſiaſt. cap.* 7. *& in orat. de laudibus Conſtantini*; Sublatiſque Ethnicis, neminem ex orthodoxis, & illibatæ Religionis Imperatoribus tributum de bonis Eccleſiarum exegiſſe obſeruat *Card. Baron. tom.* 3. *Annal. ſub anno* 387. *num.* 13. *& Iuſtinianus* etiam hanc Clericorum Immunitatem, vel reſpectu bonorum edicto ſanciuit, vt in *l. ſancimus* 20. *C. de ſacroſ. eccleſ. & Federic. in auth. Item nulla Communitas*, C. *de ſanctiſſ. Epiſcop.* Nec à Iure poſitiuo,
2 & Imperatorum liberalitate, † ſed immediatè à Iure Diuino ortum habuiſſe huiuſmodi Immunitatem reſpectu etiam bonorum fatendum eſt, vt diſertis verbis aſſeritur in *cap. quamquam de cenſib.* ibi, *Eccleſiæ, eccleſiaſticæque perſonæ, & res ipſorum, non ſolùm Iure humano, quinimò & diuino à ſæcularium perſonarum exactionibus ſint immunes*, & in Concilio *Tridentino dicta ſeſſ.* 25. *cap.* 20 *de reformatione* dicitur, *Immunitas hæc Dei ordinatione, & Canonicis ſanctionibus inſtituta eſt*, quibus verbis apertè diluitur callida quorundam interpretatio, qui putarunt verba de quibus in *d. cap. quamquam, vbi De Iure Diuino, & humano*, intelligi poſſe Iure poſitiuo, ſcilicet Canonico, & Ciuili.

3 Nihilque refert hanc Immunitatem † reſpectu bonorum oculariter non legi ſcriptam in ſacris Scripturis, quia vt Iuris Diuini dicatur, ſat eſt, quod ex teſtimonijs, vel exemplis ex ipſa ſacra pagina depromptis, vel traditione Eccleſiæ deducatur, prout egregiè hæc Immunitas deducitur ex *Geneſ. cap.* 47. vbi Ioſeph Prorex Pharaonis Sacerdotes, & eorũ agros etiam eis à Rege traditos in primeua libertate dimiſit, quamuis reliquos totius populi ſeruituti Regis ſubegerit, & meminit etiam *Ioſeph de antiquit. Iudaic. lib.* 2. *cap* 4. *& Diodor. Sicul. in* 2. *lib. hiſtor. & Herodot. in Euterpe lib.* 2. Hinc appoſitè in dicto Concilio Lateranen. de quo in *cap. non minus de Immunit Eccleſ in* 6. infertur *non decere Eccleſiam Dei minus liberam eſſe tempore Principum Chriſtianorum, quam fuerit tempore Pharaonis*, immo & addi poteſt, tempore etiam Ethnicorum, qui Flamines, Augeres, Salios, Fœciales, alioſque Sacerdotes, vna cum bonis ipſorum immunes, & liberos à tributo reddebant, vt obſeruat, & indè ad propoſitum noſtrum arguit *Præpoſitus* in *cap. Si tributum num.* 5. & ibidem *Card.* 11. *q.* 1. & ſequitur *Io. Ant. de Nigr. in repet. extrauag. vnicæ, num.* 243. *de vit. & honeſt. Cleric. Plot. in addit. ad vlt conſ. Laudenſ. ſub num.* 8. Aliaque exempla deduci poſſunt ex primo *Eſdr. cap.* 7. *& Numer. cap.* 3. & luculentius teſtimonium patet apud *Matth. cap.* 17. vbi filius Regis qualis eſt Chriſtus, qui eſt filius Regum Regis, eximitur à tributo Principis, Eccleſiam autem, & Eccleſiaſticas perſonas, tanquam ſponſam, familiareſque, & domeſticos Chriſti, eadem potiri prærogatiua inferunt *D. Hieronym. ibidem, & D. Auguſtin. lib.* 1. *qq. Euangelic. q.* 23. *Io: Ant. Niger in repet. extrauag. vnicæ num.* 223. *de vit. & honeſt. Cleric.* & doctè *Suarez ad Regem Angliæ de Immunit. Eccleſ. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 12. *& cap.* 8. *num.* 16. quæ teſtimonia, & exempla ad hanc rem rectè perpendunt *Card. Bellarm. Controuerſ. tom.* 2. *lib.* 1. *de Cleric. cap.* 28. *in* 4. *&* 5. *propoſitione*, vbi pluribus comprobat hanc Immunitatem eſſe de Iure Diuino, & idem firmarunt *Io: Montaig. de collat. parlam. p.* 2. *num.* 11. *Burſatt. conſ.* 42. *num.* 1. *lib.* 1. *& conſ.* 186. *num.* 8. *lib.* 2. *Borell. conſ.* 74. *num.* 1. *Plot. in addit. ad vlt. conſ. Laudenſ. num.* 8. *Euerard. conſ.* 30. *num.* 23. *ad fin. Ceual. comm. contra commun. q.* 899. *num.* 39. *&* 42. *Cabed. deciſ.* 83. *num.* 19. *par.* 2. *Thom. Bozz. de Iur. Stat. Eccleſ. libert. lib.* 4. *cap.* 8. plenè *Paulus*

Comitul. reſponſ. moral. lib. 1. *cap.* 97. *num.* 6. *& ſeqq. Suarez ad Regem Angliæ d. lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 9. qui alios plures enumerat, & bona dum Eccleſijs tra-
4 duntur † eo ipſo eximuntur à dominio, & poteſtate laicorum, & ex ſpeciali iure ſub dominio Chriſti Domini conſtituuntur, nec per metaphoram, ſed per omnimodam proprietatem, ita vt tale dominium Chriſti in his bonis Eccleſiarum ſit proximum, & immediatum, illique dicatur acquiſitum tanquam principali domino, vt per *Innocent. in cap. cum ſuper num.* 3. *de cauſ. poſſeſſ. & propor.* & in *cap. verum num.* 2. *de for. compet. Afflict. deciſ.* 361. *num* 22. *& ſeqq.* & poſt *Suarez d. lib.* 4. *cap.* 17. *num* 9. *& cap.* 18. *num.* 5. *&* 7. *& cap.* 21. *num.* 5. pluribus comprobat *Comitul. reſponſ. moral. lib.* 1. *cap.* 70. *&* 71.

5 Vndè ſi Chriſtus Dominus † omninò Immunis fuit à Tributis, vt ad literam habetur apud *Matth.* 17. & ibi notant *SS. Hieronym. Chryſoſt. & Ambroſ. atque alij* per *Suarez d. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 1. *in fin.* conſequens eſt etiam bona Eccleſiarum, quæ ſubſunt immediato, & proximo dominio Chriſti Domini, immunia eſſe ab omnibus Tributis, vt per eundem *Suarez lib.* 4. *cap.* 18. *num.* 5. *&* 7. *& cap.* 21. *num.* 5. vbi quod hoc eſt valdè conſentaneum Diuinitati, & excellentiæ perſonæ ſuæ; Prætereà ſi bona patrimo-
6 nialia † Clericorum etiam laicalia ſunt immunia ab oneribus laicalibus ob dignitatem perſonarum, quæ dignitas perſonæ influit Immunitatem in ipſa bona; illa enim abhærent perſonæ Clerici, nec perſona dici poteſt plenè, ac perfectè exempta, niſi etiam illius bona exempta ſint. Ita *Abb. Dec. Felin. & alij Canoniſtæ* communiter in *cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ*, & in *cap. quæ in Eccleſiarum de Conſtit. Bald. in l.* 2. *C. de Epiſc. & Cleric.* & alios refert, ac ſequitur *Suarez d. lib.* 4. *cap.* 25. *num.* 4. *& ſeqq.* Ergò multo
7 magis idem erit in bonis Eccleſiarum, † Tum quia perpetuò ſunt Eccleſiaſtica, & in diuinum cultum per ſe ordinantur; Tum quia non Clericorum, qui Chriſti famulatum agunt, ſed ipſius Domini patrimonium ſunt, & vt dictum eſt, ſub immediato Dominio Dei, patrimonialia verò bona Clericorum ſunt quidem ſub eorum Dominio, ſed hoc dominium illis competit vti ciuibus, non autem vti Clericis, & tamen propter ſacram qualitatem cohærentem perſonæ, bona ſunt Immunia, quæ ratio fortius vrget in bonis Eccleſiarum, vt perpendit *Suarez vbi ſupra cap.* 16. *num.* 11. *& cap.* 17. *num.* 1.

8 Nec quicquam verò facit antiquitùs † aliquandò Clericos ſoluiſſe tributa Principibus laicis, hancque exactionem ceſſaſſe iiſdem Principibus indulgentibus; quoniam id accidit tempore, quo nondum Principes Euangelij iugo ceruices ſubegerant, & facultas ipſa, ſeu immunitas à collectis, & tributis Clero competebat quidem de iure, ſed adhuc de facto, & malè exigebatur, & ſic ipſa Immunitas à Iure Diuino profecta eſt, Immunitatis autem vſus, ſeu exercitium emanauit à Principum Orthodoxorum ſanctionibus, qui Principes Chriſtiani non verè, & propriè Eccleſiaſticis bonis exemptionem conceſſerunt, ſed potius detexerunt, & in eam à Deo conceſſam conſenſerunt, illiuſque exercitium iuſſere, & hoc benè agnouit Iuſtinianus in *d. l. ſancimus* 20. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* ibi, *cur enim non facimus diſcrimen inter res diuinas, & humanas? & cur. competens. prærogatiua cæleſti ſauori non conſeruetur?* Et ſic annuit hanc Immunitatem non à ſua munificentia, quam alijs in rebus & locis ſæpius glorioſus commemorat, ſed à dictamine diuino, & à natura effluxiſſe, vt benè ratiocinatur *Comitul. reſponſ. moral. lib.* 1. *d. cap.* 97. *num.* 11. vbi etiam antiquam traditionem, & populorum mores circà hanc Immunitatem recenſet, & ita pariter reſpondet *Suarez* contra Reg. Angl. *d. lib.* 4. *de Immunit. Eccleſ. cap.* 6. *num.* 4. *& cap.* 21. *num.* 3. *&* 8.

Nec obſtat potiſſimum fundamentum Communi-
9 tatis, † quod hæc onera olim impoſita eſſent iſtis prædijs, quæ poſteà in Eccleſiam peruenerunt, & ideò tranſiuiſſe affecta tributaria, & cum eodem onere ad quoſcumque quamuis priuilegiatos ſucceſſores, atque etiam in ipſas Eccleſias, iuxta *Can. tributum* 23. *q.* 8.

10 Quoniam pro reſponſione † duo firmanda ſunt, vnum in facto, alterum in Iure, in facto quod antiquitùs hæc prædia erant eiuſdem Eccleſiæ Archipresbyteri Gorzenij, & paucis ſolummodò ab hinc annis diſtracta in laicos, à quibus in Cataſtro Communitatis redacta ſunt, detecta autem nullitate alienationis Iure merito Eccleſia, & pro ea Archipresbyter modernus in Iudicio ſpolij fuit reintegratus, & proptereà, vt reintegratio ſuum plenarium conſequatur effectum, opus eſt, quod Eccleſia recuperet prædia libera, & immunia à quibuſcumque oneribus, prout erant antequam ab Anteceſſore diſtraherentur, & conſequenter reuocanda ſunt, & deſcriptio in Cataſtro, & impoſitio onerum, quæ tempore vſurpationis laicorum ſequuta ſunt, tantum enim reſtituere
11 † debet reintegratio, quantum abſtulit diſtractio, *l. fin. §. fin.* & ibi *Bart. ac alij, C. de ſent. paſſ. l. quod ſi minor, §. reſtitutio, ff. de minor.* & notat *Odd. de reſtit. in integ. par.* 1. *q.* 44. *art.* 3. *num.* 23. *& ſeqq.* & retrahenda eſt hæc reintegratio, perindè ac ſi ſemper penès Eccleſiam prædia permanſiſſent ad *l.* 1. *§. vlt. ff. de. quæſt. l.* 1. *C. de ſent. paſſ. Bald. in l. poſt aditam num.* 1. *C. de impuber. & alijs Subſtit. Coſta de retrotract. cap.* 8. *caſ.* 17. *num.* 2. *& ſeqq.* quæ ſi permanſiſſent neque relata in Cataſtro, neque onera fuiſſent impoſita.

In Iure autem illud notandum eſt, quod bona
12 † ſemel à laicis etiam legitimè poſſeſſa, non ſemper cum onere tributi, & vectigalis tranſeunt ad Eccleſiam, ſed cum diſtinctione trium ſpecierum bonorum.

Prima eſt ſpecies bonorum, quæ habet, & poſſidet
13 Eccleſia Iure † ſpirituali, & Diuino, vt Decimæ, oblationes, & hæc ſemper, ac perpetuò immunia ſunt à quibuſcumque oneribus ſecularibus, tàm præteritis, quam futuris, quia immediatè habet à Deo, nec commiſcenda cum laicis, vt in *Numer. cap.* 18. & notant Canoniſtæ communiter in *cap. ſi tributum* 11. *q.* 1. & in *cap. ſecundum* 23. *q.* 8.

14 Alia ſunt bona, quæ à priuatis † quidem habuit Eccleſia, ſed ad cultum diuinum, & officium ſpirituale ſunt deſtinata, vt ſitus Eccleſiarum, & Cœmeterium pro ſepulturis, hortus iuxta Eccleſiam, & ſunt hæc pariter immunia ſemper ab omnibus tributis, & oneribus, nedum publicis, & Regijs, ſed quod magis eſt etiam priuatis, & præexiſtentibus ob eorum ſpecialem ſanctitatem, vt habetur in *d. cap. ſecundum*, 23. *q.* 8.

33. q. 8. & per *Bald. in l. omnes, num. 12. C. de Sa-*
croſ. Eccleſ. & doctè tradit *Turrecremat. in cap. ſi tri-*
butum, 11. *q.* 1. *& in Summa de Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 98.
in reſponſione ad 7. *argumentum* , *Io. Ant. de Nigr.*
in repet. Extrauag. vnicæ num 242. *de vit. & honeſt.*
Cleric. Suarez ad reg. Angl. de Immunit. Eccleſ. lib. 4.
cap. 17. *num.* 6. *&* 7. *& cap.* 19. *num.* 2. *&* 8. & la-
tius cap. 20. *num.* 17.
15 Tertia eſt ſpecies bonorum,† quæ poſſidet Eccle-
ſia ſorte temporali, & Iure ciuili, vt titulo venditio-
nis, legati vel alio ſimili, &c. Et in his etiam ſubdi-
ſtinguendum eſt , & quoad onera impoſita de tem-
pore, quo penes Eccleſiam bona reperiuntur, cer-
tum eſt ipſi omnino ſuffragari Immunitatem ex ſupe-
rius deductis, & *Bart. in l. reſcripto, §. final. num.* 5.
verſ. videte, ff. de minor. ingenuè ſatetur, nullum
dari remedium , ſeu cautelam , quod Clericis, ſeu
Eccleſijs pro eorũ prædijs imponatur collecta, cum
laici non poſſint edere legem per quam libertas Ec-
cleſiaſtica infringatur; & Scriptores omnes Catho-
licos ſine diſſenſione hoc admittere monet *Suarez de*
reg. Angl. d. lib. 4. *cap.* 20. *num.* 2. Fallitur autem
16 † idem *Bart. d. loco,* dum ſubdit, poſſe laicos à prin-
cipio efficere tributaria , & affecta oneribus omnia
prædia eorum Territorij, itaut agri qui poſtea ad Ec-
cleſias peruenerint, obnoxij ſint collectis imponen-
dis, quia indirectè permitteretur contra libertatem
Eccleſiaſticam, quod directè omninò prohibitum
eſt, *cap. quæ in Eccleſiarum de Conſtit. auth. Caſſa.*
C. de ſacroſ. Eccleſ. & alibi; Et licet eo tempore, quo
vniuerſum Territorium efficitur tributarium, prædia
ſint ſub Iuriſdictione laicorum , attamen hoc tem-
pus inſpici non debet , ſed illud , quo ipſæ collectæ
imponuntur, tunc enim formam habent , & ſolum-
modò radicem aliquam cauſalem , & remotam ha-
buerunt à Statuto , quod etiam dum facit Territo-
rium tributarium pro collectis imponendis , habet
tacitam conditionem, ſcilicet, ſi imponantur, quæ
conditio cum ſit poteſtatiua , non retrotrahitur in
præiudicium Eccleſiæ, quæ medio tempore acquiſi-
uit, nec tunc ſubiacent Iuriſditioni laicorum, Ita ele-
ganter *Bartolum* impugnando arguit *Bald. in l.*
omnes, num. 12. 13. *&* 14. *cum ſeqq. C. ſine cenſ. vel*
reliq. fund. compar. non poſſ. & in l. placet num 10.
vbi quod *Bart.* in caſu quem poſuit non dicit verum,
C. de ſacroſ. Eccleſ. & in l. neminem, n. 4. *C. eodem,*
vbi quod hæc onera tunc nec certa eſſent , prout
tamen requiritur ad effectum vt ad Eccleſiam tran-
ſeant prædia cum ſuis oneribus, & infra dicetur, &
conſ. 112. *n.* 7. *lib* 2. vbi quod *Bart.* contra omnes,
& non benè loquitur, neque dicit verum, & quod il-
lius cautela non valet vnam feſtucam, quia non po-
teſt conſiderari tributum niſi poſt indictionem , &
ſpecificationem, quæ fieri nequit poſtquam res fecit
tranſitum ad Eccleſiam , *Abb. cap. fin. num.* 13. *de*
vit. & honeſt. Cleric. Iaſ. in *d. l. placet, num.* 21. vbi
quod dictum Bartholi eſt falſum , & damnatum per
omnes, & idem teſtatur *Guidopap. quæſt.* 381. *Ruin.*
conſ. 117. *num.* 8. *lib.* 4. *Felin.* in *cap. Eccleſia S. Ma-*
riæ, num. 76. *de conſtit. Plot.* in *addit. ad conſ. vlt.*
Laudenſ. num. 10. *&* 13. qui teſtatur ità fuiſſe decla-
ratum à Senatu Mediolani pro Monialibus Sanctæ
Claræ Nouariæ , *Alba conſ.* 8. *num.* 4. *& ſeqq.* vbi
quod huiuſmodi Statutum volens prouidere oneri-
bus, quæ adhuc non ſunt in rerum natura , & volens
fingere id quod non eſt, non caret ſuſpicione fraudis,
Siluan. conſ. 9. *num.* 29. *& conſ.* 32. *num.* 11. *Mar-*
cambrun. conſ. 40. *num.* 29. vbi dicit communem eſ-
ſe hanc opinionem, *Paſeth. conſ.* 31. *num.* 8. *Vegg.*
conſ. 7. *num.* 11. *Graſſ. commun. opin. lib.* 1. *cap.* 18.
quæſt. 2. qui pariter de communi teſtatur , *Remig.*
Goſiy. de charit. ſubſid. q. 62. *num.* 16. vbi quod hæc
eſt tutior opinio *Card. Alban. de Immunit. Eccleſ.*
num. 92. aſſerens hanc eſſe opinionem Legiſtarum
validiſsimis rationibus confirmatam, & quod graue
piaculum committeret quicunque contrarium ſen-
tiret, *Ceual. Comm. contra comm. q.* 899. *num.* 72. *&*
106. qui plures alios cumulat *Rimin. Iun. conſ.* 25.
num. 23. *Azor. Inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 13.
q. 1. *Theſaur. deciſ.* 234. *num.* 5. *Io. Ant. Niger, in*
repet. extrauag. vnicæ de vit. & honeſt. Cleric. num.
190. *Alphonſ. de Montalu. in foro legum Caſtell.*
lib. 1. *leg.* 2. *verſ. in contrarium Martien.* qui alios
congerit ad *ll. Hiſpan. lib.* 5. *l.* 11. *gloſ.* 5. *num.* 5.
Guttier. pract. quæſt. lib. 2. *quæſt.* 132. *num.* 5. vbi
de veriori, & communiori opinione teſtatur.
17 Nec poteſt dici ſtatuentes tunc vinculum † inie-
ciſſe dum Territorium effecerunt tributarium , quo
tempore Iuriſdictionem habebant in prædijs , quæ
poſtea ad Eccleſiam peruenerunt, & ſit tranſire cum
ſuo onere; quoniam vinculum propriè iniectum eſt
dum collecta imponitur, tunc enim declaratio illa
de toto territorio tributario ſuum ſortitur effectum,
cum tributum imponitur, & res non dicitur eſſe tri-
butaria, niſi quando re vera, & ipſò facto debita eſt
ſolutio ſuis ſingulis temporibus, & contributio , vt
poſt alios tradit *Alba conſ.* 8. *num.* 5. *& ſeqq.* & tunc
ſolùm dicitur actus perfectus, & conſumatus, vt de-
clarat *Card. Alban. de Immunit. Eccleſ. num.* 70.
& 71. hoc autem tempore bona ſunt extra Iuriſdi-
ctionem laicalem, & ſubiectum eſt inhabile ad reci-
pienda onera laicalia, reſque dicitur deueniſſe ad ca-
ſum, à quo non poſſet incipere, & conferunt tradita
per *Bald. conſ.* 112. *num.* 7. *lib.* 2. *Alex. conſ.* 210.
num. 11. *& conſ.* 211. *num.* 4. *lib.* 2. *Ruin. conſ.* 204.
num. 11. *lib.* 1. *Surd. deciſ.* 20. *num.* 8. *Alba d. conſ.* 8.
num. 4. *Card. Alban. vbi ſupra num.* 70.
Quò autem ad onera impoſita † priuſquam præ-
18 dia ad Eccleſiam peruenerint, ad hæc tunc ſolummo-
dò tenetur Eccleſia, quando copulatiuè hæc omnia
concurrunt , quod ſcilicet onera ſint vera , realia,
ipſis fundis infixa , & impoſita ſint bonis , propter
bona, non autem perſonis propter bona , quod ſint
perpetua, certa, & inuariabilia, non autem ex ali-
quibus cauſis vrgentibus , & illis ceſſantibus remo-
uenda; Itàdocent Canoniſtæ in *d. cap.* 1. *de Immunit.*
Eccleſ. in. 6. vbi præcipuè *Gemin. num.* 9. *Abb. in cap.*
fin. num. 12. *de vit. & honeſt. Cleric. Turrecremat.*
in *cap. ſi tributum*, 11. *quæſt.* 1. *verſ. alia vero, Bar-*
bat. plenè *conſ.* 1. *per tot. lib.* 3. *Felin.* pleniſsimè *conſ.*
46. *in* 4. *dub. Niger in repet. extrauag. vnicæ de vit.*
& honeſt. Cleric. num. 247. cum pluribus ſeqq. *Co-*
mitul. reſponſ. moral. lib. 1. *cap.* 94. *num.* 3. vbi omnia
iſta recenſet requiſita, & ſat eſt allegare Magiſtralem
deciſionẽ in *Brunduſina Gabellæ* 13. *Februarij* 1604.
coram bo. me. Penia, quam & paſsim ſequitur Sacra
Congregatio ſuper Controuerſijs Iuriſditionalibus
per Sanctiſsimum D. N. Vrbanum VIII. magno Rei-

publicæ Chriſtianæ bono Inſtituta, & in his terminis loquitur, *text. in cap. tributum*, 23. *q.* 8. ibi *de Exterioribus Eccleſiæ, quod conſtitutum eſt antiquitus*, (nempè illud quod antequam ad Eccleſiam peruenerint prædia) *perſoluendum eſt*, & in *cap. ſi tributum*, 11. *q.* 1. vt ibi per *Turrecrem. & per Comitul. reſponſor. moral. lib.* 1. *q.* 93. *num.* 16. *Ceual. commun. contra comm. q.* 899. *num.* 106. *Alphonſ. de Montalu. in for. leg. Caſtel. lib.* 1. *d. l.* 2. *verſ. ad quorum corroborationem ſol.* 13. *col.* 3. *& Suarez. ad Reg. Angl. d. lib.* 4 *cap.* 2. *num.* 13. qui etiam obſeruat, ibi Vrbanum primum loqui iuxta morem ſui temporis, quo Imperatores erant Ethnici, & Eccleſia nondum ſibi libertatem actu vindicauerat ab huiuſmodi tributis, & in hoc caſu dum Eccleſia ſoluit collectas, non ſoluit vti tributum, & in recognitionem Dominij vel ſuperioritatis, quam regulariter indicat tributi exactio, vt ex *cap.* 2. *de cenſibus*, ſed ob conditionem inhærentem rei, & inſeparabilem, & quemadmodum erga priuatas perſonas ſolueret cenſus, & teneretur ad hypothecas, quæ ab eius authoribus laicis prius impoſitæ eſſent, ita pari ratione tenebitur Eccleſia ad tributa, quæ vel ex pacto, vel alia ex cauſa, & conuentione Princeps, dum prædia poſſeſſa à laicis ſub eius erant poteſtate, infixit ijſdem prædijs, vt benè per *Fr. Io. de Neapol. Ord. Prædicat. in quæſt. Pariſien. q.* 39. *puncto* 3. *ad quartum argumentum*.

19 Immo † *Card. Albanus de Immunit Eccleſ. Gutierez pract. quæſt. lib.* 1. *q.* 3. *num.* 15. *verſ. præterea*, & fuſius *Suarez d. lib.* 4. *cap.* 20. *num.* 6. *quæſt.* 11. *& ſeqq. vſque ad fin.* aſſeuerant tunc demum bona translata in Eccleſias retinere onus, & obligationem ſoluendi tributum, quatenus hoc Tributum à Principe prius impoſitum fuerit expreſſo pacto inter ipſum, & priuatos inito, vel ex peculiari dominio illius prædij, ita ut ipſe in priuatos tranſulerit, hac ſibi reſeruata penſione, cenſu, ſeù collecta, non autem ſi exegiſſet ex ſola vi Regiæ poteſtatis, & iuriſdictionis, hæc enim tunc penitus expirat, cum bona ad Eccleſiam perueniunt, & res deuenit ad ſtatum qui incapax eſt illius ſubiectionis tributi ergà Principem laicum, quod ſecus eſt in pactis, & conuentionibus per viam contractus initis, quia vis illorum tranſit, & continuat in quibuſcũque perſonis quomodocunque exemptis, & priuilegiatis. *Felin. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ num.* 77. *de conſtit. Vegg. conſ.* 7. *num.* 5. *& ſeqq. Bellon. conſ.* 40. *num.* 4. *&* 5. *Feſtas de Collect. par.* 4. *cap.* 2. *num.* 31. *Alderan. Maſcard. de gen. interpret. ſtat. concl.* 1. *num.* 100. *Azor. Inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 13. *quæſt.* 1. *verſ. ſecundo ſciendum eſt*, vbi quod ratione pacti, vel conditione adiecta in legato, ſiue contractu, Eccleſia tenetur ad collectas bonorum, ad quas alias non teneretur, & per *Suarez vbi ſupra num.* 6. *&* 15. *in fin. num.* 28. vbi reſpondet ad motiuum quòd res tranſit cum ſuo onere, & *num.* 9. prudenter indicat, quomodo probari poſſit prædia fuiſſe ſub particulari dominio Principis, vel tributum ſolui ex conuentione, non autem ex ſolo iure vniuerſali principatus; quibus conſequens eſt, vt cum onera, de quibus agitur, non ſint antiqua, nec infixa eſſent dum ad Eccleſiam primò hæc bona tranſiuerunt, & conuentio omninò excludatur, nullatenus Eccleſia ad illa onera teneatur.

20 Non obſtat, hæc prædia deſcripta † eſſe in Cataſtro laicorum, ex quo regulatur taxa onerum, & indè Archipresbyterum teneri ad collectas, iuxta doctrinam *Bald. in auth. ſed. & periculum, num.* 2. *verſ. hoc verum niſi Eccleſia*, *C. ſine cenſu vel reliq. &c.* vbi quòd ſi Eccleſia facit æſtimum tenetur ad collectas in vim ſui conſenſus, non ex vi Iuriſdictionis laico-
21 rum; Quoniam hæc deſcriptio † in Cataſtro non fuit facta de conſenſu Rectoris, ſed illorum laicorum, qui Eccleſiam hiſce bonis ſpoliarunt, vt ſupra dictum fuit; Immò etiam ſi facta fuiſſet de Rectoris conſenſu, hoc non præiudicaret Eccleſiæ, ſed opus fuiſſet auctoritate, & aſſenſu Summi Pontificis, cuius intereſt communibus Eccleſiarum vtilitatibus prouidere, vt in *cap. aduerſus de Immunit. Eccleſ.* & in puncto *Abb. ibi num.* 1. *&* 4. & in *cap. non minus num.* 18. *eod. tit. & conſ.* 13. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 2. *Marant. conſ.* 99. *num.* 2. *Natt. conſ.* 203. *num.* 4. *& ſeqq.* vbi declarat doctrinam Baldi procedere data legitima diſcriptione in æſtimo, ſeu Cataſtro, nempè quod acceſſerit auctoritas Sedis Apoſtolicæ.

22 Non obſtant ſolutiones factæ, † quoniam aut proceſſerunt à laicis, & tunc non præiudicant Eccleſiæ, laici quippè tanquam ſubiecti tenebantur ad collectas, dum verò extat perſona immunis, ceſſat ratio ſubiectionis, & ſic etiam obligatio, mutata enim perſona, mutatur ſtatus rei, *l.* 1. *C. de impon. lucr. d. ſc. lib.* 10. *Gemin. in d. cap.* 1. *num.* 9. *de Immunit. Eccleſ. in* 6. *Anchar. conſ.* 129 *ſub. num.* 2. *Niger. in repet. extrauag. vnicæ, de vit. & honeſt. Cleric. num.* 224. *Marant. d. conſ.* 99. *nu.* 3. *&* 4. *Guttier. pract. quæſt. lib.* 1. *q.* 3. *nu.* 15. vbi poſt *Mattienz* dicit hunc eſſe caſum mirabilem, quo res non tranſit cum ſuo onere; atque vt ſupra dictum fuit, reintegratio conceſſa Rectori debet abolere quicquid poſt alienationem geſtum eſt in præiudicium Eccleſiæ.

Aut verò ſolutiones † prætenduntur factæ à Re-
23 ctore, & tunc nec etiam præiudicant, cum Rector non potuerit tollere priuilegium libertatis Eccleſiæ, non enim eſt perſonale beneficium, ſed ipſi ordini Eccleſiaſtico, & ipſis bonis Eccleſiarum conceſſum, cui geſta priuatorum præiudicare non poſſunt, & in hoc caſu opus fuiſſet aſſenſu Summi Pontificis, vt dictum fuit, & notatur à *Caſtr. conſ.* 423. *num.* 2. *lib.* 2. *Ceual Comm. contra commun. quæſt.* 899. *nnm.* 107. *ad fin.* & Modernus Rector quatenus ſoluiſſet non inde tamen priuatus cenſetur ſua Immunitate ab hiſce collectis, & oneribus, quæ de Iure ſibi competit ad *text.* in *l. voluntariè, C. de excuſ. tutor. Alex. conſ.* 33. *num.* 2. *verſ. ſed ea mihi lib.* 5. *Caſtr. d. conſ.* 423. *num.* 2. *Natt. conſ.* 447. *num.* 16.

Et ità bis diligenter examinato articulo reſolutum fuit.

CLOACA.

SVMMARIA.

Cloacam ceptam vicini debent proſequi, & producere extra muros ex Stat. in princ.

Debet fieri à vicinis, & quomodo verſ. Debet fieri.

Impedimenta remoueri ab illis debent verſ. Ab illis.

Vbi, & quomodo fieri debeant verſ. Et fieri.

Refectio

Refectio cloacæ non impeditur per nunciationem noui operis num. 2.

CLoacam conſtrui cœptã vicini debent proſequi, & producere extra muros Stat. rubr. 37. lib. 4. fol. 11. & habetur rubr. 38. in princ. eod. lib. 4. Debet fieri ab his, qui ſunt vicini, nempe à quolibet pro menſura domus, vel fundi cuiuſque d. rubr. 38. in princ. vbi etiam quomodo debeant conſtrui, & de contributione vicinorum vide rubr. 41. eod. lib. 4. Ab illis debent remoueri omnia impedimenta etiam per viſitationem loci procedendo ſummariè, ſine ſtrepitu, & figura iudicij etiam appellatione non obſtante rubr. 41. eod. lib. 4. fol. 13. & rubr. 84. in princ. d. lib. 4. fol. 22. Et fieri debent, vbicumque neceſſe fuerit, in Ciuitate, & Suburbijs tam in vijs publicis, quàm vicinalibus, dummodo tamen decurrant extra muros, non autem per clauſtrum, vel domum alterius, ſed tantùm ſub via, & non debent nocere aquæ alicuius fontis, vel putei, & ab illis fieri debent, ad quos ſpectat vtilitas ſub certa pœna, & non licet mutare, vel impedire antiquum curſum, quo caſu tenerentur ad remittendum proprijs ſumptibus, de his, & alijs vide rubr. 40. eod. lib. 4. fol. 12. vide ver. Intercaſellum.

Adnotationes.

1 Ad materiã Cloacarum † *Gæpoll. de ſeruitut. Vrb. præd. cap. 48. pag. 40. & ſeq. & de ſeruit. ruſt. præd. cap. 6. pag. 95. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 256. par. 2.* 2 Nunciatio † noui operis non poteſt fieri, ſi quis reficiat Cloacam. *Carpan. vbi ſupra cap. 340. num. 48. par. 2.*

CLVSIVM.

SVMMARIA.

Cluſium ſpectat ad Cameram Apoſtolicam in princ.
Bona Cluſij non collectantur verſ. Die.
Frumentum, vinum, & alij fructus non poſſunt extrahi extra Comitatum Peruſiæ, & debent vendi in Ciuitate verſ. Frumentum.
Cluſium fuit conceſſum Malateſtæ Balleono verſ. De anno.
Poſtea Ciuitati Peruſiæ verſ. Conceſſum.
Poſtæ Cluſij quæ verſ. Poſtæ.
Habitare volentibus in Cluſio conceduntur Caſalena, & terræ verſ. Habitare, & Immunitates ibidem & verſ. Clemens VII.
Poſſunt coloni diuidere laborenia verſ. Coloni.
Debent colere terras alias auferuntur verſ. Debent.
Reſpondent Dominis de tertia parte fructuum verſ. Et debent.
Paſcendi facultas in Bandita Pozzoli conceditur hominibus dictæ Villæ verſ. Facultas.
Cluſij Marchionatus contribuit cum Ciuitate ad onera verſ. Marchionatus.
Cluſium quid ſit num. 1.
Oppidum Caſtilionis caput Cluſij num. 2.
Conceſſum Dominis de Cornea ibidem.
Aſcanius Corneus laudatur num. 3.
Fuluius Corneus creatus Dux Caſtilionis à Paulo V. num. 4.
Habitatores Cluſij habent ius perpetuæ coloniæ num. 5.
Fructus Cluſini poſſunt aſportare ad Statum Eccleſiaſticum non obſtante probibitione num. 6.
Gabbella non poteſt imponi ibidem.
Statuta Ciuitatis an ſint attendẽda in Cluſio diſmembrato num. 7.

A CLuſium A ſpectare ad Cameram Apoſtolicam pleno iure, & ſine aliquo onere dixit Sixtus IV. in ſuo Breui ſub die 24. Maij 1484. in 4. reg. Cancell. DD. Priorum fol. 49. vbi prohibet colonos moleſtari à Ciuibus Peruſinis ſuper certis terraticis. Die 21. Maij 1612. Illuſtriſs. D. Marinus Gubernator, & Commiſſarius Apoſtolicus auditis Syndicis Villarum Cluſij, & & me Bartholomeço Giliano etiam nomine aliorum habentium prædia, & bona libera in Cluſiò Peruſino mandauit non poſſe collectari bona omnimodo libera rogato D. Ludouico Riccerio Notario Audientiæ eiuſdem Illuſtriſs. Frumentum, vinum, cæteroſque fructus non poſſunt extrahi extra Comitatum Peruſiæ rubr. 116. in fin. addit. lib. 4. fol. 34. Paulus II. mandauit frumentum Cluſij non extrahi de Ciuitate, & Comitatu, ſed vẽdi in platea, vt in Breui dato 20. Iulij 1469. in 4. reg. Breu. fol. 102. Innoc. VIII. per ſuum Breue datum die prima Septembris 1487. mandauit frumentum ad Cam. Apoſt. pertinens vẽdi in Ciuitate Peruſiæ iuxta conſuetum in 4. regiſtr. Canc. Comm. fol. 70. Pius II. per Breue datum die 20. Iulij 1459. mandauit frumentum prædictum per Theſaurarium reponi, & vendi in Ciuitate Peruſiæ in 3. reg. d. Canc. Comm. fol. 34. Idem per Leonem X. in 5. reg. fol. 48. Paulus IV. mandauit d. frumentum non extrahi de Cluſio, ſeu Territorio Peruſino, ſed vel ibi conſumi, vel in platea Peruſina pro concurrẽti quantitate vendi, vt in eius Breui ſub die 9. Auguſti 1555. in 6. reg. fol. 122. Pius IV. confirmauit, vt in eius Breui ſub die 6. Iulij 1556. in 7. reg. fol. 2. Pius V. idem confirmauit in d. 7. reg. fol. 45. Sixtus V. hoc idem confirmauit, vt in Bulla de rebus geſtis per Reuerẽdiſs. Maluaſiam Viſitatorem data 17. Decembris 1588. in d. 7. reg. fol. 151. fuit tamen declaratum per literas Card. Iuſtiniani de ordine Sanctiſſimi ſub die 17. Ianuarij 1590. huiuſmodi Bullam non compræhendere frumentũ Marchionatus Clu-

ſij

ſij in d. 7. reg. fol. 151. De anno 1530. 16. Se-
ptembris Clemens VII. cōceſſit Malateſtæ Bal-
leono fructus Cluſij ſpectantes ad Cam. Apoſt. in
vitam in 6. regiſtro fol. 10. & prius per breue
datum 20. Ianuarij 1528. de quo in 5. reg. fol.
126. prohibuerat venationem in Cluſio ſub pœ-
na pecuniaria, & executiones abſque licētia Ma-
lateſtæ, & Horatij de Balleonibus. Conceſsū de-
inde fuit Ciuitati ſub diuerſis conuentionibus, &
capitulis per Clem. VII. in 5. reg. fol. 125. Ca-
pitula autem Cluſij cum d. Pontifice ſunt in Stat.
rubr. 150. lib. 4. fol. 45. Paulus III. die 26. Mar-
tij 1537. renouauit cum ſolutione 500. floreno-
rum in d. reg. fol. 42. Idem Pontifex cundona-
uit Ciuitati 1500. ſalmas d. frumenti diſtribuen-
das inter Ciues per ſingraphas DD. Priorum,
vt in eius Bulla ſub anno 1535. in d. 6. reg. fol. 41.
Poſtæ Cluſij habentur in ſtat. rubr. 475. lib. 1.
fol. 112. Habitare volens in Caſtro Caſtilio-
nis Cluſij poterat propria auctoritate appræ-
hendere Caſalenum ibidem exiſtens, & in eo
ædificare, & pariter poterat appræhendere tres
corbes terræ exiſtentis in diſtrictu d. Caſtri, quæ
ſtetiſſet per tres annos inculta cum certa pen-
ſione Stat. rubr. 221. §. item quod quæcumque
perſona lib. 1. fol. 74. vbi etiam de multis exem-
ptionibus artificum ibidem permanentium, &
de immunitate Nundinarum S. Matthæi, & de
quantitate terræ, quæ eis conceditur vide etiam
Stat. rubr. 116. §. volumus etiam, & §. & quod
ſindicus Communis lib. 4. fol. 32. Habētur etiam
nonnullæ exemptiones in d. rubr. 116. §. volu-
mus, & iubemus lib. 4. fol. 33. Habitantibus in
d. Caſtro, & illius Villis fuerunt conceſſæ per
Superiores multæ immunitates, & exemptio-
nes, & præſertim de Menſe Maij 1490. in 4. reg.
fol. 98. renouatæ, & confirmatæ per Card. Ca-
merarium de anno 1496. & 26. Martij etiam
reſpectu Villarum Cluſij in 4. reg. Canc. fol. 117.
& per Card. Legatum de anno 1505. in d. 4. reg.
fol. 184. Domini Priores, & Camerarij de an-
no 1513. reuocauerunt huiuſmodi exemptio-
nes reſpectu onerum focularium, vt in annali-
bus ad d. annum fol. 35. Acceptarunt quidam
huiuſmodi reuocationē in eod. lib. fol. 51. Con-
ſultum ſuper hoc per multos Doctores ibidem
fol. 152. Clem. VII. mandauit colonos, & la-
boratores Cluſij quorum maiores (dicit ipſe)
terras ipſas ad culturam reduxerint, ex boſca-
uerint, & fertiliores reddiderint, in eorum iu-
ribus, & conſuetudinibus, illæſos conſeruari, &
manuteneri, vt patet in capitulis confirmatis, &
approbatis per d. Pontificem ſub rubr. 150. verſ.
quod quoad colonos lib. 4. fol. 46. & ſuperius
vocat illos colonos aſcriptitios in princ. d. rubr.
Quæ Bulla, ſeu capitula ſunt regiſtrata in 5. reg.
B fol. 127. B Coloni prædicti poſſunt diuidere la-
borenia rubr. 19. §. ſint autem lib. 2. fol. 9. De-
bent autem colere Terras eiſdem cōceſſas rubr.
117. §. dum tamen fol. 34. eod. lib. 4. & niſi co-
lere cæpiſſent infra annum, licet vnicuique per-
ſonæ illa colere in d. rubr. 117. in fin. & in dd.
capitulis Clementis habetur, quod ſi eſſent ne-
gligentes, poſſent expelli d. rubr. 150. §. quod
coloni negligentes fol. 46. Et debent reſponde-
re de tertia parte omnium fructuū dominis ter-
rarum, nempe tritici, Ordei, Speltæ, Legumi-
num, lini, & omnium aliarum rerum, & ipſi re-
tinere duas partes omnium dd. fructuum rubr.
150. in princ. lib. 4. fol. 45. & ſuperius in rubr.
117. §. ſaluis, & §. quilibet autem eod. lib. 4.
fol. 34. Facultas paſcēdi in Bādita Pozzoli con-
ceſſa per Eugenium IV. de anno 1426. Homini-
bus dictæ Villæ eſt in 1. lib. reg. fol. 83. Mar-
chionatus Cluſij debet contribuere cum Ciuita-
te Peruſiæ ad onera, & ſolutionem Gabbellæ
foglicttæ, vt per literas Cardinalis Camerarij
ſub die 19. Nouembris 1588. in 7. reg. Comm.
fol. 143. & pariter reſpectu ſubſidij triennalis,
& aliorum onerum debet contribuere cum Ci-
uitate diſmembratione non obſtante, & ita fuit
reſolutum in Camera Apoſtolica, vt per literas
ſub die 11. Octobris 1555. in 6. reg. fol. 123.

Adnotationes.

1 A Cluſium Peruſinum † eſt tractus ille, & agri por-
tio, quæ iacet inter Cluſinam paludem vulgò Chia-
ne, & Lacum Traſimenum. Differt autem, vt patet
à Cluſio Vrbe Hetruriæ priſcorum Hetruriæ Re-
gum, aut certè Porſenæ Romanorum hoſtis Regia ſe-
2 des. Cluſij Peruſini caput † eſt Oppidum Caſtilio-
nis Patrum noſtrorū memoria à Marchionibus Cor-
neis ædibus penè Regijs auctum, atque ornatum.
Iulius III. Iacobæ germanæ ſorori attribuit ad terti-
am, vt vocant, generationem Pius verò IV. ad
quartam protulit; & Aſcanium Corneum, ac Fului-
um S. R. E. Cardinalem Iacobæ filios, & Aſcanij
etiam per adoptionem filios, nepotes, ac pronepo-
tes Marchionis titulo inſignitos multis auxit honori-
3 bus, ac priuilegijs. Hic ille eſt Aſcanius, † qui eiuſ-
dem Pij miſſu Melitenſis Inſulæ obſidionem ſoluit,
quique haud ità multò poſt, vt fœderatorum claſſis
Dux præcipuus, ità reportatę de Turcis victoriæ præ-
cipuus auctor extitit, vt de alijs eius facinoribus in
præſentia ſileam. Nuper autem † Paulus V. Caſti-
4 lionis, & Cluſij Marchionatum, in Ducatum ere-
xit, quo titulo inſignitus eſt Fuluius Aſcanij iunioris
filius, à cuius laudibus, quia adhuc ſupereſt, abſti-
nendum duximus.
5 B Habitatores Cluſij habere ius perpetuæ † colo-
niæ fuit deciſum apud *Card. Mantic. deciſio* 17. *&*
deciſ. 23. 95. 97. 117. *&* 148. quas videas ſuper ſta-
tu, & iure illorum hominum, & vide etiam *Eug. conſ.*
28. *lib.* 2. *& Hond. conſ.* 85. *lib.* 1. Quod hominibus
Cluſij

6 Cluſij † non poſſit prohiberi , quo minus exportent
ad Statum Eccleſiaſticum eorum bona , & victualia,
& multò minus , quod pro hoc faciendo ſoluant ali-
quam Gabbellam , maximè ſtantibus priuilegijs , &
exemptionibus conceſſis iſtis habitatoribus ex cauſa
oneroſa , hoc eſt , vt venirent ad habitandum , & re-
ducerent Territorium ad culturam , fuit per Rotam
Romanam deciſum *coram Card. Sacrato, in Cluſina,*
ſeu Peruſina exemptionis die 3. Martij 1608. quæ eſt
7 *in fin. deciſ. 59. num. 4.* An Statuta † Ciuitatis Pe-
ruſiæ ſint attendenda in Cluſio iam diſmembrato à
Ciuitate , *vide Eug. conſ. 25. num. 16. & ſeqq. lib. 1.*

COLLEGIA ARTIVM.

S V M M A R I A.

Artium Collegia quæ in princ. & num. 1. & ſeqq.
Matriculæ Artium ſunt confirmatæ verſ. Matriculæ, & vide num. 5. & ſeqq.
Iuratorum numerus qui verſ. De numero , vbi de admiſſione in Collegium, & num. 10.
Artifices qui verſ. Artifices.
Debent parere Camerarijs , & iurare verſ. Debent.
Et accedere ad Luminaria verſ. Debentque , vbi de numero.
Audientiæ Artium ſunt tutæ debitoribus verſ. Audientiæ.
Camerarij ſunt Iudices inter Artifices verſ. Camerarij.
Emere quis non poteſt rem , niſi ab exercentibus mercaturam illius rei verſ. Quis.
Dobanam Artifices non Collegiati tenentur ſoluere verſ. Artifices, & num. 12.
Collegium quomodo debeat citari verſ. Collegium, & num. 13.
Collegium vt dicatur , requiſita num. 4.
Et licitum quando dicatur ibidem.
Matriculæ Artium confirmatæ à Statuto habent vim Statutorum num. 5.
An attendantur in alia Curia num. 6.
Statuta Collegiati , & Artifices poſſunt concedere, & quando num. 7. & ſeqq.
Collegia Artium habent Iudices num. 11.
Collectas an poſſit imponere Collegium num. 12.

ARtes , ſeu potius Collegia Artium vſque
ad numerum quadraginta quatuor ordi-
natim ponuntur in Stat. rubr. 85. d. lib. 1. fol. 37.
& huius numeri fit mentio rubr. 136. §. ſaluo
quod d. lib. 1. fol. 48. De Mercantia vide Col-
legium Mercantiæ , de Cambio vide Collegium
A Cambij. [A] Matriculæ Artium ſunt confirmatæ
à Statuto , dummodo tamen contrariæ non ſint
Statutis Ciuitatis , & contra publicam vtilita-
tem Stat. rubr. 82. lib. 1. fol. 38. Nec ſint contra
Annonam , vel in illius diminutionem rubr. 49.
lib. 4. fol. 15. de quo vide etiam verſ. Annona in
fine , & in Adnotat. num. 21. Nec tollant ferias
rubr. 81. §. in omnibus verò lib. 1. fol. 37. Nec
ſint contra formam Statutorum vol. 4. vt in rub.
50. eod. lib. 4. fol. 15. & quòd Ordinamenta Ar-
tium , quæ non eſſent contra ordinamenta Vni-
uerſarum Artium , nec contra Statuta , attendi
debeant cauetur Stat. rubr. 71. eod. lib. 1. fol. 32.
quæ fuerunt etiam confirmata per Breue Si-
B xti IV. de quo in 3. reg. fol. 64. [B] De numero
Iuratorum , ſeu Collegiatorum , qui eſſe debe-
rent pro qualibet Arte groſſa , vt poſſint ex ea
eligi Priores , vide Stat. rubr. 37. §. pen. lib. 1.
fol. 32. & generaliter, & diſtinctè habetur rubr.
85. d. lib. 1. fol. 38. & vide etiam rubr. 551. §.
pen. d. lib. 1. fol. 123. & de admiſſione in Col-
legium , ſeu deſcriptione in Matriculam vide d.
rubr. 85. §. teneatur tamen & §. ſeq. lib. 1. fol.
39. & de habitatione requiſita vide rubr. 136.
§. ſaluo quod. lib. 1. fol. 48. Et quod non poſ-
ſit quis facere ſe deſcribi in duabus Artibus ca-
C uetur rubr. 86. d. lib. 1. fol. 39. [C] Artifices di-
cuntur illi , qui ſunt deſcripti in aliqua ex dd.
Collegijs Artium Stat. rubr. 24. §. pen. lib. 2. fol.
13. & quandoque illi, qui exercent aliquam Ar-
tem rubr. 81. lib. 1. fol. 37. Debent parere eorum
Camerarijs Stat. rubr. 50. in princ. lib. 4. fol. 15.
atque iurare , vt in rubr. 87. d. lib. 1. fol. 39.
Debentque accedere ad Luminaria ordine , &
iuxta præcedentiam, prout in rubr. 91. eod. lib. 1.
fol. 90. & Camerarius Artis groſſæ debet habe-
re , & ducere ſaltem quindecim Artifices , Ca-
merarius verò Artis de minoribus ſaltem quin-
que d. rubr. 91. §. & poſt modum eod. lib. 1.
fol. 30. Audientię Artium ſunt tutę debitoribus
rubr. 155. lib. 4. fol. 47. dixi ver. Carcer verſ.
Sunt etiam . Camerarij Artium ſunt Iudices
earum Artium, & artifices pro negociationibus
ſuæ Artis , vel dependentibus ab ea ipſum adire
debent ſub pœna nullitatis rubr. 24. §. item ha-
beant cognitionem in fine lib. 2. fol. 12. & rubr.
81. §. item habeant verſ. ita tamen lib. 1. fol. 36.
quod procedit etiam , ſi quis eſſet deletus de
aliqua Arte, vt poſſit conueniri pro debito con-
tracto , tempore , quo fuit in Matricula talis
artis rubr. 86. §. & quod Conſules verſ. Et quod
lib. 1. fol. 36. & ſuper huiuſmodi iuriſdictione
vltra Breue Alex. VI. impreſſum in 4. vol. Stat.
ſub rubr. 146. fol. 44. eſt aliud Pij IV. in 7. reg.
Canc. Commun. fol. 2. & vide ver. Camerari-
D us verſ. Iuriſdictio. [D] Quis non poteſt emere
rem , niſi ab exercentibus mercaturam illius rei
Stat. rubr. 215. §. inſuper ſtatuimus lib. 3. fol. 64.
& dicam verſ. Emptio. Artifices non iurati ,
vel deſcripti in aliqua Matricula tenentur ſol-
uere Camerario illius Artis , quam exercent ſo-
lidos viginti annuos , hoc eſt ſolidos decem pro
quolibet ſemeſtri , non obſtante quod plures
artes exercerent , vel quod pro maiori parte
anni d. artem non exercerent Stat. rubr. 50. in

addit. lib. 4. fol. 6. quæ additio fuit renouata de anno 1554. 18. Maij, vt in pecudino, ſeu actis publicis. Comitatenſes verò exercentes verè, & propriè aliquam Artem non tenentur niſi ad ſolutionem ſolidorum decem ad plus pro quolibet anno rubr. 51. in princ. d. lib. 4. fol. 16. Quò verò ad Artifices forenſes, ſeu exteros an teneantur ad hanc ſolutionem dicam ver. forenſes. E Collegium quomodo debeat citari, vide
E Stat. rubr. 4. §. ſi verò lib. 3. fol. 4. quod vide-
F tur procedere in cauſis criminalibus. F

Adnotationes.

A Sunt in hac noſtra Ciuitate Collegia, † quæ à va-
1 rijs Artibus nomina ſortiuntur. Horum origo eſt antiquiſſima, & proinde incerta, mentio illorum frequens in Annalibus publicis, & apud Pellinum ante annos non minus quadringentos. Ex his Collegijs Magiſtratus legitur, & non aliunde. Pleraque omnia ſuos habent redditus, quædam perexiguos, quædam ſatis opulentos, ex quibus Xenodochia, & Noſocomia, hoc eſt Hoſpitales domos ad Peregrinos, aut valetudinarios excipiendos, alunt. Opulentiora ex his † præter Hoſpitales domos, quas diximus, ſua
2 habent domicilia, quæ vulgò Audientiæ dicuntur, illuc quater, vt plurimum in anno conueniunt, & inſuper quotieſcumque noui cooptandi ſint Collegiati, qui iurati vocantur. Duo Priora ex eiſdem Collegijs † inter ſuos iuratos non niſi ex prima nobilitate
3 viros admittunt, proxima decem non niſi honeſto loco natos; reliqua omnis generis Artifices etiam ex Plebe dummodo Ciues. Ex primo Collegio, quod Mercatorum vocatur, creantur Conſules, præcipuus poſt Decemuiros Ciuitatis Magiſtratus, qui Annonæ etiam præeſt, & ex ſecundo Collegio, quod vocatur Cambij, duo Auditores, ex reliquis Collegijs ſinguli Camerarij depromuntur. qui omnes generale Concilium conſtituunt Requiſita, vt dicatur Collegium, † vide *per DD. in l. 1. ff. de Colleg. illicit. &*
4 *in c. ſigniſicauit de appell. & in c. dilecta de exceſſ. Prælat.* & quando ſint licita, *vide per Decian. in tract. crim. tom. 2. lib. 7. cap. 20. & per Farinacc. de crimin. læſ. maieſt. q. 224. & ſeqq.*

B De Statutis † Artium, quæ dicuntur Matriculæ,
5 *vide Bal. in §. conſtat Inſt. de iur. nat. gent. & ciuil.* vbi quod Matriculæ cõfirmatæ per Statutum habent vim Statutorum, ſequitur *Petr. de Vbald. de duob. fratrib. par. 2. num. 4.* vbi quod niſi ſint confirmata,
6 valent inter ſe. An autem attendantur † in alia Curia, quòd non. *Gloſ. fin. in l. 2. C. de conſtit. pecun. Caſtr. in l. eum qui. §. quod exigimus num. 3. ff. eod. vide Petr. de Vbald. vbi ſupra num. 2.* Quod autem
7 Collegiati, & Artifices † poſſint condere ſtatuta ſaltem in concernentibus eorum Artem, reſpondit *poſt Bar. in l. fin. C. de iuriſd. omn. Iud. Corn. conſ. 232.*
8 *num. 2. lib. 3.* dummodo † in aliorum, & publicæ vtilitatis præiudicium non tendant. *Bero. conſ. 171. num. 3. lib. 3. & vide eundem conſ. 7. num. 34. & ſeq. eod. lib. 3.* vbi de Statutis diuerſarum Artium contrarijs, & in Statuto facto per Artem Sericariorum an licet Mercinarios reſpectu mercium, quas de ſerico faciunt, *vide Soc. iun. conſ. 38. num. 9. lib. 1.* De Matricula Artis Clauariorum *vide Ioſ. Ludouic. deciſ.*
9 *Peruſ. 98.* Et quod Collegia poſſint Statuta † inter ſuos condere etiam contra Ius commune poſt *Bar. & alios in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur. ſcripſit Decian. d. cap. 20. num. 11.* Et quod Statutum Macellariorum debeat reſtringi ad homines dictæ Artis. *Rota coram Ludouiſ. deciſ. 45 num. 4.* vide *coram Caualer. deciſ. 64. num. 4.*
10 C De admiſſione † in Collegium vide, quæ dicam de cooptatione in Collegium Doctorum *ver. Doctor.*
11 D Quod Artium Collegia † approbata poſſint habere Iudices vide *Iacob. de Aren. apud Bald. in fin. C. de iuriſd. omn. Iud.* & ceſſat difficultas ſtante Statuto noſtro, quod regulariter intelligeretur, vbi agitur de re ad ipſam Artem pertinente. *Menoch. conſ. 479. num. 4. lib. 5.* Si quis eſſet matriculatus in pluribus Artibus, quis Iudex ſit adeundus, vide *Petr. de Vbald. de duob. fratr. par. 2. num. 3.*
12 E Dohana vulgo † appellatur huiuſmodi ſolutio, de qua vide *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 98.* & an Collegium poſſit imponere Collectas, vide de Collegio Aromathariorum *eundem deciſ. 43.*
13 F Citari quomodo † debeat Vniuerſitas de Iure communi, vide *Gabr. comm. concluſ. tit. quod cuiuſque Vniuerſ. nom. concluſ. 1. num. 13. verſ. Amplia.* vbi quod non ſufficit citare Officiales ipſius Vniuerſitatis, ſed debet citari Vniuerſitas Collegialiter congregata, niſi Vniuerſitas nollet ſe congregare, & ad idem vide *Rotam in Peruſina hæreditatis 26. Ianuar. 1601. coram bo. me. Card. Pamphilio*, quæ eſt deciſ. 389. in fine par. 4. diuerſ. licet per errorem ſit inſcripta *Seraphino*.

COLLEGIVM Cambij.

SVMMARIA.

Statuta Collegij Cambij ſunt confirmata à Pontifice in princ.
Auditores eliguntur tantum ex Collegio Cambij verſ. Collegium hoc.
De tempore eorum officij ibidem.
Deputant Campſores ad ſigillandum, & ponderandum florenos aureos verſ. Habent.
Viſitare debent Hoſpitales domos, quæ habent multa priuilegia verſ. Debent.
Iuriſdictio Auditorum in cognoſcendis cauſis verſ. De iuriſdictione.
Campſores qui dicantur num. 1.
Eorum exercitium non eſt vile num. 2.
De Cambio tractatus num. 3.

STatuta vulgo Matriculas Collegij Cambij, & aliarum Artium confirmauit Sixtus IV. per eius Bullam in 3. reg. Canc. Comm. fol. 64. Collegiũ hoc tantùm poteſt eligere Auditores Stat. rubr. 8. §. & nulla Ars lib. 1. fol. 34. Officium autem dd. Auditorum incipit à Kal. Ianuarij, & & durat vſque ad Kal. Iulij, & ſic ſucceſſiue ibidem

dem. Habent particularem auctoritatem eligendi, & deputandi duos Campſores ad ſigillandum, & ponderandum florenos aureos iuxta pondus per d. Collegium ordinatum, quod pondus, & ſigillationem d. Collegium poteſt vendere rubr. 122. lib. 4. fol. 36. Debent viſitare eorum Hoſpitales domus rubr. 125. lib. 4. fol. 38. Quæ domus habent multa priuilegia, & exemptiones conceſſas ab Eugenio Papa IV. de anno 1432. in 4. reg. Breu. Canc. Apoſt. Peruſ. fol. 77. & dicam ver. Collegium Mercantiæ. De iuriſdictione Auditorum in cognoſcendis, & decidendis cauſis vide Stat. rubr. 81. lib. 1. fol. 36. & rubr. 24. lib. 2. fol. 12. & legem DD. Priorum, & Camerariorum, quæ eſt ſub rubr. 144. vol. 4. fol. 42. & fuit confirmata à Summis Pontificibus, vt in rubr. ſeqq. & præſertim per Alex. VI. vt rubr. 146. vbi in ſpecie fit mentio de cauſis coram Auditoribus Cambij. Et quod præfati Auditores ſemper habuerint, & habeant de præſenti auctoritatem, & iuriſdictionem cognoſcendi, & terminandi omnes, & quaſcumque cauſas, & differentias pecuniarias, in quibus pecuniæ quacumque occaſione inter quaſcumque perſonas peterentur, & Legati, & Gubernatores durãte prima inſtantia, quando pro Reorum parte fuiſſet ad illos recurſum, ſoliti fuerint, & ſint cauſas huiuſmodi pendentes ad eoſdem remittere, Collegium meum fecit fidem de anno 1597. die 7. Martij. vbi etiam fuit dictum, quod vt plurimum Auditores dant operam, & nituntur, vt cauſæ expediantur potius per concordiam partium, quam per ſententiã, & quod ad ſcribendum, & actitandum coram eis ſemper fuerint ſoliti in eorum Curia retinere, prout de præſenti retinent Notarios idoneos, & Collegiatos Peruſinos. Vide ver. Camerarius, Collegia Artium, Collegium Mercantiæ.

Adnotationes.

1 Campſores † dicuntur illi, qui monetam auream, vel argenteam exercent, qui vulgò dicuntur Banchieri. *Afflict. in Conſtit. Regn. lib. 3. rubr.* 40. *§. ſi quis campſor num. 2. pag. mihi* 203. refert, & ſequitur *Carpan. ad Stat. Mediol. tom.* 2. *cap.* 88. *num.* 1.

2 Quorum exercitium † non eſt vile, dum retinent domi rationes, quicquid ſit de alijs. *Carpan. ad d. Stat. Mediol. tom.* 1. *cap.* 415. *num.* 30. *& ſeqq.* & ceſſat diſputatio in iſtis Collegiatis, qui ſe non exercent aliquo modo, & non admittuntur niſi nobiles, vt dixi in Adnotationibus ver. Collegia Artium circa princ. verſ. Duo priora.

3 De Cambio † habes tractatum Sigiſmundi Scacciæ, qui eſt nouiſſimus, & plenus.

COLLEGIVM Mercantiæ.

SVMMARIA.

Conſules eliguntur de Collegio Mercantiæ in princ. vbi de tempore eorum officij.

Conſulum iuriſdictio in cauſis verſ. De iuriſdictione.

Viſitare debent Hoſpitalem domum, & recipere rationem adminiſtrationis à Priore verſ. Debent ipſi.

Non poſſunt in eorum foro litem proſequi, aut mouere verſ. Durante.

Debetur eis obedientia à Collegiatis verſ. Collegiati.

Interſunt ſcrutinio familiæ Dominorum Priorum verſ. Debent intereſſe.

Eligunt Rectorem Sapientiæ Nouæ verſ. Eligunt.

Præcedunt Auditoribus Collegij Cambij verſ. Super.

Statuta Collegij Mercantiæ ſunt confirmata à Pontifice verſ. Statuta.

Hoſpitalis domus dicti Collegij eſt immunis vide verſ. Hoſpitalis.

An Epiſcopus viſitet num. 1.

Collegium Mercantiæ eligit Conſules Stat. rubr. 80. §. & nulla Ars lib. 1. fol. 34. vbi quod initur officium Kal. Ian. & durat vſque ad Kal. Iulij, & tunc incipit officium aliorum. De Iuriſdictione Conſulum habetur late rubr. 81. lib. 1. fol. 36. rubr. 24. lib. 2. fol. 12. & rubr. 125. §. Conſules. lib. 4. fol. 38. & vide etiam Breue Alexandri VI. in Stat. rubr. 146. lib. 4. fol. 45. & alias rubr. ibidem. Sunt etiam Iudices ſuper grauaminibus Gabbellariorum Statut. rubr. 575. lib. 1. fol. 126. ſed vide ver. Gabbella. Debebant intereſſe in concedendis repreſalijs Stat. rubr. 175. §. 1. lib. 1. fol. 57. Per ipſos Conſules fit approbatio ſcripturæ, quod illa ſit manu alicuius ſcripta quando fuit confecta per aliquem Mercatorem, aut per eum, qui non eſſet de aliquo Collegio Stat. rubr. 14. §. & quod dictum eſt lib. 2. fol. 6. & dicam ver. Recognitio. In cauſis coram ipſis pendentibus debent procedere ſummariè, de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & ſententiare de iure, vel de æquitate Statut. rubr. 24. §. ſtatuimus inſuper lib. 2. fol. 12. Debent expedire cauſas intra tres menſes ſub certa pœna, facta tamen requiſitione per partem Statut. rubr. 556. lib. 1. fol. 124. Super dictorum Conſulum iuriſdictione eſt fides Collegij Cauſidicorum ſub die 3. Martij 1597. in qua fuit dictum, quod ab immemorabili tempore in Curia, Tribunali, ſeu Foro Conſulum ſemper, & continuè ex eorum, & dicti Tribunalis antiqua, & longiſſima conſuetudine, & ſtylo fuerunt introductæ, auditæ, cognitæ, iudicatæ, deciſæ, & terminatæ omnes, & quæcumque cauſæ ciuiles inter quoſcumque laicos, & etiam

4 ſolutione bona † accatastrata ſunt tacitè obligata, & hypothecata, & poſſunt vendi non ſolum pro Collectis, ſed etiam pro pœnis impoſitis contra non ſoluentes, & Dominus volens deinde ſoluere non auditur, niſi ſi bona eſſent ſolemniter vendita alteri, quia iſte offerens ſolutionem auditur ita *Neguſ. de Pign. in 4. mem. 1. par. num.* 125. Exactor poteſt agere
5 contra † poſſeſſorem vnius corporis inſolidum, & iſte ceſsis iuribus poteſt agere contra alios pro eorum ratis. *Peregr. de Iur. Fiſc. lib. 6. tit. 6. num.* 50.
6 *&* 51. Non fuiſſe ſolutam † Collectam probatur ex inſpectione libri. *Pacian. de Probat. lib. 1. cap.* 44.
7 Immunis à Collectis † an teneatur aſsignare bona, vide *Amat. deciſ. March.* 35. & dicam ver. *Exemptio*.

COLONVS Partiarius.

SVMMARIA.

Colonus non poteſt fructus colligere, & diuidere abſque Domini, vel Locatoris licentia, alias punitur, & tenetur ad damni refectionem in princ. & num. 3.
Tenetur manutenere formas iuxta vias verſ. Tenentur. & mundare foſſata ſuis ſumptibus, vt num. 4.
Pacta, & conuentiones tenentur obſeruare, & illi, qui non interuenerunt locationi, & eorum deſcendentes verſ. Pacta.
Solitum attenditur circa culturam verſ. Solitum.
Non poſſunt Coloni deſerere culturam bonorum verſ. Non poſſunt.
Iuramento Domini ſtatur cum vno teſte ſuper inobſeruantia verſ. Statur. & iuratur in litem num. 5.
Non poſſunt Coloni tenere laboritia extra Comitatum verſ. Laboritia.
In cauſis Colonorum proceditur ſummariè, & diebus feriatis, nec poteſt peti compromiſſum, & poteſt agi criminaliter verſ. Proceditur. & vide num. 7.
Negantes, vel interuertentes poſſeſſionem Domino puniuntur, nec faciunt ipſi præiudicium verſ. Negans & num. 8.
Fructuum ratam reſtituere tenentur locatori, non obſtante ſequeſtro abſque licentia verſ. Debet.
Vendentes rem quam habebant ad laboritium puniuntur verſ. De pœna.
Paleam totam relinquere tenentur in diſceſſu, & quando verſ. Stipulam. & num. 10.
Remoueri non poſſunt durante laboritio verſ. Non poteſt. vide tamen num. 11.
Vendita re data ad laboritium remanet ſaluum ius Coloni verſ. Si vendatur. & vide num. 12.
Sed an ipſe Colonus teneatur perſeuerare vide num. 13.
Pars colonica non venit in venditione verſ. Pars. & vide num. 14.
Redempta re vendita Colono, cum pacto non remouetur ipſe [illegible] incepit colere ibid.
Data al[illegible] in ſolutum re Colonus debet iſtum recognoſcere [illegible] dominum verſ. Et ſi res.
Forenſes venientes ad habitandum, & colendum ſunt immunes verſ. Exteri.
Abſentati redeuntes ad colendum ſunt immunes ibid.
Habitantes in Ciuitate, vel Burgis, qui ſolebant colere bona coguntur redire ad colendum ſine præiudicio Ciuilitatis verſ. Habitantes.
Renunciari laboritijs intra quod tempus debeat verſ. Renunciari. & num. 15.
Offendentes Dominos grauiter puniuntur verſ. Coloni.
Colonorum plures ſunt ſpecies num. 1.
Colonus partiarius dicitur ille, qui colit ad medietatem. ibid.
Semen poni debet à Colono num. 2.
Onus probandi bene coluiſſe incumbit Colono num. 6.
De furto non poſſunt accuſari Coloni de iure communi num. 7.
Colonus non præiudicat Domino ab alio conducendo etiam cum reſponſione fructuum num. 8.
Moleſtias denunciare tenetur Domino num. 9.

NON poteſt Colonus metere, vel triturare, vel manipulas ad aream aſportare, vel vindemiare, vel oliuas ad molendina portare, vel oleum ex oliuis facere irrequiſito domino, vel illo, qui conceſſit ad laboritium, ſub certa pœna Stat. rubr. 174. lib. 3. fol. 56. vbi in Addit. dicitur, quod teneatur etiam ad reficiendum damnum; Colonus tamen probare poſſet licentiam per vnum teſtem cum ſuo iuramento, vt
A d. rubr. 174. A Tenentur Coloni facere, & manutenere ſcrobes vulgò formas, iuxta vias publicas Stat. rubr. 11. §. Item ſtatuimus. lib. 1. fol. 8. vbi, quod ad hoc poſſunt cogi per Ædiles Magiſtros Viarum, & rubr. 67. lib. 4. fol. 19. Et ad hoc faciendum poſſunt cogi etiam domini rubr.
B 85. §. idem fiat. lib. 4. fol. 25. & dicam ver. Via. B Pacta, promiſſiones, & conuentiones tenentur obſeruare & illi quoque, qui non interuenerunt locationi, & eorum deſcendentes Stat. rubr. 50. §. ſtatuimus, quod omnes. lib. 2. fol. 27. Solitum attenditur circa culturam, & reſtitutionem fructuum, vel prout faciunt Coloni rerum vicinarum d. §. ſtatuimus, quod omnes. vers. vel ſi pacta, & infra. Non poſſunt Coloni deſerere culturam, vt d. §. ſtatuimus, quod omnes. verſ. & quod nulla. Et generaliter de non deſerenda cultura per illos, qui ſolebant colere, vide in princ. d. rubr. 50. & in fine, vbi quod tenetur etiam Caſtrum, & Villa ad emendationem damni. Et de terris Communis Peruſiæ, quod coli debeant per homines Caſtri, & Villæ, vbi bona ſita ſunt Stat. rubr. 51. lib. 2. fol. 28. Statur iuramento domini cum vno teſte ſuper inobſeruantia dict. rubr. 50. §. ſtatuimus, quod omnes.
C verſ. & ad probationem. lib. 2. C Laboritia non poſſunt tenere extra Comitatum d. rubr. 50. §. ſtatuimus, quod nullus. Proceditur in cauſis huiuſmodi ſummariè &c. etiam diebus feriatis, præterquam in honorem Dei, nec poteſt peti compromiſſum iudiciale; poteſt tamen agi criminaliter d. §. ſtatuimus, quod nullus. vers. & in

Clericos laicos conuenientes alios in dicto Tribunali, exceptis cauſis ſucceſſionum, & quando agitur ſuper bonis ſtabilibus, niſi illa bona ſtabilia eſſent obligata occaſione alicuius obligationis, de qua per Conſules cognoſci poſſet, & licet quandoque conuenti præfati in prima inſtantia adierint Curiam ſuperiorem, vt plurimum tamen, cum fuerit inſtatum, eædem cauſæ per Dominos Superiores, & eorum Iuſdicentes fuerunt remiſſæ ad Conſules, & propterea ipſi Conſules in audiendis, cognoſcendis, iudicandis, & terminandis dictis cauſis fuerunt, & ſunt in pacifica, & quieta quaſi poſſeſſione. Debent ipſi Conſules viſitare eorum Hoſpitales Domos, & recipere adminiſtrationis rationem à Priore eiuſdem Domus quolibet anno, & poſſunt ad libitum Priorē officio priuare Stat. rubr. 125. lib. 4. fol. 38. vbi etiam de officio dicti Prioris. Durante Conſulum officio non poſſunt coram ſe, & Collegis aliquam litem proſequi, aut incipere, ſeu mouere Stat. rubr. 81. §. volumus inſuper lib. 1. fol. 36. & rubr. 24. §. fin. lib. 2. fol. 13. Collegiati debent eiſdem obedientiam Stat. rubr. 50. lib. 4. fol. 15. Debent intereſſe, dum quolibet anno conſueto ſcrutinio ſubijcitur familia Dominorum Priorum, vt in Bulla Clementis VII. data die 20. Aprilis 1524. in 5. regiſtr. fol. 106. Eligunt vna cum D. Priore Capituli Eccleſiæ Cathedralis Rectorem Sapientiæ Nouæ, vt in Bulla Sixti IV. data die 2. Ianuarij 1582. in 4. regiſtr. fol. 28. & dicam ver. Collegium ſtudioſorum. Super præcedentia Conſulum non obſtante Breui obtento per Auditores Collegij Cambij, vide declarationem Gubernatoris ſub die 24. Maij 1441. in 2. regiſtr. fol. 7. De ſtatera nuncupata groſſa dicti Collegij Mercantiæ vide ver. Pondus. Statuta vulgo Matriculas dicti Collegij confirmauit Sixtus IV. vt in Breui de anno 1470. in 3. regiſt. fol. 64. Hoſpitalis Domus dicti Collegij eſt libera, & immunis cum omnibus iuribus à quibuſcumque collectis, grauaminibus, & impoſitionibus etiam per Sedem Apoſtolicam, vt in Breui Martini V. de anno 1432. in 4. regiſt. Bull. Cam. Apoſt. Peruſ. fol. 17. & approbatur permutatio nonnullorum bonorum exiſtentium in Cluſio Peruſino inter Cameram Apoſtolicam, & dictam Domum in Breui Sixti IV. ſub die 14. Maij 1473. in 3. reg. fol. 75. Idem Pontifex in alio Breui dato die 16. Maij eiuſdem anni 1473. mandauit, quod eidem Domui darentur quolibet anno à Theſaurario Corbes quinque hordei pro aqua hordacea pro vſu languentium in dicta domo exiſtentium, vt A in dicto 3. reg. A

Adnotationes.

1 De Conſulibus, † & Iudicibus Mercatorum vide *Stracch. in tract. de Mercat. par. vlt. pag.* 285. & vide ver. *Mercatura*.

2 A Hoſpitalis domus † prædicta an ſubiaceat Viſitationi Epiſcopi vide *Non. conſ.* 61. vbi etiam diſputat an teneatur ad confectionem, & ſubſtentationem Seminarij, & latius ſuper viſitatione vide *Eug. conſ.* 88. *lib.* 2.

COLLECTA.

SVMMARIA.

Collectæ imponuntur ſuper omnibus bonis territorij in princ.

Collectas non ſoluens non auditur in iudicio verſ. Collectas.

Emphiteutæ Eccleſiæ an teneantur ad Collectas num. 1.

Collegia, & Vniuerſitates an poſſint imponere Collectas num. 2.

Executiue proceditur in exactione Collectarum num. 3.

Bona accataſtrata ſunt tacitè obligata pro Collectis num. 4.

Collectæ poſſunt exigi inſolidum ab vno ex poſſeſſoribus, qui repetit ab alijs num. 5.

Collectam non fuiſſe ſolutam probatur in libro num. 6.

Immunis à Collectis an teneatur bona aſſignare num. 7.

Ciuitas Peruſina recipit Collectas, & Datas de omnibus bonis, rebus, & poſſeſſionibus, quæ ſunt in eius Territorio Stat. rubr. 130. §. item ad hoc. lib. 1. fol. 48. & rubr. 69. in princ. & in §. & ad hoc. lib. 2. fol. 35. Amplia etiam quoad bona dotalia, vt rubr. 128. in fin. lib. 2. fol. 47. vide tamen quæ dixi ver. Cataſtrum. cap. 5. & quoad dotalia dicam ver. Vxor. Collectas, & Datas ſi quis non ſoluerit non debet in iudicio audiri Stat. rubr. 343. lib. 1. fol. 94. & rubr. 9. in princ. lib. 2. fol. 5. vbi etiam quod idem habet locum reſpectu ceſſionariorum, & dixi etiam ver. Audientia.

Adnotationes.

1 De Aeſtimo, & Collectis *eſt tract. Nicolai Feſtaſij.* An ſuper bonis † emphiteuticis Eccleſiæ poſſint imponi Collectæ vide ex noſtris Doctoribus *Odd. conſ.* 70. *Eug. conſ.* 96. *lib.* 1. & quæ ſuper Statuto Mediolani ſcripſit *Carpan. par.* 2. *cap.* 218. *à num.* 51. & quoad Clericos vide *deciſ. relatas ſupra ver. Clericus*
2 *num.* 9. Collegia, † & Vniuerſitates an poſſint imponere Collectas vide *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 43. & in
3 Doghana vide *deciſ.* 98. Executiuè proceditur † in exactione Collectarum. *Caballin. ad Conſtit. Marcb. lib.* 6. *cap.* 2. *ver. Præcepto, num.* 3. & pro illarum

D prædictis omnibus. D Negans, vel interuertens
poſſeſſionem domino, vel ei, à quo conduxit,
punitur, & nullum facit præiudicium domino,
E vel poſſeſſori Statut. rubr. 160. lib. 3. fol. 52. E
Debet reſtituere ratam fructuum locatori non
obſtante ſequeſtro, niſi præcedat licentia con-
F tra locatorem d. rubr. 160. in Addit. F De pœ-
na vendentis rem, quam habebat ad laboritium,
vide Stat. rubr. 175. lib. 3. fol. 56. Stipulam,
ſeu paleam totam tenetur relinquere nouo Co-
lono, vbi in prædio adeſt domus ex lege Domi-
G norum Priorum in lib. 4. Banniment. fol. 40. G
Non poteſt Colonus remoueri durante labori-
tio, ſi tamen pacta ſeruauerit Stat. rubr. 53. in
H fine lib. 2. fol. 29. H Si vendatur res data ad la-
boritium, remanet ius ſaluum Colono pro tem-
pore locationis ei factæ Stat. rubr. 596. lib. 1. fol.
I 130. & rubr. 52. in princ. lib. 2. fol. 29. I Pars
colonica fructuum, quod non cenſeatur compre-
henſa in venditione, & ſi redimatur res vendita
ipſi Colono cum pacto, & ipſe incepiſſet colere
non poteſt remoueri pro illo anno Stat. d. rubr.
K 52. in princ. K Et ſi res daretur alicui in ſolutum
ex cauſa crediti, tunc Colonus debet recogno-
ſcere iſtum in dominum Stat. rubr. 182. §. 1. lib. 1.
fol. 61. Exteri venientes ad habitandum, &
colendum bona, necnon abſentati redeuntes ſunt
immunes à quibuſcumque oneribus Statut. rubr.
582. lib. 1. fol. 126. & rubr. 50. §. ſtatuimus in-
ſuper. lib. 2. fol. 28. Habitantes in Ciuitate, vel
Burgis, qui ſolebant bona colere, coguntur re-
dire ad habitandum, & colendum, abſque tamen
præiudicio eorum ciuilitatis d. §. à verſ. & ad
hoc vt cultura vſque in fin. Renunciari debet
laboritio intra certum tempus, nempe, ſi eſt Po-
tere, per totum Menſem Auguſti, ſi autem ſit
fundus minoris quantitatis, quam Potere, vel
ſi ſit Vinea, intra Menſem Nouembris, alias in-
telligitur durare per alium annum, & aliam re-
collectionem fructuum cum eiſdem pactis Stat.
L rubr. 52. §. fin. lib. 2. fol. 29. L Coloni offen-
dentes dominos grauiter puniuntur, ex lege
Cardinalis Legati in 1. reg. fol. 25.

Adnotationes.

1 Colonorum plures ſunt † ſpecies, vt per *Carpan.*
ad Stat. Mediol. par. 1. cap. 167. num. 96. & ſeqq.
vbi quod partiarius dicitur ille, qui ad medietatem
colit. Plura de huiuſmodi Colono habes per *Carocc.*
de loc. & cond. diuerſis locis, & per Odd. conſ. 34. vbi
2 agit de ſemine † ponendo à Colono, vt conſequatur
medietatem fructuum, & multa ſcribit idem *Carpan.*
ad dict. Stat. par. 2. *cap.* 381. *& ſeqq.*
3 A Simile Statutum † adeſt etiam Mediolani, de
quo *Carpan. d. par.* 2. *cap.* 382. & quod non poſſit
Colonus diuidere frumentum niſi præſente, vel voca-
to domino probatur ex congeſtis per *Hieron. Lau-*
rent. deciſ. Auenion. 54.
4 B Colonum teneri mundare † foſſata ſuis ſumpti-
bus tradit *Carocc. de loc. & cond. tit. de Melior. q.* 3.
Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 58. *num.* 8. *Carpan. d. cap.*
381. *num.* 5. *par.* 2.
5 C Quod poſſit iurari in litem † contra Colonum
Carpan. ad cap. 381. *num.* 11. *& cap.* 402. *num.* 24.
6 *par.* 2. Imò quod onus probandi ſe bene † coluiſſe
incumbit ipſi Colono, nam locatori ſufficit exhibere
inſtrumentum, in quo Colonus promiſit colere arbi-
trio boni viri. *Carocc. d. tract. tit. de Fideiuſ. num.*
20. *pag.* 249 *& pag.* 279. *q.* 17. vbi plures citat, &
præſertim *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 22. *num.* 25. adde
Ancharan. quæſt. famil. 24. *lib.* 1. *Pacian. de Probat.*
lib. 1. *cap.* 51. *num.* 48. *Carpan. ad cap.* 402. *num.* 14.
& ſeqq. par. 2.
D Quod de Iure communi Coloni non poſſint
7 accuſari de furto † ſi frumenta, vel vuas ad eorum
habitationem aſportant. *Carocc. deciſ.* 33. ſequitur
Caball. reſolut. crimin. cent. 3. *caſ.* 216.
8 E Idem videtur de Iure communi, † vt dixit *Rota*
in Peruſina Bonorum de Venturinis 19. *Ianuar.* 1609.
coram Ortimbergo, ſub his verbis. Non obſtat, quod
idem Colonus, qui conduxerat à Venturinis, poſtea
conduxit etiam à Lupattellis Aduerſarijs, qui vigore
iſtius locationis exegerunt penſiones, quia cum iſta
locatio fuerit facta inſcijs Venturinis Colonus non
potuit interrumpere illorum poſſeſſionem, tam ex
Statuto Peruſiæ, quàm ex diſpoſitione Iuris. *l. vlt.*
C. de acq. poſſeſs. Soc. conſ. 18. *num.* 28. *lib.* 1. *Dec.*
conſ. 400. *num.* 9. *Gozad. conſ.* 86. *num.* 16. etiam
reſpondendo de fructibus. *l. quamuis. §. ſi conductor.*
ff. de acq. poſſeſs. Benint. deciſ. 93. *num.* 3.
9 F Colonus tenetur denunciare † Domino mole-
ſtias. *Menoch. de arbitr. caſ.* 137. *num.* 19.
10 G Quid de Iure communi † vide *Ioſ. Ludou. deciſ.*
Peruſ. 14. *Carocc. dicto tract. tit. de Paleis fol.* 225.
Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 391. *num.* 2 *par.* 2.
11 H De expulſione † permiſſa ſi non obſeruauerit
promiſſa in inſtrumento. *Non. conſ.* 58. *num.* 19. &
quæ teneatur facere ponit. *Carpan. ad cap.* 402. *par.*
2. pro excuſatione vide *Seraph. deciſ.* 1185. De præ-
tendente coloniam perpetuam vide *Honded. conſ.* 85.
lib. 1. & dixi ver. *Cluſium num.* 5.
12 I De Iure communi an, & quando emptor, † &
alius ſingularis ſucceſſor teneatur ſtare Colono par-
tiario vide *Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib.* 5.
tit. 11. & an huiuſmodi Colonus teneatur perſeuera-
13 re † quando res fuit alienata vide *Surd. deciſ.* 52. &
ad materiam *Carpan. ad cap.* 379. *num.* 352. *& ſeqq.*
14 K Quod pars colonica † fructuum veniat in ven-
ditione, ſi non ſit facta reſeruatio tradit *Ioſ. Ludou.*
deciſ. Peruſ. 83. ſed ſtante Statuto eſt dubitabilis hæc
eius opinio.
15 L Hoc Statutum † refert *Eug. conſ.* 28. *num.* 33.
lib. 2. vbi quod Statutum addit iuri communi tem-
pus renunciationis faciendæ.

COLONVS Eccleſiæ.

SVMMARIA.

Coloni Eccleſiarum non ſunt exempti à Gabbella macinatus in princ.
Soluere debent onera Cameralia verſ. Et in Colonis.
Non gaudent priuilegio immunitatis pro bonis proprijs verſ. Immunitates.
Coloni Equitum Hieroſolimitanorum in quo non ſint immunes ibidem.
Coloni Clericorum non poſſunt grauari pro Clericis, & Statutum hoc diſponens eſt iniquum, & iniuſtum num. 1.
Immunes an ſint pro parte colonica num. 2.
De Religione Equitum Hieroſolimitanorum, & eorum priuilegijs num. 3.

COloni, A & Cenſuarij Epiſcopi Tudertini declarantur non exempti à Gabbella macinatus in literis Cardinalis Camerarij ſub die 5. Iunij 1593. in 7. reg. fol. 171. Et in Colonis Equitum Hieroſolimitanorum, quod debeant ſoluere onera Cameralia pro parte colonica B vide literas eiuſdẽ Cardinalis Camerarij ſub die 5. Octobris 1594. in dicto 7. reg. fol. 41. Immunitates, & priuilegia Colonis dictorum Equitum C non intelliguntur de bonis proprijs ipſorum Colonorum, vt declarauit Iulius III. in eius Breui dato 5. Maij 1555. in 6. reg. fol. 118. & eſt ſimilis declaratio in dicto lib. fol. 124.

Adnotationes.

1 A Coloni Clericorum † non poſſunt grauari propter ipſos Clericos. *Bart. in l. hi penes. num.* 1. *C. de Agric. & Cenſ. lib.* 11. vbi appellat iniquum, & iniuſtum Statutum Peruſiæ, quo cauebatur, quod Coloni tenerentur pro Clericis refert *Alderan. Maſcard. de gener. ſtat. interpr. concluſ.* 1. *num.* 145.

2 B An Coloni Eccleſiarum † ſint immunes à Collectis ratione partis colonicæ vide *Theſaur deciſ.* 116. & *Menoch. de arbitr. caſ.* 562. *num.* 35. & *ſeqq.* vbi diſtinguit, ſed pro Colonis reſpondit *Eug. conſ.* 96. *lib.* 1. & ſtat Rota *in Leodien. exemptionis Colonorum* 11. *Ianuarij* 1627. *coram R. P. D. Pirouano.*

3 C De hac Religione Hieroſolimitana, † & aliquibus eius priuilegijs, & vnione Beneficiorum vide quæ ſcripſit *Eug. conſ.* 43. & *conſ.* 44. *lib.* 1.

COLVMBAE.

SVMMARIA.

Columbas domeſticas, vel alterius capiens, ſeu vendens punitur per tot. vbi etiam de aucupio illarum.
Idem de Iure communi quo pœna furti intrat num. 1.
Columbaria fert fructus, & poteſt locari num. 2.

COlumbas domeſticas, vel alias alterius capere eſt prohibitum ſub poena, imo etiam venditio illarum, & aucupium prohibentur, vt latè in Stat. rubr. 172. lib. 3. fol. 54. vbi etiam habetur alia lex vulgari ſermone promulgata, & vide etiam rubr. 214. §. & quia praui. dicto lib. 3. fol. 64. vide etiam in Bannim. Gener. num. 87. & 88.

Adnotationes.

1 De Iure communi † etiam prohibetur quis capere has columbas, & intrat pœna furti. *l. Pomponius. §.* 1. *ff. famil. ercisc. Cepoll. de ſeruit. vrb. præd. cap.* 77. & vide ſuper ſimili Statuto noſtro. *Carpan. ad Stat. Mediol. par.* 2. *cap.* 442. & 443.

2 Columbaria fert fructus. *l. ſi vſusfructuarius. §. in viuarijs. ff. de vſufr. & ibi not. Florian. Cepol. d. cap.* 77. *num.* 2. & ideo poteſt locari vt contra *Corn. conſ.* 237. *in fine lib.* 2. concludit *Neguſ. de Pignor. par.* 5. *mem.* 5. *num.* 8. & 9. ſequitur *Carocc. de locat. tit. de Columb num.* 2. & 3. *fol.* 142. & de conductore, qui promiſit reſtituere Columbariam columbis refertam vide *Ciriac. contr. forenſ. tom.* 2. *contr.* 229. *num.* 23. & *ſeqq.* vbi quod tenetur etiam ſi ſit deſtituta ſine ipſius culpa, & multa ponit de Columbis, & Pipionibus.

COMESTIBILIA, ſeu Victualia.

SVMMARIA.

Comeſtibilia cauſa reuendendi quando, à quibus, & quo tempore, ac loco non poſſint emi in princ.
Collegiati Artis Pullariorum ſunt priuilegiati in hoc ibidem.
Vendere poſſunt omnes comeſtibilia verſ. Poſſunt.
Nec ſoluitur Gabbella ibid. & num. 4.
Officialis Communis, ſeu Plateæ eſt Iudex in prædictis verſ. Officialis.
Cauſæ ſuper venditionibus rerum ad vſum, ſeu cibum, & potum ſunt ſummariæ verſ. Cauſæ.
Comeſtibilium, ſeu victualium appellatione, quæ veniant num. 1.
Eſculenta, & poculenta quæ ſint num. 2.
Statutum quod quilibet ſingulo die mittat ad Plateam victualia, valet num. 3.

COmeſtibilia cauſa reuendendi quando, à quibus, & quo tempore, & loco non poſſint emi vide Statut. rubr. 47. lib. 4. fol. 14. vbi etiam de Collegiatis Artis Pullariorum, qui ſunt in aliquibus priuilegiati, vide etiam rubr. 49. §. quod ex nunc vbi prohibetur emptio Piſcium exterorum ad reuendendum & rubr. 52. & rubr. 53. d. lib. 4. fol. 16. Poſſunt omnes vendere Comeſtibilia, vt d. rubr. 47. §. cuilibet. lib. 4. fol. 14. A Nec ſoluitur Gabbella, vt d. rubr. 49. §. ita ordinamus

B dinamus. d. lib. 4. fol. 15. B Officialis Communis poteſt, tenetur, & debet de ſupradictis inquirere, & à contrafacientibus pœnas exigere dicta rubr. 512. lib. 4. in addit. fol. 16. & dicam ver. Officialis Communis, ſeu Plateæ. Cauſæ ſuper venditionibus rerum ad vſum, ſeu cibum, & potum paratarum ſunt ſummariæ. Stat. rub. 3. verſ. & in cauſis quæſunt. lib. 2. fol. 3.

Adnotationes.

1 Comeſtibilium, ſeu Victualium appellatione, † quæ veniant vide *Surd. de alim tit. 4. quæſt. 22. num. 2.*

2 Eſculenta, & poculenta, † quæ ſint vide *Afflict. in Conſtit. Reg. rubr. 41. de offic. Capit à num. 27. verſ. XV. nota lib. 1. quem refert Carpan. ad Stat. Mediol. lib. 2. cap. 461.*

3 A Imo quod victualia † quilibet ſingulo die conferat ad Plateam Statuto fieri poteſt. *Surd. d. tract. de Alim. tit. 1. quæſt. 77. num. 7.*

4 B De non impediendo deferentes † victualia, adeſt Statutum etiam Mediolani de quo *Carpan. d. par. 2. cap. 178.*

COMITATVS Comitatenſis.

SVMMARIA.

Comitatus Ciuitati Peruſiæ fuit reſtitutus per Iulium III. in princ.

Exemptiones, & priuilegia in præiudicium Ciuitatis reuocata fuerunt, præterquam reſpectu quorundam Caſtrorum verſ. Exemptiones.

Comitatenſes, ſeu illorum filij quando per habitationem gaudeant priuilegio Ciuilitatis verſ. Comitatenſes.

Comitatenſes effecti Ciues non poſſunt habere officium Prioratus, ſeu Camerariatus, niſi poſt duodecim annos verſ. Non poſſunt.

Comitatenſes offendentes Ciues grauius puniuntur verſ. Offendens.

Perſonæ particulares quãdo teneantur pro debitis Vniuerſitatum verſ. Particulares.

Venientes ad Ciuitatem de Comitatu in die Sabbati non poſſunt capi pro aere alieno verſ. Venientes.

Vicarij Comitatus quam iuriſdictionem habeant in habitantes Comitatum verſ. Circa.

Comitatus quid ſit, quid Diœceſis, quid Territorium, quid Diſtrictus num. 1.

Comitatenſes obſeruare debent Statuta Ciuitatis n. 2.

TOtus Comitatus fuit reſtitutus Ciuitati Peruſiæ per Iulium III. vt in princ. eius Breuis dati 11. Kal. Maij 1553. in 6. regiſt. fol. 112. Exemptiones, & priuilegia omnia conceſſa Caſtris, ſeu Pagis Comitatus, & perſonis ſingularibus quoad Ciuitatem reuocauit Pius IV. ſub die 22. Iunij 1560. vt in 7. reg. fol. 7. quod tamen fuit declaratum non habere locum reſpectu nonnullorum, nempè Caſtrorum Formarum, Sanctæ Helenæ, & Sanctæ Agnetis, vt in literis Cardinalis Borromæi ſub die 1. Ianuarij 1562. & ſub die 4. Iunij eiuſdem Anni in d. 7. reg. fol. 11. & 19. Comitatenſes, ſeu illorum filij, qui habitaſſent familiariter Ciuitatem, an & quando gaudere debeant priuilegio Ciuilitatis vide Statut. rubr. 128. §. ſaluo. lib. 1. fol. 47. & rubr. 203. eodem lib. 1. fol. 68. ſed tamen hodie videtur obſeruanda rubr. 561. §. item qui. d. lib. 1. vbi quod requiritur conſenſus DD. Priorum, & Camerariorum, & vide ver. Ciuis. Non poſſunt iſti Comitatenſes effecti Ciues habere officium Prioratus, vel Camerariatus per duodecim annos à die obtentæ Ciuilitatis Stat. rubr. 209. §. fin. lib. 1. fol. 70. & dicam ver. Priores Ciuitatis, & dixi ver. Camerarius. Offendentes Ciues grauiori pœna puniuntur Statut. rubr. 22. §. ſemper. lib. 3. fol. 18. & dixi ver. Ciuis. verſ. Si quis. Particulares perſonæ an, & quando pro debitis eorum Vniuerſitatum moleſtari, vel grauari poſſint vide Stat. rubr. 17. in princ. & in fine lib. 2. fol. 7. & dicam ver. Vniuerſitas. Venientes ad Ciuitatem in die Sabbati pro quibuſdam debitis Ciuilibus capi minimè poſſunt rubr. 61. §. volumus. & in fine addit. lib. 3. & dixi ver. Carcer. verſ. Venientes. Circa iuriſdictionem Vicariorum in habitantes Comitatum dixi ver. Ciuis. verſ. Ciues ruri. & dicam ver. Vicarij Comitatus, Vide ver. Caſtrum, ſeu Pagus.

Adnotationes.

1 Comitatus quid ſit, † quid Diœceſis, & quid Territorium ponit *Aſyn. in Prax. §. 7. cap. 1. pag. 65.* & de Comitatu, & Diſtrictu vide *Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 7. num. 20. & num 30.* Statuta † Ciuitatis ſunt etiam obſeruanda à Comitatenſibus. *Corn. conſ. 224. num. 3. lib. 2.* & dixi ver. Caſtrum num. 4.

2

COMPENSATIO.

SVMMARIA.

Compenſationis exceptio quando poſſit opponi ad impediendam executionem in princ. & num. 1.

Probari quomodo debeat ibid. & num. 3.

Relictum ab vxore marito compenſatur cum lucro dotis, quod lucratur maritus, ex Statuto, verſ. Compenſatur.

COmpenſationis exceptio quantitatis purè, & liquidè debitæ poteſt opponi contra inſtrumentum, illiuſque petitam executionem Stat. rubr. 29. §. contra confeſſiones. lib. 2. fol. 18. & quatenus ex eodem Statuto in §. & opponens

probatio

probatio deberet fieri per publicum inſtrumentum, vel aliam ſcripturam ſimilem, poterit probatio etiam huius exceptionis fieri per teſtes, & omne genus probationis, ſi obtineatur habilitatio à Superiore, vt in fide Collegij Dominorum A Cauſidicorum ſub die 19. Septembris 1578. A Compenſatur cum lucro dotis debito marito omne id, & totum, quod vxor eidem reliquerit Stat. rubr. 15. §. ſaluo quod. lib. 2. fol. 7. de quo dicam ver. Dotis lucrum.

Adnotationes.

1 De huiuſmodi exceptione † an, & quando admittenda ſit vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 42. num.* 148. *& num.* 172. *cum ſeqq. & cap.* 158. *num.* 108. *& ſeqq. Carol. de Graſs. de except. ad Stat. excluden. exc.* 16. *Galleſ. de obligat. Cam. quæſt.* 18. *num.* 6. *&*
2 *Zach. ad eum num.* 8. *& ſeqq.*

A Quod huiuſmodi exceptio † poſſit probari per duos teſtes Statuto non obſtante. *Carpan. ad Statut. Mediol. cap. 96. num. 27.*

COMPROMISSVM.

SVMMARIA.

Statutum de Compromiſſis, & Reformationes ſunt confirmatæ à Papa in princ. & ponitur tenor confirmationis.

De Compromiſſis Doctores tractantes referuntur n. 1.

Statutum de Compromiſſis eſt fauorabile vide num. 2. *&* 3.

Statutum Peruſinum de Compromiſsis eſt in viridi obſeruantia num. 3.

STatutum antiquum de Compromiſſis eſt lib. 2. rubr. 27. ſuper cuius confirmatione eſt Breue Iulij II. de anno 1508. quod eſt in Cancell. Comm. in 5. Reg. Bull. fol. 2. Verum occaſione Reformationũ dicti Statuti emanauit alia confirmatio Gregorij XIII. data die 13. Octob. 1575. in 7. Reg. fol. 89. in qua confirmatur Statutum d. rubr. 27. lib. 2. necnon reformationes deſuper factæ, & in poſterum faciendæ, cuius confirmationis tenor eſt ſequens. Extra. DILECTIS FILIIS Prioribus Artium, & Populi Communitatis, & Hominum Ciuitatis noſtræ Peruſinæ. DILECTI FILII ſalute, & Apoſtolicam benedictionem. Expoſitum nuper Nobis fuit pro parte veſtra per dilectum filium Io: Paulum Lancellottum V.I.D. Conciuem veſtrum, quod in volumine Statutorum lib. 2. rubr. 27. inter alia extat Statutum de Compromiſſis faciendis de cauſis, differentijs, & controuerſijs inter quoſcumque vertentibus, quod hucuſque ſemper fuit in viridi obſeruantia. Verum quia nonnulli viri litigioſi diſpoſitionem præfati Statuti varijs modis effugere ſatagunt, & ſi præfato Statuto aliquo pacto derogaretur, eidem Ciuitati Ciuibus, & Communitatibus valde pernicioſum eſſet. Quare Nobis humiliter ſupplicare feciſtis quatenus deſuper de benignitate Apoſtolica prouidere dignaremur. Nos igitur, qui commoditatibus ſubditorum noſtrorum omni ſtudio intendimus veſtris ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium vos, & veſtrum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, alijſque eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cẽſentes Statutum huiuſmodi cum reformationibus, & modificationibus deſuper hucuſque factis, & per vos in poſterum legitimè faciendis, quatenus, vt præfertur in viridi obſeruantia exiſtat, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium confirmamus, & approbamus, illudque ab omnibus, & ſingulis dictæ Ciuitatis Ciuibus, Incolis, & Comitatiuis perpetuo, & inuiolabiliter obſeruari mandamus, nec illi quouis modo directè, vel indirectè derogari poſſe, niſi ex certa ſcientia noſtra, & per cedulam manu propria noſtra, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſignatam, ac citatis quorum intereſt, & de expreſſo ipſorum conſenſu apud acta Notarij cauſæ, ſeu cauſarum huiuſmodi redigendo, & per
1 Conſilium generale dictæ Ciuitatis, nemine pœnitus diſcrepante, approbando. Nec ſub quibuſuis derogationibus, limitationibus, inhibitionibus, aut contrarijs diſpoſitionibus vllo modo compræhendi poſſe, & quoties illæ emanabunt, ſtatim Statutum prędictum in priſtinum reſtitutum, & reualidatum cenſeri, & aliter factas derogationes, & illarum, ſeu alterius reſcripti, aut auctoritatis vigore, inhibitiones quorumcumque irritas, & inanes, & nullius roboris, & momenti exiſtere decernimus, & nihilominus auctoritate, & tenore prædictis, omnibus, & ſingulis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Poteſtatibus, eorumque Collateralibus, ac alijs dictæ Ciuitatis, eiuſque Comitatus, & Diſtrictus Iudicibus, iniungimus, & mandamus, quatenus Statutum prædictum inuiolabiliter obſeruent, & obſeruari faciant, & mandent, & partes ab eodem Statuto compræhenſas, iuxta illius continentiam, & tenorem, quacumque inhibitione, & derogatione alias quam vt præmittitur, emanata, non obſtante ad compromittendum iuris remedijs compellant, & cogant. Necnon quibuſuis Compromiſſarijs, ſeu Arbitris, vigore dicti Statuti electis, ſeu deputatis, vt ad expeditionem cau-

ſarum

ſarum compromiſſarum huiuſmodi vſque ad laudum, illiuſque executionem, iuxta dicti Statuti formam procedant. Non obſtantibus præmiſſis, necnon Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac alijs dictæ Ciuitatis, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 13. Octobris 1575. Pontificatus noſtri Anno quarto. Cæſar Glorierius.

Adnotationes.

1 De Compromiſſis habes tractatum† *Marci Antonij Blanci*, & ſuper ſimili Statuto vide *Carpan. ad*
Stat. Mediol. cap. 115. *& ſeqq.* multa etiam ponit *Ma-*
rant. de ordin. Iudic par. 6. *act.* 2. *pag. mihi* 380. *&*
ſeqq. & vide etiam quæ ſuper Statuto Vrbis ſcripſit
Galganett. lib. 1. *cap.* 100. vbi in principio firmat,
2 quod Statutum †huius modi eſt à Iure communi ap-
probatum, & fauorabile, ſed quia hoc noſtrum co-
git non ſolum conſanguineos, & affines ad compro-
mittendum, ſed etiam alias quaſcumque perſonas,
vt in cap. 1. ideo quod ſit odioſum in hac parte vide
Honded. conſ. 9. *num.* 12. *& conſ.* 84. *num.* 49. *lib.* 1.
3 Statutum hoc eſt in viridi † obſeruantia in omnibus
Curijs, & Tribunalibus, vt fidem fecerunt Domini
Cauſidici ſub die 12. Iulij 1601. & quod inter omnes
perſonas in dicto Statuto compræhenſas, teſtati fue-
runt in alia fide ſub die 21. Maij 1612. Sed vide quæ
dicuntur in Adnot, ad cap. 1. vbi etiam an confirma-
tio Gregorij XIII. ſit in forma ſpecifica. Quod ſit
4 fauorabile, † & in viridi obſeruantia dixit Rota in
Peruſina Hæreditatis vltima Ianuarij 1614. *coram bo.*
me. Dunozetto, quæ deciſio eſt in fine Operis, *deciſ.*
28. *num.* 9. *&* 10.

Reformationum autem factarũ vſque ad diem 28. Decembris 1585. tenor eſt vt infra.

Inter quas perſonas Compromiſſum ſit faciendum. Cap. I.

PRæſenti capitulo duximus ſtatuẽdum, quod tam inter conſanguineos, & affines, quam alias quaſcumque perſonas, cauſæ lites, quæſtiones debeant compromitti iuſſu D. Poteſtatis, vel Capitanei, vel Iudicis illius Curiæ, coram quo erit cauſa, lis, vel controuerſia, ſiue fuerit inter ciuem, & ciuem, ſiue inter ciuem, & comitatenſem, ſiue diſtrictualem, ſiue inter comitatenſem, & comitatenſem, ſiue inter comitatenſem, & forenſem, ſiue inter ciuem, & forenſem, ſiue inter forenſem, & forenſem, ſiue inter clericum, & laicum, vel ſecularem, ſiue inter maiorem, & minorem vigintiquinque annis, ſiue inter maiorem, & minorem etiam pupillum, vel pupillos, ſiue inter minorem, & minorem, ſiue inter filios familias, & cum filijs familias, ſiue etiam lis eſſet cum aliqua vniuerſitate, corpore, vel collegio agente, vel defendente, tam religioſarum, quam ſecularium perſonarum.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Compromittere quis non cogitur de iure communi n. 1. *niſi Statuto aliter caueatur vt Peruſiæ num.* 2.

Minores, & Pupilli coguntur compromittere ex Statuto num. 3. *vbi de tutore, & curatore, ſed an ſint neceſſariæ ſolemnitates requiſitæ in contractibus vide num.* 5.

Statutum de compromiſſis eſt in viridi obſeruantia num. 4.

Vniuerſitates nõ compræhenduntur in Statuto de compromiſſis num. 6. *vbi ſecus ſtante ſpecifica mentione.*

Vidua compræhenditur in Statuto de Compromiſſis num. 7.

Eccleſia, & Eccleſiaſticæ perſonæ an compræhendantur in Statuto de Compromiſſis vide num. 4. *& num.* 8. *cum ſeqq. vſque in finem.*

Statutum de Compromiſsis eſt confirmatum in forma ſpecifica num. 9. *& ſeqq. ſed contra num.* 24. *& ſeqq.*

Confirmatio Apoſtolica non extendit confirmatum num. 22. *&* 23.

1 De Iure communi nemo cogatur †compromitte-
re. *l diem proferre. §. ſtari ibi, & ſibi imputet, qui*
compromiſit. ff. de recept. Arbitr. Hond. conſ. 9. *num.*
2 9. *lib.* 1. Tamen vt vides Statutum aliter † diſponit
cogens omnes etiam non conſanguineos, & affines,
vt cõſiderauit etiam Rota in *Peruſina prætenſi com-*
promiſſi 26. *Aprilis* 1602. *coram Litta*, quæ eſt in fi-
ne, *deciſ.* 19. *num.* 2. & in ſupra citata *Peruſina Hæ-*
reditatis vltima Ianuarij 1614. *coram Dunozetto*, quæ
3 eſt *deciſ.* 28. *num* 9. & quidem etiam Minores † imo
Pupillos quos Statutũ generaliter loquens non com-
præhenderet, vt tenuit *Bart. conſ.* 40. *lib.* 2. licet in
hoc contraria opinio videatur verior, vt per *Rol. de*
lucr. dot. quæſt. 44. *num.* 4. *& num.* 9. *cum ſeq.* vbi
quod tutor, & curator coguntur compromiſſum fa-
cere ſtante Statuto licet voluntarium compromiſ-
ſum facere non poſſint, de quo etiam vide vltra cita-
tos per eum poſt *Angel. conſ.* 212. *Dec. conſ.* 22. *num.*
2. *verſ.* 2. *non obſtat. & Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 2.
num. 12. *&* 16. & quod Statutum hoc ſit in viridi ob-
4 ſeruantia † in omnibus Curijs, & Tribunalibus, tam
inter Ciues, quam Comitatenſes, & exteras perſo-
nas, Pupillos, Viduas, Perſonas eccleſiaſticas, & lo-
ca pia, tam in agendo, quam defendendo teſtati fue-
runt collegialiter Domini Cauſidici ſub die 12. Iulij
1601. ſiue petitum fuerit compromiſſum à minore
contra maiorem, ſiue à maiore contra minorem,
etiam pupillum, vt in alia fide eiuſdem Collegij ſub

die

tit. de teſtam. concluſ. 11. *num.* 1. *&* 12. *& ſequitur Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 134. *num.* 291. *tom.* 1.
20 & ita non obſtant in contrarium † allegata, quia procedunt, & ſignanter Marcſcott. in confirmatione cum clauſula quatenus ſint licita, & honeſta, quæ propriè conuenit formæ communi. Clauſula enim pro expreſſis operatur inſertionem tenoris in confirmatione. *Butr. conſ.* 2. cuius dicta paſſim ſeruari poſt *Caſſad. Sarnen. & alios* teſtatur *Caputaq. deciſ.* 72. *num.* 1. *&* 2. *par.* 1.

Quare &c.

Antonius Portius Aduocatus.

Pro negatiua quod Eccleſiaſticæ perſonæ non ligentur noſtro Statuto vide ſequentem allegationem.

R. P. Commiſſio in qua petitur cogi partes ad compromittendum eſt reijcienda, de iure enim quis
21 inuitus † cogi non debet ad compromittendum niſi in certis caſibus particularibus *Honded. poſt relatos conſ.* 9. *num.* 9. *lib.* 1. Statutum verò loci ſuper compromiſſis non ligat D. Franciſcum, qui eſt Clericus tamquam Statutum laicorum ad latè tradita per *Surd. conſ.* 301. *num.* 12. *& ſeq. & per Honded. conſ.* 3. *num.* 11. *lib.* 1. *qui alios referunt.*

22 Non obſtat confirmatio Apoſtolica, † quia illa non operatur, vt compræhendantur perſonæ, quæ alias ex defectu poteſtatis ſtatuentium non comprehenderentur, cum de natura confirmationis non ſit extendere confirmatum, ſed ſolum corroborare. *Dec. in rubr. de confirmat. num.* 2. *in fin. & num.* 3. *Ruyn. conſ.* 12. *num.* 18. *lib.* 3. vbi dicit hoc procedere etiam in confirmatione ex certa ſcientia. *Surd. conſ.* 330. *num.* 18. & in ſpecie quod Statuta à Papa confirmata non ligent Clericos. *Honded. conſ.* 20. *num.* 15. *lib.* 2. *qui plures refert.*

23 Et hinc videmus, quod Conſtitutio Aegidiana † licet ſit à Papa confirmata, tamen non compræhendit Clericos, eo quia Aegidius, qui illam edidit habebat ſolum iuriſdictionem temporalem, vt fuit millies à Rota deciſum, & præſertim *in Ariminenſis diuiſionis bonorum* 27. *Iunij* 1608. *coram Reuerendiſs. D. Sacrato, & tradit Honded. d. conſ.* 20. *num.* 8.

Maximè quia iſta fuit confirmatio non ex certa
24 ſcientia, † ſed in forma communi, ſaltem reſpectu nouarum reformationum, in quibus expreſsè leguntur etiam Clerici legati, nam ſciendum eſt, quod quando Papa confirmauit Statutum de compromiſſis in eo non erat facta mentio aliqua de Clericis, ſed ſolum in nouis reformationibus conditis decem annis poſt dictam confirmationem, vnde reſpectu illarum non poteſt dici, quod confirmatio fuerit ex certa ſcientia cum illas Papa ignoraret, & confirmatio non dicitur ex certa ſcientia niſi quando Papa plenè cauſæ cognitione adhibita ſuper actu confirmabili, & inſerto toto illius tenore illum authoritate ſua corroborat *Seraph. deciſ.* 981. *num.* 2. fuit latè deciſum in *Veronenſis exemptionis* 27. *Maij* 1594. *coram Cardinali Pamphilio.*

25 Et Papa intelligitur confirmaſſe futuras † reformationes quatenus eſſent iuſtæ, & legitimè. *Rot. deciſ.* 103. *num.* 37. *p.* 2. *diuerſ. & deciſ.* 780. *num.* 6. *p.* 1. & clarè colligitur ex verbo illo, legitimè faciendis, eſt autem illicitum, quod laici voluerint in eorum conſtitutionibus compræhendere, & cogere Clericos ad ſubijciendum ſe iuriſdictioni laicorum maximè abſque ſpe appellationis, reductionis, reſtitutionis, & cuiuſlibet alterius remedij ordinarij, & extra-
26 ordinarij, & quod maximè improbandum † eſt dirigendo expreſsè verba in Clericos, cum etiam in caſibus, in quibus alias Clerici compræhenduntur, ſi expreſsè illi nominentur non valet Statutum. *Surd. conſ.* 301. *num.* 13. *&* 43. *Mobed. deciſ.* 4. *in fin. de conſtit.*

Quare &c.

Oliuerius Beltraminus Aduocatus.

Cum hæc cauſa fuiſſe propoſita in Signatura Sanctiſſimi à R. P. D. Fleravantio fuit pro hac ſecunda opinione negatiua reſolutum.

In quas Perſonas non poſsit compromitti. Cap. II.

CAuſæ, lites, & controuerſiæ non compromittantur, nec compromitti poſſint in D. Poteſtatem, vel Capitaneum, vel Iudicem Iuſtitiæ, vel aliquem Officialem Ciuitatis Peruſiæ, vel aliquem ex eorum Iudicibus, vel in aliquem Officialem forenſem dictæ Ciuitatis, vel in aliquem ex Dominis Prioribus Artium ipſius Ciuitatis, ſub nomine officij, vel priuato nomine, vel in aliquem, qui ſit, vel eſſet de Collegio Doctorum, vel Aduocatorum, vel Conſortij Notariorum Ciuitatis Peruſiæ: nec aliquis de prædictis perſonis poſſit in dictis compromiſſis in tertium arbitrum, vel arbitratorem aſſumi, eligi, vel vocari.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Arbitri, qui non poſſint eſſe de iure communi num. 1.
Fœmina, & Monachus licet non poſſint eſſe Arbitri, poſſunt tamen eſſe Arbitratores num. 2.

1 Qui non poſſint eſſe Arbitri † de iure communi ponit *Blanc. de Compromiſs. quæſt.* 2. vbi latè plures perſonas incapaces enumerat. In fœmina, & Mona-
2 cho quod licet non poſſint eſſe Arbitri, † attamen poſſunt eſſe Arbitratores vide *Rotam coram Ludouiſio deciſ.* 204. *num.* 1. *vſque ad* 19.

De quibus rebus non poſsit fieri compromiſſum. Cap. III.

CAuſæ, & controuerſiæ non excedentes ſummam, vel valorem vigintiquinque librarum denariorum non poſſint compromitti, nec ſuper ipſis compromiſſum peti, vel fieri, & Iudex

dex coram quo talis cauſa verteretur neminem cogat ad compromittendum, ſeu compromiſſum faciendum, ſed per ſe ipſum tales cauſas diffiniat, & terminet ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, etiam per delationem iuramenti, ſiue relationem, prout Iudici videbitur. Nec etiam poſſint litigantes cogi ad compromiſſum faciendum, eo caſu quo actor reo, vel reus actori vellet deferre iuramentum ſuper tota lite, quæcumque ſit, & de quacumque, & quantacumque re, vel quantitate, intereſſe, vel facto; ſed dicto caſu etiam debeat per iuramentum terminari, ſub pœna centum librarum denariorum Iudicibus, & cuilibet eorum ſecus facientibus, vel procedentibus in prædictis. In quam pœnam debeant per eorum Sindicatores condemnari. Nec in cauſis criminalibus, nec dependentibus ab eis criminaliter intentatis. Nec in cauſis inſinuationum teſtamentorum, nec codicillorum, nec legatorum, nec vltimarum voluntatum, nec donationum, nec in cauſis vbi peteretur executio inſtrumentorum confeſſionatorum, nec vbi peteretur executio alicuius ſcripturæ, quæ haberet vim inſtrumenti confeſſionati, ſecundum diſpoſitionem Statutorum dictæ Ciuitatis. Nec etiam vbi aliquē peteretur conſeruari indemnem. Nec etiam vbi eſſet cauſa cum Commune Peruſię, nec in alijs caſibus à Statutis expreſſis: In quibus cauſis nec aliqua earum compromiſſum peti non poſſit.

Adnotationes.

S V M M A R I A.

Inſtrumentorum cauſæ non compromittuntur num. 2. vbi quando ſecus num. 3. 4. & 7.

Aliæ plures cauſæ, quæ non compromittuntur ex Statuto vltra relatas in hoc cap. 3. ponuntur num. 5.

Cauſæ quæ de iure non compromittuntur non obſtante Statuto num. 6.

Ad materiam huius Cap. vide etiam Cap. 6. vbi
ponuntur exceptiones impedientes compromiſſum.
1 Quoad cauſas Caſſationum, † & Inſinuationum hic
exceptas concordat Statutum *rubr. 1. §. & etiam*
2 *dictus. lib. 1. fol. 3.* Quoad cauſas † Inſtrumentorum
vide *Bal. conſ. 28. lib. 5. Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 47.*
num. 18. & Hond. conſ. 9. num. 2. & ſeqq. & num.
16. cum ſeq. lib. 1. & Rotam in Peruſina Hæreditatis
vltima Ianuarij 1614. coram bo. me. Duuozetto, quæ
eſt in fine, *deciſ. 28. num. 1. & ſeq.* vbi quod cauſa
teſtamentorum eſt excepta à Statuto, & quod de iure
communi compromiſſi petitio non admittitur in
iudicio executiuo. An autem peti poſſit compro-
3 miſſum ſuper exceptionibus, † quæ opponerentur
contra inſtrumentum vide *Chartar. deciſ. 76. num. 3.*
4 *& 8.* & quod poſſit peti ſuper inſtrumento † quando
factum in eo contētum offuſcatur ex aliquibus pro-
bationibus. *Surd. conſ. 451. num. 50. lib. 3.* Vltra cau-
ſas in hoc Cap. expreſſas non compromittuntur ex
5 Statuto † Cauſæ Appellationum, *vt rubr. 28. in princ.*
lib. 2. fol. 17. & Recurſuum *rubr. 81. §. ſaluo. verſ. &*
quod ſuper. lib. 1. fol. 36. Nec cauſæ ſummariæ com-
præhenſæ ſub *rubr. 3. de ſumm. cognit. verſ. in Cauſis*
verò. lib. 2. fol. 3. Nec ſi vxor, quæ receſſit à viro pe-
tat alimenta. *rubr. 33. §. & quia. lib. 2. fol. 21.* Nec
fit ſuper libello diffamatorio. *rubr. 49. lib. 2. fol. 27.*
Nec ſi ageretur contra laboratores cauſa laboritij.
rubr. 50. §. ſtatuimus quod nullus. lib. 2. fol. 27. & ſi
quis vellet ædificare in re ſua, vel à ſe poſſeſſa non
fit compromiſſum. *Statut. rubr. 60. §. ſi verò. lib. 2.*
fol. 31. In cauſis Hoſpitalis S. Mariæ de Miſericordia
debet procedi cū Compromiſſo, vel non prout Prio-
ribus eiuſdem Hoſpitalis videbitur *rubr. 166. circa*
medium. lib. 1. fol. 55. & ſic in alijs Hoſpitalibus ſer-
uandum eſt *rubr. 1. col. 1. lib. 1. fol. 3.* In cauſis Pri-
uagiorum, & Cloacarum non poteſt peti Compro-
miſſum *rubr. 41. verſ. & nihilominus. lib. 4. fol. 13.*
6 Alias cauſas, quæ de iure † non compromittuntur
non obſtante Statuto, ponit *Carpan. d. cap. 115. num.*
14. & ſeqq. & ſignanter, quod non compromittantur
cauſæ meri, & mixti Imperij *idem num. 27. Peregr.*
deciſ. Patau. 46. num. 8. vbi exemplificat in cauſa ap-
pellationis. *Honded. conſ. 84. num. 48. lib. 1.* vbi de
cauſa reſtitutionis in integrum, & *Ioſ. Ludou. deciſ.*
Peruſ. 47. num. 8. & 14. vbi de cauſa immiſſionis.
7 Quod fiant compromiſſa ſuper reſtitutione † fidei-
commiſſorum, & ſuper liquidatione fructuum eo-
rundem teſtati fuerunt Domini Cauſidici ſub die 21.
Aprilis 1666. in fine.

Quando & intra quæ tempora debeat, vel poſsit compromiſſum peti. Cap. IV.

COmpromiſſum autem petendum erit infra quintam diem motæ litis per actorem, lis autem, quæſtio, vel controuerſia intelligatur eſſe mota per porrectionem libelli, vel aliqualis petitionis, & vnicam citationem, ſiue ab actore fiat talis compromiſſi petitio, ſiue à reo conuento in ſuis exceptionibus, vel etiam principaliter extra ipſas exceptiones, infra quintam diem, & non vltra.

Adnotationes.

S V M M A R I A.

Tempus petendi compromiſſum quomodo intelligatur num. 1. & ſeq.

Quod excludatur à compromiſſo is, qui non petijt
intra quintam diem ex hoc Statuto. *Ioſ. Ludou. de-*
1 *ciſ. Peruſ. 47. num. 12.* Et terminus † quinque die-
rum non incipit currere niſi à die decretæ copiæ pe-
titionis, ſi tamen copia illius non fuiſſet tranſmiſſa
in citatione, ita fuiſſe de ſtylo atteſtati fuerint Do-

die 21. Aprilis 1606. & generaliter inter omnes per-
ſonas in dicto Statuto compræhenſas, vt in alia fide
de qua etiam ſupra in principio dictum eſt ſub die 21.
5 Maij 1612. Sed quoad minores † an requiratur ſo-
lemnitas requiſita in contractibus vide *Ioſ. Ludou. de-
ciſ. Peruſ.* 2. vbi in compromiſſo facto à tutore *Eug.
conſ. 7. lib. 2. Peregr. deciſ. Patau.* 88. *num.* 2. *Car-
pan. ad d. cap.* 115 *num.* 71. *& ſeqq. & Rotæ deciſio-
nem in Bononienſis Indemnitatis 6. Iunÿ* 1618. *coram
bo.me Dunozetto*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 121. *num.* 3.
& ſeqq. & aliam in Peruſina Laudi 16. Martÿ 1626.
coram R. P. D. Merlino, quæ eſt in fine, *deciſ.* 58.
vbi fuit dictum pro nullitate compromiſſi, & laudi
cum in compromiſſo non interuenerint ſolemnitates
requiſitæ à Conſtitutione Marchiæ, & non fuerit fa-
ctum compromiſſum ex diſpoſitione Statuti, ſed vo-
6 luntariè. Vniuerſitates † non compræhenduntur in
Statuto de Compromiſſis etiam ſub verbis vniuerſa-
libus. *Dec. conſ.* 4. *in fine*, ſed cum in hoc noſtro fiat
illarum explicita mentio ceſſat obiectum, vt conſi-
derauit Rota in dicta *Peruſina prætenſi compromiſſi
coram Litta deciſ.* 19. *num.* 4. ex quarum compræhen-
7 ſione, † & ex verbis generalibus Statuti, & ex obſer-
uantia colligit Rota, quod compræhendatur etiam
Vidua, vt in dicta deciſio per totam. Quo verò ad
8 Eccleſiaſticas perſonas, † quod ligentur hoc Statuto
ex confirmatione Pontificia de qua ſupra in principio
faciunt conſiderata in ſequenti allegatione.

R. P. Suaderi poteſt ex pluribus, quod Statutum
9 Peruſinum † de Compromiſſis ſub rubr. 27. dicatur à
Gregorio XIII. non in forma communi, ſed ſpecifi-
ca, & ex certa ſcientia confirmatum, adeo vt tam-
quam Papale comprehendat etiam Clericos, & eos
aſtringat ad compromittendum ad ea, quæ in propo-
ſito latè tradit *Scacc. in ſua praxi lib.* 2. *cap.* 5. *num.*
204. 205. *&* 206.

10 Et primo, quia dum fuit huiuſmodi † confirmatio
in ſpecie de hoc particulari Statuto facta credēdum
eſt, quod de illo Summus Pontifex notitiam, & cer-
tam ſcientiam habuerit, vt in puncto diſtinguendo in-
ter cōfirmationem generalem plurium Statutorum,
& vnius tantum atteſtatur. *Aret. in conſ.* 8. *num.* 5.
verſ. nec obſtat, & hoc ea potiſſimum ratione quo-
niam hoc caſu hæc confirmatio tamquam canſa ſpe-
cifica producit in eſſe, & dat originem Statuto, & ita
operatur, quod illud Papale dicatur, ſicuti Bal. quem
ipſe Aret. allegat docet *in l ex placito. num.* 6. *C. de
rer. permut.* cum quo poſt *Felyn. Dec. & alios in cap.
eum acceſſiſſent de conſtit. tranſit Surd. conſ.* 58. *num.*
20. *& Gratian. diſcept. forenſ.* 9. *num.* 5. *&* 6.

11 Vlterius & ſecundo, quia Pontifex in dicta † con-
firmatione prohibuit huic Statuto derogari niſi ex
certa ſcientia, ex quo propter hanc prohibitionem,
ſi fuit ablata omnis facultas ipſis ſtatuentibus reuo-
candi dictum Statutū, vt non eſſe dubitandum com-
muniter omnes affirmant, quos allegat *Felyn. in d.
cap. cum acceſſiſſent num.* 9. *&* 21. *& ibi Dec. num.* 7.
8. *&* 9. ergo datur intelligi, quod non fuit hæc in for-
ma communi, quæ notiſſimi iuris eſt nullum ius tri-
buere, & aliquid non operari. *Oldrad. conſ.* 237. *num.*
8. *Bal. conſ.* 130. *num.* 2. *lib.* 1. *& alÿ communiter in
rubr. & cap.* 1. *de confirm. vtil. vel inutil. & ſignanter
Dec. ibi num.* 5. & in qua non ſolent apponi clauſulæ,
ſeu prohibitiuæ, ſeu decreti irritantis, & propterea
appoſitè demonſtrant confirmationem ex certa ſci-
entia factam fuiſſe, prout in puncto poſt *Abb in conſ.*
72. *ſub num.* 4. *lib.* 1. *voluit Gabr. conſ.* 200. *num.* 8.
lib. 1.

Præterea & tertio, quia admodum inueriſimile eſt,
12 eſt, quod in derogatione † Statuti, & confirmatio-
nis voluerit Papa adhiberi cognitionem, & illam fie-
ri ex eius certa ſcientia, & quod hanc eandem co-
gnitionem non fecerit, ſeu certam ſcientiam de eo
non habuerit quando illud confirmauit, & nihilomi-
nus certi iuris eſt, quod eadem ſolemnitas, quæ adhi-
betur in conſtitutione requiritur, & è contra *Felyn.
vbi ſupra num.* 7. *Bart. in l. actor num.* 9. *ff. rem rat.
haberi. Natt. in l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto
num.* 220. *C. de teſtam. cum alÿs vt per Surd. deciſ.*
128. *num.* 8. *& ſeq.*

13 Quarto, quia non ſolum ſemel, ſed bis † Pontifex
mandauit huiuſmodi Statutum inuiolabiliter, & per-
petuo obſeruari, quod non arguit formam commu-
nem, ſed certam ſcientiam. *Bero. conſ* 7. *num.* 16. *lib.*
3. *Eug. conſ.* 4. *num.* 51. *Gabr. d. conſ.* 200. *num.* 9.

14 Quinto, quia poſt alias clauſulas additur † non ob-
ſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, quando qui-
dem illa apponitur in confirmatione, manifeſtat Pa-
pam voluiſſe ex certa ſcientia facere. *Dec. in rubr. de
confirm. vtil. vel inutil num.* 5. *& in cap. porrecta
num.* 4. *eod. tit. Eug d. conſ.* 4. *num.* 53.

15 Concludendum eſt igitur, quod ſi vnaquæque † ex
dictis clauſulis de per ſe conſiderata ſufficit ad red-
dendam dictam confirmationem ex certa ſcientia,
vt demoſtratum fuit multo magis id operari debent
cum fuerint in ſimul iunctæ ad corroborationem di-
ctæ confirmationis. *Rol. conſ.* 71. *num.* 47. *&* 50. *lib.*
2. *Eug. d. conſ.* 4. *num.* 54.

16 Maximè quia confirmatio eſt ſimpliciter † facta,
nec in ea reperitur clauſula quatenus Statutum iu-
ſtum, & honeſtum ſit, ſeu contra libertatem Eccle-
ſiaſticam non tendat, vel ſacris Canonibus non ob-
ſtet, quæ in confirmationibus in forma communi ap-
poni ſolent, ex quo dictis clauſulis deficientibus ſem-
per in dubio confirmatio præſumitur ex certa ſcien-
tia facta. *Abb. in cap. exactam num.* 8. *de confirmat.
vtil. vel inutil. Imol. in cap. venerabilis num.* 4. *eodem
tit.* 2. *Eug. d. conſ.* 4. *num.* 56.

Nec prædictis obſtat, quod regulariter quoties
17 non fuerit appoſita dicta clauſula † ex certa ſcientia,
aut non fuit inſertus totus tenor Statuti confirmatio
dicatur in forma communi, & ſic inualida quemad-
modum tradunt omnes *ſcrib. in rub. de confirm. vtil.
vel inutil. Aret. d. conſ.* 8. *num.* 3. *Zabarell. conſ.* 44.
num. 4. *& ſeq.* etiam ſi in confirmatione adeſſet clau-
ſula pro expreſſis, vt nouiſſimè diſcurrit *Mareſcott.
var. reſolut. cap.* 47. *num.* 4. *lib.* 2. Quia non habent
18 hęc locum in confirmatione † vnius Statuti tantum,
vt ſuperius ex *Aret. d. conſ.* 8. *ſub num.* 5. fuit com-
probatum, necnon ex pluribus compræhenditur Pa-
pam certam ſcientiam habuiſſe dicti Statuti, quod
ſufficit etiam quod de clauſula ex certa ſcientia non
fuerit facta mentio. *Abb. in c. nonnulli in princ. num.*
8. *de reſcript. Gabr. conſ.* 183. *num.* 15. *lib.* 2.

19 Inſuper & quia cum Papa mandauerit † obſeruari
dictum Statutum iuxta illius continentiam, & teno-
rem idem eſt, ac ſi in dicta confirmatione ſpecifica
inſertio tenoris dicti Statuti facta fuiſſet. *Ant. Gabr.*

mini Cauſidici antiqui de anno 1576. vt eſt fides in quodam proceſſu agitato inter D. Marcum Valerianum, & hæredes Capitanei Laurentij Nardutij manu D. Octauiani Aurelij,& idem dixerunt poſtea recentiores ſub die 9. Decembris 1600. in alia fide, in qua
2 etiam fuit dictum, † quod quando Reus fuit citatus ad accipiendam copiam libelli pro prima die, & hora Iuris non currit dictum tempus,nec tenetur comparere niſi prima de Iuris ad accipiẽdam dictam copiam, quamuis plures dies feriati lapſi ſint.

De modo,& ordine obſeruãdo in procedendo, & pronunciando in cauſa petitionis compromiſsi. Cap. V.

QVilibet autem Iudex ciuilium cauſarum adhibitus ſuper petitione compromiſſi teneatur, & debeat, in procedendo, & pronunciando ſuper huiuſmodi cauſis, infraſcriptum modum,& ordinem obſeruare,videlicet. Quod ſtatim producto libello, ſuper quo compromiſſum petitur fieri dictus Iudex teneatur,& debeat ad inſtantiam Actoris citari facere per publicum Baiulum Communis Peruſiæ perſonaliter,vel ad domum ſuæ ſolitæ habitationis reum conuentum ad recipiendum, & accipiendum copiam libelli, ſeu petitionis, & opponendum contra. Et ipſo reo conuento exiſtente contumace ad prædicta, tunc Iudex terminum quinque dierum ad opponendum contra dictam petitionem in abſentia ipſi reo teneatur aſſignare, & ſibi notificari facere. Et ſi per reum conuentum nihil opponatur, dictus Iudex ad compromiſſum faciendum procedere teneatur, & debeat, ſecundum formam inferius traditam. Et ſi nihil fuerit oppoſitum, teneatur, & debeat Iudex mandata legitima (ſi per Procuratorem agetur, & legitimanda venirent) & decimum ſoluendum per petentem compromiſſum, & cauſam compromittendam pronunciare.

Adnotationes.

SVMMARIA.

In compromiſſis attenditur facies petitionis, & libelli num. 1.

Pronuncia Iudicis qualis debeat eſſe num. 2.

Mandatum ad petendum compromiſſum requiritur, & quale num. 3.

Ad obtinendum vt cauſa compromitti debeat ſta-
1 tur † narratis in petitione, & ſola facies libelli, & petitionis attenditur. *Corn. conſ. 46. lib. 2. cum alijs per Honded. conſ. 9. num. 24. lib. 1.* vbi quod narrata demum coram Arbitro iuſtificantur, & vide eundem *conſ. 84. num. 5. & num. 29. cum ſeqq. d. lib. 1.* Quo
2 verò ad pronunciam† Iudicis ſuper compromiſſo faciendo, quod debeat continere mandata legitima, decimum ſoluendum, & cauſam compromittendam ſcripſit *Corn. conſ. 209. num. 2. in fine lib. 4.* & quod hæc pronuncia ſit neceſſaria. *Gozad. conſ. 72. num. 8. verſ. 6.* vbi etiam quod debet ab aliqua parte peti, quod etiam ſcripſit *Galganett. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 100. verſ. ad inſtantiam. num. 40.* & dum requi-
3 runtur † mandata Procuræ legitima. Aduertendum eſt, quod petens compromiſſum debet habere mandatum legitimum à principale, & ſic ſpeciale, licet in reo admittatur Procurator cum mandato generali, ſed quando eſt pronunciatum ſuper compromiſſo faciendo ad electionem Arbitrorum requiritur ſpeciale mandatum etiam reſpectu interuenientis pro Reo, & ita obſeruatur de ſtylo, & vide ad hoc *Blanc. de Compromiſſ. quæſt. 3. num. 56. verſ. fin. Benint. deciſ. Bononien. 21. num. 1. & ſeqq. Eug. conſ. 1. num. 47. lib. 1. & Carpan. ad d. cap. 115. num. 124. & ſeq.* & in Marito vide *Corn. d. conſ. 209. num. 1. & ſeqq. lib. 4.*

De exceptionibus impedientibus compromiſſum. Cap. VI.

SI Reus per ſe, vel alium legitimè comparuerit, & copiam petierit, aſſignetur ei terminus quinque dierum ad opponendum; & ſi intra dictum terminum exceptionem dilatoriam, vel declinatoriam oppoſuerit, ipſas exceptiones probare teneatur, & debeat infra octo dies, à die obiectionis ipſarum exceptionum, ſuper quibus exceptionibus ipſe Iudex infra duos dies proximè ſequentes, poſt dictos octo dies teneatur, prout iuris fuerit, pronunciare, & denique in cauſa procedere ad compromiſſum faciendum,ſi per dictum Iudicem huiuſmodi exceptiones reiectæ fuerint. Poſſint tamen, vltra ſupradictas exceptiones, in ſupradicto termino opponi contra dictum libellum, exceptio rei iudicatæ, exceptio præſcriptionis etiam permiſſa per formam Statutorum Ciuitatis Peruſiæ, exceptio ſolutionis, & ſatisfactionis probanda per publicum inſtrumentum, exceptio, quod quis non debeat audiri ſecũdum formam Statutorum Peruſiæ, & exceptio litis pendentiæ. Quas exceptiones opponens, debeat probaſſe infra terminum octo dierum, à die productionis ipſarum exceptionum, & ſi non probarentur, Iudex ad compromiſſum faciendum procedat, ſecundum formam inferius traditam.

Adnotationes

Iudicem facta, ſeu fienda in caſibus prædictis, vel aliquo dictorum, non poſſit, nec debeat per partes prædictas, nec aliquam ipſarum, modo aliquo, directè, vel indirectè reclamari, appellari, nec recurri, nec de nullitate dici, vel opponi, & per viam ſupplicationis, aut quærelæ aliquid fieri, niſi ex cauſis de quibus ſupra in Statuto de executione inſtrumentorum §. & ab executione. Et appellans, ſeu aliter aliquo modo prouocans, non audiatur, immò incidat in pœnam mille librarum denariorum à contrafaciente de facto auferendam per Iudicem, qui prædicta pronunciauerit ſine aliqua citatione, vel declaratione, & Communi Peruſiæ applicadam. Si autem pronunciatum fuerit cauſam non eſſe compromittendam, tunc à tali ſententia, vel pronuncia poſſit reclamari, recurri, appellari, & de nullitate dici ad Iudicem competentem, ſecundum formam Statutorum dictæ Ciuitatis.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Appellatio de Iure communi datur à pronuncia ſuper compromiſſo num. 1.
Statuto prohibetur num. 2.
Datur à pronuncia non eſſe locum compromiſſo num. 3. *& alias vt num.* 4.
Statutum hoc reſpicit deciſoria num. 5.

De Iure communi ab hac pronunciatione cauſam
1 compromittendam † datur appellatio, licet ſit interlocutoria. *Barbat. conſ.* 305. *col. pen. lib.* 3. ſequitur *Duen. reg.* 52. *limit.* 10. & plures ad hoc citat *Galganett. ad d. cap.* 100. *lib.* 1. *verſ. compromiſſum*
2 *fieri mandatur*. At aliter † diſponit Statutum in hoc Cap. 8. imponendo appellanti pœnam mille librarum, & de obſeruantia Statuti quoad appellationem prohibitam ab hac pronuncia, teſtati fuerunt Domini Cauſidici in fide facta die 12. Iulij 1601. & ſentit *Rota in dicta Peruſina coram Litta deciſ.* 19. *num.* 5.
3 Non denegatur † tamen à Pronuncia non eſſe locum Compromiſſo, vt in fine huius Cap. 8. & conſiderauit *Honded. conſ.* 27. *num.* 26. *lib.* 1. & vide † ad ma-
4 teriam *Non. conſ.* 9. *num.* 1. *& ſeqq. & Corn. conſ.* 76. *lib.* 1. vbi an pœnæ ſit locus quando non fuit admiſſa exceptio impediens compromiſſum, & vide etiam *Hond. d. conſ.* 27. *num.* 31. *& ſeq. lib.* 1. Hoc
5 Statutum † reſpicere deciſoria deciditur in dicta *deciſ.* 19. *num.* 8. *&* 9. & ideo fuit in Rota Romana dictum eſſe partes cogendas ad compromiſſum in alias allegata *Peruſina Hæreditatis vltima Ianuarij* 1614. *coram Dunozetto, quæ eſt deciſ.* 28. *num.* 8. *& ſeq.*

De decimo, & eius ſolutione. Cap. IX.

IN omnibus autem cauſis, litibus, quæſtionibus, & controuerſijs, quæ compromitti petuntur antequam compromittantur, ſoluatur per petentem compromiſſum decimum Conſeruatoribus monetæ Communis Peruſiæ, vel alteri eorum, ad rationem duorum denariorum pro qualibet libra æſtimationis rei petitæ compromitti, quæ eſſet æſtimata in Cataſtro Communis Peruſiæ, ſi in ipſo Cataſtro huiuſmodi res æſtimata eſſet: & ſi non reperiretur æſtimata ad dictam rationem, ſecundum æſtimationem fiendam per dictos Conſeruatores, ſeu alterum eorum. Et ſi peteretur aliqua res mobilis intereſſe, vel factum, ſoluatur, & ſolui debeat decimum in pecunia numerata, ad dictam rationem pro qualibet libra, ſecundum æſtimationem fiendam, & declarandam coram dictis Conſeruatoribus, per petentem compromiſſum, de qua æſtimatione, & declaratione Notarius, qui rogatus fuerit de dicto decimo, expreſſam debeat facere mentionem. Contra quam æſtimationem, ſi facta fuerit, ſeruata forma prædicta, nil poſſit dici, vel opponi, & dicens, vel opponens, non audiatur. Et petens compromiſſum teneatur ſupradictum decimum ſoluere infra octo dies, poſt pronunciationē factam per Iudicem ſuper compromiſſo fiendo à die dictæ pronunciationis excluſiuè. Et ſi aliter ſolueretur decimum, ſecus factum compromiſſum, & laudum inde ſecutum non valeat ipſo iure in fauorem petentis compromiſſum, valeat tamen, & fieri poſſit in fauorem aduerſarij, videlicet, eius, qui compromiſſum fieri non petijt. Declarantes, quod ſi bona fuerint in Cataſtro æſtimata, & ea æſtimatione non attenta, ſolutio decimi facta fuerit ſecundum aliam æſtimationem Conſeruatorum, dummodo non ſit minor æſtimatione contenta in Cataſtro, talis ſolutio decimi legitima cenſeatur, & ſit, perinde, ac ſi ſecundum formam prædictam facta fuiſſet.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Decimi non facta ſolutio reddit laudum nullum, & quid vbi eſt erratum in quantitate num. 1.
Decima ſoluuntur Conſultori, & Notario num. 2.

1 De hoc Decimo † loquitur *Corn. conſ.* 125, *lib.* 1. vbi vult laudum ex non ſolutione Decimi reddi nullum, de quo etiam vide *eundem conſ.* 26. *& conſ.* 135. *lib.* 3. vbi erat erratum in quantitate ſoluenda, *& conſ.*

Adnotationes.

SVMMARIA.

Terminus iſte quibus, & quando non currat num. 1. *&* 2.
Exceptiones impedientes compromiſſum examinantur relatiuè num. 3.

Terminus octo dierum aſſignatus Reo in hoc Cap.
1 6. ad probandum exceptiones non currit † impedito facto Actoris non declarantis tempus, & cauſam contentorum in libello de quo in Cap. ſequenti, ita reſpondit *Hond. conſ.* 27. *num.* 37. *lib.* 1. nec quoties diſputatur de aliquo emergenti, *vt per eundem num.*
2 38. & non intrat † diſpoſitio huius Cap. vbi Iudex non proceſſit ad compromiſſum faciendum, ſed paſſus eſt extra terminum exceptiones probari, vt dixit *Rota in ſupra allegata Peruſina hæreditatis coram Dunozetto*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 28. *num.* 7. Quo verò ad
3 exceptiones permiſſas † ad impediendum compromiſſum in hoc Cap. 6. ſuper exceptione rei iudicatæ vide *Honded. conſ.* 84. *num.* 38. *& ſeqq. lib.* 1 *& Rota deciſionem in alias allegata Peruſina hæreditatis coram Dunozetto, quæ eſt deciſ.* 28. *num* 6. ſuper exceptione præſcriptionis *Blanc. d. tract. de Compromiſſ. quæſt.* 1. *in princ. num.* 46. & ſuper hoc Statuto *Corn. conſ.* 117. *& conſ.* 141. *lib.* 1. *& conſ.* 46. *num.* 15. *& ſeqq. lib.* 2. *Honded. d. conſ.* 84. *lib.* 1. quando autem intret præſcriptio ex noſtro Statuto dicam ver. Præſcriptio. Super exceptione ſolutionis vide quę in ſimili de Statuto reijciente omnes exceptiones, quod non cenſeatur reijcere hanc exceptionem ſolutionis tradit *Carol. de Graſſ. de except. ad Stat. exclud. exc.* 25. vbi etiam de probatione illius facienda per publicum inſtrumentum, vt cauetur in hoc Cap. 6. Super exceptione quod quis non debeat audiri vide quæ dixi ver. Audientia. Super exceptione verò litis pendentiæ vide *Honded. conſ.* 9. *num.* 8. *& num.* 39. *cum ſeqq. lib.* 1. *& conſ.* 95. *num.* 36. *lib.* 2. An autem admittatur exceptio diſcuſſionis vide *Corn. d. conſ.* 46. *num.* 2. *& ſeqq. lib.* 2.

De declaratione libelli, & ſententia ſuper exceptionibus ferenda. Cap. VII.

NE autem generalitate libelli reus decipiatur, & defenſio ſibi competens ex dictis exceptionibus, vel aliqua earum, ipſi reo tollatur, volumus, & ordinamus, quod ad petitionem ipſius rei, actor teneatur, & debeat declarare tempus, & cauſam omnium deductorum in ſuo libello coram Iudice producto, quæ tamen libelli ſubſtantiam reſpiciant, & ex quibus ipſe reus exceptiones ab eo proponendas, & à Statuto permiſſas, fundare poſſit, teneatur tamen dictus reus infra terminum quinque dierum, à die latæ, vel oblatæ copiæ libelli, ſeu petitionis, petere declarari omnia, & quæcumque voluerit per actorem declarari, & dicto termino elapſo, non poſſit vlterius petere aliquid declarari, & facta dicta petitione per reum, teneatur actor declarare vt ſupra, infra breuem terminum, Iudicis arbitrio ſtatuendum, per quam declarationem conſtare, & declarari poſſit per Iudicem cauſæ dictas exceptiones obſtare, vel non obſtare, prout iuris fuerit, ſuper quibus omnibus exceptionibus præfatus Iudex teneatur, & debeat pronunciare, & per ſuam ſententiam diffinire; & ſi viderit exceptiones ipſas non fore probatas, ſtatim infra duos dies proximè ſequẽtes poſt terminum ordinatum ad probandum huiuſmodi exceptiones teneatur, & debeat dictus Iudex mandata legitima, ſi per Procuratorem ageretur, & legitimanda venirent, & decimum ſoluendum per petentem compromiſſum, & cauſam compromittendam pronunciare. Nec poſſit Iudex dictas exceptiones, nec aliquam earum partibus reſeruare, & ipſas fore, & eſſe per arbitros, & arbitratores diſcutiendas, vel examinandas, tamquam concernentes, merita cauſa, ſeu cauſarum, pœna ipſi Iudici quinquaginta librarum denariorum, ſi in prædictis, vel aliquo prædictorum neglexerit, vel contrafacere præſumpſerit.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Declarari debet tempus, & cauſam deductorum in libello num. 1.
Publicatio proceſſus non cenſetur prohibita num. 2.
Terminus ad pronunciandum non eſt de forma ſubſtantiali num. 3.

1 Quod petens compromiſſum † debeat declarare tempus & cauſam omnium deductorum in libello ex hoc Statuto reſpondit *Hond conſ.* 27. *num.* 37. *lib.* 1.
2 Per tempus aſſignatum à Statuto † non cenſetur prohibita publicatio proceſſus. *Viu. deciſ.* 32. *num.* 6. *verſ. Nec debet.* Prout nec terminus aſſignatus Iudici duorum dierum ad pronunciandum † dicitur de
3 forma ſubſtantiali, & ideo actus non eſſet nullus, ſi poſt longius tempus fieret, vt ſcripſit *Hond. d. conſ.* 27. *num.* 27. *& ſeqq. lib.* 1.

An, & quando liceat à ſententia ſuper petitione compromiſſi lata appellare. Cap. VIII.

APronunciatione autem, quod in cauſa, ſeu cauſis compromiſſum fieri debeat, per Iudicem

conſ. 190. *lib.* 4. vbi quod laudum non eſt exequendum. Debent etiam ſolui duo alia Decima † Conſultori vnum, & Notario alterum, vt cauetur in lib. Bannim. Canc. Comm. ſub die 6. Septembris 1530. fol. 114. vbi quod debent eſſe eiuſdem ſummæ, & quantitatis, & hæc ſoluuntur quaſi in fine cauſæ.

De fideiuſſoribus dandis de pæna ſoluenda in caſu ſuccumbentiæ. Cap. X.

ET quia ſuccumbẽs in compromiſſo ad certam pœnam alligatur, ſtatuimus, & ordinamus, quod tempore ſolutionis decimi, debeat per petentem compromiſſum fideiuſſor dictis Conſeruatoribus dari, pro ſoluendo ipſis pro communi, caſu quo contingat eum ſuccumbere, vel quæſtionem perdere in totum, vel in partem, pœnam, & quantitatem pro pœna, quæ in præſenti Statuto continetur, quos fideiuſſores Notarius ſcribens decimi ſolutiones, in libro iuxta ſcripturam decimi ſoluti ſcribere teneatur, & ſecus factum compromiſſum, & laudum inde (vt ſupra) non valeat ipſo iure.

Adnotationes.

Dicam infra Cap. 23. quid obſeruetur circa pœnam.

De optione danda ſuccumbenti in compromiſſo circa ſolutionem rei, vel eius æſtimationem. Cap. XI.

SEd quia in æſtimationibus prædictis per dictos Conſeruatores interdum errabatur in graue damnum, & præiudicium Communis, & Cameræ Communis dictorum Conſeruatorum, & ne petens compromiſſum in dicta æſtimatione, & declaratione Commune Peruſiæ decipiat abſque ipſius petentis compromiſſum iactura, & damno; volumus, & ſtatuimus, quod ille, qui obtineret ſuper eo, quod per ipſum æſtimatum, & declaratum fuerit coram dictis Conſeruatoribus, quod in electione ſuccumbentis ſit, vel ſoluere æſtimationem per aduerſarium coram dictis Conſeruatoribus factam tempore ſoluti decimi, vel ſoluere id, ad quod in laudo fuerit condemnatus, dummodo dictam optionem, & electionem ipſe condemnatus facere poſſit, & debeat quocumque tempore in iudicio, antequam concedatur licentia contra ipſum virtute dicti laudi, in & ſuper eo ad quod fuit condemnatus. Quæ optio, & electio habeatur pro confeſſione in iudicio legitimè facta, & contra ſic eligentem fiat, fieri poſſit executio per Iudicem Communis Peruſiæ in dicta quantitate, vt ſupra declarata tempore ſolutionis decimi prædicti, perinde, ac ſi in dicta quantitate fuerit, vel fuiſſet condemnatus in dicto laudo.

Adnotationes.

Vide quæ dicentur infra Cap. 23.

De executionæ pronunciæ de compromiſſo faciendo. Cap. XII.

TEneantur inſuper dicti Iudices cogere realiter, & perſonaliter litigantes ad compromittendum ipſam cauſam, quæſtionem, controuerſiam, vel litem, quæ verteretur, iuxta formam pronunciationis factæ per Iudicem, & facere quod dicti litigantes compromittant de iure, & de facto, & de veritate, & æquitate in duos arbitros, & arbitratores, & amicabiles compoſitores, & bonos viros, infra quintam diem à die pronunciationis factæ per dictum Iudicem, ſuper cauſa compromittenda, ſiue à die inſtantiæ factæ per petentem compromiſſum; pœna tam dicto Iudici negligenti infra dictum tempus cogere partes prædictas ad compromittendum, forma prædicta ſeruata, quam parti infra dictum tempus ad faciendum compromiſſum non comparenti per ſe, vel legitimam perſonam, quinquaginta librarum denariorum, & nihilominus poſt dictum tempus cauſa, quæſtio, vel controuerſia debeat penitus compromitti.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Citatio facienda ſuper electione hominum qualis n. 1.
Eligit Arbitrum Iudex in contumaciam citati ibid.
Dies prima, & vltima poſt citationem debent eſſe iuridicæ num. 2.
Arbitrorum facultas magna ex Statuto num. 3.

Poſt pronunciam ſuper compromiſſo faciendo citatur † pars aduerſa ad comparendum intra quintam diem cum eius bono homine, & primo Arbitro, & ſi intra præfixum terminum non compareret, tunc non fit intra dictam quintam diem compromiſſum, ſed Iudex monet, ſeu citari mandat pro prima die iuris ad videndum eligi dictum bonum hominem, & primum Arbitrum pro parte non legitimè comparentis iudiciario

iudiciario nomine, & in termino dictæ monitionis, ſeu citationis Iudex eligit iudiciario nomine. Hoc non habetur expreſsè in Statuto, niſi quod eligit Iudex, vt in Cap. ſeq. ſed ita obſeruatur de ſtylo, vt atteſtati fuerunt Domini Cauſidici ſub die 24. Nouembris 1597. Pars autem, quæ obtinuit citari aduerſarium ad comparendum infra quintam diem cum eius bono homine, & primo Arbitro debet præcauere,
3 quod prima, & vltima dies † poſt citationem huiuſmodi ſint iuridicæ ex antiqua, & continuata obſeruantia, vt in alia fide Dominorum Cauſidicorum ſub die 1. Iunij 1588. & hoc idem fuit dictum in alia fide ſub die 8. Maij 1610. vbi quod propterea ſæpe euenit huiuſmodi citationes per plures dies, & menſes differri, vt reperiantur & prima, & vltima dies quinque
3 dierum iuridicæ. De ampla auctoritate † Arbitrorum ex hoc Cap. 12. vide *Corn. conſ.* 10. *lib.* 2. vbi quod habent latas habenas, & quod non arctantur ſententiare vt Iudices, ſed ſequuntur ſui capitis ſententiam, & procedere poſſunt, & iudicare manu regia, non ſeruando Ius ciuile. Iſti duo primi Arbitri eligunt tertium, de quo in cap. 16.

Quod parte conuẽta compromiſſum fugiente Arbitratorem, vel arbitrum Iudex eligat. Cap. XIII.

ET ſi poſtquam per Iudice pronunciatum, vel mandatum fuerit compromiſſum fieri, pars conuenta ad ipſum compromiſſum faciendum legitimè monita, ſeu citata ſe abſentauerit, ſeu latitauerit, vel non comparuerit intra dictum tempus quinque dierum, à die huiuſmodi citationis, ſeu monitionis, per ſe, vel per perſonam legitimam ad ipſum compromiſſum faciendum, ex tunc auctoritate præſentis Statuti Iudex poſſit, tenetur, & debeat ſub ſupradicta pœna ad requiſitionem petentis tale compromiſſum, vel habentis legitimum mandatum ab eo, eligere pro parte conuenta arbitrum, & arbitratorem, quem crediderit idoneum, tam ſuper petitione petẽtis fieri compromiſſum, quam ſuper reconuentione partis conuentæ. Si ſuper dicta reconuentione per dictum Iudicem pronunciatum, vel mandatum fuerit compromiſſum fieri in talem eligendum, ac etiam in eligendum, ſeu electum pro parte compromiſſum fieri petentis, tale compromiſſum ſic per Iudicem nomine aduerſæ partis factum, ſuum ſortiatur effectum, & in omnibus vires habeat, ac ſi per ipſum conuentum aduerſarium, præſentem, & conſentientem factum eſſet. Et ipſe ſic eligendus, ſeu electus in omnibus habeatur, ac ſi per ipſum conuentum aduerſarium præſentem intelligentem, ac conſentientem electus eſſet.

Adnotationes.

Dixi ad præcedens Cap. quid ſit faciendum.

Quomodo procedendũ ſi pars petens compromiſſum ſe abſentauerit. Cap. XIV.

SI verò pars petens compromiſſum ſe abſentauerit, vel non comparuerit in dicto termino ad compromiſſum faciendum, habeatur, & intelligatur fictione huius Statuti, liti, cauſæ, & controuerſiæ, ac eius inſtantię penitus renunciaſſe, & pro renunciato intelligatur, & habeatur, & nihilominus Iudex, parte etiam aliqua non petente, debeat ipſum reum conuentum diffinitiuè abſoluere, & abſolutum pronunciare de omnibus, & ſingulis, quæ in principali petitione continerentur; pœna Iudici contrafacienti pro vice qualibet quingentarum librarum denariorum, de quo expreſsè, & ſpecialiter debeat ſindicari per ſuum ſindicatorem tempore ſui ſindicatus.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Requiſitio eſt neceſſaria ad compromiſſum ſtatutarium num. 1.

Iudicem qui adit cenſetur renunciare compromiſſo faciendo num. 2.

1 De Iure communi non poteſt † quis cogi à Iudice ad compromittendum, iuxta Statuti diſpoſitionem, niſi fiat requiſitio à parte præſente, vel citata alia parte *Carpan. ad d. cap.* 115. *num.* 120. *&* 121. & ſi
2 poſt petitionem compromiſſi adiret † Iudicem is, qui petijt compromiſſum, cenſeretur renunciare compromiſſo faciendo *Corn. conſ.* 210. *num.* 10. *lib.* 1.

Quomodo procedendum eueniente caſu, quo aliquis ex primis Arbitris moriatur. Cap. XV.

INſuper volumus, & ſtatuimus, quod ſi contingat poſt electionem primorum arbitrorum ante latum laudum, aliquem ex dictis arbitris decedere, quod pars, quæ elegerit primum arbitrum, teneatur ſtatim id eſt intra diem alium videlicet intra vnam diem eligere loco dicti defuncti, & ipſa non eligente, Iudex poſſit immo teneatur, & debeat pœna ſupradicta modo quo ſupra incurrenda, eligere.

Adnotationes.

Vide quæ dicam in Cap. 17. vbi agitur quid faciendum mortuo tertio Arbitro.

De electione tertij Arbitri. Cap. XVI.

PRimi autem arbitri, & arbitratores, & amicabiles compoſitores ſic electi, teneantur, & cogantur, & cogi poſſint, & debeant ſtatim eligere tertium arbitrum, & arbitratorem, cuius tertij electio, & nominatio pertineat, & ſpectet ad ipſos primos arbitros, & arbitratores, & amicabiles compoſitores, & non ad alium. Et ſtatim facta electione tertij, ipſe tertius arbiter cogatur acceptare intra duos dies, à die electionis ipſius tertij, ad quem eligendum, per Poteſtatem, vel alium Iudicem, coram quo, vel in cuius Curia eſſet quæſtio, ipſi primi arbitri cogantur realiter, & perſonaliter, antequam recedant è Palatio; ita quod intra octo dies omnino debeant ipſum tertium elegiſſe, à die compromiſſi in eos facti. Et de huiuſmodi grauamine inferendo, tam contra dictos arbitros, & arbitratores, quam contra tertium arbitrum, & arbitratorem, nullus Iudex Communis Peruſiæ poſſit, vel debeat ſindicari, pœna Poteſtati, vel Capitaneo, vel maiori ſindico, vel Iudici Iuſtitiæ prædicta negligentibus, quingentarum librarum pro quolibet eorum, & qualibet vice.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Tertius Arbiter quomodo eligatur num. 1.
Variatio an permittatur ei, qui dedit facultatem eligendi illum num. 2.

Facta electione primorum Arbitrorum, Iudex cau-
1 ſæ ſolet præcipere dictis primis Arbitris † ne diſce-
dant de Palatio, quin tertium Arbitrum eligant, ſub
certa pœna arbitrio dicti Iudicis imponenda, & ſi di-
ctam electionem infra octo dies facere diſtulerint, tũc
Iudex ſolet ad inſtantiam partis petentis, dictos pri-
mos Arbitros in aliqua ſtantia Palatij loco Carceris
detrudi facere, & ſi ſimiliter diſtulerint, etiam in Car-
ceribus ſecretis mancipari, & ſi pariter diſtulerint
etiam alimenta denegat, ad hoc vt tedio affecti di-
ctum tertium Arbitrum eligant, & ob diſcordiam
Arbitrorum electio aliquãdo differri ſolet per aliquot
dies, habentur hæc in fide collegialiter facta per Do-
minos Cauſidicos ſub die 8. Maij 1610. ſub qua die
in libro duæ reperiuntur fides eiuſdem tenoris quoad
2 hunc modum. Si vnus ex primis † Arbitris in apodi-
xa dederit electionem alteri, eligendi vnum ex deſcri-
ptis in illa, an ſit licita variatio vide *Eugen. conſ.* 67. *lib.* 2. vbi concludit pro validitate electionis, & quod non potuerit variare.

Quomodo procedendum ſit ſi tertius Arbiter moriatur. Cap. XVII.

ET ſi morietur dictus tertius arbiter, tunc dicti primi arbitri teneantur, & debeant infra duos dies, à die requiſitionis de eis factæ ad inſtantiam partis petentis, alium arbitrum tertium eligere, ſub dicta pœna, modo quo ſupra ſtatutum eſt (decedente aliquo primorum arbitrorum) incurrenda, & applicanda. Qui arbiter ſic electus teneatur proſequi cognitionem dictæ cauſæ, & illius diffinitionem, intra illud tempus, quod habebat arbiter defunctus, & vltra illud, quindecim aliorum dierum, à die vltima, videlicet, nonageſima finita dicti compromiſſi, immediatè ſequentium facere.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Arbitrorum morte de Iure communi expirat compromiſſum num. 1.

1 De Iure communi ſi vnus ex tribus Arbitris † ele-
ctis mortem obeat, euaneſcit compromiſſum, nec
alij poſſunt ſentẽtiam proferre, vt poſt *Curt. iun. conſ.*
79. *num.* 1. ſcripſit *Soarez recept. ſent. litt. A. num.*
238. & 251. & tradit etiam *Blanc. in d. tract. de Com-
promiſſ. quæſt.* 7. *num.* 17. vbi quod multo magis ex-
pirat ſi vnus tantum fuerit electus. *Gloſ. in l. diem pro-
ferre.* §. 1. *& in l. ſi interpellatur.* §. *fin. ff. de recept.
arbitr.* ſequitur *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 120.
num. 40.

Quod compromiſſum pœnale eſſe debeat. Cap. XVIII.

COmpromiſſum autem fiat, & fieri debeat pœnale, & caſu quo pœna non eſſet aliqua appoſita in dicto compromiſſo, quod ipſo iure pœna quingentarum librarum denariorum ſit, & intelligatur appoſita in dicto compromiſſo, & cum dicta pœna ſtipulatum, & firmatum eſſe intelligatur, & habeatur.

Adnotationes.

Vide quæ dicam ad Cap. 23.

De modo procedendi,& teſtes examinandi in cauſa compromiſſaria. Cap. XIX.

QVandocumque autem aliqua lis, vel cauſa, aut controuerſia in Curia D. Poteſtatis, vel D. Capitanei, vel maioris Sindici mota eſſet, quæ compromitteretur per partes litigantes ad inuicem, in arbitros, arbitratores, & amicabiles compoſitores, teneantur,& debeant omnem cauſam, litem, quæſtionem, & controuerſiam, de qua fuerit compromiſſum, cognoſcere ſummariè,ſine ſtrepitu,& figura iudicij, & prout ipſis arbitris, & arbitratoribus placuerit, & teſtes recipere ad iuramenta,& teſtificandum partibus præſentibus, vel abſentibus, ac partibus, vel teſtibus citatis, vel non citatis; dummodo tamen examinatio dictorum teſtium fieri poſſit, & debeat per primum Collateralem D. Poteſtatis, vna cum tertio arbitro, vel per Collateralem alterius Officialis Communis Peruſiæ, niſi partibus placuerit, quod examinatio fiat per tertium arbitrum, vna cum Conſultore, de partium concordia electo. Et caſu, quo dictæ partes non conuenirēt in electione Conſultoris, tunc electio cadat in totam Rotam, & omnes Auditores dictæ Rotæ ſint Conſultores, & dictorum teſtium examinationi, & receptioni, ac eorum dictis, primi duo arbitri intereſſe non debeant: & ſi aliter fieret, examen prædictum, & teſtium receptio non valeat, nec teneat, & ipſos teſtes, quos partes coram dictis arbitris, & arbitratoribus induxerint, ſeu inducere voluerint; D. Poteſtas, vel Capitaneus, & quilibet ex eorum Iudicibus, ad petitionem alterius partis, teneatur compellere,& cogere, pignoribus captis,& mulcta indicta vſque in quantitatem centum ſolidorum denariorum ad iurandum, & teſtificandum coram eis.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Teſtes examinantur coram tertio Arbitro num. 1.
Teſtes non coguntur ab Arbitris num. 2.
Conſultoris votum an debeat ſequi Arbiter num. 3.

1 Quoad examen teſtium, † quod fiat per tertium Arbitrum tantum, nec ſe intromittant primi Arbitri vide *Corn. conſ.* 210. *num.* 13. *lib.* 2. Regulariter non
2 coguntur † ab Arbitris teſtes ad ſe ſubijciendum examini. *Camill. Borell. conſ.* 85. *num.* 2. ſed vide in Sta-
3 tutarijs *num.* 11. *& ſeqq.* Quo verò ad † Conſultorem, de quo fit mentio in hoc Cap. ſi Arbiter teneretur aſſumere illius votum,& diuerſimodè pronunciaret, laudum eſſet nullum *Rota coram Caualer. deciſ.* 270. *num.* 2. *&* 3. ſed vide *Rotam deciſ.* 553. *num.* 18. *par.* 1. *recent. per Farinacc.*

De inſtantia cauſarum compromiſſarum. Cap. XX.

CAuſam autem, litem, vel quæſtionem in compromiſſum, vt ſupra deductam, tertius arbiter, & arbitrator teneatur, & debeat intra tempus, & terminum nonaginta dierum à die electionis de eo factæ excluſiuè, etiam parte aliqua non petente terminare, & totaliter diffinire, ſub pœna quingentarum librarum denariorum, ipſo facto incurrenda, nec poſſit aliquid ſibi, vel alij Iudici quauis de cauſa reſeruare de deductis in compromiſſum. Et ſi dicti arbiter, & arbitrator intra dictum tempus nonaginta dierum totaliter non expedierit, tunc volumus, & ſtatuimus virtute præſentis Statuti, reum conuentum à petitis contra ipſum totaliter abſolutum, & liberatum eſſe cenſeri, & arbiter, & arbitrator, necnon Conſultor in dicta cauſa incidant in pœnam quingentarum librarum denariorum pro quolibet, cuius pœnæ medietas ipſo iure, & facto, ſine aliqua alia declaratione deueniat, & deuenire debeat ad Commune Peruſiæ; altera verò medietas ad illum, qui obtinuerit, cuius pœnæ exactio pertineat, & ſpectet ad Dominos Priores Artium Ciuitatis Peruſiæ, quam exactionem fieri facere debeant ad inſtantiam cuiuſcumque intereſſe prætendentis.

Additio facta ex reformatione Anni 1584. *die* 23. *Menſis Martij.*

Ad faciliorem,& commodiorē cauſarum expeditionē ſtatuimus, quod ex nonaginta diebus per Statutum præfixis, arbitro,& arbitratori ad laudum ferēdum,& totaliter cauſam terminandam intelligantur,& ſint aſſignati ipſis partibus ſexaginta dies, incohandi à die electionis tertij arbitri, ad fabricandum proceſſum, & probatum habēdum per omne genus probationis quicquid volunt, & poſſunt, ita & taliter, quod elapſis dictis ſexaginta diebus, abſque alia partis requiſitione, aut Iudicis declaratione ſit præcluſa in totum vtrique parti via aliud probādi, vel producendi, etiam ſi eſſent inſtrumenta publica, & de nouo reperta, & alij decem dies immediatè ſequentes poſt dictos ſexaginta dies intelligantur,& ſint aſſignati actori ad inſpiciendum proceſſum: quibus decurſis, teneatur,& debeat confeſtim actor cōſignare dictum proceſſum in manibus Notarij actuarij, ſub pœna ducentarum librarum denariorum Communi Peruſiæ pro vice qualibet applicandarum, alij verò decem dies

exinde immediatè ſequentes intelligantur,& ſint aſſignati ipſi reo ad proceſſum inſpiciendum, quibus elapſis teneatur, & debeat incontinenti dictum proceſſum conſignare in manibus Notarij actuarij,ſub dicta pœna ducentarum librarum denariorum, vt ſupra applicandarum; reliqui verò decem dies deſeruiant arbitro, & arbitratori pro inſpiciendo dicto proceſſu: & pro cauſa ipſa diſcutienda, & in totum diffinienda, iuxta formam Statutorum. Et quod Notarius actuarius poſt conſignationem proceſſus ſibi factam ab actore, vt ſupra, non poſſit, nec valeat alteri, quam reo proceſſum accommodare, & poſt conſignationem dicti proceſſus ſibi factam, vt ſupra à reo conuento, non poſſit, nec valeat dictum proceſſum accommodare alteri, quam arbitro, & arbitratori, ſub pœna ducentarum librarum denariorum pro qualibet vice applicanda Communi Peruſiæ.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Dies decem dantur ad dandum, & probandum exceptiones contra teſtes num. 1.
Allegationes quando dentur num. 2.
Reus cenſetur abſolutus non prolato laudo ex Statuto confirmato in forma ſpecifica num. 3.

Vltra ſexaginta dies aſſignatos partibus ad fabri-
1 candum proceſſum, conceduntur alij decem † dies ad dandum & probandum exceptiones contra teſtes per ſcripturas tantum, & non aliter *ex Comitin. Conſiit. par.* 1. *rubr.* 15. *pag.* 26. Quoad decem dies aſ-
2 ſignatos † hic *in verſ. Reliqui verò* Arbitro pro inſpiciendo proceſſu, & cauſa diſcutienda, & in totum definienda, ſcias quod in primis ſex diebus dantur allegationes, in vltimis quatuor nemo poteſt audiri ex Reformatione cum conſilio D. Gulielmi Pontani in Cancellaria Dominorum Priorum. Circa reum,qui
3 cenſetur totaliter † abſolutus, & liberatus non dato laudo *in verſ. Etſi dicti Arbitri* ſtatutum fuit ſpecificè confirmatum in Breui Iulij II. de quo ſupra dixi in principio.

Quod Arbitris inter ſe diſcordantibus ſtetur ſententiæ, & laudo tertij. Cap. XXI.

VBi autem in ſententia, vel laudo, aut arbitramento dicti arbitri, & arbitratores diſcordarent, adeo quod varias, ſiue contrarias ſententias, ſiue varia lauda, & arbitramenta darent, vel ferrent, ſimul, vel ſeparatim, tunc ſtetur, & pareatur ſententiæ, ſeu laudo tertij, & eius ſententia, ſeu laudum, vel arbitramentum valeat, & teneat perinde, ac ſi per omnes tres ſimul in concordia lata eſſet, dummodo dictus tertius iuxta formam præſentis Statuti fuerit electus.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Tertius Arbiter an poſſit ſolus laudum proferre n. 1.
Lauda ſi diſcordent latum à duobus primis præualet lato à tertio num. 2.

1 Tertius Arbiter an debeat cum altero † ex primis concordare, vel poſſit ſolus laudum proferre vide *Gabr. de Arbitr. concluſ.* 1. & quod poſſit ſolus videtur colligi ex verbis huius Cap. 21. Quod ſi ſenten-
2 tia primorum † diſcordet à ſententia tertij, tunc attendatur illa lata per primos duos ſuper hoc Statuto reſpondit *Corn. conſ.* 210. *lib.* 2.

Quod laudum latum nulla ratione poſsit impugnari, ſed quod maiorem habeat vim, quã res iudicata. Cap. XXII.

INſuper volumus, quod contra aliquod arbitramentum, ſeu laudum latum, ſeu dandum ex forma præſentis legis, ſeu Statuti per dictos arbitros, & arbitratores, omnes tres, vel tertium, non poſſit, nec debeat per aliquam perſonam aliquid dici, obijci, vel opponi quoquomodo, nec contra ipſum laudum, arbitramentum, arbitros, vel arbitratores, vel alicuius eorum perſonas poſſit, vel debeat aliquis recurſus regularis, vel ſpecialis haberi, nec etiam poſſit peti recurſus ad arbitrium boni viri,ad aliquem Iudicem, vel ad aliquem Officialem, vel alium Superiorem. Nec etiam poſſit in integrum reſtitutio peti aliqua ratione, vel cauſa, etiam ſi ille, qui in integrum reſtitutionem peteret, diceret ſe fuiſſe, vel eſſe minorem, & læſum enormiter, occaſione dicti laudi, vel arbitramenti. Et ſi aliquis recurſus quomodolibet haberetur contra dictum laudum, vel arbitramentum, vel contra dictos arbitros, vel arbitratores, vel eorum alterum, vel in integrum reſtitutio peteretur, non valeat ipſo iure, nec teneat id, quod in contrarium factum eſſet, vel fieret. Et nihilominus Iudex, vel Officialis, qui contra prædicta aliquid audiret, vel intelligeret, vel aliquid faceret,incidat in pœnam quingentarum librarum

*num.*1.*& conſ.*27.*num.*24. ſuper quo vide *Odd.de reſtit.in integr.q.*15.*præſertim n.*60.*&* 61. Sed videntur aliqua ex his tolli ex verbis huius reformationis. Quid ſi laudum eſſet notoriè nullum, vide *Hier. Laur. deciſ.*
5 *Auenion.*142. Exequi† laudum non poſſunt arbitri, ſed
6 Iudex. *Camill.Borell.conſ.*85.*n.*3. Executio† autẽ debet peti intra triginta annos, alias non poteſt peti, vt reſpondit *Ambroſin.deciſ.Peruſ.*40.*n.*17.*& ſeqq p.*2.

De pœna ſoluẽda per ſuccumbentem in compromiſſo. Cap. XXIII.

ITem volumus, quod ſi actor ſuccubuerit in cauſa, in de, & ſuper qua fuerit factum compromiſſum, modo, & forma ſupra dictis, teneatur, & debeat ſoluere Conſeruatoribus monetæ Communis Peruſiæ vnum ſolidum denariorum pro qualibet libra totius quantitatis pecuniæ, vel æſtimationis rei petitæ, vel æſtimationis intereſſe, vel facti petiti, ſecundum æſtimationem vt ſupra dictum eſt nomine pœnæ, infra quinque dies poſt latam ſententiam, vel laudum latum, videlicet pro tota ſumma, vbi quæſtionem perderet in totum, & vbi cauſam in totum non perderet, ſoluat pro illa parte tantummodo in qua ſuccumbuerit, de quibus medietatem habere debeat à dictis Conſeruatoribus, ſi dicta pęna Conſeruatoribus ſoluta eſſet, ſin autem à ſuccumbente reus, ſeu pars aduerſa, quæ obtinuit, ſine aliqua apodixa, præcepto, vel mandato, & alia medietas ſit Communis Peruſiæ, & Poteſtas, & Capitaneus, & alij Iudices competentes ad petitionem petentis habita, & viſa ſententia arbitrorum, ſeu laudo, in qua, ſeu quo conuentus eſt abſolutus in totum, vel in partem: & viſa æſtimatione facta, vt ſupra, quando non quantitas pecuniæ petita fuerit, debeat, & teneatur executionem facere, & fieri facere de facto capiendo, & grauando prędictos debentes ſoluere ad petitionem rei, vel dictorum Conſeruatorum, & id, quod dictum eſt in actore petente compromiſſum; & ſuccumbente, habeat locum in reo, qui petit compromiſſum, ſuper petitione actoris, vel reconuentione ſi ſuccubuerit, vt pro ea parte in & pro qua ſuccubuerit, teneatur ad pęnam prædictam ſoluendam, & applicandam principali actori, & Communi Peruſiæ.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Fideiuſſor præſtatur de ſoluendo hanc pœnam num. 1.
Sed non exigitur vt num. 2.

1 Petens compromiſſum debet in ſolutione† decimi præſtare fideiuſſorem de ſoluendo pœnam, de qua hic, vt ſupra Cap.10. & ad hunc effectum debet fieri
2 denunciatio laudi, vt in Cap. ſeq. Ego autem † numquam vidi obſeruari, quod ſoluatur hæc pœna, vidi tamen obſeruari intimationem laudi Dominis Conſeruatoribus, & condemnari quandoque victum in expenſis, de qua condemnatione habetur in Cap.25.

De denunciatione lati laudi facienda, & executione pœnæ facienda. Cap. XXIV.

PArs quoque illa, pro qua ſententia lata, vel laudum fuerit, teneatur, & debeat infra tempus trium dierum poſt ſententiam datam, vel latum laudum, denunciare, & notificare dictis Conſeruatoribus ipſam ſententiam, vel laudum, & ipſi Conſeruatores denunciare debeant D. Poteſtati, vel Capitaneo, vel alicui Iudici competenti, vt fiat executio dictæ pœnæ occaſione prædicta, & aliter dicta ſententia, vel laudum pro ea lata data, vel latum, & datum, ſibi non valeat vllo modo, nec liceat vincenti ignorantiam laudi lati prætendere, ſed ſcire præſumatur eo ipſo, quod pro eo laudum latum fuerit.

Adnotationes.

Dixi ad præcedens Cap. quid obſeruetur.

De condemnatione in expenſis facienda. Cap. XXV.

TEneantur etiam dicti arbitri, & arbitratores, vel ipſe tertius arbiter, ad pœnam centum librarum denariorum, auferendam ab eis à Poteſtate, vel Capitaneo, vel maiori Sindico, de facto, ſine alio proceſſu, vel iuris ordine, condemnare partem ſuccumbentem in totum in expenſis, quas aduerſarius fecerit in cauſa. Et prædicta omnia, & ſingula locum habeant in compromiſſis factis, vel fiendis iuſſu Iudicis tantum lite, & controuerſia mota, & ſi aliqua pars petierit à Iudice compromiſſum fieri, vt quinto capitulo huius capitis de Compromiſſis continetur, non autem de compromiſſis fiendis motu proprio, & libera voluntate compromittentium.

Adnotationes.

Vide quæ dixi ad Cap. 23. n.2. *& Gabr. de expenſ. concluſ.*1. & in Arbitro an poſſit condemnare victum in expenſis, vel abſoluere, & illas taxare tam de Iure communi, quam ex Statuto vide *Chartar. deciſ. Ianuen.* 5.

De

denariorum pro quolibet, & qualibet vice, in qua pœna per ſuos Sindicatores ad petitionem cuiuſcumque petentis debeat condemnari, & in eandem pœnam incidat pars reclamans, vel faciens contra ſupradicta, vel aliquod prædictorum, cuius pœnę medietas applicetur alteri parti, & alia medietas Communi Peruſiæ, pro qua contraueniens poſſit grauari in perſona, & in rebus vſque ad integram ſatisfactionem, per quemcumque Iudicem, vel Officialem Communis Peruſiæ, & per Dominos Priores Artium dictæ Ciuitatis ſine alia iuris cognitione, vel alia declaratione, ſed incontinenti exhibita ei, vel eis contradictione. Volumus etiam, quod laudum talium arbitrorum, vel ſaltem dicti tertij arbitri, vel arbitratoris latum, vel ferendum, vt ſupra, ſuper lite, cauſa, controuerſia in & ſuper qua fuerit factum compromiſſum, & decimum ſolutum, modo, & forma ſupradictis, habeatur pro ſententia diffinitiua, quæ tranſiſſet, vel tranſiuerit in rem iudicatam, à qua non licet appellari, nec reclamari, ſed obſeruari per ipſas partes, & executioni mandari debeat cum effectu.

Additio facta ex reformatione Anni 1584. *die* 23. *Menſis Martij*.

Cum publicæ vtilitati plurimum expediat, ſupradictum Statutum de Compromiſſis inuiolabiliter obſeruari, prouide ſtatuimus, quod contra ſententiam, ſeu pronũciam de faciendo compromiſſum, intra præſcriptum tempus nonaginta dierum, & iuxta formam dicti Statuti latam, ſeu ferendam, & contra arbitramentum, ſeu laudum, pariter iuxta formam dicti Statuti per dictos arbitros, vel arbitratores omnes tres, vel per tertium latum, ſeu dandum, & contra arbitros, vel arbitratores, vel alicuius eorum perſonas, non poſſit, non valeat per aliquam perſonam aliquid dici, obijci, vel opponi, appellando, recurrendo, ſupplicando, reclamando, in integrum reſtitutionem ex quocumque capite petendo, dicendo de nullitate, vel alio quocumque modo, directè, vel indirectè, vel in conſequentiam, ſub quouis prætextu nullitatis, vel iniuſtitiæ, etiam notoriæ, vel læſionis, etiam enormiſſimæ, vel ſub quouis alio quæſito colore. Et Iudex, vel Officialis, qui contra prædicta aliquem audiret, vel intelligeret, vel aliquid faceret, incidat in pœnam mille librarum denariorum pro quolibet, & qualibet vice, in qua pœna per ſuos Sindicatores ad petentis inſtantiam debeat condemnari, & illa applicari debeat Communi Peruſiæ, & nihilominus, quod factum eſſet, non valeat, nec teneat ipſo iure. Pars verò contraueniens, vel eius Procurator, Sollicitator, Cauſidicus, Aduocatus, necnon Notarius acta contrauentionis recipiens, & reſcribens, & quilibet ipſorum, quatenus in numero Ciuium, vel in aliqua Arte, vel Collegio ſit deſcriptus, & aggregatus, ipſo facto, & ipſo iure incidant, & quilibet ipſorum incidat in priuationem dictæ Ciuilitatis, Artis, & Collegij; ita & taliter, quod in futurum non poſſint, nec valeant amplius potiri dicta Ciuilitate, Arte, ſeu Collegio, & eorum beneficijs, emolumentis, fauoribus, & honoribus, & ad eam non poſſint, nec valeant vllo vnquam tempore reſtitui, & inſuper plectatur ipſo facto, & ipſo iure pœna exilij à Ciuitate, & eius Territorio per annum, ſub infraſcripta pœna ſeruandi, & qualibet vice, qua contrafactum fuerit, auferenda, à quo exilio nullatenus poſſint liberari, & demum incidant, & quilibet ipſorum incidat in pœnam mille librarum denariorum, cuius pœna medietas applicetur alteri parti non contraueniẽti, & alia medietas Communi Peruſiæ, pro qua contraueniens, & eius Sollicitator, Procurator, Cauſidicus, Aduocatus, & Notarius prædicti, & quilibet ipſorum poſſint grauari in perſona, & in rebus vſque ad integram ſatisfactionem, per quemcumque Iudicem, vel Officialem Communis Peruſiæ, & per Dominos Priores Artium, & Populi dictæ Ciuitatis, ſine aliqua iuris cognitione, vel alia declaratione, ſed incontinenti exhibita ei, vel eis contrauentione.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Nullum poteſt dici laudum ex pluribus cauſis, vt num. 1. *& ſeqq.*
Minor poteſt petere reſtitutionem in integrum aduerſus laudum num. 4.
Executio laudi à Iudice datur num. 5.
Debet peti intra triginta annos num. 6.

1 Nullum poteſt dici laudum † ex non ſolutione decimi, vt ſupra Cap. 9. & ob non præſtitum fideiuſſorem, vt Cap. 10. & ſi non fuiſſet laudum intimatum Dominis Conſeruatoribus, vt infra Cap. 24. Et in
2 terminis noſtri Statuti, quod licet nõ poſsit † laudum impugnari directo, quod poſſit tamen in conſequentiam, vt præuia reſciſſione ſententiæ ſuper compromiſſo faciendo, dixit *Non. conſ.* 9. *num.* 11. Item ex eo,
3 quod laudum ſit latum ſuper ijs, † ſuper quibus nõ eſt factum compromiſſum, & ſic fuerit exceſſum, poſt *Corn. conſ.* 144. *lib.* 1. qui tamen in principio dicit, quod Domini Priores de laudabili cõſuetudine compellunt Statuto cõtrauenientes, & appellantes ad renunciandum, reſpondit *Non. d. conſ.* 9. *num.* 13. *& ſeqq.* vbi, quod non ſolum exigitur, quod laudum feratur ſuper petitis, ſed etiã quod feratur ſuper rebus com-
4 præhenſis in compromiſſo. Minor † etiam poſſet petere reſtitutionem in integrum, *vt per Non. d. conſ.* 9. *num.*

De compromiſsis conuentionalibus, & extraiudicialibus. Cap. vltimum.

IN cauſis quando non eſſet aliqua lis, cauſa, ſeu quæſtio mota coram aliquo Iudice, vel ſi eſſet mota, & partes vellent libera cuiuſlibet earum voluntate facere compromiſſum, & cauſam, quæſtionem, litem, & controuerſiam compromittere, liceat ipſis partibus, ac poſſint compromittere, & compromiſſum facere de iure, & de facto, vel de iure tantum, etſi, & prout in ſimul conuenerint, ipſam litem, cauſam, & quæſtionem, vel differentiam, in vnam, vel duas, aut tres, vel plures perſonas, cuiuſcumque conditionis, etiam Procuratores, Aduocatos, Notarios, & quaſlibet alias perſonas, de quacumque quæſtione, cauſa, ſeu controuerſia, diſcordia, contentione, & de quacumque quantitate, vel re, vel intereſſe æſtimatione, vel facto. Et tali facto compromiſſo locum habeant omnia, quæ in compromiſſo iudiciali, & Statuto de eo loquente continentur. Excepto eo, quod dicitur de termino, intra quem debeat cauſa, lis, vel quæſtio per arbitros, ſeu arbitrum terminari, qui terminus in huiuſmodi compromiſſis libera voluntate compromittentium fiendis, intelligatur ſex menſium, & non vltra, niſi de maiori, vel minori termino, & tempore compromittentes voluerint, & fuerint in concordia. Et excepto eo, quod dicitur ſupra in capitulo. Item volumus, quod ſi actor &c. de pœna ſoluenda in caſu ſuccumbentiæ. Excepto eo, quod huiuſmodi arbitri, & arbitratores non laudando, pœnam non incidant ſupradictam. Et excepto, quod eorum laudum poſſit dici nullum, vel iniuſtum, vel iniquum, & poſſit peti reductio ad arbitrium boni viri. Et excepto, quod poſſit peti reſtitutio in integrum per minorem aduerſus laudum, & ſententiam, ex quo, vel ex qua diceretur minorem nimis læſum. Quæ dictio de nullitate laudi, & quæ petitio reductionis ad arbitrium boni viri, & petitio reſtitutionis in integrum fieri poſſit intra decem dies, vtiles tamen a die lati laudi, & mortificationis factæ per publicam ſcripturam, de laudo lato parti, contra quam laudum latum fuerit, & non poſtea vllo modo, ſed elapſo dicto tempore decem dierum contra tale laudum nihil in perpetuum poſſit dici, obijci, vel opponi, & tranſeat talis ſententia, & tale laudum in rem iudicatam, & pro ſententia Iudicis, quæ tranſiuit in rem iudicatam habeatur, & ſit, & executioni mandetur, ſicut confeſſio legitime in iudicio facta, mandari debet.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Termini non currunt durante compromiſſo num. 1.
Arbitri plures ſi ſint electi ſtatur laudo vnius in contumaciam alterius num. 2.
Tempus ſex menſium datur ad laudandum ex Statuto, & quid de Iure communi num. 3.
Laudum latum ab Arbitratoribus ſtatim poſt compromiſſum eſt nullum num. 4.
Recurſuum quis ſit Iudex, & an appellatio detur à ſententia confirmatoria laudi num. 5.
Emologatur laudum nullum, & quando num. 6.
Pactum de excomputando quicquid fuerit declaratum non impedit executionem vbi nihil fuit declaratum num. 7.
De nullitate laudi poſt dies aſſignatos à Statuto non poteſt dici num. 8.

1 Durante huiuſmodi compromiſſo † termini parti-
bus, & Iudici non currunt, ſi cauſa non fuerit per Ar-
bitrum terminata, vt diſponit *Stat. rubr. 2. §. ſi verò*
2 *tempus. verſ. & etiam. lib. 2. fol. 3.* Arbitri † electi,
vel ee mandato Superiorum, vel voluntate partium
debēt expedire cauſas intra terminum ſibi tributum,
& in contumaciam vnius ſtatur laudo alterius, per-
inde, ac ſi ambo in concordia iudicaſſent, & cum hac
clauſula, quod ſtari debeat relationi referentis, cen-
ſentur facta compromiſſa, cauetur *in Comit. par. 1.*
rubr. 16. pag. 27. Sed dubitari poteſt de validitate
huius Conſtitutionis cum videatur contra ius, & vi-
de quæ dicam ver. Conſtitutio Comitina. Tempus
3 ſex menſium † ad laudandum, vbi partes aliter non
voluerint, aſſignatur in hoc Cap. ſed de Iure commu-
ni durareret triennio compromiſſum, & fortaſſe per-
petuo, & ſic triginta annis, ex traditis *per Giouagn.*
conſ. 8. num. 17. & ſeqq. & conſ. 10. num. 29. & 30.
4 *lib. 1.* Laudum latum † ab Arbitratoribus ſtatim poſt
compromiſſum, quod ſit nullum, reſpondit *Ambroſin.*
deciſ. Peruſ. 40. num. 10. & ſeqq. par. 2. Iudex recur-
5 ſuum ad huiuſmodi laudis † eſt D. Capitaneus Rotæ,
vt dicam ver. Rota. A ſententia confirmatiua laudi
nō datur appellatio vide *ver. Appellatio in princ. verſ.*
6 *procedit etiam. pag. 16.* Super emologatione † laudi
nulliter lati, & quando valeat in vim pacti vide *Corn.*
conſ. 125. lib. 2. & conſ. 120. num 7. lib. 4. & Eug.
conſ. 6. num. 68. & ſeqq. lib. 2. & in Peruſina Laudi
de Cantutys 13. Martij 1628. coram R. P. D. Dura-
no, quæ eſt in fine, *deciſ. 88.* à qua deciſione receſſit
poſtea *Rota ſub die 11. Maij 1629. & 22. Aprilis*
1630. coram eodem, quæ deciſiones ſunt pariter in
calce, *deciſ. 115. & deciſ. 116.* Pactum factum de ex-
7 computando † quicquid fuerit declaratum non nocet
executioni inſtrumenti vbi nihil fuit declaratum, vt
poſt alios firmat *Rota in Peruſina Pecuniaria 10. Iu-*
nij 1613. coram bo. me. Buratto, quæ eſt in fine, *de-*
8 *ciſ. 69. num. 8. & ſeq.* Poſt dies aſſignatos † à Statu-
to hic non poſſet dici de nullitate, vt reſpondit *Corn.*
conſ. 140. num. 6. lib. 4.

CON-

CONDEMNATIO
Condemnatus.

SVMMARIA.

Condemnationes delinquentium non debent excedere pœnas in Statutis contentas in princ.
Condemnationes non reuocantur ex eo, quod non adfuerit citatio ad ſententiam verſ. Non reuocantur, ſed vide num. 1.
Citatio non poteſt tolli per Statutum num. 1.
Condemnatus ad mortem an poſſit teſtari verſ. Condemnati, & num. 2.

CONdemnationes delinquentium non debent excedere pœnas in Statutis contentas Statut. rubr. 136. lib. 3. fol. 49. & vide ver. Pœna. Non reuocantur condemnationes ex eo, quod condemnatus non fuerit citatus ad audiendum ſententiam, & ex alijs quibuſdam cauſis Statut.
A rubr. 54. lib. 3. fol. 29. A Condemnati ad mortem poſſunt teſtari vſque ad ſummam ſcutorum decem ad fauorem Confraternitatis S. Andreæ, aliàs Iuſtitiæ, ex Breui Pauli III. ſub die 17. Sep-
B tembris 1535. in 7. regiſt. Canc. fol. 73. B De condemnato in contumaciam, & capto an audiatur in defenſionibus dicam ver. Contumacia.

Adnotationes.

1 A De validitate huius Statuti † poteſt dubitari, ex quo citatio tamquam de Iure naturali, & diuino, cum reſpiciat defenſionem *Rota coram Caualer. deciſ. 52. num. 2.* non poſsit per Statutum tolli *Rolan. conſ. 29. num. 41. lib. 1. Marant. de ord. Iud. par. 4. diſtinct. 16. num. 12. pag. mihi 221.*

2 B Damnatus ad mortem † attento iure communi an, & quando poſsit condere teſtamentum vide *Farinacc. quæſt. 102. num. 135. & ſeqq. & Eugen. conſ. 20. lib. 2.*

CONFESSIO.

SVMMARIA.

Confeſſio facta à Prodigo, minore, & filio familias quando non valeat in princ.
Confitentibus maleficia remittitur quarta pars pœnæ verſ. Confitentibus, & num. 1.
Confeſſiones debiti quomodo fiant verſ. In Tribunalibus omnibus.
Exceptiones, quæ admittantur contra confeſſiones iudiciales verſ. Exceptiones.

NOn tenet, nec valet ipſo iure confeſſio facta à Prodigo, vel ab illo, cui bonis fuit interdictum, vel ab Adulto minore viginti annis ſine conſenſu curatoris, vel à Pupillo ſine auctoritate tutoris, vel à filio familias ſine conſenſu patris Stat. rubr. 29. §. item dicimus. lib. 2. fol. 18. & vide ver. Prodigus, ver. Minor, ver. Pupillus, & ver. Filius familias. Confitentibus maleficia remittitur quarta pars pœnæ Statut.
A rubr. 32. lib. 1. fol. 20. & rubr. 59. lib. 3. fol. 28. A In Tribunalibus omnibus huius Ciuitatis facta petitione ab Actore contra Reum pro aliqua re tradenda, conſignanda, reſtituenda, ſeu relaxanda, vel pro aliqua pecuniarum quantitate ſoluenda, ſeu reſtituenda, Reus citatus, vel non, ſolitus fuit, ac eſt comparere, & confiteri debitum, qua confeſſione facta aſſignatur terminus ſex dierum, ſi ſimus in caſu, in quo ille ſit obligatus in forma Cameræ, ſin minus decem dierum, vel maior, & minor terminus, ſecundum quod Actor ipſe etiam conſenſit, ad ſoluendum, vel ſatisfaciendum, quo termino elapſo licentia, ſeu mandatum executiuum realiter, & perſonaliter exequendum relaxatur, & per Notarium extrahitur, & debitæ executioni demandatur, ita ſeruari in confeſſionibus iudicialibus, teſtati fuerunt Domini Cauſidici, vt in fide ſub die 11. Aprilis 1589. Exceptiones, quæ contra confeſſiones iudiciales poſſunt opponi habes infra ver. Exceptiones.

Adnotationes.

De confeſsione eſt tractatus nouiſsimus *Vincentij Mancini.*

1 A Quid Iure communi † inſpecto vide *Farinacc. quæſt. 81. num. 172. & ſeqq.* & in Statuto *num. 180.*

CONFISCATIO.

SVMMARIA.

Confiſcantur bona Homicidæ in princ.
Confiſcationes quomodo fiant verſ. Confiſcationes.
Pœna non reuelantium res ad Fiſcum deuolutas verſ. De pœna.
Pœnæ non expreſſæ non poſſunt extendi ad confiſcationem verſ. Pœnæ, & num. 3.
Confiſcantur bona non obſtante fideicommiſſo, & prohibitione alienationis verſ. Quod non obſtante. Sed vide num. 4.
Quanto tempore præſcribantur res ad Fiſcum deolutæ num. 2.

COnfiſcantur bona Homicidæ Stat. rubr. 15. §. ſtatuerunt. lib. 3. pag. 14. Confiſcationes quomodo fiant in hac Ciuitate vide fidem Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 28. Septembris 1594. quæ ſignanter loquitur reſpectu confiſcationis legitimæ filiorum, de qua dicam ver. Legitima, & ver. Pater. De pœna non

non reuelantium bona, res, & ſcripturas, quæ venirent confiſcanda vide Bannim. Gener. num.
A 62. A Pœnæ non expreſſæ non poſſunt extendi ad confiſcationem, ex literis Cardinalis Aldobrandini ſub die 23. Septembris 1600. regiſtratis in Canc. Crim. in libro incip. De anno 1595.
B fol. 55. B Quod non obſtante fideicommiſſo, & prohibitione alienationis confiſcari debeant bona, cauetur in Bulla Sixti V. vt in Bull. nou. tom.
C 2. conſtit. 6. C

Adnotationes.

1 De confiſcatione bonorum † vide vltra *Peregr. de Iur. Fiſci lib. 5. tit. 1. & Farinacc. quæſt. 24. & 25.* tractatum *Sebaſtiani Guazzini*.

2 A Quanto tempore † præſcribātur res ad Fiſcum deuolutæ vide *Eugen. conſ. 9. lib. 1.*

3 B Quod Præſides, & Gubernatores hanc pœnam imponere non poſsint, habetur per *Farinacc. d. quæſt. 25. num. 19. & ſeq. Guazzin. concluſ. 12. num. 4. & 5.*

4 C Hæc Bulla † non compræhendit niſi receptantes Bannitos, vt reſpondit *Odd. conſ. 53.* ſequuntur *Farinacc. d. quæſt. 25. num. 39. circa fin. iuxta tertiam impreſs. & Guazzin. d. tract. concluſ. 13. limit. 17. num. 16. & latius concluſ. 27. num. 28. & ſeq.*

CONSANGVINITAS.

SVMMARIA.

Conſanguinei debent citari vbi quis vult agere contra abſentes, & minores in princ.

Conſanguinei de Iure ciuili dicuntur fratres ex eodem patre geniti num. 1. Sed vide per tot.

Quid attento communi vſu loquendi num. 2. & ſeqq.

Quid de Iure Canonico num. 6. vbi quod tam agnati, quam cognati.

Statutum à Papa confirmatum debet interpretari ſecundum ius Canonicum num. 5.

Attinentium appellatione veniunt etiam cognati n. 8.

Conſanguinei debent citari vbi quis vult agere contra abſentes ex Statut. rubr. 26. lib. 2. & ver. Abſens. Prout pariter vbi quis vult agere contra Pupillum, vt per Stat. rubr. 20. dicto lib. 2. & dicitur in ver. Minor, & ver. Tutor.

Adnotationes.

Conſanguinei ſtrictè, & propriè ſecundum ius ci-
1 uile † ſunt fratres ex eodem patre geniti. *l. 1. §. conſanguineus in princ. & §. 1. ff. de ſui. & legitim §. 1. verſ. itaque. vbi Gloſ. & Aret. inſtit. de legit. agnat. ſucceſs. & dixit Rota in Perusina Bonorum 27. Iunij 1597. coram Gypſio*, quæ eſt in fine, *deciſ. 23. num.*
2 11. vbi tamen *num.* 10. admittit, quod † attento communi vſu loquendi, cenſentur omnes etiam vltra quartum gradum *ex not. per Bart. in l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acquir. hæredit. Franc. in cap. poſtremo. num. 7. de appellat. Alex. conſ. 82. in princ. lib. 1. & idem dixit Rota coram Reuerendiſſimo Coccino Decano deciſ.* 137. *num.* 21. Iſte tamen
3 communis vſus † loquendi eſſet probandus ſecundum *Bero. conſ. 83. num. 6. & conſ. 95. num. 22. lib. 2.* vbi etiam reſpondit, quod cum in Statutis verba ſint
4 propriè intelligenda appellatione † cōſanguineorum non veniunt niſi fratres, vel agnati, non autem coniuncti per fœminam, de quo etiam *per Non. conſ. 108. num.* 10. & in fideicommiſſis videatur *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 364. Verum quod etiam cognati veniant appellatione cōſanguineorum in Statuto dixi in ver. *Abſentia num.* 27. & ſuadetur ex eo, quod ſumus in terris Eccleſiæ, & in Statuto à Papa confirmato, &
5 ideo debet interpretari † ſecundum Ius Canonicum *Bal. in l. 1. num. 8. C. qui bon. ced. poſs. Petr. de Anchar. in repet. cap. 1. verſ. occurrunt alia quæſtiones extra de conſtit. Felyn. in cap. ex literis. num. 4. eod.*
6 *tit.* de iure autem Canonico † appellatione conſanguineorum veniunt agnati, atque cognati. *cap. tua nos, & cap. non debet extra de conſang. & affinit. cap. poſtremo extra de appellat. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9. num. 4. verſ. Sed intelligo. Ludou. Alfer. int. conſ. crim. diuerſ. conſ. 151. num. 7. lib. 1.* maxi-
7 mè vbi hoc verbum conſanguinei † poneretur ad differentiam affinium *ad rubr. & nigr. extra de conſang. & affinit.* & benè conſiderat *Boccacc. ad Egid. gloſ. 3. num.* 90. & vbi Statutum non loqueretur ſimpliciter
8 de conſanguineis, † ſed de proximioribus conſanguineis, & attinentibus, vt in *rubr. 20. lib.* 2. quia tunc Statutum non facit differētiam inter conſanguineos, & attinentes, niſi reſpectu proximioritatis, & appellatione attinentium, abſque dubio veniunt etiam cognati *ad Capr. conſ. 136 num. 5. Peregr. de fideic. art. 22. num. 41. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 371.

CONSERVATORES Monetæ.

SVMMARIA.

Conſeruatores Monetæ quot, & de eorum officio à princ.

Notarij Conſeruatorum quot, & de eorum officio verſ. Quoad Notarios.

Conſeruatores iſti ſi fraudem commiſerint non admittuntur ad aliud officium in Adnot.

AVctoritas Maſſariorum antiqua fuit tranſlata in Conſeruatores Monetæ, vt in Bull. nou. regimin. in 5. reg. Canc. fol. 32. & de auctoritate Maſſariorum dicam ver. Maſſarij. Iſti Conſeruatores Monetæ, qui latinè dicendi eſſent Quæſtores, debent eſſe tres boni, prudentes, & legales Viri, & eorum officium durat per ſex Menſes Stat. rubr. 229. lib. 1. fol. 76. vbi de modo eligendi. Sufficiunt duo pro exercitio officij Stat. rubr. 257. dicto lib. 1. fol. 83. Debent iurare vna cum eorum Notarijs de officio bene adminiſtrando coram Dominis Prioribus Stat.

rubr. 327. dicto lib. 1. fol. 82. Conſiſtit eorum officium in exigendo, & recipiendo introitus Ciuitatis, & de ipſis nomine Ciuitatis refutationem faciendo dicta rubr.229. lib. 1. fol.76. Necnon circa venditionem Piſcium Stat. rubr.96. in addit. lib. 4. fol. 27. Item in faciendis locationibus bonorum Ciuitatis, vt dictum eſt ver. Ciuitas pag.63. Non poſſunt accipere pecunias mutuo ſub fœnore, ſine permiſſione Dominorum Priorum, & Camerariorum Stat. rubr.272. dicto lib. 1. fol. 86. Quoad Notarios debent habere duos expertos, & idoneos dicta rubr.229. lib. 1. fol. 76. vbi de modo eligendi. Qui Notarij debent ſcribere Bannimenta, & venditiones Gabbellarum Stat. rubr.259. in fin. lib. 1. fol.84. Iſti Notarij Conſeruatorum tantum, qui ſemper fuerunt de Collegiatis, ſcribunt in cauſis damnorum datorum, & tam Curiales, quam non Curiales, vt in fide Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 17. Ianuarij 1597. Conſeruatores pręfati debent vacaſſe per tres annos, & Notarij per duos Stat. rubr. 256. eodem lib. 1. fol. 83. & idem quoad Conſeruatores legitur rubr. 75. §. fin. lib. 1. pag. 33.

Adnotationes.

Iſtorum Conſeruatorum Monetæ meminit *Bart. in l. 2. C. de Palatin. ſacr. largit. lib. 12.* vbi per illum tex. dicit, quod iſti ſi reperiantur fraudem commiſiſſe non admittuntur ad aliud officium. De Conſeruatoribus vide *Galganett. ad Stat. Vrb. cap. 15. lib. 1. pag. 22. & ſeqq.*

CONSILIVM, ſeu Concilium.

SVMMARIA.

Conſilia Peruſiæ quot in princ.

Conſilium quandoque, vocatur Adunantia, verſ. Conſilium, & num. 3.

Conſilium antiquitus vbi fiebat verſ. Tempore.

Conſilium à quibus, & quomodo conuocetur verſ. Domini Priores vbi quod non accedentes puniuntur.

In Conſilijs quot debeant interuenire verſ. In Conſilijs.

Nemo poteſt vices ſuas alteri committere, ſed ipſemet accedere debet ibidem.

Superior repræſentans auctoritatem Apoſtolicam, debet interuenire in Conſilijs verſ. Debet etiam.

Deliberatio debet præcedere ſuper proponendis in Conſilijs verſ. Antequam.

Suffragia debẽt reddi ſecreto verſ. Suffragia vbi quando dicatur, quid obtentum.

Partitum ſemel poſitum, & non obtentum, amplius poni non poteſt verſ. Partitum.

Scribi non poteſt niſi per Notarium, vel Cancellarium Dominorum Priorum verſ. Non poteſt.

Strepitus, & clamor prohibetur in Conſilijs verſ. Nemo poteſt.

Propalantes ſecreta Conſilij puniuntur verſ. Non poſſunt.

Auctoritas, & facultas Conſilij Camerariorum relatiuè verſ. De auctoritate.

Opponi contra reformationes factas in Conſilio non poteſt, & quando, verſ. Contra reformationes.

Capi non poſſunt pro debitis ciuilibus ij, qui debent interuenire in Conſilijs poſtquam Campana ad Conſilium pulſare cœperit verſ. Conſules.

Conſilium Quadraginta Ciuium quando ordinatum, & de auctoritate verſ. Conſilium Quadraginta.

Conſilia repræſentant totam Ciuitatem Adnot. n. 2.

Conſilium tenet quamuis non appareat præceſſiſſe vocem Præconis, & ſonum Campanæ num. 4.

OLim in Ciuitate noſtra erant diuerſa genera Conſiliorum, & ſeptem numerantur in Stat. rubr. 222. lib. 1. fol. 74. & in ſeqq. rubr. tractatur de perſonis, & auctoritate cuiuſlibet Conſilij. Conſilium quandoque, in Statuto vocatur Adunantia, vt rubr. 74. §. & aliter. lib. 1. fol. 33. & rubr. 77. §. poſſunt. eodem lib. 1. fol. 34. & de Conſilijs Caſtrorum dixi ver. Caſtra
A pag. 47.[A] Tempore libertatis Conſilium Populi fiebat in Aula inferiori Palatij, in quo erat reſidentia D. Poteſtatis Capitaneo aſſiſtente, & proponente Stat. rubr.16. in addit. lib. 4. fol. 8. Domini Priores habent auctoritatem, & iuriſdictionem conuocandi Conſilium, præcedentibus Banno, & pulſatione Campanæ d. rubr. 74. in princ. cum §. ſeq. lib. 1. fol. 33. & de Conſilio Camerariorum, quod vocetur per Præcones, & pulſum Campanæ habetur rubr. 88. lib. 1. fol.
B 39.[B] & non accedentes ad Conſilium puniuntur rubr. 572. lib. 1. fol. 126. In Conſilijs debent interuenire Domini Decemuiri numero ſuper ſeptem rubr. 77. §. fin. lib. 1. fol. 34. & rubr. 224. poſt princ. dicto lib. 1. fol. 74. exceptis certis caſibus, de quibus dicta rubr.224. & præſertim in §. ſaluo, & reſeruato, & Domini Camerarij ſaltem triginta dicta rubr. 74. §. ſed poſſit. lib. 1. fol.33. & dicta rubr. 224. in princ. fol.74. & nemo poteſt committere vices ſuas alteri, ſed ipſemet accedere debet, vt in rubr. 80. §. & quod nullus dicto lib. 1. fol. 35. Debet etiam interuenire Vicelegatus, vel alter ab eo deputatus, qui repræſentet auctoritatem Apoſtolicam, vt in Breui Iulij III. ſub die 6. Septembris 1554. in 6. reg. Canc. Comm. fol. 117. & hoc idem fuerat prius mandatum per Martinum V. in Capitulationibus quas fecit cum Ciuitate ſub cap. 10. die 10. Iulij 1425. in 1. reg. fol. 11. cum ſeq. & per Paulum II. in eius Bulla data 3. Id. Octob. 1466. de qua in 3. reg. vbi ſtatuit, quod ſi Conſilium non fieret cum interuentu Legati, vel Gubernatoris eſſet irritum, & redderentur Conſiliarij

inhabiles ad quæcumque officia per triennium, & loquitur de dicto Conſilio Camerariorum. Antequam fiat Conſilium, Domini Priores numero ſaltem ſeptem in concordia debent deliberare ſuper proponendis in Conſilio Dominorum Camerariorum per diem ante, vel ſaltem in caſu neceſſitatis ante ſonum Campanæ Stat. rubr. 74. §. 1. lib. 1. fol. 33. & dicta rubr. 224. dicto lib. 1. fol. 74. in princ. Suffragia autem debent reddi ſecretò per fabas nigras, & albas, & intelligitur obtentum partitum ſi fabæ albæ eſſent vt minimum duæ partes ex tribus Statut. rubr. 206. vol. 1. fol. 69. & dicta rubr. 74. §. 1. & dicta rubr. 224. §. ſi erit tractatum, ſed quandoque requiruntur vota ſaltem nouem Dominorum Priorum, & trigintaquinque Camerariorum, vt in dicta rubr. 224. §. ſaluo, & referuato, & rubr. 471. eodem lib. 1. fol. 109. Partitum autem ſemel poſitum, & non obtentum amplius poni non poteſt, & quatenus reponeretur, non valet ipſo iure id quod obtineretur, & hoc non habet locum in factis tangentibus principaliter Commune Perusiæ, quia tunc ſemel, & pluries partitum poni poteſt dicta rubr. 74. §. fin. Non poteſt ſcribi niſi per Notarium, vel Cancellarium Dominorum Priorum rubr. 148. lib. 3. fol. 50. Nemo poteſt ſtrepere, ſeu clamare alta voce in Conſilio, ſub certa pœna rubr. 87. §. fin. lib. 1. fol. 39. Non poſſunt ſub grauiſſimis pœnis etiam priuationis officiorum, & honoris propalari ea, quæ in Conſilio ſub ſecreto facta ſunt rubr. 144. lib. 3. fol. 50. Contra reformationes factas in Conſilio non poteſt opponi niſi quod nō fuerit factæ iuxta formam Statutorum, & opponens, & non probans, tenetur ad pœnam, & non poteſt quis opponere niſi data cautione de ſoluendo pœnam, vt rubr. 77. §. poſſint. & rubr. 78. §. fin. lib. 1. fol. 34. Conſules, Auditores, & Camerarij poſtquam Campana ad Conſilium pulſare cœperit, pro debitis ciuilibus capi non poſſunt rubr. 81. §. volumus. & rubr. 83. lib. 1. fol. 37. & 38. & rubr. 2. de fer. §. volumus inſuper. lib. 2. fol. 14. Conſilium quadraginta Ciuium fuit ordinatum per bo. mem. Cardinalem Pinellum Legatum ſub diuerſis capitulis, & auctoritatibus, prout apparent in folijs impreſſis, deinde idem Legatus fecit diuerſas alias ordinationes, declarationes, & additiones manu D. Agabiti Nerutij Notarij, & fuit hoc Conſilium confirmatum per Clementem VIII. vt in Breui dato de Anno 1592. in 7. reg. Canc. Comm. fol. 167.

Adnotationes.

1 De hoc Conſilio † Ciuitatum vide aliqua apud
Carpan. ad Stat. Mediol. tom. 2. cap. 1. & ſeqq. & apud Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 3. cap. 2. fol. 726.
2 Conſilia † huiuſmodi repræſentant Vniuerſitatem, & geſta per ea cenſentur geſta per Vniuerſitatem. *Corn. conſ. 241. ſub num. 16. lib. 4. Menoch. conſ. 390. num. 32. lib. 4. & conſ. 548. num. 2. lib. 6.*
3 A *Bal. conſ. 462. verſ. modo dico. lib. 4.* dum † loquitur de huiuſmodi Conſilijs Vniuerſitatum vtitur verbo Adunantia.
4 B Si non appareat † præceſſiſſe vocem Præconis, ſonum Campanæ an teneat Conſilium vide pro affirmatiua *Caſtr. in l. vniuerſis. num. 3. C. de precib. Imperat. offer.*

CONSTITVTIONES Cardinalis Vrbini.

SVMMARIA.

Conſtitutiones Cardinalis Vrbini fuerunt confirmatæ à Gregorio XIII. in princ.

Cardinalis Vrbini habebat facultatem etiam in ſpiritualibus ibidem.

Conſtitutiones hæ ſunt Papales in Adnot. num. 1.

Statuta Vrbis dicuntur Papalia num. 2.

Papalia Statuta ligant Eccleſiaſticas perſonas, & habent locum in quocumque foro num. 3.

Conſtitutiones Cardinalis Vrbini dum mandant ſeruari Statuta non debent intelligi ad correctionem Iuris canonici num. 4.

HÆ Conſtitutiones per extenſum ſunt in fine huius Operis, cum illarum ſpeciali confirmatione Gregorij XIII. Iſte Cardinalis Legatus habebat facultatem etiam in ſpiritualibus, vt legitur in 6. reg. Canc. Comm. fol. 93.

Adnotationes.

De iſtis Conſtitutionibus vide *Eug. conſ. 45 num.*
1 *47. lib. 1.* & poſſunt dici † Papales, quia fuerunt recognitæ, & emendatæ à deputatis per Gregorium XIII. ante confirmationem, & factæ etiam additiones aliquæ, vt legitur in Breui confirmatorio, ſicuti
2 factum fuit in Statutis Vrbis, quę † propterea dicuntur Papalia. *Honded. conſ. 5. num. 43. lib. 2. Seraph. deciſ. 153. num. 1. Mareſcott. var. reſolut. cap. 67.*
3 *num. 24. lib. 2.* & conſequenter ligant † etiam Eccleſiaſticas perſonas, & habent locum in quocumque foro etiam Eccleſiaſtico. *Seraph. deciſ. 1170. num. 3. Mareſcott. d. cap. 67. num. 20. & 21.* citans Rotam *in Romana ſeparationis Thori 2. Decembris 1605. & 16. Ianuarij 1606. coram bo. me. Card. Marcomontio,* quæ deciſiones ſunt impreſſæ *apud Pacif. de Salu. Interd. deciſ. 237. & 250. iux. nou. impreſſ.* Verum
4 dum hæ Conſtitutiones mandant † attendi debere Statuta locorum, non per hoc videntur diſponere, quod illa ſint attendenda ad correctionem Iuris canonici, vt fuit dictum *in Peruſina releuationis teſtamenti 7. Maij 1632. coram R. P. D. Pirouano circa finem verſ. Decreta autem,* de qua deciſione vide verſ. *Teſtamentum.*

CON-

COMUNE

tio eſt reſtricta ad dictam Prouinciam dixit *Rota in Eſina Fideicomniſſi de Georginis* 14. *Maij* 1604. *coram Penia*, quæ eſt impreſſa, *deciſ.* 6. *num.* 3. *par.* 4. *diuerſ.* quam refert cum alia coram Sacrato *Beltramin. ad Ludouiſ. d. deciſ.* 260. *num.* 17. & fuit hoc idem etiam dictum *in Fulginatenſis Pecuniaria* 25. *Iunij* 1621. *coram Manzanedo*, quæ eſt ſine, *deciſ.* 91. *num.* 8. *& ſeq.*

6 C Quod fides ſuper non vſu † Conſtitutionum Marchiæ non faciat fidem, dixit *Rota coram Ludouiſ. d. deciſ.* 260. *num.* 5. & non obſtante ſupradicta atteſtatione fuit contrarium deciſum in Rota, vt *in dicta Peruſina Fideiuſſionis*, in fine, *deciſ.* 21. *& ſeq.* & in alijs cauſis pariter Peruſinis, de quibus dixi ſupra
7 *lit. A.* & quod Conſtitutiones prædictæ † præſumantur vſu receptæ, dixit *Corn. conſ.* 228. *num.* 1. *lib.* 3. maximè cum ſint confirmatæ à Papa *Rota deciſ.* 301. *num.* 2. *par.* 2. *diuerſ.* & dicam ver. *Statutum*.

CONTVMACIA.

SVMMARIA.

Contra Contumacem quomodo in criminalibus procedatur in princ.
Contumax habetur pro confeſſo ibidem.
Condemnatur in quarto pluri verſ. Condemnatur.
Audientia denegatur cõtumaci condemnato verſ. Non auditur.
Contumax in ciuilibus quomodo condemnetur relatiuè in fine.

DE Proceſſu contra contumacem in criminalibus, & quod habeatur pro confeſſo vide Stat. rubr. 4. lib. 3. fol. 4. Condemnatur in quarto pluri contumax pro maleficio Stat. rubr. 5. ibid. Non auditur contumax condemnatus, vt d. rubr. 4. in addit. & eſt Bulla Pij V. cum declaratione ipſius Papę in Bullar. nou. tom. 2. conſtit. 9. pag. 186. & 187. De Contumace in ciuilibus vide, quæ dixi ver. Citatio. verſ. Poſt dictam.

Adnotationes.

Ad materiam vide latiſſimè per *Farinacc. quæſt. crim.* 11. *per totam*, & ad declarationem dictæ Bullæ *Eug. conſ.* 20. *lib.* 1. & dicta ſupra ver. *Bannitus fol.* 32.

CVRATOR.

SVMMARIA.

Curator à quibus Iudicibus detur in princ. & in Adnot. num. 1.
Perſona petita à minore datur in Curatorem verſ. Datur, & Adnot. num. 2.
Curator ad lites datur etiam inuito verſ. Ad lites, & Adnot. num. 3. *& quomodo detur num.* 4.
Furioſis, & Prodigis datur Curator verſ. Furioſis autem.
Curator bonis viuentis, vel mortui, & hæreditate iacente quomodo detur verſ. In Curatore, & in Adnot. num. 11. *& ſeqq.*
Curator dandus vbi Tutor vult reddere rationem adminiſtratoris verſ. De Curatore.
Curator non carceratur pro debito minoris verſ. Curatores.
Citatio Curatoris an ſit neceſſaria Adnot. num. 5.
Sufficit citare illum num. 7. *vbi limitatur.*
Curatoris datio eſt neceſſaria etiam de Iure communi Adnot. num. 6.
Curator ad lites tenetur ſatiſdare de Iure Adnot. n. 8.
Secus de conſuetudine num. 9.
Non tenetur facere Inuentarium num. 10.
Curator bonis abſentis datur num. 11.
Curator hæreditate iacente eſt neceſſarius etiam de Iure communi num. 12.
Citantur Conſanguinei num. 14.
Hæreditas quando dicatur iacens num. 13.
Et quando vacans num. 15.
Fiſcus ſuccedit in bonis vacantibus, nec datur Curator ibidem.
Creditor ipſe poteſt dari Curator hæreditate iacente num. 16.
Curator hæreditate iacente poteſt facere omnia, quæ ſunt neceſſaria num. 17.
Compromiſſum neceſſarium facere poteſt ibidem.
Cura finitur ceſſante cauſa, & ſuperueniente maiore ætate num. 19.

CVrator à quibus Iudicibus detur Adultis, & alijs Stat. rubr. 19. §. ſint autem. & rubr. 20. lib. 2. fol. 9. & ſeq. & dicam ver. Iudex Communis. Poteſt etiam Iudex Maleficiorum interponere auctoritatem ſuper Curis minorum volentium ſe repræſentare coram eo occaſione alicuius accuſationis, denunciationis, vel inquiſitionis, quæ fieret contra ipſos, vel volentium accuſare, ita legitur in rubr. 10. §. Poſſit tamen.
A lib. 1. fol. 7. A Datur in Curatorem perſona ab Adulto petita, ſi Iudici viſa fuerit idonea, & ſuf-
B ficiens d. rubr. 20. §. penult. lib. 1. fol. 10. B Ad lites datur etiam inuito ſecundum iuris diſpoſi-
C tionem d. rubr. 20. §. fin. in princ. lib. 1. C Furioſis autem, & alijs quibuſcumque indigentibus dantur Curatores ſecundum quod Ius commune dari dictat, & diſponit, d §. fin. verſ. Furioſis autem, & in Prodigo vide rubr. 34. lib. 2. fol. 21. & dicam ver. Furioſus, & ver. Prodigus. In Curatore dando bonis viuentis, vel mortui ius commune ſeruetur, ita cauetur in d. rubr. 20. §. fin. in fine, ſed in Curatore dando hæreditate iacente vide rubr. 7. lib. 2. fol. 4. vbi quod aſſignatur terminus viginti dierum cõſanguineis defun-
D cti ad deliberandum. D De Curatore dando quando Tutor vellet reddere rationem adminiſtrationis vide rubr. 21. §. quod quicumque. lib. 2. fol. 10. & dicam ver. Tutor, vbi etiam de refutatione facienda ab Adulta eidem de qua Stat.

rubr.

CONSTITVTIONES Comitinæ.

SVMMARIA.

Comitinæ Conſtitutiones à quo fuerint conditæ in princ.
An ligent vide Adnot.

COmitinæ Conſtitutiones fuerunt in vnum redactæ à bo. mem. Carolo de Comitibus tunc Gubernatore, poſtea creato Cardinale, tum ex proprijs, tum ex alijs Anteceſſorum Conſtitutionibus, & Decretis, & durante eius Gubernio impreſſæ.

Adnotationes.

Dubitari ſolet an iſtæ Conſtitutiones ligent cum non ſint confirmatæ à Summo Pontifice, & nullo modo videntur attendendæ in caſibus vbi ius commune ſtat in contrarium, vt benè comprobat *D. Ludouicus Poſtius* Conciuis meus in pleniſſimo tractatum mox publicæ vtilitati typis dando *de Mandato de manutenendo obſeruat. 55. num.* 56. & vide infra ver. *Gubernator*.

CONSTITVTIONES Marchiæ.

SVMMARIA.

Conſtitutiones Marchiæ factæ ab Egidio Cardinali fuerunt confirmatæ pro toto Statu Eccleſiaſtico in princ. & in Adnot. num. 3. & 4.
Factæ autem per Cardinalem Carpenſem ſunt confirmatæ pro Marchiæ Prouincia tantum, verſ. Illæ verò, & in Adnot. num. 5.
Conſtitutiones Marchiæ non ſunt in vſu in Ciuitate Peruſiæ verſ. Super iſtis vbi fides Curialium.
Sed vide contra in Adnot. num. 6. & ſeq.
Conſtitutiones Marchiæ non habent locum vbi adſunt Statuta particularia, vt in Adnot. num. 1. Declaratur relatiuè num. 2.

COnſtitutiones Marchiæ editę per Cardinalem Egidium fuerunt confirmatæ pro toto Statu Eccleſiaſtico à Sixto IV. vt in Bull. nou. tom. 1. conſtit. 15. pag. 355. & à Paulo III. vt d. tom. 1. conſtit. 17. pag. 640. cuius confirmatio eſt etiam impreſſa in principio dictarũ Conſtitutionum Marchiæ. A Illæ verò, quæ leguntur factæ per Cardinalem Carpenſem inter eaſdem Marchiæ Conſtitutiones fuerunt confirmatæ pro Prouincia Marchiæ, vt in alia Bulla eiuſdem Pauli III. d. tom. 1. pag. 640. quæ eſt etiam impreſſa in principio dictarum Conſtitutionũ. B Super iſtis Conſtitutionibus Marchiæ, quod non ſint in vſu in Ciuitate Peruſiæ, præterquam reſpectu Iudicij poſſeſſorij eſt fides Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 6. Decembris 1577. & quod Conſtitutiones Marchiæ ſuper Capitulo de Contractibus minorum vigintiquinque annis, & mulierum ſuper dictis contractibus, ſeu inſtrumentis non fuerint, nec ſint vſu receptæ in Ciuitate Peruſiæ, & eius Comitatu, ſed quod fuerit obſeruatum, & obſeruetur Statutum Peruſinum diſponens in his contractibus, adhibito decreto Iudicis Communis Peruſiæ, & conſenſu Curatoris, quando minores habent Curatores, & ſi non habent, decreto Iudicis tantum, fuit dictum in alia fide eiuſdem Collegij ſub die 22. C Aprilis 1610. C

Adnotationes.

1 Conſtitutiones prædictæ † non habent locum vbi
adſunt Statuta particularia, quia hæc prius atten-
duntur *Bal. conſ.* 201 *num.* 2. *verſ. In contrarium*
videtur. lib. 1. *Corn. conſ.* 151. *num.* 6. *lib.* 3. *Rota*
deciſ. 330. *num.* 3 *par.* 2. *diuerſ. & coram Seraph. de-*
ciſ. 343. *num.* 2. *& in Recanatenſis Succeſſionis* 6. *Iu-*
nij 1618. *coram Buratto*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 77.
num. 6. Maximè Peruſiæ ex Conſtitutione Cardina-
lis Vrbini, de qua per *Eugen. conſ.* 48. *num.* 46. *&*
ſeqq. lib. 1. & hanc concluſionem admittit Rota li-
2 cet declaret † *apud Ludouiſ. deciſ.* 260. *num.* 4. *in*
Peruſina Fideiuſſionis 26. *Nouembris* 1611. *coram*
Eminentiſſimo Cardinali Pamphilio, quæ eſt in fine,
deciſ. 21. *num.* 6. *& ſeq.* confirmata in eadem cauſa,
vt in ſeq. deciſ. 22. & in alijs, & præſertim in *Ciuita-*
tis Caſtelli Pecuniaria 5. *Maij* 1621. *coram Remboldo*,
quæ eſt in fine, *deciſ.* 78. *num.* 2. *& ſeq.* & in alia *Pe-*
ruſina Hæreditatis 10. *Decembris* 1628. *coram Emi-*
nentiſſimo Cardinali Virili, quæ eſt in fine, *deciſ.* 97.
num 3. & in *Aſſiſienſis Dotis* 22. *Iunij* 1629. *coram*
R. P. D. Veroſpio, quæ eſt pariter in fine, *deciſ.* 117.
num. 12. *& ſeq.*
3 A Quoad Egidianas Conſtitutiones, † quod ſint
ſeruandæ per totum Statum Eccleſiaſticum propter
dictam Conſtitutionem Pontificiam, quicquid ſen-
ſerit *Eug. conſ.* 58. *num.* 31. *& ſeq. lib.* 2. dixit plu-
ries Rota, & ſignanter *coram Verall. deciſ.* 226. *par.* 1.
vbi vult habere locum in Ciuitate Auenionis, *& de-*
ciſ. 780. *num.* 4. *in fin. par.* 1. *diuerſ.* itaut dubitari
nullatenus poſſit quin habeant locum in Ciuitate
Peruſiæ, vt dicitur *in Peruſina Fideiuſſionis*, quæ eſt
in fine, *deciſ.* 21. *num.* 2. & fuit pluries canonizata,
vt dixi ſupra proximè, & idem voluit *Rota in Peru-*
ſina Laudi 16. *Martij* 1626. *coram R.P.D. Merlino*,
quæ eſt in fine, *deciſ.* 58. *num.* 3. *& in dicta Peruſi-*
na Hæreditatis deciſ. 97. *num.* 2. & quod de illarum
4 Conſtitutionum validitate † non ſit dubitandum ſtan-
te confirmatione Pontificia poſt *Roman. conſ.* 12. *ſub*
num. 2. *circa fin. verſ. Reſultat ergo ex prædictis. Ro-*
ta deciſ. 729. *num.* 1. *verſ. Et de validitate. par.* 4. *di-*
uerſ.
5 B Carpenſes Conſtitutiones † non habere locum
extra Prouinciam Marchiæ, quia illarum confirma-

COMUNE DI PERU

rubr.85. §. item ille. lib.3. fol.34. Curatores non
carcerantur pro debitis minorum niſi lapſo cer-
to termino, de quo in Stat. rubr.29. §.ſtatuimus
inſuper. lib. 2. fol. 19. & dicam ver. Tutor.

Adnotationes.

De Curatoribus habes tractatus relatos infra *ver.*
Tutor, apud quos videbis pertinentia ad declaratio-
nem etiam Statutorum.

1 A De Iure communi datur Curator † à Iudice,
coram quo lis pendet. *Galganett. ad Stat. Vrb. lib.*2.
cap. 11. *num.* 20. vbi quod Eccleſiaſticus dat Cura-
torem laico minori coram ſe litiganti, & è contra
poſt *Mynſ. viden. ſing. obſeru. cent.* 1. *obſeru.* 87.

2 B Idem eſt de Iure communi, † quia datur petitus
à minore, vt ſcribunt Doctores, & præſertim *Afflict.*
& *D. Cenc.* mox citandi.

3 C Quod de Iure communi detur Curator † ad li-
tes etiam minori inuito, cui alias non datur, niſi ab
ipſo petatur eſt *tex. in* §. 1. *in fin. inſtit. de Curator.*
Rota deciſ. 470. *num.* 2. *in fin. par.* 1. *recent.* & vide
Ricc. collect. 843. & quæ ad Statut. Mediolan. tradit
Carpan. cap. 34. Quando aliquis vult agere contra
minorem, qui indiget Curatore, ex ſtylo noſtræ Cu-
4 riæ, † debet citare primo minorem ad petendum ſi-
bi dari Curatorem, & in contumaciam citatur ſecun-
do ad videndum ſibi decerni iudiciario nomine, & in
termino in contumaciam citati, per Iudicem decer-
nitur ei, quæ practica eſt deſumpta *ex l.* 1. *C. qui pet.*
tut. vel curat. & tradunt *Afflict. deciſ.* 256. *num.* 2.
qui loquitur in Curatore dando ad lites pupillo ma-
iori ſeptemnio, de quo etiam *Caualc. de tut. & cu-*
*rat. num.*282. *D. Cenc. de Cenſib. par.*3. *cap.*1. *quæſt.*
3. *art.* 9. *num.* 19. *pag.* 254. & latius *Giurb. deciſ. Si-*
cil. 109. vbi etiam de minore coniugato, *Rota deciſ.*
674. *num.* 7. *par.* 1. *recent.* vbi quamuis dicat, quod
5 non ſit neceſſaria Curatoris † citatio, cum ſit in op-
tione Actoris, quem velit citare, attamen ſubdit,
quod aliqui ex Dominis de hac concluſione dubita-
runt, quia in practica ſeruatur, quod ſi Adultus ha-
bet Curatorem debet ipſe citari, & non ſufficit cita-
re Adultum, ſed ſi eo caret, tunc Adultus citari po-
teſt, vt legitimè compareat, & ſibi Curatorem pe-
tat, *vt per Adden. ad Dec. conſ.* 249. *in ver. Adul-*
tum, & alios ibi relatos. Neceſſaria igitur erit da-
6 tio Curatoris † ad lites, vt iudicium ſit validum, non
ſolum quia ita mandat Statutum, ſed etiam quia ita
diſponitur de Iure communi. *d.l.*1. *C. qui pet. tut. &*
curat. & l. 2. *C. qui legit. perſon.* quam voluit citare
Rot. coram Ludouiſ. deciſ. 319. *num.* 2. *& firmatur*
per Colleg. Ingolſt. apud Giouagn. conſ. 61. *num.* 29.
lib. 1. *& pluribus citatis, tradit Giurb. d. deciſ.* 109.
Ricc. collect. 2704. vbi etiam quando agit, & limitat
duobus modis. Benè verum eſt, quod poſtquam fuit
7 datus Curator † poteſt ipſe ſolus citari abſque eo,
quod citetur minor, vt dixit *Rota in Peruſina Bono-*
rum 22. *Iunij* 1605. *coram Marcomontio*, quæ eſt in
fine, *deciſ.* 103. *num.* 11. *& ſeqq.* dummodo non ſit
datus maiori. *Giurb. d. deciſ.* 109. *num.* 6. Curator
8 iſte licet de Iure † teneatur ſatiſdare. *Gloſ. & Bart.*
in l. etſi ad ſpecies. ff. rem pup. ſalu. for. Capell. Toloſ.
*deciſ.*246. & videatur hoc etiam velle *Stat. d. rubr.* 19.
§. *ſint autem*, dum ibi cauetur, quod Iudices debeant
cognoſcere fideiuſſores idoneos &c. Attamen con-
9 traria opinio † habet plures Auctores, vt *per Carpan.*
d. cap. 34. *num.* 50. & hanc recepit conſuetudo, &
ſeruat Rota, vt apud *Put. deciſ.* 130. *num.* 4. *& ſeqq.*
*lib.*3. *& apud Achill. deciſ.*80. *aliàs* 1. *de Iudic.* & tra-
dit *Gratian diſcept tom.* 2. *cap.* 225. *num.*33. & vide
Amat. deciſ. March. 63. Statutum autem noſtrum
poteſt intelligi in Curatore generali non ad lites tan-
tum, & quod de ſtylo hic Peruſiæ non ſatiſdent Cura-
tores ad lites, ſcripſit *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſin.* 48.
num. 2. *& ſeq.* vbi quod coguntur Cauſidici ſuſcipe-
re huiuſmodi Curas, & tantummodo iurant vtilia fa-
cere, & inutilia prætermittere, quodque eis ſemper
liceat vti veritate, quia aliàs non inueniretur, qui hu-
iuſmodi onera ſuſciperet. Certum eſt autem, quod
10 iſti Curatores † non tenentur facere Inuentarium,
cum non adminiſtrent. *Gloſ. in l. de creationibus. in*
ver. conſcripto. C. de epiſc. aud. Bart. in l. tutor, qui
repertorium. num. 5. *ff de adm. tut.* quos citat *Au-*
*fred. ad Capell. Toloſ. quæſt.*72. ſed melius *idem Bart.*
in d. l. & ſi ad ſpecies. ff. rem Pupill. ſalu. for. vbi aſſe-
rit ità ſeruari de conſuetudine. *Rol. de Inuent. quæſt.*
45. *pag.* 31. vbi diſtinguit, & dixit *Rota apud Put. d.*
deciſ. 130. *num.* 6.

11 D Quoad Curatorem dandum bonis † Abſentis
dixi ver. Abſentia *num.* 20. & addo nunc *Caſtr. conſ.*
143. *num.* 1. *lib.* 1. vbi de differentia à Curatore bo-
nis mortui. *Ricc coll.* 1257. *Gayll. obſeru* 130. *num.* 12.
& ſeqq. lib. 2. *& Carpan. d. cap.* 34. *num* 55. *& ſeqq.*
12 Quo verò ad Curatorem hæreditate carente † ſcias,
quod etiam de Iure communi, vt iudicium ſubſiſtat,
debet dari Curator. *l.* 1. *&* 2. *C. de Curat. bon. dan.*
Caſtr. in l. dies cautioni. §. *toties num.* 3. *ff de dam.*
infect. Gayll. d. obſeru. 130. *num.* 3 *lib* 2. ſed aduer-
13 te, quod iacens † tunc dicitur hæreditas quando do-
minium rerum hæreditariarum adhuc non eſt quæſi-
tum alicui perſonæ. *Caſtr. in l. in ſuis. num.* 2 *ff de*
liber. & poſth. & quando non fuit adita, ſed adhuc ſpes
viget, quod illam aliquis adeat. *Ang. conſ.* 193. *ſub*
num. 3. *Dec. conſ.* 509. *num.* 1. *Gayll. d. obſeru.* 130.
num. 1. & hoc caſu datur Curator, vt in Statuto, ad
Dec. conſ 400. *num* 6. *verſ. Vlterius etiam & D. Cenc.*
14 *d. num.* 19. citatis prius † proximioribus, vt in eo,
quod etiam eſt de Iure communi, licet maius tempus
aſſignetur eo iure ad deliberandum, vt per *Gayll. d.*
obſeruat. 130. *num.* 3. *à verſ. antequàm autem. lib.* 2.
15 Vbi verò hæreditas eſt vacans, † vt quando bona de-
functi, facta diligenti inquiſitione, nullum habent ſuc-
ceſſorem, nec haberi poſſe ſperatur, quia nullus vult
eſſe hæres. *l.* 1. §. *cui bona. ff. de iur. fiſc. l.* 1. *in princ.*
ff. de ſucceſs. eden. l. 1. *& l. fin. C. de bon. vac. lib.* 10.
Dec. d. conſ. 509. *ſub num.* 1. tunc non eſt locus Cu-
ratori, ſed intrat Fiſcus. *Angel. vbi ſup. Dec. d. conſ.*
509. *num.* 1. *Menoch. de Arbitr. caſ.* 150. *num.* 2.
16 Creditor ipſe † poteſt accipere huiuſmodi curam. *l.*
debitor. & ibi Alberic num. 2. *ff. de neg. geſt. Carpan.*
ad Stat. Mediol. cap. 316. *num.* 13. & iſte Curator
17 poteſt facere ea, quæ ſunt neceſſaria † *Dec. conſ.* 401.
num. 2. vbi quod poteſt facere compromiſſum neceſ-
ſarium ex diſpoſitione Statuti, & idem ſcripſit *in l.*
tranſactionis ſub num. 5. *&* 7. *C. de tranſact. & Be-*
nint. deciſ. Bononien. 21. *num.* 5. *&* 12. & quod poſ-
ſit petere, & ab eo peti hoc compromiſſum tradit
Carpan.

Carpan. ad d. Stat. Mediol. cap. 115. *num.* 79. & poſſe petere fuiſſe pluries iudicatum in S. C. dicit *Nouar. in Collect. ſuper Pragm. Regn. Neap. collect.* 19.
18 *num.* 11. De iſto Curatore † vltra *Menoch. d. caſ.* 150. *& citatos vide Rotam deciſ.* 40. *&* 42. *par.* 1. *diuerſ. & deciſ.* 368. *par.* 4. quæ eſt etiam impreſſa *apud Zacch. ad Galleſ. de obligat. Camer. deciſ.* 139. *& Sa-*
19 *luſt. in Prax. lib.* 1. *cap.* 54. Finitur † autem Cura ceſſante cauſa ob quã fuit data. *Tiraq. in tract. Ceſſ. cauſ. par.* 1. *num.* 70. *Rota coram Mantic. deciſ.* 119. *num.* 11. & maiore ætate ſuperueniente *Giurb. d. deciſ.* 109. *num.* 6.

DAMNVM DATVM.

SVMMARIA.

Iudex Damnorum datorum quis ſit, & de eius auctoritate cap. 1. in princ. & in Adnot. num. 2. & 3.

Epiſcopus eſt Iudex de Damnis datis in bonis Eccleſiaſticis in Adnot. num. 4.

Feriæ etiam in honorẽ Dei non obſtant in cauſis Damnorum datorum ibid. & in Adnot. num. 5.

Offendens Iudicem Damnorum datorum qua pœna puniatur, & à quo d. cap. 1. verſ. Offendens.

Stipendium iſtius Iudicis, & Miniſtrorum d. cap. 1. verſ. De ſtipendio.

Sindicatus Iudicis Damnorum datorum ibid. verſ. De Sindicatu.

Statutorum de Damnis datis confirmatio ibid. verſ. Statuta.

Notarij Damnorum datorum, dum litigatur inter Accuſatorem, & Accuſatum, qui. cap. 2. in princ.

Cancellarius dicitur is, qui recipit accuſationes Damnorum datorum d. cap. 2. verſ. Cancellarius.

Bariſellus, ſeu Executor qualis d. cap. 2. verſ. Bariſellus, vbi de mercede.

Accuſare qui poſſint de Damnis datis cap. 3. & in Adnot. num. 6. & ſeq.

Cuſtodes quando, & quos accuſare poſſint d. cap. 3. in princ.

Filiusfamilias non poteſt accuſare de Damno dato ibid. verſ. Filiusfamilias.

Quilibet poteſt accuſare vide cap. 3. verſ. Quilibet.

Procurator non poteſt accuſare de Damno dato ibid. verſ. Debet tamen. Fallit, vt in verſ. ſeqq.

Accuſare, & denunciare qui teneantur cap. 4.

Domini, & Coloni coguntur denunciare Damnum dantes cap. 4. in princ.

Vicini coguntur denunciare Damnum dantes ibidem. verſ. Vicini quoque.

Accuſari, vel denunciari qui poſſint cap. 5.

Repertus portare ligna, poma, & ſimilia, ſi non habeat bona, poteſt accuſari ibid. verſ. Amplia etiam.

Imò capi, & vulnerari cap. 13. verſ. Inueniens.

Caſtra, & Villæ tenentur ad pœnam, & ad emendationem Damni dati d. cap. 5. in fin. & cap. 8. verſ. Etſi. vide in Adnot. num. 10.

Quot perſonæ in eadem accuſatione accuſari poſſint cap. 6. & in Adnot. num. 11.

Intra quod tempus debeant fieri accuſationes d. cap. 6. verſ. Quamuis autem. & in Adnot. num. 12.

Cuſtodes, & Sindici Caſtrorum tenentur denunciare Damnum dantes, & intra quod tempus cap. 7. Imò capere cap. 13. in fin. & vide in Adnot. num. 13. & ſeq. vbi quod non conueniuntur de calumnia.

Quilibet tenetur prohibere ne Damna fiant, & Damnum dantem capere d. cap. 7. in fin.

Falſo denunciantes, vel accuſantes puniuntur cap. 8.

Per inquiſitionem poteſt procedi cõtra Damnum dantem cap. 9.

Probatio Damnorum datorum quomodo fiat cap. 10.

Iuramento damnum paſſi an, & quando ſtetur cap. 10. verſ. Per iuramentum. & in Adnot. num. 15. & & ſeqq.

Venales res quaſdam habentes tenentur dicere, à quibus habuerunt d. cap. 10. in fin.

Aeſtimatio Damnorum datorum quomodo fiat cap. 11. & in Adnot. num. 18. & ſeq.

Pœnæ Damnorum datorum quales cap. 12.

Animalia, ſi depaſcunt agrum alienum, tenetur Dominus ibid. verſ. De pœnis autem. & in Adnotat. num. 21.

Patres, & Domini tenentur ſoluere pœnas pro filijs, & famulis, qui Damnum dederunt d. cap. 12. verſ. Patres. & in Adnot. num. 22.

Dantes damnum tenentur inſolidum d. cap. 12. in fin. & vide Adnot. num. 23.

Damnum dantes poſſunt capi, & offendi cap. 13. in princ.

Animalia damnum dantia retineri poſſunt d. cap. 13. verſ. Retineri. & in Adnot. num. 14. Imò Sues, & Capræ poſſunt vulnerari, & occidi d. cap. 13. verſ. Sues.

Executiones contra Damnum dantes quomodo fiant, & à quo. cap. 14. vbi etiam de mercede.

Minor quomodo accuſare poſſit in Adnot. num. 8.

Comedens, & colligens ſpicas quando accuſari poſſit Adnot. num. 9.

Equum retinens ad paſcendum in agro alieno an poſſit accuſari ibid. in fin.

Accuſatio debet continere quantitatem damni, vt valeat Adnot. num. 17.

Animalia minuta quæ dicantur ibid. num. 20.

De Iudice Damnorum datorum, & eius auctoritate Cap. I.

A IVDEX ſuper Damnis datis A erat maior Sindicus priuatiuè quoad alios Stat. rubr. 22. in princ. lib. 1. fol. 17. & per tot. rubr. habetur de eius facultate, & modo procedendi etiam
B diebus feriatis in honorem Dei, B & de Notarijs familiaribus, & ſatellitio eiuſdem. Poſtea hæc iuriſdictio fuit attributa Capitaneo Populi, vt in d. rubr. 22. in addit. §. Addentes etiam pag. 20. & rubr. 25. in addit. d. lib. 1. fol. 23. qui hoc tempore eſt vnus ex Auditoribus Rotæ, vt in Conſt.

Rotæ

Rotæ cap. 5. in princ. verſ. quilibet etiam. & in Breui Pauli III. de Anno 1544. regiſtr. in 6. reg. Canc. Comm. fol. 71. lat. 2. & in alio Iulij III. in d. 6. reg. fol. 111. lat. 2. Offendens huiuſmodi Iudicem punitur triplo maiori pœna, qua puniri deberet offendens Peruſinum rubr. 23. § quicumque. lib. 3. fol. 18. & de offendente alios miniſtros eiuſdem Iudicis vide §. ſeq. Poteſt ipſemet mulctare dicentem ſibi verba contumelioſa rubr. 71. §. fin. lib. 3. fol. 31. ſed vide add. ibidem. De ſtipendio iſti Iudici, & miniſtris ſoluendo vide rubr. 13. lib. 1. pag. 11. & d. rub. 22. §. item prouidemus. pag. 20. col. 1. & in cap. ſeq. De ſindicatu iſtorum vide rubr. 12. col. 1. verſ. debetis. fol. 11. & rubr. 15. col. 4. lib. 1. fol. 13. Statuta ſuper damnis datis, & maximè circa iuriſdictionem fuerunt confirmata per Clem. VII. licet in aliquibus caſibus fuerint innouatæ, & auctæ pœnæ Statutariæ, vt in Breui ſub die 27. Maij 1528. in 5. reg. Canc. Comm. fol. 128. & pariter per Paul. III. in alio Breui de quo ſupra. Vicarij autem Comitatus quando poſſint cognoſcere de damnis datis, & quomodo ſe gerere debeant dico ver. Vicarij Comitatus.

De Notarijs, Cancellario, & Bariſello Damnorum datorum. Cap. II.

NOtarij, qui ſcribunt in cauſis Damnorum datorum, dum nempe lis agitur inter Accuſatorem, & Accuſatum, ſunt illi duo Notarij Dominorum Conſeruatorum Monetæ, qui inſacculantur, & publicantur cum eiſdem Dominis Conſeruatoribus, & ipſorum officium durat per ſex Menſes Stat. rubr. 229. lib. 1. fol 76. & dixi ver. Conſeruatores ſupra pag. 96. Cancellarius autem appellatur ille Notarius, qui reſidet in Cancellaria Damnorum datorum in Palatio Dominorum Rotæ Auditorum, & recipit accuſationes loco illius, quem debebat antiquitus ſecum ducere Capitaneus in principio ſui officij; vna cum familiaribus, vt in rubr. 12. lib. 1. fol. 10. & de quibus etiam rubr. 22. in princ. d. lib. 2. fol. 17. & de iſto vide etiam in Breui Pauli III. in 6. reg. Canc. Comm. pag. 71. & Iulij III. ibidem fol. 111. lat. 2. Bariſellus, ſeu Exequutor, alias Miles nuncupatus, cuius munus eſt exequi mandata tam Capitanei, quam Collateralium, & Dominorum Conſulum, Auditorum, & Camerariorum, tenebatur alere ſex famulos, & equum, præcipuè occaſione Damnorum datorum, vt in d. Breui Pauli III. in 6. reg. fol. 71. Merces autem pro executionibus præſcribitur in Declaratione facta de Anno 1576. quæ legitur impreſſa, & dico infra cap. fin.

Qui accuſare poſsint. Cap. III.

CVſtodes non poſſunt accuſare niſi cum licentia, & conſenſu domini, laboratoris, vel conductoris Stat. rubr. 22. §. item cum ſæpe. in addit. fol. 21. col. 2. & vide etiam prius in § addentes etiam quod accuſationes fol. 20. col. 4. & quod non poſſint accuſare laboratorem, conductorem, affinem vſque in tertium gradum, nec notiſſimos amicos, familiares, vel domeſticos in §. ſeq. Filiusfamilias non poteſt accuſare de damno dato in bonis paternis, vel maternis, niſi præcedente ad hoc ſpeciali mandato, alias accuſatio caſſatur illius ſumptibus d. rubr. 22. in addit. §. item ad §. nullus fol. 20. col. 2. Quilibet dominus, poſſeſſor, conductor, laborator, vel qui haberet tenutam ex primo decreto accuſare poteſt rubr. 22. lib. 1. §. item quod ſi aliquis col. 2. & §. volumus inſuper col. 4. fol. 18. & rubr. 25. in princ. d lib. 1. fol. 21. Debet tamen ipſemet accuſare, & nō per Procuratorem d. rubr. 22. §. nullus. fol. 18. col. 3. Limitatur tamen hoc in Vniuerſitatibus, Collegijs, Minoribus, Furioſis, ſeu Mentecaptis, Prodigis, Rectoribus Eccleſiarum, Militibus, Mulieribus, Abſentibus, & Impeditis iuſta cauſa, & in alijs, quibus datur Curator à lege, vel à Iudice, vt in §. ſeq. inc. & prædicta. Secundò limitatur contra eum, qui non habens bona fuerit inuentus portare ligna, olera, ſeu alios fructus, quia iſte ab omnibus accuſari poteſt rubr. 23. §. & ſi talis verſ. & quod poſſint. lib. 1. fol. 22. Limitatur tertiò non procedere contra detinentes porcos, vltra numerum præfixum à Statutis, nam poteſt hos quilibet accuſare d. rubr. 22. in addit. §. addentes etiam quod habentes. fol. 21. col. fin. Limitatur quarto contra deſinentes lapides ſuper eius grippa ad tres pedes penes rem alterius, quia à quolibet poſſunt accuſari rubr. 161. §. item nulli. lib. 3. fol. 53. Limitatur quintò in retinente canem non ligatum, vt dixi ver. Canis pag. 44. Limitatur ſextò non procedere contra amouentem terminos, quia quilibet poteſt eſſe accuſator rubr. 102. in princ. lib. 3. fol. 27. & dicam ver. Termini. Limitatur ſeptimò non habere locum, nec excuſare hanc regulam vicinum. nam ille tenetur aſſignare D. Capitaneo, vel vicino damnum paſſo illum, quem viderit intrantem, vel damnum dantem in bonis vicini, vel alterius d. rubr. 22. §. & ſi aliquis vicinus. fol. 19. col. 4. in fin. Limitatur octauò generaliter iſta regula

regula Statutaria, quod nemo poſſit accuſare niſi per ſemetipſum, non habere locum ex forma Bannimentorum Legatorum de latere, & Gubernatorum in pœnis, & caſibus in eis expreſſis. Volunt enim Bannimenta, quod credatur Dominis, & laboratoribus, & cuilibet de eorum familia maiori quatuordecim annis, & cuilibet Cuſtodi, & Officiali ad hoc deputato cum eorum tamen iuramento, & quilibet Officialis, & quælibet alia perſona maior, vt ſupra, poteſt accuſare, & denunciare cum iuramento, & vno teſte, & hæc præſertim habentur in Bannimentis Cardinalis Ariminenſis publicatis die 18. Aug. 1543. & regiſtratis in 4. reg. fol. 23. verſ. Item che ciaſchedun'altro Offitiale, & Cardinalis Vrbini publicatis ſub die 23. Iunij 1554. regiſtratis lib. 3. Bannim. d. Canc. fol. 23. & in Bannimentis Cardinalis Riarij publicatis die 2. Iunij verſ. Dechiarando, e notificando cum verſ. ſeq. in 6. reg. fol.
C 173. C

Qui accuſare, vel denunciare teneantur. Cap. IV.

DOmini, & laboratores ipſi debent denunciare ſibi damnum dantes, & ingredientes eorum bona, ſi notitiam habeant, ſub eadem pœna, quam incurrerent tales damnum dantes, vt in dictis Bannimentis Cardinalis Ariminenſis fol. 24. §. item che li padroni, & in dictis Bannimentis Cardinalis Riarij verſ. item li padroni, quod cauetur etiam in Stat. rubr. 157. §. Præterea. verſ. & ſi Dominus. vol. 3. fol. 52. licet ibi pœna non accuſantium ſit tantum quadraginta ſolidorum, & per dicta Bannimẽta Cardinalis Riarij fol. 23. verſ. ordina ancora, videntur corrigi Bannimenta Cardinalis Vrbini, in quibus in verſ. Ordina ancora, Domini, & laboratores non tenebantur accuſare, ſeu denunciare, ſi ſibi hoc facere non placuiſſet. Vicini quoque, ſi vidiſſent aliquem intrare, vel damnum dare in bonis Vicini, vel alterius, tenentur aſſignare dicto maiori Sindico, vel damnum paſſo, ſub pœna viginti ſolidorum d. rubr. 22. verſ. & ſi aliquis vicinus. fol. 19. col. 4. De alijs verò, qui ratione eorum officij denunciare tenentur, videbimus cap. 7.

Qui poſsint accuſari, vel denunciari. Cap. V.

OMnes damnum dantes poſſunt accuſari, & denunciari, & Iudex Damnorum datorum debet procedere contra quaſcumque perſonas Statut. rubr. 22. in princ. & in §. item quod. verſ. & omnes. lib. 1. fol. 17. Et in Bannimentis Legatorum ſupra relatis prohibetur, ne quis cuiuſuis gradus, ſtatus, & conditionis, per ſe, vel alium ingrediatur bona alterius, vt in princ. dd. Banniment. in quibus hæc prohibitio ampliatur etiam reſpectu Dominorum, & Colonorum, & in alijs perſonis, vt videre, eſt in 6. reg. Comm. Amplia etiam, quod repertus portare ligna, poma, olera, ſeu alios fructus, ſi non habeat bona, accuſari poteſt Stat. rubr. 23. §. & ſi talis. lib. 1.
D fol. 22. D Caſtra quoque, & Villæ tenentur ad pœnam, & ad emendationem damni Stat. rubr. 23. in princ. lib. 1. pag. 21. & rubr. 170. §. & quicumque. lib. 3. pag. 54. & rubr. 117. in princ.
E vol. 4. E

Quot perſonæ in eadem accuſatione accuſari poſsint, & quo tempore. Cap. VI.

IN eadem accuſatione, vel denunciatione de damno dato perſonaliter, vel cum animalibus, vel ab animalibus nullus accuſare, vel denunciare poteſt eandem, vel eaſdem perſonas niſi ſemel tantùm in quolibet bimeſtri, & de vna vice tantum, niſi accuſator vellet plenè probare ſecundum formam iuris damnum datum ſibi fuiſſe æſtimationem damni, & damnum dantes Statut. rubr. 22. §. volumus. lib. 1. fol. 18. col. 3. Prout nec accuſari, vel denunciari poſſunt in eadem accuſatione, vel denunciatione vltra tres perſonas, & de vna familia niſi vnam perſonam tantùm, vt
F ibidem in §. non tamen. F De ingreſſu nullus poteſt accuſari niſi vna vice in menſe, & de vno menſe tantum, & non de pluribus, & vnum de vna familia, & non plures rubr. 157. §. & quod nullus poſſit. lib. 3. fol. 52. Quamuis autem in aliquibus Bannimẽtis prohibeatur accuſatio elapſis duobus menſibus, nihilominus hoc non fuit vſu receptum, ſed quoad damna, quæ manualia appellantur compræhenſa in Bannimentis, accuſationes accipiuntur intra annum, iuxta Bannim. Cardinalis Vrbini in verſ. fin. & Cardinalis Riarij verſ. & in eis procedi poteſt. aliæ verò accuſationes de ſtylo recipiuntur intra terminum ſex menſium fortaſſe ad inſtar Criminalium, de quibus in rubr. 10. in addit. vol. 3. iuncta rubr. 22.
G §. inobedienti. lib. 2. fol. 19. col. 3. G

Qui

Qui tenentur denunciare. Cap. VII.

DEnunciare damna data tenētur Sindici Caſtrorum, & Cuſtodes Stat. rubr. 22. lib. 1. §. & in quolibet Caſtro, iuncto §. ſi verò Caſtrum. fol. 17. col. 2. & §. prouidemus etiam. fol. 19. col. 3. & rubr. 24. §. item dicimus. d. lib. 1. fol. 23. Quam quidem denunciationem facere debent intra octo dies, ſi non fuerit facta proteſtatio, ſed ſi proteſtatio facta fuerit, intra quatuor dies debet denunciatio fieri d. rubr. 22. §. & in quolibet Caſtro. fol. 17. col. 2. quæ proteſtatio fieri debet coram duobus teſtibus. d. rubr. 22. §. prouidemus. fol. 19. col. 3. & in dictis locis habetur pœna, quam iſti incurrunt. Non tenentur tamen denunciare, ſi æſtimatio damni non fuiſſet viginti ſolidis ſupra d. rubr. 22. §. non tamen. fol. 19. col. 3. Tenentur etiam Sindici, & Cuſtodes capere damnum dantes, & in fortiam Curiæ ducere, & præſentare d. rubr. 23. §. qui Sindici. lib. 1. fol. 21. Super electione Sindicorum ad hunc effectum vide d. rubr. 22. in addit. §. penult. fol. 21. & rubr. 3. in addit. lib. 3. fol. 4. Quo verò ad Cuſtodes vide d. rubr. 22. per plures §§. & rubr. 24. §. Sindici Caſtrorum. d. lib. 1. fol. 22. & ibi habes in quibus eis credatur, & de eorum mercede. Vicinus quoque tenetur aſſignare maiori Sindico, vel damnum paſſo damnum dantem, ſub pœna viginti ſolidorum. d. rubr. 22. §. & ſi aliquis. fol. 19. col 4. & dixi etiam ſupra cap. 4. verſ. Vicini quoque. Et quilibet tandem tenetur prohibere, ne damna fiant, & damnum dantem capere. d. rubr. 22 §. & quicumque. fol. 19. col. 2.

De falſo denunciantibus, vel accuſantibus. Cap. VIII.

SI quis autem feciſſet falſam relationem, ſeu denunciam, punitur in eadem quantitate, in qua debuiſſet condemnari ille, contra quem talis relatio, denunciatio, vel accuſatio facta eſſet, ſi vera fuiſſet. d. rubr. 22. §. item ſtatuimus, & ordinamus il primo. lib. 1. fol. 20. col. 1. vbi conceditur Iudici arbitrium ad prædicta inuenienda. Vigore autem Bannimentorum maximè Cardinalis Ariminenſis, Vrbini, & Riarij talis falsò accuſans condemnari debet in triplicatam pœnam. Et ſi fuiſſet data querela contra Caſtrum, vel aliquam Communitatem de damno dato, & ille, qui talem querelā dediſſet, feciſſet ſibi tale damnum emendari, & deinde appareret ipſum hoc feciſſe, vel fieri feciſſe, vel paſſum eſſe fieri, vel factores ſciuiſſe, debet condemnari ad reſtitutionem dupli illius, quod percepiſſet, & in centum libras denariorū pro Communi rubr. 23. in princ. verſ. & quicumque. lib. 1. fol. 21. & rubr. 170. §. & quicumque. vol. 3. fol. 54.

De Inquiſitione. Cap. IX.

IVdex damnorum datorum poteſt non ſolum procedere per accuſationem, & denunciationem, ſed etiam per inquiſitionem, & ex ſ[illegible]o officio ſeruato iuris ordine, & non ſeruato c[illegible]m litis conteſtatione, & ſine, & prout ſibi videbitur Stat. rubr. 22. in princ. verſ. officium. lib. 1. fol. 17. Et ſi proceſſerit per modum inquiſitionis, & fuerit probatum per vnum teſtem de viſu, & duos de fama, talis probatio ſufficit, & poteſt procedi ad condemnationem d. rubr. 22. §. item ſtatuimus il 2. fol. 20. lib. 1. Debetque Officialis inquirere qualibet hebdomada ſemel ſaltem per Contratas Ciuitatis, & Burgorum contra omnes damnum dantes d. rubr. 22. §. & ad hoc in fin. fol. 19. col. 4. & de damnis datis de nocte Capitaneus omnimodo inquirere debet d. rubr. 22. §. volumus inſuper il 2. fol. 19. col. 2. & in dicta inquiſitione non requiritur locus, vel tempus delicti, & teſtium nomina tenentur in ſecreto dict. rubr. 22. §. & ad hoc in fin. fol. 19. col. 4.

De probatione damnorum datorum. Cap. X.

FActis huiuſmodi accuſationibus, ſeu denunciationibus ſæpiſſimè contingit accuſatos non ſolum negare feciſſe damnum, ſed etiam bona, ſuper quibus prætenditur fuiſſe illatum tale damnum eſſe accuſatoris, adeo vt multa oriantur litigia, & quandoque accuſatores deficientes in probationibus coguntur caſſare accuſationes datas, & condemnantur in expenſis, propterea in tali caſu debemus vti remedio Statutario, quod colligitur ex rubr. 159. vol. 3. fol. 52. videlicet, quod ſi accuſatus denegaſset poſseſſionem eſse accuſatoris, vel ab eo poſseſsam, quod talis negatio non afficit, & eſt ipſo iure nulla, & accuſatus punitur qualibet vice in viginti libras denariorum. Dummodo tamen accuſator probet poſſeſſionem rei, vel rem eſse ſuam per inſtrumentum, vel alias probationes, & quòd ei de fructibus dicti rei fuiſset reſponſum, & intelligitur reſponſum eo, quod ſine contradictione alicuius vno anno fuiſset accuſatori de fructibus reſponſum. Et Iudex tenetur ſpecificè, & ſingu-

lariter de prædictis interrogare accuſatum, videlicet, ſi res ſit accuſatoris, vel per eum poſseſſa tempore in accuſatione contento, & ante reſponſionem tenetur notificare accuſato pœnam, quam incurreret per negationem, quam faceret de proprietate rei talis accuſatoris. Probatur autem fuiſse datum damnum per diuerſas probationes, & maximè inferius adnotatas.

Per contumaciam accuſati. Nam ſi quis fuiſſet citatus, & non comparuiſset, habetur pro contumaci, & confeſso, & poteſt condemnari d. rubr. 22. §. inobedienti tamen. fol. 19. col. 3. nam in maleficijs contumaces habentur pro confeſſis rubr. 4. in addit. vol. 3. fol. 5. Et Statuta loquentia de contumacibus in maleficijs intelliguntur, & habent locum in dicto maiori Sindico d. §. inobedienti tamen.

Per confeſſionem damnum dantis d. rubr. 22. §. ſi autem aliquod. fol. 18. col. 4. Sed aliquando confeſſio excuſat à pœna, vt eſt caſus in Bannimentis Cardinalis Vrbini verſ. item ſi Vbi vnus ex damnum dantibus reuelaret, vel denunciaret complices, liberatur ipſe, & tenetur ſecretus.

Per Sindicorum, ſeu Cuſtodum relationem. Nam denũciationi eorum ſtatur ſine aliqua probatione d. rubr. 22. §. item quod in quolibet Caſtro. verſ. & omnes. col. 2. §. item quod qui fuerit. fol. 17. & rubr. 24. §. Sindici. verſ. quos damna dantes. fol. 22. Creditur etiam Cuſtodibus ſecretis, & familiaribus maioris Sindici, videlicet, ſi damnum eſset à viginti ſolidis infra, creditur dicto vnius, ſi verò ſupra dicto duorum d. rubr. 22. §. item cum ſæpe. fol. 18. col. 1.

Per præſumptionem, vt eſt caſus in rubr. 65. §. ſtatuimus etiam. vol. 2. fol. 34. vbi ſi appareret aquam fluere per alium locum, in damnum, & præiudicium alterius, vel in damnum, & impedimentum alicuius viæ publicæ, vel vicinalis, vel in vtilitatem alicuius, quàm per locum ſolitum, & conſuetum, præſumitur, quòd talis nouatio fuerit facta ad inſtantiam illius, cui nouatio huiuſmodi affert commodum, & pariter ſi ex appropinquatione facta grippo, vel viæ, fuiſſet facta demolitio, ſeu ſubſidentia illarum, iſte ipſo iure intelligitur condemnatus ad earum refectionem rubr. 102. in addit. vol. 3. fol. 37. Prout etiam ſi fuiſſet ducta forma per duos pedes iuxta grippam alterius ex parte inferiori, in periculum, vt termini caderent, vel grippa minaretur labem, vel ſi ducta forma fuiſſet profunda vltra duos pedes, nam ſufficit probare formam eſſe factam contra dictum modum, & habetur pro plena probatione contra eum, in cuius bonis forma ducta eſſet d. rubr. 102. §. & quia. cum §. ſeq. lib. 5. fol. 37. Idem eſt etiam, ſi fuiſſent poſiti lapides in grippa penès bona vicini, præſumitur enim Dominum mandaſſe rubr. 161. §. item nulli, lib. 3. fol. 52.

Per publicam vocem, & famam. nam ſi præcedit publica vox, & fama aliquem de nocte dediſſe damnum, poteſt iſte talis tormentis ſubijci pro eruenda veritate, ſi tamen damnum excederet decem libras denariorum d. rubr. 22. §. volumus inſuper il 2. fol. 19. col. 2. Publica vox, & fama etiam probata per quatuor teſtes vnà cum iuramento ſufficit tam circa illationem damni, quam circa damni æſtimationem, ſed dictus modus probãdi habet locum in mera materia damnorum datorum, de qua poſſet cognoſcere maior Sindicus, niſi cum aliud reperiretur expreſſum, vel alia probatio requireretur d. rubr. 22. §. item quod ſi aliquis. verſ. ſufficiat. fol. 18. col. 2. & 3. Et procedit hoc etiam contra exterminantem. nam contra ipſum probatur per duos teſtes de fama, & per iuramentum accuſatoris rubr. 102. in princ. lib. 3. fol. 27.

Per Notarium cum familia maioris Sindici miſſum ad inueniendum damna data, ſi inuenerint aliquem damnum dantem, creditur eorum relationi d. rubr. 22. in princ. verſ. & quos. fol. 17. col. 1. & per illius ſcripturam §. ſi autem aliquod damnum. fol. 18. col 4. Prout ſi fuiſſet miſſus ad vidẽdum formam factam prope grippam alicuius ad duos pedes. nam eius relatio plenè probat d. rubr. 102. §. & ſi oportebat, lib. 3. fol. 37.

I Per iuramentum, I videlicet, vſque ad quantitatem viginti ſolidorum pro quolibet accuſato d. rubr. 22. §. item quod ſi aliquis. fol. 18. col. 2. & dummodo nõ accuſentur vltra tres perſonas, & vnam de eadem familia, vt dictum eſt ſupra cap. 6. Sed hoc fuit correctum, quod nempe non ſtetur iuramento damnum paſſi niſi vſque ad quantitatem duodecim ſolidorum, vt in princ. addit. d. rubr. 22. fol. 2. col. 2. Creditur etiam iuramento, quod quis inuenerit in ſuo animalia damnum dantia rubr. 23. §. & ſi talis in fin. lib. 1. fol. 22. Creditur etiam iuramento damnum paſſi dicentis inueniſſe aliquem ab eo captum damnum facientem in bonis ſuis d. rubr. 23. §. ſtatuimus. fol. 21. De damno dato à pullo Gallinaceo, vel Anſere creditur iuramento à viginti ſolidis infra d. rubr. 22. §. ſoluat etiam. fol. 18. col. 4. Statur etiam iuramẽto accuſatoris aliquem non retinuiſſe Canem ligatum intra tempus prefixum à Statutis rubr. 157. §. & cum ille. lib. 3. fol. 52. & dixi ver. Canis. fol. 44. Iuramento etiam ſtatur contra ingredientes poſſeſſionem alterius d. rubr. 157. §. 1. Quod procedit contra appræhendentem, & intrantem poſſeſſionem alterius ſine iuris cognitione. nam tenetur ad reſtitutionem fructuum, damnorum, & intereſſe, de qui-

bus ſtatur iuramento iniuriam paſſi rubr. 99. §. & nihilominus in fin. vol. 3. fol. 36. Aduerte tamen, quod de introitu nullus de Comitatu poteſt iurare contra Peruſinum, ſed poteſt probare per teſtes d. rubr. 157. §. & nullus de Comitatu. vol. 3. fol. 52.

Per iuramentum, & teſtes, ſi damnum fuerit à centum ſolidis ſupra, ſtatur ſacramento eius, qui dicit damnum fuiſſe paſſum cum probatione vnius teſtis de veritate, & duorum de fama, quod nempe damnum fuerit illatum, & fuerit à centum ſolidis ſupra d. rubr. 22. §. item quod ſi aliquis. verſ. ſi verò damnum. fol. 18. col. 2. Et probatur etiam cum iuramento, & cum quatuor teſtibus de fama, vt in d. §. verſ. ſufficit etiam. Et ſi procederetur per viam inquiſitionis ſufficit probatio facta per vnum teſtem de viſu, & duos de fama d. rubr. 22. §. item ſtatuimus, & ordinamus. fol. 21. col. 1.

Poteſt etiam probari per omne aliud genus probationis d. rubr. §. ſi autem aliquod. fol. 18. col. 4. Viri, ac mulieres, quæ res venales habere ſolent tenentur dicere à quibus emerint vuas, amigdolas, & nuces virides, alias puniuntur Stat. rubr. 53. in fin. lib. 4. fol. 16.

De æſtimatione damnorum datorum. Cap. XI.

AEſtimationes damnorum datorum non debent fieri ab ipſis Cuſtodibus, ſed ab Æſtimatoribus Communis illius loci, ſi ibi Æſtimatores fuerint, ſin autem à duobus ex Maſſarijs loci prædicti, citato tamen, & requiſito accuſato perſonaliter, ſi in loco domicilij habitat, ſin autem domi ad videndum fieri dictam æſtimationem, & ſecus facta eſt ipſo iure nulla, & exigi non poteſt d. rubr. 22. §. item quod factis in addit. fol. 21. col. 3. Et pariter, ſi damnum fuiſſet datum in arboribus fructiferis, tale damnum debet emendari iuxta æſtimationem faciendam per vnum ex Æſtimatoribus illius loci, Sindici, vel Cuſtodis, & vnum hominem eligendum per damnum paſſum, citato tamen damnum dante ad videndum fieri talem æſtimationem d. rubr. 22. in addit. §. ſi quis. fol. 21. col. 2. Iuramento tamen damnum paſſi circa æſtimationem ſtatur tantum vſque ad ſummam viginti ſolidorum d. rubr. 22. §. item quod ſi aliquis. fol. 18. col. 2. iuncto §. 1. in addit. fol. 20. Cuſtodibus de damni æſtimatione ſtatur vſque ad quantitatem centum ſolidorum d. rubr. 22. §. item quod ſi aliquis verſ. ſufficiat. fol. 18. col. 2. Quæ æſtimationes, ſi intra annum non eſſent exactæ amplius exigi non poſſunt, & accuſatus eſt liberatus ipſo iure d. rubr. 22. §. item quod ſi factis in addit. fol. 21. col. 3. Inueniens animalia in ſuis bonis damnum dantia, poteſt illa capere, & eius ſacramento creditur, & damnum emendatur ad eius arbitrium, dummmodo æſtimatio damni nō excedat quantitatem quadraginta ſolidorum pro quolibet animali maiori, & quoad minora, ſeu minuta arbitrio Iudicantis rubr. 23. §. penult. lib. 1. fol.
K 22. K

De pœnis damnorum datorum. Cap. XII.

QVoad pœnas damnorum, quæ dantur à perſonis vide Stat. rubr. 22. vol. 1. præſertim in §. item quod ſi aliquis. fol. 18. col. 2. §. volumus. fol. 19. col. 2. in princ. & in addit. §. ſi verò perſonaliter d. d. fol. 21. col. 1. & rubr. 169. vol. 3. fol. 53. & Bannimenta generalia num. 85. Quoad aſportantes vuas ex bonis proprijs extra tempus Vindemiæ vide d. rubr. 22. §. inſuper ſtatuimus fol. 19. col. 1. & quoad damnum dantes in vineis vide d. rubr. 22. in addit. §. ſi quis d. d. in vineis circa med. fol. 21. col. 1. & in illis, qui non habent bona, & aſportant fructus, & alia vide d. rubr. 22. §. ſi autem aliquis. fol. 19. col. 1. & rubr. 23. §. quicumque verò. d. lib. 1. fol. 22. De damnum dantibus in arundineto vide d. rubr. 22. in addit. §. ſi quis d. d. fol. 21. col. 2. Contra damnum dantes in arboreto Pontis Noui vide Stat. rubr. 24. lib. 1. in princ. fol. 22. De Incendiariorum pœna, dicam ver. Incendium. De pœna tranſeuntis per bona alicuius, ſi non adſit ſeruitus, vide rubr. 158. vol. 3. fol. 52. & dicam ver. Via. De pęna facientis ſcrobem iuxta viam, vel grippam, vide rubr. 102. §. quia termini. & §. fin. vol. 3. fol. 37. & rubr. 158. §. ſi quis autem. d. lib. 3. fol. 52. & vide ver. Via, & ver. Grippa. Terminos remouentis pœna habetur in d. rubr. 102. in princ. vol. 3. fol. 37. & dicam ver. Termini. Proijciens aliquid in rem alterius, vel aliquid cadere faciens, niſi remoueat poſt factum præceptum punitur rubr. 161. vol. 3. fol. 52. Idem eſt quoad Fontes, vt in ver. Fons. Punitur etiam extra locum quoque expectans damnum dantem d. rubr. 22. §. item ſtatuimus. fol. 19. col. 4.

De pœnis autem damnorum datorum ab animalibus, vel cum animalibus vide d. rubr. 22. præſertim §. ſtatuimus inſuper, cum §§. ſeqq. fol. 18. col. 4. & in addit. §. corrigentes. fol. 20. col 4. & in §. ſi quis d. d. fol. 21. col. 1. In croco, ſi fuerit damnum datum, vide §. ſi quis d. d. in Croco fol. 21. col. 2. Pœnas impoſitas animalibus damnum dantibus debet ſoluere dominus, vel poſſeſ-

ſor illorum d. rubr. 22. §. ſtatuimus inſuper. fol. L 18. col. 4. L

Pœna particularis vbi non eſt expreſſa, tunc debet procedi de ſimilibus ad ſimilia d. rubr. 22. in addit. §. declarantes tamen. fol. 21. col. 3. & in omnibus caſibus omiſſis à Statuto, quod procedatur de ſimilibus ad ſimilia, dicitur etiam prius in dd. addit. §. ſtatuimus tamen. fol. 21. col. 2. prout etiam in maleficijs rubr. 68. vol. 3. fol. 30. Tenetur ſemper is, qui dedit damnum ad emendam, & æſtimationem damni Domino rei d. rub. 22. in addit. §. ſtatuimus tamen. fol. 21. col. 2. & dictum eſt ſupra cap. præcedenti. Si in Statutis inueniretur contrarietas circa pœnas, videlicet in d. rubr. 22. debet attendi minor pœna, vt d. rubr. 22. in addit. §. ſi autem aliqua. fol. 21. col. 3. Sed ſi eſſet contrarietas inter contenta in d. rubr. 22. & alia Statuta circa impoſitionem pœnæ, vel alia, Iudex poteſt obſeruare, quod ſibi conueniens eſſe videretur, d. rubr. 22. §. & omnia Statuta in fin. fol. 19. col. 4. Statuta loquentia de pœnis contra damnum dantes habent etiam locum contra damnum dari facientes d. rub. 22. in princ. verſ. & quos. fol. 17. Quando tractatur de pœna duplicanda, vel triplicanda &c. per modum quotæ, intelligitur de pœna primordiali, vt declarat Stat. rubr. 153. vol. 3. fol. 51. Nox quando incipiat ad effectum variationis pœnarum, vide rubr. 154. vol. 3. fol. 51. & dicam ver. Nox. Patres, & Domini tenentur ſoluere pœnas pecuniarias contentas in Bannimentis pro eorum filijs, & famulis reſpectiuè, caſu quo capi non potuerint, vt in Bannimentis Legatorum relatis in M princ. M Statuta omnia, quæ loquuntur de contumacibus in maleficijs, & de modo procedendi contra malefactores intelliguntur, & habent locum in materia damnorum datorum d. rubr. 22. §. inobedienti. verſ. & omnia Statuta. fol. 19. col. 3. in fin. Damnum dantes poſſunt accuſari, & condemnari inſolidum d. rubr. 22. in addit. §. addentes etiam. fol. 20. col. 2. vbi tamen videtur N poni caſus ſpecialis. N

De permiſſa captura, & offenſione. Cap. XIII.

DAmnū dans poteſt perſonaliter capi, & offendi in perſona, & rebus mobilibus, vel ſemouentibus Stat. rubr. 23. §. ſtatuimus inſuper lib. 1. fol. 21. vbi de Domino, & alijs, & eorum familia; in alia autem perſona vidente damnum dare vide rubr. 22. §. & quicumque. fol. 19. col. 2. Retineri poſſunt animalia damnum dantia quouſque detur ſatisfactio damni d. rubr. 22. §. poſſit tamen. fol. 18. col. 4. & rubr. 23. §. & ſi talis O in fin. lib. 1. fol. 22. O Sues, & Capræ damnum facientes poſſunt vulnerari, & interfici d. rubr. 23. in princ. fol. 21. & rubr. 170. vol. 3. fol. 54. & prius rubr. 10. §. & idem ciuis. verſ. & nihilominus. lib. 1. fol. 8. col. 4. & dixi ſupra ver. Animalia pag. 9. De Cane non ligato dixi ver. Canis. Inueniens aliquem non habentem bona propria, deferentem fructus, aut ſimilia poteſt eundem capere, & etiam vulnerare d. rubr. 23. §. quicumque verò. fol. 21. & 22. Sindici, Cuſtodes, & Homines Caſtrorum, & Villarum poſſunt, debent, & tenentur omnes damnum dantes perſonaliter, & realiter capere, & detinere, & in vires Curiæ ducere, & præſentare ſub pœna pecuniaria, & emendationis damni d. rubr. 23. §. qui Sindici. fol. 21. col. 4.

De exequutionibus cōtra damnum dantes. Cap. XIV.

POſſunt damnum dantes capi, detineri, carcerari, & pignorari, & pignora illorum, qui pœnas condemnationis, ac emendationem damni non ſoluiſſent, poſt quindecim dies vendi poſſunt d. rubr. 22. §. pro quibus. fol. 19. col. 4. Executiones autem fiunt à Bariſello, ſeu Milite D. Poteſtatis, & Capitanei, maximè vigore Breuis Pauli III. de quo in 6. regiſt. Breu. fol. 17. & ſeq. Merces autem Executoris eſt iuxta conuentionem factam cum Dominis Prioribus de Anno 1576. quę conuentio eſt impreſſa in fine Statutelli Cardinalis Cortonæ, vbi legitur quod pro quacumque executione cauſa damnorum datorum non poteſt accipere niſi ſolidos octo, etiam ſi pignoratus in extractu eſſet deſcriptus pro diuerſis accuſationibus, & quod pro vna, & eademmet accuſatione nō poteſt accipere pignus niſi pro vna vice, de quo etiam in Stat. rubr. 22. in addit. §. addentes etiam quod pro vna. fol. 20. col. 4. quod practicatur durāte officio eiuſdem D. Capitanei, cum nouus D. Capitaneus ſoleat facere nouum extractum Accuſatorum, & in manualibus ſolent quandoque fieri ſemel in menſe executiones ad inſtar maleficiorum, quod debet intelligi, vbi pignora in executionem capta, & ſeruatis ſeruandis vendita pro ſatisfactione pœnæ, & damni ſufficientia non fuiſſent, tunc enim in ſubſidium poteſt aliud pignus capi, & aliud quouſque condemnatus ſufficienter ſatisfaciat. De notificatione neceſſaria cum aſſignatione termini ad caſſandum accuſationes, antequam fiant executiones, vide Stat. d. rubr. 22. §. addentes etiam quod Capitaneus. fol. 20. col. 3. ſed hoc numquam vidi obſeruari. Pignora autem debent deponi ab Executoribus penes Depoſitarium, ſeu Gabbellarium

rium Pignorum infra octo dies ſub pœna rubr. 7. in fin. addit. lib. 1. fol. 6. Sed non poſſunt Executores auferre veſtes, nec ferramenta, ſeu inſtrumenta ad laborandum d. rubr. 22. in fin. addit. fol. 21. & dicam ver. Executio. Nec minus dum vadunt per Comitatum, poſſunt accipere pecunias à quoquàm Comitatenſe, ſed tantum accipere pignora, & ſi receperint, tenentur ad reſtitutionem pecuniarũ, & refectionem damni Conductoribus d. rubr. 22. in addit. §. declarantes etiam. fol. 20. col. 2. & in §. item caſu quod. fol. 20. col. 4. in fin. Venientes die Sabbathi ad Ciuitatem non poſſunt capi pro damnis datis rubr. 61. in addit. vol. 3. fol. 29. & aliàs, vt ver. Carcer.

Adnotationes.

1 De Damno dato, & Statuto de hoc vide † *Plot. in*
l. ſi quando. C. vnd. vi. Bonifac. de Vitellin. de maleſ.
Rubr. de Dam. dat. pag. mihi 98. *Boſs. in tract. crim. tit.*
de Dam. dat. pag. 222. *Clar. in Prax. §. fin. quæſt.* 82.
ſtat. 1. *Bonacoſs. in quæſt. crim. par.* 1. *ver. De damno*
dato. pag. 52. *Carpan. latiſſimè ad Stat. Mediol. par.*
2. *cap.* 363 *cum pluribus ſeqq.*
A Maleficiorum Iudex eſt de iure commnni Iudex
2 competens † ſuper damnis datis. *Dec. conſ.* 550. *ſub*
num. 3. vbi quod qui habet auctoritatem cognoſcendi
maleficia, & condemnandi à Statuto, licet eſſet
Notarius, dicitur Iudex competens damnorum datorum
priuatiuè quoad alios. Damnum enim dare maleficium
eſt. *Bart. conſ.* 89. *num.* 1. *lib.* 2. *Boſs. d. tit.*
De dam. dat. num. 1. & vide *Bertazol. conſ. crim.* 116.
3 *in addit. lit. A. lib.* 1. An autem prorogari † poſſit Iuriſdictio
in cauſa damni dati pro negatiua vide *Amat.*
deciſ. March. 9. *num.* 22. Damna autem ſi ſint data
4 in bonis eccleſiaſticis, † quod cognitio ſpectet ad
Epiſcopum, qui poteſt etiam deputare Cuſtodes, &
eius Fiſcus habere pœnas ad effectum applicandi eas
locis Pijs vide in *Tudertina Damnorum datorum* 24.
Maij 1602. *&* 9. *Decembris eiuſdem anni coram Cardinali
Lancellotto Iuniore*, quæ ſunt impreſſæ in fine,
deciſ. 74. *& deciſ.* 75.
5 B Idem eſt de Iure communi, quia † in huiuſmodi
cauſis poteſt procedi etiam diebus feriatis in honorem
Dei. *Garocc. de locat. & cond. in princ. quæſt.* 4.
num. 3. *& ſeqq. pag. mihi* 3.
6 C Non poteſt de Iure cõmuni accuſare † de damno
dato niſi Dominus, adeo vt frater non poſſit accuſare
de damno dato in re communi, ex Statuto loquente
de Domino, quia illud debet intelligi propriè,
& quod commune eſt impropriè dicitur meum. *Bart.*
conſ. 90. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 2. Regulariter autem vide-
7 tur, quod ius accuſandi competat † cuicumque ad
quem vtilitas fructuum ſpectare poteſt, & ideo omnis
bonæ fidei poſſeſſor, necnon conductor, colonus,
& vſusfructuarius poſſunt accuſare vide *Carpan. ad*
cap. 364. *par.* 2. *num.* 10. *& ſeqq. & vide etiam cap.*
368. *num.* 10. *& ſeqq.* vbi de applicatione pœnæ. Mi-
8 nor debet accuſare † cum curatoris auctoritate. *Bar.*
d. conſ. 90. *num.* 3. *& ſeq. lib.* 2. quo verò ad pupillum,
quod poſſit tutor illius nomine accuſare, quicquid
ſentiat. *Bart. d. conſ.* 90. *num.* 4. eſt communis opinio,
vt *in apoſt. ad eum ibid.* ſequitur *Caualcan. de tut. &*
curat. num. 292.
9 D Comedens fructus in alieno prædio † non poteſt
accuſari. *l. qui occiderit* 30. *§. ſi quis alienum. & ibi*
Florian. ff. ad l. Aquil. Lanfr. deciſ. 97. & in comedente
vuas, ſi de eis nihil exportaſſet, quod non ligetur
Statuto, quia de iure Diuino hoc videtur permiſſum.
Deuteron. cap. 23. ibi *Ingreſſus vineam proximi tui*
comede vuas quantum tibi placuerit, foras autem ne aſ-
feras tecum, tradit *Plot. in l. ſi quando. num.* 814. *C.*
vnde vi. Sed hoc benè procedit in viatore, & in neceſſitate
conſtituto, vt per *Rip. in l. damnum. num.*
3. *ff. de dam. infect. & Surd. de alim. tit.* 8. *priu.* 39.
num. 8. qui tamen volunt, quod ſtante neceſſitate liceat
etiam aſportare, & in viatoribus non requirunt
neceſsitatem, & vide de vuis, ac ſpicis poſt terga metentium
collectis, ac equo quem itenerans retinuerit
ad paſcendum in agro alieno vltra. *Plot. d. loco. Garocc.
de locat. & cond. par. vlt. concluſ.* 20. *pag. mihi*
269. *& Carpan. ad cap.* 373 *num.* 7. *& ſeq. par.* 2.
10 E De huiuſmodi Statuto, quod † Caſtra, & Villa
teneantur pro damno dato, & quid circumſcripto
Statuto vide *Iaſ. in l. ſi quando. num.* 37. *& ſeqq. C.*
vnde vi. Carpan. ad cap. 375. *par.* 2. *Peregr. deciſ. Patau.*
133. *Surd. deciſ.* 340. *Farinacc. de delict. & pœn.*
quæſt. 24. *num.* 197. *& ſeqq.*
11 F Super hoc Statuto, quod non teneat † accuſatio
facta vltra numerum hic præfixum videtur reſpõdere.
Bal. conſ. 245. *lib.* 4.
12 G Elapſo termino præfixo à Statuto † non poteſt
fieri accuſatio etiam ſi de damno liqueret. *Bal. conſ.*
409. *lib.* 4. *Bonacoſs. in quæſt. crim. ver. cognoſcere.*
pag. 39. *Carpan. ad cap.* 368. *num.* 7. *par.* 2.
13 H De his, qui tenentur denunciare † ex officio vide
Carpan. ad cap. 368. *par.* 2. & quod teneantur denunciare
cum iuramento. *Fulu. Pacian. de Probat.*
lib. 1. *cap.* 47. *num.* 30. Non poſſunt conueniri de ca-
14 lumnia † ſi non probauerint. *Maſcard. de probat. lib.*
1. *concluſ.* 253. *num.* 35.
I Valet huiuſmodi Statutum, quod ſtetur iura-
15 mento damnum paſsi, † ſed debet deponere ſicut teſtis
per ſenſum corporeum congruentem eius dicto.
Bart. conſ. 82. *lib.* 2. *& ſeq. lib.* 2. Poteſt ſtante dicto
15 Statuto probari † quicquid incidenter tangit cauſam.
Menoch. de arbitr. lib. 1. *quæſt.* 45. *num.* 10. *Chartar.
deciſ. Ianuen.* 76. *num.* 5. Accuſatus tamen con-
16 trarium probare poſſet † *Garocc. de Iuram. deciſ.* 4.
quæſt. 9. *quæſt. princ. num.* 11. *fol.* 24. *Oſaſch. deciſ. Pedem.*
61. *num.* 8. maximè per inſpectionem loci, &
euidentiam rei. *Maſcard. de Probat. lib.* 1. *quæſt.* 8.
num. 6. & ad materiam vltra relatos in princ. vide
pro declarationibus *Farinacc. de delict. & pœn. quæſt.*
24. *num.* 215. *& ſeqq.*
17 K Accuſatio debet continere † quantitatem damni,
vt valeat. *Bart. conſ.* 103. *lib.* 2. De æſtimatione
18 plantæ fructiferæ † vide *Carpan. ad cap.* 366. *num.* 8.
& ſeq. par. 2. Aeſtimatio frumenti in herbis debet fie-
19 ri prout tunc † erat, nam multa contingere poſſunt
ante recollectam. *Bal. conſ.* 182. *num.* 4. *& ſeq. lib.* 1.
Menoch. de arbitr. caſ. 149. *num.* 21. *Cyriac. contr.*
forenſ. tom. 1. *contr.* 62. *num.* 32. *& vide Calà de modo
articul. & prob. §.* 2. *gloſ. vn. num.* 1068. Beſtiæ
20 minutæ † quæ dicantur. *Carpan. ad cap.* 364. *num.* 8.

Nec

21 L Nec de Iure communi licet depaſcere † agrum alienum. *Natt. conſ.* 550. *num.* 12. *in fin.* & domini animalium tenentur emendare damnum. *Dec. conſ.* 550. *num.* 2. quid ſi animal eſſet vagum præſertim ignaro domino. *Bonacoſs. in ver. De damno dato. verſ. Statuto cauetur. pag.* 55. *in princ.* an liberentur tradendo animalia pro noxa, quod ſic. *Plot. in l. ſi quando. num.* 875. *C. vnde vi. vide Carpan. ad cap.* 370. *num.* 18. *par.* 2. quid ſi non reperiatur dominus illorum, quod condemnentur ipſa animalia. *idem Carpan. num.* 19.

22 M De Patre, & Domino † quando teneantur ob delictum filij, & famuli ſtante Statuto vide *Plot. in d. l. ſi quando. num.* 876. *& ſeq. Farinacc. d. quæſt.* 24. *num.* 156. *& ſeqq.*

23 N Inſolidum † vide *Bonifac. de Vitalin. in rubr. de dam. dat. num.* 75. *&* 76.

24 O Quoad retentionem animalium, † quæ damnum dederunt an, & quando ſit permiſſa de iure communi vide *Surd. conſ.* 561. *num.* 18. *& ſeqq. lib.* 4. *& de alim. tit.* 1. *quæſt.* 70. *num.* 8. *& tit.* 8. *priu.* 62. *num.* 2. *&* 3. vbi quod poſſunt retineri donec inueniatur dominus, & donec ſatisfaciat de impenſa pro alimonia, non autem donec reficiatur damnum.

DEBITOR Creditor.

SVMMARIA.

Debitore non ſatisfaciente creditori fit executio mandati in princ.
Citatio quomodo fiat contra debitorem obligatum per inſtrumentum verſ. De modo.
Creditum non poteſt peti elapſis quindecim annis verſ. Elapſis.
Creditor petens debitum iam ſolutum incidit in pœnam verſ. Creditor.
Debitor negans inſtrumentum debiti incurrit pœnam verſ. Negans.
Debitor opponens exceptionem, & non probans punitur verſ. Opponens.
Debitori non poteſt dari licentia permanendi in aliquo loco Ciuitatis, & aliquando tenetur Communitas dicti loci verſ. Debitori non poteſt.
Nec concedi Saluuſconductus, ſeu Non grauetur ibid.
Soluere non poteſt debitor creditori ſui creditoris verſ. Soluere.
Dilatio ad ſoluendum quanta aſſignetur debitori in fin.

DEbitore non ſatisfaciente creditori de ſuo credito, & relaxato contra eum mandato fit executio, de qua dicam verſ. Executio. Et quia aliquando capitur Tenuta bonorum debitoris, vide de illa ver. Tenuta. & quo modo bona poſtea ſubhaſtentur vide ver. Subhaſtatio. Quando autem adiudicentur ipſi creditori, vide ſupra ver. Adiudicatio. fol. 6. De modo citandi debitorem vigore inſtrumenti, vel alterius ſcripturæ vim inſtrumenti habentis, vide Stat. rubr. 29. & §. quilibet. lib. 2. fol. 18. & dicam ver. Iudicium executiuum. Elapſis quindecim annis non poteſt peti creditum d. rubr. 29. §. volumus il 2. lib. 2. fol. 18. & dicam ver. Præſcriptio. Creditor petens debitum iam ſolutum incidit in pœnam Stat. rubr. 143. lib. 3. fol. 50. & dicam ver. Petens. Negans inſtrumentum debiti incurrit pœnam Stat. rubr. 141. lib. 3. fol. 49. & dicam etiam ver. Poſitiones. Opponens exceptiones, & non probans pariter incidit in pœnam d. rubr. 29. §. & opponens il 2. lib. 2. fol. 18. & dicam ver. Exceptio. Debitori non poteſt dari licentia permanendi in aliquo loco Comitatus ſine licentia ſui creditoris Stat. rubr. 43. lib. 2. fol. 24. Et ſi fuiſſet exbannitus pro aliquo debito, & habitaret in aliquo Caſtro, ſeu Villa Communitatis, proceditur contra Communitatem illam rubr. 66. lib. 2. fol. 34. & quòd non poſſint concedi Saluiconductus, ſeu Non grauetur, ſunt litteræ Sacræ Conſultæ ſub die 28. Februarij 1592. regiſtr. in Canc. Crim. fol. 279. in quibus autem locis Ciuitatis ſint tuti debitores, vide rubr. 155. lib. 4. fol. 46. & quibus diebus d. rubr. 29. §. & quilibet in fin. lib. 2. fol. 18. & dixi ſupra ver. Carcer. pag. 46. & dicam ver. Executio. Soluere non poteſt Debitor Creditori ſui Creditoris niſi facta intimatione Stat. d. rubr. 29. §. contra confeſſiones in fin. lib. 2. fol. 18. & dicam ver. Solutio. De debitoribus ſuſpectis de fuga vide ver. Suſpectus de fuga. De debitore fallito dicam ver. Decoctor. Ad ſoluendum aſſignantur debitori decem dies Stat. rubr. 3. verſ. ſi verò iurarent. lib. 2. pag. 3. col. 4. & dicam ver. Solutio.

Adnotationes.

De Credito habes pleniſſimum tractatum *Io: Dominici Gayti Neapolitani*, quem videbis.

DEBITOR Ciuitatis.

SVMMARIA.

Debitor Ciuitatis habetur pro forenſi, & non auditur in cauſis Ciuilibus in princ.
Extractus ad aliquod officium, ſi non ſoluerit ante principium non poteſt illud exercere ibid. vbi idem in filijs, & ceſſionarijs, & in adnot. num. 2.
Cogitur ad ſoluendum de facto verſ. Poteſt etiam. ſed vide adnot. num. 3.
Relaxari non poteſt captus niſi facta ſolutione, vel depoſito verſ. Non poteſt.
Nec poteſt recommendari pro alio debito ibid.
Pecuniæ poſſunt recipi ad cambium, vel ſub fœnore, ſi ſit moroſus in ſoluendo verſ. Si debitor.
Conſanguinei, & affines coguntur emere bona debitoris Ciuitatis

Ciuitatis ſi non inueniatur emptor verſ. Bona autem.
In ſubhaſtationibus bonorum debitoris Ciuitatis proceditur de facto ibid.
Capi poteſt debitor Ciuitatis domi, & vbique locorum, & pro quauis ſumma ibid. & vide adnot. num. 3.
Abſolui non poteſt debitor Ciuitatis à debito niſi certiorata Sacra Conſulta in fin.
Minoris obligatio ad fauorem Ciuitatis quod ſit nulla vbi deficiunt ſolemnitates Statuti num. 4.

DEbitor Ciuitatis habetur pro forenſi, eique
A denegatur audientia [A] in cauſis Ciuilibus,
& extractus de ſacculo ad aliquod officium, ſi
non ſoluerit ante principium, non poteſt illud
exercere, quod habet locum etiam in filijs Stat.
rubr. 343. lib. 1. fol. 94. vbi idem diſponitur in
ceſſionarijs, & ad idem vide rubr. 9. lib. 2. fol. 5.
& habetur Decretum ſub die vltima Octobris
1466. in 3. reg. fol. 13. & Bulla Clementis VIII.
ſuper Bon. Regim. in §. 16. Prohibemus inſuper.
B in Bullar. nou. tom. 3. conſtit. 10. pag. 8. [B] Po-
teſt etiam debitor Ciuitatis de facto ſine aliqua
citatione, & proceſſu cogi ad ſoluendum Statut.
rubr. 189. in princ. vol. 1. fol. 65. & d. Bulla §. 24.
Præcipuè verò. Dixi ver. Ciuitas Peruſiæ, & il-
C lius Bona ſupra pag. 63. verſ. tam ipſi. [C] Non
poteſt huiuſmodi debitor relaxari niſi facta ſo-
lutione, & ſi quantitas non eſſet liquida, debet
fieri depoſitum, & tunc relaxari, aliàs Officialis
tenetur de proprio Stat. rubr. 342. lib. 1. fol. 94.
vbi quod captus pro tali debito non poteſt ar-
reſtari, ſeu recommendari ad petitionem priua-
tæ perſonæ niſi haberet ius à Communi. Si de-
bitor eſſet moroſus in ſoluendo Ciuitati poſſunt
recipi pecuniæ ad cambium, & ſub fœnore ad
quod tenetur ille debitor Stat. rubr. 354. lib. 1.
fol. 97. & rubr. 482. d. lib. 1. fol. 113. Bona au-
tem capta in tenutam ſi non venderentur, vel
inueniretur quis nam vellet emere, poſſunt cogi
Conſanguinei, & Affines proximiores ad emen-
dum illa, prout in bonis confiſcatis, vt in alia
Bulla Clementis VIII. poſt ſupradictam. §. 2. Præ-
terea. & inhærendo dictæ Bullæ de Bon. Regim.
de Anno 1593. die 14. Decembris Reuerendiſſi-
mus D. Marſilius Landrianus tunc Peruſiæ Gu-
bernator, inſtante me Bartholomæo Giliano Ci-
uitatis Sindico, mandauit, quod in ſubhaſtatio-
nibus bonorum, & rerum Debitoris Ciuitatis
procederetur ſimpliciter, & de facto, non atten-
tis Iuris, & Statutorũ ſolemnitatibus, non obſtan-
tibus lapſu temporis, ſolitis Bannimentis, Cita-
tionibus &c. & quod huiuſmodi debitores poſ-
ſint capi Domi, & vbique locorum, & pro qua-
uis ſumma, rogato D. Sancte Paulino Notario.
Abſolui non poteſt huiuſmodi debitor à debito
cum Ciuitate, niſi prius certiorata Sacra Con-
ſulta, vt in Edicto aliàs publicato per Reueren-
diſſimum D. Schiaffinatum tunc Peruſiæ Guber-
natorem ſub die 30. Septembris 1592. vigore lit-
terarum Cardinalis Montis Alti datarum ſub die
22. Septembris dicti Anni. Vide ad materiam
ſupra ver. Ciuitas Peruſiæ, & illius Bona pag. 62.
& infra ver. Executio.

Adnotationes.

1 Cum Ciuitas habere videatur † priuilegia Fiſci ſtante Bulla ſuper Bon. Regim. conſequenter habebit priuilegia multa contra debitores, de quibus *Peregr. de Iur. Fiſc. lib. 6. tit.* 7. & vide eundem de venditionibus, & emptionibus *d. lib. 6. tit.* 4. & de Conductoribus, & emptoribus Gabbellarum *tit.* 5. & de Pignoribus, & hypothecis *tit. 6.*

[A] De audientia denegata dixi ſupra ver. Audientia pag. 28.

2 [B] Iure communi etiam cauetur, † quod debitor Ciuitatis non poſſit habere officium aliquod. *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 1. num.* 41. & reſpondit *Camill. Borell. conſ. 66. num.* 22.

3 [C] De debitore Ciuitatis, quod poſſit † carcerari abſque ſolemnitatibus, non autem abſque ſubſtantialibus iudiciorum nõ obſtante Bulla ſuper Bon. Regim. vide *Rot. deciſ.* 490. *num.* 5. *& ſeqq. par.* 1. *recent. per Farinacc.* vbi quod non potuit iurari ſuſpectus de fuga non docto præſertim de credito debitor Ciuitatis,
4 & in obligatione minoris † ad fauorem Ciuitatis pro nullitate ex defectu ſolemnitatum vide in *deciſ.* 153. *par.* 1. repetita *deciſ.* 218. *par. 2. inter eaſd.* & confirmata *deciſ.* 177. *d. par.* 1.

DECIMVM.

SVMMARIA.

Decimum quando ſoluatur nec ne in princ. & in Adnot. num. 1. & 3.
Reſpicitur in ſolutione decimi quid deductum ſit in libello non quid exigi poſſit num. 2.

DEcimum ſoluitur in Compromiſſis, vt ſupra ver. Compromiſſum cap. 9. pag. 86. Non poſſunt aliquod decimum exigere Capitanei Comitatus, vel eorum Vicarij Stat. rubr. 73. §. item volumus. lib. 2. fol. 36. Soluitur decimum in Tribunalibus Collegiorũ Mercantiæ, & Cambij ex Conſtitutionibus dictorum Collegiorum.

Adnotationes.

1 De hoc decimo litis ſoluendo † per temerè litigantem vide *tet. in auth. generaliter. §. & ſi conuictus. C. de Epiſc. & Cler. Rebuff. de Decim quæſt. 3. num.* 20.
2 & quod ſi Statuto caueatur, † quod de quantitate petita ſoluatur tantum pro libra, non reſpiciatur quantum exigi poſſit, ſed quantum ſit deductum in libello. *Bart. in l. offerendis* 35. *num. 2. verſ. hoc etiam facit. & ibi Caſtr. num. 3. C. de appellat.* & ad materiam

huiuſmodi

3 huiuſmodi Statuti † vide *Aym. conſ.* 231. *& Bertachin. de Gabell. tit. de Gabell. Iud. vel lit. pag. mihi* 48. *Io: Petrut. de Montiſper. conſ.* 16.

DECOCTOR.

SVMMARIA.

Mercator ſi decoxerit, eius libri conſignantur certis Iudicibus, quibus datur liberum arbitrium procedendi in princ.
Dolus præſumitur in decoctore verſ. Dolus. & Adnot. num. 4.
Creditores decoctoris concurrunt abſque prælatione, nec habetur ratio interuſuriorum verſ. Creditor.
Ciues tamen præferuntur forenſibus ibid.
Vxoribus aſſignantur bona iuxta veram æſtimationem verſ. Vxoribus.
Apodixas de credito non verò oſtendentes puniuntur verſ. Puniuntur.
Cauſæ ſuper ceſſionibus debent expediri intra tres menſes verſ. Cauſæ.
Ad ceſſionem bonorum qui nō admittantur ibid. in fin.
Non admittuntur Mercatores Adnot. num. 6.
Curator dandus eſt bonis decoctoris, & à quo Iudice Adnot. num. 1.
Decoctores non poſſunt agere ſed eorum creditores n. 2.
Decoctio eſt probanda, & quis dicatur decoctor n. 3.

SI quis Mercator decoxerit ſtatim eius libri debent conſignari Dominis Conſulibus, aut Dominis Auditoribus Cambij, aut D. Camerario illius Artis, quam ipſe exercebat, & dictis Iudicibus datur liberum arbitrium procedendi contra prædictos, aut ſuſpectos Stat. rubr. 74. in princ. lib. 2. fol. 36. Dolus præſumitur in decoctore, & non reſpondente creditoribus ſuis, niſi euidenter appareat de caſu fortuito d. rubr. 74.
A §. inſuper. A Creditores hypothecam habentes etiam cum inſtrumento non præferuntur non habentibus d. rubr. 74. §. 1. in fin. pag. 37. nec ha-
B betur ratio de interuſurijs ibidem §. penult. B Ciues tamen in bonis, quæ reperirentur in Ciuitate, vel diſtrictu Peruſiæ præferuntur creditoribus forenſibus, ſiue habeant hypothecam, ſiue non d. rubr. 74. in fin. pag. 37. & dicam infra ver. Forenſis. Puniuntur, qui oſtendunt apodixas de credito non vero d. rubr. 74. §. & quia. Vxoribus aſſignantur tot bona iuxta veram æſtimationem d. loco. §. Verum etiam. & dicam ver. Vxor. Cauſæ, quæ ab huiuſmodi debitoribus inſtituuntur ſuper ceſſione bonorum, debent expediri intra tres menſes ex Bulla Clementis VII. in Bullar. nou. tom. 1. conſtit. 16. pag. 584. quæ licet ex illius verbis videatur localis pro Vrbe, tamen fuit extenſa ad hanc Ciuitatem per Cardinalem Pinellum Legatum, vt in Comit. rubr. 22. pag. 39. vbi quod non admittuntur ad huiuſmodi beneficium luſores, & alij ſimiles, vt in Bulla Pij V. in Bullar. nou. tom. 2. conſt. 113. pag. 317. vbi etiam de delatione Pilei viridis, de quo dixi
C etiam ſupra ver. Ceſſio. pag. 58. C

Adnotationes.

De iſtis perſonis vide *Benuenut. Stracc. in tract. de Mercat. tit. de Conturbat. ſeu Decoct. pag. mihi* 173. *& Caball. reſol. crim. caſ.* 99. *n.* 82. *& ſeqq. & latius caſ.* 105.
1 vbi de Statuto Florentino. De Curatore † dando bonis iſtorum, & per quem Iudicem vide *Gayll. obſeruat.* 130. *n.* 12. *& ſeqq lib.* 2. Denegatur iſtis Decoctoribus
2 actio, quæ tranſit † in creditores. *Rota in calce deciſ.* 69. *n.* 14. vbi fuit dictum non conſtare de tali decoctione,
3 quæ eſt probanda, † *vt per Rota Ianuen. deciſ.* 168. *n.* 15. *cir. princ.* quam ſequitur *Rota apud Caualer. deciſ.* 653. *num.* 4. vbi agitur an Decoctor poſſit conueniri ante diem, & dicitur ille, qui latitat non comparet, & foro cedit. *Surd. conſ.* 528. *num.* 38. *lib.* 4.
4 A An præſumatur dolus † in Decoctore de Iure communi, & præſumi dicunt *Stracc. d. tit. de Decoct. par.* 3. *num.* 19. *& ſeq. & Rota Ianuen. deciſ.* 17. *num.* 14. ſed vide *Seraph. deciſ.* 1475 *num.* 1.
5 B De concurſu † creditorum ad bona Decoctoris vide *Coſt. de Rat. Ratæ quæſt.* 74.
6 C Mercatores Decoctores † non poſſe bonis cedere ſcribit poſt alios *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 408. *num.* 100.

DECRETVM.

SVMMARIA.

Decreta Superiorum quomodo ſcribantur in princ.
Non publicantur per Præcones regulariter in fin.
Decretum dicitur lex Adnot. num. 2.
Lex non requirit ſcripturam ad ſui eſſentiam ibid. 1

QVod numquàm in hac Ciuitate Peruſiæ fuerit obſeruatum, nec de præſenti obſeruetur, quod Decreta, quæ in dies fiunt per Legatos, Vicelegatos, ſeu Gubernatores pro tempore, deſcribantur in libro, ſeu libris particularibus, qui vocetur, vel vocentur liber, vel libri Decretorum, ſed quod dicta Decreta vel pro vtilitate publica, vel ex alia cauſa, etiam quod eſſent perpetua, & in vim legis fieri contigerint, rogentur per Notarium Actuarium Curiæ, & regulariter per Notarium eorum Audientiæ pro tempore, nec talia Decreta publicentur per Tubicinas, & Præcones in Plateis Ciuitatis, vt fiunt Edicta, & Banna, niſi ſpecialiter ita per Præcones publicari fuerit mandatum eſt fides Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 21. Auguſti 1615.

Adnotationes.

De Decreto agit *Simoncell. in tract. de Decretis &c.* vbi in præfat. num. 28. firmat quod non eſt neceſſarium

1 rium, quod in ſcriptis † proferatur, licet aliud reperiatur diſpoſitum in ſententia diffinitiua. Et quia De-
2 cretum cenſetur lex † *tot. tit. C. de Decret. Decur. Menoch. conſ.* 340. *num.* 28. lex autem Canonica, vel Ciuilis de eius eſſentia non requirit ſcripturam, vt dixit *Rota in Montis Faliſci Fideicommiſſi* 15. *Decembris* 1616. *coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano*.

DEPOSITARIA Pignorum.

SVMMARIA.

Depoſitaria Pignorum criminalium eſt annexa cum illa Pignorum ciuilium in princ.
Capitula, & Taxæ ſuper appaltu Depoſitariæ Pignorum verſ. Capitula.
Depoſitarij Pignorum fidei ſtatur in Adnot. num. 1.
Depoſitarius Pignorum ſi ſtatim non reſtituit poteſt carcerari num. 2.

DEpoſitariam Pignorum criminalium aliàs annexam Depoſitariæ Pignorum ciuilium per Reuerendiſſimum Maluaſiam, confirmauit Card. Camerar. ſub die 1. Iulij 1593. in 2. regiſt. Canc. Comm. fol. 182. Capitula, & Taxæ ſuper appaltu huius Depoſitariæ habes impreſſa in folio magno de Anno 1621. apud Marcum Naccarinum tunc in hac Ciuitate Impreſſorem Cameralem, & vide in Comitin. par. 1. rubr. 32. cap. 12. pag. 68.

Adnotationes.

De huiuſmodi Depoſitario, ſeu Cuſtode eſt Statutum Mediolani, vt *apud Carpan. par.* 2. *cap.* 197. De-
1 tulit † eius fidei Rota in *Peruſina Pecuniaria* 10. *Aprilis* 1630. *coram R. P. D. Veroſpio*, quæ eſt in calce,
2 *deciſ.* 125. *num.* 6. Iſte Depoſitarius Pignorum † Iudicialium executionum ſi ſtatim non reſtituit, carcerari poteſt ad circuitus euitandos. *Carocc. in tract. de Depoſit. par.* 2. *quæſt.* 118. *pag.* 128.

DIFFAMATIO.

SVMMARIA.

Diffamationis iudicium Reo prohibetur ex Statut. in princ.
Sed non obſeruatur ibid.
Diffamans, ſeu infamans de delicto etiam extraiudicialiter punitur verſ. De diffamatione.

DIffamationis iudicium Reo prohibetur, etiam ſi peteret cauſam compromitti, ſub pœna impoſita Iudici non reicienti petitionem, & nullitatis actorum Stat. rubr. 49. lib. 2. pag. 26. col. 4. Sed habes in contrarium fidem Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 22. Maij 1607. quod numquàm Statutum prædictum fuit obſeruatum, nec de eo habita conſideratio reſpectu cauſarum introductarum ſuper iactationibus, & moleſtationibus ad inſtar. l. diffamari.
A C. de Ingen. & manum. A De diffamatione, ſeu infamatione in criminalibus dixi ver. Accuſatio. verſ. De non proſequente. Adde modo, quod licet diffamans aliquem extra iudicium, probata dicta diffamatione per tres teſtes, qui fuerint præſentes dictæ diffamationi, puniatur pœna ducentarum librarum denariorum Stat. rubr. 8. in fin. lib. 3. fol. 6. attamen pœna fuit redacta ad vigintiquinque librarum denariorum rubr. 573. lib. 1. pag. 126. repetita lib. 4. rubr. 152. pag. 46. vbi etiam diſponitur, quod de hoc poſſit fieri concordia, & habita concordia ſoluuntur quinque libræ denariorum pro gabella dictę concor-
B diæ. B

Adnotationes.

A Ad materiam *l. diffamari. C. de Ingen. & manum.* vide *Contard.* in Comment. ad illam cum addit. *Paul. Granut. & Mart. vot.* 95. & nouiſſimè *Mauſon. de cauſ. execut. lib.* 1. *ampliat.* 40. & vide etiam, quæ ſuper Stat. Mediol. ſcribit *Carpan. cap.* 46.

B Ad huiuſmodi Statutum vide *Bonacoſs. in quæſt. crim. par.* 1. *verſ. Diffamare. pag.* 65. vbi quod diffamare non dicitur, qui ſtat in verbis generalibus, ſed qui deſcendit ad ſpecies delictorum.

DILATIO.

SVMMARIA.

Ferijs durantibus dilationes non currunt, ſed remanent in eodem ſtatu in princ.
Et dilatio quæ incidit in tempus feriarum reſtituitur verſ. Si dilatio.
Dilationes ſunt continuæ, niſi feriæ abſorbeant maiorem partem dilationis ibid. & in Adnot. num. 2. *& ſeqq.*
Dilationes incipere debent in die Iuridica, & in die non feriata finiri verſ. Immo quod. vbi quod vna dies feriata intermedia pro Iuridica reputatur ſecus ſi ſint plures.
Dilationes non currunt facto compromiſſo verſ. Non currunt.
Dilationes quot aſſignentur, & quot dierum verſ. Dilationes autem.
Dilationes ope reſtitutionis in integrum, quæ aſſignentur verſ. Dilationes ad probandum.
Dilationes ſunt communes vtrique parti verſ. Sunt. & in Adnot. num. 8.
Statutum mandans aſſignari certas dilationes in cauſis intelligitur parte petente Adnot. num. 7.

FErijs durantibus dilationes non currunt, ſed remanent in eodem ſtatu, in quo erant ante

initium feriarum Stat. rubr. 81. §. & quod dilationes. lib. 1. fol. 37. col. 3. & poſt rubr. 24. in rubr. de ferijs. §. declarantes. lib. 2. pag. 13. col. 4. & rubr. 61. §. & quod dilationes. lib. 3. fol. 29. col. 1. Si dilatio incideret in totum, vel in partem in tempus feriarum reſtituitur de ſequentibus diebus non feriatis d. rubr. de ferijs. §. declarantes in fin. & in Decretis Card. Criſpi Legati editis de Anno 1547. & Mēſe Aprilis vbi in verſ. in ſecunda autem, diſponitur, quod dilationes ſint continuæ, niſi feriæ abſorberent maiorem partem dilationis. Immo quod dilationes omnes incipere debeant in die iuridica, ac in die non feriata finiri cauetur in Conſt. Comit. par. 1. rubr. 4. in fin. pag. 9. vbi quod dies ſola feriata intermedia pro iuridica reputatur, ſecus ſi fuerint duæ, vel plures dies, & de hoc eſt fides etiam Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 24. Iulij 1626. ſub his verbis. Termini probatorij incipiunt, & terminant in die iuridica, & dies feriati continui intermedij duo, vel plures non faciunt numerum, nec computantur, ſed demun-
A tur. A Non currunt dilationes facto compromiſſo inter partes Stat. rubr. 2. §. ſi verò tempus.
B lib. 2. fol. 3. col. 1. B Dilationes autem quot ſint, & quot dierum vide Stat. d. rubr. 2. ver. ſi verò lib. 2. fol. 2. col. 4. & dicta Decreta Card. Criſpi licet reſpectu quantitatis dierum numquam viderim illa obſeruari: obſeruatur enim quod dentur tres dilationes, & prima eſt dierum octo, ſecunda ſex, tertia quatuor dierum, vt in Comit. d. rubr. 4. in princ. & in Capit. & Conſtit. Rotæ cap. 7. verſ. in cauſis, vbi quod in cauſis non excedentibus florenos vigintiquinque aſſignantur pauciores dies. Dilationes ad probandum ope reſtitutionis in integrum perſonis priuilegiatis aſſignantur duæ tantum, altera ante publicationem proceſſus, altera poſt arbitrio Iudicis, quo ad numerum dierum, eſt fides Collegij mei ſub die 8. Nouembris 1577. Vigore autem dictorum Decretorum Cardinalis Criſpi dilatio non poteſt concedi niſi ſemel, & Iudex poteſt minuere non autem augere dilationes, vt in dictis Decretis
C verſ. poſſit. C Defluxis dilationibus aliquando poſſunt examinari teſtes, vt dicam ver. Teſtis. Sunt dilationes communes tam actori, quam reo, vt in dictis Conſt. Cardinalis Criſpi, & in Comit. d. rubr. 4. poſt princ. vbi diſponitur, quod aſſignetur reo alia dilatio non communis quando
D actor nihil fecit in primis duabus dilationibus. D Vide aliqua ver. Probatio.

Adnotationes.

1 De dilationibus † eſt Tract. *Lanfranci de Ariadno inter tract. impreſſos ſub ſigno Aquilonis tom. 3. par. 2. pag. 102.* & aliqua ſcribunt *Marant. de ord. Iudic. par. 6. act. 3. tit. de dilat. pag. 385. & Boccac. de litteris Remiſſor. cap. 7.*

2 A Idem videtur de iure communi, † quia licet dies aſſignati ad probandum, intelligantur de currentibus, non autem vtilibus tantum. *l. ſiue pars in fin. C. de di-*
3 *lat. Marant. d. tit. de dilat. num.* 18. niſi † aliter Statuto caueatur *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 24. num.* 20 tamen quando dies feriati in termino cōpræhenſi
4 maiorem † partem termini abſorbent tunc non veniunt in termino computandi. *Marant. d. loco num. 18. ad medium. verſ. quod tamen intellige. Grauat. ad Veſtr. in Praxi lib. 5. cap. 4. num. 7. verſ. ſed in hoc.* quos ſecuta fuit *Rota in Peruſina Dotis 17. Maij 1632. coram R. P. D. Dunozet circa fin.* vbi fuit etiam dictum ceſſare omnem difficultatem ex atteſtatione Curia-
5 lium fori Peruſini, † quod in præfixione terminorum computantur dies vtiles non autem feriati in honorem Dei, & Sanctorum, quam atteſtationem licet extraiudicialem ſufficere dixit, ex quo agitur de probando ſtylo in his, quæ reſpiciunt ordinatoria.

6 B De iure communi † idem ſeruatur. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 49. num. 8.*

C Vide ad materiam *Menoch. de Arbitr. caſ. 52.* Sta-
7 tutum † mandans, aſſignari certas dilationes in cauſis, intelligitur parte petente. *Chartar. deciſ. Ianuen. 22. num. 5.*

8 D Hoc idem diſponitur † de iure communi. *l. petendæ. & ibi Bald. C. temp. in integ. reſt. Marant. vbi ſup. num. 18. vide Veſtr. d. lib. 5. cap. 4. num. 4. & ſeqq. & ibi Grauat. num. 6.*

DIRECTORES.

SVMMARIA.

Directorum electio ad quos ſpectet, & de illorum officio.

DE Directorum electione, & officio vide Stat. lib. 1. rubr. 7. pag. 5. & ſeqq. & quoad grauamina Officialium, præſertim in executionibus, de quibus etiam ipſi cognoſcunt, vide Stat. rubr. 13. in addit. in fin. lib. 1. fol. 12.

Adnotationes.

Quia iſti ſunt Iudices, præſertim ſuper grauaminibus illatis à Vicarijs, & Poteſtatibus Comitatus, vide ver. Vicarij, ac etiam ſuper grauaminibus illatis à Gabbellarijs vide ver. Gabbella.

DISCVSSIO.

SVMMARIA.

Diſcuſſionum cauſæ intra tres menſes debent expediri, ex Bulla Pontificia, & ex Decreto Legati in princ. Sed non ſeruatur verſ. Verum.

Creditoribus habentibus credita liquida, conſignantur bona debitoris cum cautione verſ. Et interim. & in Adnot.

Adnot. num. 4.

Diſcuſſio eſt neceſſaria, vt poſſit cognoſci prioritas, & potioritas creditorum Adnot num. 2.

Separatio bonorum hæreditariorum à bonis hæredis quando fiat num. 3.

CAuſæ diſcuſſionum inter creditores, & hæredes defuncti, ſeu alterius debitoris, de cuius bonis inter ipſos creditores agitur, intra tres menſes quo ad præſentes, quo ad abſentes verò citra montes intra ſex menſes, vltra autem intra nouem expediantur, & nullo modo, niſi ex magna cauſa, & per Signaturam Gratiæ inſtantia prædicta prorogetur; ita diſponit Pius IV. in Bullar. nou. tom. 2. conſt. 59. pag. 85. §. 11. Et interim Iudices coram quibus cauſas huiuſmodi diſcuſſionis pendere contigerit, bona ipſius debitoris defuncti, vel decoctoris debitoris, creditoribus habentibus credita eorum liquida, interim recepta idonea cautione de reſtituendo habentibus priora, & potiora, & contribuendo habentibus æqualia iura, conſignari mandent, &
A faciant ibidem §. 13. A & licet huiuſmodi Bulla ſit localis pro Vrbe, attamen hæc omnia etiam habentur in Decreto Card. Pinelli Legati, de quo in Comit. Conſt. par. 1. rubr. 21. verſ. & cauſæ diſcuſſionis. pag. 38. Verum quod hæc Conſtitutio, ſeu Decretum dum mandat, quod diſcuſſionum hæreditatum cauſæ debeant terminari intra tres menſes numquam ferit executioni demandatum, & vſu receptum in hac Ciuitate, & eius Tribunalibus, eſt fides Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 9. Decemb. 1608. & quod dictum Decretum in materia diſcuſſionis, aditionis, Inuentarij conficiendi, & aſſignationis faciendæ creditoribus intra bimeſtre tempus numquam fuerit vſu receptum, ſed totum contrarium in dictis caſibus, & capitibus obſeruatum, non obſtante oppoſitione in contradictorio, dixerunt Domini Cauſidici in alia fide ſub die 19. Septembris 1615.

Adnotationes.

1 De Iudicio † ſuper diſcuſſione inter creditores vide *Saluſtium in praxi iudic. lib. 3. cap. 16.* & eſt neceſ-
2 ſaria diſcuſſio, † vt poſſit, cognoſci prioritas, & potioritas creditorum. *Ludouiſ. deciſ. 347. num. 13.* &
3 quo ad ſeparationem † bonorum hæreditariorum à bonis hæredis vide *ff. & C. de ſeparat. Seraph. deciſ.* 430. *Caualer. deciſ. 41. & deciſ.* 112. & reſpectu legitimæ debitæ filio hæredi vide *Ludouiſ. deciſ.* 134 *num.* 2. *& Caualer. deciſ.* 341. *num.* 3.

4 A Idem quo ad cautionem † vide de iure communi *tex. in l. procuratoris. 5. §. fin. ff. de tribut. act.*

DIVISIO.

SVMMARIA.

Diuiſionum Iudices qui ſunt, & quomodo procedant.

DE & ſuper omnibus diuiſionibus, & cauſis diuiſionum quorumcumque bonorum ſtabilium, & quarumcumque rerum communium, ſeu communiter poſſeſſarum, ſeu detentarum, ſunt Iudices tres illi V. I. Doctores, qui quolibet ſemeſtre ex Collegiatis extrahuntur ex generali ſacculo Officiorum, & publicantur, & iſti cogunt partes ad eligendum homines, & in eorum diſcordia ipſi faciunt diuiſionem Stat. lib. 2. rubr. 19. in princ. fol. 8. col. 4. & dicam de iſtis ver. Iudices Communis.

Adnotationes.

Ad materiam diuiſionis vide *Carocc. deciſ. 135.* & latius *Hect. Felic. de ſociet. cap. 39. & 40. & Fontanell. de Pact. nupt. clauſ. 4. gloſ. 9. par. 2.*

DOCTORES.

SVMMARIA.

Artifices quidam non poſſunt exercere eorum Artem propè ſcholas Doctorum, Palatium Iuſtitiæ, domos Doctorum legentium, & Sapientias in princ. & in Adnot. num. 2.

Doctores venientes ad legendum, & Scholares non poſſunt arreſtari pro Repræſalijs verſ. Doctores venientes.

Et de Doctoribus generaliter quod non poſſint carcerari pro debito ibid. & in Adnot. num. 3.

Immunes ſunt dicti Doctores, & Scholares à Gabbellis, & Pedagijs verſ. Nec tenentur. & in Adnot. num. 5.

Et pro Ciuibus habentur ibid & in Adnot. num. 4.

Immunes ſunt Doctores à cuſtodia Portarum etiam tempore Peſtis in Adnot. num. 5. vbi etiam de alijs muneribus perſonalibus.

In præcedentia non attenditur dignitas Militis, vel Comitis verſ. Quoad præcedentiam.

Licentiatus prius an præferatur Doctorato poſtea Adnot. num. 6.

Creatio Doctorum non poteſt fieri niſi à Collegio verſ. Doctorum.

Quot Doctores requirantur in creatione Adnot. n. 7.

Collegiati Doctores fuerunt creati Milites equeſtres, & habent facultatem creandi Notarios, & legitimandi Baſtardos verſ. Collegiati.

Præſidentes Collegij ſunt Iudices Appellationum verſ. Ad Dominos Præſidentes.

Doctores poſſunt cogi ad ſuſcipiẽdam defenſionem Communis verſ. Poſſunt Doctores.

Et tenentur de malo cõſilio etiam Minores, & filij familias ibid.

Offendentes Doctores grauiori pœna puniuntur in fin. & vide Adnot. num. 9.
De cooptandis in Collegium vide Adnot. num. 8.

ARtifices quidam non poſſunt conducere aliquam domum propè Scholas Doctorum tam Vtriuſque Iuris, quam Medicinæ, vel propè Palatium iuſtitię intra quinquaginta paſſus ſub certa pœna Stat. lib. 4. rubr. 15. pag. 7. col. 4. & ibi in addit. cauetur quod tales Artifices dictas eorum artes quoquomodo exercere non poſſint propè domum alicuius Doctoris Iuris, ſeu Medicinæ in Studio Peruſino actu legentis, & minus propè Collegia Studioſorum, quæ apud nos Sapientiæ dicuntur, niſi diſtarent ad minus per ſpacium ſeptem, vel octo domorum intermediarum ſub pœna, & quod nihilominus A aliter exercentes de dictis locis expelli debeāt. [A] Doctores venientes ad legendum, & Scholares non poſſunt arreſtari pro Repræſalijs, & aliàs, vt in Stat. rubr. 176. lib. 1. fol. 59. & generaliter de Doctoribus quod non poſſint carcerari pro debito ciuili, cauetur in Comit. Conſt. rubr. 32. B cap. 5. pag. 56. [B] Nec tenentur dicti Doctores, & Scholares ſoluere Gabbellas, & Pedagia Stat. rubr. 55. lib. 4. pag. 16. & rubr. 211. §. item ſtatuimus, quod Doctores. lib. 1. pag. 71. vbi etiam quod habentur pro Ciuibus, de quo etiam quoad famulos vide rubr. 120. §. & prædicta. lib. 3. C fol. 43. [C] Quoad præcedentiam inter Doctores, quod non ſit habenda ratio officij Militis, vel Comitis, diſponit Innocentius VIII. in eius Bulla ſub die 2. Aprilis 1487. in 4. regiſt. Canc. Comm. D fol. 66. [D] Doctorum creatio prohibita eſt priuatis in Ciuitate Peruſiæ, & tantum conceditur Collegio Alexander VI. in eius Breui ſub die 26. E Aprilis 1493. in 4. regiſt. pag. 107. [E] Collegiati Doctores fuerunt creati Milites equeſtres iuſſu Pauli III. a Card. Legato, & fuit eiſdem conceſſa facultas creandi Notarios, & legitimandi Baſtardos, vt in Priuilegio ſub die 1. Aprilis 1537. in 6. regiſt. fol. 54. & 55. & eſt confirmatio Cle- F mentis VIII. ſub die 20. Iulij 1593. [F] Ad Dominos Præſidentes Collegij datur appellatio à ſententijs Vicelegatorum, Gubernatorum, vel eorum Commiſſariorum, in cauſis vſque ad ſummam ducatorū centum Stat. in rubr. poſt proem. lib. 4. & dixi ver. Appellatio. cap. 2. verſ. Præſidentes. Poſſunt Doctores cogi à Dominis Prioribus ad ſuſcipiendam defenſionem cauſarum Communis Stat. rubr. 44. cir. med. lib. 2. fol. 24. & dantes malum conſilium tenentur ad damna, & intereſſe, etiam ſi eſſent minores viginti, vel filij familias Stat. rubr. 75. lib. 1. fol. 33. Offendentes Doctores grauiori pœna puniuntur in G Bannim. gener. de ordine Sanctiſſimi num. 56. [G] Vide aliqua ver. Gymnaſium, & ver. Scholares.

Adnotationes.

1 De Priuilegijs Doctorum † vide *Petr. Lenauder. int. tract. ſub ſigno Aquilonis tom. 18. pag. 3.* De præcedentia Doctorum, & Militum vide tractatus *Chriſtophor. Lanfr. d. loco pag. 21. & Signor. de Homod. pag. 23.* & de Doctoribus vide aliqua apud *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 414. & Ben. de priuil. Iuriſconſ.*

2 A De Iure communi quando poſſint, † & à quibus expelli huiuſmodi Artifices, qui artem exercere nequeunt abſque ſtrepitu vide *Menoch. de arbitr. caſ. 237. Carpan. ad dict. Stat. cap. 379. num. 179. par. 2. & Honded. conſ. 81. lib. 1.*

3 B Non poſſe carcerari † pro debito Doctores, attento iure communi, dicunt *Matthesil. ſing. 59. Menoch. de arbitr. lib. 1. quæſt. 88. num. 7. & Mauſon. de cauſ. execut. lib. 1. limit. 9.*

4 C Intellige quod habeantur † pro Ciuibus qooad ſibi vtilia, & non quoad damnoſa. *Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 29. num. 11. & ibi Add.* Sunt ex-
5 empti Doctores legum à cuſtodia Portarum † tempore Peſtis, aut alio tempore. *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 351. num. 1.* necnon ab omnibus oneribus perſonalibus, *vt per eum num. 2.* & vide *per tot.* vbi de alijs profeſſoribus.

6 D De præcedentia † inter Licentiatum prius, & Doctoratum poſtea ad fauorem Doctoris vide *Odd. conſ. 14.*

7 E Quod in Ciuitate Peruſina † ſufficiant quatuor Doctores ad doctorandum, ex Priuilegio Summi Pontificis, ſcribit *Bart. in l. Magiſtros num. 2. C. de Profeſſ. & Medic. lib. 10.* referunt *Fulu. Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 4. num. 105. & Corat. de comm. opin. lib. 1. tit. 3. num. 25.*

8 F De cooptandis in Collegium, † & Statutis, ſeu Conſtitutionibus ſuper illis vide *Carpan. ad Stat Mediol. cap. 354. & cap 414. & ſeqq.* & quæ ſcripſit *Menoch. conſ. 648. & 677. lib. 7. & conſ. 729. lib. 8.*

9 G Statutum ſi puniat iniuria † afficientem Doctorem intelligitur, vbi offenſa ipſi fuit facta tãquam Doctori. *Menoch. conſ. 403. num. 5. lib. 5.*

DOMVS.

SVMMARIA.

Domus communis ſi fuerit diuiſa quid faciendum ſi alter vult facere clauſuram in princ.
Domus non poſſunt deſtrui, aut diſcooperiri occaſione debiti verſ. Domus.
Executoribus aperiri debet domus in fin.
Domus quid ſit in Adnot. num. 1.
Caſalenum quid ſit num. 2.
Domus ſi ſit diuerſorum dominorum, habens partem ſuperiorem debet reficere tectum num. 3.

SI domus communis fuiſſet diuiſa, & aliquis vellet facere murum pro clauſura ſuæ partis, quid faciendum Stat. rubr. 58. §. item ſtatuimus. lib. 2. pag. 30. col. 3. Domus Caſtrorum, & Villarum Ciuitatis non poſſunt deſtrui, nec diſcooperiri occaſione alicuius debiti Statut. lib. 4.

rubr.

rubr. 71. pag. 20. col. 4. & dicam ver. Executio. Debet aperiri Executoribus perquirentibus, ludentes, & debitores ſuſpectos de fuga rubr. 46. d. lib. 4. pag. 14. De domo, aut alia re ruinoſa dico ver. Ruinoſus.

Adnotationes.

1 Domus quid ſit, † & alia ad materiam vide apud *Carpan. ad Stat. Mediol cap. 434. num. 27. & ſeqq.*
2 Caſalenum quod ſit † domus diruta, & deſtructa. *Borell. conſ. 1. num. 75. & ſeq.* Si domus ſit diuerſorum
3 dominorum, † & vnus habeat partem ſuperiorem, alter inferiorem, ille, qui habet ſuperiorem partem, tenetur ad refectionem tecti, ne deſcendat aqua ad partem inferiorem. *Cepoll. de ſeruit. vrb. præd. cap. 41. num. 7.* de hoc, & alijs ad materiam huius caſus vide *Carpan. ad cap. 347. par. 2.*

DONATIO.

SVMMARIA.

Donatio, ſeu ceſſio titulo lucratiuo, vt valeat, requirit rogitum Notarij Matriculati in Ciuitate, ſeu Plebani, aut Presbyteri in Comitatu in princ.

Necnon præſentiam quinque teſtium ibid. & Adnot. num. 1. & ſeqq. Et inſinuatio verſ. Eſt neceſſaria.

Regiſtrari debent donationes, & alij contractus lucratiui apud Cancellarium, & Archiuiſtam ex Decreto Anni 1621. verſ. Donationes.

Tenor Decreti prædicti, & Confirmationis Pontificiæ verſ. Gregorius.

Donatio eſt nulla non ſeruata forma Statuti Adnotat. num. 3.

NVlla donatio, ſeu ceſſio titulo lucratiuo inreuocabiliter inter viuos, & causa mortis valet ſine rogatione publici Notarij Ciuitatis Peruſiæ, & matriculati in Matricula Collegij Notariorum, & ſine præſentia ad minus quinque teſtium, nec ſimiliter fieri poteſt in Comitatu ſine præſentia quinque teſtium, & rogitu Notarij Matriculati, vel loco ipſius abſque Plebano, ſeu Presbytero loci magis proximi Stat. rubr. 205. lib. 3. pag. 61. col. 4. quod reperitur etiam approbatum in Decreto facto de Anno 1621. & confirmato à Gregorio XV. in Breui, de quo infra, verſ. volumus etiam. Eſt neceſſaria inſinuatio, vt valeant donationes Stat. rubr. 42. lib. 2. col. 3. & dicam in ver. Inſinuatio. Donationes, & alij contractus lucratiui debēt regiſtrari apud Cancellarium Ciuitatis, & apud Archiuiſtam intra certum tempus, alias non præiudicant, vt in Decreto facto de Anno 1621. & confirmato de Anno 1622. à Gregorio XV. vt in eius Breui, cum inſertione dicti Decreti, cuius tenor eſt ſequens.

GREGORIVS PAPA XV. Ad perpetuam rei memoriam. Ex iniuncto Nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officio his, quæ pro Chriſti fidelium quorumlibet, præſertim ditioni noſtræ temporali ſubiectorum commodo, & indemnitate prouide facta fuiſſe dicuntur, vt firma perpetuo, & illibata perſiſtant, libenter cum à Nobis petitur, Apoſtolicæ firmitatis robur adijcimus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Sanè nomine Dilectorum Filiorum Communitatis, & Hominum Ciuitatis noſtræ Peruſinæ Nobis nuper expoſitum fuit, quod ipſi ad obuiandum damnis, quæ dictæ Ciuitatis, illiuſque Territorij Ciues, & incolæ, ex donationibus, & alijs contractibus lucratiuis ſecretò hactenus factis recipiebant Decretum fecerunt tenoris ſubſequentis, videlicet. In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini M.DC.XXI. Indictione quarta, tempore Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri D. Gregorij Diuina prouidentia Papæ XV. die verò Veneris III. Menſis Decembris. Conſilio Illuſtriſſimorum Dominorum Decemuirorum, Perilluſtrium Dominorum Conſulum Collegij Mercantiæ, Auditorum Cambij, & Camerariorum cœterarumque Artium Illuſtriſſimæ Ciuitatis Peruſiæ publico, generalique de mandato dictorum Illuſtriſſimorum Dominorum Priorum heri ſono Tubarum, voceque Præconis, hodie verò ad ſonum Campanæ, vt moris eſt, legitimè in Aula Conſilij ſolita, cum præſentia, & aſſiſtentia Illuſtris, & Excellentis Viri D. Ioannis Franciſci Tuſchi I. V. D. Cæſenatenſis, Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Proſperi Caffarelli Romani Peruſiæ, Prouinciæque Vmbriæ Gubernatoris ad Ciuilia Locumtenentis, conuocato, & congregato. In quo quidem Conſilio interfuerunt prædicti Illuſtriſſimi Domini Decemuiri numero decem, Domini Conſules, Auditores, & Camerarij numero XLI. totum, atque integrum, publicum, generaleque Conſilium eiuſdem Ciuitatis repræſentantium, in eoque lege nuper, vt quoad fieri poteſt, fraudibus occurratur, ac Ciuium, & Comitatenſium eiuſdem Ciuitatis indemnitati prouideatur, edita circa regiſtrationem Inſtrumentorum donationum, nonnullorumque aliorum generum, quæ in dies in præiudicium proximi, ac in animarum detrimentum celebrantur, propoſita, illaque vulgari ſermone expoſita tenoris ſequentis, videlicet. Ciuitates, ac eos, qui earum regimini ſunt præpoſiti, maximè decet ſuorum Ciuium commodo, ac indemnitati conſulere. Cum itaque experientia compertum ſit, non paucos honoris, & dignitatis, animarumque ſalutis parum memores, donationibus in ſecretò factis, & alijs lucratiuis, quæ vocant Inſtrumentis celebratis, æs alienum poſtea contrahere, & creditores, fideiuſſores, ac alios, qui huiuſmodi donationum, & contractuum

& contractuum inſcij bona fide cum eis contraxerint, vel eorum precibus ſeſe obligauerint, eludere. Volentes huius generis fraudibus quoad fieri poteſt, occurrere, quo facilius vnuſquiſque ſtatum, ac conditionem eorum, cum quibus contrahit perſpectam habeat. Hac perpetuo valitura lege ſtatuimus &c. Vt fiant duo libri, quorū quilibet inſcribatur Regiſtrum donationum, ac aliorum Inſtrumentorum in totum, vel in partem lucratiuorum, & horum librorum alter aſſeruetur à Cancellario, alter ab Archiuiſta huius Ciuitatis. Et quicumque Ciuis Peruſinus, vel Comitatenſis, ſiue Ciuitatis, aut Comitatus Incola, & habitator cuiuſuis conditionis in poſterum donationem ad alterius fauorem etiam remuneratoriam conditionalem ob cauſam reciprocam, vel propter nuptias, vel alterius cuiuſcumque generis inter viuos fecerit, vel receperit, necnon renunciationem, ceſſionem, iurium, & bonorum, titulo quouis modo lucratiuo, conuentionem, pactum, aut promiſſionem de non fideiubendo ſub certa pœna, & hypotheca bonorum, pactum de ſuccedendo ad inuicem in omnibus, ſiue in aliquibus certis bonis, vel eorum parte, & alium quemcumque contractum prædictis ſimilem, vel alio modo in totum, vel in partem lucratiuum quouis iuramento, & cautela roboratum, debeat per ſe, vel alium intra quindecim dies, ſi in Ciuitate, intra menſem, ſi in Territorio, intra bimeſtre, ſi vbilibet extra Territorium contraxerit, accedere ad Cancellariam, & Archiuium, & curare ita, & taliter, vt in ſupradictis libris vtrobique, vt præfertur, aſſeruandis, & in vnoquoque eorum adnotentur ordine alphabetico, primo nomen, & cognomen eius, qui aliquem ex dictis contractibus fecerit, deinde nomen, & cognomen eius ad cuius fauorem contractus huiuſmodi fiat, ſpecies, ſeù nomen contractus, Notarius, qui de eo fuit rogatus; item dies non ſolum celebrati contractus, ſed etiam ipſius adnotationis, ſeù regiſtrationis. Quod ſi intra præſcriptum tempus contractus prædicti modo, & forma ſupradictis adnotati, ſeù regiſtrati non fuerint, ſtatuimus &c. quod præſumantur dolosè, & in fraudem creditorum facti, nulliuſque ſint roboris, aut momenti quoad præiudicium creditorum, fideiuſſorum, ac aliorum, qui cum eis titulo quocumque, præterquam lucratiuo, quoquomodo poſtea contraxerint, vel pro eis ſe obligauerint, ita & taliter vt in præiudicium eorum, contractus huiuſmodi præcedentes habeantur pro infectis, nullamque prorſus fidem faciant, perinde ac ſi non fuiſſent celebrati, prout eos harum ſerie nullos, & inualidos declaramus. Et quia poſſet contingere, vt in quis in fraudem huius met legis durante termino, vt ſupra ad adnotationem, ſeù regiſtrationem prædictam faciendam poſt celebratos huiuſmodi contractus lucratiuos, titulo oneroſo, vel alio, vt ſupra contraheret, & ſe obligaret adhuc in termino adnotaturus, ſeù regiſtraturus; quo caſu nondum facta adnotatione prædicta, priores contractus præiudiciales, & contrahentis conditio ignoraretur. Statuimus &c. quod adnotatio, ſeù regiſtratio, vt ſupra de prioris generis contractibus facienda, præcedere debeat ſaltem per tres dies celebrationem contractuum poſterioris generis; quod ſi ſecus fiat, dicti priores contractus, & inſtrumenta nullam fidem faciant in præiudicium perſonarum, & obligationum, de quibus ſupra. Volumus etiam quod ſupranominati contractus in totum, vel in partem lucratiui non valeant, nec fidem faciant in præiudicium poſteriorum obligationum, niſi à publicis, & authenticis, ac Pontificia auctoritate Notarijs rogati fuerint, adhibitis etiam quinque teſtibus quoad donationes, & ceſſiones, prout diſponitur in Statuto ſub rubr. 205. lib. 3. Item volumus, & ſtatuimus, quod pro adnotationibus, ſeù regiſtrationibus, vt ſupra faciendis pro quolibet Inſtrumento ſolui debeant bononeni duo, nempe vnum Cancellario, alterum Archiuiſtæ, qui tamen cuicumque inſpicere, ſeu legere volenti libros prædictos, teneantur gratis legere, vel oſtendere. Reſeruato tamen beneplacito, & Confirmatione Apoſtolica &c. Qua lege perlecta, & per congregatos, vt aſſeruerunt, bene audita, atque intellecta, Illuſtriſſimus D. Federicus Comes de Marſciano de Peruſia Primus Mercator eleganti ſermone propoſuit congregatis, An eis reſeruato ſemper beneplacito Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, vel alterius perſonæ ad id ab ea facultatem habentis, & non aliter &c. placeret ad publicam Ciuium, & Ciuitatis huius Comitatenſium vtilitatem, atque ad omnem alium bonum finem, & effectum, legem huiuſmodi prius iteratis vicibus à pluribus eruditiſſimis Viris Iuriſconſultis, & peritis, cum aſſiſtentia Magiſtratus, matura deliberatione præhabita, examinatam, approbare, à Sancta Sede Apoſtolica, vt ſupra confirmandam. Et factis ſuper huiuſmodi negocio propoſitis, redditiſque conſilijs, poſito, & miſſo partito ad ſecreta ſuffragia, vt moris eſt, obtemptum, quidem primum fuit inter dictos Illuſtriſſimos Dominos Priores per omnia vota fauorabilia nullo in contrarium faciente comperto, & deinde inter dictos Congregatos totum, plenumque conſilium facientes, partitoque demum aperto per vota numero trigintanouem fauorabilia in pixidem reſtituta, duobus tamen in contrarium repertis non obſtantibus, reſeruato dicto beneplacito,

cito, & non aliàs aliter, nec alio modo, ipſimet congregati legem præinſertam vtpotè huic publico valde vtilem, proficuam, & commendatione dignam, approbandam eſſe duxerunt, atque approbauerunt omni modo meliori, ac in omni meliori forma Iuris valida perpetuo valituram. Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, Communitas, & Homines prædicti plurimum cupiant Decretum huiuſmodi pro illius firmiori ſubſiſtentia, & inuiolabili obſeruatione Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore communiri Nobis propterea humiliter ſupplicari fecerunt, vt ſuper præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur eorundem Communitatis, & Hominum votis in præmiſſis, quantum cum Domino poſſumus, annuere, ipſoſque ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à Iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati. Decretum prædictum, ac omnia, & ſingula in illo contenta Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur, adijcimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quam facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet interuenerint, ſupplemus. Decernentes Decretum huiuſmodi ab omnibus, ad quos ſpectat, & in futurum quomodolibet ſpectabit, perpetuo inuiolabiliter obſeruari debere, necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 23. Aprilis 1622. Pontificatus Noſtri Anno Secundo. Scipio Card. S. Suſannæ. Loco † Sigilli, ſeu Anuli Piſcatoris. Publicatum 3. Maij 1622. regiſtr. lib. fol.

Adnotationes.

1 Super hoc † Statuto rubr. 205. lib. 3. reſponderunt *Turrett. conſ. 1. num. 16. lib. 1. & Honded. conſ. 40. num. 16. & ſeq. & num. 63. & ſeqq. lib. 1.* vbi præſertim, quod defectus numeri quinque teſtium ſuppletur iuramento, & hoc etiam dixit *Rota in Peruſina nullitatis ceſſionis 28. Ianuarij 1619. coram Remboldo*, quæ eſt in fine, *deciſ. 30. num. 12. & ſeqq.* vbi etiam fuit dictum, quod non erat Statutum in forma probanti, & quod loquitur de donatione rei litigioſæ, nec habet locum in donatione à Patre filiæ factæ, & inſuper quod erat nullum cum ſit factum à Prioribus, & non à toto Populo, nec à Sede Apoſtolica confir-
2 matum. Verum aliquæ † ex his conſiderationibus tolluntur ex nouo Decreto confirmato à Papa ſupra
3 verſ. Volumus etiam, & pro nullitate † donationis ob non ſeruatam formam Statuti habes deciſionem *in Fulginatenſis Pecuniaria 30. Maij 1619. coram Manzanedo*, in calce, *deciſ. 89.* De iure tamen commu-
4 ni † donatio inter viuos non requirit niſi duos teſtes, ſicut alij contractus. *Rolan. conſ. 61. num. 19. lib. 2.* Valet tamen Statutum requirens quinque. *Surd. conſ.*
5 *431. num. 30. lib. 3.* Ad Statutum autem † requirens Notarium matriculatum vide *Iaſ. conſ. 122. num. 2. & 6. cum ſeq. lib. 4. Cagnol. in l. ſi librarius. num. 67. & ſeq. ff de reg. iur. Gratian. deciſ. March. 198. & Corbul. de cauſ. priuat. emphit. in addit. pag. 111. num. 161. & ſeqq.*

DOS.

SVMMARIA.

Cauſæ dotales ſunt ſummariæ poſt princ. & Adnotat. num. 2.

Inſtrumenta dotalia habent viam executiuam verſ. Inſtrumenta. & Adnot. num. 3. & 5. vbi de obligatione Camerali.

Dos minuitur propter pœnam ſolutam per maritum ob contrauentionem mulieris verſ. Quando.

Quid ob expenſas Adnot. num. 6.

Reſtitutio dotis in quantitate non poteſt peti ante annum, & repetitur in terminis in quibus fuit ſoluta verſ. Reſtitutio.

Sed vide Adnot. num. 7. & ſeqq.

De Dotibus, & dotatis mulieribus, & ſucceſſionibus ab inteſtato reformationes factæ verſ. De Dotibus.

Recipiens promiſſionem reſtitutionis dotis de bonis mulieris ad ſui fauorem cogitur cedere iura verſ. Ius, & actionem & vide Adnot. num. 11.

Pater, ſeu alius aſcendens non tenetur dotare filiam, quæ matrimonium contraxit abſque eius voluntate verſ. Pater. & Adnot. num. 12.

Literæ ſaluadotales ſemel obtentæ non indigent confirmatione in fin.

Statutum mandans dotem non poſſe peti ante certum tempus, non procedit vbi dos conſiſtit in re immobili, quæ ſtatim repeti poteſt Adnot. num. 4.

Pactum per quod differtur reſtitutio dotis vltra annum vt in terminis ſolutis non valet Adnot n. 7. Declara procedere ſi matrimonium ſoluatur morte viri n. 8.

Et non vbi cum dotante eſt factum pactum ibid.

Statutum an valeat num. 9.

Reſtitutio dotis poteſt peti ante annum vbi fuit à marito legata Adnot. num. 10.

Per Chartam dotalem non cenſetur reſtituta dos mulieri, quia debet iudicialiter agere in caſu vrgentiæ viri ad inopiam pro recuperatione Adnot. num. 3.

DOs amittitur per mulierem ob adulterium, vt ſupra ver. Adulterium. pag. 7. Cauſæ

de

de, & ſuper contractibus, vel inſtrumentis dotalibus, ad probandum, dotem eſſe in caſu reſtitutionis, vel dationis, vel ſolutionis, vel in tuto ponendam, ſeu collocandam connumerantur inter ſummarias Stat. lib. 2. rubr. 3. in princ. fol. 3.
A col. 3. A Inſtrumenta dotalia habent vim confeſſionum iudicialium, & viam executiuam etiam ſi ſint refutationes dotium, quia mandantur executioni, tanquam promiſſiones Stat. rubr. 15. in
B princ. lib. 2. pag. 7. B Quando vxor contraueniſſet Statuto reſpectu veſtium, & fuiſſet ſoluta per maritum pęna, tunc in caſu reſtitutionis maritus, vel eius hæredes tanto minus reſtituere tenentur, & pro dicta quantitate ſoluta denegatur executio inſtrumenti Stat. lib. 1. rubr. 31. pag. 24.
C col. 4. C Reſtitutio dotis in quantitate non poteſt peti ante annum, & caſu, quo dos fuiſſet promiſſa per vxorem, non poteſt repeti, niſi in terminis datis, & ſolutis per eam, ſi verò alius dotem pro ea promiſerit, tunc ante repeti non poteſt, quam in terminis, in quibus dicta dos ſolui promiſſa fuit, debent tamen hæredes viri ſemper habere annum ad minus, & interim mulier debet congruè alimentari Stat. d. rubr. 15. §. vo-
D lumus tamen. lib. 2. pag. 7. D De dotibus, & dotatis mulieribus, & ſucceſſionibus ab inteſtato eſt Stat. lib. 2. rubr. 45. pag. 25. quod fuit reformatum die 22. Martij 1563. & reformationes fuerunt confirmatæ à Pio IV. ſub die 14. Iulij dicti Anni in 7. reg. fol. 39. & licet in dictis reformationibus fuerit appoſita clauſula (ſine tamen præiudicio locorum piorum, & perſonarum ibi exiſtentium) attamen hæc clauſula, tanquam aduerſans conſeruationi agnationum fuit ſublata per Gregorium XIII. ſub die 2. Iunij 1573. vt habetur in fine dictarum reformationum in folijs impreſſarum, & dicam ad materiam aliqua ver. Fœmina. Ius, & actionem repetendi dotem de bonis mulieris cedere cogitur is, qui recepit promiſſionem dotis reſtituendæ Stat. in dictis reformat. §. item ſi aliquis. vbi quando dicatur de bo-
E nis mulieris. E Pater, vel alius aſcendens non tenetur dotare filiam, vel neptem minore vigintiquinque annis, ſi ſine eius voluntate matrimonium contraxerit ſecus ſi eſſet maior Stat. lib. 3. rubr. 85. pag. 34. vbi in addit. diſponitur, quod tali caſu maritus tenetur dictam mulierem con-
F gruè de ſuis bonis dotare. F Literæ ſaluadotales ſemel obtentæ non indigent confirmatione, ſed ſemper remanent in ſuo robore, ex literis Cardinalis Aldobrandini ſub die 12. Auguſti 1595. regiſtrat. in Canc. Crimin. in lib. incip. de Anno
G 1594. pag. 24. G De vxore, quæ receſſit à viro, & alia ad materiam dicam ver. Vxor.

Adnotationes.

1 Plures tractatus de dote, † & illius priuilegijs habes inter *tract. ſub ſigno Aquilon. tom. 9.* & præſertim tractatum *de dot. reſtit. Odofr. Beneuen. pag. 472.* Vide etiam *tract. de dot. Ioan. Frider. Solis.*

2 A Vide de Iure † communi *Rip. in l. 1. ff. ſol. matr. num. 44. & ſeqq. & Solis d. tract. de dot. quæſt. 26. & quæſt. 27.*

3 B Vide de executione† inſtrumentorum dotalium *Luc. Pet. de Iudic. form. Capitol. for. lib. 3. cap. 5.* vbi
4 *num. 37.* tradit, quod Statutum † diſponens dotem ante ſex menſes repeti non poſſe, non procedit ſi dos in re immobili ſit conſtituta, quia ſtatim repeti po-
5 teſt, & de obligatione Camerali, † quod detur etiam quando eſt enunciata dotis reſtitutio. *Zacch. ad Galleſ. quæſt. 31. num. 19.*

6 C Impenſæ † non minuunt dotem. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 291. num. 23.* & vide *Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 133. num. 40.*

D Pactum per quod dotis reſtitutio differtur vltra
7 annum † à lege datum, vt quod ſimilibus interuallis fiat dotis reſtitutio, quibus facta fuit dotis ſolutio, non valet. *l. Attilicinus 17. ff. de pact. dot. Bal Nouell. de dot. par. 7. priu. 11. num. 17. Natt. conſ. 37 per tot. Ioſ. Ludou. concluſ. 36. poſt princ. verſ. Ad fauorem. Cancer. var. reſolut. par. 1. cap. 9. num. 57. verſ. Ne-*
8 *que illud.* Quod intelligitur† ſi matrimonium ſoluatur morte viri, ſecus ſi morte vxoris, quia tunc ceſſat publica vtilitas. *Rip. in l. ita ſtipulatus. num. 75. ff. de verb. oblig. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 19. num. 43.* & facit *Maſtrill. deciſ. 74.* Quod ſi id fuerit conuentum per Patrem, vel alium dotantem, quamuis mulier non teneatur ſtare pacto, teneri tamen credo promittentem ad intereſſe, & vide ad hoc *Ioſ. Ludou. d. concluſ. 36. verſ. Intellige ta-*
9 *men.* An autem hoc Statutum, † de quo meminit *Non. conſ. 52. num. 16.* valeat vide *Bald. Nouell. d. priuil. 11. in fin.* vbi relinquit cogitandum, ſed quod vſus illud non receperit audiui dicentes Inſignes in hac patria Iuriſconſultos. Poſſet repeti dos in
10 quantitate † etiam ante annum vbi maritus legaſſet dotem vxori. *Durant. de Art. teſtan. tit. 6. caut. 17. Rol. conſ. 10. num. 19. lib. 1. Craſſ. de ſucceſſ. in §. legatum. quæſt. 42. num. 1. Gutter. de Matrim. quæſt. 108. num. 16.*

E De ſtipulatione reſtitutionis dotis ad fauorem
11 dotantis † vide *Gratian. diſcept. tom. 4. cap. 769. Molin. de Rit. nupt. lib. 3. quæſt. 31. Paſchal. de Virib. Patr. pot. par. 2. cap. 4. num. 190. & ſeq.* & quod intelligatur ſi diſſoluatur per mortem vxoris. *Maſtrill. deciſ. Sicil. 74.* & faciunt allegati ſupra *num. 8.*

12 F Vide ad materiam † *Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 6. & Sanchez de Matrim. lib. 4. diſput. 26.*

13 G Per Chartam dotalem obtentam † non cenſeri reſtitutam dotem mulieri, quæ etiam in caſu vrgentiæ mariti ad inopiam debet iudicialiter procedere ad recuperationem ſuæ dotis, dixit *Rota in Interamnenſis Dotis Veneris 23. Maij 1608. coram Penia.*

DOTIS FRVCTVS.

SVMMARIA.

Interuſurium dotis ſolui ſolet ad rationem ſeptem pro centenario, & anno in princ. & in Adnot. num. 6.

Ceſſante conſuetudine, vel Statuto ſoluitur ad rationem quinque ibid. num. 7.

Conſuetudo taxandi ad ſeptem non intrat, vbi obligatio eſt facta in alio loco, & non probatur ibi adeſſe huiuſmodi conſuetudinem num. 8.

Nec vbi eſſent pecuniæ inueſtiendæ in terris, vel dandæ terræ num. 9.

Viduæ debentur ad rationem ſeptem poſt annum à die mortis viri, & interpellationis verſ. Vidua. vbi quod non imputat fructus pignoris in ſortem.

Intra annum verò debentur alimenta ibid. & vide Adnot. num. 10.

Marito quando debeantur fructus dotis Adnot. n. 1.

Debentur à die moræ, non à die litis conteſtatæ Adnot. num. 2.

Non debentur ceſſante obligatione ſoluendi dotem num. 3.

Executiuè pro fructibus dotis agi non poteſt num. 4.

Poſſunt peti poſt ſolutam dotem num. 5.

Hæredes vxoris quando petant intereſſe à marito ob retardatam reſtitutionem dotis num. 11.

INteruſurium dotis ſolui ſolere in hac Ciuitate ad rationem ſeptem pro quolibet centenario, & anno, ab immemorabili tempore, & in contradictorio iudicio ita fuiſſe obtentum, teſtati fuerunt Domini Cauſidici in fide ſub die 5. Iulij 1581. & hoc idem habetur in Comit. Conſt. par. 2. rubr. 2. in princ. pag. 75. quæ loquitur ad fauorem mariti poſt moram, & diſponit in fine, quod ſi ille liberos habeat non imputat fructus
A pignoris dotalis in ſortem. A Vidua poſt annum à die mortis viri, & interpellationis iudicialis, vel extraiudicialis conſequitur fructus dotis ad eandem rationem Comit. Conſtit. d. loco. verſ. & quo ad viduam. & in verſ. ſeq. cauetur, quod ſi habeat pignus dotale non imputat fructus in ſortem, etiam ſi illi excederent menſuram alimentorum, vel fructus dotis, vt ſupra taxatos. Intra annum verò, quo differtur reſtitutio dotis mulieri, quod debeat congruè alimentari, cauetur Stat. lib. 2. rubr. 15. §. volumus tamen.
B pag. 7. B De Vxore, quæ receſſit à domo Viri dicam ver. Vxor.

Adnotationes.

De dotis fructibus agit *Copus inter tract. ſub ſign.*
1 *Aquilon. tom.* 17. *fol.* 248. & de debitis † marito vltra tradita per *Surd. in tract. de alim. tit.* 1. *quæſt.* 42. & alibi vide aliqua per *Ciriac. controuerſ. forenſ. tom.* 2.
2 *contr.* 391. Quod debeantur à die moræ, † & termini maturati, non autem à die litis conteſtatæ tantum reſpondit *Rota in Peruſina Dotis* 17. *Martij* 1630. *coram R. P. D. Dunozet*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 119. *num.* 6. & 7. Non debentur tamen ceſſante obliga-
3 tione † ſoluendi dotem, vt fuit dictum in *Aſſiſienſis Dotis* 22. *Iulij* 1629. *coram R. P. D. Veroſpio*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 117. *num.* 14. vbi *num.* 15. dicitur,
4 quòd, nec poterat agi executiuè † pro illis, cum nulla promiſſio præceſſerit, & obligatio Cameralis vltra expreſſa, extendi non poſſit. An autem poſſint peti
5 poſt ſolutam dotem, † pro affirmatiua vide *Rotam coram Ludouiſ. deciſ.* 93. *num.* 2. & *ibi Beltram. in addit. num.* 10. & *ad deciſ.* 156. *num.* 14.
6 A Quod in hac noſtra Ciuitate mos ſit, † quod huiuſmodi fructus exigantur ad rationem octo, & non plus, teſtatur *Corn. conſ.* 44. *num.* 3. *lib.* 2. vbi, quod præſupponebatur ſibi, idem ſeruari in Ciuitate Tuderti, & *conſ.* 71. *num.* 12. *lib.* 4. dicens, quod in hac noſtra Ciuitate eſt de more, quod æſtimentur ad rationem ſeptem, vel octo, & *conſ.* 166. *num.* 9. *d. lib.* 4. vbi quod Peruſiæ petuntur ad rationem octo, ſequitur Corneum *Rota in Peruſina Dotis* 9. *Iunij* 1614. *coram bo. me. Vbaldo*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 79. *num.* 5. & *in Ciuitatis Caſtelli, ſeu Peruſina Dotis* 12. *Iunij* 1615. *coram Remboldo*, quæ pariter eſt in fine, *deciſ.* 26. *num.* 3. Ceſſante conſuetudine, vel Statuto, quod
7 non poſſint peti ad rationem ſex, dixit *Rota in dicta Aſſiſien. deciſ.* 117. *num.* 16. & quod tunc debeantur ad rationem quinque ex ſtylo Rotæ, dicitur *in dicta Peruſina Dotis coram R P. D. Dunozet*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 119. *num.* 8. quæ fuit confirmata *coram eodem* 17. *Maij eiuſdem Anni* 1630. quæ pariter eſt in fine, *deciſ.* 120. *num.* 3. vbi *num.* 4. & *ſeq.* dicitur conſuetudinem huius noſtræ Ciuitatis taxandi ad ratio-
8 nem ſeptem, vel octo non intrare, † quia obligatio dotis fuerat facta in alio loco, & non docebatur, quod adeſſet ibi talis conſuetudo, prout in Ciuitate Peruſiæ, & vide *Galganett. ad Stat. Vrb. lib.* 1. *cap.* 137.
9 & limita † vbi eſſent pecuniæ inueſtiendæ in terris, ſeu dandæ eſſent terræ, quia tunc ad quinque deberentur vide *deciſ.* 292. *num.* 4. & 5. & *deciſ.* 470. *num.* 3. *par.* 1. *recent. per Farinacc.*
10 B Quo ad alimenta debita Viduæ † intra annum luctus vide *Surd. de alim. tit.* 1. *quæſt.* 44. quo verò ad tempus poſt annum luctus vide eundem *Surd. d. tit.* 1. *quæſt.* 45. & *Rotam in dicta Peruſina Dotis coram Vbaldo*, in fine, *deciſ.* 79. *num.* 2. & *ſeqq.* vide quæ ad Stat. Vrb. ſcribit *Galganett. lib.* 1. *cap.* 137. & 138.
11 & reſpectu hæredum vxoris, † quando poſſint petere intereſſe à marito ob retardatã dotis reſtitutionem vide *Hond. conſ.* 36. *lib.* 2.

DOTIS LVCRVM.

SVMMARIA.

Maritus, ſeu Sponſus lucratur tertiam partem dotis ſolutæ, ſeu promiſſæ prædecedente vxore, ſeu ſponſa in princ. & vide Adnot. num. 2.

Vxor poteſt relinquere viro maiorem partem tertia verſ. Vxor, vel ſponſa.

Dummodo non relinquat plus quam vni ex filijs primi matrimonij ibid. & in Adnot. num. 4.

Tertia pars quæ debetur Viro, non poteſt excedere partem quæ debetur vni ex filijs primi matrimonij ibid. & Adnot.

& Adnot. num. 5. Niſi Statutum deroget num. 6.
Legitima filiorum non detrahitur in præiudicium tertiæ debitæ marito verſ. Nec detrahitur. & Adnot. n. 7.
Quid in legitima matris Adnot. num. 8.
Relictum per mulierem Viro cenſetur in compenſationem lucri dotalis verſ. Relictum. & in Adnot. n. 9.
Maritus conſequitur lucrum dotale quamuis promiſerit reſtituere totam, & integram dotem in fin. & in Adnot num. 10. & 11.
Statutum domicilij Viri, non contractus attenditur in lucro dotis Adnot. num. 3.

SI quis de cętero deſponſauerit aliquam vxorem, vel ſponſam, & cum ea cohabitauerit, & dotem, ſeu promiſſionem dotis receperit, & dicta vxor, ſeu ſponſa ante mortem viri, vel ſponſi deceſſerit sine liberis amborum, apud virum, ſeu ſponſum remaneat, & remanere debeat tertia pars dotis receptę, vel ius petendi tertiam partem dotis promiſſæ, vel ſpei dotis, quæ tertia pars dotis irreuocabiliter ſit viri, ſeu ſponſi ita & ſub his præciſis verbis cauetur Stat. lib. 2.
A rubr. 15. §. & ſi quis. pag. 7. A Vxor, vel ſponſa maiorem quantitatem relinquere poteſt viro, vel ſponſo, dummodo non relinquat plus quàm vni ex filijs primi matrimonij d. rubr. 15. §. ſaluo quod ſi vxor. Et tertia pars debita viro prędecedente vxore, non poteſt excedere partem, quæ debetur vni ex filijs primi matrimonij ibi-
B dem verſ. & eodem modo. B Nec detrahitur legitima, dummodo dicta tertia pars non excedat legitimam Comit. Conſtit. par. 2. rubr. 7. pag.
C 76. C Relictum per vxorem, vel ſponſam marito compenſatur cũ dicta tertia parte, niſi aliud fuerit expreſſum Stat. d. loco. verſ. & nihilomi-
D nus. D Maritus conſequitur lucrum dotis non obſtant, quod in Inſtrumento promiſſionis reſtitutionis dotis, vel ſponſalium appareat facta promiſſio de reſtituendo dotem totam, & integram ſecundum formam Iuris, ita in d. Stat. in
E finalibus verbis. E

Adnotationes.

1 A De lucro dotis † ſunt tractatus *Rol. à Vall. & Phanuc. int. tract. ſub ſign. Aquil. tom. 9. pag. 351. & 408. & Ioan. Frider. Solis,* & vide quæ ad Stat. Mediol. ſcribit *Carpan. cap. 291. & cap. 298.* & ad Stat. Vrb. *Galganett. lib. 1. cap. 131. & ſeqq.* Super Statu-
2 to Bictonij requirente † matrimonium conſumatum, vel traductionem ad domum viri vide *Hond. conſ. 15. lib. 1.* & ſuper Statuto Peruſino an habeat locum vbi non fuit conſtituta dos vide *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 99.* & an vbi maritus dereliquit vxorem vide *Ambroſin. deciſ. Peruſ. 31. par. 2. & Rotam in Peruſina lucri dotis 29. Nouembris 1599. coram Iuſto,* quæ eſt in calce, *deciſ. 43. num. 10. & ſeqq.* vbi de cohabitatione neceſſaria, de qua vide latè *Honded. conſ. 3. & 4. lib. 2.* An Statutum noſtrum habeat locum in ſponſis, qui matrimonium non contraxerunt ob ætatem, ſed cohabitauerunt vide *Non. conſ. 51.* Statutum
3 domicilij Viri † attenditur in lucro dotis, non autem loci vbi matrimonium fuit contractum. *Rota in Bonienſis Dotis 7. Februarij 1620. coram Manzanedo,* quæ eſt in fine, *deciſ. 71. num. 5. & ſeqq.*
4 B De Iure communi etiam diſponitur, † quod non poſſit plus relinqui ſecundo coniugi, quàm vni ex filijs primi matrimonij. *l. hac edictali. C. de ſec. nupt. Gabr. de ſec. nupt. concl. 4. Sanchez de matrim. lib. 7. diſput. 88. num. 3.* & iuxta terminos d. l. hac edictali
5 intelligitur † Statutum de lucro dotis. *Gabr. d. concluſ. 4. num. 11. & ſeqq. Rol. de lucr. dot. quæſt. 26. num. 8. & ſeqq. Surd. conſ. 164. num. 20. & conſ. 422. num. 11. lib. 3. Maſtrill. deciſ. 175. num. 37. par. 2.*
6 Niſi Statutum † deroget d. l. edictali, de qua derogatione vide *Rotam coram Ludouiſ. deciſ. 173. num. 7. & Beltram. in addit. num. 13. & in Bononienſis Indemnitatis 27. Ianuarij 1621. coram Caualerio,* quæ eſt in calce, *deciſ. 122. num. 2. & ſeqq.* & ad materiam d. l. hac edictali vide *Eugen. conſ. 1. conſ. 2. & conſ. 11. lib. 2.*
C De Iure communi an filij detrahant prius legi-
7 timam † ante lucrum Statutarium, circumſcripta hac Comitina Conſtitutione, vide pro negatiua *Phanuc. de lucr dot. gloſ. 5. num. 35. verſ. poſtremo. & num. 44. cum alijs per Surd. conſ. 401. num. 25. lib. 3.* & quod
8 detrahatur ante legitimam matris † probat idem *Surd. ibidem num. 34 verſ. & pro confirmatione. & num. ſeqq.* ſed vide *Non. conſ. 18. num. 20. verſ. circa tertium. & Eug. conſ. 76. num. 68. & ſeqq. lib. 2. Ciriac. contr. forenſ. tom. 2. contr. 304. num. 15.*
9 D Idem etiam ſi non fuiſſet expreſſum † in Statuto diſponebatur de Iure communi, quia cenſetur relictum animo compenſandi cum lucro dotis omne id, quod relinquitur per vxorem viro. *Rol. de lucr. dotis quæſt. 96. num. 8. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſ. 109. num. 35. & ſeqq. Eug. conſ. 76. num. 68. lib. 2.* Sed vide in Statuto Vrbis *Caualer. deciſ. 168. num. 4. & ſeqq. & deciſ. 318. num. 1. & ſeqq.*
E Niſi adeſſet huiuſmodi Statutum cenſeretur re-
10 nunciatum † lucro dotis per maritum, promittentem reſtituere dotem totam, & integram. *Rolan. d. tract. de lucro dot. quæſt. 38. Rota in d. Bononienſis Dotis coram Manzanedo,* in fine, *deciſ. 71. num. 1. &*
11 *ſeq.* Super Statuto prohibente † renunciationem huic lucro vide *Sim. de Pret. conſ. 111. num. 9. & ſeqq. & Peregr. deciſ. Patau. 18. num. 12. & num. 23. cum ſeqq.*

ECCLESIA.

SVMMARIA.

Eccleſiaſticas perſonas non ligat Statutum laicorum in princ. & Adnot. num. 1.
In Curia Eccleſiaſtica ſeruantur Statuta ordinatoria verſ. In Curia.
Super fabrica Eccleſiæ Cathedralis Bulla Pontificia referuntur verſ. Super fabrica.

STATVTA

STATVTA contra Eccleſiaſticas perſonas non valent, nec tenent Statut. lib. 4. rubr. 128. fol. 38. Statuta de dot. & dotat. mulier. & de vlt. volunt. obſeruan. præſeruant iura locorum piorum, & perſonarum ibidem exiſtentium, vt lib. 2. rubr. 45. in fin. & rubr. 46. pariter in fin. in reformat. ſed adeſt quoad hoc moderatio in confirmatione Gregorij XIII. vt in fine dict. reformat. & dixi ſupra
A ver. Dos. [A] In Curia Epiſcopali Peruſina tam in cauſis ordinarijs, quàm delegatis ſeruata fuerunt, & ſeruantur in ordinatorijs Statuta Ciuitatis, præſertim ſub rubr. 2. circa modum exequendi citationes perſonaliter, vel ad domum, & ſub rubr. 20. 26. 29. & 48. lib. 2. vt teſtati ſunt Domini Cauſidici in fide Collegialiter facta
B die 11. Ianuarij 1627. [B] De Colono Eccleſiæ dixi aliqua ſupra pag. 77. & vide aliqua ſupra ver. Clericus pag. 64. & infra ver. Monaſterium. Super fabrica Eccleſiæ Cathedralis S. Laurentij, & deputatione Officialium ſunt diuerſæ Bullæ Summorum Pontificum, & præſertim Sixti IV. in 3. reg. Canc. Comm. fol. 77. & 4. reg. fol. 55. & 56. Innocentij VIII. in d. 4. reg. fol. 65. & 81. 118. 184. & 197. & Iulij III. & Gregorij XIII. in 7. reg. fol. 124.

Adnotationes.

A Dixi in ver. Clericus *num.* 1. *& ſeq.* quod idem
1 eſt de Iure, † quod Statutum laicale non ligat Eccleſiaſticos, Et non valere Statutum diſponens, quod Clerici non poſſint rogari de aliquo contractu, reſpondit *Odd. conſ.* 44. & ideo non valere credo Statutum de quo ſupra ver. Audientia. verſ. ſextò, quia diſponit contra ea, quæ ſunt conceſſa in priuilegium Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis. *Caball. ad Conſt. March. lib. 3. cap. 36. in ver. Statuta. num.* 4. *Alderan. Maſcard. de general. Stat. interpræt. concluſ.* 1. *num.* 88. *verſ.* 2. *erunt.*

B Dixi in ver. Clericus *num.* 3.

AEDIFICIVM.

SVMMARIA.

Aedificare propè muros Caſtrorum non licet in princ.
Nec iuxta vias ibid.
Aedificium, vel parietem habens ſuper re alterius cogitur remouere verſ. Aedificium.
Aedificare volens non poteſt impediri abſque cauſa ſub pœna verſ. Non poteſt.
Et dato fideiuſſore datur licentia ædificandi non obſtante contradictione, niſi vterque contendat ſe poſſidere ibid.
Communem rem reparãs recuperat medietatem impenſarum verſ. De reparante.
Aedificare licet ſuper muro communi, & in ædificato facere fœneſtras, & oſtia vſque ad ſatisfactionem impenſarum ibid.
Impedimenta poſita in plateis, ſeu vijs debent remoueri in fin.
Aedificij appellatione quid veniat Adnot. num. 1.
Aedificare volens quantum ſpacij relinquere debeat num. 2.

AEdificare domus propè muros Caſtrorum per duodecim pedes eſt prohibitum Stat. rubr. 34. lib. 4. fol. 39. dicam ver. Muri Ciuitatis. De volente ædificare iuxta vias vide Stat. rubr. 6. lib. 4. fol. 5. & infra vide ver. Via. Ædificium, vel parietem ſi quis haberet ſuper re alterius, debet facto ſibi præcepto illud remouere, niſi poſſediſſet per decem annos ſine contradi-
A ctione Statut. lib. 4. rubr. 9 cum addit. fol. 5. [A] Non poteſt impediri ædificare volens in re ſua, vel à ſe poſſeſſa, abſque iuſta, & rationabili cauſa, ſub certa poena contradicenti impoſita, vltra damna, expenſas, & intereſſe Stat. lib. 2. rubr. 60. in princ. pag. 31. col. 3. Vbi quòd non obſtante contradictione præſtito fideiuſſore idoneo de opere demoliendo, ſi apparuerit, eum iniuſtè ædificaſſe, datur licentia ædificare volenti, etiamſi contradicens vellet incontinenti, de iure ſuo docere, ſaluo, & reſeruato iure vtrique parti. Sed ſi vtraque pars contenderet ſe poſſidere, tũc debet cauſa terminari intra quindecim dies, vt d. rubr. 60. §. ſi verò. vbi quod ſuper prædi-
1 ctis non poteſt peti, nec fieri compromiſſum,
B niſi de voluntate ambarum partium. [B] De reparante rem communem, & ædificante in re communi, quod recuperet medietatem impenſarum
C à ſocio vide rubr. 58. lib. 2. [C] vbi in §. item cõſors habetur, quod in muro nouo ædificato ſuper re communi poteſt facere fœneſtras, & oſtia, ſed vbi fuerit ei ſatisfactum de expenſis, tenetur re-
D murari facere ſuis ſumptibus, & expenſis. [D] Volens ædificare opus, ex quo timeretur de ruina, ſatiſdare debet Stat. d. lib. 2. rubr. 61. pag. 31. col. 4. & dicam ver. Ruinoſus. Intra quod tempus debeant amoueri impedimenta appoſita in plateis, ſeu vijs cauſa ædificij vide Stat. lib. 4. rubr. 4. fol. 4.

Adnotationes.

1 Aedificij appellatione † quid veniat vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 433. *num.* 39. *& ſeq. par.* 1. *& cap.* 343. *num.* 57. *& cap.* 347. *num.* 5. *par.* 2. Aedi-
2 ficare volens iuxta ædificium † priuati, debet relinquere ſpacium quindecim pedum. *l. mœniana. C. de ædif. priu. Corn. conſ.* 282. *num.* 3. *lib.* 4. & quamuis *in l. fin. ff. fini. regund.* diſponatur de ſpacio duorum pedum, de qua *Carpan. ad Stat. Mediol. par.* 2. *cap.* 334. *num.* 12. attamen iſta lex loquitur, quando ædi-

ficium fit iuxta agrum, vel ſepem, *vt per gloſ. in d. l.*
3 *mœniana*. ſed quod *d. l. mœniana* non ſeruetur † di-
cit *gloſ. fin. ibi*, & quoad *l. fin.* idem dicunt aliqui, vt
per Carpan. d. cap. 334. *num.* 13. *& per Theſaur. de-
ciſ.* 115. *in princ.* qui contrarium dicit verius, & vide
Giouagn. conſ. 30. *num.* 15. *lib.* 2. & ad declarationem
d. l. fin. vide *Hond. conſ.* 80. *num.* 12. *& ſeq. & num.*
27. *&* 28. *& num.* 42. *cum ſeq. lib.* 1.
4 A Vide † *Cepoll. de ſeruit. vrb. præd. cap.* 32. *num.*
2. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 401. *num.* 25. *& ſeqq.
par.* 2.
5 B Super ſimili Statuto † vide *Carpan. ad d. Stat.
Mediol. cap.* 340. *par.* 2.
6 C Vide circa impendentem † in re communi *Ce-
poll. de ſeruit. vrb. præd. cap.* 59. *num.* 8. *& Corn. conſ.*
222. *lib.* 2.
7 D Vide quæ ſuper hoc Statuto † ſcripſerunt *Eug.
conſ.* 47. *lib.* 1. *& Hond. conſ.* 80. *num.* 30. *in fin. &
num.* 35 *in fin. lib.* 1. & ad Stat. Mediol. *Carpan. cap.*
342. *par.* 2. & quando murus dicatur communis vide
Theſaur. deciſ. 23. *& deciſ.* 219.

EMANCIPATIO.

SVMMARIA.

Iudex ſuper emancipationibus quis ſit in princ.
Decretum ſuper emãcipationibus poteſt interponi etiam diebus feriatis in honorem Dei in fin.
Decretum Iudicis requiritur in emãcipationibus etiam de Iure communi Adnot. num. 1.
Et ſufficit cuiuſcumque Iudicis num. 2.
Requiritur ſcriptura in emancipationibus num. 3.
Ex habitatione ſeorſim à Patre an præſumatur emancipatio num. 4.

IVdex ſuper emancipationibus quis ſit vide Stat. rubr. 19. in fin. lib. 2. fol. 9. col. 3. vbi quod Iudices, qui extrahuntur de ſacculo ex Collegiatis Doctoribus Vtriuſque Iuris habent facultatem interponendi Decreta ſuper emancipationibus etiam diebus feriatis in honorem
A Dei, A de quibus dicam ver. Iudex Communis.

Adnotationes.

1 De Iure etiam communi requiritur Iudicis † decre-
tum in emancipatione. *l. fin. C. de emancipat. liber.
Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 326. *num.* 37. *& ſeqq.*
2 Poteſt tamen fieri auctoritate cuiuſuis † Iudicis. *§.
præterea. cum gloſ. inſtit. quib. mod. ius patr. pot. ſolu.
Durant. de Art. teſtan. tit.* 1. *caut.* 1. *num.* 2. vbi quod
ſufficit Notarius alius vltra illum, qui emancipatio-
3 nem ſcribit. Requiritur enim ſcriptura † in emanci-
patione. *Carpan. ad cap.* 88. *num.* 41. *& ſeq.* vbi quãdo
præſumatur ex habitatione ſeorſim à Patre per diu-
turnum tempus, & latius *cap.* 416. *num.* 21. *& ſeqq.*
4 Vide alia † ad materiam *apud eundem Carpan. d. cap.*
326. *& cap.* 327. *& prius cap.* 263. *par.* 1. *& cap.* 485.
num. 1. *& ſeqq. par.* 2.
A Vide *Carpan. ad cap.* 400. *num.* 10. *cum ſeq.*

EMPTIO.

SVMMARIA.

Emptio frumenti, & ſimilium cauſa reuendendi prohibetur verſ. Prohibita eſt.
Pizzicaroli, & Pullaroli non poſſunt emere certis temporibus ibid.
Emere quis prohibetur rem, niſi ab exercentibus illam Artem verſ. Emere quis.
Prohibita emptione an etiam venditio cenſeatur prohibita in Adnot. num. 1.
Statutum loquens de emptione non habet locum in alio contractu num. 2.

EMptor in ſubhaſtatione debet eſſe Ciuis Peruſinus dicam ver. Subhaſtatio. Prohibita eſt emptio frumenti, & ſimilium cauſa reuendendi Stat. rubr. 137. lib. 3. fol. 49. & dixi ver. Annona pag. 13. verſ. emere frumentum. & vide etiam rubr. 47. cum ſeq. lib. 4. fol. 14. & quod Pizzicaroli, & Pullaroli, qui vocantur, non poſſint emere certis temporibus vide rubr. 52. d. lib. 4. fol. 16. Emere quis prohibetur rem niſi ab exercentibus illam Artem Stat. lib. 3. rubr. 215. §. inſuper etiam. lib. 3. fol. 164. De pacto de retrouendendo vide ver. Pactum, & alia vide ver. Venditio.

Adnotationes.

1 Prohibita venditione etiam emptio † cenſetur pro-
hibita vide *Gabr. de legib. concluſ.* 3. *num.* 12. *& ſeqq.
& per tot. concluſ. & quæ tradit Fabian. de Monte de
empt. & vendit.* 3. *quæſt. princ. pag.* 29. Statutum
2 loquens † de emptione non habet locum in alio con-
tractu. *Carpan. ad Stat. Mediol. in prælud. num.* 473.

EXCEPTIO.

SVMMARIA.

Exceptiones omnes poſſunt opponi quando agitur ordinariè in princ.
Quando verò agitur executiuè non poſſunt opponi, niſi quædam ibid.
Contra licentias renouari petitas, quæ exceptiones opponi poſſint verſ. Contra licentias.
In cauſis Fratrum S. Franciſci Conuentualium non poſſunt opponi, niſi quædam exceptiones verſ. In cauſis.
Probari debent exceptiones oppoſitæ per publicam ſcricam ſcripturam, vel per quinque teſtes verſ. Oppoſitæ. & Adnot. num. 2.
Datur tamen habilitatio ad probandum per omne genus probationum verſ. Solet tamen. & Adnot. n. 3.
Intra quantum tempus debeant probari exceptiones verſ. Probari autem.
Exceptiones contra obligationẽ Cameralem debent probari infra quinque, vel ſex dies ibid. & Adnot. n. 6.

Opponens

Opponens exceptiones, & non probans punitur verſ. Punitur.
Iudex tenetur pronunciare ſuper quibuſdam exceptionibus in fin.
Statutum diſponens, quod intra certum tempus exceptiones debeant opponi, intelligitur etiam, quod intra illud tempus debeant probari Adnot. num. 4.
Exceptiones ſuperuenientes poſſunt probari poſt terminum Adnot. num. 5.

QVando agitur ordinariè contra libellum poſſunt opponi exceptiones declinatoriæ, dilatoriæ, & peremptoriæ Stat. rubr. 2. §. item dicimus. lib. 2. fol. 2. quando verò agitur executiuè non poſſunt opponi, niſi exceptiones ſolutionis, abſolutionis, termini prorogationis, pacti de non petendo, & compenſationis, necnon falſitatis, & non aliæ quamuis ſimiles Stat. rubr. 29. §. contra confeſſiones. & §. ſeq. lib. 2. fol 18. Contra inſtrumentum poteſt opponi, quod fuerit factum in locis prohibitis, vt in rubr. 36. lib. 2. fol. 21. Prædictæ exceptiones tantum poſſunt opponi contra ſcripturas priuatas Stat. rubr. 14. §. contra quas. lib. 2. fol. 6. & contra inſtrumenta dotalia rubr. 15. in princ. lib. 2. fol. 7. Contra licentias renouari petitas non admittuntur, niſi exceptiones ſolutionis, abſolutionis, termini prorogationis, vel pacti de non petendo rubr. 31. lib. 2. fol. 20. quod etiam procedit in licentijs relaxatis per Dominos Camerarios Artium rubr. 24. §. item volumus. d. lib. 2. fol. 12. col. 3. In cauſis Fratrum S. Franciſci Conuentualium non poſſunt opponi, niſi quædam exceptiones, vt rubr. 23. lib. 2. fol. 11. col. 3. verſ. & contra petitionem. Oppoſitæ exceptiones debent probari per publicam ſcripturam vim confeſſionis habentem, ſeu per quinque teſtes, præter exceptionem operis adimpleti d. rubr. 29. §. & oppo-
A nens. lib. 2. fol. 18. col 1. A Solet tamen quis habilitari à ſuperiore ad probandum per teſtes, & omne genus probationum à iure Communi permiſſarum, etiam exceptionem compenſationis Statutariæ, vt teſtati fuerunt Domini Cauſidici in fide ſub die 19. Septembris 1578. qui prius ſub die Aprilis dicti Anni dixerunt, quod quando petitur executio alicuius inſtrumēti, ſi reus etiam, poſt elapſum terminum Statutarium, & quod ex aduerſo inſtatum fuerit pro monitione ad ſententiam, vel pro expeditione cauſæ, obtineat habilitari ad probandum per teſtes, & omne aliud probationis genus intra terminum Statutarium, vel alium à Iudice aſſignandum: ſolet à Iudice aſ-
B ſignari terminus ope huiuſmodi habilitationis. B Probari autem debent ſupradictæ exceptiones intra decem dies continuos (vtiles tamen in falſitate) à die oppoſitionis d. §. & opponens: Exceptio autem, quod inſtrumentum fuerit confectum in loco prohibito debet probari intra terminum aſſignandum per Iudicem d. rubr. 36. §. præterea. lib. 2. fol. 21. Ad probandum verò exceptiones contra licentias renouari petitas dantur octo dies d. rubr. 31. lib. 2. fol. 20. Exceptio vſurariæ prauitatis debet probari intra decem dies rubr. 32. lib. 2. fol. 20. & dicam ver. Vſura. Contra teſtes debent opponi exceptiones in prima accomodatione, & ſic intra terminum quinque dierum, & intra alios quinque probari vt in Decretis Cardinalis Criſpi tunc Legati, publicatis de Anno 1547. in princ. Ad probandum exceptiones aduerſus inſtrumentum in forma Cameræ celebratum dantur de ſtylo quinque, vel vel ſex dies. Ad probandum mandatum fuiſſe reuocatum aſſignatur triduum Stat. rubr. 2. in
C fin. lib. 2. fol. 3. C Punitur opponens exceptiones contra inſtrumentum, & non probans intra terminum à Statuto præfixum, etiam ſi oppoſuiſſet procuratorio nomine d. rubr. 29. §. & opponens. lib. 2. fol. 18. & in opponente de nullitate, & non probante vide ibid. in §. & ab executione. in fin. fol. 19. Punitur etiam opponens contra licentiam renouari petitam, & non probans rubr. 31. lib. 2. fol. 20. De negante inſtrumentum vide rubr. 141. lib. 3. fol. 49. & de negante inſtrumentum fuiſſe factum à Notario rubr. 142. d. lib. 3. fol. 50. & vide alia ver. Inſtrumentum. De exceptionibus impedientibus Compromiſſum vide ſupra ver. Compromiſſum cap. 6. fol. 84. Iudex tenetur pronunciare ſuper exceptionibus dilatorijs, & declinatorijs Stat. rubr. 2. §. ſi ve-
D rò conuentus. lib. 2. pag. 2. col. 4. D

Adnotationes.

1 De exceptionibus ad materiam Statuti † excludentis omnes exceptiones vide *tract. Carol. de Graſſis*, & ſuper Statuto noſtro *Ioſ. Ludou. deciſ.* 88. *num.* 2. & 16. & vide etiam *Hond. conſ.* 18. *num.* 15. *& ſeq. & num.* 77. *cum ſeqq. lib.* 1. licet loquatur ſuper Statuto Eugubij.
2 A Valet huiuſmodi Statutum † licet ſit contra ius *Surd. deciſ.* 43. *num.* 1. eſt tamen ſtrictè intelligendum, vt per eum *num.* 4. & dicam ver. Probatio.
3 B De huiuſmodi habilitatione † ſolita concedi maioribus etiam ad probandum per omne genus probationum, & elapſo termino, teſtatur etiam *Honded. d. conſ.* 18. *num.* 87. *& ſeqq. lib.* 1.
4 C Statutum diſponens, quod intra certum † tempus exceptiones debeant opponi, intelligitur etiam, quod intra illud tempus debeant probari. *Aſyn. in*
5 *prax.* §. 22. *cap.* 5. *num.* 4. Sed exceptiones † ſuperuenietes poſſunt opponi etiam elapſo termino. *Bart. de Capua ſing.* 41. & datur habilitatio ad probandum extra terminum, vt in fide de qua ſupra verſ. Oppoſi-
6 tæ exceptiones. Quid ſeruetur † in Tribunali Auditoris Cameræ quoad dies aſſignandos ad probandum contra obligationē Cameralem vide *Saluſt. in Prax. lib.*

lib. 1. *cap.* 17. *præſertim num.* 16. *& ſeq.*

D Vide † *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 23. *præſertim num.* 104. *& ſeqq.*

EXCOMMVNICATIO.

SVMMARIA.

Excommunicationis exceptio quando obſtet, & in Adnotat.

EXcommunicationis exceptio nõ poteſt opponi contra Accuſatorem, Teſtes, & Iudices Stat. rubr. 54. §. & ſi aliquis cum ſeq. lib. 3. fol. 26.

Adnotationes.

Valde dubito de validitate huius Statuti, ad materiam vide *Farinacc. de accuſati quæſt.* 12. *num.* 26. *& ſeqq. & Baiard. ad Clarum quæſt.* 14. *num.* 37.

EXCVLPATIO Vulnerati.

SVMMARIA.

Exculpatio Vulnerati quid operetur, & in Adnot.

EXculpatio Vulnerati dicentis coram duobus teſtibus ad minus ſe fuiſſe vulneratum ab aliquo, & nullam aliam perſonam fuiſſe culpabilem, operatur quod ſecuta morte non liceat alicui accuſare alium non nominatum Stat. rubr. 14. §. item ſtatuimus. lib. 3. fol. 11. col. 3. & in §. ſequenti habetur, quod nec poteſt per inquiſitionem contra nominatum procedi.

Adnotationes.

De Exculpatione Vulnerati, quod tollat indicia ad torturam. *Gomeſ. var. reſol. tom.* 3. *cap.* 13. *num.* 17. *verſ. ſi verò delictum.* cum alijs per *Farinacc. conſ.* 79. *num.* 18. *lib.* 1. *Viui. deciſ.* 101. *num.* 1. *lib.* 1. & vide *Maſcard. de Probat. lib.* 3. *concl.* 1335. *& Farinacc. quæſt.* 46. *num.* 104. *& ſeqq.*

EXECVTIO Executor.

SVMMARIA.

Executiones poſſunt fieri à quocumque Officiali in prin.
Feſtiuis diebus non poſſunt fieri executiones verſ. Non poſſunt. & Adnot. num. 4.
Venientes in die Sabbathi ad Ciuitatem non poſſunt moleſtari neque pro damnis datis verſ. Contra venientes.
Squillettæ ſonus tempore Quadrageſimali debitores tutos reddit verſ. Poſt principium.
Executio perſonalis non poteſt fieri in quibuſdam locis, nec domi, nec in apotheca verſ. In quibuſdam. & Adnot. num. 5.
Executiones non poſſunt fieri poſt Salutationem Angelicam veſpertinam, & per totam noctem verſ. Poſt ſonum.
Executores non poſſunt ingredi domus, niſi cum interuentu aliorum verſ. Executores.
Non poſſunt petere viaticum ibid.
Nec accipere pecuniam, ſed tantum pignora ibid.
Mandatum ſpeciale ſubſcriptum à competenti Iudice debent habere Executores verſ. Debent, vbi quid de ſtylo.
Boues, inſtrumenta aratoria, veſtes, & cubilia non poſſunt in executionem capi verſ. Super bobus. & Adnot. num. 7. *&* 8.
Domus diſcooperiri, vel deſtrui pro executionibus non poſſunt, nec oſtia aſportari verſ. Nec poſſunt. & Adnot. num. 9
Executio poteſt fieri ſuper re pendente iudicio alienata, & ſtante inſtrumento, & reſeruatione dominij, & poſſeſſionis etiam contra tertium verſ. Executio. & Adnot. num. 10.
Executionis variatio permittitur verſ. Capta. vbi quod non ſoluitur niſi vnica merces, & vide Adnot. num. 11. *& ſeqq vbi de obligatione Camerali.*
Executiones, & exactiones intra quantum tempus fieri poſſint verſ. Executiones.
Pignora dare recuſantes puniuntur verſ. Recuſantes.
Merces executorum quanta ſit in Ciuilibus, & in Criminalibus verſ. Merces.
Citatio in relaxatione, ſeu extractione mandati executiui non requiritur verſ. Quando. & vide Adnotat. num. 16.
Executio ſententiæ quomodo fiat ex Statuto Peruſino, & quid vbi creditum non eſt liquidum Adnot. n. 2.
Statutum loci vbi fit executio attenditur num. 3.
Executio in rebus non impedit quin creditor poſſit deuenire ad capturam debitoris Adnot. num. 13.
Fideiuſſor an poſſit conueniri executione facta contra principalem Adnot. num. 15.

EXecutiones poſſunt fieri à quocumque Officiali, qui poteſt exequi licentias, etiam non relaxatas per Curiam ipſius Officialis Stat. lib. 3. rubr. 202. pag. 61. col 3. & lib. 1. rubr. 81. §. & quod à ſententijs. pag. 36. col. 3. vbi de licentijs conceſſis in Curijs Dominorum Conſulum, Auditorum, & Camerariorum, & puniuntur recuſantes, & de horum licentijs, ſeu mandatis exequendis per Executores D. Poteſtatis eſt Bulla Pauli III. VIII. Kal. Maij 1544. in 6. regiſt. fol. 61.

Non poſſunt fieri executiones diebus feſtiuis, de quibus in 1. rubr. de ferijs, quæ eſt in Stat. rubr. 24. lib. 2. fol. 13. col. 2. vt ibid. in §. in quibus, vbi excipitur caſus ſuſpicionis iuratæ, & in §. poſſitque, habetur, quod etiam in diebus feriatis ad honorem Dei, non tamen expreſſis in d. 1. rubr. de ferijs, poſſit fieri exactio contra contu-

maces

maces debitores, tam realiter, quàm perſonaliter, & ſententia executioni mandari, vt pag. 14. col. 1. in fin. vide etiam lib. 3. rubr. 61. fol. 28. vbi in §. exactio excipiuntur Cauſæ communitatis pro datijs, & collectis, Et in cauſis Annonæ vide rubr. 341. lib. 1. pag. 94. & vide etiam lib. 1. rubr. 81. §. & in diebus. pag. 37. col. 3. & in Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 32. cap. 7. vbi diſtinguitur inter executionem realem, & perſonalem, & cauetur, quod modus exequendi pro debitis Ciuilibus ſeruari debeat, etiam ſi fieret executio vigore mandati ab Vrbe emanati. Et in debito per inſtrumentum, vel ſcripturam probato vide Stat. lib. 2. rubr. 29. §. & quilibet. in fin. pag. 18. col. 4. & §. item ſtatuimus. pag. 19. col. 2. Et quod executiones etiã in vim mandatorum Auditoris Cameræ non poſſint fieri in diebus feſtiuis, quæ ſunt de præcepto Eccleſiæ, nec domi, poſt ſonum Aue Maria, exceptis debitis Cameralibus, Ciuitatis, & Annonæ, mandauit Reuerendiſſimus D. Marinus Gubernator in Viſitatione Carcerum ſub die 20. Februarij 1609. rogato
A D. Ioſepho Maſcio Notario. A

Contra venientes in die Sabbati ad Ciuitatem non poſſunt fieri executiones, neque pro damnis datis rubr. 61. lib. 3. in addit. pag. 29. col. 2. immo nec in diebus Mercurij, & Veneris d. rubr. 61. §. volumus inſuper. & dixi quo ad perſonalem executionem ver. Carcer. pag. 45. verſ. Venientes. vbi videas.

Poſt principium ſoni Squillettæ de ſero vſque ad finem eiuſdem ſoni de mane in diebus Quadrageſimalibus quis capi non poteſt, immo poteſt tuto verſari, etiam reſpectu rerum, quas ſecum defert omni impedimento reali, & perſonali ceſſante pro debitis Ciuilibus, ſeu Communitatum cedulis pœnalibus, ac condemnationibus damnorum datorum Stat. lib. 4. rubr. 157. pag. 46. col. 4. & in Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 32. cap. 7. §. perſonales verò. & dixi ver. Campana. verſ. Campanula. pag. 42.

In quibuſdam locis perſonales executiones nõ poſſunt fieri Stat. rubr. 155. lib. 4. fol. 46. & dixi ſupra ver. Carcer. pag. 46. verſ. Sunt etiam. Et habet locum huiuſmodi diſpoſitio etiam in obligatione Camerali, ex litteris Sacræ Conſultæ ſub die 24. Iunij 1623. apud Dominos Priores. Domi propriæ habitationis debitoris, & in Apotheca, vbi debitor artem exercet, non poſſe fieri perſonales executiones, cauetur in Comitin. Conſt. par. 1. rubr. 32. cap. 7. §. perſonales verò. & habetur in d. Decreto D. Marini relato ſupra
B verſ. non poſſunt in fin. B

Poſt Salutationem Angelicam veſpertinam, & per totam noctem, neque reales, neque perſonales executiones fieri poſſunt, niſi contra ſuſpectos, vel de mandato Superiorum Comitin. Conſt. d. cap. 7. §. penult. pag. 57. & in d. Decreto D. Marini, & dicam ver. Nox.

Executores non poſſunt ingredi domus, niſi cum interuentu Baiuli, vel Syndici, ſiue Maſſarij loci, eſt Bulla Adreani VI. ſub die 13. April. 1523. in 5. regiſt. fol. 101. vbi etiam, quod non poſſunt petere viaticum niſi illud, quod eſſet ordinatum à Superioribus, & vide etiam in Conſtit. Card. Vrbini cap 35. & ſeqq. Non poſſunt accipere pecuniam, ſed tantum pignora, etiam cauſa damnorum datorum Stat. rubr. 7. lib. 1. in addit. in fin. & vide in Conſtit. Card. Vrbini cap. 12. & cap. 45. & Comit. Conſt. par. 1. rubr. 42. cap. 4.

Debent Executores pro executionibus faciendis habere mandatũ ſpeciale ſubſcriptum à competenti Iudice, vt cauetur Bannim. gener. num. 86. & in Conſt. Card. Vrbini cap. 6. repetita in Comit. d. rubr. 32. cap. 1. vbi additur, & præſertim excipiuntur credita Cameræ, & Communitatum, & dixi ver. Debitor Ciuitatis verſ. Poteſt etiam. & addo Stat. rubr. 260. §. decernentes. lib. 1. fol. 84. & rubr. 341. ibidem fol. 94. & rubr. 360. d. lib. 1. fol. 99. Excipiuntur etiam transportantes frumentum, & alia ſimilia, quos licet cuilibet capere, & reſiſtentes offendere Stat. lib. 1. rubr. 519. pag. 119. Verum ſtylus eſt in Curia Peruſina quo ad expeditionem, & executionem mandatorum per Dominos Iudices in eorum ſententijs relaxatorum, vt poſtquam ipſi Iudices ſubſcripſerunt ſententias, & illas in manibus Notariorum tradiderunt, mandata deinde per Notarium Actuarium ſubſcripta, abſque aliqua alia ſubſcriptione Iudicum ſoleant in Ciuitate, & Comitatu Peruſiæ executioni demandari, vt teſtati fuerunt Domini Cauſidici Collegialiter
C ſub die 9. Septembris 1623. C

Super Bobus, & inſtrumentis aratorijs, & ſuper veſtibus, & cubilibus executiones fieri non poſſunt Stat. rubr. 181. §. & per Comitatum. & §. nullus. lib. 1. fol. 21. & quo ad boues aratorios, quod ſuper illis non poſſit fieri executio ab aliquo creditore, etiam in vim obligarionis Cameralis, præterquam in ſubſidium, quando non adeſſet alia res, ſuper qua poſſet fieri executio, quã in dictis Bobus, reſpondit Sacra Conſulta per litteras Eminentiſſimi Cardinalis Burgheſij D. Gu-
D bernatori Peruſiæ ſub die 18. Maij 1613. D

Nec poſſunt diſcooperiri, vel deſtrui domus occaſione executionum Stat. rubr. 182. §. fin. lib. 1. fol. 61. nec auferri oſtia domorum in quibuſdam locis rubr. 336. lib. 1. pag. 93. Sed tantum
E vendi poſſunt domus rubr. 71. lib. 4. fol. 20. E

Executio poteſt fieri ſuper re pendente iudicio, vel quando veriſimiliter litigium imminet alienata, non obſtante alienatione Stat. rubr. 10. §. inſuper

§. inſuper. vſque ad fin. lib. 2. pag. 5. col. 3. Poteſt etiam fieri contra tertium, ſtante inſtrumento, & pacto reſeruationis dominij, & poſſeſſionis d.rubr.10. §. huiuſmodi. vbi quod etiam propria auctoritate poteſt creditor poſſeſſionem
F ingredi. F

Capta vna via, ſeu capto vno modo executionis ante dationem, & adiudicationem in ſolutum excluſiuè adhuc poteſt creditor redire ad aliam viam, ſeu modum, & vtrumque ſimul intentare coniunctim, vel diuiſim ad eius voluntatem, quod etiam habet locum pro conſeruatione indemnitatis Stat. rubr. 29. §. & capta. lib. 2. pag. 19. col. 4. Quod Statutum practicatur hoc modo, vt licet fiant nouæ executiones, attamen debitor non tenetur niſi ad vnicam ſolutionem mercedis, vt cauetur in Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 32. cap. 14. pag. 68. & ad ſecundam executionem realem deueniri non poteſt, niſi prius ſubhaſtatis, & venditis pignoribus primo loco factis Comit. Conſtit. d. rubr. 32. cap. 15. pag.
G 69. G

Executiones, & exactiones Gabbellarum poſſunt fieri intra annum à die finiti officij Stat.rub. 273. lib. 1. pag. 86. Aliæ verò exactiones debitorum Ciuitatis intra menſem, vt rubr. ſeq. pag. 86. col. 4. ſed vide de ſex menſibus rubr. 364. d. lib. 1. pag. 99. & de menſe rubr. ſeq. d. pag. 99. col. 4. & quoad licentias, ſeu mandata ad fauorem priuati creditoris vide ver. Licentia.

Recuſantes dare pignora Executoribus puniuntur in Bannim. Generalib. num. 50. & 51.

Merces Executorum in Ciuilibus quanta ſit, vide Stat. rubr. 13. in addit. in fin. lib. 1. pag. 13. & rubr. 271. d. lib. 1. pag. 86. rubr. 362. eod. lib. pag. 59. rubr. 201. lib. 3. pag. 61. & Conſt. Card. Vrbini cap. 43. & Comit. Conſt. par. 1. rubr. 32. cap. 9. vbi de reductione ex ordine Summi Pontificis. De mercede executionum incertarum vide Comit. d. rubr. 32. cap. 10. & de receputo faciendo per Executores de mercede habita vide ibid. cap. 11. Non poteſt Executor mercedem conſequi niſi facta executione effectualiter, & pro rata executionis Conſtit. Card. Vrbini cap. 12. & cap. 45. In Criminalibus autem quanta ſit vide Conſt. Card. Vrbini cap. 32. & Comit. d. rubr. 32. cap. 8. & de quarta pœnæ debita Executoribus, quod intelligatur de quarta redacta per ſignaturam vide Conſtit. Card. Vrbini cap. 31. & de quarta ſoluenda ab his, qui ex Palatio deducuntur in Carcerem vide d. Conſtit. cap. 42. cum addit. & has Conſtitutiones obſeruari teſtati ſunt Domini Cauſidici in fide ſub die 22. Aug. 1592. Quando fit Inuentarium, quid debeatur Executoribus Conſtit. Card. Vrbini cap. 34. Nihil debetur Executoribus adducentibus de ordine Superiorum aliquem captum in aliquo loco ab alijs Executoribus ad hanc Curiam, ſed merces ſpectat ad Bariſellum loci, qui illum cœperit Conſt. Card. Vrbini cap. 33. Nec quando captura non eſſet legitima Stat. rubr. 201. §. & ſi non eſſet captus. lib. 1. pag. 61.

Quando in hac Ciuitate, & illius Curia fertur ſententia in aliqua cauſa parte citata, & in ea relaxatur mandatum executiuum, numquam conſuetum fuit, quod citetur pars ad videndum exequi, vel extrahi dictum mandatum executiuum eſt fides Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 19. Auguſti 1585. & quod ſententiæ, quæ ob non interpoſitam appellationẽ in rem tranſeunt iudicatam, & in quibus fuit relaxatum mandatum, mandentur executioni abſquè alia partis citatione, eſt alia fides eiuſdem Collegij ſub die 24.
H Nouembris 1625. H

Adnotationes.

1 De executione rei iudicatæ † habes tractatum *Fe-*
derici Schenk int. tract. ſub ſigno Aquil. tom. 5. pag. 38.
& magnum *de execut.* tract. edidit *Io: Bapt. Aſyn.* &
vide *eundem in Prax. §.* 31. Quomodo fiat executio
2 ſententiæ † ex forma Statuti Peruſiæ, & ſi contineat,
quid non liquidum quomodo fiat liquidatio, docet
3 *Eug. conſ. 9. lib.* 2. Statutum † autem loci vbi fit exe-
cutio, debere attendi in executione ſententiæ, do-
cent *Marant. de ord. Iudic. par. 6. act. 3. de execut.*
ſent. num. 10. pag. 545. & Aſyn. in Prax. §. 31. cap.
69. num. 1.

4 A Nec de Iure communi poſſunt fieri † executio-
nes diebus feriatis in honorem Dei. *l fin. C. de fer. Al-*
phan. collect. 24. Theſaur. deciſ. 95. num. 1. vbi ſecus
in indictis in vtilitatem hominum, *& num.* 2. quid in
ferijs, quæ ſunt quidem inductæ in honorem Dei, ſed
non ſeruantur, vt ſunt dies hebdomadæ ſanctæ, & alij
non feſti, & concludit, quod neque in iſtis poſſit fieri
executio, & vide ad materiam *Mauſon. de cauſ. exe-*
cut. lib. 1. ampliat. 1.

B Vide ver. Carcer *in Adnot. num. 8. & ſeq.* vbi
5 dixi, quod ſtante Statuto † ne quis poſſit capi in do-
mo, non poſſe neque capi in apotheca, quam quis te-
net ad vendendum pannos. *Caſtr. in l. cætera igitur* 43.
§. hoc Senatuſconſultum. il 2. num. 3. ff. de leg. 1. Sed
aduerte, quod Caſtrenſis mouet quæſtionem, nec re-
ſoluit, & cõtrarium poſt eum in conſilijs firmat. *Corn.*
conſ. 203. num. 4. lib. 1.

C De Iure etiam communi Executoribus, ſeu Of-
6 ficialibus † poteſt de facto reſiſti niſi oſtendant man-
datum Superioris ſe habere ad executionem facien-
dam. *l prohibitum. vbi Gloſ. & DD. C. de Iur. Fiſc. lib.*
10. *Neuizan. conſ 52. n. 11. Cherubin. Iun in Compend.*
Bull. ad Bull. 17. Iul. III. vide tamen *Farin. de Carcer.*
quæſt. 32. n. 88. & ſeqq. & conſ. 65. num. 27. 39. & 40.
& de Executore ſine mãdato *eſt tract. Ant. de Canar.*
int. tract. ſub ſign. Aquil. tom. 11. par. 1. pag. 308.
7 D Idem de Iure communi quoad † boues arato-
rios, & inſtrumenta ruſticalia. *l. executores. & auth.*
agricultores. C. quæ res pign. oblig. perſ. neque pro

debito

debito publico *Corn. conſ.* 135. *num.* 6. *lib.* 1. vide tamen pro limitationibus, præſertim in ſubſidiū. *Duen. reg.* 275. *Menoch. de arbitr. cent.* 4. *caſ.* 378. *Mauſon. de cauſ. execut. lib.* 1. *ampliat.* 15. *num.* 9. *& ſeqq.* &
8 quoad veſtes, & lectum † *Duen. d. reg.* 275. *limit.* 1.
& vide *Ant. Monach. in tract. de execut. in Veſtibus*, præſertim *cap.* 10. *&* 11. & de executione in pallio *cap.* 15.

E Quod nec de Iure communi liceat † diſcooperi-
9 re domum, & auferre imbrices, nè Vrbs deformetur, nec accipere trabes, oſtia, & alia domui affixa. *Mauſon. de cauſ. execut. lib.* 1. *ampliat.* 15. *num.* 22. qui alios citat, addo *Cepoll. de ſeruit. vrb præd. cap.* 41. *in fin.*

10 F Vide ad materiam executionis contra † tertium,
qui emit lite pendente. *Saluſt. in Prax. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 7. *Surd. conſ* 334. *num.* 12. *& ſeq.* *Menoch. conſ.* 1187. *lib.* 12. *Giurb. deciſ.* 62. *Rota coram Mantic. deciſ.* 7. *&* 218. *& coram D. Coccino deciſ.* 378. *num.* 2. *& ſeqq.* & ſuper noſtto Statuto *Non. conſ.* 78. *num.* 13. *& Honded. conſ.* 20. *num.* 8. *&* 54. *cum ſeqq. lib.* 1.

G De Iure creditor; qui in cauſam iudicati pignus
11 accepit, non poteſt † ad aliud tranſire. *l. à Diuo Pio.*
§. ſi ſuper rebus in fin. ff. de re iudic. Guid. *Pap. deciſ.*
348. *num.* 2. ſed vide *Rotam in Romana Pecuniaria*
15. *Iunij* 1609. *coram Marcomontio, quæ eſt impreſſa*
apud Marcheſan. de Compromiſſ. par. 1. *pag.* 874. &
12 quod poſſit fieri pro alio mandato, † pro quo non
fuit ſatisfactum creditori vide in *Peruſina Pecuniaria*
10. *Aprilis* 1630. *coram R. P. D. Veroſpio*, quæ eſt in
fine, *deciſ.* 125. *num* 3. *& ſeqq.* & vide *Chartar. deciſ.*
13 *Ianuen.* 105. Executio tamen in rebus † non impe-
dit quin creditor poſſit deuenire ad capturam debi-
toris. *Menoch. conſ.* 206. *num.* 70. *lib.* 3. *Rota in*
Bononienſis Pecuniaria 19. *Martij* 1610. *coram Car-*
dinale Sacrato, quæ eſt apud Pic. de contr. ſin. cert. ſo-
lem. deciſ. 61 *num.* 13. *Mauſon. de cauſ. exec lib.* 1.
ampliat. 15. *num.* 1. *& ſeqq.* In obligatione Came-
14 rali † variare licet, & plures facere executiones vſque
ad ſatisfactionem, vt dixit *Rota in dicta Peruſina*
Pecuniaria coram R. P. D. Veroſpio, in calce, *deciſ.*
125. *num.* 7. An autem facta executione contra prin-
15 cipalem, † creditor præiudicet ſibi quoad fideiuſſo-
rem, vide *Guid. Pap. d. deciſ.* 348. *per tot. Theſaur.*
Iun. quæſt. forenſ. 76. *num.* 7. *lib.* 3. & ad materiam
vide etiam *Duen. reg.* 276.
16 H Quid de Iure communi † vide *Duen. reg* 94.
Aſin. in prax. §. 31. *cap.* 4. *Honded. conſ.* 20. *num.* 44.
& ſeq. lib. 1. *Rota coram D. Coccino deciſ.* 130. *deciſ.*
175. *& deciſ.* 214. & ſuper ſtylo huius noſtræ Ciuitatis vide quæ dixit *Rota in Peruſina Spolij* 17. *Martij* 1586. *coram Gypſio*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 104. *n.* 4.

EXPENSAE LITIS.

SVMMARIA.

Victus in expenſis etiam primæ inſtantiæ condemnari debet à Iudice appellationis in princ. & in Adnotat. num. 3.

Quid ſi habuit iuſtam cauſam litigandi vide Adnotat. num. 2.

Condemnatio in expenſis conceſſa non nocet vbi agitur in vim obligationis Cameralis Adnot. num. 4.

IVdex appellationis poteſt, & debet condem-
nare victum victori in expenſis non ſolum
in cauſa coram ſe facta, ſed etiam in prima cau-
ſa, ſimiliter & abſoluere ab expenſis ſi ſit abſol-
uendus Stat. lib. 2. rubr. 28. §. 1. in fin. ibi Iudex
A autem. pag. 17. col. 2. A In compromiſſis iudi-
cialibus victus debet condemnari in expenſis, vt
dixi ſupra ver. Compromiſſum cap. 25. pag. 93.

Adnotationes.

1 De expenſis in iudicio factis † vide tract. *Iacobi de*
Arena inter tract. ſub ſigno Aquilonis tom. 3. *par.* 2.
pag. 394. *& Federici Schenk ibid. pag.* 397. & vide ali-
qua *per Saluſt. in prax. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 11. *verſ.*
nec ſilentio. & cap. 44. *& latius Aſin. in prax. §.* 32.
& vide *deciſ. in Peruſina Executionis* 23. *Martij* 1594.
coram Penia, quæ eſt in fine, *deciſ.* 87. vbi de plus de-
2 bito petente. Stante Statuto, † quod victus victori
in expenſis condemnetur, an habeat locum quando
victus habuit iuſtam cauſam litigandi; vide relatos
prò, & contra per *Gabr. de expenſ. concl.* 1. & pro ne-
gatiua reſpondit *Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſ.* 52. vbi
plures citat, quibus accedunt *Rolan. de lucro dotis*
quæſt. 26. *num.* 17. *& latius Aſin. d. §.* 32. *in* 3. *limit.*
primæ lim. princ. & vide *Chartar. deciſ. Iaanuen.* 1.
3 A Statutum hoc, quod victus † debeat condemna-
ri in expenſis etiam primæ inſtantiæ, eſt conforme iu-
ri communi. *Capp. Toloſ. deciſ.* 222. *& ibi addit. &*
dixit Rota in Peruſina expenſarum, ſeu cenſus 14. *De-*
cembris 1601. *coram Iuſto*, quæ eſt impreſſa in fine,
deciſ. 76. *num.* 3. *vbi num.* 1. *&* 2. dicitur quod con-
demnatio in expenſis complectitur, tam expenſas pri-
mæ, quam ſequentis inſtantiæ vbi in prima reus non
4 fuit abſolutus ab illis. Et quando Iudex omiſit † con-
demnare in ſententia adhuc debentur expenſæ litis,
vbi actum fuit vigore obligationis Cameralis, in qua
adeſt ſpecifica obligatio expenſarum damnorum, &
intereſſe, quia tunc non debentur ſolo Iudicis officio,
ſed iure actionis, vt dixit *Rota in Romana, ſeu Ca-*
ſtrenſis aſſictus 1. *Martij* 1619. *coram Dunozetto*,
quæ eſt in fine, *deciſ.* 123.

EXTRACTVS, ſeu Regiſtrum.

SVMMARIA.

Extractus, ſeu copia proceſſus debet fieri in cauſis excedentibus ſcuta quinquaginta in princ.

Extractus citandorum non debet amoueri ab officio Notarij in fin.

DE extractu, ſeu copia proceſſus facienda vide Stat. lib. 4. rubr. 143. pag. 41. & rubr. 81. lib. 1. in addit. pag. 36. col. 4. in Comit. Conſt. par. 1. rubr. 12. pag. 20. & ſeqq. vbi quod debet

fieri quando valor litis excedit ſummam ſcutorum quinquaginta, præterquam in cauſis pauperum. De extractu debitorum citandorum, quod non poſſit amoueri ab officio Notarij Comitin. Conſt. par. 1. rubr. 3. pag. 7.

Adnotationes.

Habetur Romæ ſimile Statutum, vt lib. 1. cap. 26. & vide ibi Galganett.

FALSITAS.

SVMMARIA.

Accuſare de falſo quis non poteſt, niſi facto depoſito, & data cautione in princ.
Pœna committētium quaſdam falſitates verſ. De pœna.
Inſtrumentum falſum faciens, vel fieri curans quomodo puniatur verſ. De faciente.
Libri Mercatorum ſi arguantur de falſo, quomodo procedatur verſ. De libris.
Condemnatus de falſo repellitur à teſtimonio verſ. Condemnatus. & Adnot. num. 2.
Falſitatis exceptio admittitur contra inſtrumentum in fin. & Adnot. num. 3.

ACCVSARE quis non poteſt de crimine falſi, niſi prius facto depoſito vigintiquinque librarum denariorum, & data legitima ſatiſdatione reſpectu etiam damnorū accuſati Stat. lib. 3. rubr. 9. in princ. pag. 6. De pœna committentium quaſdam falſitates vide d. lib. 3. rubr. 39. pag. 22. col. 4. De faciente, vel fieri curante falſum inſtrumentum vide rubr. 40. d. lib. 3. pag. 23. De falſo teſte, & falſos teſtes inducente vide Stat. rubr. 43. d. lib. 3. pag. 24. & dicam ver. Teſtis. De faciente, vel expendente falſam monetam dicam ver. Moneta. De libris Mercatorum, & illorum fide, & quomodo procedatur ſi arguantur de falſo vide rubr. 14. §. volumus. lib. 2. pag. 6. Condemnatus de falſo repellitur à teſtimonio rubr. 43. §. volumus inſuper.
A lib. 3. pag. 24. A De exceptione falſitatis, quod admittatur contra inſtrumentum Stat. rubr. 29.
B §. contra confeſſiones. lib. 2. pag. 18. B

Adnotationes.

1 Ad materiam vide † ſcripta per *Farinacc. in tract. de Falſit. Honded. conſ. 109. lib. 1. & conſ. 91. conſ. 96. & conſ. 99. lib. 2. Ambroſ. deciſ. Peruſ. 25. Eugen. conſ. 51. num. 36. & ſeqq. lib. 2.*

2 A Ad idem † *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 90. n. 73. par. 1. Rota deciſ. 125. num. 5. poſt conſ. Farinacc. lib. 1.*

3 B De iſta exceptione † vide *Carol. de Graſſ. de except. ad Stat. except. 29.*

FAMA.

SVMMARIA.

Fama publica ſufficit ad probandum, quod Mariti culpa Vxor ab eo receſſerit in princ.
Et contra illum, qui mutauit aquam à ſolito, & antiquo curſu in fin.

FAma publica Viciniæ ſufficit ad probādum, quod culpa Mariti Vxor ab eo receſſerit, ad effectum conſequendi alimenta Stat. rubr. 33. §. 1. lib. 2. pag. 20. col. 4. & dicam ver. Vxor. Sufficit etiam fama publica cōtra illum, qui mutauerit aquam à ſolito, & antiquo curſu rubr. 65. ante fin. lib. 2. pag. 34. col. 4.

Adnotationes.

De fama vide quæ ſcribit *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 97. num. 26. & ſeqq. & Thomas de Piperata in tract. de Fama inter tract. ſub ſigno Aquilon. tom. 11. par. 1. fol. 8.*

FAMVLVS.

SVMMARIA.

Delinquens in domo, in qua ſolet conuerſari, poteſt etiam impunè offendi in princ. & Adnot. num. 2.
Officialis eligendus eſt ad quem concurrant Nutrices verſ. De Officiali.
Famulus offendens Dominum grauius punitur verſ. De pœna.
Famuli tenentur ſeruare pacta verſ. Famuli.
Si ſteterint per menſem ad ſeruitia, cenſentur conducti per annum, & non poſſunt recedere ibid. & Adnot. num. 3.
Domini an & quando teneantur pro famulis verſ. In caſu. & Adnot. num. 4.
Salarium intra annum peti debet in fin.

FRequentans aliquam domum, ſi committat delicta carnis, ſeu alterius generis punitur,
A & impunè poteſt offendi rubr. 90. lib. 3. pag. 34. A De Officiali eligendo ad quem concurrant mulieres, volentes inſeruire pro nutricibus, & de famulis retinendis vide rubr. 62. lib. 4. pag. 18. De pœna famuli offendentis Dominum rub. 126. lib. 3. pag. 46. Famuli tenentur ſeruare pacta, & ſi ſteterint per menſem intelliguntur conducti per annum, & finito anno inceptoque alio, & tranſacto menſe intelliguntur conducti per alium annum, & non poſſunt recedere, ſed licet his allegare ſæuitiam Domini, vel quod non ſoluerit mercedem conuentam rubr. 177. cum addit. lib. 3.
pag.

B pag. 56. B In caſu delictorum an, & quando Domini teneantur pro eorum famulis rubr. 178. eadem pag. vbi habetur an, & quando in delictis huiuſmodi præſumatur mandatum Domini, & C quomodo probetur quem fuiſſe famulum. C Famuli ad petendum ſalarium habent tantum annum rubr. 75 lib. 2. pag. 37. de quo vide ver. Præſcriptio.

Adnotationes.

1 De famulis, & ſeruis † vide *tract. Bonacoſſæ inter tract. ſub ſigno Aquilonis tom. 6. par. 1. pag.* 111.

2 A Vide in ſimili † *Carpan. ad Stat. Mediol. par.* 2. *cap.* 497. & an de furto facto domi teneatur famulus *idem Carpan. ibid. cap.* 496.

3 B Ad hoc † vide *Carpan. vbi ſupra cap.* 498. *num.* 11.

4 C Quando Dominus teneatur † pro delicto famuli vide *Carpan. d. par.* 2. *cap.* 373. *num.* 13. *& num.* 14. *Honded. conſ.* 96. *lib.* 2. *& Farinacc. de delict. & pœn. quæſt.* 24. *num.* 48. *& ſeqq.*

FOEMINA.

SVMMARIA.

Fœminæ dotatæ extantibus maſculis excluduntur à ſucceſſione in princ.

Confirmatio Pij IV. reformationum Rubr. de dot. & dotat. mulier. & ſucceſs. ab inteſt. & Rubr. de vlt. volunt. obſeru. cum inſertione ipſarum reformationum verſ. Pius Papa IV.

Noua Reformatio Statuti quo ad loca Pia, & perſonas ibi exiſtentes per Gregorium XIII. verſ. Item ſtatuimus.

FOeminæ dotatæ extantibus maſculis excluduntur à ſucceſſione ex Stat. rubr. 45. lib. 2. pag. 25. & dixi ſupra ver. Dos. verſ. de dotibus. pag. 120. vbi fit mentio reformationum poſtea factarum, quæ emanarunt non ſolum ſuper dicta rubr. 45. loquente de dotib. & dotat. mulier. & ſucceſs. ab inteſt. ſed etiam ſuper rubr. 46. eodem lib. 2. pag. 26. loquente de vlt. volunt. obſ. quæ reformationes fuerunt inſertæ in Confirmatione Pontificia, cuius tenorem placuit hic inſerere ad publicum commodum.

PIVS PAPA IV. Ad perpetuam rei memoriam. Et ſi pro Paſtoris vniuerſalis perſona, quam meritis, licet inſufficientibus, Diuina diſpoſitione ſuſtinemus, cunctarum fidelium per Orbem Ciuitatum profectum, prouidamque non ſolum in ſpiritualibus, ſed etiam in temporalibus directionem paterna dilectione cupiamus. Illa tamen apud Nos præualet ſolicitudo, vt Ciuitatum, Terrarumque Nobis, & Eccleſiæ Romanæ in temporalibus ſubiectarum, Ciues, & Populi ſalubribus municipalium Statutorum normis, iuxta temporum, perſonarumque exigentiam dirigantur, & his, quæ propterea proceſſiſſe dicuntur, vt illibata perſiſtant, præſertim cum à Nobis petitur Apoſtolici libẽter adijcimus muniminis firmitatem. Sanè dilecti filij Priores Artium, & Communitas Ciuitatis noſtræ Peruſinæ Nobis nuper exponi fecerunt, Quod alias ipſi quampluribus litibus, controuerſijs, & differentijs, quæ inter Peruſinos Ciues, & Incolas ſuper dotibus, dotatiſque mulieribus, & ſucceſſionibus ab inteſtato, ac vltimarum voluntatum præſtatione, vel obſeruatione frequenter oriri ſolebant, modum imponere, & æquabili moderamine ſubuenire volentes nonnullas ordinationes, & ſtatuta licita, & honeſta, ſub noſtro, & Apoſtolicæ Sedis beneplacito ediderunt, prout in publico documento deſuper confecto, cuius tenorem de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus, plenius continetur. Et ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, licet dilectus filius Iulius S. Petri ad Vincula Diaconus Cardinalis de Vrbino nuncupatus, ipſius Ciuitatis Legatus, Ordinationes, & Statuta prædicta, tamquam honeſta, & eidem Ciuitati conducibilia, facultatum Legationis ſuæ vigore confirmauerit. Ipſi tamen Priores Artium, & Communitas Nobis humiliter ſupplicari fecerunt, quatenus illis pro maiori eorum ſubſiſtentia robur approbationis noſtræ adijcere, ac alias in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui publicam Ciuitatis vtilitatem, & eius Ciuium prędictorum tranquillitatem ſincero deſideramus affectu, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati eadem infraſcripta Ordinationes, Statuta, omniaque, & ſingula (licita tamen, & honeſta, & libertati Eccleſiaſticæ non contraria) in eis contenta Apoſtolica auctoritate ex certa ſcientia perpetuo confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, omneſque, & ſingulos iuris, & facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem ſupplemus, ac illa valida, & efficacia fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus omnino ſortiri, & ab omnibus inuiolabiliter obſeruari debere. Sicque & non aliter per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, in quibuſuis inſtantijs, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, ſententiari, & diffiniri debere. Ac quicquid ſecus à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, legibus, ac etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, &

prout de iure ſibi permittitur, ſed bene intelligatur cum dotata fuerit de dictis bonis, vt ſupra excluſa à ſucceſſione ab inteſtato bonorum, & hæreditatis dictorum aſcendentium, donec, & quouſque ſuperuixerit maſculus deſcendens, vt
C ſupra. Placet. C

Item ſtatuimus, quod fœminæ, & ipſis non exiſtentibus, earum filij, vel nepotes, quandocumque concepti, vel nati, poſſint venire ad ſucceſſionem parentum, fratrum, & aliarum perſonarum, ad quorum ſucceſſionē de iure vocantur, ſi deſcendentes per lineam maſculinam, maſculi non ſuperſint, remittendo, vel cedendo, vt ſupra in §. 1. verſ. ſaluo, quod mulieres &c. dotes habitas, vel promiſſas pro dictis mulieribus in hæreditate. Declarantes, quod bona alienata per maſculos, vel aliquem eorum à quibus ipſæ mulieres per ſuperexiſtentiam maſculorum fuerunt excluſæ, eorum, vel eius portionem non tranſcendentia, à tertijs cum titulo poſſeſſoribus non poſſint auocari, ſeu repeti virtute reintegrationis, ſed ſolum, & dumtaxat debeant in portionem alienantis computari; quatenus verò portionem alienantis tranſcenderent, dictis mulieribus, ac dictis eorum deſcendētibus in caſu reintegrationis, ius ſaluum remaneat. Declarando etiam, quod in æſtimatione bonorum alienatorum debeat attendi tempus ipſius alienationis, & ſecundum communem valorem dicti temporis fieri
D debeat prædicta æſtimatio. Placet. D

Item declaratur, & decernitur, quod fœminæ prædictæ, quibus in teſtamento, vel alia vltima voluntate iure inſtitutionis, vel alio quocumque titulo legitimæ quantitas, vel minus legitima relinquitur contra teſtamenta, & alias vltimas voluntates huiuſmodi venire, vel ea quoquomodo reſcindere non poſſint, deficientibus maſculis, qui à ſucceſſione dictas fœminas excluſiſſent. Nec ob id aliter reintegrari ad hæreditatem, ſed tantum ab eis peti poſſit legitimæ ſupplementum, & reſiduum hæreditatis, & ſucceſſionis perueniat ad eos, qui ſecundum diſpoſitionem Statuti, vel iuris communis (ceſſante Statuto) ab inteſtato ſucceſſuri ſunt, ſalua tamen teſtamentaria diſpoſitione, & alia quacumque vltima voluntate. Et intelligantur mulieres eſſe dotatæ, ſi pro dote, vel ſimpliciter mulieri aliquid in teſtamento, vel codicillis fuerit relictum, vel datum, vel promiſſum per aliquem de perſonis prædictis, dummodo ſi minus congruè fuiſſet dotata, debeat ſuppleri congrua dos, ſecundum quod infra ponitur in §. proximè ſequenti, qui incipit. Item ſi aliquis pater &c. Et ſecundum quod dicitur in ipſo ſequenti §. Ipſæ mulieres excludantur à ſucceſſione, & facultate petendi fructus pro dicta
E rata. Placet. E

Item ſi aliquis pater, vel auus alicuius mulieris non dotatæ deceſſerit inteſtatus, frater, vel fratres carnales, etiam ex latere patris tantum ipſius mulieris, ſi fratrem, vel fratres habuerit, vel alij maſculi deſcendentes ex ipſo fratre, vel fratribus per lineam maſculinam poſſint omnes, aliqui, aut etiam vnus eorum (non obſtante aliorum, vel alicuius eorum contradictione) dotare ipſam mulierem etiam inuitam, & in quacumque ætate conſtitutam, de bonis patris, vel aui competenter ſecundum conditionem ſuæ perſonæ, qualitatem facultatum, & hæreditatis patris, vel aui, & conſuetudinem, & morem Ciuitatis, & de competentia dotis dictæ mulieris, ſtetur dicto, & declarationi duorum proximiorum attinentium dictæ mulieris, qui ad prædicta declaranda cogantur per Poteſtatem, vel Capitaneum, vel alium Officialem Communis Peruſiæ ſummariè ad petitionem petentis, & ſi non fuerint in concordia, tertium attinentem, vel non attinentem, arbitrio Iudicis, ad prædicta per Dominum Poteſtatem, ſiue alium Officialem eligere compellantur, quorum trium, vel ſaltem dicti tertij, vt ſupra electi, vnà cum altero ex dictis duobus, declarationi ſtare debeat, nec contra dictam declarationem per quemquam aliquid dici, obijci, vel fieri modo aliquo poſſit, etiam ſi ſecundum quantitatem legitimæ dos regulata non fuerit. Et habita dicta dote, vel promiſſione facta ſibi, vel marito, vel alteri pro eis, vel eorum alteri recipienti, ex tunc excludatur à ſucceſſione prædictorum patris, & aui, & aliarum perſonarum, de quibus, & prout ſupra dictum eſt, & etiam à facultate petendi fructus pro rata ſua dictæ hæreditatis, vel ſucceſſionis pro tempore tunc præterito, ſi ſteterit cum fratribus, vel cum aliquo ex prædictis, ſiue in alio honeſto loco, ſi ex aliqua iuſta cauſa ſtare cum prędictis non potuerit, & ab ipſo, vel ab ipſis fuerit alimentata. Placet. F

F

Et ſi caſus euenerit, quod aliquis, vel aliqua deceſſerit cum deſcendentibus tantum: maſculi per lineam maſculinam deſcendentes legitimi, & naturales, tali defuncto ſuccedant, iuris ordine inter eos ſeruando, excluſis fœminis, in quibus obſeruetur prout in pręſenti Statuto continetur. Et ſi aliquis, vel aliqua in quacumque ætate deceſſerit cum aſcendentibus tantum, ſuperſtite patre, & matre, pater ſuccedat in bonis eius in totum, præterquam in legitima, in qua ſuccedat mater. Et idem ius ſeruetur in alijs aſcendentibus maſculis per lineam maſculinam, excluſis ſcilicet aſcendentibus per matrem, excluſa etiam auia, ſiue proauia paterna, præterquam in legitima, quam dicti aſcendentes habere debeant, (ſeruata gradus prærogatiua) ſecundum iuris

ordinem

conſuetudinibus, etiam municipalibus, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Tenor verò Statutorum, & ordinationum, documentorumque prædictorum talis eſt.

De dotibus, & dotatis mulieribus, & ſucceſsionibus ab inteſtato. Rubr. XLV.

SI qua mulier nata, vel naſcitura fuerit, vel erit dotata à patre, vel matre, vel alio quocumque aſcendente de bonis, vel rebus proprijs dotantis, non poſſit, nec debeat ipſa mulier dotata, nec deſcendens ex ea admitti, vel reuerti ad hæreditatem, vel ſucceſſionem ab inteſtato alicuius perſonæ dotantis eam, vel alicuius ex deſcendentibus ab eadem perſona dotante in bonis, & rebus ad ipſum deſcendentem à dotante prouentis. In alijs autem aliunde prouentis ipſi deſcendenti ipſa mulier ſuccedat tali deſcendenti à perſona dotante in tertia parte eius, quod ſibi obueniſſet ex ſucceſſione ab inteſtato ipſius deſcendentis defuncti, & ab alijs ratis, etiam dictorum bonorum aliunde prouentorum ipſa mulier penitus excludatur, quouſque ſuperuixerit maſculus deſcendens ab ipſa perſona dotante per lineam maſculinam, Declarantes, quod bona talis deſcendẽtis defuncti vſque ad eius legitimam, cenſeantur de bonis aſcendentium, non autem de aliunde prouentis. Et ſi mulier plures habuerit fratres, & ab aliquo ex fratribus dotata fuerit, vel ab omnibus de bonis proprijs ipſorum, vel alicuius eorum, vel communibus, non poſſit talis mulier reuerti ad hæreditatem alicuius ex fratribus ſibi vtrinque coniunctis, vel conſanguineis tantum ſine liberis legitimis, & naturalibus ab inteſtato decedentibus, quouſque ſuperuixerit aliquis frater vtrinque coniunctus, vel conſanguineus tantum ipſius fratris ab inteſtato mortui ſine liberis, legitimis, & naturalibus, vel aliquis maſculus deſcendens per lineam maſculinam ab aliquo ex dictis fratribus vtrinque coniunctis, vel conſanguineis tantum. Qui fratres, & deſcendẽtes maſculi per lineam maſculinam ex eis, vel ex aliquo eorum ſuccedant tali fratri ab inteſtato ſine liberis, legitimis, & naturalibus defuncto, ordine iuris inter eos in tali ſucceſſione obſeruando, excluſa ipſa muliere dotata à tali ſucceſſione, quouſque aliquis ex dictis maſculis extiterit. Saluo, quod mulieres tempore neceſſitatis poſſint habere victum, & veſtitum in hæreditate ſecũdum vires patrimonij, dotem ſuam, quam habuerint conferendo, ſi poterint, vel iura cedendo repetendi dotem, cauſa eam conferendi. Placet. A

A

Item ſi aliquis receperit aliquam promiſſionem reſtitutionis dotis alicuius mulieris de bonis mulieris, ſiue nominata fuerit illa mulier in inſtrumento promiſſionis, vel reſtitutionis dotis, ſiue non, ius de dicta dote, & actionem pro ipſa dote repetenda cedere, & reſtituere debeat ipſi mulieri. Nec confectio, & detentio talis inſtrumenti ipſi mulieri, nec illi, cui dimitteret, vel ius ſuum daret, & cederet, obeſſe poſſit, aliquo iure communi, vel Statuto non obſtante, ſed ipſo iure ipſi mulieri, vel eius hæredibus confectum inſtrumentum, & quæſitum ius cenſeatur, & nihilominus illum, vel illos inſtrumentum, vel promiſſionem de reſtitutione dotis recipientem, vel recipientes, Poteſtas, vel Capitaneus, vel alius Officialis compellat ipſi mulieri, vel ſuis filijs, vel cui ius ſuum cederet, & dimitteret, vt dictum eſt, reſtituere. Et intelligatur dos fuiſſe de bonis mulieris dotatæ, eo ipſo, quod apparuerit eam dotatam fuiſſe à patre, auo, auia paternis, vel patruo, vel fratre carnali, vel conſobrino, ſorore carnali, vel conſobrina, etiam ſi in inſtrumento dotali non diceretur, quod eſſent bona dictæ mulieris, ſed ſimpliciter à prædictis, vel eorum altero darentur, Ita, quod non intelligatur de bonis proprijs eius, qui ſtipulatus fuit dotem ſibi reſtitui, & dotem dediſſe, vel promiſiſſe, ſed de bonis dictæ dotatæ, Niſi dictum eſſet, & probaretur per dotantem ipſum dediſſe, vel promiſiſſe de ſuo in totum, vel in partem, tunc poſſit illud, quod dedit, vel promiſit, cauere per ſtipulationem, vel alio modo, prout partes extiterint concordes. In alijs verò perſonis dotantibus, & ſtipulantibus ſeruetur ius commune.

B Placet. B

Item ſi quis, etiam pater, dixerit ſimpliciter dotare de bonis paternis, & maternis, vel aliorum aſcendentium vtriuſque ſexus, non aliter expreſſa quantitate paternorum, vel maternorum, vel aliorum aſcendentium, tunc intelligatur dos conſtituta pro dimidia de bonis paternis, & pro altera de bonis maternis, vel aliorum aſcendentium. Et hoc quando tam bona vnius aſcendentis, quam alterius pro ſua medietate (iuxta ratam, & portionem dotatæ de iure tangentem in dictis bonis) ad huiuſmodi dotem conſtitutam ſufficerent. Quod ſi bona vnius aſcendentis ad dimidiam dotis conſtitutæ non ſufficerent, tunc de bonis alterius aſcendentis in eo, quod deerit, intelligatur conſtituta dos vſque ad portionem ipſi mulieri de iure tangentem de bonis alterius aſcendentis. Declarantes tamen, quod per hoc non intelligatur, quod mater, vel auia cogantur in eorum vita aliquid dare ob dictam promiſſionem dictæ filiæ, vel eius viro, ſi ſibi non placuerit, Nec etiam prohibeatur de ſuis bonis teſtari,

prout

dentium, vt in præcedenti Rubr. & mater, vel alius aſcendens per lineam maternam in teſtamento ſuo, vel vltima voluntate reliquiſſet aliquid (etiam non aſcendens ad legitimam filiæ) quocumque titulo, intelligatur (ſi aliud expreſſe non dixerit) fuiſſe, & eſſe in ſupplementum legitimæ omne illud, quod ſibi ſub dicta qualitate bonorum maternorum, vel aſcendentium pro dote datum, vel promiſſum fuerit, & in tali ſupplemento omnino compræhendi debeat. Placet. M

M Item ſtatuimus, & declaramus, quod per hæc præſentia noua capitula intelligãtur in omnibus, & per omnia ſublata, & cancellata omnia ea, quę continentur in libro ſecundo Statutorum noſtræ Ciuitatis, de dotibus, & dotatis mulieribus, & ſucceſſionibus ab inteſtato ſub Rubr. 45. & etiam in ſequenti de vltimis voluntatibus obſeruandis per filios, & per nepotes, ſub Rubr. 46. & ſimiliter omnia, & ſingula alia Statuta, vel Reformationes manu cuiuſcumque Notarij, vel tempore cuiuſcumque Magiſtratus circa prædicta hactenus facta, & loco illorum in futurum hæc ſolum, & dumtaxat ſub eiſdem numeris ſeruari debeant in omnibus, & per omnia, ſine tamen præiudicio locorum piorum, quæ in omnibus ſupraſcriptis Capitulis repetita, & ſalua eſſe intelligimus, & intelligenda eſſe cenſemus. Placet. N

N Item volumus, ſtatuimus, & declaramus prædicta omnia, & ſingula cenſeri, & eſſe, ac fuiſſe Statuta, decreta, & obtenta, accedente conſenſu, approbatione, & confirmatione Sanctiſſimi Domini Noſtri, & non aliter, nec alio modo. Placet.

Placent, quæ ſupraſcripta ſunt, & maturè digeſta per infraſcriptos Excellentiſſimos Doctores, cum quibus interfui, & conueni Philippus de Vbaldis vtriuſque Iuris Doctor. Placent & mihi Petro Philippo Mattheolo, quia interfui, vt ſupra. Eodem modo & mihi Reſtauro Caſtaldo, & ad fidem &c. Eodem modo placent & mihi Io: Paulo Lancellotto. Eodem modo & mihi Marco Antonio Eugenio placent, & ad fidem manu propria ſubſcripſi. Eodem modo & mihi Thobiæ Nonio, & ad fidem &c.

Supradicta Statuta, & decreta Ciuitatis Peruſiæ per verbum Placet ſignata confirmamus, & obſeruari mandamus. Iulius Card. Vrbini Legatus. Dat. Romæ die 22. Martij 1563. Sigillum. Lucas Antonius Fab. Secretarius.

Dat. Romæ apud S. Marcum ſub Anulo Piſcatoris die 14. Iulij 1563. Pontificatus Noſtri Anno Quarto. Cæſar Glorierius.

Noua reformatio quoad Loca Pia, & perſonas ibi exiſtentes facta à Gregorio XIII.

ITem ſtatuimus, & ordinamus, quia clauſula *ſine tamen præiudicio Locorum Piorum, & perſonarum ibi exiſtentium*, aliàs in fine cuiuſdam Statuti de dotibus, & dotatis mulieribus rubr. 45. ac etiam de vltimis voluntatibus obſeruandis rubr. 46. lib. 2. Stat. Peruſ. in reformatione facta de Anno 1563. & die 22. Martij appoſita, ac inſerta, conſeruationi agnationum dictæ Ciuitatis aduerſari dignoſcitur, & contra omne iuris, & æquitatis debitum, cum par ſit, & eſſe debeat conditio fœminarum, pia loca ingredientium, quam nubentium. Idcirco ſtatuimus, & ordinamus dictam clauſulam remouendam, & annullandam eſſe, eamque pœnitus irritam, & abolitam facimus. Cæteris tamen in dictis Statutis contentis firmis, ratiſque permanentibus. Datum Romæ in Ædibus noſtris die 2. Iunij 1573. Philippus Boncompagnus Cardinalis S. Sixti. Antonius Vgolinus Secretarius.

Adnotationes.

SVMMARIA.

Super Statuto excluſiuo fœminarum qui ſcripſerint num. 1.

Statutum excluſiuum fœminarum confirmatum à Papa, præſumitur vſu receptum ibid.

Statuta excluſiua fœminarum propter fauorem agnationis habentur pro iuſtis, & rationabilibus num. 2.

Et multo magis dum non excludunt perpetuo, ſed durante linea maſculina num. 3.

Statuta huiuſmodi non habent locum in bonis extra territorium ſtatuentium, & inter forenſes num. 4.

Portio fœminæ excluſæ ad tempus delata maſculo, an illo mortuo ſit reſtituenda alteri maſculo ſuperſtiti, vel retineri poſſit per ſucceſſores extraneos maſculi prædefuncti num. 5.

Dos ſuccedit loco legitimæ ex Statuto Peruſino, & ideo detrahitur de legitima num. 6.

Fœminæ excluſæ faciunt partem ad augendam legitimam num. 7.

Vterini fratres non excludunt fœminas ſtante Statuto excluſiuo num. 8.

Statutum excluſiuum, vt intret, debet fœmina dotari num. 9.

Et ſtipulatio dotis non debet fieri ad fauorem dotantis num. 11.

Fœminæ ſuccedunt in bonis deſcendentibus dotantis aliunde prouentis pro tertia parte, & vide num. 10.

Dos de quibus bonis cenſeatur data num. 12.

A matris hæreditate fœmina dotata quando excludatur num. 13. & ſeqq.

Reintegrantur extincta linea maſculina fœminæ excluſæ ex Statuto num. 16.

Quid

ordinem. Si verò adeſſent mater, & auia paterna tantum, tunc in hæreditate æqualiter ſuccedant, & ſimiliter idem ſeruetur in auia paterna, G & materna. Placet. G

Si autem aliquis, vel aliqua in quacumque ætate deceſſerit ſuperſtitibus ſibi tráſuerſalibus tantum tunc omnis hæreditas eius debeat pertinere, & deuoluatur ad eius fratres vtrinque coniunctos, & eorum deſcendentes maſculos, & ipſis non exiſtentibus, ad conſanguineos fratres, & eorum deſcendentes maſculos (iuris ordine inter eos obſeruando) exceptis bonis tali decedenti aliunde prouentis, in quibus ſorores, etiam non dotatæ, exiſtentes, & eorum filij, & filiæ tantum ſuccedant pro tertia parte, vt in principio præſentis Statuti diſponitur in verſ. In alijs autẽ &c. Et hæc locum habeant, donec, & quouſque ſuperuixerit maſculus deſcendens ex prædictis legitimus, & naturalis. Et ipſis fratribus, & eorum deſcendentibus maſculis non exiſtentibus, ad ſorores carnales vtrinque coniunctas, & earum filios tantum maſculos, & ipſis non exiſtentibus, ad ſorores conſanguineas tantum, & earum filios, & filias tantum. Et cum dictis ſororibus, etiam vtrinque coniunctis, & earum filijs ſuccedant æqualiter, etiam patrui, & eorum deſcendentes maſculi in ſtirpes, & non in capita. Et ſorores vterinæ, fratres vterini, auunculi, materteræ, & amitæ tunc non ſuccedant. Et caſu, quo contingat aliquem, vel aliquam in quacumque ætate decedere ſine deſcendentibus, ſuperſtitibus ſibi aſcendentibus, & tranſuerſalibus, tunc pater, & omnes aſcendentes maſculi per lineam paternam tali decedenti (ſalua gradus prærogatiua) inter eos ſuccedant pariter cum fratribus vtrinque coniunctis, & eorum deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus in ſtirpes, & non in capita. Et tunc matri, auiæ paternæ, vel aſcendentibus per lineam maternam legitima tantum debeatur, conſequenda ſecundum gradus prærogatiuam. Et dictis fratribus vtrinque coniunctis non exiſtentibus, vel eorum deſcendentibus maſculis, concurrant dicto modo fratres conſanguinei tantum, & eorum deſcendentes maſculi. Et iſtis non exiſtentibus ſorores vtrinque coniunctæ, & earum filij, & filiæ tantum ſuccedant æqualiter cũ patre, & omnibus aſcendentibus maſculis per lineam paternam iuris or- H dine ſeruato. Placet. H

Si verò decederet cum matre, auia, vel proauia paterna, vel deſcendentibus per lineam maternam tantum, ſuperſtitibus fratribus vtrinque coniunctis, vel eorum deſcendentibus maſculis, vel eis non exiſtentibus, conſanguineis tantum, aut eorum deſcendentibus maſculis, tunc tali decedenti ſuccedant fratres vtrinque coniuncti, & dicti eorum deſcendentes, & eis non exiſtentibus conſanguinei tantum, vel eorum deſcendentes maſculi, iuris ordine inter eos in ſucceſſione ſeruando, excluſis dictis aſcendentibus, prçterquam à legitima, in qua ſuccedant, inter eos iuris ordine ſeruando, & ipſis non exiſtentibus ſorores vtrinque coniunctæ, & earum filij, vel filiæ tantum, iuris ordine ſeruato, ſuccedant æqualiter cum ipſa matre, auia, vel proauia paterna, & alijs aſcendentibus per lineam maternam. Pla- I cet. I

Item quando non ſupereſſent fratres vtrinque coniuncti, vel conſanguinei tantum, vel eorum deſcendentes maſculi, neque ſorores, vt ſupra, ſed patruus vnus, vel plures, vel eorum deſcendentes maſculi, tunc in medietate bonorum talis decedentis ſuccedat mater, vel auia paterna, vel aſcendentes per lineam maternam, iuris ordine inter eos ſeruando, & in alia medietate ſuccedant patruus vnus, vel plures, & præmorti patrui, vel patruorum deſcendentes maſculi, cum dicto patruo, vel patruis in ſtirpes, & non in capita, excluſis ſororibus vterinis, fratribus vterinis, auunculis, materteris, & amitis. Declarantes, quod ſi adeſſent mater, ſoror vtrinque coniun- K cta, & patrui, pariter ſuccedant. Placet. K

Inſuper ſtatuimus, & declaramus, quod filij legitimati, ſeu diſpenſati poſſint, & valeant ſuccedere ſecundum tenorem, & valorem legitimationis, ſeu diſpenſationis, & voluntatem, ac diſpoſitionem (iuri tamen non contrariam) ſui patris, vel alterius Domini bonorum ipſum legitimantis, etiam in præiudicium filiarum legitimarum, & naturalium, & deſcendentium ab eis, necnon quo ad effectum excluſionis earum à reintegratione, deficiente linea maſculina legitima, & naturali, ſine tamen præiudicio in omnibus locorum piorum, & perſonarum ibi exiſtentium, L Placet. L

De vltimis voluntatibus obſeruandis. Rubr. XLVI.

PRæſenti capitulo ſtatuimus, & ordinamus, quod teſtamentum, & quælibet vltima voluntas patris, matris, aſcendentium, & cuiuſlibet ſupradictorum debeat inuiolabiliter obſeruari, & quod mulieres non impediantur ex dictis vltimis diſpoſitionibus capere quicquid eis quocumque titulo relictum fuerit cum dicta tamen declaratione, quod ſtante teſtamento, reintegratio illis non detur, niſi, & prout in præcedenti Rubr. dictum fuit. Item cum hac alia declaratione, quod quando dotatio reperiretur facta de bonis paternis, & maternis, vel aliorum aſcendentium,

Quid in deſcendentibus ab ipſa num. 17.
Datur eis immiſſio ex rem. quor. don. num. 18.
Deſcendentia, & extinctio lineæ quomodo probetur ad hunc effectum num. 19.
Mors ciuilis an ſufficiat num. 20.
Identitas bonorum quando dicatur probata num. 21.
Ad quam portionem detur reintegratio num. 22.
Quid in bonis alienatis à maſculis num. 23.
Quid ſtante teſtamento an detur reintegratio num. 24. *vbi quod ad ſupplementum legitimæ.*
Dos quando dicatur congrua, & de ſupplemento legitimæ num. 25.
Matris legitima quanta ſit num. 27.
Nominati omnes vbi non concurrunt in ſucceſſione an intret Statutum num. 28.
Fœmina non poteſt venire contra teſtamentum ex Statuto vide Doctores citatos num. 29.
Monaſterium ingreſſa an comprehendatur in Statuto num. 30.

1 De Stat. à ſucceſs. fœm. exclud. † ſunt *tract. Al-*
bert. Brun. & aliorum. Super Statuto Terræ Monto-
ni, quod cum ſit confirmatum à Papa præſumatur vſu
receptum, habes *deciſ. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum*
11. *Decembris* 1598. quæ eſt in fine, *deciſ.* 44. Super
hoc Statuto noſtro reformato in rubr. 45. & 46. lib. 2.
gloſſas edidit *Io: Baptiſta Leonellus Bartolinus*, & in
ſimilibus Statutis vide *Carpan. ad Stat. Mediol cap.*
278. *& ſeqq.* Statuta huiuſmodi excluſiua fœmina-
2 rum † propter fauorem agnationis habentur pro iu-
ſtis, & rationabilibus, vt dixit Rota non tamen ſuper
noſtro Statuto, ſed de illo Callij loquens *in Peruſina*
de Oddis 28. *Iunij* 1604. *coram Card. Mellino*, quæ
eſt in calce, *deciſ.* 83. *num.* 4. *& in Narnienſis Suc-*
ceſſionis 22. *Maij* 1628. *coram R. P. D. Merlino*, quæ
eſt pariter in calce, *deciſ.* 99. *num.* 6. *& ſeq.* & multo
3 magis, vbi non excludunt fœminas perpetuo, † ſed
durante linea maſculina, vt conſiderauit ſuper hoc
noſtro Statuto *Rota in Peruſina Reintegrationis* 6.
Nouembris 1595. *coram Penia*, quæ eſt in fine, *deciſ.*
11. *num.* 12. Non habent locum huiuſmodi Statuta
4 in bonis † extra territorium ſtatuentium, & in foren-
ſibus, vt latè fuit dictum in *Rota Romana in dicta*
cauſa Narnienſis Succeſſionis, vt dicta deciſ. 99. & prius
in Peruſina Succeſſionis 13. *Martij* 1617. *coram Emi-*
nentiſſimo Cardinali Veroſpio, quæ eſt in fine, *deciſ.*
47. ſuper Statuto Aſſiſij, & in *Recanatenſis Hæredita-*
tis 10. *Martij* 1623. *coram eodem*, quæ eſt in calce,
deciſ. 105. & vide ſuper noſtro Statuto *Ioſeph. Ludou.*
deciſ. Peruſ. 76. *num.* 8. *& ſeq. Honded. conſ.* 94. *num.*
34. *& ſeq. lib.* 1. *Ambroſin. deciſ. Peruſ.* 3. *& Rotam*
in Peruſina Reintegrationis 15. *Ianuarij* 1596. *coram*
Penia, quæ eſt in fine, *deciſ.* 12. *num.* 2. Portio fœ-
5 minæ † vigore noſtri Statuti temporaliter excluſiui
fœminarum delata maſculo numquid mortuo illo ſit
reſtituenda alteri maſculo ſuperſtiti, vel retineri poſ-
ſit per ſucceſſores maſculi prædefuncti donec durat
linea maſculina vide *Honded. conſ.* 6. *lib.* 1. vbi con-
cludit ad fauorem hęredis extranei maſculi prędefun-
cti, ſed vide ad hoc *Ciriac. contr. forenſ. tom.* 2. *contr.*
6 302. *num.* 58. Dos ſuccedit loco legitimæ † in Sta-
tuto noſtro, & ideo detrahitur de legitima, non au-
tem vti æs alienum, vt aliqui voluerunt, *ita in cauſa*
Peruſina de Alphanis dixit Rota coram Ludouiſ. deciſ.
565. & licet hæc deciſio fuerit bis reuocata in dubiũ
coram Reuerendiſſimo Coccino Decano ſuper eo, an
in terminis Statuti Peruſini dos ſuccedat loco legiti-
mæ, vt dixit *Rota in Firmana Legitimæ* 30. *Octobris*
1617. *coram bo. mem. Vbaldo*, quæ eſt impreſſa apud
Merlinum poſt tract. de legitima deciſ. 74. attamen
in eandem ſententiam Rota deuenit in eadem *cauſa*
Peruſina Fideicommiſſi de Alphanis 17. *Martij* 1621.
coram eodem Reuerendiſſimo Decano, quæ eſt in fine,
deciſ. 49. & fuit recepta *in Peruſina Fideicommiſſi de*
Gratianis 28. *Iunij* 1630. *coram eodem verſ. eſt etiam*
detrahenda. Ex qua concluſione ſequitur, quod fœ-
7 minæ excluſæ † faciant partem ad augendam legiti-
mam, ita vt faciant illam tranſire de triente in ſemiſ-
ſem, vt in Statuto Peruſino reſpondit *Ambroſin. deciſ.*
Peruſ. 26. *in* 1. *dub. par.* 2. & hanc opinionem admit-
tit *Rota in dicta Peruſina de Alphanis coram D. Cocci-*
no deciſ. 49. *num.* 7. vbi etiam quod non expediat ma-
8 ſculis. Ad fauorem fratrum vterinorum † non intra-
re Statutum excluſiuum fœminarum dixit *Rota in*
Camerinenſis, ſeu Callienſis Pecuniaria 26. *Iunij* 1617.
coram bo. mem. Dunozet, quæ eſt in calce, *deciſ.* 80. &
idem fuit dictum in *Romana Legitimæ* 25. *Iunij* 1618.
coram Remboldo, quæ eſt in fine, *deciſ* 81. *num.* 6. *&*
ſeqq. Sed in noſtro Statuto, quod loquitur *in §. & ſi*
caſus euenerit, etiam in ſucceſſione ad bona fœminæ
fortaſſe hæc concluſio non poteſt applicari maximè
vbi filia eſt dotata de bonis maternis.
9 A Dotationem eſſe neceſſariam, † vt intret exclu-
ſio fœminarum ſuper hoc Statuto reſponderunt *Eu-*
gen. conſ. 12. *num.* 28. *lib.* 1. *& conſ.* 4. *num.* 56. *lib.* 2.
& Honded. conſ. 64. *num.* 4. *lib.* 1. *& conſ.* 14. *num.*
10. *lib.* 2. *& Rota in Peruſina de Alphanis coram Lu-*
douiſ. deciſ. 565. *num.* 4. *& in eadem coram Reueren-*
diſſimo Coccino, vt in fin. deciſ. 49. *num.* 6.
10 Ad verſ. In alijs autem aliunde prouentis † vide quæ
dixit *Rota in Peruſina Bonorum de Vbaldis* 18. *Mar-*
tij 1583. *coram Aldobrandino*, quæ eſt in calce, *deciſ.*
37. *& in Peruſina Reintegrationis* 14. *Aprilis* 1625.
coram R. P. D. Pirouano, quæ eſt in fine, *deciſ.* 64.
num. 11. *& in eadem* 13. *Nouembris* 1630. *coram eo-*
dem, quæ pariter eſt in fine, *deciſ.* 126. *num.* 11. *&* 12.
11 B Super ſtipulatione reſtitutionis dotis † ad fauo-
rem dotantis dixi ſupra ver. Dos. verſ. Ius, & actio-
nem. & in Adnot. num. 11. & quod vbi dotans ſtipu-
latur dotem ſibi reſtitui non videatur fœmina excluſa
niſi remittatur ſtipulatio mulieri tradit *Bald. in l. fin.*
num. 5. *C. de dot. promiſſ.* ſequitur *Alci. de verb. ſign.*
lib. 1. *pag.* 27. *& vide Seraph. deciſ.* 815.
12 C Dos de quibus bonis cenſeatur data † vide quæ
ſuper hoc Statuto conſiderauit *Rota in Peruſina Fi-*
deicommiſſi de Alphanis 5. *Maij* 1614. *&* 27. *Iunij*
eiuſdem Anni coram Remboldo, quæ deciſiones ſunt
impreſſæ, *deciſ.* 590. *& deciſ.* 651. *par.* 1. *recent. per*
Farinacc.
13 Super excluſione ab hæreditate matris, † de qua in
hoc §. licet *Rota in Peruſina Bonorum* 27. *Iunij* 1597.
coram Gipſio, quæ eſt in calce, *deciſ.* 24. *num.* 7. dixe-
rit, quod vbi non conſtat fœminam fuiſſe dotatam à
matre, debeat admitti vna cum fratre ad hæredita-
tem eiuſdem matris, attamen vbi pater dotauit de
bonis maternis ſecus videtur dicendum, videatur ad
hoc *Honded. conſ.* 10. *num.* 42. *& ſeqq. lib.* 1. An au-
14 tem dotatio fœminæ poſt mortem matris † eam ex-

cludat

eludat à bonis maternis, maximè quando pater adi-
uit hæreditatem matris nomine etiam fœminæ, quia
articulus eſt controuerſus, & pendet cauſa in Rota
Romana, in qua contingit de hoc dubitari, dicam in
ver. Mater quid fuerit reſolutum cum vſque ad diem
13. Iunij 1633 fuerit cauſa pluries propoſita etiam
omnibus Dominis votantibus coram R. P. D. Duno-
15 zetto, & numquam reſoluta, ego autem † ſentirem
contra fœminam, præſertim propter identitatem ra-
tionis agnationis conſeruandæ, ſeu fauoris maſculo-
rum ad *Soc. conſ.* 113. *num.* 5. *poſt princ. verſ. nam
Statutum. lib.* 4. *& Non. conſ.* 42. *num.* 27. *verſ. ſed
illa eadem ratio*, & fateor, quod in terminis aditionis
articulus eſt valdè dubius.

16 D De reintegratione fœminarum † extincta linea
maſculina ex hoc Statuto vide ad fauorem Monaſte-
rij Monialium ex perſona filiæ *in Peruſina Reintegra-
tionis* 1. *Iunij* 1613. *coram Manzanedo*, quæ eſt in fi-
ne, *deciſ.* 48. *& in Peruſina Reintegrationis* 13. *Mar-
tij* 1595. *coram Penia*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 10. *& in
eadem* 6. *Nouembris* 1595. *coram eodem*, vbi in dota-
ta à fratre, quæ eſt in fine, *deciſ.* 11. *Non. conſ.* 1. *num.*
56. *& ſeq. Eugen. conſ.* 12. *num.* 29. *lib.* 1. *Ambroſ.
deciſ. Peruſ.* 46. *par.* 2. (qui tamen, vt credo, non lo-
quitur in Statuto Peruſino) *& Honded. conſ.* 9. *num.*
15. *& conſ.* 65. *num.* 54. *& ſeq. lib.* 1. *& conſ.* 14. *lib.* 2.
vbi habes etiam reſponſum Collegij Bononienſis, in
17 quo agebatur an deſcendentes à fœmina † poſſint pe-
tere reintegrationem, vbi ipſa ante extinctionem li-
neæ maſculinæ deceſſit, de quo prius ſcripſit idem
Honded. conſ. 16. *lib.* 1. & ceſſat in hoc dubio difficul-
tas ex Statuto antiquo, ſtante quod in hoc §. refor-
mationum non ſolum ipſæ fœminæ, ſed etiam illarum
filij, vel nepotes quandocumque concepti vocentur
ad reintegrationem, vt aduertit idem *Honded. d. conſ.*
14. *num.* 15. *lib.* 2. *& Rota in Peruſina Reintegrationis*
31. *Maij* 1624. *coram Buratto*, quę eſt in fine, *deciſ.* 63.
num. 5. *& ſeqq. & in eadem* 14. *Aprilis* 1625. *coram eo-
dem*, quæ eſt etiam in fine, *deciſ.* 64. *n.* 3. & quod detur
18 reintegrandis immiſſio † in poſſeſsionem bonorum,
ex remedio quorum bonorum fuit dictum *in eadem
cauſa* 29. *Maij* 1628. *coram R. P. D. Pirouano*, quæ
eſt in fine, *deciſ.* 68. De probatione deſcendentiæ ad
19 effectum reintegrationis † vide *in Peruſina Reinte-
grationis de Ninis* 26. *Iunij* 1623. *coram Buratto*, quæ
eſt in fine, *deciſ.* 62. & quo ad probationē extinctionis
lineæ maſculinæ vide in alia *Peruſina Reintegrationis*
30. *Octobris* 1602. *coram Iuſto*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 16.
20 An ſufficiat mors ciuilis † vide in *Peruſina Hæredita-
tis* 16. *Ianuarij* 1568 *coram Sarmiento*, quæ eſt in fi-
21 ne, *deciſ.* 52. Super probatione identitatis † bonorum
vide in *Peruſina Reintegrationis* 14. *Aprilis* 1603. *co-
ram Iuſto*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 17. *& in alia Peruſi-
na Reintegrationis* 29. *Maij* 1628. *coram R. P. D.
Pirouano*, in fine, *deciſ.* 68. *num.* 4. *& ſeqq. & in ea-
dem* 13. *Nouembris* 1630. *coram eodem*, quæ eſt in
22 calce, *deciſ. final.* Ad quam autem portionem † de-
tur huiuſmodi reintegratio vide deciſiones in eadem
cauſa in fine *deciſ.* 63. *& ſeqq.*

Ad verſ. Declarantes. vbi agitur de bonis alienatis
23 à maſculis †. vide *in Peruſina Reintegrationis* 7. *Fe-
bruarij* 1597. *coram Penia*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 14.
& in eadem 5. *Maij* 1597. *coram eodem*, in fine, *de-
ciſ.* 15. & vide aliam *coram Buratto*, pariter in fine,
deciſ. 64. *num.* 8.

24 E Quod ſtante teſtamento denegatur † reintegra-
tio ſuper hoc Statuto reſponderunt *Dec. conſ.* 506.
Non. conſ. 8. *Honded. conſ.* 14. *num.* 3. *& ſeqq. &
conſ.* 68. *num.* 40. *& ſeqq. lib.* 2. vbi quod datur tan-
tum ad ſupplementum legitimæ vide *Eugen. conſ.* 3.
lib. 2. Non tamen impedit reintegrationem teſta-
mentum vltimi maſculi. *Rota in dicta Peruſina Rein-
tegrationis* 14. *Aprilis* 1625. *coram Buratto*, quæ eſt
in fine, *deciſ.* 64. *num.* 4. *& ſeqq.*

F Super congruitate dotis in terminis huius Sta-
25 tuti † vide *Eugen. conſ.* 39. *lib.* 1. *& conſ.* 3. *lib.* 2. vbi
an poſſit petere ſupplementum legitimæ, & an coga-
tur recipere in pecunia numerata, & citatos infra lit-
tera M.

26 G Super hoc Statuto vide citatos † ſupra in princ.
Adnotationum, & de materia ſucceſſionis ab inteſta-
to vide *Craſs. de ſucceſs. in §. ſucceſſio ab inteſtato*, de
qua materia ſunt plures tract. & præſertim *Conſtanti-
ni Caprioli*, & nouiſsimè *Marta de ſucceſs. legali*, &
& vide infra Adnot. littera K. Matris autem legiti-
ma, cuius fit mentio in hoc §. circa finem in verſ. &
tunc matri, quanta ſit, dicam in ſequenti Adnot.

27 H Legitima matris eſt tertia † portionis ab inteſta-
to, & ſic tertia dimidiæ vbi adeſt Pater, vt in termi-
nis noſtri Statuti, dixit *Rota in Peruſina de Oddis* 27.
Maij 1594. *coram Mellino*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 25.
num. 1. *& ſeqq.* Quando autem adſunt fratres defun-
cti, & tam in cauſa teſtati, quam inteſtati vltra *d. de-
ciſ.* 25. *num.* 7. *& deciſ. in Aſculana Legitimæ* 2. *De-
cembris* 1588. *coram Bubalo* ibi citatam, quæ eſt im-
preſſa, *deciſ.* 420. *par.* 4. *diuerſ.* vide *Grat. diſcept. tom.*
3. *cap.* 448. *& tom.* 5. *cap.* 942. *& Merlin. de Legit.
lib.* 1. *tit.* 4. *quæſt.* 7.

I Conſanguinei in §. hoc, & in præcedenti intelli-
guntur fratres ex eodem Patre geniti, vt dixit *Rota in
Peruſina Bonorum* 27. *Iunij* 1597. *coram Gypſio*, quæ
eſt in fine, *deciſ.* 24. *n.* 9 *& ſeqq.* quicquid in alia mate-
ria dicendum ſit, vt dixi ver. Conſanguinitas pag. 96.

28 K Vbi non concurrunt omnes † nominati hic, &
ſupra in §. & ſi caſus euenerit. verſ. & ipſis fratribus.
vide *Non. conſ.* 16. *num.* 1. *& ſeqq. Honded. conſ.* 1.
& conſ. 2. *lib.* 1. *& conſ.* 8. *eodem lib. Eugen. conſ.* 37.
lib. 2. & quo ad portionem *Non. conſ.* 107. *num.* 6.
& Giouagn. ſuper Stat. Bonon. conſ. 23. *&* 24. *lib.* 1.

L Super hoc §. loquente de legitimatis, vide quæ
dicam ver. Legitimatio.

29 M Vide † *Non. conſ.* 8. *num.* 10. *Honded. conſ.* 14.
num. 6. *lib.* 2. *Eugen. conſ.* 3. *lib.* 2. *& Laderch.* qui
etiam loquitur ſuper hoc Statuto *conſ.* 35.

N An mulier, quæ ingreſſa eſt Monaſterium com-
30 præhendatur in Statuto excluſiuo † vide ſuper Sta-
tuto Caſsiano *Hond. conſ.* 11. *lib.* 2. *n.* 12. *& ſeqq. &
n.* 37. *& ſeqq.* ſed in terminis noſtri Statuti, quod com-
præhendantur loca Pia, & perſonæ ibi exiſtentes, eſt
certum per extenſionem Pontificiam, de qua ſupra.

FENESTRA.

SVMMARIA.

*Feneſtræ non poſſunt retineri in muris Caſtrorum in
prin.*

Feneſtræ poſſunt fieri in muro nouo ſuper muro communi, & retineri donec ſint refectæ expenſæ verſ. Conſors.

Aedificando quando poſſit, quis obturare feneſtras, ſeu nocere luminibus domus vicini in Adnotat. num. 2. & 3.

FEneſtræ per quas de facili poteſt haberi ingreſſus, non poſſunt fieri in muris Caſtrorum Stat. rubr. 134. lib. 4. pag. 39. & dixi ſupra ver. Caſtrum. pag. 48. Conſors, qui murauit ſupra murum communem poteſt facere in muro nouo feneſtras, & oſtia, & illa retinere donec fuerit eidem integrè ſatisfactum de medietate expenſarum, quia tunc debet obſtruere ſuis ſumptibus Stat. rubr. 58. §. item conſors. lib. 2. fol. 30. col. 4.

Adnotationes.

1 De feneſtra † vide aliqua apud *Bart. Cepoll. de ſeruit. vrb. præd. cap. 62. Afflict. deciſ. 225. & ibi Vrſill. in addit.* An, & quando poſsit quis ædificando obtu-
2 rare feneſtras Vicini, † ſeu nocere luminibus domus ipſius vide latè per *Eugen. conſ. 47. lib. 1. & Honded. conſ. 80. & 81. lib. 1.* qui loquuntur ſuper dicto Statuto noſtro, & vide *Theſaur. deciſ. 216.* vbi de eo, qui
3 acquiſiuit † partem ædium ab eo, qui in ſua parte habet feneſtras reſpicientes in domum vẽditam, & concludit, quod iſte emptor non poſsit altius tollendo luminibus officere.

FERIAE.

SVMMARIA.

Feriæ Meſſium, & Vindemiarum quando indicantur in princ. & Adnot. num. 4.

Veneris dies ſunt feriati verſ. Veneris dies.

Quadrageſimalibus diebus quando reddatur ius verſ. Quadrageſimalibus.

In Criminalibus qui dies ſint feriati verſ. In Maleficijs. & Adnot. num. 6.

Feriæ in quibus caſibus non obſtent verſ. Feriæ.

Exemplatio inſtrumenti cum decreto Iudicis poteſt fieri etiam die feriato in honorem Dei verſ. Exemplatio.

Decreta à Iudicibus Communis poſſunt interponi etiam die feriato in honorem Dei verſ. Decreta.

Dies in quibus in Ciuilibus cauſis ius non redditur in fine.

Feriarum plura ſunt genera, & vnde nomen habuerint Adnot. num. 1.

Iuridica omnis dies eſt niſi probetur feriata num. 2.

Statutum poteſt diſponere quod in aliquibus caſibus poſſit procedi etiam diebus feriatis in honorem Dei Adnot. num. 3.

Rogationum tempore ſunt dies ſemiferiati num. 5.

Renunciari poteſt ferijs inductis ob neceſſitatem hominum Adnot. num. 8.

Simplex renunciatio intelligitur de præſentibus n. 9.

Tacita renunciatio non extenditur niſi ad actum factum, non autem ad faciendos num. 10.

Inductis in honorem Dei non poteſt renunciari num. 11. vbi idem in repentinis.

Inſtrumenta rogari, & Decreta in actibus voluntariæ Iuriſdictionis poſſunt interponi etiam die feriato in honorem Dei num. 12.

FEriæ propter neceſſitatem hominũ ob meſſes indicuntur quotannis à medietate Menſis Iunij vſque ad octauam Feſtiuitatis Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis de Menſe Auguſti incluſiuè, ob vindemias autem incipiunt à die 22. Septembris vſque ad 22. Octobris incluſiuè Stat. rubr. 2. de Ferijs. §. item ſemper. lib. 2. pag. 13. rubr. 81. §. & quod ſemper. lib. 1. pag. 37. &
A rubr. 61. §. & quod ſemper. lib. 3. fol. 29. A vbi habentur dies, in quibus ius non redditur, qui etiam ſunt deſcripti in Conſtit. Comitin. par. 1. rubr. 9. cap. 1. pag. 11. & ad maiorem commoditatem deſcribentur infra, iuxta hodiernum vſum. Veneris dies eſt feriata, vt habetur in Stat. rubr. 61. lib. 3. pag. 28. col. 4. ibi in feſto S. Thomæ, ſed videtur intelligẽdum de diebus Veneris Menſis Martij, cum addatur ratio propter reuerentiam Dominicæ Paſſionis, & ad iſtos reſtringitur rubr. 81. lib. 1. pag. 37. col. 2. eod. verſ. in feſto S. Thomæ. Verum de conſuetudine omnes dies Veneris totius anni ſunt feriati in Curia Gubernatoris, & Rotæ, vt in Comit. d. rubr. 9. cap. 2. verſ. volumus etiam. pag. 16. vbi diſponitur, quod ſi in hebdomada non occurrerit aliquis alius dies feriatus niſi dies Veneris, ſit etiam feriatus dies Mercurij, ſed non ſeruatur. In Curia etiam Epiſcopali dictus dies Veneris eſt feriatus, & redditur tantum ius in Curijs Artium non tamen in diebus Veneris Martij, Idem ſeruatur in Prouincia Marchiæ, in qua dies Veneris ſunt feriati propter allegationes, vt in Conſtit. lib. 5. cap. 23. In Maleficijs quoque dies Veneris eſſe feriatos cauetur Stat. rubr. 1. §. dicimus, & ordinamus. lib. 3. pag. 2. vbi quod eo die Iudex debet ſtare in Palatio ad audiendum allegationes, & intendere circa examinationem, & expeditionem proceſſuum, Sed quod in cauſis Damnorum datorum procedatur etiam diebus Veneris, cauetur in Stat. rubr. 22. §. poſſit etiam. lib. 1. pag. 18. col. 2. Quadrageſimales dies omnes ſunt feriati ante Nonam d. rubr. 81. verſ. ſint etiam feriæ. lib. 1. pag. 37. & d. rubr. 61. lib. 3. pag. 29.
B in princ. Solet reddi ius ante Concionem. B In Maleficijs, qui dies ſint feriati vide d. rubr. 61. lib. 3. pag. 28. & in cauſis Damnorum datorum
C vide rubr. 22. lib. 1. pag. 17. C Feriæ non obſtat in cauſis de quibus in Stat. rubr. 3. lib. 2. pag. 3. vt ibi cauetur col. 1. in fin. Nec in cauſis Colonorum rubr. 50. §. ſtatuimus quod nullus. lib. 2. fol. 27.

Nec

Nec in cauſis alimentorum, dationis tutoris, vel curatoris, & examinis teſtium ad perpetuam rei memoriam rubr. 24. §. volumus in fin. lib. 2. pag. 14. & rubr. 61. §. exactio. lib. 3. pag. 29. Nec in cauſis molendinorum rubr. 64. §. & ad tollendas. lib. 2. pag. 33. col. 2. Nec quando ageretur contra aliquam Communitatem retinentem, ſeu receptantem bannitum pro debito ciuili rubr. 66. in fin. lib. 2. pag. 34. Nec in faciendis ſequeſtrationibus rubr. 2. de Ferijs. §. poſſit quoque poſt rubr. 24. lib. 2. pag. 14. & rubr. 81. §. in omnibus verò. lib. 1. pag. 37. Nec in cauſis Hoſpitalium rubr. 1. lib. 1. pag. 3. col. 1. verſ. & dictus Iudex. Nec in cauſis ſuper exactionibus, vel ſubhaſtationibus ad fauorem Ciuitatis rubr. 61. §. exactio. lib. 3. pag. 29. Nec in prolatione ſententiæ ſuper Sindicatu Auditorum Rotæ rubr. 15. §. item volumus ſtatuentes. lib. 1. pag. 14. Nec vbi tractaretur de demolitione alicuius rei ruinoſæ rubr. 59. lib. 2. pag. 31. col. 2. in fin. vbi quod poteſt procedi etiam diebus feriatis in honorem Dei. Nec quando ageretur de poſſeſſione rei in qua quis vellet ædificare rubr. 60. in fin.
D lib. 2. pag. 31. D Exemplatio inſtrumenti cum Decreto Iudicis poteſt fieri etiam die feriato in honorem Dei rubr. 29. in princ. lib. 2. pag. 17. & rubr. 42. §. præterea. d. lib. 2. pag. 24. In cauſis recurſuum à ſentētijs Dominorum Conſulum, Auditorum, & Camerariorum, non obſtant feriæ etiam in honorem Dei Statut. rubr. 24. §. & quod cauſa. lib. 2. pag. 13. col. 1. & rubr. 81. §. & quod à ſententijs. lib. 1. pag. 36. vbi etiam de executionibus licentiarum, ſeu mandatorum relaxatorum in eorum Tribunalibus, & de obſeruantia eſt fides Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 6. Auguſti 1584. Quando quis vim paſſus priuaretur ſua poſſeſſione proceditur etiā diebus feriatis rubr. 99. §. & ſi quis. lib. 3. pag. 36. col. 4. Ferias non obſtare in cauſis Mercedum, Alimentorum, non excedentibus ſummam florenorum quinque, & in alijs, in quibus fuiſſet re-
E nunciatum, E prout in obligationibus in forma Cameræ, & in cauſis Hoſpitalis Miſericordiæ, cauetur in Comit. d. par. 1. rub. 9. cap. 3. pag. 16. Dilationes durantibus ferijs non currunt rubr. 2. de Ferijs poſt rubr. 24. §. declarantes. lib. 2. pag. 13. col. 4. rubr. 81. §. & quod dilationes. lib. 1. pag. 37. & rubr. 61. §. quod dilationes. lib. 3. pag. 29. col. 1. & dixi etiam ſupra ver. Dilatio. pag. 113. Decreta à Iudicibus Communis poſſunt interponi etiam die feriato in honorem Dei rubr.
F 19. in fin. lib. 2. pag. 19. col. 3. F

Dies in quibus in Ciuitate Peruſiæ in Ciuilibus cauſis ius non redditur.

Ianuarius habet dies XXXI.

P. 1 Circumciſionis Domini.
2 Octauæ S. Stephani Prothomart.
P. 6 Epiphaniæ Domini.
13 Iuliani Mart.
17 Antonij Abb.
18 Cathedræ S. Petri Apoſt. Romæ.
20 Fabiani, & Sebaſtiani Mart.
25 Conuerſionis S. Pauli.
28 Luminaris S. Conſtantij.
P. 29 Conſtantij Epiſc. Peruſiæ, & Mart.

Februarius habet dies XXVIII. & ſi erit Annus Biſſextilis XXIX.

P. 2 Purificationis Beatæ Mariæ Virginis.
3 Blaſij Epiſc. & Conf.
16 Iulianæ Virg. & Mart.
22 Cathedræ S. Petri Apoſt. Antiochiæ.
V. P. 24 Matthiæ Apoſt. Et ſi erit Annus Biſſextilis Feſtum illius celebratur ſub die 25.
Poſtremi quatuor dies ſunt feriati ob reuerentiam S. Herculani Protectoris Populi Peruſini.

Martius habet dies XXXI.

P. 1 Herculani Epiſc. & Mart.
2, 3, 4 } Feriati ob eiuſdem Sancti reuerentiam.
7 Thomæ de Aquino.
12 Gregorij Papæ, Conf. & Doct.
19 Ioſeph Sponſi Beatæ Mariæ Virginis.
20 Ioachimi Patris Beatæ Mariæ Virginis.
21 Benedicti Abb.
24 Vigiliæ Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis Aduocatæ Collegij Dominorum Notariorum.
P. 25 Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis.
Omnes dies Veneris dicti Menſis ſunt feriati in omnibus Curijs, & Tribunalibus ob reuerentiam Dominicæ paſsionis.

Aprilis habet dies XXX.

2 Franciſci de Paula.
5 Vincentij Conf.
23 Georgij Mart.
25 Marci Euang.
29 Petri Mart.

Maius habet dies XXXI.

P. 1 Philippi, & Iacobi Apoſtolorum.
P. 3 Inuentionis S. Crucis.
6 Ioannis ante portam latinam.

8 Apparitionis S. Michaelis Archang.
14 Beueniatis Conſ.
19 Iuonis Conſ. Aduocati Dominorum Cauſidicorum.
20 Bernardini Conſ.

Iunius habet dies XXX.

1 Florentij, & ſociorum.
11 Barnabæ Apoſt.
13 Antonij Ordinis S. Franciſci Patauini nuncupati.
V. P. 24 Natiuitatis S. Io: Baptiſtæ.
V. P. 29 Petri, & Pauli Apoſtolorum.
Nota, quod à die 15. Iunij excluſiuè vſque ad diem 22. Auguſti incluſiuè, ſunt feriæ meſsium; quandoque tamen citius indici poſſent.

Iulius habet dies XXXI.

2 Viſitationis Beatæ Mariæ Virginis.
20 Margaritæ Virg. & Mart.
22 Mariæ Magdalenæ.
V. P. 25 Iacobi Apoſt. & Chriſtophori Mart.
26 Annæ Matris Beatæ Mariæ Virginis.

Auguſtus habet dies XXXI.

1 Petri ad Vincula.
2 Sunt feriati ex cauſa Indulgentiæ, quæ eſt
3 apud Eccleſiam S. Dominici Ord. Prædicatorum, & die 2. fiunt ſolemnia Luminaria, quæ dies etiam eſt feriata ob Feſtum S. Stephani Papæ, & Mart.
4 Dominici Conſ.
5 Mariæ ad Niues.
6 Transfigurationis Domini.
V. P. 10 Laurentij Mart.
14 Luminaris in honorem Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis.
V. P. 15 Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis.
16 Rocchi Conſ.
19 Ludouici Epiſc. & Conſ. cuius Feſtum celebratur in Palatio Decemuirali.
V. P. 25 Bartholomæi Apoſt.
28 Auguſtini Epiſc.
29 Decollationis S. Io: Baptiſtæ.

September habet dies XXX.

P. 8 Natiuitatis Beatæ Mariæ Virginis.
10 Nicolai de Tolentino.
14 Exaltationis S. Crucis.
V. P. 21 Matthæi Apoſt. & Euang.
P. 29 Dedicationis S. Michaelis Archang.
30 Hieronymi Conſ. & Doct.
Nota, quod à die 22. Septembris excluſiuè vſque ad diem 22. Octobris incluſiuè, ſunt feriæ vindemiarum; quandoque tamen citius indicuntur.

October habet dies XXXI.

4 Franciſci Conſ.
18 Lucæ Euang.
V. P. 28 Simonis, & Iudæ Apoſtolorum.

Nouember habet dies XXX.

V. P. 1 Omnium Sanctorum.
2 Commemorationis Mortuorum.
7 Decollationis S. Herculani.
9 Dedicationis Baſilicæ Saluatoris.
P. 11 Martini Epiſc. & Conſ.
12 Martini Papæ.
18 Dedicationis Baſilicæ Principis Apoſt.
21 Præſentationis Beatæ Mariæ Virginis.
25 Catherinæ Virg. & Mart.
V. P. 30 Andreæ Apoſt.

December habet dies XXXI.

6 Nicolai Epiſc.
7 Ambroſij Epiſc.
8 Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis.
13 Luciæ Virg. & Mart.
V. P. 21 Thomæ Apoſt.
22, 23 } Feriati præterquam in Curijs Artium.
V. 24 Vigiliæ Natiuitatis D. N. Ieſu Chriſti.
P. 25 Natiuitatis D. N. Ieſu Chriſti.
P. 26 Stephani Prothomart.
P. 27 Ioannis Apoſt. & Euang.
P. 28 Innocentium mart.
29, 30 } Feriati præterquam in Curijs Artium.
P. 31 Silueſtri Papæ, & Conſ.

Mobilia.

Sex dies ante Cineres ſunt feriati ob Baccanalia.
Dies Cinerum.
P. Dies Veneris ſancti.
A die Dominica Oliuarum vſque ad diem Martis incluſiuè poſt Dominicam octauę Paſchatis Reſurrectionis.
Diebus Rogationum de mane ius non redditur in aliqua Curia, redditur tamen de ſero à D. Locumtenente, & à Dominis Conſulibus, Auditoribus, & Camerarijs.
P. Dies Aſcenſionis Dominicæ.
V. Vigiliæ Pentecoſtes ex quo feſtum Dominorum Procuratorum.
Quatuor dies poſt Dominicam Pentecoſtes.
Dies ante feſtum Corporis Chriſti.
P. Dies Corporis Chriſti.
Dies octauæ Corporis Chriſti ius non redditur in aliquo Tribunali de mane, redditur tamen de ſero in omnibus Tribunalibus, in quibus de ſero ſolet ius reddi.
P. Omnes dies Dominici.
Omnes dies Veneris totius anni ſunt feriati in alijs omnibus, præterquam in Curijs Artium, in quibus nihilominus feriati ſunt dies Veneris Martij, vt in reliquis Curijs.

Dominica Paſchat. Reſurrectionis, & Pentecoſtes, cum duobus diebus ſequentibus, & dies ſignati ſupra littera P. obſeruantur etiam in exercitijs, cum ſint ex præcepto, & littera V. Vigiliam denotat.

Incerta.

Quando fit Conſilium generale Populi Peruſini.

Quando fiunt generales rogationes ob ſerenitatem, vel pluuiam impetrandam, vel propter Indulgentias, aut alia cauſa, de mane ius reddi non ſolet in aliquo Tribunali, ſed redditur de ſero in illis Tribunalibus, in quibus de ſero ſolet ius reddi.

Quando nouus Legatus, ſiue Gubernator Peruſiam prima vice intrat, de ſero ius reddi non ſolet, niſi in Curijs Artium.

Quando Summus Pontifex, vel aliquis ex Eminentiſſimis Dominis Cardinalibus, vel alia ſimilis perſona accederet ad Ciuitatem Peruſiæ, & Illuſtriſſimus D. Præſes obuiam iret, tunc indici ſolent feriæ ad illius libitum.

Quando fiunt ludi publici, de ſero ius reddi non ſolet.

Et notandum eſt, quod quando feriæ generales ponuntur à Statuto, vel indicuntur à Superioribus, tunc ſemper fieri ſolet pronuncia, quod tempus, & fatalia non currant, & ferijs huiuſmodi tranſactis fit reſtitutio generalis ad tantundem.

Dies Creationis, & Coronationis Summi Pontificis.

Adnotationes.

1 Feriarum plura ſunt genera,† vt per *Theſaur. deciſ. Pedem.* 39. *num.* 4. *& ſeqq.* vbi *num.* 11. ſcribit vnde nomen habuerint, & ad materiam vide omnino *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.*47. *num.*96. *& ſeqq. & cap.* 103. *& ſeqq. Marant. de ord. iudic. par.* 4. *diſt.* 16. *num.*81. *& ſeqq. & Peguer. deciſ.* 53. Omnis dies eſt
2 iuridica † niſi appareat feriata, & qui dicit probat *Rota coram Ludouiſ. deciſ.* 140. *num.* 3. *& ſeqq.* Po-
3 teſt Statutum diſponere, quod in aliquibus † caſibus poſſit procedi etiam diebus feriatis in honorem Dei *idem Carpan. ad cap.* 110. *num.* 4. *& ſeqq. Marant. d. diſt.* 16. *num.* 87. *& ſeqq.*

4 A Feriæ Meſſium, & Vindemiarum † ſunt introductæ de Iure communi. *l.* 1. *ff. de ferijs. Carpan. ad cap.* 104. *num.* 2. *& ſeq.* ſed quo ad indictionem moderantur hæ feriæ pro conſuetudine loci, cum non vbique vna ſit meſſis, vindemiæque ratio. *l. Præſides Prouinciarum ff. eod. Caballin. ad Conſtit. Marchiæ lib.* 5. *cap.* 23. *in fin.* In quibus perſonis ſeruentur vide *Theſaur. d. deciſ.* 39 *num.* 10.

5 B Sunt etiam ſemiferiati † dies tempore Rogationum, quibus de mane tantum ius non redditur. *Theſaur. d. deciſ.* 39. *num.* 10.

6 C Quo ad cauſas Criminales † vide *Carpan. ad cap.* 110. *num.* 6. *&* 17. *par.* 1. & quo ad cauſas Damnorum datorum *cap.* 375. *num.* 149. *& ſeq. par.* 2.

7 D Idem procedere de Iure cōmuni, † prout etiam in nunciatione tranſmittenda ſcribit *Carpan. ad cap.* 340. *num* 59. *par.* 2.

8 E Renunciari ferijs Inductis ob neceſſitatem hominum † nihil prohibet. *Theſaur. d. deciſ.* 39. *num.* 1. vbi *num.*2. quærit an teſtibus noceat iſta renunciatio, itaut ipſi ferijs non obſtantibus poſſint ad depoſitionem compelli, & euocari, & concludit negatiuè vbi
9 eſſent rurales. Renunciatio ſimplex † intelligeretur de ferijs præſentibus. *Bart. in l.* 1. *§.* 1. *num.* 3. *ff. de ferijs.* ſed vide *Alex. ibid. num.* 6. *&* 7. *& conſ.* 188. *num.* 11. *lib.* 2. Tacita renunciatio non extenditur
10 niſi ad actum quem quis expleuit † nō autem ad alios in futurum faciendos. *Bald. in d. l.* 1. *§. ſed excipiuntur. ſub num.* 2. *in fin. ff. de ferijs. Aret. in §. appellantur. ſub num.* 17. *verſ. aut non renunciauit expreſſè. inſt. de except. Lanfranc. deciſ.* 511. *cent.* 6. *Carpan. ad cap.* 202. *num.* 7. *& ſeq. par.* 2. Ferijs autem in hono-
11 rem Dei † renunciari non poteſt. *Carpan. ad cap.* 107. *num.* 9. *& ſeqq. & cap.* 110. *num.* 8. *& ſeq.* vbi quod nec ferijs repentinis, quæ eis æquiparantur.

12 F Quod de Iure communi † poſſint inſtrumenta rogari à Notarijs, & Decreta interponi in actibus voluntariæ Iuriſdictionis etiam die feriato in honorem Dei tradit *Marant. d. diſt.* 16. *num.* 86. & vide *Carpan. ad cap.* 400.

FESTIVITATES.

SVMMARIA.

Feſti dies ſeruandi ſunt, nec poſſunt aperiri Officinæ in princ.

Vendere tamen poſſunt Pullaroli in fine, & vide Adnot. num. 2.

Coloni neceſſitate vrgente poſſunt incumbere culturæ agrorum etiam diebus feſtiuis Adnot. num. 1.

Dies in quibus prohibentur exercitia ponuntur in Stat. rubr. 62. cum quinque ſeqq. lib. 3. pag. 29. & ſeq. & quod non poſſint in Feſtiuitatibus de præcepto Eccleſiæ aperiri Apothecæ, ſeu Officinæ, Artes exerceri, aut alia opera prohibita per Bullam Pij V. fieri, ſub pœna amiſſionis animalium, vbi illa adhiberentur, & alia arbitraria, cauetur in Bannimentis Generalibus de ordine Sanctiſſimi num. 2. Vide quæ habentur in Synodo habita per Eminentiſſimum, & Reuerendiſſimum D. Coſmum Cardinalem de Torres huius Ciuitatis Antiſtitem de Anno 1632. in tit. De Dierum Feſtorum obſeruatione pag. 42. & ſeqq. vbi in cap. 3. ſunt deſcripti dies Feſti de præcepto Eccleſiæ (qui etiam ſunt regiſtrati ſupra ver. Feriæ vbi adeſt lit. P.) & cap. 10. ſunt deſcripti dies, qui ſeruantur ex deuotione. Pullaroli obtinuerunt de Anno 1471. die 8. Maij facultatem vendendi in diebus feſtiuis, videlicet alter eorum, vt in 3. regiſtr. Canc. Comm. A pag. 35. A

Adnotationes.

1 De Iure communi neceſſitate † vrgente poſſunt Coloni culturæ agrorum incumbere etiam diebus feſtiuis. *l.* 3. *C. de fer. cap. licet. vbi Abb. eod. tit. Caroc. de locat.*

de locat. quæſt. 4. num. 2.

2 A De permiſſa venditione rerum † neceſſariarum ad vitæ ſubſtentationem diebus feſtis, maximè fauore aduenarum, ad declarationem Conſtitutionis Synodalis vide deciſiones in *Vlixbonen. Tabernariorum 5. Maij 1611. & 28. Maij 1612. coram Penia,* quæ ſunt impreſſæ *poſt conſ. Farinacc. lib. 2. deciſ. 327. & deciſ. 360. & in eadem 1. Iulij 1615. coram bo. mem. Vbaldo,* quæ eſt *deciſ. 757. par. 2. recent. per Farinacc.*

FIDEICOMMISSVM.

SVMMARIA.

Fideicommiſſo non cenſetur renunciatum per diuiſionem etiam cum clauſulis prægnantiſſimis, niſi ſpecialis, & expreſſa renunciatio interueniat in princ. & Adnot. num. 2.

Poſiti in conditione cenſentur vocati verſ. Filij. & Adnot. num. 3.

PEr clauſulas etiam prægnantiſſimas in inſtrumentis diuiſionum appoſitas, non cenſetur renunciatum fideicommiſſo inter diuidentes, niſi ipſi ſpecialiter, & expreſſis verbis renunciaue-
A rint Conſtit. Comit. par. 2. rubr. 17. pag. 101. A
Filij in conditione poſiti tacitè cenſentur vocati
B ad fideicommiſſum ibidem. B

Adnotationes.

1 Ad materiam fideicommiſſariam † vide *Odd. in tract. de Compend. & in tract. de Fideicom. per alien. prohibit. inducen. ac reſcind. per diuiſ. Peregr. in tract. de Fideic. & Fuſar. in tract. de Subſtit.*

2 A Renunciatum quando cenſeatur † fideicommiſſo per diuiſionem vide *Fuſar. d. tract. de ſubſtit. quæſt. 593. & ex noſtris Turrett. conſ. 65. lib. 1. Honded. conſ. 33. lib. 1. & Odd. latiſſimè in d. tract. in repetit. l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verb. oblig. pag. 445. & ſeqq.*

3 B Poſiti in conditione cenſentur vocati † etiam in Statuto Vrbis *lib. 1. cap. 142.* & vide *ibi Galganett.* & ad materiam huius articuli vide etiam *tract. Ioſ. de Ruſtic. an, & quando liberi in condit. poſ. voc. & Fuſar. quæſt. 437. & ſeqq.*

FIDEIVSSIO.

SVMMARIA.

Fideiuſſor poteſt petere conſeruationem indemnitatis, & quoad liquidationem damni ſtatur iuramento ipſius in princ. vbi etiam de variatione executionis, & venditione bonorum, & vide Adnot. num. 2.

Fideiuſſor poteſt petere liberationem à fideiuſſione, & quando verſ. Poteſt etiam. & Adnot. num. 3.

Fideiuſſor poteſt conueniri ante prencipalem debitorem verſ. Conuenire. & vide Adnot. num. 4.

Carceratus quando ſit relaxandus ſub fideiuſſoribus verſ. Relaxandus. vbi quis poſſit fideiubere pro imputatis de maleficio, & Adnot. num. 5. & ſeq.

Licentia recedendi de Palatio non datur in ſcriptis verſ. Quando. & Adnot. num. 7.

Recedens à domo pro carcere aſſignata, & rediens an teneatur ſoluere pœnam Adnot. num. 8.

Cautiones de ſe repræſentando quantum durent in fine, & de illa vide Adnot. num. 9.

OBligatus pro alio poteſt petere conſeruationem indemnitatis, & quo ad liquidationem intereſſe, & damni ſtatur iuramento ipſius, inſpecta tamen, & conſiderata per Iudicem qualitate rerum, cauſæ, & perſonarum Stat. rubr. 16. lib. 2. pag. 7. & de variatione executionis, & venditione bonorum pro conſeruatione indemnitatis vide rubr. 29. §. & capta. verſ. & hoc etiam lib. 2. pag. 19. col. 4. In obligato pro Vniuerſitate vide rubr. 17. d. lib. 2. pag. 7. & in obligato
A pro Clerico rubr. ſeq. pag. 8. A Poteſt etiam
petere liberationem quamuis diu non ſteterit in
obligatione facta prius liquidatione, & probatione quanti eius interſit non eſſe amplius obligatum, & facta denunciatione ſuper liberatione Stat. d. rubr. 16. verſ. & quæ dicta ſunt. pag. 7. col. 3. & in verſ. ſubſeq. incipit Et prædicta. Limitatur in illo, qui ſe obligauit pro alio ad defenſionem rei alienatæ, qui quouſque lis mota non fuerit, vel poſtquam mota fuerit, ſi alienator, vel eius hæres ſuſceperit in ſe iudicium, & illud proſecutus fuerit, non poteſt petere conſeruationem, nec liberationem quamuis in inſtrumento conſeruationis indemnitatis fuerit promiſſum ad petitionem, & terminum fideiuſſo-
B ris illum liberare, & indemnem conſeruare. B
Conuenire principalem debitorem, vel fideiuſſorem eſt in electione creditoris, vbi obligatio eſt
cum rogitu Notarij d. rubr. 16. §. fin. lib. 2. pag.
C 7. col. 4. C Relaxandus quando ſit carceratus
datis fideiuſſoribus Stat. rubr. 51. lib. 3. pag. 25.
Qui autem non poſſint fideiubere pro imputa-
D tis de maleficio vide rubr. 34. lib. 3. pag. 21. D
Quando quis præſtitiſſet cautionem, ſeu fideiuſſionem in Curia Criminali de non recedendo de Palatio ſine expreſſa licentia in ſcriptis, quod ſemper fuerit data huiuſmodi licentia recedendi verbo, & annuentibus oculis, & nunquam obſeruatum, quod fuerit data in ſcriptis, eſt fides Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 27.
E Februarij 1598. E Cautiones de ſe repræſentan-
do non durare niſi durante Gubernio, declarauit
Reuerendiſſimus D. Boſſius Gubernator, vt in
F 7. regiſt. Canc. Comm. pag. 32. F Sed vide quæ
dicam de Cautione de non offendēdo in ver. Pax. Vide ſupra ver. Cautio. pag. 56. & infra ver. Satiſdatio.

Adnotationes.

1 De fideiuſſoribus ſunt † *tract. nouiſs. Antonij Hen-*
rigij Hiſpani, & Pyrri Mauri Arretini.
A Vide de conſeruatione fideiuſſoris, & repeti-
2 tione ſoluti † *Pyrr. Maur. d. tract. de fideiuſs. par. 2.*
ſect. 4. cap. 38. & ſeq. pag. 267. & ſeqq. & quo ad vſu-
ras, ſeu quid aliud indebitum ſolutum *Hond. conſ. 17.*
lib. 2. & quando agere poſſit pro conſeruatione ſuæ
indemnitatis *D. Cenc. de Cenſib. par. 2. cap. 2. quæſt. 3.*
art. 3. pag. 163.
3 B De iure communi non poteſt † fideiuſſor petere
ſe liberari niſi diù ſteterit in fideiuſſione. *l. Lucius la 1.*
ff. mandati. Alphan. collect. 1897. Gabr. de fideiuſs.
concl. 1. vbi limitat niſi adeſſet conſuetudo, vel Sta-
tutum, vt *limit. 36. num. 109. & vide Carpan. ad*
Stat. Mediol. cap. 413. & D. Cenc. in tract. de Cenſib.
d. par. 2. cap. 2. quæſt. 3. art. 4. pag. 165. & in addit.
pag. 66.
4 C Fideiuſſor attento iure communi † non poteſt
conueniri niſi excuſſo principali debitore. *Auth. præ-*
ſente. C. de fideiuſs. Gabr. de fideiuſs. concl. 1. Mantic.
de tac. & ambig. conu. lib. 16. tit. 16. & ſeqq. ſed ſtan-
te Statuto aliud dicendum eſt *Maur. d. tract. par. 2.*
ſect. 6. cap. 3. num. 207. pag. 361. & in Statuto Vrbis
Rota apud Zacch. ad Galleſ. deciſ. 143. in fin.
D Quando carceratus debeat, & poſſit relaxari
5 ſub fideiuſſoribus † de Iure communi vide *Gomeſ. var.*
reſolut. tom. 3. cap. 9. num. 8. Farinacc. de Carcer. &
6 *Carcerat. quæſt. 33* & quod non ſit † relaxandus con-
demnatus *Caball. reſolut. crim. cent. 3. caſ. 221.*
7 E De huiuſmodi licentia † non data in ſcriptis vi-
de *Giouagn. conſ. 58. lib. 1.* In eo, qui receſſit à domo
8 pro † carcere aſſignata ſub pœna cum fideiuſſore, &
redijt vide *Ambroſin. deciſ. Peruſ. 49. par. 2. & Giurb.*
conſ. crim. 34.
9 F De cautione de ſe repræſentando † vide *Maur.*
d. tract. de fideiuſs. par. 1. ſect. 2. cap. 3. pag. 43. Eug.
conſ. 67. & conſ. 68. lib. 1. Hond. conſ. 111. lib. 1. &
Giurb. conſ. crim. 35. per tot.

FIDES.

SVMMARIA.

Fides non poſſunt produci, nec admittuntur productæ in princ. vbi ſecus in probatione ſtyli, & in fide Parochi ad probandum matrimonium, natiuitatem, vel mortem, & vide Adnot. num. 1. & ſeqq.

FIdes alicuius facti ſubſcriptę à quibuſuis perſonis non poſſunt produci, & productæ non debent admitti Comit. Conſt. par. 1. rubr. 8. pag. 10. vbi limitatur in probatione ſtyli Notariorum, Cauſidicorum, aut Mercatorum. Admittuntur etiam fides Parochorum, & Sacriſtarum ad probandum matrimonium, natiuitatem, vel mortem alicuius perſonæ ex eadem Conſtit. in fine.

Adnotationes.

1 Fides non facit fidem, † nec de Iure cõmuni etiam
ſi eſſet fides Cardinalis firmata iuramẽto coram No-
tario, & teſtibus. *Rota coram Ludouiſ. deciſ. 214. num.*
2 *2. & Beltram. ibi in Adnot.* vbi limitat † in fide veri-
ſimili, & adminiculis ſuffulta, & in fide facta ab ali-
quo Officiali ſuper re, & actu ſpectante ad eius offi-
3 cium. In fide Collegij, † quod probet *Hond. conſ. 53.*
num. 11. lib. 1. & dixi ver. *Cauſidicus pag. 56. num. 8.*
vbi plures citaui deciſiones, in quibus Rota detulit
fidei Collegij Cauſidicorum, prout detulit atteſta-
tioni plurium Aduocatorum ſuper obſeruantia Sta-
tuti *in Peruſina Reintegrationis 29. Maij 1626. co-*
ram bo. me. Buratto, quæ eſt in fine, *deciſ. 66. num 17.*
4 & vide quæ in fide ſubſcripta † à Cancellario cum ſi-
gillo Communitatis tradit *Amat. deciſ. March. 95.*
præſertim num. 13. & 14.

FILIVS.

SVMMARIA.

Filiusfamilias non obligatur validè abſque conſenſu patris in princ. vbi limitatur, & Adnotat. num. 1. & ſeqq. vbi an valeat fideiuſſio pro patre.
Filius offendens parentes punitur, vt in verſ. Offendens.
Filius carcerari debet, & in Carceribus detineri ad petitionem parentis verſ. Carcerari. & Adnot num. 5.
Filij vbicumque nati ex Ciuibus, & Comitatenſibus non habentur pro forenſibus verſ. Filij. & Adnotat. num. 6.
Statutum loquens de minoribus, compræhendit etiam Filiumfamiliam minorem Adnot. num. 4.

COnfeſſio, vel inſtrumentum, vel alia ſcriptura obligatoria facta à Filiofamilias, cuiuſcumque ætatis exiſtat, ſine conſenſu Patris non tenet, nec valet ipſo iure, niſi Pater eſſet mentecaptus, ſeu furioſus, qui conſentire non poſſet, & Filiusfamilias gereret negocia tamquam Paterfamilias, quia tunc valeret contractus Stat. rubr. 29. §. item dicimus. lib. 2. pag. 18. col. 3. in princ. Quod procedit licet Filiusfamilias in contractu aſſeruerit ſe eſſe emancipatum, vel hominem ſui iuris, niſi creditor hoc probet per publicum inſtrumentum Stat. d. loco verſ. & non obſtante. Niſi Filiusfamilias contraxerit cum licentia Patris, vel niſi eſſet mercator, vel negociator, vel aliquam artem exerceret, vel operaretur, quia poteſt contrahere, & ſe obligare in pertinentibus ad dictum exercitium, niſi bonis ei eſſet interdictum, immo vbi Filius habitaret in eadem domo, & ad vnam menſam viueret cum Patre, iſte compellitur pro filio reſpondere, ſoluere, & ſatisfacere cum effectu vſque ad quantitatem legitimæ filio debitæ Statut. d. loco verſ. & ſi talis Filiusfamilias, vbi limitatur quando Pater contradixerit, vel ignorauerit.

Quod non obligetur Filiusfamilias pro rebus ha-
bitis à mercatoribus abſque expreſſo ordine Pa-
tris cauetur in Comit. Conſtit. par. 2. rubr. 13.
cap. 2. verſ. quæ omnia. pag. 82. Obligatur Fi-
liusfamilia validè fauore Ciuitatis Stat. rubr. 95.
lib. 4. pag. 27. & vbi dediſſet malum conſilium
Dominis Prioribus, vel Officialibus Ciuitatis Stat.
rubr. 75. lib. 1. pag. 33. Accuſari, & condemna-
ri poteſt abſque conſenſu Patris Stat. rubr. 54. in
A princ. lib. 3. pag. 26. A Offendens Patrem, vel
aliquem ex aſcendentibus, qua pœna puniatur,
vide Stat. rubr. 128. & rubr. 129. lib. 3. pag. 46.
Carcerari debet, & in Carceribus detineri ad pe-
titionem Parentis, bonæ famæ, vt emẽdetur Stat.
B d. rubr. 128. in fin. lib. 3. B Filij Ciuium, & Comi-
tatenſium vbicumque nati, habitantes in Ciuita-
te, Suburbijs, vel Comitatu, etiam illegitimi, non
habentur pro forenſibus Stat. rubr. 120. §. præ-
C terea. lib. 3. pag. 43. col. 3. C De Filijs illegitimis
dixi ſupra ver. Baſtardus pag. 33. De filia exclu-
ſa à Statuto dictum fuit ſupra ver. Fœmina. Ad
materiam vide etiam infra ver. Pater.

Adnotationes.

1 A Super ſimili Statuto † de contractibus filiorum
familias vide latiſſimè *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.*
416. & vide *Paſchal. de Virib. patr. poteſt. par. 1. cap. 6.*
Super hoc eodem Statuto noſtro vide *Hond. conſ. 29.*
num. 24. *& ſeqq. lib. 2. & Rotam coram Ludouiſ. de-*
ciſ. 391. num. 3. & 4. vbi quod non compræhendit do-
2 nationem, † præſertim bonorum, in quibus Pater non
habet vſumfructum, nec contractus iuratos. Pro nul-
3 litate fideiuſſionis factæ à Filiofamilias pro Patre † vi-
de deciſiones *in Perusina Fideiuſſionis 26. Nouem-*
bris 1611. *&* 2. *Aprilis* 1612. *coram Eminentiſſimo*
Cardinali Pamphilio, quæ ſunt in fine, *deciſ.* 21. *&* 22.
4 & in hac *num.* 2. *& ſeqq.* firmatur, quod † Statutum
loquens de minoribus, compræhendit etiam Filium-
familias minorem, quam deciſionem ſequuta fuit Ro-
ta *in Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria* 15. *Maij* 1621. *co-*
ram Remboldo, quæ eſt in calce, *deciſ.* 78. *num.* 6.
5 B Idem de iure † communi. *l.* 3. *C. de patr. poteſt.*
& vide *Paſchal. de Virib. patr. poteſt. par.* 3. *cap.* 4.
6 C Quod Filius dicatur Ciuis † eius Ciuitatis vn-
de originem duxit Pater, quamuis alibi ſit natus, fir-
mat poſt alios *Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſ. 30.*
num. 16.

FISCVS FISCALIS.

SVMMARIA.

Procurator Fiſcalis deputatur in Ciuitate Peruſiæ à Fiſcali maiori in princ.

Idem non poteſt imperare executiones in fin.

Emens à Fiſco habet beneficium nè poſſit moleſtari poſt quadriennium Adnot. num. 2.

DEputari debet Procurator Fiſcalis Ciuitatis Peruſiæ à Fiſcali maiori Vrbis, vt in Breue Clem. VII. in 5. reg. Canc. Comm. pag. 129. vbi multa de officio, auctoritate, & ſalario eiuſdem Fiſcalis, de quo etiam vide Bullam Pij IV. in Bullar. nou. tom. 2. conſt. 58. §. 38. & ſeqq. pag. 82. Fiſcalis non poteſt imperare executiones contra aliquem Conſt. Card. Vrbini cap. 6.

Adnotationes.

1 De Fiſco, & eius priuilegijs † vide *Peregr. in tract.*
de iur. Fiſci, & priuilegia illius refert *Farinacc. in*
fragm. Crim. lit. F. num. 149. *& ſeqq.* Emens à Fi-
2 ſco quando gaudeat beneficio † *l. bene à Zenone. C. de*
quadrien. præſcr. vt non poſſit moleſtari poſt quadri-
ennium vide *Honded. conſ.* 67. *num.* 27. *& ſeq. lib.* 1.
& conſ. 38. *num.* 41. *& ſeqq. & num.* 51. *& ſeqq. lib.*
2. *Rot. deciſ.* 479. *num.* 5. *par.* 1. *recent.* & an dicta lex
procedat in iuribus dotalibus *Odd. conſ.* 99.

FLVMEN.

SVMMARIA.

Flumen vbi nocet viæ publicæ, vel priuatæ perſonæ quomodo prouideatur in princ.

Treſa Flumen nè in Lacu Traſimeno recipiatur verſ. Flumen.

SI Flumen noceret viæ publicæ, vel priuatæ perſonæ quomodo prouideatur Stat. lib. 4. rubr. 27. pag. 10. & vide etiam rubr. 85. pag. 24. col. 4. Flumen Treſa nè fluat in Lacum Traſimenum, ſed per alueum antiquum, eſt Bulla Sixti IV. ſub die 4. Februarij 1482. in 4. reg. pag. 30. De lignaminibus impetu aquarum ablatis vide ver. Lignamina. Et ad materiam vide etiam ver. Molendinum.

Adnotationes.

De Fluminibus vide aliqua per *Peregr. in tract. de iur. Fiſc. lib. 8. num.* 44. *& ſeqq.* & de Flumine, ſeu Palude Clanarum vide *Bero. conſ.* 140. *lib.* 3. & de Flumine Neſtoris, & Cainæ pariter Agri Peruſini loquitur *Bald. conſ.* 463. *lib.* 4.

FONS.

SVMMARIA.

Fons vnus, Puteus, vel Ciſterna debet eſſe in quolibet Caſtro, vel Villa in princ. vbi quod concurrunt ad ſumptus Ciues poſſidentes bona in loco.

Fontes deſtruens, aut immundicias in eos proijciens punitur verſ. Proijciens.

Fons Plateæ quando conſtructa, & alia ad eum ſpectantia verſ. De Fonte Plateæ.

Vnus

VNus Fons, Puteus, vel Ciſterna debet eſſe in quolibet Caſtro, vel Villa Stat. rubr. 83. lib. 4. pag. 24. & in addit. ibi cauetur, quod Ciues poſſidentes bona in loco ad ſumptum concurrere debent. Proijciens immunditias in Fontes, ſeu illos deſtruens, aut extrahens aquam ex loco antiquo punitur Stat. rubr. 163. & ſeqq. lib. 3. pag. 53. De Piſcibus Fontium dicam ver. Piſces.

De Fonte Plateæ, & eius Aquæductu receptaculis, vulgo Conſeruis, & venis vide Stat. rubr. 1. lib. 4. Concha Ænea Fontis prædicti fuit facta de Anno 1277. vt in eadem Concha legitur. In hoc opere fuit impenſa ſumma florenorum aureorum centum ſexaginta millium, vt habetur in d. rubr. 1. lib. 4. poſt princ. Murum Aquæductus dictæ Fontis lædens, aut lapidem, vel aliquid aliud auferens punitur Stat. rubr. 57. §. item quod nullus. d. lib. 4. pag. 17. Pro manutentione, & conſeruatione dicti Aquæductus, & Fontis Pius IV. reſtituit annuam prouiſionem ſcutorum centum duodecim cum dimidio, vt in eius Breui in 7. regiſt. Canc. Comm. pag. 11. De Officiali dictæ Fontis vide d. rubr. 1. lib. 4. cum addit. vbi in fine habetur, quod debet ſindicari per Dominos Priores, ſeu Deputandos ab eis, debetque eſſe Peruſinus, vt diſpoſuit Paulus III. in eius Breui in 6. regiſt. Canc. Comm. pag. 72. Domini Priores ſemel durante eorum officio debent accedere perſonaliter ad videndum receptacula, venas, & dictum Aquæductum, & curare illius manutentionem, & conſeruationem d. rubr. 1. lib. 4. in addit. §. item addentes. pag. 3. col. 4. Fontis prædicti, illiuſque Aquæductus inſtaurationem Paulus II. demandauit D. Gubernatori, D. Theſaurario, ac Dominis Prioribus, vt in eius Breue ſub die 20. Iulij 1469. in 3. reg. pag. 36.

Adnotationes.

Dixi aliqua in ver. Aqua, & alia ſcribit *Cepoll. de ſeru. ruſt. præd. cap.* 40.

FOCVLARE.

SVMMARIA.

Foculare pro quibus bonis ſoluatur in tex. eſt onus reale, quod tranſit ad quemcumque poſſeſſorem Adnot. num. 1.

Venditor tenetur ad intereſſe vbi non manifeſtauit onus hoc num. 2. *vbi an poſſit emptor reſcindere emptionem.*

OMnia bona Territorij Peruſini ſunt tributaria Stat. rubr. 69. §. ordinamus. lib. 2. pag. 35. col. 4. & dixi de ſolutione Focularis libræ in ver. Cataſtrum cap. 5. & infra.

Adnotationes.

1 Onus hoc eſt reale † *l. fin. C. ſine cenſu vel reliq. Iaſ. conſ.* 83. *num.* 2. *lib.* 3. *Dec. conſ.* 694. *num.* 10. & tranſit ad quemcumque poſſeſſorem. *Alex. conſ.* 31. *num.* 6. *lib.* 5. *Soc. ſen. conſ.* 243. *ſub num.* 1. *verſ. quo verò ad Collectas. lib.* 2. ita vt poſſeſſor teneatur non tantum pro terminis futuris, ſed etiam pro præteritis. *Soc. conſ.* 119. *num.* 4. *verſ.* 10. *Roman. conſ.* 73. *n.* 5. & vide *Bero. conſ.* 150. *& conſ.* 151. *lib.* 3. Si vendi-
2 tor † non manifeſtaſſet emptori rem eſſe obligatam pro oneribus Communis, tenetur ad intereſſe quanto minoris. *Aret. conſ.* 105. *num.* 2. & vide ver. Cataſtrum cap. 5. an autem emptor poſſit recedere à contractu vide *Cyriac. contr. forenſ. tom.* 2. *contr.* 373. *n.* 1. *& ſeqq.*

FORENSIS, ſeu Exterus.

SVMMARIA.

Forenſes venientes ad habitandum ſunt exempti ab aliquibus oneribus in princ. vbi etiam de conducentibus Victualia.

Forenſes exercentes aliquas artes tenetur ſoluere Dohanam verſ. Venientes. & Adnot. num. 7.

Forenſes non habentes apothecam non poſſunt vendere ad minutum verſ. Non habentes. vbi de quibuſdam artificibus Forenſibus quod non poſſint exercere, nec apothecam aperire.

Offendens Forenſem litigantem in Curia Peruſina punitur verſ. Poſſunt. vbi de Forenſe offendente Peruſinum.

Arma Forenſibus tranſeuntibus licet deferre verſ. Arma.

Iudicem quem adire debeant Forenſes verſ. Quem Iudicem.

Compromiſſum facere cogitur Forenſis verſ. Poteſt.

Forenſis tenetur idoneè ſatiſdare de Iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo verſ. Agere volens.

Ius eodem modo redditur Forenſibus, & eo modo tractantur illi à Iudicibus Peruſiæ, quo redditur ius, & tractantur ipſi Peruſini in locis Forenſium verſ. Eodem modo. & Adnot. num. 8.

Ceſſio iurium à Forenſe non poteſt recipi contra Ciuem per alium Ciuem verſ. Ceſſio iurium.

Citari quomodo debeat debitor Forenſis verſ. Citari. & Adnot. num. 9.

Pax poteſt fieri per Sindicum Ciuitatis, ſi Forenſis offenſus à Ciuitate receſſiſſet verſ. Offenſus.

Ciues Peruſini creditores decoctoris præferuntur creditoribus Forenſibus verſ. Ciues Peruſini. & Adnot. num. 10. *& ſeq.*

Forenſis non allibratus, & qui non habitauerit per viginti annos non poteſt habere officium publicum, vel illud exercere verſ. Nullus Forenſis.

Forenſis quis dicatur Adnot. num. 1.

Statutum an, & quando liget Forenſes, & eorum

bona Adnot. num. 2.
Forenſis tenetur ſeruare Statutum loci contractus Adnot. num. 3.
Nec ſunt neceſſariæ ſolemnitates requiſitæ à Statuto loci originis vbi contractus alibi celebratur num. 4.
Statutum an, & quando ſuffragetur Forenſi Adnotat. num. 5, vbi de diuerſis Statutis.
Collecta an poſſit imponi Forenſibus Adnot. num. 7.
Statutum per quod fit deterior conditio Forenſium quam Ciuium valet, & non eſt iniquum Adnotat. num. 11.

FOrenſes, ſeu Exteri venientes ad habitandum
in Ciuitate, vel Comitatu, & exercendum
opera manualia gaudent aliquibus exemptioni-
bus Statut. rubr. 582. §. & quod Forenſes. lib. 1.
pag. 126. & rubr. 50. §. ſtatuimus inſuper. lib. 2.
pag. 28. col. 1. vbi etiam quod non poſſint con-
ueniri pro debito per eos alibi contracto. De
immunitate Forenſium ſi venirent ad Ciuitatem
tempore nundinarum ſub Feſtum omnium San-
ctorum vide Stat. rubr. 80. lib. 4. pag. 23. & di-
cam ver. Nundinæ. Quomodo habitantes fa-
miliariter in Ciuitate Peruſiæ poſſint tamquam
ſuſpecti de fuga capi vide ver. Suſpectus de fuga.
Si habitaſſent in Ciuitate per menſem, vel ad il-
lam frumentum aſportaſſent non poſſunt capi
pro repræſalijs, vel alijs licentijs Stat. rubr. 174.
lib. 1. pag. 58. Et quod iſti conducentes victua-
lia non poſſint carcerari pro debito ciuili, caue-
tur in Conſtit. Card. Vrbini cap. 43. in 2. addit.
& dixi etiam ver. Annona verſ. Comportantes.
A pag. 13. vbi an teneantur ſoluere Gabbellam. A
Venientes ad exercendam artem in Ciuitate Pe-
ruſiæ non poſſunt moleſtari per Camerarios oc-
caſione dictæ Artis, ita decreuit Legatus die 14.
Octobris 1432. in 1. regiſtr. pag. 61. ſed in Apo-
ſtill. ibidem factis notatur ter hoc fuiſſe reuoca-
tum. Quod autem teneantur ſoluere Dohanam
Camerario Artis, eſt lex, & Edictum confirma-
torium ſub die 25. Februarij 1474. in 3. reg. pag.
78. licet Lombardi die 20. Februarij 1476. fue-
rint liberati à ſolutione Dohanæ Camerario Ar-
tis Petræ, & Lignaminum, cum onere tamen ſol-
uendi certam annuam reſponſionem pro Sacello
fabricando, vt in 3. regiſt. pag. 87. & vide in ver.
Collegia Artium pag. 71. verſ. Artifices non iu-
B rati. B Non habentes apothecam in Ciuitate,
vel Comitatu non poſſunt vendere ad minutum
quaſdam merces niſi per tres dies Stat. rubr. 140.
lib. 4. pag. 40. & idem habetur in lege lata per
Dominos Priores, & Camerarios, & confirma-
ta die 25. Februarij 1474. in 3. regiſt. pag. 78. &
in Matricula Artis Merciariorum pag. 29. & 30.
Imo quod Artifices Forenſes, ſeu exteri nempe
Sartores, Sutores, Cerdones non poſſint exerce-
re in Ciuitate Peruſiæ, nec apothecam aperire,
eſt Bulla Leonis X. ſub die 10. Iunij 1520. in 5. re-
giſt. pag. 80. Poſſunt ſecurè litigare in Curia
Peruſina pro conſequendo credito, & ſi offende-
rentur punitur offendens tamquam ſi offendiſſet
Ciuem originarium Stat. rubr. 145. in fin. lib. 3.
pag. 50. Quomodo autem puniatur offendens
Ciuem dixi ver. Ciuis pag. 61. verſ. ſi quis. Sed
ſi verſa vice Forenſes offenderent Ciuem Peruſi-
num, vel Comitatenſem, qua pœna puniantur
vide Stat. rubr. 120. lib. 3. pag. 43. Et de Foren-
ſe offendente Forenſem vide rubr. 73. lib. 3. pag.
32. Et in Forenſe, qui vim intulit in perſonam,
ſeu res vide rubr. 52. lib. 3. pag. 25. Arma Fo-
renſibus tranſeuntibus licet deferre dixi ver. Ar-
ma pag. 26. Quem Iudicem adire debeant Fo-
renſes agere volentes in hac Ciuitate dicam infra
ver. Forum. Poteſt cogi Forenſis ad faciēdum
compromiſſum iudiciale, iuxta formam Statu-
torum, vt ſupra ver. Compromiſſum. cap. 1.
Agere volens tenetur idoneè ſatiſdare de iudicio
ſiſti, & iudicatum ſoluendo tam in cauſa conuen-
tionis, quam reconuentionis, & tam pro ſorte
principali, quam pro expenſis, damnis, & inte-
reſſe, ac pro pœna ſtatutaria Stat. rubr. 13. lib. 2.
pag. 6. & dicam ver. Satiſdatio. Eo modo red-
ditur Forenſibus ius in foro ſeculari Ciuitatis Pe-
ruſiæ, & eo modo tractantur à Iudicibus, & Of-
ficialibus Peruſinis Forenſes, quo redditur ius, &
tractantur ipſi Peruſini in locis Forenſium Stat.
C rubr. 6. lib. 2. pag. 4. C Ceſſio iurium à Foren-
ſe non poteſt recipi contra Ciuem per alium Ci-
uem ſub pœna Stat. rubr. 145. lib. 3. pag. 50. ſed
vide rubr. 4. lib. 2. pag. 4. vbi cauetur quod ha-
bens ceſſionem à Forenſe non audiatur niſi pro-
mittat, & ſatiſdet ei contra quem ius ceſſum ha-
bet, quod Forenſis ſtabit iuri in hac curia ad fa-
uorem eius contra quem ius ceſſum habet in cau-
ſa reconuentionis, & pro expenſis. Citari quo-
modo debeat debitor Forenſis vide Statut. rubr.
171. in addit. lib. 1. pag. 57. confirmatum in ſe-
quenti rubr. 172. pariter in addit. pag. 58. quod
Statutum circa modum citandi Forenſes abſen-
tes extra Prouinciam fuiſſe, & eſſe vſu receptum,
teſtati fuerunt Domini Cauſidici ſub die 24. Maij
1632. Quid autem ſeruandum ſit vbi Forenſes
carcerari aliquem fecerunt, & poſtea ſe abſenta-
runt vide Conſtit. Comit. par. 1. rubr. 2. cap. 7.
pag. 6. & de modo citandi in Criminalibus, &
D damnis datis vide Stat. rubr. 57. lib. 3. pag. 27. D
Offenſus Forenſis ſi ex Ciuitate receſſiſſet pax
poteſt fieri per Sindicum Ciuitatis Stat. rubr. 60.
§. fin. lib. 3. pag. 28. Ciues Peruſini creditores
decoctoris præferuntur creditoribus Forenſibus
in bonis huiuſmodi decoctoris in Ciuitate, vel
diſtrictu Peruſiæ, ſiue habeant hypothecam,
E ſiue non Statut. rubr. 74. in fin. lib. 2. pag. 37. E
Nullus Forenſis, qui non fuerit allibratus, & non
habitauerit

habitauerit poſtquam fuerit allibratus per viginti annos quibuſdam exceptis poteſt habere officium publicum, vel illud exercere Stat. rubr. 137. lib. 1. pag. 48. Quando efficiantur Ciues dixi ſupra ver. Ciuis pag. 60.

Adnotationes.

1 Forenſis quis dicatur † vide *Dec. conſ. 550. num. 8. & Eugen. conſ. 18. num. 63. & ſeqq. lib. 1. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 44. num. 3. & ſeqq. & cap. 311. num. 6. & ſeqq. par. 1. & cap. 438. num. 1. par. 2.* Statutum an, & quando liget Forenſes, & eorum
2 bona † vide *Carpan. ad Stat. Mediol.* præſertim *cap. 180. par. 2. Alderan. Maſcard. de gener. Stat. interpræt. concl. 6. Odd. conſ. 58. num. 26. & Honded. conſ.*
3 *10. lib. 2.* Quod teneatur Forenſis ſeruare † Statutum loci contractus in reſpicientibus formam, & ſolemnitatem actus dixit pluries Rota, & in ſpecie *in Peruſina Executionis 17. Nouembris 1597. coram Penia*, quæ eſt in fine, *deciſ. 42. num. 6. & ſeqq. & in Peruſina Donationis de Anſideis 21. Iunij 1613. coram Cardinali Caualerio*, quæ pariter eſt in fine, *deciſ. 50.*
4 Nec ſunt neceſſariæ † ſolemnitates requiſitæ à Statuto loci originis vbi contractus alibi celebratur, vt dixit *Rota in Peruſina Terrarum 10. Decembris 1612. coram Eminentiſſimo Cardinali Pamphilio*, quæ eſt in calce, *deciſ. 55. num. 6. & ſeqq.* & vide quæ ſcribit *Maſcard. d. loco concl. 7.* Statutum an, & quando
5 ſuffragetur † Forenſi vide *Rota in Peruſina Bonorum 16. Martij 1592. coram Penia*, quæ eſt in fine, *deciſ. 56. num. 7. & num. 15. cum ſeqq.* Et in Statuto de ſucceſſionibus *in Peruſina Bonorum de Balleonibus 8. & 13. Iunij 1590. coram bo. me. Comitulo*, quæ eſt in fine, *deciſ. 7.* Et in Statuto excluſiuo fœminarum pro negatiua vide *in Peruſina Succeſſionis 13. Martij 1617. coram Eminentiſſimo Cardinali Veroſpio*, quæ eſt in fine, *deciſ. 47. num. 3. & ſeqq. & in Narnien. Succeſſionis 22. Maij 1628. coram R. P. D. Merlino in fin. deciſ. 99. & prius in Recanaten. Hæreditatis 10. Martij 1623. coram eodem Cardinali Veroſpio*, quæ eſt in calce, *deciſ. 105. num. 5. & 6.* Et in Statuto concedente executionem inſtrumentis, & prohibente appellationem à ſententijs vide *Honded. conſ. 29. lib. 2.*

6 A Habitare quis dicatur † in aliquo loco dicam ver. Habitatio.

7 B De Dohana † ſoluenda per Forenſes Camerarijs Artium vide *Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 98.* Collecta autem an poſſit imponi Forenſibus vide *Non. conſ. 45. Theſ. deciſ. 257. Coſt. de Rat. rat. quæſt. 203. n. 7. & ſeq.*

8 C Vide quæ ſuper ſimili Statuto † Mediolani ſcribit *Carpan. cap. 179. lib. 2.* & ſuper Statuto Bononiæ dixit Rota *in Bononien. Dotis 7. Februarij 1620. coram Manzanedo*, quæ eſt in fine, *deciſ. 71. num. 8. & ſeqq.* & Mantuæ *Ciriac. contr. forenſ. tom. 2. contr. 291. num. 80. & contr. 292. num. 45. & ſeqq.*

9 D Quod huiuſmodi Statutum † ſuper modo citandi Forenſem ſit attendendum *Rota coram Seraph. deciſ. 564.* vbi ſupponitur Forenſes in loco Statuti ſortiri forum tum ratione rei, tum ratione contractus, alias ſecus eſſet *Seraph. deciſ. 1018. num. 6.* & vide etiam *Cephal. conſ. 263. num. 30. lib. 3. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 3. num. 1.*

10 E Huiuſmodi Statutum præferens † Ciuem forenſi tamquam correctorium non debet extendi *iuxta not. in Auth. quas actiones. vbi Iaſ. num. 17. C. de Sacroſ. Eccl.* ita Rota reſpondit *in Romana Diſcuſſionis de Magonibus 26. Ianuarij 1615. coram bo. me. Vbaldo à verſ. Verum neque ex ſtatuto.* Valet tamen, & non
11 eſt iniquum Statutum † per quod fit deterior conditio forenſium, quam Ciuium. *Curt. Iun. conſ. 129. num. 10. Crau. conſ. 201. num. 14. & 15. Menoch. conſ. 1060. num. 102. lib. 11.* Sed conſidera quod noſtrum Statutum loquitur in bonis decoctoris, & vide *Dec. conſ. 38. in 4. dubio.*

FORUM.

SUMMARIA.

Actor quem Iudicem adire debeat in cauſis ciuilibus in princ. vbi etiam de Forenſe, & Adnot. num. 2. & ſeqq.

Clerici quem Iudicem adire debeant verſ. Clerici, & Adnot. num. 8.

Cauſæ quædam ſpectant ad forum Eccleſiaſticum verſ. Cauſæ matrimoniales. & Adnot. num. 13.

Meretricum cauſæ vbi cognoſcendæ verſ. Meretricum.

Actores non poſſunt vocare Ciues, vel Comitatenſes ad aliam Curiam, quàm ſecularem Peruſinam verſ. Actores. & Adnot. num. 14. & ſeq.

Peruſiæ Ciuitas diuiditur in quinque Regiones, quæ dicuntur Portæ Adnot. num. 1.

Actor de Iure communi ſequitur forum Rei Adnotat. num. 2. & ſeqq.

Iudicem incompetentem adiens cadit ab omni iure Adnot. num. 5. & ſeqq.

Clericus non poteſt conueniri niſi coram Iudice Eccleſiaſtico Adnot. num. 9.

Etiam vbi eſt nominatus ab operario accuſato in foro ſeculari num. 10.

Fallit in quibuſdam cauſis relatis num. 11.

Si non oppoſuit de Clericatu an acta probent in Curia Epiſcopali num. 12.

IN cauſis ciuilibus Actor debet adire Iudicem ſuæ Portæ, A videlicet illius Portæ, ſub qua ipſe, vel pater reperireretur allibratus, ſi verò non fuiſſet allibratus, Iudicem illius Portæ in qua familiariter habitaret, ſed ſi agens eſſet forenſis non allibratus, nec habitans, tunc tenetur, & debet adire Iudicem competentem rei conuenti. Si verò ambo eſſent forenſes non allibrati, nec habitantes in Ciuitate, tunc eſt in electione agentis quem Iudicem habere malit Stat. rubr. 2. in princ. lib. 2. fol. 2. Si tamen Actores eſſent diuerſarum Portarum, tunc debent adire Poteſtatem ex lege condita de Anno 1535. in vlt. trim. manu Bartholomæi Raynaldi Notarij, quæ fuit deinde per Cardinalem Grimanum Legatum confirmata ſub 5. Id. Februarij 1536. in 6. reg. Canc. Comm. fol. 38. Prædicta non habent locum in

conductoribus Communantiarum Ciuitatis, nam
pro exigendis eorum creditis debent adire Iudi-
cem pro Porta S. Petri, licet ipſi fuiſſent de alijs
Portis Stat. rubr. 189. lib. 1. fol. 65. Nec in cau-
ſis inſinuationum Teſtamentorum &c. nam pro
illis inſinuandis debet adiri idem Auditor pro
Porta S. Petri Stat. rubr. 1. §. & dictus Iudex. lib.
B 1. fol. 3. & vide ver. Inſinuatio. [B]

Clerici, Religioſi, locaque Pia in cauſis etiam
prophanis ſolent conuenire laicos in Curia Epi-
ſcopali, & proceſſus ibidem facti, & ſententiæ
latæ valent, & tenent ex obſeruantia, & conſue-
tudine, de qua teſtati fuerunt Domini mei Cau-
ſidici in fide ſub die vltima Septembris 1594. &
deinde hoc fuit declaratum per literas Cardina-
lis Aldobrandini ſub die 23. Februarij 1596. in
quibus firmatur conſuetudo conueniendi laicos
in Curia Eccleſiaſtica ad fauorem Eccleſiaſtica-
rum perſonarum, quæ literæ ſunt regiſtratæ in
C regiſtr. liter. dictæ Curiæ fol. 21. [C] Huiuſmodi
perſonæ debent renunciare eorum priuilegio ex-
emptionis ſi quod haberent, & conſentire, vt
poſſint conueniri à ſecularibus in Curia Epiſco-
pali, non obſtante priuilegio, alias ipſi non
poſſunt moleſtare ſeculares in Curia ſeculari ex
Stat. rubr. 130. §. inſuper cum multæ. lib. 3. fol.
47. & vide ver. Clericus. Cauſæ matrimonia-
les, vſurariæ, executionis teſtamentorum, & le-
gatorum ad pias cauſas, & ſpirituales, vel quaſi
& beneficiales ſpectant ad forum Eccleſiaſticum,
vt admittit Stat. d. rubr. 130. §. item quod No-
D tarius. lib. 3. fol. 47. [D] Meretricum quoque ca-
uſas tam ciuiles, quam criminales cognoſci in
dicta Curia Epiſcopali dixerunt ijdem Domini
Procuratores in ſupradicta fide vltima Septem-
bris 1594. licet deinde ſub die 2. Decembris eiuſ-
dem Anni aliam fidem fecerint, quod etiam cau-
ſæ huiuſmodi perſonarum cognoſcuntur in Cu-
ria ſeculari.

Actores non poſſunt conuenire, nec vocare
aliquem Ciuem, vel Comitatenſem ad aliam Cu-
riam, quam ad Curiam ſecularem Peruſinam,
ſub certa poena ex Stat. d. rubr. 130. lib. 3. fol. 46.
& latius de cauſis coram Iudicibus ordinarijs
cognoſcendis eſt Stat. rubr. 144. lib. 4. fol. 42. &
confirmationes etiam Pontificias habes ibi, &
rubr. ſeq. & idem cauetur in condemnato con-
quærente in alia Curia, quam Peruſina rubr. 131.
eod. lib. 3. fol. 47. Et ſi Vniuerſitates, vel par-
ticulares perſonę compellerent aliquem nè veni-
ret ad Curiam Peruſinam ad proponẽdum quæ-
rimoniam de quocumque grauamine puniuntur
E Stat. rubr. 149. d. lib. 3. fol. 50. [E] Vide aliqua in
ver. Cauſa.

Adnotationes.

1 A Ciuitas Peruſiæ diuiditur † in quinque Regio-
nes vulgo Rioni, quæ communiter dicuntur quinque
Portæ, à præcipuis eiuſdem Vrbis Portis hæ ſunt, Por-
ta S. Petri, Porta Solis, Porta S. Angeli, Porta S. Su-
ſannæ, Porta Eburnea.

2 B Hoc Statutum eſt † correctorium Iuris commu-
nis, quo inſpecto actor ſequitur forum rei. *l. Iuris or-
dinem. C. de Iuriſd. omn. Iudic. l. in criminali. C. eod.*
& practicatur tantummodo in Cauſis Rotæ. De ſi-
3 mili Statuto Florentiæ †. vide *Aſin. in Prax. §. 27.
cap. vn. vbi num. 3. poſt Baldum in auth. hoc ita num.
3. verſ. ſed pone. C. de duob. reis.* præſupponit Statu-
tum Peruſinum, quod reus ſub ſua Porta conueniatur,
& quærit ſi duo ſint rei conueniendi ex eadem cauſa,
& non ſint de eadem Porta, ſed diuerſis, an ſub eo-
dem Iudice conueniri poſſint, & ſtante Statuto dicit,
quod non, & quod ita practicatur, licet ſecus ſit at-
tento iure cõmuni. Sed quia Statutum hoc noſtrum
vult, quod actor adeat Iudicem ſuæ Portæ non in-
trat iſta difficultas, & Baldus non præſupponit, quod
ſimile Statutum de reis ſit Peruſiæ, licet exemplificet
in Portis Peruſię, & quod attento iure communi poſ-
4 ſit † actor omnes coram eodem Iudice vocare, tra-
dunt *Mynſ. obſeruat. 4. cent. 1. Marcell. Cala de mo-
do articul. & prob. §. 1. gloſ. 1. num.* 58. qui hoc de-
5 clarat. Si actor adiuit Iudicem † incompetentem
ſpernendo Iudicem competentem cadit ab omni iure
d. l. in criminali. & ibi Caſtr. dat cautelam reo, *&
num.* 4. dicit, quod ſi reus non compareret actor non
incidit in dictam pœnam. An actor poſſit pœnitere,
6 & euitare pœnam † vide *Felyn. in c. ſi diligenti de fo-
ro compet.* & ad materiam vide *Amat. deciſ. March.* 9.
7 Vbi actor haberet duplex † forum eſt electio actoris
*Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 3. num. 9. & cap. 45.
num.* 7. De trahente aliquem ſub diuerſis Iudicibus
pro eadem re vide eundem *Carpan. cap* 8.

8 C Niſi extaret conſuetudo † aliud dicendum eſſet
*cap. ſi Clericus laicum &c. cum ſit generale de for. com-
pet. Lancell. inſtit. Canon. tit. de Iudic. §. quod ſi in-
ter Clericum. Paul. de Caſtro in l. 1. ſub num. 1. C. de
Iuriſd. omn. Iudic. Alex. conſ. 103. ad fin. vol. 5. Luc.
Pet. in Prax. Capit. for lib. 1 cap. 6 num. 9.* Vide pro
limitationibus *Mar. Antonin. variar. reſolut. lib. 1.
reſolut. 48. Marcell. Cala vbi ſup. præſertim num. 113.
& deciſiones in cauſa Tudertina Damnorum datorum
24. May 1602. & 9. Decembris eiuſdem Anni coram
Cardinali Lancellotto*, quæ ſunt in fine, *deciſ. 74. &
9 deciſ. 75.* Ipſi autem Clerici † non poſſunt conueniri
niſi coram Iudice Eccleſiaſtico, de qua materia vide
*Ambroſin. de Immunit. Eccleſ. cap. 16. cum alijs ſeqq.
Eug. conſ. 90. lib.* 2. vbi de obligato in forma Came-
ræ, & eſt Conſtit. Martini V. de qua *in nou. Bullar.
tom. 1. conſtit. 10. pag.* 261. vbi diſponitur, quod Cle-
rici non poſſunt conueniri actione reali, mixta, per-
ſonali, ciuili, vel criminali, etiam occaſione ſubmiſ-
ſionis iuramento vallatæ, & directè, vel indirectè ad
forum laicalem trahi, ſub pœna amiſſionis iurium,
quæ fuit confirmata, vt ibi adnotatur. De operario,
10 qui nominauit † Clericum in conductorem, ſi ſit ac-
cuſatus in Curia ſeculari cauſa debet remitti ad Iudi-
cem Eccleſiaſticum *Ambroſin. deciſ. Peruſ.* 8. In adi-
tionibus hæreditatum cum beneficio legis, & inuen-

tarij,

11 tarij, † & in cauſis inſinuationum teſtamentorum,
in quibus ex forma Statutorum eſt datus certus Iu-
dex, poteſt Clericus coram eodem Iudice citari. *Dec.*
conſ. 700. *num.* 2. *Phanut. de Inuent. par.* 3. *num.* 24.
Craſs. de ſucceſs. lib. 2. *art. Inuentarium. quæſt.* 9. *num.*
7. *Maſtrill. deciſ. Sicil.* 79. *num.* 4. & vide *Rot. deciſ.*
93. *num.* 6. *& ſeq. apud Zacch. ad Galleſ. de oblig. Ca-*
12 *mer.* Si fuiſſet actum † contra Clericum in foro ſecu-
lari, & ipſe non oppoſuiſſet de Clericatu an acta facta
probent in Curia Epiſcopali vide *Valaſc. conſult.* 65.
vbi quod non.
13 D Iudex ſecularis † eſt incapax Iuriſdictionis ſpi-
ritualis, & de remiſſione cauſæ ad Iudicem Eccleſia-
ſticum. *Valaſc. conſult.* 159.
14 E Poteſt Superior ſecularis † præcipere ſubditis nè
coram alio Iudice litigent. *Soc. in c. ex tenore. num.* 2.
de foro compet. Statutum quod nemo trahat aliquem
15 extra Curiam Peruſinam, † vt non includat trahen-
tem ad Curiam Epiſcopalem, quia illa dicitur Curia
Peruſina ſcribit *Bal. in l.* 1. *§. huius ſtudij in fine. ff. de*
iuſt. & iur. ſequuntur alij per Surd. deciſ. 129. *num.* 7.

FOSSA, SEV FORMA.

SVMMARIA.

Foſſa, ſeu Forma non poteſt fieri per duos pedes propè bona alterius in princ.

Formæ quædam emundandæ, & conſeruandæ verſ. De quibuſdam Formis.

Formæ Comitatus debent fodi, & conſeruari per Colonos verſ. Quod formæ. & Adnot. num. 2.

Non poſſunt fieri pœnes muros Ciuitatis in fin.

Forma quæ poſita eſt in confinibus præſumitur communis Adnot. num. 3.

Menſurari debent Riui, & Formæ factæ ad vtilitatem prædij alienati num. 4.

Forma quæ vicino nocet debet repleri num. 5.

Foſſas Ciuitatis quis occupare non poteſt num. 6.

Foſſam in agro alterius ſi facere velit Ciuitas, debet ſoluere precium num. 7.

FOſſa, ſeu Scrobs, vulgo Forma, non poteſt fieri per duos pedes prope bona alterius Stat. rub. 102. lib. 3. pag. 37. & dicam ver. Grippa. De quibuſdam Formis emundandis, & conſeruandis vide Stat. rubr. 66. cum addit. lib. 4. pag. 19. & rubr. 85. d. lib. 4. pag. 24. Quod Formæ Comitatus iuxta viam fodiantur, & conſeruentur per Colonos, & alios Stat. rubr. 67. d. lib. 4. pag. 19. Non poſſunt fieri prope muros Ciuitatis, & factæ debent repleri Stat. rubr. 57. §. item dicimus. cum §. fin. lib. 4. pag. 17.

Adnotationes.

1 Super ſimilibus Statutis † vide *Carpan. ad Stat. Me-*
2 *diol. cap.* 250. *& cap.* 252. *par.* 2. Colonus † tenetur
mundare foſſata in his quæ concernunt temporalem
vtilitatem non perpetuam. *Carpan. ad dict. Stat. cap.*
381. *num.* 5. *& ſeqq. par.* 2. & vide *Ioſeph. Ludou. de-*
ciſ. Peruſ. 24. *num.* 9. *& deciſ.* 53. *num.* 8. Præſumi-
3 tur communis illa Foſſa, ſeu Forma, † quæ poſita eſt
in confinibus. *l.* 2. *§. item apud Labeonem. vbi Caſtr.*
num. 2. *ff. de acq. plur. arc. Vrſill. ad Afflict. deciſ.* 239.
num. 6. vide *Hect. Felic. alleg.* 4. *&* 5. *par.* 3. Men-
4 ſurari debent etiam riui, & foſſæ † factæ ad vtilitatem
prædij alienati, & ſolutio fieri ad rationem conuen-
tam *Menoch. conſ.* 1114. *lib.* 12. Foſſam quæ vicino
5 noceat † eſſe replendam concludit in caſu ſuo *Aym.*
6 *conſ.* 876. *lib.* 5. Foſſas Ciuitatis quis occupare † non
poteſt *Affl. de Iure prothon. §.* 9. *num.* 9. ſed in domi-
no ſoli ante conſtructionem Arcis vide *Cyriac. contr.*
7 *forenſ. tom.* 1. *cap.* 121. Foſſam in agro alterius † ſi velit
facere Ciuitas debet ſoluere precium *Menoch. conſ.*
103. *num.* 27. *lib.* 1.

FRATER.

SVMMARIA.

Frater nō tenetur communicare acquiſita alteri fratri, etiam quod emerit de pecunia communi in princ. & Adnot. num. 1. *&* 2.

Frater excludit ſororem in ſucceſſione verſ. De ſucceſſione ab inteſtato.

Offendens fratrem punitur in fin.

Frater ex Statuto Narnienſe non excludit ſororem à ſucceſſione in bonis fratris Adnot. num. 3.

Nec ex Statuto Vrbis excludit ſororem à ſucceſſione in bonis alterius ſororis num. 4.

FRatres quamuis indiuiſam hæreditatem Paternam, & in communi bona retinuerint,
non propterea tenentur conferre bona ab aliquo
ipſorum ex aduocationibus, vel honeſtis artibus,
vel mercantijs, vel aliquibus virtuoſis exercitijs
acquiſita nomine proprio, & hæredum, niſi alij
probaſſent communibus pecunijs empta fuiſſe,
quia tunc reſtituendum eſt præcium pro rata
A aliorum fratrum Stat. rubr. 71. lib. 2. pag. 36. [A]
De ſucceſſione ab inteſtato fratris in bonis alte-
rius fratris excluſa ſorore vide ſupra ver. Fœmi-
na, vbi eſt impreſſa tota noua reformatio Statu-
ti de ſucceſſionibus ab inteſtato pag. 134. in §. ſi
B autem aliquis cum §§. ſeqq.[B] De fratre offenden-
te fratrem vide Stat. rubr. 58. §. fin. lib. 3. pag.
27. col. 4.

Adnotationes.

A Idem videtur de Iure communi, quia acquiſita
1 nomine proprio † per vnum ex fratribus etiam indi-
uiſa bona retinentibus, & ſimul habitantibus ad ac-
quirentem ſpectant, nec ſunt communicanda, quia
præſumuntur acquiſita de proprijs pecunijs, vt re-
ſpondit *Roman. conſ.* 3. *per tot.* & comprobat *Ancha-*
ran. Iun. quæſt. famil. lib. 1. *quæſt.* 74. *cum alijs per*
Surd. de alim. tit. 6. *quæſt.* 8. *num.* 51. & vbi conſtat
2 fratrem acquiſiuiſſe ex pecunijs communibus † ac-
quiſita non ſunt communicanda niſi inter ſocios om-
nium bonorum, ſed reſtituendum precium prò rata.

l. ſi patruus

l. ſi patruus. vbi DD. C. comm. vtr. Iudic. & vide *deciſionem in Anconitana Cenſuum 29. Aprilis* 1624. *coram bo. me. Buratto*, quæ eſt impreſſa poſt tract. D. Cenc. de Cenſib. *deciſ. 98. in addit.* & ad materiam vide latè *Hect. Felic. de ſociet. cap. 3. num. 37. & ſeqq. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 483. par. 2.*

3 B Pro ſorore quod ſuccedat vna cum fratre † alteri fratri ab inteſtato defuncto non obſtante Statuto, ex quo non compræhendebat niſi hæreditatem donantis vide *deciſionem in Narnien. Succeſſionis 7. Februarij 1629. coram R. P. D. Merlino*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 100. An autem Statutum deferens hæreditatem fratris decedentis ab inteſtato alijs fratri-
4 bus, † excludenſque ſorores, habeat locum in hæreditate ſororis, vide *deciſionem in Romana Succeſſionis Vener. 14. Iunij 1630. coram eodem D. Merlino*, vbi concluditur pro negatiua fauore ſororis ſuperſtitis.

FRVCTVS.

SVMMARIA.

Fructus arborum poſſunt impunè colligi ab eo ſuper cuius bonis arbores penderent in princ.
Fructuum liquidatio quomodo fiat Adnot. num. 2.
Fructuum diuiſio quomodo fiat num. 3.

FRuctus arborum poſſunt impunè colligi per illum ſuper cuius bonis arbores penderent Stat. rubr. 56. in fin. lib. 2. pag. 30. & dixi ver. Arbores poſt princ. pag. 24. & in Adnot. num. 7. De Fructibus dotis dixi ver. Dotis fructus ſupra pag. 121. Et de frumento dicam in ſequenti.

Adnotationes.

1 Vide de Fructibus † tractatum *Ioan. Copi. int. tract. ſub ſigno Aquilon. tom. 17. pag. 236. & ſeqq.* & de Fructuum reſeruatione *tract. Thomæ Campegij dicto loco*
2 *tom. 15. par. 2. pag.* 533. Super liquidatione † fructuum vide *deciſ. in Peruſina Executionis coram Seraph. inter eiuſdem impreſſas 1245. in Peruſina de Vibijs 14. Iunij 1604.* quæ eſt in calce, *deciſ. 85. & in Peruſina Bonorum 3. Iulij 1628. coram R. P. D. Dunozetto*, quæ eſt pariter in fine, *deciſ. 60. & in eadem 1. Iulij 1630. coram eodem*, pariter in fine, *deciſ.* 110.
3 Quomodo diuidantur Fructus † pro rata temporis vide *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 79. quem ſequitur *Munnoz de Eſcubar. in tract. de ratiocin. adminiſtr. tom. 2. comput. 26. pag.* 351.

FRVMENTVM.

SVMMARIA.

Frumentum recollectum à Peruſinis in Territorio Ciuitatis Plebis, & Montoni non poteſt grauari, & poteſt extrahi in princ.
Frumentum non poteſt quis emere vltra proprium vſum Adnot. num. 1. vbi quod Cardinalis Camerarius poteſt dare licentiam.
Frumentum non durat vltra triennium, & ideo debetur æſtimatio num. 2.
Frumentum mixtum lolio, & alijs immundicijs licitum eſt vendere iuſto precio num. 3.
Bannimenta ſuper aſſignatione Frumenti declarantur num. 4.

FRumento recollecto in bonis Peruſinorum exiſtentibus in diſtrictu Terræ Montoni, & Caſtri Plebis (qui locus poſtea fuit erectus in Ciuitatem per Clementem VIII.) non poteſt imponi aliquod grauamen abſque ſciẽtia Superiorum ex Conſtit. Adreani VI. vt in Bulla data ſub die 9. Ianuarij 1524. in 5. reg. Canc. Comm. pag. 105. Et quod Frumentum poſſit extrahi ex territorio Montoni, & ſuper eo non poſſit imponi onus mandauit etiam Paulus III. per aliud Breue, vt in 6. reg. pag. 38. De Frumento Cluſij dixi ſupra ver. Cluſium pag. 69. De prohibita extractione Frumẽti vide ſupra ver. Annona pag. 10. & ſeqq.

Adnotationes.

1 Frumentum nõ poteſt quis emere † vltra proprium vſum *ex Conſtit. Gregorij XIII.* poteſt tamen concedere licentiam Eminentiſſimus Cardinalis Camerarius, vt dixit *Rota in Romana Executionis contractus 27. Maij 1594. coram Litta*, quæ eſt impreſſa *apud Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. deciſ. 70. num. 3 & 4. & apud D. Cencium in tract. de Cenſib. deciſ. 86.*
2 *num.* 3. Non durat Frumentum † vltra triennium, & ideo habetur æſtimatio. *Rota coram D. Coccino Decano deciſ. 398. num. 3.* & vide *Mantic. deciſ.* 281. Frumentum mixtum lolio, aut alijs immundicijs ad ocu-
3 lum patentibus licitum eſt vendere † iuſto precio, ſecus ſi immundiciæ ſint tectæ, vt ſi Frumentum turpe redactum eſſet in farinam, nam tunc mixtura ab omnibus nõ cognoſcitur. *Giouagn. conſ. 45. num. 13. lib. 1.*
4 Bannimenta ſuper aſſignatione Frumenti † infra certum terminum non compræhendunt illum, qui aſſignaſſet die ſequenti. *Carocc. in tract. de iuramen. litis deciſiu. quæſt. princip. 12. num. 8. & ſeqq.* vbi aliqua de ignorantia Bannimentorum, & vide citatos ſupra ver. *Bannimenta in Adnot. num. 2.*

FVRIOSVS.

SVMMARIA.

Furioſis datur Curator, iuxta formam traditam à Iure communi ex Stat. & vide Adnot. num. 2.
Furioſus quomodo probetur Adnot. num. 1.
Furioſus excuſatur in delictis, & quando num. 3.

FVrioſis datur Curator per Iudices, ſecũdum formam traditam à Iure communi Statut. rubr. 20. in princ. & in fin. lib. 2. pag. 10.

Adnotationes.

1 An ſtetur patris aſſertioni † ſuper non ſana mente filij

Bulli, & Menſurarum Gabbella quando introducta, & alia de illa habebis infra ver. Menſura.

Caprij, Vitrij confracti, & Fecis fuit extincta per litteras Cardinalis Vaſtauillani ſub die 21. Auguſti 1574. vt in 7. reg. pag. 79. & vide alias Cardinalis Camerarij ſub die 11. Maij 1588. in d. 7. reg. pag. 135.

Gabbella pro qualibet ſalma Lignorum, & Straminum, quæ venduntur, non ſoluitur de faſciculis Lignorum, Hordei, Viciæ, Graminis, & aliorum ſtraminum, quæ aſportantur ſuper capite, vel humeris Stat. rubr. 264. in addit. §. item ſtatuimus. lib. 1. pag. 85.

Immunes qui ſint à Gabbellis dicam ver. Immunitas. Si pro Communi Peruſiæ tranſmittentur Panis, & ſimilia, quod non ſoluatur Gabbella vide rubr. 138. lib. 4. pag. 40. Doctores, & Scholares non tenentur ſoluere Gabbellas quaſdam dixi ſupra ver. Doctores. pag. 116. verſ. Nec tenentur.

De venditione, ſeu locatione Gabbellarum Ciuitatis dixi ver. Ciuitas. pag. 63. & quod Gabbellæ huius Ciuitatis debeant vendi, & ſubhaſtari in eadem Ciuitate plus offerenti eſt Bulla Pauli III. ſub die 2. Martij 1539. in 6. reg. pag. 52. Capitula, & venditiones Gabbellarum debent per Cancellarium regiſtrari in libro exiſtente in Cancellaria Communis Stat. rubr. 146. cum ſeq. lib. 1. pag. 50. & 51. & per Præconem debet edici, quod vẽditio huiuſmodi Gabbellarum fit iuxta tenorem dictorum Capitulorum rubr. 344. lib. 1. pag. 95. & vendi debent Gabbellæ iuxta formam contentam in libro Cedularum exiſtente in dicta Cancellaria rubr. 138. lib. 4. pag. 40. Hodie attenditur Bulla Clementis VIII. ſuper Bono regimine, vt dixi d. ver. Ciuitas. pag. 63.

Exactiones Gabbellarum, & Communantiarum per Conductores intra quantum temporis fieri poſſint finito tempo cõductionis vide Stat. rubr. 273. & rubr. ſeq. lib. 1. pag. 86. & rubr. 364. cum ſeq. eod. lib. pag. 99.

A grauaminibus Gabbellariorum dabatur recurſus ad Dominos Conſules Collegij Mercatorum Stat. rubr. 575. lib. 1. pag. 126. & quod detur quoad omnes Gabbellarios ad D. Legatum, ſeu Gubernatorem vſque ad ſummam ſcutorum viginti vide litteras regiſtr. in d. 7. reg. pag. 126. vſque ad 187. & nouiſſimè Eminentiſſimi Cardinalis Barberini ſub die 16. Iulij 1631.

Adnotationes.

1 De Gabbellis, † Tributis, & Vectigalibus eſt tract. *Ioan. Bertachin.* & de Gabbellis Publicanis, muneribus, & oneribus *Iulij Ferretti*, & nouiſſimè *Ioannis*
2 *Gutierrez Hyſpani.* Gabbellæ non poſſunt † imponi abſque auctoritate Papæ, præſertim ex Bulla in Cœna Domini *Rota in Cluſina, ſeu Peruſina Exemptionis 3. Martij 1608. coram bo. mem. Cardinali Sacrato*, quæ eſt in fine, *deciſ. 59. num. 3.* Sed pro manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi Gabbellam vide *Rota coram D. Coccino Decano deciſ. 354.* & quæ ad materiam ſcripſit *Eugen. conſ. 72. lib. 2.*

GRIPPA.

SVMMARIA.

Grippam pœnes ſuperiorem non poteſt fodi, vel foſſa fieri, aut ſcrobs in princ. quid de Iure communi Adnot. num. 2.

Lapides non poſſunt poni in propria Grippa per tres pedes propè finem Grippæ, ſub pœna verſ. Nec poſſunt.

Grippa, ſeu labes ſi decidat in fundum alienum debet amoueri in fin. quid de Iure communi Adnot. n. 3.

Grippa ſpectat ad fundum ſuperiorem Adnot. num. 1.

POenes Marginem, vulgo Grippam, ſuperiorem non poteſt fodi, vel foſſa fieri ad duos pedes Statut. rubr. 102. in fin. & in addit. lib. 3. pag. 37. Nec poteſt ſcrobs fieri rubr. 158. §. ſi quis. d. lib. 3. pag. 52. Nec poſſunt poni lapides in propria Grippa per tres pedes propè finem Grippæ, ſub pœna rubr. 161. §. item nulli d. lib. 3. pag. 53. vbi quod præſumatur domi-
A nus, vel poſſeſſor feciſſe. [A] Grippa, ſeu labes, vulgo lama, ſi decideret in fundum alienum, intra quantum tempus debeat amoueri Statut. d. rubr. 161. §. dicimus etiam. pag. 53. & vbi in Viam vide rubr. 20. lib. 4. pag. 9. [B]
B

Adnotationes.

1 Grippa ſpectat † ad fundum ſuperiorem, non autem ad inferiorem. *Afflict. deciſ. 239.* qui tamen loquitur ex conſuetudine Neapolitana.

A De Iure communi quantum ſpacij debeat re-
2 linquere † quis fodiendo iuxta bona alterius vide *l. fin. ff. fin. regun.* ſuper qua vltra ea, quæ dixi ver. *Arbores. pag. 25. num. 4.* vide *Cepoll. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. 80. & Ciriac. controu. 121. num. 3. 7. & 8. lib. 1.*

3 B De Iure communi quod terræ cruſtam † lapſam in fundum alterius vide *l. hoc amplius. §. 2. verſ. Alphenus quoquè. ff. de damn. infect.*

GVBERNATOR.

SVMMARIA.

Gubernator Peruſiæ poteſt committere cauſas cum clauſula ſummariè ſimpliciter, ſolaquè facti veritate inſpecta in princ. & vide Adnot. num. 1.

filij,qui fecit actum conuenientem homini ſanæ mentis. *Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ.* 1. & pro excluſione dementiæ vide *in Peruſina Hæreditatis de Amicis* 28. *Nouembris* 1616. *coram Buratto*, quæ eſt in fine, *de-*
2 *ciſ.* 35. *num.* 2. *& ſeqq.* Furioſi dantur in † Curationem Agnatorum. *§. Furioſi. & ibi DD. inſt. de curator.* & practicam ponit *Saluſt. Tiber. in Prax. Aud. Cam. lib.*3.*cap.*25.*num.*14. Furioſus in delictis quan-
3 do excuſetur † vide *Eugen. conſ.* 79. *lib.* 1. *Carocc. deciſ.* 23. *Farinacc. de pœn. temper. quæſt.* 94. *num.*1. *& ſeqq.*

FVRTVM.

SVMMARIA.

Furtum quomodo puniatur in princ.
Fur nocturnus poteſt impunè occidi ibi, & in Adnot.

DE Furtis, & pœna Furti vide Stat. rubr.92. & ſeqq. lib.3. pag. 35. & Bannimenta generalia de ordine Sanctiſſimi num. 67. Furem nocturnum poſſe impunè occidi cauetur in Stat. rubr. 94. d. lib. 3. pag. 35.

Adnotationes.

De Furtis vide latè *Farinacc. quæſt.*166. *& ſeqq.* & quoad Furem de Iure communi quando poſſit occidi vide *l.* 4. *& ibi gloſ. in ver. permittit. ff. ad l. Aquil. & l.Furem.ff. ad l. Cornel. de Sicar. Farinacc. de homicid. quæſt.* 125. *num.* 168.

GABBELLA.

SVMMARIA.

Gabbellæ aliquæ, quæ exiguntur in hac Ciuitate, referuntur in princ. & verſicul. ſeqq.
Soluere qui non teneantur Gabbellas verſ. Immunes.
Venditiones,ſeu locationes Gabbellarum quomodo fiant verſ. De venditione.
Exactiones Gabbellarum intra quantum tempus finita conductione fieri poſſunt verſ. Exactiones.
Recurſus ad quem detur à grauaminibus Gabbellariorum verſ. fin.
*De Gabbellis qui tractatus ediderint in Adnot.num.*1.
Gabbella non poteſt imponi abſque auctoritate Papæ num. 2.

GABBELLA Panis ſoluitur in quibus locis Comitatus, & ſuper ea vide quæ habentur in 7.reg. Canc. Comm. pag.100. cum ſeqq. vſque ad 184.

Vini ex forma Statuti erat decima pars præcij Vini venditi, & non vltra, vt in rubr.264. lib.1. in addit. in princ. pag. 85. & de illa vide etiam rubr. 261. §. item quod in qualibet. dict. lib. 1. pag. 84. vbi quod debet tantum ſolui pro Vino, quod venderetur, & ad illam rationem ad quam Vinum venditum fuiſſet. In Comitatu debet tantum exigi in illis locis, & eo modo, quo fuit ſoluta in præteritum, vt in litteris Cardinalis Camerarij ſub die 28. Septembris 1596. in d. 7.reg. pag. 183. Vide ſuper hac Gabbella Breue Pij IV. Datum Kal. Martij 1481. in 4. reg. pag. 28.

Fogliettæ ſoluitur ab ijs, qui non ſolum vendunt Vinum, ſed Cibaria quoque præſtant, vt in litteris D. Cardinalis Aldobrandini ſub die 15. Iulij 1595. in 7. reg. pag. 182. & ſolutio in effectu conſiſtit, quod ex quadraginta fogliettis Vini ſoluitur paulus vnus, vt in litteris ſub die 18. Decembris 1593. in d. 7. reg. pag. 184. & ſuper hac Gabbella pro qua Ciuitas fuit taxata in ſcut. 1800. vt in d. 7. reg. pag.140. vide alias litteras ſubſequentes d.loco, vbi pag.146.habetur etiam quod Conductoribus liceat deferre omnia genera Armorum, excepto Pugione, & Archibuſetto paruo.

Quatreni Carnis, videlicet, quod pro qualibet libra Carnis minutim vendendæ ſoluatur quatrenus vnus, impoſita pro Camera Apoſtolica, fuit duplicata ex conceſſione Clementis VIII. ad effectum extinguendi debita Ciuitatis per quindennium, vt in Breui ſub die 22. Aprilis 1593. in d. 7. reg. pag. 168. & exactio fuit cepta in die Sabbati ſancti eiuſdem anni, ex litteris D. Cardinalis Camerarij ſub die 8. Maij dicti anni, vt in d. lib. pag. 170. & huiuſmodi conceſſio fuit pluries prorogata per Succeſſores eiuſdem Pontificis, ita vt nunc etiam exigatur, & demum paucos ante annos ad tertium quatrenum pariter pro ære alieno diſſoluendo, & vide alias ordinationes ſuper huiuſmodi Gabbella in d. 7. regiſt. à pag. 76. vbi etiam de perſonis, qui tenentur illam ſoluere. Conductores autem, & Subconductores, ac Miniſtri dictæ Gabbellæ poſſunt deferre omnia genera Armorum, quæ ſolent deferri à familia Legati, ſeu Gubernatoris, & Miniſtrorum Iuſtitiæ, vt per litteras Cardinalis Camerarij ſub die 20. Iulij 1594. in d. 7. reg. pag. 177.

Macinatus fuit antiquitus in hac Ciuitate introducta, & poſtea ſublata, vt in Stat. rubr. 540. lib.1. pag. 121. Gregorius XIII. ſub die 25. Septembris 1574. conceſſit ad certum tempus impoſitionem huiuſmodi Gabbellæ, & fuerunt poſtea etiam Capitula deſuper facta per eundem Pontificem confirmata, vt in 7. regiſt. pag. 79. Et de prorogatione temporis, & de ſubiectione omnium huic oneri vide ibidem alias ordinationes, modo reperitur iſta Gabbella aucta pro ſoluendis debitis Ciuitatis.

Bulli,

conſ. 8. *ſub num.* 3. *verſ. hic videtur.* & *Seraph. deciſ.* 423. *num.* 1. & videatur etiam *Turrett. d. conſ.* 9. *num.* 80. & *ſeq. lib.* 1. Præcepta ſubſcripta † ab Auditore
6 præſumuntur de mandato Gubernatoris præſentis. *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 104. ſed vide tex. *in l. Præſides. C. de Aſſeſſor.*

GYMNASIVM.

SVMMARIA.

Gymnaſium Peruſinum quando initium ſumpſerit, & de eius priuilegijs per tot. & Adnot. num. 2.

Doctoratus gradus, & inſignia per quem, & quomodo poſt princ.

Beneficiati, vel Præbendati Studentes in hoc Gymnaſio gaudent fructibus non obſtante abſentia verſ. Nicolaus V.

Clerici Seculares poſſunt per triennium ſtudere in Iure Ciuili in hoc Gymnaſio ibid.

Doctoratus non poteſt conferri niſi collegialiter in hac Ciuitate, & Territorio verſ. Paulus III.

Statuta quid diſponant circa Gymnaſium verſ. In Statutis.

Domus Gymnaſij ſunt Hoſpitalis Miſericordiæ, & propè eas non licet quibuſdam Artificibus exercere verſ. Domus Gymnaſij.

Gymnaſium vnde dicatur Adnot. num. 1.

GYmnaſium Peruſinum ſumpſit initium circa annum Domini 1290. ab ipſis Ciuibus fundatum, auctum poſtea Principum priuilegijs. Nam Clemens V. de anno 1309. ſtatuit, quod in hac Ciuitate ſit generale Studiũ, illudquè ibidem perpetuis futuris temporibus vigeat in qualibet facultate, cuius originalis Bulla reperitur in Archiuio, quod Armarium vocant, in Sacculo ſignato litt. M. & eſt regiſtrata in Annalib. d. anni pag. 143. Carolus IV. Imperator, & Boemię Rex de anno 1355. conceſſit perpetuum, & gratioſum Studij Generalis priuilegium, & quod poſſit Epiſcopus per ſe, vel Vicarium, ſeu Locumtenentem, de conſilio Doctorum, & Magiſtrorum Studij, ſeruatis ordine, & ſtylo ſeruari conſuetis, illis, quos ad hoc idoneos, & benemeritos repererit, legendi licentiam indulgere, licentiare, & ad doctoratus apicem promouere, honorem Cathedræ, & cætera quæuis doctoratus inſignia tribuendo Vacante verò Epiſcopali ſede, hæc omnia Capitulum Eccleſię Peruſinę, vel Adminiſtrator in ſpiritualibus exequi poſſit, vt in eius Bulla, quæ eſt in d. Sacculo litt. M. & eſt exemplum in Cancell. DD. Priorum. Ioannes XXII. de anno 1413. Bullam edidit ſuper facultate, & modo doctorandi in Iure Canonico, & Ciuili, & aliam de anno 1415. in Artibus, & Medica facultate, quæ ſunt in originalibus in d. Sacculo. Martinus V. de anno 1426. & 1428. aliqua ſtatuit circa ſalaria Lectorum huius Gimnaſij, vt in 1. reg. Canc. Comm. pag. 29. & pag. 42. cum ſeq. Eugenius IV. de anno 1431. confirmando Capitula exhibita nomine Communis, mãdauit quod conducerentur Doctores eo modo, vt prouidetur in Statutis, vt d. 1. reg. pag. 56. & ſeqq. & alias ordinationes faciendas curauit, vt ibidem pag. 78. & ſeqq. Nicolaus V. de anno 1447. & ſeqq. confirmauit quaſdam ordinationes factas, vt in 2. reg. pag. 25. & pag. 39. & eadem anno 1447. die 15. Aprilis conceſſit, quod Beneficiati, vel Præbendati ſtudentes exiſtentes, & deſcripti in Vniuerſitate Peruſij, non obſtante eorũ abſentia, gaudeant fructibus Beneficiorum, & Præbendarum ſuarum, ac ſi pręſentes, & reſidentes eſſent. Item quod Clerici ſeculares ſtudentes exiſtentes, & deſcripti, Vniuerſitate prædicta poſſint per triennium liberè, & impunè ſtudere in Iure Ciuili, vt in d. 2. reg. pag. 29. cap. 27. & 28. Pius II. de anno 1459. confirmauit facultatem conceſſam Gymnaſij Moderatoribus, vulgo Sapientibus, ſuper aſſignatione Cathedrarum, & ſalarij, vt in d. 2. reg. pag. 72. & ſeqq. Paulus II. ab anno 1466. alias edidit Bullas ſuper præmiſſus, vt in 3. reg. pag. 4. pag. 17. pag. 36. pag. 48. & pag. 55. Sixtus IV. de anno 1407. aliqua ſtatuit circa Lectores, & Scholares, vt d. 3. reg. pag. 65. Innocentius VIII. de anno 1486. aliqua diſpoſuit ſuper numero Sapientum, ſeu Moderatorum Gymnaſij vt in 4. reg. Breu. Theſaur. Apoſt. pag. 154. Paulus III. de anno 1534. 21. Februarij confirmauit prohibitionem Legati circa doctorandos in hac Ciuitate, & Territorio in vtroque Iure, aliàs quam Collegialiter, vt in 6. reg. pag. 52. & prius hoc idem ſtatuerat Alex. VI. vt dixi ver. Doctores. verſ. Doctorum creatib. pag. 116. Iulius III. de anno 1550. confirmauit priuilegia Studij, vt d. 6. reg. pag. 100. Pius IV. 1560. alia ordinauit, vt in 7. reg. pag. 3. & de anno 1561. dedit Scholaribus facultatem creandi Rectorem, vt d. 7. reg. pag. 7. & eodem anno edidit Breue ſuper ſalario Ludimagiſtrorum d. 7. reg. pag. 10. & ſuper augumento ſalarij aliud legitur de anno 1562. in d. 7. regiſtr. pàg. 12. Pius V. de anno 1566. conceſſa priuilegia confirmauit d. 7. reg. pag. 45. ſunt quoque ſuper pertinentibus ad hoc Gymnaſinm literæ Card. Alexandrini d. 7. reg. pag. 63. confirmatæ per Card. S. Sixti ibidem pag. 71. & literæ Card. Vaſtauillani ibidem pag. 100. Sixtus V. de anno 1587. auxit ſalarium, vt in Breui impreſſo. Clemens VIII. de anno 1593. die 17. Martij, & ſub die 20. Iunij alias edidit Conſtitutiones, quæ habentur impreſſæ, & ſuper electione Grammaticorum, quod ſpectet ad Sapientes, ſunt literæ Card. Aldobrandini ſub die 26. Ianuarij 1594. in d. 7. reg. pag. 174. & nouiſſimè Sanctiſſimus Dominus Noſter Vrbanus

Gubernator Peruſiæ derogat Statutis ibid. & Adnotat. num. 3.

Cognoſcit, & decidit cauſas extraiudicialiter, & ſine ſcriptura, & figura iudicij verſ. Sixtus IV.

Habet auctoritatem Legati de latere ibid. & vide Adnot. num. 4.

Non poteſt diſpenſare ſuper impenſis faciendis ex pecunia Communis verſ. Non poteſt.

Executor eſt priuilegiorum conceſſorum Ciuitati verſ. Eſt Executor.

Acta ordinaria in cauſis coram ipſo pendentibus fiunt ad Tribunal de ſero in fin.

Gubernator non poteſt diſponere contra ius, ſicut nec Legatus de latere Adnot. num. 3.

Gubernatorum, & Legatorum Conſtitutiones an perpetuo durent num. 5.

Præcepta ſubſcripta ab Auditore, præſumuntur de mandato Gubernatoris præſentis num. 6.

GVbernatores huius Ciuitatis magnam habent auctoritatem, & ſunt Iudices Appellationum, committuntque cauſas, illaſque auocant, vt dictum fuit ſupra ver. Appellatio. cap. 2. pag. 19. & ver. Cauſa. pag. 54. Addo nunc, quod poſſunt committere cauſas cum clauſula ſummariè, ſimpliciter, ſolaque facti veritate inſpecta, ex Breui Martini V. de quo in 1. regiſtr. Cancell. Comm. pag. 27. Item Eug. IV. dato 8. Idus Martij 1434. in eodem reg. pag. 89. & Alex. VI. de anno 1493. in 4. reg. pag. 3. vbi datur etiam facultas auocandi ad ſe cauſas, & diſpenſandi ſuper Statutis, & prius Innocentius VIII. conceſſit facultatem Gubernatori alterandi Bullam ſuper nouo regimine Ciuitatis per eundem editam ſub die 16. Ianuarij 1488. in d. 4. reg. pag. 78. Sixtus IV. in Bulla ſub 7. Idus Februarij 1482. impreſſa in Stat. rubr. 145. lib. 4. §. addentes & nihilominus. in fin. pag. 43. diſponit, quod Gubernatores tenerentur ipſimet cauſas extraiudicialiter, & ſine ſcriptura, & figura iudicij cognoſcere, & decidere. Idemque Pontifex de d. Anno Kal. Iulij deputauit in Gubernatorem Peruſiæ, & Vmbriæ D. Patriarcham Antiochenum, cum auctoritate, & poteſtate Legati de latere, vt d. 4. reg. pag. 33. & cũ tunc fortaſſe dubitaretur de huiuſmodi auctoritate idem per aliud Breue ſub die 11. Maij 1483. declarauit ipſum Gubernatorem habere omnes facultates, quas habent Legati de latere, vt ibidem pag. 43. & prius Eug. IV. in Breue Gubernij conceſſi Archiepiſcopo Neapolitano Idibus Ianuarij 1434. inſcribit, Venerabili fratri Gubernatori Generali cum poteſtate Legati de latere, vt in 2. reg. pag. 3. Sic Nicol. V. vt in eodem reg. pag. 26. cumquè deinde fuerit omnibus Gubernatoribus huius Ciuitatis, & Prouinciæ Vmbriæ data facultas ſolita, & conſueta, & fuerint ipſi electi cum omnibus, & ſingulis honoribus, facultatibus, & auctoritatibus ſolitis, & conſuetis creditur propterea Gubernatorem habere auctoritatem Legati de latere ſaltem in temporalibus.

Non poteſt diſpenſare ſuper impenſis faciendis ex pecunia Communis, niſi in rebus ſtatum, & honorem Sedis Apoſtolicæ concernentibus, & in caſu neceſſitatis ita diſpoſitum reperitur in Breui Sixti IV. ſub die 23. Septembris 1482. in 3. reg. pag. 68. & ſeruanda eſt in hoc Bulla Clem. VIII. ſuper Bono Regimine.

Eſt executor priuilegiorum conceſſorum per Summ. Pont. Communitati noſtræ, vt in Breui Pij IV. ſub die 6. Iunij 1560. in 7. reg. pag. 3.

Acta ordinaria poſt litis conteſtationem debent proponi ad Tribunal de ſero, in cauſis quæ pendent coram Gubernatore, ſunt ſuper hoc diuerſa decreta, & præſertim ſub die 1. Februarij 1607. manu D. Sebaſtiani Fuſtini in Vacchetta Audientiæ Gubernatoris.

Ad materiam dicam aliqua ver. Legatus de latere.

Adnotationes.

1 Gubernatorem non potuiſſe † committere cauſam
cum clauſula ſummariè &c. ſcripſit *Eugen. conſ. 89.*
num. 8. & ſeqq. lib 1 Sed contrarium videtur verius
ex ſupra relatis facultatibus, & illius dictum poſſet
procedere, vt ipſe præſupponit, in ſimplici Guber-
2 natore. Committit etiam cauſas † appellationum
interpoſitarum à ſentẽtijs à ſe latis, & faciunt ad hoc
ſcripta per *Scacc. de appellat. lib. 3. cap. 2. q.* 8 *num.*
86. *verſ. extende primo. pag.* 135. Non poſſe derogare
3 ſtatutis † reſpondit *Corn. conſ.* 155. *lib.* 1. Ego autem
ſemper vidi non ſolum Legatos de latere, & Vicele-
gatos, ſed etiam Gubernatores diſpenſare, & derogare
quibuſdam ſtatutis, vt ſuper Statuto de tempore fa-
ciendæ Inſinuationis, de quo dicam infra ver. Inſinua-
tio. Super Statuto, in quo diſponitur, quod non poſ-
ſint probati exceptiones niſi per inſtrumentum, vt di-
xi ſupra ver. Exceptio. verſ. Oppoſitæ. pag. 125. &
quoad ſtatutum circa ſuffragia ferenda per Dominos
Priores dicam ver. Priores. Derogant etiam ferijs
Meſſium, & alijs in vtilitatem hominum indictis, de
quibus ex Statuto dictum fuit ſupra ver. Feriæ. pag.
178. Aduertè tamen quod admiſſo etiam quod † Gu-
4 bernator noſter habeat auctoritatem Legati de latere
non tamen poteſt condere ſtatuta, & diſpenſare con-
tra ius commune cum hoc non liceat Legato de la-
tere vt adnotaui ver. *Conſtitutio Comitina.* & reſpon-
derunt *Non. conſ.* 55. *num.* 11. *& conſ.* 104. *num.* 19.
vbi quod pœnam confiſcationis non poteſt impone-
re *Honded. conſ.* 93. *num.* 69. *& ſeq. lib.* 2. *Rota deciſ.*
103. *num.* 28. *par.* 2. *diuerſ. coram Seraph. deciſ.* 1306.
num. 4. *& ſeq. & deciſ.* 490. *num.* 7. *par.* 1. *recent.* &
quod non ſit validum Bannimentum Gubernatoris,
quod vni teſti credatur *Turrett. conſ.* 9. *num.* 75. *lib.* 1.
& in Bannimentis pœnalibus vide *Giurb. conſ. crim.*
12. vbi etiam an perpetuo † durent iſtorum Edicta, de
5 quo dixi ſupra ver. *Bannimenta. pag.* 31. & addo *Non.*

nus VIII. aliam ſuper Gymnaſij reformatione ſanctionem promulgauit ſub die 15. Octobris 1625. in 8. reg. Canc. Comm. pag.

In ſtatutis circa Gymnaſium hæc habentur. De ordinamentis Gymnaſij, & de arbitrio,& auctoritate Sapientum rubr. 210. lib. 1. pag. 70. Quomodo ſolui debeant ſalaria Doctoribus, & Magiſtris rubr. 211. d. loco, & ad materiam vide etiam in annalibus Anni 1449. pag. 69. De taxatione, & limitatione expenſarum fiendarum per doctorandum in hoc Gymnaſio tam in priuato examine, quàm etiam in publico rubr.212. d. lib. 1. pag. 71. Quod Scholares doctorandi in hoc Gymnaſio debeant publicè doctorari in Eccleſia Maiori rubr. 213. d. lib. 1. pag. 72.

Domus Gymnaſij in quibus fiunt publicæ lectiones ſunt Hoſpitalis Miſericordiæ Stat. rubr. 11. in addit. in fine. lib. 3. pag. 8. Propè dictas Domos non poſſunt Artifices quidam exercere rubr.15. lib. 2. pag. 7. & dixi ſupra verſ. Doctores. in princ. pag. 116. vbi etiam vide aliqua ad materiam, & infra ver.Sapientiæ. & verſ. Scholares.

Adnotationes.

Gymnaſium vnde dicatur † vide *Gloſ. in l. ſed &*
1 *reprobari ver.Gymnaſijs,& ibi etiam Nicol. de Neapol. int. lect. Bart. num.* 5. *ff. de excuſat. tut.* De priuilegio † conceſſo huic Gymnaſio vltra relatos *ver. Do-*
2 *ctores in adnot. num.* 7. vide *Bart. in l. vn. C. de profeſſ. qui in rub. Conſtantinopolit. lib.* 12. quem refert alia de hoc Gymnaſio ſcribens *Iacob. Middendorpius Accademiarum Orbis lib.* 4. *pag.* 71. vbi habetur quod Clemens VI. cum Petrum Belfortem, poſtea Gregorium XI. adoleſcentem adhuc Cardinalem creaſſet, Peruſiam à Baldo inſtituendum miſit. Vide etiam *Fulu. Pacian. de probat. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 52. *& ſeqq.* & de generali Studio vide aliqua per *Carpan. ad Statut. Mediol cap.* 414. *num.* 9. *& ſeqq.*

HABITANS in Comitatu.

SVMMARIA.

Habitantes in Comitatu vltra tria milliaria poſſunt citari ad eligendum locum in Ciuitate vbi citari velint, & in contumaciam eligitur huiuſmodi locus,& intimatur, in princ. & Adnot. num. 2.

Habitatores alicuius loci Comitatus factiones perſonales facere debent vbi habitant, non obſtante, quod alibi ſint allibrati, in fine, & Adnot. num. 3.

Habitare quis dicatur in loco, in quo moratur, comedit, & bibit, ſi habeat ibi etiam familiam Adnot. num. 1.

HABITANTES in Comitatu Peruſię vltra tria milliaria ab ambitu murorum ipſius Ciuitatis poſſunt citari ad eligendum locum in Ciuitate, vbi velint citari, & in contumaciam eligitur locus in Ciuitate, vbi viſum fuerit Iudici cauſæ, & intimatur Stat. rubr. 12. lib. 2.
A pag. 6. A Habitatores alicuius loci Comitatus factiones perſonales facere debent vbi habitant quamuis alibi ſint allibrati Stat. rubr. 124. in fin.
B lib. 1. pag. 46. B

Adnotationes.

1 Habitare quis dicitur † in loco in quo moratur, comedit, & bibit, dum habeat etiã ibi familiam *Carpan. ad Stat. Mediol cap.* 1. *num.* 139. *part.* 1. Habens enim familiam in Villa, licet ipſe habitet in Ciuitate, dicitur habitator Villæ. *idem Carpan. cap.* 218. *num.* 35. *par.* 2. & vide eundem *cap.* 311. *num.* 38. *& ſeqq. d. par.* 1. vbi quod requiritur animus habitandi.

2 A Vide quæ dixi ver. Citatio. verſ. Habitantes. pag. 59. & ſuper ſimili Statuto *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 38. *par.* 1.

3 B Super ſimili Statuto Mediolani † vide *Carpan. d. cap.* 218. *præſertim num.* 34. *& ſeqq. par.* 2.

HAEREDITAS.

SVMMARIA.

Hæreditate iacente quomodo procedatur ad inſtantiam creditorum, & de Curatore dando in princ.

Diſcuſſio bonorum inter creditores,& hæredes quomodo fiat verſ. Diſcuſſio.

Inuentarium ab hærede intra quantum tempus fieri debeat in fine.

HÆreditate iacente quomodo procedatur ad inſtantiam creditorum, & de curatore dando tali hæreditati vide Stat. rubr. 7. lib. 2. pag. 4. & dixi ver. Curator. pag. 100. verſ. In Cura-
A tore dando. A Diſcuſſio bonorum inter creditores, & hæredes defuncti quomodo fiat dixi ſupra verſ. Diſcuſſio. pag 115.

Inuentarium ab hærede intra quantum tempus fieri debeat, vt non teneatur vltra iures hæreditarias vide Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 21. pag. 38. quæ concordat cum Bulla Pij IV. pro Vrbe, de qua in Bullar. nou. tom. 2. Conſtit. 59. pag. 85. §. 12. Sed pro non obſeruantia d. Comit.
B vide fides relatas d. ver. Diſcuſſio. verſ. Verum. B

Adnotationes.

A Dixi aliqua ad materiam *d. ver. Curator. in Adnot.*

not. num. 12. *& ſeqq.* & vide etiam *Saluſt. in Prax. lib.* 3. *cap.* 27.

B De Inuentario hæredis vide *tract. Rol. & aliorum, & Craſ. de ſucceſs. lib.* 2. *art. Inuentarium.* & vide *Saluſt. in Prax. lib.* 1. *cap.* 55.

HOMICIDIVM.

SVMMARIA.

Pœna Homicidij quæ ſit in princ.

Reſtitutio Bannitorum pro Homicidijs prohibetur ibidem.

Confiſcantur bona Homicidæ, & quibus applicetur verſ. Confiſcantur, vbi quod confiſcatur legitima quoad filiumfamilias.

Occidi poteſt impunè Homicida verſ. Poteſt Homicida.

Capientes Homicidas præmiantur ibidem.

Homicida, & eius deſcendentes priuantur ſucceſſione in bonis interfecti, & defertur ad eos, qui poſt indignos de iure admitterentur, ita vt non deferatur ad Fiſcum verſ. Homicida, & vide Adnot. num. 5.

Defenſio Homicidæ quomodo fiat in fine.

Homicidium ad defenſam an puniatur Adnot. num. 2. *vbi etiam de commiſſo ſine dolo.*

Inteſtabilis eſt Homicida etiam non condemnatus num. 3.

Homicidium intra quantum tempus præſcribatur n. 4.

Occiſum non vindicans an priuetur ſucceſſione num. 6.

HOmicidium quomodo puniatur Stat. rubr. 14. & rubr. 15. lib. 3. pag. 10. & ſeqq. vbi ſunt impreſſæ Conſtitutiones Pij II. & Sixti IV. prohibentes remiſſiones Bannitorum pro homicidijs etiam habita Pace. Iulius II. confirmauit Conſtitutiones, & Statuta dd. Pontificum ſub die 17. Iulij 1511. in 5. reg. Canc. Comm. pag. 24.

Confiſcantur bona Homicidæ, & medietas applicatur Cameræ Apoſtolicæ Peruſinæ, & alia medietas hæredibus occiſi, & ſi non adſint, Hoſpitali Miſericordiæ dicta rubr. 15. §. ſtatuerunt. lib. 3. pag. 14. col. 3. & ſi iſte eſſet Filiusfamilias vltra alia bona, quæ talis Homicida haberet, confiſcantur tot de bonis Patris, vel Aui, quæ aſcendant ad legitimam ibidem verſ. Addendo inſuper, & dicam ver. Legitima. Quoad applicationem quod Cameræ Apoſtolicæ, & non alijs vide Sixt. V. Conſtit. 93. in Bullar. nou. tom. 2. pag. 655. Clem. VIII. Conſtit. 8. tom. 3. pag. 3. & Paul. V. Conſtit. 88. d. tom. 3. pag. 329. vide etiam dicta ſupra ver. Confiſcatio. pag. 95.

Poteſt Homicida impunè occidi d. rubr. 15. §. ſtatuerunt in fine, etiam extra Territorium, vt ibidem §. item ſimiliter cir. fin. pag. 15. col. 1. & dixi etiam ver. Bannitus. pag. 32. Hoc Statutum fuiſſe inuiolabiliter obſeruatum in contingentia facti, atteſtati fuerunt in fide Collegialiter facta DD. Cauſidici ſub die 2. Iunij 1578. De præmio capientium Homicidas, & quoſdam alios Malefactores vide rubr. 36. & 38. d. lib. 3. pag. 21. & 22. & quæ dixi d. ver. Bannitus in Adnot. num. 7. & ſeqq.

Homicida, illiuſque deſcendentes ſunt tanquam indigni excluſi à ſucceſſione tam ex teſtamento, quam ab inteſtato in bonis interfecti, & ſucceſſio defertur ad eum, qui poſt dictos indignos de iure admitteretur, ita vt non deferatur ad Fiſcum Stat. d. rubr. 14. §. præterea ſtatuimus. lib. 3. pag. 11. col. 3. vbi verſ. & hoc etiam, habetur idem intelligendum eſſe, ſi talis interficiens eſſet ſubſtitutus occiſo directè, & per fideicommiſſum. Sed in addit. in fine d. rubr. pag. 12. col. 3. fuit quo ad deſcendentes occiſoris declaratum, quod ipſi excludantur tantum viuente occiſore, & interim in caſu neceſſitatis debeant ali de dictis bonis per proximiorem ad quem
A peruenerint bona. A

De modo, & forma obſeruanda à volente comparere, & ſe defendere in cauſa Homicidij vid. Stat. rubr. 16. lib. 3. pag. 15. & 16. vbi eſt confirmatio Leonis Papæ X. & Card. Papien. Legati. Sixtus IV. in Breue dato 24. Maij 1483. in 4. regiſt. Cancell. Comm. pag. 49. & in Cancell. Cam. Apoſt. lib. 4. pag. 132. mandauit in caſu Homicidij nō admitti defenſionem per procuratorem, & idem decreuit Innocentius VIII. ſub die 23. Februarij 1487. in d. 4. regiſt. Cancell. Comm. pag. 65. vbi declaratur hoc etiam procedere in mutilationibus membrorum, & alijs atrocioribus delictis.

Adnotationes.

1 De Homicidio † vide *Clar. in prax. Crim. §. Ho-*
micidium. Caball. reſolut. Crim. poſt cent. 3. *Farinacc.*
quæſt. Crim. quæſt. 119. *& ſeqq Giurb. conſ.* 2. *conſ.* 13.
conſ. 45. *conſ.* 50. *&* 51. *conſ* 63. *& conſ.* 87 & ex no-
2 ſtris Peruſinis de Homicidio † facto ad defenſam vid.
Eugen. conſ. 22. *lib.* 1. *& conſ.* 73. *lib.* 2. *& Honded.*
conſ. 99. *lib.* 1. & de commiſſo ſine dolo, & abſque ani-
mo deliberato *Non. conſ.* 109. *Eugen. conſ.* 65. *lib.* 2.
Hond. conſ. 104. *lib.* 1. *& conſ.* 87. *num.* 98. *& ſeq.*
3 *lib.* 2. Inteſtabilis † eſt homicida etiam non condem-
natus *Honded. conſ.* 59. *num.* 71. *& ſeqq. lib.* 1. Intra
4 quantum † tempus præſcribatur hoc crimen. *Non.*
conſ. 105. *num.* 16. *& ſeqq.*

A Super hoc Statuto de priuatione ſucceſſionis
5 † reſpondit *Dec. conſ.* 525. *in prima concl.* vbi loqui-
tur in marito, qui vxorem interfecit, & vult quod
eius filij priuentur ſucceſione Matris etiam reſpectu
legitimæ, & ſuper Statuto Bononiæ *Menoch. conſ.*
502. *lib.* 5. vbi quod valet huiuſmodi Statutum exclu-
dens Fiſcum, qui excluditur etiã à legitima debita in
bonis parricidæ: Et quod Fiſcus non ſuccedat in bo-
nis fideicommiſſo ſubiectis ad fauorem occiſoris, nec
quo ad trebellianicam *Eugen. conſ.* 77. *lib.* 1. An au-
6 tem fratres priuentur † ſucceſſione ex quo non vltum

iuerint

fuerint fratrem occiſum ab alio fratre, pro negatiua reſpondit *Eugen. conſ. 76. num. 165. & ſeqq. lib. 1.* De hac materia priuationis ſucceſſionis vid. omnino *Farinacc. quæſt. 120. num. 23. & ſeqq. præſertim num. 30. & 45.*

HOSPITALE Miſericordiæ.

SVMMARIA.

Hoſpitalis S. Mariæ de Miſericordia erectio, & dotatio, & ordinamentorum confirmatio quando facta in princ.

Qui ſint de Fraternitate dicti Hoſpitalis verſ. Ordinationes.

Statuti diſpoſitiones circa hoc Hoſpitale verſ. Super Hoſpitale.

Teſtantes, ſeu Codicillantes debent relinquere aliquid dicto Hoſpitali ibid. verſ. Rubr. 160.

In cauſis Hoſpitalis proceditur ſummariè &c. ibid. verſ. Rubr. 166.

Opponi non poteſt contra Priores, Procuratores, ac Subſtitutos ibid.

Iudex quis ſit dicti Hoſpitalis verſ. Iudex, & Adnot. num. 6.

Feriæ non obſtant in cauſis Hoſpitalium verſ. Feriæ.

Homicidarum bona pro medietate applicantur Hoſpitali in defectum hæredum occiſi verſ. Homicidarum.

Blaſphemantium pœna applicatur Hoſpitali ibid.

Compromiſſum petere poſſunt Rectores Hoſpitalium verſ. Compromiſſum.

Gabbellas non ſoluit Hoſpitale prædictum verſ. Gabbellas.

Apothecæ in Platea minori ſunt dicti Hoſpitalis ex conceſſione Pontificia verſ. Apothecæ.

Scholæ publicæ ſunt Hoſpitalis, quod conſequitur centum Florenos annuos ex ſtipendijs Lectorum ibid.

Capi non poteſt quis pro debito in dictis Apothecis, nec extra per quinque pedes ver. Capi.

Debitores Hoſpitalis non poſſunt vti ſaluiſconductis, dilationibus, vel moratorijs contra dictum Hoſpitale verſ. Debitores.

Et habentes officia publica, non poſſunt exigere ſalaria, niſi docto de ſolutione debiti per fidem Prioris ibid.

Licentiæ, ſeu mandata contra debitores non indigent renouatione ibid.

Nutrices Hoſpitalis ſunt immunes pro certa quantitate verſ. Nutricibus.

Priuilegiorum, & immunitatum confirmatio à quibus facta verſ. Priuilegia.

Elemoſinæ per Cameram dandæ ſunt locis Pijs abſque diminutione verſ. Elemoſinas.

Eccleſia Caſtri Collis, & dictum Hoſpitale non poſſunt impetrari in beneficium verſ. Eccleſiam.

Hoſpitale Collis quomodo regendum, & de eius Priore verſ. De Hoſpitali.

Vnitum fuit Hoſpitali Miſericordiæ ibidem.

Caſtrum Collis eſt ſub gubernio Priorum Hoſpitalis verſ. Caſtrum.

Bona Hoſpitalis tam ſtabilia, quàm mobilia quomodo poſſunt alienari verſ. Bona ſtabilia, & vide Adnot. num. 8.

Permittitur alienatio etiam eorum, quæ obuenerunt cum prohibitione alienationis facta ſuppoſitione aliorum in fin.

Pius locus eſt Hoſpitale hoc Adnot. num. 3. vbi quod contra illud non detrahitur Trebellianica.

Hoſpitalia alia ſunt publica, Religioſa, & Eccleſiaſtica, alia priuata num. 4.

Hoſpitale ſuccedit expoſitis num. 5.

Index ſpecialiter datus præfertur generali num. 6. & vide num. 7.

HOſpitalis Sanctæ Mariæ de Miſericordia erectio, & dotatio apparet facta de Anno 1305. ex auctoritate Epiſcopi, & conſenſu Capituli Eccleſiæ Cathedralis, vt in libro Bullarum, & Priuilegiorum dicti Hoſpitalis in princ. Gregorius XI. de Anno 1373. confirmauit ritum eligendi Priores Clericum, & Laicum per Homines de Fraternitate, & mandauit, quod nullus Legatus, ſeu Nuncius ſe immiſceret, dicto loco. Paulus II. ſub die 20. Iulij 1469. confirmauit ordinamenta, ſeu ſtatuta circa electionem Priorum, cuius Breue legitur in 3. reg. Cancellariæ Comm. pag. 35.

Ordinationes d. Hoſpitalis fuerunt aliquæ factę de Anno 1403. vt in libro ex membrana confecto d. Hoſpitalis pag. 18. & ſeqq. vbi quod de Fraternitate ſint omnes, & ſinguli Doctores, & Iudices, ac etiam Magiſtri in Artibus, & Medicina Ciuitatis Peruſię, & Rectores Clerici Eccleſiarum Ciuitatis, & Suburbiorum Peruſiæ, & quinquaginta alij Ciues pro qualibet Porta, ſeu Regione, & ibi habetur modus eligendi Priores, & Viſitatores, de quo vide etiam ibidem pag. 30. & 38. & alias ordinationes de Anno 1552. ibidem pag. 44. & ſeqq.

Super Hoſpitale prędicto in Statutis lib. 1. habentur plures rubricæ pro maiori parte antiquatæ ex ſupra relatis ordinationibus, ſeu reformationibus. Nam Rub. 152. pag. 53. leguntur ordinamenta dicti Hoſpitalis, & erectio Fraternitatis conſiſtentis ex Rectoribus Eccleſiarum Ciuitatis, & certo numero Laicorum pro qualibet Porta, & forma eligendi Priores tam Clericum, quàm Laicum, ac Viſitatores. Rubr. 153. pag. 53. De iuramento Priorum. Rubr. 154. pag. 54. De eorum officio. Rubr. 155. pag. ead. De Viſitatorum officio. Rubr. 156. d. loco De Inuentario faciendo de rebus dicti Hoſpitalis. Rubr. 157. ibid. De reddenda ratione per Priores. Rubr. 158. ibid. Quod dictum Hoſpitale habeat Aduocatum, Procuratorem, & Notarium, & datur facultas Prioribus eligendi etiam plures, & eis honorarium præſtandi, & ego Bartholomæus Gilianus inter illius Procuratores, & Sindicos fui olim

Iunij 1560. in 7. regiſtr. Cancell. Comm. pag. 3. Pium V. ſub die 10. Maij 1566. in d.reg. pag.45. Gregor. XIII. ſub die 8. Decembris 1572. ibidem pag. 72. & Card. Aldobrandinum in literis regiſtratis d. loco pag. 176. & 182.

Eleemoſinas, quæ per Cameram quibuſdam locis pijs, & Hoſpitali per priuilegia Apoſtolica, & ex antiqua conſuetudine aliàs erogabantur, de cœtero etiam abſque diminutione erogari, & ſolui debere mandauit Paul. IV. in Breui regiſtr. in libro d.Hoſpit. pag.50. & originale exemplar eſt in Canc. Ciuitatis.

Eccleſiam S. Ægidij de Colle, & dictum Hoſpitale impetrari in Eccleſiaſticum Sacerdotium, ſeu beneficium non poſſe, de anno 1425. die 10. Iunij mandauit Martinus V. & quod deberent gubernari prout antea, vt in cap. 38. eius conceſſionum, de quibus in 1. regiſtr. Canc. Comm. pag. 14.

De Hoſpitali Collis, & de Priore, & bonis ipſius Hoſpitalis vide Stat. rubr.150. lib.1.pag.51. col. 3. vbi in addit. habetur quod per Sedem Apoſtolicam fuit perpetuo vnitum, annexum, & incorporatum Hoſpitali huic, & eſt Bulla ſuper hac vnione Clementis VII. de anno 1524. Non. Kal. Maij, & alia Pij V. de anno 1568. regiſtratæ in d. lib. Bullarum.

Caſtrum Collis eſt ſub gubernio Priorum dicti Hoſpitalis, vt in d.lib. pag.41. vbi habetur confirmatio Pontificia.

Bona ſtabilia dicti Hoſpitalis non poſſunt alienare Priores, nec ſuper iuribus,& actionibus Hoſpitalis componere, vel tranſigere, vel ipſis renunciare, niſi de expreſſa licentia, & mandato maioris partis Adunantiæ dictæ Fraternitatis, miſſo partito ad fabas albas, & nigras Stat.rubr. 154. poſt princ. verſ. ſaluo quod mobilia. lib. 1. pag. 54. Sed de anno 1468. die 30. Auguſti fuit ſtatutum, quod non poſſint Priores, & Viſitatores Hoſpitalis vendere, nec alienare vllo modo aliqua bona ſtabilia dicti Hoſpitalis, niſi prius in tribus diuerſis diebus fuerint bannita in locis publicis, vbi bannimenta fieri ſolent, videlicet, in Platea magna, & in Platea minori, & res mobiles à decem florenis ſupra non poſſint vendi, nec alienari, niſi quinque ex ſex Prioribus, & Viſitatoribus ad buſſulam, & fabas fuerit concordes, & idem modus præſcribitur in rebus ſtabilibus poſt dicta facta bannimenta,quæ lex eſt in Canc. Comm. inter acta dicti anni, & fuit firmata per Paulum II. ſub die 20. Iulij 1469. in 3. reg. Canc. Commun. pag. 40. & in d. libro Hoſpit. pag.53. Sixtus IV. conceſſit facultatem Prioribus dicti Hoſpitalis alienandi bona, quæ ad illud peruenerunt,cum prohibitione alienationis, facta ſuppoſitione, ſeu ſubrogatione in locum alienandorum aliorum bonorum Hoſpitalis, & ſeruatis ſolemnitatibus ſolitis in alienatione bonorum eiuſdem Hoſpitalis, vt in eius Bulla ſub plumbo Non. Kal. B Iunij 1483. regiſtr. in d. lib. pag. 54. B

Adnotationes.

1 De Hoſpitalitate † agit *Lapus de Caſtelliono,vt int. tract.ſub ſign. Aquilon. tom.* 14. *pag.* 162. Super Statuto Mediolani in fauorem Hoſpitalis vide *Carpan.*
2 *cap.* 493.*par.* 2. Huius Hoſpitalis † meminit *Bart. in l. in ſacris* 12. *num.* 2. *C. de Prox. Sacr. Scrin. lib.*12. *& Franc. Baldi inter conſ. Bald. conſ.* 253. *lib.* 5. Eſt
3 locus pius † vt comprobat *Ioſ.Ludou.deciſ.Peruſ.*30. *num.* 6. *verſ. circa ſecundum. & num.ſeqq.* vbi quod de relicto eidem facto non detrahitur trebellianica.
4 Ad materiam Hoſpitalium † vide *Eug. conſ.*88. *lib.*2. vbi ea diſtinguit inter publica, religioſa, & eccleſiaſtica, & priuata, & quando Epiſcopus poſſit illa viſitare, & num. 25. mentionem facit huius Hoſpitalis, & operum, quæ ibi exercentur, & vide etiam *Me-*
5 *noch. conſ.* 1025. *lib.* 1. Hoc Hoſpitale ſuccedit † expoſitis in eo *Bald. in l ſi qua illuſtris. num.* 6. *C. ad Senat.conſult. Orſician.* ſed intellige ad excluſionem Fiſci, vt ipſe loquitur, & vide *Lup. de illegit. comm.* 1. *in præfat. num.* 25.
6 A Stante hoc Statuto diſponente,† quod Hoſpitale non poſſit agere,nec conueniri niſi ſub Iudice Portæ S.Petri, & ſuppoſito alio Statuto,quod Iudex Portę Eburneę ſolum habeat cognitionem à decem libris infra, quærit *Bart. in d.l.in ſacris. num.*2. An Hoſpitale poſſit agere coram Iudice Portæ Eburneæ pro cauſa à decem libris infra,& reſoluit affirmatiuè,quia Statutum quod Hoſpitale debeat agere, vel conueniri coram Iudice S. Petri habet locum in alijs cauſis, quarum cognitio non eſt ſpecialiter alijs Iudicibus demandata ex forma legis, vel Statuti, ſequuntur eum *Franc. Baldi inter conſ. Bal. conſ.* 253. *lib.* 5. *& alÿ per Menoch. de præſumpt. lib.* 3. *præſ.*18. *num.*18.
7 *verſ. & inter alia.* ſed vide pro contraria † opinione *Apoſtill. ad Bart. in d. l. in ſacris. lit. b. & Menoch. d. loco num.* 19.

B Pro nullitate alienationis, ſeu conceſſionis ad tertiam generationem bonorum huius Hoſpitalis reſpondit *Non. conſ.*58. ſed præſupponit defectum conſenſus Viſitatorum requiſiti ex Conſtitutionibus Hoſpitalis, *vt num.* 9. *& num.* 14.

HYPOTHECA.

SVMMARIA.

Summaria eſt cauſa vbi agitur hypothecaria in princ.
Creditores chirographarÿ, & hypothecarÿ concurrunt ſuper bonis Decoctoris verſ. Creditores.
Ciues præferuntur Forenſibus ibid.

Hypothecariâ vbi agitur contra debitorem, vel eius hæredes proceditur ſummariè Stat. rubr. 3. lib. 2. pag. 3. col. 3. circa medium. Creditores chirographarij, & alij habentes hypothecam cum inſtrumento, vel ſine, ſuper bonis

Decoctoris

olim aſſumptus. Rubr. 159. d. pag. 54. De duplerijs, ſeu cereis magnis retinendis in dicto Hoſpitali pro aſſociandis cadaueribus illorum de Fraternitate, vna cum Hominibus eiuſdem Fraternitatis. Rubr. 160. d. loco De quantitate relinquenda per Homines Fraternitatis tempore eorum mortis, Et quod etiam alij teneantur relinquere in teſtamento, vel codicillis ad minus decem ſolidos denariorum, mandauit Archiepiſcopus Raguſinus Gubernator, ex conceſſione Nicolai Papæ V. ſub die 18. Maij 1448. vt in dicto libro Pecudino dicti Hoſpitalis pag. Rub. 161. pag. 55. De pœna ſe immiſcentis regimini dicti Hoſpitalis contra formam Statutorum. Rubr. 162. d. loco Quod quilibet de Fraternitate teneatur aſſiſtere, & fauere pro viribus Prioribus, & Viſitatoribus. Rubr. 163. ibid. Quod ſolui debeant pœnę per delinquentes contra formam Statutorum. Rubr. 164. ibid. Quomodo oblati recipiantur. Rubr. 165. d. loco De quantitate ſoluēda per Maſſarios Communis pro luminarijs faciendis ad dictum Hoſpitale in Feſto SS. Innocentum, vbi quod debent adeſſe Domini Priores Artium, cum quanto maiori numero Hominum dictæ Fraternitatis. Rubr. 166. d. pag. 55. col. 3. Quod in cauſis dicti Hoſpitalis debeat procedi ſummariè, & de pœna opponentiū contra electionem Priorum, vbi etiam quoad Procuratores, & Subſtitutos, & vide quoquè Rubr. 1. §. & dictus Iudex. lib. 1. pag. 3. col. 1. Vbi quod proceditur ſummariè, & de plano, ſine litis conteſtatione, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & ſine ſolutione alicuius decimi, & Rubr. 168. d. pag. 55. Vbi quod contra mandatum Sindicorum, & Procuratorum dicti Hoſpitalis, vel perſonas ipſorum non poſſit opponi ſub pœna, & Rubr. 167. pag. 55. De Ordeo ex publico dando dicto Hoſpitali, pro farina, & aqua ordei pro infirmis Ciuibus ea expetentibus.

Iudex pro Porta S. Petri eſt Iudex in cauſis Hoſpitalis prædicti, & aliorum Hoſpitalium
A rubr. 1. §. & dictus Iudex. lib. 1. pag. 3. col. 1. A

Feriæ indictæ ad vtilitatem hominum non obſtant in cauſis Hoſpitalium d. rubr. 1. §. & dictus Iudex. lib. 1. pag. 3. col. 1. & in Comitin. par. 1. rubr. 9. cap. 3. pag. 16.

Homicidarum bona pro medietate applicantur hæredibus occiſi, & ipſis non exiſtentibus, Hoſpitali huic, dixi ſupra ver. Homicidium. Pœna etiam blaſphemantium applicatur Hoſpitali, ex Decreto de quo in dicto libro Hoſpitalis pag. 38.

Compromiſſum petere poſſunt Rectores dicti & aliorum Hoſpitalium Stat. d. rubr. 1. §. & dictus Iudex. lib. 1. pag. 3.

Gabbellas non ſoluit Hoſpitale prædictum rubr. 151. d. lib. 1. pag. 52. col. 4. vbi etiam quoad Colonos partiarios, & Conductores, Quod Statutum confirmauit Innoc. VII. vt in Bulla cum inſertione tenoris dicti Statuti, exiſtente in Canc. dicti Hoſpitalis, & regiſtrata in dicto lib. Hoſpit. pag. 27. Dantur à Camera Apoſtolica huic Hoſpitali ſcuta cētum quinquaginta annua, in compenſationē exemptionis, qua gaudebant eiuſdem Hoſpitalis Cauponæ ex Bulla Clem. VIII. 7. Iulij 1592. Super exemptione à Gabbella quadrupedum vide in d. libro pag. 24. & quoad Gabbellam lignorum pag. 34. & quoad quatrenum pro libra carnis pag. 41. & quoad Nutrices dicam inferius.

Apothecarum in Platea minori conſtructio pro Hoſpitali facta fuit ex cōceſſione Nicolai V. de anno 1453. vt in Breui exiſtenti in Canc. dicti Hoſpitalis. Sixtus IV. de anno 1483. Prid. Kal. Ianuarij conceſſit, quod conſtruerentur Scholæ ſuper dictis apothecis, & mandauit retineri ex ſtipendijs Lectorum quolibet anno floreni centum, & quod Scholæ prædictæ ſpectent ad dictum Hoſpitale habetur in Stat. rubr. 11. lib. 3. in fine addit. pag. 8.

Capi non poteſt aliquis pro debito in dictis apothecis, nec extra per quinque paſſus, ex priuilegio conceſſo per eundem Sixtum ſub die 23. Ianuarij 1478. in 3. reg. Canc. Comm. pag. 95. & dixi ver. Carcer. pag. 46.

Debitores Hoſpitalis prædicti non poſſunt in eius præiudicium vti ſaluiſconductibus, dilationibus, vel moratorijs, ex conceſſione Sixti IV. Idib. Maij 1483. cuius Breue eſt inter ſcripturas dicti Hoſpitalis, & etiam aliud ſub die 22. Aprilis eiuſdem anni. Debitores prædicti habentes officia publica Cameræ, aut Ciuitatis non poſſunt exigere ſalaria, niſi docto prius per fidem Priotis deſolutione debiti Hoſpitali facta, vt in d. lib. Hoſpit. pag. 40. Licentiæ, ſeu mandata contra debitores non indigent renouatione, ex priuilegio conceſſo de anno 1485. die 30. Decembris, vt in faſciculo Immunitatum, & dicam ver. Licentia.

Nutricibus Expoſitorum in dicto Hoſpitali per Card. Sfortiam Camerarium de anno 1546. fuit conceſſa immunitas à Collectis, & ſubſidijs hactenus impoſitis, & in futurum imponendis vſque ad ſummam ſcutorum viginti auri quolibet anno, quam immunitatem tamquam conceſſam à Camera non eſſe in dubium reuocandam, declarauit Card. Aldobrandinus ſub die 1. Iunij 1594. in Canc. d. Hoſpitalis, & vide conceſſiones Card. Criſpi in d. lib. pag. 42. & ſeq.

Priuilegia, & immunitates dicti Hoſpitalis fuerunt confirmatæ per Iulium II. 8. Kal. Iun. 1550. Paul. IV. 4. Non. Iunij 1558. Pium IV. ſub die 6.

Iunij

Decoctoris concurrunt abſque prælatione rubr. 74. §.1. in fin. lib.2. pag.37. col.1. verſ.& in caſu. Dixi ver. Decoctor. pag. 112. vbi etiam quod Ciues præferuntur Forenſibus.

Adnotationes.

Vide de Pignor. & Hypoth. tract. *Anton. Negu-ſant. & Mantic. de tacit. lib.* 11.

IMMVNDICIAE.

SVMMARIA.

Immundicias proijciens in rem alterius punitur in prin.
Item proijciens in Fontes, vel Puteos ibid.
Item in Plateas, Vias, & iuxta Puteos ibid.
Fimum, vel aliud quidpiam id genus non poteſt proijci propè Portas Ciuitatis, vel Suburbiorum, vel Eccleſias, aut Hoſpitalia verſ. Fimum.
Et vbi obſtruerentur quoquomodo Cloacæ, vel Aquæductus ibid.
Habens immundicias ante domum, & quibuſdam alijs in locis, & non remouens punitur verſ. De habente.
Proijciens in aliquem res immundas punitur in fin.

IMMVNDICIAS proijciens in rem alterius punitur, & quoad probationem creditur iuramento accuſatoris Stat. rub. 162. lib. 3. pag. 53. De proijciente in Fontes, vel Puteos vide rubr. 163. ibidem, & dixi ver. Fons. pag. 144. In Plateas, Vias, & iuxta Puteos ſtercora, fecem, vel aliud immundum proijcientes puniuntur Stat. rubr. 36. lib. 4. pag. 11. Fimum, vel aliud quidpiam id genus nō poteſt proijci propè Portas Ciuitatis, vel Suburbiorum, vel Eccleſias, aut Hoſpitalia ad quindecim paſſus, & vbi quoquomodo oſtruerentur cloacæ, vel aquæductus rub. 84. lib. 4. pag. 24. De habente immundicias ante domum, & quibuſdam alijs locis, quod puniatur niſi remoueat rubr. 63. lib. 1. pag. 28. Dicam aliqua ver. Magiſtri Viarum. De proijciente in aliquem res immundas vide Banniment. General. num. 58.

Adnotationes.

Dixi aliqua ver. *Aqua num. 9. pag. 23. & ver. Aquarium pag.* 24. & vide quę ſuper ſimilibus Statutis ſcribit *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 257. & 259. par. 2.*

IMMVNITAS.

SVMMARIA.

Immunitates, & priuilegia omnia fuerunt reuocata in princ. & verſ. ſeqq.
Excipiuntur quædam Caſtra poſt princ.
Item ex cauſa verè oneroſa verſ. Pius V.
Item immunitates ob numerum duodecim filiorum verſ. Sixtus V.
Item ob cauſam veræ, & effectualis exburſationis pecuniarum ibid.
Immunitas ob numerum filiorum declaratur in fine, & Adnot. num. 5. & ſeqq.
Immunis ſi deſcribatur inter ſoluentes, & non appellet ſibi præiudicat Adnot. num. 2.
Immunis tenetur notificare res quas vehit, alias incidit in pœnam Adnot. num. 3.
Communitas an poſſit concedere immunitatem Adnot. num. 4.

IMmunitates, & priuilegia omnia per Summos Pontifices conceſſa Caſtris Comitatus, & Perſonis particularibus fuerunt reuocata per Pium IV. vt in Breui ſub die 22. Iunij 1561. in 7. reg. Canc. Comm. pag. 7. Sed deinde per literas Card. Borromei ſub die 1. Ianuarij 1562. fuit declaratum reuocationem non habere locum, reſpectu Caſtri Formarum, S. Agnetis, & S. Helenæ, ac etiam reſpectu Caſtri Caſtilionis filiorum Fuſci, quod ſolutiones ſolitas fieri à Ruſticis, & etiam in alijs literis in d. 7. reg. pag. 11. & 19.

Pius V. in eius Conſtit. ſub die 26. Nouembris 1566. quæ reperitur regiſtrata in libris Cameræ Apoſtolicæ Peruſinæ, reuocauit omnes exemptiones, & immunitates quomodolibet conceſſas per Summos Pontifices à Gabbellis, Vectigalibus, & alijs oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, realibus, & perſonalibus quoad Ciuitatem Peruſiæ, & eius Comitatum, ac Prouinciam Vmbriæ, præterquàm ex cauſa verè oneroſa.

Sixtus V. de anno 1583. 3. Kal. Iulij ſimilem edidit Conſtitutionem, quæ eſt in Bullar. nou. tom. 2. conſtit. 2. pag. 487. vbi excepit immunitatem ob numerum duodecim liberorum, iuxta formam Iuris, & ob cauſam veræ, & effectualis exburſationis pecuniarum. De ſuſpenſione immunitatum reſpectu maximè ſubſidij triennalis vide Paul. IV. in Bullar. nou. tom. 1. conſtit. 20. pag. 741. & vide etiam Paul. V. Conſtit. 9. ſeu 11. tom. 3. pag. 188. & vide Bullam S. D. N. Vrbani VIII. Super immunitate ob numerum duodecim filiorum vide declarationem Paul. III. Conſt. 45. in Bullar. vet. pag. 449. Pij IV. in d. Bullar. nou. tom. 2. Conſtit. 72. pag. 103. & Pauli V. vbi ſupra pag. 189. §. 13. & fuit excepta in reuocatione immunitatum per Sixtum V. vt dictum fuit ſupra.

Adnotationes.

1 De exemptionibus † eſt tract. *Baldi de Periglis Peruſini int. tract. ſub ſigno Aquilonis tom.* 12. *pag.* 195. & vide citatos ver. *Gabbella. pag.* 151. *& Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 237. *par.* 2. De immunitate conceſſa ab impoſitionibus Cameralibus vide *Carocc. deciſ.*
2 97. Immunis ſi deſcribatur † in libro debentium ſoluere,& non appellet ſibi præiudicat *Gabr. de Iur. immunit. concluſ.* 1. *& vide Giouagn. conſ.* 27. *lib.* 1. Ex-
3 emptus à ſolutione Gabbellarum tenetur † Gabbellario notificare merces, quas vehit, alias incidit in pœnam impoſitam non ſoluentibus Gabbellam *Bal. conſ.* 79. *num.* 4. *lib.* 2. *Ioſ. Ludouic. concluſ.* 15. *verſ. iſti tamen Clerici. illat.* 10. *Farinacc. de Furt. q.* 173. *num.* 29. vide tamem *Amat. deciſ. Marcb.* 35. *& Menoch. conſ.* 1061. *in* 7. *dubit. lib.* 11. & in alijs reſoluit alias dubitationes ad materiam immunitatis pertinentes. Immunitas an poſſit concedi per Commu-
4 nitatem † vide *Eug. conſ.* 24. *lib.* 2. *Menoch. conſ.* 726. *præſertim num.* 39. *& conſ.* 887. *à verſ. Septimo obijcitur. & Giouagn. conſ.* 15. *num.* 1. *& ſeq. & conſ.* 27. *num.* 2. *lib.* 1. & pro negatiua vide *Bullam Clementis VIII. ſuper bono Regim. tom.* 3. *conſt.* 10. *§.* 19.
5 A De hac immunitate † ob numerum duodecim filiorum vide ſcripta *per Theſaur. deciſ.* 267. *Coſt. de*
6 *Rat. Ratæ q.* 180. *num.* 4. Si moriantur † filij non ceſſat immunitas Patri conceſſa *Rota deciſ.* 70. *num.* 3. *verſ. neque etiam obſtat. par.* 1. *diuerſ.* & quod ſit con-
7 cedenda hæc immunitas † etiam quod nouiſſimus filius per paucas horas vixerit reſpondit *Camill. Borell. conſ.* 28. ſequitur *Paſch. de virid. patr. poteſt. par.* 4. *cap.* 4. *num.* 18. *& ſeqq.* vbi alia ad materiam tradit, & vide quę ad declarationem etiam Bullarum ſcripſit *Turrett. conſ.* 99. *lib.* 1.

INCANTATIONES.

SVMMARIA.

Incantationes, & veneficia facientes puniuntur.

INcantationes, & quodcumque veneficij genus facientes ad nocendum hominibus, puniuntur Stat. rubr. 89. lib. 3. pag. 34. vbi admittitur probatio per publicam famam, & vnicum teſtem.

Adnotationes.

Hæc materia qua ſapit Hæreſim ſpectat ad Inquiſitores ſuper Hæretica prauitate vide *Farinacc. de Hæreſ. quæſt.* 181. *præſertim num.* 31.

INCENDIVM.

SVMMARIA.

Incendiarij qua pœna puniuntur in princ.
Doctores de materia tractantes referuntur Adnot. n. 1.
Incendium à quibus præſumatur commiſſum num. 2.
Incendij indicium ſumitur contra eum, qui minatus fuit de imponendo ignem num. 3.

INcendiarij puniuntur Stat. rubr. 22. §. volumus inſuper. lib. 1. pag. 19. col. 2. in princ. & rubr. 183. lib. 3. pag. 58. col. 3. & in Banniment. General. num. 63.

Adnotationes.

1 Vide † *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 375. *à num.* 23. *par.* 2. & in doloſo Incendiario *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 25. *num.* 4. *& ſeqq.* & de Incendio commiſſo in ſtipulis *Camill. Borell. conſ.* 7. *Farinacc. latè de var. & diuerſ. crimin. q.* 110. Incendium à quibus præſu-
2 matur † commiſſum in dubio vide vltra *Ioſ. Ludou. deciſ.* 24. *& Farinacc. num.* 41. *& ſeqq. Theſaur. deciſ.* 64. *Eugen. conſ.* 8. *& lib.* 2. vbi etiam quoad refectionem vicinarum ædium *Rot. coram Ludouiſ deciſ.* 278. *deciſ.* 427. *& deciſ.* 528. *vbi etiam Beltram. in addit.*
3 Quod incendij indicium ſumatur cõtra eum, † qui minatus fuit de imponendo ignem, ſi ex modico interuallo ſequutum eſt incendium, & ignoratur à quo. *Honded. conſ.* 87. *num.* 108. *lib.* 2.

INIVRIA.

SVMMARIA.

Iniuria, ſeu contumelia afficiens aliquem qua pœna puniatur in princ.
Quid ſi fiat coram Officiali in fin.

INiuria, aut contumelia afficiens mulieres itantes ad Templum punitur Stat. rubr. 87. lib. 3. pag. 34. De improperijs, & iniurijs qualiter quis puniatur vide rubr. 147. d. lib. 3. pag. 50. De iniurioſo, aut contumelioſo coram Officiali, ſeu Magiſtratu rubr. 140. d. lib. 3. pag. 49.

Adnotationes.

Vide *Clar. in Prax. §. Iniuria. Honded. conſ.* 96. *lib.* 1. & in prouocato *Paul. Granat. Thecr.* 5. *Farinacc. latè de var. & diuerſ. crimin. quæſt.* 105.

INSINVATIO.

SVMMARIA.

Inſinuari debent, ſeu aſſignari intra certum tempus inſtrumenta Teſtamentorum, Legatorum, vel Codicillorum, & Donationum, vbi valor excedit 40. libras, alias poteſt peti caſſatio in princ.
Excipiuntur illi, qui poſſederint per decem annos ibidem.
Item relicta, ſeu donata Pauperibus, vel ad pias cauſas ibidem.
Iudex Inſtrumentorum eſt Auditor Rotæ pro Porta S. Petri verſ. Iudex autem.

Notarij quomodo debeant adnotare Inſinuationes verſ. Notarij autem.
Inſtrumenta prædicta inſinuata habent executionem paratam verſ. Inſtrumenta prædicta.
Inſinuatio non operatur vbi contractus eſſet ſimulatus verſ. Non operatur.
Compromiſſum non poteſt peti, nec fieri ſuper cauſis Inſinuationum, ſeu caſſationum verſ. Non poteſt.
Habilitatio conceditur ad inſinuandum extra tempus ſtatutarium, vt in atteſtationibus Collegij DD. Cauſidicorum poſt verſ. Super hac materia. & vide Adnot. num. 9.
Solemnitates requiſitæ à ſtatuto non ſunt in obſeruantia niſi quo ad actum inſinuationis, & abſque citatione verſ. Secunda.
Inſinuatio quomodo fiat ex ſtilo verſ. Tertia.
Donationes inſinuantur tam in vita donatoris, quam poſt eius mortem, & tam à donatario, quam ab hæredibus non obſtante lapſu temporis verſ. Quarta. & vide Adnot. num. 7 & 8.
Inſinuatio poteſt fieri etiam lite pendente, & facta ab vno ſuffragatur alijs verſ. Quinta. & Adnot. num. 5.
Caſſatio non ſolet peti, & obtineri d. verſ. Quinta, ibi nec non.
Minorum in contractibus vt valeant, requiritur ex Aegidiana inſinuatio in fin.
Donationes excedentes 500. aureos, de Iure communi debent inſinuari Adnot. num. 1.
Vltimæ voluntates, de Iure communi non indigent inſinuatione num. 2.
Statutum diſponens inſinuari deberi vltimas voluntates eſt validum, & fauorabile num. 3.
Inſinuationes ſtatutariæ materiam qui tractent referuntur num. 4. & ſeqq.
Iuramentum an ſuppleat defectum inſinuationis vide num. 7.

INſinuari debent, ſeu aſſignari inſtrumenta teſtamentorum, legatorum, vel codicillorum, vel alterius vltimæ voluntatis, ſiue donationis cuiuſcumque generis, ſiue generalis, ſiue ſpecialis, quando res relicta, vel legata, vel donata valuerit quadraginta libris, vel ſupra, à Kalendis Menſis Maij vſque ad Kalendas Menſis Nouembris excluſiuè Stat. rubr. 42. lib. 2. pag. 23. vbi quod alias peti poteſt caſſatio. Excipiuntur tamen ab hoc onere illi, qui poſſederint rem relictam, vel donatam per tempus decem annorum, ibidem col. 4. verſ. Saluo tamen. Necnon relicta, ſeu donata pauperibus, vel ad pias cauſas ibidem §. item volumus. pag. 24. col. 1. Iudex autem inſinuationum eſt Auditor Rotæ pro Porta S. Petri d. rubr. 42. poſt princ. & rubr. 1. §. & etiam dictus Iudex. lib. 1. pag. 3. col. 1. Notarij autem quomodo debeant adnotare inſinuationes vide Stat. rubr. 568. lib. 1. pag. 125. Inſtrumenta prædicta vbi fuerint inſinuata iuxta formam præſcriptam habent executionem paratam d. rubr. 42. §. præterea volumus. pag. 24. col. 1. & rubr. 29. d. lib. 2. poſt princ. verſ. item teſtamenta. pag. 17. in fin. & vide inferius verſ. Septima, & dicam ver. Iudicium executiuum. Non operatur tamen inſinuatio vbi contractus eſſet ſimulatum, vt in caſu Statuti rubr. 62. lib. 2. pag. 32. Non poteſt peti, nec fieri compromiſſum ſuper cauſis inſinuationum, & caſſationum d. rubr. 1. §. & etiam. lib. 1. pag. 3. & ſupra ver. Compromiſſum cap. 3.

Super hac materia fuerunt factæ per Collegiũ DD. Cauſidicorum plures fides, ſeu atteſtationes & prima de Anno 1578. die 11. Octobris, in qua fuit dictum, quod ab immemorabili tempore citra Superiores ad inſtantiam partis conſueuerunt habilitare ad inſinuandum Teſtamenta, Codicillos, & alias vltimas voluntates extra tempus non obſtante Statuto ſub rubr. 42. vol. 2. & vigore dictæ habilitationis, & inſinuationis inde ſecutæ conſueuit paſſim peti executio huiuſmodi Teſtamentorum, Codicillorum, ſeu vltimarum voluntatum, eaque per Iudices etiam in Auditorio Rotæ Peruſinæ executa fuere, ac ſi fuiſſent inſinuata infra tempus ſtatutarium, de quo in d. rubr. 42. Secunda de Anno 1585. die 20. Decembris in hęc verba. Quod ſolemnitates de quibus in Stat. Peruſino de inſinuatione, & aſſignatione teſtamentorum &c. ſub rubr. 42. vol. 2. in inſinuandis teſtamentis, legatis, & donationibus &c. ab immemorabili tempore citra non fuerunt, nec ſunt in obſeruantia in aliqua parte, excepto quod inſinuatio petitur ſimpliciter coram Iudice Rotæ Peruſinæ pro Porta S. Petri à Kalendis Maij vſque ad Kalendas Nouembris abſque vlla partis citatione, & abſque ſolemnitatibus à Statuto requiſitis, & ſi contigerit inſinuationem peti à Kalendis Nouembris vſque ad Kalendas Maij tunc requiritur de ſtylo habilitatio Superioris, & inſinuationes factæ vel infra dictos primos ſex menſes, vel poſtea cum dicta habilitatione ſuum robur, & effectum ſortiuntur, & ſortitæ fuerunt, & ſunt ab immemorabili tempore citra abſque aliqua controuerſia, Et ita ex inueterato ſtylo Curiæ Peruſinæ fuit ſemper ſeruatum, & hodie ſeruatur in dicta Curia, & obtentum etiam in contradictorio iudicio. Tertia ſub die 18. Martij 1594. huius tenoris Quod ab immemorabili tempore citra Statutum Peruſinum ſub rubr. 42. lib. 2. de aſſignatione, & inſinuatione teſtamentorum, & legatorum fuit ſemper in Ciuitate Peruſiæ obſeruatum, & vſu receptum modo infraſcripto, videlicet, Quod inſinuationes fiant quocumque tempore, non obſtante quouis etiam longiſſimo temporis lapſu à die quo huiuſmodi inſtrumenta teſtamentorum, legatorum, & donationum celebrata fuerunt nempe à Kalendis Mẽſis Maij vſque ad Kalendas Menſis Nouembris cuiuſlibet Anni indiſtinctè ſine aliqua licentia, auctoritate, aut derogatione alicuius Superioris, & ſine

ſine aliqua citatione alicuius intereſſe habentis,& à Kalendis Nouembris vſque ad Kalendas Maij, cum licentia habilitatione, & Statuti derogatione à Legato,ſeu Vicelegato,aut Gubernatore obtenta ſimiliter ſine aliqua citatione alicuius intereſſe habentis,vel prætendentis, tam in obtentione huiuſmodi licentiæ, & derogationis, quàm in petendo, & obtinendo ipſam inſinuationem. Et inſinuationes ſic factæ,ac teſtamenta, & quælibet aliȩ vltimȩ voluntates,ac etiam donationes inter viuos ſic vt ſupra inſinuatȩ ſemper ab immemorabili tempore citra in dicta Ciuitate in Iudicio, & extra fuerunt habitæ, tentæ, & reputatæ pro validis,ac legitimè inſinuatis communiter, & indifferenter ſine aliqua exceptione. Quarta die 27. Aprilis 1595. in qua fuit dictum,quod ab immemorabili tempore citra in Ciuitate Peruſiæ fuit ſemper obſeruatum, quod inſinuationes donationum fiant tam in vita donatoris, quàm poſt eius mortem, & tam à donatatio, quàm ab eius hæredibus, non obſtante quouis etiam longiſſimi temporis lapſu, à Kalendis tamen Menſis Maij vſque ad Kalendas Nouembris cuiuſlibet anni, quando autem fiunt à Kalendis Menſis Nouembris vſque ad Kalendas Maij requiritur habilitatio Superioris, & inſinuationes ſic factæ ſemper fuerunt validæ à dicto immemorabili tẽpore citra. Quinta de anno 1605.die 22.Ianuarij ſub his verbis, Quod ab immemorabili tempore citra ſemper,& continuè obſeruatum fuit, & obſeruatur in Ciuitate,& Curia Peruſina, prout dicti DD. Procuratores obſeruarunt, & obſeruari viderunt, & à DD. Procuratoribus eorum anteceſſoribus obſeruatum fuiſſe audiuerunt,quod teſtamenta, legata, & donationes inſinuata, & inſinuatæ etiam lite pendente, & ſemel tantum ab vno ex cohȩredibus,vel legatarijs,aut donatariis videlicet à Kalendis Menſis Maij vſque ad Kalendas Menſis Nouembris abſque aliqua licentia alicuius Superioris, & à Kalendis Menſis Nouembris vſque ad Kalendas Menſis Maij cum licẽtia, ſeu habilitatione pro tempore Superiorũ, etiam quocumque temporis lapſu, non obſtante, pro ritè,& rectè inſinuatis habita, & habitæ fuerunt, & à quocumque tent.& habit.producta,ſeu productæ, & exequi petita, & petitæ in contradictorio iudicio debitam executionem obtinuerunt, non obſtante, quod à producente, & exequi petente inſinuata, vel inſinuatæ non fuerint, dummodo ab aliquo ex intereſſe habentibus ſemel inſinuata, & inſinuatæ fuerint, & ita indifferenter obſeruatum fuiſſe, & obſeruari viderunt, & à ſenioribus,& maioribus ipſorum audiuerunt. Nec non dixerunt, & atteſtati fuerunt, quod donec ipſi onus Procuratoris exercuerunt, nunquam viderunt nec à ſenioribus Procuratoribus eorum anteceſſoribus audiuerunt caſum eueniſſe, quod fuerit petita, & obtenta caſſatio alicuius teſtamenti, legati, codicilli, vel donationis ob non factam inſinuationem infra tempus à Statuto de aſſignatione, & inſinuatione teſtamentorum rubr. 42. vol.2. decretum. Sexta ſub die 2.Iunij 1615. eiuſdem tenoris, quo fuit facta alia ſub die 18. Martij 1594. quæ eſt ſupra Tertia in ordine. Septima, & vltima die 21. Nouembris 1620. in qua dictum fuit,quod teſtamenta ex ſtylo, & cõſuetudine huius Ciuitatis tempore, quo vnuſquiſque ipſorum exercuit nunquam fuerunt demandata executioni iuxta formam Statutorum niſi prius inſinuata. Quemadmodum ſi petita fuerit eorum caſſatio à Kalendis Nouembris vſque ad Kalendas Menſis Maij non præcedente inſinuatione nõ habuerunt dictam ſtatutariam exequutionem.

Inſinuatio eſt neceſſaria,vt valeant contractus minorum ex Conſtit. Egid. lib. 5. cap. 25. & dicam ver. Minor.

Adnotationes.

De Inſinuationibus agit *Anton. de Canar. int. tract. ſub ſigno Aquilonis tom. 6. par. 2. pag. 273.* De iure
1 communi donationes † excedentes ſummam quingentorum aureorum debent inſinuari *l. ſancimus. & l. fin. C. de donat. Eugen. conſ. 58. num. 6. lib. 2. & Turrett. conſ. 46. num. 9. & ſeqq. lib. 1.* qui tamen pro validitate ea non obſtante reſpondent. Vltimæ au-
2 tem voluntates † non indigent inſinuatione *l. fin. vbi Bart. & cæteri C. de don. cauſ. mor. Honded. conſ. 44. num. 108. lib. 2.* niſi aliud diſponatur per Statutum, vt
3 per noſtrum † quod validum eſt, & fauorabile cum ſit inductum, vt occurratur fraudibus, vt dixit *Bart. in l. nemo poteſt. num. 8. ff. de leg. 1. & in l. 1. num. 30. & ſeq. C. de Sum. Trin. & Fid. Cat.* & æquum, & bonum dixit *Bald. conſ. 184 num. 2. lib. 5.* & vide etiam quo
4 ad caſſationem † ex diſpoſitione eiuſdem Statuti *Bart. in auth. ei qui. num. 3. verſ & hoc facit. C. de temp. appell. & in l. fin. §. ſimilique modo. num. 4. verſ Nota tu Peruſine. C. de Iur. dot. & in l. omnium. num. 5. C. de teſtam. & Bald. conſ. 144. lib. 5. Angel. conſ. 36. Io: Petrut. de Monteſperello conſ. 110. & conſ. 171. Corn. conſ. 30. lib. 3. Eugen. conſ. 25. num. 27. & ſeqq. lib. 1. Turrett. conſ. 26. num. 20. & ſeqq. lib. 1. Rotam in Peruſina Fideicomm. de Bigazzinis 7. Febr. 1605. coram Litta*, in calce, *deciſ. 20.* in qua fuit dictum,
5 quod inſinuatio † facta ab vno ex fideicommiſſarijs ſuffragatur cæteris, & quod citatio non requiritur ad effectum, vt non poſſit peti caſſatio, cum ſufficiat ſola aſſignatio abſque citatione, vt in dicto Statuto dicitur, & quod inſinuatio poteſt fieri quandocumque
6 ante petitam caſſationem. Et vide etiam † *in Peruſina Hæreditatis de Amicis 28. Nouembris 1616. coram Buratto*, quæ eſt in fine, *deciſ. 35. num. 23. & ſeqq.* vbi declaratur hoc Statutum noſtrum, quæ fuit confirmata *in Peruſina Fideicommiſſis de Gratianis 10. Decembris 1621. coram Caualerio*, quæ pariter eſt in fine, *deciſ. 36. num. 13. & ſeqq.* in qua cauſa ſcripſit

Grat. diſcept. Forenſ. tom. 5. cap. 869 num. 1. & ſeqq.
7 Quo verò ad donationem, ſeu ceſſionem † pro validitate nõ obſtante defectu inſinuationis requiſitę à Statuto, quia non conſtabat excedere valorem librarum quadraginta, & non eſſet nulla niſi in exceſſu, & quia iuramentum ſuppleuit illius defectum, reſpondit Rota in *Peruſina nullitatis ceſſionis* 28. *Ianuarij* 1619. *coram Remboldo,* quæ eſt in fine, *deciſ.* 30. *num.* 8. *& ſeqq.* & vide etiam quæ conſiderauit pro validitate ſuper hoc Statuto. *Turrett. conſ.* 46. *num.* 17. *& ſeqq. lib.* 1. & pro nullitate *conſ.* 86. *num.* 1. *& ſeqq. d. lib.* 1. vbi vult non operari iuramentum, quod etiam dixit Rota in *Fulginaten. Pecuniaria* 30. *Maij* 1619. *coram Manzanedo,* quæ eſt in fine, *deciſ.* 89. *num.* 4. *& ſeqq.*
8 Vide etiam † quæ dixit Rota in *Peruſina Hæreditatis* 10. *Decemb.* 1628. *coram Eminentiſſimo Card. Virili,* quæ eſt in calce, *deciſ.* 97. *vbi num.* 4. quod inſinuatio ex hoc Statuto debeat fieri à donatario, *& num.* 21. admittit quod poſſit fieri ante reclamationem donantis, ſed contrarium cõcludit in inſinuatione requiſita ab Egidiana Conſtitutione in contractibus minorum, & in requiſita à iure communi, quod debeat fieri de voluntate donatoris, & eo viuente, reſpondit *Turrett. d. conſ.* 86. *num.* 3. *lib.* 1. Quo verò ad habilitatio-
9 nem, † quæ ſolet à Superioribus obtineri ad inſinuandum extra tempus præfixum à Statuto, vt in ſupra relatis atteſtationibus, quamuis quod nõ potuerit concedi per Gubernatorem, quia non poteſt tollere ius, dixerit *Turrett. d. conſ.* 86. *num.* 6. *& ſeqq. lib.* 1. tamen derogatio in caſu illius fuit fortaſſe reſpectu inſinuationis totalis, non reſpectu temporis tantum, cuius reſpectu admiſit fidem Collegij *Rota in dicta Peruſina Fidecommiſſi de Bigazzinis,* quæ eſt in fine, *deciſ.* 20. *num.* 8.

INSTANTIA Cauſarum.

SVMMARIA.

Cauſæ intra quantum tempus debeãt terminari per Iudices in princ. vbi quod reus cenſetur abſolutus, ſi per actorem ſteterit.

Quid de iure communi tam Ciuili, quam Canonico Adnot. num. 1. & ſeqq. vbi etiam de cauſa Criminali.

Appellationum, & recurſuum cauſæ intra quantum temporis debeant expediri verſ. Appellationum.

Item diſcuſſionum verſ. Cauſæ diſcuſſionum.

Item ceſſionis bonorum in fin.

INſtantia cauſarum quanta ſit vide Stat. rubr. 2. §. & teneantur Iudices. lib. 2. pag. 3. col. 1. vbi quod Iudices tenentur infra quinquaginta dies continuos à die publicationis proceſſus cauſas terminare, & in verſ. volumus. habetur quod ſi per actorem ſteterit quominus cauſa intra dictum tempus decidatur reus habeatnr pro abſoluto, quando præceſſerint duæ requiſitiones, & in §. ſeq. cauetur, quod partes poſſunt prorogare, & quod pendente compromiſſo tempus nõ currit. Quoad cauſas executiuas vide rubr. 29. §. & quod quæſtio. lib. 2. pag. 18. col. 4.

Appellationum, & recurſuum cauſæ intra quæ tempora introduci, & proſequi debeant, nè deſerantur, dictum fuit ſupra ver. Appellatio. cap. 5. & cap. 6. pag. 21. & ſeq. Cauſæ diſcuſſionum bonorum intra tres menſes expediri debent, vt ver. Diſcuſſio. pag. 115. Ceſſionis verò bonorum pariter intra tres menſes terminari debent, vt ver. Decoctores. pag. 112.

Adnotationes.

1 Inſtantia de iure communi Ciuili in cauſa † principali durat triennio ſi ciuilis ſit, ſi verò Criminalis ad biennium extendi ſolet. *l. properandum. vbi DD. C. de iudic. Marant. de ord. iudic. par.* 5. *num.* 5. *pag. mihi*
2 252. De iure verò Canonico † Inſtantia eſt perpetua *cap. Venerabilis. & ibi Abb. & alij notant ext. de Iud. Marant. vbi ſup. num.* 14. *Veſtr. in prax. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 1. *& ibi Grauat. num.* 6. *Eugen. conſ.* 75. *num.*
3 16. *lib.* 1. Intellige tamen † reſpectu cauſæ Ciuilis, quia reſpectu Criminalis non eſt correcta diſpoſitio Iuris Cæſarei. *Eugen. conſ.* 2. *num.* 18. *& ſeqq. lib.* 1.
4 Super Statuto † autem reſtringente terminum inſtantiæ vide *Aſin. in Prax. & Carpan ad Stat. Mediol. cap.* 21. *&* 25. Hoc noſtrum vſu non ſeruatur.

INSTRVMENTVM Publicum.

SVMMARIA.

Inſtrumenta aliqua non poſſunt rogari, niſi à Notarijs Matriculatis in Matricula Collegij Notariorum in princ.

Opponens, quod non ſit Notarius ille, qui confecit inſtrumentum, punitur ſi probetur, verſ. Opponens.

Subſcriptio Notarij ſufficit quamuis inſtrumentum, proceſſus, vel alia ſcriptura reperiatur manu alterius verſ. Subſcriptio. & vide Adnot. num. 4.

Nomina, & pronomina contrahentium, & pronomina Patris ponere debent Notarij in inſtrumento verſ. Nomina.

Exemplatio inſtrumenti debet fieri Iudicis auctoritate, nec requiritur citatio eorum, qui lædi poſſunt verſ. Exemplatio. & vide Adnot. num. 5.

Negans inſtrumentum debiti punitur verſ. Negans.

Communis inſtrumenti debet dari copia conſorti verſ. Communia. & vide Adnot. n. 6. vbi quod debeat remanere penès ſeniorem fratrem, niſi alius ſit Doctor.

Inſtrumenta, & ſcripturæ habentes vim inſtrumenti habentur pro confeſſione iudiciali, & mandantur executioni in fin.

Cauſæ inſtrumentorum ſunt ſummariæ ibid.

Promiſſio de faciendo confeſſionem debet apponi per Notarium, & habetur pro appoſita ibid.

Solemnitates inſtrumentorum quæ Adnot. num. 2.

Inſtrumentum quod non ſit, poteſt opponi non obſtante Statuto, vel quod non ſit publicum num. 3.

Inſtrumenta

INſtrumenta donationum, ſeu ceſſionum titulo lucratiuo non valent ſine rogatione publici Notarij Matriculati in Matricula Collegij Notariorum huius Ciuitatis Stat. rubr. 205. lib. 3. pag. 61. col. 4. & dixi ſupra ver. Donatio. pag. 117. Sunt etiam Bannimenta Epiſcopi Nucerini tunc Gubernatoris, quod alij Notarij non poſſint rogari de inſtrumentis, vt in 3. reg. Bannimentorum pag. 178. & vide Stat. rubr. 209. §. & ſi ille. lib. 1. pag. 70. & dicam ver. Notarius.

Opponens contra inſtrumentum, quod non ſit Notarius ille, qui confecit, ſi probetur contrarium per priuilegium, vel per poſſeſſionem Tabellionatus per triennium punitur rubr. 142. lib. 3. pag. 50. vbi quomodo probetur quem eſſe Notarium, de quo dicam ver. Notarius.

Subſcriptio Notarij ſufficit quamuis inſtrumentum, proceſſus, vel alia ſcriptura reperiatur manu alterius rubr. 38. verſ. & ſi qua ſcriptura.
A lib. 2. pag. 22. A

Nomina, & pronomina contrahentium, & pronomina Patris ponere debent Notarij in contractibus, ſiue inſtrumentis, ſub pœna rubr. 29. §. 1. in fin. lib. 2. pag. 18. col. 1. vbi quod nihilominus contractus, & inſtrumentum valent, & tenent, & vide etiam rubr. 36. dict. lib. 1. pag. 21. col. 4. in princ.

Exemplatio inſtrumenti debet fieri Iudicis auctoritate, nec requiritur citatio eorum, qui lædi poſſunt rubr. 29. in princ. verſ. etiam ſi fuerit. lib. 2. pag. 17. col. 4. & latius rubr. 42. §. præte-
B rea volumus. d. lib. 2. pag. 24. B

Negans inſtrumentum debiti punitur rub. 141. lib. 3. pag. 49. in fin.

Communia inſtrumenta de rebus communibus habens cogitur conſorti dare copiam illorum
C rubr. 58. §. item ſi aliquis. lib. 2. pag. 30. col. 4. C

Inſtrumenta, & aliæ ſcripturæ habentes vim inſtrumenti habentur pro confeſſione verè in iudicio legitimè facta, & mandantur executioni rubr. 29. in princ. lib. 2. pag. 17. col. 4. Cauſæ inſtrumentorum confeſſionatorum ſunt ſummariæ rubr. 3. in princ. lib. 2. pag. 3. Promiſſio de confeſſione facienda debet apponi per Notarios in inſtrumentis, & habetur pro appoſita d. rubr. 29. §. 1. circa fin. pag. 18. col. 4. in princ. & vide ſupra ver. Exceptio pag. 125. & infra ver. Iudicium executiuum.

Ad materiam vide etiam infra ver. Notarius, & ver. Productio.

Adnotationes.

1 De Inſtrumentorum fide, & productione † vide *Lanfrancum ab Ariadno inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 4. pag. 29.* & de inſtrumentorum reaſſumptione *Parid. de Put. d. tom. 4. pag. 36.* De ſolemnitatibus re-
2 quiſitis † ad validitatem inſtrumenti vide *Hond. conſ. 66. lib. 1. & Rotam in Peruſina Mercedis 19. Nouembris 1618. coram Card. Caualerio*, quæ eſt in fine, *deciſ. 31. num. 3. & ſeqq.* & vide etiam alias deciſiones in eadem cauſa pariter *ibid. deciſ. 32. & 33.* Statuto
3 ſi caueatur, quod contra inſtrumentum † non poſſit opponi aliqua exceptio, poterit tamen eo non obſtante opponi, quod non eſt inſtrumentum, vel quod non ſit publicum, præſertim, quia ille, qui fecit inſtrumentum non erat Notarius. *Carol. de Graſſ. de except. ad Stat. exclud. except. 2. num. 7. & ſeqq.*

A Vide de hoc *Gratian. deciſ. March. 212. num. 1.*
4 *& ſeqq.* vbi quod † de conſuetudine poteſt Notarius per alium ſcribere, dummodo ipſe ſe ſubſcribat, quod procedit etiam in protocollo, & non eſt neceſſarium, quod faciat mentionem, quod ſit ſcriptum aliena manu quando hoc apparet ex inſpectione.

5 B Ad materiam extractionis inſtrumenti † vide *deciſ. in Peruſina Bonorum 22. Iunij 1605. corã Marcomontio*, quæ eſt in fine, *deciſ. 103. & Caualer. deciſ. 580.* & circa citationem de iure communi requiſitam in decreto exemplationis vide *Rolan. conſ. 32. num. 18. & ſeqq. lib. 2. Rotam coram Caualer. deciſ. 205. & in Maceraten. Fideicommiſſi 29. Nouembris 1619. coram bo. me. Vbaldo*, & in exemplo exempli vide *Ludouiſ. deciſ. 432.*

6 C Inſtrumenta communia, † quod debeant remanere cuſtodienda penès ſeniorem ex fratribus *eſt tex. in l. fin. ff. de fid. inſtrum. Guid. Pap. deciſ. 289. in fin. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſ. 9. par. 2. num. 65. & ſeqq.* vbi limitat quando inter fratres eſſet aliquis Doctor, tunc enim penès eum, licet natu minorem, deberent remanere *per tex. in d. l. fin. & alios DD. per eum citatos.*

INTERCASELLIVM.

SVMMARIA.

De Intercaſellio Statuti loca referuntur.
In Intercaſellio communi an poſſit fieri Priuagium in Adnot.

DE Intercaſellijs vide Stat. rubr. 37. & ſeqq. lib. 4. pag. 11. & ſeq. vbi de purgatione illorum, & remotione impedimentorum, quæ impediant curſum, & quod debent illa claudi ne immundiciæ inſpiciantur, aut exeant in Plateas, aut Vias.

Adnotationes.

An in communi Intercaſellio poſſit fieri Priuagium, ſiue Latrina, pro negatiua vide *Corn. conſ. 184. lib. 1.* vbi *num. 3.* dicit Aquarium apud nos appellari Intercaſellium, & vide ſupra ver. Aquarium pag. 24. & ver. Cloaca pag. 69.

INTERPRAETES.

SVMMARIA.

Interpraetes debent adhiberi in omnibus cauſis, & coram quibuſcumque Iudicibus, ex Comitina, in princ.
Quid de ſtylo, in fin.
Interpraetes debent praeſtare iuramentum de fideliter interpraetando Adnot. num. 1.
Examen factum ſine Interpraete non eſt nullum, cum Iudex non teneatur illum admittere de Iure n. 2.

INterpraetes debent adhiberi vbi Partes, vel aliqua ipſarum vult illis vti in examine teſtium, in omnibus, & quibuſcumque cauſis, & coram quibuſcumque Iudicibus, dummodo cauſae excedant ſummam ſcutorum quinquaginta, & quaelibet pars ſoluit mercedem ſui Interpraetis Comit.Conſtit. par.1. rubr.6. pag.9. Quamuis autem quod non fuerit adhibitus, neque adhibeatur aliquis Interpraes in cauſis in Ciuitate Peruſiae pendentibus, & maximè in Auditorio Rotae, teſtati fuerint DD. Cauſidici in fide ſub die 14. Decembris 1593. Ego tamen vidi pluries Interpraetum interuentu poſtea examinari teſtes etiam in hac Curia.

Adnotationes.

1 De Interpraetibus vide aliqua † per *Aleiat. in l. ſtipulatio. §. eadem. num.* 13. *ff. de verb. oblig. & Saluſt. in prax. lib.* 2. *cap.* 14. *num.* 4. vbi quod debent praeſtare iuramentum de fideliter interpraetando. Examen factum ſine Interpraete† eſſe validum, quia de iure non tenetur eum Iudex admittere poſt *Scacc. de Iudicijs. lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 925. teſtantem, quod in Vrbe viget ſtylus illum adhibendi, dixit *Rota in Toletana Haereditatis* 6. *Iunij* 1618. *coram Andrea in fine*, quae eſt impreſſa, *deciſ.* 663. *par.* 2. *recentiſs.* & illam refert, & ſequitur *Beltram. ad Ludouiſ. deciſ.* 331. *in fin.* & vide quae nouiſſimè ſcribit *D. Poſtius in tract. de Mand. de Manutenen. obſeru.* 92.

2

INTERROGATORIA.

Teſtes debent primo examinari ſuper Interrogatorijs, poſtea ſuper Capitulis in princ.
Et diſtinctim, & ſeparatim verſ. Omnes Teſtes.
Interrogatoria inſpici à parte aduerſa non ſinuntur, nec extrahuntur niſi publicato proceſſu in fin.
Examen non eſt nullum, ſi non ſint examinati Teſtes ſuper Interrogatorijs Adnot. num. 1.
Sed Teſtes debent repeti num. 2.

SVper Interrogatorijs debent primò examinari teſtes, & poſtea ſuper Capitulis, tam in Criminalibus, quam in Ciuilibus cauſis, ex decreto Epiſcopi Cauenſis Gubernatoris ſub die 29. Nouembris 1572. quod eſt inſertum in Conſtit. Comit. par. 1. rubr. 5. pag. 9. & illud fuiſſe ſeruatum quando Pars aduerſa inſtetit, & proteſtata fuit, quamuis huiuſmodi inſtantia, ſeu proteſtatio fuiſſet ſcripta in margine Capitulorum, dixerunt Domini Cauſidici ſub die 11. Menſis Decembris 1577.

Omnes Teſtes debent examinari diſtinctim, & ſeparatim ſuper ſingulo Interrogatorio, & ſingulo Capitulo, & prohibetur ſcribi examen per illa verba, Interrogatorium verum, vel Articulum verum, & per illa, reſpondit negatiuè, vel affirmatiuè, ſub poena nullitatis examinis, & quod Examinator teneatur ad intereſſe, in Comitin. d. loco. Interrogatoria inſpici à parte aduerſa non ſinuntur, neque extrahuntur, niſi publicato proceſſu Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 12. §. Dicta autem. pag. 21.

Adnotationes.

Si Teſtes non ſint examinati ſuper Interrogatorijs
1 examen † non eſt nullum, vt dixit *Rota coram Ludouiſ. deciſ.* 331. *num.* 17. *& deciſ.* 351. *num.* 46. *& ſeqq.*
2 Non probant tamen Teſtes† niſi repetantur *Beltram. ad d. deciſ.* 331. *num.* 22. & vide quae dixit *Rota in Peruſina de Bigazzinis* 28. *Iunij* 1604. *coram Litta*, quae eſt in calce, *deciſ.* 39. *num.* 8. *& D. Poſtius in tract. de Mand. de Manutenen. obſeru.* 91.

IVDEVS.

SVMMARIA.

Iudei coitus cum Chriſtiana, & Chriſtiani cum Iudea punitur ex Stat. & quomodo de Iure communi in Adnot.

IVdei prohibentur rem habere cum aliqua Chriſtiana ſub graui poena, & eadem poena afficitur mulier Chriſtiana, quae ſinit ſe cognoſci à Iudeo, & Chriſtianus cognoſcens carnaliter mulierem Iudeam Stat. rubr. 91. lib. 3. pag. 35.

Adnotationes.

De Iudeis, & alijs infidelibus habes *tract. Marquardi de Suſannis*, & de delictis carnis inter Iudeum, & Chriſtianam, & Chriſtianum, & Iudeam vide *Gabriel. tit. de Maleficijs concl.* 21. *Farinacc. de Delict. carn. quaeſt.* 139. *num.* 1. *& ſeqq.*

IVDEX.

SVMMARIA.

Iudex competens in cauſis quis ſit in princ.
Iudex, & Iuſdicens idem ſunt Adnot. num. 1.

Iudex

Gubernatores, & eorum Locumtenentes in Ciuilibus pro tempore dictæ Ciuitatis indifferenter ad requiſitionem perſonarũ intereſſe habentium per eorum literas directas Vicarijs,ſeu Commiſſarijs locorum, in quibus debet celebrari inſtrumentum, fuerunt, & ſunt ſoliti dare auctoritatem dictis Vicarijs, ſeu Commiſſarijs interponendi decretum Iudicis in inſtrumẽtis Mulierum, & Minorum,& ita indifferenter obſeruatum fuit à quouis D. Gubernatore,& in Ciuilibus Locumtenente, & dictarum literarum, & auctoritatis in eis datæ vigore fuerunt celebrata inſtrumenta, & contractus perpetuò, frequenter, & publicè ab omni genere perſonarum, & decreta à
A dictis Vicarijs, & Commiſſarijs interpoſita. A

De iſtis Iudicibus habetur in Bulla nou. reform. Pij II. quæ eſt in 5. regiſt. Canc. Comm. pag. 33. & in Bulla Innocentij VIII. de Anno 1486. in 4. reg. Breu. Theſaur. Apoſt. Peruſ. pag. 154.

Adnotationes.

1 Ad materiam Iudicis Decretorum† vide *Simoncell. in tract. de Decret. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 324. num. 113. & ſeqq. & cap. 328. num. 386. & ſeqq.*

2 Pro nullitate decreti† interpoſiti ſine cauſæ cognitione vide *Eugen. conſ. 6. num. 10. & ſeqq. lib. 2.* quæ ex breuitate temporis, vbi eodem momento,& contextu Iudex cauſam intellexit, & decretum interpoſuit, non præſumitur interueniſſe, vt dixit *Rota in Peruſina Donationis de Anſideis* 21. *Iunij* 1613. *coram Caualerio*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 50. *num.* 14. In dubio tamen præſumitur interpoſitum decretum cum maxima cauſæ cognituræ, vt dicit *Hond. conſ.* 34. *num.* 60. *lib.* 2. *& Rota coram Caualerio deciſ.* 479. *num.* 2.

A Niſi adeſſet obſeruantia, de qua in citatis atte-
3 ſtationibus, contrarium † poſſet dici nempè Decreta ab iſtis Iudicibus Comitatus nulliter interponi non obſtantibus literis Superiorum, vt reſpondit in Decreto interpoſito à Poteſtate Caſtri Diruti ſuper donatione facta à Peruſino *Farinacc. conſ.* 42. *num.* 14. *& ſeqq. lib.* 1. vbi conſiderat etiam *num.* 18. *& ſeqq.* quod ille Poteſtas non obſeruauit ea, quæ de iure ſeruare tenebatur, vt fuerat præſcriptum in literis ad eum datis.

IVDICIVM ORDINARIUM, & ſummarium.

SVMMARIA.

Iudicium ordinarium, & ſummarium quando intentetur ex Stat. in princ. & de Iure communi in Adnot. num. 1.
Cauſæ ſummariæ ex Statuto quæ ſint verſ. Cauſæ.
Solus Princeps committit cauſas cum clauſula ſummariè &c. ita vt non poſſit Legatus de latere Adnot. num. 2. *Sed vide num.* 3.
Clauſulæ ſummariè &c. vis, & effectus num. 4.

De Iudicio ordinario,ſeu ordinaria cognitione in ciuilibus cauſis habes Stat. rubr. 2. lib. 2. pag. 2. Dilationes in iſtis Iudicijs ad probandum dantur tres, vt dixi ver. Dilatio. pag. 114. De Iudicio ſummario,ſeu ſummaria cognitione habes Stat. d. lib. 2. rubr. 3. pag. 3. col. 3. vbi diſponitur, quod non ſit opus libelli porrectione, nec litis conteſtatione.

Cauſæ autem ſummariæ ex forma Statut. d. rubr. 3. ſunt infraſcriptæ. I. Super contractibus, & inſtrumentis dotalibus dict. rubr. 3. in princ. II. Si ageretur de quibuſcumque alijs inſtrumentis eadem rubr. in princ. III. Cauſa alimentorum ibidem. IV. Pauperum,& Orphanorum ibidem. V. Carceratorum ibidem. VI. Quando agitur contra Procuratorem qui exegit ibidem. VII. Si agatur inter correos debendi, vel credendi ibidem. VIII. Si cedens facta ceſſione debitorem liberauerit ibidem. IX. In breuibus non excedentibus ſummam vigintiquinque librarum denariorum d. rubr. §. & in cauſis breuibus. X. Venditionum frumenti, & aliorum comeſtibilium d. §. & in cauſis. XI. Venditionum quorumcumque animalium ibidem. XII. Examinum teſtium ad perpetuam rei memoriam ibidem. XIII. Mercedum pro operibus ibidem. XIV. Locationum, & conductionum ibidem. XV. Si hypothecaria agatur contra obligatos, vel eorum hæredes ibidem. Vltimo generaliter in omnibus cauſis ad voluntatem, & petitionem Actoris proceditur ſummariè ex eodem Stat. Adduntur ſpecialiter cauſæ laboritij contra colonos, quia in his debet procedi ſummariè, & de facto ex Stat. rubr. 50. §. ſtatuimus quod omnes. lib. 2. pag. 27. Item in cauſis Hoſpitalium pariter procedi debet ſummariè, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, vt dixi ver. Hoſpitale Miſericordiæ pag. 158. Demum in cauſis demolitionis rei ruinam minantis d. Stat. lib. 2. rubr. 59. §. etſi non deuaſtaret. pag. 31.

Cætera de Iudicio vide ſupra ver. Cauſa pag. 54. Vbi fieri debeat vide ſupra ver. Forum pag. 147. & aliqua dicam ver. Lis.

Adnotationes.

1 De Iudicio ordinario,& ſummario † vide *Marant. de ord. Iudic. par.* 4. *diſt.* 9. *à num.* 1. *Luc. Pet. in Prax. for. Capitol. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 1. *& ſeqq. Aſyn. in Prax. §.* 3. *per multa cap. Marcell. Calà de modo articul. §.* 1. *gloſ.* 3. Circumſcripto Statuto licet ſolus
2 Princeps † poſſit committere cauſas cum clauſula ſummariè, ſimpliciter, de plano, ſolaque facti veritate inſpecta, ita vt non poſſit Legatus de latere *Honded. conſ.* 94. *num.* 47. *lib.* 1. tamen † ex facultatibus
3 ſpecialiter conceſſis poteſt non ſolum Legatus, *vt per Honded. ibidem num.* 48. ſed etiam Gubernator Peruſinus

Iudex quis eſſe non poſſit num. 2.
Iudex quando,& quomodo recuſari poſſit in fin.& Adnot. num. 3. *&* 5.
*Recuſari non poſſunt omnes Iudices vnius Ciuitatis num.*4. *vbi declaratur quando Caput eſt ſuſpectum.*

IVdex competens in cauſis quis ſit, dixi ſupra ver. Actor. pag. 6. & ver. Forum. pag.145. & dicam infra ver. Rota. & vide etiam ver.Sententia. & quoad recuſationem Iudicis vide Co-A mit. par. 1. rubr. 20. pag. 37. A

Adnotationes.

1 Iudex dictus eſt† quaſi Iuſdicens Populo,ſiue quod iure diſceptet. *can.* 1. 23. *quæſt.* 2. *cap. Forum verſ. Iudex. de verb.ſign.* & ideo Iudex, & Iuſdicens idem important cum ſint ſynonima. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 1. *num.* 18. *& cap.* 19. *num.* 3. Iudex quis
2 eſſe † non poſſit vide *Galganett. ad Stat. Vrb lib.* 1. *cap.* 4. *& Maſtrill. de Magiſtrat. lib.* 2. *cap* 2.
3 A De Iudicis recuſatione † vide *Marant. de ord. Iudic.par.*6. *act.*2. *num.* 24. *& ſeqq. à pag. mihi* 486. *Carpan. ad Statut. Mediol. cap.* 23. *num* 31. *& ſeqq.*
4 An omnes Iudices, vel Conſultores † vnius Ciuitatis poſſint allegari ſuſpecti vide *Carpan. ad d. Stat. cap.* 27. *num.* 86. vbi firmat negatiuam opinionem, niſi Caput eſſet ſuſpectum poſt *Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 108. *par.* 2. qui loquitur in Gubernatore Peruſiæ allegato ſuſpecto, & admittit, quod omnes eius Auditores poſſunt etiam allegari ſuſpecti, ſed vide *Giurb.*
5 *deciſ. Sicil.* 27. Pro nullitate recuſationis † vide deciſionem *in Peruſina Liquidationis fructuum* 27. *Februarij* 1612. *coram Penia*, in fine, *deciſ.* 40. *num.* 1. *& ſeqq.*

IVDEX COMMVNIS, ſeu Decretorum.

SVMMARIA.

Iudices ſuper Decretis ſunt tres Doctores Collegiati, qui extrahuntur de Sacculo Officiorum quolibet ſemeſtre in princ. & in fin.
Decreta poſſunt interponi in quocumque loco, & quocumque tempore etiam feriato in honorem Dei verſ. Decreta.
Iudices prædicti debent per ſe ipſos diligenter, & ſine fraude exercere munus, ſub pœna etiam nullitatis actorum verſ. Debent, vbi declaratur.
Iudices alij non poſſunt dare Curatores, & Tutores verſ. Sunt Iudices.
Iudicibus Comitatus datur facultas per Gubernatores, ſeu Locumtenentes ad Ciuiles cauſas interponendi decreta in Comitatu in contractibus Mulierum,ſeu Minorum verſ. Quando. & vide Adnot. num. 3.
Cauſæ cognitio requiritur in interpoſitione Decretorum Adnotat. num. 2. *vbi quando præſumatur interueniſſe.*

EX generali Sacculo Officiorum extrahuntur de ſex Menſibus in ſex Menſes tres ex Doctoribus Collegiatis, quorum quilibet inſolidum eſt Iudex ſuper Diuiſionibus bonorum,vt dictum eſt etiam ſupra ver. Diuiſio. pag. 115. & ſuper Tutelis, Curis, Actorijs, Inuentarijs iudicialiter conficiendis, Decretiſque interponendis ſuper Emancipationibus, vt dixi etiã ſupra ver.Emancipatio. pag. 124. Terminationibus, Mulierum actibus (de hoc dicam latius ver. Mulier.) Stat. rubr. 19. in princ. lib. 2. pag. 8. col. 4. & pag. 9. col. 1. Nec ſuper alienationibus bonorum ſtabilium Minorum vigintiquinque annis d. rubr. 19. §. ſint etiam. de qua materia dicam ver. Minor. Et quod habeant iſti auctoritatem, & poteſtatem interponendi decreta ſuper Tutelis, Curis, Emancipationibus, & ſuper actibus quibuſcumque, prout habent alij Iudices Ordinarij,& competentes, cauetur etiam d. rubr. 19. in fin.

Decreta poſſunt interponere prædicti Iudices in quocumque loco, & quocumque tempore etiam feriato in honorem Dei d. rubr. 19. in fin. & dixi ver. Feriæ. in fin.

Debent diligenter, & ſine fraude per ſe ipſos, & non per interpoſitam perſonam, etiam auctoritate Superioris ſubrogatam, ſeu ordinatam munus exercere ſub pœna, & tunc geſta per ſubrogatum, vel non extractum, & publicatum ſunt nulla ipſo iure d. rubr. 19. §. Dicti quoque Iudices. il. 1. vbi declaratur non habere locum in ſubrogatione propter abſentiam alicuius à Ciuitate, & Comitatu pro tempore abſentiæ, & propter infirmitatem durante infirmitate, vel propter mortem alicuius ex extractis.

Sunt Iudices priuatiuè quoad alios,quoad Curatores dados ſuper alienationibus bonorum faciendis per Minores vigintiquinque annis d. rub. 19. §. ſint etiam, repetit. in §.ſeq. inc. ſint autem, & generaliter quoad Tutores, & Curatores, quod non poſſint dari niſi per iſtos Iudices vide rubr. ſeq. vbi de modo dandi pag. 9. col. 3. & ſeqq.

Quando Mulieres, ſeu Minores ſunt in Comitatu Peruſiæ, ſolent Legati, Vicelegati, ſeu Gubernatores, aut eorum Locumtenentes per literas dare auctoritatem Iudicis Communis Commiſſario, Poteſtati, ſeu Vicario Foraneo illius loci, vbi inſtrumentum celebrandum eſt, & tunc Mulieres, ſeu Minores cum decreto dicti Commiſſarij, Poteſtatis, vel Vicarij ſolent ſe obligare, ita teſtati fuerunt collegialiter DD. Cauſidici die 11. Februarij 1595. Poſtea verò de Anno 1621. die 27.Octobris ijdem fidem fecerũt,quod ab immemorabili tempore citra, & de præſenti in hac Ciuitate fuit obſeruatum, & obſeruatur, quod quãdo occurrit facere aliquod inſtrumentum in Comitatu huius Ciuitatis, ac Terris, & locis, in quo requiratur decretum Iudicis, DD.

ruſinus, vt dixi ſupra *ver. Gubernator. pag.* 153. De
4 vi autem, & effectu iſtius clauſulæ † vide *Corn. conſ.*
243. vol. 4. Honded. d. conſ. 94. num. 51. & ſeq. lib. 1.
& Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 25.

IVDICIVM Executiuum.

SVMMARIA.

Iudicium executiuum ex Statuto pro quibus detur in princ.

Ceſſionario, & creditori creditoris datur via executiua verſ. Ceſſionario. & Adnot. num. 6. & 7.

Proceſſus quomodo fiat in iudicio executiuo verſ. Proceſſus.

Inſtrumentum quando ſit producendum in iudicio executiuo ibid. & Adnot. num. 8.

Exceptiones quæ admittantur in iudicio executiuo verſ. Exceptiones.

Appellatio non datur in iudicio executiuo verſ. Appellatio.

Repetitio ſoluti indebitè datur in fin. Non tamen via executiua Adnot. num. 9.

Statutum de execut. Inſtrum. eſt in viridi obſeruantia Adnot. num. 2.

Statutum prædictum non datur niſi pro his, quæ in inſtrumento leguntur num. 3.

Hæres beneficiatus poteſt conueniri via executiua Statutaria Adnot. num. 4.

Inuentarium hæredis non operatur in creditoris iniuriam num. 5.

IVdicio executiuo, ſeu via executiua poteſt agi vigore cuiuſuis inſtrumenti, ſeu ſcripturæ publicæ manu publici Notarij, Cuiuſlibet ſcripturæ, quæ per formam Statutorum haberet vim inſtrumenti confeſſionati, Inſtrumenti ſententiæ, ſiue laudi, quæ vel quod tranſiuiſſet in rem iudicatam, & Teſtamentorum, Legatorum, Codicillorum, & Donationum inſinuatarum Stat. rubr. 29. in princ. lib. 2. pag. 17. & rubr. 42. §. præterea volumus. d. lib. 2. pag. 24. col. 1. Item legata, & relicta, ſiue donationes factæ pauperibus, vel religioſis ad pias cauſas, de quibus appareant teſtamenta, vel inſtrumenta publica executioni mandantur, ſicut confeſſiones legitimè factæ, nec indigent inſinuatione cuiuſcumque valoris ſint, & vbi non excedant valorem quadraginta librarum ad fauorem cuiuſcumque perſonæ pariter non indigent inſinuatione, & mandantur executioni d. §. item volumus. & vide ſupra ver. Inſinuatio, & ver. Inſtrumentum.

Ceſſionario, & creditori creditoris datur via executiua dicta rubr. 29. §. & quilibet. pag. 18.
A col. 4. A

Proceſſus in hoc iudicio quomodo fiat colligitur ex d. §. & quilibet. & vide decreta Card. Criſpi verſ. in cauſis autem executiuis, vbi habetur, quod conſtito de bono iure creditoris non poteſt dici de nullitate ob omiſſam, vel male ſer-
B uatam citationem recepturus præceptum. B

Inſtrumentum in obligatione Camerali non eſt extrahendum niſi vbi debitor comparuerit, & copiam inſtrumenti petierit ex Conſt. Card. Vr-
C bini cap. 30. addit. 4. C

Exceptiones, quæ admittantur in hoc iudicio dixi ver. Exceptio. pag. 124.

Appellatio non datur, vt dixi ver. Appellatio cap. 1. pag. 16. verſ. à ſententia ſuper executione.

Repetitio ſoluti datur ei, qui ſoluit probando non fuiſſe obligatum d. rubr. 29. §. volumus ta-
D men. il 1. pag. 18. col. 2. in princ. D

Adnotationes.

1 Ad materiam † vide *Anton. de Canar. de execut.*
inſtrum. inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 5. pag. 39.
& Guid. de Suzar. de Guarentig. inſtrum. tom. 6. par.
2. pag. 336. Benedict. Barz. Peruſ. de Guarentig. ibi-
dem pag. 340. Luc. Pet. in Prax. for. Capitol. lib. 3.
cap. 1. & ſeqq. & nouiſſimè Mauſon. de Cauſ. execut.
& quos ex noſtris citaui ſupra ver. Appellatio cap. 1.
2 *pag. 18. num. 15. & ſeq.* Statutum hoc † de executio-
ne inſtrumentorum eſſe in viridi obſeruantia dixit *Io-*
ſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 61 num. 32. Non intrat niſi
3 in his, quæ in inſtrumento † leguntur, non autem in
ijs, quæ tacitè veniunt auctoritate legis *Corn. conſ.*
141. num. 6. lib. 3. Non. conſ. 70. num. 1. & ſeq. Ro-
ta in Peruſina Pecuniaria 3. Decembris 1599. coram
Litta, quæ eſt apud Zach. ad Galleſ. de oblig. Camer.
deciſ. 84. num. 2. ſed vide *Eugen. conſ. 14. lib. 2. &*
Barz. deciſ. Bononien. 16. num. 36. & ſeq. & Zach.
d. loco quæſt. 31. num. 12. & ſeqq. Habet locum con-
4 tra hæredē debitoris † etiam beneficiatum *Corn. conſ.*
31. num. 15. ante fin. lib. 3. quem refert Monticul. de
Inuentar. quæſt. 9. num. 33. pag. mihi 69. & hanc con-
tra Beroum quæſt. 57. comprobat Phanuc. de inuent.
hær. par. 5. num. 128. & ſeqq. vbi quod licet contra
perſonam, & bona talis hæredis non fiat executio,
attamen quo ad bona teſtatoris non eſt denegandus
5 proceſſus executiuus. Inuentarium enim † operatur
ne quis teneatur vltra vires hæreditarias, non autem
in creditoris iniuriam. *Surd. deciſ. 30. num. 14. Rota*
coram Ludouiſ. deciſ. 418. num. 6. & 7. & Beltram.
ibi num. 15.

A Quamuis non diceret Statutum, attamen Ceſ-
6 ſionario † competeret via executiua. *Chartar. deciſ.*
Ianuen. 63. num. 5. & in obligatione Camerali *Galleſ.*
de oblig. Camer. quæſt. 5. num. 1. & ibi Zach. num. 2.
7 *& ſeqq.* Quo verò ad creditorem creditoris † agen-
tem contra debitorem debitoris vide eundem *Zach.*
quæſt. 5. num. 30.

B Vide ad idem *Corn. conſ. 48. lib. 1.*

8 C Circumſcripta hac Conſtitutione † productio
Inſtrumenti eſſet neceſſaria à principio, nec ſuffice-
ret ex poſt facto *Luc. Pet. in d. Prax. lib. 3. cap. 2. n. 7.*
& ad materiam vide *Zach. ad Galleſ. quæſt. 34.*

9 D Via executiua † non competit pro repetitione
ſoluti, vt per *Beltram. ad Ludouiſ. deciſ. 581. n. 10.*

IVRAMENTVM.

SVMMARIA.

Iuramento cauſæ terminantur ex Stat. in princ.
Fideiuſſoris iuramento ſtatur ſuper damno, & intereſſe verſ. Fideiuſſoris.

PEr Iuramenti delationem, ſeu relationem, prout Iudici videbitur terminantur cauſæ non excedentes ſummam, vel valorem vigintiquinque librarum denariorum Statut. rubr. 27. §. cauſæ verò. lib. 2. pag. 16. col. 3. repetit. in reformat. d.rubr. vt ſupra verſ.Compromiſſum cap. 3. pag. 82. & vide etiam rubr. 3. d. lib. 2. pag. 3. col. 3. in fin. & col. 4.

Fideiuſſoris iuramẽto ſtatur ſuper damno paſſo, aut intereſſe rubr. 16. lib. 2. pag. 7. col. 3.

In damno dato quãdo ſtetur Iuramento damnum paſſi dixi ſupra ver.Damnum datum c. 10.

Iurari quomodo poſſit ſuſpectus de fuga vide rubr. 8. lib. 2. & dicam ver. Suſpectus de fuga.

Adnotationes.

De Iuramento egit vltimo loco *Vincentius Mancinus*. De Iuramento litis deciſiuo eſt ſpecialis tractatus *Vincentij Caroccij*, & vide etiam *Granut. Theorem. 3. num. 13. & Theorem. 10. num. 29.*

IVS CONGRVI.

SVMMARIA.

Ius congrui habet locum in Ciuitate, & per quindecim milliaria in princ.
An ſit ſublatum vide in Adnot. num. 1.
Domino licet vendere de Iure communi rem ſuam cui voluerit Adnot. num. 2.
De æquitate præfertur Conſors num. 3.

IVs congrui habet locum in Ciuitate Peruſiæ, & in Comitatu, & Caſtris vſque ad quindecim milliaria, ita vt præferatur Vicinus in emptione, ex Conſtit. Pauli III. confirmatoria Conſtitutionis Card. Ariminenſis Legati deſuper factæ, vt in eius Breui ſub die 18. Aprilis 1544. in 6.reg.Canc.Comm. pag.69. & habentur impreſſæ in folijs.

Adnotationes.

Ad materiam vide tract. *Afflict. & aliorum de Iure Prothomiſ.* Per Pium V.
1 † fuiſſe ius congrui de anno 1571. ſublatum reſpondit *Hond. conſ. 52. num. 5. & 53. cum ſeqq. lib. 1.* & licet quod Bulla huius Pontificis ſit localis pro Vrbe aduerſus *Hondedeum* teneat *Cherubin. Iun. ad d.Conſt. Pij V. quæ in Bullar. Nou. eſt tom. 2. conſt. 126. ſchol. 1. pag. 71.* Tamen ius congrui non ſolet vſu ſeruari, aut certè in iudicium deduci apud nos, ſed ſeruatur ius commune, quo diſponi-
2 tur Domino † licere rem ſuam vendere cui voluerit. *l. dudum, & ibi not. C. de contrah. empt. Hond. d. conſ. 52. num. 53.* Sed de æquitate omiſſo iuris rigore Con-
3 ſorti dandam eſſe prælationem † firmauit *Gratian. diſcept. forenſ. tom. 3. cap. 536. num. 3. & tom. 5. cap. 874. num. 4.*

LACVS TRASIMENVS

SVMMARIA.

De Lacu Traſimeno Statutum quid diſponat in princ.
De Pedatis, ſeu Margine Lacus ibidem, & Adnotat. num. 4.
De Piſcatorum exemptione quoad Vias, Fontes, & ſimilia ibid.
Piſcatio quibuſdam retibus eſt prohibita verſ. Prohibetur. & Adnotat. num. 5.
Conductor Lacus debet tranſmittere ad hanc Ciuitatem certam quantitatem Piſcium verſ. Conductor. Aliquando maiorem, vt Adnot. num. 6.
De Cuniculo, ſeu Caua Lacus verſ. Cuniculum.
Cedula, ſeu Conſtitutiones Lacus referuntur in fin.
Lacus eſt, qui perpetuam continet aquam Adnot. n. 1.
Traſimenus vnde dictus, & qui de eo meminerint n. 2.
Lacus pro priuato habetur quoad alluuionem vbi in eo piſcari non poteſt, niſi is, cui Reſpublica conceſſerit num. 3.
Conductor Lacus non poteſt piſcando omnes piſces, exhaurire Lacum Adnot. num. 7.
Conductor Lacus non poteſt petere remiſſionem n. 8.

LACVS Traſimenus, in agro Peruſino ſitus, ſpectabat olim ad Ciuitatem, & ſuper eo plura diſponit Statutum, vt rubr. 96. & ſeqq. lib. 4. vbi etiam de diuiſione, & terminatione aquæ
A Lacus, & de Pedatis, hoc eſt Margine illius. A
Piſcatores dicti Lacus quando cogantur ad refectionem Viarum, Fontium, & ſimilium vide rubr. 100. d.lib.4. De Officialibus Tincaramium vide rubr. 219. lib. 1. pag. 73. vbi refert ſe ad Cedulam Lacus.

Prohibetur piſcatio quibuſdam retibus per Sixtum IV. in Breui ſub die 17. Iulij 1475. vt in 4. reg. Cancell. Comm. pag. 32. & in 4. lib. Breu. Theſaur. Apoſt. pag. 138. & ſeq. & per Innoc. VIII. ſub die 6. Octobris 1486. ibidem pag. 168.
B & per Alex. VI. d. lib. pag. 189. B

Conductor Lacus debet tranſmittere ad hanc Ciuitatem certam quantitatem Piſcium, & ſuper hoc ſunt literę de mandato Papæ ſub die 5. Martij 1575. in 7. reg. Canc. Comm. pag. 82. & ſub
C die 25. Maij 1585. ibidem pag. 127. C

Cuniculum ſubterraneum vulgo Cauam, ex qua

qua egreditur aqua dicti Lacus paulo ante à Brachio Fortebrachio ductam, Martinus V. mãdauit perfici, manuteneri, & conſeruari ex pecunijs dicti Lacus, vel Communis, vt in cap. 27. ſuarum conceſſionum factarum de Anno 1425. die 10. Iunij in 1. regiſt. Cancell. Comm. pag. 11. Paulus II. de Anno 1467. & die 29. Maij mandauit expendi, & erogari pro reparatione dictæ Cauæ pecunias paratas pro alia reparatione, vt in eius Breui in 4. regiſt. Cam. Apoſt. pag. 101. Eodem Anno fuit factum quoddam Edictum de aqua dictæ Cauæ non extrahenda de ſuo ſolito curſu, vt in 3. reg. Canc. Comm. pag. 20. Super reſtauratione dictæ Cauæ, & de expenſis faciendis, & de illarum ſolutione, & contributione eſt aliud Decretum in 4. reg. d. Canc. pag. 95.

Cedula, ſeu Conſtitutiones Lacus continent omnia ad huius Lacus piſcationem pertinentia, & fuerunt poſtremo de Anno 1626. impreſſę per Angelum Bartolum huius libri Impreſſorem.

Adnotationes.

Lacus eſt, † qui perpetuam continet aquam. *l. vn. §. Lacus. ff. vt in Flum. publ. nauig. lic. Cepoll. de ſeruit. ruſt. Præd. cap. 30. num. 1.* Traſimenus fuit † dictus Lacus noſter à Traſymeno Tyrrheni filio, vt eſt in Fabulis. De Traſimeno Lacu, eiuſque Inſulis, quas ſuo quamque nomine recenſet, meminit Ludouicus Pius Imperator Caroli Magni Filius in ſuo donationis diplomate D. Petro, ac Romanæ Eccleſiæ factæ, quod à Gratiano in ſuum Decretum *can. Ego Ludouicus 63. diſtinct.* pro argumenti tantum indigentia illatum, ex Vaticanis monumentis integrum affert *Baronius Annal. Eccleſ. tom. 9. ad Ann. Chriſti* 817. quem require. De illo meminit etiam *Gloſ. in l. eadem. ff. de fund. inſtr. quam refert Cepoll. d. cap. 30. in fine.*
3 Cum in eo nemo piſcari poſſit † niſi cui Reſpublica
conceſſerit, habetur pro priuato quoad alluuionem.
Bart. in tract. de Flumin. verſ. Flumen. num. 8. exemplificans in hoc Lacu, & illum refert *Corn. conſ.* 287. *num. 9. verſ. & licet. lib.* 3. & ſequitur *Cepoll. d. cap. 30 num. 6.*

4 A De Pedatis Lacus, † quod fuerint conceſſæ Dominis de Florentijs, & quod eis debeatur quoque pars frondium ex arundinetis vide *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 106.

5 B De Piſcatione prohibita † cum quibuſdam retibus in hoc Lacu ſupponens iam eſſe Cameræ Apoſtolicæ vide *Corn. conſ.* 211. *lib.* 4. De Piſcationibus vide *Peregr. de Iur. Fiſc. lib. 8. verſ. Piſcationes. num.* 34. *& ſeqq.*

6 C Conductor Lacus tenetur † quãtitatem Piſcium
maiorem, quam dicat Statutum venalem exponere,
ſi ex caſu multitudo gentium ſuperueniat. *Bart. in l.*
quod ad præſens in fin. C. de Murileg. lib. 11. Non
7 poteſt piſcando omnes piſces † exhaurire Lacum *poſt*
Bertachin. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 381. *num.* 16.
8 *par.* 2. Remiſſionem petere non poteſt † ob damnum
Bald. in l. cum pro pecunia. num. 1. in fin. C. de ſolut. ſequitur *Ioſ. Ludouic.* rationem reddens *deciſ. Peruſ.* 50. *num.* 7.

LAVDVM.

SVMMARIA.

Laudi nullitas intra quantum tempus debeat proponi in princ.
Poſtea non poteſt Adnot. num. 1.
Procedit data ſcientia nullitatis, & vbi nullitas non eſt patens ibidem num. 2.

LAudi in vim compromiſſi conuentionalis, & extraiudicialis lati nullitas debet proponi intra decem dies à die lati laudi, & notificationis factæ, vt in rubr. de Compromiſs. in reform. cap. vlt. circa fin. & eſt ſupra pag. 94. vbi etiam videas alia de Laudo.

Adnotationes.

Dixi ſupra in ver. Compromiſſum d. cap. vlt. in Ad-
1 not. num. 8. quod poſt dies † aſſignatos à Statuto non
poteſt dici de nullitate laudi, vt reſpondit *Corn. conſ.*
140. *num. 6. lib.* 4. nunc addo quod *Rota in Peruſina*
Laudi Vener. 3. Decemb. 1632. coram Reuerendiſſimo
Coccino Decano, dixit, quod iſtud Statutum eſt intel-
2 ligendum † data ſcientia nullitatis, & quod non procedit quando nullitas eſt adeo patens, vt tergiuerſari non poſſit, quodquè Rota numquam exequitur ſententias, neque lauda, niſi conſtito de iuſtitia.

LEGATVM.

SVMMARIA.

Legata inſinuata habent executionem paratam in prin.
De Iure communi ſecus eſt Adnot. num. 1.
Legatarius non poteſt capere rem legatam propria auctoritate verſ. Non poteſt.
Fallit vt ibi, & vide Adnot. num. 2.
Compenſandi animo cẽſetur relictum legatum ab Vxore Marito, in fin.

LEgata quando ſunt inſinuata ſecundum formam Statuti habent executionem paratam Stat. rubr. 29. in princ. verſ. item teſtamenta. lib. 2. pag. 17. in fin. & dixi ſupra ver. Iudi-
A cium executiuum. A

Non poteſt capi res legata propria auctoritate, niſi in ea legatarius fuiſſet inſtitutus hæres, vel illam poſſediſſet in vita, & tempore mortis teſtatoris, aut eſſet data à teſtatore licentia ca-
B piendi rubr. 101. lib. 3. pag. 37. B

Legatum factum per Vxorem Marito debet compenſari cum lucro dotis eidem debito Stat. rubr. 15. in fin. lib. 2. pag. 7. & dixi ver. Dotis lucrum. pag. 122.

Adnotationes.

1 A Executiua via an competat pro legatis † vide *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 23. vbi loquitur tam de Iure communi, quàm Statutario noſtro, *vt num.* 31. Et in hac quæſtione Rota tenet negatiuam in terminis iuris communis, vt in *Mediolanen. Legati* 30. *Octobris* 1585. *coram Card. Pamphilio Seniore*, quæ eſt impreſſa *apud Marcheſan. de Commiſſ. par.* 1. *pag.* 146. *& pag.* 827. *& eſt deciſ.* 4. *par.* 1. *recentiſſ. & in Romana Spolij* 9. *Iunij* 1606. *coram Card. Lancellotto, quæ eſt apud eundem Marcheſan. par.* 2. *pag.* 202. *& dictum fuit coram Cavalerio deciſ.* 163. *num.* 1. *in fin.* vbi ad ſanandam nullitatem ex eo, quod fuerit actum executiuè fuit obtenta Commiſſio ſanatoria.

2 B Quando legatarius † poſſit accipere poſſeſſionem propria auctoritate vide *Camill. Borell conſ.* 8. *Eugen. conſ.* 55. *& conſ.* 71. *num.* 47. *& ſeqq. lib.* 1. *& Farinacc. de Furt. quæſt.* 175. *num.* 317. *& ſeq.*

LEGATVS, ſiue Orator.

SVMMARIA.

Legati, ſeu Oratores quando, & quomodo eligantur in princ.
Non poſſunt procurare aliquod pro ſe, aut familia ibid.
Legati non poſſunt tranſmitti abſque licentia Pontificis verſ. Vniuerſitates.
Legati Principum ſunt exempti à Gabbellis verſ. Legati.
Legati habent ſecuritatem à Iure gentium, & non poſſunt arreſtari, ſeu detineri Adnot. num. 1.
Salarium hæredes Legati reſtituunt pro rata num. 2.
Legatus captus ab hoſtibus recuperat præcium redemptionis num. 3.
Donata acquiruntur Legatis non Domino num. 4.

LEgati, ſeu Oratores quando, & quomodo eligantur vide Stat. rubr. 95. lib. 1. pag. 42. Non poſſunt procurare aliquod factū proprium pro ſe, vel alia perſona, quæ apud ipſos degeret, nec officium d. rubr. 95. §. & ad omnem. verſ. & quia ſollicitudo.

Vniuerſitates, & Collegia non poſſunt mittere Oratores ad Romanam Curiam, aut alium extra territorium abſque licentia Dominorum Priorum, ex lege condita Anno 1425. in Annal. pag. 82. & pag. 88. & quod Vniuerſitates Status Eccleſiaſtici non poſſint Oratores mittere, nec ad Sedem Apoſtolicam ſumptibus publicis, ſine licentia Summi Pontificis, eſt Conſtit. Sixti V. in Bullar. Nou. tom. 2. conſtit. 42. pag. 546. quam Clemens VIII. innouauit, & ampliauit in Bulla ſuper Bon. Regim. quæ eſt in d. Bullar. tom. 3. conſtit. 10. §. 13. inc. Neque Legatos, vbi quod nec etiam ſumptibus priuatis, & proprijs ipſorum Legatorum. A

Legati Pontificis, & Cardinalium, & aliorum quorundam non tenebantur ſoluere Gabbellas Stat. rubr. 55. lib. 4. pag. 16. col. 3.

Adnotationes.

De Legatis Principū vide *Martin. Garat. int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom.* 16. *pag.* 212. & quod iſti ha-
1 beant ſecuritatem † à Iure gentium in eundo, ſtando, & redeundo *Bal. conſ.* 107. *lib.* 4. & quod non poſſint arreſtari, ſeu detineri *Mauſon. de cauſ. executiu. lib.* 1. *limit.* 20. vbi etiam quoad eorum Famulos, & ſupel-
2 lectilem. Quoad ſalarium † vide *Coſt. de Rat. q.* 64. vbi quod ſi moriatur, teneantur hæredes reſtituere
3 pro rata. Si Legatus in itinere † fuerit ab hoſtibus captus vtrum recuperet præcium redemptionis, pro affirmatiua vide citatos per eundem *Coſt. ibid. in fin.*
4 Donata Legatis † ipſis non Domino acquiruntur *Menoch. de præſumpt. lib.* 3. *præſ.* 27. *Seraph. deciſ.* 1108. *num.* 5.

A Super intellectu huius Bullæ in hac parte vide *Farinacc. conſ.* 195. *num.* 7. *&* 26. *cum ſeqq. lib.* 3.

LEGATVS de Latere.

SVMMARIA.

Legatus de latere quam auctoritatem habeat in princ.
Publicari curat literas ſuæ Legationis Adnot. num. 2.
Legatus de latere maiorem auctoritatem habet quàm Gubernator num. 3.
Poteſt committere cauſas cum clauſula ſummariè &c. num. 4.
Derogat Statutis num. 5.

MAgna auctoritas, & facultas tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus concedebatur à Sede Apoſtolica Legatis de latere Peruſiæ, & Vmbriæ, vt præſertim colligitur in Breui Legationis conceſſæ per Sixtum IV. de anno 1480. Card. Sabello, vt in 4. reg. Canc. Comm. pag. 11. & ſeq. Per Innoc. VIII. Card. Gennesio ibidem pag. 84. Per Alex. VI. Card. Borgiæ ibidem pag. 120. Per Iul. II. Card. S. Vitalis ibidem pag. 164. & videri poſſunt quoad alios Legatos eorum facultates, quarum plures reperiuntur impreſſæ.

Adnotationes.

1 De Legatis à latere Cardinalibus † eſt tract. *Andreæ Barbat. int. tract. ſub ſign. Aquil. tom.* 13. *par.* 2. *pag.* 131. & de Legati à latere officio, atque auctoritate *Nicol. Boer. ibidem pag.* 142. *& Petri Andreæ Gammari d. loco pag.* 150. De Legati dignitate, & poteſtate *Ioannis Brunelli ibidem pag.* 230. De Legato *Gundiſſalui Villadrego ibidem pag.* 258. Legati, & Gubernatores

2 Gubernatores † in ingreſſu Prouinciæ ſibi decretæ publicari curant literas ſuæ Legationis, ne quis deinceps poſſit ignorantiam allegare, & ita docet ad practicam *Speculat. in tit. de Legat. §. ſupereſt. num.* 15.
3 Multa facere poſſunt Legati de latere, † quæ facere non poſſunt Gubernatores. *Corn. conſ.* 252. *num.* 2. *& ſeqq. lib.* 3. vbi præſertim quod Bulla Papæ prohibens Gubernatoribus commiſſionem, ſeu auocationem primarum cauſarum, non comprehendat Legatum de latere. Et quod iſte † poſſit committere cau-
4 ſas cum clauſula ſummariè &c. ex facultatibus ſpecialiter conceſſis tradit *Honded. conſ.* 94. *num.* 47. *& ſeq. lib.* 1. & vide quæ dixi ver. Gubernator ſupra pag.
5 153. & quod deroget Statutis † vide *in Bononien. Indemnitatis* 6. *Iunij* 1618. *coram bo. mem. Dunozet*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 121. *num.* 5. ſed vide d. ver. Gubernator.

LEGITIMA.

SVMMARIA.

Legitima filijfamilias confiſcatur, vbi iuerit ad ſtipendia Inimicorum Ciuitatis in princ.

Legitima filijfamilias confiſcatur propter homicidium tantum verſ. Legitima confiſcatur.

Condemnato filio pro maleficio, pecunialiter fit executio in bonis Caſtrenſibus, vel quaſi aut aduentitijs ibidem verſ. Si verò.

Et vbi non haberet iſta bona, accipitur medietas legitimæ d. loco vbi declaratur.

Legitima non confiſcatur vbi ex filio condemnato extarent nepotes verſ. Quando verò. & in Adnot. n. 3.

Nec quando Pater alios tres filios habet vltra delinquentem num. 4.

Legitima, ſeu vncia an confiſcetur vbi filius illegitimus deliquit verſ. Quo ad filios. & Adnot. num. 5.

Condemnatio in contumaciam filij an ſufficiat contra Patrem verſ. Ad materiam. & Adnot. num. 6. *& ſeqq. vſque in fin. vbi diſtinguitur inter condemnatum in pœnam confiſcationis, & condemnatum in pœnam pecuniariam.*

Modus qui ſeruatur in confiſcatione præſertim legitimæ verſ. Circa modum.

Pater ſi commiſerit delictum ob quod bona ſint confiſcanda quid reſeruetur filijs verſ. Si Pater.

Pater tenetur ſoluere legitimam pro filio mercatore verſ. Tenetur.

Legitimam, aut ſupplementum quando poſſit petere filia excluſa propter maſculos, in fin.

Statuta ſuper ſolutione legitimæ filiorum, ſeu confiſcationis peculij declarantur Adnot. num. 2. *& ſeqq. & num.* 8. *& ſeqq.*

Legitima non confiſcatur vbi Pater habet tres, vel plures alios filios num. 4.

Indefinita in lege æquipollet vniuerſali num. 10. *ſed vide num.* 35. *&* 37.

Aequiparata eodem modo intelligi debent num. 11. *& ſeq. ſed declara vt num.* 37. *& infra.*

Verba generalia generaliter accipi debent etiam in pœnalibus num. 15. *& ſeq. Declara vt infra præſertim num.* 70. *& ſeq.*

Aliquis dictio verificatur etiam in minimo num. 17. *& ſeq. ſed vide num.* 73. *& ſeq.*

Extenſio eſt licita etiam in pœnalibus ob identitatem rationis num. 20. *Declara vt infra.*

Obſeruantia Conſtitutionis attẽditur etiam contra proprietatem verborum num. 26. *&* 27. *& num.* 78.

In ſolutione quod eſt, differt ab eo, quod eſt in obligatione num. 33.

Condemnatio contumacialis non præſumitur ob delictum num. 45.

Abſurdum ne ſequatur verba generalia reſtringuntur num. 72.

Conſuetudo futura non comprehenditur in Bulla illam reijciente, quia intelligitur de præterita, & non comprehendit immemorabilem num. 79.

SI filiusfamilias iuerit ad ſtipẽdia inimicorum cogitur Pater, vel alius aſcendens ex parte Patris dare, & conſignare legitimam Communi Peruſiæ, quæ intelligitur ſecundum formam iuris, & habetur reſpectus ad tempus commiſſi delicti Stat. rubr. 185. §. pen. & §. fin. lib. 3. pag. 59.
A col. 3. in fin. A

Legitima confiſcatur, vltra alia bona, ſi filiusfamilias homicidium commiſerit, vel pro homicidio condemnari contigerit, & illam, aut eius valorem ad electionem Cameræ, & hæredum occiſi, & in eorum defectum Hoſpitalis Miſericordiæ, coguntur Pater, vel Auus ſoluere Stat. rubr. 15. §. addendo inſuper. lib. 3. pag. 14. col. 3. cir. fin. Si vero filiusfamilias, vel alius deſcendens in poteſtate conſtitutus fuerit condemnatus pro maleficio pecunialiter, & habeat bona Caſtrenſia, quaſi Caſtrenſia, vel aduentitia, tunc poteſt fieri executio condemnationis in huiuſmodi bonis filij, vel alterius deſcendentis, & Pater, vel alius aſcendens coguntur renunciare iuri vſusfructus, ſi quod habent in iſtis bonis, quod habet locum etiam in filiafamilias, vel alia deſcendente in poteſtate conſtituta quoad dicta bona, quæ non eſſent data in dotem. Quando autem huiuſmodi perſonæ non haberent huiuſmodi bona, tunc de bonis Patris, vel alterius aſcendentis accipitur tantum, quod ſufficiat ad medietatem legitimæ, quæ tali deſcendenti ſuperuiuenti deberetur, ſi aſcendens deceſſiſſet tempore commiſſi delicti Stat. rubr. 72. in princ. & §. ſi vero filius. lib. 3. pag. 31. & ſeq. vbi idem diſponitur quoad emancipatos. Verum in addit. ibi pag. 32. col. 2. in princ. ſtatuitur quod dicta legitima debeatur pro homicidio, vel de homicidio, & non pro alijs maleficijs, vel delictis. Quam additionem ſemper fuiſſe, & eſſe in viridi obſeruantia, & ſecundum eam obſeruatum, & practicatum fuiſſe, & obſeruari in Curia Criminali huius Ciuitatis, quando Pater voluit illa vti, dixerunt DD. Cauſidici in fide Collegialiter facta die vlt. Octobris 1577. & in alia fide ſub die 14. Septembris 1582. atteſtati fuerunt, Quod Conſtitutio Marchiæ ſub cap. 18. lib. 4. & Bulla Sixti IV. ibi regiſtrata ſub

cap.

cap. 19. vel quæuis alia loquens de ſolutione legitimæ filiorum à Patribus in totum, vel partem occaſione cuiuſuis delicti, vel maleficij, nunquam fuerunt hic Peruſiæ in Curia Criminali vſui receptæ, neque ſeruatæ, etiam allegatæ à Fiſco in contradictorio, ſed ſemper inuiolabiliter ab immemorabili tempore citra ſuper huiuſmodi caſu fuit obſeruata additio ad Stat. ſub rubr. 72. in lib. 3. qua cauetur, quod legitima debeatur pro homicidio, vel de homicidio, & non pro alijs ma-
B leficijs, vel delictis. [B]

Quandò verò filijfamilias haberēt filios, quod tunc in Curia Peruſina, in cauſis in quibus alias confiſcaretur legitima, illa non confiſcetur niſi in crimine læſæ maieſtatis in primo capite, obſeruari dixerunt in alia atteſtatione ijdem Domini
C Cauſidici ſub die 11. Maij 1579. [C]

Quoad filios naturales, ſeu ſpurios, aut ex damnato coitu procreatos, quod executio pro legitima fiat in bonis paternis etiam feudalibus, emphiteuticis, ſeu cenſualibus pro tanta parte ad quantam aſcenderet dimidia legitimæ, ſi eſſet filius legitimus, & naturalis, vide Bullam Leonis X. ſub die 11. Nouembris 1517. in 5. regiſtr. Cancell. Comm. pag. 72. vbi etiam diſponitur, quod cogantur ad emendum bona proximiores vſque ad quartum gradum, & ſi non reperian-
D tur idonei, Viciniores, aut Ciuitates. [D]

Ad materiam vide etiam Conſtit. March. lib. 4. cap. 18. & Bullam Sixti IV. ibidem cap. 19. & aliam Pij IV. ſub die 21. Maij 1565. in Bullar. Vet. conſtit. 128. pag. 870. & in Nou. tom. 2. conſtit. 52. pag. 70. §. 8. ſub his verbis, Quod & ad legitimam per Parentes ſoluendam extendimus, vt illam ſoluere teneantur etiam ſi eorum filij in meram contumaciam de aliquo delicto condemnati, aut banniti fuerint, non obſtante quocumque Statuto, aut forſan conſuetudine in contrarium exiſtente, quibus omnibus nos per præſentes in ampliori forma derogatum eſſe cenſemus,
E & decernimus. [E]

Circa modum, qui ſeruatur ſignanter in confiſcatione legitimę in hac Ciuitate vide fidem DD. Cauſidicorum ſub die 28. Septembris 1594.

Si Pater commiſerit delictum ob quod bona venirent confiſcanda quid reſeruetur filijs vide Stat. d. rubr. 72. §. ſi verò Paterfamilias. lib. 3. pag. 32. & dicam infra ver. Pater.

Tenetur Pater ſoluere legitimam pro filio Mercatore, vel Negociatore Stat. rubr. 29. §. & non obſtante. lib. 2. pag. 18. & dicam de hoc quoque infra ver. Pater.

Legitimam, aut ſupplementum quando poſſit petere filia excluſa propter maſculos vide in Reformat. ſupra ver. Fœmina, præſertim in §. item declaratur. pag. 133.

Adnotationes.

1 De Legitima † nouiſſimè ſcripſit plenum tractatum *Mercurialis Merlinus Foroliuienſis*, qui plures Rotæ Romanæ deciſiones congeſſit, *& Balt. Tomaſ. tractat. diuerſ. tract.* 4.

A Super hoc Statuto vide *Eugen. conſ.* 46. *num.* 10. *& num.* 33. *lib.* 1.

2 B Vide ad declarationem † Statutorum huiuſmodi *Farinacc. quæſt.* 24. *num.* 160. *& ſeqq. Carpan. ad Nou. Stat. Mediol. cap. omnium. ver. Bona. num.* 254. *& ſeqq. Merlin. d. tract. lib.* 3. *tit.* 1. *quæſt.* 33. *& ſeqq. Guazzin. de confiſc. bon. concluſ.* 13. *limit.* 19. *Caball. reſol. crim. cent.* 3. *caſ.* 250. & ex noſtris *Corn. conſ.* 97. *lib.* 4. *Non. conſ.* 94. *& conſ.* 102. *Eugen. conſ.* 45. *&* 46. *lib.* 1. vbi quod Pater non teneatur niſi in caſu homicidij, *& conſ.* 49. *eod. lib.* vbi quod non teneatur pro filio adoptiuo (*de quo etiam Non. conſ.* 100.) *& eundem Eugen. conſ.* 69. *lib.* 1. vbi quod non cogitur ſoluere legitimam, quando illam impendit pro filio in ſtudio literarum, *& Honded. conſ.* 95. *lib.* 1. *& conſ.* 74. *lib.* 2.

3 C Idem tenent Doctores nempe quod † legitima
non confiſcetur vbi filius, qui deliquit, habet filios. *Caballin. ad Conſtit. March. d. lib.* 4. *cap.* 18. *ver. Subſidium. Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 11. *num.* 27. *& ſeqq. Carpan. vbi ſupra num.* 261. *& ſeq.* vbi idem ſi vxor Banniti eſſet prægnans, (idemque *poſt Ioſ. Ludou. dicto loco* ſcribit *Guazzin. de confiſcat. bonor. d. concluſ.* 13. *limit.* 19. *num.* 38.) *Farinacc. conſ.* 52. *num.* 2. *lib.* 1. & in eadem cauſa *Honded. conſ.* 74. *num.* 2. *lib.* 2. qui reſponderunt Auum dum vixerit non teneri propterea dare legitimam nepoti, quod etiam admiſit Rota in eadem cauſa, & deciſio eſt *apud eundem Farinacc. d. loco num.* 6. *& ſeqq.* & vide etiam *Eugen. conſ.* 100. *num.* 27. *& ſeqq. lib.* 2. Imo quod
4 legitima † non potuerit confiſcari vbi Pater habebat
alios filios ad minus tres, reſpondit de Anno 1624. optimis rationibus hanc opinionem comprobando *Rubinus Montemelinus* Legū Interpres in hoc Gymnaſio Clariſſimus, ex cuius inſtitutione, ac diſciplina Viri innumeri omni doctrinæ, ac dignitatum genere inſignes prodiere.

5 D Hæc Bulla videtur intelligenda † quoad receptatores Bannitorum illius temporis, de quibus eſt ibi ſermo, & hoc pro bono publico, quia alias cōtrarium, quod Pater nec teneatur ad ſoluendam vnciam pro filio illegitimo, reſpondit *Honded. conſ.* 95. *lib.* 1. vbi remouet contraria, & in fine teſtatur eius opinionem fuiſſe in occurrenti caſu receptam, ſequitur *Guazzin. de confiſcat. bonor. concluſ.* 13. *lim.* 19. *num.* 31. *&* 32. *& lim.* 20. *num.* 3.

E Niſi ſuperueniſſet Bulla Pij IV. condemnatio fi-
6 lij in contumaciam † non ſufficeret, vt Pater cogeretur ad legitimam præſtandam, nec etiam reſpectu Peculij ipſius filij, vt per *Non. conſ.* 102. *num.* 4. *Eugen. conſ.* 100. *num.* 13. *& ſeqq. lib.* 2. *& Rot. in Ceſenaten. de Cacciaguerris* 7. *Februarij* 1600. *coram Litta, quæ eſt poſt conſ. Farinacc. lib.* 2. *deciſ.* 145. *& alios citatos.* Verum dubitatum aliquando fuit an hæc conſtitutio compræhenderet caſum vbi filius erat con-
7 demnatus in pœnam pecuniariam, † & pro opinione
affirmatiua fauore Fiſci fuerunt datæ duæ ſequentes allegationes.

Illuſtriſſime

ILluſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. In Sta-
tu Eccleſiaſtico non credo, quod hodie ſit opus
diſcutere illam quæſtionem, An Pater vigore Statuti
teneatur ad ſoluendam legitimam pro filio criminali-
ter condemnato in contumaciam; In qua DD. com-
8 muniter diſtinguunt, An Statutum † loquatur de de-
licto, vel de ſola condemnatione, vt per *Bart. in l. fi-
liusfamilias. ff. de verb.oblig. & per Felin. in cap. cum
Bertoldus. num. 22. in 2. limit. vbi de comm. de re iud.
& per alios citatos per Farinacc. quæſt. 24. n. 177.* quia
in dicto Statu Eccleſiaſtico habemus Cõſtitutionem
Pij IV. 128. *in ordine verſ. quod & ad legitimam &c.*
vbi expreſsè iſta controuerſia deciditur declarando,
quod parentes, qui tenentur ſoluere legitimam pro
filio illam ſoluere teneãtur etiam ſi filius ſit condem-
natus, vel bannitus in contumaciam, per quam in
Statu Eccleſiaſtico iſtam quęſtionem hodie eſſe deci-
ſam expreſsè dicit *Chartar. de execut. ſent. capt. ban-
nit. cap. 1. num.* 301. & 306. *Farinacc. d. quæſt.* 24.
ſub num. 182. *& Scacc. de Iudic. cap.* 97. *ſub num.* 126.
col. 7. verſ. non obſtat tertium &c. quibus in locis aper-
tè dicitur, quod dicta Bulla Pij IV. emanauit ad tol-
lendam ſupradictam diſtinctionem Doctorum, & ad
corrigendam Conſtitutionem Marchiæ, prout etiam
idem ſentit *Vulpell. conſ.* 85. *in vltimis verbis.*
9 Nec poteſt dici quod dicta Bulla Pij IV. † loquatur
in caſu confiſcationis, non in caſu condemnationis
in pœna pecuniaria, quia imò loquitur indiſtinctè in
vtroque caſu, & ſi hæc differentia conſtituenda eſſet,
quæ tamen conſtitui non debet, potius dicendum eſ-
ſet, quod loqueretur in caſu condemnationis pecu-
niariæ, quàm in caſu confiſcationis triplici ratione.
Primo, quia generaliter, & indiſtinctè loquitur,
10 nam in legibus indefinita † æquipollet vniuerſali *Bar.
in l. ſi pluribus de leg.* 2. *Couarr. var. reſol. lib.* 1. *cap.*
13. *num.* 8. *Grat. conſ.* 44. *num.* 9. *lib.* 1. & ideò ge-
neraliter quoque debet intelligi de omni condemna-
to, & bannito. *l. 1. §. generaliter de leg. præſt. l. Iulia-
nus de leg. 3. Tiraq. in l. ſi vnquam in præf. num.* 119.
vbi alios citat, & dicit habere locum etiam in odio-
ſis, & in pœnalibus, prout idem dicit *Gozad. per eum
citat. conſ.* 19. *col. antepenult. num.* 17.
Secundo, & melius, quia cum iſta Bulla Pij IV. ten-
11 dat † ad correctionem Conſtitutionis Marchiæ, &
Bullæ Sixti IV. vt dicunt *Chartar. Farinacc. & Scacc.*
ſupra in princ. citati, & in dicta Bulla Sixti IV. in hac
materia æquiparetur confiſcatio, & pœna pecuniaria,
quia in vtroque caſu vult, & diſponit, quod Pater te-
neatur ſoluere legitimam pro filio condemnato, vel
in totum, vel reſpectiuè pro rata condemnationis, eo-
dem quoque modo debet intelligi iſta Bulla Pij IV. vt
ſcilicet loquatur de vtroque caſu. *Roman. conſ.* 32. *ſub
num. 9. verſ. 6. ad idem &c. Rip. in l. ſi conſtante. num.
69. ff. ſolut. matr. Pariſ. conſ.* 49. *num.* 49. *Phanuc.
de Inuent. par.* 7. *num.* 28. & faciunt trad. *per Gabr.
conſ.* 178. *num.* 41. *lib.* 2. Alias enim iſta Bulla Pij IV.
12 non corrigeret † dictam Bullam Sixti IV. in totum,
ſed tantum in vno ex caſibus ibi contentis, quod eſſet
contra regulas ſupradictas, vltra quod non poteſt aſ-
ſignari commoda ratio diuerſitatis, cur Pius IV. vo-
luerit Patrem teneri ad totam legitimam in caſu con-
fiſcationis bonorum filij, quàm ad partem dictæ legi-
timæ fortaſſe minimam in caſu condemnationis pe-
cuniarum, cum prius in dicta Bulla Sixti IV. iſti duo
caſus eſſent omnino æquiparati, & ideò ſi non aſſi-
gnatur ratio diuerſitatis non debemus recedere à ge-
neralitate verborum dictæ Bullæ Pij IV. ad trad. *per
Couarr. var. reſol. d. lib.* 1. *cap.* 13. *ſub num.* 8. *verſ.* 4.
hinc patet &c.
13 Tertio, & vltimo, dicta Conſtitutio † Pij IV. in d.
§. quod & ad legitimam &c. ſi benè eius verba pon-
derentur, magis propriè loquitur de condemnationi-
bus pecuniarijs, quàm de confiſcationibus, itaut ſi ad
alterum tantum de dictis caſibus referenda eſſet, po-
tius, vt dicebam, referri deberet ad pœnam pecunia-
riam, quam ad confiſcationem, nam ſupra in verſicu-
lis præcedentibus loquutus fuerat de pœnis pecunia-
rijs ſoluendis à fractoribus pacis, & ab eorum fideiuſ-
ſoribus, decernẽs dictas pęnas deberi etiam pro con-
feſſione ficta, quæ oritur ex contumacia vnius ex ob-
ligatis, & ſtatim ſubdit, quod illud idem extendit ad
legitimam ſoluendam per Patrem &c. Iſta ergo ex-
tenſio debet intelligi ſecundum terminos præceden-
tes, vt ſcilicet loquatur de eiſdem pœnis pecuniarijs,
de quibus fit mentio in verſiculis præcedentibus ad
notata per omnes *in l. 1. ff. de leg. 1. & per Gabr. d.
conſ.* 178. *num.* 41. *lib.* 2. *cum ſimilibus*, tantum abeſt,
quoſt iſte verſ. poſſit reſtringi ad pœnam confiſcatio-
nis, de qua nullum prorſus verbum lègitur in verſ. prę-
cedentibus, quorum extenſio fit ad iſtam legitimam.
14 Denique etiam in terminis † aliorum Statutorum
periculoſum eſſe exiſtimo recedere in iudicando à
communi opinione; & omnes fatentur communem
opinionem eſſe, quod Statuta loquentia de condem-
natione non de delicto, compræhendant etiam con-
demnationem factam in contumaciam, vt in ſpecie
fatetur. *Felin. in d. cap. cum Bertoldus. d. num. 22. in
fin. de re iud.*
Quare &c.
Io: Baptiſta Spada Fiſci, & Cam. Apoſt. Adu.

15 Pius IV. in ſua Conſtitutione † loquitur generaliter
de filijs in cõtumaciam de aliquo delicto condemna-
tis non ſe reſtringens ad cõfiſcationem, & ideo intel-
ligi debet de omni condemnatione pecuniaria, quia
etiam in pœnalibus verba generalia generaliter acci-
pienda ſunt iuxta ſuam vim, & proprietatem *l. cum le-
ge. & ibi Aret. ff. de teſtam. Dec. in l. factum. §. in pœ-
nalibus. n. 10. ff. de reg. iur. & conſ. 5. in fin. Aym. conſ.*
308. *num.* 3. *Rot. deciſ.* 54. *n.* 19. & 20. *par. 2. diuerſ.*
16 Quod etiam procedit quando vnum † venit appel-
latione alterius ex lata ſignificatione *Calderin. conſ. 8.
de elect. Aym. de antiquit. temp. par. 4. §. videamus
modo. num.* 34.
17 Et quod verba Conſtitutionis ſint generalia † patet
ex eo, quod loquitur de condemnatis ex aliquo deli-
cto, quod verbum *aliquo* eſt generale compræhendens
omne delictum, & per conſequens omnem condem-
nationem *Aym. conſ.* 294. *num.* 4. *Cæſ. de Graſſ. deciſ.*
18 18. *num.* 5. & 6. & verificantur † etiam in minimo
*l. ſi ſeruum. §. prætor ait. vbi Bart. ff. de acquir. hæred.
Oldr. conſ.* 226. *num.* 8. *verſ. hæc etiam. Aym. vbi ſup.
Decian. conſ.* 48. *num.* 29. *lib.* 2.
19 Accedit fortius, quod etiam in caſu † pecuniario
condemnationis militat eadem ratio à Pio IV. ex-
preſſa, nempe vt occurratur calumnijs, & impunitati
delictorum, de qua in proemio d. Conſtit. in *§. Nos
igitur.* & in *§. & quia in cautionibus &c.* qui proximè
antecedit

confiſcationis totius legitimæ referatur, & de eo ſo-
lummodo loquatur, & non ad alium, quia cum cer-
tum ſit, quòd hic continet diſpoſitionem pœnalem,
& correctoriam iuris communis, & pariter odioſam,
30 æquum eſt, vt, quantum fieri poſſit, reſtringatur adeo
vt vnum tantùm ex dictis caſibus decidat, ſicut in
propoſito arguit *Corn. conſ. 97. num. 4. & ſeq. & num.
14. lib. 4. Non. in conſ. 100. num. 6. Hond. conſ. 95.
num. 42. & ſeq. lib. 1. & conſ. 74. num. 13. & 14.* &
in terminis huiuſmodi motus proprij *Eug. in d. conſ.
45. num. 28. & num. 33.*

Rurſus, quia in caſu confiſcationis legitima debe-
31 tur † immediatè Fiſco tamquam de bonis filij, & vti
compræhenſa in confiſcatione quemadmodum ad-
uertit *Gabr. conſ. 176. num. 10. lib. 2. & Honded. d.
conſ. 74. num. 28. lib. 2.* In alio verò caſu ſimplicis
condemnationis mediatè venit dicta legitima aſſi-
gnanda Fiſco, quando filius non haberet peculium,
aut alia bona, & ſic in confiſcatione legitima eſt in
obligatione, & pœna ipſa, in condemnatione verò
ſimplici, legitima ſolummodò eſt in ſolutione; cum
ergo multùm caſus iſti inter ſe differant, & regulari-
32 ter diſpoſitio, quæ de vno loquitur, alium non com-
præhendat, vt de delicto mediato, & immediato in
terminis Statuti pœnalis arguit *Bal. in l. ſi de pecori-
bus. C. ad l. Aquil.* quem ſequitur *Thom. Docc. conſ.
122. ſubſcript. 2. num. 1. DD. in rubr. ff. ſi cert. pet.
& ſignanter Dec. in 1. lect. num. 1. & in 3. num. 3.
ac Cagnol. ibidem num. 4. & 6. in verſ. ſed non eſt re-
cedendum*, vbi teſtatur de communi, & de eo, quod
33 eſt in ſolutione, nempe quod differat † ab eo, quod
eſt in obligatione arguit *Bart. in l. ſi quis ſtipulatus
fuerit decem in melle. num. 1. ff. de ſolut. & Curt. iun.
conſ. 24. num. 6. Aret. conſ. 11. num. 3. Couarr. in
tract. de numiſmat. cap. 7. §. vnico. verſ. 8. concluſ. &
verſ. 10.* & cæteri quos allegat, & ſequitur *Surd. conſ.
34 225. num. 5. & 6.* propterea non eſt † dicendum,
quod motus proprius præfatus voluerit ſub vnica, &
eadem determinatione vtrumque æquè determinare
ad tradita per *Rol. conſ. 74. num. 13. & 14. lib. 2. per
Menoch. conſ. 76. num. 13. & 15. & per Sim. de Præt.
in tract. vlt. vol. lib. 3. dubit. 1. ſolut. 9. fol. 265. num.
20. & 21. ac per Surd. deciſ. 426. num 41.* & ſic con-
demnationes pecuniariæ in hoc motuproprio non
debent, nec poſſunt cenſeri compræhenſæ.

Nec obſtat, quod dicatur dictum motumproprium
35 indefinitè loqui, † & ideo omnes caſus compræhen-
dere, quia in correctorijs, & odioſis, & multò magis
in pęnalibus indefinita non æquipollet vniuerſali *Bal.
in l. fin. §. in computatione in fin. C. de iur. deliberat.
Oſaſch. deciſ. 168. num. 21. Alex. in l. 2. num. 5. ff. de
liber. & poſth. Purpurat. conſ. 333. num. 12. Menoch.
conſ. 97. num. 155. & Surd. conſ. 430. num. 21. & 24.*
& ideo ad hoc propoſitum in contrarium allegata
non obſtant, quia à ſuperius deductis hoc pacto limi-
tantur.

Non obſtat quoque, quod Conſtitutio Sixti IV.
36 æquiparet caſum † confiſcationis, & caſum condem-
nationis pecuniariæ, & propterea cum motus pro-
prius Pij IV. veniat correctiuè ad ipſam Conſtitutio-
nem, ſit de vtroque caſu interpretandus, quia cum
verba dicti motus proprij per *Farinacc. in quæſt. 24.
num. 182. & Chartar. & Scacc.* allegati non dicant,
quod ille factus ſit ad correctionem dictæ Cōſtitutio-
nis, nec nos dicere debemus, & quando hoc verum eſ-
37 ſet, non intrat argumentum ab æquiparatis, † ex quo
ſumus in materia correctoria, & pœnali *Rol. conſ. 27.
num. 15. & num. 19. lib. 1.* & ex quo allegata in con-
trarium procedunt in vniuerſaliter æquiparatis *gloſ.
in cap. conſtitutus. in ver. prorogamus. tit. de regul. in 6.
Crot. in l. omnes populi. num. 178. ff. de iuſt. & iur.
Rolan. d. conſ. 27. num. 17. Eugen. conſ. 49. num. 39.
Hond. conſ. 45. num. 119. & 120. lib. 1. Villagut. in
tract. de extenſ. legum. in rubr. de extenſione legis cor-
rectoriæ num. 69. verſ. limita ſingulariter*, atque idcir-
co non applicantur, quia confiſcatio, & condemna-
tio non ſunt vniuerſaliter in iure æquiparata, quinimò
nec in caſu aſtringendi Patrem ad ſoluendum legiti-
mam, quoniam, vt ſuperius deductum fuit, legitima
venit immediatè, & ipſo iure in confiſcatione, quod
non contingit in condemnatione.

38 Nihil facit, quod verba Motus proprij † magis cō-
præhendere debeant condemnationem pecuniariam,
quàm confiſcationem, ex quo loquitur de extenſione
diſpoſitionis, quæ facta fuerat ſuper pœna pecunia-
ria, quia credendum eſt, quod extenſio non fuerit fa-
cta in dicto motu proprio reſpectu qualitatis pœnæ,
ſed reſpectu modi procedendi, & aſtringendi Patrem
etiam ſtante contumacia filij, prout ſupra fecerat in
caſu fideiuſſionis, quandoquidem in hac materia ex-
tenſionis non requiritur, quòd ſimilitudo ſit quoad
omnia, ſed ſat eſt, quod in eo, de quo principaliter
agitur, caſus conueniant. *Rip. in l naturaliter. §. ni-
hil commune. num. 23. ff. de acq. poſſ. Euerard. in ſua
Centur. in loco à ſimili. num. 6. & 7. & Menoch.* qui
plures allegat *de arbitr. caſ. 84. num. 6.* & proinde
39 quia ſemper facienda eſt interpretatio illa, † quę ma-
gis æquitati conſentanea ſit, & maiorem benignita-
tem contineat. *Bal. in l. cum allegamus de vſur. Cra-
uett. conſ. 135. num. 37. Menoch. de arbitr. caſ. 199.
40 num. 4. 5. & 6.* vel quæ caſum magis † neceſſarium
compræhendat *Crau. d. conſ. 135. num. 34. & Me-
noch. vbi ſupra num. 12.* cum referre extenſionem ad
41 ſolam confiſcationem † ſit magis benignè procede-
re, & caſus ille, vt potè reſpiciens maius delictum,
& vbi agitur de maiori præiudicio Fiſci ſit magis ne-
ceſſarius, dicendum, & concludendum eſt non ob-
ſtantibus adductis in cōtrarium ex *Gabr. in conſ. 178.
num. 41. lib. 2.* quæ loquuntur de lege interpretante
intelligenda ſecundum legem interpretatam, & non
tangunt punctum differentiæ inter vnum, & alterum
caſum, vt accidit in caſu iſto, quod adhuc verum ſit,
quod idem motus proprius Pij IV. non eſt extenden-
42 dus † ad condemnationem in pecunia factam ſaltem
in Ciuitate Peruſiæ, cuius occaſione hodie punctus
iſte pertractatur, ex quo in ea adeſt Statutum, per
quod cautum reperitur, quòd Pater teneatur tantum-
modo ad ſoluendum legitimam filij, ſi pro homicidio,
vel de homicidio, & non pro alijs delictis condemna-
tus fuerit, quod quidem Statutum non fuit, nec eſt
per motum proprium Pij IV. ſublatum, ſed imò per
Summos Pōtifices, & præſertim per Gregorium XIII.
confirmatum, vt latè defendit *Eugen. in d. conſ. 45.
per totum, & præcipuè num. 27. & infra, & num. 46.
47. & 48.*

43 Non obſtante, quod condemnationes, † de quibus
agitur in pęnam pecuniariam fuerint factæ pro homi-
cidio, quandoquidem id non fuit pro homicidio à

antecedit §. loquentem, & extendentem præcedentia ad legitimam per Parentes ſoluendam, & per conſequens influit in eum iuxta *tex. in l. quiſquis, & ibi Bart. ff. de legib.* vnde licita ſit extenſio etiam in pœ-
20 nalibus † ob identitatem rationis in Conſtitutione expreſſæ. *l. cum mulier. vbi Alex. num. 3. ff. ſol. matr. Dec. in d. §. in pœnalibus. num. 15. in 3. fallen. Aym. in d. §. videamus. num. 18. Seraph. deciſ. 288. num. 6. repetita inter impreſſas diuerſorum deciſ. 174. num. 4. par. 1.*

Incertus.

Pro negatiua autem fauore Patris, & Ciuitatis Peruſiæ illi adhærentis vide ſequentes.

Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. Con-
21 ſtitutiones Marchiæ, necnon Sixti IV. † non procedunt in filio condemnato in contumaciam, ſed ſolum quando fuiſſet condemnatus per veras probationes, & hoc abſolute ſeruabatur, vt *per Farinacc. in Prax. crimin. quæſt. 24. num. 173. & ſeqq.* vbi cæteros cumulat.

22 Ideo difficultas reducitur ad Bullam Pij IV. † quæ dum grauat Parentes in legitima filiorum delinquentium etiam condemnatorum ex mera contumacia eſt odioſiſſima, & reſtringenda quantum poſſibile ſit, vti nimis exorbitans, & iuri naturali, ac diuino, & humano repugnans, vt latiſſime *Honded. conſ. 95. à num. 41. lib. 1. Eugen. conſ. 69. num. 30. lib. 1.*

23 Quo fit, vt ſufficiat eam † operari contra præcedentes Conſtitutiones in vno tantum caſu, & non debeat interpretari, vt etiam alium comprehendat, etiam ſi verba hoc poſſent importare *Put. deciſ. 350. lib. 2.* & hinc eſt, quod dicitur Conſtitutionem etiam derogatoriam iuris communis recipere interpretationem paſſiuam à iure communi *Aym. conſ. 236. num. 9. Rota diuerſ. deciſ. 724. num. 16. par. 1.* & proinde videmus prædictam Conſtitutionem reſtringi, & non habere locum in multis caſibus, quos generalitas verborum illius comprehendit, quia ſufficit eam operari in vno tantum caſu, quo magnitudo delicti faciat aliqua ex parte rationabilem pœnam Parentum ex delicto filiorum, & prædictos caſus refert *Farinacc. dicta quæſt. 24. à num. 162.*

24 Vnde ſequitur, quod dum prædicta † Conſtitutio, vt præfertur, grauat parentes in ſoluenda legitima filiorum delinquentium debeat intelligi ſtricte quatenus tale delictum perpetrauerit, vt mereat condemnari in tota legitima. *Iaſ in l. ſi idem cum eodem. n. 4. ff. de iuriſd. omn. Iud. Bart. in l. vbi fideiuſſor. num. 1. ff. de ſolut. Boſs. de ſent. num. 37. Alex. conſ. 135. num. 1. & ſeqq. lib. 4. & conſ. 113. num. 30. & ſeqq. lib. 5.* maxime quia poteſt conſiderari diuerſa ratio in condemnatione totius legitimæ, quæ præſupponit grauiorem cauſam, & ideo digniorem extraordinaria animaduerſione, quæ certe non ita procederet in minoribus pœnis, aut leuioribus delictis prædictis.

25 Non obſtat, quod præcedentes † Conſtitutiones Marchiæ, & Sixti IV. ampliatæ à Pio IV. procedebant in mulctis pecuniarijs etiam intra legitimam, Quia hoc retorquetur, nam ſimiliter ſi Pius IV. voluiſſet procedi contra parentes in contumaciam filiorum delinquentium pro dictis pœnis minoribus expreſſiſſet, prout expreſſerant præcedentes Conſtitutiones. *Alex. conſ. 38. num. 8. lib. 6.* maxime quia maior vigebat ratio, vt condemnati per veras probationes paterentur diminutionem legitimæ in vita parentum, quàm in condemnatis in contumaciam, & ideo quo ad iſtos Pius IV. ſe reſtrinxit ad condemnatos de ſoluenda legitima, quæ propterea intelligenda eſt de tota integrali, non de ſingulis partibus. *l. eum qui. ff. de vſucap.*

Sed ceſſat omne dubium ex obſeruantia ſubſecuta,
26 quæ † in hac Ciuitate præualuit, vt hæ pœnæ pecuniariæ citra confiſcationem legitimæ numquam exigerentur à parentibus. *l. ſi de interpretatione. & l. ſeq. ff. de leg. Soc. conſ. 111. num. 5. lib. 1. & conſ. 84. num. 15. verſ. Poſtremò. lib. 3. Dec. conſ. 48. num. 2. Put. deciſ. 12. lib. 3.* & hæc interpretatio ex obſeruantia debet omnino amplecti etiam ſi non eſſet bona, & contra proprietatem verborum. *Abb. in cap. cum dilectus. num. 7. de conſuetud. Aym. conſ. 294. num. 6. §. vigeſimoprimo. verſ. amplius dico, & in reſponſo pro genero num. 317. verſ. vſque adeo,* ac etiam ſi alius intellectus verior eſſet de iure, ſufficit enim quod verba non ſint ita clara, vt non poſſint etiam alio modo intelligi. *Rot. diuerſ. deciſ. 574. num. 3. par. 1.*

27 Quod procedit etiam ſi alibi aliter † ſeruaretur, quia præualet opinio vſu, & praxi recepta, & obſeruata in loco ex veriori, & communi opinione. *Grat. conſ. 111. num. 51. & 55. lib. 2. Alciat. reg. 2. præſumpt. 30. num. 4. abunde D. Corat. de communi opin. lib. 2. tit. 9. caſ. 18. per totum. Vinc. de Franc. deciſ. 238. num. 3.* & talis conſideratio, & obſeruantia non reputatur contraria iuri, & conſtitutionibus prædictis, ſed potius interpretatiua. *Achill. deciſ. 10. num. 8. de dolo, & contumacia.*

Quare &c.

Angelus Androſilla Aduocatus.

Sicuti certum eſt, quod Conſtitutio Aegidiana in cap. 18. ac Bulla Sixti IV. ibidem ſub cap 19. lib. 4.
28 dum † aſtringunt Patrem ad ſoluendum condemnationem de filio in pecuniam factam pro concurrenti quantitate legitimæ, non habent locum niſi quando vere conſtiterit de delicto filiorum, & non quando in contumaciam filij damnati fuerunt, vt voluit *poſt Bar. in l. cum filiusfamilias. ff. de verb oblig.* in terminis dictarum Conſtitutionum *Vulpell. in conſ. 18. num. 3. Chartar. in tract. de execut. capto bannito cap. 1. num. 297. & 299. Non. conſ. 94. num. 2. & 12. & Eugen. conſ. 45. num. 21. & 44. & 45.* & fuit reſolutum *in Ceſenaten. de Cacciaguerris 2. Februarij 1600. coram Litta.*

29 Ita & eſt hoc idem hodie affirmandum † non obſtante motuproprio Pij Papæ IV. per quem expreſſe cautum reperitur, quod Pater ad legitimam ſoluendum teneatur etiam ſi filius in cōtumaciam condemnatus fuerit, Quia cum Pater ſecundum Conſtitutionem Sixti IV. poſſit teneri ad ſolutionem integræ legitimæ, vel in caſu confiſcationis omnium bonorum, & condemnationis capitalis, vel in caſu, in quo filius fuerit in ſolam pœnam pecuniariam pro aliquo alio delicto non capitali condemnatus, vtique omnis ratio ſuadet, quod idem motuſproprius Pij ad caſum confiſcationis

condemnatis commiſſo, ſed ob illorum interuentum occaſionalem, quo caſu non dicuntur condemnationes proueniſſe pro homicidio, vt ſententiæ ipſæ probant, & in ſuo caſu aduertit *Eugen. d. conſ.* 45. *num.* 23. 24. 25. *&* 26. qui in præmiſſis ponit, vt aiunt, gladium in radices &c.

Quare &c.

Antonius Portius Aduocatus.

Bulla Sixti IV. quoad legitimam filiorum à paren-
44 tibus ſoluendam † non videtur loqui in caſu condemnationis contumacialis. Hæc enim diſpoſitio de legitima, Incipit in §. *quidam verò* vbi in proemio narratur, quod qui in alterius poteſtate ſunt ex eo promptiores fiunt ad delinquendum, quod patratis per eos exceſſibus eorumdem bona in executione capi non poſſunt. Vnde benè infertur ex dictis verbis, *patratis exceſſibus*, quod ipſa Conſtitutio loquitur de filijs maleficia committentibus, non autem de filijs simpliciter condemnatis, vt in puncto ſcribit *Corn. conſ.* 97. *lib.* 4. *num.* 6. *& Chartar. de execut. ſent. contum. cap.* 1. *num.* 299. & conſequenter non tenentur parentes in caſu condemnationis contumacialis, quia illa
45 potius ob meram contumaciam, quam ob maleficium lata præſumitur iuxta doctrinam *Bart.* communiter receptam *in l. cum filiusfamilias* 49. *ff. de verb. oblig. num.* 3. *& ibi poſt alios Iaſ. num.* 8. *& idem Bar. in conſ.* 116. *lib.* 1. *num.* 1. vbi loquitur in terminis Statuti Peruſini de legitima ſoluenda pro filio, qui maleficium commiſit.

46 Quæ quidem intelligentia eò fortiùs eſt † tenenda, quod poſtea in §. *& parentes*, decidens Sixtus IV. parentes teneri ad ſoluendum legitimam eorum, quos habent in poteſtate non ſimpliciter loquitur de filijs condemnatis, ſed taliter condemnatis, ideſt pro delictis non in contumaciam, cum ipſa dictio, *taliter*, ſit reſtrictiua ad terminos præcedentes ad *text. & DD. in cap.* 2. *de tempor. ordinan.* & perpendit in ſpecie *Corn. in d. conſ.* 97. *ſub num.* 8. *Chartar. vbi ſup. n.* 299. *& ſequitur Farinacc. quæſt.* 24. *n.* 173. *in fin.*

Adiungitur conſideratio aliorum verborum ſubſe-
47 quentium † Sixti IV. *ſeruata ſemper diſcretione, & alijs in præcedenti Conſtitutione expreſſis*, aduertendo, quod in præcedenti Conſtitutione Aegidiana inter alia cauetur conſtare debere de maleficio, & ſic in illis verbis, *& alijs*, congruè repetita videtur etiam præcedens qualitas verificationis maleficij, vt conſiderauit *Chartar in d. loco cit. num.* 301.

48 Nec dicatur illa verba, *& alijs*, referri † ad conſiderationem numeri filiorum, & facultatum, de quibus loquebatur illa Conſtitutio Aegidiana. Quoniam ſupplicatur aduerti, quod conſideratio numeri filiorum, & facultatum comprahendebatur in illis verbis, *ſeruata ſemper diſcretione*, quia diſcretio, de qua loquutus fuerat Aegidius hæc erat, quod ſcilicet Iudex in ablatione legitimæ adverteret ad numerum filiorum, & quantitatem facultatum, vnde ocioſa remanerent illa verba, *& alijs*, ſi ad prædictas conſiderationes referrentur, ſuperfluitas autem ſemper eſt euitanda *l. ſi quando* 112. *ff. de leg.* 1. cum alijs vulgatis. Præſertim dum agitur de interpretatione, & extenſione nouæ legis adeo exorbitantis à iure communi, quod nonnulli DD. de eius validitate dubitauerint, vt aliàs dixi.

49 Concurrit pro hac intelligentia Bulla † Sixti IV. quod Pius IV. per modum extenſionis decreuit poſtea parentes teneri etiam pro filijs in contumaciam condemnatis, vt inferius dicetur, ſignum euidens, quod hæc Bulla Sixti nõ loquebatur de ſimplici condemnatione in contumaciam, ne cogamur allegare abſurdum, ideſt Pij IV. extenſionem eſſe ſuperfluam.

Præterea negari non poteſt, quin ipſa Conſtitutio
50 Sixti IV. † non loquatur de legitima filiorum ob maleficium condemnatorum, attendendo illa verba, *exiſtentibus eorum demeritis*; vt aduertit *Corn.* iam citatus, & alia verba, *patratis per eos exceſſibus*, vt pariter aduertit *Chartar. vbi ſupra.* Quo caſu licet eadem Conſtitutio alibi loquatur etiam de filijs abſentibus, & condemnatis, nihilominus adhuc vtrumque requiritur, nempe condemnatio, & verificatio maleficij, ita in noſtris terminis voluit *Non. conſ.* 94. *num.* 13. quem citat *Farinacc. d. quæſt.* 24. *num.* 128. vbi licet *Bertazol.* in contrarium alleget, ille tamen non loquitur in his terminis, ſed in Statuto ſimpliciter mandante Patrem teneri ſoluere condemnationem pro filio.

Et tandem reminiſcendum eſt, quod etiam in ter-
51 minis Bullæ † volentis Patrem teneri ad legitimam filij condemnati contra *Bart.* ſtat magnorum Doctorum ſententia negatiua, quæ æquior eſt, & in iudicando tenenda etiam contra communem, dum agitur de executione huius Bullæ adeo exorbitatis, prout egregiè probat in terminis noſtris *Non. d. conſ.* 94. *num.* 10. *& latius Farinacc. d. quæſt.* 24. *num.* 178. quam opinionem omnino ſequendam affirmat *num.* 181. *& ſeq.* quando Conſtitutio (vt in caſu noſtro) non loquitur indefinitè, quod Pater teneatur ſoluere quamcumque filij condemnationem, cum in dubio ſit intelligenda de condemnatione ob delictum, vbi præſertim in ipſa Conſtitutione de maleficijs filiorum Sixtus IV. loquutus fuerit.

Sed quicquid ſit, de hac quæſtione generaliter de-
52 cidenda, ſupplicatur † pro reſolutione fauorabili quoad Ciuitatem Peruſiæ, quia ad eius fauorem, & poſt editam ab eo de Anno 1478. Conſtitutionem, de qua ſupra per eius Breue poſtea de Anno 1483. *impreſſo in libro Statutorum fol.* 42. *in fin. &* 43. *à tergo* Statuta dictæ Ciuitatis confirmauit, & ex certa ſcientia contrarijs quibuſcumque derogauit, *vt in Summ. num.* 1. & de hac confirmatione meminit *Non. vbi ſup. num.* 12. *in fin.* prout expreſsè etiam confirmauit poſtmodum *Clem. VII.* in Breui ibidem impreſſo fol. 45. *in Summ. num.* 2. necnon *Greg. XIII.* vt inferiùs dicetur.

Statutum autem Peruſiæ *lib.* 3. *pag.* 32. *in princ.* ex-
53 preſsè † diſponit, quod legitima non debeatur pro alijs maleficijs, & delictis, præterquam pro homicidio, vel de homicidio, *vt in Summ. num.* 3. Quod quidem Statutum vſque ad hâc diem inconcuſsè obſeruatum fuit, & de eo meminit *Eugen. in aliàs alleg. conſ.* 45. *num.* 46. aſſerens confirmatum quoque fuiſſe à *Cardinale Vrbini* Legato dictæ Ciuitatis, & ſucceſſiuè à Greg. XIII. quę ideo poni iuſſimus *in Summ. num.* 4. *&* 5.

Quibus antedicti Statuti confirmationibus atten-
54 tis † de viribus Bullæ 128. Pij IV. diſputationem ingredi non eſt opus, cum illi ſit ſufficienter derogatum ad fauorem Ciuitatis Peruſiæ.

Illud

Illud vnum obiter dicere non prætermittam in
55 quæſtione, quoad alios, † quàm Ciuitatem Peruſij
forſan diſputanda, nempe quod ipſa Bulla Pij IV. mul-
ta continet, & immediatè ante §. quod & ad legiti-
mam &c. vbi ponitur caſus noſter illud vnum in ſub-
ſtantia diſponit, quod in caſibus fractæ pacis, & cau-
tionis de non offendendo, ſola ſententia contumacia-
lis afficiat fideiuſſores ad ſoluendum pœnam pro eis
promiſſam; & ideo dum poſtea Pius IV. ſubdit, quod
ad legitimam per Parentes ſoluendam extendimus,
vt illa ſoluere teneantur, etiam ſi eorum filij in me-
ram contumaciam de aliquo delicto condemnati, aut
banniti fuerint, certo mihi certius videtur præceden-
tem deciſionem firmatam contra fideiuſſores pacis,
vel treguæ ſeruandæ ad parentes eorum, qui eam
fregiſſent extendiſſe, id ſiquidem optimè oſtendunt
dictio, *quod*, & verbum, *extendimus*, cum illa dictio,
quod, ſit relatiua præcedentium, & illud verbum, *ex-
tendimus*, ſit ampliatiuum antecedentis diſpoſitionis,
vt nemo eſt, qui id non intelligat.
56 Et quod hæc diſpoſitio quoad parentes † ſit depen-
dens à diſpoſitione contra fideiuſſores in caſibus fra-
ctæ pacis, vel treguæ, ex eo patet, quod fractores pa-
cis, vltra pœnam conuentionalem, & pecuniariam à
fideiuſſoribus promiſſam, tenentur etiam pœna ho-
micidij, adulterij, iniuriæ, & alijs pœnis à lege pro
qualitate delicti in frangenda tregua, vel pace com-
miſſi inflictis, inter quas pœnas confiſcationis pœna
multoties intrare ſolet, & quia plerumque ab exiſten-
tibus in aliorum poteſtate eiuſmodi pacis, & treguæ
fractio committi ſolet, propterea Papa hunc inciden-
tem caſum diffinire volens deciſionem factam aduer-
ſus fideiuſſores quoad pœnam conuentionalem ex-
tendit ad parentes, quoad pœnam legalem confiſca-
tionis bonorum legitimæ à iure illis fractoribus debi-
tæ ex identitate rationis, nempe vt pœnæ rigor eos
homines à maleficijs huiuſmodi retrahat.
57 Nec obſtant illa verba, *de aliquo delicto*, † quæ ge-
neralia videntur, quoniam multa delicta committun-
tur, vt dixi, à fractoribus pacis, vel treguæ, dum vul-
nerant, occidunt, adulterant, iniurijſque afficiunt,
aliaque mala committunt, ideo ad ſubiectam mate-
riam pacis, & treguæ reſtringenda veniunt *Aym. conſ.
3. num. 15. Seraph. deciſ. 559. num. 3.* cum alijs per
eos allegatis.
Præſertim, vt in quantum poſſibile eſt, reſtringa-
58 tur † nimis rigoroſa, & exorbitans Conſtitutio ſupra-
dicta, prout Doctores omnes in hac materia excla-
mant, & optimè *Seraph. in deciſ. 853. num. 4. & 7.*
Quare &c.

Laertius Cherubinus Aduocatus.

Conſtitutio Marchiæ 18. lib. 4. & Sixti IV. ibidem
59 impreſſa, dum volunt † Patrem adhuc viuentem te-
neri pro delicto filij ſoluere legitimam, adeo rigoroſa
reputatur, vt *Bal. Ang. & alij* non valere arbitrati
fuerint teſte *Viuio in ſuis commun. opin. in ver. Statu-
tum diſponens, & Hond. conſ. 95. lib. 1. num. 47.* vn-
de procul dubio dici poteſt, quod magis odioſa eſt
etiam alia Conſtitutio Pij IV. diſponens Patrem te-
neri etiam pro filio in contumaciam condemnato, &
conſequenter ſi illas ſtrictè intelligẽdas eſſe dixit poſt
alios *Gaſp. Cabal. in ſuis adnot. ad eas*, multò fortius
Pij IV. Conſtitutionem ſtrictiſſimè interpretandam
eſſe iure videtur *Hond. latè d. conſ. 95. num. 40.*
Quo ſtante licet verba huiuſmodi Bullæ Pij IV. ſint
60 generalia, † vt exaduerſo dicitur, rationabilis tamen
eſt diſtinctio, quod intelligatur potius in caſu confi-
ſcationis legitimæ filij, quàm in caſu condemnationis
particularis. Quoniam ſicut optima ratione pro gra-
uioribus criminibus imponitur pœna confiſcationis,
quàm particularis pœna pecuniaria, adſcripta per
*M. Ant. Peregr. de iur. Fiſc. lib. 1. & Farinacc. quæſt.
25. num. 11. & ſeqq.* ita rationabile videtur, quod pœ-
na filij ſe extendat ad Patrem potius in caſu, quo gra-
uiter filius deliquit, ideoque eiuſdem bona confiſcan-
tur, quàm in leuioribus criminibus, vbi leuior etiam
pœna imponitur, cum ſemper pœna commenſuranda
ſit delicto, de quo agitur *l. reſpiciendum. ff. de pœn.
cum alijs vulg. & ſcribit Marſil. in pract. criminal. §.
opportunè. num. 46.*
61 Et hæc diſtinctio ſuadetur † ex precedenti diſpoſi-
tione ipſius Pij IV. in eadem Bulla, vbi ſolùm diſpo-
nit fideiuſſorem teneri pro ſuo principali in contu-
maciam condemnato, non generaliter in omni caſu,
ſed ſolummodo in caſu pacis fractæ, & cautionis de
non offendendo, nec alia ratione id factum cenſetur,
quàm ob atrocitatem criminis violatæ fidei, propter
quam Papa iuri communi rationabiliter derogauit,
illiuſque fines tranſgreſſus eſt. *Alciat. conſ. 131. tom. 2.
lib. 5. num. 7. & Moron. de fid. treg. & pace quæſt. 102.
num. 5. vbi alios allegat.* Et ex his patet, quod non
iure exaduerſo dicitur nullam aſſignari poſſe ratio-
nem diuerſitatis.
Non obſtat, quod Sixtus IV. in dicta Conſtitutio-
62 ne æquiparauit † caſum confiſcationis, & caſum par-
ticularis condemnationis, ita vt Bulla Pij IV. loquens
in caſu confiſcationis, capiat etiam alium ei æquipa-
ratum. Quoniam reſpondetur tunc ſolummodò di-
ſpoſitum in vno ex æquiparatis alterum compræhen-
dere, cum æquiparatio facta eſt per modum regulæ in
omnibus, & per omnia, prout eſt illa generalis æqui-
paratio facta à lege de legatis, & fideicommiſſis *in
l. 1. ff. de leg. 1. vbi Bart. Iaſ. & alij* ſic declarant, ſed
hæc exæquatio non legitur in dicta Conſtitutione Pij
IV. ergo argumentum ab æquiparatis ceſſat præſer-
tim in materia exorbitanti, vt reſpondet *Ang. Aret.
in conſ. 24. ſub num. 19. & Barbat. conſ. 26. lib. 3.
num. 1. Pariſ. conſ. 49. lib. 3. num. 46.* cum alijs per
eos allegatis.
63 Præſertim, quia maior viget ratio in vno, † quàm
in alio caſu, vt ſuperius oſtendi *gloſ. in cap. quamquam
18. in verb. deuoluitur poſt med. de elect. in 6.* optimè
*Roman. conſ. 220. num. 5. verſ vltimo. Iaſ. in l. 2. ff.
de iureiur. num. 20. ac Pariſ. vbi ſupra num. 87.*
Neque obſtat tertium argumentum, quod exten-
64 ſio ad legitimam Patris intelligitur † in caſu condem-
nationis particularis, & quod caſus ſuperius poſiti
loquuntur de huiuſmodi condemnationibus. Reſpon-
detur etiam, quod extenſio eſt conſideranda ſolùm
quoad contumaciam, vt ſicut in alijs caſibus grauis
delicti fideiuſſor tenetur pro reo in contumaciam
condemnato, ita etiam Pater pro filio, ſi pro graui
delicto ipſa legitima ſit confiſcanda, idque probatur
ne dum diuerſitate temporis, rationis, ſed & vt nimis
exorbitans Conſtitutio minus obliget Patrem viuen-
tem, vt ſuperiùs oſtenſum fuit.
Et nullius momenti eſt, quod Bulla Pij IV. ſit intel-

65 ligenda † ſecundum terminos Bullæ Sixti IV. de omni condemnatione, eo quod loquitur de illa materia ad *l. primam. ff. de leg.* 1. *& conſ. Gabr.* 178. *lib.* 2. *num.*41. Si quidem illa lex loquitur in exæquatis per modum regulæ, vt ſupra reſponſum fuit, & *Gabr.* loquitur in quadam Bulla Pij IV. expreſsè mentionem faciente de Bulla Leonis X. ita vt eius auctoritas, & argumentum poſſit retorqueri aduertendo, quod de Bulla Sixti IV. vel de condemnationibus particularibus in Bulla noſtra Pius IV. loquutus fuiſſet, ſi eius mens totam illius materiam, omneſque eius caſus compræhendere voluiſſet *l. vnica. §. ſi autem ad deficientis. C. de caduc. tollen. Bald. conſ.* 298. *lib.* 2. *Iaſ. conſ.* 74. *lib.* 3. *num.* 3.

Et tandem communis opinio Doctorum, quod le-
66 ges † loquentes de condemnatione habeant locum in condemnatione in contumaciam non adaptatur noſtræ quæſtioni, quæ ſolum verſatur an Conſtitutio Pij IV. intelligatur de omni condemnatione in contumaciam particulari, vel de confiſcatione legitimæ in contumaciam.

Quare ſupplicatur pro hac æquiori, & ſanctiori reſolutione in eiuſmodi materia, quæ magis, quàm alia quælibet exorbitans videtur.

Laertius Cherubinus Aduocatus.

Cum huius cauſæ diffinitio reducta videatur ad intelligentiam §. quod & ad legitimam &c. Bullæ 128. Pij IV. propterea ſtrictè ad huiuſmodi intelligentiam
67 dico, † quod verbum, *quod*, & dictio, *&*, clarè demonſtrant Pium IV. continuare ſermonem ſuum circa materiam homicidiorum, vel maleficiorum, quæ etiam frangendo pacem, treguas, aut fideiuſſiones de non offendendo committebantur, de qua agebatur in §. præcedenti ita probat *tex. in l. ſeiæ* 20. *in §. Caio cum ibi not. ff. de fund. inſtruct. Bal. conſ.* 235. *lib.* 5. *num.* 1. *verſ. ſecundo. Zabar. conſ.* 58. *num.* 1.

Et clariùs hoc demonſtrat ſubſequens verbum, *ex-*
68 *tendimus*, † cum tàm limitatio, quàm ampliatio debeat eſſe de materia præcedentis diſpoſitionis *vulg. l. nam quod liquidè* 4. *ff. de pen leg. & tradit Dec. & alij in d. l.* 1. *ff. de reg. iur.*

Adiungitur, quod Pius IV. in præcedenti §. *inſuper*
69 dixerat † illos homicidas, & flagitioſos homines pœnarum ſeueritate à delinquendo coercere velle, vt patet ex lectura d. §. homicidia autem, & alia maleficia, quæ fiunt, cum fractione pacis, treguæ, aut cautionis de non offendendo duplici pœna puniuntur, nempe pœna legali, idest à lege impoſita ipſi homicidio, vel alio maleficio, & etiam alia pœna conuentionali, quam partes contractui addiderunt, vt benè explicat *Marſ conſ.* 9. *num.* 49. *verſ. capio modo. Baiard. quæſt.* 47. *num.* 43. *& Farinacc. quæſt.* 107. *num.* 80. *&* 85. & quia idem Pontifex vſque ad noſtrum §. rigorem auxerat ſolummodo quoad pœnam conuentionalem exigendam à fideiuſſoribus frangẽtium pacem etiam in contumaciam condemnatorum, & remanebat pœna legalis frequenter filijsfamilias imponenda propterea in §. noſtro continuando eandem materiam auget ipſam pœnam legalem quoad legitimam pro ipſis filijs perſoluendam.

70 Huic autem intelligentiæ non obſtat, † quod Papa generaliter loquitur de filijs condemnatis de aliquo delicto, & verbum, *aliquo*, æquipollet vniuerſali, & ſic omne delictum compræhendit iuxta doctr. ad hoc allegatas. Quoniam reſpondetur, quod licet regulariter id procedat, verùm tamen ad propoſitum noſtrum duas recipit limitationes, quarum

Prima eſt, quando præcedens diſpoſitio eſt ſpecia-
71 lis de aliqua materia † tunc etenim verba ſequentia quantumcumque generalia, & vniuerſalia reſtringuntur ad ſubiectam materiam, vt habemus de verbis generalibus quietantiæ adiectis, quæ reſtringuntur ad terminos litis, de qua fit tranſactio *l. ſi dc certa* 31. *C. de tranſact. & l. emptor* 48. *§. lucius. ff. de pact.* idem dicitur de legatis generatim ex codicillo per hæredes præſtandis ſcriptis, vt intelligamus de hæredibus ſolum, à quibus prius in teſtamento legata relicta erant *l. legatorum* 34. *§.* 1. *vbi Bart. Bald. & Caſtr. ff. de leg.* 2. & alia exempla habentur *in l. fin. §.* 1. *de tritic. vin. & ol. legat. in cap. ſedes* 15. *de reſcript. in l. iubemus* 21. *C. ad Vell.* cum ſimilibus.

Secunda eſt limitatio, quod verba generalia cuiuſ-
72 cumque diſpoſitionis reſtringuntur, † ne ſequatur abſurdum *l. vt gradatim* 11. *§.* 1. *ff. de muner. & l.* 2. *C. de nox. act. ſecundum lect. Bal. & Bar. & aliorum ibi, & latè Oſaſch. deciſ.* 169. *num.* 10. *& ſeqq.* Abſurdum autem id eſſe dicitur, quod ratione, vel æquitate caret *l. ſi ita vulneratus* 52. *verſ. quod ſi quis. ff. ad l. Aquil.* ſed lex auferens legitimam filiorum Patri viuenti non æqua, nec rationabilis, ſed eſt contra ius diuinum, naturale, canonicum, & ciuile, teſte *Hond.* qui alios cumulat *in conſ.* 95. *lib.* 1. *num.* 40. *& ſeq.* ergo generalitas ſuorum verborum reſtringenda eſt ad limites præcedentis materiæ, vt minus corrigat prædicta iura *Tiraq. de reuoc. donat. §. omnia vel partem ſub num.* 21. *& Oſaſch. in loco cit.* vbi firmat nullum verbum eſſe adeo generale, vt ſecundum ſubiectam materiam, & pro vitando abſurdo reſtringi non debeat, & ſequitur *Mant. qui alios cumulat de tacit. & ambig. conuent. lib.* 1. *tit.* 16. *num.* 20.

Nec refragatur dicere hæc locum habere poſſe, ſi
73 recti ſermonis ratio † eiuſmodi intelligentiam reciperet, ideoque non intrare in caſu noſtro, quia ſi illa verba generalia, *de aliquo delicto*, quæ de multis prædicantur, referimus ad crimen fractæ pacis &c. eſſet reducere generalem diſpoſitionem de omni delicto ad ſpeciale de delicto pacis fractæ &c.

74 Reſpondetur etenim primò, † quod hæc reſtrictio in lege pœnali, & admodum exorbitanti admittitur, vt minus corrigat ius commune *Alex. conſ.* 248. *lib.* 6. *num.* 10. *Rot. in deciſ.* 853. *num.* 7. *coram Seraph.* & ſignanter, vt intelligatur ſecundum ſubiectam materiam *Oſaſch. d. deciſ.* 169. *ſub num.* 11.

75 Reſpondetur ſecundò, quod retinetur ratio † recti ſermonis, ſi illa verba generalia, *de aliquo delicto*, intelligimus de delictis, ex quibus pax rumpitur, aut tregua, vel cautio de non offendendo, quoniam dum homicidio, vulnere, falſa accuſatione, adulterio, iniuria, aut alijs multis maleficijs rumpitur pax &c. vnumquodque maleficium ſuam pœnam præcipuam indictam à lege habet, & retinet ſuum ſpecificum nomen patrati delicti, & non venit appellatione pacis ruptæ. Abſurdum enim eſſet dicere, quod rumpens pacem &c. dicatur homicida, vel adulter, aut falſarius, cum alijs maleficijs rumpatur, vt in ipſamet Bulla aſſeritur in princ. d. §. Inſuper. *Farinacc. latè d. quæſt.* 107. *num.* 227. *& ſeq.* ipſumque homicidium, falſitas

falſitas &c. eſt delictum principale, fractio autem pacis eſt qualitas aggrauans, vt *per eundem num.* 74. 80. & 85. vbi alios allegat,& conſequenter eſt veriſſimum, quod verba, *de aliquo delicto*, poſſunt in terminis dictæ Bullæ prædicari de multis, non de vnico delicto fractæ pacis,& dum verificantur in multis delictis reſpectu fractæ pacis, treguæ, vel cautionis, recta eſt eorum intelligentia ſecundum præcedentem materiam, de qua principaliter fit diſpoſitio in d. §. Inſuper ex ſuperius allegatis.

Benè verum eſt,quod *Chartar. de execut. ſent. contumac. cap.*1. *num.*301. & *Farinacc. quæſt.*24.*n.*128.
76 dicunt † ex hac Bulla Pij IV. loquente de filijs condemnatis in meram contumaciam ſublatam eſſe diſputationem Bullæ Sixti IV. Verùm nō hoc nos contendimus, ſed an §.noſter loquatur de filijs in meram contumaciam condemnatis pro aliquo cuiuſcumque generis delicto, vel potius de omni delicto, ex quo frangitur pax &c. ſecundum ſubiectā materiam præcedentis §. cum quo continuatur diſpoſitio §.noſtri, & in hoc (ni fallor) verior mihi videtur ſecunda intelligentia ex ſupra allegatis.

Quare &c.

Laertius Cherubinus Aduocatus.

Dum controuertitur de intelligentia Bullæ Sixti, vel Pij IV. & ex deductis illa adhuc eſt in obſcuro, videtur ſumenda reſolutio contra Fiſcum ex duobus.

77 Primò,quia extat clara diſpoſitio Statuti † à Gregorio XIII. confirmati, quo cauetur, quod non niſi pro homicidio, vel de homicidio Pater teneatur ad legitimam filij, de quo Statuto, & eius confirmatione meminit *Eugen.in conſ.*45.per totum,& præcipuè *num.* 27. & *ſeqq.* vbi etiam probat *num.* 23. & *ſeq.* quod delinquentes (vt ſunt noſtri principales) condemnati pro aſſiſtentia rixæ, in qua ſequutum eſt homicidium, non dicuntur condemnati pro homicidio, neque de homicidio.

Secundò, quia notoria eſt conſuetudo in Ciuitate
78 Peruſiæ,† quod à Patre nuſquam fuit exacta particularis pœnæ condemnatio,ſed ſolummodò ſi confiſcata fuit ipſa legitima. Hæc autem ſubſequuta obſeruantia eſt optima interpres cuiuſque legis, cum de eius intelligentia diſputatur *l.ſeruus plurium* 13. *ff.de leg.* 3. *Aym. conſ.*201. *num.*11. *Dec. conſ.*285. *num.*2. *Bart. conſ.* 59. *num.* 3. *Rot. deciſ.* 571. *par.* 3. *diuerſ. num.* 3. & iſta concluſio adeo vera eſt, quod locum habet quamuis de iure alia eſſet ſumenda intelligentia ipſius legis *Soc. conſ.* 145. *lib.* 1. *num.* 3. & *Rota diuerſ. deciſ.* 256. *par.* 2. *num.*6.

79 Nec refragantur illa verba Conſtitutionis Pij,†*non obſtante quacumque conſuetudine in contrarium faciente* vna cum decreto irritante, Quia illud verbum, *exiſtenti*, demonſtrat, intelligendam eſſe Bullam de conſuetudine præterita, non autem futura, & fundata in contrario vſu *Put. deciſ.*1.*lib.*1. Et neque intelligitur de immemorabili *Ruin.conſ.*13.*lib.*2.*num.*30.

Quare &c.

Laertius Cherubinus Aduocatus.

Cum hic articulus de anno 1615. *fuiſſet plenè diſcuſſus in Sacra Conſulta, fuit firmatum, quod ſeruaretur ſolutum, à quo tempore numquàm Pater fuit moleſtatus niſi pro legitima in caſu homicidij, & dicam aliqua infra ver. Pœna.*

LEGITIMATIO Filiorum.

SUMMARIA.

Legitimati, ſeu diſpenſati filij excludunt fœminas à ſucceſſione, & reintegratione in princ. & vide Adnot. num. 2. *& ſeqq.*

Verba ſecundum voluntatem,& diſpoſitionem Patris, iuri tamen non contraria declarantur in Adnotat. num. 19.

Legitimandi facultatem in hac Ciuitate qui habeant verſ. Legitimandi. vbi de Collegio V. I. Doctorum, & Adnot. num. 24.

Legitimandi facultas fuit reſtricta per Pium IV. ibid. & vide Adnot. num. 25.

Legitimatio an valeat ſine expreſſione Statuti excluſiui fœminarum Adnot. num. 3.

Legitimatus cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, an excludat fœminas num. 4. *& ſeqq.*

Legitimatus adnaſcitur etiam alijs agnatis quoad ſucceſſionem, quamuis eorum conſenſus non interuenerit in legitimatione num. 11. *& vide num.* 18.

*Legitimare poſt mortem Patris poſſunt DD. de Campeggijs num.*12.*& an contra voluntatem illius num.* 16.

Clauſula reſtrictiua in legitimatione quoad bona paterna non extenditur ad bona aliorum num. 13.

Ius quæſitum ante legitimationem quando dicatur num. 17.

Legitimato non poteſt plus relinqui quàm legitimo num. 20. *& ſeq. vbi declaratur.*

Legitimatus per Oblationem Curiæ, vel per ingreſſum in Religionem non excludit fœminas, nec impedit reintegrationem num. 22.

Legitimatus poſt mortem Patris non excludit fœminas num. 23.

Legitimatus excludit ſubſtitutum, vbi non conſtat de contraria mente teſtatoris num. 25.

Legitimati filij, ſeu diſpenſati poſſunt,& valent ſuccedere ſecundum tenorem, & valorem legitimationis, ſeu diſpenſationis, & voluntatem, ac diſpoſitionem (iuri tamen non contrariam) ſui Patris, vel alterius Domini bonorum ipſum legitimantis, etiam in præiudicium filiarum legitimarum, & naturalium, & deſcendentium ab eis,necnon quoad effectum excluſionis earum à reintegratione, deficiente linea maſculina, legitima, & naturali Stat.rubr.45. lib.2. in reformat.in fin. quæ ſunt impreſſæ per extenſum ſupra ver. Fœmina. pag. 134.

Legitimandi facultatem in hac Ciuitate habet aliquot Familiæ Nobiles, & Collegium V. I. Doctorum, vt dixi ver. Doctores. verſ. Collegiati.
A pag.116.A Et ad declarationem harum facultatum vide Bullam Pij IV. in Bullar. nou. tom. 2
B conſtit. 45. pag. 60.B

Rota in Romana de Iauellis 20. *Iunij* 1614. *coram bo. mem. Vbaldo, quæ eſt deciſ.* 600. *par.* 1. *recentiſs. verſ. quia in dicta, & in Ferrarien. Emphitheuſis* 16. *Nouembris* 1629. *coram Eminentiſſimo Cardinali Virili à verſ. Nec facit quod in mandato*. Nullum autem
18 poteſt dici factum † præiudicium fratri legitimo ex legitimatione, quia non per hoc ipſe cogebatur legitimato bona relinquere, vt conſiderat *Io: Andr. vbi ſupra*, & quia poterat legitimatus præmori, & ipſe legitimus ei ſuccedere, vt in caſu *Rotæ in Romana Legitimæ Sabb.* 26. *Nouembris* 1622. *coram bo. mem. Vbaldo*, quæ eſt impreſſa, licet per errorem inſcripta Buratto apud *Merlin. de legit. deciſ.* 115.

19 Et ad declarationem verborum † Statuti noſtri vide *in Peruſina Bonorum de Vbaldis* 5. *Maij* 1586. *coram Orano*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 106. *vbi num.* 4. *& ſeq.* dicitur quod illa verba, *& ſecundum voluntatem, & diſpoſitionem ſui Patris iuri tamen non contrariam*, ſtant ampliatiuè propter dictionem, *&*, illaque verba *iuri tamen non contrariam*, recipiunt intellectum, vt
20 Pater non poſſit legitimato plus relinquere, † quàm legitimo prout de iure eſt. *§. & quoniam variè. auth. quib. mod. nat. effic. ſui*. Sed hoc poteſt intelligi de maſculis, vt aduertit *Tomaſ. d. tit.* 14. *cap.* 6. *num.* 39. maximè vbi tempore legitimationis maſculi aderant *idem num.* 40. & præſuppoſito, quod alias legitimatio non poſſit impugnari ob non factam mentionem
21 fœminarum. Præterquamquod † *d. §. & quoniam variè*, loquitur in legitimato per oblationem Curiæ, & non habet locum in legitimato per reſcriptum, vt voluerunt *Non. conſ.* 76. *num.* 21. *& ſeqq. & Eugen. conſ.* 57. *num.* 83. *& ſeqq. lib.* 1. ſed vide *Lup. com.* 3. *§.* 1. *num.* 52. & ſuper iſtis cogita. Aduertendum
22 eſt etiam, quod legitimatus † per oblationem Curiæ, vel per ingreſſum in Religionem non excludit fœminas, nec impedit reintegrationem, vt fuit deciſum in *Peruſina Reintegrationis* 9. *Iunij* 1625. *coram bo. me. Buratto*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 65. *num.* 14. *& ſeqq.* quæ deciſio fuit confirmata *ſub die* 29. *Maij* 1626. *coram eodem*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 66. *num.* 1.

23 Et quod legitimatus poſt mortem † Patris fœminas non excludat, dixit *Rota in dicta Peruſina Reintegrationis in fine deciſ.* 65. *num.* 16. ſed conſideranda ſunt ſupra dicta, & videndus *Tomaſ. d. tract.* 1. *tit.* 11. *num.* 1. *& ſeqq.*

24 A De legitimato † ab hoc Collegio loquitur *Non. conſ.* 76. *vt num.* 1. quem refert *Tomaſ. d. tract.* 1. *tit.* 6. *cap.* 6. *num.* 45.

25 B Hæc Bulla Pij IV. tollit legitimationes, † quæ fiunt contra voluntatem teſtatoris, non autem alias, & ideo excluditur per legitimatum ſubſtitutus vbi non conſtat de contraria mente teſtatoris, vt quicquid dixerint *Odd. conſ.* 16. *num.* 14. *& Honded. conſ.* 64. *num.* 39. *cum ſeqq. lib.* 1. *& conſ.* 59. *num.* 8. *lib.* 2. declarauit *Eug. conſ.* 52. *num.* 65. *& ſeqq. lib.* 1. quem ſequuta eſt *Rota in Bononien. de Maluetijs* 24. *Februarij* 1612. *coram Card. Sacrato*, quæ eſt *deciſ.* 388. *par.* 1. *recent. & deciſ.* 412. *par.* 1. *recentiſs. & in dicta Romana de Iauellis coram bo. me. Vbaldo*, quæ eſt *deciſ.* 600. *par.* 1. *recentiſs. in fin.* vbi alij citantur quibus adde eundem *Eug. conſ.* 29. *num.* 55. *& ſeqq. lib.* 2. *& Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 407. *num.* 188. *& ſeq.* vbi eſt regiſtrata dicta Bulla, *Ciriac. contr. forenſ. tom.* 2. *contr.* 207. *num.* 13.

LENOCINIVM.

SVMMARIA.

Lenocinium qua pœna puniatur.

LEnocinium tam in fœmina, quàm in maſculo punitur Statut. rubr. 88. lib. 3. pag. 34. col. 4. & vide Bullas Pauli IV. in Bullar. nou. tom. 1. conſtit. 18. pag. 739. & Sixti V. tom. 2. conſtit. 46. pag. 554.

Adnotationes.

Vide *Farinacc. de delict. carn. quæſt.* 143. *num.* 1. *& ſeqq.* & de lenone maſculorum *Caball. reſolut. crimin. cent.* 3. *caſ.* 384.

LIBELLVS.

SVMMARIA.

De Libelli porrectione, & alijs ſeruandis poſtea in princ.
Libellus diffamatorius non debeat admitti in fin.

DE Libelli porrectione, & de termino aſſignando Reo, & de modo citandi vide Stat. rubr. 2. §. item dicimus, & ordinamus. lib. 2. pag. 2. col. 4. Libellus diffamatorius non debet admitti Stat. rubr. 49. lib. 2. pag. 27. ſed vide ſupra ver. Diffamatio. pag. 113.

Adnotationes.

Vide de Libello *Marant. de ord. Iud. par.* 6. *mem.* 3. *pag.* 335. De emendatione, & mutatione Libelli vide *Menoch. de Arbitr. caſ.* 176.

LICENTIA.

SVMMARIA.

Licentiæ, ſeu mandata executiua indigent renouatione apud Succeſſores, vt poſſint exequutioni demandari, & quid requiratur in princ.
Sed hodie renouantur tantum elapſo biennio in fin. & Adnot. num. 8.
Citatio an ſit neceſſaria in executione ſententiæ num. 2.
Et quid quando eſt mutata perſona Iudicis ibid.
Carceratio nulla aliquando confirmatur num. 5. *&* 6.
Appellatio non datur à renouatione licentiæ num. 7.

LIcentiæ, ſeu mandata executiua relaxata à Dominis Conſulibus, Auditoribus, & Camerarijs indigēt, vt poſſint exequutioni demandari, renouatione per Succeſſores, præſtito iuramento per Creditorem ſibi non fuiſſe ſatisfactum, & citato debitore, qui non poteſt oppo-

Adnotationes.

1 De Legitimatione † vide quæ ſcribit *Lup. in tract. de Illegit. & natal. reſt. liber. & Balthaſſar Tomaſius tractat. varior. tract.* 1. *de legitimat.* Controuerſum
2 eſt apud DD. an maſculi legitimati † excludant fœminas in terminis Statuti excluſiui fœminarum, vt apud eundem *Lup. d. tract. comm.* 3. *§.* 1. *num.* 75. vbi pro affirmatiua concludit, prout etiam *Merlin. de legitima lib.* 3. *tit.* 1. *quæſt.* 20. *& Tomaſ. d. tract.* 1. *tit.* 14. *cap.* 6. Sed ceſſat difficultas ſtante quod in noſtro Statuto legitimati admittantur ad excluſionem fœ-
3 minarum. An autem legitimatio valeat † ſine expreſſione Statuti excluſiui fœminarum vide *Eugen. conſ.* 57. *num.* 4. *&* 5. *& num.* 49. *cum ſeqq. lib.* 1. *& Surd. conſ.* 552. *num.* 50. *lib.* 4. *Merlin. d. quæſt.* 20. *num.* 19. *& Tomaſ. d. tract.* 1. *tit.* 13. *cap.* 8. Dubitari autem poteſt an legitimati cum clauſula ſine præiudicio ve-
4 nientium ab inteſtato † compræhendantur in hoc noſtro Statuto, & pro affirmatiua, quia dicta clauſula præſeruat ſolum iura maſculorum, non autem fœminarum à Statuto excluſarum, vide *Menoch. conſ.* 1026. *num.* 16. *&* 35. *verſ. tertio reſpondetur. Coſt. de Rat. quæſt.* 238. *num.* 18. *Merlin. d. quæſt.* 20. *num.* 24. *& Tomaſ. d. tit.* 14. *cap.* 6. *num.* 38. qui tamen loquuntur in clauſula, quod legitimatus non efficiatur melioris conditionis prole legitima, & in terminis
5 clauſulæ † *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, contrarias opiniones refert idem *Merlin. d. quæſt.* 20. *num.* 27. *& ſeqq.* & dum noſtrum Statutum admittit diſpenſatos videtur recipienda opinio pro legitimato contra fœminas, quia in deſpenſationibus ſemper apponitur dicta clauſula, & omiſſa ſubintelligitur ex reg. Cancell. *Merlin. d. quæſt.* 20. *num.* 30. *& ſeq.*
6 Quamuis autem *Rota* † *in Peruſina Fideicommiſſi de Baptiſtis* 28. *Maij* 1627. *coram R. P. D. Pirouano*, quæ in calce eſt, *deciſ.* 61. *num.* 23. *& ſeqq.* & quæ fuit confirmata in alia *ſub die* 15. *Decembris* 1628. quę pariter eſt in fine, *deciſ.* 98. *num.* 23. dixerit Statutum noſtrum operari non poſſe contra tenorem legitimationis, in qua ſi præſeruantur iura venientium ab inteſtato, non poteſt Statutum tollere hanc facultatem à Principe in eorundem fauorem conceſſam, quinimò & Patris petentis legitimationem commodum, vt non niſi habilitatio legitimati ad id extendatur, ad quod per Patrem fuerit relictum.
7 Attamen conſiderabatur in contrarium, † quod Statutum non tollit facultatem conceſſam à Principe in fauorem venientium ab inteſtato. Sed propter Statutum illa clauſula intelligenda eſt de maſculis non de fœminis, quæ in hoc caſu dicuntur extraneæ *Merlin. d. quæſt.* 20. *num.* 29. *verſ. & prædictiorum*
8 *ratio*. Commodum autem Patris † petentis legitimationem non videtur attendendum, tum quia non agebatur ibi de ſucceſſione ad eius bona, vt loquuntur auctoritates in deciſione citatæ, ſed ad bona filij legitimi ipſius Patris legitimantis, & fratris ipſius legi-
9 timati, tum quia commodum, † & voluntas Patris non attenditur, nec requiritur à noſtro Statuto, vt reſpondit *Præſtantiſſimus ſui temporis Iuris interpres Io: Paulus Lancellottus*, & qui fuit vnus ex compilatoribus dicti Statuti, *inter conſ. vlt. volum. diuerſ. lib.* 1. *conſ.* 176. *num.* 67. dum dicit, quod mens ſtatuentium, vel dictantium dictum Statutum fuit nihil velle alterare in iſta materia, ſed totam velle relinquere diſpoſitioni iuris communis, quod quidem cum vocet aliquos ad ſucceſſiones, vel ex teſtamento, vel ab inteſtato, voluit Statutum ex teſtamento ſeruari tenorem teſtamenti, & ob id dixit ſecundum voluntatem, & diſpoſitionem Patris, vel alterius Domini bonorum, ab inteſtato autem ſeruari voluit tenorem, ac valorem legitimationis, nec voluit Statutum, quod ſi quis ex tenore, & valore ſuæ legitimationis poſſit ad hæreditatem Patris legitimantis ſuccedere, auferre, & tollere iſtud ius filio legitimato niſi concurreret etiam teſtamentum paternum, nam illud eſſet abſurdiſſimum, & contra intentionem, & verba ipſorum ſtatuentium, & Patris legitimantis, ita ipſe,
10 Et quatenus requireretur conſenſus Paternus † videbatur de illo conſtare ex eo, quod Pater petendo legitimationem cēſetur voluiſſe ſe conformare cum Statuto, & quoad commodum illud conſideratur ex agnationis conſeruatione *Coſta d. quæſt.* 238. *n.* 18.
Præterquamquod in caſu dictæ deciſionis legiti-
11 matus † obtinuerat à DD. de Campeggijs aliam legitimationem abſque dicta clauſula *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, & quidem in vita fratris de cuius bonis, & ſucceſſione agebatur, legitimatus autem adnaſcitur etiam alijs agnatis quoad ſucceſſionem, quamuis eorum conſenſus non interuenerit in legitimatione, iuxta opinionem *Io: Andr. ad Specul. tit. de ſucceſs. ab inteſt. ante fin.* quam alijs pluribus citatis ſequuta eſt *Rota in Romana ſucceſſionis ab inteſtato de Maffeis* 11. *Iunij* 1596. *coram Litta*, idemque firmarunt *Peregr. conſ.* 112. *num.* 5. *lib.* 3. *& conſ.* 52. *num.* 17. *lib.* 4. & alij quos refert, & ſequitur *Lup. d. tract. comm.* 3. *§.* 1. *num.* 66. *verſ. ſimiliter legitimus. ibi item legitimatus.* & poteſt quis iuuari pleniori legitimatione *Lup. d. comm.* 3. *§.* 4. *num.* 44. *vbi de comm.* Potuerunt autem DD. de Campeggijs legiti-
12 mare † etiam poſt mortem Patris, vt habetur in eorum priuilegijs Imperiali primo, & poſtea Pontificio, quæ leguntur apud *Lup. d. §.* 1. *num.* 33. *verſ. alterum*
13 *ſimile*. Nec poteſt dici contra voluntatem † Patris, tum quia non agebatur de eius hæreditate, & clauſula reſtrictiua quoad bona paterna in legitimatione non extenditur ad bona aliorum, vt dixit *Rota in Romana Legitimæ del Nero* 15. *Decembris* 1628. *coram*
14 *nunc Eminentiſſimo Card. Vbaldo in fin.* tum † quia in mandato, quod ipſe Pater dedit ad obtinendam primam legitimationem non declarauit, quod obtineretur cum aliqua reſtrictiua, imo dixit omni modo
15 meliori, tum quia dicta clauſula debet intelligi † de maſculis ex ipſius voluntate cum cenſeatur ſe voluiſſe conformare cum Statuto, tum demum, quia Do-
16 minos de Campeggijs † potuiſſe legitimare etiam contra voluntatem Patris comprobat *Giouagn. conſ.* 17. *num.* 19. *lib.* 2. Sed in hoc obſtat Bulla Pij IV. de qua ſupra, & dico in vltima Adnot. hic. Nec poteſt
17 dici, quod ſuperuenerit dicta legitimatio † poſt ius quæſitum ſubſtitutis, quia tunc dicitur ipſum ius quęſitum vbi non ſolum eſt mortuus teſtator, ſed etiam ipſe grauatus *Eugen. conſ.* 35. *num.* 18. *lib.* 2. & quia quicquid ſit de hoc, in caſu ſucceſſionis ab inteſtato non poteſt dici eſſe aliquod ius quęſitum venientibus ab inteſtato viuente illo de cuius ſucceſſione agitur

Rota

Alienans, vel cedens iura, vel fructus, aut locans rem litigioſam punitur in quadruplum valoris rei, & lis dicitur mota, vbi qualitercumque citatus fuerit aliquis occaſione rei per eum poſſeſſæ Stat. rubr. 10. in princ. lib.2. pag.5. vbi quod iſte tenetur in omnibus, ac ſi rem poſſideret, & poteſt fieri executio non obſtante quod alius poſſideret, & quod debet Iudex ad inſtantiam Actoris prohibere poſſidenti nè alienet. Prohibetur etiam d. rubr. 10. §. inſuper quia, alienatio rerum, & iurium ſuper quibus lis pendet, vel pendere veriſimiliter ſperatur, ſub poena dupli, & nullitatis alienationis, & in §.fin. cauetur, quod inſtrumentum, & ſcriptura non faciat fidem, nec noceat ei in cuius præiudicium
B redundaret, [B] & in rubr.205.lib.3. pag.61. col.4. habes Decretum, quo prohibentur donationes,
C & ceſſiones fieri de re litigioſa. [C]

Pactum de quota litis prohibetur rubr. 146. lib. 3. pag.50. & in Bannim. General. num.78. & dixi ſupra ver. Aduocatus. pag. 8.

Offendens cauſa litis etiam Aduocatos, & Procuratores punitur pænis contentis in Bulla Alex. VI. de qua in Bullar.nou. tom.1. conſtit.11. pag. 399. quæ fuit extenſa ad hanc Ciuitatem, & Gubernium per Bannim. General. num. 54. etiam quoad inferentes minas coram Iudice, vt ibi-
D dem num. 57. [D]

Adnotationes.

1 A De Iure communi † vide *Marant. de ord.Iud. par. 5. num. 64. Veſtr. in Prax. lib. 4. cap. 1. & ibi Grauat. Rota coram D. Coccino deciſ. 337.* & quod quoad Actorem dicatur lis introducta ex ſolo decreto citationis *Caualer. deciſ. 658. num. 2.*

2 B De litigioſis † vide *Peregr. de Iur. Fiſc. lib. 4. tit. 6.* Super hoc noſtro Statuto vide *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 68. num. 3. 4. & 9. Turrett. conſ. 58. num. 9. & ſeq. lib. 1. Non. conſ. 78. num. 13. & Honded. conſ. 20. num. 8. & 54. cum ſeqq. lib. 1.* & in ſimili Statuto *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 68.*

3 C Super hac rubr. † vide dicta ſupra *ver. Donatio pag.* 119. vbi *num.* 1. citaui deciſionem Rotæ, quæ vult, quod loquatur de re litigioſa, ſed in nigro nihil ad rem dicitur.

4 D Alexandrina hæc Bulla † quando intret vide *Farinacc. conſ. 67. lib. 1. & deciſ. 2. & ibi Adden. poſt eiuſdem conſ. d. lib. 1. & Guazzin. de confiſcat. bonor. concl. 13. ampliat. 87. pag. 68.* & ad declarationem Statutorum *Odd. conſ. 88. & Hect. Felic. alleg. 33. tom. 1.*

LOCATIO, & Conductio.

SVMMARIA.

Conducere non licet domum, vel alium locum locatum alteri, etiam finito tempore locationis, vbi primus Conductor ſoluerit, vel ſoluere voluerit penſionem, ex Stat. in princ. & vide Adnot. num. 3.

Et in caſu diſcordiæ eliguntur Homines ad taxandam penſionem ibid.

Niſi Dominus vellet pro ſe retinere d. loco.

Promiſſio primi Conductoris de relaxãdo poſſeſſionem non præiudicat, nec renunciatio iurata Statuto, ibid. verſ. Ad idem.

Conductio prohibetur durãte tempore locationis factæ alteri vbi primus Conductor fidem, & pacta ſeruauerit ibidem verſ. Probibetur.

Eccleſiæ, Monaſteria, & Loca Pia compræhenduntur ſub Statuto præſerente primum Conductorem ex Bulla Pontificia d. loco verſ. Habemus.

Quid de Iure communi Adnot. num. 4.

Venditio, ſeu alio modo alienatio domus, vel alterius loci non præiudicat Conductori, quominùs poſſit ſtare, & morari durante tempore locationis, verſ. Si Dominus.

Idem in fundo ruſtico, ibid.

Quid de Iure communi Adnot. num. 5.

Conductor confitendo poſſidere pro alio non præiudicat Domino, vel poſſeſſori verſ. Conductor.

Nec probando ſe poſſediſſe, quia præſumitur poſſediſſe pro locatore ibid. & Adnot. num. 6.

Executio non poteſt fieri pro debito locatoris ſuper re locata, ſi debitor babeat alia bona verſ. Executio.

Adiudicata re locata Creditori locatoris, Conductor tenetur illi reſpondere de penſione, ibidem, vbi quod adiudicatio non cenſetur facta in præiudicium ipſius Conductoris.

Reſponſio facienda pro affictu prædiorum debet taxari per æſtimatores verſ. Locationes prædiorum.

Conductor domus, vel alterius loci nolens in conductione remanere, tenetur denunciare Domino, vel locatori per duos menſes ante, alias cenſetur reconduxiſſe per alium annum verſ. Nolens, vbi quid in fundo ruſtico, & vide Adnot. num. 7. & ſeqq.

Penſio per Locatorem non poteſt peti poſt annum verſ. Conductor tranſacto anno.

Conductus Operarius ad opus Communis, ſi non perfecerit intra tempus conuentum punitur, in fin.

Bona Subconductoris exiſtentia in bonis locatis ſunt obligata Locatori etiam ratione temporis antea tranſacti ex Statuto Vrbis Adnot. num. 1.

Locator quando cenſeatur tradidiſſe, & adimpleuiſſe pro eius parte num. 2.

Dominus poteſt de Iure communi rem locatam alteri locare finita locatione, nec præſertur primus Conductor num. 3.

Renunciatio locationis eſt probanda num. 10.

Renunciandi neceſſitas in Conductore ex Statuto nè cenſeatur reconduxiſſe, an babeat locum in Locatore num. 11.

Executiuè non poteſt agi pro tempore reconductionis num. 12.

NOn licet alicui per ſe, vel alium aliquam domum, vel locum cuiuſcumque qualitatis ad penſionem conducere, nec fructus ipſius domus, vel loci emere, ſi Mercator, vel Artifex, vel alia perſona haberet ad penſionem, vel alio modo

nere niſi quaſdam exceptiones, quas debet probaſſe infra duos dies per publica inſtrumenta, vel infra terminum per eoſdem Iudices aſſignandum, vel per ſcripturam manu creditoris factam Statut. rubr. 31. §. item volumus. lib. 1. pag. 36. col. 3. & rubr. 24. §. item volumus, & ordinamus. lib. 2. pag. 12. col. 3. Debent etiam renouari licentiæ, ſeu mandata aliorum Iudicum per Succeſſores, alias non poteſt fieri exequutio, vt rubr. 31. lib. 2. pag. 20. col. 2. vbi quod exceptiones debent probari infra octo dies. Sed vigore Decreti Epiſcopi Amalphitani Gubernatoris licentiæ, & mandata non indigent renouatione, niſi elapſo biennio, vt in eius Decretis publicatis die 10. Decembris 1590. quæ fuerunt confirmata per Card. Pinellum Legatum ſub die 19. Aprilis 1591. quæ habentur impreſſa, & hoc decretum hodie obſeruatur.

Adnotationes.

1 Vide *Bal.conſ.* 35. *lib.* 5. vbi *in princ.* ſupponit † ſtylum in hac Ciuitate renouandi licentias etiam parte non citata, & inferius *num.* 2. dicit, quod de iure vbi ſumus in ſucceſſore in eodem Tribunali non ſunt neceſſaria noua acta, & hoc confirmatur ex eo, quod
2 quamuis an ſit neceſſaria † citatio in executione ſententiæ ſit aliqua difficultas ex citatis ſupra ver. *Executio verſ. fin. & Adnot. num.* 11. quibus addo *Ludouiſ. deciſ.* 545. *& Beltram. ibi num.* 11. vbi in fine dicit, quod quando eſt mutata perſona Iudicis requiritur citatio, attamen hoc non eſt verum vbi executio fit per Succeſſorem, vt tradunt *Gabr. comm. concluſ. tit. de Citat. concluſ.* 1. *num.* 135. *& Carpan ad Stat. Mediol. cap.* 55. *num.* 4. *&* 5. *par.* 2. Sententiæ autem executio de iure communi poteſt fieri vſque ad triginta annos *Bal. in l. debitori. num.* 11. *C. de pact.* poſtea autem non poteſt *Rota deciſ.* 689. *num.* 5. *par.* 1.
4 *recent.* Vide etiam † *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 40. *vbi n.* 1. dicit, quod ex diſpoſitione noſtri Statuti, & ex ſtylo huius Curiæ quando nouus Gubernator ad Prouinciam accedit non poſſunt exequutioni demandari licentiæ, & mandata executiua antea relaxata niſi re-
5 nouentur, *& num. ſeqq.* quod non obſtante † nullitate carcerationis debitoris ob non factam renouationem, attamen quia Carceratus confitebatur debitum decidit non eſſe illum relaxandum, ſed capturam confirmandam, cum melius ſit conſulere creditoribus, quàm rigori Statuti, & teſtatur ita ſeruari, maximè vbi debitores non ſunt admodum ſoluendo. De iure
6 autem † hoc eſt controuerſum, vt per *Mauſon. de cauſis execut. lib.* 1. *amplia* 27. *num.* 8. *& ſeqq.* & vi-
7 de *Seraph. deciſ.* 878. *num.* 2. Appellatio autem † non datur à renouatione licentiæ, quia qui renouat rem nouam non facit, ita concludit *Bal. d. conſ.* 35. *lib.* 5.
8 Super hoc Statuto † reſpondit etiam *Eugen. conſ.* 9. *lib.* 2. & vt dixi ſupra hodie non renouantur licentiæ ob mutationem Iudicum, ſed tantum vbi eſt lapſum biennium propter dictum decretum, quod ſuperuenit.

LIGNAMINA.

SVMMARIA.

Lignamina impetu aquarum aſportata reſtitui debent Domino in princ. & Adnot. num. 1. *&* 2.
Lignamina quando non liceat emere verſ. In die.
Gabbella lignaminum quæ, in fin.

Lignamina alicuius ſi impetu aquarū aſportata fuiſſent, & remanſiſſent in re alterius, ſeu ſi fuiſſent appræhenſa, reſtitui debent Domino, ſoluta competenti mercede Stat. rubr. 100. A §. fin. lib. 1. pag. 44. A

In die Sabbati non licet emere quædam lignamina ante Nonam, cauſa reuendendi, ſub pœna Stat. rubr. 48. lib. 4. pag. 15. Gabbellam lignaminum exigi poſſe etiam ab ementibus mandauit Innocentius VIII. in eius Breui ſub die 2. Maij 1485. in 4. reg. Breuium Cam. Apoſt. pag. 141.

Adnotationes.

1 A Idem videtur de iure † communi *l. ſi quis nec cauſam. §. fin. ff. ſi cert. pet.* quam citat *Aret. in §. præterea. num.* 6. *inſt. de rer. diuiſ.* eſt etiam *tex. in l. hoc amplius. §.* 1. *ff. de damn. infect.* & reſpondit *Feder.*
2 *de Senis conſ.* 107. vbi docet quid faciendum † ſi non reperiatur Dominus, & damnum afferant ei in cuius bonis reperiuntur, & vide etiam *Benincaſium in tract. de alluui. poſt tract. de conſtituto. par.* 3. *de inundat. num.* 6.

LIS LITIGIOSVM.

SVMMARIA.

Lis quando mota intelligatur in princ. & Adnot. n. 1.
Alienans rem litigioſam, vel cedens iura, aut fructus punitur verſ. Alienans.
Executio poteſt fieri non obſtante poſſeſſione alterius ibid.
Iudexque debet prohibere poſſidenti alienationem ad inſtantiam actoris ibid.
Alienatioque eſt nulla, nec nocet ei, cui alias præiudicaret, dicto loco, & Adnot. num. 3.
Pactum de quota litis prohibetur verſ. Pactum.
Offendens cauſa litis etiam Aduocatos, & Procuratores punitur in fin. & Adnot. num. 4.

Lis mota intelligitur per porrectionem libelli, vel aliqualis petitionis, & vnicam citationem quoad Compromiſſum petēdum Stat. rubr. 27. de Compromiſs. lib. 2. in reform. cap. 4. regiſtr. ſupra ver. Compromiſſum. pag. 83. & quod per ſolam citationem factam de parte in ſcriptis, vel verbo intelligatur ceptum iudicium in cauſis recurſuum à grauaminibus Gabbellario-A rium eſt Stat. rubr. 575. in fin. lib. 1. pag. 126. A

Alienans,

modo pro ſua Mercatura, ſeu Arte exercenda, vel habitatione facienda, ſiue ſit completum tempus locationis, ſiue non ſit completum, quouſquè primus conductor, vel habitans locatori, vel domino ſoluerit, vel ſoluere voluerit penſionem Stat. rubr. 54. in princ. lib. 2. pag. 29. & in §. ſi verò, diſponitur de electione hominum vbi dominus, & conductor non eſſent concordes de quantitate penſionis, & in §. & hoc non intelligatur, cauetur hoc non habere locum, vbi dominus vellet pro ſua habitatione, vel Arte exercenda in veritate, & non in fraudem, ſed ſi iſte poſtea non habitauerit, vel ibi artem non exercuerit, & locauerit, vel fructus vendiderit, locatio, & venditio non valet, & incurritur pœna. Compellitur etiam ſecundus conductor, ſeu fructuum emptor de facto, & reponitur, & defenditur primus conductor in loco conducto ibidem §. & ſi quis ſecundo, vbi quod ſi fuerit ſecundus conductor in mora reſtituendi, ſeu relaxandi puniatur tam ipſe, quàm dominus. Ad idem vide etiam rubr. 596. lib. 1. pag. 130. vbi extenditur huiuſmodi diſpoſitio in fauorem primi conductoris, adeo vt non præiudicet ei, nec promiſſio in publico inſtrumento iuramento vallato de relaxando poſſeſſionem in fine temporis conuenti, nec renunciatio huic Statuto cum iuramento. Prohibetur conductio ad penſionem, ſeu laboritium, aut coptumum durante locationis tempore etiam de re Clerici vbi conductor fidem, & pacta ſeruauerit Stat. rubr. 53. d. lib. 2. pag. 29. A

A Habemus etiam Bullam Iulij III. in qua cauetur huiuſmodi Statuta ligare etiam Eccleſias, Monaſteria, & Pia loca, cuius Bullæ tenor eſt ſequens. IVLIVS PAPA III. Ad futuram Rei memoriam. Romanum decet Pontificem ſua ſollicitudine indefeſſa prouidere, vt ea, quæ in contentionis ſcrupulum trahuntur, ita ſuæ declarationis oraculo dilucidentur, vt exinde nemini relinquatur occaſio dubitandi, & omnis abſcindatur materia litigandi. Cum itaque, ſicut accepimus, in Statutis, & conſuetudinibus Ciuitatis noſtræ Peruſinæ inter alia expreſsè caueatur, quod Conductores, & Inquilini apothecarum, & fundicorum in dicta Ciuitate exiſtentium ab ipſis apothecis, & fundicis, quamdiu ſolitas illorum penſiones ſoluerint, & ſoluere voluerint conductione durante, vel finita expelli, ſeu aliàs amoueri nequeant, & ſi conductores ſuper penſionibus huiuſmodi concordes non exiſtant, illas iuxta prouidam ordinationem, ſeu declarationem per homines communiter eligendos ſoluere teneantur, prout in Statutis, & conſuetudinibus huiuſmodi latiùs contineri dicitur. Et licet cum dudum ante Eccleſiæ, & Pia ipſius Ciuitatis loca, apothecas, & fundicos locantia Statutis prædictis obnoxia, & obligata extiterint, ac apothecarum, & fundicorum conductores ſe eiſdem Statutis aduerſus Eccleſiam, & loca huiuſmodi forſan prætextu, quod ſtatuentes nullam contra ea ſtatuendi poteſtatem, ſeu iuriſdictionem haberent tueri, & defendere poſſent, hæſitari contigiſſet, ipſaque hæſitatio ad bo. mem. Aſcanij, dum viueret Cardinalis Ariminenſis nuncupati, tunc in humanis agentis, & Ciuitatis præfatæ Legati notitiam deueniſſet, Idem Aſcanius Cardinalis, & Legatus conductorum eorundem, ac ipſius Ciuitatis habitatorum, & Incolarum indemnitati, & tranquillitati conſulere volens decretum Inquilinatus, quod in Alma Vrbe noſtra vigebat tunc, & viget ad præſens ad Ciuitatem prædictam per fel. rec. Paulum Papam III. prædeceſſorem noſtrum extendi procurauerit, & fecerit, præmiſſis per id ſatis prouiſum fore exiſtimans; nihilominus à nonnullis nodum in ſcirpo quærentibus, & nimium curioſis apothecas, & fundicos prædictos ſub huiuſmodi decreto, cum de domibus loquatur, minimè comprehendi pluries dubitatum fuit, & dubitatur, & ſicut etiam accepimus apothecæ, & fundici ipſius Ciuitatis pro maiori parte ad Eccleſias, Monaſteria, & Pia loca ſpectent, & pertineant: Nos, qui ex iniuncto Nobis deſuper Apoſtolatus officio debito cunctorum Chriſti fidelium, & præſertim Nobis, ac Apoſtolicæ Sedi ſubditorum quieti, & tranquillitati, quantum cum Deo poſſumus, libenter conſulimus, ne ſuper præmiſſis in futurum dubitari contingat prouidere, omnemque hæſitationis ſcrupulum, & litium anfractus exinde funditus amouere, ac ipſorum Inquilinorum indemnitatibus conſulere volentes ex certa ſcientia noſtra, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium decernimus, ſtatuimus, & declaramus non ſolum domos, ſed etiam apothecas, & fundicos quoſcumque in dicta Ciuitate exiſtentes ſub decreto huiuſmodi, Ita quod conductores, & inquilini ſolitas penſiones apothecarum, & fundicorum eorundem iuxta decretum Prædeceſſoris, ac Statutorum huiuſmodi continentiam, & tenorem ſoluentes, aut ſoluere volentes per Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Piorum locorum huiuſmodi Rectores, ſeu ipſorum Monaſteriorum tam virorum, quàm mulierum Conuentus, ab ipſis apothecis, & fundicis expelli, vel amoueri nequeant perpetuò comprehenſas exiſtere, & comprehendi, ſicque per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, in quauis inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, interpretandi, & definiendi facultate, & auctoritate, iudicari, interpretari, & definiri,

& definiri, ac Statuta prædicta perpetuis futuris temporibus obſeruari debere,necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper ijs à quoquã quauis auctoritate contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, & conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,necnon quibuſuis exemptionibus, immunitatibus, priuilegijs, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, Bulla aurea,& aliàs quomodolibet nuncupatis; Eccleſijs, Monaſterijs, & locis prædictis, ſub quibuſcumque tenoribus,& formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs clauſulis, conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & ſpecifica,indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret tenoris huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrarijs quibuſcumque. Dat. Romæ apud S.Petrum ſub anulo Piſcatoris die 10. Aprilis 1553. Pontificatus no-
B ſtri Anno quarto. Hon.Vig. V.Macharanus. B

Si dominus, vel poſſeſſor vendiderit, ſeu alio modo alienauerit domum, vel locum quemcumque, non præiudicatur Conductori, quominus ſtare, & morari valeat pro tempore, quo iam ſoluiſſet penſionem, vel ſoluere vellet durante tempore conductionis d.rubr.54. §.& ſi dominus. lib. 2. pag. 29. col.3. & quoad fundum ruſticum, quod per alienationem non præiudicetur iuri Conductoris vide rubr. 52. in princ. d.lib.2. pag.
C 29. col. 1. C

Conductor confitẽdo rem poſſidere pro alio, quam pro eo à quo habuit punitur, & non præiudicat domino, vel poſſeſſori Stat. rubr. 160. §. & ſi conductor. lib. 3. pag. 52. col. 4. & in §.ſeq. habetur, quod probatio facta per conductorem ſe poſſediſſe rem conductam non nocet domino,
D ſeu locatori, pro quo præſumitur poſſediſſe. D

Executio pro debito locatoris non poteſt fieri ſuper re locata, ſi debitor habeat alia bona Stat. rubr.182. in princ. lib.1. pag. 61. col. 3. Et vbi res fuit adiudicata creditori domini ipſius rei locatæ, tenetur Conductor reſpondere de pẽſione dicto creditori, prout viciſſim adiudicatio non cenſetur facta in eius præiudicium d.rub. 182. §. 1. vbi idem in Colono partiario.

Locationes prædiorum debent fieri pro annua reſponſione taxanda per æſtimatores Stat. rubr. 596. §. item cum longa. lib. 1. pag.130. vbi quod alias non valent locationes, & conductiones etiam factæ in inſtrumento iuramento vallato, & quod tantum debet præſtari medietas fructuum, vt in Colono partiario. Sed non practicatur hoc Statutum.

Nolens Conductor domus, ſeu alterius loci in conductione remanere poſt finitum tempus ſuæ conductionis tenetur, & debet per duos menſes ante finitum tempus locationis denunciare domino,vel locatori,vt ipſe poſſit ſibi de alio Conductore prouidere, & iuri ſibi competenti vigore ſuæ conductionis renunciare, & in præſentia Notarij, & duorum teſtium, quod ſi non fecerit remanere debet in dicta conductione per annum, & ad ſolutionem prætij pro quo conduxerat cogi poteſt, & debet ex inſtrumento primæ conductionis, & intelligitur reconduxiſſe per annum prædictum, ac ſi expreſsè conduxiſſet, & dictam promiſſionem per inſtrumentum nouum feciſſet Stat. d. rubr. 54. §.fin. lib.2. pag.29. col.3. Quo verò ad fundum ruſticum vide Stat.rub.52. §.fin. d. lib. 2. pag.29. & dixi etiam ver. Colonus par-
E tiarius. verſ. Renunciari debet. pag. 76. E

Conductor tranſacto anno poſt quemlibet annum locationis non poteſt conueniri ad penſionem Stat. rubr. 75. lib. 2. pag.37. Sed vide quæ dicam ver. Præſcriptio.

De locatione, & conductione bonorum Ciuitatis dixi ſupra ver. Ciuitas. pag. 63. verſ. Conſeruatores monetę,& addo quod ſi opera Communis non perficiantur intra tempus conuentum punitur operarius pœna dupli quantitatis pecuniæ eidem promiſſæ Stat.rubr.69.lib.4.pag.20.

Adnotationes.

Vide *Carocc.in tract.de locat.& cõduct & Carpan. ad Stat.Mediol.par.2.cap.379.cum plurib.ſeqq* & ſu-
1 per Statuto Vrbis † diſponente, quod ſint obligata locatori animalia in tenimento locato exiſtentia, & arreſtari debeant, donec integraliter eidem de ſuo credito fuerit ſatisfactum, quod compræhendat bona ſub conductoris etiam pro tempore antea decurſo vide *in Romana Pecuniaria 1. Iulij 1598. coram Pe-*
2 *nia*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 93. Quod locator † dicatur tradidiſſe, & adimpleuiſſe pro parte ſua ex eo, quod ceſſit iura ſua, & in locum ſuum conductorem ſubſtituit, nec teneatur remouere moleſtias præcedentes, maximè prouenientes ex facto Principis, ſeu tertij, quem non potuit impedire, vide in caſu locationis Archiuij *in Peruſina Appaltus 16.Martij 1592. coram Orano*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 92.

3 A Hoc Statutum eſt contra ius commune, † quo inſpecto dominus poteſt rem locatam finita locatione alteri locare, nec primus conductor eſt præferendus. *l. ne cui. & ibi not. Salic. num.* 1. *Alberic.num.*2. *& Angel. in princ.* C. *locati. Afflict. deciſ.* 238. *& ibi Vrſill.in addit. Chartar. deciſ. Genuen.* 97. *Carocc. d. tract. in tit. de libert. quæſt.*1. *Gratian. diſcept. forenſ.*

tom. 2. cap. 357. Paſcal. de viri. patr. pot. par. 4. cap. 6.
num. 33. & vide Alphan. collect. 338. & 1219. & de-
ciſionem in Nepeſina Locationis 5. Maÿ 1599. coram
Iuſto, quæ eſt apud Marcheſan. de Commiſſ. par. 1.
pag. 1081. vbi quod non iuuat Statutum conducto-
rem, qui non ſoluit penſionem debitis temporibus.
B Circumſcripta hac Bulla Pontificia Statutum
4 noſtrum † non ligaret Clericum, & Eccleſiam Ma-
ſcard. de General. Stat. interpræt. concluſ. 1. num. 12.
Licet in terminis Iuris communis hoc non tranſeat
abſque controuerſia, quia aliqui DD. tenent, quod
Eccleſia teneatur preferre primum conductorem ſal-
tem ex æquitate vide Vincent. de Franch. deciſ. 406.
Paſcal. d. cap. 6. num. 33. verſ. an autem. Maſtrill.
deciſ. Sicil. 309. num. 8. & ſeqq. & negatiuam videtur
admittere Rota coram Ludouiſ. deciſ. 45. num. 2.
5 C Contrarium diſponitur de Iure † communi l. em-
ptorem. C. locati. ſuper qua vide Alphan. collect. 60.
Oſaſch. deciſ. 82. Mart. vot. 139. Hieron. Laurent. de-
ciſ. Auenionen. 108. Carpan. ad d. Stat. Mediol. cap.
399. par. 2. Rot. coram Caualerio deciſ. 612. num. 1.
& ſeqq. & dixi ver. Colonus. pag. 76. num. 12. & ſeq.
6 D Vide † quæ dixi ver. Colonus. pag. 76. num. 8.
& in Conductore vide Rot. coram Coccino deciſ. 216.
quæ eſt etiam impreſſa apud D. Cenc. poſt tract. de
Cenſib. deciſ. 79. num. 18. & ſeqq.
7 E Super hoc Statuto † videtur loqui Corn. conſ. 215.
lib. 1. vide ad materiam renunciationis Carpan. ad
Stat. Mediol. cap. 398. par. 2. & Carocc. d. tract. tit.
de renunciat. locat. præſertim declarat. 8. num. 1. &
ſeqq. pag. 163. vbi quod Statutum ſuper reconductio-
8 ne, non facta intimatione, intelligitur † pro prima
vice Barz. deciſ. Bonon. 60. num. 10. & propterea poſt
annum reconductionis intrabit diſpoſitio iuris com-
munis, quo cauetur in prædijs vrbanis cenſeri factam
reconductionem tantum pro tempore quo quis ha-
bitauit. l. item quæritur. §. qui impleto. ff. locati. Me-
noch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 85. Mantic. de ta-
cit. lib. 5. tit. 15. num. 3. & ſeq. & num. 15. & ſuper hoc
9 Statuto † reſpondit Eugen. conſ. 28. num. 33. & 34.
lib. 2. vbi dicit, quod reſpectu prædij ruſtici non tol-
litur quin fiat renouatio de anno in annum, iuxta d. §.
10 qui impleto. Quo ad † probationem renunciationis
factæ vide Surd. conſ. 88. lib. 1. vbi quod debet proba-
ri per conductorem, ſed firmat fuiſſe probatum ſuffi-
cienter in caſu illo. Et an Statutum imponens neceſ-
11 ſitatem † renunciandi conductori, vt hoc noſtrum,
compræhendat locatorem, pro negatiua opinione
concludit Gratian. diſcept. tom. 4. cap. 740. num. 32. &
12 ſeqq. An autem detur via executiua † pro tempore
reconductionis locatori agenti ad penſionem Barz.
d. deciſ. Bonon. 60. num. 6. & ſeqq. tenet, quod non
competat, & loquitur in ſimili Statuto, & ad idem
vide Zach. ad Galleſ. de oblig. Cam. quæſt. 31. num. 20.

LOCVMTENENS.

SVMMARIA.

Locumtenentes qui olim eſſent, & qui hodie, in princ. & Adnot. num. 3.

Locumtenens Gubernatoris eſt Iudex appellationis à ſententijs Sindici Ciuitatis Plebis, in fin.

Locumtenens conſtituitur propter abſentiam, vel impedimentum Superioris, ſeu Iudicis Adnot. num. 1. vbi quod aliquando poteſt etiam ipſo præſente acta expedire.

Locumtenens qui non eſt vniuerſalis cenſetur habere delegatam Iuriſdictionem Adnot. num. 2.

Sed vniuerſalis videtur Iudex ordinarius num. 3.

LOcumtenentes generales olim appellabãtur illi, qui nunc Vicelegati vocantur, quibus per Legatos concedebatur eadem met facultas, & auctoritas, quam ipſi habebant, vt apparet in eorumdem facultatibus, & præſertim de Anno 1482. & Menſe Aprilis in facultatibus per Card. Sabellum conceſſis Epiſcopo Viterbienſi, vt in 4. reg. Bullar. pag. 32. per Card. Nouarienſem Prothonotario de Nigris de Anno 1483. pag. 47. per Card. Mediolanenſem Epiſcopo Caſſinenſi pag. 57. Quandoque vocabantur Locumtenentes, & Vicarij Generales, vt per Card. Borgiam in deputatione Prothonotarij de Sancta Maria de Menſe Auguſti Anni 1497. in d. 4. reg. pag. 123. & Marcelli Claudij per Card. S. Vitalis ibidem pag. 136. Aliquando nuncupabantur Locumtenentes, & Commiſſarij Generales, vt in deputatione facta per Card. Alborenſem Legatum in eodem 4. reg. pag. 143. Alexander VI. de Menſe Nouembris 1498. ſtante abſentia Cardinalis Borgiæ deputauit Locumtenentem illius in Vicelegatum cum eadem auctoritate Legati ibidem pag. 128. De Anno 1500. & Menſe Martij Cardinalis S. Vitalis deputauit in Vicelegatum Epiſcopum Curzulenſem d. loco pag. 136. De Anno 1506. Cardinalis de Ruuere deputauit in Vicelegatum Epiſcopum Brugnatem, vt pag. 178. Huiuſmodi Vicelegati, & Locumtenentes generales deputabant, & ipſi ſuos Locumtenentes tam in Ciuilibus, quàm in Criminalibus cauſis, qui etiam generales appellabantur, vt de Anno 1507. in d. 4. reg. pag. 183. vbi etiam de eorum auctoritate, quæ magna concedebatur per Gubernatores durante eorum abſentia, vt ibidem pag. 40. & 109. Deputabant etiam Legati, & Gubernatores Locumtenentem in criminalibus tantum cum ampla auctoritate, vt per Card. Sabellum de Menſe Decembris 1480. in d. 4. reg. pag. 19. vbi reſeruauit ſibi poteſtatem remittendi pœnas grauiſſimas, & capitales. Locumtenens Gubernatoris Peruſiæ eſt Iudex appellationis à ſententijs Sindici Ciuitatis Plebis, deputatus per literas Sacræ Conſultæ, vt dixi ſupra ver. Appellatio. verſ. Locumtenens. pag. 20. Vide ſupra ver. Auditor. pag. 29.

Adnotationes.

1 Dicitur Locumtenens ille, † qui eſt conſtitutus à Superiore, ſeu Iudice propter eius abſentiam, vel impedimentum

pedimentum *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 158. num. 5.* & poteſt validè expedire acta etiam in præſentia Iudicum principalium quando vna die abſunt, & alia ſunt præſentes *Marſ. ſing. 671. ſequitur Carpan. ad d. Stat. cap. 6. num. 5. par. 2.* Locumtenens
2 qui non eſt vniuerſalis † cenſetur habere delegatam tantum Iuriſdictionem, nec poteſt aſſimilari Vicario Epiſcopi vide *Corn conſ 48. num. 3. & ſeqq. lib. 1. & conſ 89. num. 9. lib. 2.* vbi quod communiter Locumtenentes Gubernatorum ſolent conſtitui in abſentia Gubernatorum, & ſolet ceſſare eorum officium
3 per præſentiam iſtorum. Verum quia † in hac Ciuitate hodiernis temporibus ſolent deputari per Superiores duo Locumtenentes, alter ad Criminales, alter ad Ciuiles cauſas, iſti ad vniuerſitatem cauſarum deputati, videntur potius ordinarij, quàm delegati, & tamquam Iudices ordinarij abſque commiſſione procedunt, & vide *Marant. de ord. Iudic. par. 4. diſt. 5. num. 5. & ſeqq. & tradit Garz. de benefic. par. 5. cap. 8. num. 26.* & vide *Maſtrill. de Magiſtr. lib. 1. cap. 29.*

LVDVS.

SVMMARIA.

Ludus quis prohibitus, & quo in loco, in princ.
Mutuum, vel alius contractus factus occaſione ludi eſt irritus, & inanis, & pro non facto verſ. Mutuum. & Adnot. num. 3.
De ludo Doctores tractantes referuntur Adnot num. 1.
Appaltatores Alearum non poſſunt prohibere quominus alij Artifices faciant Aleas, ſeu Chartas luſorias Adnot. num. 2.
Ex ludo non datur actio num. 3.
Soluti ex ludo datur repetitio Adnot. num. 4.

SVper ludo, & de illius prohibitione certis in locis, & quibuſdam ludi generibus vide Stat. rubr. 167. lib. 3. in addit. pag. 53. & rubr. 182. d. lib. 3. pag. 57. col. 4. & rubr. 206. & ſeqq. d. loco. pag. 62. & ſeq. & rubr. 18. §. fin. lib. 4. pag. 8. col. 4. & rubr. 45. & 46. eodem lib. 4. pag. 14. Vide etiam Bannim. General. num. 3. & num. 7. cum ſeqq.

Mutuum, vel alius contractus factus occaſione ludi declaratur irritus, & inanis, & pro non facto in rubr. 212. lib. 3. pag. 63. vbi quod nec fideiuſſores vti principales obligati tenentur, & quod pignora data reſtituenda ſunt, & vide etiam rubr. 182. §. ſtatuimus inſuper. d. lib. 3. A pag. 58. col. 2. A

Adnotationes.

1 De ludo † egerunt *Paris de Put. int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 7. pag. 151. Io: Baptiſta Caccialup. ibidem pag. 155. & Stephan. Coſta d. loco pag. 161.* & de ludo Scacchorum *Thom. Actius d. tom. 7. pag. 168.* vide etiam *Clar. in Prax. crim. §. ludus. & Farinacc. de var. crim. quæſt. 109. & Carpan. ad Stat. Mediol.*
2 *cap. 428.* Alearum Appaltatores † non poſſunt prohibere quominus alij Artifices faciant Aleas, ſeu Chartas luſorias *Rota coram Gaualerio deciſ. 286. &*
3 *& deciſ. 309.*
A De Iure communi † ex ludo nulla datur actio *l. fin. C. de religioſ. & ſumptib. funer. Amat. deciſ. Marcb. 87.* & omnes contractus, & inſtrumenta eius occaſione celebrata nulla ſunt, & inania *Rota coram Ludouiſ. deciſ. 47.* vbi de mutuo. Imo datur repetitio
4 ſoluti † *d. l. fin. §. commodis igitur*, ibi, *ſed ſolutum reddatur, & actionibus competentibus repetatur, Farinacc. d. quæſt. 109. num. 175.* vide tamen omnino *Theſaur. Iun. quæſt. Forenſ. lib. 4. quæſt. 19. per tot. & Carpan. d. cap. 428. num. 9. & ſeqq.*

MACELLVM.

SVMMARIA.

Macellarij non poſſunt emere carnes morticinas, in princ.
Non poſſunt cooperire carnes de aliqua pelle, vel alia re, niſi de propria, & proprio ſeuo animalis verſ. Cooperire.
Genus vnum carnis pro alio vendentes puniuntur verſ. Probibentur.
Porcas, ſeu Scrophas non poſſunt emere, ſeu macellare certo tempore, ibid.
Non poſſunt vendere ſimul alias carnes alterius animalis verſ. Vendere.
Nec pedes, & ſimilia ad pondus, ibid.
Bubalorum carnes quando, & quomodo poſſint vendere verſ. Carnes Bubalorum.
Porci granoſi carnes non poſſunt vendi verſ. Carnes Porci.
Scrophinæ carnes debent ſeparari, nec poſſunt vendi in eodem Macello, ibid.
Macellum quando debeat claudi verſ. Poſt primum. Et vbi debeant exerceri, ibid.
Carnes venales non poſſunt retineri alibi, quam in Macellis conſuetis, & publicis verſ. Carnes venales.
Non vendentes iuſto pondere puniuntur, in fin.
Macellarij ſunt inter artifices ſordidi, & mechanici Adnot. num. 1.
Monopolium quando dicantur committere Macellarij ibid.
Macellariorum appellatione quando veniant Macellarij lardi num. 2.
Lardum non venit appellatione carnis, ibid.
Macellarium deputatum ad publicè vendendum poſſum cogere ad mihi vendendum num. 3.

MACELLATORES non poſſunt emere carnes morticinas, videlicet, Beſtiarum, quæ non ferro, ſed caſu, ſeu morbo perierint, cauſa vendendi in Ciuitate, vel Suburbijs Stat. rubr. 179. lib. 3. pag. 56. De Anno 1426. Legatus tunc temporis declarauit, & moderatus

deratus fuit huiuſmodi Statutum circa carnes morticinas, de quibus in 3. vol. vt patet in 1. regiſt. Canc. Comm. pag. 37.

Cooperire carnes de aliqua pelle, vel aliqua re niſi de propria, & proprio ſeuo animalis non poſſunt, & illas, ſicut ſunt de ſui natura, & ſine aliquo tegmine, retinere debent Stat. in d. rubr. 179. §. 1.

Prohibentur ſub pœna vendere vnum genus carnis pro alio ibid. §. & ſi aliquis Macellator. Necnon emere Porcas, vel Scrophas, aut macellare à Kal. Maij vſque ad Feſtum Omnium Sanctorum, exceptis Succulis aſſatis, ibid. §. item nullus. pag. 57.

Vendere ſimul alias carnes alterius animalis non poſſunt, nec ad pondus vendere pedes, & ſimilia, ſed debent vendere ſeparatim ibid. §. fin.

Carnes Bubalorum à Kal. Maij vſque ad Feſtum Omnium Sanctorum vendi minimè poſſunt, & tunc debent ſignari, vt benè cognoſcantur ibid. §. volumus inſuper.

Carnes Porci granoſi vendi non poſſunt, & Macellator tenetur reſtituere venditori, & venditor recipere ibid. & debet ſeparare carnes Scrophinas, quæ vendi non poſſunt in eodem Macello ibid. §. item ſtatuimus.

Poſt primum ſonum Campanę de ſero debent tenere Macellum clauſum rubr. 30. lib. 4. in fin. pag. 10. Macella autem non poſſunt exerceri niſi in certis locis Ciuitatis Peruſiæ rubr. 141. lib. 4. pag. 40. &

Carnes venales non poſſunt retineri ad vendendum alibi, quàm in Macellis conſuetis, & publicis, cuius cognitio eſt Camerarij dictæ Artis, per decretum Legati factum die 1. Ianuar. 1426. in 1. regiſt. pag. 40. Non vendentes autem iuſto pondere, incidunt in pœnam decem ſcutorum amiſſionis rei, & trium ictuum funis, vt in Bannim. de ordine Sanctiſs. publicatis ſub num. 19.

Adnotationes.

1 Macellarij ſunt inter artifices † ſordidi, & mechanici *Menoch. de arbitr. caſ. 412. num. 4.* Quando dicantur committere monopolium vide *eundem d. loco*
2 *caſ. 569. num. 11.* Macellariorum appellatione † ſimpliciter, compræhenduntur Macellarij lardi, non autem appellatione Macellariorum carnium, quia carnis appellatione non venit lardum *Bart. in l. 1. C. de erog. milit. annon. lib. 12.* Deputatus ad publicè ven-
3 dendum carnes † poteſt compelli ad mihi vendendum *Afflict. de iure Prothom. in rubr. num. 5.*

MAGISTER.

SVMMARIA.

Magiſter tenetur Artem quam profitetur docere cum competenti ſalario.

Magiſter quilibet requiſitus à quocumque diſcipulo, qui velit in aliqua Arte doceri, tenetur talem Artem eum docere cum competenti ſalario Stat. rubr. 50. §. & tenentur. lib. 4. pag. 15. col. 4.

Adnotationes.

De Iure communi vide *Decian. in tract. crim. lib. 7. cap. 21. num. 14. & 16.* quem ſequitur *Menoch. de arbitr. caſ. 569. num. 15. & 17.*

MALEFICIVM.

SVMMARIA.

Maleficia quanto tempore præſcribantur in princ. & Adnot.

Denunciare damna data, & maleficia tenentur Caſtra, & Vniuerſitates verſ. Caſtra.

Maleficia intra quantum tempus poſſint cognoſci Stat. rubr. 10. lib. 3. pag. 6. A Caſtra, & Vniuerſitates tenentur denunciare damna data, & maleficia rubr. 197. in princ. lib. 1. pag. 67. col. 3. & quia hoc fit mediante perſona Sindici, vt rubr. 3. lib. 3. pag. 3. dicam ver. Sindicus. De Pœna in maleficijs dicam ver. Pœna.

Adnotationes.

A Dixi ver. *Accuſatio. pag. 4.* quod hoc Statutum non ſeruatur hodie, vbi etiam quanto tempore præſcribantur delicta de Iure communi.

MANDATVM Procurationis.

SVMMARIA.

Habitantes extra Ciuitatem citati coguntur facere mandatum ad lites, vel eligere locum vbi citari valeant, in princ.

Reuocaturque electio loci vbi ſubſequatur comparitio ipſius, vel legitimi Procuratoris habitantis in Ciuitate refectis expenſis, ibid.

Reuocationis mandati exceptio debet probari intra tres dies, verſ. Exceptio.

Regiſtranda non ſunt inſtrumenta procurationum ad lites, & cauſas, ſed Notarij debent illa ſcribere per extenſum in libris Actorum, verſ. Inſtrumenta.

Interuenientis

Interuenientes pro alio vltra primam vicem non audiuntur, niſi exhibeant fidem mandati, tutelæ, &c. ſeu caueant de rato, & de iudicatum ſoluendo, verſ. Cauſiaici.

Copia mandati non datur ex ſtylo Curiæ Peruſinæ, niſi certis caſibus, Adnot. num. 1.

Notarius Actuarius rogatus de mandato poteſt verbo de illo fidem facere, Adnot. num. 2.

Mandatum non probatur ex aſſertione Notarij in alio inſtrumento, ibid.

Mandatum quando præſumatur, Adnot. num. 3.

MAndatum ad lites coguntur facere citati, qui habitant in Comitatu vltra tria milliaria, vel eligere locum in Ciuitate, in quo citari valeant Stat. rubr. 12. lib. 2. pag. 6. Cuius diſpoſitio in Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 11. §. & ad ſubleuandum. pag. 19. extenditur, & ampliatur ad quoſcumque ruri degentes, ſi extra muros Ciuitatis habitent, & inſuper ibi cauetur, quod vbi poſtea citatus compareat Procuratorem conſtituendo, vel alter pro eo habitans in Ciuitate cum legitimo mandato, reuocetur electio loci refectis expenſis contumacialibus. A

Exceptio reuocationis mandati debet probari intra tres dies à die oppoſitionis, aliàs incurritur pœna Stat. rubr. 2. §. fin. lib. 2. pag. 3. col. 2.

Inſtrumenta procurationum ad lites, & cauſas apud acta, & inſtrumenta curationum ad lites non eſſe regiſtranda, vt cauebatur de alijs inſtrumentis ad vſuras detegendas in rubr. 215. lib. 3. §. & quia etiam ſæpè. pag. 65. col. 2. ſed Notarij illa ſcribere debent per extenſum in libris Actorum, ita diſponitur ibi in fine rubr. pag. 66. col. 1.

Cauſidici, & alij quicumque pro alijs in iudicio interuenientes vltra primam vicem audiri non debent, niſi fidem mandati, tutelæ, curæ, actorię, ſeu procurationis in ſcriptis exhibuerint, apud acta cauſæ dimittendo, ſeu ſaltem cauerint de rato pro Actore, & de ſoluendo iudicatum pro Reo abſentibus, quorum præſentia commodè haberi non poſſit Comit. Conſtit. d. rubr. 11. §. 1. pag. 19. & habetur etiam in Decretis Card. Criſpi Legati publicatis, & impreſſis de Anno 1547. in verſ. & ne. B

Adnotationes.

A Dixi de hoc ſupra ver. *Citatio. pag. 59. verſ. Habitantes.* vbi retuli fides Collegij DD. Cauſidicorum, & ver. *Habitantes. pag. 155.*

1 B Mandati copia† non datur ex ſtylo huius Curiæ, niſi quando Procurator ageret tamquam ſubſtitutus alterius Procuratoris, vel eſſet Procurator Vniuerſitatis, Mulierum, Minorum, & ſimilium perſonarum

2 *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 107. Notarius Actuarius† rogatus de mandato poteſt verbo de illo fidem facere *Aſyn. in Prax. §. 14. cap.* 18. Regulariter tamen mandatum non probatur ex aſſertione Notarij in alio inſtrumento, ſed illud produci debet, vide *Rot. coram Ludouiſ. deciſ. 275. num. 5.* Quando præſumatur man-

3 datum † vide deciſionem *in Peruſina Bonorum 8. Martij 1627. coram Reuerendiſſimo Coccino Decano,* quæ eſt in calce, *deciſ. 57. num. 7. & ſeqq. & in Peruſina Pecuniaria 10. Maij 1628. coram nunc Eminentiſſimo Card. Vbaldo,* quæ in fine eſt, *deciſ. 113. num. 10. & ſeqq.*

MARITVS.

SVMMARIA.

Maritus expellens Vxorem abſque cauſa tenetur eidem præſtare alimenta, in princ.

Marito, ſeu Vxore negante matrimonium, & tranſeunte ad ſecundas nuptias quid diſponat Statutum, verſ. De Marito.

Maritum bannitum poterat receptare Vxor per decem dies, verſ. Vxor.

Maritus prædecedente Vxore ſine filijs lucratur tertiam partem dotis, verſ. Maritus.

MAritus expellens Vxorem abſque cauſa, tenetur eidem præſtare alimenta Statut. rubr. 33. lib. 2. pag. 20. col. 4. & dicam ver. Vxor.

De Marito, ſeu Vxore negante matrimonium, & tranſeunte ad ſecundas nuptias vide Stat. rub. 84. lib. 3. pag. 33. vbi etiam quomodo probetur matrimonium. A

Vxor poterat receptare Maritum bannitum per decem dies impunè Statut. rubr. 132. §. fin. lib. 3. pag. 48. B

Maritus prædecedente Vxore ſine filijs lucratur tertiam partem dotis Stat. rubr. 15. §. & ſi quis. lib. 2. pag. 7. & dixi ſupra ver. Dotis lucrum pag. 122. Alia dicam infra ver. Vxor.

Adnotationes.

A Vide *Farinacc. de delict. carn. quæſt.* 140.

B Vide quæ dixi ſupra ver. *Bannitus. pag.* 32.

MASSARII.

SVMMARIA.

Maſſarij quomodo eligebantur, & de eorum officio, in princ.

Maſſariorum auctoritas fuit tranſlata in Conſeruatores Monetæ, verſ. Auctoritas.

DE Maſſariorum Communis Peruſię electione, & officio vide Stat. rubr. 351. lib. 1. pag. 96.

Auctoritas Maſſariorum fuit trãſlata in Conſeruatores Monetæ, vt in Bulla Nou. Regim. in 5. regiſt. Cancell. Comm. pag. 32. & vide Stat. rubr.

rubr. 228. lib. 1. pag. 87. & rubr. 38. lib. 3. in addit. pag. 22. col. 4.

Adnotationes.

Vide quæ dicta fuerunt ſupra ver. *Conſeruatores Monetæ pag. 96.*

MATER.

SVMMARIA.

Mater quando, & quomodo ſuccedat ab inteſtato filio ex Stat. in princ.
Mater excluditur à ſucceſſione filij propter tranſitum ad ſecunda vota non reddita ratione adminiſtrationis tutelæ Adnot. num. 2.
Obligatio Matris pro filio quando ſubſiſtat num. 3.

MAter ſuperſtite Patre ſuccedit filio in legitima tantum Stat. rubr. 45. lib. 2. in reformat. §. & ſi caſus euenerit. verſ. & ſi aliquis. regiſtrat. ſupra ver. Fœmina. pag. 133. Mater, & Auia Paterna ſuccedunt ab inteſtato æqualiter, ibidem in fin. Quomodo autem Mater ſuccedat cum Fratribus vtrinque coniunctis, vel conſanguineis, & cum Sororibus, & earum filijs, & cum Patruis, & eorum deſcendentibus, habes ibid. in §§. ſeqq.

Adnotationes.

1 Dixi d. ver. *Fœmina num.* 27. quanta † ſit legitima Matris, & an intret Statutum vbi non cõcurrunt omnes nominati in eo, vide citatos *num.* 28. De ſucceſſione Matris, & Auiæ vide *ſupr. ver. Auia. pag.* 29. *& deciſionem in Peruſina Bonorum* 16. *Martij* 1592. *coram Penia*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 56. Excluditur † à
2 ſucceſſione filij propter tranſitum ad ſecunda vota non reddita ratione adminiſtrationis tutelæ *Rota in Peruſina Terrarum* 10. *Decembris* 1612. *coram Eminentiſſimo Card. Pamphilio*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 55. *num.* 15. *Ambroſin. deciſ. Peruſ.* 1. & circa tutelam vide *Hond. conſ.* 88. *lib.* 1. Quoad ſucceſſionem filiæ
3 dotatæ † in bonis Matris extantibus maſculis, de qua dixi *d. ver. Fœmina. num.* 13. *& ſeqq.* dicam quid fuerit deciſum infra *ver. Succeſſio ab inteſtato*. De obli-
4 gatione Matris † pro filio vide *in Fulginaten. Pecuniaria* 28. *Iunij* 1621. *coram Manzanedo*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 91. *& dicam ver. Mulier.*

MATRIMONIVM.

SVMMARIA.

Matrimonium negans punitur, ſi probatum illud fuerit verè, vel præſumptiuè.

MAtrimonium negans maritus, vel vxor, ſi probatum fuerit verè, vel præſumptiuè punitur Stat. rubr. 84. lib. 3. pag. 33.

Adnotationes.

De Matrimonio egit latiſſimè *Thomas Sanchez*, & poſt eum *Ioann. Guttierez* quos conſulas in materia.

MEDICVS.

SVMMARIA.

Medicus non poteſt accedere ad infirmum, qui non ſit confeſſus peccata poſt ceptam infirmitatem, in princ.
Chirurgi, & ſimiles tenentur denunciare vulneratum & offenſum poſtquam ab ipſis medicatus fuerit, verſ. Chirurgi.

MEdicus non poteſt accedere ad infirmum vltra primam vicem, niſi fuerit confeſſus peccata Sacerdoti poſt cœptam infirmitatem illam Stat. rubr. 218. lib. 3. pag. 66. col. 3. & quod tertia die non debeat infirmum viſitare ſanxit Pius V. in Bullar. Nou. conſtit. 3. tom. 2.
A pag. 178. §. & hac noſtra. [A]

Chirurgi, & ſimiles tenentur denunciare vulneratum, ſeù offenſum ſtatim, atque ipſum me-
B dicarunt, ex Bannim. general. num. 79. [B]

Adnotationes.

De ſalario Medicorum vide *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap.* 356.

A Simile Statutum eſt Mediolani *par. 2. cap.* 357. *& ibi Carpan.*

B Super relatione Medicorum vide *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap.* 359.

MENSVRA.

SVMMARIA.

Menſurarum diuerſa genera, in princ. & Adnotat. num. 1.
Gabbella, ſeu ſolutio Menſurarum quomodo facienda, verſ. Gabbella.
Bulli, & Menſurarum Gabbella ſublata fuit, ibid.
Hemina terræ quanta ſit, verſ. Hemina.
Paſſus quantus ſit, verſ. Paſſus.
Pes quantus ſit, verſ. Pes.
De Menſuris Doctores tractantes referuntur Adnotat. num. 1.
Menſura conuenta intra quantum tempus fieri debeat, num. 2.
Menſura temporis venditionis non traditionis attenditur, num. 3.
Menſura loci Contractus, non autem loci, vbi res ſita eſt inſpicitur, num. 4.

Menſura

Menſura iterum fit ſi allegetur læſio, ſed expenſis petentis, num. 5.

Salarium Agrimenſoris quis ſoluat, ibid.

Menſuratio debet fieri citato eo, cui præiudicat, n. 6.

Menſura ſi ſit facienda rei venditæ ante menſurationem non dicitur perfecta venditio, quæ cenſetur facta ſub conditione quatenus menſuretur, num. 7.

Et inſtrumentum non poteſt ante executioni demandari, num. 8.

DE Menſuris vide Stat. rubr. 118. lib. 4. pag. 35. vbi præſertim de Salma, quæ eſt trium heminarum, & Corbe, quæ eſt quatuor, & de Cado, ſeu Barile.

De Menſura olei vide rubr. 119. d. lib. 4. pag. 36. & dicam ver. Oleum.

De Pannis lineis, quod vendantur ad certam menſuram, & de Paſſettis rubr. 121. d. lib. 4. pag. 36. col. 3.

De Canna, libra, & ponderibus vide rubr. 124. d. lib. 4. pag. 36. col. 4.

De Gabbella, ſeu ſolutione menſurarum vide Stat. rubr. 376. lib. 1. pag. 101. & d. rubr. 118. §. iubemus inſuper. lib. 4. pag. 35. col. 2. Gabbella Bulli, & Menſurarum impoſita per Sixtum V. fuit ſublata, & reuocata per Clem. VIII. vt in literis Card. Aldobrandini ſub die 11. Ianuar. 1593. in 7. reg. Canc. Comm. pag. 107. & vide alias literas d. loco pag. 17. & 182.

Hemina terræ continet tabulas centum quinquaginta, & quælibet tabula eſt quindecim pedum d. rubr. 118. lib. 4. in addit. §. addentes etiam declaramus, in fin. pag. 36. col. 1.

Paſſus eſt quinque pedum Stat. rubr. 25. lib. 1. in addit. pag. 23. rubr. 15. in fin. lib. 4. pag. 8. rubr. 124. §. ſi quis. in fin. lib. 3. pag. 45. & generaliter rubr. 103. d. lib. 3. pag. 38.

Pes eſt quindecim digitorum Stat. d. rubr. 25. lib. 1. in addit. pag. 23. col. 3. & rubr. 118. lib. 3. in addit. §. addentes etiam declaramus in fin. pag. 36. col. 1. & eſt deſignatus in Campanili Eccleſiæ Cathedralis S. Laurentij Stat. d. rubr. 103. lib. 3. pag. 38. & d. rubr. 124. §. ſi quis. in fin. d. lib. 3. pag. 45. & prius rubr. 12. eodem lib. 3. pag. 8. col. 1. & ibi in addit. pag. 9. in fine declaratur, ideſt in pariete ſub Porticu, ſeu Loggia in capite Plateæ.

Adnotationes.

1 De Menſuris & cuius auctoritate fiant† eſt tracta-
ctatus *Ioannis Regnaudi int. tract. ſub ſigno Aquilon.*
tom. 12. pag. 223. vide etiam *Anton. Sola in Comment.*
ad Conſtit. Sabaud. tit de Cenſ. ſolut ad tex. Omnibus,
& ſingulis. Pancirol. in theſaur var. lect. lib. 1. præſer-
tim cap. 65. & Ciriac. controu. forenſ. tom. 1. contr. 131.
apud quos plura habes videnda, & ſignanter, quod
Pes ſit ſexdecim digitorum, & quod digitus confici-
tur ex quatuor granis tritici, vel hordei coherentibus,
& quod hemina continet dimidium ſextarij. Menſu-
2 ra conuenta intra quantum temporis†fieri debeat vi-
de *Theſaur. deciſ. 135. Surd. deciſ. 64. num. 32. & ſeqq.*
Giouagn. conſ. 71. lib. 1. Coſta in tract. de Rat. in Re-
3 *pert. ver. Menſuræ.* In menſura † frumenti venditi,
quod debeat attendi menſura temporis venditionis,
non traditionis frumenti, tradit *Ioann. Boccan. ſing. 1.*
pag. mihi 46. & reſpondit hoc idem *Alba conſ. 118.*
4 *num. 14.* Attendi autem debet menſura loci † con-
tractus, non autem loci vbi res ſita eſt. *Rol. conſ. 100.*
num. 7. & ſeqq. lib. 3. & conſ. 13. num. 1. lib. 4. Car-
pan. ad Stat. Mediol. par. 1. cap. 171. num. 5. & par.
2. cap. 212. num. 2. Menſurato fundo, & allegata læ-
5 ſione† menſurationis, debet iterum menſurari peten-
tis tamen expenſis. *Coſta d. tract. de Rat. quæſt. 35.*
num. 1. & ſeqq. vbi alia ſcribit de ſalario Agrimenſo-
ris, ſed quod iſte illud accipiat communiter à parti-
bus, etiam quod altera tantum contradicat *poſt Caſ-*
ſaneum tradit *Carpan. d. cap. 171. num. 3. & cap. 212.*
6 *num. 1.* Menſurationem † faciendam eſſe citato eo,
cuius intereſt, aliàs non præiudicare, tradit *Ciriac.*
controu. frrenſ tom. 2. contr. 320. num. 16. & confert
Ludouiſ. deciſ. 545. num. 9. & Beltram ibi num. 12.
Menſura ſi ſit facienda terræ venditæ, ante menſura-
7 tionem † non dicitur perfecta venditio, imo cenſetur
facta ſub conditione quatenus terra menſuraretur.
Rota in Romana Domorum in Burgo 22. Iunij 1615.
coram bo. me. Vbaldo, à verſ. Ex forma conceſſionis,
quæ eſt impreſſa, *deciſ. 688. par. 1. recentiſſ.* & quod
8 inſtrumentum † requirens menſurationem agrorum,
vt dicatur perfectus contractus, non poſſit executio-
ni demandari, antequàm ſit facta menſura, reſpondit
Menoch. conſ 746. num. 5. lib. 8.

MERCATVRA, Mercator.

SVMMARIA.

Emi merces non poſſunt niſi ab exercentibus illam mercaturam abſque licentia, in princ.

Scripturis, & libris Mercatorum, Campſorum, & aliorum Artificum an, & quando credatur, verſ. Scripturis, & libris. & Adnot. num 2. & ſeqq.

Non creditur de mutuo in eorum fauorem, ibid. & Adnot num. 6.

Nec ſuper ſolutione debiti eorundem contenti in ſcriptura, ibid.

Adnotationi manu cuiuſcumque factæ in ſcriptura obligationis ſuper ſolutione, & ſatisfactione creditur, d. verſ. Scripturis, ibi creditur tamen & Adnot n. 7.

Fides ſcripturarum, & librorum ſi controuertatur quis cognoſcat, d. verſ Scripturis in fin.

Aromathariorum, ac Pharmacopolarum libris creditur, verſ. De Aromathariorum. & Adnot. num. 8.

Libris non poteſt detrahi, vel addi aliquod folium abſque licentia ſub pœna, verſ. Non poteſt.

Mercatura non obeſt Nobilitati, in fin.

Statutum diſponens, quod credatur libris Mercatorum valet, Adnot. num. 3. & ſeqq.

Libro Mercatoris ſuſpecti non datur fides, Adnotat. num. 4.

Statutum quod detur fides libris Mercatorum an habeat

beat locum in foro Eccleſiaſtico vide Adnot. num. 5. vbi quod Clericus poteſt vti huiuſmodi Statuto.

Statutum huiuſmodi intelligitur quo ad pertinentia ad Mercaturam, Adnot. num. 6.

Partitæ quando à Mercatore poſſint diſpungi, & corrigi, Adnot. num. 9.

Liber ſi reperiatur corruptus præſumptio oritur contra retinentem, num. 10.

MErces aliquas nemo poteſt emere, niſi ab exercentibus exercitium illius Mercaturæ, abſquè licentia DD. Conſulum Collegij Mercatorum ſub pœna, Statut. rubr. 215. §. inſuper etiam. lib. 3. pag. 64. col. 4.

Scripturis, & libris Mercatorum, Campſorum, & aliorum Artificum creditur, & fides adhibetur pro pertinentibus ad eam Artem, dummodo accedat approbatio rubr. 14. §. item volumus. cum ſeqq. lib. 2. pag. 6. col. 3. vbi quod non poſſunt manum apponere in dictis libris niſi tres. Non creditur de Mutuo in eorum fauorem d. §. item volumus. Nec ſuper ſolutione debiti eorundem contenti in ſcriptura fauore aliarum perſonarum d. rubr. 14. §. fin. pag. 6. col. 1. Creditur tamen adnotationi manu cuiuſcumque factæ in ſcriptura obligationis ſuper ſolutione, & ſatisfactione, ibidem. Si opponeretur contra dictas ſcripturas, vel libros ſuper eorum fide ad quos ſpectet cognitio vide d. rubr. 14. §. volumus tamen. lib. 2. pag. 6. col. 3. & 4. Vide quæ ſuper prædictis Statutum ſit in Comit. Conſtit. par. 2.
A rubr. 13. cap. 1. & 2. pag. 80. & ſeqq. A

De Aromathariorum, ſeu Pharmacopolarum ſcripturis, & libris vide Stat. rubr. 72. lib. 2. pag. 36. col. 3. vbi quod ſi ſit approbata ſcriptura adhibetur eis fides, & mandatur executioni tamquàm inſtrumentũ confeſſionatum. Et quod huiuſmodi Statutum ſeruandum ſit cauetur in
B Comit. Conſtit. d. rubr. 13. cap. 3. pag. 83. B

Non poteſt detrahi, vel addi aliquod folium libris prædictis abſque licentia ſub pœna, Statut.
C rubr. 153. lib. 4. pag. 46. C

Nobilitati non obeſt Artis Sericæ, & Lanariæ exercitium in hac Ciuitate, ex Breui Pauli V. ſub die 8. Aprilis 1620. & dicam infra ver. Nobilitas.

Adnotationes.

1 De Mercatura, ſeu Mercatore † eſt tract. *Benuenuti Stracchæ int. tract. ſub ſigno Aquil. tom. 6. par. 1. pag. 284. & ſeqq.* vide etiam quis ſit Negociator, & Mercator *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 416. num. 180. & ſeqq.*

2 A De Iure communi an, & quando detur fides † libris Mercatorum vide *Guid. Pap. deciſ. 441. Menoch. de arbitrar lib. 2. caſ. 91. Genu. de ſcript. priuat. lib. 4. tit. de libr. Mercat. pag. 237. & ſeqq. Camill. Borell. conſ. 66. Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ. 88. num. 3. & ſeqq.*
3 *& Honded. conſ. 39. lib. 2.* Statutum diſponens † libris Mercatorum eſſe credendum non valere tãquàm inductiuum peccati, dixit *Rot. deciſ. 951. par. 3. diuerſ.* Sed hoc eſt verum quando indiſtinctè daretur fides, vt tradit *Pacian. de Probat. lib. 1. cap. 63. num. 28. & ſeqq.* & quod valeat huiuſmodi Statutum firmat *Surd. deciſ. 312. num. 3.* & vltra citatos per eum *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 360 num. 5. 8. & ſeq. par. 2.* & pro veriori opinione quando ſub certa forma debent libri retineri *Rota deciſ. 712. num. 1. par. 2. recent.* vbi quod inter ſocios non ſunt neceſſaria requiſita Statuti, & quod valeat, quia occaſio delinquendi non poteſt conſiderari in hominibus bonæ vitæ, & famæ, tradit *Cancer. var. reſolut. par. 1. cap. 21. num. 8. in fin.* vbi
4 *num. 9.* limitat † in Mercatore, vel Campſore ſuſpecto, quia ei fides non adhiberetur, de quo etiam *Carpan d. cap. 360. num. 19.* Quamuis autem ipſe *Cancer. num. 8.* dicat hoc procedere tam in foro eccleſiaſti-
5 co, † quàm ſeculari, attamen contrarium, quod Statutum non intret contra Clericum, & in foro eccleſiaſtico, firmat *Ciriac. contr. forenſ. tom. 1. contr. 140.* Poſſet tamẽ Clericus vti huiuſmodi Statuto *Carpan. d. cap. 360. num. 27.* Etiam ſi Statutum non ſe re-
6 ſtringeret † ad pertinentia ad eorum Artem, attamen ita eſſet intelligendum *Menoch d. caſ. 91. num. 22. & ſeq. Pacian. vbi ſupra num. 29.* vbi quod non creditur de Mutuo *num. 30. Carpan. in prælud. ad Stat. Mediol. num. 765. & d. cap. 360 num. 23.* ſed vide eundem *num. 2.* vbi quod habet locum Statutum in dependentibus, & connexis, & occaſione apothecæ.
7 Quod dicitur in Statuto † credi adnotationi cuiuſcumque manu factæ in ſcriptura obligationis, ſuper ſolutione, ſeu ſatisfactione, concordat cum Iure communi, quia præſumitur ſcripta de mandato, & voluntate creditoris *Cancer. d. cap. 22. num. 5.*
8 B De iſtorum libris † vide vltra citatos ſupra *Camill. Borell. conſ 82. Genu. de ſcript. priuat. lib. 4. pag. 260.* & ſuper ſimili Statuto *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 360. par. 2.*
9 C An, & quando partitæ poſſint † diſpungi, ſeu corrigi vide *Farinacc. conſ. 18. num. 4. & ſeqq. lib. 1. & Rot. coram Ludouiſ. deciſ. 366. num. 6. & ibi Beltram.*
10 *in addit. in fin.* De libro corrupto, † & præſumptione contra retinentem vide *Odd. conſ. 62.*

MERCES, SEV STIPENDIUM.

SVMMARIA.

Cauſæ mercedum ſunt ſummariæ, in princ. & in Adnot.

Et proceditur etiam die feriato, ibid. & in Adnot.

Mercedem ſi quis negligat ſoluere, Camerarius poteſt prohibere alijs Artificibus, nè operentur pro illo, verſ. Mercedem.

MErcedum cauſæ ſunt ſummariæ Stat. rubr. 3. poſt princ. lib. 2. pag. 3. col. 1. vbi quod proceditur etiam tempore feriarum, & idem diſponitur in Comit. par. 1. rubr. 9. cap. 3. pag. 16.

Mercedem ſi quis negligat ſoluere Artifici, Ca-

merarius

merarius illius artis poteſt interdicere Artificibus, quod non iuuent illum, nec operentur pro illo ſub pœna, & adhuc tenetur debitor ſoluere mercedem Stat. rubr. 54. lib. 4. pag. 16. col. 3.

Merces famulorum non poteſt peti elapſo anno Stat. rubr. 75. lib. 2. pag. 37. & dicam infra ver. Præſcriptio.

De mercede Notarij dicam infra ver. Notarius, & alia ver. Salarium.

Adnotationes.

De Iure communi etiam cauſæ mercedum ſunt ſummariæ *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 48. *num.* 14. & quo ad ferias *Ma ſon. de cauſ. execut. lib.* 1. *ampl.* 32. *num.* 44. quem vide per tot. multa ſingularia de mercede referentem.

MERETRIX.

S V M M A R I A.

Meretrices propè Eccleſias degere non poſſunt, in princ.

Meretricum cauſæ vbi cognoſcantur, verſ. Meretricum.

Meretricibus ab inteſtato ſuccedit Monaſterium Conuertitarum, verſ. In bonis.

Et vbi diſponerent tenentur relinquere quartam dicto Monaſterio ex Bulla Pontificia ibidem. Declara, vt Adnot. num. 4. *& ſeqq.*

Meretrix non præſumitur Adnot. num. 1. *& quomodo probetur, ibid.*

Meretrix quando poſſit à Vicinia expelli Adnot n. 2.

Meretrix poteſt liberè diſponere de acquiſitis ex turpi quæſtu Adnot. num. 3.

Fallit ex Bullis Pontificijs, vt num. 4. *& ſeqq. vbi declarantur.*

Patri debetur legitima, & vſusfructus in bonis acquiſitis per filiam Meretricem Adnot num 5.

Meretrici an poſſit relinqui Aanot. num. 9.

MEretrices non poſſunt permanere, vel degere penès Eccleſias Ciuitatis, niſi in tali diſtantia, vt interiaceant ſaltem decem domus, & nemo poteſt eis intra dictum terminum domos locare Stat. rubr. 109. lib 4. pag. 30. De anno 1478. die 16. Martij fuerunt aſſignata eis in Ciuitate hac certa loca, vt in 3. regiſtr. Cancell. A Comm. pag. 96. A

Meretricum Cauſæ vbi cognoſcantur, dictum fuit ſupra ver. Forum. pag. 147.

In Bonis Meretricum ab inteſtato ſuccedit Monaſterium Conuertitarum, & vbi ipſæ teſtarentur, ſeu aliter diſponerent, tenentur relinquere quartam dicto Monaſterio, ex Breui Clementis VIII. cuius tenor eſt infraſcriptus. A tergo. Dilectis in Chriſto filiabus Priorißæ, ac Monialibus Monaſterij Conuertitarum Ciuitatis noſtræ Perusinæ. Sigillum † ſub Anulo Piſcatoris. Intus verò. CLEMENS PAPA VIII. Dilectæ in Chriſto filiæ Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. Veſtri Monaſterij ſubuentioni, quantum cum Domino poſſumus, proſpicere, Voſque ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & quamlibet veſtrum à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à Iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluẽtes, & abſolutas fore cenſentes, ſupplicationibus veſtro nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, Vobis, vt quandocumque aliqua Meretrix in Ciuitate noſtra Peruſina, eiuſque Comitatu, & diſtrictu, nullo facto Teſtamento ab humanis decedere contigerit, Vos, ac veſtrum Monaſterium in omnibus, & ſingulis bonis mobilibus, immobilibus, ac ſemouentibus cuiuſcumque qualitatis, ſpeciei, & valoris extiterint, ſuccedere, ipſaque bona conſequi, & obtinere, ac percipere, in veſtrique Monaſterij vſus, & vtilitatem conuertere poſſitis, & debeatis, ipſaque bona ad Vos, veſtrumque Monaſterium huiuſmodi liberè, ac integrè pertineant, & debeantur: Vtque ſi aliqua ex dictis Meretricibus de ſuis huiuſmodi bonis in vltima, aut alia quacumque voluntate, etiam per viam donationis inter viuos, vel ex cauſa mortis diſponere, voluerit, quartam eorundem bonorum partem eidem veſtro Monaſterio relinquere, & dimittere, ac per ſuos hæredes, vel donatarios conſignari mandare, vel ordinare teneatur, alioquin Teſtamenta, donationes, aut aliæ quæcumque diſpoſitiones per quamcumque ex dictis Meretricibus faciendæ, in quibus de quarta bonorum huiuſmodi parte Vobis conſignanda mentio non fiat, nulla, & inualida, nulliuſque roboris, & momenti exiſtant, Voſque, & veſtrum Monaſterium in eiſdem bonis tamquam ſi Teſtamenta, donationes, aut aliæ quæcumque diſpoſitiones de illis factæ non extitiſſent, ſuccedatis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò concedimus, & indulgemus. Ac huiuſmodi Meretrices teſtari, aut aliàs, vt præmittitur, de bonis ſuis diſponere volentes ad relinquendum Vobis quartam illorum partem omnino teneri, alioquin quaſcumque ab illis pro tempore, vt præmittitur, aut aliàs quomodocumque faciendas diſpoſitiones nullas, & inualidas perpetuò exiſtere, & fore, ac nulli vnquam ſuffragari, Voſque, ac veſtrum Monaſterium propria auctoritate ipſarum Meretricum ab Inteſtato, aut aliter quam, vt præfertur, condito teſtamento, vel facta de bonis ſuis diſpoſitione decedentium, hæreditates adire, ac bona conſequi liberè poſſe, ac debere; Sicque & non aliter per quoſcumque Iudices ordinarios,

dinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de latere Legatos, ſub'ata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes propterea Venerabili fratri Epiſcopo Peruſin. ac dilecto filio noſtro, & Apoſtolicæ Sedis in dicta Ciuitate de latere Legato, ſeù eius Vicelegato, aut Gubernatori pro tempore exiſtenti, vt Vobis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, quicumque illorum quando, & quoties opus fuerit, & à Vobis fuerit requiſitus Vos præmiſſorum effectu pacificè frui, & gaudere, ac eadem præmiſſa ab omnibus, ad quos ſpectabit, obſeruari curent, & faciant. Contradictores quoſcumque, eiſque auxilium, conſilium, vel fauorem publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, per pœnas pecuniarias, ac cenſuras Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac eiuſdem Ciuitatis Peruſinæ, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cœteriſque contrarijs quibuſcumque. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 24. Martij 1601. Pontificatus Noſtri Anno Decimo. M. Veſtrius Barbianus. B
B

Adnotationes.

1 Mulier non præſumitur Meretrix † propter generalem præſumptionem *legis merito. ff. pro Soc.* & ideo probari debet *Maſcard. de Probat. lib. 2. concl.* 1063. vbi quomodo probetur *Menoch. de Arbitrar. cent.* 3. *caſ.* 291. *num.* 6. *&* *caſ.* 328. & de earum dolis, fraudibus, & pœnis *caſ.* 535. *Carol. de Graſs. de except. ad Stat. excluden. in prælud. num.* 169. *& ſeqq. Farinacc. de delict. carn. quæſt.* 136. *num.* 46. *& ſeqq. & num.* 74. *& ſeqq. Ludouic. Paitell. in adnot. ad Patr. expedit.* 89. *per tot.*

2 A Vide quæ ſcripſit † *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 472. *& ſeqq. par.* 2. & quoad eiectionem à Vicinia vide Doctores citatos ſupra proximè, & *Paſchal. de Virib. patr. poteſt. par.* 2. *cap.* 10. *num.* 36. *& ſeqq. & Gizzarell. deciſ. Neapol.* 56.

3 B De Iure communi poteſt Meretrix † de acquiſitis ex turpi quæſtu liberè diſponere vide *Carpan. dict. cap.* 472. *num.* 35. *& ſeqq. Surd. conſ* 469. *lib.* 4. *Guazzin. de confiſcat. bonor. concluſ.* 13. *limit.* 42. *num.* 1.
4 *&* 2. Sed aliud diſpoſitum fuit † in Bulla ſupra recitata, & quoad Meretrices Romæ ad fauorem Monaſterij Conuertitarum illius Vrbis diſpoſuerunt Leo X. vt in Bullar. Nou. tom. 1. conſtit. 39. §. 7. pag. 534. & Clemens VII. d. tom. 1. conſtit. 14. §. 6. & §. 11. pag.
5 582. Super quibus Conſtitutionibus, quod non compræhendant Meretricem filiam familias, reſpondit *Gabr. conſ.* 17. *lib.* 2. vbi *num* 6. *& ſeqq.* quod quatenus eam comprehendant debet dari legitima Patri, & quando eidem Patri debeatur vſusfructus ſuper bonis huiuſmodi vide eundem *num.* 11. *& ſeqq.* Secun-
6 do non † compræhendere habentem filios, vel filias, tradit *Guazzin. d. limit.* 42. *num.* 3. dicens, quod in caſu mortis ab inteſtato ſi Meretrices habent filios, vel filias dictum Monaſterium non ſuccedit, prout pluries fuit contra Monaſterium reſolutum. Tertio,
7 quod non † compræhendant illam, quæ deceſſit extra locum vbi vigent Conſtitutiones, fuit in Rota deciſum *in Romana, ſeu Florentina Hæreditatis coram Blanchetto, confirmata coram Seraph. deciſ.* 999. *num.* 1. *& ſeqq.* Demum non † intrant contra illam, quæ ad meliorem frugem redijt, vt per *Rot. coram Seraph. d. deciſ.* 999. *num.* 5. *&* 6. An autem poſſit relinqui
9 Meretrici † vide *Seraph. deciſ.* 46. *& deciſ.* 54. *Guttierez de Iuram. confirmat. par.* 1. *cap.* 6. *Giouagn. conſ.* 47. *lib.* 1. *Lup. de illegit. & natalib. reſtit. liber. comm.* 2. §. 2. *num.* 4. *& ſeqq. & num.* 30. *& Paitell. d. expedit.* 89 *& ibi Adnot.*

MILLIARIVM.

SVMMARIA.

Milliarium quot paſſibus conſtet, in princ. & Adnot. num. 1. *& ſeq.*

Milliaria viginti pro qualibet die aſſignantur Adnot. num. 3.

Milliarium conſtat mille paſſibus Stat. rubr. 25. lib. 1. pag. 23. col. 3. vbi quod debent milliaria menſurari à Portis Suburbiorum Ciuitatis. De Paſſu dixi ſupra ver. Menſura. pag. 193.

Adnotationes.

Iuxta hanc dimenſionem, † dum hæc ipſa prodere-
1 mus, Milliariorum indices lapides in Regijs Agri noſtri Peruſini Vijs, ex iniuncto ſibi Aedilis munere, collocabat, amicitia nobis coniunctiſſimus D. Ludouicus Aurelius, qui, benè merendi ſtudio, ad literaria, quæ edidit monumenta, hoc quoquè publicè vtilitati dicatum voluit. Vide † de hac materia *Me-*
2 *noch. de arbitr. lib.* 2. *caſ.* 2. vbi quod Milliarij varia eſt dimenſio, & ad regulam quod calculantur † vigin-
3 ti milliaria pro qualibet die, vide *Ludouiſ. deciſ.* 501. *num.* 3. *& ſeqq. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 33. *num.* 3.

MINOR.

SVMMARIA.

Solemnitates requiſitæ in alienationibus bonorum, & obligationibus Minorum quæ ſint, in princ. & Adnot. num. 2. *& ſeqq.*

Partitæ Mercatorum, vt validæ ſint contra Minores.

res, quæ requirantur, ibid.

Refutatio facienda Tutori, vel hæredibus ab Adulto, quæ requirat, d. loco.

Reipublicæ fauore obligantur Minores, verſ. Communis & Adnot. num. 12. vbi quid in Fiſco.

Furti cauſa Minor quomodo puniatur, & occaſione aliorum delictorum, verſ. Pro furto. & Adnotat. num. 13.

Condemnationes pro criminibus non poſſunt dici nullæ ex minori ætate, verſ. Condemnationes.

Creditori facta adiudicatio inſolutum iuxta formam Statuti non poteſt impugnari per Minorem, verſ. Aeſtimatio.

Capi non poteſt Minor perſonaliter pro debito ciuili, verſ. Minor. & Adnot. num. 15.

Minores qui dicantur, Adnot. num. 1.

Statutum prohibens obligari in contractibus Minorem viginti annis ſine quibuſdam ſolemnitatibus, an cenſeatur id Maiori permittere, Adnot. num. 4.

Iuramentum ſupplet defectum ſolemnitatum requiſitarum à Statuto, Adnot. num. 5.

Fallit in terminis Conſtitutionis Marchiæ, vt n. 8.

Conſtitutio Marchiæ ſuper contractibus Minorum non intrat, vbi adſunt Statuta particularia, Adnot. num. 6.

Secus quoad Inſinuationem, de qua non diſponit Statutum num. 7.

Iudicis præſentia non ſupplet defectum Inſinuationis requiſitæ ex Conſtit. March. Adnot. num. 8.

Compromiſſum eſt nullum, ſi ſit factum à Minore ſine ſolemnitatibus requiſitis, ac etiam laudum, n. 9.

Dotis cauſa an contractus Minoris teneat ſine ſolemnitatibus, num. 10.

Conſanguineorum exiſtentiam, & quod commodè interuenire potuerint debet probare Minor, num. 11.

MInorum vigintiquinque annis bona vbi alienanda ſunt, quæ requirantur, vide Stat. rubr. 19. §. ſint etiam prædicti. lib. 2. pag. 9. col. 2. Quid autem in alijs obligationibus Minorum viginti annis ſeruandum ſit, vide rubr. 29. §. item dicimus. lib. 2. pag. 18. col. 3. vbi quod requiritur auctoritas Curatoris, ſi habuerit, vel trium, aut ſaltem duorum conſanguineorum magis idoneorum, Vide etiam Conſtit. March. lib. 5. cap. 25. quæ requirit iuramentum, conſenſum duorum, vel trium proximiorum conſanguineorum, ſi aſſiſtant, vel ſaltem affinium, Decretum competentis Iudicis, & Inſinuationem. Partitæ Mercatorum, ſeu Artificum non valent, niſi acceſſerit conſenſus Tutoris, vel Curatoris, aut alterius legitimi Adminiſtratoris Minorum, ex Comit. Conſtit. par. 2. rubr. 13. cap. 2. §. quæ omnia. pag. 82. Refutatio facienda ab Adulto, & Adulta Tutori, ſeu hæredibus illius, quas ſolemnitatis requirat dicam infra ver. Tutor. De Compromiſſo faciendo à Minore dixi ſupra ver.
A Compromiſſum. cap. 1. pag. 80. [A]

Communis, ſeu Reipublicæ fauore ſi ſit facta promiſſio non prodeſt Minor ætas nam promiſſionem adimplere Minor XVIII. annis tenetur Stat. rubr. 95. lib. 4. pag. 27. Et quoad malum conſilium datum DD. Prioribus, vel Officialibus Communis Minor viginti habetur pro maiori viginti ratione damni, & intereſſe, quod præſta-
B re tenetur rubr. 75. lib. 1. pag. 33. [B]

Pro Furto Minor viginti annis punitur citrà mortem arbitrio Iudicis Stat. rubr. 93. in addit.
C in fin. lib. 3. pag. 35. col. 3. [C]

Condemnationes in cauſis criminalibus non poſſunt dici nullæ ex eo, quod condemnatus, vel accuſatus eſſet Minor Stat. rubr. 54. in princ. lib. 3.
D pag. 26. & vide Conſtit. March. lib. 4. cap. 17. [D]

Æſtimatio, datio, & adiudicatio in ſolutum facta iuxta formam Statuti Creditori non poteſt impugnari per Minorem Stat. rubr. 29. §. contra quam. lib. 2. pag. 19. col. 3.

Minor viginti annis non poteſt perſonaliter capi pro debito ciuili Statut. rubr. 186. in addit. lib. 1. pag. 64. col. 3. & ad Minorem XVIII. reduxit Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 32. cap. 5. pag.
E 56. [E]

Vide ſupra ver. Curator. pag. 100. & ver. Iudex Communis, ſeu Decretorum. pag. 167. & quæ dicam infra ver. Pupillus, & ver. Tutor.

Adnotationes.

1 Minores qui dicantur, † & qui Puberes, ſeu Impuberes, & pubertati proximi, qui Infantes, aut Infantiæ proximi vide *Farinacc. de pœn. temper. quæſt. 92. num. 1. & ſeqq.*

2 A Vide ſuper ſolemnitatibus requiſitis † in alienatione rerum Minorum à Iure communi. *Simoncell. in tract. de Decreto. Menoch. de arbitr. caſ. 171. Honded.*
3 *conſ. 23. lib. 2.* & de requiſitis in contractibus † Minorum à Statuto vide *D. Pic. de contract. ſin. cert. ſolem. non valit. & quæ ad Conſtit. March. d. lib. 5. cap. 25. dixit Boccacc.* & ſuper Statuto noſtro *Eug. conſ. 5. & conſ. 12. lib. 1. Honded. conſ. 29. lib. 2.* & ſuper Statuto etiam Bictonij *Rota in Peruſina Terrarum 10. Decembris 1612. coram Eminentiſſimo Card. Pamphilio*, quæ in fine Operis *eſt deciſ. 55.* Dum Statutum noſtrum prohibet obligationem Minori viginti annis
4 abſque † quibuſdam ſolemnitatibus, videbatur poſſe ſumi argumentum, quod Maiori viginti eſſet permiſſa obligatio *Surd. deciſ. 75. num. 1. vſque ad 7.* Sed contrarium firmauit Rota in *Tudertina, ſeu Romana Nullitatis obligationis 1. Iunij 1615. coram Buratto*, quæ eſt impreſſa *apud eundem Pic. deciſ. 64. num. 8.* & ſentit in Statuto Peruſino *Farinacc. conſ. 42. num. 13. lib. 1.* circa quod vide *Maſcard. de gener. Stat. interpræt. concluſ. 4. num. 69. & ſeqq.* & ſuper Statuto reſtringente tempus minoris ætatis, & habilitante Minorem vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 452.* Ad-
5 uertendum eſt autem, quod licet ſolemnitates † requiſitæ à Statuto noſtro ſuppleantur iuramento, vt reſponderunt *Gabr. conſ. 127. num. 19. lib. 1. Honded. conſ. 42. num. 22. lib. 1. & Ambroſin. deciſ. Peruſ. 14. num. 25.* ſuper quo videatur *Carpan. ad d. Stat. Mediol. cap. 453. & deciſio in Fulginaten. Pecuniaria*

30. *Maij*

5 30. *Maij* 1619. *coram Manzanedo*, quæ eſt in fine, 6 *deciſ*. 89. *num*. 4. *& ſeqq*. Aliud tamen eſt in † terminis Conſtitutionum Marchiæ, de quibus dixi etiam ſupra ver. Conſtitutiones Marchiæ. pag. 99. & quæ licet non intrent vbi adeſt Statutum particulare ſuper ſolemnitatibus adhibendis in contractibus Minorum, vt dixit *Rota in cauſa Recanaten. coram Seraph. deciſ*. 343. *& in alia Recanaten. Succeſſionis 6. Iunij* 1618. *coram Buratto*, quæ eſt in fine, *deciſ*. 77. *num*. 6. *& ſeqq*. attamen cum hoc noſtrum Statutum non loqua-
7 tur † niſi de ſolemnitatibus adhibendis in ipſis contractibus Minorum, non autem de Inſinuatione, quæ adhiberi ſolet poſt contractum, ideo illa requiritur etiam in contractibus factis Peruſiæ, vt fuit deciſum in *Peruſina Fideiuſſionis 26. Nouembris* 1611. *coram Eminentiſſimo Cardinali Pamphilio*, quæ deciſio eſt in fine, *deciſ*. 21. & fuit confirmata *coram eodem ſub die 2. Aprilis* 1612. vt *in deciſ. ſeq*. quæ deciſiones loquuntur in terminis fideiuſſionis factæ a Minore pro Patre, de quo dixi etiam ver. Filius. pag. 144. & fuerunt comprobatæ *in Peruſina Hæreditatis* 10. *Decembris* 1628. *coram Eminentiſſimo Card. Virili*, quæ eſt in calce, *deciſ*. 97. *num*. 3. *& ſeqq*. & huiuſmodi Inſi-
8 nuatio † non ſuppletur iuramento cum Conſtitutio prædicta vtrumque requirat, *vt dicta deciſ*. 22. *n*. 22. nec Iudicis præſentia, *vt in Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria 5. Maij* 1621. *coram Remboldo*, quæ eſt in calce, *deciſ*. 78. *num*. 8. & idem quoad Iuramentum, & Iudicis præſentiam fuit dictum *in dicta Peruſina Hære-*
9 *ditatis deciſ*. 97. *num*. 5. & pro nullitate † Compromiſſi facti abſquè ſolemnitatibus dictæ Conſtitutionis, & etiã laudi lati vide *in Peruſina Laudi 16. Martij* 1626. *coram R. P. D. Merlino*, quam habes in cal-
10 ce, *deciſ*. 58. Dotis autem cauſa an ſit † priuilegiata, itaut non ſint neceſſariæ ſolemnitates Statuti in Minore vide *Ciriac. controu. forenſ. tom*. 1. *contr*. 29. *& Rot. in Aſſiſien. Dotis 22. Iunij* 1629. *& 29. Aprilis* 1630. *coram R. P. D. Veroſpio*, quæ in calce ſunt, *deciſ*. 117. *& deciſ*. 118. Quoad conſanguineos quo-
11 rum conſenſum † requirit Statutum, & Conſtitutio Marchiæ, debet per Minorem impugnantem contractum probari, quod illos haberet, & quod commodè interuenire potuerint, ſtante decreto Iudicis *Rota coram Ludouiſ. deciſ*. 406. *num*. 6. *& ibi Beltram. in Adnot. num*. 19. Sed vide deciſionem in *Peruſina Exequutionis 17. Nouembris* 1597. *coram Litta*, quæ legitur in calce, *deciſ*. 42. *num*. 9. *& ſeqq. & in Peruſina Donationis de Anſideis 21. Iunij* 1613. *& 15. Nouembris eiuſdem coram bo. me. Card Caualerio*, in calce, *deciſ*. 50. *& ſeq*.

12 B Vide † *Rot. deciſ*. 153. *num*. 6. *par*. 1. *recent*. & in obligatione fauore Fiſci *Farinacc. conſ*. 183. *lib*. 2.

13 C Minor ætas † quando excuſet in delictis vide *Farinacc. de pœn. temper. quæſt*. 92.

14 D Vide † *Carpan. ad Stat Mediol. cap*. 10. *num*. 5. *& ſeqq*.

15 E Vide † *Carpan. ad Stat. Mediol. cap*. 243. *Carol. de Graſs. de except. ad Stat. exclud. in prælud. n*. 159. *& ſeqq. & Mauſon. de cauſ. execut. lib*. 1. *lim*. 11.

MOLENDINVM.

SVMMARIA.

De Molendinis Valcherijs, & Cluſis quid diſponat Statutum, in princ.

De refectione, ſeu melioratione facienda Molendini, ſeu Valcheriæ communis inter plures, vide verſ. Super refectione.

De Menſuris retinendis in Molendinis, & de Molendinarijs, & Vectoribus, vide verſ. De Menſuris.

Molendina ad oleum in Ciuitate, & Suburbijs haberi quomodo poſſint, verſ. Molendina.

Doctores tractantes de Molendinis referuntur, Adnot. num. 1.

Formula Molendini eſt Domini Molendini, Adnot. num. 2.

Formulam habens per agrum alienum poteſt locum adire cum Operarijs, & debet per Dominum fundi relinqui ſpacium, quo ille ad formulam accedere, & quo terram, & limum iacere poſſit, Adnot num. 3.

Socio recuſante reficere, & contribuere refectioni Molendini, illud efficitur reficientis, Adnot. num. 4.

Menſura iniuſta vtens non punitur, ſi illa fuerit ſibi conſignata, Adnot. num. 5.

Conſuetudo in hac materia attenditur, ibid.

Conductor Molendini non poteſt in præiudicium futuri Conductoris molere cum minori Gabbella, Adn. n. 6.

DE Molendinis, & Fullonicis, ſeu Valcherijs vide Stat. rubr. 101. lib. 1. pag. 44. col. 3. De Molendinis, & Cluſis vide rubr. 64. lib. 2. pag. 32. Molendina ad Frumentum non poſſunt fieri in Fluminibus Cainæ, vel Neſtoris quibuſdam in locis rubr. 65. lib. 4. pag. 19. & vide etiam rubr. 10. §. item ſtatuimus, & ordinamus 2. lib. 1. pag. 8. & rubr. 27. lib. 4. pag. 10. & rubr. 85. §. & ſi in forma. cum §. ſeq. d. lib. 4. pag. 25.

Super refectione, ſeu melioratione facienda Molendini, ſeu Valcheriæ communis inter plures vide rubr. 58. §. item dicimus 1. & §. & quia ſæpè. lib. 2. pag. 31. col. 1. & d. rubr. 64. §. & vt Molendina. & §. item ad tollendum. eod. lib. 2. pag. 32.
A col. 4. & pag. 33. col. 1. A

De Menſuris retinendis in Molendinis vide rubr. 124. §. circa ſigillationem. & §§. ſeqq. lib. 4. pag. 37. col. 3. & de Molendinarijs, & Vectoribus, & quid accipere poſſint pro molitura rubr. 75. d. lib. 4. pag. 21. quamquam in fine habetur,
B quod iam diu in deſuetudinem abijt. B

Molendina ad Oleum non poſſunt haberi in Ciuitate, & Suburbijs rubr. 106. lib. 4. pag. 30. ſed in addit. ibi permittuntur, dummodo aquæ putridæ, & immundiciæ emittantur extra Mœnia per Cloachas, & ſubterraneos meatus.

Adnotationes.

1 De Molendinis † vide *Bart. & alios in l. quominus. ff. de*

uid Rub 85 [illegible] 4 fol 24 ubi de formis [illegible] [illegible]

ff. de Flumin. & ad declarationem Statutorum ſuper illis *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 240. *& ſeqq. par.* 2. & ex noſtris *Bal conſ.* 463. *lib.* 4. *Corn. conſ.* 207. *lib.* 4. *Odd. conſ.* 84. *Honded. conſ.* 84. *in* 2. *dubit. num.* 35. *& ſeqq. lib.* 2. *& Eugen. conſ.* 22. *lib.* 2. Quod formu-
2 la† Molendini ſit domini Molendini *poſt Bart. & Rip. Eugen. conſ.* 41. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 1. ſed vide etiam *num.* 29. & quod habens formulam Molendini per
3 agrum alienum † valeat pro illius purgatione locum adire, vbi proximè poſſit, ipſe, eiuſque operarij, & ſit relinquendum ſpacium à domino fundi, quo dextera, & ſiniſtra ad formulam accedere poſſit, & quo terram, & limum iacere poſſit *eſt t. in l. refectionis* 12. *in fin. ff. comm. præd. vbi Bal. & Florian. Rip. in d. l. quominus. num.* 68. *Cepoll. de ſeruit. ruſtic. prædior. cap.* 41.

4 A De Iure communi, † quod ſi vnus ex ſocijs recuſat reficere, vel contribuere refectioni, Molendinum efficiatur reficientis, vide *Carpan. dict. cap.* 240. *num.* 14. *par.* 2.

5 B Vide † *Ciriac. controu. forenſ. tom.* 1. *contr.* 131. vbi de iſtis menſuris loquitur, & firmat, quod conducens Molendinum ſi vtatur menſura ſibi conſignata pro decimandis ſaccis, quæ poſtea reperiatur iniuſta non incurrit aliquam pœnam, *& ſub num.* 13. tradit, quod in huiuſmodi decimatione attenditur conſue-
6 tudo. Conductorem Molendini † non poſſe in præiudicium futuri Conductoris molere pro minori gabbella. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 381. *num.* 15. *par.* 2.

MONASTERIVM, Monachus.

SVMMARIA.

Monaſterium S. Petri priuilegia, & exemptiones, à quibus obtinuerit, in princ.

Eccleſia S. Montani fuit vnita dicto Monaſterio, ibid.

Monaſteria Monalium eidem ſubmiſſa quæ, d. loco.

Fratribus Minorum de Obſeruantia Monaſteria quæ data fuerint in gubernium, verſ. Monaſteriorum.

Eccleſia de Fauarone vnita fuit Monaſterio Monialium Montis Lucidi, verſ. Eccleſia ſuburbana.

Monaſteria quædam Monialium fuerunt liberata à ſolutione decimarum Pontificis, verſ. Monaſteria.

Fratres S. Franciſci Conuentualium ſunt capaces bonorum, & de eorum priuilegijs, verſ. Fratres S. Franciſci. & vide Adnot. num. 5.

Fratribus S. Mariæ Seruorum præſtatur ſolidus vnus pro quolibet floreno Gabbellarum, & Communantiarum Ciuitatis, verſ. Fratribus S. Mariæ.

Euntes ad Monaſteria Monialium abſque licentia puniuntur, verſ. De Pœna

Dona dari non poſſunt Religioſis perſonis, verſ. Religioſis.

Contra Religioſos lex imponi non poteſt, verſ. Contra Religioſos.

Extrahens Monialem de Monaſterio qua pœna puniatur, verſ. Monialem. & Adnot. num. 13.

Tertiarij quibus priuilegijs gaudeant, verſ. Tertiarij. & Adnot. num. 14.

Monachi in quo differant à Fratribus, & Moniales à Sororibus, Adnot. num. 1.

De Monachis ſtatuta cenſentur etiam ſtatui de Monialibus, niſi repugnet qualitas ſexus, Adnot. n. 2.

Moniales traditæ gubernio alicuius Religionis, gaudent illius priuilegijs, Adnot. num. 3.

Monaſterium Montis Lucidi eſt capax ſucceſſionis inteſtatæ, Adnot. num. 4.

Religioſi Franciſcani, & alij, qui ſint capaces, n. 5.

Monaſterium ſuccedit ex perſona Monialis, durante illius vita, excluſo ſubſtituto, quamuis Teſtator voluerit bona in familia conſeruari, Adnot. num. 6.

Monachus an gaudeat beneficio Statuti excludentis fœminas à ſucceſſione, num. 7.

Monaſterium ſuccedit ex perſona Monialis ab inteſtato, & an obſtet renunciatio iſtius, Adnot. num. 8.

Renunciatio facta abſquè ſolemnitatibus à Minore ingreſſuro Religionem an valeat, Adnot. num. 9. *& ſeq*

Oblatorum, & Conuerſorum bona an acquirantur Monaſterio, Adnot. num. 11.

Nouitius intra annum probationis priuilegio fori gaudet, Adnot num. 12.

MOnaſterium S. Petri de Peruſia, & alia Monaſteria, ac loca eiuſdem Congregationis habent multa priuilegia, & exemptiones conceſſas maximè per Eugen. IV. in eius Bulla data Kal. Martij 1434. in 4. reg. Breuium Theſ. Apoſt. Peruſ. pag. 45. Nicolaus V. per aliud Breue datum 11. Februarij 1449. in d. lib. pag. 68. confirmauit dictũ Breue, maximè reſpectu gabbellarum. De anno 1457. die 28. Ianuarij Eccleſia S. Montani in agro Peruſino fuit vnita Monaſterio S. Petri per Calliſt. III. in 2. regiſt. Cancell. Comm. pag. 65. Cui quidem Monaſterio S. Petri perpetuò fuerunt ſubmiſſa Monaſteria Monialium S. Catherinæ, & S. Mariæ Magdalenæ 8. Kal. Iunij 1504. in 3. regiſt. pag. 174. & cum aliàs pro parte Ciuitatis inſtaretur penes Pontificem, vt Monachi dicti Monaſterij S. Petri ſuſciperent curam Monaſteriorum S. Catherinæ, & S. Mariæ Magdalenæ, Pontifex mandauit ipſos de hoc nomine ſuo rogari, vt in 5. reg. pag. 43.

Monaſteriorum S. Agnetis, & S. Antonij gubernium fuit datum per Leonem X. Fratribus S. Hieronymi Ordinis Minorum Obſeruantium, vt in Breui ſub die 18. April. 1520. in 5. reg. pag. 80.

Eccleſia ſuburbana S. Pauli de Fauarone fuit vnita Monaſterio Monialium Montis Lucidi, & vnionem confirmauit Nicolaus V. in eius Breui dato 27. Martij 1448. in 2. regiſt. pag. 34.

Monaſteria Monialium S. Margheritæ, S. Thomæ, S. Franciſci, & S. Luciæ fuerunt liberata à ſolutione Decimarum Pontificis per Paulum III. in 6. regiſt. pag. 59.

Fratres S. Franciſci Conuentualium ſunt capaces bonorum, illorumque cauſæ ſunt ſummariæ, & in eis non obſtant feriæ, nec poſſunt opponi, niſi

niſi certæ exceptiones; legataque, & relicta pia poſſunt peti pro eis per Sindicum Communis Peruſiæ. Aduocati autem non poſſunt aliquid dicere contra prædicta, nec alia diſpoſita ad eorum fauorem per Statutum noſtrum. Omniaque hæc procedunt ad fauorem aliorum locorum dictæ Religionis exiſtentium in Comitatu Peruſiæ, vel in Ciuitate Aſſiſij Stat. rubr. 23. lib. 2. pag. 11.

Fratribus S. Mariæ Seruorum de anno 1431. DD. Priores mandarunt, quod præſtaretur ſolidus vnus pro quolibet floreno quarumcumque Gabbellarum, & Communantiarum Ciuitatis, præterquam à Conductoribus Lacus, & Eugen. IV. in Breui dato die 21. Iunij 1431. hoc idem confirmauit, vt in 1. reg. Canc. Comm. pag. 57. & in 2. regiſt. Bullar. Theſ. Apoſt. Peruſ. pag. 25. idemque mandarunt Calliſt. III. in Breui dato 3. Nonas Decembris 1457. in 2. reg. Canc. Comm. pag. 57. & Sixt. IV. 1483. 4. Non. Iunij in 4. regiſt. pag. 48.

De pœna euntium ad Monaſteria Monialium ſine licentia D. Epiſcopi, ſeu eius Vicarij, exceptis quibuſdam diebus, vide rubr. 184. lib. 3. pag. 58. quæ lex adnitente D. Bernardino Senenſi, qui Peruſiæ tunc erat, lata eſt. Sed vide de hoc Decreta Sacræ Congregationis ſuper Epiſcopis, & Regularibus.

Religioſis perſonis nō poſſunt dona dari Stat. rubr. 37. lib. 1. pag. 21. Sed non attenditur, videtur enim contra Pietatem, & quia.

Contra Religioſos, vel Clericos lex imponi non poteſt, vt agnoſcit Stat. rubr. 57. circa fin. lib. 1. pag. 27. col. 4.

Religioſa loca Ciuitatis aliqua enumerantur rubr. 11. §. loca autem. lib. 3. pag. 7. col. 3.

Monialem de Monaſterio extrahentis, aut operam in hoc præbentis pœna quæ ſit rubr. 86. lib. 3. pag. 24. vbi etiam de rapiente, & attentante. A

A Tertiarij S. Franciſci debent ſoluere foculare, ita fuit declaratum per litteras Card. S. Sixti ſub die 7. Nouembris 1576. in 7. regiſt. pag. 93. & ſunt etiam aliæ litteræ Card. Camerarij ſub die 24. Februarij 1593. in d. 7. reg. pag. 170. & aliæ ſub die 22. Martij 1595. ibid. pag. 181. Die 21. Ianuarij 1600. manu D. Balthaſſaris Ceccarelli D. Maluaſia Gubernator mandauit, & declarauit ipſos teneri ad ſolutionem iuxta formam litterarum. Illorum autem priuilegia, & immunitates comprehendunt tantum perſonas particulares habitum geſtantes, non autem filios, vel familias, & ad præſtationem omnium onerum realium, & perſonalium tenentur; excepta rata tangente propriæ perſonæ, ita fuit declaratum in Camera Apoſtolica die 8. Martij 1506. vt in lib. Cam. Apoſtol. Peruſ. incepto de anno 1492. B pag. 71. B

Adnotationes.

1 Monachi in quo differant † à Fratribus, & Moniales in quo differant à Sororibus, tradit *Pacian. de Probat. lib. 2. cap. 34. num. 89. & ſeq.* vbi quod Monachi propriè, & ſtrictè ſunt illi, qui virtute regulæ ſtant ſolitarij in Monaſterio, & Fratres dicuntur illi, qui ſunt de ordine Mendicantium, & quoad Mulieres, illæ dicuntur Sorores, quæ ſunt de huiuſmodi ordine Mendicantium, aliæ autem dicuntur Moniales.
2 De Monachis quod ſtatuitur, † cenſetur etiam ſtatui de Monialibus, ſi tamen non repugnat qualitas ſexus *cap. fin in fin. de Stat. Monach. Santarell. in tract. de Hæreſ tit. de Apoſtaſ. cap. 8. dub. vnic. num. 36. verſ. nam cum in iure*. Moniales traditæ † Gubernio alicuius
3 Religionis quod gaudeant illius priuilegijs vult *Mohedan. deciſ. 2. de Regular.* Monaſterium Monialium Montis Lucidi † eſſe capax ſucceſſionis inteſtatę
4 reſpondit *Honded. conſ. 76 lib. 2.* cuius opinio fuit recepta per Rotam, vt teſtatur ille in fine conſilij, & deciſio eſt in calce huius Operis, *deciſ. 23.* Ex Religioſis Ordinis S. Franciſci, † qui ſint capaces ſucceſ-
5 ſionis, & bonorum vide *Peregr. de Iur. Fiſc. lib. 3. tit. 14. & Paſchal. de Virib. patr. poteſt. par. 1. cap. 3. num. 64. & ſeqq.* vbi refert alios Religioſos, qui ſint capaces, Quod Monaſterium † ex perſona Monialis
6 ſuccedat durante eius vita naturali, & interim non admittatur ſubſtitutus quamuis teſtator voluerit bona in familia remanere vide in *Aſſiſien. Hæreditatis 31. Maÿ 1606. coram Marcomontio*, quæ eſt in fine, *deciſ. 84.* An autem Monachus † gaudeat beneficio
7 Statuti excludentis fœminas à ſucceſſione vide pro affirmatiua *Rot. in Bononien. Succeſſionis 9. Decembris 1622. coram bo. me. Vbaldo*. De ſucceſſione debita † Monaſterijs ad bona delata ab inteſtato Monia-
8 libus in eis profeſſis, & an obſtent immiſſioni petitæ renunciationes factæ per Moniales ante profeſſionem vide deciſiones in cauſa *Peruſina Hæreditatis coram Eminentiſſimo Card. Virili*, quæ ſunt in fine, *deciſ. 94. deciſ. 95. & deciſ. 96.* in quibus fuit concluſum contra Monaſteria. Verum poſtea † *ſub die 10. Decembris*
9 *1628. coram eodem* (quæ deciſio eſt pariter in fine, *deciſ. 97.*) fuit dictum renunciationes fuiſſe inualidas ex defectu ſolemnitatum requiſitarum in contractibus Minorum, & quia *in eadem deciſ. num. 1.* relin-
10 quitur † videndus articulus, an propter ingreſſum Religionis ſuſtineantur renunciationes ex alia Rotæ deciſione *coram Buratto*, vide contra hanc deciſionem pro negatiua *Gratian. diſcept. tom. 5. cap. 975.* vbi *num. 44.* dicit quod dicta cauſa fuit repropoſita,
11 & dictum non liquere. De Oblatis, & Conuerſis, † & an bona ipſorum acquirantur Monaſterio vide *Hond. conſ. 94. num. 24. & ſeqq. lib. 1. & conſ. 73. lib. 2.* in quo concludit pro negatiua, & eidem conſilio ſubſcripſerunt *Io: Paulus Lancellottus Peruſinus, & Ber-*
12 *nardinus Biſcia Aduocatus Romanus*. Nouitium † intra annum probationis ad effectum priuilegij fori dici perſonam Eccleſiaſticam, firmauit Rota in *Peruſina Pecuniaria, ſeu Societatis 30. Aprilis 1627. coram nunc Eminentiſſimo Cardinali Virili*, quam habes in fine,

ſine, *deciſ.* 1. *num.* 9.

13 A Vide † *Farinacc.de Delict.carn. quæſt.* 143. *num.* 204. *& ſeqq. & num.* 215. *cum ſeqq. & quæſt.* 146. *num.* 1. *& ſeqq.*

14 B Vide de iſtis † *Eugen. conſ.* 26. *lib.* 1. vbi concludit, quod non gaudeant priuilegio fori.

MONETA.

SVMMARIA.

Moneta Peruſina olim expendebatur etiam in alijs Ciuitatibus, & locis Communi Peruſiæ ſubiectis, in princ.

De Florenis, & quod intelligantur de XL. bonon. monetæ veteris, & de L. monetæ nouæ, verſ. Floreni.

Libra minuta eſt ſolidorum XX. & decem ex iſtis faciunt vnam ad groſſam, quæ valet duobus Florenis, verſ. Libra.

Solidus eſt trium quadrantium, & quatuor denarij faciunt vnum quatrenum, verſ. Solidus.

De faciente, tondente, minuente, vel expendente falſam monetam, verſ. De faciente. & Adnot.num.3.

Doctores tractantes de Monetis referuntur, Adnotat. num. 1.

Monetam vnam pro alia ſoluere de generali conſuetudine licet, Adnot. num. 2.

MOneta Peruſina tam maior, quàm minor olim expendi poterat, & debebat, tam in Ciuitate, & Comitatu, ac diſtrictu, quàm in alijs Ciuitatibus, Terris, & Locis Communi Peruſiæ ſubiectis Stat.rubr.123.lib.4.pag.36.col.4.

Floreni qualiter expenderetur rubr.120.lib.4. pag.36. & de illis ponderandis ad pondus Communis Peruſiæ rubr. 122. d. lib. 4. Ex antiqua,& inueterata coſuetudine, & communi vſu loquendi in hac Ciuitate florenus intelligitur de XL. bononenis monetæ veteris Peruſinæ, quæ moneta hodie non reperitur, & bononeni quinquaginta monetæ nouæ ſunt valoris dictorum XL. bononenorum monetæ veteris, & ſic vnius floreni, Groſſi autem duodecim cum dimidio conſtituunt vnum florenum Stat. rubr. 118. in addit. fin. lib. 4. pag.36. col.1. vbi diſponitur quod ſi in aliqua ſcriptura fuerit ſimpliciter facta mentio floreni intelligitur de XL. bononen. monetæ veteris, ſeu L. monetæ nouæ, vel duodecim groſſis cum dimidio, ſeu centum ſolidis.

Libra minuta eſt ſolidorum viginti, & decem libræ minutæ faciunt vnam ad groſſam, quæ valet florenis duobus. Dixi ſupra ver. Cataſtrum. cap. 11. & cap. 15. pag. 52. & 53.

Solidus eſt trium quadrãtium, & quatuor denarij faciunt vnum quatrenum, vt dixi ibidem.

De faciente, tondente, minuente, vel expendente falſam monetam vide rubr. 42. lib. 3. pag. A 23. col. 4. A

Adnotationes.

1 De Monetis † habes tractatus plurium Auctorum inter tract. ſub ſign. Aquil. *tom* 12. *pag.* 203. *& ſeqq:* & vide etiam de augumento, & variatione Monetarum tractatum *Theſaur. Iunior poſt lib.* 2. *eius quæſt. forenſ. & Ciriac. contr.forenſ. tom.*2. *contr.* 261. 388. *&* 391. *& D. Cenc. in eius luculento tract. de Cenſib. par.* 2. *cap.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 4. *pag.* 180. *& ſeqq.* Mo-

2 netam vnam † pro alia ſoluere de generali conſuetudine licet *Farinacc. conſ.* 178. *num* 7. *lib.* 2.

A Vide † ad materiam hanc *Hector. Felic. alleg.* 61. *par.* 1. & in eadem cauſa pro contraria parte ſcripſit *Honded. conſ.* 92. *lib.* 2. *Farinacc. conſ.* 48. *lib.* 1. *& conſ.* 106. *conſ.* 113. *conſ.* 125. *conſ.* 161. *conſ.* 175. *lib.* 2. *Caball reſolut. crim. caſ.* 27. *caſ.* 191. *& caſ.* 199. *& Giurb. conſ.* 85.

MONS MALBVS.

SVMMARIA.

Mons Malbus quomodo peruenerit, ſeu ſpectet ad Ciuitatem Peruſiæ.

PIus II. de anno 1459. cõceſſit Montem Malbum Ciuitati Peruſiæ gratis per triennium, vt in 2. regiſt. Canc. Comm. pag. 71. & de anno 1506. fuit facta locatio Montis prædicti, & terrarum, ac locorum illius per Card. Legatum de mandato Papæ in perpetuum, cum reſponſione ducatorum 110. ſingulis annis ſoluẽdorum Theſaurario Apoſtolico, vt in 4. reg. pag.180. & de anno 1507. legitur mandatum de demoliendis domibus eiuſdem Montis, vt remaneret ſyluatus in d.4.reg. pag. 192. Paulus III. conceſſit poſtea dictum Montem quibuſdam Ciuibus Peruſinis, in compenſationem domorum demolitarum in ędificanda Arce in hac Ciuitate, ad nonaginta annos, ſub annua reſponſione librarum decem ceræ albę in Feſto SS.Petri,& Pauli Apoſt & ſub onere renouandi vigeſimonono quoquè anno, cum recognitione librarum viginti ceræ albæ, vt in Breui dato die 17. Febr. 1543. in 6. reg. pag. 67. vbi legitur domos prædictas demolitas, exceptis quibuſdam, fuiſſe valoris ſcutorum 38. mill. Pius V. demum conceſſit illum Ciuitati, & mandauit reſtitui precium dominis dictarum domorum demolitarum proportionabiliter, reſeruato pro Camera Apoſtolica iure dominij, & cenſu ſoluendo quolibet anno, vt in Breui ſub die 16. Iunij 1569. in 7. reg. pag.68. & ſeq. Iſtud Breue fuit confirmatum per litteras Card. S. Sixti de mandato Greg. XIII. ſub die 3. Augusti 1583. in d. 7. reg. pag. 115. & aliæ litteræ ad huiuſmodi negocium ſpectantes habentur ibidem pag. 120. & ſeq. Vigore ſupradicti Breuis fuit deinde actũ contra retinentes dicta bona pro retroceſſione,

vendere, alienare, aut alias quomodolibet obli-
gare in totum, vel in partem, etiam cum iura-
mento, & pro quacumque ſumma, etiam quod
non remaneret in totum indotata, etiam cum de-
creto alicuius Iudicis Communis, etiam cum con-
ſenſu Viri, & proximiorum, etiam quod cede-
ret in illius vtilitatem, & ex quacumque alia cau-
ſa, niſi in primis, & ante omnia ſuper dicta faci-
enda obligatione, venditione, & alienatione fue-
rit deſuper ab ipſo, vel ſucceſſore pro tempore
Gubernatore obtentū decretum, & licentia cau-
ſa benè, & diligenter cognita, & de huiuſmodi
licentia Notarius mentionem facere debeat in in-
ſtrumento faciendo cum decreto Iudicis Com-
munis. Et ſecus facta omnia ſint omnino nulla,
& inualida, & mulieribus huiuſmodi in nihilo no-
cere debeant. Quæ tamen non habeant locum
in ſuſceptione tutelæ, vel curæ, aut pro dote fi-
liarum, vel deſcendentium, in quibus ſufficiat tan-
tum decretum Iudicis Communis, vt in Comit.
B par. 2. rubr. 3. pag. 74. B Ex Conſt. March. lib.
5. cap. 25. in fine prohibentur Mulieres etiam
maiores contrahere abſque ſolemnitatibus re-
quiſitis in contractibus Minorum, nempè iura-
mento, conſenſu Conſanguineorum, vel Affinium,
C Decreto Iudicis, & Inſinuatione. C

Non poſſunt cogi Mulieres cuiuſcumque con-
ditionis ire ad Palatium cauſa teſtimonij perhi-
bendi in Cauſa Ciuili, vel Criminali Stat. rubr. 46.
§. & quia non videtur. & §. ſeq. lib. 3. pag. 24.
D col. 4. D

Honeſtæ Mulieres non poſſunt carcerari, niſi
iuxta formam Iuris communis, ex literis Card.
Montalti 22. Iunij 1589. in 7. reg. Canc. Comm.
pag. 148. & quod pro debito ciuili carceribus in-
cludi nequeant, cauetur Stat. rubr. 186. lib. 1. in
addit. pag. 64. & in Comit. Conſt par. 1. rubr.
E 32. cap. 5. pag. 56. E

Mulieres quando admittantur in teſtes in te-
ſtamento Stat. rubr. 35. lib. 2. pag. 21. & dicam
infra ver. Teſtamentum.

De ſucceſſione Mulieris dotatæ extantibus
Maſculis, dixi ſupra ver. Fœmina. pag. 131. &
ſeqq.

Adnotationes.

1 A De Iure communi Mulier maior † abſque ſolem-
nitatibus contrahere valet. *l. 2. C. ad Velleian. Surd.*
conſ. 367 num. 8. & 9. lib. 3. Ciriac. controu. forenſ.
tom. 1. contr. 128. num. 42. & contr. 181. num. 28.
& ſeqq. Rota in Bononien. Fideicommiſſi de Manzo-
lis 26 Ianuarij 1632. coram Reuerendiſſimo D. Cocci-
no Decano, & quod de Iure in contractibus Mulierum
aliquæ ſolemnitates non requirantur, dixit prius *Ro-*
ta in Peruſina Terrarum 16. Iunij 1608 coram Emi-
nentiſſimo Card. Pamphilio, quæ eſt in calce, *deciſ. 54.*
2 *num. 12.* Statutum autem, † de quo ſupra, pluribus
modis nititur effugere in caſu ſuo *Turrett. conſ. 86.*
num. 8. & ſeqq. lib. 1. & præſertim *num. 18.* dicit, quod
Statutum non diſponit Mulieres ſine conſenſu con-
ſanguineorum obligari non poſſe, ſed ſolum quod No-
tarij non poſſint rogari, & inſtrumentum conficere
alias puniuntur, ergo actus valet, & contractus, *vt*
3 *num. 19.* Verum quo ad Decretum Iudicis † quod de
conſuetudine ſaltem adhiberi ſoleat in hac Ciuitate
vide *Honded. conſ. 16. & ſeq. lib. 1.* qui tamen *num.*
17. circa fin. verſ. verum. dicit, quod in dubium redu-
citur in hac Ciuitate numquid decretum ſit neceſſa-
rium, & eo omiſſo contractus Mulierum infringatur.
4 Et quod non fuerit † oſtenſum aliquod Statutum,
quod diſponat in cōtractibus Mulierum adhiberi de-
bere aliquas ſolemnitates, dixit *Rota in dicta Peruſi-*
na Terrarum deciſ. 54. num. 12. quicquid dixerit *Eu-*
gen. conſ. 12. num. 16. lib. 1. quia ego numquam vidi
Statutum, quod ipſe præſupponit, niſi ipſe intellexe-
rit de illo, quod diſponit circa refutationes faciendas
adminiſtratori, de quo dicam infra ver. Tutor. Et
5 pro validitate † obligationis pro Filio, ſeu Marito fa-
ctæ per Mulierem cum iuramento, & pro illis excar-
cerandis, reſpondit *Rota in Fulginaten. Pecuniaria*
25. Iunij 1621. coram Manzanedo, quæ eſt in fine,
deciſ. 91. dummodo non remaneat indotata, de quo
conſtare debet concludenter, vt dicitur ibi *num. 4.*
6 *& ſeqq.* Vide ad materiam hanc † vltra dicta, & ci-
tatos ſupra ver. Minor pag. 197. *Carpan. ad Stat. Me-*
diol. cap. 328. Mauſon de cauſ. execut. lib 1. limit. 10.
Galganett. ad Stat. Vrbis cap. 151. lib. 1. Rot. coram
Ludouiſ. deciſ. 333. & deciſ 363. & in Conſtitutione
Procuratoris *in Peruſina Executionis 17. Nouembris*
1597. coram Penia, quæ eſt in fine huius Operis, *de-*
7 *ciſ. 42. num 5. & ſeqq.* In Iudicialibus Statutum † hu-
iuſmodi locum non habere, dixit *Rota in d. Peruſina*
Terrarum deciſ. 54. in fin. quam citat *Gratian. diſcept.*
forenſ. tom. 4. cap. 704. num. 23. ſed vide *Carpan. d.*
cap. 328. num. 167. & ſeqq. & Picum de contract. ſine
certa ſolemn. non valit. ad Stat. Vrb. gloſ. 7. num. 122.
& ſeq. & Torinum in Apologeticon de Stat. inſpect. 1.
par. 2. deciſ. 5. num. 7. & ſeq pag. 51.
8 B Admiſſo quod Conſtitutio Comitina † liget, &
nō expirauerit per receſſum Conditoris illius, de quo
dixi ſupra ver. Gubernator. num 5. pag. 153. attamen
non videtur potuiſſe dicta Conſtitutio ex licentiæ, ſeu
habilitationis defectu annullare contractus iuratos,
cum iuramentum ſuppleat defectum ſolemnitatum
huiuſmodi, vt dixi ſupra ver. Minor. pag. 197. n. 5.
& addo *Ludouiſ. deciſ. 391. num. 4.* & latè *Eug. conſ.*
9 *3. num. 6. & ſeqq. lib. 1.* & ſicut Statutum † non po-
teſt diſponere ſuper iuramento *Rot. deciſ. 580. num 4.*
par. 1. recent. & non valeat annullans contractum iu-
ratum *Eugen. d. conſ. 3. num. 24. lib. 1.* (licet ſecus
eſſet ſi eſſet cônfirmatum à Papa, de quo *Picus dict.*
tract. gloſ. 23. per tot. & vide *Carpan. ad Stat. Mediol.*
cap. 453. num. 95. & ſeqq.) ita nec Gubernator, ſeu
Præſes Prouinciæ potuit hoc ſtatuere, quia non po-
teſt diſponere contra ius, vt dixi *d. ver. Gubernator.*
num. 4.
C Quia hæc diſpoſitio circa Mulieres emanauit à
10 Cardinali Carpenſe, † cuius Conſtitutiones non ſunt
confirmatæ extra Prouinciam Marchiæ, ideo non
ſunt neceſſariæ in contractibus Mulierum hæ ſolem-
nitates in hac noſtra Ciuitate, quæ eſt extra Prouin-

& tandem in vim ſentẽtiarum fuit omnino Mons redemptus, vt de proceſſu, & ſententijs conſtat in actis D. Rainaldi de Rubeis Notarij. Idem Gregorius XIII. conceſſit licentiam retinendi huiuſmodi bona culta, donec eſſent extincti cenſus pro illius recuperatione facti, vt in Breui ſub die 22. Iunij 1584. in 7. reg. pag. 122.

Adnotationes.

Vide quæ dixi de bonis Ciuitatis in ver. Ciuitas Peruſiæ pag. 62.

MONS PIETATIS.

SVMMARIA.

Montis Pietatis Capitula fuerunt à Pontifice cõfirmata, in princ.

Mons Pietatis quando habuerit principium in hac Ciuitate, Adnot. num. 1. vbi quod fuit ritè, & rectè institutus.

Doctores tractantes de huiuſmodi Monte referuntur, Adnot. num. 2.

Eſt locus Pius qui numquam moritur, Adnot. num. 3.

MOntis Pietatis, ſeu Pauperum Capitula confirmauit Sixtus IV. vt in eius Breui dato 16. Kal. Martij 1470. in 3. regiſtr. Cancell. Comm pag.64.& alia edidit Paulus Parca Commiſſarius de anno 1624. & Menſe Nouembris, quæ fuerunt approbata per Sacram Congregationem, vt in literis impreſſis cum dictis Capitulis. Paulus V. prohibuit diſtrahi pecunias Montium Pietatis Status Eccleſiaſtici in alios, quàm in vſus à primæua ipſorum erectione deſtinatos, vt in Breui ſub die 5. Februarij 1615.

Adnotationes.

1 Habuit principium † in hac Ciuitate de anno 1463. vt apud *Pellinum in Hiſtoria par. 2. lib. 13. pag. 667.* & quod fuerit ritè, & rectè inſtitutus à Ciuitate abſque labe vſuræ, reſpondit *Collegium V. I. Doctorum huius Ciuitatis*, & reſponſum eſt regiſtratum *in d. 3.*
2 *regiſt. pag. 36.* Vide etiam de Monte Pietatis † *tract. Thomæ de Vio Caietani Cardin. inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 6. par. 1. pag. 419. Lup. de Vſur. comment. 3. §. 3. num. 80. & ſeqq. Camill. Borell. conſ. 81.*
3 & quod iſte ſit locus pius, † qui nunquam moritur, dixit *Rota apud Ciriac. poſt contr. 208. num. 9. lib. 2.*

MORTVVS.

SVMMARIA.

Mortuorum Corpora, cera, aut aliæ res funerales non poſſunt à creditoribus ſequeſtrari, ex Stat. & quid de Iure communi, in Adnot.

MOrtuorum corpora non poſſunt à creditoribus ſequeſtrari aliquo tempore, nec cera, aut aliæ res funerales Stat. rubr. 81. §. in omnibus verò. in fin. lib. 1. pag. 37. col. 4. & rub. 24. in rubr. 2. de ferijs. §. poſſint quoque. lib. 2. pag. 14. col. 1.

Adnotationes.

Quid de Iure communi vide *Caroc. in tract. de Sequeſtr. par. 1. quæſt. 3. quæſt. ſext. princip. pag. mihi 207. & Mauſon. de cauſ. execut. lib. 1. lim. 2.*

MVLIER.

SVMMARIA.

Mulierum in contractibus quæ ſolemnitatibus requirantur, ex Stat. Comit. & Conſtit. March. in princ. & Adnot. num. 1. & ſeqq. vſque ad 11.

Mulieres cuiuſcumque conditionis non poſſunt cogi ire ad Palatium cauſa teſtimonij perhibendi, verſ. Non poſſunt. & Adnot. num. 12.

Honeſtæ Mulieres non poſſunt carcerari, præſertim pro debito ciuili, verſ. Honeſtæ Mulieres. & Adnotat. num. 13.

Mulieres quando admittantur in teſtes in teſtamento, verſ. Mulieres.

Mulier maior de Iure communi abſque ſolemnitatibus contrahere valet, Adnot. num. 1.

Quid in hac Ciuitate, vide num. 2. & ſeqq.

Et quid ſi remaneat indotata, num. 5.

In Iudicialibus non habet locum Statutum, requirens certas ſolemnitates, Adnot num. 7.

Comitina Conſtitutio non poteſt annullare contractus iuratos, Adnot. num. 8.

Iuramentum ſupplet defectum ſolemnitatum requiſitarum à Statuto in contractibus, ibidem.

Statutum non poteſt diſponere ſuper Iuramento, & non valet, niſi ſit confirmatum à Papa, Adnot. num. 9.

Conſtitutiones Marchiæ editæ à Cardinali Carpenſe non ligant extra Marchiam, Adnot. num. 10.

MVlier non poteſt ſe obligare ſine auctoritate Iudicis, aut duorum proximiorum vltra decem florenos, ex ordinamentis Collegij Notariorum Ciuitatis Peruſiæ, quæ ordinamenta in hac parte obſeruari debent, ita diſponente Statuto rub. 19. §. item ſint Iudices. verſ. & etiam. lib. 2. pag. 9. col. 1. In refutatione facienda illi, qui negocia mulieris geſſit, quæ ſolemnitates re-
A quirantur dicam infra ver. Tutor. A Superiorum decreto cautum erat, quod Mulier non poſſet ſe obligare pro Marito, niſi præcedente licentia D. Gubernatoris, & Carolus de Comitibus tunc Gubernator poſtea Cardinalis, mandauit, quod Mulier aliqua cuiuſcumque fuerit, & ſit conditionis, & famæ, nullo modo poſſit, nec debeat ſe, vel bona ſua aliqua etiam extra dotem pro Marito, filijs, vel quibuſuis alijs perſonis, vendere,

ciam Marchiæ, ex allegatis ſupra ver. Conſtitutiones Marchiæ pag. 100. num. 5. & addo *deciſ. in dicta Bononien. Fideicommiſſi de Manzolis coram D. Coccino*
11 *Decano*. Si autem Mulier eſſet minor † intraret Conſtitutio Egidij, confirmata pro toto Statu Eccleſiaſtico, vt dixi d. ver. Conſtitutiones Marchiæ, & ſuper contractu Mulieris minoris reſpondit *Eugen. conſ. 88. num. 40. lib. 1.*
12 D Quando poſſit de Iure communi † Mulier cogi ad comparendum in iudicio etiam ad ſe examinandum, vide *Scacc. de Iudic. lib. 1. cap. 86. num. 5. & Barboſ. in collect. ad cap. 2. de Iudic. in 6. pag. 194.* & in Muliere prægnante vide *Addit. ad Cappell. Toloſ. quæſt. 3.*
13 E Vide † *Carol. de Graſs. de except. ad Stat. exclud. in præfat. num. 164. & ſeqq. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 243. Galganett. ad Stat. Vrb lib. 2. cap. 7. & Manſon. de cauſ. execut. d. lib. 1. limit. 10.*

MVRATOR.

SVMMARIA.

De Muratoribus, & eorum Famulis, & ſalarijs Statutum refertur, in princ.
Immunes ſunt à Collectis, & alijs oneribus, ac à ſolutione Dobanæ, d. loco.
Murator conductus ad murandum poteſt tranſire per fundum Vicini, Adnot num. 1.
Aedificium ſi corruat ob eius imperitiam, ad quid teneatur Murator, ibid.
Murator conductus dietim non tenetur de vitio operis, Adnot. num. 2.
Murator, qui non laborauit tota die, an integram mercedem, vel pro rata debeat conſequi, Aanot. num. 3.
Murator an poſſit per alium opus explere, Adnotat. num. 4.

DE Muratoribus, & eorum Famulis, & ſalarijs vide Stat. rubr. 595. lib. 1. pag. 129. vbi etiam quod huiuſmodi Fabri ſunt immunes à Collectis, & alijs oneribus. Inſubres, ſeu Lombardi ſunt exempti, & immunes à ſolutione dohanæ Camerario Artis Petræ, & Lignaminum, cum onere tamen ſoluendi certam annuam reſponſionem pro Cappella fabricanda, & officianda, vt in conceſſione eis facta per Gubernatorem die 20. Februarij 1476. in 3. regiſt. Cancell. Comm. pag. 87.

Adnotationes.

1 De Fabro Murario conducto † ad murandum, quod poſſit tranſire per fundum Vicini tradit *Carocc de locat. par. 7. concl. 6.* & de conducto ad reſtaurationem domus, quæ ob illius imperitiam corruit, ad quid ipſe teneatur vide eundem *Carocc. d. par. 7. concluſ. 3.*
2 Murator conductus † dietim, quod non teneatur de vitio operis eſt *tex. in l. eu lege. §. locaui. & ibi Bart. ff. locat. Rom. ſing. 31.* & vide *Pariſ. conſ. 37. lib. 1. & Coſt. de Rata quæſt. 127. num. 31.* An autem, qui non
3 laborauit † tota die propter pluuiam, vel calum ſimilem, poſſit conſequi mercedem integram totius diei, vel pro rata, vide eundem *Coſt. de Rata quaſt. 128.* An poſſit per alium † opus explere vide *Rom. ſing. 74.* Præſumitur ipſi ſatisfactum de eius ſalario, ſeu mercede *Coſt. d. quæſt. 128. num. 14.* & dicam ver. Præſcriptio. 4

MVRVS, SIVE PARIES.

SVMMARIA.

Socius ſuper muro, ſeu pariete communi ædificare quando poſſit.

SVper Muro, ſeu Pariete communi ædificare, & illum extollere quando poſſit Socius vide Stat. rubr. 58. §. item dicimus. lib. 2. pag. 30. col. 2.

Adnotationes.

Vide *Cepoll. de ſeruit. vrb. præd cap. 40.* & quæ dixi ver. Aedificium pag. 123. & in ver. Feneſtra. pag. 137.

MVRVS CIVITATIS, & Caſtrorum.

SVMMARIA.

De Muris Ciuitatis, & Caſtrorum quid diſponat Statutum, in princ.
De Domum habente ſuper Muris Ciuitatis, & Suburbiorum, & ſubdialia exporrecta, verſ. De habentibus. & Adnot. num. 2.
Fouea, ſeu Caua non poteſt fieri ad quadraginta paſſus propè Muros Ciuitatis, & Suburbiorum, verſ Fouea.
Et non poteſt fodi propè Muros per decem paſſus, ibid.
Intrantes, vel egreaientes per Muros Ciuitatis, vel Caſtrorum puniuntur, in fin. & Adnot. num. 2.
Muros Ciuitatis non poſſunt Priuati reficere, nec aliquid eis coniungere, vel ſupponere ſine licentia, Adnot. num. 1. vbi quid de conſuetuaine.

DE Muris reuidendis, & Muris Caſtrorum non rumpendis vide Stat. rubr. 57. lib. 4. pag. 16. quod Muri Ciuitatis, & Suburbiorum reaptentur rubr. 58. ibid. pag. 17. in fin.

De habentibus domos ſuper Muris Ciuitatis, & Suburbiorum vide d. rubr. 57. §. item dicimus il 2. cum §. ſeq. pag. 17. col. 3. Quod non liceat habere ſubdialia exporrecta in Muris Ciuitatis Stat. rubr. 90. lib. 4. pag. 26. col. 3.

Fouea, ſeu Caua propè Muros Ciuitatis, & Suburbiorum non poteſt fieri ad quadraginta paſſus d. rubr. 57. §. item dicimus. pag. 17. col. 2. vbi quod factæ debent repleri, & idem repetitur ibidem in §. fin. Fodi non poteſt propè Muros Ciuitatis per decem paſſus Stat. rubr. 168. lib. 3. pag. 53. col. 4. Ædificare propè Muros

Caſtrorum

Caſtrorum non licet Stat. rubr. 134. lib. 4. pag. 39. & dixi in ver. Caſtrum. De pœna intrantium, vel egredientium per Muros Ciuitatis, & Caſtro-A rum vide Bannim. Generalia num. 73. A

Adnotationes.

1 Muros Ciuitatis non poſſunt† Priuati reficere ſine Superiorum licentia, nec aliquid eis coniungere, vel ſupponere *Camill. Borell conſ.* 1. *num.* 25. *& ſeqq. Caball. reſolut. crim. caſ.* 100. *num.* 30. *& ſeqq.* quem videas atteſtantem *num.* 46. quod de conſuetudine in multis locis Italiæ obſeruatur, quod priuati habeant domos ſuper Muros Ciuitatum, Caſtrorum, & Villarum, & eas conſtruunt non impetrata licentia Principis *poſt Corneum conſ.* 237. *num.* 17. *lib.* 2. dicentem, quod in hac Ciuitate obſeruatur, quod Priores vna cum Camerarijs permittunt facere Portas, & alia in Muris Ciuitatis.

2 A Vide † *Farinacc. quæſt. crim.* 20. *num.* 146. *& ſeqq. & Caball. d. caſ.* 100. *num.* 1. *& ſeqq.* vbi multa habes ad hanc materiam.

MVTVVM.

SVMMARIA.

Mutuans occaſione ludi non repetit, in princ.

Mutuans Iudicibus non repetit, verſ. Nec ille.

MVtuans occaſione ludi non repetit Statut. rubr. 212. lib. 3. pag. 63. & dixi ſupra ver. Ludus. pag. 189. Nec ille, qui mutuauit Po-A teſtati, vel Capitaneo rubr. 2. in fin. lib. 1. col. 3. A

Adnotationes.

A Dicam in ver. Sindicatus, & vide *Baiard. ad Clar. quæſt.* 73. *num.* 27. *& ſeqq.*

NEPOS.

SVMMARIA.

Nepos ex fratre, ſeu ſorore ſuccedit ab inteſtato cum Patruo &c. in princ. & Adnot. num. 1.

Nepotes ex pluribus fratribus ſuccedunt in capita, Adnot. num. 2.

Nepotes ex fratre, & Nepotes ex ſorore ſimul ſuccedunt de Iure communi, num. 3.

Nepotis appellatione an veniat filius fratris, Adnot. n. 4.

NEPOS ex Fratre, ſeu Sorore ſuccedit ab inteſtato cum Patruo, Auunculo, Amita, ſeu Matertera, ex Stat. rubr. 45. lib. 2. in reformat. regiſtrat. ſupra ver. Fœmina. §. ſi autem aliquis. & §§. ſeqq. pag. 134.

Adnotationes.

1 Idem eſt de Iure communi† niſi obſtaret Statutum particulare, vt *deciſ.* 417. *par.* 1. *recent.* & quod Statutum noſtrum non tollat repræſentationem, immò illam conſeruet, dixit *Rot. in Peruſina Reintegrationis* 29. *Maij* 1626. *coram Buratto*, quæ eſt in fine, *de-*

2 *ciſ.* 66. *num.* 21. quomodo autem ſuccedant † Nepotes ex pluribus fratribus, videlicet, an in ſtirpes, aut in capita, vide *deciſ in Peruſina Succeſſionis* 9. *Decembris* 1615. *coram Eminentiſſimo Card. Veroſpio*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 46. *num.* 3. *&* 4. vbi quod in capita,

3 & quod Nepotes† ex Fratre, & Nepotes ex Sorore ſimul ſuccedant de Iure communi vide *d. deciſ.* 46. *num.* 1. *& ſeqq. & in eadem cauſa deciſ.* 47. An appellatio-

4 ne Nepotis † veniat filius fratris vide *Federic. de Senis conſ.* 39. qui videtur loqui ſuper Statuto Peruſino, *& Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 324.

NOBILITAS.

SVMMARIA.

Nobilitati non obeſt exercitium Artis Sericæ, & Lanariæ, ex Breui Pontificio, in princ.

Mercatura derogat Nobilitati, vbi quis exercet illam per ſe ipſum, non quando per Miniſtros, Adnotat. num. 1.

Decuriones, ſeu Conſiliarij non acquirunt Nobilitatem Peruſiæ, num. 2.

Plebeius creatus Eques efficitur Nobilis, num. 3.

NObilitati non obeſt exercitium Artis Sericæ, & Lanariæ in hac Ciuitate, ex Breui Pauli V. ſub die 8. Aprilis 1620.

Adnotationes.

Hoc idem ſeruatur in alijs multis Hetruriæ Vrbibus Florentiæ in primis, ac Senis, De Iure communi

1 Mercatura † derogat Nobilitati, quando per ſe quis eam exercet, non autem quando per Famulos, Inſtitores, ac Miniſtros *Honded. conſ.* 87. *num.* 60. *&* 61. *lib.* 2. & vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 414. *&*

2 *cap.* 415. In hac Ciuitate quod effecti † Decuriones, ſeu Conſiliarij adhuc remaneant Plebei, licet aliud fit de iure *poſt Bart. in l.* 1. *num.* 82. *C. de dignit. lib.* 12. ſcribit *Pacian. de Probat. lib.* 2. *cap.* 26. *num.* 44. *&*

3 *ſeqq.* & Plebeius factus Eques † efficiatur Nobilis, licet in alijs Ciuitatibus obſeruetur contrarium, maximè Florentiæ, vbi ſemper remanet Plebeius *Bart. d. loco num.* 63. *Pacian. d. cap.* 26. *ſub num.* 46. & vide *deciſ.* 297. *deciſ.* 494. *& deciſ.* 504. *par.* 1. *recent.*

NOMEN.

SVMMARIA.

Mutans nomen, vel agnomen punitur, & quando, in princ. & Adnot. num. 1. & 2.

Nomen

Notarius an poſſit mandare alicui, vt extendat inſtrumentum ex ſuo protocollo, Adnot. num. 2.

Notarij officium an ſit vile, Adnot. num. 3.

Notarius Collegiatus effectus Clericus poteſt intereſſe actibus Collegialibus Notariorum, Adnot. num. 4.

Et poteſt rogari de contractibus non obſtante Statuto, ibid.

Notarij ſubditi, ſi non poſſunt inſtrumenta pro Dominis conficere ex Statuto, attamen poterunt facere illi, qui alibi nati ſunt, & qui non ſunt ſubditi ratione Iuriſdictionis criminalis, Adnot. num. 5.

Forenſes, & Curiales numquid comprehendantur Statuto de Notarijs, Adnot. num 6.

Scripturam productam cuſtodire tenetur Notarius, aliàs tenetur ad damna, & intereſſe, num. 7.

Notarij quilibet de ſtylo Curiæ in abſentia Notarij cauſæ poſſunt rogari de actibus iudicialibus ad referendum, Adnot. num. 17.

Notarius non poteſt officio renunciare, Adnot. n. 18.

DE officio, & electione Notariorum Palatinorum vide Statut. rubr. 9. lib. 1. pag. 6. col. 4. & pag. 7. vbi quod eorum nullus poteſt exercere munus Procurationis, ſeu Aduocationis coram Iudice, ad cuius ſubſellium ſcribere deputatus eſſet.

De Iuramento Notariorum Poteſtatis, & Capitanei vide rubr. 6. lib. 1. pag. 5.

De Collegio Notariorum, illiuſque ordinamentis vide Bullam Sixti IV. datam 6. Idus Iunij 1475. in 3. reg. Canc. Comm. pag. 91. & de facultate matriculandi, & de confirmatione indultorum, & priuilegiorum dicto Collegio conceſſorum, vide etiam in 4. reg. pag. 182. Matriculam, & ordinamenta dicti Collegij ſeruanda eſſe diſponit Stat. rubr. 207. in addit. lib. 1. pag. 70. col. 1. & rubr. 569. d. lib. 1. pag. 125. col. 4. & quoad ordinamentum adhibendi decretum Iudicis Communis in contractibus Mulierum rub. 19. §. & etiam Mulierum. lib. 2. pag. 9. col. 1. Locus nuncupatus Audientia, dicti Collegij, reddit tutum debitorem ne poſſit carcerari, vt dixi ſupra ver. Carcer. pag. 46.

De Matricula Notariorum facienda, & quod non deſcripti in Matricula non poſſint rogari de inſtrumentis vide Stat. rubr. 209. lib. 1. pag. 70. & in 3. reg. Bannim. pag. 178. & quoad donationes, & ceſſiones titulo lucratiuo vide ſupra
A ver. Donatio. pag. 117. A

Notarius debet cognoſcere contrahentes, vel diſponentes Stat. rubr. 41. in addit. in fin. lib. 3. pag. 23. col. 4. & quod debeat habere notitiam teſtium, & contrahentium, & vnde ſint rubr. 36.
B in princ. lib. 2. pag. 21. col. 4. B

Nomina patris, & aui teſtium, & contrahentium in inſtrumento ſcribere tenetur, & cognomina etiam, quibus vulgariter nuncupantur, & idem de ſe ipſo facere debet, aliàs incurrit pœnam, Statut. d. rubr. 36. in princ. lib. 2. pag. 21. col. 4. & quod teneatur ponere nomina, & pronomina contrahentium, & pronomina patris rubr. 29. §. 1. in fin. lib. 2. pag. 18. col. 1. vbi tamen quod ſi appoſita non fuerint nihilominus
C contractus, & inſtrumentum valeat, & teneat. C

Contractum aliquem facere no poteſt in Taberna, ſiuè in alio loco vbi venderetur vinum ad minutum, nec ante ipſam Tabernam, nec in loco ludi, ſub pœna ipſi Notario iniuncta, & nullitatis contractus, d. rubr. 36. §. præterea volumus. lib. 2. pag. 21. col. 4. vbi quod opponens hanc exceptionem, & eam non probans incurrit pœnam, & non habet locum hæc prohibitio in teſtamentis, & alijs vltimis voluntatibus, quæ poſſunt fieri in prædictis locis liberè, & ſine pœna, vt dicto loco.

Tenetur in contractibus, ſiue teſtamentis de quibus fuerit rogatus numerum deſcribere, & adnotare per ſillabas, & literas alphabeti, non autem per literas abbreuiatas, vel notas numerales, vel alios characteres, d. rubr. 36. §. fin. lib. 2. pag. 21. in fin. & 22.

Notificare tenetur Notarius relicta facta Communi Peruſiæ, & dare in publicam formam inſtrumentum Maſſarijs, recepta mercede, Statut. rubr. 37. lib. 2. pag. 22. & vide etiam rubr. 148. lib. 1. pag. 51. & quod teneatur notificare intra octo dies poſt mortem teſtatoris, à die ſcientiæ mortis, cuilibet perſonæ legatum, vel hæredis inſtitutionem vide rubr. 38. d. lib. 2. pag. 22. vbi quod tenetur etiam tradere inſtrumentum in publicam formam ad petitionem eius, ad quem ſpectaret, recepta competenti mercede, & rubr.
D ſeq. §. item quod quilibet. d. pag. 22. col. 4. D

Refutationis, vel abſolutionis inſtrumentum infra tres dies Notarius tenetur tradere d. rubr. 38. §. & ſi aliquis. lib. 2. pag. 22. col. 2. & 3.

De mercede danda Notarijs vide Stat. rub. 39. lib. 2. pag. 22. col. 3. Vbi merces taxata non eſſet Iudex, adhibitis ſaltem tribus alijs Notarijs, illam declarat rubr. 38. §. qui Iudex. lib. 2. pag. 22. col. 2. De mercede Notariorum in Criminalibus vide Conſt. Card. Vrbini cap. 29. & cap. 34. vbi quid ſoluendum cum inuentarium conficitur, & in Comit. par. 2. rubr. 14. cap. 7. pag. 90. & quod in cauſis Criminalibus in examinibus faciendis pro defenſione Reorum ſoluta fuerit, & ſoluatur merces in cauſis capitalibus ad ratione bononenorum viginti pro quolibet teſte, & in alijs cauſis ſoluta fuerit, & ſoluatur ad rationem bononen. duodecim pro quolibet teſte, quæ merces diuidatur inter D. Iudicem, & Notarium æqualiter, & quod pro exemplis, ſeu copijs ſoluatur Cancellario ad rationem bonon. duorum, & ſic quadrantes duodecim pro qualibet carta copiarum, iuxta Conſt. Card. Vrbini, & in caſu

NOmen, vel agnomen ſibi mutans punitur Stat. rubr. 41. lib. 3. pag. 23. col. 3. vbi in addit. etiam de mutante nomen Patris, vel Aui, vel alterius cuiuſcumque, & vide etiam Bannim. General. num. 15.

De Notario quod teneatur in inſtrumēto ſcribere nomina Patris, & Aui, & cognomina contrahentium, & Teſtium vide rubr. 36. lib. 2. pag. 21. col. 4. & dicam infra ver. Notarius.

Adnotationes.

Nomina, cognomina, & prænomina quemadmodũ
1 ab † initio ad libitum imponi, ita etiam ad libitum mutari poſſunt, dummodo ſine fraude id fiat. *l. vn. C. de mut. nomin. Bart. in rubr. ff. ſolut. matr. num. 2.*
2 quia alias mutatio † nominis eſt delictum, & punitur pœna falſi *Farinacc. conſ. 37. num. 5. lib. 1. & latius de falſit. quæſt.* 150. *num.* 137. *& ſeqq.* & ſuper hoc noſtro Statuto loquitur deciſio in *Peruſina Hæreditatis de Amicis* 28. *Nouembris* 1616. *coram Buratto,* quæ eſt in fine, *deciſ.* 35. *num.* 17. *& ſeqq.*

NOTARIVS.

SVMMARIA.

De Notarijs Palatinis, & quod eorum nullus poſſit exercere munus Procurationis, ſeu Aduocationis, in princ.

Iurare debent Notarij, Poteſtatis, & Capitanei, verſ. De Iuramento.

Collegij Notariorum ordinamenta, & Matricula ſunt ſeruanda, verſ. De Collegio.

Non deſcripti in Matricula non poſſunt rogari de inſtrumentis, verſ. De Matricula. & Adnot num. 8. vbi an compræhendatur Notarius Apoſtolicus.

Cognoſcere debet Notarius contrahentes, vel diſponentes, necnon Teſtes, verſ. Notarius debet. & Adnot. num. 9.

Nomina Patris, & Aui, Teſtium, & contrahentium in inſtrumento ſcribere tenetur Notarius, & cognomina etiam, quibus vulgariter nuncupantur, & idem de ſe ipſo, verſ. Nomina Patris. & Adnot. n. 10.

Contractus non poſſunt fieri in Taberna, & vbi venderetur vinum ad minutum, nec in loco ludi, verſ. Contractum aliquem, vbi limitatur in Teſtamentis, & alijs vltimis voluntatibus.

Numerum tenetur Notarius deſcribere per ſyllabas, & literas alphabeti, non autem per literas abbreuiatas, vel notas numerales, vel alios characteres, verſ. Tenetur.

Notificare tenetur Notarius relicta facta Communi Peruſiæ, & dare inſtrumentum in publicam formam, verſ. Notificare tenetur.

Et cuilibet perſonæ intra octo dies à die ſcientiæ mortis Teſtatoris legatum, vel hæredis inſtitutionem, ibid. & Adnot. num. 11.

Refutationis, vel abſolutionis inſtrumentum intra tres dies Notarius tenetur tradere, verſ. Refutationis.

Merces Notariorum tam in Ciuilibus, quam in Criminalibus cauſis, & extractionis inſtrumentorum quæ, verſ. De mercede & Adnot. num. 12.

Mercedem Notario ſoluit is, qui recipit commodum ex contractu, Adnot. num. 12.

Subſtantialia tenetur Notarius apponere, & fideliter adnotare in actibus, & ſi omiſerit, vel poſuerit vltra quàm facere deberet. punitur, & tenetur ad damna, & intereſſe, verſ. Subſtantialia. & Adnotat. num. 13.

Priores Collegij Notariorum quomodo eligantur, & de eorum iuriſdictione puniendi Notarios, & cognoſcendi cauſas, & controuerſias ſuper pertinentibus ad Artem Notariatus, & dependentibus ab eadem inter quaſcumque perſonas, verſ. Priores. & Adnot. num. 14.

Teſtium in examine debent adhibere vnum ex Conſultoribus, ibid.

Sententias, & præcepta eorundem Iudices tenentur executioni demandare, ibid.

Sindicantur per maiorem Sindicum, d. loco.

Rogationes, & Protocolla Notariorum mortuorum licet ſubſcriptionem non habeant, valent vbi fuerint approbata per Priores Collegij Notariorum, verſ. Rogationes. & Adnot. num. 15.

Scripturæ Notariorum mortuorum non debent ſtare penes hæredes, ſed conſignandæ ſunt Prioribus Collegij Notariorum, ibid. & Adnot. num. 16.

Banniti, qui fuerint pro homicidio, etiam poſt gratiam obtentam, non poſſunt officium Tabellionatus exercere, verſ Banniti.

Citationem ſcienter ſcribens, quà aliquis trahatur ad aliam Curam, quam ſecularem Peruſinam, punitur, verſ. Notarius.

Notarij debent intra menſem à die rogitus contractum, vel alium actum regiſtraſſe, & extendiſſe, verſ. Debet, vbi quid quoad proceſſum, & acta.

Notarius cogi poteſt ad ſe rogandum de omnibus contractibus, teſtamentis, ſiue vltimis voluntatibus, actiſque iuridicis, dummodo materia ſit licita, ac honeſta, & non contra bonos mores, verſ Rogare ſe. & Adnot. num. 18.

Communis Peruſiæ commodum ſi contractus, ſeu inſtrumentum contineat, tenetur Notarius aſſignare Cancellario, & regiſtrari debent, verſ Contractum.

Arbitri iudiciales non poſſunt eſſe Notarij, verſ. Arbitri.

De Conſeruatorum, & aliorum Officialium Notarijs vide à verſ. De Conſeruatorum.

De officijs ſpectantibus ad Notarios, verſ. De officijs.

Notarius non poteſt intra tempus trium annorum a die receptionis in Matriculam eligi, ſeu inſacculari ad aliquod officium principale, ibid.

Notarij poſſunt habere plura officia, d. loco.

Officialium Notarij tenentur parere ipſis Officialibus, verſ. Notarij Officialium.

Notarius vbi non ſit deputatus, Domini Priores illum deputant, verſ. Si ad aliquod.

Emere nemo poteſt librum publicum Notarij, verſ. Emere.

Notarij Peruſini non poſſunt ſcribere in Curia Maleficiorum, verſ. Notary Peruſini.

Notarium quem eſſe quomodo probetur, verſ. fin. & Adnot. num. 19. & 20.

Doctores tractantes de Notarijs referuntur, Adnotat. num. 1.

repetitionis teſtium fiat ſolutio eidem Cancellario, & Iudici pro medietate, ad rationem vt ſupra, etiam in cauſis commiſſis ab Vrbe, & Curia Romana, atteſtati fuerunt DD. Cauſidici in fide data ſub die 30. Martij 1610. & vide Comit. d. par. 2. rubr. 14. cap. 3. pag. 88. De mercede Notariorum in Ciuilibus vide d. Conſt. Card. Vrbini cap. 30. vbi etiam de extractione inſtrumentorum, & quod debeat fieri pro parte, & in Comit. d. rubr. 14. cap. 8. & 9. pag. 94. & ſeqq. & prius rubr. 11. & 12. d. par. 2. pag. 78. & 79. & de mercede examinatorum in Ciuilibus ibidem
E cap. 4. pag. 88. [E]

Subſtantialia omnia, & ſingula tenetur Notarius apponere, & fideliter adnotare in actibus de quibus contingeret ſe rogari, & ſi omiſerit per dolum, vel fraudem, vel poſuerit vltra quam ponere deberet, punitur, & tenetur reficere damnum, & intereſſe rubr. 40. §. 1. lib. 2. pag. 23. &
F rubr. 204. lib. 3. pag. 61. col. 3. [F]

Priores Conſortij Notariorum quomodo eligantur Stat. rubr. 208. lib. 1. pag. 70. col. 1. habent iuriſdictionem puniendi Notarios repertos culpabiles, & cognoſcendi, & terminandi cauſas, quæſtiones, & controuerſias ſuper pertinentibus ad artem Notariatus, & dependentibus ab eadem inter quaſcumque perſonas Stat. rubr. 40. §. item volumus, & ſtatuimus. lib. 2. pag. 23. col. 1. vbi quod proceditur ſummariè ſine ſtrepitu, & figura iudicij, iuris ordine non ſeruato. Teſtes autem ſi contigerit examinandos eſſe debent ipſi Priores adhibere ſaltem vnum ex eorum Conſultoribus ibidem §. volumus etiam. Sententiæ, & præcepta per ipſos Priores latas, ſiue facta executioni mandare tenentur Iudices, & dictis Prioribus in omnibus auxilium, & fauorem præſtare d. rubr. 40. §. fin. Sindicantur per maiorem Sin-
G dicum Stat. rubr. 566. lib. 1. pag. 125. [G]

Rogationes, & Protocolla Notariorum mortuorum licet ſubſcriptionem non habeant, attamen ita valent, vt ſi ſubſcripta eſſent, dummodo Priores Conſortij Notariorum pręſtito iuramento approbauerint, adhibita comparatione literarum, ad quam faciendam debent adhibere ſaltem vnum ex Conſultoribus Stat. rubr. 41. lib. 2. pag. 23. vbi quod ab huiuſmodi declaratione non datur appellatio, vel recurſus, nec aliquid
H dici, vel opponi poteſt. [H] Scripturę Notariorum mortuorum non debent ſtare penes hæredes, ſed conſignandæ ſunt Prioribus Conſortij Notariorum, ex Conſt. Card. Vrbini cap. 30. addit. 7. & vide Conſtitutiones Archiuij, de quibus dixi ſu-
I pra ver. Archiuium. pag. 25. [I]

Banniti, qui fuerunt pro homicidio, etiam poſt gratiam obtentam, non poſſunt officium Tabellionatus exercere, ex Conſtit. Pij II. & Sixti IV. regiſtrat. in Stat. poſt rubr. 14. lib. 3. pag. 12. col. 4. & pag. 13.

Notarius, qui ſcienter ſcriberet citationem, qua aliquis traheretur ad aliam Curiam, quàm Peruſinam ſecularem incurrit pœnam, & caſſari debet de Matricula Stat. rubr. 130. §. item quod Notarius. lib. 3. pag. 47. col. 1.

Debet intra menſem à die rogitus, cōtractum, inſtrumentum, vel alium actum regiſtraſſe, & extendiſſe Stat. rubr. 570. lib. 1. pag. 125. col. 4. & vide rubr. 215. §. & quia etiam ſæpè. lib. 3. pag. 65. col. 2. Quoad proceſſum, & acta vide Stat. rubr. 2. §. volumus etiam quod Notarij. lib. 2. pag. 3. col. 2. vbi quod in caſu impedimenti po-
K teſt alius copiam dare. [K]

Rogare ſe, & rogitum facere de omnibus contractibus, teſtamentis, ſiue vltimis voluntatibus, actiſque iuridicis, dummodo materia ſit licita, & honeſta, & non contra bonos mores, tenetur, & cogi poteſt ſub pœna Stat. rubr. 39. §. 1. & §.
L item quod quilibet. lib. 2. pag. 22. in fin. [L]

Contractum, ſeu inſtrumentum pro Communi Peruſiæ tenetur Notarius rogatus aſſignare Cancellario, & debet ſcribi in libro Cancellariæ Communis Stat. rubr. 8. lib. 1. pag. 6. col. 4. & vide etiam rubr. 148. lib. 1. pag. 51. col. 1.

Arbitri Iudiciales non poſſunt eſſe, vt dicitur etiam ſupra ver. Compromiſſum. cap. 2. pag. 82.

De Notario Dominorum Priorum dicam infra ver. Priores.

De Conſeruatorum Notarijs vide rubr. 567. lib. 1. pag. 125. col. 3. & Bullam Nou. reformæ Iulij II. in 5. reg. Canc. Comm. pag. 33. vbi quod debent eſſe duo, & aliam remiſſionis remiſſionis Pauli III. datam 8. Kal. Maij 1544. in 6. regiſt. Canc. Comm. pag. 7.

De Armarij Notarijs dictum eſt ſupra ver. Cataſtrum. cap. 3. pag. 49.

De Directorum Notarijs vide rubr. 7. lib. 1. pag. 5. & quod iſti debeant facere officium Notarij Pauperum, diſponitur in Bulla Nou. reform. Iulij II. in 5. reg. pag. 33.

De Notarijs Sindicatorum Officialium forenſium vide rubr. 439. lib. 1. pag. 165. & dicam ver. Sindicatus.

De Inſinuationum Notarijs dixi ſupra ver. Inſinuatio. pag. 162.

De Carcerum Notario vide rubr. 438. lib. 1. pag. 105. col. 4.

De Notario Officialium Cuſtodiæ vide rubr. 442. lib. 1. pag. 106.

De officijs ſpectantibus ad Notarios, & eorum electione vide rubr. 207. lib. 1. pag. 69. col. 4. Nullus Notarius intra tempus trium annorum à die receptionis in Matriculam Notariorum poteſt eligi, vel aſſumi, ſiue inſacculari ad aliquod

officium

officium principale Communis Peruſiæ rub.551. §.item quod nullus Notarius. lib.1. pag.123. col. 3. in fin. quæ autem ſint officia principalia vide rubr, 569. in fin. d. lib. 1. pag. 125. col. 4. Poſſunt habere Notarij plura officia in eodem Saçculo rubr. 551. §. item quod nullus poſſit. lib. 1. pag. 123. col. 2. & vide rubr. 207. eodem lib. 1. §. & ad hoc. pag. 69. col. 4.

Notarij Officialium tenentur in licitis, & officium concernentibus parere iiſdem Officialibus, & ſi neglexerint, ſurrogantur alij per Dominos Priores, & Camerarios Statut. rubr. 331. lib. 1, pag. 92. col. 3. repetita rubr. 460. eodem lib. 1. pag. 108. ſed quoad ſurrogationes vide rub.207. lib. 1. in addit. pag. 70. col. 1. vbi quod fiunt à Dominis Superioribus.

Si ad aliquod officium non fuiſſet deputatus Notarius, Domini Priores illum deputant rubr. 21. §. & nullus. lib. 1. pag. 16. col. 3.

Emere nemo poteſt librum publicum alicuius Notarij Stat. rubr. 200. lib. 3. pag. 61. col. 1.

Notarij Peruſini non poſſunt ſcribere in Curia Maleficiorum rubr. 1. §. præterea. lib. 3. pag. 2. col. 2. & quod huiuſmodi Notarij debeant eſſe forenſes, ſtatuit Innocentius VIII. in Breui dato 23. Februarij 1487. in 4. regiſt. Cam. Apoſt. pag. 164. & vide dicta ſupra ver. Cancellaria. pag. 43.

Notarium quem eſſe quomodo probetur, vi-
M de rubr. 142. lib. 3. pag. 50. col. 1. [M]

Adnotationes.

1 De Tabellionibus † eſt tractatus *Bald. inter tract.*
ſub ſign. Aquilon. tom. 3. par. 1. pag. 364. De erro-
ribus Notariorum vide tractatum *Antonij Teſſeræ*.
Cuius qualitatis, & integritatis debeant eſſe Nota-
rij vide *Gouar. pract. quæſt. cap. 19. ſub num. 4.* & mul-
ta notatu digna de Notarijs ſcribit *Caballin. ad Con-*
ſtit. March. lib. 2. cap. 13. & ad materiam Statutorum
de Notarjis vide *Carpan ad Stat. Mediol cap.* 330.
& cap. 343. & ſeqq, vbi etiam de Collegio Notario-
rum ſimili noſtro, & vide eriam *Galganett. ad Stat.*
2 *Vrb. lib. 1. cap. 20. & ſeqq.* Notarius † an poſſit man-
dare alicui, vt extendat inſtrumentum ex ſuo proto-
collo vide *Eugen. conſ. 51. lib. 1.* vbi multa de fide
ſcripturæ Notarij in protocollo non integrè deſcrip-
3 tæ. Officium Notarij † quamuis vile dixerint aliqui
relati per *Ambroſin. deciſ. Peruſ. 12. num.* 3. attamen
contrarium poſt alios ipſe firmat *nnm. 16.* quibus ac-
cedit *Giouagn. conſ. 47. num. 17. lib. 1.* & vide *Car-*
pan. ad Stat. Mediol. cap. 415. num. 44. & ſeqq. &
Rot. deciſ. 297. num. 1. & ſeqq. & 504. num. 6. & 7.
4 *par. 1. recent.* Notarius effectus Clericus † numquid
actibus Collegialibus Notariorum intereſſe poſſit vi-
de *eundem Ambroſin. d. deciſ. 12. per totam*, vbi con-
cludit pro affirmatiua, & quod valeat contractus ro-
gatus à Clerico, non obſtante Statuto contrarium
diſponente, reſpondit *Odd. conſ. 44. num. 1. & ſeqq.*
5 Statutum quod Notarij † ſubditi non poſſint inſtru-
menta pro Dominus conficere, non compræhendit
natum alibi, quàm in Terra Domini, & illum, qui non
eſt ſubditus ratione iuriſdictionis criminalis *Mart.*
6 *vot. 186.* Statutum de Notarijs † an compræhendat
Notarios Forenſes, & Curiales, vide deciſiones in
Romana prætenſi Fideicommiſſi de Vrſinis 11. *Ianua-*
rij 1585. *& 25. Martij eiuſdem anni coram Orano*,
quæ ſunt impreſſæ *apud Pic. de contract ſine cert. ſo-*
lemn. non valit. deciſ. 26. & deciſ. 27. Notarius tene-
7 tur cuſtodire † ſcripturam productam, alias tenetur
ad damna, & intereſſe *Rota in Peruſina Pecuniaria*
11. *Martij* 1613. *coram Manzanedo*, quæ eſt in fine
huius Operis, *deciſ. 53.* & vide etiam *Caualer. deciſ.*
542. *num.* 2.
8 A Vide † citatos *d. ver. Donatio. in Adnot. n. 5.*
& nunc addo *Maſcard. de general. Stat. interpræt.*
concluſ. 6. num. 23. & Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1.
cap. 31. & ſeq. An autem ſub prohibitione non rogan-
di compræhendatur Notarius Apoſtolicus, pro ne-
gatiua vide *Rot. deciſ. 103. par. 2. diuerſ.*
9 B Vide ſuper hoc Statuto † deciſionem in *Peruſi-*
na Hæreditatis de Amicis 28. *Nouembris* 1616. *coram*
Buratto, quæ eſt in calce, *deciſ. 35. num. 17. & ſeqq.*
vbi quod non eſt neceſſarium de iure communi, quod
Notarius notos habeat contrahentes, vel diſponen-
tes.
10 C Vide † ad materiam *Carpan. ad Stat. Mediol.*
cap. 1. num. 106. & ſeqq. & cap. 330. num. 74. & ſeqq.
& cap. 464. num. 20.
11 D Huius Statuti † mentionem facit *Honded. conſ.*
33. *num. 31. lib. 1.* vbi quod præſumitur Notarius no-
tificaſſe iuxta formam Statuti, ob præſumptam eius
diligentiam, & facit *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 595. num.*
24. & ad materiam vide *Carpan. ad Statut. Mediol.*
cap. 71. par. 2.
12 E Vide † deciſiones in *Peruſina Mercedis coram*
Card. Caualerio, quæ ſunt in fine Operis, *deciſ.* 31.
32. *& 33. necnon Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 401.
Mercedem ſoluit Notario is, qui recipit commodum,
vt emptor *Afflict. ad Conſtit. Reg. lib. 1. rubr. 73. Ba-*
iulos omnes. num. 12.
13 F Vide † *Farinacc. de falſit. præſertim quæſt.* 157.
14 G Super hoc Statuto † vide deciſionem in *Aſſiſien.*
ſeu Peruſina Molendinorum 23. Ianuarij 1623. *coram*
R. P. D. Pirouano, quæ eſt in fine, *deciſ. 90. num. 2.*
& ſeqq.
15 H In hoc Statuto † eſt fundata proximè citata *de-*
ciſ. 90. num. 4. & ſeqq. & vide etiam *Honded. conſ. 66.*
num. 24. & 90. cum ſeqq. lib. 1. vbi an habeat locum
in teſtamentis.
16 I Vide † ad idem *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.*
377.
K Dixi ſupra ver. Acta. pag. 5. num. 7. & quod No-
17 tarius † quilibet de ſtylo Curiæ in abſentia Notarij
cauſæ poſſit rogari de actibus iudicialibus ad refe-
rendum eidem cauſæ Notario, dixit *Rot. deciſ. 595.*
num. 2. par. 1. recent. Quo verò ad inſtrumenti tra-
ditionem vide *Carpan. d. cap. 330. num. 7. & ſeqq.*
18 L Idem eſt de Iure communi † *Carpan. ad Statut.*
Mediol. cap. 335. num. 2. Imo quod non poſſit No-
tarius officio renunciare *poſt Roman. ſing. 352. ſcri-*
bit Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 20. circa fin.
19 M Quod Notarius † quis non præſumatur niſi ſit
deſcriptus in Matricula *Menoch. de præſumpt. lib.* 2.

præſ. 78. vbi ex quibus probetur, & vide etiam *Gal-* 20 *ganett. ad Stat. Vrb. lib.* 1. *cap.* 31. & quod † probetur fide Communitatis, quam legalitatem vulgus appellat. *Ioſ. Ludou deciſ. Peruſ.* 115. *num.* 26. *Rot. deciſ.* 50. *num.* 5. *par.* 2. *recent. quæ eſt Ludouiſ. deciſ.* 38. *num.* 4. *& coram Caualerio deciſ.* 205. *num.* 7. & vide ad materiam *Carol. de Graſs. de except. ad Stat. exclud. exc.* 2. *num.* 12. *& ſeqq.*

NOX.

SVMMARIA.

Nox à die quomodo diſtinguatur, in princ. & n. 1.

Pœnæ maleficiorum perpetratorum de nocte duplicantur, verſ. Pœnæ. & Adnot. num. 2.

Inuentus de nocte punitur, & quando non, verſ. Inuentus. & Adnot. num. 3.

Executio non poteſt fieri de nocte, verſ. Executio. & Adnot. num. 4.

NOx à die diſtinguitur per ſonum campanæ de ſero, & ſonum de mane, ſeu aurora A diei ſequentis Stat. rubr. 154. lib. 3. pag. 51. A

Pœnæ maleficiorum perpetratorum de nocte duplicantur rubr. 153. lib. 3. & d. rubr. 154. in B addit. pag. 51. B

Inuentus de nocte poſt tertium ſonum campanæ punitur rubr. 156. lib. 3. pag. 51. & rubr. 46. §. & nullus vadat. lib. 4. pag. 14. col. 2. vbi quod non habet locũ ſi fuiſſet repertus propè domum propriam, vel cum lumine, & vide ad idem Ban- C nim. General. num. 59. & 60. C

Executio poſt Salutationem Angelicam veſpertinam, & per totam noctem neque realis, neque perſonalis fieri poteſt, niſi in vim mandati ſuſpicionis fugæ, vel ſpecialis Superiorum Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 32. cap. 9. §. pen. pag. 57. & eſt decretum D. Marini Gubernatoris in Viſitatione Carcerum ſub die 20. Februar. 1609. D rogato D. Ioſepho Maſcio Notario. D

Adnotationes.

1 A De tempore nocturno † tractatum edidit *Polidorus Ripa*, & vide *Federic. de Sen. conſ.* 44. *Eugen. conſ.* 63. *num* 15. *& ſeqq & conſ.* 48. *lib.* 1. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 1. *num.* 122. *par* 1. *& cap.* 375. *num.* 62. *par.* 2. *Bonacoſs quæſt. crim. par.* 1. *ver. Nox. pag.* 130. *& par.* 2. *ver. Nox. pag.* 49.

2 B Vide † eundem *Polid. Rip. d. tract præſertim cap.* 86.

3 C De eunte † de nocte vide eundem *Polid. Rip. cap.* 7. & quod non puniatur inuentus de nocte, & non captus vide *eundem d. loco num.* 13. vbi plures citat.

4 D Vide † *Polid. Rip. d. tract. de temp. noct. cap.* 71.

NVLLITAS.

SVMMARIA.

Nullitas quando allegari non poſſit, ex Stat. in princ. & Adnot. num. 1. *& ſeq.*

Nullitates non ſunt attendendæ, niſi proueniant ex defectu Iuriſdictionis, Citationis, ſeu Mandati, in fin. & Adnot. num. 3. *&* 4.

Nullitas notoria, & euidens non cenſetur excluſa, Adnot. num. 1.

Nec geminata, ibid. num. 2.

DE nullitate non poteſt dici in ſententijs latis in cauſis ſummarijs Stat. rubr. 3. §. & quod à ſententijs. lib. 2. pag. 3. col. 4. in fine. Nec in ſententijs contra Pupillos in caſu Stat. rubr. 20. §. ſi verò inuenerit. lib. 2. pag. 10. col. 1. Nec in pronuncijs ſuper compromiſſis faciendis rub. 27. lib. 2. in reformationibus, quæ ſunt ſupra ver. Compromiſſum. cap. 8. pag. 85. Nec vbi fuerunt latæ duæ ſententiæ conformes rubr. 28. §. volumus etiam. d. lib. 2. pag. 17. col. 3. Nec in ſententijs ſuper executione inſtrumentorum rub. 29. §. & ab executione. d. lib. 2. pag. 19. col. 1. in princ. vbi excipiuntur aliqui caſus. Nec vbi fuit actum pro conſeruatione indemnitatis Stat. rubr. 18. in fin. lib. 2. pag. 8. col. 4.

Nullitates non eſſe attendendas in Statu Eccleſiaſtico, niſi proueniant ex defectu Iuriſdictionis, Citationis, aut Mandati, ſanciuit Clem. VIII. vt in Bullar. Nou. tom. 3. conſt. 18. pag. 23. A

Adnotationes.

De nullitatibus Proceſſuum, & Sententiarum eſt 1 tractatus *Sebaſtiani Vantij*, & an, & quando † cenſeatur exceptio nullitatis reiecta à Statuto vide *Carol de Graſs. de except. ad Stat. exclud. exc.* 20. vbi *num.* 8. firmat, quod non cenſeatur Statutum excludere exceptionem nullitatis notoriæ, & euidentis, & plures auctoritates ad hoc citat, quibus addo *Maſcard. de general. Stat. interpræt. concluſ.* 4. *num.* 17. *&* 18. vbi hoc declarat, & vide *Rot. deciſ.* 365. *num.* 8. *par.* 1. *recent. & coram Caualer. deciſ.* 446. *num.* 11. 2 *& deciſ.* 524. *num.* 8. & quod nec † compræhendat nullitatem geminatam tradit *idem Maſcard. d. concl.* 4. *num.* 21.

3 A Ad declarationem † vide Rotam in *Romana Alimentorum* 4. *Iunij* 1593. *coram Orano in fine*, quæ eſt impreſſa *apud Picum de contract. eor qui ſine cert. ſolemn. deciſ.* 18. *& in Romana Saluiani interdicti* 6. *Nouembris* 1598. *coram eodem*, quæ eſt impreſſa *apud Pacif. de Salu. interdict deciſ.* 59. *iux. prim. impreſs. & deciſ* 6. *iux. nou. & apud Marcheſan de Com-* 4 *miſs. par.* 1. *pag.* 1027. & quod nullitas † proueniens ab exceſſu non ſit ex dictis tribus, quia reſpicit iuſtitiam, dixit *Rota in Peruſina Executionis* 18. *Decembris* 1595. *coram Penia, impreſſa apud eundem Marcheſan. d. tract. par.* 3. *pag.* 114.

NVNDINAE

NVNDINAE.

SVMMARIA.

Nundinæ in Feſto Omnium Sanctorum habendæ ſunt quotannis, in princ.
Accedentes ad Nundinas ſunt ſecuri à repræſalijs, & arreſtis, ac Gabbellis, ibid. & Adnot. num. 3.
Nundinæ quæ, & vnde dicantur, Adnot. num. 1.
Nundinarum conceſſio ad ſolum Principem ſpectat, qui poteſt eas abrogare, ibid.
Secus eſt in Mercatis, d. loco.
Nundinas alterius loci non poteſt Ciuitas, vel Oppidum per concurſum impedire, Adnot. num. 2.

DE Nundinis habendis Peruſiæ quotannis in Feſto Omnium Sanctorum, & de ſecuritate à repræſalijs, & arreſtis conceſſa accedentibus, necnon de immunitate à Gabbellis dicto tempore vide Stat. rubr. 80. lib.4. pag.23. col.3. & ſeqq. Durantibus dictæ Nundinis non poteſt fieri aliquod Mercatum, ſeu Nundinæ in Territorio Peruſino d. rubr. 80. in addit. in fin. & vide etiam decreta ſub die 28. Februarij 1456. in 2. regiſt. Cancell. Comm. pag. 63. & ſub die 28. Octobris 1467. in 3. reg. pag. 22. Nundinæ fiebant in regione Vrbis noſtræ, quæ dicitur Conca, à medietate Menſis Maij vſque ad medietatem Iunij, vt rubr.83. lib.4. pag. 24. ſed iam diù in deſuetudinem abierunt, vt legitur ibi in addit.

De Mercato in die Sabbati, qui fit in hac Ciuitate vide quæ dixi ſupra ver. Carcer. pag. 45. verſ. Venientes.

Adnotationes.

1 Nundinæ † quæ, & vnde dicantur vide *Theſaur. deciſ.* 264. *num.* 1. *& ſeqq.* vbi quod Nundinarum conceſſio ad ſolum Principem ſpectat, qui non obſtante antiquiſſimo vſu poteſt eas abrogare, de quo vide etiam *Menoch. conſ.* 1105. *lib.* 11. *& Giouagn. conſ.* 90. *num.* 11. *lib.* 1. ſed ſecus eſt in Mercatis, qui ſine licentia eiuſdem fieri poſſunt, vt per eundem *Theſaur. num.* 4. cum contineant potius factum, ideſt obſeruantiam, quàm ius, cum careat priuilegijs, & alijs immunitatibus, quæ ſolent concedi Nundinis. Nundi-
2 nas alterius † loci non poteſt Ciuitas, vel Oppidum per concurſum impedire, & ſi id contingere poſſet prior tempore poſſet alteri inhiberi facere *Theſaur.*
3 *d. deciſ.* 264. *num.* 5. Nundinarum tempore † quod quis capi non poſſit, nec eius merces arreſtari valeant eſt *tex. in l. vnic. C. de Nundin.* vbi etiam quod nundinantes ſunt immunes à Gabbellis, & *ibi Bal.* exemplificat in dictis Nundinis noſtris in Feſto Omnium Sanctorum, dicens ſecus eſſe in Mercatis, qui fiunt hic quolibet die Sabbati. Vide *Mauſon. de cauſ. execut. lib.* 1. *ampl.* 1. *num.* 15. *& ſeqq.*

OFFENSIO.

SVMMARIA.

Officialem offendens, ſeu alium coram ipſo, qua pœna puniatur, in princ. & Adnot. num. 2.
Parentes ſi iniuria afficiantur, quæ ſit pœna, verſ. Iniuria.
Coniunctus aliquando non punitur pro offenſione Coniuncti, ibid.
Vagabundus, Comitatiuus, vel Forenſis quomodo puniantur de offenſionibus, verſ. De Vagabundo.
De varÿs iniuriarum generibus, & earum pœnis, à verſ. De Inſultu.
Offendens quando teneatur ad damna, & intereſſe, Adnot. num. 1.
Offenſio in perſonam quando dicatur facta, Adnotat. num. 3.

OFFENDENS Poteſtatem, ſeù alium Officialem, vel eius Notarios, & familiares, qua pœna puniatur Statut. rubr. 127. lib.3. pag.46. & prius rubr.23. dict. lib. 3 pag. 18. col. 3. vbi etiam de offendente aliquem ex Decemuiris Ciuitatis, & eorum Notarium, ac Cancellarium. De iniuria afficiente quempiam coram Officiale rubr. 140. lib. 1. pag. 49.
A col. 4. A

Iniuria afficientes Parentes, qua pœna puniantur, vide rubr. 128. d. lib. 3. pag. 46. & quod percutientes illos non debeant ab eis ali, ſed emancipari poſſint inuiti vide rubr. 129. d. loco. Offenſiones inter Coniunctos aliquando non puniuntur, vt rubr. 58. d. lib. 3. pag. 27. col. 3.

De Vagabundo offendente aliquem vide rubr. 123. d.lib.3. pag. 44. in fin. vbi in addit. cauetur, quod in quacumque Mundi parte offenſio ſecuta ſit eadem pœna intrat tàm quo ad offendentem, quàm quo ad offendi facientem. Et de Comitatiuo, vel Forenſe offendente Ciuem Peruſinum dixi ſupra ver. Ciuis. verſ. Si quis Comitatiuus. pag. 61.

De Inſultu vide rubr. 11. d. lib. 3. pag.6. in fin. De percutiente cum armis, & ſine rubr. 12. pag.8. Maleficia commiſſa in Platea, & alijs quibuſdam locis grauius puniuntur rubr. 19. d.lib.3. pag.17. col.4. Item delicta commiſſa tempore Proceſſionum, vel in Hebdomada ſancta rubr. 20. ibidem pag. 18. De milite equeſtre offendente aliquem rubr. 21. d. loco. De offendente aliquem in ipſius offenſi domo, ſeu prædio vide rubr.22. ibid. De proijciente, & non percutiente rubr.25. pag. 19. De proijciente lapidem, aut aliud quidpiam in domum alterius vide rubr. 26. d. loco. Et de percutiente ad vindictam rubr.27. ibid. De percutiente cum manu, vel pugno rubr. 28. & de

frangente alicui membrum, & de mordente rub. 29. pag. 20. Et de debilitante, vel truncante ſtudioſè alicui membrum rubr. 30. d. loco. De certis quibuſdam iniurijs afficiente vide rubr. 74. d. lib. 3. pag. 32. Et quo ad offenſorem Mulieris vide rubr. 75. ibid. De dilaniante alicui pannos rubr. 76. d. loco. De capiente aliquem per capillos, & proijciente in terram rubr. 77. & ſeq. d. pag. 32. De proijciente immūdicias in aliquem rubr. 79. ibid. De offendente ſemetipſum, vt alteri noceat rubr. 80. d. lib. 3. pag. 33. in princ. Vide ad hæc Bannimenta Generalia præſertim
B num. 34. & ſeqq. B

Adnotationes.

Vide *Farinacc. de var. & diuerſ. delict. quæſt.* 105. *& ſeqq.* & dicta ſupra ver. Iniuria. pag. 161. & quan-
1 do offendens † teneatur ad damna, impenſas, & intereſſe vide *Caball. reſolut. crim. cent.* 3. *caſ.* 248.

2 A De offendente Officiales † vide *Borell. conſ.* 24. *Odd. conſ.* 88. *num.* 100. *Caball. d. cent.* 3. *caſ.* 288. *num.* 77. *& ſeq.* & in offendente Auditorem Rotæ *Amat. deciſ. Ferrarien.* 36. De offendente cauſa litis dixi ſupra *ver. Lis. pag.* 185.

3 B Offenſio in perſonam † quando dicatur facta vide *Eugen. conſ.* 48 *num.* 21. *& ſeqq. lib.* 2. *Honded. conſ.* 103. *num.* 4. 15. 25. *& ſeq. lib.* 1.

OFFICIA, & Officiales.

SVMMARIA.

Officia omnia ſunt ſemeſtria, niſi aliud tempus ſit præſcriptum, in princ. vbi quod diſtribuuntur per Portas, ſeu Regiones.

De Iure communi ſunt annalia, Adnot. num. 2.

Electus non poteſt renunciare, aut ceſſare ab adminiſtratione officij, verſ. Electus. vbi de ſubrogatione aliorum, & Adnot. num. 3.

Obedientia præſtari debet Officialibus, verſ. Officialibus.

Vnum tãtum officium poteſt quis habere in eodem Sacculo, verſ. Vnum tantum. & Adnot. num. 4.

Refirma, ſeu prorogatio officiorum quomodo fiat, verſ. Refirma.

Officia non poſſunt exerceri per ſubſtitutum, verſ. Officia. & Adnot. num. 5.

Impetrare officia ad Ciuitatem pertinentia eſt prohibitum, verſ. Impetrare.

Homicida, & relegatus non poſſunt eligi ad officia, verſ. Homicida.

Dare non licet pro obtinendo officio, verſ. Pro obtinendo.

Pecunias recipere non licet Officialibus, vide verſ. Officialibus non licet.

Corrumpentes Officiales puniuntur, verſ. Corrumpentes.

Officia vt quis obtinere poſſit ſufficit, quod per ſeptem annos libram habuerit inter Ciues. verſ. Obtinere.

Stipendia Miniſtri, aut familia non poſſunt augeri Officialibus externis, verſ. Forenſibus Officialibus.

Officialis præſumitur ritè adminiſtraſſe, & dignus, aptus, & idoneus, Adnot. num. 1.

OFficia omnia Communis Peruſiæ, & Comitatus ſunt ſemeſtria, niſi aliud tempus ſit præſcriptum Stat. rubr. 179. lib. 1. pag. 60. & diſtribuuntur per Portas, ſeu Regiones rubr. 193.
A d. lib. 1. pag. 66. col. 3. A

Electus ad aliquod officium non poteſt ſe abdicare, vel ceſſare ab adminiſtratione, & de modo ſubrogandi alios vide rubr. 333. d. lib. 1. pag. 92. in fin. & de ſubrogatione Officialium mortuorum, vel impeditorum vide rubr. 554. d. lib. 1.
B pag. 124. B

Officialibus debet præſtari obedientia ſub pęna vide rubr. 139. lib. 3. pag. 49. col. 3. & præſertim per eorum Notarios, vt dictum fuit ſupra ver. Notarius. verſ. Notarij Officialium. pag. 209.

Vnum tantum officium quis habere poteſt in eodem Sacculo rub. 551. §. item quod nullus poſſit conſequi. lib. 1. pag. 123. col. 2. vbi quod non intelligitur de officio Camerariatus, & quod
C non habet locum in Notarijs. C

Refirma, ſeu prorogatio officiorum quomodo fiat vide rubr. 583. d. lib. 1. pag. 127.

Officia non poſſe exerceri per ſubſtitutum mandauit Sixtus IV. in Breue dato 3. Idus Octobris 1451. in 4. reg. pag. 28. hoc tamen per eundem Pontificem moderatum, & declaratum reperitur in alio Breui dato 1. Martij 1452. in d. 4.
D reg. pag. 30. D

Impetrare officia ad Ciuitatem pertinentia eſt prohibitum per legem Dominorum Priorum, & Camerariorum in annal. 1559. pag. 174. confirmatam à Pio IV. ſub die 6. Iunij 1560. vt in 7. regiſt. Canc. Comm. pag. 30.

Homicida, & relegatus non poteſt eligi ad aliquod officium rubr. 14. §. ſtatuimus etiam. lib. 3. pag. 12. col. 2.

Pro obtinendo officio non licet aliquid dare rubr. 151. lib. 3. pag. 51.

Officialibus nõ licet recipere pecunias, vt quis euadat à pœna maleficij rubr. 146. lib. 3. pag. 50. Nec poteſt Officialis recipere pecuniam occaſione ſui officij, niſi pręſente Notario rubr. 21. §. item quod nulli. lib. 1. pag. 16. col. 3. vbi etiam de pœna aſſerentis plus impendiſſe, quàm verè impendit.

Corrumpentes Officiales grauiter puniuntur rubr. 44. lib. 3. pag. 24. vbi quomodo hoc probetur, & vide Bannim. Gener. num. 61.

Obtinere poteſt quis officia vbi libram habuiſſet inter Ciues per ſeptem annos, præterquam officia Prioratus, & Camerariatus rub. 553. lib. 1.

pag.

pag. 123. & vide ver. Ciuis. verſ. Ciues qui. pag. 61.

Forenſibus Officialibus non poſſunt augeri ſtipendia Miniſtri, aut familia rubr. 277. lib. 1. pag. 87. Non poſſunt repręſaliari rubr. 176. §. fin. lib. 1. pag. 59.

Offendens Officialem, vel coram ipſo, qua pęna puniatur dixi ſupra ver. Offenſio.

De Officialibus Abundantiæ vide ſupra ver. Annona. pag. 10.

De Officialibus Viarum dicam infra ver. Viarum Magiſtri.

De Officialibus Armarij vide ſupra ver. Caſtrum. pag. 49.

Aliqua dicam ver. Sacculus Officiorum.

Adnotationes.

1 Vide *Maſtrill. de Magiſtrat.* Officio functus † pręſumitur rectè illud adminiſtraſſe *Turrett. conſ.* 13. *n.* 5. *& ſeqq. lib.* 1. *Eugen. conſ.* 60. *num.* 50. *lib.* 1. *Menoch. de præſumpt. lib.* 2. *præſ.* 85. *Maſtrill. d. tract. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 10. & quod Officialis præſumatur dignus, aptus, & idoneus *Menoch. d. lib.* 2. *præſ.* 86.

2 A Annalia † eſſe officia de Iure communi probat *tex. in cap. fundamenta. §. fin. de elect. in* 6. *Bart. in l. omnes populi. num.* 52. *ff. de iuſt. & iur. & dixit Rota in Segobien. Cantorum* 9. *Iunij* 1609. *coram Manzanedo.*

3 B Plures cauſas † excuſationum ab officijs ponit *Galganett. ad Stat. Vrb. lib.* 3. *cap.* 38.

4 C Ne quis pluribus officijs † fungatur, diſponitur etiam de Iure communi, vide *Galganett. d. lib.* 3. *cap.* 32. *& Caball. reſol. crim. cent.* 3. *caſ.* 229.

5 D Vide ad hoc † *Menoch. de præſumpt. lib.* 2. *præſ.* 21. *& lib.* 6. *præſ.* 92.

OFFICIALIS COMMVnis, ſeu Plateæ.

SVMMARIA.

Electio Officialis Communis, ſeu Plateæ ſpectat ad Ciuitatem, & Inſacculatores, in princ.
Officium hoc durat per annum, ibid.
Quid debeat tradere, d. loco.
Statuta loquentia de maiori Sindico habent locum in Officiali Plateæ, verſ. Statuta.
Quæ ſpectent ad huiuſmodi officium, verſ. Curare.
Pœnæ ſpectant pro medietate ad Officialem, & pro medietate ad Ciuitatem, in fin.

OFficialis Communis, ſeu Plateæ electio ſpectat ad Ciuitatem, ex Bulla Pij IV. data die 6. Iunij 1560. in 7. reg. Canc. Comm. pag. 3. & ex Bulla Pij V. ibidem pag. 45. & vide de illo Stat. rubr. 594. lib. 1. pag. 129. vbi præſertim quod illius officium durat per annum, & vide etiam rubr. 142. lib. 4. pag. 41. vbi etiam de illius Sindicatu. De anno 1609. fuit decretum in vim literarum Card. Burgheſij, quod Officialis iſte eligeretur per Inſacculatores, & quod electus aliam impenſam non debeat facere, niſi vt tradat Decemuiris Craterem argenteum, vel aliud quidpiam ſimile, valoris ſcutorum vigintiquinque, vt in 17. regiſt. Offic. pag. 69. & ſeqq. vbi etiam diſponitur ſuper ſubrogatione facienda in caſu mortis, ſeu abſentiæ dicti Officialis, Et ſuper traditione duarum Lancium, vulgo Piatti, argentearum dicti valoris, vide etiam literas Eminentiſſimi Card. S. Honuphrij ſub anno 1625. regiſtrat. in reg. Bullar. 8. pag. 116.

Statuta loquentia de maiori Sindico habent locum in iſto Officiali rubr. 77. in addit. lib. 4. pag. 22. col. 3.

Curare debet Officialis iſte, quod Hoſpites, Pullaroli, & alij ſimiles non poſſint emere ſpectantia ad Annonam, niſi certo diei tempore rub. 47. lib. 4. pag. 14. & rubr. 52. d. lib. 4. pag. 16. & vide etiam Edictum ſub die 25. Iulij 1489. in 4. reg. Canc. Comm. pag. 91. vbi prohibitio extenditur ad ementes ad Portas Ciuitatis. Habet etiam facultatem circa Oleum, & illius menſuras rubr. 119. d. lib. 4. pag. 36. Item circa Piſces, & illorum venditionem rubr. 96. d. lib. 4. pag. 27. & 28. & d. rubr. 594. §. item teneatur. lib. 1. pag. 129. vbi de alijs ſpectantibus ad eius officium, & rubr. 124. lib. 4. pag. 37. Et quo ad Panem, & illius venditores vide rubr. 77. d. lib. 4. pag. 22. Et quo ad Vinum vide rubr. 10. §. Ciui vero. lib. 1. pag. 8. col. 3. Et quo ad Porcos, qui aluntur in Ciuitate vide d. rubr. 10. §. & idem Ciuis. lib. 1. pag. 8. col. 4. vbi licet hæc facultas detur Officialibus Viarum, tamen in addit. in fin. diſponitur, non cenſeri, nec eſſe ademptam, aut diminutam iuriſdictionem Officialis Communis, & quod per concurſum ſe inuicem iſti impediri non poſſint, imo quod per vnum inceptum fuerit alius proſequi, & finire valeat. Et coniunctim de iſtis Officialibus loquitur d. rubr. 594. eod. lib. 1. pag. 129.

Pœnæ pro medietate ſpectant ad dictum Officialem, & alia ad Ciuitatem d. rubr. 594. §. cum poteſtate. pag. 129. col. 3. & de medietate Porci euntis per Ciuitatem, vel Suburbia, quod ſpectet ad Officialem, cauetur rubr. 10. §. & idem Ciuis. lib. 1. pag. 8. col. 4.

Adnotationes.

Vide dicta ſupra ver. Annona. pag. 10. & ſeqq.

OLEVM

OLEVM.

SVMMARIA.

Vendentes Oleum vbi manere debeant, in princ.
De Oleo, & illius Menſuris, in fin.
Oleum, & Oliua ſunt fructus induſtriales, Adnotat. num. 1.
Oleo legato hæredis eſt electio, Adnot. num. 2.
Vector quando teneatur ſi effudit Oleum, num. 3.

OLeum vendentes vbi manere debeant vide Stat. rubr. 110. lib. 4. pag. 30. col. 3. Circa Oleum, & illius Menſuras vide rubr. 119. d. lib. 4. pag. 36.

Adnotationes.

1 De Oliuis eſt tract. *Angel. de Periglis*, cum illo de Paleis. Oliua, ſeu Oleum eſt fructus † induſtrialis *Bart. in l. ex diuerſo. num. 2 ff. de rei vindic. & in l. ſi*
2 *eius fundi. num. 1. ff. eod.* Oleo legato † non adiecta qualitate liberum eſt hæredi dare quod vult eſt *tex. in l. 4. ff. vin. trit. & ole. leg. Ciriac. controu. forenſ. lib. 1.*
3 *contr. 153. num. 28.* Vector quando teneatur † ſi effuſum ſit Oleum vide *eundem contr. 166.*

OPERARIVS.

SVMMARIA.

Operarius mercedem petere poteſt intra annum tantum.

OPerarius intra annum tantum poteſt ſuam mercedem petere Stat. rubr. 75. lib. 2. pag. 37. & dicam ver. Præſcriptio.

Adnotationes.

Vide quæ dixi ſupra ver. Murator. pag. 204.

OSTIVM, SIVE PORTA.

SVMMARIA.

Portæ non poſſunt fieri in Muris Caſtrorum, in princ. vbi quod factæ debent obſtrui.
Portæ Ciuitatis quando debeant claudi, & aperiri, verſ. Portæ. vbi de electione Ianitorum, & in Adnot. num. 1.
Immundicias non licet proijcere penes Portas Ciuitatis, vel Suburbiorum, verſ. Penes Portas.
Executio non poteſt fieri ſuper Oſtijs domus, in fin.

NOn poſſunt fieri Portę in muris Caſtrorum rubr. 134. lib. 4. pag. 39. vbi etiam quod huiuſmodi Portæ, & Feneſtræ exiſtentes in muris alicuius Caſtri per quas de facili daretur introitus, debent obſtrui.

Portę Ciuitatis debent claudi poſt tertium ſonum campanæ de ſero, & non aperiri niſi ad ſonum campanæ, quæ pulſatur de mane ſub pœna rubr. 200. lib. 1. pag. 68. vbi de electione Ianitorum, & vide etiam de iſtis rubr. 313. dict. lib. 1. A pag. 90. A

Penes Portas Ciuitatis, vel Suburbiorum non licet proijcere terram fimum, vel aliquid aliud immundum rubr. 84. lib. 4. pag. 24. & rubr. 108. d. lib. 4. pag. 30.

Executio non poteſt fieri ſuper Oſtijs domus, vt dixi ſupra ver. Executio. verſ. nec poſſunt. pag. 127.

Adnotationes.

De Oſtio, ſiue Porta vide *Cepoll. de ſeru. vrb. præd. cap. 42.*

1 A Cuſtodia Clauium † Portarũ Ciuitatis ad quem ſpectet vide *Mart. vot. 62.*

PACTVM DE RETROuendendo.

SVMMARIA.

Pactum, ſeu Promiſſionem de retrouendendo cogitur quis obſeruare, in princ.
Probatur per inſtrumentum publicum, vel ſcripturam priuatam, vel duos teſtes, ibid. & Adnot. num. 6. vbi de Iuramento ſuppletorio.
Retrouendere emptor cum pacto cogitur intra viginti dies poſt terminum præſcriptum, verſ. Non obſtante. & vide Adnot. num. 7.
Redimendi ius poteſt cedi, Adnot. num. 2.
Fructus pendentes quomodo diuidantur, vbi res retrouenditur ex pacto, Adnot. num. 3.
Aeſtimatur infra iuſtum pretium triginta pro quolibet centenario res vendita cum dicto pacto, Adnot n. 4.
Pactum hoc præſcribitur ſpacio triginta, vel quadraginta annorum, Adnot. num. 5.
Reſtitutio an detur hæredi, & minori ad redimendum elapſo termino, Adnot. num. 8.

PACTVM, ſeu promiſſionem de retrouẽdendo cogitur quis obſeruare, & illa probatur vel per inſtrumentum publicum, vel ſcripturam priuatam manu emptoris, vel atteſtationem duorum fide dignorum teſtium in eorum dictis conteſtium Stat. rub. A 63. lib. 2. pag. 32. col. 2. A

Non obſtante lapſu temporis ad redimendum præſcripti, poteſt venditor cum pacto de retrouendendo, ac eius hæres redimere intra viginti dies continuos à die finiti termini conuenti, &

emptor

emptor cogitur ad retrouendendum, ex Decreto Reuerendiſſimi Epiſcopi Cauenſis Gubernatoris ſub die 23. Nouembris 1555. manu D. Iacobi Sanctutij Notarij, quod Decretum in viridi obſeruantia cum ſit, confirmauit, & innouauit D. Carolus de Comitibus, declarans illud habere locum etiam quando tempus ad redimendum fuiſſet à partibus prorogatum, vt in Comitin. Conſt. par. 2. rubr. 1. pag. 73. Quod Decretum Epiſcopi Cauenſis renouatum,& ampliatum per Comitinas, fuiſſe, & eſſe in viridi obſeruantia, & ſemper fuiſſe obſeruatum, & de præſenti obſeruari, atteſtati fuerunt DD. Cauſidici in fide Collegialiter facta ſub die 16. Auguſti 1601.& in alia
B die 1. Auguſti 1608. B

Adnotationes.

1 De huiuſmodi pacto vide † *Mantic. de tacit. & am-*
big. conuent. lib. 4. tit. 31. tit. 32. & tit. 33. & Lupum
in tract. de vſuris comment. 2. ad l. 2. C. de pact. int.
2 *empt. & vend.* Ius redimendi ex conuentione † cedi
poteſt, & emptor cum dicto pacto cogitur ceſſiona-
rio retrouendere, vt fuit deciſum *in Peruſina Terra-*
rum 10. *Decembris* 1612. *coram Eminentiſſimo* Card.
Pamphilio, quæ eſt impreſſa in fine, *deciſ.* 55. Fructus
3 pendentes † quomodo diuidantur, quando vigore pa-
cti res retrouenditur vide *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ.*
79. *Mantic. d. lib. 4. tit. 32. num.* 102. *Peregr. de fi-*
deicommiſs. art. 49. num. 98. Coſta de Rat. quæſt. 36.
Munnoz. de Eſcubar. in tract. de Ratiocin. comp. vlt.
4 Res vendita cum dicto pacto æſtimatur† infra iuſtum
precium triginta pro quolibet centenario, adeo vt ſi
res æſtimata fuerit florenis centum, cum dicto pacto
dicatur valere florenis ſeptuaginta *Ioſeph. Ludouic.*
deciſ. Peruſ 97. num. 3. & ſeqq. Honded conſ. 33 n. 32.
5 *lib.* 2. Hoc pactum præſcribitur † ſpatio triginta, vel
quadraginta annorum, quamuis fuerit promiſſum re-
trouendere quandocumque, & quotieſcumque *Am-*
broſin. deciſ. Peruſ. 27. par. 2. vbi ponit tres Rotæ Ro-
manæ deciſiones.

6 A Vide † ſuper hoc Statuto *Ioſeph. Ludouic. Pe-*
ruſ. 9 præſertim num. 29. verſ. allegabant quoque. cum
num. ſeqq. Et quod in materia pacti de retrouenden-
do ſit locus iuramento ſuppletorio, tradit *idem ibi-*
dem num. 25. ſequitur *Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 7.*
num. 254. & ſeq.

7 B Niſi extaret † huiuſmodi decretum, & obſeruan-
tia illius, ſecus eſſet, quia elapſo tempore ad redimen-
dum pręſcripto, venditor non auditur *Mantic. d. lib. 4.*
tit. 31. num. 34. & ſeqq. Lup. dict. comment. 2. §. 3.
num. 92. Rota coram Ludouiſ. deciſ. 492. num. 6. &
8 *deciſ. 559. vbi Beltram. in adnot.* An autem † hæredi
venditoris ſit concedenda reſtitutio in integrum ad
redimendum, vide *Odd. conſ. 17. & Eugen. conſ. 95.*
lib. 1. apud quos habes etiam quid dicendum in mi-
nore, & vide etiam eundem *Eugen. conſ. 83. & 84.*
lib. 2. & quod reſtitutio conceſſa Minori non iuuet
maiorem conſortem *Rota coram D. Coccin. deciſ. 219.*
quæ eſt deciſ. 132. par. 2. recent.

PACTVM DE QVOTA Litis.

SVMMARIA.

Pactum de Quota litis eſt prohibitum ſub pœna.

PActum de Quota litis eſt prohibitum ſub pęna Stat. rubr. 146. lib. 3. pag. 50. col. 3. & in Bannimentis Generalibus num. 78.

Adnotationes.

Dixi de hoc pacto in ver. Aduocatus. circa fin. & in Adnot. num 11. pag. 8. vbi aliquos Doctores ad materiam citaui, addo nunc *Carocc. de locat. & conduct. par. 1. tit. de fructib. & lit expenſ. num. 77. & ſeqq. Farinacc. de var. & diuerſ. crimin. quæſt. 106. Martium Medic. exam. 22. & deciſ. 37.*

PALEA.

SVMMARIA.

Paleam, vel Stipulam totam tenetur relinquere Colonus recedens, vbi in prædio extat domus, in princ. & Adnot. num. 1.

Paleæ venalis ſalma debet eſſe ad minus CL. librarum, verſ. Salma.

PAleam, ſiue Stipulam totam tenetur Colonus Partiarius relinquere nouo Colono, vbi in prædio eſt domus, ex lege Dominorum Prio-
A rum in lib. 4. Bannim. pag. 40. A

Salma Paleę venalis debet eſſe ad minus librarum centum quinquaginta, aliàs pœna incurritur, Stat. rubr. 154. lib. 4. pag. 46. col. 3. & non poterat vendi vltra tres bononenos ibidem.

Adnotationes.

1 De Paleis, & Oliuis † eſt tract. *Angeli de Periglis Peruſini*, cuius dicta repetijt *Petr. de Vbald. in tract. de duob. fratr. par. 11. quæſt. 9. num. 29. & ſeqq. pag. mihi 171. & ſeqq.*

2 A Quid de Iure communi † vide *DD. ſupra citatos*, & quos citaui *ver. Colonus Partiarius. num.* 10. *pag.* 76.

PATER.

SVMMARIA.

Pater, Mater, vel alius Aſcendens percutientes, ſeu vulnerantes Deſcendentes an, & quando puniantur, in princ. & Adnot. num. 1.

Pater tenetur ſoluere legitimam pro filio Negociatore, ſeu Mercatore, verſ. Pro filio. & Adnot. num. 2.

Pater vbi Filius deliquit quando teneatur ad legitimã, vel de peculio, verſ. Pro delicto.

Filij

Filijs legitimis reſeruatur medietas bonorum Patris delinquentis, & illegitimis ſexta, verſ. Delictum. & Adnot. num. 3.

Receptans Filium bannitum non punitur, verſ. Bannitum.

Dotare Pater non tenetur Filiam, quæ nupſit ſine eius voluntate, verſ. Dotare.

Pater quomodo ſuccedat Filio, in fin. & Adnot. n. 4.

PAter, vel Mater, aut aliquis ex Aſcendentibus percutientes, ſeu vulnerantes Deſcendentem an, & quando puniantur Stat. rubr. 58. lib. 3. pag. 27. col. 3. & ſeq. De afficiente iniuria Parentes dixi ſupra ver. Offenſio. verſ. Iniuria af-
A ficientes. [A]

Pro Filio Negociatore, vel Mercatore Pater tenetur ſoluere legitimam pro obligationibus, ſeu promiſſionibus factis per Filium rubr. 29. §. & non obſtante. verſ. & ſi talis filiusfamilias. lib. 2.
B pag. 18. col. 3. [B]

Pro delicto Filij quando cogatur Pater ſoluere legitimam, vel filij peculium, latius dictum fuit ſupra ver. Legitima. pag. 173.

Delictum, ob quod bona venirent confiſcanda, ſi commiſerit Pater, reſeruatur Deſcendentibus legitimis medietas bonorum, & illegitimis ſexta pars, rubr. 72. §. ſi verò Pater familias. lib.
C 3. pag. 32. col. 1. [C]

Bannitum Filium receptans Pater non punitur Stat. rubr. 132. lib. 3. pag. 47. & vide ſupra ver. Bannitus. verſ. Receptatores. pag. 32.

Dotare Filiam non tenetur Pater, ſi illa nupſit ſine voluntate ipſius Patris rubr. 85. lib. 3. pag. 33. col. 4. & pag. 34. & dixi ver. Dos. verſ. Pater. pag. 120.

Pater ſuccedit Filio in totum, præterquàm in legitima, in qua ſuccedit Mater rubr. 45. lib. 2. in reformat. quæ ſunt regiſtratæ ſupra ver. Fœmina. §. & ſi caſus euenerit. pag. 133. Vbi autem adeſſent Fratres defuncti, & Auia materna vide ibidem §. ſi autem aliquis. verſ. & caſu quo. pag.
D 134. col. 1. [D]

Adnotationes.

1 A Vide † *Farinacc. de var. & diuerſ. crim. quæſt. 105. num. 138. & ſeqq. & Paſchal. de virib. patr. pot. par. 3. cap. 4.*

2 B Ad hoc vide † *Farinacc. de delict. & pœn. quæſt. 24. num. 150. & ſeqq.* & magis ad rem *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 416. num. 209. & ſeqq.*

3 C Super hoc Statuto vide † *Non. conſ. 97. & conſ. 105. num. 11. & ſeqq. Honded. conſ. 110. lib. 1.* & ad materiam *Eug. conſ. 82. lib. 2. Giouagn. conſ. 94. lib. 1. Carpan. ad nou. Conſt. Mediol. §. omnium. num. 712. & ſeqq. Farinacc. d. quæſt. 24. num. 34. & ſeqq.*

4 D De ſucceſſione † Patris, & Matris in bonis Filij vide *Graſs. de ſucceſs. §. ſucceſſio ab inteſtato. quæſt. 22. & Theſaur. deciſ. 27.*

PATRVVS.

SVMMARIA.

Patruus, & eius deſcendentes ſuccedunt Nepoti ab inteſtato cum Matre, & Sororibus defuncti, in princ.

Statutum circa ſucceſſiones ab inteſtato an procedat in hæreditate Clerici, Adnot. num. 2.

Patruus Magnus non comprehenditur in Statuto loquente de Patruo, Adnot. num. 3.

Patruus quando veniat appellatione Fratris, Adnot. num. 4.

PAtruus vnus, vel plures, vel eorum deſcendentes maſculi ſuccedunt Nepoti ab inteſtato cum Matre, vel Auia, ac cum Sororibus defuncti Stat. rubr. 45. lib. 1. in reformat. §. item quando. regiſtrat. ſupra ver. Fœmina. pag. 134.

Adnotationes.

1 Super hoc Statuto † an habeat locum quando de-
ſcendentes Patrui tantum ſuperſunt, vide citatos *d.*
ver. Fœmina num. 28. & ſuper Statuto Piſauri vide
Eugen. conſ. 83. lib. 1. & ſuper noſtro *Non. conſ. 42.*
2 *num. 25. & ſeqq.* An procedat † in hæreditate Cleri-
ci vide *Eugen. conſ. 99. lib. 2.* vbi concludit pro ne-
gatiua, & hanc ſequitur *Surd. deciſ. 20.* ſed vide *Ca-*
rocc. deciſ. 127. Gallum de except. ad Stat. tit. 1. ex-
cept. 1. n. 99. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. quæſt. 19. Ca-
rol de Graſs. de eff. Cleric. eff. 2. n. 274. & ſeqq. Patruus
3 Magnus † non comprehenditur in Statuto loquente
de Patruo *Bal. conſ. 12. num. 1. lib. 3. Hond. conſ. 1.*
num. 34. & ſeq. lib. 1. An autem Patruus venire poſ-
4 ſit appellatione Fratris † vide *Eugen. conſ. 74. num. 8.*
20. & ſeq. & 32. cum ſeqq. lib. 1.

PAVPERTAS.

SVMMARIA.

Pauperum Cauſæ ſunt ſummariæ, in princ.

Pauperibus prouiſum fuit de Aduocato, Procuratore, & Notario, ibid.

Pauper an quis præſumatur, & quis ſit, Adnot. n. 1.

Alimenta, & ſumptus litis quando Pauperi ſint præſtanda, Adnot. num. 2.

PAuperum cauſæ ſunt ſummariæ Stat. rubr. 3. poſt princ. lib. 2. pag. 3. col. 3. Habent Pauperes in hac Ciuitate vltra Aduocatum, & Procuratorem, etiam Notarium, vt in Conſt. Card. Vrbini cap. 9.

Adnotationes.

De Paupertate egit *Cornelius Benincaſius Peruſinus, vt int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 18. pag. 138.*

1 Pauper, aut Diues † an quis præſumatur vide *Maſcard. de probat. lib. 1. concl. 526. & Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſ. 25. Eugen. conſ. 4. num. 55. & 56.*

lib.

lib 1. Surd. de Alim. tit. 1. quæſt. 24. num. 7. & remittitur arbitrio Iudicis quis dicatur Pauper *Surd. dict. tract. tit. 9. quæſt. 37. num.* 1. & vide *Caualer. deciſ.* 233. De alimentis, & ſumptibus litis Pauperi pręſtan-
2 dis † lite pendente vide *Surd. d. tract. tit. 1. quæſt.* 120. *Rota coram Ludouiſ deciſ.* 189. *& deciſ.* 543. *& coram Caualer deciſ.* 554. Et vide quæ de Aduocatis, & Procuratoribus Pauperum tradit *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 83. & ſeqq.*

PAX.

SVMMARIA.

Pax, ſeu Concordia an, & quando ſuffragetur delinquentibus ad pœnam euitandam, in princ.

Sindicus Communis facit Pacem pro extero offenſo, verſ. Sindicus.

Fractores Pacis qua pœna puniantur, verſ. Fractores.

Noua cauſa excuſat à pœna fractæ Pacis, ibid. ſed vide Adnot. num. 3.

Pax debet haberi rata per Iudices, quamuis non appareat inſtrumentum, verſ. Debet.

Pacem facere quis non cogitur, & quando ſecus, verſ. Diſcordantes. & Adnot. num. 4.

Minor quomodo faciat Pacem, verſ. Pax.

Turbantes Pacem, vel ſtatum Ciuitatis puniuntur, verſ. Pacem.

Fideiuſſiones de repræſentando, de non offendendo, & ſimiles quantum durent, verſ. Fideiuſſiones. & Adnot. num. 5.

Pœnæ conuentionales Pacis, & Treguæ ruptæ, & fideiuſſiones de non offendendo ſtipulari debent, & cenſentur nomine Cameræ Apoſtolicæ, in fin.

PAx, ſeu Concordia an, & quando ſuffragetur delinquentibus ad euitandam pœnam Stat. rubr. 60. lib. 3. pag. 28. col. 1.

Sindicus Communis poteſt facere Pacem, ſeu Concordiam pro extero offenſo, qui abſceſſerit d. rubr. 60. in fin. lib. 3. pag. 28. col. 3.

Fractores Pacis qua pęna puniantur rub. 112. lib. 3. pag. 40. col. 3. & rubr. ſeq. & vide etiam Bannim. General. num. 42. vbi etiam de verbo rupto. Noua cauſa excuſat à pœna fractæ Pacis d. rubr. 112. in addit. Sed quod noua cauſa non poſſit allegari mandauit Pius IV. in Conſtitut. de qua in Bullar. Nou. tom. 2. conſtit. 52. §. 5. pag. 69. quam Conſtitutionem declarauit procedere debere reſpectu Principalium, ſecus verò reſpectu compræhenſorum Pius V. vt d. tom. 2. con-
A ſtit. 9. §. 3. pag. 187. A

Debet Pax haberi rata per Iudices, quamuis non appareret inſtrumentum rubr. 113. d. lib. 3. pag. 40. col. 4.

Diſcordantes non poſſunt cogi ad Concordiã, ſeu Pacem. Poſſunt tamen cogi ad treguam cum fideiuſſoribus rubr. 113. in fin. cum addit. lib. 3.
B pag. 40. col. 4. B

Pax quomodo validè fiat à Pupillo, & Adulto Stat. rubr. 14. §. & ſi proximior. lib. 3. pag. 10. col. 3.

Pacem, honorem, vel ſtatum Ciuitatis turbantes puniuntur rubr. 107. & 108. lib. 3. pag. 39. col. 4. & pag. 40. col. 1.

Fideiuſſiones de repræſentando non durare niſi durante Gubernio, declarauit Reuerendiſſimus D. Boſſius Gubernator, vt in 7. reg. Canc. Commun. pag. 32. illæ etiam de non offendendo durabant durante Gubernio, & poſtea requirebatur renouatio. Sed per literas Sacræ Conſultæ ſub die 17. Martij 1593. mandatum fuit, quod in futurum fideiuſſiones prædictæ de non offendendo acciperentur nomine Sacræ Conſultæ, & abſque temporis determinatione, & cum clauſula, quod numquàm caſſentur abſque expreſſo mandato eiuſdem Sacræ Conſultæ, & quatenus caſſentur, remaneant adhuc in earum robore, & habeantur pro non caſſis, Cancellarijque, & Notarij priuentur officijs, & quod idem debeat ſeruari in fideiuſſionibus de repræſentando toties &c. & de bene viuendo. Anno 1616. die 23. Iulij per literas Card. Burgheſij de ordine Sanctiſſimi decretum fuit, quod fideiuſſiones de repræſentando pro omni, & quacumque cauſa, de non offendendo, & de non ingrediendo, non caſſentur
C abſque expreſſo mandato Sacræ Conſultæ. C

Pœnæ conuentionales Pacis, & Treguæ ruptæ, & fideiuſſiones de non offendendo, ſtipulari debere, & cenſeri in fauorem Cameræ Apoſtolicæ, mandauit Pius IV. d. Conſtit. 52. §. 4. tom. 2. pag. 69.

Adnotationes.

De Pace, Tregua, Verbo dato, & cautione de non
1 offendendo vide † *tract. nouiſs. Sebaſt. Guazzini*, & prius egit de iſtis *Nicolaus Moronus, & Octauianus Vulpellius*, & de cautione de non offendendo egit *Franciſcus Herculanus Peruſinus*, de qua vide etiam *Pyrr. Maur. in tract. de fideiuſs. par. 1. ſect. 2. cap. 4. pag. 66.* & vide *Honded. conſ. 97. & conſ. 103. lib. 1. & conſ. 89. lib. 2. & Eugen conſ. 48. num. 15. & ſeqq. lib. 2.* & latiſſimè *Farinacc. de var. & diuerſ. crim.*
2 *quæſt. 107. per tot.* Præceptum cum clauſula, † quod fideiuſſio, ſeu cautio habeatur pro data, non ligare concludit *Mar. Antonin. var. reſolut. lib. 3. reſol. 31.* ſed vide *Farinacc. d. quæſt. 107. num. 13. & Hect. Felic. alleg. 47. tom. 1.*

3 A Vide † *Farinacc d. quæſt. 107. num. 57. & ſeqq* & quoad nouam cauſam vide *Honded. conſ. 97. lib. 1 & conſ. 89. num. 72. & ſeqq. lib. 2. Eugen. conſ. 82 & conſ. 90. lib. 1. & Farinacc. d. loco num. 403. & ſeqq.* apud quos declarantur etiam Pontificię Conſtitutiones.

4 B Vide † *Farinacc. d. quæſt. 107. num. 3. & ſeqq.*

5 C Quanto tempore † durent cautiones de non offendendo vide *Farinacc. d. quæſt. 107. n. 45. & ſeqq.*

PELLES.

SVMMARIA.

Pelles non poſſunt extendi ad ſiccandum in certis locis, in princ.

Pellium extractio à Territorio eſt prohibita, verſ. Extractio.

Mors Animalis an probetur ex oſtenſione Pellis, Adnot. num. 1.

PElles, & Coria non poſſunt extendi ad ſiccandum in certis locis Ciuitatis Stat. rubr. 107. lib. 4. pag. 30. & vide rubr. 14. lib. 2. pag. 7. Extractio à Territorio Pellium eſt prohibita, ex literis Card. Camerarij ſub die 13. Iulij 1580. in 7. reg. Canc. Comm. pag. 108.

Adnotationes.

1 Mors Animalis † commodati, ſeu in cuſtodiam, aut ad ſoccitam dati, an probetur ex oſtenſione Pellis vide *Ambroſ. deciſ. Peruſ. 17. num. 7. & Felic. de Societ. cap. 25. num. 53.*

PETENS DEBITVM iam ſolutum.

SVMMARIA.

Petens debitum iam ſolutum punitur, ex Stat. in princ. quid de Iure communi, Adnot num. 1.

Petens plus debito, qua pœna, & quando puniatur, Adnot. num. 2. & ſeqq.

PEtens debitum iam ſolutum, vel de quo ſit facta refutatio tantundem de ſuo ſoluere Communi pœnæ nomine tenetur Stat. rubr. 143. lib. 3. pag. 50. & idem cauetur in Conſt. Marchiæ lib. 4. cap. 75.

Adnotationes.

1 De Iure communi † quando, & qua pœna puniatur Creditor petens debitum iam ſolutum, & quid in petente debitum ante tempus vide *Farinacc. in fragm. crimin. lit. C. num. 725. & ſeqq.* De petente plus † de-
2 bito vide *l. vnic. C. de plus petit. Gizzarell. deciſ. 20. num. 7. & ſeqq.* & ſuper Statuto *Menoch. conſ. 572. lib. 6. & Ciriac. controuerſ. forenſ. lib. 2. contr. 252. num. 72. & ſeqq.* vbi quod ſufficit quantulacumque ſumma etiam modica, vt intret pœna Statutaria, & vide eundem *contr. 327. num. 49. & 50.* vbi quod requiritur petitio iudicialis per litis conteſtationem, &
3 quod iſte condemnetur in expenſis † præſertim cum ſententia fuit executioni demandata quamuis plus petierit abſque fraude, dixit *Rota in Peruſina Executionis 23. Martij 1594. coram Penia,* quæ eſt in fine huius Operis, *deciſ. 87. num. 1.* Statutum imponens
4 pœnam † ei, qui plus debito petijt, quod non habeat locum in eo, qui in totum indebitum petit, conclu-
5 dit *Surd. deciſ. 65.* Nec ſtante † clauſula *omni modo meliori,* quæ facit ceſſare pœnam petentis plus debito *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 117. num. 3.* Pœnam
6 plus petentium † in iudicio, quàm ſit eorum creditum in deſuetudinem abijſſe, concludit *Mareſcott. var. reſolut. lib. 2. cap. 130. num. 3.* & vide *Farinacc. vbi ſupra num. 749.* Sed quoad expenſas vide eundem *Mareſcott. d. cap. 130. num. 17.*

PIGNVS.

SVMMARIA.

Pignus intra quantum tempus debeat conſignari per Executores, in princ.

Depoſitarius Pignorum quomodo cõſeruare debeat Pignora, & quando vendere, verſ. De Depoſitario.

Pignus datum Creditori quando vendi poſſit, verſ. Pignus traditum.

PIgnus debent Executores conſignare in manibus Depoſitarij Pignorum, ſeu Creditoris infra quintam diem Stat. rubr. 201. §. item pro qualibet. lib. 3. pag. 61. col. 2. & hoc idem mandauit Paulus III. in cap. 2. ſuarum Conceſſionum, vt in Bulla, quæ eſt in 6. regiſt. Cancell. Comm. pag. 26. Vigore autem Conſt. Card. Vrbini depori debent infra biduum, vt cap. 46.

De Depoſitario Pignorum dixi ſupra ver. Depoſitaria Pignorum. pag. 113. & quomodo iſte debeat Pignora conſeruare, & cuſtodire, & quando vendere, habetur in Capitulis factis per Card. Vrbini Legati in d. 6. reg. pag. 105. & ſeqq.

Pignus traditum Creditori, ſi nollet iſte amplius retinere, facienda eſt notificatio Domino, quod intra terminum decem dierum debeat Pignus redimere, & Creditori integrè ſatisfacere, quo tempore tranſacto poteſt, & debet res illa per Iudicem vendi, habet tamen Dominus tempus triginta dierum ad reluendum, ſoluendo integrum debitum, & expenſas Stat. rubr. 30. lib. 2. pag. 20.

Adnotationes.

Vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 166.* vbi etiam aliqua de Pignore penes Creditorem exiſtente, *& cap. 243. & ſeqq.*

PISCES.

SVMMARIA.

Piſces exteros non poſſunt emi cauſa reuendendi, in princ.

Piſces capientes in Fontibus, ſeu Piſcinis puniuntur, verſ. Piſces.

PIſces exteros nemo poteſt emere cauſa reuendendi Stat. rubr. 49. §. & quod ex nunc. lib. 4. pag. 15. & vide circa Piſces, & illorum venditionem rubr. 96. d. lib. 4. pag. 27. & rubr. 594. §. item teneatur. lib. 1. pag. 129.

Piſces capientes in Fontibus, ſeu Piſcinis puniuntur rubr. 22. §. volumus inſuper, quod ſi aliquis. lib. 2. pag. 19. col. 2. iuncta addit. pag. 20. col. 2.

Adnotationes.

Vide *Cepoll. de ſeruit. ruſt. præd. cap.* 42. & quæ dixi ſupra ver. *Lacus Traſimenus. pag.* 170. *& ſeq.*

PISTOR.

SVMMARIA.

Piſtor tenetur coquere panem, nec poteſt recuſare, in princ.
Piſtor faciens panem ad vendendum, quid ſeruare teneatur, ibid.
Panem bonæ qualitatis non faciens Piſtor punitur, d. loco.
Piſtor non dicitur Mercator, Adnot. num. 1.

DE Piſtore, ſeù Furnario vide Stat. rubr. 76. lib. 4. pag. 22. vbi quod tenetur coquere panem, nec poteſt recuſare, & quid conſequatur pro eius mercede, & vide etiam rubr. 77. ibidem vbi de faciente panem ad vendendum, & quid ſeruare teneatur. De pœna non facientis panem bonæ qualitatis vide Bannim. Gener. num. 20.

Adnotationes.

Vide ad materiam *Cepoll. de ſeru. vrb præd. cap.* 50.
1 Piſtor † non dicitur Mercator, præſertim ad effectum vt comprehẽdatur in Statuto de Mercatore loquente *Surd. deciſ.* 313.

PLATEA.

SVMMARIA.

Plateas non licet occupare cauſa ædificij, in princ.
Plateæ non poſſunt concedi, verſ. Plateæ.
Exercitia aliqua fieri, & aliquæ res retineri non licet in Platea, verſ. In Platea.
Plateæ Supramuri priuilegia, verſ. Platea Supramuri.
Plateæ mundari debent, & eſt conſtitutum ſalarium Mundatoribus, in fin.

PLateas, vel Vias non licet occupare occaſione ædificij Stat. rubr. 4. lib. 4. pag. 4.

Plateæ, Viæ, & loca publica non poſſunt concedi in præiudicium Communis, niſi per Dominos Priores, & Camerarios d. rubr. 4. in addit. fin.

In Platea aliqua exercitia fieri, & aliquas res retineri eſt prohibitum rubr. 11. & ſeqq. d. lib. 4. pag. 6.

Platea Supramuri eiſdem priuilegijs gaudet, quibus Platea magna rubr. 14. d. lib. 4. in addit. pag. 7. col. 4. & vide de iſta Platea in 1. regiſt. Canc. Comm. pag. 33.

De purgatione Plateæ, & Viarum vide rubr. 29. d. lib. 4. pag. 10. col. 3. Ad hunc effectum fuit conſtitutum ſalarium Mundatoribus per Innocentium VIII. vt in eius Bulla data Idib. Decembris 1486. in 4. regiſt. Breuium Cam. Apoſt. Peruſ. pag. 155.

Adnotationes.

De Plateis vide aliqua apud *Ciriac. controu. forenſ. lib.* 1. *contr.* 178. & quæ dicam ver. Via.

POENA.

SVMMARIA.

Pœna non debet imponi vltra quantitatem contentam in Statutis, in princ.
In pœnalibus proceditur de ſimilibus ad ſimilia, verſ. Vbi pro.
Arbitrium non poteſt peti ad maleficia punienda, verſ. De Arbitrio.
Executores non poſſunt niſi ſemel conſequi mercedem à condemnatis in pœnam aliquam, ſeu mulctam, & tunc vbi executiones faciunt, verſ. Executores.
Pœna pecuniaria in quam quis fuit condemnatus non exigitur, verſ. Si in Ciuitate. & Adnot. num. 2. *& ſeqq.*
Quamuis ſententia ſit lata in Vrbe, ibid. per tot.
Statutaria pœna an tollat illam Iuris communis, Adnot. num. 1.
Conſtitutiones Nouæ requirunt, quod ſint vſu receptæ, Adnot. num. 3. *& num.* 33.
Vſus an præſumatur, num. 4 *& ſeqq. num.* 13 *& ſeqq. num.* 19. *cum ſeq. & num.* 40. *cum ſeq.*
In executionibus attenditur ſtylus loci vbi fit executio, num. 7.
Obſeruantia loci vbi ſita ſunt beneficia, attenditur in gratia, num. 8.
Obſeruantia loci originis attenditur, & non loci iudicij Reorum condemnatorum, num. 9.
Confiſcatio quæ non prouenit ex diſpoſitione Iuris communis, ſed vigore ſpecialis Conſtitutionis non habet locum extra territorium, num. 16. *& attenditur Statutum loci vbi bona ſita ſunt, num.* 37.
In pœnis imponendis an attendatur locus iudicij, delicti, vel executionis, num. 17. 36. *& ſeqq.*
Negatiua probatur ex inſpectione librorum, num. 20. *&* 28.
Officialium Papæ ſcientia æquipollet ſcientiæ Papæ, num. 21. *&* 30.
Iudex creditur nolle eius ſententiam progredi vltra Conſtitutiones in quibus fundatur, num. 23.
Obſeruantia indefinita omnes caſus complectitur, n. 25.
Clauſula Decreti irritantis non impedit quin poſſit dari

de non vſu Conſtitutionis, num. 26.

Et ſortitur naturam actus ſuper quo interponitur, num. 31.

Immemorabilis obſeruantia, & conſuetudo habet vim Priuilegij, Conſtitutionis, & Legis, num. 27.

Obſeruantia contra legem an debeat eſſe inducta in contradictorio Iudicio, num. 29.

Superioris ſcientia an requiratur, vt probetur contrarius vſus Conſtitutionis, num. 30. vbi an ſufficiat ſcientia Officialium, & vide num. 21.

Bulla Pij IV. de legitima Filiorum non eſt vſu recepta, num. 31.

Nec habet locum in pœnis pecuniarijs, num. 34.

Conſuetudo in facultatiuis inducitur ex multiplicitate actorum, num. 42.

POena non debet imponi vltra quantitatem contentam in Statutis Stat. rubr. 136. lib. 3. pag. 49. col. 2.

Vbi pro maleficijs poena non eſt determinata in Statutis, proceditur de ſimilibus ad ſimilia rubr. 68. lib. 3. pag. 30. col. 3.

De arbitrio non petendo ad maleficia punienda vide rubr. 53. lib. 3. pag. 26. col. 1.

Executores non poſſunt niſi ſemel conſequi mercedem contra condemnatos in aliquam pœnam, ſeu mulctam, & tunc vbi verè exequutionem faciunt, & non in alio caſu. vt in literis Sacræ Conſultæ ſub die 2. Ianuarij 1593. & ſub die 17. Aprilis 1610.

Si in Ciuitate, & Curia Criminali Peruſina contigerit, quod quis propter aliquod delictum fuerit condemnatus in aliquam pęnam corporis afflictiuam, & pecuniariam copulatiuè, dicta pęna pecuniaria nunquam fuit exacta, vt atteſtati fuerunt DD. Cauſidici in fide data die 21. Auguſti 1615.

Adnotationes.

1 Statutaria pœna an tollat † illam impoſitam à Iure
communi vide *Menoch. de recup. poſſeſs. rem. 9. num.*
338. & ſeqq. vbi pro negatiua concludit, ſed vide *eun-*
dem de arbitr. caſ. 342. num. 18. & Farinacc. de var.
& diuerſ. crim. quæſt. 111. num. 97. Quoad pœnas
2 Reorum in contumaciam condemnatorum, † quod
non exigantur in hac Ciuitate, quamuis ſententię fue-
rint in Vrbe latæ reſponderunt quatuor Inſignes Ad-
uocati Romanæ Curiæ, vt in ſequentibus allegatio-
nibus.

Peruſina Pœnarum.

Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. Nouæ
3 leges, ſeu Pontificiæ Conſtitutiones † quemadmodum
tunc inſtituuntur, cum publicantur, & tunc confir-
mantur, cum moribus vtentium comprobantur, ita
etiam tunc abrogantur, cum moribus vtentium non
ſeruantur *tex. est in can. 3. §. leges. diſt. 4. Roman.*
conſ. 412. num. 13. vbi Mandoſ. allegat concord.
Et quamuis valdè dubium ſit, An præſumantur vſu
4 recepta, † vel non, verum tamen eſt, quod in pœna-
libus, vſus eſt probandus à Fiſco *Caputaq. deciſ. 203.*
5 *par. 3. per totam.* Vel ſaltem aduerſus † præſumptio-
nem vſus, ſufficit aliqua coniectura de non vſu, vt poſt
alios firmat *Bertazzol. conſ. 53. lib. 1. num. 21. & ple-*
nè Rota coram Mantica in vna Romana Domus die
2. Martij 1597.
6 Et ideo ſicut vna ex præcipuis coniecturis † non
vſus, illa cenſetur præcipua, cum noua lex aliquo
tempore non fuit obſeruata, vt in *d. deciſ. Mant.* ita
quoque arguendo de tempore ad locum eſt dicẽdum
ad propoſitum vſus, de quo agitur, quod ſicut non
vſus Conſtitutionis Pontificiæ in exigendis pœnis
Reorum in contumaciam condemnatorum quoad
bona in Ciuitate Peruſij (vt iam Sacra Conſulta dif-
finiuit) non ſeruatur, ita nec Romæ, nec alibi eam
vſu receptam fuiſſe cenſetur, niſi Fiſcus vſum probet
ex ſupradictis.
7 Præterea quicquid de vſu † Romæ, vel alibi dici
poſſet à Fiſco, non releuaret ſiquidem vſus exequen-
di, vel non exequendi condemnationes dicitur reſpi-
cere deciſionem cauſarum, & propterea eſt obſeruã-
dus etiam in executione, vel non executione ſenten-
tiarum alibi latarum *ex doctrina Bart. in l. 1. C. de*
ſumm. Trinit. num. 48. & Iaſ. num. 59. & 60.
8 Prout dicimus de gratia impetrata † quoad benefi-
cia, attenditur enim obſeruantia loci, in quo ſita ſunt,
quaſi ibi ſententiæ latæ cenſeantur, vbi earum fieri
debet executio, licet Romæ, vel alibi promulgatæ
ſint *Oldrad. conſ. 168. num. 1. & Alex. conſ. 21. lib. 2.*
num. 3.
9 Et ſimile habemus de obſeruantia loci † originis,
vt ea attendatur, & non loci iudicij Reorum condem-
natorum *l. libertus 17. §. præſcriptio. verſ. ex cauſa. ff.*
ad municipal. & tradit Marſil. in l. fin. ff. de iuriſd.
omn. Iud. num. 65. ſecundum nouam impreſſionem,
vbi alios allegat.
10 Non obſtat, quod huiuſmodi non vſus † ſit irratio-
nabilis eo, quod Rei condemnati remanerent impu-
niti, Quoniam reſpondetur, quod ſublata executio-
ne pœnæ realis, de qua in Bulla, remanet perſonalis,
prout etiam remanet pœna Iuris communis, & ſic
ceſſat inconueniens exaduerſo allegatum *Bar. in l. 2.*
§. exercitum. ff. de his qui not. infam. Oſaſch. deciſ. 67.
ſub num. 11.
11 Nec obſtat, quod obſeruantia Ciuitatis † Peruſiæ
non ſit extendenda ad Vrbem, & ſententias ibi latas,
aut delicta ibi patrata, Quoniam non agimus de ex-
tenſione obſeruantiæ de loco ad locum, ſed de com-
præhenſione, nempe quod ex iuris diſpoſitione obſer-
uantia Ciuitatis Peruſiæ compræhendit omnem exe-
cutionem, vel non executionem ibi faciendam, de
ſententijs etiam alibi latis, vt ſuperius oſtenſum
fuit.
Et neque obſtat, quod obſeruantia eſt probanda
12 ſpecificè † quoad ſententias latas in Vrbe pro delicto
ibidem patrato, Siquidem reſpondetur, quod hoc
motiuum confunditur cum ſupradicto, & eadem re-
ſponſione ſubmouetur, Quia probato non vſu exe-
quendi ſententias in bonis Peruſinorum in contuma-
ciam condemnatorum *iuxta reſolutionem Sacræ Con-*
ſultæ, inde dicitur probatus non vſus quoad ſenten-
tias alibi contra eoſdem latas, pro quouis delicto,
cum lex velit obſeruãtiam circa executionem, & non

executionem

executionem ſententiarum attendendam eſſe etiam quoad ſententias extra Ciuitatem Peruſiæ, cum reſpiciat deciſionem cauſarum ex ſuperius allegatis.

Et tandem non obſtat, quod ad probandum legem
13 nouam † non fuiſſe vſu receptam, requiritur plena probatio, Quia iam dixi, quod imò præſumptiua ſufficit ex præallegata deciſione Rotæ coram Mantica, & etiam, quia non agitur modò de probatione non vſus, ſed dubitatur ſolummodò An obſeruantia, & non vſus Ciuitatis Peruſiæ comprahendat etiam ſententias aliàs latas contra Peruſinos, ſuper quo affirmatiuè reſpondendum exiſtimo ex ſuperius deductis.

Quare &c.

Laertius Cherubinus Aduocatus.

Dum lex, ſeu Conſtitutio Summi Pontificis non
14 eſt in aliquo loco vſu † recepta, idem eſt, ac ſi in eo nec facta, nec promulgata fuiſſet *c. in iſtis. §. leges. diſt. 4. Couar. var. reſol. c. 16. ſub num. 6. verſ. Quintò ſunt. Rodoan. de reb. Eccl. non alien. q. 58. num. 22. & 23. Ioſ. Ludou. concl. 54. num. 1. & nouiſſimè Maſtrill. de magiſtr. lib. 3. c. 3. num.* 108.

15 Igitur ſiue ſententia contra contumaces † feratur in Ciuitate Peruſiæ, ſiue hic in Vrbe, quia pro parte d. Ciuitatis probatum eſt, quod *Conſtitutiones Sixti, & Aegidianæ, aut aliæ Conſtitutiones Pontificiæ*, quæ loquuntur de executione pœnarum, in quibus contumaces condemnati fuerunt, hucuſque non fuerunt vnquam executioni demandatæ, & ſic vſu receptæ in dicta Ciuitate. Equidem dicendum eſt, quod hodie non poſſunt, nec debeant ſententiæ A. C. in Vrbe contra contumaces latæ executioni demandari in bonis in d. Ciuitate Peruſina exiſtentibus. Quoniam ſi ſecus diceremus, eſſet dare executionem dd. Conſtitutionibus, & ita facere, quod ligent etiam in dicta Ciuitate, quod repugnat ſuperiùs deductis, quodque nullatenus eſt admittendum ob ſuperiùs allegata.

Præſertim, quia non eſt nouum, quod etiam ſi ſimus ſub eodem Principe, & eodem Fiſco, Conſtitu-
16 tiones particulares, † quæ puniunt delinquentem, habeant tantummodò effectum in bonis vnius Territorij, in alijs verò alterius Territorij non, vt de confiſcatione, quæ non prouenit ex diſpoſitione iuris communis, ſed vigore ſpecialis Conſtitutionis tradit *Ang. de maleſic. in verb. & eius bona publicamus. num. 5. verſ. ſi verò dd. leges ſpeciales. Boſſ. in tit. de public. bonor. num. 62. & communiter hoc à Doctoribus approbari teſtatur. Clar. in § fin. quæſt. 78. verſ. Sed hic quæro. & Farin. quæſt. 25. num. 96.*

Vlterius, & quia non ſemper locus iudicij in impo-
17 nendis pœnis † attenditur, ſed & quandoque Statuta, & conſuetudines alterius loci *Felyn.* qui exemplificat in delinquente extra forum originis, in dicto tamen foro puniendo *in c. à nobis il primo. num. 6. de ſent. excomm. & alijs omnes, quos allegat Clar. in §. fin. q. 85. ſub num. 4. verſ. Tertius eſt caſus. & Caball. in ſuis reſol. crimin. caſ. 162. num. 34. & 35.* Quapropter omnino eſt dicendum, quod ſicuti ſententiæ
18 contumaciales † latæ in d. Ciuitate Peruſiæ executioni non demandantur, ita & idem ſit obſeruandum de ſententijs A. C. in Vrbe latis, quemadmodum ſupra deductum fuit.

Quibus non obſtat, quod nullibi probatus ſit non
19 vſus † dd. Conſtitutionum ſaltem reſpectu ſententiarum A. C. & alibi quàm in foro Peruſino prolatarum; Quoniam vltra quod obſeruantiam, & vſum dd. Conſtitutionum, Fiſcus, qui in eis fundamentum facit, probare tenetur, vt aduertit *Menoch. præſumpt. 2. num. 2. lib. 2. Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 98. num. 2. Caputaq. deciſ. 203. par. 3. per tot.* Adhuc reſponde-
20 tur, quod inobſeruantia, & non vſus † ſatis quoad omnes ſententias in quocumque loco latas probata fuit, dum reperiuntur plures ſententiæ inde latæ, neque ex libris Fiſcalibus, aut Camera Apoſtolica, in quibus adnotari ſolent, & ex quorum inſpectione probatur huiuſmodi negatiua *ad ea, quæ tradit Rip. in c. cum Eccleſia Sutrina num. 82. de cauſ. poſſ. & propr. Card. Seraph. deciſ. 889. num. 5. Hercul. de negatiu. n. 167.*
21 apparet, quod contra contumaces † nullo vnquam tempore fuit exacta aliqua pœna, ex quo cum hæc non potuerint fieri ſine ſcientia Officialium dictæ Ciuitatis, quæ in hoc æquipollet ſcientiæ Papæ *Bar. in l. ſi publicè. §. fin. ff. de publican. Alba. conſ. 64. num. 51. Peregr. de iur. Fiſc. lib. 6. tit. 8. num. 27. Surd. deciſ. 4. num. 6. & Rota diuerſ. deciſ. 600. num. 5.*
22 *par. 1.* apertè probant non vſum † dictarum Conſtitutionum *Bal. in l. non nouam in fin. C. de iud. Imol. in c. cum olim 2. not. de cleric. coniug. Cephal. conſ. 129. num. 10. & alij quos allegat Flamin. Pariſ. in tract. de confident. q. 11. num. 25.*

Præterea & cum ſemper credendum ſit Iudicem
23 nolle † in ſua ſententia vlterius progredi, quàm Conſtitutiones, ſuper quibus illa fundatur, extendantur *ad l. libertus. §. pen. ff. de municip. & ea, quæ tradit Farin. in d. q. 25. num. 96. in fin.* dicendum eſt, & A. C. non intendere, quod eius ſententiæ exequi poſſint in locis, vbi dd. Conſtitutiones non vigent, Quoniam aliàs ſi dictæ ſententiæ extenderentur etiam ad bona loci, in quibus contumax hac pœna non punitur, id, quod non eſt punibile, punietur, quod nullo pacto eſt dicendum *Marſil. in ſua prax. crim. §. conſtante in fin. Pariſ. conſ. 171. num. 27. lib. 4. & Bertaz. conſ. crim. 168. num. 2.*

24 Et propterea ſemper verum eſt, † quod ſiue loquamur de ſententijs Vrbis, ſiue de alijs ſententijs in dicta Ciuitate prolatis non eſt facienda executio realis ſententiarum contumacialium.

25 Maximè, quia datur obſeruantia, & non vſus † Conſtitutionum indefinitus, & non reſtrictus potius ad ſententias Peruſij, quàm Vrbis, quæ indefinita idcirco omnes caſus, & omnes ſententias complectitur *l. ſi pluribus. vbi Bart. & Scribentes ff. de leg. 2. Dec. conſ. 685. num. 8. Pariſ. conſ. 53. num. 22. lib. 2.* Præſertim, quia non poteſt dari ratio diuerſitatis, quare huiuſmodi vſus indefinitus omnes ſententias non comprahendat *Honded. conſ. 34. num. 10. cum ſeq. lib. 1.*

Non obſtat, quod in dictis Conſtitutionibus Pon-
26 tificijs adſit clauſula, † *decreti irritantis*, quia huiuſmodi clauſula, cum recipiat conditionem illam, quam ipſæ Conſtitutiones recipiunt; Nempe quatenus illæ ſint vſu receptæ, non obſtat, quo minus non vſus allegari poſſit, *vt de hoc extat deciſ. 1. Put. lib. 1. per tot. & tradit Ruin. conſ. 13. num. 27. lib. 2. & alij citati per Ant. Gabr. in tit. de Clauſ. concluſ. 3. num. 43. & Flam. Pariſ. de reſignat. lib. 8. quæſt. 8. num. 154.*

Quare &c.

Antonius Portius Aduocatus.

Non

Non negatur Illuſtriſſimum D. A. C. habere iuriſ-
27 dictionem † exequendi ſuas ſententias in Ciuitate Peruſiæ, etiam quoad pœnas pecuniarias contra contumaces inflictas, ſed dicitur ex contraria obſeruantia, & conſuetudine tot annorum, quorum initium memoria non extat, huic facultati eſſe derogatum, ac ſi ex particulari priuilegio hoc eidem Ciuitati à Summo Pontifice indultum eſſet, Cum certiſſimi iuris ſit initium tanti temporis habere vim priuilegij, Regij aſſenſus, Conſtitutionis, & legis *cap.* 1. *de præſcript. in* 6. *Alex. conſ.* 6. *num.* 1. *lib.* 1. Vbi ampliat etiam in his, quæ ſunt Principi reſeruata, *Rol. conſ.* 3. *num.* 116. *Ceph. conſ.* 129. *num.* 3. *Menoch. de arbitr. quæſt.* 71. *num.* 5. *& ſeqq. Caputaq. deciſ.* 56. *num.* 2. *par.* 3.

Quod autem aſſertus contrarius vſus, contrariaue
28 conſuetudo † pro parte Ciuitatis Peruſiæ ſit concludenter probata, non creditur dubitandum, poſtquam ex libris Cancellariæ Criminalis, ac Theſaurariæ eiuſdem Ciuitatis, in quibus ſi executiones huiuſmodi factæ fuiſſent, dictæ executionis acta de neceſſitate fuiſſent ſcripta, nulla prorſus, nulloque vnquam tempore ſcripta reperiuntur acta huiuſmodi Tribunalis Illuſtriſſimi D. A. C. pœnarum executionem reſpicientia, Et hoc modo in propoſito ex inſpectione ſcilicet librorum probari concludenter negatiuam *ſcripſerunt Bart. in l. fin. in primo notab. C. de reb. credit. Bal. in l. contra negantem. n.* 10. *in fin. C. ad l. Aquil. Tiraq. de retract. lignag. §.* 4. *gloſ.* 1. *num.* 27. *verſ. Has autem limitationes. Seraph. deciſ.* 889. *num.* 5. *& deciſ.* 1307. *num.* 3.

Nec dicatur hanc obſeruantiam, ſeu conſuetudi-
29 nem non ſuffragari, †ex quo non fuit obtenta in contradictorio iudicio. Nam quod ad inducendam obſeruantiam, & conſuetudinem non requiratur contradictorium iudicium, *ſcripſerunt Corn. conſ.* 243. *num.* 6. *poſt med. verſ. Non enim obſtat, quod non fuit obtenta in contradictorio iudicio. lib.* 1. *vbi dicit communem, Soc. conſ.* 99. *num.* 3. *lib.* 1. *vbi quod hæc opinio ab omnibus communiter approbata eſt, Cephal. conſ.* 129. *num.* 8. *& ſeq.* vbi in ſpecie, quando agitur de probando legem vſu receptam non fuiſſe, *Rim. conſ.* 18. *in fin. num.* 23. vbi quod hæc eſt communis opinio Legiſtarum, & Canoniſtarum.

Nec etiam dicatur, quod ad probandum contra-
30 rium vſum † requiratur etiam ſcientia Superioris, *ſicut aduertit Put. deciſ.* 1. *num.* 4. *verſ. Ergo vt detur contrarius vſus.* Nam vltra quod ſcientia Superiorum Officialium Ciuitatis Peruſiæ arguit etiam Principis ſcientiam, Aut præſumitur *ſecundum Cephal. in conſ.* 129. *ſub num.* 3. *& num.* 12. Aut non eſt neceſſaria *ſecundum Alex. in conſ.* 6. *num.* 2. *lib.* 1. *Put. d. deciſ.* 1. *in fin. Cephal. d. conſ.* 129. *num.* 10.

Et demum præmiſſis nõ obſtat Conſtitutio Pij IV.
in ordine 128. *verſ. Quod & ad legitimam*, habens præ-
31 ſertim † clauſulam *decreti irritantis*, quam D. Fiſci Aduocatus pluribus, & quidem doctiſſimè more ſuo probare nititur habere locum non ſolùm in confiſcatione bonorum vniuerſali, ſed etiam in alijs pœnis pecuniarijs, de quibus nunc agitur. Nam vltra quod eadem Cõſtitutio eſt reſtricta ad legitimam filiorum, adhuc etiam ex præmiſſis eam vſu non receptam apparet, & conſequenter non eſſe attendendam, non obſtante clauſula decreti irritantis ibidem poſita, cum eadem clauſula ſortiatur naturam actus, ſuper quo interponitur *Caſſad. deciſ.* 2. *de decret. Seraph. deciſ.* 341. *num.* 4. *Put. d. deciſ.* 1. *num.* 1. *& ſeqq.* vbi in terminis, quod decretum irritans non facit, quin Conſtitutio per contrarium vſum tollatur, Contra-
32 rius autem vſus † benè probatus cenſetur eo ipſo, quod non probatur vſus *Caputaq. deciſ.* 203. *num.* 4. *par.* 3. Et ſic etiam quoad Bullam Pij IV. intrat con-
33 cluſio, quod quælibet Conſtitutio † habet tacitam conditionem, dummodò moribus vtentium recipiatur, & non aliàs *can. leges* 4. *diſt. Rol. conſ.* 8. *num.* 30. *& ſeqq. lib.* 3. *& conſ.* 99. *num.* 5. *& ſeqq. lib.* 2. *Cephal. d. conſ.* 129. *num.* 9. *& conſ.* 136. *num.* 18. *Put. d. deciſ. in princ. par.* 1. *Caputaq. d. deciſ.* 203. *num.* 1. *par.* 3.

Et tamen non etiam omitto, quod tempore, quo
34 fui Fiſcalis, † pro veritate teſtari poſſum, licet præciſè non recorder, in qua cauſa, Conſtitutionem prædictam quoad legitimam à Patre pro filio delinquente, & in contumaciam condemnato ſoluendam, non habere locum in pœnis pecuniarijs, ſed bene à viro fide digno audiui de præſenti anno hoc idem fuiſſe reſolutum ab eadem Sacra Conſulta in cauſa *Amerina Vulnerum* ad fauorem Antonij Caſoli, à quo cum Fiſcus prætenderet eſſe ſoluendam legitimam pro concurrenti quantitate pœnæ, pro qua filius fuerat in contumaciam condemnatus pro vulneribus alteri illatis, mandauit eadem Sacra Conſulta eundem Antonium non moleſtari, ſed hæc vltima ſint dicta ex abundanti, cum vt prædixi etiam *Conſtitutio Pij IV.* per non vſum, vt ſupra fuerit abrogata.

35 Ex quibus iunctis præſertim alijs†per eruditiſſimos Dominos Scribentes allegatis nihil ſupereſſe video, quod iure abſolutio Ciuitatis Peruſiæ ab hac Fiſci prætenſione impediri poſſit. Et quidem dicti Domini adeò omnes difficultates eneruarunt, vt niſi ſic ab eo, qui iubere poteſt, mihi mandatum fuiſſet, ſcribendi onus non aſſumpſiſſem cum ſcriptis per eos, nihil addi, aut minui poſſe exiſtimauerim.

Proſper Farinaccius.

In irroganda pœna delinquenti debet ſpectari ius,
36 vel conſuetudo, aut Statutum † loci delicti, non autem loci iudicij, *ſecundum doctrinam Bart. communiter approbatam in l.* 2. *num.* 48. *verſ. Aut quæris de modo puniendi. C. de ſumm. Trin. Ruin. conſ.* 84. *num.* 10. *lib.* 4. *abundè Decian. in prax. crimin. lib.* 4. *cap.* 16. *num.* 4.

Et quando (prout in caſu noſtro) agitur de pœna
37 exequenda † in bonis ſitis in loco delinquentis, vbi non viget idem ius, nec ſolet irrogari eadem pœna, quæ in loco Iudicis irrogantis, tunc etiam ſi delictum fuiſſet commiſſum in loco Iudicij, executio pœnæ ſuper bonis fieri debet ſecundum Statuta loci, vbi bona ſunt ſita, vt de confiſcatione tradunt *Bart. in d. l.* 2. *num.* 51. *verſ. Aut publicatio fit per Conſtitutiones. C. de ſumm. Trinit. Boſſ. de bon. public. ſub num.* 62. *Farinacc. in prax. crimin. quæſt.* 25. *num.* 96. *Peregr. de iur. Fiſc. lib.* 5. *tit.* 1. *num.* 137.

Vnde, cum pœnæ contumaciales Peruſiæ ſpeciali
38 conſuetudinis priuilegio non exigantur, † nec exigi debeant, *vt iam fuit reſolutum* non obſtantibus etiam Conſtitutionibus Pontificijs, quæ non intelliguntur de pœnis contumacialibus, vel non vigent Peruſiæ,

vbi

vbi repugnat particulare Statutum, vel conſuetudo, *iuxta notata per Eugen. conſ. 45. & 46.* Etiam Auditor Cameræ, necnon alij Iudices Curię Romanę idem
39 ius † ſeruare tenentur, quia ſicut huiuſmodi Statuta ſunt deciſoria, & ideo vbique ſeruanda, *vt per Bart. vbi ſupra*, ita etiam conſuetudo deciſoria loci delinquentis, non autem iudicij ſpectanda eſt, *iuxta gloſ. paſſim receptam in l. 1. verb. controuerſiarum in addit. C. quæ ſit long. conſuet.*
40 Non obſtat, quod ſtylus † contra legem induci non poſſit, & his ſimilia latè ex aduerſo collecta, quia omiſſis alijs, quæ pro reſponſione deduci poſſent, iam vt dixi firmatur ſtylus, & conſuetudo non exigendi pœnas huiuſmodi contumaciales, tum ex viſione actorum iudicialium, tum eo ipſo, quod ex aduerſo non probatur, nec vna quidem exactio vllo vnquam tempore facta *Aym. conſ. 111. num. 11. & conſ. 57. num. 9. Corn. conſ. 142. num. 11. lib. 3. Natt. conſ. 627. num. 3. Surd. conſ. 234. num. 35.*
41 Non obſtat, quod ſtylus non egreditur † Tribunal loci vbi viget, quia fallit in deciſorijs, maximè ſtante Cõfirmatione Papali per præallegata, *& tradit Creſc. deciſ. 1. num. 2. de conſtit. Put. deciſ. 417. & 426. lib. 2. Scacc. de appell. quæſt. 18. Contard. de momen. limit. 22. num. 8. Achill. deciſ. 10. de Conſtit.*
Non obſtat, quod conſuetudo in facultatiuis non
42 præſcribatur, † & eo minus, in regalibus, quia, vt ſæpe dixi, non agimus hodie de firmanda conſuetudine, quæ eſt iam firmata, ſed ſolùm an ſit ſeruanda quoad pœnas irrogatas in Vrbe, Vltra quod ſtante multiplicitate actuum, præſcribitur etiam iuri facultatiuo *Cæſ. de Graſſ. deciſ. 1. num. 3. & 4. de cauſ. poſſ. Rot. diuerſ. deciſ. 126. num. 2. par. 2. Seraph. deciſ. 212. num. 2.* & ex abundanti etiam quoad ſententias
43 Curiæ Romanæ conſtat † ne dum quoad pœnas contumaciales nunquam fuiſſe executas, ſed etiam Fiſcum exigere procurantem fuiſſe repulſum vigore dictæ Conſuetudinis *Rolan. conſ. 22. num. 23. & ſeqq. per tot. lib. 2.*

Quare &c.

Angelus Androſilla Aduocatus.

PONDERA.

SVMMARIA.

De Ponderibus quid diſponat Statutum, in princ.
Statera Collegij Mercantiæ, & Artis Lanæ quando quis vti debeat, ibid.
Iuſto pondere non vendentes puniuntur, verſ. Vendentes.
Officialis Communis, ſeu Plateæ eſt executor pœnarum, in fin.

DE Ponderibus vide Stat. rubr. 124. lib. 4. pag. 37. vbi etiam de Stateris Collegij Mercantiæ, & Artis Lanæ, & quod nemo valeat ponderare alia Statera, quàm illa Collegij Mercantiæ à quinquaginta libris ſupra, & illa Artis Lanæ à quinquaginta libris infra, in pertinentibus, & ſpectantibus ad exercitium dictæ Artis Lanæ, & excipiuntur Macellarij.

Vendentes non iuſto pondere puniuntur, dicta rubr. 124. §. & qui Piſciaioli. pag. 37. col. 3. & vide Bannim. Gener. num. 19.

Officialis Communis, ſeu Plateæ eſt executor pœnarum dict. rubr. 124 in 1. addit. d. pag. 37. col. 4.

Adnotationes.

1 Vide quæ dixi ſupra ver. Menſura. pag. 193.

PONTES.

SVMMARIA.

Pontes, ſeu Fornices ſuper Vijs quando liceat facere, in princ.
Pontes Fluminum per quos debeant reaptari, & manuteneri, verſ. Pontes.
Pontes Viarum per quos debeant manuteneri, verſ. Viarum verò.

POntes, ſeu Fornices ſuper Vijs publicis, aut vicinalibus quando liceat facere vide Stat. rubr. 7. lib. 4. pag. 5.

Pontes Fluminum debent reaptari, & manuteneri per homines Comitatus illius Portæ, ſeu regionis, in qua eſt Pons, & illorum ſumptibus rubr. 60. §. Pontes autem. lib. 4. pag. 18. col. 2. rubr. 89. præſertim in 1. addit. d. lib. 4. pag. 26. col. 2.

Viarum verò Pontes debent conſeruari, & reaptari per homines, & Vniuerſitates, quæ tenentur ad reaptationem viæ, aliàs per homines, & Vniuerſitates vtilitatem percipientes d. rubr. 60. §. Pontes verò. d. lib. 4. pag. 18. col. 2.

De reaptatione quorundam Pontium vide rubr. 91. d. lib. 4. pag. 26. col. 4. & vide rubr. 93. ibid. & de Ponte iuxta Caſtrum Frattæ filiorum Vberti rubr. 59. d. lib. 4. pag. 18.

Adnotationes.

Vide de Ponte ſuper Vijs *Cepoll. de ſeru. vrb. præd. cap. 60. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 348. par. 2.* & de Ponte ſuper Fluminibus *eundem Cepoll. d. loco cap. 70. & Carpan. d. par. 2. cap. 233.*

PORCI.

SVMMARIA.

Porcos quot quis poſſit retinere.

POrcos, & Capras in Suburbijs, & Comitatu non poteſt quis retinere niſi vſque ad certum numerum Stat. rubr. 172. in fin. lib. 3. pag. 55. col. 4.

Adnotationes

Adnotationes.

Vide quæ dixi ſupra *ver. Animalia. pag. 9. & ver. Damnum datum. pag. 102.*

POSITIONES.

SVMMARIA.

Poſitioni an quis poſſideat cogitur quis reſpondere, in princ. & Adnot. num. 5.
Item alijs poſitionibus, & recuſans habetur pro confeſſo, ibid. & Adnot. num. 6.
Negans inſtrumentum debiti, & poſitiones notorias punitur, verſ. Negans & Adnot. num. 7.
Poſitiones ad effectum reſpondendi poſſunt produci vſque ad ſententiam, verſ. Poſitiones.
De Poſitionibus Doctores tractantes referuntur, Adnot. num. 1.
Ruſtici, Mulieres, & aliæ perſonæ idiotæ vbi reſpondent poſitionibus, quando poſſit interuenire eorum Aduocatus, vel Procurator, num. 2.
Abſens vbi reſpondere debet poſitionibus, cuius expenſis decernantur literæ, num. 3.
Ponens dicitur fateri, num. 4. & confeſſio nocet hæredi, & ſucceſſori, ibid.

POſitioni an poſſideat cogitur quis reſpondere etiam nulla petitione, vel facti narratione oblata, vel facta vide Stat. rubr. 10. §. &
A ad obuiandum. lib.2. pag.5. col. 2. A De reſponſione facienda poſitionibus vide Conſtit. March. lib. 5. cap.19. vbi quod recuſans reſpondere ha-
B betur pro confeſſo. B

Negans inſtrumentum debiti punitur rub.141. lib.3. pag. 49. in fin. Item negans poſitiones notorias puta filiationem matrimonium conſanguinitatem, & alia huiuſmodi publicè nota, vel ſimilia conſiſtentia in facto proprio quod puniatur, nec audiatur in cauſa, niſi ſoluta prius pœ-
C na, cauetur in Conſt. Card. Vrbin. cap. 22. C

Poſitiones ad effectum reſpondendi poſſunt produci vſque ad ſententiam, vt iudicatum fuit de ſtylo per D. Locumtenentem manu D. Gentilis Franchetti Notarij die 4. Iunij 1602. in cauſa DD. de Periglis, cum D. Anibale Mazzante, atteſtantibus ita obſeruari omnibus Cauſidicis.

Adnotationes.

1 De Poſitionibus † vide *tract. Iacob. de Aren. & aliorum inter tract. ſub ſign. Aquil. tom. 4. pag. 2. & ſeqq. & Blaſij Michelori*, & ad declarationem Statuti vide *Aſin. in Prax. §. 19. cap. 12. & ſeqq.* vide etiam ad materiam *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 8. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 83. & D. Ludouicum Poſtium in tract. de mand. de manutenen. obſeru. 83.* & quæ dixi
2 ſupra ver. Articuli. pag. 27. Ruſtici, † & Mulieres, aliæque perſonæ idiotæ quando teneantur reſpondere poſitionibus à ſemetipſis, & quando cum præſentia Aduocati, ſeu Procuratoris, vide *Ioſeph. Ludouic.*
3 *deciſ. Peruſ.* 81. Sumptibus cuius decernantur † literæ pro reſponſione poſitionibus habenda ab abſentibus, vide *eundem deciſ. 74. num. 10. & ſeqq.* Ponens
4 dicitur fateri † expreſſa per eum in poſitionibus *Rota in Peruſina de Vtbijs 14. Iunij 1604. coram Litta*, quæ eſt in fine, *deciſ. 85. num. 2. & 3.* vbi quod confeſſio iſta nocet hæredi, ac etiam ſingulari ſucceſſori, & quod poſitiones probent contra ponentem, dixit *Rota in Peruſina Fideicommiſſi de Gratianis 10. Decembris 1621. coram Card. Caualerio*, quæ eſt in fine, *deciſ. 36. num. 8.*
5 A Vide † *Pacian. de probat. lib. 1. cap. 19. & tract. Marci Anton. Cucchi de mentien. circa poſſeſſ.*
6 B Quid de Iure communi † vide *cap. fin. de confeſſ. in 6. Rotam coram Ludouiſ. deciſ. 460. num. 14. & Beltram. num. 18. & coram Caualer. deciſ. 562.*
7 C Vide † *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 84. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 51. Surd. deciſ. 58. Rotam in Romana Tutelæ de Ceulis 20. Iunij 1588. coram Gipſio*, quæ eſt *deciſ. 34. poſt 2. vol. conſ. Farinacc.*

POSSESSIO.

SVMMARIA.

Poſſeſſio non poteſt capi propria auctoritate, in princ. & Adnot. num. 1.
Hæres poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate, vbi eſt vacans, d. loco.
Præparatorijs an poſſideat cogitur quis reſpondere, ver. Præparatorijs.
Pactum reſeruationis dominij, vel poſſeſſionis, & ſimile operatur, vt poſſit capi poſſeſſio non obſtante alienatione poſteriori, & poſſeſſione alterius, verſ. Oſtendens.
Conſortis poſſeſſio non præiudicat alij Conſorti, in fin.

POſſeſſionem, vel tenutam rerum alicuius, & à Domino, vel alio poſſeſſarum tantum, vel detentarum tantum cauſa priuandi poſſeſſorem, vel detentorem ſine iuris cognitione apprehendere, & occupare, vel intrare non licet ſub pœna Stat. rubr. 99. lib. 3. pag. 36. Rei relictæ non poteſt capi poſſeſſio propria auctoritate rubr. 101. lib. 3. pag. 37. col. 3. vbi quod hoc non intelligitur in hærede vniuerſali inſtituto hærede in aliquo teſtamento, vel in ſuccedente ab inteſtato vniuerſaliter, & inſtitutis directo, & vide Ban-
A nim. Gener. num. 83. A

Præparatorijs an poſſideat cogitur quis reſpondere rubr. 10. §. & ad obuiandum. lib. 2. pag. 5. col. 2. & dixi ſupra proximè ver. Poſitiones. in princ.

Oſtendens publicum inſtrumentum, in quo contineatur pactum reſeruationis dominij, vel poſſeſſionis, vel quod poſſit ſua auctoritate ingredi, intrare, vel apprehendere tenutam, & poſſeſſionem alicuius rei propria auctoritate, vel reſeruauerit ſibi manuum iniectionem de & ſuper re ſua, vel quam poſſideret tempore appo-

ſitionis dicti pacti debet per Iudicem poni, & immitti, ac defendi in tenutam, & poſſeſſionem dictę rei, ac etiam propria auctoritate poteſt ingredi, apprehendere, & detinere, non obſtante quod dicta res diceretur poſtea alienata, vel ad alium tranſlata, vel per alium diceretur poſſideri, niſi opponeretur, & oſtenderetur de iure, vel poſſeſſione quæſitis ante pactum prædictum rubr. 10. §. huiuſmodi edicto. lib. 2. pag. 5. col. 3. B in princ. B

Conſortis poſſeſſio, vel tenuta rei communis non præiudicat alij Conſorti, qui in poſſeſſione non eſſet, ſeu non fuerit viſus, nec iſti obſtat præſcriptio quamuis longiſſima, quo minus poſſidens cogatur à Iudice ei tradere partem ſummariè ſine aliqua ſolemnitate iuris, & ſtrepitu iudiciorum rubr. 58. §. item ſi aliquis ex Conſortibus lib. 2. pag. 30. col. 3.

Adnotationes.

1 A Vide † quæ dixi ſupra *ver. Legatum. pag.* 171. & ad declarationem Bannimentorum, quod non procedant, vbi poſſeſſio eſt vacans, quia tunc poteſt propria auctoritate capi ab eo qui ſe prætendit hæredem vide *in Peruſina Hæreditatis de Amicis* 6. *Iunij* 1616. *coram Buratto*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 34. *num.* 10. *& ſeq.*

2 B Vide † *Non. conſ.* 78. *num* 13. & quos citaui ſupra *ver. Executio pag.* 128. *num.* 10.

POTESTAS.

SVMMARIA.

Poteſtas, & alij Officiales quamodo eligantur, in princ.
De eorum officio, & iuramento præſtando per ipſos, & Miniſtros ibid.
Poteſtas, & Capitaneus, & eorum Officiales habentur pro Ciuibus durante officio, in fin.

DE electione, & electoribus Poteſtatis, Maioris Sindici, & Iudicis Iuſtitiæ, & Capitanei Cuſtodiæ Palatij Dominorum Priorum vide Stat. rubr. 1. lib. 1. pag. 2. De eorundem officio rubr. 2. ibidem pag. 4. & rubr. 4. pag. 5. & rubr. 16. pag. 14. col. 4. De Iuramento præſtando per ipſos rubr. 3. d. lib. 1. pag. 3. & de præſtando per eorum Miniſtros rubr. 5. pag. 5. & per Notarios rubr. 6. d. loco. Habentur ipſi, & Officiales ipſorum pro Ciuibus durante officio rubr. 22. §. item quod dictus. lib. 1. pag. 18. col. 2. in princ.

Adnotationes.

Quia iſta officia fuerunt tranſlata in noua officia quatuor Auditorum Rotæ, ideo vide ver. Rota.

PRAECO, ſeu Tibicen.

SVMMARIA.

Præconum officium, & ſalarium, in princ.
Præconis Vox paucis innoteſcit, in Adnot.

DE Præconibus Communis Peruſiæ, & eorum officio, & ſalario vide Stat. rub. 183. lib. 1. pag. 61. col. 4. & in Annalibus 1603. pag. 80.

Adnotationes.

Præconis vox paucis innoteſcit *Auth. qui ſemel. C. quom. & quan. Iud. & ibi Gloſ.* dicit, quod audientibus tantum, & quibus hi dixerint, & quod Edictum ſic per multos dies poſitũ omnibus liquet, vide etiam *Gloſ. in Auth qua in pronuncia. C. vbi de crimin. agi oport. ver. præconia & Eugen conſ* 87. *num.* 10. *& ſeqq. lib.* 2. *& dicta ſupra ver. Bannimenta. pag.* 31.

PRAESCRIPTIO.

SVMMARIA.

Debitum niſi petatur intra quindecim annos continuos, non poteſt amplius peti, in princ. vbi limitatur multis modis.
Debitum occaſione Laboritij, vel Coptumi, Famulatus, & Soccitæ, non poteſt peti poſt annum, verſ. Debitum occaſione, ſed vide Adnot. num. 8. *& ſeqq.*
Maleficia intra quantum tempus præſcribantur, verſ. De maleficijs.
Cluſæ Molendini Dominus non tenetur ad reſtaurationem præſtandam Domino bonorum poſt decem annos verſ. Si Cluſa.
Aedificium ſuper re alterius non tenetur quis tollere poſt decem annos, verſ. Aedificium, vbi ſecus in Plateis, & Vijs.
Communantiæ non præſcribuntur, verſ. Communantiæ.
Conſors poſſidendo rem communem non præſcribit, in fine.
Forenſis an ligetur Statuto de præſcriptione, Adnotat. num. 3.
Iuratum debitum non compræhenditur Statuto de præſcriptionibus, Adnot num. 4.
Mala fides impedit præſcriptionem Statutariam, Adnot. num. 5.
Et nocet Hæredi etiam, ibidem vbi videas.
Interruptio præſcriptionis quando inducatur, Adnotat. num. 6.
Statutum poteſt præſcriptionem tollere, Adnot. num. 7.
Operarij perfecto opere præſumuntur ſatisfacti, Adnot. num. 9.
Salarium à Famulis intra quantum tempus peti poſſit, Adnot. num. 10.
Dominus præſumitur habuiſſe medietatem fructuum à Colono, Adnot. num. 11.

SI debitum intra quindecim annos continuos, etiam tempore feriato ad honorem Dei, à die quo cum effectu peti potuit, vel à die interruptionis factæ, non fuerit petitum in aliqua Curia, vel pars aliqua ipſius debiti non fuerit ſoluta, illud debitum inter quaſcumque perſonas etiam inter Forenſem, & Forenſem, poſtea non poteſt amplius peti, & omnis obligatio, ſiue actio eſt extincta Stat. rubr. 29. §. volumus tamen. pag. 18. col. 2. Hoc tamen non procedit reſpectu debitoris principalis, qui debitum contraxit, vel reſpectu eius, qui ſe abſentauit, vel non potuit conueniri in Ciuitate Peruſiæ, dicto loco. verſ. & hoc non intelligatur. Secundo non habet locum in debitis dotalibus, & inſtrumentis factis ſuper dotibus, ſiue earum occaſione, ibidem verſ. nec etiam. Tertio in debitis ex teſtamentis, legatis, ſiue codicillis aſſignatis, & inſinuatis, dict. loco. verſ. nec in debitis. Quarto in Minoribus viginti annis, contra quos ipſo iure non currit præſcriptio, ſed ipſi, infra ætatem prædictam tantum, ſeruantur illæſi, ibidem verſ. nec dictum tempus. Demum vbi eſſet interrupta præſcriptio, ad quam interruptionem faciendam ſolummodo citatio vnica ſufficit, d. loco. verſ. decla-
A rando. A

Debitum occaſione pēſionis laboritij, vel coptumi, & famulatus, necnon ſoccitæ animalium non poteſt peti elapſo anno Stat. rubr. 75. quæ eſt vlt. lib. 2. pag. 37. quod Statutum in omnibus, & per omnia ſeruari debere, cauetur in Comit.
B Conſt. par. 2. rubr. 9. pag. 77. B

De maleficijs intra quantum tempus cognoſci poſſit rubr. 10. lib. 3. pag. 6. & vide ſupra ver. Accuſatio. pag. 5. num. 7. Super mutatione aquæ à ſolito, & antiquo curſu non poteſt criminaliter agi, ſeu procedi poſt duos annos rubr. 65. in fin. lib. 2. pag. 34. col. 4. & dixi ver. Aqua. pag. 23.

Si Cluſa Molendini per decem annos cotinuos habuerit ſuſtentationem, ſiue exiſtentiam in bonis alicuius, intelligitur per præſcriptionem ius quæſitum domino Cluſæ, itaut non teneatur ad aliquam reſtaurationem præſtandam erga dominium bonorum rubr. 64. §. item ſtatuimus, & ordinamus in fin. lib. 2. pag. 33. col. 4.

Ædificium ſuper re alterius non tenetur quis tollere vbi poſſediſſet per decem annos ſine contradictione rubr. 9. lib. 4. in 1. addit. pag. 5. in fin. & dictum fuit ſupra ver. Ædificium. pag. 123. quod tamen non habet locum reſpectu Platearum, & Viarum rubr. 4. lib. 4. in 1. addit. pag. 4. col. 4.

Communantię Communis Peruſię debent manuteneri, & nulla præſcriptio poteſt obijci, opponi, vel in contrarium allegari rubr. 112. §. & prædictæ perſonæ. lib. 4. pag. 31. col. 2.

Conſors poſſidendo rem communem non poteſt opponere de præſcriptione contra illum, qui non poſſedit rubr. 58. §. item ſi aliquis. lib. 2. pag. 30. col. 3.

Adnotationes.

1 A De Præſcriptionibus † plures Doctores ediderunt tractatus, qui ſunt inter *tract. ſub ſign. Aquil. tom. 17. pag. 48. & ſeqq.* & præſertim *Ioan. Franc. Balbus*.

2 A De Statutaria Vrbis præſcriptione † vide *Ioan. Bapt. Bouium d. tom. 17. pag. 176. & Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 158.* vide etiam ad materiam *Gabriel. tit. de præſcript concl. 4. Mart. vot. 151.* &
3 quod præſcriptio Statutaria intret inter † Forenſes quicquid fuerit dictum apud *Verall. deciſ. 207. par. 3.* vide *in Sulmonen. Pecuniaria 10. Iunij 1624. coram bo. me. Dunozet*, quæ eſt in fine, *deciſ. 124.* Non ha-
4 bet locum Statutū in debito iurato † *Surd. deciſ. 158. num. 17. Mar. Antonin. var. reſolut. lib. 2. reſol. 12. num. 15. Rota in Romana Saluiani 29. Ianuarij 1619. coram Remboldo*, quæ eſt impreſſa apud *D. Cenc. de Cenſib. deciſ 75. num. 3. & 4.* ſed vide *Mart. vot. 133. & Ciriac controu. forenſ. tom. 2. contr. 317. num. 27.*
5 *& ſeqq.* Nec ſtante mala fide † *Seraph deciſ. 614. & deciſ. 632. Surd. d. deciſ. 158 num. 6. & ſeq.* quæ mala fides nocet etiam hæredi, adeo vt nec poſſit à ſe ipſo incipere præſcriptionem, ex allegat. *per Beltram. ad Ludouiſ. deciſ. 249. num. 6. D. Cenc. in d tract. de Cenſib. par. 3. cap. 1. quæſt. 8. art. 1. num. 11. & ſeqq.* vbi declarat, & vide *Ciriac. d. contr. 317. num. 5. & ſeqq.* vbi in hærede, & fideiuſſore. Et quo ad inter-
6 ruptionem † præſcriptionis vide *deciſ. in Peruſina Pecuniaria 10. Iunij 1613. coram Buratto*, quæ eſt in fine, *deciſ. 69.* Statutum poteſt præſcriptionem tolle-
7 re † *Aim. conſ. 201. num. 39. Eugen. conſ. 41. num. 50. lib. 2.* ſed declara vt per eum *num. 75. & ſeq.*

B Dubitari pluries vidi an huiuſmodi Statutum va-
8 leret, † ex quo videbatur nutritiuum peccati, tanquam inducens præſcriptionē cum mala fide ex proximè adductis, & alias Reuerendiſſimus *D. Io: Bapt. de Rubeis* Almæ Rotæ Romanæ Decanus Peruſię Gubernator, auditis DD. Cauſidicis, quo ad ſalarium declarauit Statutum eſſe in viridi obſeruantia, quod propterea ſeruari mandauit, vt in actis manu D. Aſcanij Catrani Notarij die 3. Septembris 1588. & idem fuit iudicatum per alios DD. Superiores, qui aliquando etiam reſponderunt contra Statutum. Sed quo ad
9 Operarios, † quod perfecto opere ex communi obſeruantia præſumantur ſatisfacti voluerunt *Coſta de Rat. rat. quæſt. 128. num. 14. & Paſchal. de virib. pat. poteſt. par. 4. cap 6. num. 74. & Ludouic. Paitell. in adnot. ad exped. Patr. 23. num. 17.* Et quo ad Sa-
10 larium † vide *Carocc. de locat. par. 5. tit. de ſtat. n. 5. & ſeqq. & eundem Coſt. d. loco. verſ. & in famulorum. & num. ſeq. Giurb. deciſ. Sicil. 13. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 498. par. 2. Menoch. conſ. 570. num. 10.*
11 *lib. 6. Valaſch. conſult. 125.* Et quo ad † Colonum quod ab ipſo dominus præſumatur habuiſſe medietatem fructuum tempore recollectionis, tradūt *Carocc. dict. tract. par. 7. concluſ. 43. & Paitell. d. adnot. 23. num. 16.* & quo ad Soccitam dicam *infra ver. Soccita*.

PRIORES

PRIORES CIVITATIS.

SVMMARIA.

Priorum officium quale, in princ. & vide verſ. Martinus V.

Priores quomodo eligantur, verſ. De electione.

Priores decem eſſe debent, & duo de qualibet Porta, verſ. Decem, vbi ex quibus Collegijs aſſumantur.

Acceptare tenentur officium, nec poſſunt renunciare, verſ. Officium.

Promittere debent cum iuramento, & ſatiſdare de officio bene &c. exercendo, verſ. Promittere.

Durat officium tribus menſibus, verſ. Durat. vbi de refirma.

Victus eorum quantus, verſ. De victu.

Veſtes ipſorum quales, verſ. De veſtibus. vbi de torque aurea deferenda.

Salarium quantum ſit, verſ. De ſalario.

Priores qui eſſe non poſſint, verſ. Non poſſunt.

Prior extractus, ſi eſſet mortuus, abſens, vel inhabilis, quomodo fiat ſubſtitutio, verſ. Si extractus.

Permanere debent in Palatio, verſ. Permanere.

Partita, ſeu ſuffragia quomodo obtineantur, verſ. Partita.

Epiſtolæ vbi ſcribi debent quid ſeruandum, verſ. Epiſtolæ.

Concordiam inter Officiales, & Collegia Artium, & Artifices curare debent, verſ. Studere debent.

Præcepta facere poſſunt, verſ. Poſſunt præcipere.

Oratores, & Legatos an mittere poſſint, verſ. Poterant mittere. & Adnot. num. 7.

Obſeruantiam ſtatutorum, & priuilegiorum curandi auctoritatem habent, verſ. Habent auctoritatem.

Annonam concernentia regunt, verſ. Habent omnimodam.

Mercatoribus, & alijs tenentur auxilium præſtare, vt conſequantur iuſtitiam, verſ. Tenentur auxilium.

Armarij, & Cataſtri ſuper negocijs auctoritatem habent, verſ. Super negocijs.

Cuſtodia Ciuitatis, & Comitatus ad ipſos ſpectat, verſ. Necnon.

Cauſas introducentes coram alijs, quàm Iudicibus Ordinarijs cogunt renunciare impetratis, verſ. Item cogendi.

Appellationum, ſeu recurſuum Iudices ſunt à quibuſdam ſententijs, verſ. Sunt Iudices.

Baiulos eligunt, verſ. Eligunt.

Portinarij eliguntur à Prioribus, verſ. Portinarij.

Artifices quoſdam forenſes ne exerceant in Ciuitate debent curare, verſ. Debent.

Pontes, & Fornices ſuper vijs faciendi, facultatem dare poſſunt cum Camerarijs, verſ. Pontes.

Arma impunè deferre poſſunt ipſi, Notarius, & Familia, verſ. Arma.

Accedere debent perſonaliter ſemel ad videndum Aquæductum Fontis Plateæ, & ſindicare Officialem de omiſſis, verſ. Debent ſemel.

Sedere debent certis temporibus ad audiendas petitiones verſ. Sedere publicè.

Propria negocia, vel eorum Notarij non poſſunt proponere, & proponenti conſentire, verſ. Propria.

Conſanguineos, & eorum Notarium non poſſunt eligere ad aliquod officium cum ſalario, nec legatum mittere, verſ. Conſanguineum.

Cauſas vertentes, ſeu pendentes concernentia non poſſunt proponere, aut ſuper eis reformationem facere, verſ. Proponere.

Nec concernentia præiudicium iuris, vel Iuriſdictionis Communis, vel alterius Vniuerſitatis, & perſona, verſ. Damnum.

Exemptionem, ſeu immunitatem dare, vel concedere non poſſunt, verſ. Exemptionem.

Litem, vel quæſtionem mouere, vel incipere non poſſunt durante officio, nec contra eos moueri poteſt, verſ. Litem, vbi idem in inceptis, & vbi agitur de obligatione Camerali.

Aſſociare non poſſunt Officialem accipientem officium, verſ. Accedere.

Mortuorum cadauera deferre non poſſunt, nec aſſociare, verſ. Mortuorum.

Maleficiorum punitionem reſpicientia, & condemnationum, vel proceſſuum reuocationem, proponere, vel reformare non poſſunt, verſ. Maleficiorum.

Diebus quinque vltimis officij nihil proponere poſſunt, quod ad particulares perſonas ſpectet, verſ. Vltimis.

Secreta reuelantes puniuntur, verſ. Secreta.

Conducere non poſſunt res ſpectantes ad Commune, verſ. Conducere.

Notarij Dominorum Priorum officium quale ſit, verſ. Notarij.

Copiæ extractæ ex ſcripturis rogatis per dictum Notarium adhibetur fides, quamuis non interuenerit Iudicis auctoritas, vel citatio, ibid.

Teſtes in ſcripturis dicti Notarij non ſunt neceſſariò adhibendi, ibid.

Conſilium à quibus petere debeant, verſ. Doctores.

Cappellani Dominorum Priorum officium, verſ. Cappellanus.

Familia qualis, & de illius veſtibus, & electione, & remotione, in fin.

Priores æquiparantur Decurionibus, & Camerarij Curialibus, Adnot. num. 1.

Prior qui eſt non poteſt præponi alicui officio ſine dignitate, Adnot. num. 2.

Acceptare non poteſt aliquod officium extra Ciuitatem, nec diſcedere ſine licentia Superioris, ibid.

Contrahere Priores poſſunt durante officio, Adnotat. num. 3.

Ciuitatem obligare non poſſunt abſque ſpeciali mandato, ibid.

Statuere non poſſunt abſque toto Populo, & confirmatione Apoſtolica, Adnot num 4.

Facultates ſufficientes debent habere Officiales, Adnot. num. 5. vbi quod non habetur ratio bonorum dotalium.

PRiorum officium eſt principale caput regiminis Ciuitatis Peruſiæ, & locorum eidem ſubiectorum Stat. rubr. 72. in princ. lib. 1. pag. 32. & appellantur Priores Populi, & Artium Ciuitatis Peruſiæ rubr. 65. §. 1. lib. 1. pag. 28. col. 3.

De electione eorundem vide rubr. 65. d. lib. 1. pag. 28. col. 3. vbi quod extrahuntur de Sacculo officiorum, de quo dicam ver. Sacculus officiorum. Et fiunt cedulæ, & inuoluuntur cera, & ſorte poſtea extrahuntur rubr. 73. §. & ad hoc d. lib. 1.

d. lib. 1. pag. 33. col. 1. & rubr. 551. §. in primis. d. lib. 1. pag. 123.

Decem numero eſſe debent, & duo de qualibet Porta, nempè duo de Collegio Mercantiæ, vnus de Collegio Campſorum, alij verò ſeptem de alijs Artibus d. rubr. 65. in princ lib. 1. pag. 28.

Officium acceptare tenentur, & non poſſunt aliquo pacto renunciare, vt in Bulla Innocentij VIII. data Idib. Decembris 1486. in 4. lib. Bullar. Theſaur. Apoſt. Peruſ. pag. 154. & in Bulla Iulij II. de qua in 5. regiſt. Canc. Comm. pag. 32. & vide Stat. rubr. 554. in fin. lib. 1. pag. 124. col. 1.

Promittere debent cum iuramento, & ſatiſdare de officio benè, legaliter, & iuxta formam Statutorum exercendo rubr. 66. §. iurent autem. lib. 1. pag. 30. col. 3.

Durat officium Prioratus duobus menſibus d. rubr. 65. §. 1. lib. 1. pag. 28. col. 3. Sed fuit prorogatum ad tres menſes per Innocentium VIII. in dicta eius Bulla, & Iulium II. vbi ſupra, & habetur rubr. 292. d. lib. 1. in addit. pag. 88. col. fin. Solent tamen ipſi Priores, & Camerarij refirmari per aliud trimeſtre, vel ſemeſtre reſpectiuè, accedente Summo Pontifice ad Ciuitatem, vt in aduentu Alexandri VI. de quo in 4. regiſt. Canc. Comm. pag. 115. Iulij II. ibidem pag. 177. & Pauli III. vt in 6. regiſt. pag. 33. Imo etiam quod non acceſſerit ad Ciuitatem, ſed tantum pertranſierit per Comitatum, vt tempore Leonis X. qui acceſſit ad Caſtrum Caſtilionis Lacus, vt in 5. regiſt. pag. 59. Item quando accedit nouus Legatus de latere, vt in Card. Sfortia legitur in 7. regiſt. pag. 106. & Card. Pinello ibidem pag. 156. & vidimus modernis temporibus, imo fuit etiam conceſſa refirma quando aliquis Gubernator fuit aſſumptus ad Cardinalatus dignitatem.

De victu eorum vide rubr. 66. §. & habeant. lib. 1. pag. 30. col. 2. & Bullam Innocentij VIII. in 4. regiſt. pag. 81. & ſeq. & vide etiam in 5. regiſt. pag. 34. & in 7. regiſt. pag. 164. & pag. 185.

De veſtibus ipſorum vide in 5. regiſt. pag. 34. & Bullas relatas in rubr. 66. in addit. final. lib. 1. pag. 30. col. 3. & vide etiam decretum Gubernatoris de anno 1577. in 7. regiſt. pag. 99. & quo ad torquem auream per ipſos deferendam vide in 4. regiſt. pag. 44. & ſeq.

De ſalario eiſdem ſoluendo vide rubr. 292. lib. 1. pag. 88. in fin. & in d. 7. regiſt. pag. 164.

Non poſſunt habere Prioratus officium, qui ex carceribus amore Dei eſſent excarcerati rubr. 73. §. nec in Sacculo. lib. 1. pag. 32. col. 4. & rubr. 188. eod. lib. 1. pag. 65. & rubr. 551. §. item nullus, qui fuerit. lib. 1. pag. 123. Baiuli, & Nuncij, & ipſis viuentibus, illorum filij non poſſunt eligi Priores, vel Camerarij rubr. 202. lib. 1. pag. 68. col. 3. & dixi ſupra ver. Baiulus. pag. 30. Nec detenti pro aliquo maleficio, quouſque de dicto maleficio fuerint condemnati, vel abſoluti, aut totaliter liberati d. rubr. 202. in fine. Nec condemnatus pro homicidio, nec poſitus ad confinia, nec filij rebellis, vel condemnati tamquam proditoris, & non reſtituti d. rubr. 73. §. nec in Sacculo. pag. 32. col. 4. Nec qui fuiſſent Nuncij, Domicelli, Famuli, aut Portinarij Palatij Dominorum Priorum, aut Cuſtodes Carcerum, Baiuli Communis, Nuncij alicuius Artis à quindecim annis citra rubr. 551. §. item quod quicumque. lib. 1. pag. 123. col. 2. Debitores Ciuitatis non poſſunt exercere officium Prioratus, nec aliquod aliud officium, niſi facta prius ſolutione rub. 343. lib. 1. pag. 94. & dixi ſupra ver. Debitor Ciuitatis. pag. 111. Non poteſt eſſe Prior, qui vel cuius Pater non ſit oriundus de Ciuitate, vel Comitatu, & qui libram non habuit per tempus ſaltem triginta annorum, computato tempore auctorum rubr. 65. §. nullus autem. lib. 1. pag. 28. col. 4. & rubr. 73. §. nec in Sacculo. d. lib. 1. col. 4. Comitatenſes quando poſſint creari Priores vide rubr. 209. §. fin. lib. 1. pag. 70. vbi quod non poſſunt obtinere officium Prioratus, vel Camerariatus per duodecim annos à die obtentæ Ciuilitatis, & vide rubr. 65. d. lib. 1. §. nullus autem. col. 4. Qui non habet libram ad minus XL. librarum ad groſſam per tempus vnius anni ante eius electionem, vel aſſumptionem, & qui per dictum tempus non habuerit in Ciuitate, aut Comitatu bona valoris ad minus ducentarum librarum denariorum non poteſt eſſe Prior d. rubr. 65. §. nul-
A lus autem. lib. 1. pag. 28. col. 4. [A] & vide etiam rubr. 551. §. item quod nullus, qui libram. d. lib. 1. pag. 123. col. 3. vbi quod nullus, qui libram non habuerit in aliqua Porta per tempus ſex menſium ante refectionem Sacculi poſſit inſacculari, neque ad officium Prioratus eligi, nec ad aliquod aliud officium, & in §. fin. ampliatur quamuis alias fuerit Prior, & ad hoc officium electus. Minor viginti annis Prior eſſe non poteſt, & extractus non poſſet officium conſequi rubr. 65. §. Mi-
B nor. lib. 1. pag. 28. [B] Qui egreſſi fuerint de vna Arte, & aliam ingreſſi, non poſſunt eſſe Priores pro illa noua Arte infra quinque annos rubr. 86. in princ. lib. 1. pag. 39. Nec minus aliquis, qui non fuiſſet ſcriptus in Matricula illius Artis per ſex menſes antea rubr. 65. §. ſaluis ſemper. lib. 1. pag. 29. vbi etiam quod electio facta præter, & contra formam huiuſmodi non valeat. Demum nullus Inſacculator, nec etiam Socij Portæ ipſius Inſacculatoris poteſt eligere, vel inſacculare ad aliquod officium Patrem, Filium, Fratrem carnalem, Patruum, vel Nepotem carnalem eiuſdem Inſacculatoris de eadem Porta tãtum, nec etiam aliquem ſtantem cum eodem Inſacculatore ad

vnum

vnum panem, & ad vnum vinum, aut illum, qui cum eo ſteterit per ſex menſes ante refectionem Sacculorum rubr. 551. §. item quod nullus Inſacculator. lib. 1. pag. 123. col. 2.

Si extractus Prior eſſet mortuus, vel abſens, vel inhabilis ad officium, quomodo fiat ſubrogatio, ſeu ſubſtitutio alterius vide rubr. 66. §. & ſi contigerit. lib. 1. pag. 30. col. 3. & rubr. 554. d. lib. 1. pag. 124. col. 1.

Permanere debent ipſi Priores, eorumque Notarius in Palatio Populi eorum ſolitæ habitationis rubr. 66. in princ. lib. 1. pag. 29. col. 2. vbi quod extra Palatium non poſſunt aliquid deliberare, & vide infra verſ. Martinus V.

Partita, ſeu ſuffragia inter Priores, per quot fabas obtineri debeant, vide Bullam Pij II. de anno 1460. in qua confirmantur aliæ ordinationes factæ à Prioribus, vt in 2. regiſt. pag. 80. cumquè deberent obtineri per nouem fabas albas de decem, fuit data facultas Gubernatoribus diſpenſandi, quod per ſeptem fabas albas poſſit partitum obtineri ab Innocentio VIII. die 14. Ianuarij 1488. in 4. regiſt. pag. 78. & vide dicta ſupra ver. Conſilium.

Epiſtolæ vbi ſcribi debent per Priores, quid ſeruandum ſit vide rubr. 205. lib. 1. pag. 69. col. 2. & Bullam Innocentij VIII. de anno 1486. in 4. lib. Breuium Theſaur. Apoſt. Peruſ. pag. 156. & ſupra ver. Cancellarius. pag. 43.

Studere debent bono, tranquillo, & pacifico ſtatui Communis Peruſiæ, & eius diſtrictus, & alijs de quibus rubr. 66. §. & ſtudeant. cum ſeqq. lib. 1. pag. 29. Debent etiam curare, quod Poteſtas, Capitaneus, & alij Officiales reconcilientur inter ipſos, & ad concordiam reducantur, & pro concordia inter Collegia Artium, & Artifices d. rubr. 66. §. poſſint inſuper. d. pag. 29. col. 4.

Poſſunt præcipere, & præcepta facere per ſe, vel Baiulos cuicunque voluerint, & ſuper quocumque facto, vel negocio vſque ad quantitatem viginti ſolidorum pro quolibet precepto, & qualibet vice exigendam d. rubr. 66. §. poſſint inſuper. d. pag. 29. col. 4. ſed huiuſmodi iuriſdictio ibi in 2. addit. fuit ampliata ad quãtitatem quinquaginta librarum, vbi cauetur, quod etiam poſſint remittere pœnas, obtento tamen inter eos partito.

Poſſunt dare licentiam vindemiandi ante Feſtum S. Michaelis Archangeli, dicam ver. Vindemia.

Poterant mittere Oratores, & Legatos ad Summum Pontificem ſine alicuius licentia, per Bullam Martini V. datam die 10. Iulij 1425. ſub capite 10. quæ eſt in 1. regiſt. Canc. Comm. pag. 11. cum ſeq.

Habent auctoritatem ſuper obſeruantia Statutorum, & ordinamentorum dictæ Ciuitatis, necnon Indultorum Apoſtolicorum, ac Priuilegiorum, ſub pœnis de quibus in eis, & alijs eorum arbitrio d. rubr. 66. lib. 1. in addit. pag. 30. col. 3. & vide etiam rubr. 71. d. lib. 1. pag. 31. col. 1.

Habent omnimodam facultatem circa Annonam, & dependentia ab ea rubr. 67. §. item quod dicti Priores. lib. 1. pag. 30. col. 4. & rubr. 223. d. lib. 1. pag. 74. col. 3.

Tenentur auxilium præſtare Mercatoribus, & alijs, vt conſequantur iuſtitiam ab Officialibus Communis Peruſiæ d. rubr. 67. §. teneantur etiam. lib. 1. pag. 31. col. 1.

Super negocijs Armarij, & Cataſtri auctoritatem habent rubr. 97. lib. 1. pag. 43.

Necnon ſuper Cuſtodia Ciuitatis, & Comitatus rubr. 67. in princ. lib. 1. pag. 30. col. 4. & rubr. 223. ibidem pag. 74.

Item cogendi introducẽtes cauſas coram alijs, quàm Iudicibus Ordinarijs, renunciare impetratis, & remittendi litigantes ad eoſdem Iudices Ordinarios, ex Bulla Leonis X. quæ eſt in 5. reg. pag. 58. & regiſtrata in Stat. rubr. 148. lib. 4. pag. 44. in fin.

Martinus V. in capitulationibus factis cum Ciuitate Peruſina ſub die 10. Menſis Iulij 1425. in 5. cap. in 1. regiſt. Bull. Comm. Peruſ. pag. 11. cum ſeqq. mandauit Priores ſtare, & permanere in Palatio, cum ſolita auctoritate, & ſalario. Iulius III. per Breue datum 11. Kalen. Maij 1553. reintegrauit Ciuitatem ad Magiſtratus maximè Priorum, & ad omnia, quæ per rebellionem amiſerat, cum ſolita auctoritate, & d. Breue in 6. regiſt. pag. 105. & 111. fuit confirmatum per Paulum IV. ibidem pag. 121. & Pium IV. in 7. regiſt. pag. 2. & Pium V. pag. 45.

Sunt Iudices appellationum, ſeu recurſuum à ſententijs latis per Capitaneum, vel alium Iudicem reuocantem ſententias Dominorum Conſulum, Auditorum, & Camerariorum, tunc enim ab iſta ſententia reuocatoria datur appellatio ad DD. Priores rubr. 81. §. ſaluo ſemper. verſ. ſi vero. lib. 1. pag. 3. col. 1. & rubr. 24. §. & quod cauſa. lib. 2. pag. 13. col. 1. & rubr. 28. §. fin. eodem lib. 2. pag. 17. col. 3. Item à ſententijs, & geſtis per Officiales Annonæ rubr. 550. in addit. §. & inſuper. lib. 1. pag. 123. col. 1. Item à grauaminibus Officialis Communis, ſeu Plateæ rub. 594. in fin. lib. 1. pag. 129. col. 3. Item ſunt Iudices appellationum nullitatum, & reductionum ad arbitrium boni viri, quę ſpectarent ad Capitaneum vacante officio iſtius rubr. 558. lib. 1. pag. 124. col. 2. vbi etiam quod cauſæ inceptæ coram Capitaneo poſſunt proſequi, & finiri coram Prioribus dicto officio vacante.

Eligunt

Eligunt Baiulos, vt dictum fuit ſupra ver. Baiulus. pag. 30.

Portinarij Portarū Ciuitatis eliguntur à Prioribus rubr. 200. lib. 1. pag. 88. col. 1.

Debent curare ne Artifices forenſes, ſeu exteri, nempè Sartores, Sutores, & Cerdones poſſint exercere in Ciuitate Peruſię,nec Apothecam aperire, ex Bulla Leonis X. in 5. regiſt. Cancell. Comm. pag. 80.

Turres, & ſimilia poſſunt concedere, dicam infra ver. Turris.

Pontes, & Fornices ſuper vijs faciendi, facultatem dare poſſunt vnà tamen cum Camerarijs rubr. 7. in addit. lib. 4. pag. 5. col. 3.

Plateas, Vias, & loca publica poſſunt concedere, vt dixi ſupra ver. Platea. pag. 219.

Arma impunè deferre poſſunt Priores, Notarius, & illorum familia durante officio rub. 114. §. pen. lib. 3. pag. 42. etiam vigore litterarum Cardinalis Ludouiſij de ordine Sanctiſſimi de anno 1621. ſub die 17. Nouembris, & Eminentiſſimi Cardinalis Barberini ſub die 29. Iunij 1624.

Debent ſemel durante officio accedere perſonaliter ad videndum receptacula,venas,& aquęductum Fontis Plateæ, & ſindicare Officialem illius de omiſſis rubr. 1. lib. 4. in addit. pag. 3. col. 4. & dictum fuit ſupra ver. Fons. pag. 145.

Sedere publicè qualibet die Lunæ, & Veneris de mane tenentur ad audientiam præſtandam, & audiendas petitiones volentium ab eis aliquod iuridicum petere rubr. 66. §. teneantur inſuper. lib. 1. pag. 30. col. 1.

Propria negocia, vel eorum Notarij non poſſunt proponere, nec proponenti conſentire, durante eorum officio, d. rubr. 66. §. non poſſint. lib. 1. pag. 29. col. 3.

Conſanguineum vſque in tertium gradum incluſiuè, & eorum Notarium non poſſunt eligere ad aliquod officium, cum ſalario percipiendo à Communi, nec Legatum mittere, d. rubr. 66. §. nec etiam poſſint. d. lib. 1. pag. 29. col. 3.

Proponere non poſſunt aliquid ſuper cauſis vertentibus, & legem, aut reformationem facere, quæ tangat cauſas pendentes, d. §. nec etiam poſſint. verſ. nec etiam proponant.

Damnum, præiudicium, vel diminutionem iuris, vel iuriſdictionis Communis, vel alterius Vniuerſitatis, & perſonæ Ciuitatis, vel Comitatus Peruſiæ concernentia, nec proponere, nec reformare poſſunt d. rub. 66. §. nec proponantur. lib. 1. pag. 29. col. 4.

Exemptionem, vel immunitatem aliquam Caſtro, vel Villæ, vel perſonæ particulari dare, vel concedere non poſſunt rubr. 67. §. 1. in fin. lib. 1. pag. 30 col. 4. & dicam infra ver. Priuilegium.

Litem, vel quæſtionem aliquam DD. Priores, & Notarius mouere, vel incipere non poſſunt, durante officio, per ſe, vel alium eorum nomine, nec etiam contra eos, vel aliquem eorum poteſt lis, vel quæſtio moueri, niſi de ipſorum proceſſerit voluntate rubr. 66. §. volumus inſuper. lib. 1. pag. 30. col. 2. Quod Statutum fuit declaratum habere locū etiam in cauſis inceptis actiuè, & paſſiuè per D. Maluaſiam Gubernatorem, auditis omnibus Cauſidicis adſtantibus Audientiæ, vt in actis D. Petri Alberti Notarij ſub die 21. Ianuarij 1600. Et quod Domini Priores pro tempore non poſſint conuenire aliquem, nec ab aliquo conueniri, etiam in cauſis vbi agitur de obligatione Camerali, ſtatuit Sacra Conſulta ad inſtantiam Ciuitatis, vt in litteris Eminentiſſimi Cardinalis Barberini ad D. Gubernatorem ſub die 5. Iunij 1624.

Accedere non poſſunt ad aſſociandum Officialem accipientem officium rubr. 555. lib. 1. pag. 124. col. 1.

Mortuorum cadauera deferre non poteſt, qui eſt Prior, nec de domo extrahere, imo nec aſſociare niſi certis caſibus rubr. 54. lib. 1. pag. 27. col. 2.

Maleficiorum punitionem reſpicientia,& condemnationum reuocationes, & proceſſus ciuiles, vel criminales pendentes non poſſunt proponere, reformare, aut tollere rubr. 69. lib. 1. pag. 31. col. 4.

Vltimis quinque diebus eorum officij nō poſſunt aliquid ſtatuere, facere, proponere, vel reformare in ſpectantibus ad particulares perſonas, ſed in ſpectantibus ad Commune tantum rubr. 67. §. fin. lib. 1. pag. 31. col. 1. & 2. vbi imponitur pœna Notario, & Cancellario, qui conficerent ſcripturam.

Secreta reuelantes puniuntur rubr. 144. lib. 3. pag. 50. col. 1.

Conducere non poſſunt Communantias,& res ſpectantes ad Commune, ex lege facta per DD. Priores, & Camerarios, & confirmata per D. Gubernatorem ſub die 27. Martij 1583. in Pecudino illius temporis pag. 78.

Notarij DD. Priorum officium quale, & quid facere teneatur vide rubr. 78. lib. 1. pag. 34. vbi præſertim de reformationibus ſcribendis in libro magno, qui debet remanere in Cancellaria Communis, de quo vide etiam rubr. 565. d. lib. 1. pag. 125. col. 3. Contractus, ſeu Inſtrumenta tenetur ſcribere in libro Cancellariæ Communis rubr. 8. lib. 1. pag. 6. col. 4. Notarius prædictus tantum poteſt ſcribere quædam acta, impedito Cancellario, rubr. 148. lib. 3. pag. 50. col. 4. Copiæ extrahendę ex ſcripturis rogatis per dictum Notarium, etiam pro particularibus perſonis, adhibetur fides, vbi eſt ſubſcripta manu Cancellarij,

vel

vel Notarij Dominorum Priorum pro tempore, quãuis non fuerit interpoſita Iudicis auctoritas, vel pars citata, d. rubr. 78. §. teneantur etiam. lib. 1. pag. 34. col. 2. Teſtes in ſcripturis non ſunt neceſſario deſcribendi d. rubr. 78. §. fin. verſ. & quod ipſæ. lib. 1. pag. 34. col. 3. Durante officio no poteſt dictus Notarius eligi ad aliud officium, nec illud exercere, nec poteſt exire de Ciuitate pro ſeruitio Communis d. §. fin. in fin. Notarius iſte quid facere debeat quo ad ſupellectilem argenteam Ciuitatis vide rubr. 68. d. lib. 1. pag. 31.

De Cancellario Dominorum Priorum dictum fuit ſupra ver. Cancellaria. verſ. Electio Cancellarij. pag. 43.

Doctores, & Sapientes poſſunt cogi per ipſos Priores ad ſuſcipiendam defenſionem Communis rubr. 44. lib. 2. pag. 24. col. 4. De pœna dantis malum conſilium DD. Prioribus vide rubr. 75. lib. 1. pag. 33. col. 3. Collaterales Poteſtatis debent tanquam Sindici defendere iura Communis rubr. 1. §. ſtatuta. verſ. Collaterales. lib. 1. pag. 3. col. 3. in fin. & de iſtis vide etiam rub. 278. d. lib. 1. §. ſuper alijs. & §§. ſeqq. pag. 87. col. 3. vbi etiam puniuntur de malo conſilio.

Cappellanus Dominorum Priorum fuit deputatus expenditor Palatij pro victu ipſorum per Innocentium VIII. in dicto Breue dato 25. Maij 1488. in 4. lib. Breuium Cam. Apoſt. Peruſ. pag. 174.

De Familia Dominorum Priorum, & illius veſtibus vide rubr. 66. lib. 1. pag 29. & ſeqq. vbi in addit. in fin. refert ſe ad Bullas Iulij II. Leonis X. & Clementis VII. vide etiam de electione, & mutatione familiæ Bullas Pij II. in 2. regiſt. Cancell. Comm. pag 71. cap. 9. & Innocentij VIII. in 4. regiſtr. pag. 82. & in 5. regiſtr. pag. 34. & ſeqq. Debet huiuſmodi familia quolibet anno ſcutrinari per DD. Priores, Conſules Mercantiæ, & Auditores Cambij, vt in Breue Clementis VII. ſub die 20. Aprilis 1524. in d. 5. regiſt. pag. 106. & vide quoad famulos remotos, quod non poſſint recipi ad ſeruitia per ſex menſes, decretum Dominorum Priorum ſub die 27. Iunij 1628. confirmatum à Conſilio Dominorum Camerariorum ſub die 24. eiuſdem in Annalibus. De Præconibus vide rubr. 183. lib. 1. pag. 61. col. 4. & dictum eſt ſupra ver. Præco.

Adnotationes.

1 Priores † huius noſtræ Ciuitatis æquiparantur Decurionibus, & Camerarij Curialibus *Bal. in l. fin. C. de capt. & poſtlim. reuerſ. Io: Petrut. de Monteſperell. conſ. 214. num. 1.* ideo vide *tit. C. de Decurion. lib. 10.* & quæ adnotauit *Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap.*
2 *1. & ſeqq.* Qui eſt de Prioribus † Ciuitatis non poteſt præponi alicui officio ſine dignitate, *vt not. Bart. in l. honorem. 10. num. 1. ff. de mun. & hon* & quod non poſſit acceptare aliquod officium extra Ciuitatem, nec diſcedere ſine licentia Superioris, tradit idem *Bart. in l. Duum virum. 53. C. de Decurion. lib. 10.*
3 Contrahere Priores † poſſunt durante officio *Bart. in l. Principalibus. num 2 ff ſi cert pet.* Non tamen poſſunt ſine ſpeciali mandato Ciuitatem obligare *gloſ. in l. item magiſtri. ff. de pact. Crauett. conſ. 317. in princ. verſ. & in terminis. Mantic de tacit. lib. 3. tit. 10.*
4 *num. 59.* Et non poſſunt † abſque toto Populo, & confirmatione Apoſtolica ſtatuta condere, vt dixit *Rota in Peruſina Nullitatis ceſſionis 28. Ianuarij 1619. coram Remboldo*, quæ eſt in calce, *deciſ. 30. num. 14.* & vide etiam *Dec. conſ. 72. num 1. verſ. ſed tamen.*
5 A Quoad facultates † Decurionum vide *l. ad ſubeunda. C. de Decurion. lib. 10.* & quod in hoc caſu non habeatur ratio bonorum dotalium, tradit *Bart. in l. Lucius 21. §. idem reſpondit conſtante. in fin. ff. ad municip.*
6 B Vide † *l. ad Remp. 8. ff. de mun. & honor. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 1. num. 37. & 38. par. 2.*
7 C Non poſſe Priores † huius Ciuitatis Legatum mittere ad Principem ſine magno Concilio, ſcripſit *Bart. in l. fin. num. 2. C. de legation. lib 10.* & vide dicta ſupra ver. Legatus, ſiue Orator. pag. 172.

PRIVILEGIVM.

SVMMARIA.

Priuilegia conceſſa per Anteceſſores Pontifices confirmauit Innocentius VIII. in princ.
Priuilegia conceſſa per Commune ſunt rata, & firma, verſ. Priuilegia aliàs.
Priores non poſſunt concedere immunitatem, ibid.
Priuilegium alicui datum non cenſetur ab eo, auocatum per legem nouam in contrarium, Adnot. num. 1.

PRiuilegia, & indulta quæcumque conceſſa per Martinum V. Eugenium IV. Nicolaum V. & alios Pontifices, cōfirmauit, & obſeruari mandauit Innocentius VIII. per particulare Breue ſub die 24. Decembris 1484. in 4. lib. Breuium Cam. Apoſt. Peruſ. pag. 135.

Priuilegia alias conceſſa per Commune Peruſiæ alicui Vniuerſitati, vel particulari perſonæ, ſunt rata, & firma Stat. rubr. 129. lib. 4. pag. 38. col. 4. Priores tamen non poſſunt concedere exemptionem, vel immunitatem aliquam Caſtro, vel Villæ, vel particulari perſonæ rubr. 67. §. 1. A in fin. lib. 1. pag. 30. col. 4. A

Adnotationes.

De Priuilegio eſt tractatus *Martini Garati inter*
1 *tract. ſub ſign. Aquil. tom. 18. pag. 2.* Priuilegium † alicui datum non cenſetur ab eo auocatum per legem nouam in contrarium *Eug. conſ 9 num. 27. lib. 1.*

A Vide quæ dixi *ver. Immunitas præſertim in Adnot. num. 4.*

PROBATIO.

SVMMARIA.

Probari exceptiones debent per publicum inſtrumentum, vel ſcripturam vim confeſſionis iudicialis habentem, ex Statuto in princ.

Clericus an ligetur huiuſmodi Statuto, Adnot. num. 1.

Teſtes quinque ſufficiunt loco inſtrumenti requiſiti à Statuto, Adnot. num. 2.

Præſumptio iuris etiam ſufficit, Adnot. num. 3.

Dotis fauore non intrat dictum Statutum, Adnotat. num. 4.

Et ſi pars non oppoſuiſſet de Statuto, ibid.

Et vbi adeſſet confeſſio eiuſdem, num. 5.

Probationes poſſunt fieri ſine dilationibus, Adnotat. num. 6.

Fallit vbi eſſent aſſignatæ dilationes, vt num. 7.

Teſtes extra terminum examinati non probant, ibid.

PRobari debent per publicum inſtrumentum, vel per aliquam ſcripturam vim confeſſionis iudicialis habentem, exceptiones oppoſitæ Stat. rubr. 29. §. & opponens. lib. 2. pag. 18. col. 1. & vide dicta ſupra ver. Exceptio. pag. 125.

Adnotationes.

1 De Probationibus † egerunt *Federic. Schenck int.*
tract. ſub ſign. Aquilon tom. 4. pag. 28. Lanfranc. ab
Ariadno ibid. pag. 33. & Ioſeph. Maſcardus, & Ful-
uius Pacianus. Vltra dicta d. ver. Exceptio in Adnot.
num. 2. vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 88. & 95.*
vbi præſertim an huiuſmodi Statutũ liget Clericum.
2 Sufficerent quinque † teſtes loco inſtrumenti *Marſ.*
ſing. 157. Aſin. in Prax. §. 19. cap. 5. verſ. 2. limita-
tur. num. 1. & ſeqq. & vide *Mart. vot. 104.* Præſum-
3 ptio † iuris ſufficeret *Aſin. d. §. 19. cap. 2. Vincent.*
de Franch. deciſ. 361. num. 6 & 7. Mart. d. vot. 104.
4 *num. 11.* Statutum non intrat † vbi ageretur de fauo-
re dotis *Rolan. de lucr. dotis quæſt. 105. num. 17.* & ſi
pars non oppoſuiſſet de Statuto, & fuiſſent examinati
teſtes *Bald. in l. certi condictio. §. quoniam. num. 12.*
ff. ſi cer. pet. Cremenſ. ſing. 43. Aſin. d. §. 19 cap. 5.
limit. 12. Rot in Foroliuien. Cenſus 2. Maij 1614.
coram Buratto impreſſa apud *D. Cenc. poſt tract. de*
5 *Cenſib. deciſ. 100 num. 5.* Et vbi probatio † deſume-
retur ex confeſſione partis *Pariſ. conſ. 99, num. 15.*
vol. 3. ſequitur *Aſin. in Prax. §. 3. cap. 41. in fin. Ro-*
ta in d. Foroliuien. Cenſus num. 4. vbi etiam quando
probatio fieret per ſcripturas, & teſtes ſimul. Proba-
6 tiones autem † poſſe fieri etiam ſine dilatione, dixe-
runt *DD. in l. fin. ff. de fer. vbi Alex. num. 24. Iaſ. num.*
52. Dec. in cap. Eccleſia S. Mariæ num. 82. de conſtit.
& in cap. licet cauſam de probat. num. 125. Papien. in
Pract. de form. capit. Act. gloſ. 1. num. 7. & in form.
product. inſtr. Gloſ. in termino num. 1. Marant. de
ordin. Iudic. par. 6. act. 3. de Dilat. num 13. pag. 386.
Vant. de nullit. tit. de null. ex def. proceſſ. num 42. &
44. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 67. num. 62. in addit.
Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 22. num. 7. Afflict. de-
ciſ. 55. num. 1. & ibi Vrſill. Chartar. deciſ. 22. per tot.
& præſertim num. 1. & 7. Vinc. de Franch. deciſ. 628.
7 Quod tamen non procedit † vbi fuit aſſignata dilatio
ad probandum, quia tunc probatio debet fieri duran-
te termino, & teſtes extra terminum examinati non
probant, vt per *Farinacc. de teſtib. quæſt. 80. num. 60.*
& ſeqq. Seraph. deciſ. 583. num. 2. itaut terminus ſu-
peruenlens non validet examen factum *Rota coram*
Ludouiſ. deciſ. 453. num. 2. & ſeqq.

PROCESSVS.

SVMMARIA.

Proceſſus accommodatio quomodo fiat, & quot dierum ſit, in princ.

Negligentia Notarij non nocet, Adnot. num. 2.

Amiſſio Proceſſus ſi allegetur quid faciendum, Adnot. num. 3.

DE Proceſſuum accommodatione vide Stat. rubr. 143. lib. 4. pag. 41. col. 4. & rubr. 81. lib. 1. in addit. pag. 36. col. 4. vbi de Extractu, de quo etiam dixi ſupra ver. Extractus. pag. 129. Duæ accommodationes proceſſus, dantur quinque dierum tantum currentium pro qualibet vice, vt in decretis Cardinalis Criſpi Legati in fin. 1. verſiculi. Alia vide ſupra ver. Acta. pag. 5.

Adnotationes.

1 De Proceſſus publicatione, † & quando ſit neceſ-
ſaria vide *Carpan ad Stat. Mediol. cap. 22. num. 121.*
2 *& ſeqq.* Si Notarius fuerit negligens † in dando pro-
ceſſum, & per partem non ſteterit, poterit iſta iterum
petere *Bartol. de Capua ſing. 96.* & vide etiam de Apo-
3 ſtolis *ſing. 97.* Actor ſi habuit proceſſum, † vel alias
ſcripturas, quas recuſat reſtituere, allegans illas ami-
ſiſſe, numquid ſibi credatur cum iuramento, & excu-
ſetur, ſeu qua pœna puniendus ſit, ſi non probet amiſ-
ſionem vide *Honded. conſ. 19. lib. 1.* Apud quem de-
beat remanere proceſſus, & de amiſſione vide etiam
Boer. deciſ. 15. num. 4.

PRODIGVS.

SVMMARIA.

Negocia propria malè tractanti, & dilapidanti bona, interdicitur adminiſtratio, & datur Curator bonis, & contractus ab illo facti non valent, per tot. vbi alia de hoc.

Contrahens cum Prodigo punitur, ibid.

Prodigo manifeſto an ipſo iure ſit interdicta adminiſtratio bonorum, Adnot. num. 1.

Iuramentum an firmet contractum à Prodigo factum, Adnot num. 2.

Prodigus in delictis an excuſetur, Adnot. num. 3.

Prodigus quis non præſumitur niſi probetur, num. 4. vbi quomodo deponere debeant teſtes.

SI quis tractaret eius negocia minus benè, vel bona dilapidaret, denunciato hoc Iudici per aliquem

aliquem maximè conſanguineum, vel amicum, qui benè eius negocia tractare diceretur, Iudex ille tenetur banniri facere, quod nemo contrahat cum eo, inquiſitione primo facta, & inuenta veritate narratorum, & poſt dictum bannum contractus ab hac perſona factus non valet, interdiciturque eidem adminiſtratio, & datur Curator bonis, ac rebus, & abſque eo non poteſt dictus Prodigus aliquem cōtractum facere, & mutuans eidem punitur, & mutuum non repetit, & idem diſponitur in cōtrahente cū iſto alijs modis Stat. rubr. 34. lib. 1. pag. 21. col. 2. vbi quid faciendum ſi denuncians vellet denunciationem eſſe ſecretam, & quid ſi Prodigus inceperit benè tractare eius negocia. Confeſſio inſtrumentum, vel alia ſcriptura, in quo, vel qua eſſet promiſſum de confeſſione facienda facta à Prodigo, vel illo, cuius bonis fuerit interdictum ſine licentia, & conſenſu Curatoris non valet, nec tenet ipſo iure rubr. 29. §. item dicimus. lib. 2. pag. 18. col. 3.

Adnotationes.

Vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 424. & ſeqq.*

1 An ipſo iure † Prodigo manifeſto ſit interdicta bonorum adminiſtratio vide *Cappell. Toloſ. quæſt. 362.* vbi pro negatiua, quæ eſt communis; vt per *Alex. in l. is cui bonis 6. ff. de verb. obligat. num. 5. & ſeq. Carpan.*
2 *d. cap. 424. num. 1. & ſeqq.* Iuramentum † firmare contractum Prodigi, cui fuit bonorum adminiſtratio prohibita, tenet *Cappell. Toloſ. quæſt. 498.* ſed contrarium tenent alij citati per *Carpan. d. loco num. 12. & Vinc. de Franch. deciſ. 671. num. 16.* Quo verò ad
3 delicta † an obligetur Prodigus vide *Alex. in d. l. ſi cui bonis. n. 20. & Farinacc. de pœn. temperan. quæſt. 95.*
4 Prodigus non præſumitur quis, † niſi probetur *Maſcard. de Probat. lib. 3. concl. 1241.* vbi *num. 12.* ſcribit, quod vt quis probetur Prodigus non ſufficiunt teſtium depoſitiones generales, ſed ſpecialium actuum prodigalitatis requiruntur.

PRODVCTIO.

SVMMARIA.

Productio quomodo adnotetur à Notario, in princ.

Reſtituuntur ſcripturæ productæ, cauſis expeditis, pendentibus verò reſtituūtur inſtrumenta publica dimiſſa copia, verſ. Scripturæ publicæ.

Inſtrumentum in iudicio obligationis Cameralis non eſt producendum, verſ. Inſtrumentum.

Scripturæ ſubſcriptæ à partibus, & teſtibus poſſunt produci etiam lata ſententia prout in cedula, vbi non fuit poſtea aperta, & poteſt fieri recognitio illarum, verſ. Scripturæ priuatæ.

Actuarij manu factæ ſcripturæ habentur pro productis, Adnot. num. 2.

Productæ ſcripturæ in vno iudicio habentur pro productis etiam in alio inter eaſdem partes, & coram eodem Iudice, Adnot. num. 3.

PRoductionem tenentur Notarij actuarij adnotare, apponendo diem, & horam productionis ſcripturarum, & inſtrumentorum Stat. rubr. 143. §. item teneantur. lib. 4. pag. 42. col. 1. in fin.

Scripturę publicę cauſis expeditis reſtitui poſſunt, & debent producentibus, & ſtatur adnotationi Notarij ſuper reſtitutione abſque alia ſolemnitate, arbitrio Priorum Collegij Notariorum d. rubr. 143. §. item cauſis. d. pag. 42. col. 2. Pendentibus autem cauſis debent reſtitui inſtrumenta publica dimiſſa copia in proceſſu ſumptibus petentis, vt d. loco. §. ſeq.

Inſtrumentum in iudicio obligationis Cameralis non eſt producendum, niſi vbi debitor comparuerit, & copiam inſtrumenti petierit, dixi ver. Iudicium executiuum. verſ. Proceſſus. & Adnot. num. 8.

Scripturæ priuatæ ſubſcriptæ à partibus, & à teſtibus ſi producantur, quamuis prius fuerit lata ſententia prout in cedula, tranſacto tamen tempore ad illam aperiendam, admittuntur, & poteſt fieri illarum recognitio, ita obſeruari in hac Curia, atteſtati fuerunt DD. Cauſidici in fide Collegialiter facta ſub die 26. Martij 1608.

Adnotationes.

1 De inſtrumentorum fide, † & productione eſt tractatus *Lanfranci ab Ariadno int. tract. ſub ſign. Aquil. tom. 4. pag. 29.* & ad materiam vide *Carpan. ad Stat.*
2 *Mediol. cap. 22.* Quando ſcripturæ † aliquæ ſunt factæ manu Actuarij habentur pro productis, & ſemper, & quandocumque Iudici oſtendi poſſunt ſecundum ſtylum, & conſuetudinem huius Curiæ, ex atteſtatione omnium Procuratorum, & Notariorum, ita *Eugen. conſ. 5. num. 1. & 2. lib. 2.* qui *num. 2.* addit, quod
3 ſcripturæ † productę in vno iudicio habentur pro productis etiam in alio, vbi ſumus inter eaſdem partes, & coram eodem Iudice, in productione facta manu eiuſdem Actuarij generali.

PROXENETA.

SVMMARIA.

Proxeneta in negocijs vſurarijs punitur, in princ. & Adnot. num. 2. vbi quid de Iure communi.

Proxeneta quis dicatur, Adnot. num. 1.

PRoxeneta in negocijs vſurarijs punitur Stat. rubr. 215. §. item ſtatuimus quod nullus. lib. 3. pag. 64. in fin.

Adnotationes.

1 Proxeneta quis dicatur † vide *Gabr. tit. de teſtib. concl. 20. in fin. & Maſcard. de Probat. lib. 2. concl. 1039.* De iure communi mediator in contractibus

2 vſurarijs † dicitur vſurarius, & tenetur ad reſtitutionem vſurarum *Caball. reſol. crimin. centur. 3. caſ. 243. num. 7.* Sed quod reſtituat tantum id quod ad illum peruenit, quo verò ad id quod peruenit ad principalem, non teneatur, niſi in ſubſidium, ſcribit *Menoch. de arbitrar. caſ. 411. num. 4.* ſequitur *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 89. num. 8.*

PVPILLVS.

SVMMARIA.

Pupillus ſi non habet Tutores, quomodo procedatur contra eum, in princ. & Adnot. num. 1.

Poteſt petere retractari proceſſum, & ſententiam vſque ad triginta annos, ibidem, vbi quid quoad fructus, & Adnot. num. 2.

Tutor, vel Curator poteſt vendere bona Pupilli, ſi non habet pecuniam numeratam pro ſoluendo debito Pupilli, vel Adulti, verſ. Si Pupillus, vbi quod poſt duos menſes conceditur executio etiam perſonalis contra ipſum Tutorem, vel Curatorem.

Confeſſio facta à Pupillo ſine Tutoris auctoritate, eſt nulla ipſo iure, verſ. Confeſſio. & Adnot. num. 3.

Pupillorum cauſæ ſunt ſummariæ, in fin.

QVomodo procedatur contra Minorem quatuordecim annis non habentem Tutorem vide Stat. rubr. 20. lib. 2. pag. 9. col. 3. & ſeq. vbi de citandis Conſanguineis, vel attinentibus, & Sindico Communis, & Procuratore Pau-
A perum. A Quid faciendum vbi Conſanguinei, & attinentes longè diſtant à Ciuitate vide Conſtit. Comit. par. 1. rubr. 11. §. & quia. pag. 19. Pupilli vſque ad trigeſimum annum excluſiuè eorum ætatis poſſunt petere retractari proceſſum, & ſententiam d. rubr. 20. verſ. ita tamen. d. lib. 2. pag. 10. col. 1. vbi etiam de reſtitutione fructuum quando debitum non eſſet verum, vel ius non
B competijſſet. B

Si Pupillus, vel Adultus eſſet debitor alicuius, & Tutor, vel Curator iurauerit non habere pecuniam numeratam Pupilli, vel Adulti, datur per Iudicem licentia Tutori, vel Curatori vendendi bona mobilia, vel immobilia Pupilli, vel Adulti infra duos menſes, & ſi Tutor, vel Curator non vendiderit, & non ſatisfecerit infra dictum tempus creditori poteſt contra Tutorem, vel Curatorem concedi executio, & carcerari, qui poſtea repetet, quod ſoluerit pro minore rubr. 29. §. ſtatuimus. lib. 2. pag. 19. col. 1. & dicam infra ver. Tutor.

Confeſſio facta à Pupillo ſine Tutoris auctoritate, eſt ipſo iure nulla, d. rubr. 29. §. item di-
C cimus. pag. 18. col. 3. in princ. C

Pupillorum cauſæ ſunt ſummariæ rubr. 3. in princ. lib. 2. pag. 3. col. 3.

Adnotationes.

1 A Super ſimili Statuto † vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 34.* & ſuper hoc eodem Statuto *Hond. conſ. 82. num. 14. lib. 1. & D. Cenc. de Cenſib. par. 3. cap. 1. quaſt. 3. art. 9. num. 12. & ſeqq.* vide etiam *Eugen. conſ. 80. lib. 1.* vbi an ſufficiat citare Pupillum ſine Tutore præcipuè in aditione hæreditatis, & confectione inuentarij.

2 B Vide † ſuper hoc Statuto *Non. conſ. 9. num. 1. & ſeqq.*

3 C Ad materiam † vide *Mancin de confeſſion. cap. 3. art. 5. num. 1. & ſeqq. & cap. 7. num. 21. & ſeqq.*

PVTEVS.

SVMMARIA.

Puteus, vel Ciſterna debet fieri in communi Platea, vel loco, expenſis Vicinorum etiam contradicentium, vbi tres ex quatuor partibus ſunt in concordia, in princ.

Debet fieri in quolibet Caſtro, & Villa, & debent contribuere etiam Ciues bona ibi poſſidentes, verſ. Debet fieri.

Puteum, vel Ciſternam de nouo conſtruenti, danda eſt certa quantitas pecuniarum, verſ. Puteum.

Immundicias proyciens in Puteos, Fontes, vel Ciſternas punitur, verſ. Proyciens.

Puteo, vel Ciſternæ ſi noceant Aquaria, ſeu Latrinæ quid faciendum, verſ. De Aquarijs.

Expenſas factas in purgatione Putei communis debet reficere Conſors, & interim non poteſt haurire aquam, verſ. Si aliquis.

IN communi Platea, vel loco, tribus partibus ex quatuor Vicinorum in concordia exiſtentibus poteſt, & debet fieri Puteus, vel Ciſterna, expenſis omnium Vicinorum etiam contradicentium, rubr. 55. lib. 2. pag. 29. col. 4.

Debet fieri in quolibet Caſtro, & Villa Fons, Puteus, vel Ciſterna, & debent contribuere etiam Ciues bona ibi poſſidentes rubr. 83. lib. 4. pag. 24. col. 3.

Puteum, vel Ciſternam de nouo conſtruenti danda eſt certa quantitas pecuniarum rubr. 1. §. item ſi quis de nouo. lib. 4. pag. 3. col. 3.

Proijciens immundicias in Puteos, Fontes, ſeù Ciſternas, ſeù illos deſtruens punitur, rubr. 163. lib. 3. pag. 53. col. 1.

De Aquarijs, & Latrinis nè afferant præiudicium alicui Puteo, vel Ciſternæ prouidetur, in rubr. 40. §. præterea teneantur. verſ. & ſaluo. lib. 4. pag. 12. col. 4.

Si aliquis ex Conſortibus purgare fecerit Puteum communem, alius non poteſt aquam haurire, donec non refecerit expenſas, rubr. 58. §. item dicimus. il 2. lib. 2. pag. 31. col. 1.

Adnotationes.

Vide *Cepoll. de ſeruit. vrb. prædior. cap. 47. Adnot. ad Stat. Parmæ rubr. Qualiter Puteus ſit concedendus Vicinis. pag. 192. & ſeq. & Coſt. de Rat. quæſt. 127. num. 7. & 8.*

QVIETATIO, ſeu Refutatio.

SVMMARIA.

Quietatio quomodo ſit facienda Tutori, vel Curatori, in princ.
Inſtrumentum quietationis ſit expenſis communibus, verſ. Inſtrumentum.
Quietationem tenetur quis facere etiam per inſtrumentum, ſed non generalem, Adnot. num. 1. & ſeq.
Reſeruare an poſſit ſibi ius Creditor in quietatione, Adnot. num. 2.

QVIETATIO, vt obtineatur per Tutorem, vel Curatorem de adminiſtratis vide Stat. rubr. 21. lib. 2. pag. 10. col. 2. & dicam ver. Tutor.

Inſtrumentum quietationis fit expenſis communibus, ita fuit inter quoſdam Nobiles Viros declaratum per D. Gubernatorem die 18. Octobris 1595. ma-
A nu D. Propertij Simonetti Notarij. A

Adnotationes.

1 Quietationem, & liberationem cogitur facere Creditor Debitori quando eſt ſolutione ſatisfactus. *l. diſſolutæ. C. de condict. ex leg. l. cum affirmes. C. de liber. cauſ. Caſtr. conſ. 342. col. fin. in princ. lib. 1. Gra-*
2 *nut. theor. 9.* etiam per inſtrumentum † *Theſaur. deciſ. 74. num. 2.* vbi videas an teneatur quis facere quietationem generalem. An autem Creditor poſſit reſeruare ius reſpectu intereſſe vide *Hier Laurent. deciſ. Auenionen. 88.* qui concludit, quod reſeruatio ſit facienda in ſeparato inſtrumento, præſente debitore, & quietatio deinde ſimpliciter fiat.
3 A Vide † dicta ſupra ver. Notarius. pag. 209. n. 12.

RATIO ADMINIſtrationis.

SVMMARIA.

Ratio adminiſtrationis quomodo reddatur à Tutoribus, & Curatoribus, in princ.
Ratio adminiſtrationis inter Attinentes de conſuetudine an reddatur, Adnot. num. 2.
Ratio adminiſtrationis reddita vni ex Pupillis an ſufficiat, vt iterum non ſit reddenda, Adnot. num. 3.
Hæres Tutoris an rectè fuerit condemnatus ad certam ſummam ex cauſa redditionis rationis adminiſtrationis Tutelæ, Adnot. num. 4.

DE ratione recipienda à Tutoribus, & Curatoribus vide rubr. 21. lib. 2. pag. 10. col. 2. & vide infra ver. Tutor.

Adnotationes.

1 De ratiocinijs adminiſtratorũ † eſt tractatus *Franciſci Munnoz. de Eſcobar*, & vide quæ ſcribit *Hect. Felic. in tract. de Societ. cap. 37. & cap. 38.* Inter At-
2 tinentes de conſuetudine † non redditur ratio *Corn. conſ. 24. lib. 1.* quem ad hoc cicat *Eugen. conſ. 38. num. 34. lib. 1.* ſed non videtur Corneus hoc affirmare *num. 12.* vbi aliquid dicit ad propoſitum, & quatenus dicat, aliter concludit idem *Eugen. vbi ſupra num. 35.* dicens iſtam conſuetudinem non probari, imo contrarium tota die ſeruari in hac Ciuitate, vt
3 notum eſt. De ratione † non ſufficienter reddita vni ex Pupillis per Tutorem, & quod iterum ſit reddenda vide *Eugen. conſ. 4. & conſ. 6. lib. 2.* Pro hærede
4 tutoris condemnato † ad certam ſummam vide *deciſ. in Peruſina Redditionis adminiſtrationis tutelæ 26. Iunÿ 1613. coram Eminentiſſimo Card. Veroſpio*, quæ eſt in fine, *deciſ. 45.*

REBELLIS.

SVMMARIA.

Rebellis quis dicatur, & quid contra Rebelles diſponat Statutum.

REbellis quis dicatur vide rubr. 185. lib. 3. pag. 59. col. 1. De præmio dando interficienti, vel capienti Rebellem vide rubr. 186. & ſeqq. d. lib. 3. in quibus etiam habetur, quod debeant eligi homines ad perſequendum Rebelles, & quod bona ipſorum debeant remanere inculta.

Adnotationes.

Vide *tit. qui ſint Rebell. in vſib. feud. & Farinacc. in tit. de Crim. læſæ Maieſt. quæſt. 112. & ſeqq.*

RECOGNITIO Scripturarum.

SVMMARIA.

Recognitio ſcripturarum priuatarum quomodo fiat, & quando iſtæ habeantur pro legitimè recognitis, in princ. & Adnot. num. 1.
Comparatio literarum Notariorum mortuorum, & illorum rogituum, & prothocollorum approbatio quomodo fiat, verſ. Comparatio. & Adnot. num. 4.

Epiſtolæ recognoſcuntur per teſtes, habentes notam manum eius, qui ſcripſit, Adnot. num. 2.

Recognitio etiam iurata non probat contra Tertium, num. 3.

Comparatio literarum ad effectum recognitionis manus quomodo fiat, Adnot. num. 5.

RECOGNITIO ſcripturarum priuatarum quomodo fiat, & quando iſtæ habeantur pro legitime recognitis, vide Statut. rubr. 14. lib. 2.
A pag. 6. col. 2. [A]

Comparatio literarum Notariorum mortuorum, & illorum rogituum, & prothocollorum approbatio quomodo fiat rubr. 41. lib. 2. pag. 23.
B col. 2. [B]

Adnotationes.

1 A De iure communi † quomodo fiat recognitio
priuatæ ſcripturæ vide *Nicol. Genu. de ſcrip. priu. lib. 1. quæſt. 14. pag. 54. Luc. Pet. de iudiciar. form. Capitol. fori lib. 3. cap. 3. num. 4. & ſeqq. Saluſt. in prax. lib. 1. cap. 34. Valaſc. deciſ. 170. num. 9. Scain. deciſ. Bononien. 58. num. 1. & ſeqq.* Et in recognitione Epi-
2 ſtolæ † quod ſufficiant teſtes habentes notam manum
illius, qui ſcripſit, dixit *Rota in Peruſina Dotis 17. Martij 1630. coram R. P. D. Dunozetto*, quæ eſt in
3 fine, *deciſ. 119. num. 4. & 5.* Recognitio etiam † cum
iuramento facta non probat in præiudicium tertij, quod fuerit facta ſcriptura tempore adnotato *Ciriac. contr. forenſ. tom. 1. contr. 10. num. 17. & ſeq.*

4 B Vide quæ dixi † ſupra ver. Notarius. pag. 208.
verſ. Rogationes, & prothocolla num. 15. & de recognitione inſtrumẽti vide *in Peruſina Bonorum 22. Iunij 1605. coram Marcomontio*, quæ eſt in calce, *de-*
5 *ciſ.* 103. Quo verò ad comparationem † literarum
vide *Menoch. de arbitr. caſ. 114. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 7. Farinacc. in fragm. crimin. litt. C. num. 446. & ſeqq. Saluſt. in prax. vbi ſupra num. 11. Granut. theor. 15. num. 4.*

RECONVENTIO.

SVMMARIA.

Forenſis litigare volens tenetur idoneè ſatiſdare de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo etiam in cauſa reconuentionis, in princ.

Non Artifex agens contra Artificem cogitur ſatiſdare in cauſa reconuentionis, quæ debet proponi per Artificem intra tres dies, verſ. Quando.

Reconuentio quando poſſit fieri poſt litem conteſtatam, in cauſa appellationis, & coram Iudice delegato, Adnot. num. 2.

FORENSIS litigare volens in hac Curia tenetur idoneè ſatiſdare de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, tàm in cauſa conuentionis, quàm reconuentionis Stat. rubr. 13. lib. 2. pag. 6. & dicam ver. Satiſdatio.

Quando non Artifex ageret coram Dominis Conſulibus, Auditoribus, vel Camerarijs contra Artificem cogitur ad petitionem rei in cauſa reconuentionis ſatiſdare de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, aliàs non auditur, & Artifex tenetur intra tres dies à die præſtitæ ſatiſdationis dare libellum, ſeu petitionem in cauſa reconuentionis rubr. 24. §. ſtatuimus inſuper. lib. 2. pag. 12. col. 3. & dicam infra ver. Satiſdatio.

Adnotationes.

De reconuentione † vide quæ ſcribit *Marant. de*
1 *ord. Iud. par. 4. diſt. 6. pag. 117. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 44. num. 70. & ſeqq. Cancer var. reſol. par. 2. cap. 13.* & quando fieri poſſit poſt litem conteſtatam, † in cauſa appellationis, & coram Iudice de-
2 legato *Honded. conſ. 21. lib. 1.* vbi quibus in caſibus
fiat ſimultaneus proceſſus, & habeat priuilegium prorogatiuum Iuriſdictionis, & vide etiam *Peregr. deciſ. Patauin. 142.*

RECVRSVS.

SVMMARIA.

Recurſus datur à ſententijs Magiſtrorum Viarum, in princ.

Item à ſententijs Dominorum Conſulum, Auditorum, & Camerariorum, verſ. Necnon.

Item à Gabbellariorum grauaminibus, verſ. A Gabbellariorum.

Et in cauſis à quinque florenis infra, verſ. In cauſis.

Appellatione ſublatâ conceditur ſupplicatio, & recurſus, Adnot. num. 1.

Recurſus vbi eſt ſublatus, cenſetur ſublatus omnis regreſſus, qui contra ſententiam competere poſſet, Adnot. num. 2.

A Sententijs, & grauaminibus Magiſtrorum Viarum non datur appellatio, ſed recurſus, vt dicam ver. Viarum Magiſtri.

Necnon à ſententijs Dominorum Conſulum, Auditorum, & Camerariorum non datur appellatio, ſed recurſus ad Capitaneum, & in eius abſentia ad D. Poteſtatem, rubr. 81. §. & quod à ſententijs. lib. 1. pag. 36. col. 3. & ſeq. & rubr. 24. §. ſtatuimus. lib. 2. pag. 12. in quibus locis habetur infra quantum tempus debeat cauſa expediri, & dicam ver. Rota. verſ. Capitaneus.

A Gabbellariorum grauaminibus datur recurſus ad Dominos Conſules Mercantiæ, aut Auditores Cambij Stat. rubr. 575. lib. 1. pag. 126. & dixi ſupra ver. Gabbella. in fin.

In cauſis à quinque florenis infra non poteſt appellari, ſed tantummodo conceditur recurſus ad Superiores Prouinciæ, expediendus infra decem dies, Conſtit. Card. Vrbini cap. 21. in addit. & vide ſupra ver. Appellatio cap. 1. verſ. à quinque florenis. pag. 17. col. 2.

Vide ad materiam dicta ſupra ver. Appellatio pag. 15. & ſeqq.

Adnotationes.

1 Vide † *Scacc. de Appellat. lib. 3. cap. 2. quæſt. 19. rem. 3. pag. 878.* vbi inter alias ponit concluſionem, quod ſublata appellatione conceditur ſupplicatio, ſeu recurſus. Vide etiam ad materiam *Rouit. deciſ. Neapol. 14. Seraph. deciſ. 495. Menoch. conſ. 1048. num. 18. & ſeqq. & Peregr deciſ. 146. num. 5.* Vbi Statutum tollit recurſum † cenſetur ſublatus omnis regreſſus, qui contra ſententiam competere poſſet *Honded. conſ. 27. num. 27. lib. 2.*

2

REPETITIO.

SVMMARIA.

Soluti repetitio datur ei, contra quem eſt facta executio, vbi probet ſe non fuiſſe obligatum, in princ.

Indebitè ſolutum in vim ſententiæ quomodo repetatur, Adnot. num. 1.

Executiua via an detur pro recuperatione indebitè exacti, Adnot. num. 2.

Repetitio ſoluti datur ei contra quem eſt facta executio, probando ſe ad ea non fuiſſe obligatum tempore patitę, & commiſſæ executionis contra ipſum Stat. rubr. 29. §. volumus in 1. lib. 2. pag. 18. col. 2. in princ.

Adnotationes.

1 Solutum in vim ſententiæ † non poteſt repeti per condictionem indebiti *l. 1. C. de cond. indeb.* ſed benè poteſt repeti per cōdictionem ſine cauſa non id, quod ſolutum eſt, ſed aliud tantumdem & propterea debet agi, quod ſibi ſoluantur, puta, alia centum non illa centum ſoluta *Valaſc. conſult. 56. num. 6.* An autem

2 via † executiua conſequatur quis ſolutum indebitè, vbi executiuè fuit contra ipſum actum pro negatiua ex obſeruantia Curiæ Romanæ, concludit *Beltram. ad Ludouiſ. deciſ. 581. num. 10.* & vide *Seraph. deciſ. 1412.*

REPRAESALIAE.

SVMMARIA.

Repræſaliæ an, & quando concedantur, & de Officialibus ſuper illis, in princ & Adnot. num. 1.

Repræſaliæ non conceduntur contra Doctores, Scholares, & Officiales, verſ. Non conceduntur.

Ciues præſertim originarij non poſſunt capi pro Repræſalijs conceſſis à Communi, Adnot. num. 2.

Repræſaliæ an, & quando concedantur, & de Officialibus ſuper illis vide Stat. rubr. 171. lib. 1. pag. 56. col. 3. cum pluribus rubricis ſequentibus.

Non conceduntur contra Doctores, Scholares, & Officiales rubr. 176. d. lib. 1. pag. 59.

Adnotationes.

1 De repræſalijs † ſcripſit *Bart vt inter eius tractatus,* necnon *Ioannes Iacobus à Canibus, & Martin. Garatus inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 12. pag. 275. & ſeqq.* vide etiam *Bonacoſs. quæſt. crimin. ver. Repræſaliæ. par. 1. pag. 180. Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap. 438. & ſeq. & Mauſon. de cauſ. execut. lib. 1. ampliat. 33.*

2 Ciues † præſertim originarij non poſſunt capi pro Repræſalijs conceſſis à Communi *Bal conſ. 106. lib. 4.* & vide etiam eundem *conſ. 445. d. lib. 4.*

RESTITVTIO in integrum.

SVMMARIA.

Reſtitutio in integrum non poteſt peti aduerſus laudum latum in vim Compromiſſi Iudicialis, in princ.

Reſtitutio in integrum regulariter non cenſetur ſublata per Statutum, in Adnot.

Reſtitutio in integrum aliqua ratione, vel cauſa non poteſt peti aduerſus laudum latum in vim Compromiſſi Iudicialis, vt cauetur in Stat. de Compromiſſis in reform. quæ ſunt regiſtr. ſupra ver. Compromiſſum. cap. 22. pag. 91.

Adnotationes.

Vide quæ dixi ſupra *d. ver. Compromiſſum pag. 92. num. 4.* Regulariter reſtitutio in integrum non cenſetur ſublata per Statutum *Honded. conſ. 18. num. 84. & ſeq. lib. 1. Carol. de Graſſ.* videndus *de except. ad Stat. exclud. except. 34.*

REVS.

SVMMARIA.

Reus cenſetur abſolutus ſi cauſa non ſit expedita intra certum terminum, in princ. & Adnot. num. 1.

Reus etiam citatus tamquam hæres ſi ſit contumax, poteſt contra eum relaxari licentia, verſ. Reus. & Adnot. num. 2.

Reus ſi per Actorem ſteterit quominus cauſa expediatur intra terminū Statutarium, factis duabus requiſitionibus habetur pro abſoluto Stat. rubr. 2. §. volumus inſuper. lib. 2. pag. 3. col. 1. Quod maximè procedit in compromiſſis Iudicialibus, vt ſupra, ver. Compromiſſum. cap. 20. pag. 90. A

A Diffamationis Iudicium Reo prohibetur vide ſupra ver. Diffamatio. pag. 113.

Reus ſi fuiſſet contumax, etiam citatus tamquam

quàm hæres, & quamuis non conſtaret illum eſſe talem, attamen poteſt contra ipſum relaxari licentia ob talem contumaciam, ita fuit decretum per D. Gubernatorem die 22. Iunij 1600. B manu D. Hieronymi Petrini Notarij. B

Alia vide ſupra ver. Actor. pag. 6. & ver. Forum. pag. 147.

Adnotationes.

A Vide † quæ dixi ver. Inſtantia cauſarum. pag. 164.
B Vide † *Gratian. deciſ. March.* 122. *& Rotam coram Ludouiſ. deciſ.* 264. *& ibi Beltram.*

ROTA.

SVMMARIA.

Rotæ Auditorum erectio, in princ. & de Capitulis ſuper ea factis, verſ. ſeqq.

Bullæ Pontificiæ circa ipſos Auditores quid diſponant, verſ. De auctoritate & verſ. ſeqq.

Statutum quæ diſponat applicabilia ipſis Rotæ Auditoribus, verſ. Ex Statuto autem.

Capitaneus eſt Iudex Damnorum datorum, Appellationum, Nullitatum, & Recurſuum, verſ. Capitaneus, vbi alia de illo.

Auditores Rotæ præſentes referuntur, Adnot. num. 1.

Virga quam defert Poteſtas Rotæ eſt ſignum Iuriſdictionis, Adnot. num. 2.

Enſis, & Biretum, quæ portat Puer incedens ante Poteſtatem, ſunt inſignia Magiſtratus, Adnot. num. 3.

Reductio laudi ad arbitrium boni Viri, apud quem petatur de Iure communi, Adnot. num. 4.

Iuriſdictio an cenſeatur ſublata alijs Iudicibus per Statutum, quod concedit Iuriſdictionem alicui ſuper certo genere cauſarum, Adnot. num. 5.

OFficia Poteſtatis, ſuorumque Collateralium, necnon officium Capitanei Iudicis Appellationum, Bariſelli Populi nuncupatum huius Ciuitatis (de quibus dictum etiam eſt ſupra ver. Poteſtas. pag. 225.) cum eorum Iuriſdictionibus, ſalarijs, & emolumentis in noua officia quatuor Auditorum Rotæ nuncupata, fuerunt tranſlata, ſeu commutata per Clementem VII. in Breui dato 28. Martij 1530. quod eſt regiſtratum in 6. regiſt. Cancell. Comm. pag. 2. & impreſſum in princ. Conſtitutionum Rotæ, in quo Breui fuit data facultas, & auctoritas DD. Prioribus, & Communitati circa ipſius noui officij inſtitutionem, Capitula quot, & quæ decentia opportuna, ac vtilia videbuntur, cum præſentia tamen D. Vicelegati, formandi, & componendi. Reperiuntur vigore dictæ facultatis facta diuerſa capitula, & reformationes, vt in d. 6. regiſt. pag. 47. & pag. 128. quæ etiam fuerunt moderata, vt in 7. regiſt. pag. 84. 114. 155. & 158. Fueruntque Capitula huiuſmodi impreſſa primo apud Hieronymum Franciſci Cartularij d. anno 1530. in qua impreſſione legitur confirmatio eorundem Capitulorum facta per Hippolytum Cardinalem Medic. Legatum, deinde apud Petrum Iacobum Petrutium de anno 1578. in qua impreſſione leguntur aliquæ additiones, & fuerunt etiam aliqua Capita omiſſa, quæ ſunt in d. prima editione.

De Electoribus dictorũ quatuor Auditorum, & forma electionis vide dicta Capitula ſecundo loco impreſſa cap. 2. vbi de qualitatibus requiſitis, vt quis poſſit eligi ad dictum officium.

De iuramento præſtando à Dominis Auditoribus in principio officij de eo proſequendo vſque ad finem, & pœna recedentis, vide cap. 3. dictarum Conſtit.

De ſubrogatione facienda in locum recedẽtis, vel deficientis quacumque cauſa vide cap. 4.

De diſtincta Iuriſdictione Dominorum Auditorum vide cap. 5.

De abſentia, vel infirmitate alicuius ex Auditoribus vide cap. 6.

De officio Dominorum Auditorũ circa proceſſus cauſarum, & modum procedendi in ipſis vide cap. 7.

De appellationibus vide dictarum Conſtitutionum cap. 8. vbi quod à ſententia vnius ex Auditoribus poteſt appellari ad alios.

De Sindicatu, & Sindicatoribus eorundem Auditorum vide cap. 9. & vltimum.

DE auctoritate, & Iuriſdictione Rotæ, & de eius familia, & Sindicatu, ac Executoribus, eſt etiam Bulla Pauli III. data 8. Kal. Maij 1544. in d. 6. regiſt. pag. 71.

Iuriſdictionem circa Criminalia, quam habebant ſupradicti Iudices ex Statuto abſtulit Iulius III. in Breui ſub die 13. Ianuarij 1554. vt in d. 6. regiſt. pag. 115.

Vnus ex Auditoribus Rotæ debet interuenire in Sindicatu Officialium Curiæ, ex Breui Pij V. dato 12. Nouembris 1567. in 7. reg. pag. 61.

Cum pluries fuerint ad minorem numerum, & quandoque ad duos ſolummodo redacti, fuit eiſdem conceſſa eademmet Iuriſdictio, & auctoritas, quam haberent ſi eſſent omnes, & integra Rota, vt in litteris Card. Alexandrini ſub die 26. Nouembris 1567. in d. 7. regiſt. pag. 61.

Capitaneus huius Ciuitatis, eiuſque Collaterales ſubduntur diſpoſitioni Statutorum, & ea ſeruare tenentur, vt habentur in Conſtit. Card. Vrbini cap. 24.

EX Statuto autem infraſcripta in hac materia eliciuntur.

Tenetur reſpondere, & ſatisfacere pro illorum Officialibus, & Familiaribus rubr. 1. §. finito. lib. 1. pag. 3. col. 4.

Defendere

Defendere tenentur iura Communis d. rubr. 1. §. ſtatuta, ordinamenta. pag 3. col. 3. circa fin. & rubr. 2. in princ. d. lib. 1. pag. 4. col. 2.

Teſtes examinare in compromiſſis iudicialibus ſine aliquo precio d. rubr. 1. §. ſtatuta, ordinamenta. pag. 3. col. 3. in fin.

Conſulere Dominis Prioribus, Conſeruatoribus monetæ, Maſſarijs, & Officialibus Annonæ, & cuilibet eorum, ſiue aliquo ſalario, vel mercede d. §. ſtatuta, ordinamenta. & rubr. 278. §. ſuper alijs. d. lib. 1. pag 87. col. 3.

Concordiam inter partes tractare debent rub. 4. d. lib. 1. pag. 5. col. 1.

Sedere publicè debent ad ius reddendum ad pulſum campanæ rubr. 2. d. lib. 1. pag. 4. vbi de hora ſeſſionis, & de tempore Quadrageſimali vide rubr. 61. §. ſint etiam. lib. 3. pag. 29. in princ.

Conuerſationem, ſeu familiaritatem habere non debent cum aliquo Peruſino, nec mutuum, aut commodatum accipere, aut munus, nec dare d. rubr. 2. lib. 1. pag. 4. col. 3.

Capitaneus eſt Iudex Damnorum datorum, necnon eſt Iudex ordinarius Appellationum, nullitatum, & recurſuum rubr. 25. lib. 1. in addit. pag. 23. col. 3. A ſententijs Dominorum Conſulum, Auditorum, & Camerariorum datur recurſus ad eundem, & in eius abſentiam ad Poteſtatem rubr. 81. §. & quod à ſententijs. lib. 1. pag. 36. col. 3. & ſeq. & rubr. 24. §. ſtatuimus. lib. 2. pag. 12. in quibus locus habetur infra quantum tempus debeat cauſa expediri. Eſt etiam Iudex ordinarius reductionis ad arbitrium boni viri rubr. 558. lib. 1. pag. 124. col. 2. quæ reductio datur à laudo per arbitros extraiudicialiter electos lato, vt dictum fuit ſupra ver. Compromiſſum. A cap. vlt. pag 94. A Innoc. VIII. in locum Capitanei creauit officium Bariſellatus, qui eſſet Iudex Appellationum, & Damnorum datorum, vt in Breui dato 21. Aprilis 1487. in 4. reg. Cancell. Comm. pag. 66. & alio pag. 67. & propterea in Statuto nuncupatur Capitaneus, ſeu Bariſellus. Et quod iſte ſit Iudex recurſuum appellationum, & damnorum datorum eſt Bulla Iulij II. in 5. reg. Canc. Comm. pag. 3. & de eius Iuriſdictione, & auctoritate vide etiam Bullam Pij II. in 6. regiſt. pag. 71. Olim in Conſilio ipſe Capitaneus aſſiſtebat, & proponebat negocia Communis, & maximè ſtatus Popularis, & Conſilium fiebat in Palatio reſidentię eiuſdem, vbi modo manet Rota, cum Poteſtas degeret in Palatio, quod modo inhabitat D. Gubernator rubr. 16. lib. 4. in addit. pag. 8. col. 1.

Vide quæ dicta ſupra fuerunt ver. Forum. pag. 147.

Adnotationes.

1 Dum hæc ederentur Rotæ Peruſinæ Tribunal implebant *Innocentius Parrianus Trebienſis*, *Robertus Probatus Saxoferratenſis*, *Aulus Cecina Volaterranus*, *& Belmontes Belmontius Ariminenſis* doctrinæ, atque integritatis laude præſtantes Viri, in primis verò animorum æquè, ac ſtudiorum mira quadam coniunctione commendandi.

2 Iuriſdictionis ſignum eſt Virga, † quam defert Poteſtas Rotæ *Barbat. conſ.* 34. *num.* 1. *lib.* 4. ſequitur *Pacian. de Probat lib.* 2. *cap.* 29. *num.* 59. *&* 61. En-
3 ſis, & Biretum, † quæ portat Puer incedens ante eundem ſunt inſignia Magiſtratus *ad l. ego. vbi Gloſ. ff. de manum. vindict. Barbat. ibid. & Pacian. num.* 60.

4 A De iure communi † reductio laudi ad arbitrium Boni Viri apud quem Iudicem petenda ſit, vide *Tuſc. Pract. concluſ. tom.* 6. *litt. R. concluſ.* 67. *Theſaur. deciſ.* 14. *Scacc. de appellat. quæſt.* 8. *num.* 101. *& ſeq.* &
5 an per Statutum cenſeatur adempta † facultas alijs Iudicibus *Amat. deciſ. March.* 9. *num.* 17. vbi concludit pro negatiua, ſed vide eundem *num.* 60.

RVINOSVM.

SVMMARIA.

Ruinam ſi minantur res communes quid faciendum à volente reſtaurare, & reparare, in princ.

Ruinam minantia deſtruenda ſunt, verſ. Ruinam minantia.

Aedificare volens opus, ex quo timeatur de ruina ſatiſdare debet, verſ. Aedificare volens.

Ruinam minantia ſuper Platea Communis, vel ſuper Via aliqua reaptanda ſunt, in fin.

Domum, Turrim, Murum, vel aliam rem ruinam minantem ſi quis haberet communem cum alio, quo modo vti debeat pro reſtauratione, vel reparatione, etiam quoad expenſas, vide Stat. rubr. 58. lib. 2. pag. 30.

Ruinam minantia deſtruenda ſunt vide rubr. 59. d. lib. 2. pag. 31. & quod ad inſtantiam cuiuſcumque intereſſe prætendentis, & petentis debeant deſtrui minantia ruinam, vide etiam d. rub. 58. §. item quicumque. lib. 2. pag. 30. col. 4.

Ædificare volens opus, ex quo timeretur de ruina ſatiſdare debet rubr. 61. lib. 2. pag. 31. col. 4.

Minantia ruinam ſuper Platea Communis, vel ſuper Via aliqua reaptanda ſunt rubr. 8. lib. 4. pag. 5. col. 4.

Adnotationes.

Ad materiam hanc vide *tit. ff. de damn. infect. & ibi DD. & præſertim Rip. & Alex. in l. qui bona. §.* 1. *eod. tit. Speculat. in tit. de ſatiſdat. §.* 5. *num.* 1. *& ſeqq. par.* 2.

SACCVLVS MAGI-ſtratuum, ſeu Officiorum.

SVMMARIA.

Inſacculatores quomodo eligantur ad componendos Sacculos officiorum, in princ.
Reuelantes ſecreta puniuntur, in fin.

DE electione illorum, qui debent componere Sacculos Officiorum vide Stat. rubr. 72. lib. 1. pag. 32. De modo, & ordine ſeruandis ab iſtis electis, qui Inſacculatores dicuntur vide rub. ſeq. De anno 1415. fuerunt factæ aliquæ correctiones, & additiones, vt rubr. 551. d. lib. 1. pag. 123. vbi leguntur, qui non poſſint eſſe Inſacculatores. Electionem iſtorum faciendam per Dominos Priores, & Camerarios, iuxta formam Statutorum, confirmauit Martin. V. in conceſſionibus factis Ciuitati de anno 1425. die 10. Iunij in 1. regiſt. Cancell. Comm. pag. 11. & vide etiam Bullam Innoc. VIII. Idib. Decembris 1483. in 4. regiſt. Bullarum Theſaurariæ Apoſt Peruſ. pag. 154 Puniuntur Inſacculatores reuelantes, & propalantes ſecreta rubr. 144. in fin. lib. 3. pag. 50.

Adnotationes.

Vide ſupra ver. Officia, & ver. Priores, & quoad Camerarios dixi ſupra pag. 38.

SALARIVM.

SVMMARIA.

Salarium Lectorum in Gymnaſio quale, in princ.
Famulus intra quantum tempus poſſit petere ſalarium, verſ. Famulus.
Salarium non conuentum an, & quando debeatur, Adnot. num. 1.
Salarium abſenti cum licentia debetur ſi redeat tempore Statuto, num. 2.
Salarium debetur aliquando pro toto tempore, vt Adnot. num. 3.
Seruire impedito an debeat reintegrari aliud tantum tempus, vt conſequatur ſalarium, Adnot. num. 4.

DE ſalario Lectorum in Gymnaſio dictum eſt ſupra ver. Gymnaſium. pag. 154.

Famulus intra quantum tempus poſſit petere ſalarium vide Stat. rubr. 75. lib. 2. & dictum eſt ſupra ver. Præſcriptio. verſ. Debitum occaſione. pag. 226.

Vide dicta ſupra ver. Merces, ſeu Stipendium. pag. 194.

Adnotationes.

1 Salarium non conuentum † an, & quando debeatur vide *Granut. Theor. 12. Cyriac. contr. forenſ. par. 1. contr. 67. Rota coram Caualer. deciſ.* 400. *& deciſ.*
2 416. An debeatur ſalarium † pro tempore quo quis fuit abſens cum licentia vide *Amat. deciſ. Marcb. 52.* vbi concludit pro affirmatiua ſi redijt intra tempus ſtatutum in licentia, ſalarium deberi pro toto tem-
3 pore † conuento, etiam ſi operæ non fuerint præſtitæ, dummodo non ex culpa Famuli, reſoluit *Rota coram Caualerio deciſ.* 520. & in Famulo infirmo vide *Marium Antonin. var. reſol. lib. 1. reſol* 92. Et in
4 impedito ſeruire † an debeat reintegrari aliud tantum tempus, vt poſſit conſequi ſalarium, vide *Valaſc. conſult.* 155. Aliqua ad materiam vide apud *Mauſon. de cauſ. execut. lib. 1. ampliat. 32.*

SAPIENTIAE.

SVMMARIA.

Collegium Sapientiæ Veteris à quo conſtructum, in princ.
Delicta Scholarium dictæ Sapientiæ cognoſcuntur ab Epiſcopo, ibid.
Collegium Sapientiæ Nouæ à quo fuerit erectum, verſ. Illud verò.
Collegium Bartolinum quando, & à quo fuerit inſtitutum, verſ. Bartolinum.
Sapientiæ ſunt immunes à ſolutione Gabbellarum, verſ. Sapientiæ.
Propè huiuſmodi Collegia Artifices quidam non poſſunt eorum artem exercere. verſ. Propè.
Inſultum faciens in domibus Sapientiæ Veteris grauius punitur, verſ. Inſultum.
Sapientias remanere, & conſeruari debere in ſtatu, in quo antea erant, mandauit Martin. V. verſ. Sapientias.
Scholares Sapientiarum debent accipere gradus Doctoratus Peruſiæ, verſ. Scholares.
Rectores à quibus eligantur, verſ. Rectores.
Bona Sapientiarum non poſſunt alienari, niſi ſeruatis ſeruandis, ibid.

COllegium Sapientiæ Veteris in Porta Eburnea fuit conſtructum per D. Nicolaum Capotium Cardinalem, & Epiſcopum Tuſculanum, vt legitur in rubr. 11. lib. 3. pag. 6. in fin. & quod iſte de anno 1362. dum eſſet in Ciuitate Aueniònen. illam commendauerit Epiſcopo, & Prioribus huius Ciuitatis, habetur in 3. regiſt. pag. 13. Et quod huiuſmodi Collegium fuerit confirmatum, & approbatũ ab Vrbano VI. de anno 1391. habetur apud Pellinum in Annal. par. 2. lib. 10. pag. 24. Delicta commiſſa à Scholaribus dictæ Sapientiæ, quia ſunt Clerici, fuit mandatum cognoſcenda eſſe ab Epiſcopo, ex declaratione Sacræ Conſultæ, in litteris directis Epiſcopo, ſubſcriptis ab Eminentiſſimo Card. Barberino ſub die 24. Ianuarij 1624.

Illud verò Sapientiæ Nouæ fuit erectum à Benedicto de Guidalottis Peruſino Epiſcopo Recinen. cui Martin. V. de anno 1430. conceſſit Abbatiam S. Archangeli, Eccleſiam Plebis Caniæ, & bona Benedicti de Guidalottis, quam conceſſionem confirmauit Eugen. IV. vt in 1. reg. pag. 57. Moderationes nonnullæ circa victum, & habitationem famulorum Scholarium dictæ Sapientiæ A habentur in 1. regiſt. pag. 66. A

Bartolinum Collegium inſtitutum fuit à Marco Antonio Bartolino de anno 1571. ſub Gubernio Epiſcopi, Collegij V. I. Doctorum, & Collegij Cambij.

Sapientiæ, ſeu Collegia Studioſorum, ſunt exemptæ à ſolutione gabbellarum pro bonis etiam futuris, ſicut Hoſpitale Miſericordiæ Stat. rubr. 151. in fin. lib. 1. pag. 53. col. 1. & vide etiam infra ver. Scholares.

Propè huiuſmodi Collegia Artifices quidam non poſſunt eorum artes quoquo modo exercere Stat. rubr. 15. lib. 4. in addit. pag. 8. col. 1. & dictum fuit ſupra ver. Doctores. in princ. pag. 116.

Inſultum faciens in domibus Sapientiæ Veteris grauius punitur rubr. 11. in princ. lib. 3. pag. 6. in fin.

Sapientias remanere, & conſeruari in eodem ſtatu, in quo antea erant, mandauit Martinus V. de anno 1425. die 10. Iunij, vt in 38. cap. ſuarum conceſſionum, in 1. reg. Canc. Comm. pag. 13.

Scholares Sapientiarum debere gradum Doctoratus Peruſiæ accipere, diſponitur in Breui Sixti IV. dato 16. Kal. Martij 1470. in 3. regiſt. pag. 65. Et quod debeant ſatiſdare, eſt alia Bulla eiuſdem Sixti IV. ſub die 2. Ianuarij 1482. in 4. reg. pag. 28.

Rectores Sapientię Veteris eliguntur per Epiſcopum, & Abbatem Montis Morcini; Sapientiæ autem Nouæ per D. Priorem Capituli Eccleſiæ Cathedralis, & DD. Conſules Collegij Mercantiæ, vt in Bulla Sixti IV. ſub die 2. Ianuari, 1482. in 4. reg. pag. 28. Rector verò Sapientiæ Bartolinæ per Superiores ſupranominatos.

Bona illarum non poſſunt vendi, permutari, vel in emphiteuſim dari, niſi ſeruatis ſeruandis, vt in dicta Bulla Sixti IV.

Adnotationes.

Dicam aliqua ad materiam infra ver. Scholares. De Scholari coniugato an poſſit eijci de Sapientia iuxta formam Conſtitutionum *Bal. conſ. 46. lib. 5.*

A Huius Sapientiæ fuit alumnus Aeneas de Falco, vt ipſe teſtatur *in addit. ad Abb. in cap. Eccleſia veſtra. il 2. 57. de elect. in ver. Sit ſanior.* vbi ampliſſimum Collegium appellat.

SAPIENTIS Conſilium.

SVMMARIA.

Conſilium Sapientis concedere tenentur Iudices, vbi petatur, in princ.

Doctores de hac materia tractantes referuntur in Adnotat.

IVdices tenentur Parti petenti, ſuper deciſione cauſarum tantum, Conſilium Sapientis dare, & concedere expenſis partis petentis ſub pena, dum tamen Conſilium ſuper deciſione cauſæ reddatur ante quinque dies vltimos temporis inſtantiæ Stat. rubr. 2. §. ſi verò tempus. verſ. & in cauſa. lib. 2. pag. 3. col. 2.

Adnotationes.

De conſilijs habendis per Officiales, & Aſſeſſores vide *tractatum Alberti de Ramponibus*, cui fecit additionem *Bartolus, vt inter eius tractatus pag. mihi. 187. & inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 3. par. 1. pag. 339.* De Conſilio Sapientis in forenſibus cauſis adhibendo eſt *tract. Pacis Scalæ Patauin. int. dd. tract. d. loco pag. 331.* & vide *Aſin. in Prax. §. 25. per tot. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 26. & ſeqq.*

SATISDATIO.

SVMMARIA.

Satiſdare tenetur Forenſis litigare volens cum Peruſino tam in cauſa conuentionis, quàm in cauſa reconuentionis, in princ.

Ceſſionarius perſonæ, ſeu loci Religioſi, vel Forenſis tenetur ſatiſdare, vt verſ. Habens ius ceſſum.

Non Artifex tenetur ſatiſdare ſi agat contra Artificem, verſ. Quando.

Fideiuſſorem ſi quis non inueniat an ſufficiat iuratoria cautio, Adnot. num. 2.

Eccleſiaſticæ perſonæ an ligentur huiuſmodi Statuto, Adnot. num. 3.

Proceſſus eſt nullus ſi non ſit præſtita ſatiſdatio petita, Adnot. num. 4.

Statutum intelligitur ſi ſatiſdatio petatur, Adnot. n. 5.

SAtiſdare idoneè de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo tenetur Forenſis litigare volens cum Peruſino tam in cauſa conuentionis, quàm reconuentionis, & tam pro ſorte principali, quàm pro expenſis, damnis, & intereſſe, ac pro pœna ſtatutaria Stat. rubr. 13. lib. 2. pag. 6. col. 1.

Habens ius ceſſum à perſona, ſeu loco Religioſo, vel Forenſe, qui non poſſet conueniri in Curia Seculari Peruſina, non auditur in Curia Peruſina niſi ſatiſdet ei, contra quem ius haberet, quod cedens ſtabit, & reſpõdebit de iure in dicta

Curia ei, contra quem ius ceſſum haberet, in cauſa reconuentionis, & pro expenſis, & ille Ceſſionarius, & fideiuſſor promittere debent condemnationem, & iudicatum ſoluere Stat. rubr. 4. lib. 2. pag. 4. col. 1. vbi etiam quod dicta ceſſio non valeat.

Quando non Artifex ageret coram Dominis Conſulibus, Auditoribus, vel Camerarijs contra Artificem, cogitur ſatiſdare ad petitionem Rei in cauſa reconuentionis de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, aliàs non auditur, & Artifex tenetur intra tres dies à die præſtitæ ſatiſdationis dare libellum, ſeu petitionem in cauſa reconuentionis rubr. 81. §. ſtatuimus inſuper. lib. 1. pag. 36. col. 3. & rubr. 24. §. ſtatuimus inſuper. lib. 2. pag. 21. col. 3.

Adnotationes.

1 Super ſimili Statuto † vide *Maxill. ad Conſuetud. Bar. §. Reus conuentus. pag. 117. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 44. & cap. 45. & cap. 71. par. 1. & cap. 154. par. 2.* & dicta ſupra ver. Cautio pag. 56. Si non
2 inueniat fideiuſſorem † an ſufficiat iuratoria cautio vide *Carol. de Graſs. de except. ad Stat. exclud. exemp. 32. num. 160. & ſeqq.* vbi etiam de pignoribus. An
3 huiuſmodi Statutum † liget perſonas Eccleſiaſticas vide *Ciriac. contr. forenſ. par. 1. contr. 144.* vbi con-
4 cludit pro affirmatiua. In caſibus in quibus † ex forma Statuti requiritur ſatiſdatio, ſi opponatur de ea, & nihilominus Iudex ad vlteriora procedat, proceſſus eſſet nullus *Pacian. de Probat. lib. 1. cap. 58. num. 59. Chartar. deciſ. Ianuen. 132. num. 23. & ſeqq.* ſecus ſi
5 non opponeretur, † quia Statutum intelligitur ſi petatur *Alex. conſ. 96. num. 7. lib. 4. Mynſ. obſeru. 6. cent. 1. cum alijs per Surd. viden. deciſ. 57.* vide etiam *Carpan. vbi ſupra cap. 64. num. 4.*

SCHOLA
Scholaris.

SVMMARIA.

Delicta commiſſa in Scholis grauius puniuntur, in princ.
Scholares non poſſunt capi pro Repræſalijs, verſ. Scholares.
Scholares habentur pro Ciuibus, verſ. Pro Ciuibus. & Adnot. num. 4. vbi quoad ipſis vtilia.
Scholares ſunt immunes à Gabbellis, verſ. Sunt immunes.
Priuilegia multa fuerunt conceſſa Scholaribus, verſ. Priuilegia.
Arma non poſſunt commodari Scholaribus, verſ. Sixtus IV.
Priores Ciuitatis debent perquirere Sapientias, & Arma auferre, ibid.
Gubernator habet iuriſdictionem in Scholares, d. loco.
Scholares dicuntur exteri, niſi habitauerint vltra præſtitutum tempus, Adnot. num. 2. & ſeq.

Scholæ omnium ſcientiarum, in quibus docentur Litteræ, & Artes Liberales ſunt priuilegiatæ, ita vt delicta in eis commiſſa grauius puniantur Stat. rubr. 12. iuncta addit. fin. lib. 3. pag. 9. in fin. & vide ſupra ver. Gymnaſium, pag. 154.

Scholares non poſſunt capi pro repræſalijs rubr. 176. lib. 1. pag. 59.

Pro Ciuibus habentur, necnon eorum Famuli quoad offenſiones rubr. 120. §. & prædicta. lib. 3. pag. 43. col. 2. & generaliter tam in Ciuilibus, quàm Criminalibus, præterquam quoad officia rubr. 211. §. item ſtatuimus, quod Doctores. lib. 1.
A pag. 71. col. 2. A

Sunt immunes à ſolutione Gabbellarum pro ſalmis, & animalibus rubr. 55. lib. 4. pag. 16. col. 3. & quod ſint immunes à ſolutione Gabbellarum, & cuiuſlibet pedagij rubr. 211. § item ſtatuimus, quod Doctores. lib. 1. pag. 71. col. 2.

Priuilegia multa fuerunt conceſſa Scholaribus ab Eminentiſſimo Card. Boncompagno Legato de anno 1623. vt in libello impreſſo apud hæredes Marci Naccarini, & prius tempore Iulij II. vt in 5. reg. Canc. Comm. pag. 22. & Leonis X. d. 5. reg. pag. 54. necnon ab Epiſcopo Nazareno tunc Gubernatore ſub die 4. Iunij 1580. in 7. reg. pag. 118.

Sixtus IV. per eius Breue datum die 12. Iulij 1475. in 3. reg. Canc. Comm. pag. 86. prohibuit Scholaribus concedi, aut commodari arma cuiuſcumque generis etiam ſub pœna excommunicationis, & mandauit, quod Priores Ciuitatis deberent quolibet menſe perquirere Sapientiam Veterem, & arma auferre: commiſitque Gubernatori cauſas ipſorum Scholarium etiam Sapientiarum Veteris, & Nouæ, cum facultate carcerandi, puniendi, priuandi, & remouendi à dictis Sapientijs, vt latius in dicto Breui.

Cætera vide ſupra ver. Doctor. pag. 116. ver. Gymnaſium. pag. 154. & ver. Sapientiæ. pag. 240.

Adnotationes.

1 De Priuilegijs Scholarium † eſt tractatus *Petri Rebuff. int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 18. pag. 32. & Horatij Lutij ibidem pag. 67.* vide etiam *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 68. & cap. 352. par. 2.*
2 A Scholares † dicuntur exteri cum in dubio non dicantur cõtraxiſſe domicilium *Menoch. de præſumpt.*
3 *lib. 5. præſ. 29. num. 40. & 41.* niſi habitauerint † vltra præſtitutum tempus, quia in dubio tunc præſumuntur voluiſſe domicilium contrahere *idem conſ. 692. n. 14.*
4 & intellige Statutum † quoad Scholaribus vtilia *Menoch. d. præſ. 29. num. 42.*

SCRIPTVRA

SCRIPTVRA.

SVMMARIA.

Scriptura priuata etiam abſquè iuris ſolemnitate habetur pro confeſſione in iudicio facta ad effectum executionis, in princ.

Scripturæ priuatæ fiunt vt plurimum ſine obligatione reali, in fin.

Statutum dans executionem inſtrumentis an compræhendat ſcripturam priuatam, Adnot. num. 2.

Statutum diſponens adhibendā eſſe fidem eandem ſcripturæ priuatæ, quam publicæ, procedit etiam contra tertium, Adnot. num. 3.

Statutum huiuſmodi non compræhendit non ſubiectos ſtatuentibus, Adnot. num. 4.

SCriptura à quacumque Perſona, etiam omiſſa omni iuris ſolemnitate de quacumque promiſſione, confeſſione, vel obligatione ad fauorem alterius facta, habetur pro confeſſione in iudicio facta, & tamquam confeſſio, & inſtrumentum confeſſionis debet executioni demandari, dummodo conſtet dictam ſcripturam ſcriptam fuiſſe manu propria promittentis, confitentis, vel ſe obligantis Stat. rubr. 14. in princ. lib. 2. pag. 6. col. 2. De alijs ſcripturis, quibus datur via executiua, dixi ſupra ver. Iudicium executi-
A uum. pag. 169. A

Scripturæ, & libri Mercatorum quando probent, & de executione earum dixi ſupra ver. Mercatura. pag. 194.

De recognitione ſcripturę dixi ſupra ver. Recognitio. pag. 235.

Scripturæ priuatę, ſeù Chirographa inter priuatos factæ, & facta fuerunt ſemper, vt plurimum ſine obligatione reali, exceptis tamen Apocis, & Chirographis modernis à Mercatoribus inuentis, vel alijs rariſſimè, ita dixerunt Domini Cauſidici in fide facta ſub die 11. Aprilis 1589.

Adnotationes.

1 De Scriptura priuata † eſt tractatus *Nicolai Genuæ Patauini*, & vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 75. num. 14. & ſeqq. & cap. 96.* Statutum dans executio-
2 nem † paratam inſtrumentis an compræhendat ſcripturam priuatā vide *Carol. de Graſs. de except ad Stat. in prælud. num. 98. & ſeqq.* vbi ponit concluſionem affirmatiuam, & illam limitat. Statutum diſponens,
3 adhibendam † eſſe fidem eandem ſcripturæ priuatæ, quam publicæ, habet locum etiam contra tertium *Menoch. conſ. 787. num. 5. lib. 8.* An autem huiuſ-
4 modi Statutum compræhendat † non ſubiectos ſtatuentibus pro negatiua poſt *Cynum, & Baldum in l. recepti. C. de conſt. pecu. & Alex. conſ. 138. num. 6. lib. 1.* tradit *Maſcard. de gener. Stat. interpr. concl. 6. num. 199.* & vide *Honded. conſ. 29. lib. 2. & Chartar. deciſ. Genuen. 26.*
5 A Vide † quæ ſuper ſimili Statuto ſcribit *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 42.*

SENEX.

SVMMARIA.

Senex ſeptuagenarius pro debito carcerari non poteſt, in princ. & Adnot. num. 1.

Sexagenarius poteſt, maximè pro debito Fiſcali, Adnot. num. 2.

SEnex ſeptuagenarius pro debito carcerari non poteſt Conſtit. Comit. par. 1. rubr. 32. cap. 5. pag. 56.

Adnotationes.

1 De his, qui non poſſunt † carcerari ratione ætatis ex Statuto vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 243.* vbi quod de Iure ſexagenarij poſſunt capi pro debito Ciuili, licet ſecus ſit in ſeptuagenarijs, & idem ſcripſerunt *Carocc. de iuram. litis deciſ. quæſt. 5. quæſt. 13. princip. num. 47. pag. 61. & Carol. de Graſs. de excep. ad Stat. exclud. in prælud. num. 177. & ſeq.* vbi quod non poteſt huiuſmodi priuilegio renunciari. Et quod
2 ſexagenarius † poſſit capi maximè pro debito Fiſcali, reſpondit *Menoch. conſ. 916. lib. 10.* Et vide ad materiam *Gratian. diſcept. forenſ. tom. 2. cap. 328. & tom. 3. cap. 506. & Mauſon. de cauſ. execut. lib. 1. limit. 13.*

SENTENTIA.

SVMMARIA.

Sententiæ poſſunt ferri prout in Cedula, ſeu notula, & debent aperiri intra quindecim dies, vel menſem, in princ. & vide Adnot. num. 4. & ſeqq.

Actus pro ſeruato vbi fuit habitus cum teſtibus, quod intra decem dies conſignandum ſit decretum Notarijs abſque citatione, verſ. Quando Iudices.

Sententiæ latæ prout in notula non poteſt fieri aperitio elapſo Sabbato ante Dominicam in ramis Palmarum verſ. Quadrageſimali.

Sententiarum notulæ non poſſunt aperiri à Iudicibus per menſem ante eorum diſceſſum, verſ. Poteſtas. & vide Adnot. num. 7. & ſeq.

Clauſula (habitis iuribus publicis pro productis) appoſita in prolatione ſententiæ, quid operetur, Adnot. num. 2.

Sententia, in qua non adeſt verbum, condemno, valet, vbi aliud æquipollens fuit appoſitum, num. 3.

Sententia nulla ſuſtinetur quando fuit acceptata, Adnot. num. 6.

SEntentia in Criminalibus nulla ferri poteſt, prout in Cedula, ſed legi debet ad ſolitum ius dicendi locum abſoluendo, ſeu condemnando partes, prout res exegerit Conſtit. Card. Vrbini cap. 8. In Ciuilibus autem Iudices ſententias ferre non debent, prout in Cedula, ſed ſi ita ex aliqua honeſta cauſa pronunciari contigerit, non poſſunt ſportulas accipere, antequam ſententia

aperta, lecta, & publicata verè fuerit, d. Conſt. d. loco. vbi in addit. ſtatuitur, quod neque in Ciuilibus poſſint ſententiæ, prout in Cedula ferri, niſi de expreſſo partium conſenſu. Verum tempore Pontificatus ſan.mem. Pij V. ſuperuenerunt litteræ ad D. Montem de Valentibus, ſequentis tenoris, videlicet. Al Molto Reuerendo come Fratello Monſig. Il Gouernatore di Perugia, Perugia. Intus verò. Molto Reuerendo Signore come Fratello. Noſtro Signore, con il quale hò conferito quanto V. S. mi ſcriue in materia delle pronuncie, ch' erano ſolite farſi in Cedula dalli Giudici Ciuili, e di quel che ſi è oſſeuato dal tempo di Monſig. Finetto in quà, Sua Santità ſi contenta, che per l'auuenire ſi poſſa ſeruare il medeſimo ſtile, che ſi è oſſeruato per il paſſato di pronunciare nelle cauſe Ciuili in Cedula con la limitatione, che V. S. propone d'aſſegnare in tempo della vacanza vn meſe ad aprire, e nel tempo, che ſi tien ragione quindeci giorni: ma bene Sua Santità haurebbe caro ſapere, che coſa moſſe Monſig. Finetto à leuar queſt' vſanza, che ſarà quanto hò da dirli per riſpoſta in queſta materia, e ſi conſerui ſana. Di Roma il dì 29. di Maggio 1574. Di V.S.M.R. come Fratello Il Card. S. Siſto. Et ſub die 6. Decembris 1577. Domini Cauſidici collegialiter congregati atteſtati fuerunt, quod Conſtitutiones, ſiue Decreta Card. Vrbini quoad prohibitionem, quod ſententię non poſſint ferri, prout in notula in Curia D. Gubernatoris, & eius Auditorum, & in Curia Epiſcopali Peruſina non ſunt in obſeruãtia, nam paſſim in dictis Curijs feruntur ſententiæ, prout in Notula, & ſine conſenſu partium, quæ tamen debent à Iudice aperiri intra menſem, quando feruntur vltima die iuridica ante ferias meſſium, ſiue vindemiarum, quando autem feruntur alijs temporibus, debent aperiri intra quindecim dies, & quando non aperiuntur intra dicta tempora, remanent cauſæ in eiſdem terminis, in quibus erant ante prolationem ſententiarum coram eiſdem Iudicibus, perinde ac ſi non fuiſſent latæ, & hoc vigore ſupracitatarum litterarum. De anno verò 1580. die 28. Aprilis ijdẽm Domini Cauſidici fidem fecerunt, Dominos Gubernatores pro tempore exiſtentes fuiſſe ſolitos aperire notulas ſententiarum per eos, prout in Notula latarum, & infra quindecim dies, vel menſem, & etiam illis lapſis eorum arbitrio, durante tamen ipſorum Gubernio. Ego tamen ſemper ad cautelam curaui aperitionem intra quindecim dies, vel menſem. Anno verò 1604. die 24. Iulij dixerũt, quod poſt præſentatas dictas litteras ſemper, & continuò fuit, prout ad præſens eſt in hac Ciuitate, in Curia Legati, ſeù Gubernatoris pro tempore, & etiam in Curia Epiſcopatus corã quocumque Iudice dictarum Curiarum tam Ordinario, quàm Commiſſario per Breue Apoſtolicum, inueteratus ſtylus, quod ſententiæ, quæ proferũtur, prout in Notula, aperiantur intra quindecim dies à die latæ ſententiæ, prout in Notula, & intra menſem, ſi latæ eſſent vltima iuris ante ferias meſſiũ, & vindemiarum. Die verò decima Iunij 1605. atteſtati fuerunt, quod poſt dictas litteras Cardinalis S. Sixti fuit ſemper obſeruatum, quod Iudex in Cauſis Ciuilibus ſolet pronunciare, prout in Cedula, vel prout in Notula, & quando ſic pronunciat in tempore vacantiarum Notulas, vel Cedulas tenetur aperire infra menſem à die prolationis, prout in Cedula, & tempore quo redditur ius infra quindecim dies, & Notarius Actuarius quando Iudex pronunciat, prout in Cedula, adnotat in eius vacchetta, quando Iudex pronunciauit, prout in Cedula, vel prout in Notula, præſentibus tali, & tali teſtibus, & quando Iudex dat Notulam, & Cedulam in manibus Notarij, idem Notarius adnotat diem aperturæ, & traditionis dictæ Notulæ in eius manibus ſine teſtibus. Et die 1. Auguſti 1608. in alia fide dixerunt, quod poſt latam ſententiam, prout in Cedula, ſeu Notula non fit aliqua alia citatio ad videndum aperiri notulam. Demum die 27. Maij 1623. fidem fecerunt, quod in Tribunalibus Curiæ D. Legati, & Gubernatorum pro tempore, Curiæ Epiſcopalis, & Curiæ Rotæ Ciuitatis Peruſiæ ab annis triginta, & vltra, vbi contigerit ferri ſententias, prout in Cedula, non conſueuit, vt plurimum, eadem die, ſed ſi in vltima die iuridica ante ferias meſſium intra menſem, ſi alio tempore intra quindecim dies per Dominos Iudices Cedulas ſubſcriptas conſignari Notario, nec attenditur dies talis conſignationis, ſed dies prolationis, ad quam ſemper dictæ ſententiæ retrotrahuntur. Quod Iudices quicumque teneantur aperire notulas ſententiarum intra quindecim dies à die latæ ſententiæ, prout in Cedula, & intra menſem earum, quæ latæ eſſent vltima die iuris ante ferias meſſium, & vindemiarum, prout hactenus obſeruatum fuit, cauetur etiam Comit. A Conſtit. par. 1. rubr. 18. pag. 30. A

Quando Iudices habent actum in aliqua cauſa pro ſeruato præſẽtibus teſtibus infra decem dies tunc proximos abſque alia partis citatione ad videndum aperiri dictum terminum, conſignant notulam, ſeu cedulam ſententiæ, vel decreti ab ipſis ſubſcripti Notarijs, qui notant in eorum vacchettis, vel alijs libris actorum, quod in tali cauſa Dominus habuit actum pro ſeruato, præſentibus tali, & tali teſtibus, & ſententiæ, vel decreta ita lata in dicto Tribunali reputantur valida. Ita à decem annis, & citra fuiſſe ſemper, & perpetuo obſeruatum in hac Curia, & obſeruari

dixerunt

dixerunt Domini Cauſidici in fide data die 18. Iunij 1627.

Quadrageſimali tempore ſententiarum, prout in Notula, aperitio non poteſt fieri elapſo Sabbato ante Dominicam in ramis Palmarum, ita ſemper obſeruari vidi à tẽpore Legationis Card. Riarij citra, & cauetur in Comit. Conſt. d.par. 1. rubr. 18. verſ. quæ autem latæ. pag. 30.

Poteſtas, Cupitaneus, vel alius Officialis non poterant in vltimo menſe regiminis; Maior autem Sindicus, & Iudex Iuſtitiæ quindecim vltimis diebus, ferre ſententiam definitiuam in cauſis maleficiorum, & aliàs, vt rubr. 1. ſaluo quod Poteſtas. lib. 3. pag. 2. col. 1. Generaliter etiam prohibitum eſt per quoſcumque Iudices poſſe aperiri notulas ſententiarum per menſem ante eorum diſceſſum ab officio, ſi de eo notitiam habuerint, ex decreto D. de Rubeis Gubernatoris de ordine Sanctiſſimi, vt in Comit. Conſt. par. 1. rubr. 18. pag. 30. vbi quod ita ſeruari debeat etiam in tota Prouincia Vmbriæ, & declarantur
B nullæ ſententiæ dicto tempore latæ. B

Adnotationes.

1 De Sententijs † ſunt tractatus *Federici Schenk, & Franciſci de Acceptantibus int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 5. pag. 2. & ſeqq.* & nouiſſimè *Sigiſm. Scacciæ.*
2 De clauſula habitis iuribus † pro productis, quæ ſolet apponi in prolatione ſententiæ vide *Carocc deciſ. 49.*
3 Sententia vbi non adſit † verbum condemno, valet ſi aliud æquipollens fuerit appoſitum *Chartar. deciſ. Genuen.* 119. *num.* 6. *&* 11.
4 A Circumſcripto ſtylo † aperiendi poſtea cedulas, ſeu notulas ſententiarum, non ſuſtineretur ſententia non publicata eadem die, qua fuit lata, vt dixit *Rota in Peruſina redditionis adminiſtrationis tutelæ* 26. *Iunij* 1613. *coram Eminentiſſimo Card. Veroſpio*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 45. *num.* 2. *& ſeqq.* Stylum autem
5 huius Ciuitatis † pronunciandi prout in cedula, & aperiendi poſtea ex atteſtationibus Procuratorum Collegij, probauit *Rota in Peruſina bonorum* 8. *Martij* 1627. *coram Reuerendiſſimo Coccino Decano*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 57. *num.* 4. *& ſeqq. & in Peruſina hæreditatis de Cincijs* 15. *Decemb. eiuſdem anni coram bo. me. Card. Virili*, quæ eſt pariter in fine, *deciſ.* 82.
6 *num.* 20. Suſtineretur † ſententia nulla, vbi eſſet acceptata, vt in caſu deciſionis *in Peruſina terrarum* 16. *Iunij* 1608. *coram Eminentiſſimo Card. Pamphilio*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 54. & vide *Beltramin. ad Ludouiſ. deciſ.* 546. *num.* 16.
7 B Quod ſtante Statuto prohibente † vltimo menſe officij Iudicem abſoluere Reum, poſſit Iudex pronunciare quem eſſe abſoluendum, vide *Bonacoſ. in quæſt. crimin. par. 1. ver. Abſoluere pag.* 6. Pro nullitate ſen-
8 tentiæ † latæ contra formam ſupradictarum litterarum vide *Gratian. deciſ. March.* 144. *n.* 18. *& ſeqq.*

SEQVESTRVM.

SVMMARIA.

Sequeſtrum in caſu decoctionis fieri debet, in princ.

Sequeſtra poſſunt fieri etiam diebus feriatis, vbi creditum eſt liquidum, verſ. Poſſunt.

Liquidatio crediti quando non requiratur, vt poſſit fieri ſequeſtrum, ibid.

Sequeſtra ſunt permiſſa, vbi eſt relaxatum mandatum contra debitorem, verſ. Sequeſtratio, vbi de modo ſeruando.

Sequeſtrum fit à creditore poſt tenutam captam, verſ. De Sequeſtro.

Stipendia militum non poſſunt ſequeſtrari, verſ. Non ſequeſtrantur.

Mortuorum corpora, nec Cera, aut aliæ res funerales non poſſunt ſequeſtrari, verſ. Nec mortuorum.

Fructus bonorum non poſſunt ſequeſtrari apud Colonos, niſi præcedente mandato, verſ. Fructus.

Sequeſtratarius tenetur de proprio, ſi det res ſequeſtratas ſine licentia Curiæ, verſ. Sequeſtratarius.

Quid ſi res fuerint eidem per vim ablatæ, ibid.

De Sequeſtris, qui tractent, Adnot. num. 1.

Sequeſtro contradicere quando poſſit Sequeſtratarius, Adnot. num. 2.

Sequeſtratarius non curans per multos dies reuocationem Sequeſtri cenſetur conſentire, ibid.

Sequeſtrum quando præſumatur mendicatum, Adnot. num. 3.

DE Sequeſtro in caſu decoctionis vide Stat. rubr. 74. lib. 2. pag. 36. & dixi ſupra ver. Decoctor. pag. 112.

Poſſunt ſequeſtrationes fieri etiam diebus feriatis dummodo debitum ſit liquidum, præterquàm occaſione ſuſpicionis, vel alijs de cauſis à Iure communi permiſſis, vel ſecundum formam Statutorum rubr. 81. §. in omnibus verò. lib. 1. pag. 37. col. 4. & rubr. 24. la 2. §. poſſunt quoque. lib. 2. pag. 14. col. 1.

Sequeſtratio eſt permiſſa ad inſtantiam creditoris, vbi eſt relaxata licentia, ſeu mandatum rubr. 48. lib. 2. pag. 26. col. 3. & 4. vbi quod poſtea citatur is, cui eſt factum ſequeſtrum, ad conſignãdum infra quinque dies, & poſtea aſſignantur alij decem, aliàs relaxatur cõtra ipſum mandatum, & quod ſoluens in vim ſequeſtri non poteſt moleſtari à principali debitore.

De Sequeſtro faciendo poſt tenutam bonorum ſtabilium captam vide rubr. 29. §. ſi verò. lib. 2. pag. 19. col. 2.

Non conceduntur Sequeſtra ſuper ſtipendijs militum rubr. 173. §. fin. lib. 1. pag. 58. col. 3.

Nec Mortuorum corpora, nec Cera, aut aliæ res funerales poſſunt ſequeſtrari, vt dixi ſupra ver. Mortuus. pag. 202.

Fructus bonorum nõ poſſunt ſequeſtrari apud Colonos, niſi præcedente licentia, ſeu mandato rubr. 160. lib. 3. in addit. pag. 52. col. 4.

Sequeſtratarius

Sequeſtratarius ſi det res ſequeſtratas ſine licentia Curiæ tenetur de proprio rubr.99. §. item ſi bladum. lib.3. pag.36. col.4. & in §. ſeq. diſponitur, quod ſi per vim fuerint res ab eo per aliquem ablatæ, debet infra tertiam diem Iudici denunciare illum, qui accepit, aliàs de ſuo tenetur, & ille, qui per vim cœperit punitur, & ad reſtitutionem cogitur ſine aliquo proceſſu.

Adnotationes.

1 De Sequeſtris † vide *tractatus aliquorum inter tract.*
ſub ſign. Aquilon. tom. 3. *par.* 2. *pag.* 142. *& ſeqq. &*
Guidonis Foiani, necnon Vincentij Carocci. Vide etiam
Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 111. *& Cyriac. contr.*
forenſ. tom. 1. *contr.* 116. vbi de practica faciendi Se-
queſtra, & iuramento Sequeſtratarij ſe nihil habere in
2 manibus. Sequeſtro contradicere † quando poſſit Se-
queſtratarius vide *Carpan. ad cap.* 201. *num.* 5. *par.* 2.
& quod Sequeſtratarius non curans per multos dies
reuocationem Sequeſtri cenſeatur cōſenſiſſe *Carocc.*
d. tract. de Sequeſt. par. 3. *quæſt.* 13. *pag.* 234. & quan-
3 do præſumatur † mendicatum Sequeſtrum vide *Ca-*
rocc. deciſ. 96. *num.* 4. *Tuſc. Pract. concluſ. tom.* 7.
lit. S. concluſ. 208.

SIMVLATIO.

SVMMARIA.

Simulatæ præſumuntur donatio, & venditio, ſi donans, & vendens remãſerit in poſſeſſione, & quando ſecus.

SI donans, vendens, vel alio modo alienans bona, vel iura reperiatur aliquo tempore rem ipſam poſſidere, vel fructus ex ea percipere, donatio, venditio, aut alienatio cenſentur ſimulatæ, quamuis fauore donatarij, emptoris, vel alio modo recipientis fuiſſet appoſitum conſtitutum Stat. rubr. 62. §. 1. lib. 2. pag. 32. col. 1. Limita vbi de venditione appareret publicum inſtrumentum, & probaretur ſolutio, & conſtaret de conductione, aut adeſſet reſeruatio fructuum d. rubr. 62. §. præterea volumus. Secundo limita procedere fauore Communis Peruſiæ, & creditorum tantum, ibidem in fin.

Adnotationes.

De hac materia vide *Farinacc. in tit. de falſit. quæſt.* 162. *& ſeqq. Carol. de Graſſ. de except. ad Stat. exclud. except.* 12.

SOCIETAS
Soccita.

SVMMARIA.

Socio non præiudicat poſſeſſio Conſortis, in princ.

Soccitæ cauſa debitum non poteſt peti tranſacto anno, verſ. Soccitæ. & vide Adnot. num. 2.

De Collatica Bouum vide verſ. De Collatica. & Adnot. num. 3.

Societates ad caput ſaluum ſunt prohibitæ, in fin. & Adnot. num. 4.

SOcio non præiudicat poſſeſſio Conſortis, Stat. rubr. 58. §. item ſi aliquis. lib. 2. pag. 30. col. 3.

Soccitę cauſa debitum non poteſt peti tranſa-
A cto anno rubr. 75. lib. 2. pag. 37. [A]

De Collatica Bouum vide Comit. Conſt. par 2. rubr. 8. pag. 77. & Decretum Synodale in Decr. Eminentiſſimi D. Cardinali de Torres Epiſcopi
B pag. 237. [B]

De Societatibus ad caput ſaluum prohibitis vide Bullam Sixti V. in Bullar. nou. tom. 2. conſt.
C 45. pag. 553. [C]

Adnotationes.

1 De Societate † nouiſſimum edidit tractatum *He-*
ctor Felicius, cui nonnulla addidit *Angelus filius*, qui
fuit huius Rotæ Auditor.
A Dixi aliqua ſupra *ver. Præſcriptio. pag.* 226. &
2 quod finita † Soccita Dominus pręſumatur ſatisfactus
tradit *Paitell. in adnot. ad expedit. Patris* 23. *num.* 15.
& ſeq. & vide de Soccita *Crau. conſ.* 145. *num.* 13. *&*
ſeqq. Ciriac. contr. forenſ. tom. 1. *contr.* 123. *& tom.* 2.
contr. 259. *num.* 2. *& ſeq. & contr.* 357.
3 B Vide † *Crau. d. conſ.* 145. *num.* 3. *& ſeqq. Petr.*
de Vbald. de duob. fratr. quæſt. 3. 4. *quæſt. princ. col.* 9.
in princ.
4 C Vide ſuper hac Bulla † *Farinacc. conſ.* 54. *lib.* 1.
& deciſiones in Anagnina vſurarum 14. *Martij* 1607.
& 23. *Maij* 1608. *coram Manzanedo, quæ ſunt im-*
preſſæ poſt conſ. eiuſdem Farinacc. lib. 2. *deciſ.* 235. *&*
deciſ. 255.

SODOMIA.

SVMMARIA.

Sodomiæ crimen qua pœna puniatur ex Statuto, & alijs Conſtitutionibus, in princ.

Quid de Iure communi, Adnot. num. 1.

Confiſcationis pœna non imponitur in hoc crimine, Adnot. num. 2.

Sodomita gaudet immunitate Eccleſiæ ſi ad illam confugiat, Adnot. num. 3.

Sodomiæ crimen quomodo probetur, Adnot. num. 4.

SOdomiæ crimen qua pœna puniatur vide Stat. rubr. 18. §. ſtatuimus. cum ſeqq. lib.3. pag.17. col. 2. & 3. & rubr. 214. d.lib.3. pag.63. col.4. & vide Bullas Leon. X. in Bullar. nou. tom. 1. conſtit. 7. pag. 477. & Pij V. tom.2. conſtit.5. pag.179. & conſt.72. pag.269. & Conſt.March. lib. 4. cap. 65. in fin. & cap. 69.

Adnotationes

Adnotationes.

1 De Iure communi † vide *l. cum vir nubit. C. ad l. Iul. de adult. Duen. reg.* 113. & vltra ea, quæ de hoc crimine ſcripſit *Farinacc. de delict. carn. quæſt.* 148. vide *Maſtrill. deciſ. Sicil.* 295. *Galganett. ad Stat. Vrb. lib.* 1. *cap.* 49. *& Paſcal. de Virib. patr. poteſt. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 58. *& ſeqq. Genuenſ. in Prax. Archiep. Neapol. cap.* 67. *Sanctarell. de Hæreſi tract.* 2. *de Apoſtaſ. cap.* 4. *dub.* 2. *num.* 8. *& ſeqq. pag.* 523. *Giurb.*
2 *conſ. crim.* 32. Confiſcationis pœnam † imponi pro hoc crimine, dixerunt *Lopez ad Diaz in prax. cap.* 88. *verſ. qua ſane. & alij DD. relati per Farinacc. d. quæſt.* 148. *num.* 14. Contrarium tamen reſpondit *Non. conſ.* 104. & alij per eundem *Farinacc. d. loco num.* 15. vbi dicit, quod hæc opinio ſeruatur, pro qua ſtat *Guazzin. de confiſc. bonor. concl.* 13. *lim.* 45. & vide *Theſaur. Iun. quæſt. forenſ. lib.* 3. *quæſt.* 17. Et quod Sodo-
3 mita † gaudeat immunitate ſi ad Eccleſiam confugiat, ſtante præſertim Bulla Gregorij XIV. *Giurb. conſ. crimin.* 30. *num.* 7. vbi plures ad hoc citat. Quomodo
4 autem probetur † hoc delictum, & an Sodomitato credatur, vide *Neuiz. conſ.* 85. *num.* 1. *Honded. conſ.* 98. *& conſ.* 100. *lib.* 1. *Theſaur. Iun. quæſt. forenſ. lib.* 2. *quæſt.* 35. *& Farinacc. d. quæſt.* 148. *num.* 66. *& ſeqq. & conſ.* 216. *lib.* 3. *Maſtrill. d. deciſ.* 295.

SOLVTIO.

SVMMARIA.

Soluere quando Debitor poſſit Creditori ſui Creditoris, in princ. & Adnot. num. 2.

Dilatio ad ſoluendum quanta aſſignanda ſit Debitori, verſ. Ad ſoluendum. & in Adnot. num. 3. *& ſeqq.*

Dilationes, Saluiconductus, Non grauetur, & ſimilia concedi non poſſunt Debitoribus vltra terminum à iure aſſignatum ad ſoluendum, verſ. Dilationes.

Solutiones pro qua parte poſſint fieri in quatrenis, verſ. Solutiones.

Debita contracta in quatrenis ſoluuntur ad rationem nouem iuliorum pro ſcuto, Adnot. num. 6.

SOluere non poteſt Debitor Creditori ſui Creditoris, niſi concurrentibus aliquibus, & facta intimatione Stat. rubr. 29. §. contra confeſſiones. in fin. lib. 2. pag. 18. col. 1. A

A Ad ſoluendum aſſignantur debitori decem dies, rubr. 3. §. ſi verò iurauerit. lib. 2. pag. 3. col. 4. B

B Dilationes, Moratorias, Saluoſconductus, Non grauetur, & ſimilia, non poſſe concedi debitoribus vltra terminum à iure aſſignatum ad ſoluendum, ſunt litteræ Sacræ Conſultæ ſubſcriptæ à Card. Montalto ſub die 28. Februarij 1592. regiſtratæ in Canc. Crim. pag. 279.

Solutiones vſque ad ſummam decem ſcutorum pro medietate poſſunt fieri in tot quatrenis, à decem verò ſcutis vſque ad vigintiquinque tertia pars poteſt fieri in quatrenis, à vigintiquinque verò vſque ad quinquaginta, quarta pars, à quinquaginta autem ſupra ad rationem decem ſcutorum pro centenario in quatrenis ſimiliter fieri poteſt, ex edicto Gubernatoris ſub die 6. Maij 1570. vt in libris Bannimentorum Canc. Comm. C

C

Adnotationes.

1 De Solutionibus † *eſt tract. Pyrrhi Mauri Aretini poſt tract. eiuſdem de Fideiuſſ.* De exceptione Solutionis vide *Carol. de Graſſ. de except. ad Stat. exclud. exc.* 25.

2 A Vide † *Carol. de Graſſ. d. except.* 25. *num.* 34. *& ſeqq. & deciſionem in Bononien. Pecuniaria* 5. *Iulij* 1591. *coram bo. me. Comitulo.*

3 B De Iure communi etiam † aſſignatur debitori ad ſoluendum modica dilatio *l. ſi debitori* 21. *ff. de Iudicijs. vbi gl.* ſentit de decem diebus *Rota in Romana Vineæ, & Saluiani de Ruſconibus* 17. *Februarij* 1612. *coram Sacrato, quæ eſt impreſſa apud Zacchi. ad Galleſ. de oblig. Camer. deciſ.* 3. *num.* 3. *& apud D. Cenc. de Cenſib. deciſ.* 268. *num.* 2. In debitis in vim obligatio-
4 nis Cameralis † aſſignantur de ſtylo ſex dies, & quandoque maior dilatio datur arbitrio Iudicis, & vide *Menoch. de Arbitrar. caſ.* 52. Denegatur tamen di-
5 latio † ad ſoluendum illi, qui fatetur ſeparatum ſoluere *Roman. ſing.* 459. *alias* 465. *in fin.* ſequitur *Menoch. d. tract. caſ.* 8. *num.* 3.
6 C Super decreto Camerali † circa ſolutiones debitorum contractorum in quatrenis, quod debeant ſolui iulij nouem pro ſcuto, vide *deciſ.* 648. *in fin. par.* 1. *recent.* & vide ad materiam dicta ſupra *ver. Moneta. pag.* 201.

SOROR.

SVMMARIA.

Soror dotata à Fratribus, vel aliquo ipſorum, non ſuccedit durante linea maſculina, & quando ſuccedat cum Patre, & alijs, in princ.

Sororis appellatione venit tam vtrinquè coniuncta, quàm Conſanguinea, vel Vterina tantum, Adnot. num. 1.

Frater non venit appellatione Sororis, Adnot. num. 2. *vbi an Soror veniat appellatione Fratris.*

Soror quando excludatur à Patruelibus, Adnot. n. 3.

SOror dotata à Fratribus, vel aliquo ipſorum eiſdem non ſuccedit, quouſque aliquis ipſorum, vel eorum deſcendentes per linem maſculinam ſuperuixerint, Stat. rubr. 45. §. 1. verſ. & ſi mulier. lib. 2. in reformat. impreſſis ſupra ver. Fœmina. pag. 132. vbi alia videas de ſucceſſione Sororis cum Patre, vel alijs Aſcendêtibus, & cum
A Matre, & Patruo, & eius deſcendentibus. A

Adnotationes.

1 Sororis appellatione † venit tam vtrinque coniuncta, quàm Conſanguinea, vel Vterina tãtum *Menoch. conſ.*

2 *conſ.* 424. *num.* 10. *lib.* 5. Non tamen † venit Frater
idem conſ. 187. *num.* 47. *& ſeq. lib.* 2. vbi declarat, &
an Soror veniat appellatione Fratris vide *Menoch.*
conſ. 990. *num.* 2. *& ſeqq. lib.* 10. *& conſ.* 1146. *lib.* 12.

3 A Vide † quæ dixi ſupra *d. ver. Fœmina* præſertim
num. 28. & dicam infra *ver. Succeſſio ab inteſtato*, &
vide etiam ſupra *ver. Frater. pag.* 150. & an Soror ex-
cludatur ab hæreditate Fratris à Fratribus Patrueli-
bus vide *Menoch. conſ.* 684. *lib.* 7. *& Ludouiſ. deciſ.*
464. *num.* 9.

SPONSALIA.

SVMMARIA.

Sponſalia non poſſunt contrahi cum Muliere minore duodecim annis ſine conſenſu Aſcendentium, vel Tutoris, in princ.

Aſcendentes quando non teneantur dotare Fœminam, quæ nupſit abſque eorum conſenſu, ibid.

Tutor non poteſt contrahere Sponſalia cum Pupilla ſine conſenſu aliquorum, verſ. Tutor.

Nec poteſt Pupillam alicui nuptui tradere ſine dicto conſenſu, ibid.

Tenetur reſtituere accepta occaſione matrimonij cum Pupilla, d. loco.

Munera quædam non poſſunt dari Sponſis, verſ. De prohibitione.

Sponſi quibus ex cauſis excuſentur à contrahendo matrimonium, Adnot. num. 1.

Statutum probibens ne filij ſine conſenſu Parentum nubant an valeat, Adnot. num. 2.

Statutum probibens matrimonium cum Forenſe an valeat, Adnot. num. 3.

Maritare Puellam ad quem ſpectet, Tutorem, Matrem, aut Propinquos, Adnot. num. 4.

Promiſſio facta Tutori ob cauſam matrimonij cum Pupilla non valet, Adnot. num. 5.

SPonſalia non poſſunt contrahi cum Muliere minore duodecim annis ſine cõſenſu Aſcendentium, vel Tutoris, ſub pœna, Stat. rubr. 85. §. 1. & ſeq. lib. 3. pag. 33. col. 4. & in §. vbi verò. diſponitur quod ſi filia maior duodecim annis matrimonium contraxerit ſine conſenſu Aſcendentium, illi non tenentur eam dotare, niſi exceſſiſſet vigeſimum quintum annum, & in addit. cauetur, quod tenetur accipiens eam dotare, de quo dictum fuit ſupra ver. Dos. verſ. Pater. pag.
A 120. A

Tutor non poteſt contrahere Sponſalia cum Pupilla ſine cõſenſu duorum proximiorum conſanguineorum dictæ Pupillæ, vel Matris, quæ non tranſiuerit ad ſecunda vota, nec poteſt Pupillam alij nuptui tradere d. rubr. 85. §. item non liceat. lib. 3. pag. 34. col. 1. vbi etiam quod tenetur reſtituere quicquid receperit occaſione
B matrimonij, & vide etiam §§. ſequent. B

De prohibitione dãdi quædam munera Sponſis vide Stat. rubr. 29. lib. 1. pag. 24. col. 3. & vide etiam rubr. ſequent. & pręſertim rubr. 37. pag. 25. & rubr. 581. d. lib. 1. pag. 126. col. 3. & dicam ver. Veſtes.

Adnotationes.

1 Vide † *Sanchez de Matrim. & Guttierez in ſimili*
tract. & nouiſſimè de cauſis ex quibus excuſentur
Sponſi à contrahendo matrimonium vide apud *Ricc.*
in Prax. rer. quotid. fori Eccleſ. par. 4. *reſolut.* 405.
cum pluribus ſeqq.

2 A Statutum prohibens † filijs nè ſine conſenſu Pa-
rentum nubant an valeat vide *Fontanell. de pact. nup.*
tom. 1. *clauſ.* 4. *gloſ.* 2. *& tom.* 2. *clauſ.* 6. *gloſ.* 3. *par.* 5.
3 *Caualer. deciſ.* 427. 468. *&* 526. Super Statuto † pro-
hibente matrimonium cum Forenſe vide *Eugen. conſ.*
18. *lib.* 1. *Morot. conſ.* 97. *num.* 9. *Molin. de rit. nupt.*
lib. 2. *different.* 7. *num.* 22. *& ſeqq.*

4 B Maritare † Puellam ad quem ſpectet, Tutorem,
Matrem, aut Propinquos attento iure communi vide
Paitell. in adnot. ad expedit. Patr. 8. *num.* 9. *& ſeqq.*
5 & de promiſſione facta Tutori † ob cauſam matrimo-
nij cum Pupilla, quod non valeat, vide *Paſcal. de vi-*
rib. patr. poteſt. par. 3. *cap.* 2. *num.* 7. *&* 8. *& Fonta-*
nell. de pact. nupt. tom. 2. *clauſ.* 5. *gloſ.* 7. *num.* 1. *&*
ſeqq. vbi de obligatione Tutoris circa allocationem,
& dotationem Pupillæ.

SPORTVLAE.

SVMMARIA.

Sportulæ tam in Ciuilibus, quàm in Criminalibus quãtæ, in princ.

Sportulas quis teneatur deponere, & ſoluere, verſ. Litigantes. & Adnot. num. 3.

Iudex non poteſt accipere Sportulas antequàm ſententia fuerit aperta, lecta, & publicata, in fin.

De Sportulis qui tractent, Adnot. num. 1.

Sportulæ dantur Iudicibus pro ſalario, ſeu mercede, aut honorario, ibid.

Sportulas non conſequitur, qui babet ſalarium de publico, Adnot. num. 2.

DE anno 1472. fuerunt moderatæ Sportulæ, & aliæ ſolutiones actorum Ciuilium per Baldum Nouellum, Petrum de Vbaldis, & Petrum Philippum Corneum inſignes Iure Conſultos, cum interuentu duorum Cauſidicorum, & duorum Notariorum, vt in 3. reg. Canc. Comm. pag. 69. & 74. Taxam Sportularum habes in Stat. rubr. vlt. lib. 4. pag. 47. Sed ſeruatur modo in Ciuilibus taxa facta per Cardinalem Vrbini, vt inter eius Conſtit. cap. 17. & ſeqq. regiſtrat. cum addit. int. Comit. Conſtit. par. 2. rubr. 14. cap. 2. pag. 85. In Criminalibus verò vide dict. Conſtit. Card. Vrbini cap. 14. & decretum Card. Aldobrandini ſub die 3. Ianuarij 1595. impreſſum latino ſermone in Comitin. pag. 58. & vulgari ſermone in fine huius Operis poſt dictas Conſtit. Cardinalis Vrbini pag. 22. & dict. Conſt. Comit.

rubr. 14. cap. 1. pag. 83. & aliam Taxam factam de anno 1620. quę pariter eſt impreſſa infra poſt Conſt. Card. Vrbini in fin pag. 24. & ſeqq.

Litigantes, qui inſtant pro expeditione cauſæ, & aſportatione proceſſus ad effectum aperiendi notulam ſententiæ, ſiue Actores, ſiue Rei ſint, ad requiſitionem Notarij Actuarij cauſæ deponunt, & ſoluunt in manibus Notarij quantitatem pecuniarum debitam DD. Iudicibus, & per Notarium petitam, iuxta taxam in dicta Curia ſeruari ſolitam, habito reſpectu ad valorem bonorum, ſeu quantitatem pecuniarum in petitione compræhenſorum, & compræhenſarum, & idem Notarius cauſæ in receptione notularum ſententiarum dat, & conſignat D. Iudici cauſæ quantitatem pecuniarum à parte vt ſupra, in eius manibus depoſitatam, abſque eo, quod Notarius notificet D. Iudici à quo ex Collitigantibus Propinæ fuerint depoſitatæ, ita obſeruatum fuiſſe, & obſeruari in hac Curia, teſtati fuerunt Domini Cauſidici in fide Collegialiter facta ſub die 10. Februarij 1614. A

Sportulas depoſitas, ſeu deponendas non poteſt accipere Iudex antequam ſententia aperta, lecta, & publicata verè fuerit Conſt. Card. Vrb. cap. 8.

Adnotationes.

1 Sportulæ † dantur Iudicibus pro Salario, ſeu Mercede, aut Honorario, de quibus vide *Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 44. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 9. par. 2. Roman. ſing. 183. Menoch. conſ. 406. num. 21. & 22. lib. 5. Carocc. de locat. & conduct. par. 1. tit. de Sportulis Iudicum. Ciriac. contr. forenſ. lib. 1. contr. 67. Maſtrill. de Magiſtrat. lib. 1. cap. 22.* Ha-
2 bens ſalarium† de publico non conſequitur Sportulas *Honded. conſ. 84. num. 64. lib. 2.*

3 A Hodiernis temporibus † ſeruatur, quod non ſolum is, qui inſtetit pro ſententia, deponat Sportulas, ſed etiam alia Pars, quæ fauorabilem illam ſperat, & Iudex recipit à Notario illas, quas depoſuit ille, in cuius fauorem ſententia lata eſt.

STATVTVM.

SVMMARIA.

Statuta Peruſina quo tempore fuerint condita, in princ. & verſ. & ſeqq. vbi de quolibet libro Statutorum.

Confirmationes Statutorum à quibus fuerint obtentæ, verſ. Confirmauit. & Adnot num. 15.

Statuta ſi eſſent contraria debent vltima ſeruari, & quæ dicantur vltima, verſ. Si eſſent. & Adnot. num. 18.

Statuta, & alia ordinamenta, quæ non eſſent ſcripta in corpore Statutorum non afficiunt, verſ. Statuta, & alia. & vide Adnot. num. 19.

Vniuerſitates, Caſtrorum, & Villarum non poſſunt condere Statuta in præiudicium Ciuium, verſ. Vniuerſitates.

Statuta vetera debent attendi in cauſis pendentibus tempore editionis nouorum Statutorum, verſ. Statuta vetera. & Adnot num. 20.

Statuta debent ſeruari in modo procedendi tam in cauſis Ciuilibus, quàm Criminalibus, & mixtis, verſ. fin.

Sed poſt Bannimenta, & Conſtitutiones Card. Vrbini, ibid. Et poſt Conſtitutiones Pontificias, Adnot. num. 21.

Statutum eſt tantæ potentiæ in Ciuitate, quantæ lex Communis in Vniuerſo, Adnot num. 1.

Statutum dicitur Ius commune in Patria, Adnotat. num. 2.

Et appellatione iuris communis propriè venit, n. 3.

Statuta Peruſina fiunt à Populo Peruſino, non à Gubernatore, Adnot. num 4.

Debentque fieri à toto Populo, nec ſufficiunt facta fuiſſe à Prioribus, num. 5.

Statutum vt valeat, quæ requirantur, Adnot. n. 6.

Publicationem nõ requirit quando fuit factum à Conſilio Ciuitatis, ibid.

Publicatio non tollit, quin prius Statutum locum habuerit, ibid.

Publicatio præſumitur vbi Statutum reperitur in volumine Statutorum, Adnot. num. 7.

Produci an debeat Statutum, Adnot. num. 8.

Statutum præſumitur vſu receptum, Adnot. num. 9.

Præſertim ſi ſit confirmatum, num. 10. & vide num. ſeqq.

Confirmatio Statutorum eſt neceſſaria in Terris Eccleſiæ, Adnot. nnm. 14.

Qualis debeat eſſe confirmatio, ibid. num. 16. & ſeq.

Statuta non requirunt ad ſui eſſentiam ſcripturam, Adnot. num. 19.

STatuta quædam antiqua abſque tamen correctionibus, & Additionibus fuerant edita de anno 1389. vt colligitur ex Stat. rubr 456. & 459. lib. 1. pag. 107. col. 4. & 108. col. 2. Quædam autem die vltima Maij 1400. vt in rub. 461. pag. 108. lib. 1. In rubr. 11. §. ſtrenuo. lib. 1. pag. 9. col. 2. præſupponitur illam formam electionis Capitanei fuiſſe factam tempore Clementis VII. Aliqua Statuta fuerunt condita tempore Papæ Bonifacij IX. vt in rubr. 290. pag. 88. lib. 1. In rubr. 355. lib. 1. pag. 98. dicitur de præſenti anno 1389. & Menſe Aprilis. In rubr. 334. pag. 93. lib. 1. ordinauerunt ſtatuentes, quod primum librum illorum Statutorum haberet principium, & ſumeret vires à Kalend. Menſis Aprilis 1400. Circa Abundantiam fuerunt edita de anno 1389. rubr. 478. §. 1. in fin. lib. 1. pag. 112. & nonnulla de anno 1400. vt in rubr. 549. pag. 122. Et ſic Statuta in vnum collecta, necnon in quatuor libros compilata, fuerunt recollecta ex Statutis diuerſis temporibus factis, & de anno 1416. erant in quatuor libris, vt habetur in 1. regiſt. Canc. Comm. pag. 6. & in confirmatione Martini V. ibid. pag. 12.

Liber primus Statutorum editus, & publicatus

§.item ſtatuta. lib.4. pag.42.in fin. Sed poſt pro-
clamata, & Bannimenta,& Conſtitutiones Card.
F Vrbini, vt in eius Conſtit. cap. 2. F

Adnotationes.

1 Statutum eſt tantæ † potentiæ in Ciuitate, quantæ
lex communis in Vniuerſo l. omnes populi. ff. de iuſt.
& iur. Eugen. conſ. 85. num. 18. lib. 1. & dicitur Ius
2 commune † in Patria Peregr. de Iur. Fiſc. lib 5. tit.1.
num. 135. Amat. deciſ. March. 2. num. 10. & deciſ.
98. num. 23. Rota in Bononien. Fideicommiſſi de Ron-
cho 10. Maij 1585. coram bo. me. Comitulo, quæ deci-
ſio eſt impreſſa apud Giouagn. poſt conſ. 99. lib.1. n.55.
3 & quod Iuris communis † appellatione propriè veniat
Statutum tradunt Bal. in l. vnic. num.22. ad fin. verſ.
quinimo dico. C. de confeſs. Iaſ. in l. omnes populi. n.5.
ff. de iuſt. & iur. Socc. Sen. conſ.81. ſub num.3. ad fin.
verſ. ad prædicta. lib. 1. Curt. Sen. conſ. 46. num. 15.
poſt med. Surd. conſ. 343. num. 7. Merlin. de legit.
lib. 3. tit. 1. quæſt.18. num. 72. & 76. Rota in Roma-
na Legitimæ 21. Iunij 1611. coram Card. Sacrato, &
hos citans in Romana Lucri dotalis 16. Decemb. 1633.
coram R. P. D. Merlino, in verſ. Aliquibus etiam. &
quod veniat appellatione Iuris quoad contrahentes
Mart. vot. 154. num. 4. Sed pro declaratione vide
deciſ. in Bononien. Succeſſionis 24. Maij 1628. coram
R. P. D. Durano, quæ eſt in fine, deciſ. 102. num. 5.
4 & ſeqq. Statuta Peruſina † fiunt à Populo Peruſino,
non à Gubernatore Corn. conſ. 147. num. 2. lib. 2.
vbi propterea infert, quod licet Gubernator habeat
Iuriſdictionem in Caſtro Bictonij, & alijs locis; non
tamen habet Populus Peruſinus. Debet fieri Statu-
5 tum † à toto Populo, nec ſufficit factum à Prioribus,
Rota in Peruſina Nullitatis ceſſionis 28. Ianuar. 1619.
coram Remboldo, quæ eſt in fine, deciſ. 30. num. 14.
6 Ad validitatem Statuti, † quæ requirantur vide Hon-
ded. conſ.4. num.9. & ſeqq. & num.89. cum ſeqq. lib.1.
An Statutum requirat publicationem, vt liget, pro
negatiua quando fuit factum à Conſilio Ciuitatis re-
ſpondit Menoch. conſ. 548. num.2. lib. 6. & num.3.
dicit, quod publicatio non tollit, quin prius etiam
Statutum vires habuerit, & vide Rot. deciſ. 380. par.1.
diuerſ. & Corn. conſ. 175. num. 15. lib. 3. vbi, an ſint
ſeruanda Statuta, quæ non fuerint bannita, ſed ſunt
7 in Archiuio publico, & quod præſumatur † publica-
tum Statutum, quod reperitur in volumine Statuto-
rum, tradunt Gloſ. & DD. in cap. Paſtoralis. de fid.
inſtr. Bero. conſ. 173. num. 54. lib.1. & Rol. conſ.99.
8 num.36. lib.2. Productio Statuti † an, & quando de-
beat fieri à fundante ſe in illo vide Bart. in l. omnes po-
puli. num.67. & ſeqq. ff. de iuſt. & iur. Aym. conſ.137.
num.5. Turrett. conſ. 38. num.17. & ſeqq. lib. 1. Aſin.
in prax. §. 22. cap. 17. lim. 2. Oſaſch. deciſ.141. n.13.
Quod ſit producendum extra locum Statuti ſentit
Rota in Aſſiſien. Hæreditatis 31. Maij 1606. coram
Marcomontio, quæ eſt in fine, deciſ. 84. num. 9. Sed
non eſt producendum illud Ciuitatis, in qua viget Iu-
dicium, licet ſecus ſit in reformatione, quæ non eſt
incluſa in Statutis, quia iſta debet produci, vt tradit
Pacian. de probat. lib.1. cap.66. num.55. & ſeqq. Sta-
9 tutum præſumitur vſu † receptum Dec. conſ. 534. ſub
num. 9. & conſ. 649. pariter poſt num. 9. Bero. conſ.
137. num. 54. & ſeq. lib. 1. Gozad. conſ. 16. num.16.
Natt. conſ. 340. num. 11. Curt. Iun. conſ.129. num.
12. Rol. conſ. 90. num. 54. lib. 1. & conſ. 99. num. 39.
lib.2. Cephal. conſ. 515. num. 23. lib.4. Menoch. conſ.
75. num.14. lib.1. Gabr. conſ.84. num.60. lib.2. Hon-
ded. conſ. 4. num. 91. lib. 1. Surd. conſ. 460. num. 29.
& ſeqq. lib.4. Carol. Anton. Put. in conſ. vn. poſt conſ.
Odd. num 17. & 92. cum ſeqq. Ioſeph. Ludouic. concl.
64. verſ. in dubio autem vbi de magis comm. (quamuis
videatur contrarium ſentire deciſ. Peruſ. 98) Ma-
ſcard. de probat. concl. 1333. num. 3. Rota Bononien.
per Beninten. deciſ. 13. num. 9. Rota Marchiæ apud
Gratian. deciſ.81. num.4. Rota Romana apud Creſcent.
deciſ.79. num.2. quæ eſt 4. de priuil. Verall. deciſ. 188.
& 220. lib. 1. Mobed. deciſ. 90. num. 4. quæ eſt 2. de
probat. deciſ. 97. num. 2. deciſ. 301. num. 2. & deciſ.
775. num. 2. par. 1. diuerſ. Seraph. deciſ. 153. num.2.
& deciſ. 1447. num. 1. & in Fulginaten. Pecuniariæ
30. Maij 1619. coram Manzanedo, quæ eſt in fine,
10 deciſ. 89. num. 8. Præſertim ſit ſit † confirmatum
Alderan. Maſcard. de general. Stat. interpr. concl. 6.
num. 94. & ſeqq. Rota apud Verall. deciſ. 204. par. 3.
& apud Seraph. deciſ. 113. & in Ciuitatis Caſtelli Bo-
norum 11. Decembris 1598. coram Gipſio, quæ eſt in
calce huius Operis, deciſ. 44. num. 3. & ſeqq. vbi quod
debet probari contrarius vſus obtentus in contradi-
11 ctorio Iudicio, de quo † non vſu, ſeu contrario vſu,
vide deciſ. in Peruſina Bonorum de Vbaldis 18. Mar-
tij 1583. coram Aldobrandino, quæ eſt in fine, deciſ. 37.
Seraph. d. deciſ. 113. & deciſ. 163. & coram Ludouiſ.
12 deciſ. 269. Super obſeruantia † Statuti detulit litte-
ris Priorum Ciuitatis Rota in Peruſina prætenſi com-
promiſſi 26. Aprilis 1602. coram Litta, quæ eſt in fine,
deciſ. 19. num. 5. & fidei plurium Aduocatorum in
Peruſina reintegrationis 29. Maij 1626. coram Burat-
to, quam habes in fine, deciſ. 66. num. 17.
13 A Hoc idem † nempe, quod Statutum de execu-
tione inſtrumentorum præcederet aliud de ſummaria
cognitione, colligitur ex Corneo conſ. 141. num.9. &
10. lib. 3.
14 B Eſt autem neceſſaria confirmatio † Statutorum
ſaltem de generali conſuetudine in terris Eccleſiæ,
maximè quando Statuta non reſpiciunt bona ipſius
Vniuerſitatis Bart. in l. omnes populi. 1. q. ff. de iuſt.
& iur. Bal. ibid. num. 14. & Caccialup. num. 10. verſ.
dicitur etiam. idem Bal. conſ.143. num. 1. lib. 1. Corn.
conſ.171. num.4. lib.4. Rot. deciſ.536. num.1. & 780.
par. 1. diuerſ. Seraph. deciſ. 1004. num. 8. deciſ. 339.
num. 2. & ſeqq. par. 2. recent. Et ſuper Statuto Aba-
ſtiæ in Aſſiſien. Hæreditatis 17. Aprilis 1606. coram
Ortimbergo, & in alia 14. Decembris 1607. coram eo-
dem, quæ eſt in fine, deciſ.88. vbi præſertim in Statu-
to contrario Iuri communi, quod non poſſit confir-
mari à Baronibus, maximè ſtante Egidiana (vt lib.2.
cap. 36. de qua Corn. conſ. 248. num. 9. lib.3. & Rot.
deciſ. 261. num. 1. par. 4. diuerſ.) adeo vt non ſuffra-
getur obſeruantia, & tollerantia Officialium Sedis
Apoſtolicæ, vt firmatur ibidem. Et ſuper Statuto Aſ-
ſiſij vide in Aſſiſien. Hæreditatis 31. Maij 1606. coram
Marcomontio, quæ eſt in fine, deciſ. 84. num. 10. &
ſeqq. Et in Statuto Peruſino in d. Peruſina Nullitatis
ceſſionis 28. Ianuarij 1619. coram Remboldo, quæ eſt
in fine, deciſ. 30. num. 14. & vide etiam ad materiam
Eugen. conſ. 96. lib. 2. & Carol. Ant. Put. in d. conſ.

poſt ſecundum librum colligitur in princ. proemij eiuſdem lib. 1. & rubr. 590. in princ. in rubr. 171. §. ſi quis tamen. pag. 57. & in rubr. 596. in princ. eod. lib. 1. & etiam poſt tertium, vt colligitur in addit. rubr. 197. eod. lib. 1. pag. 67. & completus cum additionibus 8. Id. Auguſti 1526. vt colligitur in fine eiuſdem 1. lib. pag. 131. Et additiones, & correctiones eiuſdem 1. lib. fuerunt publicatæ publicè per Bannimenta die vltima Menſis Febr. 1528. vt in 2. lib. Banniment. Communis pag. 60. & continet ordinationes Abundantiæ, illorumque Officialium, & ſimilium, vt colligitur in princ. rubr. 598. quæ eſt final. eiuſdem 1. lib.

Secundus autem liber Statutorum continet, quomodo ciuiles cauſæ pertractari debeant, vt habetur in proemio lib. 4. pag. 1. & die 3. Aprilis 1525. fuit totaliter impreſſus, vt habetur in fin. eiuſdem lib. & antequàm eſſet completus, & publicatus primus liber, vt ſupra. Colligitur autem ex rubr. 3. d. lib 2. §. quod à ſententijs. pag. 3. col. 4. in fin. dum dicit de executione inſtrumentorum, vt ſupra, quod in compilatione rubricarum fuerunt aliquæ poſtpoſitę, & alio modo ordinatæ, cum vtique prius eſſet rubr. de executione inſtrumentorum, quæ nunc eſt rubr. 29. eod. lib. 2. pag. 17. quam d. rubr. 3. quæ eſt de ſummaria cognitione. A

A Tertius liber continet quomodo delicta puniantur, vt colligitur ex rubr. 1. eiuſdem lib. & in proemio lib. 4. & alias de anno 1425. fuit approbatus, & confirmatus per Conſilium Dominorum Camerariorum, vt patet in fin. rubr. 219. quæ eſt final. eiuſdem lib. pag. 66. & cum correctionibus, & additionibus fuit perfectus de anno 1523. die 23. Iulij, vt ibidem in fin. & fuit correctus, & ei additum de ordine aliàs facto de anno 1510. vt in illius præfatione. Fuerunt etiam alias de anno 1415. factæ, & publicatæ nonnullæ additiones, & correctiones, vt patet in rubr. 199. eiuſdem lib. 3. pag. 61.

Quartus autem liber continet res concernentes ornatum Ciuitatis, & Lacum, vt in proemio d. lib. 4. & fuit editus poſt primum, vt colligitur ex rubr. 133. in fin. eiuſdem lib. 4. pag. 39. De additionibus d. lib. 4. fit mentio in additionibus ad rubr. 136. lib. 1. pag. 40. Fuit compilatus poſt tertium, vt colligitur in additione rubr. 7. eiuſdem lib. pag. 5. col. 3. & rubr. 45. in princ. pag. 14. col. 1.

Confirmauit Martinus V. Statuta noſtra in quatuor libris digeſta, in eius Capitulationibus num. 17. vt in 1. regiſt. Cancell. Comm. pag. 12. Eugen. IV. confirmauit omnes conceſſiones factas per Martinum in eius Capitulationibus factis ſub die 21. Iunij 1431. in 1. regiſtr. pag. 56. Pius II. confirmauit omnes conceſſiones factas per Martinum V. Eugen. IV. & Nicolaum V. & Statuta, quæ erant in quatuor libris, vt in 1. & 6. cap. in 2. regiſt. pag. 71. & 72. vbi conſtat de alio Breui. Paulus II. pariter confirmauit omnia Statuta 17. Kal. Octob. 1464. in 3. regiſt. pag. 5. Sixtus IV. 16. Kal. Martij 1470. idem fecit in 3. regiſt. pag. 64. & circa modum procedendi in cauſis ciuilibus, & criminalibus, ac mixtis eadem Statuta ſunt confirmata ab eodem Sixto IV. vt in Bulla impreſſa in Stat. rubr. 145. lib. 4. pag. 42. Iulius II. ſub die 14. Decembris 1503. confirmauit omnia priuilegia, gratias, conceſſiones, & indulta eidem Ciuitati per Pontifices, vel Legatos facta, & confirmauit pariter Statuta, vt in 4. reg. pag. 154. Leo X. pariter confirmauit dummodo non eſſent contraria libertati Eccleſiæ in 5. regiſt. pag. 43. Paulus III. idem in 6. regiſt. pag. 70. Iulius III. in princ. eius Breuis in d. 6. reg. pag. 100. Paulus IV. in d. 6. regiſt. pag. 121. Pius IV. in 7. regiſt. pag. 3. Pius V. ibidem pag. 45. Gregorius XIII. in eodem 7. regiſt. pag. 72. qui etiam confirmauit decreta Cardinalis Vrbini, cum quibuſdam declarationibus ſub die 20. Iunij 1573. vt in d. 7. regiſt. pag. 74. & habes in fine Operis. Sixtus V. pariter confirmauit omnia Statuta, ordinationes, priuilegia, & conceſſiones Ciuitati Peruſiæ per quemcumque Pontificem conceſſa, dummodo non eſſent contraria libertati Eccleſię, & eſſent in vſu, vt in eius Breuis dato die 9. Iunij 1585. in d. 7. regiſt. pag. 128. De confirmatione ſpecifica Statuti de duabus conformibus dictum fuit ſupra ver. Appellatio. pag. 15. in princ. Et de Statuto de Compromiſſis dictum fuit ſupra

B ver. Compromiſſum. pag. 79. B

Si eſſent huiuſmodi Statuta in aliquo contraria, debent ſeruari vltima, ſeu ſequentia, & priora, poſterioribus derogant, & vltima intelliguntur, quæ retro in volumine ſcripta ſunt ſecundum ordinem ſcripturæ rubr. 70. lib. 1. pag. 32.

C in princ. C

Statuta, & alia ordinamenta, quæ non eſſent ſcripta in corpore Statutorum non afficiunt

D rubr. 128. lib. 4. pag. 38. D

Vniuerſitates, Caſtrorum, & Villarum non poſſunt condere Statuta in præiudicium Ciuium rubr. 13. §. & quia ſæpe. lib. 3. pag. 10. col. 1. & dixi ſupra ver. Caſtrum. pag. 47.

Statuta vetera tunc vigentia debent attendi in cauſis ſuper quibus pendebant proceſſus tempore editionis nouorum Statutorum, & pariter additionum, & emendationum deinde factarum

E rubr. 137. lib. 4. pag. 40. E

Debent ſeruari Statuta in modo procedendi tam in cauſis ciuilibus, quàm criminalibus, & mixtis, ex Breue Sixti IV. regiſtrato in rubr. 145.

§. item

Ad redimendum bona per Creditorem in tenutam capta, & ſubhaſtata Debitori quamuis conſenſerit venditioni, datur terminus ſex menſium à die factæ emptionis, & celebrati contractus, reſtitutis emptori precio expenſis factis, & melioramentis, & vltra dictos ſex menſes nihil contra dictam venditionem poteſt dici, obijci, vel opponi d. rubr. 29. §. fin. lib. 2. pag. 20. col. 1. vbi etiam habetur, quod ſi huiuſmodi bona transcenderent verum, & communem valorem tempore venditionis factæ quantitatis crediti, & tertiæ partis pluris dicti crediti, liceat redimere intra alium menſem poſt finitos dictos ſex menſes.

Quod in hac Ciuitate de ſtylo, & conſuetudine inueterata in ſubhaſtationibus factis ſuper bonis ſtabilibus in tenutam captis, à publicis Notarijs fiant inſtrumenta iudiciario nomine emptionum, in quibus inſtrumentis emptor promittit, vel precium oblatum ſoluere, vel iura, & inſtrumentum remittere, eſt fides Collegij DD. Cauſi-
C dicorum ſub die 28. Maij 1604. C

De anno 1609. die 22. Iunij ijdem DD. Cauſidici atteſtati fuerunt, quod in hac Ciuitate ſemper obſeruatum fuit, & obſeruatur, quod capta tenuta bonorum ſtabilium à Creditoribus tam vigore mandatorum relaxatorum in hac Curia, quàm etiam relaxatorum in Vrbe, poſtquam fuerunt ſeruatæ ſolemnitates requiſitæ à Statuto huius Ciuitatis in ſubhaſtandis bonis ſtabilibus, poſt inſtrumentum venditionis à Iudice Iudiciario, & à Creditore creditorio nomine factum, & celebratum abſque alio Iudicis decreto, vel licentia de immittendo, emptor capiat poſſeſſionem dictorum bonorum, & ita illam quietè, & ſine aliquo vitio ſpolij retineat, vt ſi emiſſet à Debitore, vel Domino bonorum venditorum, & quod in hoc Tribunali poſt inſtrumentum Iudiciario nomine non requiritur aliud decretum, aut licentia Iudicis de immittendo in poſſeſſionem.

Poſtea verò ſcilicet de anno 1623. die 3. Auguſti fecerunt aliam fidem in hæc verba, quod ab immemorabili tempore citra in Ciuitate Peruſina ex Stat. dictæ Ciuitatis ſub rubr. 29. pag. 19. vol. 2. inoleuit ſtylus faciendi ſubhaſtationes, & deliberationes pignorum in executione captorum modo infraſcripto, videlicet. Quòd in primis mittitur, & ponitur Creditor in tenutam, ex primo decreto bonorum in executione captorum, deinde elapſis quindecim diebus, ſi bona ſint mobilia, ſi verò ſtabilia, triginta diebus, citatur Debitor ad reluendum pignus infra terminum à dicto Statuto aſſignatum, quo termino elapſo, qui eſt trium dierum, iuxta formam dicti Statuti, & pignore non recollecto, deuenitur ad ſubhaſtationem, in qua loco citationis ad videndum ſubhaſtari fit citatio ad videndum commit-
D ti bannimenta. D Quibus commiſſis, & factis ad minus per quinque vices per publicos Tibicinas, citatur poſtea debitor ad videndum mandari deliberari pignora vltimo, & plus offerenti, & Iudex mandat deliberari vltimo, & plus offerenti, & tunc venduntur pignora per ipſum Iudicem, & per Creditorem, & fit inſtrumentum Iudiciario, & creditorio nomine, quo facto, intelligitur perfecta, & conſummata deliberatio, & emptori intelligitur quæſitũ dominium, & poſſeſſio.
E Aliqua vide ſupra ver. Adiudicatio. pag. 6. E

Adnotationes.

1 De ſubhaſtatione † eſt tractatus *Iodoci Domboude-*
rij int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 6. par. 1. pag. 77.
Statuti formam eſſe ſeruandam in ſubhaſtatione, vt
non ſit nulla, dixit *Rota coram Seraph. deciſ. 995. n. 2.*
& in Peruſina Dotis 1. *Iulij* 1598. *coram Penia*, quæ
eſt in fine, *deciſ. 5. num.* 2. Et quod forma Statuti ſit
ad vnguem ſeruanda, dixit *in eadem cauſa ſub die* 10.
Nouembris 1600. *coram eodem*, quæ pariter eſt in fine,
deciſ. 6. num. 3. Sed ſecus eſſe vbi fit executio in vim
mandati A. C. deciditur *in Romana Domus* 19. *No-*
uembris 1632. *coram R. P. D. Veroſpio*. Nulla exi-
2 ſtente † ſubhaſtatione quando poſſit deueniri ad no-
uam ſubhaſtationem vide *deciſ.* 370. *& deciſ.* 431. *in*
princ. & in fin. par. 1. *recent.* & ad quid teneantur Cre-
ditores erga emptorem *Seraph. deciſ.* 1435. Dum di-
3 ctum fuit ſupra ver. *Adiudicatio pag.* 6. quod illa † fit
pro quarto pluri ex Statuto, & in Adnotat. num. 10.
quod in hoc corrigitur Ius commune, quo iure fit
adiudicatio pro iuſto precio, aduertè, quod poſtea
vidi contrarium dicẽtem (nempe quod etiam de Iure
communi fiat augumentum vltra creditum) *D. Lau-*
rentium Vrſellium Foroliuienſem in Exam. Apum,
ſeu Concluſ. legal. tom. 1. concluſ. 52. ver. Adiudicatio.
num. 45. allegantem *Rotæ deciſionem coram Buratto*
deciſ. 96. num. 16. quam non potui videre, cum adhuc
non ſint publicatæ iſtæ deciſiones. Quo verò ad di-
4 cta *ibi num.* 11. de hærede † cum beneficio legis, &
inuentarij an poſſit dare in ſolutum bona, pro negati-
ua vide *Rot. deciſ.* 203. *num.* 9. *par.* 1. *recent. & la-*
tius Rouit. conſ. 18. *num.* 13. *& ſeqq. & conſ.* 78. vbi
quod bona ſubhaſtantur, & vide *Gizzarell. deciſ.* 7. *&*
ibi Adden. & Rotam in Sancti Seuerini dotis 17. *Mar-*
tij 1621. *coram bo. me. Vbaldo, quæ eſt impreſſa poſt*
tract. D. Cenc. de Cenſib. deciſ. 99. num. 7. & ſeqq. &
in Foroliuien. dotis 9. *Iunij* 1625. *coram R. P. D. Du-*
rano verſ. Quarto fiebat maior vis. Subhaſtatio præ-
5 ſumitur † facta ſpacio viginti, imo decem annorum ad
effectum vt Creditor immiſſus ex primo decreto fa-
ciat fructus ſuos *Rota in Peruſina bonorum de Ventu-*
rinis 19. *Ianuarij* 1609. *coram Ortimbergo*. Sed vide
Seraph. deciſ. 242. *num.* 9. *& deciſ.* 984. *num.* 4. Cre-
6 ditor licet ſteterit † in Tenuta per duos annos ante-
quam fuerit ad deliberationem deuentum, non tamen
videtur voluiſſe verè poſſidere, quia à Iure, vel Statu-
to nullus reperitur præfixus ipſi terminus ad execu-
tionem totaliter perficiendam in actione perſonali,
ſed Debitor debet inſtare vt Iudex præfigat, qui poteſt

differre

on. poſt conſ. Odd. num. 18. *& num.* 99. *cum ſeqq.* Sta-
35 tuta Peruſina † fuiſſe confirmata à Sixto IV. ſcribit *Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 38. *num.* 1. *in fin.* & quod ſint confirmata à Pontificibus, præſupponit *Odd. conſ.* 1. *num.* 4. *verſ.* 2. *quia.* & dixit etiam *Rota in Peruſina Hæreditatis* 20. *Nouemb.* 1602. *coram Card. Pamphilio Seniore*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 3. *num.* 8. & in confirmatoria *ſub die* 12. *Decembris* 1603. *coram eodem*, quæ eſt ibidem, *deciſ.* 4. *num.* 4. Qualis autem
36 debeat † eſſe confirmatio vide *Rol. conſ.* 29. *num.* 30. *& ſeqq. lib.* 1. *Beltram. ad Ludouiſ. deciſ.* 267. *num.* 14. *verſ. & requiritur. & Rotam in Bononien. Succeſſionis* 9. *Decembris* 1622. *coram bo. me. Vbaldo, & in Peruſina Releuationis teſtamenti* 7. *Maij* 1632. *coram R. P. D. Pirouano*, quam ponam infra ver. *Teſtamen-*
37 *tum.* Super clauſula, quatenus † ſint in vſu, appoſita in confirmatione, vide *Seraph. deciſ.* 1004. *num.* 9. *& in Peruſina de Oddis* 28. *Iunij* 1604. *coram Card. Mellino*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 83. vbi etiam de clauſula, quatenus ſint iuſta, & honeſta, licet non loquatur de Statuto Peruſiæ, ſed Rocchæ Contratæ.

38 C Idem de iure † communi tradit *Bart. in l. omnes populi. num.* 35. *ff. de iuſt. & iur. Corn. conſ.* 141. *num.* 10. *lib.* 3. *& Fulu. Pacian. de Probat. lib.* 2. *cap.* 25. *num.* 62. vide tamen *Dec. conſ.* 3. *per tot. & Seraph. deciſ.* 326. *num.* 5. *& Maſcard. de gener. Stat. interpræt. concluſ.* 8.

39 D Statutum non requirit † ad ſui eſſentiam ſcripturam, ſicut nec Lex Canonica, vel Ciuilis *Rota in Montis Faliſci Fideicommiſſi de Biſentijs* 15. *Aprilis* 1616. *coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano*, quæ eſt impreſſa, *deciſ.* 243. *par.* 2. *recentiſ. ſeu par.* 4. *recent.* vbi alij Doctores citantur, quibus accedit *Menoch. conſ.* 791. *num.* 4. *lib.* 8.

40 E Vide † *Maſcard. de gener. Stat. interpræt. concl.* 13. *Rot. in Peruſina Reintegrationis* 5. *Maij* 1597. *coram Penia*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 15. *& Honded. conſ.* 16. *lib.* 1. cuius dicta quoad reintegrationem deſcendentium controuerti poſſunt ex citatis per *Rot. in alia Peruſina Reintegrationis* 31. *Maij* 1624. *coram Buratto*, quæ eſt pariter in fine, *deciſ.* 63. *num.* 6.

41 F Quod Statuta noſtra † ſint ſeruanda etiam ad deciſionem cauſarum Criminalium poſt Conſtitutiones Pontificias reſpondit *Hond. conſ.* 100. *num.* 45. *lib.* 2.

SVBHASTATIO.

SVMMARIA.

Subhaſtatio bonorum in tenutam per Debitorem captorum quomodo fiat, ex Stat. in princ. & ex ſtylo verſ. Poſtea verò.

Debitor poteſt cogi ad conſentiendum, & ratam habendum venditionem, & adiudicationem, ſeu in ſolutum dationem, verſ. Debitor poteſt.

Promittens, ſeu offerens in Bannimentis faciendis debet eſſe Ciuis, vel Comitatenſis Peruſinus, verſ. Promittens.

Debetque intra ſecundam diem à die requiſitionis factæ comparere ad faciendum contractum, ſeu inſtrumentum, & ſoluendum precium, aliàs incurrit pœnam, & cadit à iure ſuo, ibid. & in Adnot. num. 8.

Debitor ad redimendum bona in tenutam capta, & ſubhaſtata habet tempus ſex menſium, etiam quod conſenſum præſtiterit, verſ. Ad redimendum. & Adn. num. 9.

Emptio in ſubhaſtationibus ex ſtylo fit cum promiſſione Emptoris, vel precium oblatum ſoluendi, vel iura, & inſtrumentum remittendi, verſ. Quod in hac Ciuitate. & vide Adnot. num. 10.

Inſtrumento venditionis facto à Iudice, & Creditore, abſque alio Iudicis decreto, vel licentia de immittendo Emptor capit poſſeſſionem bonorum, verſ. De anno.

Citatio ad videndum committi Bannimenta fit loco citationis ad videndum ſubhaſtari, verſ. Poſtea verò cir. med. & vide de Iure communi, Adnot. num. 11. *& ſeq.*

Statuti forma eſt ſeruanda in ſubhaſtatione, Adnotat. num. 1.

Nulla exiſtente ſubhaſtatione quando poſſit ad nouam deueniri, Adnot. num. 2. *vbi ad quid teneantur Creditores erga emptorem.*

Adiudicatio an fiat pro iuſto precio, Adnot. num. 3.

Hæres cum beneficio inuentarij an poſſit dare bona in ſolutum, Adnot. num. 4.

Subhaſtatio præſumitur facta ſpacio longi temporis, Adnot. num. 5.

Creditor intra quantum tempus debeat ad ſubhaſtationem deuenire, Adnot. num. 6.

Depoſito reſidui non facto eſt nulla ſubhaſtatio, Adnot. num. 7.

Oblator in ſubhaſtatione quando poſſit cogi ad emptionem, & precij ſolutionem, Adnot. num. 8.

Subhaſtatio de Iure communi non valet, habita fide de precio, Adnot. num. 9. *vbi limitatur.*

Decretum Iudicis de ſubhaſtando, ſeu deliberando requiritur, vt valeat ſubhaſtatio, Adnot. num. 10. *& vide num. ſeq.*

CApta Tenuta bonorum ſtabilium Creditoris nomine (de qua dicam infra ver. Tenuta) ſi deueniendum ſit ad ſubhaſtationem, qui modus ſit ſeruandus, vide Stat. rubr. 29. §. ſi verò placuerit. lib. 2. pag. 19. col. 2. vbi de quinque ad minus Bannimentis faciendis, & quod ex precio ſatisfit Creditori, & reſiduum reſtituitur De-
A bitori, & ſi nolit recipere fit Depoſitum. A

Debitor poteſt cogi ad conſentiendum, & ratam habendum venditionem, & adiudicationem, ſeu in ſolutum dationem rei in tenutam captæ d. rubr. 29. §. & inſuper. pag. 19. col. 4.

Promittens, ſeu offerens in Bannimentis faciendis debet eſſe Ciuis, vel Comitatenſis Peruſinus allibratus, & accataſtratus in Armario, & debet intra ſecundam diem à die requiſitionis de eo factæ comparere coram Iudice ad contractum, ſeu inſtrumentum emptionis celebrandum, & precium ſoluendum, aliàs incidit in pœnam centum libr. denar. & cadit à iure ſibi quæſito, & tunc proceditur ad adiudicationem, ſeu venditionem rei de qua agitur, ac ſi aliqua promiſſio facta non eſſet d. rubr. 29. §. & ad tollendum. lib. 2. pag.
B 19. col. 4. B

Ad

differre vltra annum, imo vltra biennium, ita *Rota in Ariminen. Spolij 9. Febr. 1629. coram R. P. D. Merlino verſ. Neque obſtat.*

7 A Pro nullitate† ob non factum depoſitum reſidui reſpondit *Rota in dictis deciſionibus Peruſina Dotis*, quæ ſunt in fine, *deciſ. 5. num. 1. & ſeqq. & deciſ. 6.*

8 B Vide quoad requiſitionem oblatoris, † & coactionem de Iure communi *Rot. in Romana Nullitatis ſubhaſtationis Vineæ 6. Februarij* 1604. *coram Litta, quæ deciſio eſt impreſſa apud Marcheſan.* de Commiſſ. *par. 1. pag.* 1245. *& in Romana Domus* 19. *Decembris* 1631. *coram R. P. D. Veroſpio.*

9 C Vide de ſimili Statuto † ſuper tempore ad redimendum *M. Ant. Thomat. deciſ. March.* 19. *num.* 16. 19. 23. *& ſeq. & num.* 29. *cum ſeqq.*

10 D De Iure communi ſubhaſtatio † non valet habita fide de precio, vt dixit *Rota in d. Peruſina Dotis 1. Iulij* 1598. *coram Penia*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 5. *num.* 3. *&* 4. vbi limitat hoc non procedere Creditore conſentiente venditioni, & ſubhaſtationi, de quo etiam vide *Ludouiſ. deciſ.* 23. *& ibi Beltram. in addit. & deciſ.* 28. Suſtinetur tamen ex conſuetudine in contrarium, dummodo dicta conſuetudo probetur in ſpecie, vt poſt *Gratian. diſcept.* 7. *num.* 5. *&* 6. tradit *Beltram. ad d. deciſ.* 23. *num.* 7. Quod autem Peruſiæ ſeruetur, quod habeatur fides de precio, & Oblator promittat Creditori alternatiuè, vel precium oblatum ſoluere, vel bona retrouendere, teſtatur etiam *Mareſcott. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 133. *num.* 1. & videtur firmare *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 39. *num.* 3.

11 E Neceſſaria de iure† eſt citatio ad videndum ſubhaſtari, & deliberari *Rota coram Ludouiſ. deciſ.* 416. necnon Iudicis Decretum *Rota deciſ.* 476. *ſub num.* 4. *par.* 2. *recent.* & ſuper intimatione huiuſmodi Decreti de ſubhaſtando vide *deciſ. in Peruſina Spolij* 5. *Maij* 1603. *coram Card. Mellino*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 109.

12 Verum quod in Decreto, † in quo Iudex mandauit fieri Bannimenta in forma &c. compræhẽdatur etiam Decretum de deliberãdo ex ſtylo probato per teſtes, & fidem Notariorum, dixit *Rota in Spoletana Prædij* 30. *Maij* 1615. *coram Eminentiſſ. nunc Card. Pamphilio verſ. Quod autem dicebatur.*

SVBSIDIVM.

SVMMARIA.

Soluentes ſubſidium, & alias impoſitiones pro ſua rata non poſſunt pro alijs moleſtari, in princ.

Subſidium triennale quando impoſitum, & quid ſoluat Ciuitas Peruſiæ, & Prouincia Vmbriæ, verſ. Super ſubſidio.

Clerici etiam contribuunt ad ſubſidium triennale, Adnot. num. 2.

Subſidium mille ſcutorum pro taxa equorum mortuorum, & augumento Gymnaſij impoſuit Pius IV. in fin.

Subſidium eſt, quod vrgente neceſſitate exigitur, & tunc ſolum præſtatur, Adnot. num. 1.

SVbſidium, vel alias impoſitiones Communi Peruſiæ pro rata ſua ſoluentes, non poſſunt pro alijs moleſtari Stat. rubr. 73. lib. 2. pag. 36. col. 4.

Super ſubſidio triennali impoſito per Paulum III. de anno 1543. vt in Bullar. nou. tom. 1. conſtit. 39. pag. 678. vide in 6. reg. Cancell. Comm. pag. 68. & pag. 71. vbi apparet confirmatio compoſitionis in ſcutis 7000. pro hac Ciuitate, quam confirmauit Iulius III. ſub die 1. Apr. 1550. d. loco pag. 100. vbi quod facta ſolutione dictorum ſcutorũ 7000. Ciuitas non teneatur ad aliud
A onus. De taxa Vmbriæ vide d. 6. reg. pag. 85. A
De anno 1573. tempore Gregorij XIII. fuit aucta taxa cauſa Carnis Suinæ ſalatæ, vt in 7. reg. pag. 78.

Subſidium mille ſcutorum pro taxa equorum mortuorum, & pro augumento Gymnaſij impoſuit Pius IV. ſub die 20. Maij 1562. in 7. reg. pag. 12.

Adnotationes.

1 Subſidium eſt, † quod vrgente neceſſitate exigitur, & tunc ſolum præſtandum eſt *Menoch. conſ.* 156. *num.* 26. *& conſ.* 193. *num.* 6. *lib.* 2.

2 A Vide † *Flau. Cherubin. in Compend. ad d. Conſt. Pauli III. tom.* 1. *pag.* 129. vbi quod ad hoc ſubſidium contribuunt etiam Clerici, ex verbis Conſtitutionis, & meminit reſolutionis factæ fauore Ciuitatis noſtræ in Congregatione ſuper Bono Regimine die 28. Septembris 1613. in qua declarata fuerunt verba illa, *pro aliqua honeſta portione*, reſpectu fructuum, & bonorum mobilium Eccleſiaſticorum, & vide etiam *eundem Cherubin. ad Paul. IV. conſtit.* 20. *dicto tom.* 1. *pag.* 143.

SVCCESSIO ab inteſtato.

SVMMARIA.

De ſucceſſionibus ab inteſtato, ex Stat. in princ.

Fratres Patrueles præferuntur Vterinis, verſ. In Comitinis.

Sorores Vterinæ excluduntur à Patruis, ibid.

Filiæ Fratris præmortui ſuccedũt cum Sororibus Fratris morientis, d. loco.

Filij Patruorum, vel Patrui ſuccedunt cum Matre, non exiſtentibus Patruis, vel Patruo, ibid.

Fœmina dotata à Patre de bonis Paternis, & Maternis non excluditur à bonis Matris, quando dotatio fuit facta poſt mortem eiuſdem Matris, ex Rota, Adnot. num. 1. & ſeqq. vbi videas etiam pro contraria opinione.

Sententia non reuocans primam eſt nulla, Adnot. n. 3. vbi limitatur ſi prima ſit iniuſta ex eiſdem, & ſtante clauſula Quam, & Quas.

Clauſulæ Quam, & Quas, effectus, Adnot. num. 4.

Filia ab inteſtato ſuccedit cum Fratre in bonis Maternis, & ei eſt danda commiſſio, Adnot. num. 5.

Niſi repugnet Statutum, vt num. ſeqq.

Statutum excluſiuum fœminarum an requirat dotationem ante delatam, & aditam hæreditatem, Adnot. num. 6. & ſeqq.

Statutum

Statutum Peruſinum non excludit niſi fœminas dotatas propter dotem, Adnot. num. 6.
Dotatio ante delatam hæreditatem requiritur, vt ſit locus Statuto excluſiuo, Adnot. num. 7.
Et multo magis ante aditam num. 8. & de ratione num. 9. & vide etiam in hæreditate Patris, & Aui num. 20. Sed contra à num. 57. & ſeqq. & num. 99.
Hæreditate adita non dicitur excluſio à ſucceſſione, ſed priuatio hæreditatis iam acquiſitæ, Adnotat. num. 9. ſed vide num 80.
Hæreditatem adiuiſſe nomine Filiæ Infantis, cenſetur Pater retinendo bona Materna, Adnot. num. 10.
Maximè ſi retentio fuit vltra decem annos, quia præſumitur etiam conſenſus Filiæ, num. 11.
Et concurrentibus declarationibus Patris pro Filia, num. 12.
Non obſtante exiſtentia Maſculi, vt num. 14. & vide num. 46. & ſeqq. & num. 82. & ſeqq.
Poſſidentis aſſertioni ſtatur quo iure, & nomine poſſideat, Adnot. num. 12.
Statutum Peruſinum excludens Dotatam à Patre de bonis Paternis, & Maternis ab hæreditate vtriuſque, loquitur tantum viuente Matre, non autem ipſa mortua, Adnot. num. 15. & ſeqq. & num. 40. & ſeqq. Sed contra num. 57. & ſeqq.
Extenſio non fit in Statutis excluſiuis, neque ex identitate rationis, ſed requiritur maioritas rationis, Adnot. num. 17. & num. 42.
Exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis, Adnot. num. 18.
Fructus à die mortis veniunt in petitione hæreditatis, Adnot. num. 21. & vide num. 71.
Specificatio eorum, quæ tacitè inſunt, non dicitur ſuperflua, ibid.
Obſeruantia non probatur ex teſtibus, qui non ſpecificant caſus, Adnot. num. 24. & num. 31.
Et debet eſſe certa, clara, vniformis, & obtenta in contradictorio iudicio, num. 25. & num. 33. & ſeqq. & num. 49. Sed vide num. 92. & ſeqq.
Remiſſoria non datur vbi cauſa diu pependit in partibus, & Pars examinare potuit, Adnot. num. 26.
Et quando examinauit plures, num. 27.
Teſtes ſuper eiſdem non recipiuntur, nec in cauſa appellationis, Adnot. num. 28.
Maximè ſi Teſtes fuiſſent publicati, vel didicita teſtificata, vel in poteſtate Partium remanſiſſent Teſtium depoſitiones, num. 29. & vide num. ſeqq.
Remiſſoria datur etiam ſuper eiſdem articulis, quando continent materias magis explicitè ſpecificatas, & diſtinctas, Adnot. num. 3. vbi videas num. 31. & 32. in fin.
Aegidiana prohibens appellationem in poſſeſſorio, vt euitetur iniuſtitia debet eſſe notoria ex eiſdem actis, Adnot. num. 32. & num. 48. & 53.
Statuti verba non poſſunt intelligi in themate, & caſu diuerſo, Adnot. num. 41.
Statutum excluſiuum fœminarum dicitur emanaſſe pro conſeruatione agnationis, vide Adnot. num. 42.
Filias excludendi ab hæreditate Matris, non eſt tanta ratio, quanta ab hæreditate Patris, & Aui, ibidem. Sed vide num. 102.
Fœminæ, vbi non excluditur niſi ſit dotata, ante dotationem defertur hæreditas, & aditio excludit futuram dotationem, Adnot. num. 46.
Cataſtrum factum abſque mandato non attenditur, Adnot. num. 48.
Immiſſio quando non impediatur per exceptionem aeris alieni ſoluti, num. 50. & ſeqq.
Adminiſtrator cenſetur ſoluiſſe æs alienum de pecunijs exactis, & adminiſtratis, Adnot. num. 50.
Et non poteſt firmari creditor ante redditam per eum rationem adminiſtrationis, num. 51. & ſeq.
Hæres ſine Inuentario cenſetur ſoluiſſe de pecunijs, & mobilibus hæreditarijs, Adnot. num. 52.
Melioramentorum exceptio quando non impediat immiſſionem, Adnot. num. 54.
Compenſantur cum fructibus à die motæ litis, num. 56.
Peritorum relationibus non ſtatur non conſtito de citatione ad videndum æſtimari, Adnot. num. 55.
Declaratio debet eſſe de regula, ſed non ſequitur, quod regula reſtringatur ad terminos declarationis, Adnot. num 68.
Promiſſio dotis facta à Patre de bonis Paternis, & Maternis non operatur, vt poſſit relaxari mandatum contra bona Matris defunctæ, quæ non conſenſit, Adnot. num. 108. & ſeqq.
Pater poteſt dotare Filias de bonis Maternis, ſed Mater non cogitur in vita aliquid dare ob dictam promiſſionem, num. 110.
Sed quid non extantibus maſculis, num. 119.
Dotatio huiuſmodi operatur, vt Filia excludatur à ſucceſſione in bonis Matris extantibus maſculis, num. 111. & ſeqq.
Vxor præſumitur ſcire geſta à Marito, num. 115. Sed vide num. ſeq.
Taciturnitas in extraiudicialibus maximè odioſis non inducit conſenſum, num. 116.
Dictio, vt ſupra, eſt relatiua ad præcedentia, & repetitiua qualitatum, num. 117.
Statutum eſt ſtrictè intelligendum maximè in correctorijs, num. 118.
Preces probant contra ſupplicantem, num. 120.
Pater vbi non habet in bonis dotando Filiam de bonis Paternis, & Maternis, intelligitur dotaſſe de peculio Filiæ, ibid. Declara vt num. 122. & ſeqq.
Ius quærendum facilius amittitur, num. 121.

De Succeſſionibus ab inteſtato vide Stat. rub. 45. lib. 2. pag. 25. quod fuit reformatum, & reformationes ſunt impreſſæ ſupra ver. Fœmina. pag. 132. & ſeqq.

In Comitinis Conſtitutionibus par. 2. rubr. 16. pag. 101. diſponitur, quod Fratres Patrueles præferantur Vterinis. Sorores Vterinæ excludantur à Patruis. Filiæ Fratris præmortui ſuccedant cum Sororibus Fratris præmortui, non exiſtentibus alijs Fratribus, vel eorum deſcendentibus Maſculis. Filij Patruorum, vel Patrui ſuccedant cum Matre non exiſtentibus Patruis, vel Patruo.

Adnotationes.

1 Dixi ſupra d. ver. Fœmina aliqua ad intelligentiam Statuti. Addo nunc quod ſuper articulo † de quo ibi *in Adnot. num. 13. & ſeqq.* & in ver. Mater. *num. 3. pag.*

pag. 192. an ſcilicet Fœmina dotata à Patre de bonis
Paternis,& Maternis excludatur à bonis Matris,quan-
do dotatio fuit facta poſt mortem Matris, Rota pro
negatiua reſpondit, vt in ſequentibus deciſionibus.

R. P. D. Dunoz et
Peruſina Succeſſionis de Alphanis
Merc 1. Februarij 1634.

2 OBijt ab inteſtato † Dianora Lamberta de Alpha-
nis, ſuperſtitibus Seuero, Martia, & Hortentia
eius filijs, ac Capitaneo Raphaele eius viro, qui qui-
dem Raphael retinendo dotem dictæ ſuæ vxoris lon-
gè poſt decēnium nuptui tradidit Capitaneo Balthaſ-
ſarri de Alexandris Martiam eius filiam cum dote ſcu-
torum 2000. poſtmodum ipſe deceſſit inſtituto hære-
de vniuerſali Seuero filio.

Verum cum dicta Martia portionem ſibi tangen-
tem ex hæreditate Dianoræ matris prætenderet, Im-
miſſionis Iudicium contra Seuerum fratrem eiuſdem
hæreditatis poſſeſſorem intentauit coram Locumte-
nente Gubernatoris Peruſiæ, à quo lata fuit ſententia
abſolutoria, ſed commiſſa cauſa appellationis in Ro-
ta Peruſina, fuit non facta mentione prioris ſententiæ
pronunciatum,prout in prima eidem Martiæ dandam
eſſe Immiſſionem, A qua quidem ſententia appellauit
Seuerus, & obtinuit à Signatura cauſam mihi com-
mitti, cum clauſula(*Conſtito quod ſit locus Aegidianæ*)
Vnde dato dubio An eſſet locus Aegidianæ,Cum pro
parte Seueri deduceretur etiam nullitas ex eo, quod
3 non fuit † reuocata prima ſententia. *l.* 1. *C. quand.pro-
uoc. non eſt neceſs. cum alijs allegat*. Domini 10. *Maij*
1632. mandarunt informari ſtrictè ſuper Iuſtitia, quia
ſi debetur ſucceſſio, & conſequenter eſt ex eiſdem
iniuſta prima ſententia, valida eſt ſecunda illa non re-
uocata, & intrat Aegidiana, vt in terminis tenet *Ro-
ta coram Put. deciſ.* 4. *de Aegid. & in Rauennaten. co-
ram bo me. Iuſto poſt Paciſ. de Salu. deciſ.* 144. *num.* 4.
4 *&* 5. præſertim ſtante clauſula, *quam, & quas*, † in
Commiſſione appellationis adiecta *Rota deciſ.* 201.
num. 1. *&* 2. *lib.* 2. *par.* 3. *diuerſ. coram Card. Caua-
lerio deciſ.* 42. *num.* 3. *&* 5. *& deciſ.* 69. *num.* 1. *&* 2.
& in Spoletana Bonorum 20. *Martij* 1628. *coram
Eminentiſſimo Card. Virili*, & hodie firmando etiam
iuſtitiam *locum eſſe Aegidianæ* reſponderunt.

Iuſtitia enim dictę ſententiæ fundatur in diſpoſitio-
5 ne Iuris communis, † qua attenta non poterat eidem
Martiæ vti hæredi ab inteſtato ſuæ matris Immiſſio
denegari, cum ea æqualiter cum fratribus eſſet ad-
mittenda ad *text. in l. maximum vitium. C. de liber.
præter cum concord.*

Tota difficultas reducebatur ad intelligētiam Sta-
6 tuti Peruſini † excluſiui fœminarum ſub *rubr.* 45. *de
dotat. mulier.* An ſcilicet illud pro excluſione filiæ à
ſucceſſione matris requirat dotationē ante delatam,
& aditam hæreditatem, vel ſufficiat dotatio ſuperue-
niens, quia ſi requiratur dotatio ante delatam, & adi-
tam hæreditatem, non potuit Martia per dotationem
factam à Patre poſt delatam, & aditam hæreditatem
maternam, eadem hæreditate priuari, ſecus verò ſi
dotatio ſuperueniens ſufficiat.

Circa quam inſpectionem DD. ponderatis verbis
6 eiuſdem Statuti † in principio ibi (*ſi qua mulier fuerit,
vel erit dotata &c.*) & inferius (*ipſa mulier dotata*) &
poſtea (*excluſa muliere dotata &c.*) *habita dicta dote
&c.* cenſuerunt Statutum non excludere niſi dotatas
propter dotem, vt in terminis Statuti Peruſini tenent
Corn. conſ. 300. *num.* 7. *lib.* 4. *Eugen. conſ.* 4. *num.* 55.
& ſeqq. lib. 2. *Rota coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ.*
565. *num.* 4. *in Peruſina Bonorum* 27. *Iunij* 1597. *co-
ram Gipſio, & in Peruſina Fideicommiſſi de Gratianis*
28. *Iunij* 1630. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*
7 Quo caſu ad hoc,vt ſit locus Statuto † requiritur do-
tatio ante delatam hæreditatem, vt in terminis Sta-
tuti Peruſini tenent *Bart. conſ.* 31. *num. fin. lib.* 1. *Corn.
conſ.* 74. *num.* 7. *&* 8. *verſ. quod etiam alia ratione.
lib.* 1. *conſ.* 94. *num.* 12. *lib.* 2. *& conſ.* 300. *num.* 2.
lib 4. & generaliter *Cephal. conſ* 5. *num.* 69. *Becc. conſ.*
102. *num.* 20. *Roland. conſ.* 96. *num.* 10. *& ſeq. lib.* 4.
Surd. conſ. 95. *num.* 33. *in fin.* 40. *&* 41. *Sebaſt. Me-
dic. deciſ. Marchiæ* 42. *§. præterea, alijque cumulati.*
8 Multo magis dicendum eſt fuiſſe neceſſariam,† an-
tequam adita eſſet hæreditas materna,vt firmāt *Curt.
Sen. conſ.* 44. *num.* 21. *Corn. conſ.* 188. *num.* 16. *lib.* 2.
Becc. d. conſ. 112. *num.* 2. *verſ. quod ſine dubio. The-
ſaur. deciſ.* 101. *num.* 2. *&* 6. *Sebaſt. Medic. d. deciſ.* 42.
in fin. & in terminis dicti Statuti Peruſini tenet *Corn.
d. conſ.* 300. *num.* 2. *poſt med. verſ. & dato quod non
ſufficiat. & num.* 3. *cum ſeqq. lib.* 4. ea ratione, quia
9 poſt aditam † hæreditatem non eſſet excluſio à ſuc-
ceſſione, de qua ſolum loquitur Statutum, ſed eſſet
vera priuatio hæreditatis iam acquiſitæ, vt explicat
Iaſ. in l. 1. *§. veteres. num.* 31. *&* 33. *ff. de acq. poſſeſſ.
Rota in Bononien. de Armis poſt Merlin. de legit. de-
ciſ.* 47. *num.* 6.
10 Quod autem ante dotationem adita fuiſſet † hære-
ditas materna pro Martia viſum fuit iuſtificari ex eo,
quod de tempore obitus Matris, erat in Infantili æta-
te conſtituta, quapropter Pater retinendo bona ma-
terna cenſetur nomine Infantis hæreditatem Matris
eiuſdem adiuiſſe ad *tex. in l. ſi Infanti. C. de iur. delib.
Surd. deciſ.* 140. *num.* 10. *Medic. d. deciſ.* 42. *verſ.
nam reſpondetur. Morot. reſp.* 11. *num.* 1. *Greg. XV.*
11 *deciſ.* 421. *num.* 7. cum præcipuè retentio fuerit † per
longè vltra decem annos ante nuptias Martiæ,ex quo
tempore præſumitur etiam conſenſus ipſius Martiæ
Bart. conſ. 129. *num.* 2. *lib.* 1. *Corn. d. conſ.* 94. *num.*
12. *&* 15. *lib.* 2. *Morot. d. reſp.* 11. *num.* 11. *cum
alijs allegatis per Informantes*. Maximè attentis de-
12 clarationibus factis ab ipſo Patre† dum in duobus In-
ſtrumentis vocauit Martiam, & alios filios hæredes
Matris, & vti legitimus adminiſtrator illorum tam-
quam hæredum contraxit, quæ licet tunc temporis
inducere non poſſent aditionem pro Martia tunc non
infante, demonſtrant tamen ad ſenſum Patrem reti-
nendo bona materna vſque à principio habuiſſe ani-
mum adeundi hæreditatem nomine filiorum *Rota co-
ram Greg. XV. deciſ.* 247. *num.* 18. *& in recent. deciſ.*
448. *num.* 4. *par.* 3. & in propria materia aditionis in
Romana hæredit. & paragij dotis 20. *Nouembris* 1617.
13 *coram bo. me. Buratto*. Et quod ſtetur†aſſertioni poſ-
ſidentis, quo Iure, vel nomine ipſe poſſideat, tenent
Alex. conſ. 126. *num.* 4. *ad fin. lib.* 7. *Greg. XV. deciſ.*
460. *num.* 12. & firmatur in *Auximana Spolij* 10. *Fe-
bruarij* 1620. *coram bo. me. Buratto*.

Nec releuat, quod Pater ſtante Statuto excluſiuo

fœminarum

14 fœminarum, † cui cenſetur ſe conformare, cenſeatur adiuiſſe pro maſculo, non autem pro fœmina à dicto Statuto excluſa. Quia hoc procederet, ſi Statutum ſimpliciter vſquè à principio Filias excluderet, ſecus quando (prout hic) illas non excludit niſi dotatas,& poſt dotationem, tunc enim cum ceſſet qualitas excluſionis, & hæreditas de iure tam fœminæ, quàm maſculo deferatur, præſumitur Patrem tam pro maſculo, quàm pro fœmina hæreditatem adiuiſſe, vt in terminis ſimilis Statuti Patrem cenſeri etiam pro fœmina adiuiſſe firmant *Corn. conſ.* 94. *num.* 14. *lib.* 2. *Natt. conſ.* 74. *num.* 10. *Morot. d. reſp.* 11. *num.* 12. *Medic loco ſupra citato*. Et deſtruitur prorſus obiectum attentis declarationibus Patris,vt ſupra factis.

Non obſtat, quod Statutum in §. *item ſi quis etiam*
15 *Pater*. diſponat,†quod mulier dotata de bonis paternis, & maternis excluſa remaneat ab hæreditate vtriuſque. Quia ibi Statutum loquitur tantum de dotata à Patre de bonis paternis,& maternis viuente,non autem(prout hic)mortua Matre,vt patet ex verbis ſubſequentibus, ibi (*declarantes, quod Mater per talem dotationem non poſſit cogi ipſa viuente &c.*) quæ verba per viam declarationis emanata clarè oſtendunt, ſtatuentes diſpoſuiſſe in eiſdem terminis dotationis factæ Matre viuente, non autem ea mortua *Calder. conſ.* 16. *in princ. de præb. Caſtr. conſ* 338. *num.* 5. *verſ. quinto quæro lib* 1. *Decian. reſp.* 8. *num.* 211. *lib.* 1.

Minus obſtat, quod Statutum in §. *item ſi aliquis*
16 *Pater*. mandet, † quod fœminæ etiam inuitæ poſſint à Fratribus dotari,& ſic videatur comprehendere dotationem non ſolum poſt delatam,ſed etiam poſt aditam hæreditatem ponderatis præſertim verbis ſubſequentibus, ibi (*excludatur à ſucceſſione &c. ac etiam à facultate petendi fructus pro rata ſua hæreditatis pro tempore tunc præterito*) quæ verba videntur comprehendere etiam caſum aditionis, cum fructus non niſi poſt aditam hæreditatem debeantur.

Nam placuit reſponſio, quod Statutum ibi loqui-
17 tur † particulariter de ſucceſſione in bonis Patris, vel Aui, & ideo non poteſt trahi ad ſucceſſionem in bonis Matris, cum in his Statutis excluſiuis non debeat fieri extenſio *Soc conſ.* 9. *num.* 7. *& ſeqq. lib* 3. *Hond ded. conſ.* 1. *num* 13. *& ſeqq & 37. lib.* 1. *Rota deciſ.* 461. *num.* 4 *verſ. & mouebantur. par.* 2. *recent.* vbi quod non ſufficit identitas, ſed requiritur maioritas rationis, & in *Narnien. Succeſſionis* 26. *Nouembris* 1629. *coram R. P D. meo Merlino*, & in ſimili Statuto *Medic. d. deciſ.* 42. *verſ. vbi patet.* ſed exceptio à
18 ſupra firmata regula † non excludi niſi dotatas,& ſic de tempore delatæ hereditatis facta in caſibus ibi expreſſis firmat regulam prædictam in caſibus non exceptis,& ex permiſſione dotationis poſt delatam pro excludendo in dictis expreſſis cenſetur prohibere in alijs *Honded. conſ.* 9. *num.* 4. *lib.* 3. *Gabr. conſ.* 108. *num* 33. *lib.* 2.

19 Nec releuant verba ſubſequentia,†ibi *& habita dicta dote ex tunc excludatur à ſucceſſione prædictorum Patris, Aui, & aliarum perſonarum, de quibus, & prout ſupra dictum eſt.* Quia verba prædicta ibi (& aliarum perſonarum) debent intelligi in caſu dotationis, ibi à Statuto expreſſæ, & de perſonis deſcendentibus à Patre, vel Auo, de quorum bonis mulier dotata fuit, à quorum deſcendentium ſucceſſione Statutum in principio limitatè, prout ibi dicit, excludit,

non autem vbi ſumus extra caſum dictæ dotationis, ibi expreſſæ, & de Matre, vt in terminis Statutum in hoc §. declarat *Corn. conſ.* 74. *num.* 8. *in fin. lib.* 1. *conſ* 156. *num.* 1. *verſ & materia videtur differens. lib.* 2. *& d. conſ.* 300. *ſub num.* 4. *& per tot. lib.* 4.

Ideo non videbatur opus inſiſtere in alia reſponſio-
20 ne, quæ † placebat nonnullis ex Dominis, Statutum neque in caſu mortis Patris, vel Aui, in quo loquitur, in hoc §. concedere facultatem dotandi poſt aditam hæreditatem, cum non exprimat, & longè minor ſit ratio excludendi poſt aditionem per quam bona fuerunt effecta filiæ, vt in puncto per plura firmat *Corn. d. conſ.* 300. *num.* 2 *verſ. & dato, & ſeq. lib.* 4. Non
21 obſtante dicta excluſione † à facultate petendi fructus, quia cum fructus à die mortis veniant in petitione hæreditatis *l. item veniunt. §. fructus ff. de petit hæred.* ſtatuentes ad maiorem cautelam ſpecificarunt excluſionem ab illis, quæ ſpecificatio etiã quod tacitè ineſſet, non dicitur ſuperflua *Mantic. de tacit. lib.* 2. *tit* 12. *num.* 30.

22 Neque facit §. *& ſi caſus euenerit*. Quoniam†dum loquitur quocumque maſculo, vel fœmina decedente, dicendo *obſeruet ur prout in præſenti Statuto*, intelligitur iuxta diuerſitatem caſuum ſupra expreſſorum ſingula ſingulis congruè referendo, vt dixit in ſpecie *Eugen. d. conſ.* 4. *num.* 56. *&* 58. *lib* 2. adeo vt quoad ſucceſſionem maternam excludatur ſi dotata fuerit iuxta principium Statuti; Et quo ſubſiſtere non
23 poteſt † dicta verba (*prout in præſenti Statuto &c.*) intelligi de præcedenti §. *item ſi aliquis Pater*, cum in §. præcedenti contineantur caſus ſpeciales mortis Patris,vel Aui, & iſte §. loquatur decedente quocumque maſculo, vel fœmina, vt dictum eſt; Præſertim, quia ſtatuentes vbi voluerunt ſe referre ad certum §. id exprimebant, vt patet ex §. *item declaratur in fin. & ex §. ſi autem aliquis*, & alibi.

24 Nec demum obſtare viſa fuit prætenſa † contraria obſeruantia. Quia non probatur ex teſtibus, cùm non ſpecificent caſus, vt opus eſt *Alex. conſ.* 45. *num.* 1. *lib.* 1. *Pariſ. conſ.* 27. *num.* 37. *lib.* 1. *Rota in Cæſarauguſtana Fructuum* 10. *Iunij* 1600. *coram Corduba*, & loquatur ſi acceptata à muliere ſit dotatio de bonis paternis, & maternis, vel ſi dotatio non acceptata excedat portionem dotatæ tangentem, cùm ta-
25 men obſeruantia, vt releuet † in hac materia, debeat eſſe certa, clara, vniformis, in caſu, de quo agitur, & in contradictorio obtenta, iuxta plenè firmata in dicta *Narnien. Succeſſionis* 22. *Maij* 1628. *coram R. P. D. meo Merlino*; & ſufficiat, obſeruantiam dici poſſe difformem, nè ſuffragetur, vt in facto, & in iure deducebatur per Informantes, per quos alias exceptiones contra immiſſionem tolli viſum fuit Dominis.

Et ita &c. vtraque &c.

Eodem D Dunozet
In eadem Peruſina Succeſſionis de Alphanis
Lunæ 29. Maij 1634.

Non eſſe dandam remiſſoriam dixerunt Domini,
26 moti Primo, † quia cauſa diu pendit in partibus, vbi Pars ne dum potuit examinare, quod ſæpè

pro denegatione remiſſoriæ ponderauit *Rot. deciſ.* 712. *num.* 6. *par.* 2. *& deciſ.* 491. *num.* 2. *par.* 2. *recent.* Sed
27 actualiter examinauit plures, & etiam † ſuper eadem materia prætenſæ conſuetudinis interpretatiuæ Statuti, quam probare non potuit, ſicque cum præſumatur induxiſſe meliores teſtes, quàm haberet, denegatur remiſſoria tamquam calumnioſa, & ſuſpecta *Rota coram fel. rec Greg. XV. deciſ.* 434. *num.* 1. *In Pampilonen. Iuris viſitandi* 13. *Martij* 1624. *coram R. P. D. meo Merlino*, *& in Bononien. Fideicommiſſi de Manzolis* 16. *Aprilis* 1632. *coram Reuerendiſs. D. meo Decano*, *& coram eodem in Vicen. Collegij* 13. *Febr. præſentis anni*, vbi quod nec in cauſa appellationis te-
28 ſtes † ſuper eiſdem ſunt recipiendi, cùm in ea quoque timenda ſit ſubornatio *Clem. fin. in* 2. *par. de teſtib. Felin. in cap. fraternitatis. num.* 3. *& ſeq. vbi Miſing. num.* 6. *verſ. ſed contra, de teſtib. Afflict. deciſ.* 216. *in princ. cum pluribus in ea relatis*, eoque magis ſi teſtes
29 ſuper eadem† obſeruantia in partibus inducti fuiſſent publicati vel didicita teſtificata, vel in poteſtate Partium remanſiſſent teſtium depoſitiones, *d. clem fin. in* 1. *par. Surd. conſ.* 8. *num.* 10. *& ſeq. Gregor. deciſ.* 583. *num.* 2. *& ſeqq.* Non obſtat quod etiam ſuper
30 ijſdem articulis detur remiſſoria,†quando continent materias magis explicitè ſpecificatas, & diſtinctas. Tùm quia ſolum mutatus, & ampliatus videtur cortex verborum, ſed in ſubſtantia, & virtute noui comprehenduntur ſub primis, quod ſufficit pro denegatione *Abb. in c. fraternitatis. num.* 8. *verſ. ſed breuiter concludo, de teſtibus. Gregor. deciſ.* 497. *num* 3. *& in præcitatis Pampilonen. Iuris viſitandi, & Vicen. Col-*
31 *legij*. Tùm quia cum in deciſione facta † teſtes examinati fuerint præcipuè excluſi, quia non ſpecificabant caſus, neque in nouis fuit ſpecificatus vllus caſus cum relatione ad teſtes in cæteris, ſed ſolum dictum, quod ſpecificabuntur à teſtibus, vnde materia viſa fuit imaginaria potiùs, quàm quod verè caſus adfuerint ad euitandam deciſionem, & expeditionem cauſæ *Rota coram ſan. me. Greg. XV. deciſ* 211. *n.* 5. *vbi Adden. & in alijs relatis, & approbatis in dicta Vicen. Collegij*.
32 Secundò, quia petebatur poſt commiſſam†cauſam à ſententia Immiſſionis cum clauſula (*quatenus ſit locus Aegidianæ*) & poſt deciſionem (*eſſe illi locum*) Vnde non debebat dari remiſſoria pro nouis probationibus cum ad impediendam Aegidianam iniuſtitia debeat eſſe notoria ex eiſdem actis *Corn conſ.* 10. *ſub num.* 2. *verſ. acta autem. lib.* 4. *Seraph. deciſ* 872. *n.* 2. *& in Romana Saluiani* 30. *Maij* 1622. *coram bo. me. Buratto*, vt in ſimili denegauit *Rota coram Card. Caualerio deciſ.* 216. *num.* 2. *&* 3.

Tertiò, viſi etiam fuerunt articuli irreleuantes,
33 Tùm ex eo, quod articulata non petitio filiarum dotatarum de bonis Paternis, & Maternis potuit eſſe voluntaria, & prouenire, vel ex eo, quod dotatio excederet partem obuenientem ex maternis, vt in vno ex duobus caſibus loquuntur Teſtes in partibus examinati, qui præſumuntur meliores *ex ſupra allegatis*. Vel
34 quia acquieſcerent voluntariè † non petendo, non autem quia agnoſcerent ſe excluſas, cum non articuletur illas in iudicio, vel extra petijſſe, & reiectas acquieuiſſe, & proinde non poteſt prætendi inducta obſeruantia interpretatiua *Anchar. conſ.* 339. *num.* 8. *Menoch conſ.* 187. *num.* 57. *verſ. requiritur tertiò. & verſ. requiritur quintò. Mantic. deciſ.* 357. *num.* 3. *verſ. præterea. Adden. ad Gregor. deciſ.* 162. *ſub num.* 15.
35 Tùm quia non exprimunt etiam quod Pater † retinuiſſet dotem, & bona materna expreſsè etiam pro filia tamquam hærede vnà cum maſculo, qui eſt caſus in hac cauſa controuerſus, Nàm eſſe poteſt, quod retentio fuerit pro ſolis maſculis, & hoc declaratum remaneret ex ſubſecuta dotatione fœminarum pro omni eo, quod prætendere poſſent etiam de bonis maternis, cum debeat afferri etiam conſuetudo interpretatiua in caſu, de quo agitur *Greg. XV. deciſ.* 162. *num.* 2. *cum allegatis per Informantes*, maximè cum
36 detur fumus † excluſiuus conſuetudinis ex admiſſione quarundam filiarum ad portionem bonorum maternorum eis tangentem *Rota deciſ.* 19. *num* 6. *par.* 2. *diuerſ. & deciſ* 455. *in fin. par.* 4. *recent.* Videbatur
37 etiam aliquibus ex Dominis prætenſa † conſuetudo interpretatiua eſſe contra clara verba Statuti limitati iuxta deducta in deciſione facta.

Et ita vtraque &c.

Eodem D. Dunozet
In eadem Peruſina Succeſſionis de Alphanis
Lunæ 19. *Iunij* 1634.

Repropoſita cauſa an eſſet locus Aegidianæ, Do-
38 mini perſtiterunt in deciſis † pro affirmatiua, cum ſententia Rotæ Peruſinæ immiſſiua D. Martiæ in poſſeſſionem tertiæ partis bonorum maternorum eſſet valida, & iuſta ex deductis in deciſione.
39 Viſa namque fuit Dominis plana intelligentia†Statuti Peruſini in ea firmata, nec ex §§. iterum ponderatis Martiam excludi à ſucceſſione matris.
40 Nec obſtare quod in §. *item ſi quis etiam Pater*, †loqui de dotata à Patre de bonis paternis, & maternis viuente Matre firmatum fuit, habeat verba *vſque ad portionem ipſi mulieri de iure tangentem*, quaſi cum portio non tangat in vita, intelligi debeat de dotata poſt mortem. Quia participium, tangentem, exponendum eſt, quæ tangere debet, vt demonſtrat tam ſubiecta declaratio in deciſione ponderata, oſtendens Statutum loqui in dotatione facta Matre viuente, *ex allegatis in ea*, quàm quia Statutum clarè loquitur ibi etiam in bonis Patris viuentis, & dotantis, vnde conuincitur dictum participium ita eſſe neceſſario intelligendum.
41 Minus obſtare repetitam ponderationem † §. *item ſi aliquis Pater.* in verbis *& aliarum perſonarum*, *de quibus*, *& prout ſupra dictum eſt*; Quia intelliguntur retento eodem themate d. §. quando mortuo Patre, vel Auo fuit dotata ab aliquo fratre, vel deſcendente ex fratre, tunc enim excludi vult etiam ab hæreditate aliarum perſonarum, de quibus, & prout ſupra dictum eſt, ſcilicet deſcendentium à Patre, vel Auo, vt in principio Statuti dictum fuerat, nec poſſunt intelligi in themate, & caſu longè diuerſæ dotationis *Crau. conſ.* 208. *num.* 5. *&* 6. *& in Romana de Marganis* 9. *Decembris* 1616. *coram bo. me. Buratto*, atque ita in terminis huius §. ſæpius firmauit *Corn. vt in deciſione*, de cuius etiam tẽpore continebat dicta verba, de quibus *Corn.* expreſſam mentionem facit *conſ.* 300.

num.

num. 1. circa fin. verſ. & videtur dicendum. lib. 4.
Non obſtat, quod Statuta excluſiua fœminarum
42 dicantur emanaſſe † pro conſeruatione agnationis,
ideo fieri debeat extenſio ex identitate rationis; Quia
non eſt tāta ratio excludendi filias ab hæreditate Ma-
tris, quanta ab hæreditate Patris, & Aui *Hond. conſ. 1.*
num. 28. & 32. in fin. lib. 1. Surd. deciſ. 9. num. 9. &
in Bononien. Succeſſionis 13. Maij 1633. coram R.P.
D. meo Merlino, vel certè non maior ratio, & non fit
extenſio in Statutis excluſiuis ex identitate, ſed re-
quiritur maioritas rationis, *vt in deciſione, & latè fir-*
mat Rota deciſ. 461. num. 4. verſ. & mouebantur. par.
2. recent. & cumulant alios Aldou. conſ. 97. num. 16.
Gratian. diſcept. 653. num. 43. Eoque minus in hoc
Peruſino, quod ex allegatis in deciſione non excludit,
niſi dotatas, & propter dotem, & fruſtra occupaſſet
membranas cum longa diſtinctione caſuum, & §§. ſi
ſolam rationem conſeruandæ agnationis attendere
voluiſſet.
Nec firmata in deciſione circa §. *& ſi caſus euene-*
43 *rit.* læduntur † in aliquo prætextu quod verba, *prout*
in præſenti Statuto continetur, non debeant referri ad
principium, ex quo ibi non aperitur, an dotatio poſt
delatam hæreditatem ſufficiat, ſed ad §. præceden-
tem vbi declaratur ſufficere. Quia deciſio non dicit
44 verba prædicta † referri ad principium, ſed illa referri
ad contenta in toto Statuto, iuxta caſus in eo expreſ-
ſos ob eorum diuerſitatem ſingula ſingulis congruè
referendo, vt in terminis dixit etiam *Eugen. conſ. 4.*
num. 56. & 58. lib. 2. Idque confirmari ab vſu ſtatu-
entium, qui vbi volebant ſe referre ad certum §. ſem-
per id exprimebant *arg. l. hæredes palam. §. ſed & ſi*
notam. ff. de teſt. & in terminis Statuti *Rota Bononien.*
diuerſ. deciſ. 2. num. 29. Quamuis etiam nec ſubſiſtat
45 in † principio non aperiri dotationem poſt delatam
hæreditatem non ſufficere, cum excludendo ſub con-
ditione, & qualitate dotationis, & non niſi dotatas,
& propter dotem, ſatis aperiat dotationem requiri
ante delatam hæreditatem *ex plenè etiam in terminis*
Statuti Peruſini allegatis in deciſione, Et exceptio, &
limitata permiſſio dotationis in caſibus, *§. item ſi ali-*
quis, confirmet regulam, & prohibitionem in non ex-
ceptis *ex allegatis in eadem, verſ nam placuit.*
46 Neque aditio hæreditatis maternæ † etiā pro Mar-
tia (ex qua rem eſſe clariorem dictum fuerat) contro-
uerti poteſt ex eo, quod dos cenſeatur retenta pro fi-
lijs maſculis; Quia loquuntur ad hoc allegati in ter-
minis Statuti ſimpliciter excludentis fœminas, ſed vbi
non excludit niſi dotatas (vt iſtud Peruſinum) hære-
ditas delata eſt etiam indotatæ, quæ vbi etiam dota-
ri poſſet, tamen interim intrat aditio tollens futuram
dotationem, *Corn. conſ. 95. num. 13. in fin. & 14.*
lib. 2. Natt. conſ. 74. num. 9. & 10. Medic. & Mo-
rot relati in deciſ. ex quo actus ſequens re non integra
non admittitur in præiudicium tertij, ſeu iuris illi quę-
ſiti *Seraph. deciſ. 20. num. 5. Rimin. Iun. conſ. 813.*
47 *num. 25.* Ceſſatque diſputatio † ex Inſtrumentis à Pa-
tre factis expreſsè nomine etiam Martiæ vti hæredis,
cum etiam vbi deſeruire non poſſent pro aditione,
benè declarent animum retentionis dotis, & ſic adi-
tionis ab initio, etiam pro illa, *vt fuit in deciſione de-*
48 *ductum.* Accataſtratio verò præcedens † quorūdam
bonorum maternorum nomine Seueri nihil facit tam-
quam ad inſtātiam cuiuſdam aſſerti Factoris Raphae-
lis, de cuius mandato non conſtat, licet etiam noua
probatio, vel productio non admittatur ad impedien-
dum effectum Aegidianæ *ex alleg. in deciſ. 29. Maij*
præteriti.
49 Obſeruantia demum prætenſa † non reſultat ex
prætenſis actibus voluntarijs non petitæ ſucceſſionis
per aliquas filias, nec illi ſunt in caſu certæ aditionis
etiam pro eis, *iuxta firmata in vtraque deciſione.*
Nec obſtare viſa fuit exceptio retentionis pro me-
50 lioramentis, & ære alieno † Dianoræ à Capitaneo
Raphaele perſoluto; Quo enim ad æs alienum primo
cēſetur per eum tamquam adminiſtratorem ſolutum
de pecunijs exactis, & adminiſtratis *l. Neſennius. vbi*
Bart. ff. de neg. geſt. Crau conſ. 129. num. 3. Maſcard.
concluſ 55. num. 1. Gratian. diſcept. 204 num. 1. ſed
51 ſaltem non poteſt firmari † creditor ante redditam
per eum rationem hæreditatis q. Guidi habitæ pro
Dianora vxore, & hæreditatis vxoris plenè *Rota deciſ.*
612. num. 2. & 3 par. 1. & melius deciſ. 210. ſub num.
2. par. 3. recent. præſertim tum ſtantibus exactionibus
creditorum in facto deductis, tum quod bona hæredi-
52 taria Dianoræ continuauit † ſine Inuentario poſſide-
re, ſicque ex quo hæreditas præſumitur locuples cen-
ſeatur ſoluiſſe de pecunijs, & mobilibus hæreditarijs,
Bald. in l. filium quem habentem. num. 37. C fam. her-
ciſc. Sura. deciſ 15. num. 15. Gratian. diſcept. 204 num.
14. cum ſeq. & in Romana Fidei commiſſi de Victorijs
2. Iunij 1627. coram R. P. D meo Merlino. Secun-
53 do cum neque de illo, neque de ſolutione illius † fue-
rit doctum in partibus, imò nec oppoſitum, ſententia
immiſſionis fuit iuſta, nec ex nouis probationibus im-
pediri poteſt illius executio vigore Aegidianæ, vt di-
ctum eſt.
Quo verò ad melioramenta, Primo teſtes non pro-
54 bant † fuiſſe neceſſaria, vel taliter vtilia, vt fuerint au-
cti fructus, aut ſtatus præcedens terrarum, ſuper
quibus facta dicuntur iuxta deducta in *deciſ. 650. ſub*
num. 1. & 4. par. 2 recent. & per Informantes, ſtante
præſertim fumo deteriorationis ex atteſtatione data.
55 Relationes verò Peritorum † vbi eſſent legitimè ele-
cti, non faciunt, non conſtito de citatione ad viden-
dum æſtimari, *Bart. in l. Theopompus. num. 9. verſ.*
quandoque ſtatuo. ff. de dot. præleg. Creſc deciſ. 2. de
arbitr. Rot. deciſ. 554. num. 1. par. 2. recent. Secundò
56 fructus à die motæ litis tamquam annorum † decem,
excederent prætenſa melioramenta, cum quibus pro-
inde erunt compenſanda in liquidatione fructuum,
l. ſumptus. ff. de rei vend. Rot. d. deciſ 650. num. 6. par.
2. recent. & in Romana Vineæ 9. Nouembris 1624. co-
ram bo. me. Buratto, & in Ferrarien. de Taſſonis 17.
Iunij 1630. coram R. P. D. meo Pirouano.
Et ita vtraque &c.

VErum *Antinorus de Baptiſtis* olim in Curia Ro-
mana, nunc verò in hac Patria Præſtantiſſimus
57 Cauſarum Patronus, hæc in contrarium † quoad me-
rita cauſæ, & Statutum noſtrum eruditè quidem obij-
ciebat.
Deciſio facta coram R. P. D. Dunozet in cauſa Pe-
ruſina Succeſſionis de Alphanis 1. Februarij 1634. cre-
58 ditur non poſſe ſubſiſtere. Quia ex Statuto † Peruſi-
no *lib. 2. rubr. 45. in reformat.* ceſſat diſpoſitio Iuris
communis *ex l maximum vitium. C. de lib. præter. ad*
Corn. alleg. conſ. 188. num. 8 lib 2.

Pro cuius Statuti intelligentia eſt aduertendum,
59 quod ſicut ſunt duæ † ſpecies Statutorum huiuſmodi,
vna ſcilicet, qua excluduntur fœminæ dotatæ, & prop-
ter dotem ſimpliciter, altera ex qua excluditur extan-
tibus maſculis fœmina, quam Statutum dotari man-
dat, *Caſtr. conſ. 7. num. 2. circa fin. lib 2. Hond. conſ.
16. num. 55. lib. 1. & admittit Medic. alleg. deciſ. 42.
num. 5. verſ. nam reſpondetur*. Ita ex his patet nos ver-
60 ſari † in ſecunda ſpecie, in qua Statutum noſtrum,
quod pariter duas habet partes, primam videlicet *de
Dotibus, & dotatis mulieribus*, alteram *de Succeſſio-
nibus ab inteſtato*, quæ incipit *Et ſi caſus euenerit*, in
quo diſponit, quod ſi aliquis, vel aliqua deceſſerit cum
deſcendentibus tantum, maſculi per lineam maſculi-
nam deſcendentes legitimi, & naturales, tali defuncto
ſuccedant Iuris ordine inter eos ſeruando, excluſis fœ-
minis, in quibus obſeruetur prout in præſenti Statuto
continetur, In cuius terminis ſufficit tempore ſucceſ-
61 ſionis † maſculos extare, & dotem quandocumque
ſuperuenire, ita diſponit idem Stat. *in §. item ſi quis
etiam Pater*, vbi præbetur facultas Patri dotandi Fi-
liam, ſeu Filias de bonis paternis, & maternis, vel alio-
rum aſcendentium vtriuſque ſexus, habito reſpectu ad
portionem legitimæ ipſi mulieri de iure tangentem,
de bonis alterius aſcendentis, quæ intelligatur cum
dotata fuerit, de dictis bonis excluſa à ſucceſſione ab
inteſtato bonorum, & hæreditatis dictorum aſcenden-
tium, donec & quouſque ſuperuixerit maſculus de-
ſcendens.
Rurſus ex eodem Stat. *in §. item ſi aliquis Pater*,
62 in quo † datur facultas Fratri dotandi Sororem etiam
inuitam, & in quacumque ætate conſtitutam de bo-
nis Patris, vel Aui prædefunctorum, & in fine expreſ-
sè dicitur, quod habita dicta dote, vel promiſſione
facta Mulieri, vel Marito, vel alteri pro eis vel eorum
alteri recipienti, ex tunc excludatur à ſucceſſione Pa-
tris, & Aui, & aliarum perſonarum, de quibus & prout
ſupra dictum eſt, & etiam à facultate petendi fructus
pro rata ſua dictæ hæreditatis, vel ſucceſſionis pro
tempore tunc præterito, ſi ab aliquo ex prædictis fue-
rit alimentata.
63 Quæ excluſio legitur, † & habetur prius poſt *d. §.
item ſi quis etiam Pater*, ibi, *& ſecundum quod dicitur
in ipſo ſeq. §. ipſæ mulieres excludantur à ſucceſſione,
& facultate petendi fructus*, ex quo clarè colligitur,
Dotationem factam à Patre de bonis maternis exclu-
dere Fœminã à ſucceſſione predefunctæ Matris etiam
adita hæreditate, nedum poſt eam delatam; Quoniam
quoad eam delatam, ſi Pater poteſt dotare de bonis
non ſolum Matris, ſed etiam aliorum aſcendentium
maternorum, ibi, *vel aliorum aſcendentium vtriuſque
ſexus*, vtique conuincitur, quod Mater ſit mortua,
tum quia alias ipſa præferretur, tum quia appellatio-
ne Aſcendentium veniunt omnes, itaut impoſſibile
ſit, quod Mater omnibus iſtis ſuperuiueret, *l. non fa-
cile. vbi not. ff. de gradib.* vt patet.
64 Idem etiam ſuadetur ex eo, quod Dos, † quæ à Pa-
tre data dicitur de bonis Matris, reſpectum habet ad
legitimam, ibi, *iuxta ratam, & portionem dotatæ de
iure tangentem in dictis bonis*, & iterum ibi, (*intelli-
gatur conſtituta dos vſque ad portionem ipſi Mulieri de
iure tangentem de bonis alterius aſcendentis*) *ad l. om-
nimodo cum ll. ſeqq. C. de inoff. teſt. cum concord.* confert
Rota deciſ. 75. num. 7. verſ. verba etiam. par. 2. recent.

65 Pariter idem percipitur ex eodẽ Statuto † vbi cum
dotata fuerit de dictis bonis Mulier intelligitur exclu-
ſa à ſucceſſione bonorum, & hæreditatis dictorum
aſcendentium. Nam hæreditas non datur regulariter
viuentis *l. 1. ff. de hæred. vel act. vend. cum vulg.*
Tum etiam, quia adeſt eadem ratio conſeruandi
66 bona in agnatione, † quæ contemplatur à Statuto,
& à Principe illud confirmante in fine, etiam contra
piam cauſam ibi in *§. item ſtatuimus, & ordinamus,
ex Cephal. alleg. conſ. 5. num. 69.* quæ attendenda eſt
ſaltem durantibus maſculis *Surd. deciſ. 66. num. 22.*
& conſiderauit *Non. conſ. 42. num. 27.* & faciunt con-
ſiderata *in deciſ. 588. par. 2. recentiſſ.*
Huic aſſumpto iſtis rationibus roborato non reſi-
67 ſtit reſponſio, † quæ in deciſione affertur ex eodem §.
Statuti verſ. *Declarantes.* quaſi ex inde reſultet reſtri-
ctio diſpoſitionis, vt procedat viuente Matre, quo-
niam debet quidem declaratio eſſe de regula, & prin-
68 cipali diſpoſitione, † ſed non ſequitur, quod diſpoſi-
tio, ſeù regula reſtringatur ad ſolos terminos decla-
rationis, cum alias exceptio, ſeù declaratio firmet re-
gulam, & diſpoſitionem generalem in non declaratis,
ſeù exceptis, *Dec. in l. 1. num. 22. 25. & ſeqq. ff. de
reg. iur.* nec contrarium dicunt *Calder. conſ. 6. de præ-
bend. Caſtr. conſ. 338. ſeù conſ. 339. lib. 1. Decian. re-
ſponſ. 8. num. 211. vol. 1.* qui tantum dicunt, quod lex
declarans intelligitur ſecundum legem declaratam,
& illius terminos, & non quod lex declarata reſtrin-
gatur ad declarationem tantum, vt videre eſt, & nos
69 non negamus, Patrem † poſſe dotare, ſeu aſſerere do-
tem eſſe etiam de bonis maternis viua Matre, ſed per
hoc non reſtringitur facultas, vt ſolum viuente Ma-
tre, non autem ea mortua huiuſmodi dotatio fieri
poſſit, & non probat hoc eſſe &c. *l. neque natales. C.
de probat. cum ſimil.* & iſte intellectus ſuadetur etiam
ex eo, quia ſi adfuiſſent plures Filiæ, & aliquæ eſſent
dotatæ viua, & aliquæ mortua Matre, daretur inæ-
qualitas inter eas, quod non debet admitti *l. fin. vbi
DD. C. comm. vtriuſque Iudic.*
70 Reſpectu autem hæreditatis aditæ † Statutum no-
ſtrum in *§. item ſi aliquis Pater*, eſt etiam clarum, vt
dotatio à Patre facta de bonis Matris ipſam fœminam
excludat, *vt ex Bartolin. Peruſ. in gloſ. ad hoc Statu-
tum gloſ. 23. 34. & 37.* vti fuit deductum, & idem col-
ligitur ponderando in primis, quod idem Statutum
dicit in d. *§. quod habita dicta dote mulier excluditur,
ſi fuerit in vita etiam dotata*, & ſic contra eius volun-
tatem, & animum, quo ſolo hæreditas aditur *ad not.
in l. ſi extraneus. & l. pro hærede. ff. de acq. hær.* vnde
ex neceſſe habetur Statutum huiuſmodi præbere fa-
cultatem dotandi ad effectum excluſionis etiam adita
hæreditate nè ſit in poteſtate mulieris eludere Statu-
tum, vt conſiderat in terminis noſtri Statuti *Corn.
conſ. 75. num. 13. in fin. lib. 1.*
Iterum ex alio fundamento clarè deducitur hanc
71 dotationem † excludere fœminam ab hæreditate adi-
ta, ex quo ea excluditur à facultate petendi fructus,
qui non niſi poſt aditam hæreditatem debentur, vt
etiam admittit deciſio *in verſ. minus obſtat*, & licet
veniant in hæreditate, nihilominus poſt aditam ſunt
adeuntis, & conſiderantur ſeparatim ab ipſa hæredi-
tate *l. in fideicommiſſariam. l. mulier. §. ſi hæres. ff. ad
Trebell. & vtrobique DD.* & præſertim quoniam di-
cta excluſio à facultate petendi fructus non ſit ſimpli-

citer

citer, ſed conditionaliter, ſi mulier fuerit alimenta-
ta, vnde non eſt excluſio, quæ ſola dotatione ineſſet
arg. l. ſi pecuniam. ff. ſi cert. pet. vt ceſſet *Mantic. de
tacit. lib.* .. *tit.* 12. *num.* 30. qui potius aliàs retorque-
tur *ex deductis per eum ibid. num.* 13. *& alibi*.

Nec dicatur dicta verba *Et habita dicta dote*, cum
72 ſeqq. intelligi † reſpectu dotationis tantum factæ à
Fratre de bonis Patris, & Aui, & à perſonis deſcen-
dentibus à Patre, vel Auo. Contrarium enim expreſ-
sè colligitur in primis ex §. præcedenti *item declara-
tur.* verſ. *& ſecundum quod dicitur*, vbi ex neceſsè re-
latio habetur ad dotationem factam à Patre de bonis
Matris, vt tunc mulier excludatur à ſucceſſione, & fa-
cultate petendi fructus etiam poſt aditam hæredita-
tem ex præmiſſis, necnon ex natura relatiuorum *l.* 1.
ff. de receptat. Surd. deciſ. 122. *num.* 14. deinde ex in-
definita locutione *& aliarum perſonarum*, quæ inde-
finita æquipollet vniuerſali *Rota deciſ.* 29. *num.* 4. *par.
2. recent.* & eſt notiſſimum, rurſus ex reg. quod deter-
minans plura determinabilia pariformiter determinat
l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pupill. cum ſimil.

73 Cui argumento non benè † reſpondet *Corn. conſ.*
300 *num.* 4. *verſ. reſpondetur. lib.* 4. ibi enim ſi com-
præhenditur caſus Fratris mortui, multo magis intel-
ligitur de Fratre viuente, vt patet, & ſic *Corn.* ibi ſe
inuoluit, & contrarium tenet *in conſ.* 75. *num.* 4. *verſ.
& ex quo. lib.* 1. In *conſ. autem* 74. *d. lib.* 1. non loqui-
tur extantibus maſculis, *vt num.* 7. *& ſeqq.* ſed potius
de ſucceſſione, vel reintegratione maſculis deficien-
tibus, prout in *conſ.* 156. *lib.* 2. non loquitur de dota-
tione facta à Patre de bonis Matris, nam huiuſmodi
Statutum in *d.* §. *item ſi quis etiam Pater*, eius tempo-
re non aderat, vt ipſe innuit in *d. conſ.* 74. *num.* 6. *in
fin. lib.* 1. & clarè percipitur ex Statuto antiquo, in
quo diſpoſitio huiuſmodi de Patre dotante etiam de
bonis maternis non legitur, ſed tantum illud additur
in reformationibus editis de anno 1563. & ipſe *Corn.*
74 ſcripſit ante centum annos, & vltra, ita vt nihil † mi-
rum ſi in *d. conſ.* 74. *lib.* 1. *conſ.* 156. *lib.* 2. *& conſ.* 300.
lib. 4. alia & diuerſa in propoſito dicere videatur, quo-
niam eſt extra terminos noſtri Statuti in *d.* §. *item ſi
quis etiam Pater.* Imo tempore quo ſcripſit *Corn.* non
aderat facultas dotandi mulierem etiam inuitam, &
in quacumque ætate conſtitutam, vt videre eſt in Sta-
tuto antiquo, quæ facultas legitur in Statuto de dicto
57 anno 1563. reformato, & ſic † ipſe *Corn.* non potuit
ex hoc percipere Statutum huiuſmodi loqui de hære-
ditate adita, licet etiam malè percipiat ſenſum dicti
Statuti, quod excludebat etiam tempore ſuo mulie-
rem ab hæreditate delata, quia loquitur poſt mortem
eius, de cuius hæreditate quærebatur ibi *ex tunc ex-
cluditur à ſucceſſione prædictorum Patris, & Aui, &
aliarum perſonarum, de quibus & prout ſupra dictum
eſt*, & ſic in claris poſt delatam hæreditatem, quæ di-
citur à die mortis auctoris *tot. tit. C. de iur. delib. cum*
76 *ſimil.* Et quoad hæreditatem aditam † non bene per-
cepit argumentum excluſionis mulieris à facultate
petendi fructus, ſi fuerit alimentata, vt patet ex ſu-
pradictis. Vnde auctoritas *Corn.* in præſenti ceſſat,
& cum non applicetur allegari non poteſt *ex vulg.*

Qua doctrina *Corn. dd. conſ.* 74. *lib.* 1. 156. *lib.* 2.
77 *&* 300. *lib.* 4. deficiente, † ſicut etiam deficeret, quia
aliàs idem *Corn.* contrarium reſponderit *conſ.* 32. *n.* 3.
vt refert *Honded. d. conſ.* 16. *num.* 54. *& conſ.* 123.
d. vol. 2. vt aduertit etiam *Medic. d. deciſ.* 42 *num.* 6.
cœteræ auctoritates pro contraria opinione allegatæ
non afficiunt, etenim *Bart. conſ.* 31. *lib.* 1. non loqui-
tur in terminis Statuti Peruſini, vt ibi patet ex rubr.
de Mulieribus nuptis ex hæreditate, & ex aliis verbis
eiuſdem Statuti penitus, & in omnibus differentibus
à Statuto noſtro, de quo quæritur, ſicut idem *Corn.
conſ.* 94. *d. lib.* 2. loquitur de Statuto Terræ Goneſſæ,
ſeu Reatin. vt ibi per tot. *Medic. d. deciſ.* 42. loqui-
tur in terminis Statuti clarè diſponentis, quod dos de-
beat conſtitui ante mortem eius de cuius ſucceſſione
agitur, alias non excluditur, vt ipſe explicitè refert
ibi circa fin. num. 7. & cæteri etiam in deciſione alle-
gati non ſunt in terminis Statuti Peruſini, ſeù noſtris,
& ſic non applicantur.

Cæteri quoque in eadem deciſione verſ. multo ma-
78 gis allegati † in propoſito hæreditatis aditæ, & idem
Corn. d. conſ. 188. *lib.* 2. ſunt in diuerſis Statutis, &
terminis, & propterea non congruunt Statuto Peruſi-
no, & habent diuerſas diſpoſitiones *vulg. l. Papinia-
nus exuli de minor.* Namquè *Curt. Sen. conſ.* 44. *n.* 21.
loquitur in Statuto Alexandrino, & fundatur in eo,
quod hæreditas adita non dicatur amplius hæreditas,
quod negatur *ex Bald. conſ.* 312 *per tot. vol.* 3. *conſ.*
393. *lib.* 5. *Socc. Iun. conſ.* 113. *num.* 33. *lib.* 1. *& Ro-
ta deciſ.* 771. *verſ. ſimiliter nec debere attendi. num.* 9.
par. 1. *recentiſs. Becc.* autem *conſ.* 112. loquitur in di-
uerſo Statuto, ac diſpoſitione, imo ſupponit filiam
inuitam dotari non poſſe *ibi num.* 4. nec minus opi-
nionem pro fœmina firmat, *vt eo loco num.* 5. *verſ. cæ-
terum.* & ſub *num.* 19. *&* 20. loquitur quo ad ſucceſ-
ſionem maternæ dotis, & prorſus in diuerſis terminis
79 ex quo Statutum noſtrum † non ſolum excludit à ſuc-
ceſſione hæreditatis, ſed etiam bonorum, vt ibi legi-
tur, De *Corn. d. conſ.* 300. *num.* 4. iam dictum eſt, non
eſſe in terminis Statuti de quo agitur, & in aliquo
etiam erraſſe, ac ſibi contrarium eſſe, vt ſupra, & ſic
allegati in deciſione *d. verſ. multo magis* non nocent,
80 Sicuti non nocet, † quod hæreditate iam acquiſita
dicatur priuatio, quia cum Statutum excludat fœmi-
nam iam hæreditate adita, differentia remanet verba-
lis, quæ non afficit, cum idem Statutum accipiat ex-
cluſionis terminum etiam pro priuatione hæreditatis
aditæ, vt patet *ex* §. *item ſi aliquis Pater*, vbi diſpo-
nitur iam hæreditate adita, & vtitur verbo excluſio-
nis ibi *ex tunc excludatur*.

81 Cumque habeamus Statutum clarum † nõ egemus
argumento ab identitate, ſeù maioritate rationis, li-
cet à §. *item ſi aliquis Pater.* ad §. *item ſi quis etiam
Pater*, intraret etiam maior ratio, quia ſi frater po-
teſt dotare etiam hæreditate adita, cum etiam inui-
tam dotet, multo magis poterit Pater ex *Surd. conſ.*
45. *num.* 39. & non dicitur caſus omiſſus vbi eadem
ratio applicari poteſt *Non. conſ.* 42. *num.* 27.

Quibus ſic ſe habentibus non eſſet opus quærere,
82 an Pater retinẽdo bona materna, † vel per alios actus
adiuiſſe declarauerit etiam pro Fœminis. Nihilomi-
nus ex abundanti dicitur Patrem poſſidere ſolum pro
maſculo, pro quo vti hærede Matris inſolidum, aliàs
Cataſtrum fuit factum de anno 1611. & idem etiam
de anno 1618. 22. Septembris conſtituit procurato-
rem pro negocijs bonorum maternorum *l. gerit. ff. de
acquir. hæred.* iuncta *l. ſi infanti. C. de iur. delib. cum*
83 *concordant.* qua hæreditate adita pro maſculo † præ-
ſumitur

ſumitur pro eo poſſediſſe, & retorquentur omnia in deciſione adducta in *verſ. quod autem. & verſ. maximè attentis*, & ab eodem filio non potuit auocari hæreditas *iuribus vulgatis*, & maximè per actus nullos, D. Martia tunc non infante, vt in deciſione *d. verſ. maximè attentis*, conceditur, & quod nullum eſt nullas habet partes, ſeu effectus, *Seraph. deciſ.* 697. *num.* 5. *&* 8. *& deciſ.* 776. *num.* 2. *cum ſimil* & ſaltem declaratio pro fœminis non retrahitur hoc caſu *Surd. conſ.* 192. *num.* 30. *in fin. & ſeqq.*

84 Et quod etiam in dubio poſſeſſio præſumatur † pro maſculo ſtante Statuto excluſiuo fœminarum patet ex *Curt. Iun. conſ.* 10. *num.* 9. *in fin. & num. ſeq. Coſt. de port. & rat. quæſt.* 205. *num.* 2. qui loquuntur de ſimili noſtro Statuto, vt eſt videre, & aliàs eſſet ſuperflua diſputatio, & Doctorum auctoritas, nam ſi Statutum ſimpliciter vſque à principio filias excluderet, inanis eſſet poſſeſſio, & quæſtio huiuſmodi, *& DD. in eadem deciſione allegati* ſunt in terminis Statuti excluſiui ſolum fœminarum dotatarum, & propter dotem, ac poſt dotationem, quod quidem non congruit Sta-
85 tuto † noſtro Peruſino, quod per exiſtentiam maſculorum, & propter agnationem principaliter fœminas excludit, & eas dotari mandat, *ad Bart. Caſtr. & alios in l. Titio centum. §. Titio genero. ff. de cond. & demonſt.* quos cum alijs in terminis noſtri Statuti ſequitur *Honded. conſ.* 16. *num.* 54. *lib.* 1. in quibus ſufficit fœminam eſſe dotatam ante illius petitionem, vt tradit *Curt. Iun. d. conſ.* 10. *num.* 9. *& ſequuntur alij relati per Theſaur. deciſ.* 101. *num.* 5.

Quibus ſtantibus non videntur reſiſtere verba Sta-
86 tuti in prima parte, † quæ negatiuè concipitur etiam mulieres dotatas à Patre, vel à Matre, vel alio quocumque Aſcendente de bonis proprijs dotantis non poſſe, nec debere admitti, vel reuerti ad hæreditatem, vel ſucceſſionem ab inteſtato alicuius perſone dotantis eam, & vel alicuius ex deſcendentibus ab eadem perſona dotante, in bonis, & rebus ad ipſum deſcendentem à dotante prouentis. Nam exinde non con-
87 cluditur, quod mulieres aliter dotari, & excludi nequeant, vt in *§. item ſi quis etiam Pater.* & in *§. item ſi aliquis Pater*, vt ſupra etiam inductis in quibus terminis nos verſamur, ita vt ponderatio dicti Statuti in princ. & illius diſpoſitio non reſiſtat caſui noſtro, cui aſſiſtit idem Statutum *in §§. ſeqq.* vt viſum eſt, & ſic quod dotatio ſufficiat quandocumque ſuperueniens ad effectum excluſionis ab hæreditate delata, ſeu adita, vt ceſſent ponderationes in deciſione *verſ. circa quam.* diſpoſitio enim negatiua non includit affirmatiuam *Surd. conſ.* 487. *num.* 37. *& ſeq.*

88 Rurſus quod Statutum non excludat niſi † dotatas propter dotem, ad *Eugen. conſ.* 4. *num.* 55. *& ſeq. lib.* 2. *cum alijs*, concedimus dotationem requiri, & ex dotatione fœminas excludi, ſed negamus propter ipſam dotem nō eſſe, ſeu principaliter propter dotationem, quæ conſideratur tantum vti medium, ſeu cauſa inſtrumentalis, & dicimus ipſam exiſtentiam maſculorum conſiderari in præſentiarum vti cauſam finalem propter quam principaliter, & propter agnationem cauſari excluſionem, vt habetur ex ſecunda parte Statuti *de ſucceſſione ab inteſtato*, quæ incipit affirmatiuè in *§. & ſi caſus euenerit, quod aliquis, vel aliqua deceſſerit cum deſcendentibus tantum, maſculi per lineam maſculinam deſcendentes legitimi, & naturales tali defuncto ſuccedant excluſis fœminis, in quibus obſeruetur prout in præſenti Statuto continetur*, & ita non valet argumentari à prima parte Statuti negatiua ad hanc ſecundam affirmatiuam, fœminæ ſcilicet dotatæ non ſuccedant, ergo maſculi non ſuccedunt, dictis fœminis excluſis etiam quandocumque dotatis *l. non hoc.*
89 *C. vnd. legit.* cum concord. Nec † *Eugen. d. conſ.* 4. *num.* 55. *& ſeqq. lib.* 2. negat ex dotatione quandocumque ſuperueniente fœminas excludi, licet eius opinio, quod ante dotationem mulieres non excludantur valde ſit dubitabilis, *per ea, quæ in puncto tradit poſt Bart. Caſtr. & alios, vt ſupra. Honded d. conſ.* 16. *num.* 54. *lib.* 1. & aliter videtur *Eugen.* reſpondiſſe *conſ.* 2. *num.* 43. *d. lib.* 2. vbi quod Statutum noſtrum excludit fęminas ob maſculos, mandans tamen eas congruè dotari, & in eiſdem terminis eſt deciſio *Ludouiſ.* 565. *num.* 4. vbi Adnot. benè in propoſito *num.* 11. cum alijs allegat.

Sicque non bene infertur, quod ad hoc vt ſit locus
90 Statuto † requiratur dotatio ante delatam, & multo magis ante aditam hæreditatem, *nec DD. in deciſione allegati* id in terminis noſtri Statuti aliter ad fauorem fęminæ contra maſculum firmarunt, *& Cephal. conſ.* 5. non ſolum non applicatur, ſed *ſub num.* 69. retorquetur propter fauorem maſculorum, & agnationis, vt in præſenti, *Rolan. conſ.* 56. *num.* 10. *& ſeq. lib.* 4. eſt in terminis alterius Statuti, & diuerſi excludentis filiam dotatam ſimpliciter propter dotem, non autem in Statuto excludente fœminas propter maſculos, & agnationem, quas mandat dotari, quo caſu habemus communem opinionem pro maſculo quandocumque ſuperueniat dotatio, & ſentit ſuper noſtro Statuto *Iaſ.*
91 *conſ.* 105. *num.* 7. *lib.* 4. vt nec etiam dici † poſſit fœminis delata hæreditas *ex Honded. poſt alios d. conſ.* 16. *num.* 54. *& ex alijs ſupra*. Ad *Surd. conſ.* 45. *num.* 33. 40. *&* 41. reſpondetur loqui in Statuto, ſeu decreto de dotata, & maritata à Patre, vel à Matre, vt non ſufficiat dotatio facta ab alio, quod non ſolum diſtat, ſed etiam aduerſatur terminis noſtris, vt patet, imò ad propoſitum noſtrum *ſub num.* 39. *&* 40. dicit in dotatione facta à Patre præſumi ipſum bonum capere conſilium pro filia, & quia nullus amor vincit paternum, & quod in Statuto filiam excludente, & dotari mandante ſufficeret dotem offerri poſt *Bald. in l. fin. C. de pact.*

92 Vltimo loco non obſtat, † quod in deciſione dicitur non conſtare de obſeruantia Statuti pro maſculo, cum Teſtes non ſpecificent caſus, & loquantur ſi acceptata ſit à muliere dotatio de bonis Paternis, & Maternis, vel ſi dotatio non acceptata excedat portionem dotatæ tangentem, & quia illa non ſit in contradictorio obtenta. Etenim aduertendum eſt Teſtes dicere numquam mulieres dotatas de bonis Paternis, ſeu Maternis ſucceſſiſſe in eiſdem bonis à quocumque dotatio proueniat, & ſic acceptatio præſumitur. Nequè atteſtationes pro parte aduerſa concludunt contrarium ex deductis in facto, & cum Statutum huiuſ-
92 modi † ſit conditum vltra 70. annos, nec adſit exemplum mulieris alicuius contradicentis, ſaltem videtur reſultare pręſumptio, ob quam onus probandi contrarium incumberet parti aduerſæ *iuribus vulgatis*. Nec videtur requiri, quod obſeruantia ſit obtenta in con-
93 tradictorio, † quia hoc eſſet quando ageretur de conſuetudine contra ius, in quibus terminis loquitur

deciſio

deciſio in *Narnien. Succeſſionis* 22. *Maij* 1628. *coram*
R. P. D. Merlino, quæ eſt in fine Compendij, *deciſ.*
99. *num*.48. *& ſeqq.* Sed hic ſumus in obſeruantia in-
terprætatiua Statuti, cuius verba ſaltem non ſunt ita
clara, vt non poſſint recipere interprætationem ab
obſeruantia, vt *per Beltram. ad Ludouiſ. deciſ* 184.
num.8. quod autem communis Practica,& obſeruan-
94 tia † limitet, & declaret Statutum, tradit poſt alios
Carol. de Graſs. de except. ad Stat. exclud. except. 3.
num.17 *& latius Maſcard. de gener. Stat. interpræt.*
concl 2.*num*.139. *& ſeqq.* & per hanc interpræctatio-
nem fit reductio ad primæuum ius antiquum XII. ta-
bularum, quo Filia à Matris ſucceſſione erat excluſa,
vt in princ. inſt. de S. C. Tertull. Honded. conſ. 10.
num. 43 *in fin. lib.* 1.
95 Ad id quod dicitur in deciſione 29.Maij 1634.†de-
negando remiſſoriam inter alia ex irreleuantia articu-
lorum *verſ. tertio viſi etiam fuerunt articuli irreleuan-*
tes, ex quo mulieres potuerint acquieſcere ſpõtè, non
autem coactè in contradictorio iudicio. Reſponde-
tur, quod ſufficit dare de Statuto, & obſeruantia in-
terpretatiua, licet in contradictorio iudicio non ob-
tenta, & contra veriorem intellectum, & proprieta-
tem verborum, *vt in deciſ.* 574. *num.* 3. *par.* 1. *diuerſ.*
& alijs allegatis per Beltram. ad d. deciſ. Ludouiſ. 184.
96 *num*.8. Nec contrarium † probatur per *Anchar.conſ.*
339. *num*.8. quia ibi non ſupponitur alia obſeruantia,
ſeu conſuetudo in extraiudicialibus, vt in præſenti,
Menoch. conſ 187. *num.* 5. *&* 7. *cum ſeq.* expreſsè re-
ſpondet non requiri obtentionem in contradictorio
Iudicio, vbi fit reductio ad ius antiquum commune, &
in extraiudicialibus, quicquid ſit in Iudicialibus, in
quibus loquitur *Mantic. deciſ.* 357. *num*.3. *& Add.ad*
Greg. deciſ. 162. *ſub num.* 15. vbi dicitur, quod in fa-
cultatiuis debet præcedere prohibitio, ſeù contradi-
ctio cum ſubſecuta acquieſcentia, videlicet de facto,
& extraiudicialiter *ad deciſ. Seraph.* 1086. *num.* 1. *&*
deciſ. 530. *num.* 2. *&* 3 *par.* 1. *recent. cum concord.*
97 Neque afficit, quod dicitur † in *eadem ſecunda de-*
ciſione verſ. Tum quia non exprimunt, Quod Pater re-
tinuerit bona pro Maſculo, & Fœminis, quia contra-
rium quod tantum pro Maſculo primo fuerit adita
hæreditas à quo auocari nequierit ſupra demonſtra-
tum eſt; ita vt conſuetudo interprætatiua aliter affer-
ri non debeat *ex deciſ. Ludouiſ.* 162. *num.* 2. cum ſa-
98 tis ſit, quod † à die conditi, ſeù reformati Statuti
numquàm pro Fœminis contraria obſeruantia dedu-
catur, ſeu allegari poſſit ex prætenſa fide de admiſſio-
ne quarundam filiarum ad portionem bonorum ma-
ternorum eis tangentem; fides enim non facit fidem
Ludouiſ. deciſ. 260. *num.* 5. *& alibi*, ac patet, & ſic
non applicantur *deciſ.* 19. *num*. 2. *par.* 2. *diuerſ. & de-*
ciſ 455. *in fin. par*.4. *recent.* Et quod verba Statuti ſint
clara ad fauorem fœminarum contra dictam obſer-
uantiam, aut non applicatur, aut retorqueri poteſt ex
ſuperius deductis.
99 Quibus ſupra firmatis non videtur reſiſtere † alia
deciſio in hac cauſa facta 19. Iulij 1634 *verſ. Nec ob-*
ſtare, quod in §. item ſi quis etiam Pater, vbi quod
portio de iure tangens exponatur, quæ tangere de-
beat, ex quo Statutum loquitur in bonis Patris viuen-
tis, & dotantis; Nam iſta reſponſio tollitur ex diuer-
ſitate rationis, portio enim in bonis Patris viuentis
eſt ipſa dos, cum ad Patrem hoc onus ſpectare dicat
tex. in l. fin. C. de dot. promiſs. Reſpectu autem Ma-
tris, quæ hoc caſu ad dotandum non tenetur, non po-
teſt eſſe niſi legitima debita poſt mortem, & data di-
uerſitate non infertur, Imo ſingula ſingulis congruè
referuntur *iuribus vulgatis*. Sicut reſpectu portionis
100 tangentis † in eodem *§. verſ. quod ſi bona*, conuin-
citur potius de mortua, quàm de viua Matre, cum
ea viuente percipi nequeat, quæ nam portio debeat
eſſe de bonis Matris, præſertim ad ſupplementum
promiſſæ dotis per Patrem, caſu quo eius bona ad di-
midiam non aſcenderent, vt patet, aut daretur dota-
tio ſine effectu, quod non eſt dicendum.
101 Nec etiam videntur afficere deducta *in verſ. minus*
obſtare. Quia clauſula, *& habita dicta dote*, ibi, *&*
aliarum perſonarum de quibus, & prout ſupra dictum
eſt, in fine poſita refertur ad omnia, & ſi in hac deci-
ſione conceditur referri ad principium, & finem Sta-
tuti, non videtur quare ad ea, quæ ſunt in medio non
ſit referenda, maximè cum maior vigeat ratio ex do-
tatione facta à Patre de bonis Matris, vt in puncto,
quàm in dotatione facta à Fratre ad effectum exclu-
ſionis ab hæreditate Patris, vel Aui, & aliorum de-
ſcendentium ex eis, cum potius præſumatur pro Pa-
tre, quàm pro alijs dotantibus, vt ſuperius demon-
ſtratum fuit, & contrarium non probatur *ex allegatis*
in hac deciſione, vt videre eſt, atque ex *Corn. conſ.* 300.
lib. 4. & alibi non firmari, nec firmari poſſe, cum eius
tempore Statutum huiuſmodi reformatum non adeſ-
ſet, vt ſupra pariter fuit deductum.
102 Minus obſtare creditur, † quod dicitur in hac de-
ciſione *verſ. Non obſtat &c.* de ratione agnationis,
ex qua non debeat fieri in præſenti extenſio; Nam re-
ſpondetur non probari aſſumptum, quod non ſit tan-
ta ratio excludendi filias ab hæreditate Matris, quan-
ta ab hæreditate Patris, & Aui, ex quo *Hond. conſ.* 1.
lib. 1. *& alij allegati*, id non firmant. Imò maior ra-
tio vigere dignoſcitur in præſẽti propter dotationem,
103 & conſilium Patris *ex deductis*, Et negatur † Statu-
tum huiuſmodi non excludere niſi dotatas, & propter
dotem, & contrarium, vt propter exiſtentiam maſcu-
lorum fœminas Statutum excludat, licet eas dotari
mandet, ſatis ſuperius declaratum fuit etiam *ex Eug.*
conſ. 3. *num.* 43. *lib.* 2. & alijs.
104 Propterea deducta † in verſ. *Nec firmata &c* tol-
luntur *ex allegatis*, & reg. ſingula ſingulis congruè re-
ferenda *cum alijs in eodem verſ.* non applicantur con-
tra intellectum pro excluſione fœminæ allatum, vt eſt
videre ex contextu totius Statuti, de quo quæritur.
Sicuti poſſeſſionem, & retentionem bonorum Ma-
105 ternorum per Patrem † in præſentiarum cenſeri pro
maſculo clarè dignoſcitur *ex ſupra ponderatis*, & quã-
documque dotatio ſuperueniat eam ſufficere ad ex-
cluſionem mulieris latè demonſtratum fuit, Nec affi-
cere DD. in hoc allegatos pro contraria ſententia in
vtraque deciſione vti penitus in diuerſis terminis lo-
106 quentes, Et ſic ceſſat regula † *Actum ſequentem re*
non integra non admitti in præiudicium tertij, ſeu iu-
ris illi quæſiti. Quia imò ſola excluſio mulieris à fa-
cultate petendi fructus pro rata, & tempore præteri-
tis ex dotatione demonſtrat clarè intẽtionem exclu-
dendi etiam in terminis Statuti noſtri in *§. item ſi ali-*
quis Pater, cum aliàs ſola excluſio ab hæreditate ex-
cludat etiam à fructibus, qui illam augent, & pars ip-
ſius ſunt, vnde dicta excluſio ſuper addita declarat
excluſionem

exclusionem fœminæ ab hæreditate adita, vt ſupra in
diſcurſu ſatis viſum fuit, & ſic corruunt deducta in
hac deciſione *verſ. Neque aditio*. Denique aſſump-
107 tum eorum, † quæ ab eodem Patre geſta ſunt pro
aditione, ſtat primo loco pro maſculo, à quo poſtea
per alios actus forſan contrarios auocari hæreditas
non poteſt ex dicta regula, *Actum ſequentem re non*
integra non admitti in præiudicium tertij, ſeu iuris illi
quæſiti. Quare &c.
Tu cogita ſuper prædictis, cum in terminis noſtri
Statuti opinio Rotæ in hæreditate adita, & multo ma-
gis in delata tantum, non tranſeat ſine maxima diffi-
cultate.
Dubitatum etiam fuit an virtute promiſſionis do-
108 tis factæ à Patre † de bonis Paternis, & Maternis
poſſet relaxari mandatum contra bona Matris defun-
ctæ, in quo articulo Rotæ noſtræ Auditores, quos
commemoraui ſupra ver. Rota *in Adnot. num.* 1. *pag.*
2,9. hoc anno 1634. pro negatiua reſponderunt ex
ſequentibus fundamentis.

INITIVM A DOMINO. Fuit reſolutum vtraque
109 parte pluries informante ſuper intelligētia† Statuti
Peruſini rubr. 45. in reformat. nullam facultatem, nul-
lumque ius competere Viro in dotatione filiarum
obligandi bona Vxoris, & ob id placuit Dominis re-
uocare mandatum, quod D. Locumtenens relaxaue-
rat contra bona hæreditaria olim Dominæ C. virtute
promiſſionis dotis factæ per F. ipſius Virum, ad fauo-
rem T. & D. V. eius Vxoris, ac filiæ prædicti F.
110 Quia licet Statutum prædictum † in §. *item ſi quis*
etiam Pater, permittat Parenti dotare filias de bonis
paternis, & maternis, non per hoc tribuit facultatem,
vt bona Matris veniant in obligatione, vt ibi (*Decla-*
rantes tamen, quod per hoc non intelligatur, quod Ma-
ter, vel Auia cogantur in eorum vita aliquid dare ob di-
ctam promiſſionem dictæ filiæ, vel eius Viro, ſi ſibi non
placuerit, nec etiam prohibeantur de ſuis bonis teſtari)
Ex quibus verbis dum colligitur, requiri placitum
Vxoris, ſequitur per neceſſe, quod per dotationem
factam à Viro nulla in bonis eiuſdem Vxoris reſultat
obligatio, quandoquidem ſi induceretur, poſſet ad
ſoluendum adſtringi, cum ea ſit obligationis natura
Inſt. de obl. in princ. & ille verè eſt debitor, qui de ne-
ceſſitate debet ſoluere *l. debitor* 108. *ff. de verb ſign.*
111 Quærenti autem qualis ſit effectus † iſtius Statu-
tariæ permiſſionis, ſi ex tali dotatione de bonis ma-
ternis nulla in eis reſultat obligatio. Reſpondetur,
quod extantibus maſculis filia ſic dotata excluditur à
ſucceſſione, vt ibi, *Sed bene intelligatur, cum dotata*
fuerit de dictis bonis, vt ſupra, excluſa à ſucceſſione ab
inteſtato, donec, & quouſque ſuperuixerit maſculus de-
ſcendens, vt ſupra.
112 Neque obſtat obiectum, † quod in principio Sta-
tuti filia dotata extantibus maſculis excluditur à ſuc-
ceſſione, & quod iſte §. ſi nihil aliud contineret eſſet
ſuperfluus. Nam vltra quàm quod argumentum à ſu-
perfluitate eſt admodum fragile *Magon. deciſ. Flo-*
rent. 146. *num.* 16.
113 Reſpondetur, quod §. iſte habet † ſuum effectum
operatiuum; nam cum à principio Statutum excludat
filiam dotatam à ſucceſſione illius perſonæ, quæ eam
dotauit, vt ibi, *dotata à Patre, vel à Matre, vel alio*
quocumque aſcendente de bonis, vel rebus proprijs do-
tantis, & ibi, *nec admitti ad ſucceſſionem alicuius per-*
ſonæ dotantis eam, tunc filia intelligeretur excluſa à
ſucceſſione materna, quando à Matre dotaretur pon-
derando illa verba, *de rebus, & bonis proprijs dotan-*
tis, & conſequenter Pater dotando de bonis paternis,
& maternis tantummodo excluſiſſet filiam à propria,
non à materna ſucceſſione, Ergo dum virtute prædi-
cti §. eadem excluſio reſultat à ſucceſſione materna,
etiam eo in caſu, in quo non à Matre de proprijs bo-
nis, *vt in princ. Statuti*, ſed à Patre de paternis, &
maternis ſit dotatio, ſatis hunc nouum caſum com-
præhendendo, habet ſuum effectum operatiuum.
114 Et cum ex iam dictis Mater nec in vita, † nec in
morte cogatur adimplere promiſſa per Virum, imo
poſſit ad libitum de ſuis bonis teſtari, prout de iure
ſibi permittitur, vt in verſ. *Declarantes tamen*, & ni-
hilominus, quamuis filia in bonis maternis dotem ſibi
à Patre promiſſam non conſequatur, intelligitur ex-
cluſa, vt ibi, *ſed bene intelligatur*, ſequitur neceſſariò
euidens intellectus, quod talis dotatio eſt accipienda
qualificatinè ad excluſionem à ſucceſſione materna
extantibus maſculis, non effectiuè ad obligationem
inducendam, & promiſſa conſequendum in bonis Ma-
tris, vt de ſe patet.
115 Nec officit ponderatio, quæ fiebat † in illis ver-
bis, *ſi ſibi non placuerit*, quaſi quod requiratur expreſ-
ſus diſſenſus Matris, ad hoc vt ipſius bona non rema-
neant obligata, de quo diſſenſu in caſu iſto non patet,
& tamen certum eſt ſaltem iuris præſumptione, quod
ea habuit notitiam talis promiſſionis arg. *l. octaui. ff.*
vnde cognati. Surd. deciſ. 111. *num.* 4. Nam ſatis di-
116 citur diſſenſiſſe † dum non conſenſit, quandoqui-
dem quicquid ſit in Iudicialibus *Surd. deciſ.* 47. *n.* 9.
Menoch. præſumpt. 46. *num.* 2. *lib.* 2. in extra iudicia-
libus ex taciturnitate, maximè in odioſis non induci-
tur conſenſus *l ſicut. §. non videtur. in princ. ff. quib.*
mod. pig vel hyp. ſolu. Surd. d. deciſ. 47. *num.* 3. *te-*
ſtans de communi, & deciſ 302. *num* 3. *&* 13. *Gra-*
tian diſcept. forenſ. 230. *num.* 40. *& diſcept.* 795. *n.* 5.
Menoch præſumpt. 42. *num* 10. *&* 24. *lib.* 3. & præ-
ſertim, quia non fuit præſens contractui, quibus in
terminis forſan in aliquo caſu induceretur conſenſus.
117 Præterquam quod loquitur extantibus † maſculis,
vt ibi, *Donec & quouſque ſuperuixerit maſculus deſcen-*
dens vt ſupra, ſtante præſertim illa dictione, *vt ſupra*,
quæ eſt relatiua ad præcedentia, *Rota deciſ.* 461. *n.* 9.
par. 2. *recent.* & omnium qualitatum repetitiua *Surd.*
deciſ. 291. *num.* 31. *& deciſ.* 319. *num.* 8. adeo vt ſi
ſuperius ſemper præſupponitur maſculorum exiſten-
tia, ita & pariter *in d. §. item ſi quis*. etiam debet præ-
118 ſupponi. Et cum Statutum ſit ſtrictè † intelligen-
dum *l. quicquid aſtringendæ. ff. de verb. obl. Magon.*
deciſ. Flor. 55. *num.* 14. maximè in correctorijs iuris
Rota deciſ. 524. *par.* 1. *recent.* cum ibi cumulatis, ſe-
119 quitur, quod iſte caſus † propter maſculinitatis de-
fectum non ſit ſub Statuto compræhenſus, & tam-
quam omiſſus remanet in diſpoſitione iuris commu-
nis *l. commodiſſimè. ff de lib. & poſth.* quo iure cum
officium paternum non maternum ſit filias dotare
l. qui liberos. ff. de rit. nupt. tantum abeſt, vt ex dota-
tione facta à dicto F. Patre bona ſuæ vxoris remanſe-
rint obligata, vt nec quidem potuerit de dictis bonis
maternis ſuæ filiæ dotem promittere, cum deficiat il-
la ratio excluſionis à ſucceſſione, cuius intuitu à Sta-
tuto

tuto permittitur dicta qualificata dotatio *l. adigere. §. quamuis. de iur. patron.*

120 Ad id quod vltimo loco dicebatur ex † præcibus DD. L. & T. ſororum, & aduerſariarum dictæ D. V. conſtare de decoctione dicti F. communis Parentis *l. cum præcum. C. de liber cauſ.* & conſequenter quod ipſius dotatio de bonis maternis, ſi non iure ſtatutario, ſaltem communi ſuſtinetur *per tex. in l. fin. poſt med. C. de dot. promiſs.* imo ſi in caſu dictæ legis talis obligatio in bonis maternis eſt efficax, quia iam filiæ eſt ius quæſitum, eo magis debet ſuſtineri in caſu iſto, in quo tempore promiſſionis tractabatur de iure quę-
121 rendo, † quod facilius amittitur *l. qui autem. in princ. ff. quæ in frau. cred. l. fin. circa fin. C. de acq. poſſeſſ. Iaſ. in l. filiusfam. §. diui. in 1. lect. num. 80. ff. de leg. 1. Borg. deciſ. 28. num. 14.*

122 Clara eſt reſponſio † nam ſi volumus attendere tempus promiſſionis, quando agebatur de iure quærendo nō tractabatur de ſolo præiudicio D. V. ſecundum terminos *d. l. fin.* ſed de damno D. C. ſuæ matris, & ſucceſſiuè cum eius hæreditas peruenerit non tam ad D. V. quàm ad alias duas ſuas ſorores, ſi ſuſtineretur obligatio præiudicium eſſet hæreditarium, & non in ſolo peculio D. V. prout ſupponitur *in d. l.* Imo ſecundum dictam legem concluditur, quod aut Pater eſt ſoluendo, & dos ab eo, licet de bonis paternis, & maternis promiſſa, in paternis tantum verificatur, aut eſt decoctus, & intelligitur data de rebus proprijs ad filiam pertinentibus, vt ibi, *ſi quidem penitus inopia tentus eſt, in illis videri rebus dotem datam, quæ ad fi-*
123 *lias pertinent.* Vnde cum ad D. V. ſolum † ſpectet tertia pars hæreditatis ad eam tantummodo portionem T. ſuo Viro competebat actio de dote, nec potuit vna cum vxore Iudicium contra hæreditatem, & cohæredes non obligatos intentare, quandoquidem dicta D. V. præſuppoſita decoctione Patris tamquam debitrix in ſua portione non poterat agere, & pati.

Et ita fuit reſolutum pro reuocatione mandati.

SVSPECTVS.

SVMMARIA.

Suſpectus quod nolit reſpondere, & ſtare in iudicio, cogitur ad inſtantiam intereſſe habentis præſtare cautionem idoneam, aliàs non auditur, in princ. vbi quid facere debeat petens dictam cautionem.

Idem diſponitur in Ceſſionario perſonæ ſuſpectæ, ibid.

Non habet locum in cauſis executionis inſtrumentorum, d. loco.

Forenſis debitor, ſi ſit ſuſpectus de fuga, receſſu, aut abſentatione, docto ſummariè de debito etiam non liquido, ſi non poſſideat bona ſtabilia æquiualentia, debito, & præſtito iuramento de ſuſpicione, carcerari poteſt, nec relaxatur, niſi ſatisfacto, vel data ſatiſdatione, verſ. Forenſis.

Sed in Forenſe habitante familiariter, & qui manſionem, vel fundicum haberet, requiritur etiam fides deriorationis poſt contractum debitum, ibid.

Mandata ſuſpicionis fugæ quomodo relaxari debeant ex Comitinis, verſ. In Comitinis. Sed vide de conſuetudine Adnot. num. 6.

Executio poteſt fieri etiam diebus feriatis in honorem Dei, ex cauſis ſuſpicionis iuratæ, verſ. Executio. & Adnot. num. 7.

Sequeſtra contra ſuſpectos de fuga poſſunt fieri, in fin.

De ſuſpectis, & fugitiuis Debitoribus Doctores tractantes referuntur, Adnot. num. 1.

Suſpectus de fuga non poteſt iurari is, qui præſtitit fideiuſſorem idoneum, Adnot. num. 2.

Ceſſionarius Creditoris quid facere debeat contra Debitorem ſuſpectum, ibid.

Debitor fugitiuus poteſt carcerari à Creditore propria auctoritate, Adnot. num. 3.

Sed debet præſentare illum Iudici intra viginti dies, ibid.

Deterioratio debet probari poſt capturam, vide Adnot. num. 4. & ſeqq.

SVſpectus, quod nolit reſpondere de iure, & ſtare in iudicio, cogitur præſtare idoneam cautionem ad petitionem intereſſe habentis, & vbi non poſſideat bona æquiualentia quantitati, vel rei petitæ, & nolit ſufficienter, & idoneè cauere, non auditur à Iudice, & denegatur ei iuris beneficium, dummodo Petens prius declaret, videlicet Actor, quid, & quantum velit petere, & Reus Actorem reconuenire, & intra tres dies à die datæ cautionis producat petitionem conuentionis, ſeu reconuentionis coram eodem Iudice, & eam proſequatur ſecundum formam Statutorum, quia alias incidit in pœnam, & fideiuſſor eſt penitùs liberatus Stat. rubr. 8. in princ. lib. 2. pag. 4. col. 3. & 4. Quod habet locum tam in Forenſibus, quàm in Ciuibus, & alijs omnibus in diſtrictu habitantibus, ibidem. Necnon in Ceſſionario perſonæ ſuſpectæ d. loco verſ. & ſi talis ſuſpectus. Non tamen in cauſis executionis inſtrumentorum ibidem verſ. & prædicta.

Forenſis debitor ſi ſit ſuſpectus de fuga, vel receſſu, vel abſentatione à Ciuitate, vel Comitatu ad inſtantiam Ciuis, vel Comitatenſis, & familiariter habitantis in Ciuitate, vel Comitatu, docto ſummariè de debito, etiam non liquido, per ſcripturam publicam, vel aliam, quæ habeat vim confeſſionis in Iudicio, vel alio modo, ſi ille non poſſideat bona immobilia in Ciuitate, vel Comitatu æquiualentia debito, & præſtito iuramento, de huiuſmodi ſuſpicione poterit carcerari, nec debet relaxari niſi ſatisfecerit de debito, facta prius per Creditorem de debito non liquido legitima liquidatione, vel niſi prius ſatiſdederit de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo per fideiuſſorem, qui ſit Ciuis Peruſinus in Ciuitate habitans, & ſoluendo d. rubr. 8. §. volumus. lib. 2. pag. 4. col. 4. In Forenſe autem, qui familiariter habitaret in Ciuitate, vel manſionem, & fundicum haberet requiritur etiam, quod fides Iudici fiat de deterioratione poſt contractum debitum, in qua fide Iudici facienda, non requiritur citatio ipſius Forenſis rubr. 6. in fin. d lib. 2. pag. 4. col. 2.

In Comitinis par. 1. rubr. 32. cap. 13. pag. 78

diſponitur, quod mandata ſuſpicionis fugæ nullo modo decerni, & relaxari debeant, niſi legitimè prius, ſummariè tamen, docto de credito, & de deterioratione poſt cõtractum debitum, & quod verè collegerit ſarcinulas, vt fugam arripiat, & ſecus relaxatum mandatum, & facta executio, ſit ipſo iure nulla, & captus gratis relaxetur ſtatim.

Executio poteſt fieri etiam diebus feriatis in honorem Dei ex cauſa ſuſpicionis iuratæ rub. 81.
A §. & in diebus. lib. 1. pag. 37. col. 3. A

Sequeſtra contra ſuſpectos de fuga poſſe fieri etiam debito non liquido, dixi ſupra ver. Sequeſtrum. pag. 245.

Adnotationes.

1 De debitore ſuſpecto, & fugitiuo † eſt tractatus *Io: Baptiſtæ Caccialupi inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 3. par. 2. pag. 148. & vide etiam tractatum de Arreſtatione, ſiue iure ſiſtendi, & manuum iniectione Petri Peckij ibid. pag.* 155. vide etiam *Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 229. & Galganett ad Stat. Vrbis lib. 1. cap. 98. Seraph. de priuileg. iuram. priuil. 7. Menoch. de arbitr. caſ. 87. Maſcard. de probat. lib. 2. concl. 823. Carol. de Graſs. de except. ad Stat. exclud. in prælud. num. 131. & ſeqq. & exc. 4 num. 48. & ſeqq. Mauſon. de cauſis execut. lib. 1. prælud. 2 & ampl. 22. num. 4. & ſeq.* vide etiam *Chartar. deciſ. Genuen. 40. & de-*
2 *ciſ. 96.* Et quod † non poſſit iurari ſuſpectus, qui fideiuſſorem idoneum præſtiterat, tradit *idem Chartar. deciſ.* 117. Et quoad Ceſſionarium Creditoris vide *eundem deciſ. 63. num. 12. & 13.* Debitorem fugiti-
3 uum † poteſt Creditor propria auctoritate carcerare *Mauſon. d. tract. quæſt. 1. num. 5.* ſed debet illum præſentare Iudici intra 20. horas, vt euitet pœnam priuati carceris *Camill. Borell. conſ. 10. num. 1.* Quo
4 ad probationem deteriorationis, † quod ſit neceſſaria ſaltem poſt capturam, reſponderunt *Alex. conſ. 19. num. 1. & 2. lib. 3. Pariſ. conſ. 101. lib. 3. Saluſt. in prax. lib. 2. cap. 23. num. 1. & 2. Maſcard. d. concl. 823. num. 6. Mart. vot. 120. num. 2. Rot. coram Caualer. deciſ. 329. num. 2.* Sed tu conſidera, quod Sta-
5 tutum † noſtrum requirit fidem deteriorationis reſpectu Forenſis habitantis in Ciuitate tantum, *vt dictum fuit ſupra ex rubr. 6. in fin. lib. 2.* ergo poſſet dici, quod non requirat in Forenſe non habitante, & vide *deciſ. in Mediolanen. aſſictus 29. Martij 1596. coram Orano, quæ eſt impreſſa apud Zacch. ad Galleſ. deciſ. 118.*
6 Necnon † *Ioſeph. Ludouic. deciſ Peruſ. 41. & Turrett. conſ. 45. lib. 1.* qui tradunt quid ſeruandum ſit de Iure communi, & quid ſeruetur de conſuetudine, & in practica circa huiuſmodi mandata ſuſpicionis fugæ in hac Curia,
7 A Idem de Iure communi, † quod debitor ſuſpectus de fuga poſſit capi etiam in die Dominico, reſpondit *Turrett. d. conſ. 45. num. 1. lib. 1. & tradit Maſcard. d. concl. 823. num. 23. Surd. de Alim. tit. 8. priu. 2. num. 12. Caualcan. deciſ. 1. num. 41. Mynſ. obſer. 69. num. 4. cent. 4.*

SYNDICATVS.

SVMMARIA.

De Syndicatu Officialium, ex Statuto in princ. Ex Conſtit. Pontific. verſ. Officiales omnes.
Auditorum Rotæ de Syndicatu, verſ. De Syndicatu.
Executionum cauſa poſſunt quandocumquè Officiales ſyndicari, verſ. Super executionibus.
Laboritia Communis qui acceperunt, & qui habuerunt pecunias ſyndicantur, verſ. Qui acceperunt.
Pignorum Gabbellarij debent ſyndicari quolibet ſemeſtri, verſ. Gabbellarij.
Peruſini qui exercuerunt Magiſtratum in alio loco, coguntur ſtare ſyndicatui, verſ. Peruſini.
Procurator cum ſpeciali mandato admittitur in ſyndicatu, verſ. Procurator.
Syndicatores non poſſunt ſe ingerere ſuper contentis in Conſtit. Aldobr. verſ. Syndicatoribus.
Iudices non ſyndicantur, ex quo protulerunt ſententias contrarias, verſ. Cum quidam.
Mutuantes pecunias Officialibus non audiuntur in ſyndicatu, verſ. Mutuantes.
Salarium Syndicatorum, & Notarij quantum, verſ. De ſalario.
Appellatio non datur à ſententijs Syndicatorum, verſ. Appellatio. & Adnot. num. 8.
Syndicatores Magiſtratuum poſſunt cogere teſtes ad ſe examinandum, Adnot. num. 2.
Officialis aufugiens an habeatur pro confeſſo, Adnotat. num. 3. vbi quod poteſt contra eum iurari in litem.
Syndicatores debent pronunciare iuxta votum Conſultoris, Adnot num. 4.
Inſtantia Cauſæ Syndicatus qualis, Adnot. num. 5.
Princeps an poſſit, & intelligatur remiſiſſe Syndicatum, ibid.
Iudices de conſuetudine non ſyndicantur niſi dolo, & barattaria, Adnot. num. 6.
Et de malè ablatis, ſeu extorſionibus, ibid.
Pro debito ex contractu non ſyndicantur Iudices, Adnot. num. 7.

De Syndicatu Poteſtatis, & Capitanei, & aliorum Officialium vide Stat. rubr. 14. lib. 1. pag. 12. De quibus, & quomodò Syndicentur Poteſtas, & Capitaneus, & Maior Syndicus, & eorum Officiales rubr. 15. d. lib. 1. pag. 13. De Officialibus non abſoluendis ante finem eorum officij, & non refirmandis niſi certa forma vide rubr. 204. d. lib. 1. pag. 69. Quod Officiales forenſes non ſyndicentur infra tempus ſui officij, & de vltima paga non ſoluenda rubr. 276. d. lib. 1. pag. 87. col. 1. De Officialibus Syndicandis per Maiorem Syndicum, & Iudicem Iuſtitiæ vide rubr. 20. d. lib. 1. pag. 15. col. 4.

Officiales omnes debẽt ſyndicari finito eorum officio, ex Bulla Sixti IV. in 3. reg. Canc. Comm. pag. 65. & quod ſyndicari debeant omnes, & ſinguli Auditores, Bariſelli, & alij Officiales, & Executores, eſt Bulla Adreani VI. data 13. Aprilis 1523. in 5. regiſt. pag. 101. Emanauit poſtea generalis

neralis Bulla Clementis VII. quam auream appellant, & eſt in Bullar. nou. conſtit. 25. tom. 1. pag. 593. in qua latè habentur omnia ad officium ſyndicatus pertinentia, & eſt Breue Pauli III. ſub die 4. Nouembris 1538. in 6. regiſt. pag. 49. in quo etiam mandat ſeruari dictam Bullam auream, & Pij IV. data 16. Iunij 1560. in 7. regiſt. pag. 3.

De Syndicatu, & Syndicatoribus Auditorum Rotæ vide Conſt. Rotæ impreſſas de anno 1578. in cap. fin. Et quòd vnus ex Auditoribus Rotæ debeat interuenire in Syndicatu Officialium Curiæ, eſt Breue Pij V. dato 12. Nouembris 1567. in 7. regiſt. pag. 61.

Super executionibus poſſunt quandocumque Officiales ſyndicari rubr. 13. in addit. in fin. lib. 1. pag. 12. col. 2.

Qui acceperunt laboritia Communis ad coptumum, & illi ad quorum manus perueniſſet pecunia, vel aliud, Communis Peruſiæ, vel alterius Vniuerſitatis, ſyndicantur, rubr. 21. lib. 1. pag. 16.

Gabbellarij pignorum debent ſyndicari quolibet ſemeſtri, ex decreto D. Gubernatoris ſub die 4. Iunij 1580. in 6. regiſt. pag. 103. vbi etiam habetur eiuſdem decreti confirmatio per litteras Card. S. Sixti de ordine Sanctiſſimi.

Peruſini, qui habuiſſent officium in aliqua alia Ciuitate, vel Terra, ſeu Magiſtratum exercuiſſent, coguntur redire ad ſtandum ſyndicatui rub. 201. §. præterea ſi dictus. lib. 1. pag. 68. col. 3.

Procurator admittitur ad accuſādum in ſyndicatu cum ſpeciali mandato, d. rubr. 15. §. & quia ſolet. lib. 1. pag. 13. col. 4. An autem admittatur pro Officiali, qui ſyndicatur, vide d. rubr. 21. lib. 1. §. fin. pag. 17. col. 2.

Syndicatoribus aufertur facultas pronunciandi ſuper contentis in Conſtit. Aldobrandina regiſtrata in Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 32. cap. 8. §. & vt optatæ. pag. 61.

Cum quidam Locumtenens in Ciuilibus moleſtaretur in ſyndicatu ab aliquibus, ſub prætextu ſententiarum contrariarum aduerſus iuris diſpoſitionem, mandauit Sacra Conſulta, quod huiuſmodi Iudex non moleſtaretur, niſi conſtaret ipſum commiſiſſe dolum, aut barattariam, vt in litteris Card. Burgheſij ſub die 18. Decemb. 1610.
A regiſtrat. in Canc. Crim. pag. 125. A

Mutuantes pecunias Poteſtati, vel Capitaneo non debet audiri à Syndicatoribus tempore ſyndicatus ſuper repetitione rubr. 2. in fin. lib. 1. pag.
B 4. col. 3. B

De ſalario Syndicatorum, & Notarij vide rubr. 439. lib. 1. pag. 105. col. 4.

Appellatio, ſeu recurſus quando detur à ſententijs Syndicatorum, dixi ſupra ver. Appellatio cap. 1. verſ. A ſententijs Syndicatorum. pag. 16.
C col. 2. C

Vide ad materiam in Conſtit. Marchiæ lib. 2. cap. 40.

Adnotationes.

1 De Syndicatu ſubeundo † per Magiſtratus finito of-
ficio vide *l. 1. C. vt omn. Iudic.* & de hoc ſunt plurium
tractatus *int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 7. pag. 224.
& ſeqq.* Vide etiam *Carpan ad Stat. Mediol. cap. 30.
& ſeqq par. 2. Galganett. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 13.
Farinacc. de var. & diuerſ. quæſt. quæſt.* 111. *per tot.
& Maſtrill. de Magiſtrat. par. 2. lib. 6. Cancer. var.
reſolut. par. 3. cap. 12.* & ad defenſam vide *Turrett.*
2 *conſ. 15. lib. 1.* An Syndicatores † Magiſtratuum poſ-
ſint cogere Teſtes ad ſeſe examinandum vide *Camill.
Borell. conſ.* 85. vbi pro affirmatiua concludit. Habe-
3 tur pro confeſſo † Officialis aufugiens ante Syndica-
tum *ad l. Conſiliarios. & ibi Bart. C. de Aſſeſſor.* vide
tamen *Caballin. ad d. Conſtit. March. lib. 2. cap.* 40.
verſ. Fugientes. & Farinacc. de indit. & tortur. quæſt.
48. *num.* 81. *& ſeqq.* & quod poſſit iurari contra eum
in litem tradit *Carpan. vbi ſup. ad cap.* 40. *num.* 11. &
vide *Farinacc. d. quæſt. 48. num.* 78. Syndicatores de-
4 bent † de iure pronunciare iuxta votum Conſultoris
Mart. vot. 93. num. 32. & ſeqq. & vide *Pac. Scal. in
tract. de Conſil. Sapien cap. 27. lib. 1.* Ad materiam
5 Inſtantiæ † cauſæ Syndicatus vide *Clar. in Prax. § fin.
quæſt. 51. num. 6. & Giurb. conſ. crim.* 53. & de neceſ-
ſitate Syndicatus, & quando Princeps non poſſit illum
remittere, vide *eundem conſ. 72. num. 1. & 3.*
6 A Non ſyndicantur de conſuetudine † Iudices, niſi
de dolo, & barattaria *Farinacc. d. quæſt.* 111. *num.*
425. *& 572. Giurb. d. conſ. crim. 72. viden. per tot.*
Syndicantur tamen de extorſionibus, & malè ablatis
*Baiard. ad Clar. in Prax. §. fin quæſt. 73. num. 36.
Bugen. conſ. 60. in fin. lib. 1. Farinacc. d. quæſt. 111.
num.* 572.
7 B Pro debito ex contractu † non ſyndicantur Iudi-
ces *Alberic. in l. & ita. §. 1. num. 3. ff. Naut. Caupon.
Stabul.* ſequuntur *Carpan. d. cap. 31. num. 2. par. 2.
& Galganett. ad Stat. Vrb. d. lib. 1. cap. 13. circa fin.*
& vide *Giurb. d. conſ. 72. num. 6. & Cancer. d. cap. 12.
num. 120. & ſeqq.*
8 C Vide † vltra citatos ſupra ver. *Appellatio. in Ad-
not. num. 21. pag. 18. Scacc. de appellat lib. 3. cap. 2.
quæſt. 19. rem. 4. Farinacc. de var. & diuerſ. quæſt.
quæſt. 101. num. 89. & ſeqq.* & quod non detur appel-
latio à ſententia abſolutoria Iudicis, reſpondit *Tur-
rett. conſ. 4. num. 4. & ſeqq. lib. 1.*

SYNDICVS Ciuitatis.

SVMMARIA.

Syndicus Ciuitatis à quibus eligatur, in princ. & Adnot. num. 2.

Salarium quantum ſit conſtitutum Syndico, verſ. De ſalario. & Adnot. num. 7.

Syndicus Ciuitatis debet citari ad defenſionem Pupillo- rum

rum non habentium Tutores, vel Attinentes, verſ. Syndicus iſte.

Pacem facere poteſt pro Forenſe Syndicus, verſ. Pacem facere.

Copia libelli cõtra Ciuitatem debet dari Dominis Prioribus, aliàs Syndicus non poteſt ſe ingerere, verſ. Non poteſt. & Adnot. n. 8. vbi quod ſententia eſt nulla.

Bartholomæus Gilianus Auctor Operis fuit Syndicus Ciuitatis, quod officium per multos annos honorificè exercuit, & magna cum laude, in fin. & Adnotat. num. 9.

Syndicus eſt defenſor Ciuitatis, Adnot. num 1.

Accuſare an poſſit Syndicus, Adnot. num. 2.

Ciuitati quando non præiudicet, num. 3.

Et quid ſingularibus perſonis, ibid.

Syndicus Vniuerſitatis habet mandatum cum libera, Adnot. n. 4.

Secus in Syndico Vniuerſitatis non habentis Territorium, ibid.

Proceſſus factus cum Syndico eſt validus, Adnot. n. 5.

Exactor Debitorum Ciuitatis ſi fuerit effectus Syndicus tenetur de proprio ſi non adhibuit diligentiam in exigendo, Adnot. n. 6.

DE electione Syndici Ciuitatis, vide Stat. rub. 74. in princ. lib. 1. pag. 33. col. 2.

De ſalario eiuſdem, rubr. 449. d. lib. 1. pag.
A 106. col. 3. A

Syndicus iſte debet citari ad defenſionem Pupillorum non habentium Tutores, vel Attinentes Stat. rubr. 20. §. dummodo. lib. 2. pag. 9. col. 4.

Pacem facere pro Forenſe poteſt Syndicus Communis, rubr. 60. in fin. lib. 3. pag. 28. col. 3.

Non poteſt ſe intromittere in aliqua cauſa contra Ciuitatem, niſi prius fuerit data copia petitionis DD. Prioribus, aliàs non dicitur habere auctoritatem, nec mandatum, & Syndicus contrafaciens punitur, rubr. 44. lib. 2. pag. 24.
B col. 4. B

De anno 1584. die 20. Auguſti manu D. Gaſparis Iordani Notarij fuit Bartholomæus Gilianus huius Operis Auctor electus Syndicus Ciuitatis, & illud munus honorificè, & magna cum
C eius laude exercuit vſque ad mortem. C

Adnotationes.

1 Syndicus eſt defenſor Ciuitatis, † vt dictum fuit ſupra *ver. Camerarius in Adnot. num. 20. & ſeq. pag. 42.* & vide de eo *tex. in l. 1. §. quibus. vbi gloſ. ver. Syndicum. ff. quod cuiuſque Vniuerſ. nom. & tit. ext. de Syndico. Specul. tit. de Syndico. & in tit. de Actor. ab Vniuerſ. & tit. de reſtit. in integr. §. quis autem. n. 2. Aret. in §. fin. inſtit. de Curat. num. 9. & ſeq. Caballin. ad Conſtit. March. lib. 1. cap. 13. ver. Syndicos. & lib. 2. cap. 41. pariter ver. Syndicos. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 124. & cap. 219. & Galganett. ad Stat.*
2 *Vrbis lib. 1. cap. 13. num. 50.* Et quod debeat † eligi
per Conſilium generale, non autem per ſolos Priores,
niſi aliter diſponatur per Statutum, tradit *Gratian.*
decis. March. 93. num. 8. An poſſit iſte accuſare, vi-
de *Caballin. d. cap. 41. lib. 2. ver. Syndicos in fin. &*
Farinacc. tit. de accuſat. quæſt. 12. num. 51. & ſeqq.
3 An poſſit † præiudicare Ciuitati, vide *Dec. conſ. 221.*
num. 1. Et quod Tutori æquiparetur, vt non poſſit
remittere ius ſententiæ ad ſuæ Ciuitatis detrimẽtum,
dixit *Menoch. conſ. 31. num. 39. lib. 1.* Et quod abſ-
que ſpeciali mandato non poſſit renunciare appella-
tioni reductioni, & nullitati, idem *Menoch. conſ. 495.*
num. 28. lib. 5. & quod non præiudicet ſingularibus
perſonis *Menoch. conſ. 80. num. 67. lib. 1.* vide *Gra-*
tian. d. deciſ. 93. num. 9. & ſeqq. vbi quod licet Syn-
4 dici Ciuitatum † habeant mandatum cum libera à le-
ge; vnde poſſunt expedire, etiam quæ requirunt ſpe-
ciale mandatum, tamen ſecus eſt in Syndico electo ab
Vniuerſitate non habente Territorium, & vide etiam
5 *Paitell. expedit. 53. num. 15. & ſeq.* Proceſſum † fa-
ctum cum Syndico Ciuitatis valere, tradit *Bero. conſ.*
19. num. 40. lib. 1. ſed vide *Carpan. d. cap. 219. n. 5.*
& Paitell. d. exped. 53. & ibi Annot. vbi de reſtitu-
tione in integrum eidem concedenda. Syndicum Ci-
6 uitatis effectum † exactorem debitorum teneri ex pro-
prio, ſi non adhibuit diligentiam in exigendo, reſpon-
dit *Menoch. conſ. 518. num. 1. & ſeqq.* vbi firmat non
conſtare de diligentia neceſſaria, & vide *Munoz. de*
Eſcobar. de Racioc. Admin. cap. 19. num. 21. & ſeqq.
7 A Vide de Salario † non conſtituto huiuſmodi per-
ſonis, an poſſint illud petere *Menoch. conſ. 228. lib. 3.*
& relatos ſupra ver. Salarium. pag. 240.
8 B Pro nullitate ſententiæ † ex hoc Statuto ob non
datam copiam libelli Prioribus, fuit deciſum *in Pe-*
ruſina Ciuilitatis 26. Ianuarij 1615. coram Manzane-
do, quæ eſt in fine, *deciſ. 29. num. 2.*
9 C Meminit *Giliani* Auctoris † huius Operis tam-
quam Syndici Ciuitatis *Rota in dicta Peruſina Ciui-*
litatis num. 3.

SYNDICVS PAGI, ſeu Caſtri.

SVMMARIA.

Syndici Caſtrorum tenentur denunciare maleficia, in princ. & Adnot. num. 3. & ſeqq.

Syndicum tenentur eligere Comitatenſes, verſ. Syndicum. & Adnot. num. 6.

Præcones, & Baiuli non poſſunt eſſe Syndici Vniuerſitatis, verſ. Præcones.

Vniuerſitas quæ tenetur conſeruare alios, quomodo eligat Syndicum, in fin.

Syndici Caſtrorum debent eſſe maiores vigintiquinque annis, Adnot. num. 1.

Separata Syndici electio indicat Locum eſſe ſeparatum, Adnot. num. 2.

Bannitos tranſeuntes non denuncians quando excuſetur, Adnot. num. 4.

Syndicus præuentus in denuncia excuſatur, ibid.

Syndicus non tenetur denunciare modicas ſciſſuras, ſi teneatur denunciare percuſſiones ſanguinolentas, Adnot. num. 5.

SYndici Caſtrorum, vel Villarum Comitatus tenentur denunciare maleficia commiſſa in Caſtris, & Villis, & eorum Territorijs, ſeu Iuriſdictione

riſdictione, Stat. rubr. 3. lib. 3. pag. 3. col. 3. & vide etiam rubr. 513. lib. 1. pag. 118. col. 3. Et quod teneantur denunciare capientes Columbas vide d. rubr. 3. lib. 3. poſt princ. pag. 3. col. 4. & rubr. 172. §. item ſtatuimus. d. lib. 3. pag. 54. & Turdos, & Qualeas quibuſdam temporibus, rubr. 173. lib. 3. pag. 56. col. 1. Fraudantes libras Cataſtri tenentur etiam denunciare Syndici, rubr. 563. lib. 1. pag. 125. col. 2. Quo ad damna data vide Comit. Conſtit. par. 1. rubr. 31. cap. 5. pag. 47. & dicta ſupra ver. Damnum datum, præſertim cap. 7. & cap. 13. Vide etiam Conſt. March.
A lib. 4. cap. 5. & Bannim. Gener. num. 80. A

Syndicum tenentur eligere de ſex Menſibus in ſex Menſes Comitatenſes habitantes in loco, vbi ad minus ſint decem Focularia, ſub pœna, d. rubr. 3. §. fin. lib. 3. pag. 4. col. 2. & vide Conſt. March.
B d. lib. 4. cap. 5. B

Præcones, & Baiuli non poſſunt creari Syndici, & Procuratores alicuius Vniuerſitatis, rubr. 183. §. nullus. lib. 1. pag. 62. col. 3.

De Syndico Vniuerſitatum Comitatus obligatarum ad ſatisfaciendum, & conſeruandum alios, & eius creatione, vide rubr. 17. lib. 2. pag. 7.
C col. 4. C

Adnotationes.

1 Syndici Caſtrorum debent † eſſe maiores vigintiquinque annis *Bald. in l. exigendi. num. 5. C. de procurat. & in l. 1. num. 2. C. in quib. cauſ. in integr. reſt. non eſt neceſs. Carocc. deciſ.* 24. vbi quod ſi maleficia non denunciant, excuſantur, nec puniri poſſunt, quia
2 electio eſt nulla. Syndici ſeparata † electio arguit loca eſſe ſeparata *Menoch. conſ.* 1087. *num.* 8. *lib.* 11.
3 A Aliqua de his, qui tenentur † denunciare, dixi ſupra ver. Damnum datum pag. 109. in Adnot. num. 13. & 14. addo nunc *Maſcard. de probat. lib.* 1. *concl.* 506. *& Farinacc. in tit. de Accuſat. quæſt.* 16. *num.* 16.
4 *& ſeq.* Et quod excuſetur is, † qui non denunciauit Bannitos tranſeuntes, qui non permanſerunt in loco, vide *Caball. reſol. crim. cent.* 3. *caſ.* 287. Prout etiam excuſatur ille, qui fuit præuentus ab alio, puta, ab eo, qui damnum paſſus eſt *Bart. in l.* 1. *§. eleganter. n.* 2. *ff. de lib. agnoſc.* & alij per *Surd. deciſ.* 327. *n.* 6. *lib.* 2.
5 Et quod non teneantur denunciare leues, † & modicas ſciſſuras illi, qui tenentur denunciare percuſſiones ſanguinolentas *Marſ in Prax. §. & quia. num.* 4. *pag. mihi* 146. *Nouar. quæſt. forenſ. lib.* 1. *quæſt.* 55. *num.* 2. vbi infert ad Medicos, & Barbitonſores, ſequitur *Ricc. in Prax. par.* 4. *reſolut.* 22. *num.* 3.
6 B Quod vigore † d. Conſt. March. Vniuerſitates teneantur ad deputandum Syndicum, qui debeat referre maleficia Curiæ, tradit *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 3. *num.* 22.

C Vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 219.

TABERNARIVS.

SVMMARIA.

Tabernarij non poſſunt vendere certis horis vinum, in princ.

Menſuras ſigillatas debent retinere, ibid.

Non dantes iuſtum pondus, vel menſuram puniuntur, d. loco.

Taxillorum ludum permittere non debent in eorum Taberna, verſ. Non debent.

Denunciare debent delicta commiſſa in Taberna, verſ. Debent denunciare.

Natiuitatis Domini Redemptoris noſtri nocte non poſſunt, niſi poſt lucem vendere, aut aliquem recipere ad bibendum, ſeu ludendum, verſ In nocte.

Quæ, & quando non poſſint emere, in fin.

Caupona, & Taberna differunt, Adnot. num. 2.

Tabernæ, ſeu Hoſpitia in quibus locis non poſſint fieri, Adnot. num. 3.

Tabernarius reputatur vilis, & infamis, & ad teſtimonium non admittitur, Adnot. num. 4.

Menſuræ vbi ſunt deputatæ ad vinum vendendum, ſi cum alijs vendatur committitur fraus, Adnot. n. 5.

TABERNARII non poſſunt certis horis vendere Vinum Stat. rubr. 44. lib. 4. pag. 13. col. 3. vbi etiam de menſuris ſigillatis retinendis, de quibus etiam vide rubr. 124. §. item ſtatuimus. d. lib. 4. pag. 37. col. 3. Et contra non dantes iuſtum pondus, ſeu menſu-
A ram rerum vide Bannim. gener. num. 19. A

Non debent permittere ludum taxillorum in eorum Tabernis rubr. 45. d. lib. 4. pag. 14. col. 1.

Debent denunciare delicta commiſſa in Taberna d. rubr. 45. §. item quod vendentes. lib. 4. pag.
B 14. col. 2. B

In nocte Natiuitatis Domini Redemptoris noſtri non poſſunt niſi poſt lucem aliquid vendere, aut recipere aliquem ad bibendum, ſeu ludendum rubr. 86. lib. 4. in addit. pag. 25. col. 4.

Quæ, & quando non poſſint emere vide ſupra ver. Officialis Plateæ. pag. 213.

Adnotationes.

1 De iſtis † vide *tit. ff. Nautæ, Caupones, & Stabularij*, quod Tabernarius idem ſit, quod Hoſpes *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 197. *in princ. par.* 2. Pro diffe-
2 rentia inter Cauponam, † & Tabernam reſpondit *Menoch. conſ.* 798. *num.* 32. *& ſeqq. lib.* 8. ex quo in Taberna comeſtibilia venduntur, & comedentes recipiuntur non ad cubandum, neque ad equos ſtabulandos, in Caupona autem, & aduenæ ad cubandum, & etiam equi recipiuntur; ſed vide qnæ in contrarium ſcribit *Gratian. diſcept. forenſ. tom* 5. *cap.* 898. *num.* 2. *& ſeq.*
3 In quibus locis † non poſſint fieri tabernæ, ſeu hoſpitia vide *Menoch. conſ.* 666. *lib.* 7. repetitum aliquibus additis *conſ.* 798. *lib.* 8. Tabernarium reputari vilem,

& infamem

& infamem,† & ad teſtimonium non admitti, reſpondit *Honded. conſ.* 93. *num.* 49. *lib.* 2. *Almont. Ciazz. diſcept crim.* 175.

5 A Vbi deputatæ ſunt certæ † menſuræ ad vinum
vendendum, ſi cum alijs vendatur dicitur committi fraus *Bald. conſ.* 197. *num.* 3. *lib.* 2. vide *Bonacoſs. in quæſt. crim. ver. Vinum. pag.* 208. *& Farinacc. de falſit. quæſt.* 150. *num.* 76. *& ſeqq.* & dixi ſupra ver. *Menſura. pag.* 193.

6 B De his, qui tenentur † denunciare maleficia vi-
de ſupra ver. *Syndicus Pagi. pag.* 268.

TEGVLARIVS.

SVMMARIA.

Tegulæ, Imbrices, & Lateres debent confici iuxta menſuram præſcriptam, in princ.

Tegulæ domus quamdiù illi ſunt applicitæ inter immobilia ſunt, in Adnot.

TEgularum, ſeu Imbricum, & Laterum, ac ſimilium Artifices tenentur dictas res conficere iuxta menſuram præſcriptam ſub pœna, & Camerarius dictæ Artis poteſt inquirere, & condemnare Stat. rubr. 78. lib, 4. pag. 22. col. 4. vbi etiam alia ad hos Artifices pertinentia.

Adnotationes.

Vide aliqua dicta *ſupra ver. Menſura. pag.* 193. Tegulæ domus quamdiù illi ſunt applicitæ ad vſum tecti deſtinatæ inter immobilia ſunt *l. eum qui ædes ff. de vſucap. Eugen. conſ.* 22. *num.* 19. *lib.* 2.

TENVTA.

SVMMARIA.

Creditor quando mittatur in Tenutam bonorum Debitoris, in princ.

Confirmari ſolet de conſuetudine in Tenuta, ibidem.

Tenuta non poteſt accipi de Oſtijs domorum, verſ. Non poteſt.

Fructus ſequeſtrantur capta Tenuta, verſ. Capta.

Tenutam ſi non recollegerit, vel luerit Debitor, ſubhaſtantur res, ſeu adiudicantur, verſ. Si intra.

Licentia requiritur, vt poſſit capi Tenuta, ſeu Poſſeſſio, in fine.

Tenuta nulliter data confirmari poteſt, & quando, Adnot. num. 1.

Satisfactionem non operatur Poſſeſſio tradita ex primo decreto, Adnot. num. 2.

Recuperare qui vult tenutam ex primo decreto, debet ſoluere expenſas, Adnot. num. 3.

Miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto, non efficitur poſſeſſor, Adnot. num. 4.

Fructus non facit ſuos immiſſus ex primo decreto abſque ſubhaſtatione, deliberatione, ſeu adiudicatione, Adnot num. 5.

Et imputantur in ſortem, ibidem, vbi declaratur, & num. 6.

Fructus præſumuntur percepti ab ipſo debitore, Adnot. num. 6.

DE Creditore, vel Creditoris Creditore mittendo, & ponendo in tenutam, ex primo decreto, bonorum tàm mobilium, quàm immobilium Debitoris vide Stat. rubr. 29. § ſi verò placuerit. lib. 2. pag. 19. col. 2. De conſuetudine ſolet in hac Curia Creditor poſt acceptam tenutam bonorum ſtabilium per Iudicem confirmari in tenuta.

Non poteſt haberi tenuta de Oſtijs domorum Debitoris d. §. ſi verò placuerit, & dictum fuit ſupra ver. Executio pag. 127. verſ. Nec poſſunt.

Capta Tenuta ſequeſtrantur per Iudicem fructus d. §. ſi verò placuerit.

Si intra quindecim dies Tenutam bonorum mobilium, & intra triginta dies immobilium, Debitor non recollegerit, vel luerit, aſſignato termino peremptorio aliorum trium dierum, res in Tenutam datæ ſubhaſtantur, ſeù adiudicantur d. §. ſi verò. verſ. quam tenutam, & vide ſupra ver. Adiudicatio pag. 6. & ver. Subhaſtatio. pag. 252.

Tenuta, ſeu poſſeſſio non poteſt capi ſine licentia, dictum fuit ſupra ver. Poſſeſſio pag. 224.

Adnotationes.

Vide tractatus *de primo, & ſecundo decreto plurium*
inter tract. ſub ſign. Aquil. tom. 3. *par.* 2. *pag.* 136. *&*
1 *ſeqq.* Tenuta † nulliter data confirmari poteſt *Ioſeph.*
Ludouic. deciſ. Peruſ. 40. *num.* 4. quando tamen Iu-
dici conſtat quod danda foret *Honded. conſ.* 21. *num.*
38. *lib.* 2. ſed vide *Rot. deciſ.* 102. *num.* 8. *& ſeqq.*
2 *apud Zacch. ad Galleſ.* Qui vult recuperare † tenutam
ex primo decreto debet ſoluere debitum, & reficere
expenſas *Hond. conſ.* 82. *num.* 11. *lib.* 1. ſed vide eun-
dem *num. ſeqq. & num.* 64. *& Aſin. in Prax.* §. 32.
3 *cap.* 2. *ampliat.* 33. Poſſeſſio tradita † ex primo de-
creto non operatur ſatisfactionem, nec priuat poſſeſ-
ſorem niſi ſequatur ſecũdum decretum, vel bona den-
tur in ſolutum *Seraph. deciſ.* 1107. *num.* 2. Imo miſſus
4 in poſſeſſionem ex primo † decreto non efficitur poſ-
ſeſſor *Ambroſin. deciſ. Peruſ.* 2. *num.* 24. *& ſeqq. vbi*
num. 29. quod non procedit vbi eſt lapſus terminus
aſſignatus Debitori vigore ſtatuti ad reluendum, licet
aliud poſtea *num. ſeqq.* concludat reſpectu aliorum
Creditorum non citatorum, & vbi non eſt ſecuta
5 adiudicatio. Non facit fructus † ſuos Tenutarius
abſque ſubhaſtatione, deliberatione, ſeu adiudica-
tione *l.* 1. *&* 2. *C. de pignor. act.* & imputat in ſortem
illos *Menoch. de retinen. poſſeſſ. rem.* 3. *num* 168 *cum*
ſeqq. ſed vide *Rot. in Peruſina bonorum de Venturinis*
19. *Ianuar.* 1609. *coram Ortimbergo*, vbi quod præſu-
muntur ſolemnitates ſpacio viginti, imò decem an-
norum, & quod hęc exceptio reijcitur ad petitorium,
6 Debet etiam probari † quod immiſſus perceperit fru-
ctus, quia aliàs præſumuntur percepti ab ipſo Debi-
tore *Rot. coram Seraph. d. deciſ.* 1107. *num.* 3. *& in*

Peruſina Pecuniaria 28. Maij 1618. coram Card. Sacrato circa fin.

TERMINI.

SVMMARIA.

Terminos diuiſorios remouens punitur, in princ. vbi quæ probatio ſufficiat, & quod quilibet eſſe Accuſator.
Fodere non licet, neque Foſſam facere ad duos pedes penes Grippam, nè Termini cadant, verſ. Termini.
Termini ſi ex cauſa labis cecidiſſent debent reponi, verſ. ſi ex cauſa.
Molendinorum de Terminis vide in fine.

TErminos diuiſorios remouens punitur, Stat. rubr. 102. in princ. lib. 3. pag. 37. col. 4. vbi quod ſufficit probatio contra delinquentem, per duos teſtes de fama cum iuramento Accuſatoris, & quod quilibet de prædictis poſſit eſſe Accuſator.

Termini nè cadant, nõ licet fodi, vel foſſa fieri ad duos pedes penes marginem, vulgo grippam, d. rub. 102. §. & quia termini. & dictum eſt etiam ſupra ver. Grippa pag. 152.

Si ex cauſa labis, vulgo lama, termini cecidiſſent, debent reponi per Partes in locis condecentibus ad petitionem cuiuſcumquè petentis ſub pœna rub. 161. in fin. lib. 3. pag. 53. col. 1.

De Cluſarum Molendinorum terminatione vide rub. 64. §. & vt quæſtiones. lib. 2. pag. 32. col. 3. vbi puniuntur remouentes, vel tangentes dictos terminos.

Adnotationes.

Vide *tit. ff. de termin. mot. & cap. quia indicante. vbi DD. præſertim Felyn de præſcrip. Ang. in l. inficiando 69. §. infans. ff. de furt.* & ad materiam finium, & terminorum vide *tract. de finibus regend. Hieronym. de Monte inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 3. par. 2. pag. 333. & Scayn. deciſ. Bononien. 10.*

TESTAMENTVM.

SVMMARIA.

Teſtamenta, & Vltimæ voluntates debet aſſignari, & inſinuari, in princ.
Teſtamenta habent vim confeſſionis in iudicio legitimè factæ, vbi ſunt inſinuata, & mandantur executioni, vt confeſſiones iudiciales, verſ. Habent.
Damnatus ad mortem teſtari poteſt, vt verſ. Damnatus ad mortem, & Adnot. num. 3. vbi de damnatio ad mortem Ciuilem.
Blaſphemiæ cauſa cõdemnatus efficitur inteſtabilis actiuè, & paſſiuè, verſ. Condemnatus.
Vſurarius teſtari non poteſt, verſ. Vſurarius.
Teſtes in Teſtamentis, & Codicillis quot requirantur tam in Ciuitate, quàm in Comitatu, verſ. In Teſtamentis, & Adnot. num. 5. & ſeqq.
Mulieres duæ in Teſtamentis ſufficiunt loco vnius Viri, d. verſ. In Teſtamentis, ibi & vbi Viri, & vide Adnot. num. 4.
Rogitus Notarij, & Teſtium præſumitur in Teſtamentis, d. verſ. In teſtamentis, ibi & ſi Notarius, & vide Adnot. num. 46. & 47.
Muti, & Surdi Teſtamentum quando valeat, Adnot. num. 2.
Teſtamentum Subditi ditionis Eccleſiaſticæ valet de Iure Canonico coram Parocho, & duobus teſtibus, Adnot. num. 10.
Etiam fauore cauſæ prophanæ, ibidem.
Et poteſt, & debet in formam authenticam redigi ad inſtantiam intereſſe habentium, num. 11. & ſeqq.
Quid ſtante Statuto Peruſino, num. 16. & ſeqq.
Iudex releuationis Teſtamentorum coram Parocho, & duobus Teſtibus factorũ an poſſit eſſe Eccleſiaſticus, num. 13 & ſeqq.
Legatorum Piorum cauſa poteſt adiri Iudex Eccleſiaſticus, etiam contra hæredem Laicum, Adnot. num. 14.
Et pro alijs Legatis intrat priuilegij communicatio, num. 15.
Statutum non tollit leges antiquas, niſi concurrant voluntas, & poteſtas, Adnot. num. 17. & ſeqq.
Confirmatio ſpecifica requiritur, nec ſufficit generalis, vt Statutum tollat ius Canonicum, Adnot. num. 19. & 38.
Teſtes ſeptem Puberes, Maſculi, & rogati cum eorundem ſubſcriptione requiruntur in Teſtamento de Iure Ciuili, Adnot. num. 21.
De Iure Canonico aliud diſponitur num. 23. & de ſubſcriptione num. 43.
Statutum Peruſinum quoad teſtes in Teſtamento corrigit Ius Ciuile, non autem Canonicum, Adnot. num. 20. & ſeqq.
Et non eſt probibitiuum, ſed permiſſiuum, num. 29. & ſeqq.
Voluntas demetienda eſt à poteſtate, Adnot. num. 24.
Statuto induci poteſt, quod Teſtamentum valeat cum minori numero Teſtium, etiam ſi Statutum ſit conditum à Ciuitate Superiorem recognoſcente, Adnot. num. 25. & vide num. 26.
Iuri Canonico non poteſt derogari per Statutum abſque Sedis Apoſtolicæ abrogatione, Adnot. num. 26.
Statutum non cenſetur derogare Iuri Canonico ceſſantibus verbis, & repugnantia, Adnot. num. 27. & 34.
Derogationes non ſunt multiplicandæ, quando in vno caſu poſſunt habere effectum, Adnot. num. 28.
Confirmatio Statutorum addit robur quoad ius, nõ autem auget factum compræhendendo maiora expreſſis Adnot. num. 30.
Et idem continet vbi non legitur plus conceſſum, quam petitum, num. 40.
Statutum an dicatur permiſſiuum, vel prohibitiuum, aut abrogatiuum, & annullatiuum, Adnot. num. 29. & ſeqq.
Conſtitutiones Cardinalis Vrbini quomodo debeat intelligi circa iura ſeruanda, Adnot. num. 39.
Teſtamentum dicitur imperfectum, vbi Teſtator aliqua reſeruauit adhibenda, Adnot. num. 41. ſed vide num. ſeqq.
Impedimentum præſtantibus Teſtamento denegantur actiones

actiones, Adnot. num. 44.

Notarij Rogitus præſumitur ex rogitu Teſtium, Adnot. num. 47.

Et præſumitur rogatus ab eo, de cuius commodo agitur num. 48.

TEſtamenta, & vltimæ voluntates debent aſſignari, & inſinuari Stat. rubr. 42. lib. 2. pag. 23. col. 3. & dictum fuit ſupra ver. Inſinuatio. pag. 162.

Habent vim confeſſionis in iudicio legitimè factæ, vbi ſunt inſinuata, & mandantur executioni vt confeſſiones iudiciales rubr. 29. in princ. verſ. Item Teſtamenta. lib. 2. pag. 17. col. 4. in fin. & d. rub. 42. §. præterea volumus. d. lib. 2. pag. 24. col. 1. & dictum fuit ſupra ver. Iudicium executiuum. pag. 169.

Damnatus ad mortem teſtari poteſt vſquè ad ſummam ſcutorum decem ad fauorem Confraternitatis S. Andreæ, ex Breue Pauli III. ſub die 17. Septembris 1535. in 7. reg. Cancell. Comm.
A pag. 73. A

Condemnatus pro Blaſphemia efficitur inteſtabilis actiuè, & paſſiuè rub. 18. in addit. lib. 3. pag. 17. col. 3. & dictum fuit ſupra ver. Blaſphemia. pag. 38.

Vſurarius teſtari non poteſt rub. 215. §. adijcientes. lib. 3. pag. 65. col. 2. & dicam ver. Vſura.

In Teſtamentis, & Codicillis, & omni alia vltima voluntate valoris centum librarum, vel infra, ſufficiant tres idonei teſtes, & liberi homines, à centum libris verò ſupra ſufficiant quinque teſtes, Et vbi Viri, tempore quo fieret teſtamẽtum, vel vltima voluntas, non eſſent, ſufficiant loco
B vnius Viri, duæ bonæ, & idoneæ Mulieres. B Et hoc locum habeat in Comitatu, In Ciuitate verò, & Burgis Peruſiæ non habeat locum, ſed neceſſariò requirantur quinque: In Teſtamento autem facto inter liberos ſufficiãt duo teſtes etiam
C non rogati. C Et hoc de illis intelligatur, qui poſſunt condere Teſtamentum. Et ſi Notarius omitteret in Teſtamento, & vltimis voluntatibus ſcribere ſe rogatum, vel teſtes fuiſſe rogatos, nihilominus præſumantur eſſe rogati, & Teſta-
D mentum, & vltima voluntas valeat, & teneat. D In his verbis eſt conceptum Stat. in rub. 35. lib. 2. pag. 21. col. 3. Quod fuit, & eſt vſu receptum, & in viridi obſeruantia, & practicatur, vt eſt fides Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die 16. Martij 1632.

Adnotationes.

1 Vide † vltra tractatus diuerſorum *int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 8. par. 1. pag. 31. & ſeqq. Clar. in §. Teſtamentum. Craſs. de Succeſs. §. Teſtamentum. Cancer. var. reſolut. par. 1. cap. 4.* & ſuper Statuto Medolani *Carpan. ad cap. 219. & ſeqq.* Pro validitate Teſtamen-
2 ti † facti à Muto, & Surdo à natiuitate vide deciſionem *in Peruſina hæreditatis de Cencijs* 15. *Decembris* 1627. *coram bo. me. Card. Virili*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 82.

3 A Citaui † ſupra *ver. Condemnatus. pag. 95. num. 2.* Doctores ad materiam, & vide etiam *Eugen. conſ. 64. lib. 2. Gamm. in quæſt. 6. poſt eius deciſiones*, & de damnato ad mortem Ciuilem *Farinacc. quæſt. 102. num. 135. & ſeqq. & Maſtrill. deciſ.* 167.

4 B Quid de Iure communi † *Honded. conſ. 77. num. 28. & ſeqq. lib. 1. Caualer. deciſ. 381. num. 8. & Rot. in Peruſina Bonorum 8. Nouembris 1582. coram Gypſio*, quæ eſt in calce, *deciſ. 2. num. 4.* vbi quod de Iure Canonico Mulier poteſt eſſe Teſtis, & vide etiam in *deciſione proximè regiſtranda num. 22. & ſeq.*

5 C De numero Teſtium in Teſtamentis † requiſito eſt tractatus *Magdaleni Capiferrei*, & ſuper hoc noſtro Statuto vide *deciſionem in dicta Peruſina Bonorum 8. Nouembris 1582. coram Gypſio*, impreſſa in fine, *deciſ. 2.* in qua defenditur à nullitate Teſtamentum factum coram Parocho, & duobus Teſtibus, iuxta diſpoſitionem *cap. cum eſſes de Teſtam.* non obſtante noſtro Statuto, diſponente in omni vltima voluntate ſufficere quinque Teſtes, cum non propterea inferatur, quod Iure Canonico inſpecto ſuſtineri non
6 valeat. Et quamuis reſpectu Teſtamenti † conditi in Ciuitate, ex quo Statutum diſponit, quod neceſſario requirantur quinque Teſtes, pro nullitate declarando ſupradictam deciſionem procedere in Teſtamento facto in Comitatu, reſponderit *Rota in Peruſina Hæreditatis 20. Nouembris 1602. coram bo. me. Cardinali Pamphilio*, quæ deciſio fuit confirmata 12. *Decemb. 1603. coram eodem*, & ſunt impreſſæ in calce, *deciſ.* 3.
7 & 4. Tamen contrarium † etiam in Teſtamento condito in Ciuitate fuit nouiter reſolutum in eadem Rota, vt in ſequenti deciſione, in cuius cauſa patrocinium præſtitit *Pandulphus Hondedeus* in Aduocationis munere eruditiſſimus, & non minus quàm *Ioannes Vincentius Pater* Inſignis.

R. P. D. Pirouano
Peruſina Releuationis Teſtamenti
Veneris 7. Maij 1632.

8 OCtauius viuens diſpoſuit † de bonis, & hæreditate ſua coram Parocho, & duobus Teſtibus, eo poſtmodum defuncto Legatarij inſteterũt coram Vicario Epiſcopi Peruſini leuari teſtamentum in publicam formam, qui citatis intereſſe habentibus pronunciauit ſcripturam teſtamẽti dicti Octauij eſſe per publicum Tabellionem leuandam, & in formam publicam, & authenticam redigendam; Cauſa exinde per appellationem ad Rotam deuoluta; dubitatum fuit an eadem ſcriptura, ſeu diſpoſitio *Octauij de Ferrettis* ſit releuanda in publicam, & authenticam formam, & affirmatiuè fuit reſolutum.

9 Quia de voluntate Octauij, quæ † tranſierit in diſpoſitionem conſtat ex tenore ſcripturæ ad monitionem dicti Vicarij productæ per *D. Ignatium* Rectorem Parochialis S. Seueri, in qua ad præſentiam dicti *D. Seueri Rectoris*, & *D. Damaſceni* Piſaurenſis Ab-

batis S.Seueri, & Dominici Groſſi, idem Octauius hæ-
redem inſtituit, & quamplura legata fecit rogando
eum, vt de prædictis rogatus eſſe vellet. prout ſe ro-
gatum dixit de prædicto teſtamento in fine eiuſdem
10 ſcripturæ, quæ diſpoſitio, † cum verſemur in ſubdito
ditionis Eccleſiaſticæ; vbi Ius Canonicum ſeruatur,
valida cenſeri debet per cap. cum eſſes de teſtam. Specul.
de inſtrum. edit. & fide. §. compendiosè. verſ. item per
Ius Canonicum. num. 11. & nè dum ſuſtinetur vbi agi-
tur de pia cauſa; ſed etiam fauore cauſæ prophanæ,
ſecundum veriorem, de qua per Clar. in §. Teſtamen-
tum. quæſt. 57. verſ. & in primis quidem. Ioſeph. Lu-
dou. concl. 68. poſt princ. Magon. deciſ. Lucen. 32. nu. 5.
Rota deciſ. 497. num. 3. coram bon. mem. Card. Ca-
ualerio. Ceuall. inter ſuas communes q. 319. Durant.
de teſtam. ordin. cautel. 2. num. 2.
11 Et hæc ipſa Octauij diſpoſitio, potuit, & debuit † in
formam authenticam redigi ad inſtantiam nè dum hæ-
redum; ſed & legatariorum, & aliorum quorumcum-
que habentium intereſſe; Potuit inquã ad perpetuam
memoriam per l. publicati. C. de teſtam. vbi Bald.
num. 1. Bart. in l. finali. num. 17. C. de edict. Diui
Adr. tollen. Specul. de inſtrum. edit. §. compendiosè.
num. 39. Caſtr. conſ. 307. num. 1. Neuiz. conſ. 26.
num. 4. Craſs. in §. teſtamentum. q. 61. num. 1. Si-
mon. de Præt. de Interpret. vltim. vol. lib. 2. interpræt.
prima. dub. 2. ſolut. 3. num. 3.
12 Et ſimiliter Iudex debuit † Notario mandare; quia
præceſſit legatariorum habentium intereſſe petitio
coram Vicario Epiſcopi Iudice competente, Citatio
hæredum in ſcriptura teſtamenti deſcriptorum, De-
poſitio Parochi, & teſtium, qui interuenerunt diſpo-
ſitioni Octauij formiter examinatorum, qui de volun-
tate eiuſdem in eum modum, quo ſcripta reperitur
depoſuerunt, ex quibus Iudex conuincitur ad con-
cedendum petenti, vt ſcriptura in publicam redigatur.
Bart. in l. teſtamenta. C. de teſtam. Couar. pract. quæſt.
cap. 8. num. 1. Craſs. in §. teſtamentum. dicta quæſt. 61.
num. 2. Honded. conſ. 77. num. 18. lib. 1. & conſ. 26.
num. 9. lib. 2.
13 Nec controuerti poteſt iuriſdictio Vicarij, † quod
ſcilicet proceſſus examinis Parochi, & teſtium fieri
debuerit coram Iudice ſæculari; non autem Eccleſia-
ſtico per l. conſulta diualia. C. de teſtam. Couarr. pract.
quæſt. cap. 8. num. 1. Carol. de Graſs. de effect. Cleric.
effect. 1. num. 961. Craſs. d. quæſt. 61. num. 2. Honded.
conſ. 26. num. 11. lib. 2.
14 Quia in ſcriptura de qua agitur † multa continen-
tur legata pia, pro quibus potuit adiri Iudex Eccle-
ſiaſticus etiam contra hæredem Laicum c. relatum de
teſtam. l. prima. C. de Epiſcopal. audien. Tiraquell. de
pia cauſa priuil. 149. Guttierez pract. quæſt. cap. 44.
15 num. 2. lib. 1. & pro alijs legatarijs intrat † priuilegij
communicatio propter communem cauſam, & de-
fenſionem l. ſi. communem. ff. quemadmodum ſeruit.
amittat. Felin. in cap. 1. num. 6. de præſcript. Natt.
conſ. 590. num. 16. lib. 2. Theſaur. deciſ. 177. num. 5.
16 Non obſtat, quod diſpoſitioni c. cum eſſes, † dero-
gatum reperiatur ex Statuto eiuſdem Ciuitatis Pe-
ruſij lib. 2. rubr. 35. in quo cautum reperitur, quod
in teſtamentis in Ciuitate condendis adhibeantur
quinque Teſtes, quo ſubſiſtente prædictæ diſpoſitioni
c. cum eſſes. non eſſe locum dicebatur ex Baldo conſ.
404. num. 3. volum. 4. Dec. conſ. 114. num. 4. Alex.
conſ. 177. num. 2. lib. 2. Magdalen. de numero Teſti-
um. cap. 8. num. 24. & de ſupradicto Statuto idem vi-
deatur determinatum in Peruſina Hæredit. 20. No-
uembris 1602. & 12. Decembris 1603. coram bon. me.
Card. Hieronymo Pamphilio.
17 Quia vbi agitur de Statuto Laicorum † abrogato-
rio iuris Canonici primo conſtare debet de voluntate
ſtatuentium derogandi verbis expreſſa, vel incompa-
tibiliter repugnante diſpoſitioni c. cum eſſes, ſecundo
quod Statutum auctoritate Sedis Apoſtolicæ fuerit
confirmatum; altero verò, vel vtroque ceſſante, diſ-
poſitio antiqua iuris Canonici ſemper in ſuo robore,
18 & virtute permanebit; nam ſine voluntate † leges
antiquæ, nec mutantur, nec corriguntur, l. præcipi-
mus in fine. C. de appellat. l. vt liberis. C. de collat. c.
cum expediat de elect. in 6. Crauett. conſ. 307. num. 4.
Menoch. præſumpt. 38. num. 1. & 31. lib. 6. & ſine
19 iuriſdictione † tolli pariter nequeant Alex. conſ. 59.
num. 9. lib. 1. Pariſ. conſil. 19. num. 14. lib. 1. Craſs.
de except. in prima except num. 7. & 8. Rota deciſ. 103.
num. 27. parte 2. diuerſ. & idem fuit firmatum in Bo-
nonien. ſucceſſionis 9. Decembris 1622. coram bon. me.
Franciſco Vbaldo, cum ſemper requiratur ſpecifica
Papæ confirmatio, nec ſufficit generalis in forma
communi.
20 Ex tenore autem Statuti, quod datur, † neque ver-
ba, neque diſpoſitiones contrariæ c. cum eſſes, colli-
guntur; legitur enim, in Teſtamentis, & Codicillis,
& omni alia voluntate valoris librarum 100. ſuffici-
ant tres idonei Teſtes, à centum verò libris ſupra ſuf-
ficiant quinque Teſtes, & vbi Viri tempore quo fieret
Teſtamentum non eſſent, ſufficiant loco vnius Viri,
duæ mulieres, & hoc locum habeat in Comitatu, in
ciuitate verò, & Burgis Peruſiæ non habeat locum,
ſed neceſſario requirantur quinque; ex quibus verbis
duo inferuntur.
21 Primo, ſtatuentium diſpoſitionem non verſari † cir-
ca derogationem c. cum eſſes; ſed reſpicere modera-
tionem rigoris iuris Ciuilis, quod cum requirat ſep-
tem Teſtes puberes maſculos, & rogatos cum eo-
rumdem ſubſcriptione per l. hac conſultiſſima. C. de
Teſtam. Pariſ. conſil. 19. num. 3. vol. 3. Craſs. in d. §.
Teſtamentum. q. 54. num. 1. & Statutum contente-
22 tur † vt ſint quinque, & in Comitatu poſſint etiam
Mulieres adhiberi, & valeat Teſtamentum, etiam ſi
Notarius non ſcripſerit teſtes fuiſſe rogatos, iam pa-
tet, quod prædictæ ſolemnitates, tàm reſpectu certi
numeri, quàm maſculinitatis, & interpellationis te-
ſtium ad legem ciuilem pertinent, non autem ad Ca-
23 nonicam, † in qua minor numerus nempè duorum de-
ſideratur, & non tantum Maſculi; ſed etiam fœminæ
poſſunt eſſe Teſtes; nec debent eſſe rogati; ſed ſuffi-
cit, quod fuerint præſentes, prout hæc omnia colli-
guntur ex textu eiuſdem c. cum eſſes & declarant Ab-
bas ibidem in fine, & cæteri Canoniſtæ; itaut dicen-
24 dum ſit non plus voluiſſe † derogare ſtatuentes, quàm
intenderint facere moderando ius Ciuile, & addi po-
teſt, & quod potuerint facere demetiendo volunta-
25 tem à poteſtate, ex quo per Statutum induci † poteſt,
quod teſtamentum valeat cum minori numero Teſti-
um Bart. in l. cunctos Populos. num. 36. C. de ſumma
Trinit. id affirmans etiam ſi tale Statutum ſit condi-
tum à Ciuitate ſuperiorem recognoſcente, & illum
ſequuntur Iaſ. Vaſqui. & alij, quos recenſet Craſs. d.

§. Teſtamentum. quæſt. 55. *num.* 23. de veriori affir-
26 mans, quod idem † dici non poteſt vbi agitur de de-
rogatione iuris Canonici, ad quod Laici manum ap-
ponere non poſſunt abſque Sedis Apoſtolicæ appro-
batione *c. per venerabilem, qui filij ſint legitimi*, & no-
tant omnes in *l. omnes Populi. ff. de iuſt. & Iur. in
c. cum omnes de Conſtit. Pariſ. conſil.* 51. *num.* 23. *lib.* 3.
27 proptereà cum Statutum † poſſit ſuos effectus diri-
gere ad ius Ciuile, nec repugnet diſpoſitioni Iuris Ca-
nonici, ſemper ceſſat voluntas derogandi ceſſantibus
verbis, & repugnantia ad inuicem diſponendi *Bart.
in l ſciendum. num.* 2. *ff. qui ſatiſd. cogantur. Roman.
conſ.* 322. *num.* 2. *Tiraq. de retract. conſang.* §. 10.
gloſ. 2. *in fine. Menoch. præſumpt.* 38. *num.* 20. *lib.* 6.
28 & eſt regulare; vt derogationes † non multiplicentur,
quando in vno caſu poſſunt habere effectum *Roman.
conſ.* 199. *num.* 6. *Cephal. conſ.* 104. *num.* 17. *lib.* 1.
Oſaſch. deciſ. 59. *num.* 12. *Rota deciſ.* 432. *num.* 10.
par. 1. *diuerſ. &* 563. *num.* 1. *par.* 1. *recent.*
29 Secundo, ex eiſdem verbis infertur Statutum † præ-
dictum eſſe permiſſiuum, non autem prohibitiuum,
aut abrogatiuum, & annullatiuum actus aliter geſti;
permittit enim, quod certus numerus Teſtium ſuffi-
ciat in teſtamentis, & Codicillis, & omni alia vltima
voluntate, & verba illa, *ſed neceſſario requirantur
quinque Teſtes*, non ſunt appoſita ad perſonas teſtan-
tium; ſed ad diſtinctionem Comitatus, & Ciuitatis,
30 vbi teſtamenta conduntur; Et ſimiliter † confirma-
tiones Cardinalis Legati, & ſan. me. Gregorij XIII. non
contradicunt, quamuis dicatur affirmamus, & confir-
mamus, & illis inuiolabilis firmitatis robur adijcimus:
quia addunt robur quoad ius in eorum executione; nõ
autem augent factum cõprehendendo maiora expreſ-
ſis, vt dicit *Bald. in l.* 3. *in fin. C. ſi aduerſ. rem. Iud.
& Soccin. Sen. conſ.* 159. *num.* 30. *lib.* 2. *Rota deciſ.*
301. *num.* 1. *part.* 1. *recent. &* 511. *num.* 1. *coram
31 Papa Gregorio XV.* quod ſi permiſsiuum eſt, † inde
non arctantur volentes condere teſtamenta; vt te-
ſtentur coram quinque Teſtibus; ſed eo modo teſtan-
tibus, Statutum mandat voluntates ſeruari, nec ali-
ter emanatas vlterius procedit annullando, vel irri-
tando, quod propriè pertineret ad modum prohibi-
tium, & formam induceret alterius modi teſtandi ex-
cluſiuam *ſecundum gloſ. in Clem.* 1. *in verbo inibentes,
vbi Cardinalis, & Anchar. de Iurepatron. Natta conſ.*
287. *num.* 6. *Abb. conſ.* 91. *num.* 6. *par.* 1. *Rota deciſ.*
34. *num.* 2. *parte prima recent.* & ceſſante prohibitio-
32 ne, † Teſtamentum, quod legitimè factum reperitur
iuxtà formam *cap. cum eſſes*, vt ſupra probatum fuit,
ſemper ſuſtinetur.
33 Nec contradicunt † *Bald. conſ.* 404. *num.* 4. *lib.* 2.
& alij dum affirmant, quod de iure Canonico ſuffi-
ciant Parochus, & duo teſtes, niſi per Statutum, vel
conſuetudines loci aliter eſſet ſancitum: Quia *Bald.*
præſupponit; at hic eſt quæſtio ſuper facto præſuppo-
ſito; idem reſpondetur ad *Dec. conſil.* 315. *num.* 4.
34 *verſic. non obſtat*, & deciſio † *Romana de Stocchis* 17.
Maij 1588. *coram bon. mem. Cardinali Hieronymo
Pamphilio* loquitur in *Statuto Vrbis lib.* 1. *cap.* 42.
expreſſe ſubordinante formas teſtandi, nempè quod
inter Ciues, & incolas, & diſtrictuales ſeruentur Sta-
tuta, & vbi Statuta non diſponunt, ſeruetur ius Ci-
uile, & in ſubſidium recurratur ad ius Canonicum,
vt proptereà cum ius Canonicum non ſit ſeruandum
in concurſu Statuti, vel iuris Ciuilis, per implicitam
negatiuam, & prohibitionem, intrat derogatio, vel
per repugnantiam cum non poſsint ſeruari Statuta, &
ius Canonicum, vt plenè declarat *Menoch. præſump.*
38. *num.* 28. *& ſequen. lib.* 6.
35 Ex quibus omnibus † patet non ſuſtineri, quæ inci-
denter dicta fuerunt in terminis huius Statuti Peruſini
in deciſionibus *Peruſina Hæreditatis* 20. *Nouembris*
1602. *&* 12. *Decembris* 1603. *coram ſupradicto Car-
dinali Pamphilio*, quod ſcilicet cum dictum Statutum
fuerit à Sede Apoſtolica confirmatum non ſit agen-
dum *de cap. cum eſſes*.
36 Nàm firmantur † per rationes *Baldi in d. conſ.* 404.
& Decij 315. qui loquuntur præſuppoſito Statuto
iuri Communi contrario, & repugnante, prout &
dictæ deciſiones præſupponunt; & tamen contrarium
ex ſupradictis clarum apparet.
37 Et vlterius ceſſat etiam † ſuppoſitum cõfirmationis
Apoſtolicæ, quod eſt ſecundum requiſitũ reſponſionis
ſupradictæ. Nam omiſſo, quod de confirmatione non
eſt agendũ vbi de voluntate ſtatuentium expreſſa de-
rogandi iuri Canonico non conſtat; Adhuc confirma-
38 tiones † Pij II. Leonis X. Clementis VII. quæ dantur,
cum legantur in forma Communi, nec contineant te-
norem Statutorum, aut de mandato Papæ fuerint
condita, non ſufficiunt ad ſuſtinendam derogationem
iuris Canonici *gloſ. in c Paſtoralis.* § *præterea, in ver-
bo ex certa ſcientia de offic. deleg. Dec. in c. porrecta.
num.* 15. *de confirmat. vtil. vel inutil. Gabr. conſ.* 183.
num. 14. *lib.* 2. *Rota in recen. deciſ.* 192. *nu.* 3. *part.* 1.
39 Decreta autem Cardinalis † Vrbini Legati confirmata
per ſanct. mem. Gregorium XIII. ad Cardinalium re-
lationem non releuant, cum nihil diſponant circa ius
Ciuile, aut Statuta ſeruanda in teſtamentis ordinan-
dis contra ius Canonicum, Sed tantummodo ſint or-
dinatoria iudiciorum, dum mandant, quod poſt Ban-
nimenta ſeruentur Statuta confirmata per Sedem
Apoſtolicam, & poſt præmiſſa, Conſtitutiones Mar-
chiæ, & in caſibus non prouiſis ius Canonicum, vel
Ciuile, quod in loco, vel contingentia facti præuale-
ret; vnde cum Bannimenta contineant materias iudi-
ciorum tam Ciuiles, quàm Criminales, de Statutis
contrarium diſponentibus erit ſenſus, vt non præua-
leant Bannimentis; non autem vt ſeruentur derogan-
40 do iuri Canonico in non expreſsis, Et † Confirmatio
Apoſtolica idem continebit, nec plus conceſſum le-
gitur, quàm petitum fuerit, *Dec. in l. more maiorum.
num.* 31. *ff. de iuriſd. omn. iud. Seraph. deciſ.* 615.
num. 8. *& deciſ.* 971. *num.* 7. *Rot. deciſ.* 555. *num.* 2.
par. 2. *recent.*
41 Demum non obſtat, † quod ſi ſeruandum ſit ius
Canonicum adhuc de voluntate perfecta, quæ tran-
ſierit in diſpoſitionem non conſtar; dum idem Teſta-
tor reſeruauit teſtamentum ſubſcribere, & adhibere
alios teſtes, qui teſtamentum ſubſcriberent ad præ-
ſentiam Fratrum ſuorum, vt teſtes, qui in Teſtamen-
to interfuerunt in eorum examine deponunt, quæ
ſubſcriptiones cum ſequutæ non fuerint, dicebatur
teſtamentum imperfectum remanſiſſe.
42 Quia ijdem Teſtes dicunt, quod † de ſubſcriptione
non fuit actum cum Teſtatore, niſi poſt rogitum Te-
ſtamenti ad interrogationem Rectoris, ſi intendebat,
quod teſtamentum ſubſcriberetur, ad quæ reſpon-
dens, *non occorre*; Sed quidem deſiderare, vt redirent

tempore

tempore quo adeſſent eius Fratres : quia intendebat
illis ſatisfacere , vt eſſent præſentes ſubſcriptioni per
ipſum faciendæ , & per alios etiam teſtes , quatenus
reperiri potuiſſent ; verum caſu quo per ſuos Fratres ,
vel ex alio quouis accidenti impeditus fuiſſet ſubſcri-
bere, intendebat Teſtamentum iam ſtipulatum, omni
meliori modo effectum ſortiri ; atque ita cum Teſta-
43 mentum † abſque ſubſcriptione poſt rogitum eſſet in
ſtatu validitatis ſecundum terminos *c. cum eſſes.* reij-
cientis ſolemnitates ſecundum leges humanas præ-
ſcriptas ; ſubſcriptiones deſideratæ , tamquam quod
non ſint de ſubſtantia teſtamenti, ſi ceſſant,non inua-
lidant diſpoſitionem iam per rogitum perfectam . Et
44 nihilominus conſtat de impedimento † per eoſdem
Fratres præſtito , de quo deponunt Rector, & illi duo
teſtes teſtamentarij , ſcilicet nè rediret idem Rector
cum teſtamento vt ſubſcriberetur;& alij teſtes nõ ac-
cederent; quare primum Teſtamentum in ſuo robore
permanſit ex voluntate Octauij Teſtatoris , & impe-
dimentum præſtantibus denegande ſunt omnes actio-
nes , ſiuè ſint legitimi hæredes , ſiuè in alio teſtamen-
to ſcripti per *l. 2. ff. ſi quis aliquem teſtari probib. Salic.
in l. 1. num. 7. C. eod. tit. Menoch. de Arbit. caſu* 395.
num. 37. *Caſtill. controuerſ. iur. lib.* 3. *cap.* 1. *n.* 100.
Et ita vtraque &c.
45 Quæ deciſio † fuit confirmata *ſub die* 30. *Maij*
1633. *&* 1. *Iunij eiuſdem anni coram Benedicto de
Vbaldis Peruſino* tunc Rotæ Romanæ Auditore,nunc
Cardinale Meritiſſimo , Antiſtite Noſtro, & Bono-
nienſis Ciuitatis pro Sanctiſſimo Domino Noſtro
Vrbano VIII. fœliciter regnante , Legato de Latere
Vigilantiſſimo .
46 D Super rogitu Teſtium † in Teſtamento vide *in
d. Peruſina bonorum coram Gypſio* , quæ eſt in fine ,
*deciſ. 2. num. 21. & ſeqq. Non. conſ. 23. num. 28. &
ſeqq. Honded. conſ. 77. num. 48. & ſeqq. lib. 1. Fari-
nacc. de teſtib. q. 62. num. 134. & ſeqq. & in ſupra
proximè regiſtrata deciſ. num. 21. & 23.* Et quoad ro-
47 gitum Notarij † vide *Menoch. de præſumpt. lib. 2.
præſ. 81. & Honded. conſ. 66. num. 32. & 33. lib. 1.*
& quod Notarij rogitus præſumatur ex rogitum Te-
ſtium , dixit pluribus citatis *Rota in Nepeſina Tutelæ
29. Ianuarij 1618. coram nunc Eminentiſſ. Card. Ve-*
48 *roſpio verſ. Non obſtat exceptio* , & vbi † ipſe Nota-
rius dixit ſe rogatum ſcribere , vel ſcripſiſſe , licet
omiſerit à quo,intelligi rogatum ab eo de cuius com-
modo agitur , tradit *Eugen. conſ. 75. num. 18. lib. 2.*

TESTES.

SVMMARIA.

Teſtes in Teſtamentis, Codicillis, & alia vltima voluntate quot requirantur , in princ.

Nomina Patris , & Aui Teſtium , & Cognomina per Notarium ſcribi debent in Inſtrumentis , verſ. Nomina .

Mulieres non coguntur ire ad Palatium cauſa Teſtimonij perhibendi , verſ. Mulieres .

Homicidæ etiam non condemnati, imo abſoluti, ſeu gratiati non poſſunt ferre teſtamentum , verſ. Homicidæ. & Adnot. num. 6.

Vaſſalli, vel Fideles non admittuntur in Teſtes in Curia Peruſina , vel alibi contra Peruſinum , verſ. Vaſſallos. & Adnot. num. 7.

Famuli non poſſunt à Dominis in Teſtes præſentari , d. verſ. Vaſſallos. & Adnot. num. 7.

Vtilitas vbi poteſt reſultare Teſti , non admittitur ad Teſtimonium, verſ. Teſtificari & Adnot. num. 8.

Vniuerſitas non poteſt inducere Homines illius Vniuerſitates in Teſtes , verſ. Vniuerſitas. & Adnotat. num. 9.

Coguntur Teſtes accedere ad teſtiſicandum , verſ. Coguntur. & Adnot. num. 10.

Expenſis Inducentis debent venire Teſtes de Comitatu d. verſ. Coguntur. & Adnot. num. 11.

Notarius tranſmittitur ad recipiendum Iuramentum , & Teſtimonium Infirmi, & illorum, qui propter eorum conditionem non eſt honeſtum quod in Iudicium compareant, verſ. Notarius. & Adnot. num. 12.

Notario an credatur de commiſſione d. loco, & Adnot. num. 12.

Iurare debent Teſtes ad Banchum Notarij , verſ. Notarius , ibi , quod Teſtes , vbi etiam quod iurant in manibus Notarij, & vide Adnot. num. 12.

Teſtes vltra decem ſuper aliquo maleficio non poſſunt induci, verſ. Super aliquo & Adnot. num. 13.

Falſum Teſtes deponentes , & Falſos Teſtes Inducentes puniuntur, verſ. Falſum. & Adnot. num. 14.

Teſtes vbi ſunt ſub alia Iuriſdictione dantur literæ ad Rectorem, & Officialem illius loci, & quomodo , verſ. Iuriſdictionis alterius , & Adnot. num. 15.

Iuramentum quomodo deferatur iſtis Teſtibus ibi , Quando eſſent .

Examinãtur etiam diebus feriatis in honorem Dei iſti Teſtes, d. loco .

Remiſſoria debet executioni demandari impenſis eius , qui petijt , Adnot. num. 16.

Proceſſus in vim Remiſſorialium à Iudicibus Romanæ Curiæ quod extrahatur integraliter , & tranſmictatur , verſ. Quando. & Adnot. num. 25.

Proceſſus huiuſmodi ſi fuerit clauſus pendente termino ad reprobandum , non eſt nullus , ſed præfigendus eſt nouus terminus , Adnot. num. 26.

Remiſſorialis Iudex non debet procedere ad actus iudiciarios in alijs diebus quam præſcriptis in Remiſſoria, Adnot. num. 27. vbi quod non proeedit in decreto ſigillationis proceſſus .

Sigillum non eſt de ſubſtantia actus , ſed ad vberiorem probationem , Adnot. num. 27.

Nomina Teſtium non ſpecificantur in hac Curia , quãuis fuerit facta inſtantia , verſ. Nominatio , & vide Adnot. num. 17. & 18.

Citatio ad videndum induci , & iurare Teſtes non ſolet fieri in hac Curia , verſ. Citatio .

Sed vide contra Adnot. num. 19. & ſeqq.

Suſtinetur examen quando huiuſmodi citatio continetur in conceſſione Termini ad probandum , n. 22.

Datur Sanatoria in Signatura Sanctiſſimi , ibid.

Citatio requiritur ad vidẽdum committi Notario examen Teſtium , Adnot. num. 23. vbi videas .

Teſtes recipiuntur etiam poſt dilationes , & publicato proceſſu vbi non fuerunt didicita teſtificata, verſ. Si ſint lapſæ , & Adnot. num. 24.

Examinãtur Teſtes per Iudicem cauſæ, vel de eius mandato per Examinatorem , verſ. Examinantur , & Adnot. num. 29.

& examina pars non fuerit citata, ita obſeruari in hac Curia, dixerunt DD. Cauſidici in fide facta ſub die 5. Iunij 1587. L

L Nominatio teſtium examinandorum in hac Ciuitate in cauſis pendentibus in Curijs dictæ Ciuitatis etiam parte petente non fit, ex ſtylo inueterato, ac inuiolabili, de quo teſtati fuerunt DD. Cauſidici in fide Collegialiter facta ſub die 14. Decembris 1593. & in alia ſub die 26. Ianuarij 1609. in qua dixerunt, quod in cunctis cauſis in Peruſinis Curijs vertentibus examinantur Teſtes, non aliter facta ſpecificatione illorum nominum, nec inſtatum fuiſſe ſpecificari nomina teſtium, in Cauſis Peruſinis, & inter Peruſinos, & licet quandoquè fuerit inſtatum ab aliqua parte nomina teſtium ſpecificari, tamen fuit per Iuſdicentes mandatum examinari teſtes, non aliter facta dicta ſpecificatione teſtium, obſeruatumquè fuit, & obſeruatur tam in Curia D. Gubernatoris, quàm D. Epiſcopi, & aliorum Tribunalium huius Ciuitatis Peruſię ab immemorabili tempore citra. M

M Citatio ad videndum induci, & iurare teſtes non ſolet fieri in hac Curia, vt in fide DD. Cauſidicorum Collegialiter facta ſub die 26. Martij 1587. quæ fuit renouata ſub die 10. Aprilis eiuſdem anni, in hæc verba, Quod in Ciuitate Peruſiæ, in quibuſcumque Curijs, & Tribunalibus à quadraginta annis citra, & vltra obſeruatum fuit, & obſeruatur de præſenti, quod in Cauſis Ciuilibus ad petitionem alterius ex partibus aſſignantur certæ dilationes ad probandum incumbentia cum monitione alterius partis pro ſingulis diebus, & horis &c. & aſſignatis dilationibus in præſentia alterius partis, aut eius Procuratoris, vel ſi fuerit abſens, facta illarum intimatione, inducuntur teſtes, illique ad iuramenta recipiuntur durantibus dictis dilationibus, abſque eo, quod altera pars citetur ad videndum eos induci, ſeù iurare, teſteſque durantibus dictis dilationibus inducti, & iurati, ac etiam poſt dilationes examinati, ſemper fuerunt habiti pro ritè, & rectè iuratis, receptis, & examinatis, eorumque depoſitiones in Iudicijs habitæ fuerunt pro validis, & pro talibus obſeruatæ, licet pars ad videndum induci, ſeu iurare teſtes citata non fuerit. Et ita communiter de ſtylo, & inueterata conſuetudine huius Ciuitatis obſeruatum fuit, & obſeruatur de præſenti, vt latius in dicta fide. Idemque dixerunt in alia fide ſub die 19. Auguſti

N 1613. N

Si ſint lapſæ dilationes, & publicatus proceſſus, & altera pars non didicerit teſtificata, & habeat teſtes, quos velit examinare, ſi illos inducat coram Iudice, parte aduerſa, vel eius Procuratore præſente, & petat illos recipi, & eis iuramentum deferri, & examinari, ſemper fuerunt recepti, & eis iuramentum delatum, & fuerunt examinati in illa die, vel altera, aut alijs diebus Iudici benè viſis, eſt fides DD. Cauſidicorum

O ſub die 26. Auguſti 1588. O

Quando emanarunt literæ remiſſoriales à Dominis Iudicibus Romanæ Curiæ, facto, & completo examine, dum inſtatur pro remiſſione dicti examinis ad Iudicem cauſæ, ſolet per Notarios rogatos de examine, & proceſſu facto ſuper dicto examine, & executione litterarum prædictarum, extrahi huiuſmodi proceſſus, & examen integraliter ex proprio originali, & facta collatione per dictum Notarium cum dicto originali, proceſſus ſic extractus, collationatus, clauſus, & ſigillatus, ſoluta prius competenti mercede dicto Notario, cum litteris Iudicis examinatoris ſolet tranſmitti in forma ad Iudicem cauſæ, eſt fides Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die

P 11. Maij 1612. P

Examinantur teſtes coram Iudice cauſæ, vel de eius mandato inducti, & iurati per alterum ex ordinarijs Examinatoribus, quem is, qui inducit teſtes eligit, nullo præuio decreto Iudicis cauſæ, niſi Pars contra quam examinantur proteſtata fuiſſet non deueniri ad examen, niſi concordato de Examinatore, quia vbi præcedit huiuſmodi proteſtatio teſtes examinantur per Examinatorem, in quem partes concordant, vel per alium à Iudice cauſæ ex officio deputatum, vt in fide Collegij Dominorum Cauſidicorum ſub die

Q 24. Iulij 1626. Q. Interprætes an debeant adhiberi dixi ſupra ver. Interprætes. pag. 166.

Procuratores in Curia Criminali huius Ciuitatis abſque ſpeciali mandato ſemper fuerunt admiſſi, & effectualiter admittuntur pro celeriori carceratorum expeditione ad habendum teſtes pro informatione Curiæ examinatos, pro ritè, & rectè examinatis, ſaluis tamen exceptionibus contra dicta, & perſonas teſtium, & præterquàm quò ad abſentes, & mortuos, ſi qui eſſent, & ſaluo iure repetendi ſuper Interrogatorijs. Ita obſeruari dixerunt DD. Cauſidici ſub

R die 11. Aprilis 1608. R

De mercede Examinatorum in cauſis Criminalibus vide Conſt. Card. Vrbini cap. 16. quæ eſt in Comit. par. 2. rubr. 14. cap. 3. pag. 88. De mercede Examinatorum in Cauſis Ciuilibus vide Comit. d. loco cap. 4. Et cum eſſet alterata merces à ſolito, D. Maluaſia Gubernator ſub die 9. Decembris 1599. manu D. Conſtantij Boldrini Notarij, mandauit obſeruari ſolitum, & ſub die 21. Ianuarij declarauit hoc non habere locum in cauſis Commiſſarijs rogato D. Balthaſſare Ceccarello. De ſolito autem vide in Conſtit. Card. Criſpi Legati in verſ. Item pro examine,

Interpretes an debeant adhiberi, d.verſ.Examinantur. in fine.
Procurator in Criminalibus abſque ſpeciali mandato admittitur ad habendum Teſtes pro Informatione Curiæ examinatos pro ritè, & rectè examinatis, ſaluis &c. verſ. Procuratores, & Adnot. num.30.
Merces Examinatorum in Criminalibus, & Ciuilibus Cauſis qualis, verſ. De Mercede.
Interrogari prius Teſtes debent ſuper Interrogatorijs, in fine.
De Teſtibus qui Doctores tractent, Adnot. num. 1.
Teſtes examinati ad probandam Conſanguinitatem probant inter alios tamquàm in cauſa ſtatus, Adnot. num 2.
Inimicus etiam Capitalis examinatur, ſaluis exceptionibus, Adnot. num. 3.
Qualitas requiſita per Statutum in Teſtibus debet articulari, & probari, Adnot. num. 4.
Teſtes ab vna parte inducti debēt examinari ad inſtantiam Aduerſarij, etiam inuito inducente, Adnot. num. 5.

TEſtes in Teſtamento, Codicillis, & alia vltima voluntate quot requirantur vide Stat. rubr. 35. lib. 2. pag. 21. col. 3. & dixi in præcedente ver. Teſtamentum. verſ. in Teſtamentis.

Nomina Patris, & Aui Teſtium, & cognomina per Notarium ſcribi debent in inſtrumento, rubr.36. in princ. lib.2. pag.21. col.4. & dixi ver. Notarius. pag. 207. verſ. Nomina Patris.

Mulieres non coguntur ire ad Palatium cauſa teſtimonij perhibendi rubr. 46. §. & quia non videtur, & §. ſeq. lib. 3. pag. 24. col. 4. & dixi ſupra ver. Mulier. pag. 203. verſ. Non poſſunt cogi.

Homicidæ etiam non condemnati, imo abſoluti, ſeu gratiati non poſſunt ferre teſtamentum, ex Bulla Pij II. de anno 1461. quæ eſt in Stat. poſt rubr. 14. lib. 3. pag. 13. col. 2. §. item quod omnes. & in Bullar. Nou. tom.1. conſtit. 8. pag.320. & idem ſanciuit Sixtus IV. de anno 1480. vt
A poſt d. rubr. 14. lib. 3. pag. 13. col. 3. A

Vaſſallos, vel Fideles quis in teſtes in aliqua cauſa contra aliquem in Curia Peruſina, vel alibi contra Peruſinum inducere non poteſt ſub pœna, & teſtimonium illorum non valet rubr. 46.
B in princ. lib. 3. pag. 24. col.3. B Idemque diſponitur in Famulis, qui nec poſſunt a Dominis in
C Teſtes præſentari, ibidem. C

Teſtificari quis non poteſt ſuper eo, ex quo ſibi aliqua vtilitas poteſt reſultare d. rubr. 46. §.
D & nemo. lib. 3. pag. 24. col. 3. D

Vniuerſitas Caſtri, vel Villæ non poteſt, nec debet inducere in Teſtes Homines illius Vniuerſitatis, ſi habet litem cum Commune Peruſiæ, vel cum aliqua ſpeciali Perſona d. rubr. 46. §. præterea volumus. lib.3. pag. 24. col. 3. in fin. & quod Teſtes de aliqua Vniuerſitate non probent in materia Cataſtri vide rubr. 109. lib. 1. pag. 45.
E col. 2. E

Coguntur Teſtes accedere ad teſtificandum
F rubr. 47. lib. 3. pag. 25. col. 1. F Teſtes autem de Comitatu debent venire expenſis Inducentis, inſpecta à Iudice qualitate perſonarum, tam in Ciuilibus, quàm in Criminalibus quæſtionibus
G rubr. 45. §. fin. lib. 3. pag. 24. col.3. G Sed

Notarius tam in Ciuilibus, quàm in Criminalibus Cauſis tranſmittitur ad recipiendum Iuramentum, & Teſtimonium Perſonarum valetudine impeditarum, & illarum, quæ propter earum conditionem non eſt honeſtum, quod in Iudicio compareant rubr. 45. §. Ad perſonas quoque. lib. 3. pag.24. col.3. vbi quod circa conditionem ſtatur diſcritioni Iudicis, necnon quod ſi Perſona examinanda ſit in Comitatu mittitur Notarius expenſis Petentis. Vide etiam de Teſte Infirmo rubr. 46. §. fin. d. lib. 3. pag. 24. in fine. & quoad Mulieres ibidem in §. ſed quando. d. pag. 24. col. 4. vbi quod ſtatur Notario ſuper mandato, & commiſſione Iudicis. Quod Teſtes debeant iurare ad Banchum Notarij, eſt Decretum D. Gubernatoris ſub die 5.Martij 1607. manu D. Sebaſtiani Fuſtini. & quod iurent in manibus Notarij eſt fides Collegij Dominorum Cauſidico-
H rum relata ſupra ver. Articuli. pag. 27. H

Super aliquo Maleficio Teſtes vltra decem non poſſunt induci rubr. 45. §. 1. & 2 lib. 3. pag. 24. col.2. vbi etiam ad defenſam, & quod Accu-
I ſator cogatur dare teſtes ſuper accuſatione. I

Falſum Teſtes deponentes, & Falſos Teſtes inducentes puniuntur rubr.43. lib.3. pag.24. col.1. Intra quantum tempus poſſint Teſtes de falſo redargui rubr. 48. lib. 3. pag. 21. col. 1. De pœna falſum deponentis vide Bannimenta General.
K num. 14. K

Iuriſdictionis alterius Teſtes ſi ſint examinandi, productis Articulis, & intimatione facta Aduerſario, eique aſſignato termino ad dandum Interrogatoria, & monito ad accedendum ad locum examinis, dantur literæ à Iudice Cauſæ ad Rectorem, & Officialem loci, vt cogat Teſtes, & examine facto dignetur dicta ſigillata remittere, quibus Teſtibus, & eorum dictis datur fides, ac ſi per Iudicem cauſæ inducti, & examinati eſſent rubr. 25. lib. 2. pag. 14. col. 2. Quando eſſent in Maiori Curia Peruſina decretæ litteræ in partibus extra dictam Curiam pro Teſtibus examinandis, Teſtes fuerunt ſemper habiti, & habentur pro iuratis, dummodo deferatur illis iuramentum per Examinatorem tempore examinis, & huiuſmodi examina, & depoſitiones teſtium ſemper fuerunt valida, quamuis teſtes fuerint iurati, & examinati die feriato etiam in honorem Dei, & quamuis ad dicta iuramenta,

(quæ fuit in prima inſtantia in hac Curia agitata) recedendo à deciſis *coram Remboldo*, *ſub die 2. Iunij 1627. coram bo. me. Card. Virili, in verſ. Quintum fundamentum*.

24 O An, & quando publicatis † atteſtationibus liceat alios Teſtes examinare vide *Farinacc d. tract. de Teſtib. quæſt. 75. num. 68. & ſeqq. Rota coram Ludouiſ deciſ. 48. num. 2. deciſ. 81. num. 4. deciſ. 497. & ibi Beltram. in Adnot. & deciſ. 583. in Peruſina de Bigazzinis 19. Aprilis 1613. coram R. P. D. Pirouano*, quæ eſt in calce, *deciſ. 41. num. 1. & 2. & nouiſſimè in Vicentina Collegij 13. Februarij 1634. coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano*.

P Vltra citatos ſupra num. 15. de proceſſu remiſ-
25 ſoriali † facto in hac Ciuitate vide *Seraph. deciſ. 800. & deciſiones in Peruſina de Bigazzinis 28. Iunij 1604. coram Litta*, quæ eſt in fine, *deciſ. 39. & in Peruſina Liquidationis fructuum 27. Februarij 1612. coram Penia*, pariter in fine, *deciſ. 40. & in Peruſina de Bigazzinis 19. Aprilis 1613. coram R. P. D. Pirouano*, quæ etiam eſt in calce, *deciſ. 41. & in Peruſina Fideicommiſſi de Meniconijs 6. Iunij 1631. coram R. P. D. Durano*, in qua fuit dictum, quod Proceſſus remiſſoria-
26 lis † clauſus pendente adhuc termino vnius Menſis ad Teſtes reprobandos, non eſt nullus, ſed quod eſt præfigendus nouus terminus ad reprobandum, *vt in verſ. Prima enim*. Fuit etiam ibi dictum Nullitatem, quod
27 Iudex proceſſerit † ad actus Iudiciarios in alijs diebus quàm Lunæ, Mercurij, & Veneris præſcriptis in Remiſſoria, non probari, niſi in decreto ſigillationis proceſſus, quod fuit interpoſitum die Sabbati, vnde cum ſigillum regulariter non ſit de ſubſtantia actus, ſed ad vberiorem probationem dumtaxat conferat, ſolum inde inferri poſſit, quod dictum decretum fuit nullum, non autem proceſſus Remiſſorialis, *vt in verſ. Demum*
28 *quarta*. Super neceſſitate citationis † ad videndum auſcultari, & collationari proceſſum cum originali, *Rot. deciſ. 22. par. 2. recent. & coram Ludouiſ. deciſ. 71. num. 4.* ſed vide *Seraph. deciſ. 1028. num. 7. & in dicta Peruſina Fideicommiſſi de Meniconijs* vbi habetur, quod quicquid ſit an talis citatio requiratur in proceſſu remiſſoriali, tollebatur obiectum ex facto dum Procuratore præſente fuit facta per illos, qui obtinuerunt Remiſſoriam, inſtantia proceſſum collationari, & Iudex decretum interpoſuit, ex quo Præſentia ſuppleat defectum citationis, quinimo pro citatione habeatur, *vt ibi verſ ſecunda quod deficiat*.

29 Q Facultas Examinatoris † probatur, cum ſit Notarius Actuarius ordinarius Examinator deputatus in Ciuitate, & Notario Actuario circa hoc creditur *Verall. deciſ. 245. par. 2. Rot. in recent. deciſ. 699. num. 3. par. 1. & deciſ. 301. num. 2. par. 2.* ita ſuper proceſſu facto Peruſiæ *coram Eminentiſſimo nunc Card. Veroſpio*, reſpondit *Rota in dicta Aſſiſien Bonorum 2. Iunij 1627. coram bo. me. Card. Virili, verſ. Quintum fundamentum*.

30 R De huiuſmodi declaratione, † & repetitione teſtium pro Curiæ informatione Examinatorum, vide *Honded. conſ. 101. lib. 1. Ambroſin. in Proceſ. Informat. lib. 3. cap. 2. & Farinacc. quæſt. 72. num. 149. & ſeqq.*

TORTVRA.

SVMMARIA.

Tortura quando inferri poſſit, & quando non, ex Stat. in princ.

Iudex punitur ſi procedat ad torturam in caſibus prohibitis, vel omittat illam in caſibus permiſſis, ibid.

Tortura non infertur vbi militant coniecturæ, & præſumptiones pro Reo etiam debiliores illis contra eum vrgentibus, Adnot. num. 1.

Pœna pecuniaria vbi imponenda eſt, vel alia minor relegatione, non infertur Tortura, Adnot. num. 2.

Tortura quibus Malefactoribus inferatur, rubr. 50. lib. 3. pag. 25. col. 2. vbi quod ſufficiunt Vnicus Teſtis de viſu, vel publica vox, & fama, vel indicia, vt poſſit deueniri ad tormenta pro habenda veritate, niſi ſit facta defenſio legitima, vel niſi Teſtes ſint reprobati. Puniturque Iudex procedens ad tormenta in alijs caſibus, vel omittens in caſibus permiſſis.

Adnotationes.

1 De *indicijs, & Tortura* † ſunt tractatus plurium *inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 11. par. 1. pag. 241. & ſeqq.* & latiſſimè ſcribit *Farinacc. quæſt. 36. & ſeqq. & Almont. Ciazz. diſcept. crimin. ad Reor. defenſ. diſcept. 3.* Tu vide *Eugen conſ. 27. & conſ. 76. lib. 1. Hond conſ. 102. lib. 1. & conſ. 98. lib. 2. & Ambroſin. deciſ. Peruſ. 22. num. 19. & ſeqq.* vbi quod non torquetur is, pro quo militant aliquæ coniecturæ, & præſumptiones, etiam leuiores illis contra eum vrgentibus.
2 Non poteſt † inferri Tortura vbi imponitur pœna pecuniaria nè maior ſit quæſtio, quàm pœna ordinaria delicti *Eugen. conſ. 89. num. 46. lib. 2.* Imò quod non inferatur vbi pęna extraordinaria imponenda eſt, ſed vbi pro crimine pœna eſt ſupra relegationem, firmat pluribus citatis *Giurb. conſ. 91. num. 19.* & vide *eundem conſ. 14. num. 4. & ſeq. & num. 14. cum ſeqq. Ciazz. d. diſcept. 3. num. 4. & ſeqq.*

TVRBATIVA.

SVMMARIA.

Turbare aliquem in poſſeſſione non licet ſub pœna, in princ.

Intrare in bona alterius ſine licentia non licet, nec cauſa eundi ad Fontem, verſ. Intrare, vbi quod creditur iuramento cum vno Teſte. Et qui poſſint accuſare, ibid.

Turbatiuæ in cauſa quomodo procedatur in Curia Criminali, verſ. Querela.

Ciuiliter, & Criminaliter agi poteſt pro Turbatiua, Adnot. num. 1.

Sed vbi quis intentaſſet remedium Ciuile, non poteſt ad Criminalem accuſationem confugere, niſi iudicio Ciuili perfecto, Adnot. num. 2.

Conductor, vel Colonus an poſſint accuſare de vi turbatiua, Adnot. num. 3.

Turbare

ne, & in Conſtit. Card. Vrbini cap. 30. verſ. Pro examine.

Super Interrogatorijs debent primo examinari teſtes dixi ſupra ver. Interrogatoria pag.166.

Adnotationes.

1 De Teſtibus† vltra tractatus plurium Doctorum
int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 4. *pag.* 57. *& ſeqq.*
& Farinacc. int. eius quæſt. crim. tract. de Teſtib. tom.
3. *q.* 53. *& ſeqq.* vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.*
85. *& ſeqq. Cancer. var. reſolut. par.* 1. *cap.* 20. *&*
D. Poſt. in tract. de Mand. de Manut. obſeruat. 84.
2 *& ſeqq.* Teſtes examinati ad probandam† conſanguinitatem probant inter alios tamquam examinati ſuper ſtatu, qui probant in quocumque iudicio ad omnem effectum etiam ſucceſſionis, ita *Rota in Peruſina reintegrationis* 14. *Ianuarij* 1630. *cnram R. P. D. Pirouano*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 111. *num.* 4. Inimicus
3 etiam capitalis † in practica examinatur, ſaluis exceptionibus, *Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ.* 73. *num.* 8. *& ſeqq.* ſed vide *Farinacc. q.* 62. *num.* 357. & ad materiam *d. q.* 53. *num.* 3. *& ſeqq.* Statutum ſi requirat ad ali-
4 quid probandum † Teſtes cum aliqua qualitate dicta qualitas articulari, & probari debet *Thob. Non. conſ.* 21. *num.* 6. *Rol. conſ.* 3. *num.* 56. *lib.* 1. *Honded. conſ.* 33. *num.* 100. *lib.* 2. ſed vide *eundem conſ.* 77. *num.* 5, *& infra lib.* 1. *Pacian. de Probat. lib.* 1. *cap* 53. *num.* 61. *& ſeqq. & latius Farinacc. d. tract. de Teſtib. q.*
5 62. *num.* 1. *& ſeqq.* Teſtes ab vna parte producti† debeant examinari ad inſtantiam Aduerſarij etiam inuito producente *Farinacc. d. q.* 62. *num.* 224. vbi alios citat, quibus addo *Capyc. deciſ.* 39. qui declarat dictum *Innoc. in c. præſentium. col.* 3. *de Teſtib.* & vide latius *Carocc. deciſ.* 116.

6 A Vide † ad d. Conſtit. Pij II. *Cherubin. Iun. in Compend. Bullar. par.* 1. *pag.* 66. *& Farinacc. d. tract. de teſtib. q.* 56. *num.* 126. *& ſeqq.*

7 B Quoad Vaſſallum, & Subditum † vide *Farinacc. d. tract. q.* 58. *num.* 151. *& ſeqq.*

C Et quoad Famulos, & Famulas *ibidem num.* 135. *& ſeqq.*

8 D Vide † *Farinacc. d. tract. de Teſtib. q.* 60. *n.* 1. *& ſeqq.*

9 E Vide † *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 87. *par.* 1. *& cap.* 218. *num.* 20. *par.* 2. vbi quod Teſtes de Vniuerſitate non ſunt idonei, vbi agitur an quis debeat ſoluere nec nè, & vide latius *Farinacc. d. q.* 60. *num.* 450. *& ſeqq. Rot. coram D. Coccin. deciſ.* 140. *deciſ.* 160. *& deciſ.* 324. *coram Ludouiſ. deciſ.* 340. *& coram Caualer. deciſ.* 143. *deciſ.* 174. *& deciſ.* 631. *num.* 9.

10 F Quod Teſtes poſſint cogi † ad ſe examinandum vide de iure Communi *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 86. *num.* 28. *& Farinacc. d. tract. de Teſtib. q.* 78. *num.* 1. *& ſeqq.*

11 G De expenſis ſubminiſtrandis Teſtibus † vide *l. quoniam liberi. C. de Teſtib. l. eos. C. de appellat. c. ſi Teſtes. §. venturis* 4. *q.* 3. *cap. ſtatutum. §. penult. de reſcript. in* 6. *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 86. *num.* 33. *& ſeqq. Surd. de alim. tit.* 1. *q.* 62.

12 H Ad Teſtem, qui † ad examen non poteſt venire, quod mittatur Examinator *Rot. deciſ.* 140. *num. par.* 4. *diuerſ.* Quando Notario poſſit committi examen Teſtium, & an ei credatur de commiſſione vide *Farinacc. d. tract. q.* 77. *num.* 75. *& ſeqq. Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 66. *Rot. coram Ludouiſ. deciſ.* 368. *num.* 3. *&* 4. *& Beltram. ibi num.* 9. *& in Peruſina de Bigazzinis* 19. *Aprilis* 1613. *coram R. P. D. Pirouano*, quæ eſt in calce, *deciſ.* 41. *num.* 3. *& ſeqq.* & quod requiratur Citatio dico infra num. 23.

13 I De effrenato† numero Teſtium refrenãdo etiam de Iure communi vide *Menoch. de Arbitrar. caſ.* 249. *& Farinacc. q.* 80. *num.* 114. *& ſeqq.*

14 K Vide ad materiam Teſtis Falſi † vltra *Farinacc. d. tract. de Teſtib. q.* 67. *num.* 1. *& ſeqq. & alibi. Ambroſin. deciſ. Peruſ.* 25.

15 L De Remiſſoria† pro Examine Teſtium extra locum Iudicij vide tract. *Virgilij Boccatij, & Herculis Seueroli de literis Remiſſorialibus, Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 66. *Farinacc. d. tract. de Teſtib. q.* 77.
16 *num.* 1. *& ſeqq. & infra num.* 25. Debet † executioni demandari Remiſſoria impenſis eius, qui petijt *Rota coram Caualer. deciſ.* 254. *num.* 3.

17 M Quod Nomina † Teſtium de Iure communi regulariter non ſint edenda, & idem in criminalibus, vide *Honded. conſ.* 101. *num.* 40. *& ſeqq. lib.* 1. *quem ſequitur Farinacc. conſ.* 73. *num.* 10. *& ſeqq. lib.* 1. *& Guazzin. in tract. ad defenſ. defenſ.* 24. *cap.* 3. *num.* 9.
18 Sed quod edi debeat† ad effectum conficiendi Interrogatoria contra Perſonas, præſupponitur in *Peruſina de Alphanis* 24. *Ianuarij* 1624. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino Decano*, & ita ſeruatur in Praxi.

19 N Examen eſt nullum † attento iure Communi, vbi non præceſſit citatio ad videndum iurare Teſtes. *Farinacc. de teſtib. quæſt.* 72. *num.* 1. *& ſeqq. Rota coram Mantic. deciſ.* 155. *Ludouiſ. deciſ* 268. *num.* 2. *& ſeqq. & ibi Beltram. in Adnot. num.* 12. *& deciſ.* 518. *num.* 1. *In Peruſina Ciuilitatis* 26. *Ianuar.* 1615. *coram Manzanedo*, quæ eſt in fine, *deciſ.* 29. *num.* 4. *& in Peruſina Pecuniaria, ſeu Societatis* 30. *Aprilis* 1627. *coram bo. me. Card. Virili*, quæ eſt etiam in fine, *deciſ.* 1. *num.* 1. Verum ſtante ſtylo, ſeu conſue-
20 tudine † in contrarium, vt hic ex atteſtationibus relatis, valet examen, cum hoc caſu non tollatur citatio, in qua conſiſtit defenſio *Honded. conſ.* 101. *num.* 19. *& ſeq. lib.* 1. *& admiſit Rota coram D. Coccino in Aretina Spolij deciſ.* 141. Sed receſſit Rota in eadem
21 cauſa poſtea, ex quo † non erat probatus ſtylus concludenter, & aliter, quàm per extraiudicialem informationem, ex fide Aduocatorum, cum hic ſtylus ſit contra ius, & reſpiciat deciſoria, & non ordinatoria Iudicij, *vt apud eundem deciſ.* 182. quæ eſt etiam impreſſa *poſt conſ. Farinacc. deciſ.* 215. *lib.* 2. *& illam refert, & ſequitur Beltram. ad Ludouiſ. deciſ.* 484. *n.* 8. *& vide etiam Farinacc. d. quæſt.* 72. *num.* 72. *& ſeq.*
22 Niſi dicamus, quod ſuſtinetur examen, † ex quo huiuſmodi citatio continetur in conceſſione termini ad probandum dati *Rota deciſ.* 411. *num.* 1. *& ſeqq. & deciſ.* 686. *num.* 4. *par.* 1. *recent.* Conceditur etiam ſanatoria in Signatura Sanctiſſimi, *vt apud Caualer.*
23 *deciſ.* 275. Requiritur etiam de Iure † citatio ad videndum per Iudicem committi Notario examen Teſtium, vt valeat examen, *Rota in Aſſiſien. Bonorum* 26. *Iunij* 1626. *coram Remboldo, verſ. Non conſtat etiam.* ſed quod fuerit ſufficiens præſentia Procuratoris in commiſſione examinis ob mandatum de recipiendo iuramenta, dixit poſtea *Rota in eadem cauſa*

(quæ

TVrbare aliquem in poſſeſſione non licet ſub pœna, Stat. rubr. 99. lib. 3. pag. 36. & in Bannim. gener. num. 83.

Intrare in bona alterius ſine licentia Domini, vel poſſeſſoris, aut Conductoris, ſiue Laboratoris non licet ſub pœna, Stat. rubr. 157. lib. 3. pag. 52. col. 1. Nec cauſa eundi ad aliquem Fontem, vel alium locum, ibidem. §. & nulla perſona, vbi quod creditur iuramento cum vno teſte. Qui accuſare poſſint vide ibidem. §. volumus etiam. & A §. ſeq. A

Quærela porrecta contra aliquam perſonam ſuper Turbatiua in Curia Criminali, Reus citatus ad reſpondendum quærelæ examinatur, & admittitur cum cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, & quandoquè admittitur cum cautione de non diſcedendo in forma, & quando vult facere defenſiones in actis exhibet articulos, ſeu capitula, & ſi petit illis reſponderi per Accuſatorem, ipſe cogitur reſpondere, & ſi non reſpondet citatur cum comminatione de grauando in pœna pecuniaria, ad hoc vt reſpondeat, & facta reſponſione ad inſtantiam Rei aſſignatur dicto Accuſatori terminus ad primam ad dandum interrogatoria, aliàs ad videndum mandari examinari ſine, & ſi erit contumax Iudex interloquitur, niſi ad primam dederit, mandat examinari ſine, ita obſeruatum fuiſſe ab immemorabili tempore citra, & obſeruari in hac Curia, teſtati fuerunt DD. Cauſidici in fide data ſub die 19. Ianuarij 1609.

Adnotationes.

1 De Turbatiua † vide *Ioſeph. Ludouic. concl.* 71. *Pract. Papien. in form. libelli in cauſ. turb. poſſeſ. pag.* 426. *& ſeqq. Bonacoſs. quæſt. crim. ver. Turbare. pag.* 196. *par.* 1. *& pag.* 112. *par.* 2. *& Farinacc. de varijs, & diuerſ. quæſtion. quæſt.* 100. *num.* 38. *& ſeqq.* vbi quod pro Turbatiua poteſt agi ciuiliter, & criminaliter, & vltra citatos per eum vide etiam ad hoc *Eugen. conſ.* 60. *lib.* 1. *& conſ.* 89. *lib.* 2. Sed vbi quis intentaſſet
2 pro turbatiua poſſeſſione † remedium ciuile, non poteſt poſtea niſi ciuili Iudicio perfecto ad criminalem accuſationem confugere, ex quo primum Iudicium eſt præiudiciale ſecundo, & ſententia in ciuili poſſeſſorio lata parit exceptionem rei iudicatæ in criminali, ita *Farinacc.* videndus *d. quæſt.* 100. *num.* 134.
3 A Accuſare de vi † turbatiua circumſcripto noſtro Statuto an poſſit Conductor, vel Colonus de Iure communi, vide *Camill. Borell. conſ.* 72.

TVRRIS.

SVMMARIA.

Turres non poſſunt deſtrui ſub pœna, in princ.

Quid ſeruandum ſi minarentur ruinam, & indigerent reparatione, ibidem.

Turres, & propugnacula Caſtrorum non poſſunt concedi niſi à Magiſtratu, concurrente voluntate Vniuerſitatis Caſtrorum, in fin.

Turres poſſunt eſſe tutela, & propugnaculum Familiæ in Adnot.

TVrres, vulgo Turriones, deſtrui non poſſunt, nec ad hunc effectum vendi, aut alio modo alienari, ſub pœna pecuniaria, & amiſſionis, Stat. rubr. 79. lib. 4. pag. 23. col. 1. vbi quid ſeruandum ſit, ſi minarentur ruinam, & indigerent reparatione. Eſt etiam de hoc Breue Sixti IV. datum die 18. Maij 1476. in 3. reg. Cancell. Comm. pag. 90. vbi imponitur pœna excommunicationis demolientibus Turres.

Turres, & propugnacula Caſtrorum non poſſunt concedi niſi à Magiſtratu concurrente, etiam voluntate Vniuerſitatis ipſorum Caſtrorum, rubr. 197. in addit. fin. lib. 1. pag. 67. col. 4.

Adnotationes.

1 In Turri vltra pulchritudinem, & vtilitatem Ciuitatis, & Caſtrorum, conſideratur particularis affectio nè debeat deſtrui, cum poſſit eſſe tutela, & propugnaculum Familiæ. *Iaſ. in l. filiusfamilias. §. Diui. num.* 11. *in* 2. *lect. ff. de leg.* 1. *& conſ* 96. *in fin. verſ. tertio non obſtat. lib.* 4. *Rimin. Iun. conſ.* 632 *num.* 110. *& ſeqq lib.* 6. *Surd. deciſ.* 125. *in fin. Gratian. diſcept. forenſ. tom.* 2. *cap.* 280. *num.* 21.

TVTOR.

SVMMARIA.

Tutores, & Curatores quomodo dentur, in princ.

Tutores, vel Curatores non poſſunt capi pro debitis Minorum, ſed vbi non vendiderint eorum bona intra duos menſes, poſſunt carcerari, & ſi quid ſoluerint de proprio repetunt à Minoribus, verſ. Cogi Tutores.

Ratio Adminiſtrationis quomodo reddatur à Tutoribus, & Curatoribus, verſ. De ratione. & Adnot. n. 8.

Refutatio, vel Pactum ſuper adminiſtratione non poteſt recipi per Tutorem, vel Curatorem à Pupilla, vel Adulta ante contractum matrimonium, & quàm ſit ducta ad domum Mariti abſque quibuſdam ſolemnitatibus, d. verſ. De ratione. & Adnot. num. 9.

Libro Tutoris, vel Curatoris quæ fides ſit danda, Adnot. num. 8.

Tutor nō poteſt accipere in Vxorem Pupillam ſine conſenſu proximiorum Conſanguineorum, in fin.

De Tutelis, & Curis Doctores tractantes referuntur, Adnot. num. 1.

Vocati ad ſucceſſionem ex Statuto an præferãtur etiam in Tutela, Adnot. num. 2.

Debitor, vel Creditor Minoris non poteſt eſſe Tutor, vel Curator, Adnot. num. 3.

Fallit in Patre, & Matre, vt num. 4.

Obligatio facta per Tutorem abſquè cauſa non afficit

Minorem

Minorem, *Adnot. num.* 5.
Clerico Pupillo, vel Adulto dandus eſt Tutor, vel Curator non à Sæculari Iudice, ſed ab Eccleſiaſtico, Adnot. num. 6.

TVtores, & Curatores quomodo dentur, Stat. rubr. 20. lib. 2. pag. 9. col. 3. & dixi ſupra ver. Pupillus. pag. 254. & ver. Iudex Com-
A munis, verſ. Sunt Iudices. pag. 167. A

Cogi Tutores, vel Curatores non poſſunt ſtare in Palatio, nec perſonaliter capi pro debitis Minorum. Sed vbi Pupillus, vel Adultus eſſet ſoluendo, data licentia à Iudice Tutori, vel Curatori ad petitionem Creditoris alicuius Minoris de vendendo de bonis mobilibus, vel immobilibus Pupilli, vel Adulti infra duos menſes tunc proximè ſequentes, debet vendidiſſe, & ſatisfeciſſe Creditori, quam licentiam dictus Iudex dare debet ſine aliqua inquiſitione, ſtatim cum Tutor, vel Curator iurauerit non habere pecuniam numeratam Pupilli, vel Adulti, & ſi Tutor, vel Curator non vendiderit, & non ſatisfecerit intra dictos duos menſes prædicto Creditori, poteſt poſtmodum contra ipſum Tutorem, vel Curatorem concedi executio, & ipſe perſonaliter capi, in Palatio detineri, & in Carceribus includi, perinde ac ſi dictus Tutor, vel Curator fuiſſet verus debitor, qui Tutor, vel Curaror ſic captus, vel detentus ſi quid ſoluerit de ſuo pro Pupillo, vel Adulto poteſt, & valet à præfatis Pupillis, vel Adultis rehabere. In hæc verba diſponit Stat. rubr. 29. §. ſtatuimus inſuper. lib. 2.
B pag. 19. col. 1. B

De ratione adminiſtrationis recipienda à Tutoribus, vel Curatoribus vide rubr. 21. lib. 2. pag.
C 10. col. 2. C Non poteſt accipere Tutor, vel Curator, aut alius Adminiſtrator refutationem, vel pactum ſuper adminiſtratione à Pupilla, vel Adulta, ante cotractum per eam Matrimonium, ſeu ſponſalia per verba de præſenti, & antequam ſit ducta ad domum Mariti, aliàs contractus eſt nullus, non obſtante quocumque Iuramento, niſi interueniat conſenſus duorum magis idoneorum conſanguineorum ipſius mulieris, vel vnius, ſi plures non habuerit, & Dominorum Conſulum Collegij Mercatorum cum decreto Iudicis, rubr.
D 85. §. item ſi ille. lib. 3. pag. 34. col. 1. D

Tutori nō licet accipere in Vxorem Pupillam ſine conſenſu proximiorum conſanguineorum, d. rubr. 85. §. item non liceat. lib. 3. pag. 34. col. 1. & dixi ſupra ver. Sponſalia, verſ. Tutor non poteſt. pag. 248.

Adnotationes.

1 De *Tutelis*, *&* *Curis* † vltra *Antonium Piaggium*, *Borgninum Caualcanum*, *&* *Iodochum Damboudenum*, quorum tractatus ſunt inter *tract. ſub ſign. Aquilon. tom.* 8. *par.* 2. *pag.* 325. *& ſeqq.* egerunt *Paulus Montanus*, *Leander Galganettus*, *Ioannes Guttierez*, Vide etiam *Cancer. var. reſol. par.* 1 *cap.* 7.

2 Ad ſucceſſionem Vocati † ex Statuto, an præferantur etiam in tutela pro & contra Doctores refert *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 287. *num.* 5. vbi concludit pro negatiua, ſed vide *Honded. conſ.* 88. *lib.* 1. *Guttierez de tut. par.* 1. *cap.* 8. *num.* 15. Debitor, vel Cre-
3 ditor Minoris † non poteſt eſſe Tutor, ſeu Curator, *Auth. Minoris. C. qui dare Tut. vel Cur. poſſ.* & ad materiam vide *Carpan. ad d. Stat. Mediol. cap.* 316. *Surd. conſ.* 354. *num.* 3. *& ſeqq. & num.* 18. *cum ſeqq. & conſ.* 377. *lib.* 3. *Mart. vot.* 239. *num.* 4. *&* 5. *Guttierez d. tract. par.* 1. *cap.* 20. *Gratian. diſcept forenſ. tom.* 5. *cap.* 830. *&* 914. *num.* 15. *& ſeqq. Rot. in Peruſina Executionis apud Seraph. deciſ.* 425. *num.* 2. *& ſub die* 14. *Nouembris* 1588. *coram Platto*, *&* 18. *Iuny* 1589. *coram eodem*, *quæ eſt deciſ* 757. *par.* 4. *diuerſ. & in Romana de Iacomellis* 19. *Aprilis* 1611. *coram bo. me. Card. Sacrato*, quæ eſt impreſſa, *deciſ.* 342.
4 *par.* 1. *recentiſſ.* in qua † fuit dictum *d. Auth. Minoris.* non habere locum in Patre, quod etiam tam in Patre, quàm in Matre, & Auia, admiſit *Rota in Romana Cenſus* 23. *Ianuary* 1614. *coram bo. me. Dunozet*, *quæ eſt poſt tract. D. Cenc. de Cenſib. deciſ.* 36. *in addit.*
5 Obligationem factam † per Tutorem non afficere Minorem vbi non adeſt cauſa, deciditur in *Aſſiſien. Dotis* 22. *Iuny* 1629. *&* 29. *Aprilis* 1630. *coram R. P. D. Pirouano*, quæ ſunt in calce, *deciſ.* 117. *&* 118.
6 A Clerico Pupillo, vel Adulto † dandus Tutor, vel Curator non eſt à Iudice ſæculari, ſed ab eccleſiaſtico *cap. ſi annum de Iudic. lib.* 6. *Thomat. deciſ March.* 89. *num.* 16. *& Rouit. deciſ. Neapolit.* 58. vbi concludit, quod ſpectet ad Iudicem Eccleſiaſticum, vbi non eſt facienda prouiſio particularis de Curatore ad litem, quia tunc dandus eſt ab eo Iudice, coram quod lis pendet.
7 B Ad materiam † vide *Mauſon. de cauſ. execut. lib.* 1. *lim.* 11.
8 C De ratione reddenda † per Tutorem, & Curatorem etiam durante Tutela, vel Cura, vide *Carpan. ad Stat. Mediol cap.* 318. & quos citaui ſupra *ver. Ratio Adminiſtrationis. pag.* 235. De fide danda libro Tutoris, ſeu Curatoris pro expenſis vide *eundem Carpan. ad cap.* 317. *& Rot. coram Ludouiſ. deciſ.* 475. *& deciſ.* 512.
9 D De hoc Statuto † intelligendus videtur *Eugen. conſ.* 12. *num.* 16. *& ſeqq. lib.* 1. dum præſupponit Statutum noſtrum præſumere Iuramentum dolo extortum fuiſſe, ſed vide dicta ſupra *ver. Minor. pag.* 197. *num.* 5.

VASA.

SVMMARIA.

Vaſa, cum quibus venditur Vinum, debent ſigillari, quando, & à quo, in princ. vbi quid ſoluendum ſit.
Aurificum Ars, ſeu Collegium habet facultatem ſigillandi Vaſa ad menſurandum deputata, d. loco, & verſ. Huic Arti.

alia perſona non poteſt Qualeas ab aliquo emere, vel emi facere, nec vendere, vel vendi facere, vel retinere cauſa reuendendi, ſub pœna, & quilibet poteſt eſſe Accuſator, crediturque iuramento ipſius, ibid. §. fin. Solent promulgari Edicta a Præſidibus nè Qualeæ capiantur vſquè ad Menſem Iulij, & hæc attenduntur.

Turdos non eſt licitum capere certo tempore d. rubr. 173. §. item nemini. lib. 3. pag. 56. col. 1. & ibi addit. ſed non ſeruatur.

Ficedulas, ſeù Beccaficos non licet capere ante Menſem Septembris, niſi pro aliquo infirmo, ſub pœna, d. rubr. 173. in addit. pag. 56. col. 1. ſed modo hæc diſpoſitio non eſt in obſeruantia.

Adnotationes.

1 Vide † *Cepoll. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. 21. Sebaſt. Medic. in tract. de Venatione Piſcat. & Aucup. int. tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 17. pag. 396. & Carpan. ad Stat. Mediol. in rubr. ante cap. 442. & d. cap. 442.* 2 *& ſeqq. par. 2.* Furtum † an, & quando committatur in Animalibus ſilueſtribus vide *Farinacc. in tract. de Furt. quæſt. 174. num. 88. & ſeqq.* Barones, & Do- 3 mini Terrarum numquid poſſint prohibere † Venationem, & Piſcationem vide *DD. citatos per Farinacc. d. quæſt. 174. num. 92. verſ. & nunquid. Guttierez Canonic. quæſt. lib. 2. cap. 28. Caball. reſolut. crimin. cent. 3. caſ. 253. Menoch. conſ. 943. num. 44. lib. 10. & Facchin. contr. iur. lib. 1. cap. 1.*

VENDITIO.

SVMMARIA.

Vendens rem aliquam, vel ius cedens duobus punitur, & ſecunda venditio, vel ceſſio non valet ipſo iure, in princ. & Adnot. num. 1.

Emptorquè primus præfertur ſecundo, quamuis iſte poſſeſſionem nactus fuerit, ibid. vbi idem in primo Ceſſionario, & Adnot. num. 2.

Venditorquè, vel Cedens tenetur ad defenſionem rei venditæ, vel iuris ceſſi tam quo ad primum, quàm quo ad ſecundum emptorem, vel Ceſſionarium, & ad præcium, & intereſſe, d. loco.

Venditor cui non fuit ſolutum præcium rei venditæ remittitur in tenutam, & poſſeſſionem rei venditæ, & non imputat fructus in præcium, poteſtque alteri vendere, verſ. Si venditor. & vide Adnot. num. 3. & ſeqq.

Merces non licet vendere, niſi exercentibus artem, & illis, quibus illæ conueniunt, verſ. Vendere non licet.

Venditio habetur pro ſimulata ſi venditor rem venditam poſtea poſſideat, verſ. Venditio habetur.

Allibratus non poteſt vendere, & alienare in non allibratum, verſ. Prohibetur. & Adnot. num. 6.

Pactum de non vendendo niſi Conſorti, vbi fuit facta trina requiſitio, non impedit quo minus poſſit fieri alteri venditio, verſ. Pactum. & vide Adnot. n. 7.

Laborator vendens rem, quam habet ad laboritium punitur, & venditio eſt nulla, verſ. De Laboratore; vbi quomodo probetur laboritium.

Cauſæ venditionum frumenti, vini, & ſimilium ſunt ſummariæ, verſ. Summariæ.

Termini tres decem dierum ſi ſint aſsignandi, non ſufficit vnius terminus continens triginta dies, Adnotat. num. 8.

VEndens rem aliquam, vel ius cedens duobus punitur in duplo valoris rei, vel iuris venditi, vel ceſſi, & ſecunda venditio, vel ceſſio non valet ipſo iure in prȩiudicium primi Emptoris, vel Ceſſionarij, qui Emptor ſecundo præfertur, & in rei emptæ poſſeſſionem mittendus, & manutenendus eſt, quàmuis ſecundus Emptor poſſeſſionem prius conſecutus fuerit, & etiam primus Ceſſionarius omni caſu ſecundo præfertur. Venditor autem, vel Cedens adhuc tenetur ad defenſionem rei venditæ, vel iuris ceſſi, tam reſpectu primi, quàm ſecundi Emptoris, vel Ceſſionarij, & ad præcium, & intereſſe, Stat. rubr. A 176. lib. 3. pag. 56. col. 2. A

Si Venditor non fuerit ſatisfactus de præcio rei venditæ, debet ſi petierit, per Iudicem remitti in tenutam, & poſſeſſionem rei venditæ, & in ea defendi, & tunc percipit fructus in totum, vel pro parte, ſi in totum, vel pro parte non fuerit ei ſatisfactum, nec tenetur in præcium imputare rubr. 11. lib. 2. pag. 5. col. 4. vbi in §. declarantes diſponitur, quod aſſignato Emptori termino à Iudice, illo elapſo poteſt etiam Venditor alte- B ri rem vendere, niſi aliter fuerit conuentum. B

Vendere non licet Merces, niſi exercentibus Artem, & illis quibus illæ conueniunt ad euitandas vſuras, rubr. 215. §. & quia vſurario. lib. 3. pag. 64. col. 3. & dicam infra ver. Vſura.

Venditio habetur pro ſimulata, ſi Venditor rem venditam poſtea poſſideat, rubr. 62. lib. 2. pag. 32. col. 1. & dixi ſupra ver. Simulatio. pag. 246.

Prohibetur Venditio, vel alienatio ab allibrato in non allibratum ratione collectarum, rubr. 69. lib. 2. pag. 35. col. 3. & vide etiam rubr. 130. C §. item ad hoc. lib. 1. pag. 48. col. 2. C

Pactum de non vendendo niſi Conſorti, facta requiſitione per tres terminos decem dierum pro quolibet, & illis elapſis, non nocet, quominus poſſit alteri fieri venditio, rubr. 58. §. item D ſimiliter. lib. 2. pag. 30. col. 4. D

De Laboratore vendente rem quam haberet ad laboritium vide rubr. 175. lib. 3. pag. 56. col. 2. vbi quod punitur etiam is, qui aliquem in poſſeſſionem mitteret, & quod venditio eſt nulla ipſo iure, & emptor de facto miſſus in poſſeſſionem cogitur exire de illa, & ad probandum laboritium ſufficit inſtrumentum manu Notarij, vel probatio Laboratorem tenuiſſe rem venditam pro eo, cuius fuerit res vendita.

Vaſa terrea non poſſunt emi cauſa reuendendi in die Sabbati ante Nonam, in fin.

VASA, cum quibus venditur Vinum minutatim, debent ſigillari quolibet Semeſtre per Electum à Camerario, & Hominibus Artis Aurificum,& ſoluitur pro quolibet ſigillo plumbeo denarij ſex, Stat. rubr. 10. §. Ciui verò. lib. 1. pag. 8. col. 3. vbi quod ſufficit ſigillum donec durabit, ſi menſura erit iuſta, nec eſt neceſſe tale Vas iterum ſigillari, vide etiam rubr. 44. §. prætereà volumus. lib. 4. pag. 13. col. 4. & rubr. 124. §. item ſtatuimus. d. lib. 4. pag. 32. col. 3. vbi de pœna retinentium Vaſa non ſigillata.

Huic Arti, ſiue Collegio Aurificum per Breue Innocentij VIII. datum V. Kal. Nouembris 1488. data fuit facultas ſigillandi cum ſigillo plumbeo omnia Vaſa cum quibus venditur Vinum, necnon alia inſtrumenta ad menſurandum deputata, & Trutinas, cum ſolutione ſex denariorum pro quolibet ſigillo de ſex Menſibus in ſex Menſes, vt in 4. reg. Canc. Comm. pag. 89.

Vaſa terrea non poſſunt emi cauſa reuendendi in die Sabbati ante Nonam ſub pœna, rubr. 48. circ. med. lib. 4. pag. 15. col. 1.

Adnotationes.

Vide quæ dixi ſupra *ver. Menſura. pag.* 193. & in *ver. Tabernarius. pag. 269. & Guid. Pancirol. in Theſaur. var. lect. lib. 1. cap. 58. & ſeqq.*

VECTVRA Animalium.

SVMMARIA.

Solui quid debeat pro Vecturis Equorum, aut Mulorum, in princ.
Conductor quando teneatur ad Vecturam, ſi Equus, vel Mulus mortuus ſit, vel effectus inutilis, verſ. Si Equus.
Et quid reſpectu æſtimationis, ibid.

DE electione, & officio Officialium ſuper Vecturis vide Stat. rubr. 170. lib. 1. pag. 56. col. 1. vbi quid debeat ſolui pro vecturis Equorum, aut Mulorum, & vide etiam in additione.

Si Equus, vel Mulus datus ad Vecturam, penes Conductorem mortuus ſit, vel effectus inutilis, non tenetur Conductor à dicta die ad aliquam Vecturam, ſed tantum vſque ad dictam diem, necnon ad æſtimationem Equi, vel Muli intra decem dies, à die quo dictus Conductor reuerſus eſt ad Ciuitatem, vt d. rubr. 170. §. & ſi Equus. lib. 1. pag. 56. col. 3. vbi quod mors debet à Conductore probari per Teſtes, vel inſtrumentum. Et idem diſponitur reſpectu Animalis conducti pro negocio Communis, quia damnum emendatur à Communi, vt in §. fin.

Adnotationes.

Vide *Bonacoſſam in tract. de Equo. inter tract. ſub ſign. Aquilon. tom. 6. par. 1. pag. 108. & Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 379. num. 231. & ſeqq. & cap. 398. num. 233. & ſeqq. par. 2.*

VENATIO, Aucupium.

SVMMARIA.

Venatores, & Aucupatores non poſſunt ingredi ſuper bonis alterius prope Ciuitatem ad duo milliaria, ſub pœna, & ſtatur iuramento Domini &c. in princ.
Et debent denunciari à Dominis &c. ibid.
Qualeæ non poſſunt capi certo tempore, verſ. Qualeæ, vbi videas.
Syndici tenentur denunciare huiuſmodi Aucupatores, ibid.
Pizzicarelli, & ſimiles non poſſunt Qualeas emere, aut vendere, d. loco.
Turdos non eſt licitum capere certo tempore, verſ. Turdos.
Ficedulas, ſeu Beccaficos non licet capere ante Menſem Septembris, in fin.
Furtum an, & quando committatur in Animalibus ſilueſtribus, Adnot. num. 2.
Barones, & Domini Terrarum an poſſit prohibere Venationem, & Piſcationem, Adnot. num. 3.

VEnatores, & Aucupatores non poſſunt vllo tempore, nec debent intrare ſuper bonis alterius propè Ciuitatem ad duo milliaria, ſub pœna XL. ſolid. denar. pro qualibet vice, & ſtatur iuramento Domini, vel Poſſeſſoris, vel Conductoris, vel Laboratoris, Stat. rubr. 157. lib. 3. pag. 52. col. 1. vbi etiam imponitur pœna Domino, & alijs, qui non denunciauerint illum, quem inuenerint in ſupradictis bonis.

Qualeæ non poſſunt capi à Kal. Aprilis vſque ad medietatem Menſis Iulij ſub pœna, & creditur iuramento Accuſatoris, rubr. 173. lib. 3. pag. 56. col. 1. vbi quod liceat cuilibet impunè auferre retia, & canes Aucupatori, & in §. ſaluo. excipitur a prohibitione Aucupans cauſa exercendi canem, quia poteſt impunè hoc facere: & an ob dictam cauſam hoc factum fuerit remittitur arbitrio Iudicis. Syndici tenentur denunciare huiuſmodi Aucupatores ibid. §. & Syndici. Pizzicarelli, vel Pizzicarellæ, Pullaroli, vel quæuis

Summariæ ſunt Cauſæ Venditionum Frumenti, Vini, & ſimilium, rubr. 3. lib. 2. pag. 3. & dixi ſupra ver. Iudicium ordinarium,& Summarium. pag. 168.

Aliqua vide etiam ſupra ver. Emptio. pag. 124.

Adnotationes.

1 A De pœna † vendentes rem duobus vide *Farinacc. de Falſit. quæſt.* 150. *num.* 219. *& ſeqq. & Add. ad deciſ.* 138. *poſt conſ. eiuſdem lib.* 1. Quo verò ad
2 prælationem inter primum,† & ſecundum emptorem vide *l. quoties. C. de rei vindic. Gabr. de empt. & vendit. concluſ.* 2. *Rot. coram Ludouiſ. deciſ.* 567. *num.* 8. *& ſeq. & Beltram.ibi num.*10. vbi citat *Honded conſ.* 32. *lib.* 1. qui reſpondit ſuper hoc noſtro Statuto *num.* 15. *& ſeqq.* dicens non habere locum in venditione inualida, in tractatu, ſeu promiſſione de vendendo, & vbi præcium non fuit ſolutum, & vide ad intelligentiam Statutorum *Bonacoſſ. quæſt. crim. ver. Venditor. verſ.Statuta diſponens. pag.*198. *& Carpan. ad Stat. Mediol. cap.* 405. *par.* 2.
3 B De Iure communi † non poteſt Venditor ob præcium non ſolutum reſcindere contractum *l. Venditori. C. de act. empt. l. inciuile. C. de rei vindic.* ſed agit ad implementum *Rota coram Ludouiſ. deciſ.* 130. Ex
4 Statuto noſtro † non videtur poſſe Venditor rem vindicare, ſed condicere ex hoc Statuto, & rem petere, & tenere loco pignoris vſquequo de præcio ſatisfiat,
5 licet fructus lucretur. An autem poſſit † agi contra Tertium vide *Carocc. in tract. de Sequeſt. quæſt.*8.*n.*8. vbi tenet affirmatiuè.
6 C De Statuto prohibente † alienationem in non ſubditum vide *Clar. in Prax. crimin. §. fin. quæſt.* 82. *ſtat.*5. *Peregr. deciſ. Patau.* 86. *Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 85. *Menoch. conſ.* 1101. *& conſ.* 1140. *Alderan. Maſcard. de general. Stat. interpræt. concl.* 4. *Ciriac. controu. forenſ. tom.* 2. *contr.* 205. *Odd. de Fideic. ex prohibit. alienat. quæſt.* 1. *num.*46. *& ſeqq. Carpan. ad nou. Stat. Mediol. cap.Collegijs. pag.*103. *& ſeqq. Eugen. conſ.* 9. *& conſ.* 14. *lib.* 1.
7 D Super huiuſmodi pacto † de non vendendo alteri vide *Menoch. de arbitr. caſ.* 37. *Seraph. deciſ.* 805. *& in Romana Prælationis Vineæ* 22. *Maij* 1617. *coram bo. me. Vbaldo*, & vide dicta ſupra ver. Ius Con-
8 grui pag. 170. Quoad terminos aſſignandos † decem dierum, non ſufficeret aſſignatio triginta dierum vnica vice facta ex auctoritatibus congeſtis per *Aſin. in Prax. §.* 6. *cap.* 14.

VENENVM.

SVMMARIA.

Venenans aliquem, vel attentans, aut auxilium dans, qua pœna puniatur, in princ.

Venenum ſumens, & alium infamans punitur, verſ. Venenum.

Vendens, aut conficiens Venenum, & ſimilia an, & qua pœna puniatur, in Adnot.

VEnenans aliquem qua pœna puniatur, Stat. rubr. 17. lib. 3. pag. 16. col. 2. vbi etiam de attentante, vel procurante, vel opem, aut auxilium dante.

Venenum ſumens, & innocentem infamans punitur, d.rubr. 17. in fin. lib. 3. pag. 16. col. 2.

Vide etiam Bannim. general. num. 66. vbi de veneficio deſtinato ad alium effectum, & de Abortu ſecuto.

Adnotationes.

Vide de hoc delicto *Hond. conſ.*88. *num.*2.7.*&* 11. *lib.*2. *Eugen. conſ.* 66. *lib.*2. *Giouagn. conſ.* 28. *&* 29. *lib.*1. *Farinacc. conſ.* 184. *lib.* 2. *& in tit. de Homicid. quæſt.* 122. vbi etiam de vendente, & conficiente venenum, & de poculum Abortionis, Amatorium, Conceptionis ſterilitatis, & Sanitatis præbente, aut recipiente, & vide *Caball. reſolut. crim. cent.*2. *caſ.*180.

VESTIMENTVM.

SVMMARIA.

Veſtium, & Arrediorum moderationes vbi reperiantur, in princ.

Veſtis facta ex alieno panno, vel alteri obligato an ſtet ſub eodem onere, Adnot. num. 2.

Appellatione Veſtis in Statuto quid non veniat, Adnot. num. 3.

VEſtimentorum, & Arrediorum moderationem vide in Stat. rubr. 27. & ſeq. lib. 1. pag.23.col.4. & pag.ſeqq. Sunt etiam ſuper hoc plures Conſtitutiones Pontificum, & præſertim Caliſti III. in 2. regiſt. Cancell. Comm. pag. 64. Pauli II. d. loco pag. 86. Alexandri VI. ſub die 30. Maij 1502. in 4. regiſt. pag. 146. Iulij II. ſub die 19. Aprilis 1508. in d. 4. regiſt. pag. 199. & Pij IV. ſub die 1. Octobris 1562. in 7. reg. pag. 22. Vide Pragmaticam ſuper immoderato vſu Veſtium tam Virorum, quam Mulierum, editam auctoritate Sacræ Conſultæ de anno 1617. & quæ fuit tunc impreſſa apud Marcum Naccarinum. Ad materiam vide aliqua ſupra ver. Annulus. pag. 14. & ver. Arredium. pag. 27.

Adnotationes.

1 Vide † *Carpan. ad Stat. Mediol. par.* 2. *cap.* 449. *& ſeqq. Bonacoſſ. quæſt. crimin. ver. Veſtis. pag.* 204. De re Veſtimentaria eſt tractatus *Lazari Bayſij*, & de executione in Veſtibus *Antonij Monachi*, qui latius
2 materiam tractat. Si Veſtes † eſſent factæ ex alieno panno, † vel alteri obligato an ſint ſub eodem onere vide *Hier. Laur. deciſ. Auenion.* 96. vbi pro affirmatiua concludit. Veſtis appellatione † venit quicquid
3 tegit Corpus *l. Veſtis. §.* 1. *& l. argento. §.* 1. *ff. de aur. & arg. leg.* tamen Statutum loquens de Veſtibus

non comprahendit Caligas, vel Caputium, conſiderato communi vſu loquendi *Alderan. Maſcard. de gener. Stat. interpræt. concluſ. 3. num. 12.*

VIA.

SVMMARIA.

Viæ, ſeu Stratæ præcipuæ, & regales Ciuitatis Peruſiæ ſunt quinque, in princ.

Delicta committentes in Vijs regalibus grauius puniuntur, verſ. Delicta.

Retineri quæ non poſſint in Vijs regalibus, verſ. Res quædam.

Ludere non licet quibuſdam ludis in Vijs regalibus, verſ. Ludere.

Immundicias proijcere non licet in Vias, verſ. Immundicias.

Et Viæ purgari debent ab immundicijs qualibet hebdomada, ibid.

Reaptatio, & reparatio Viarum quomodo fiat, & qui contribuant, verſ. De reaptatione, vbi etiam de exoccupatione illarum, & Adnot. num. 5. & ſeqq.

Viæ quantum debeant eſſe amplæ, d. verſ. De reaptatione.

Publica Via intelligitur illa, per quam publicè itur, verſ. Publica Via.

Vicinales Viæ poſſunt claudi de voluntate omnium Vicinorum, aut trium partium, verſ. Vicinales. & Adnot. num. 8.

Mutari Via quando poſſit, d. verſ. Vicinales, & verſ. Via quam.

Noua Via, ſeu Platea non poteſt fieri ſine licentia, verſ. Noua Via, vbi an damnificato reficiatur damnum vbi fiat.

Aedificij cauſa Occupans Vias tenetur finito ædificio remouere res intra octo dies, verſ. Aedificij cauſa, vbi quod non acquirit ius aliquod.

Aedificare volens penes Vias debet prius curare, vt recognoſcatur locus ab Officialibus, & menſuretur, d. loco.

Poſſeſſione, ſeu detentione longi, & longiſſimi temporis non præiudicatur iuri publico quoad Vias, & loca publica, nec intrat præſcriptio contra Commune, verſ. Poſſeſſione.

Vias, & Loca publica qui concedere poſſint, verſ. Concedi non poſſunt. & Adnot. num. 11.

Fornices, & Exporrecta ſuper Vijs quomodo poſſint fieri, & retineri, & quid ſi minentur ruinam, verſ. De Fornicum.

Flumen, vel alia Aqua ſi noceat Viæ publicæ quid faciendum, verſ. Flumen.

Piſcatores Lacus Traſimeni concurrunt ad Viarum refectionem, ſicut alij Comitatenſes, verſ. Piſcatores.

Formæ, ſeu Foſſæ propè Vias non poſſunt fieri ad duos pedes, & de illarum manutentione, & purgatione, verſ. Formæ.

Caua, ſeu Cunicolus præſtans impedimentum Viæ repleri debet, verſ. Caua.

Arbores, & alia impedimenta Vijs poſſunt Officiales incidi, & remoueri facere, verſ. Arbores.

Arbores exiſtentes in confinio Viarum, aut locorum publicorum non poſſunt incidi ſine licentia, d. loco.

Scalas, Sedilia, Lapides, aut alia impedimenta extra muros domorum in Vijs non poſſunt retineri, verſ. Scalas, vbi limitatur, & Adnot. num. 12.

Transire per Viam, aut bona alterius nemini licet, verſ. Tranſire. & Adnot. num. 13. vbi de præſcriptione.

Et ſi quis prætenderet ius eundi per illam Viam, ſeu bona, non auditur, niſi hoc probet per publicum inſtrumentum, d. verſ. Tranſire. ſed vide Adnot. num. 14. & ſeqq.

Acceſſus vbi alicui non datur ad eius bona niſi per locum alienum, poterit tranſire ipſe, & familia, d. verſ. Tranſire. & Adnot. num. 19.

Et ſi conſueuerit ire per aliquem locum per decem annos poterit continuare, nec impediri poterit, aut locus coli, ibid.

Si Via publica eſſet diſrupta licet ire per fundum Vicini, Adnot. num. 18.

Viam habens per certum locum non poteſt ire per alium ſub pœna, verſ. Habens viam.

Strata quæ dicatur, & in quo differat à Via, Adnotat. num. 2. & ſeqq.

Clerici, & Eccleſia concurrunt ad refectionem Viarum, Adnot. num. 6. & ſeq.

Viæ aliæ publicæ, aliæ priuatæ, aliæ Vicinales, Adnot. num. 8.

Via publica ſi ſit deſtructa, & amiſſa, Vicini tenentur illam præſtare, Adnotat. num. 9. vbi quid reſpectu æſtimationis damni.

Viam publicam Populus non amittit non vtendo, Adnot. num. 10.

Via publica ſpectat ad Principes, & an Communitates poſſint illas concedere, Adnot. num. 11.

Statutum Iuris communis correctorium debet ſtrictè intelligi etiam verba impropriando, Adnot. n. 15.

Diſpoſitio quælibet ita ſemper interpretari debet, vt nullum verbum etiam minimum ſtet ſine effectu, Adnot. num. 17.

Statutum conforme Iuri communi quomodo interpretandum, Adnot. num. 20.

VIæ, ſeu potius Stratæ præcipuæ huius Ciuitatis ſunt quinque, quæ Regales, ſeù potius Regiæ nuncupantur, videlicet, Vna pro qualibet Porta, ſeù Regione, Stat. rubr. 38. §. fiant inſuper. lib. 4. pag. 12. col. 1. vbi deſcribitur principium, & finis illarum. A

A Delicta committentes in dictis Vijs grauius puniuntur, rubr. 2. §. 1. poſt princ. lib. 3. pag. 7. col. 1. rubr. 12. §. ſi autem percuſſerit. d. lib. 3. pag. 8. col. 3. & rubr. 7. lib. 4. in addit. pag. 5. col. 3.

Res quædã non poſſunt retineri in dictis Stratis Regijs rubr. 16. lib. 4. pag. 8. col. 1. vbi præſertim de Barbitonſoribus, & vide infra verſ. Scalas.

Ludere non licet in dictis Vijs quibuſdam ludis ſub pœna, rubr. 18. §. fin. lib. 4. pag. 9. col. 4.

Immundicias in illis proijcere non licet, rubr. 14. §. præterea volumus. lib. 4. pag. 7. col. 2. & generaliter rubr. 5. lib. 4. pag. 4. & rubr. 31. d. lib. 4. pag. 11. col. 1. Imo quod Stratæ debeant purgari ab immundicijs qualibet hebdomada pro

latitudine

latitudine domorum, & apothecarum ſub pœna, cauetur in Bannimẽtis generalibus de ordine Sanctiſſimi num. 90. & vide etiam alia Bannimenta, quæ ſolet publicari ſuper facultatibus Magiſtrorum Viarum verſ. Et accioche.

De reaptatione,& reparatione Viarum etiam Vicinalium vide rubr. 18. lib. 4. pag. 8. col. 2. vbi qui debeant contribuere, & de Officialibus quibus datur facultas cognoſcendi ſuper occupatione Viarum tam publicarum, quàm vicinalium. Et in §. Vias autem, & ſeq. diſponitur, quod Viæ debeant eſſe amplæ, ita vt Via publica ſit, & eſſe debeat ampla ad minus decem pedibus, & vicinalis ad minus octo. Vide etiam ſuper dicta reaptatione rubr. 60. §. item teneatur, & debeat. lib. 4. pag. 60. col. 2. & quo ad occupationem Viarum rubr. 87. §. fin. d. lib. 4. pag. 25. col. 4. & de exoccupatione Viarum, & Formarum rubr. 21. d. lib. 4. pag. 9. col. 1. & 2. & de Grippa, ſeù labe, quæ decidit in Viam rubr. 20. lib. 4. pag. 9. col. 1. & in Bannimentis ſuper facultatibus Magiſtrorum Viarum col. 1. verſ. Et acciò le ſtrade. Annis præteritis fuerunt poſiti termini in Vijs principalibus Comitatus de ordine Superiorum Vrbis, & aſſignati Vniuerſitatibus vicinis, vt ipſæ cuſtodirent, & manutenerent illas, iuxta terminum aſſignatum, vt in 8. regiſt. Canc.
B Comm. pag. B

Publica Via intelligitur illa per quam publicè itur, & iri poteſt per quemcumque, & quæ habet exitum. Illa verò, quæ exitum non habet, intelligitur vicinalis, d. rubr. 18. §. ſaluo quod. in fin. lib. 4. pag. 8. col. 3. &

Vicinales Viæ poſſunt claudi de voluntate omnium Vicinorum rubr. 19. lib. 4. pag. 8. in fin. ſed rubr. 55. §. volumus inſuper. lib. 2. pag. 29. col. 4. diſponitur, quod ſufficiat voluntas trium partium Vicinorum, & ibi videas. Et de mutatione Viæ vide etiam rubr. 18. §. ſi verò ille. verſ. & ſi quis. d. lib. 4. pag. 8. col. 3. & de Via quam quis habet ſuper bonis alterius, quod poſſit mu-
C tari vide rubr. 23. d. lib. 4. pag. 9. col. 3. C

Noua Via, vel Platea non poteſt fieri intra Ciuitatem, & Suburbia, nec in Comitatu, niſi de voluntate Dominorum Priorum, & Camerariorum, rubr. 16. §. volumus tamen. lib. 1. pag. 15. col. 1. & rubr. 87. lib. 4. pag. 25. col. 3. De refectione facienda damni, quod occaſione nouarum Viarum alicui fieret vide d. rubr. 16. §. volumus tamen quod quando. dict. lib. 1. pag. 15.
D col. 1. D

Ædificij cauſa occupans Vias, debet infra octo dies poſt completum ædificium remouere res impedientes Vias ſub pœna, nec per retentionem rerum acquiritur ei Ius aliquod, rubr. 4. lib. 4. pag. 4. col. 3. Et ædificare volens penes Vias debet prius curare, vt recognoſcatur locus ab Officialibus, & menſuretur Via, rubr. 6. lib. 4. pag. 5. col. 2. ſed non vidi hoc obſeruari.

Poſſeſſione, ſeu detentione longi, vel longiſſimi temporis non præiudicatur iuri publico quo ad Vias, ſeu alia loca publica, nec intrat præſcriptio contra Commune, rubr. 4. in 1. addit. lib. 4. pag. 4. col. 4. & rubr. 18. §. ſaluo quod. d. lib. 4. pag. 8. col. 3. & rubr. 21. verſ. non obſtante. eod. lib. 4. pag. 9. col. 1. vbi etiam ſtante
E licentia. E

Concedi non poſſunt Viæ, & loca publica, niſi per Conſilium Dominorum Priorum, & Camerariorum, rubr. 4. in addit. fin. pag. 4. col. 4. F
F

De Fornicum, vulgò Volte, & exporrectorum, vulgò Profielli, ſuper Vijs exiſtentium remotione, & quod non liceat facere Fornices, vel Pontes niſi certo modo, vide rubr. 7. lib. 4. pag. 5. col. 2. & de illis minantibus ruinam vide rubr. ſeq. col. 4.

Flumen ſi noceret Viæ publicæ, vel alia aqua quid faciendum, rubr. 27. in princ. lib. 4. pag. 10. col. 1. & dixi ver. Flumen. pag. 144. Et de Riuis vide rubr. 66. & in addit. lib. 4. pag. 19. col. 3. & generaliter quo ad aquas damnificantes Vias vide ſupra ver. Aqua. pag. 23. & in Bannimentis de quibus ſupra verſ. E di più ſi ordina. & verſ. ſeq.

Piſcatores Lacus Traſymeni concurrere debent ad Vias reficiendas, ſicut alij Comitatenſes vide rubr. 100. lib. 4. pag. 28. in fin.

Formæ, ſeu Foſſæ non poſſunt fieri propè Vias ad duos pedes, rubr. 20. lib. 4. pag. 9. col. 1. vbi de labe, vulgò lama, remouenda. Tenentur Coloni facere, & manutenere ſcrobes, vulgò formas, iuxta Vias publicas, rubr. 10. §. item ſtatuimus. 4. lib. 1. pag. 8. col. 2. vbi quod ad hoc poſſunt cogi per Magiſtros Viarum, & in addit. §. addentes etiam. pag. 9. col. 1. & vide etiam rubr. 67. lib. 4. pag. 19. col. 4. & quod poſſint cogi etiam Domini, rubr. 85. §. item fiat. d. lib. 4. pag. 25. col. 1. & vide etiam rubr. 22. in princ. d. lib. 4. pag. 9. col. 3. vbi de tempore purgandi formas, & vide etiam Bannimenta ſupradicta in verſ. Et acciò le Strade. vbi aſſignatur tempus per totum Menſem Maij.

Caua, ſeu Cuniculus ſi præſtaret impedimentum Viæ debet repleri, rubr. 158. §. ſi quis autem. lib. 3. pag. 52. col. 2.

Arbores, & alia impedimenta in Vijs poſſunt Officiales incidi, & remoueri facere, rubr. 10. in addit. §. addentes etiam. lib. 1. pag. 9. col. 1. Domini tamen, aut Laboratores bonorum non poſſunt incidere arbores exiſtentes in confinio Viarum, aut locis publicis ſine licentia, ex dictis Bannimentis verſ. Comandando inoltre.

Scalas,

Scalas, ſedilia, lapides, aut alia impedimenta
extra muros domorum in Vijs retinere non licet
rubr. 10. §. item quia ad honorem. in fin. lib. 1.
pag. 7. col. 4. & in §. ſeq. incipit volumus tamen,
permittitur retentio ante domum ſcamni, ſeu
banchi ampli duobus pedibus verſus Viam, quæ
ſit ampla octo pedibus, & vide etiam rubr. 16.
G lib. 4. pag. 8. col. 1. G

Tranſire per Viam, vel bona alterius nemini
licet ſub pœna, rubr. 158. in princ. lib. 3. pag. 52.
col. 2. Et ſi quis prætenderet ius eundi per illam
Viam, ſeu rem, non auditur niſi hoc probet per
publicum inſtrumentum, d. loco. §. & ſi aliquis.
& vide etiam ad materiam rubr. præced. 157. d.
H pag. 52. col. 1. H Sed ſi alicui non pateret acceſ-
ſus ad eius bona, niſi per bona alterius, poterit
tranſire ipſe, & familia per locum alienum, vbi
minus damnum daretur, etiam cum animalibus,
& ſi conſueuerit ire per aliquem locum, qui fa-
ciem anditus haberet, per tempus decem anno-
rum, poterit liberè continuare, nec impediri po-
terit, aut locus coli, d. rubr. 158. §. & cum mul-
tæ. cum ſeqq. lib. 3. pag. 52. col. 2. & 3. vbi quod
I impedimenta poſſunt impunè remoueri. I

Via, quam quis habet ſuper bonis alterius,
poteſt per Dominum bonorum mutari arbitrio
duorum hominum eligendorum ab vtraque par-
te, & in caſu diſcordiæ, eligitur per Iudicem Ter-
tius, rubr. 23. lib. 4. pag. 9. col. 3. & vide ſupra
verſ. Vicinales. Sed

Habens Viam per certum locum non poteſt
ire per alium ſub pœna, d. rubr. 23. in fin. lib. 4.
pag. 9. col. 3.

De Officialibus ſuper refectione Viarum vide
rubr. 214. & rubr. 217. lib. 1. pag. 62. & dicam
in ſeq. ver. Viarum Magiſtri.

Adnotationes.

1 Ad materiam † vide *Ioſeph. Ludou. concl. 76.* & ad
intelligentiam, & interpretationem Statutorum *Bal.*
conſ. 44. lib. 5. Carpan. ad Stat. Mediol. par. 2. cap.
248. *cap. 251. & ſeqq.*
2 A Strata eſt † Via matonata lapidibus viuis, vel
lateribus coptis *l. 1. ff de via publ & ibi hoc not. Bart.*
qui dicit, quod in hac Ciuitate appellatur Via regalis,
vel Conſularis, refert, & ſequitur *Cepoll. de ſeruit. ru-*
ſtic. præd. cap. 5. num. 3. & quod in Ciuitate dicantur
regales, in Comitatu reales *Petr. de Vbald. in tract.*
3 *de Collect. ſub num. 61.* & propterea differunt † Via,
& Strata *Carpan. ad cap. 251. num. 1. par. 2.* & quod
Stratæ appellatione in Statutis non veniat Via, tradit
Bertazol. de Clauſ. inſtr. clauſ. 19. gloſ. 16. vbi de dif-
ferentijs inter eas *Paitell. in adnot ad expedit. 67. num.*
4 *41. & ſeqq.* Sed Notarij † de conſuetudine in inſtru-
mentis non attendunt hanc differentiam, vt tradit
Turrett. conſ. 93. num. 35. lib. 1.
5 B Refectio † Viarum intra Ciuitatem ſpectat ad
Vicinos iuxta frontem cuiuſquè domus *l. ædiles. ff. de*
via publ. Afflict. in tract. de Iur. Prothom. §. 9. num. 6.
Petr. de Vbald. in tract. de Collect. ſub num. 61. Ro-
man. ſing. 827. vbi dicit, quod ſi tales Vicini non eſ-
ſent ſoluendo onus, ſoluendi ſpectat ad alios Vicinos
Paitell. d. annot. 67. num. 53. & ſeqq. & contra Vſu-
fructuarium *Ciriac. controu. forenſ. tom. 1. contr. 125.*
6 Refectio † autem Viarum Comitatus non ſolum ſpe-
ctat ad illos, qui habent prædia Vicina, ſed etiam ad
omnes, qui habent bona in illo territorio *Petr. de*
Vbald. d. loco. Et nemo excuſatur *Bero conſ. 191. num.*
7. lib. 3. ita vt teneantur etiam Clerici, & Eccleſia
l. ad inſtructiones, & ibi DD. C. de ſacr. Eccl. Afflict.
d. num. 6. Carpan. d. par. 2. cap. 250. num. 2. & ſeqq.
Paitell. d. annot. 67. num. 54. & ſeqq. Intellige Sum-
7 mo Pontifice conſulto, † & Iudice Eccleſiaſtico exe-
quente, vt in *Valentina Gabbellæ 9. Decembris* 1598.
coram Orano, & in Brunduſina Gabbellæ 13. *Februa-*
rij 1604. *coram Penia*, quæ eſt impreſſa in fine Com-
pendij, *deciſ. 114.* & conferunt dicta ſupra *ver. Clericus*
pag 64. Donec autem eſt diſrupta licitum eſt ire per
fundum Vicini, vt infra num. 18.
8 C Viarum aliæ † Publicæ, aliæ Priuatæ, aliæ Vi-
cinales *Surd. deciſ. 42. num 2. & ſeqq. Paitell. in ad-*
not. ad expedit. 67. num. 1. & ſeqq. vbi latè. De Iure
autem communi quando ſit licitum claudere Viam
Vicinalem *Cepoll. de ſeruit. Vrb. præd. cap. 75. num. 6.*
& 7. & Surd. d. deciſ. 42. num. 15.
9 D Vbi Via publica in totū eſt deſtructa, † & amiſ-
ſa, tunc Vicini tenentur illam præſtare *l. ſi locus. §. cum*
Via publica. ff. quemad. ſeruit. amitt. ſed debet de Iu-
re ſolui æſtimatio *Honded. conſ. 81. num. 41. & ſeqq.*
lib. 1. ſed quid de conſuetudine *Carpan. ad cap. 248.*
num. 21. & ſeqq. par. 2. & Valaſc. conſult. 22. num. 4.
& ſeqq.
10 E Viam publicam Populus † non vtendo amittere
non poteſt *l. viam. ff. de via publ Camill. Borell. conſ.*
26. num. 55. & vide *Caualer. deciſ. 631.*
11 F Ad Principem ſpectant † Viæ publicæ tamquam
Regalia, itaut vſus ſit publicus, & propriè ſit Princi-
pis *Peregr. de Iure Fiſc. lib. 1. tit. 1. num. 16. & ſeqq.*
Camill. Borell. conſ. 26. num. 25. & ſeqq. An autem
poſſint alicui Priuato per Communitates concedi vi-
de *Afflict. de iure prothom. §. 9. num. 7. & ſeqq. Bero.*
conſ. 136. num. 11. & ſeqq. lib. 3. Surd. d. deciſ. 42.
num. 5. & ſeqq. & Paitell. d. adnot. 67. num. 37. &
ſeqq. & dicta ſupra ver. *Murus Ciuitatis. pag.* 205.
12 G De obſtaculis remouendis, † quæ impediant
vſum Stratarum vide *Carpan. d par. 2. cap 254. Surd.*
d. deciſ. 42. num. 7. & ſeqq. Paitell. d. adnot. 67. n. 46.
13 H Tranſire per agrum alienum nec de † iure com-
muni licet, niſi ſit acquiſita ſeruitus *l. per agrum 11.*
C. de ſeruit. & aqua. Cepoll. de ſeru. ruſtic præd. cap. 1.
num. 22. & de ſeruitutis acquiſitione per preſcriptio-
nem vide *Camill. Borell. conſ. 46. Eug. conſ. 40. lib. 1.*
Honded. conſ. 79. lib 1. & Marcell. Cala de mod. ar-
14 *ticul. num. 692.* Quæ acquiſitio † non videtur ſubla-
ta per Statutum, dum vult probationem debere fieri
per publicum inſtrumentum, quia intelligitur quan-
do quis fundat ſe in cauſa, ſuper qua conſueuit confi-
ci inſtrumentum, aliàs ſecus, *ex deductis per Aſin. in*
Prax. iudic. §. 19. cap. 5. lim. 26. & ſic vbi quis alle-
gat ius illud ſibi competere ex pacto, ſeu alia conceſ-
ſione, non autem ſi prætendit illud acquiſiuiſſe ex vſu,

& præ-

Appellatio, aut recurſus quando detur ab eorum Decretis, verſ. Appellatio.
De Syndicatu eorundem, & Miniſtrorum, in fin.

OFficiales ſuper Vijs, Fontibus, & Pontibus, & ſic Ædiles eliguntur quinque de Populo Peruſino, videlicet, vnus pro qualibet Porta, ſeu Regione, quorum officium durat per Annum, fitque Sacculus, & extractio de anno in annum, ex Stat. rubr. 217. in princ. lib. 1. pag. 72. col. 4. Poſtea Aſcanius Card. Ariminenſis Legatus de latere à Paulo III. de anno 1541. creatus, in Conſtit. quæ habetur impreſſa, & fuit confirmata per eundem Paulum III. in Breue dato die 18. Aprilis 1544. quod eſt regiſtratum in 6. reg. Canc. Comm. pag. 69. & eſt pariter impreſſum cum d. Conſtit. mandauit in §. Declarantes inſuper, quod duo Ciues Peruſini per D. Legatum pro tempore eligerentur, ſeu inſacularentur, prout magis expediens videbitur, & quod vocarentur Magiſtri Stratarum, & ita fuit ſeruatum per multos annos. Verum annis præteritis ex auctoritate Card. Pinelli Legati, vt habetur in Decretis D. Saregi Gubernatoris factis anno 1608. ſub die 20. Decemb. regiſtrat. in Regiſtro Officiorum, Numerus horum Officialium fuit auctus ad quinque, vt cauetur in Statutis, & ita ſeruatur, & eligitur vnus pro qualibet Porta, ſeu Regione. Debent antequàm incipiant adminiſtrare officium, ſufficienter, & idoneè ſatisſdare de ritè, & rectè adminiſtrando, & in fine Syndicatoribus rationem reddendo, vt in Conſtit. Epiſcopi Caiacenſis Gubernatoris de anno 1558. in d. 6. reg. pag. 134.

Notarius quoquè eligi debet vnà cum dictis Officialibus, & eodem modo, d. rubr. 217. verſ. & aſſignetur. d. lib. 1. pag. 72. col. 4. vbi quid facere debeat, & vide etiam rubr. 586. d. lib. 1. pag. 127. col. 3. & rubr. 67. in fin. lib. 4. pag. 20. col. 1. & quod debeat eligi ex Collegio Notariorum, & eodem modo quo Officiales prædicti, cauetur in d. Conſtit. Card. Ariminenſis.

Conſultorem habere debent eodem modo eligendum ex Doctoribus Collegiatis, vt diſponitur in d. Conſtit. Card. Ariminenſis.

Depoſitarium quoquè debere vnà cum ipſis in eadem pallula, ſeu globo adiungi, & publicari, mandauit D. Atracinus Vicelegatus Card. Vrbini tunc Legati de anno 1563. vt in 7. regiſtr. Canc. Comm. pag. 28. vbi quod debet eſſe Ciuis Peruſinus locuples, & opulentus, & quod teneatur idoneè ſatiſdare de officio fideliter exercendo, de rationem reddendo, & de reliquis ſtatim reſtituendis. Pecuniæ omnes debent ad eius manus peruenire, & ab eodem Depoſitario de mandato Superioris perſolui in vſus deſtinatos, vt in d. Decreto. Sed in Reformationibus factis per D. Aquinum Gubernatorem poſtea Cardinalem mandatum fuit, vt ſolutio Pecuniarum non fieret abſquè Bollectino Magiſtri Stratarũ ſubſcripto à D. Priore Priorum, & vide infra verſ. Solui mandauit.

Prouiſio, ſalarium, & emolumenta prædictorum debebant taxari per Legatum, vt in d. Conſtit. Card. Ariminenſis, & in d. Bulla Pauli III. vbi quod extrahi deberent ex pecunijs ſoluendis per Theſaurarium pro Vijs &c. & vide infra verſ. Solui mandauit.

Ad eorum officium quæ ſpectent ex forma Statutorum vide rubr. 10. §. item ſtatuimus, & ordinamus. 4. lib. 1. pag. 8. col. 2. & in addit. 2. & ſeq. pag. 9. col. 1. rubr. 214. d. lib. 1. pag. 72. col. 1. vbi quod verſatur eorum officium circa omnia quę ſpectare noſcuntur ad ornatum Ciuitatis, d. rubr. 217. d. lib. 1. pag. 72. col. 4. & rubr. 91. in addit. lib. 4. pag. 26. col. 4. Quæ dicuntur de Maiori Syndico, ac Iudice Iuſtitiæ, Intelliguntur, & locum habent in Officialibus huiuſmodi, rubr. 22. lib. 4. in addit. pag. 9. col. 3. Et quod debeant curare obſeruantiam Statutorum circa manutentionem Viarum, cauetur in Bulla Innocentij VIII. Idib. Decemb. 1488. regiſtr. in 4. lib. Breu. Cam. Apoſt. pag. 155. Vide etiam Bannimenta quæ ſuper facultatibus eorundem publicantur quolibet anno, & dicetur ſingulariter inferius.

Habebant præterea Iuriſdictionem, & facultatem ſuper materia, & cauſis Iuris Congrui, vt in d. Conſtit. Card. Ariminenſis, ſed per Bullam Pij IV. datam 3. Maij 1565. in 7. regiſt. pag. 37. fuit auocata omnimoda Iuriſdictio à dictis Magiſtris Viarum, eorumquè Iudicibus, & tributa Gubernatori ſoli, ita vt idem Gubernator ſolus illam penitus, & omnino per ſe ipſum exercere, & de ea cognoſcere, & diſceptare, ac ſuper ea Iuſtitiam omnibus miniſtrare liberè, & licitè poſſit, & valeat. Fuitquè etiam Ius Congrui reſtrictum in eadem Bulla ſub his verbis. Sic tamen, quod ipſum Ius Congrui in dicta Ciuitate, & illius Suburbijs tãtum, ac etiam extra ea, etiam in rebus, quæ fuerint Communis Aſcendentis, ſcilicet tam eius, qui vendiderit, quàm redimere volentis, vel quæ inter eos indiuiſæ eſſent, ſe extendere, locumquè ſibi vindicare poſſit. Poſtea verò fuit Ius Congrui omnino extinctũ per Bullam Pij V. vt in fide Collegialiter facta per DD. Cauſidicos ſub die 15. Decembris 1612. vbi dixerunt, quod in hac Ciuitate viguit Ius Congrui, ſiuè Retractus vigore conceſſionum Apoſtolicarum, ſed tamẽ fuit penitus ſublatum in vim Conſtit. Pij V. reuocatoriæ dicti Iuris, à cuius Conſtitutionis publicatione facta in Vrbe, non fuit huc vſquè ſeruatum, nec ſeruatur dictũ Ius Congrui in hac Ciuitate Peruſiæ, ſed vnicuiquè licitũ fuit, & eſt vendere, & emere abſquè facultate retra-

& præſcriptione, quæ publico inſtrumento non pro-
15 batur. Nec poteſt dici Statutum † requirens hanc
probationem inſtrumentalem voluiſſe reijcere præ-
ſcriptionem, Quia præterquamquod id non dicit Sta-
tutum, & cum ſit Iuris communis correctorium, de-
bet ſtrictè intelligi, etiam verba impropriando, vt
quanto minus fieri poteſt ex eo ius commune corri-
gatur *c. cum dilectus. vbi Abb. de fide inſtr. Grat. conſ.*
16. num. 43. lib. 2. Bero. conſ. 150. num. 26. lib. 1. Rol.
16 *conſ. 80. num. 21. lib. 4.* Ex ipſo Statuto † elicitur con-
trarium *in §. ſi tamen*, vbi diſponitur, quòd ſi quis
poſſideret rem, quæ non haberet aliquam Viam, vel
ſui Anteceſſores, vel ipſe, & Anteceſſores ſui, vel Au-
ctores ire conſueuerunt per aliquem locum ad rem
prædictam, qui locus faciē anditus habuerit per tem-
pus decem annorum, quod liberè per ipſum locum ire
poſſit ad rem prædictam ſine alicuius contradictione.
Vnde quia Statutum expreſsè permittit, quod quis
probando vſum Viæ per rem alterius, poſſit illam con-
tinuare abſquè contradictione alicuius, & vſus huiuſ-
modi non poſſit probari per inſtrumenta, ſed ſolum
per Teſtes, qui viderint tranſeuntes per rem alterius,
clarè percipitur ſtatuentes noluiſſe reijcere præſcrip-
tionem ex præcedenti *§. & ſi aliquis*, vbi exigunt pro-
bationem per inſtrumentum, ſed potius illam appro-
baſſe, aliàs ſequens diſpoſitio *in d. §. ſi tamen*, eſſet
fruſtratoria, nihilque operaretur, quod non eſt dicen-
17 dum, cum quælibet diſpoſitio † ita ſemper interpræ-
tari debeat, vt nullum verbum etiam minimum ſtet
ſine effectu aliquid operandi *l. ſi quando. ff. de leg. 1.*
Pariſ. conſ. 1. num. 45. lib. 3. Soc. Iun. conſ. 89. num.
15. lib. 3. & ita reſpondit *Ioan. Vincentius Hondedeus*
dum vixit in hac Ciuitate Aduocatus verè Celeberri-
mus, & vide ſupra *ver. Probatio. pag.* 232. Fallit etiam
18 concluſio † vbi Via publica eſſet diſrupta, quia tunc
eſt licitum ire per fundum Vicini, etiam cum anima-
libus, ciuiliter tranſeundo, & cum minori damno *Bal.*
in d. l. per agrum. Plot. de in lit. iur. §. 50. num. 35.
Surd. d. deciſ. 42. num. 11.
19 I Idem de Iure communi, † quia non habenti Viam
per quam ad fundum ſuum accedere poſſit, debet da-
ri per prædium Vicini, ſoluto tamen præcio, *l. ſi quis*
ſepulchrum. vbi Caſtr. ff. de relig. & ſumpt. fun. Car-
pan. ad cap. 231. num. 13. par. 2. Afflict. d. §. 9. num.
11. verſ. ſed vtiliter. Honded. qui declarat *d. conſ. 81.*
num. 44. & ſeq. lib. 1. & vide *Mantic. de tacit. & am-*
big. conuent. lib. 4. tit. 9. num. 20. & tit. 16. num. 19.
& ſeqq. & Bertazol. de clauſ. inſtr. clauſ. 23. gloſ. 1.
20 *num. 4. & ſeqq.* Sed cum Statutum nihil † dicat de
præcio videtur in hoc corrigere Ius commune, quia
aliàs Statutum nihil operaretur, ſed cogita, quia re-
gulariter Statutum recipit interpretationem à Iure
communi, maximè vbi agitur de præiudicio tertij, &
vide *Antonin. variar. reſolut. lib. 3. reſol. 40. num. 25.*
& ſeqq.

VIARVM MAGISTRI.

SVMMARIA.

Magiſtri Viarum ſunt quinque, vnus pro qualibet Porta, in princ. vbi quomodo eligantur.

Debent antequàm incipiant adminiſtrare idoneè ſatiſdare, d. loco in fine.

Notarius dictorum Officialium quomodo eligatur, & de eius officio, verſ. Notarius.

Conſultor dictorum Officialium eligitur vna cum ipſis ex Collegiatis, verſ. Conſultorem.

Depoſitarius dictorum Officialium quomodo eligatur, verſ. Depoſitarius, vbi de ſatiſdatione præſtanda.

Pecuniæ omnes ad manus Depoſitarij peruenire debent, ibidem, vbi quomodo debeant ab ipſo ſolui.

Salarium, & emolumenta prædictorum debent taxari à Legato, verſ. Prouiſio, & de taxatione vide verſ. Solui mandauit.

Quæ ſpectent ad eorum officium, verſ. Ad eorum.

Iuris Congrui cauſæ cognoſcebantur à Magiſtris Viarum, ſed fuit ſublata Iuriſdictio, & tributa Gubernatori, & reſtrictum Ius Congrui, verſ. Habebant.

Poſtea Ius Congrui fuit in totum ſublatum, ibid.

Habent Magiſtri Viarum illam met auctoritatem, quam habent Camerarius, & Magiſtri Stratarum, ſeu Camera Apoſtolica in Vrbe, verſ. Habent etiam.

Pecuniæ, quæ ſoluuntur per Theſaurarium Apoſtolicum pro reſtauratione, & manutentione Viarum, & aliarum rerum publicarum quomodo ſint diſtributæ, verſ. Solui mandauit.

Nec poſſunt conuerti in aliam cauſam, ibid.

Non poſſunt Magiſtri Viarum grauare Vniuerſitates, aut particulares perſonas, nec imponere Collectas, aut aliud onus, niſi vt verſ. Non poſſunt.

Accedere debent ad inſpiciendum Vias, & alia loca publica Comitatus quolibet bimeſtre, vel ſaltem bis in anno, & quid accipere poſſint, verſ. Debent quolibet.

Procedunt ſummariè &c. publicè, & ſecretè, & etiam ex officio, verſ. Procedunt, vbi videas.

Pœnas maiores quàm impoſitas in Statutis exigere non poſſunt abſquè Superiorum arbitrio, verſ. Non licet.

Nec poſſunt applicare ſibi met ipſis, aut Miniſtris, ſed debent ſolui in manibus Depoſitarij, vt erogentur in beneficium publicum, ibid.

Plateæ Ciuitatis, & Suburbiorum ſunt ſub regimine, cuſtodia, & cura Magiſtrorum Viarum, verſ. Plateæ.

In Plateis quæ retineri liceat, vel non, & qui Artifices probibeantur permanere, d. loco.

Viarum reaptatio, reparatio, & manutentio ſpectat ad hos Officiales, verſ. De Viarum.

Murus priuatus exoccupari debet ab impedimentis, verſ. Quoad Murum.

Super Muris publicis non licet proijcere terram, immundicias, aut alia, ibidem, vbi quod nec poſſunt amoueri lapides, aut alia abſque licentia.

Proijciēs extra Muros aliquid in rem alterius punitur, & reficere debet damnum, ibid.

Foſſæ iuxta Muros Ciuitatis, & Caſtrorum ſunt relinquendæ amplæ, nec penes illas licet fodere, ibid.

Portæ Ciuitatis debent qualibet hebdomada recognoſci, & mundari, & inquiri contra delinquentes, verſ. Portæ.

Fontium, Puteorum, & Ciſternarum pro conſeruatione quid ſtatutum ſit, vide verſ. Quoad Fontes.

De Cloacis, Intercaſellijs, Aquarijs, & Latrinis vide verſ. De Cloacis.

Pontes reuideri debent auctoritate Officialium ſuper Vijs, verſ. Pontes.

Porci vbi, & quot poſſint retiueri, verſ. Quoad Animalia.

Appellatio

& quod non poſſint viſitare niſi Vias Regales. Et quod accipere debeant ipſi, Notarius, & Miniſtri Viaticum ab illo, qui inſtat pro acceſſu, cauetur in dictis decretis.

Procedunt dicti Officiales quoad Vias, & Stratas occupatas, ſeu impeditas, tam publicas, quàm Vicinales, & tam in Ciuitate, & Suburbijs, quàm in Comitatu, & Diſtrictu ſummariè, ſine decimo, libelli porrectione, & ſine ſtrepitu, & figura Iudicij, rubr. 18. in princ. verſ. & ipſi Officiales. & §. ſaluo quod. & §. ſi verò ille, in fine. lib. 4. pag. 8. & quod publicè, & ſecretè poſſint inquirere contra occupatores Viarum, rubr. 21. §. & quilibet Poteſtas. d. lib. 4. pag. 9. col. 2. & quod tam ex officio, quàm ad inſtantiam partium, rubr. 10. §. item ſtatuimus, & ordinamus. 3. lib. 1. pag. 8. col. 1. & in 2. & 3. addit. pag. 9. col. 1. & rubr. 67. §. & quod de prædictis. lib. 4. pag. 20. col. 1. ſufficereque ocularem inſpectionem, cauetur rubr. 37. in fin. d. lib. 4. pag. 11. in fine, & legitur in Bannimentis, quæ ſolent in principio officij publicari, ſed vide dicta decreta D. Caffarelli vbi vult, quod non poſſint procedere per inquiſitionem extra caſus Viſitationum.

Non licet Magiſtris Viarum, eorumque Famulis, & Miniſtris aliqua ex cauſa imponere, vel exigere maiores pęnas, quàm impoſitas in libris Statutorum, Quod ſi aliquis caſus inciderit, in Statutis quoad pœnam omiſſus, vel qui videatur grauius, quàm in Statutis cautum fuerit puniendus, id totum intelligitur reſeruatum arbitrio Superiorum, ita cauetur in dicto decreto D. Atracini in 7. reg. pag. 40. Et pœnas ipſas non poſſunt applicare ſibi met ipſis, nec Miniſtris, & Famulis, ſed ſolui illæ debent in manibus Depoſitarij, qui debet illas adnotare ſeparatim, vt erogentur in beneficium ædificiorum publicorum, & refectionem Viarum, & alium vſum publicum, & ſolum quarta pars debebitur Famulis, & Executoribus, vt in decretis D. Saregi de quibus ſupra.

Plateæ Ciuitatis, & Suburbiorum ſunt ſub regimine, cuſtodia, & cura ipſorum Magiſtrorum Viarũ, abſque præiudicio tamen Officialis Communis, ſeu Plateæ, de quo dictum fuit ſupra pag. 213. & vide rubr. 10. §. ſit etiam. & §. item quia ad honorem. lib. 1. pag. 7. col. 2. & 3. vbi quod Plateæ debent eſſe lateratæ, & purgatæ ab immundicijs, & alijs impedimentis. Vide etiam rub. 36. lib. 4. pag. 11. col. 2. & rubr. 14. d. lib. 4. pag. 7. col. 2. vbi de pellibus, & corijs in Platea maiori, & Supramuri non retinendis, & exercitijs quibuſdam prohibitis, & Animalibus in illis nõ vendendis, nec lana, ſtramine, & lignis, Sed quò ad Plateam Supramuri quod poſſint retineri vide rubr. 35. d. lib. 4. pag. 11. col. 2. & rubr. 52. eod. lib. pag. 16. col. 1. vbi etiam quod aliquid ſolui non debet. Quò ad Mercatores, & Artifices, quod non poſſint immundicias proijcere in Plateas vide d. rubr. 10. in addit. 1. lib. 1. pag. 9. col. 1. & rubr. 14. in addit. 2. lib. 4. pag. 7. col. 4. & vide ſupra ver. Immundiciæ. pag. 160. De impedimentis poſitis occaſione ædificij vide rubr. 4. d. lib. 4. pag. 4. col. 3. Artes funium, ſellarum, & baſtorum non poſſunt exerceri in Platea maiori, rubr. 13. lib. 4. pag. 7. col. 1. vbi ſecus in Platea, quæ dicitur della Paglia, & quantum loci poſſint occupare. Quæ poſſunt retineri in Platea, & infra quam menſuram vide rubr. 11. lib. 4. pag. 6. col. 2. & Bannimenta ſuper facultatibus dictorum Officialium hoc anno 1635. ab Illuſtriſſimo Grimaldo Præſide promulgata in fine. Calceolarij, & alij quidam Artifices poſſunt in die Sabbati manere in Platea maiori, vt vendant eorum merces rubr. 12. lib. 4. pag. 6. col. 4. Non poſſunt ex Plateis, & locis publicis ſumi, & amoueri lateres, ligna, aut alia ſine licentia, rubr. 57. §. item quod nullus. 1. lib. 4. pag. 17. col. 2. & vide ſupra ver. Platea. pag. 219.

De Viarum reaptatione, reparatione, & manutentione ſpectante ad hos Officiales vide rubr. 18. lib. 4. pag. 8. col. 2. & dicta ſupra proximè ver. Via.

Quò ad murum, ſeù parietem priuatum exoccupandum vide rubr. 10. lib. 4. pag. 6. col. 1. vbi in fine diſponitur, quod à præceptis ſuper exoccupatione dicti muri non detur appellatio, nec recurſus. Quo verò ad muros publicos, quod ſupra muros veteres Ciuitatis (qui fuerunt conſtructi de lapidibus tiburtinis, ſine calce, & arena, vt legitur in rubr. 10. in addit. lib. 4. pag. 6. col. 2.) non liceat terram, immundicias, paleam, nec aliquid aliud proijcere, vide rubr. 31. verſ. & nemo. lib. 4. pag. 11. col. 1. & generaliter rub. 57. præſertim in §. item quod nullus lædat. d. lib. 4. pag. 17. col. 2. vbi quod non poſſunt lapides, aut alia amoueri abſque licentia. Non licet extra muros proijcere aliquid in rem alterius, rub. 166. lib. 3. pag. 53. col. 3. vbi de probatione per iuramentum, & pœna, ac damni refectione, & quod maior de domo teneatur pro minoribus delinquentibus. Vide Bannimenta ſupradicta. Foſſæ, ſeu Carbonariæ penes muros nouos Suburbiorum debent relinqui amplæ, nec poteſt iuxta illas laborari ſub poena, rubr. 57. §. volumus, & ordinamus. lib. 4. pag. 17. col. 4. & vide ſupra ver. Foſſa, ſeu Forma. pag. 149. Quò ad muros Caſtrorum vide ver. Caſtrum. à verſ. Caſtrorum, Turres. pag. 48. & ver. Murus Ciuitatis, & Caſtrorum. pag. 204. & quò ad Foſſas rubr. 197. §. volumus etiam. lib. 1. pag. 67. col. 4. vbi præſertim quod non poſſint alienari per Vniuerſitates.

hendi iure Vicinitatis, & hæc coniungenda ſunt cum dictis ſupra ver. Ius Congrui. pag. 170.

Habent etiam illam met auctoritatem, quam habent Camerarius, & Magiſtri Stratarum, ſeu Camera Apoſtolica in Vrbe, vt in d. Conſt. Card. Ariminenſis cõfirmata per Paulum III. vt dictum fuit in princ. Super iuriſdictione autem iſtorum ſunt Bullæ Martini V. de anno 1425. in Bull. Nou. tom. 1. conſtit. 9. pag. 260. Sixti IV. conſtit. 20. d. tom. 1. pag. 74. Leonis X. duæ, vt d. tom. 1. conſtit. 19. pag. 497. & 498. (quæ etiam ſunt impreſſæ vna cum d. conſtit. Card. Ariminenſis, & Bulla confirmatoria Pauli III.) & vide etiam Bullam Pij IV. in Bullar. Nou. conſtit. 102. tom. 2. pag. 158. & Gregorij XIII. conſtit. 22. d. tom. 2. pag. 387. & Pauli V. conſtit. 71. aliàs 44. reformatoriam Tribunalium Vrbis §. 6. num. 13. in d. Bullar. Nou. tom. 3. pag. 270. & Taxam Notariorum dictorum Officialium in conſtit. ſeq. §. 8. pag. 301.

Solui mandauit Paulus III. in eius Bulla data 8. Kal. Maij 1544. regiſt. in 6. reg. pag. 71. per Theſaurarium Peruſinum aliquã honeſtam infra tamen aliàs conſuetam pecuniarum quantitatem pro Vijs, Stratis, Mœnibus, & Pontibus ipſius Ciuitatis reſtaurandis, & manutenendis, iuxta Legati declarationem, & mandatum, Quæ fuit taxata in ſcutis trecentis, vt ſupponitur in litteris Card. Borromei de ordine Sanctiſſimi ſub die 7. Nouembris 1562. in 7. reg. pag. 22. & in d. Bulla Pij IV. in 7. reg. pag. 38. Ex qua ſumma fuit per D. Boſſium Gubernatorem, & DD. Priores in vim dictę Bullę Pij IV. mandatum de anno 1565. die 30. Iunij, quod ſoluerẽtur ipſis Magiſtris Viarum (cum duo tantum tunc eligerentur) ſcuta triginta ſex inter ambos æqualiter diuidenda, Conſultori ſcuta quinque, Notario quatuor, & Famulis in totum ſex, pro integris ipſorum ſalarijs cuilibet in fine officij perſoluenda, vt in d. 7. reg. pag. 39. Verum poſt auctum numerum iſtorum Officialium ad quinque, obſeruatum fuit, & modo obſeruatur, quod Magiſtri Viarum habeant ſcuta decem pro quolibet, & ſic ſcuta quinquaginta in totum, Conſultor ſcuta ſex, Notarius quinque, Depoſitarius decem, Famuli quinque, & Mundator Plateæ Maioris ſcuta ſex, & baiocchos vigintiquinque, vt legitur in Reformat. D. Aquini Gubernatoris, qui iuſſit, quod non ſoluerentur dicta ſcuta decem Magiſtris Viarum niſi in fine officij. Pecunias prædictas non poſſe conuerti in aliam cauſam, mandatur in literis Card. de Como de ordine Sanctiſſimi ſub die 5. Decembris 1573. in d. 7. reg. pag. 77. & in dictis Decretis D. Saregi.

Non poſſũt auctoritate propria grauare Vniuerſitates, aut particulares perſonas, ſed cum acciderit vt pro reparatione Viarum, Pontium, aut aliorum publicorum operum, deficiente fortaſſe pecunia publica in eum deſtinata vſum, ſit ad aliquod extraordinarium remedium recurrendum, debent certiorem facere D. Gubernatorem, & DD. Priores, qui ſi ità duxerint faciendum, poterunt Collectam, ſeu aliud onus imponere, ex quo ipſi Viarum Magiſtri, vt à prædictis ſibi iniunctum fuerit, occurrentibus neceſſitatibus prouidebunt, ita cauetur in Conſtit. dicti D. Atracini de anno 1563. in 7. reg. pag. 28. Poſtea Gregorius XIII. in Bulla ſub die 22. Iunij 1584. in d. 7. reg. pag. 122. ita diſpoſuit. Poſtremo, quia ſæpenumero contingit, quod Magiſtri Viarum potius pro libito, quàm bono publico Vias, & alia loca reficere, ac etiam de nouo facere volũt, cuius rei cauſa impoſitiones faciunt, & Superiores inducunt ad interponẽdum in huiuſmodi impoſitionibus auctoritatem ſuam in multorũ prę iudicium. Nos huiuſmodi incommodis obuiare cupientes, harum ſerie inhibemus nè huiuſmodi impoſitiones à Ciuibus, aut Ruſticis Diœceſis, & Comitatus Peruſiæ, quauis auctoritate, vel cauſa fiant, aut exigantur ſine licentia Gubernatoris, & interuentu, & approbatione Priorum dictæ Ciuitatis, Necnon ad euitandas fraudes volumus quoque, & ſtatuimus, quod electio Depoſitarij pecuniarum, ſeu Pignorum exigendorum ex dictis impoſitionibus ad eoſdem Gubernatores, & Priores ſpectet, & pertineat. Vide etiam decreta Illuſtriſſimi D. Caffarelli ſub die 8. Aprilis 1621. in quibus diſponitur, quod in caſibus in quibus Communitates tenerentur reaptare Vias Regales, aut illas earum diſtrictus, Pontes, Fontes publicos, & ſimilia non poſſint fieri præcepta contra particulares, ſed contra Communitates ipſas, & in caſu contrauentionis non poſſint grauari aliæ perſonæ, quàm Syndici, & Maſſarij Communitatum, aliàs grauamina ſint nulla reſarcienda à Magiſtro Viarum.

Debent quolibet bimeſtre accedere ad inſpiciendum Vias Comitatus maximè publicas, Pontes, Fontes, & ſimilia, & prouidere defectibus, d. rubr. 217. lib. 1. pag. 72. col. 4. vbi quod non poſſint conſequi ſalarium niſi per quinque dies, nec poſſint ipſi, aut eorum Notarius aliquid accipere à Comitatenſibus Peruſinis, vel alia perſona, ſub pœna. Sed non datur amplius ſalarium, de quo in d. rubr. & in reformationibus per D. Aquinum Gubernatorem fuit ſtatutum, quod accederent ſaltem bis in Anno ad faciendam Viſitationem generalem, & vide etiam dicta Decreta D. Caffarelli in princ. vbi quod debeant accedere de Menſe Aprilis, vt præcipiant neceſſaria, & poſtea de Menſe Septembris, vt videant an eorum ordinationes fuerint executioni demandatę,

& quod

Delicta aliqua cognoſcunt, verſ. Cognoſcere poſſunt.
Foſſæ, ſeu Formæ iuxta Vias cuſtodiuntur à Vicarijs, verſ. Super Foſſis.
In Ciuilibus Cauſis poſſunt cognoſcere vſquè ad certam ſummam, verſ. In Ciuilibus.
An eorum Iuriſdictio poſſit prorogari, Adnot. num. 3. & ſeqq.
Offendens Vicarios qua pœna puniatur, verſ. Offendens.
Recurſus à grauaminibus Vicariorum ad quos detur, verſ. Recurſus.
Vicarij ad quid teneantur ex Bannimentis Generalibus, in fin.
Vicarius ſi ſit etiam Notarius poteſt ſcribere acta, & eis ſtatur, Adnot. num. 1. & ſeq. vbi ſecus ſi non eſſet Notarius.
Iuriſdictio quando prorogari poſſit, Adnot. num. 3. & ſeqq.

DE electione, officio, & ſalario Poteſtatum Comitatus vide rubr. 196. lib. 1. pag. 67. & de Vicarijs, qui in locum Poteſtatum ſucceſſerunt vide Statut. Card. Cortonen. cap. 6. De officio, & vacatione Vicariorum Comitatus, & eorum Iuriſdictione vide rubr. 104. lib. 3. pag. 38. vbi habes diſtinctionem Vicariatuum, cum denumeratione ſingulorum Caſtrorum, & Villarum, & diſponitur, quod eligantur de ſex menſibus in ſex menſes per Vniuerſitates, & confirmentur à Dominis Prioribus, qui modò ſoli illos eligunt. Non poteſt eligi Natus, ſeu allibratus, aut Familiariter habitans in loco, d. rubr. 104. §. item quod nullus. 1. pag. 38. col. 1. quod Statutum fuit mandatum obſeruari per literas Sacræ Conſultæ ſub die 11. Iulij 1607. & 10. Ianuarij 1609. in 8. reg. Canc. Comm. pag. 25. & 42. Nec Forenſis ibidem, & in Bulla Pij IV. ſub die 6. Iunij 1560. in 6. reg. Canc. Comm. pag. 3. lat. 2. Non poteſt quis continuare vltra ſex menſes in officio, ſed debet vacare per alios ſex immediatè ſequentes, d. rubr. §. item quod quicumque. Nemo poteſt exercere ſimul, & ſemel niſi vnum officium Vicariatus, & per ſe ipſum, non autem per ſubſtitutum, d. loco col. 3. Emi non poſſunt huiuſmodi officia, nec aliquid dari, vel promitti pro ipſis obtinendis, ſub pœna, itaut poſſit procedi ex officio, & ad petitionem cuiuſcumque petentis, & ad probandum ſufficiat vnicus teſtis de veritate cum fama, rubr. 151. d. lib. 3. pag. 51. col. 2. vbi quod idem intelligitur in dante, & recipiente, & vide in Annal. 1625. ſub die 3. & 4. Ianuarij Decretum DD. Priorum confirmatũ in Conſilio Camerariorum, in quo diſponitur, quod Nominationes fiant à DD. Prioribus iuxta Portas, ſed quod non poſſint aliquid recipere, aut Vicarij dare niſi commeſtibilia pro menſa communi, ſub pœna.

Vicarij prędicti poſſunt cognoſcere de damnis datis vſque ad viginti ſol. den. incluſiuè, rubr. 13. §. 1, lib. 3. pag. 10. col. 1. Sed vltra tria milliaria, quia intra cognitio ſpectat ad Capitaneum, & etiam vltra de conſenſu partium, rub. 25. præſertim in addit. lib. 1. pag. 23. col. 3. Et quoad partem pœnarum eis debitã vide rub. 22. d. lib. 1. in addit. §. addentes etiam quod Capitanei Comitatus. pag. 20. col. 3. & vide inſtrumentum factũ de anno 1560. die 28. Auguſti manu D. Amici Petri Ioannis regiſtr. in pecud. d. anni pag. 249. & confirmatum per Gubernatorem eius temporis pag. 253. Vide etiam taxam factam de anno 1620. & renouatam per D. Sacratum Gubernatorem ſub die 10. Februarij 1633. quæ habetur impreſſa apud Annibalem Aloyſium.

Cognoſcere poſſunt etiam de Armis, & contra deferentes Arma, De ludo contra ludentes, & ludum tenentes, & contra vendentes Vinum contra formam Statutorum ipſorum, & condemnare, & pœnam recipere vſque ad quantitutem ſolid. viginti, d. rubr. 13. §. 1. lib. 3. pag. 10. col. 1.

Super Foſſis, ſeu Formis iuxta vias publicas, de quibus in rubr. 67. lib. 4. pag. 19. col. 4. habent ipſi quoque cognitionem, vt ibidem in 2. addit. pag. 20. col. 1.

In Ciuilibus verò cauſis cognoſcere poſſunt, & diffinire vſque in quantitatem quinque lib. denar. niſi ſint Caſtra, quæ reguntur per Poteſtatem, quia iſti poſſunt cognoſcere, & ſententiam ferre vſque ad decem lib. denar. incluſiuè d. rubr. 13. §. 2. lib. 3. pag. 10. col. 1. Sed ex Stat. Card. Cortonen. poſſunt Vicarij cognoſcere vſque ad A ſummam lib. vigintiquinque, vt in d. Stat. cap. 9. A

Offendens iſtos Officiales qua pęna puniatur, vide rubr. 127. in fin. lib. 3. pag. 46. col. 2.

Ciues Ruri degentes ſubiacent Iuriſdictioni iſtorum, dixi ſupra ver. Ciuis. verſ. Ciues Ruri. pag. 61.

Sed videnda ſunt dict. Statut. Cardinalium Sabellij, & Cortonenſis, quæ iſti Officiales ſeruare tenentur, vt diſponitur in Conſtit. Card. Vrbini cap. 25. & dicta taxa renouata de anno 1633. vbi etiam de Syndicatu eorundem.

Recurſus à grauaminibus illatis per Vicarios datur ad Legatum, & Directores expediendus intra decem dies continuos incluſiuè, intra quos dies non licet moleſtare recurrentes, qui poſtea non audiuntur, ex Stat. Card. Cortonen. cap. 33. vbi etiam quod prorogari non poſſit tempus. Et de Directoribus vide ſupra pag. 114.

In Bannimentis generalibus de ordine Sanctiſſimi num. 80. 81. & 82. cauetur, quod iſti debeant Curiæ Gubernatoris ſtatim denunciare delicta, Quod teneantur reſidere in officijs. Et quod teneantur in caſu rixarum facere præcepta de non offendendo, de ſe repræſentando, & ſimilia.

Adnotationes

Portæ Ciuitatis debent qualibet hebdomada reuideri, & mundari, necnon inquiri contra delinquentes, rubr. 10. §. item quia ad honorem verſ.Debeant etiam. lib.1. pag.7. col.3. Non debent impedimenta apponi Portis, ibid. §. & nullus poſſit. pag. 8. col. 4. & vide etiam rubr. 57. §. item quod terra. lib. 4. pag.17. col.4. & ſupra ver. Oſtium, ſeu Porta. pag. 214.

Quo ad Fontes, Puteos, aut Ciſternas vide rubr.163.& ſeqq. lib.3. pag.53. & rubr.83. lib.4. pag.24.col.3. & rubr.18.§.item quod omnis Via. d. lib. 4. pag. 8. col. 4. & rubr. 21. §. & ſi Viæ. d.lib.4. pag.9. col.2. & rubr. 36. in addit. d.lib.4. pag.11. col.3. vbi de Vijs ad Fontes tendentibus. Si Fonti publico præiudicaretur ex conſtructione Putei priuati, debent Officiales curare, vt ipſe Puteus repleatur, rubr. 10. §. item ſtatuimus, & ordinamus. 2. lib. 1. pag. 18. col. 1. & quod non liceat auertere aquam in præiudicium Fontium vide rubr.165. lib.3. pag.53. & rubr.26.in addit. lib. 4. pag. 24. Sterquilinium non licet retinere penes Fontes ad cētum paſſus ex parte ſuperiori, nec propè ex alijs lateribus ad viginti paſſus ſub pœna, rubr.10. §. ad hoc. lib.1. pag.8. col.3. Arbores ſupra,aut penes Fontes ad decem pedes debent incidi, d.rubr.10.§.& volumus.lib.1. pag. 8. col. 3. Non licet pannos, vel ſe ipſum lauare in Fontibus, d. rubr. 10. §. item volumus, & ordinamus. 5. lib. 1. pag. 8. col. 3. De Lauatorijs vide rubr.25. lib.4. pag.9.col.4. De Fonte Montis de Cornu rubr. 92. lib. 4. pag. 26. col. 4. Et vide Bannimenta de quibus ſupra.

De Cloacis,& Intercaſellijs vide rub.10.§.item ſtatuimus,& ordinamus. 1. lib. 1. pag.8. in princ. & rubr. 37. lib. 4. pag.11. & rubr.84. poſt princ. d. lib. 4. pag. 24. col.4. & rubr. 21. in princ. vbi quod præſcriptio non noceat.d.lib.4.pag.9.col.1. & rubr.66.ibid. pag.19. col.3. & dixi ſupra ver. Cloaca. pag.69. & ver. Intercaſellium. pag.165. Quo ad Aquaria apud nos Verſatoria dicta, fuit dictum ſupra ver. Aquarium. pag.24. vbi etiam de Latrina, vulgò Neceſſario, de quibus vide etiam in Bannimentis ſuper facultate Magiſtrorum Stratarum,vbi quod nō poſſint mundari ab ortu Solis vſque ad vigeſimā tertiam horam, & quod immundiciæ nō poſſint relinqui in Vijs, & locis publicis,ſub pœna etiam quò ad Operarios.

Pontes reuideri debent, & reaptari auctoritate illorum Officialium, rubr. 60. lib. 4. pag. 18. & vide dicta ſupra ver. Pontes. pag. 223,

Quò ad Animalia vide Stat. rubr.22. §.addentes. lib. 1. pag.21. col. 3. & Bannimenta ſuper facultatibus Magiſtrorum Viarū de quibus ſupra, vbi diſponitur,quod nemo poſſit mittere ad ſtratum per Ciuitatem, Suburbia, Caſtra, aut Villas Porcos, nec retinere in Caſtris, aut Villis, nec ad paſcendum in Vijs communibus, ſub pœna amiſſionis Animalium, & alijs pœnis contentis in Statutis. Mandatur etiam quod nec minus poſſint illi retineri longe à Ciuitate per quinque milliaria, iuxta formam Statutorum, attamen vltra quod potius debet legi, quod non poſſint retineri penes Ciuitatem, non autem longe ad quinque milliaria, ego in Statutis hoc numquam vidi, nec legi,ſed tantum inueni decretum Gubernatoris de anno 1483. in 4. regiſt. Canc. Comm. pag. 59. in quo diſponitur, quod nō poſſint retineri niſi duo capita Porcorum, & Capram vnam à qualibet familia intra certos terminos penes Ciuitatem. Et ignis non poteſt accendi, præſertim occaſione Porcorum, in duabus Plateis, aut Vijs iuxta illas, ſub pœna ex Bannimentis de quibus ſupra, verſ. Di più.

Appellatio, aut recurſus non datur à præceptis ſuper exoccupatione muri vide rub.10. in fin. lib. 4. pag. 6. col.2. Nec à decretis ſuper purgatione, ſeu remotione Intercaſelliorum, Cloacarum,& ſimilium, rubr.40. cum ſeq. lib.4. pag.13. Et generaliter, quod à ſententijs Magiſtrorum Viarum non detur appellatio, ſed tantummodo recurſus ad Legatum,vel Vicelegatum,cauetur in Conſtit. Card.Ariminenſis de qua ſupra, quæ refert ſe ad Bullam Leonis X. ſub die 14. Ian. 1519. vbi mādatur recurſum expediri intra quindecim dies, & eſt impreſſa vna cum d.Conſt.Card. Ariminenſis, & in Bullar. Nou. tom. 1. conſtit. 19. pag. 498. & idem habetur in dictis reformationibus D. Aquini.

De Syndicatu eorūdem vide decretum D. Caiacenſis in 6.reg.pag.134. & D.Atracini in 7.reg. pag.28.in fin. & quod debeant ſyndicari ad reddendam rationem etiam quò ad exactionem pœnarum, cauetur in decreto D. Saregi de quo ſupra, & in alijs D. Caffarelli legitur,quod debeant ſyndicari pro contentis in illis,pro ſe ipſis,& pro eorum Famulis, & Miniſtris, iuxta ſolitum.

Adnotationes.

De officio Magiſtrorum Viarum, ſeu Aedilium vide *in Stat. Vrb. lib. 3. cap. 39.* vbi aliqua adnotauit *Galganettus*, & vide etiam *Marc. Ant. Bard. in tract. de Iure congr* & quæ ſuper Stat. Mediol. tradidit *Carpan. par. 2. cap. 240. cum pluribus ſeqq. & præſertim cap. 271. & ſeqq.*

VICARII COMITATVS.

SVMMARIA.

Poteſtates, & Vicarij Comitatus quomodo eligantur, in princ.

Damna data quando cognoſcantur à Vicarijs, verſ. Vicarij prædicti.

Delicta

Eligere aliquem in Defenſorem, vel Protectorem,ſeu alio titulo non poſſunt Vniuerſitates Comitatus, nec ei munera dare ſub pœna, exceptis Iudicibus,Aduocatis,& Procuratoribus cauſa patrocinij,& Notarijs, rub.150.lib.3.pag.51.col.1.

Alia vide ſupra ver.Caſtra.pag.47. & ver.Comitatus. pag. 78.

Adnotationes.

A Vide quæ dixi ſupra ver. Bannitus. pag. 32.

1 B Super ſimili Statuto † vide *Carpan. ad Stat. Mediol. cap.*219. De Iure communi, quia Debitum Vniuerſitatis non dicitur debitum ſingulorum,nec è conuerſo, non poſſunt pro debito Vniuerſitatis conueniri particulares,& ſinguli *Bar.in l.ſicut* 7.*ff.quod cuiuſque Vniuerſ. nomin. quem ſequuntur ibi Bal. Caſtr. & alij*, & ideo ſententia non poteſt exequi contra Particulares, & Cancellarium, *vt dixit Rota in Ciuitatis Caſtellanæ Iuris paſcendi* 10. *Nouembris* 1625. *coram R. P.*
2 *D. Merlino*, & vide † de Collecta in ſubſidium imponenda *in Anconitana Florum* 10. *Maij* 1630. *coram R.P.D.Pirouano, & in Romana Collectæ* 5.*Iulij* 1632. *coram R.P.D.Veroſpio*,& vide *Mauſon.de cauſ.execut. lib.*1.*ampliat.*3.*& Saluſt.in Prax.lib.*1.*cap.*36. An au-
3 tem Vniuerſitas † teneatur pro delicto ab Hominibus Vniuerſitatis commiſſo vide *Eug. conſ.*86. *lib.*1. & ad materiã *Farinacc.de delict.& pœn.q.*24.*n.*107.*& ſeqq. & Paſcal.de Virib.patr.pot.par.*1.*cap.*10.*n.*31.*& ſeqq.*

VSVRA.

SVMMARIA.

Vſuræ prohibentur, denegatur Audientia pro illis, & Inſtrumentum Vſurarium poteſt impugnari non obſtante iuramento, in princ.

Venditio Mercium non Exercentibus Artem, vel eis quibus non conueniunt dilata ſolutione prohibetur ad euitandas Vſuras, ibid.

Emptio ab alijs, quàm ab Artificibus illius Mercis prohibetur abſque licentia, ibid.

Ceſſio pro minori ſumma de credito, cuius dies non venerit, prohibetur, d. loco.

Probari debet Actio, ſeu exceptio Vſurarum, & ſimulationis intra decem dies, verſ. Probari.

Teſtari non poſſunt Vſurarij, & Fiſcus ſuccedit, & alij, verſ. Teſtari, vbi quomodo probetur quis Vſurarius, & Adnot. num. 3.

Teſtes aſſerentes ſe Vſuras perſoluiſſe an probent, Adnot. num. 1.

*Statutum repellens ab agendo Vſurarium non compræhendit eius hæredem, vel Ceſſionarium, Adnot.n.*2.

VSuræ prohibentur,denegaturque pro Vſuris Audientia, & admittitur quis contra Inſtrumentum Vſurarium tam agendo,quàm excipiendo non obſtante iuramento, Stat.rubr.215. lib.3. pag.64. vbi multa decernuntur ad illas euitandas,& pręſertim quod nõ fiat venditio Mercium non Exercentibus Artem,vel eis quibus illæ non conueniũt,dilata ſolutione,§.& quia vſuraria. vbi quod ad hoc probãdum ſufficiunt Teſtes ſingulares,& in §.inſuper etiam,prohibetur quoque emptio ab alijs,quam ab Artificibus illius Mercis abſque licentia. Et quod ceſſio quouis titulo facta non valeat ſi ſit facta pro minori ſumma de credito,cuius dies ſolutionis non ceſſit, §.& fraudibus. pag. 65. col. 1. Sed procedit quando fuit obtenta ceſſio in fraudem vſurarum,& conuictus de hoc fuerit Ceſſionarius, vt ibi.

Probari intra decem dies debet Actio, ſeu exceptio Vſurarum, & Simulatiouis, vt rubr. 32. lib. 2. pag. 20.

Teſtari Vſurarij non poſſunt,& eorum Filij,& alij legitimi ſucceſſores,tam ex teſtamento,quàm ab inteſtato cadunt à ſucceſſione, & hæreditate, quæ deuoluitur ad Fiſcum,Accuſatorem,& Officialem exequentem, d.rub.215.§.adijcientes.lib.3. pag.65.col.2.vbi quod ad probandum quem eſſe Vſurarium ſufficiunt ſex Teſtes etiam ſingulares
A de ſe ipſis deponentes ad minus. A

Vide etiam Conſt.March.lib.3.cap.11.& ſeqq. & Bannim.General.de ordine Papæ n.16.& ſeqq. vbi de Iudice Eccleſiaſtico adeundo.

Adnotationes.

1 Vide † *Carol.de Graſs.de except.ad Stat.exclud. except.*28.vbi multa ad materiam ſcribit,& de probatione per Teſtes aſſerẽtes ſe Vſuras perſoluiſſe,quod non ſit ſufficiens de iure communi *Farinacc.de teſtib.q.*60. *n.*77.*& ſeqq.* vbi plures citat,quibus accedunt *Hond. conſ.*33.*n.*92.*lib.*2.*& Hect.Felic.alleg.*129.*n.*4.*tom.*2.
2 Statutum repellens† ab agendo Vſurarium non compræhendere eius hęredem,& Ceſſionarium,ſi non vtitur adminiculo, & perſona auctoris, ſcribit poſt alios *Cagnol. in l. ex qua perſona. n.*5. *ff. de reg. iur.*
3 A De Iure communi etiam Vſurarius† manifeſtus nõ poteſt teſtari *cap.fin.de Vſur.in* 6.*Bal.conſ.*17.*n.*2. *lib.* 1. vbi quod debet iſta qualitas manifeſti probari, & vide ad materiam *Durant. de Art.teſt. tit.*1. *caut.*7. *n.*2. *Gabr.de Teſtam.concl.*3. *Craſs.de ſucceſs.§.Teſtamentum.q.*23.*Rot.deciſ.*169.*n.*1.*par.*4.*diuerſ.& coram Seraph. deciſ.* 393. *n.* 4.

VXOR.

SVMMARIA.

Vxores Decoctorum coguntur accipere bona ad æſtimationem pro earum dotibus, in princ.

Marito poteſt Vxor relinquere vltra tertiam partem dotis, verſ. Marito.

Bona dotalia Vxoris ponuntur in Cataſtro Viri, verſ. Bona.

*Vxor, quæ receſſit à domo culpa Viri, conſequitur bona dotalia, verſ. Si Vxor. & vide Adnot.n.*4.*& ſeqq.*

Vxor efficitur Ciuis in Ciuitate Mariti, & retinet Vidua permanens Ciuilitatem, Adnot. n. 1.

Quid

Adnotationes.

1 De multiplici Vicariorum genere† vide *Sbrozz. de offic. Vicar. Epiſc. lib. 1. quæſt. 3.* vbi de noſtris *n.47.* & citat *Bart. in l. iubemus. 14. §. ſi ſanè hæc. num. 13. & ſeqq. C. de Sacr. Eccleſ.* vbi quod conſuetudo in Tuſcia obſeruat, quod quando Iudex eſt etiam Notarius, poſſit ipſe ſcribere acta, inferēs ad Vicarios Comitatus, qui habent iuriſdictionem in cauſis modicis, qui præcipiunt, & ſcribunt, & dixi aliqua ſupra *ver. Acta. pag. 5. num. 6.* quibus addo *Surd. conſ. 261. n. 10.*
2 *lib. 2.* vbi quod † propter neceſſitatem eſt permiſſum duplex officium exercere, & in eadē Curia Iudicem, & Actuarium agere, quem refert, & ſequitur *Maſtrill. de Magiſtrat. lib. 1. cap. 23. num. 80.* Sed ſi non eſſet etiam Notarius non probaret huius Iudicis ſcriptura *Viu. deciſ. 48. num. 4. lib. 1.*

A Stante quod non poſſint cognoſcere vltra cer-
3 tam ſummam, dubitatum † vidi, an poſſit de conſenſu partium eorum Iuriſdictio prorogari, & pro affirmatiua videbatur reſpondendum, quia Iuriſdictio poteſt prorogari de quantitate ad quantitatem *l. de qua re. 74. §. Iudex qui. ff. de iudic. & ibi Bart. Fulgoſ. &*
4 *Caſtr. num. 3.* Verùm, quia municipalis † Iuriſdictio non poteſt prorogari, ſeu ampliari, *vt poſt Cynum tradit Bald. in cap. de cauſis. num. 48. de offic. deleg.* vbi loquitur in Mercatoribus habentibus Iudicem Mercantiæ, Necnon quia vbi taxati ſunt Iudices ex Statuto ad certas cauſas, puta quod Iudex Portæ S. Petri ſit Iudex Viduarum, non poteſt prorogari Iuriſdictio, nè confundentur proceſſus, & Iuriſdictiones, & vt taxatio Iudicis aliquid operetur, *idem Bald. in cap. P. & G. 4. n. 10. eod. tit. & Natt. conſ. 82. n. 8.* Contrarium in iſtis Iudicibus tradit *Peregr. in tract. var. lib. 1. ad rubr. de offic. Iudic. Ordin. n. 32. pag. 6.*

VINVM.

SVMMARIA.

Vinum non poteſt vendi minutatim, niſi cum Vaſis ſigillatis, in princ. vbi alia de modo vendendi.
Salma Vini quanta ſit, verſ. Salma, vbi etiam de Barile.
Vindemiare, & Vuas colligere quo tempore liceat, in fin.
Vini appellatione quæ veniant, Adnot. num. 1. vbi de Aceto.
Vinum vetus præualet nouo, & quando iſtud ſit bibendum, Adnot. num. 2.

VInum non poteſt vendi minutatim, niſi cum Vaſis ſigillatis, Stat. rubr. 44. §. forenſes tamen. & infra lib. 4. pag. 13. col. 4. & dixi ſupra ver. Vaſa pag. 281. Et debet vendi iuxta menſuram petitam, videlicet, ſi petatur foglietta, debet menſurari cum foglietta, ibidem §. & quilibet Tabernarius. pag. 14. col. 1. Imponiturque pœna non implenti ipſam menſuram, & iuſtam non danti, d. loco. §. fin. pag. 14. col. 1. vbi quod credatur iuramento Accuſatoris cum vno Teſte. Et ſuper facultate vendendi Vinum, & alia ad hanc materiam vide d. rubr. 44. per tot. & dicta ſupra ver. Tabernarius. num. 5.

Salma Vini eſt trium Cadorum, & Barile iuſtum, ſeu Cadus eſt viginti Pettitorum, ſeu Boccalium, rubr. 118. in Addit. §. Addentes etiam declaramus. lib. 4. pag. 36. col. 1.

Vindemiare non licet ante Feſtum S. Michaelis Archangeli de Menſe Septēbris ſine licentia Dominorum Priorum, vel Maioris Syndici, rubr. 22. §. Nulli autem. lib. 1. pag. 19. col. 1. & vide quoad Vuas §. inſuper ſtatuimus. d. loco.

Adnotationes.

1 Vini appellatione † quid veniat, vide *in l. ſi quis vinum 9. ff. de Trit. Vin. & Ole. leg.* vbi quòd non venit Acetū, de quo etiam *Dec. in l. 2. in 3. lect. n. 16. ff. ſi cert. pet.* & vide *Bonacoſs. in quæſt crim. ver. Vinū. pag. 208.*
2 Vinum vetus † præualet Vino nouo *l. cum quid 3. ff. ſi cert. pet.* Iſtud autem nō debet bibi ante Menſem Nouembris *ad l. iubemus 10. C. de erog. mil. Ann. lib. 12. Petr. de Rauenn. ſing. 800. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 385. num. 4. par. 2.*

VNIVERSITAS.

SVMMARIA.

Vniuerſitates Caſtrorum, & Villarum tenentur capere Bannitos habitantes, in princ.
Particulares perſonæ quando poſſint moleſtari, & grauari pro debitis Vniuerſitatum, verſ. Particulares. & Adnot. num. 1. & ſeq.
Caualcatas, & Conuenticulas facere prohibentur Vniuerſitates, verſ. Caualcatas.
Victualia ne aſportentur ad Ciuitatem, nō poſſunt Vniuerſitates prohibere, verſ. Non poſſunt.
Defenſorem eligere, vel Protectorem non poſſunt Vniuerſitates Comitatus, nec munera dare, niſi Iudicibus, Aduocatis, Procuratoribus, & Notarijs, verſ. Eligere.
Vniuerſitas an teneatur pro delicto ab Hominibus Vniuerſitatum commiſſo, Adnot. num. 3.

VNiuerſitates Caſtrorum, & Villarum Comitatus tenentur Bannitos habitantes in Caſtris, vel Villis publicè capere, & in fortiam Communis ducere, Stat. rubr. 132. §. item volu-
A mus. lib. 3. pag. 48. col. 1. [A]

Particulares Perſonæ an, & quando pro debitis Vniuerſitatum moleſtari, vel grauari poſſint, rubr. 17. in princ. & in fin. lib. 2. pag. 7. col. 4. & de Repræſalijs contra Particulares pro debitis Communitatis vide rubr. 171. §. ſi quis tamen. lib.
B 1. pag. 57. col. 1. [B]

Caualcatas, ſeu Conuenticulas facere prohibentur Vniuerſitates, rubr. 99. §. præterea volumus 1. lib. 3. pag. 36. col. 3. & dixi ſupra ver. Caualcata. pag. 54.

Non poſsūt Vniuerſitates prohibere ne aſportentur Victualia ad Ciuitatem ſub pœna, rubr. 149. lib. 3. pag. 50. col. 4.

Quid ſi redierit ad Ciuitatem originis, *n.* 2.
Thori ſeparationi an, *& quando ſit locus*, *Adnot. n.*5. *& ſeq.*
Dotis reſtitutio an ſit facienda, *vbi ſit ſeparatio Thori*, *Adnot. n.* 7. *& ſeq.*

VXores Decoctorum coguntur accipere tot de bonis Viri ad æſtimationem pro earum dotibus,rub.74.§.verum etiam.lib.2.pag.37.col.2.

Marito poteſt Vxor relinquere vltra tertiam partem dotis, rub.15.§.ſaluo quod ſi.lib.2.pag.7. col.2.& dixi ſupra ver.Dotis lucrum.pag.122.

Bona dotalia Vxoris ponuntur in Cataſtro Viri,vt rubr.128.§.fin.lib.1.pag.47.col.3. Et quo ad Vxorem Ciuem vide rub.117.d.lib.1. pag.46. Vbi verò Ciuis accepit in vxorem Comitatẽſem vel habentẽ bona ſoluentia,vide rubr.97.in addit.
A §.item quia quandoque.d.lib.1.pag.43.col.3. A

Si Vxor receſſerit à Viro culpa ipſius Viri,debent ipſi mulieri relinqui eius bona dotalia,vt illis vtatur,& fruatur ; ſi verò in pecunia numerata conſiſteret Dos,vel in rebus mobilibus, ſeu immobilibus æſtimatis, tunc debet cogi Maritus ad præſtandum ſingulo anno decem pro quolibet centenario,niſi deponat Dotem; Vbi autem Mulier non fuiſſet dotata ſufficienter , tunc debent præſtari centum libræ denar. quolibet anno , vel alia quantitas arbitrio Iudicis, rubr.33.lib. 2.pag.
B 20. col. 4. B

De obligatione Vxoris pro Marito vide ſupra ver. Mulier. pag. 202.

Adnotationes.

1 Vxor efficitur Ciuis † in Ciuitate Mariti viuẽte Marito,& poſtea permanẽs in viduitate honeſta, eandem Ciuilitatem retinet, vt in Muliere Romana nupta Peruſino dixit *Rot. in Peruſina Bonorum de Balleonibus* 8.*&* 13.*Iuniȷ* 1590. *coram bo.me.Comitulo*, quæ eſt in fine,*deciſ.*7.*n.*7.*&* 8. Sed,quia dubitatum fuit,an talis
2 Ciuilitas † ſuffragetur Viduæ,quæ ad propriæ originis Ciuitatem reuerſa eſt , præſertim ad effectum ſuccedendi contra Ius cõmune , vide poſtea dicta in eadem cauſa *ſub die* 23.*Ianuariȷ* 1591. quæ pariter eſt in fine, *deciſ.* 8. *& deciſ.ſeq.* in eadem cauſa facta.
3 A De hoc Statuto † vide deciſ. *in Peruſina Bonorum de Balleonibus* 10. *Iuniȷ* 1591. *coram bo. me. Comitulo*, quæ eſt in calce , *deciſ.* 9.
4 B Super ſimili Statuto † de alimẽtis Vxori præſtandis vide *Galganett.ad Stat.Vrb.lib.*1.*cap.*139. *& Rot. in Romana fructuum dotis* 13.*Nouembris* 1624.*coram Remboldo*, quæ eſt in fine, *deciſ.*72.*n.*12.*& ſeqq.* Ad materiam vide etiam *Surd.de alim.tit.*1.*q.*32.*n.*17.*& ſeqq. & tit.*7.*q.*16.*n.*1.*& ſeqq. Mareſcott.var.reſolut.*
5 *lib.*2.*cap.*83.*n.*65.*& ſeqq.* De ſeparatione Thori † vide latiſſimè *Farinacc.de delict.carn.q.*143. vbi præſertim de ſæuitia Mariti , & an , & quando poſſit Vir ex ſua domo expellere Vxorem, & è contra Vxor à Viro aufugere, & ſeorſim habitare *n.*227.*& ſeqq.* vide etiã *Valaſc. in prax.partit.& collat. cap.*6.*n.*46.*& ſeqq. & in Peruſina ſeparationis Thori* 28. *Iuniȷ* 1589. *coram Gypſio,quæ eſt impreſſa poſt cõſ.Farinacc.lib.*2.*deciſ.*39. & etiam *deciſ.*278.*par.*4.*diuerſ.* in qua cõcluditur pro iniuſtitia ſententiæ latæ ad fauorem Vxoris , quod ei licuerit diſcedere à domo Viri propria auctoritate,ex
6 quo ſæuitia nimia non fuiſſet probata , & ad † idem , quod non fuerit locus ſeparationi Thori , vide *in Ianuen. ſeparationis Thori* 31.*Ianuar.*1625.*coram Remboldo*,à qua tamen fuit receſſum 24.*Nouembris* 1632. *&* 11.*April.*1633. *coram Reuerendiſs.Coccino Decano*, idemque nempe pro ſeparatione Thori , ex quo erant probata ſæuitia,& adulteria Viri,& inimicitiæ grauiſſimæ , fuit deciſum *in alia Ianuen. ſeparationis Thori* 28.*Nouembris* 1633.*coram R.P.D.Pirouano.* Quam-
7 uis autem † in prædicta *Peruſina coram Gypſio* fuerit dictum in caſu etiã ſeparationis Thori non teneri Virum ad reſtitutionem dotis,ſed quòd ſolùm ipſe cogitur præſtare Vxori alimenta ex fructibus dotis , Atta-
8 men Contrarium , quod ſit locus reſtitutioni † dotis, vbi culpa Viri ſit ſeparatio,attento Iure communi eſt verius *ad tex.in §.mitiores. verſ.ſi igitur mulier. Auth. de nupt.& in cap.*1.*de donat.inter Vir.& Vx.Rot.coram Seraph.deciſ.*1308.*n.*2.*&* 1315.*n.*1.*& ſeq. in Romana,ſeu Interamnen. ſeparationis Thori* 11.*Decemb.* 1602. *coram bo.me. Card.Pamphilio, quæ eſt deciſ.*58. *par.*1 *recentiſs. in Romana ſeparationis Thori* 1.*Febr.* 1616.*coram nunc Eminentiſſimo Card.Pamphilio,quæ eſt deciſ.*706.*n.*3.*par.*1.*recent.in Romana Diuortiȷ* 14. *Martiȷ* 1618. *coram bo.me. Card.Sacrato , in Recanaten. ſeparationis Thori* 20. *Maiȷ* 1620. *coram bo. me. Vbaldo, & demùm in dicta Ianuen. ſeparationis Thori* 28.*Nouemb.*1633.*coram R.P.D.Pirouano in fin.*

Laus Deo , Beatiſſimæ Virgini , & toti Cœleſti Curiæ.

REFORMATIONES

DECISIONES SACRAE ROTAE ROMANAE, QVAE IN HOC OPERE REFERVNTVR.

Illuſtriſsimo Cardinali Virili Peruſina Pecuniaria, ſeu Societatis Veneris 30. Aprilis 1627.

SVMMARIA.

1 *Teſtes abſquè citatione, & monitione nulliter examinantur.*
2 *Abſentis proximiores duo ex Statuto Peruſino debent citari, etiam ſi ſint in diſpari gradu. num. 3.*
4 *Duo plus intelligunt, quàm vnus.*
5 *Abſentia debet probari, vt intret Statutum de citatione proximiorum.*
6 *Abſens non dicitur, qui dimiſit Procuratorem, & Procurator debet citari, nec ſufficit proclama. num. 7.*
8 *Obliuio ſpacio decem annorum, & non minori præſumitur.*
9 *Nouitius intra annum probationis dicitur perſona Eccleſiaſtica ad effectum fori, & Papa ſi ſciuiſſet non commiſiſſet cauſam contra ipſum laico, vel difficilius. num. 10.*
11 *Duo vincula magis vrgent, & obſtant.*

DECISIO I.

1 DIXERVNT Domini teſtes † eſſe nulliter examinatos ex defectu citationis, & monitionis. *cap. 2. de teſtib. l. ſi quando. C. eod. Verall. deciſ. 274. num. 1. par. 3.*
Non obſtat, quod adſit citatio
2 † iuxta diſpoſitionem Statuti Peruſini lib. 2. rubr. 26.
Primò quia Statutum in caſu abſentiæ requirit, quod citentur duo proximiores conſanguinei, & ſic cum plures adeſſent, & vnus tantùm fuerit citatus teſtes ſunt nulliter examinati ex defectu citationis duorum conſanguineorum. *Lamberteng. de contract. gloſ. 11. num. 58. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 338. num. 31. par. 1. Seraph. deciſ. 266. num. 2. Rota deciſ. 709. num. 6. par. 1. in recent.*
3 Nec obſtat † quod Statutum intelligi debeat, quando duo proximiores ſunt in eodem gradu, quia cum non agatur de ſucceſsione, ſed ad effectum validitatis Iudicij, Statutum diſponit, quod ſi eſſent plures in eodem gradu non poſsint citari remotiores, quia Statutum magis de proximioribus confidit, ſed ſi non adſunt in eodem gradu debent citari duo etiam in diſpari gradu requirendo duos, cum plus videant, & in-
4 telligant duo, † quàm vnus. *cap. prudentiam. §. 1. & ibi gloſ. de off. deleg. Lamberteng. d. gloſ. 11. in verb. Agnati. num. 8. in fin. & ſeqq. Pariſ. conſ. 98. num. 42. & ſeq. lib. 1. Tiraq. in l. ſi vnquam. in verb. ſuſceperit liberos. num. 239. C. de reuoc. donat. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 34. num. 33. par. 1.*
Secundò quia Statutum loquitur in caſu abſentiæ,
5 † ibi ſi quis ſe abſentauerit à Ciuitate, de qua abſentia non conſtitit, cum non fuerit factum proclama in Parochia, vbi degebant Montanarij. *Boccacc. ſuper conſtit. Egid. cap. 25. lib. 5. gloſ. 3. num. 18.*
Tertiò quia cum Montanarij haberent in Ciuitate
6 Procuratorem, † de quo Arrigij habebant ſcientiam, ille erat citandus, & non erat fabricandus proceſſus vti contra abſentes. *Rot. deciſ. 486. num. 1. & ſeqq.*
7 *par. 2. recent.* vbi enim Procurator † certus citandus eſt, non ſufficit proclama. *l. 1. §. ſi quis. ff. de ventr. inſpic. Put. deciſ. 96. num. 2. lib. 3. in corr. cap. fin. de elect. in 6. Alex. conſ. 106. num. 14. & 107. in princ. lib. 5. Rom. conſ. 53. num 3. Zabarella conſ. 74. num. 2. & ſeq. & conſ. 128. num. 6. & ſeq.* Nec intrat re-
8 ſponſio, quod ſpacio decem annorum † præſumatur obliuio, quia interceſſerunt tantum ſex anni, nempe ab anno 1612. vſque ad annum 1618. de quo tempore lis fuit cœpta.
Rurſus concurrebat quoque defectus iuriſdictionis,
9 † quia cum Antonius eſſet in anno probationis in Religione Ordinis Seruorum ad effectum fori erat perſona Eccleſiaſtica. *Angel. in l. 1. ff. de pœn. Iaſ. in auth. ſi qua mulier. num. 5. C. de Sacr. Eccleſ. Carol. de Graſs.*
10 *de eff. Cler. eff. 1. num. 28.* vnde licet Papa † ſciuerit vnum eſſe Clericum, non tamen fuit narratum, quod alter eſſet perſona Eccleſiaſtica in anno probationis in Religione Ordinis Seruorum, quod ſi ſciuiſſet vel

fuit ab ipſo teſtatore, vt in præſenti facti ſpecie apparet tum per teſtes, tum etiam ex ipſa met ſubſcriptio-
14 ne teſtatoris, quæ licet non ſit perfecta, † cum ſolum dicat, Io Checco affermo quanto &c. nihilominus ex natura orationis, & actus debet ſuppleri. *Bal. in l. errore in princ. de teſtam.* & præſertim in materia fauorabili. *Iaſ. in l. eius, qui in prouincia in gloſ. in verb. de-*
15 *functi. ff. ſi cert. pet.* & diſpoſitioni d.c. cum eſſes † locus eſt quotieſcumque conſtat ſaltem per duos teſtes teſtamentum fuiſſe factum. *Oldrad. conſ.* 119. *circa fin. verſ. non obſtat. Couar. in c. relatum il primo num.* 11. *poſt princ. & verſ. tertia concluſio de teſtam.*

16 Quę obijciuntur circa recognitionem † dicti teſtamenti *ex traditis per Alex. conſ.* 123. *num.* 5. *lib.* 1. *Afflict. deciſ.* 181. *num.* 8. *&* 9. *Achill. deciſ.* 2. *de fid. inſtr.* non indigent reſponſione, quia ſextus teſtis ſuper 4. 5. & 9. art. & ſimiliter octauus, & nonus teſtis ſuper primo ſatis explicitè dicunt ſe fuiſſe præſentes, & vidiſſe ſcribere, & ſubſcribere dictum teſtamentum,
17 & tanto magis † eſt illis fides adhibenda. ſiquidem non deſunt alij, qui affirmant recognoſcere folium teſtamenti, & habere notam manum prædictorum Teſtatoris, & Parochi, & ſi non viderint ſcribere *per ea, quæ tradit Alex. poſt alios, quos allegat conſ.* 81. *num.* 4. *in fin. lib.* 2. *Ruyn. conſ.* 46. *num.* 8. *in* 4. & maximè quia tractatur de recognitione ſcripturæ Sacerdotis optimæ opinionis, probatæque vitæ. *Tiraq. de pœn. temper. cauſ.* 51. *num.* 105.

Minuſque facit, quod teſtes videantur ſentire teſta-
18 mentum † fuiſſe conditum de nocte, cum deponant vnum lumen in cubiculo teſtatoris adfuiſſe, quaſi tria eſſe debuiſſent *per tex. in l.* 1. *§. tria lumina ff. de ventr. inſpic. Iaſ. conſ.* 50. *lib.* 3. *Io: dilect. de art. teſt. caut.* 8.
19 Quoniam ex facti ſerie † potius colligitur, quod erat de die prout in dubio præſumendum eſt. *Bart. in l. aut facta. §. tempus. num.* 2. *ff. de pœn. Dec. conſ.* 354. *n.* 2. & ratio quare teſtamenta non poſſent fieri in obſcuro illa eſt, quia teſtes debent eſſe in præſentia, & conſpectu teſtatoris, & ſic illum videre *l. ſi non ſpeciali. C. de teſtam. Iaſ. vbi ſupra num.* 2. & ad hunc tantum effectum huiuſmodi obſcuritas conſideratur. *Dec. in conſ.*
20 *proxim. cit. n.* 2. Sed hæc ratio † ceſſat in præſenti caſu, nam teſtes viderunt teſtatorem eſſe manu tremula ſubſcribentem ergo & diſpoſitio huiuſmodi ceſſare debet *c. cum ceſſante de appellat.* Præterea hæc ſubtilitas, ſeu cautela trium luminum non debet extendi ad teſtamentum conditum iuxta formam c. cum eſſes, quoniam magnoperè ſe fundat in iure diuino, ac Statutis Sanctorum Patrum.

Ex iſtis igitur fuit concluſum pro validitate teſtamenti, vno tantum reſeruato videlicet, An fuerit
21 etiam opus, quod teſtes † non tranſeuntes, & fortuiti, ſed rogati huiuſmodi teſtamento interfuerint circa quam difficultatem pluries propoſitam DD. die Lunæ 7. Februarij 1583. dixerunt neceſſarium eſſe rogitum ſaltem præſumptum, vel quid tale, vt illi æquipolleat, vt mox dicetur. Nam ad validitatem illius ſecundum Ius Ciuile plura requiruntur maximè numerus, & rogitus teſtium. *l. hac conſultiſſima. C. de teſtam. auth. rogati. C. de teſtib.* ſed quantum attinet ad numerum
22 † teſtium Ius Canonicum ab iſta regula expreſsè recedit, quo verò ad cœteras ſolemnitates, & qualitates ipſorum ciuilia iura incorrecta remanere videntur *ex traditis in c. cum expediat de elect. in* 6. *l. ſancimus. C. de teſtam. & ita arguit Imol. in d. c. cum eſſes num.* 12. *Barbat. latè conſ.* 32. *num.* 6. *lib.* 1. Hoc etiam non immeritò ſuaderi poteſt ex eo, quod *Decretalis*
23 *cum eſſes* † requirit idoneos teſtes, & cum aliter non exprimat debet intelligi de illa idoneitate à lege Ciuili conſiderata *ad notat. in c.* 1. *de nou. oper. nunc.* quo fit, vt teſtes rogati ſolùm idonei exiſtimentur, ſi quidem illis rogatis magis creditur, cum fides eorum cenſeatur electa, & à teſtatore approbata. *Bal. in l. fin. verſ in omni. num.* 28. *C. de Codicill. Barbat. in præcit. conſ n.* 4. *&* 6. *verſ. item ille.* Non obſtat quod
24 diſpoſitio † c. cum eſſes modò videatur fundata in iure diuino ſecundum quod ſolemnitates humanarum legum remiſſæ ſunt, *vt voluit Bar. in l.* 1. *circa finem n.* 81. *C. de ſacroſ. Eccleſ. Io: de Ana. qui illum citat d. c. cum eſſes. n.* 3. quia reſpondetur hoc non eſſe abſolutè verum, quandoquidem vltra duos teſtes presbyterum Parochialem quoque expoſtulat, & ipſo deficiente duos alios teſtes, vt Abb. & alij ibidem determinant, & ſtante generali conſuetudine Eccleſiæ, vt dicitur in eodemmet cap. cenſendum eſt hoc etiam inductum fuiſſe ipſo iure poſitiuo ſuadente, quod mandet ſeruari conſuetudines. *Abb. in rubr. de conſuetud. in fine.* Ideo dici non poteſt nos verſari in puris terminis iuris diuini *arg. l. lucius. §. quæſitum. ff. de leg.* 3. &
25 quod rogitus † ſit omnino neceſſarius voluerunt magis comm. DD. *Collect. in. d.c. cum eſſes. n.* 2. *Petr. de Rauen. in Compend. iur. Canon. tit. de teſtam. col.* 12. *verſ. nec requiritur. Alber. in auth. rogati. C. de teſti.* dicit illam de iure Canonico eſſe canonizatam. *Alex. conſ.* 70. *n.* 21. *lib.* 2. *Barbat. d. conſ.* 32. *n.* 6. *verſ. ergo in caſu* dicens omnes Scribentes hoc firmare cum alijs allegat. per informantes, & pro eadem opinione
26 † adduci poſſunt *Lap. alleg. mihi.* 29. *Roman. conſ.* 306. *n.* 3. volentes in fortioribus terminis, videlicet in teſtamento ad pias cauſas rogitum eſſe neceſſarium, quos ſequuti ſunt nonnulli alij DD. *vt refert Tiraq. de priu. quæ cauſ. pr.* 3. *verſ. contrarium.* & quamuis
27 † *Ant. de Butr & Abb. in d. cap. cum eſſes. Com. in l. hac conſultiſſima de teſtam. & nonnulli alij* tenuerint opinionem contrariam, nihilominus, vt ex ſupradictis apparet, magis communis eſt contra illos, prout fuit
28 per Dominos concluſum, quibus tamen placuit † prędictam communem opinionem eſſe reſtringendam, vt locum ſibi vindicare non valeat, quando ex circumſtantijs facti facilè perſpici, ſeu præſumi poſſit, quod teſtes non tranſeuntes, & fortuiti tali teſtamento interfuerint, quod etiam ſuaderi poſſe videbatur ex dictione coram, qua vſus eſt Summus Pontifex in d. c. cum eſſes *ex not. in l. coram. ff. de verb. ſign.*

An verò in præſenti facti ſpecie talia concurrant, ex quibus præſumendum ſit dictos teſtes hoc pacto fuiſſe præſentes, particulariter videbitur &c.

Cardinali Pamphilio Peruſina Hæreditatis Mercurij 20. Nouemb. 1602.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum primum reintegratur non obſtante ſecundo, vbi conſtat de voluntate teſtatoris, & per tot.*

non commiſiſſet cauſam laico, vel difficiliùs conceſ-
ſiſſet. *cap. ſuper litteris. cap. poſtulaſti de Reſcript. Lap. alleg. 89. num. 2. ante med. Gemin. conſ. 63. in princ. verſ. 2. præmitto. & conſ. 65. num. 24. verſ. hoc præmiſſo. Aym. conſ. 296. col. 4. verſ. 3. etiam modo. Roman. conſ. 326. num. 11. & fuit dictum in Auellina Vnionis 13. Iunij 1594. coram bo. me. Penia.*
11 Nec facit, quod Papa ſciuerit vnum † eſſe Clericum, quia neſciuit alterum eſſe perſonam Eccleſiaſticam & duo obſtacula, & vincula magis vrgent, & obſtant. *§. affinitatis. Inſtit. de nupt. Felyn. in cap. nonnulli. num. 21. verſ. 5. concluſio de reſcript. Aym. conſ. 201. num. 18. Surd. deciſ. 154. num. 9. Achill. deciſ. 3. de pact.* Et ita &c.

Gypſio Peruſina Bonorum 8. Nouembris 1582.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum factum coram Parocho, & duobus teſtibus de Iure Canonico quando valeat ſtante Statuto Peruſino, & per tot.*
2 *Parochus quis ſit ad effectum validitatis teſtamenti. & num. 3.*
4 *Mulier teſtis in teſtamento non repellitur in totum ex Statuto, & de Iure Canonico admittitur.*
5 *Affinis admittitur cum alijs in teſtem.*
6 *Legatarius eſt idoneus teſtis in teſtamento.*
8 *Teſtium numerus ſupplet defectum.*
10 *Sufficere verbum quid ſignificet. & num. 11.*
12 *Teſtamenti cedula debet publicari, & ipſis teſtibus, & teſtatori legi, Declara vt num. 13.*
14 *Suppletio verbi fit præſertim in materia fauorabili. & num. 15.*
16 *Teſtamenti recognitio quando non requiratur. & num. 17.*
17 *Teſtamentum de nocte requirit tria lumina. & vide num. ſeqq.*
19 *Teſtes debent eſſe in præſentia, & conſpectu teſtatoris, & ipſum videre.*
21 *Teſtium rogitus an requiratur in teſtamento de Iure Canonico. & num. ſeqq.*

DECISIO II.

FRATRES S. Dominici de Peruſia prætendebant ſe eſſe immittendos in poſſeſsionem bonorum de quibus agebatur tam vigore teſtamenti Bernardini de Plagario, quàm etiam ab inteſtato ex perſona Fratris Petri Martyris dicti Bernardini filij, ac Franciſci fratris ſine filijs defuncti. Quapropter iudicium introduxerunt aduerſus Dominicum poſſeſſorem dictique Franciſci ex Sorore nepotem, qui in primis quoad bo-
1 na Franciſci ſe illius teſtamento † tueri poſſe opinabatur; illud enim omnia requiſita habere affirmabat iux. diſpoſitionem *c. cum eſſes de teſtament.* Scriptum namque fuerat manu Matthæi Sacerdotis, qui licet
2 † tunc temporis non eſſet Parochus, nihilominus ſatis eſſe videbatur, quod tanquam talis paulò ante ſubminiſtrabat Sacramenta teſtatori, & quod pro Preſbytero Parochiali ab omnibus reputabatur *ad §. ſed cum aliquis vbi gloſ. & DD. Inſt. de teſtam.* Quandoquidem ipſe poſt renunciationem Plebaniæ curam animarum non dimiſerat, vt benè deponunt teſtes ſuper ſecundo articulo. Idcircò non debet hoc hæredi nocere. *Rot. de reſcript. deciſ. 6. num. 6. in antiquior.*
3 Vbi hæc † non ſufficerent, difficultas prorſus ceſſaret ex eo, quod dictum teſtamentum fuit etiam conditum in præſentia alterius Sacerdotis, qui re vera erat Parochus.

Interfuerunt inſuper duo alij Antonius ſextus teſtis,
4 qui lumen, † ſeu candelabrum retinebat, & Brigida vxor teſtatoris, quæ tanquam mulier ex diſpoſitione Statuti Peruſini in totum non repellitur ab huiuſmodi teſtimonio, & de Iure Canonico poteſt eſſe teſtis. *Abb. Imol. & Anchar. in d. c. cum eſſes de comm. Crot. in tract. de teſtib. par. 1. num. 10. Pariſ. conſ. 51. num. 16. in 3.*
5 Non obſtat affinitas † allegata, & quod vxor fuit etiam legataria, quia quicquid ſit videtur illis eſſe credendum, cum ab alijs perſonis ipſorum dicta fuerint confirmata. *Angel. poſt Bart. in l ſi quis ex argentarijs. §. 1. num. 6. ff. de eden. Crot. in d. tract. in 4. par. num.*
6 *120. & ſeq.* & quod legatarius ſit idoneus † teſtis iura ſunt clara. *l. qui teſtamento in princ. ff. de teſtam. l. dictantibus. C. eod. vbi Alex. & Rimin num. 2.* dicunt hanc eſſe communem, quando non agitur principaliter de eius commodo. *Aret. in §. legatarijs Inſt. eod. tit.* & eò magis, quia ſecundum magis communem
7 opinionem duo † teſtes cum interuentu Parochi ſufficiunt: *Capr. conſ. 43. num. 3. Didac. in d. c. cum eſſes. num. 12. cum alijs adductis per Clar. in §. teſtamentum. q. 53. verſ. quæ quidem concluſio.* quò fit, vt pro vali-
8 ditate teſtamenti poſsit dici, quod numerus † ſuppleat defectum. *Alex. conſ. 5. num. 7. lib. 7. & 47. num. 1. & 2. lib. 2. Dec. in c licet cauſam. col. 6. de probat.*
9 Nec prædictis refragatur, quod Statutum † Peruſinum, vt prętenditur à Papa confirmatum dicat in omni vltima voluntate ſufficere quinque teſtes, quia non propterea infertur, quod Iure Canonico inſpecto teſtamentum iſtud ſubſtineri non valeat. *Capr. in terminis. d. conſ. 43. num. 7.* ſi quidem verbum ſufficere
10 † ſolum indicat, quod nihil aliud in diſpoſitione, in qua appoſitum eſt, requiritur *l. ſufficit. ff. de condict. indeb. Gloſ. in c. ſtatutum in princ. in verb. canonicis de reſcript. in 6. quam ſingularem dicit ibidem Franch. num. 6. Dec. in cap. 1. in 13. not. de poſtul. prælat. &*
11 *conſ. 57. in princ.* & ſic dignoſcitur Statutum † non inducere neceſsitatem, & formam, vt oſtendit *Bald. conſ. 353. num. 1. lib. 5.* eſt etiam non mediocriter inuerìſimile, cum intentio Statuti fuerit facilitare modum condendi teſtamentum, ideo non debet contrarium effectum producere *arg l legata inutiliter de adim. lega. l. quod fauore. C. de legib. ſicut dicit Capr. d. conſ. 43. in fin.*
12 Non obſtat, quod cedula † dicti teſtamenti non fuerit publicata, & ipſis teſtibus, ac teſtatori lecta *ad l. ex ea ſcriptura in princ. ff. de teſtam. l. fideicommiſſa. & ibi gloſ. in verb. quoties. ff. de leg. 3. multa cumulat Cephal. conſ. 137. num. 17. int. conſ. vlt. volunt. vol. 2.*
13 Nam prædicta locum † ſibi vendicant in mera, ac ſola præparatione teſtamenti. *Rom. conſ. 329. num. 33.* ſecus verò, quando actus teſtandi pro perfecto habitus

& præſertim num. 10. *& ſeq.*

2 *Teſtatoris aſſertioni ad oſtendendum errorem Notarij multum deferri ſolet.*

3 *Teſtamentum coram Parocho requirit tantum duos teſtes etiam abſque confectione alicuius ſcripturæ, quæ non eſt neceſſaria in teſtamento nuncupatiuo num.* 4. *fallit ex Statuto num.* 7. *&* 8.

5 *Teſtatoris voluntas non dicitur explicata in ipſo actu teſtandi ſi fuit ſuſpenſa in tempus futurum acceſſus, & rogitus Notarij, ſed imperfecta, & potius præparatio, quàm teſtamentum maximè ſi Notario præſente nihil diſpoſuit num.* 6.

7 *Teſtamentum, Codicilli, & aliæ vltimæ voluntates conditæ, in Ciuitate requirunt quinque teſtes ex Statuto Perusino, non obſtante diſpoſitione iuris Canonici num.* 8. *& ſeqq. vbi ſecus ex eodem Statuto in teſtamentis conditis in Comitatu, & in declaratione voluntatis num.* 11.

9 *Teſtatoris declaratio, quod non intellexerit reuocare diſpoſita ad fauorem alicuius requirit eundem numerum teſtium, & eaſdem ſolemnitates, quæ in teſtamento requiruntur, vbi præcedit aliud teſtamentum reuocatorium intermedium.*

12 *Error Notarij quando verſatur circa diſpoſitionem teſtatoris debet probari per tot teſtes quot requiruntur ad probandam ipſam diſpoſitionem.*

DECISIO III.

CAMILLVS Vibius conditor teſtamenti, in quo factis pluribus legatis inſtituerat ſibi hæredem vniuerſalem D. Petrum Paulum Conſtantium, moleſtatus à conſanguineis reuocauit dictum teſtamētum, declarans ſe velle decedere ab inteſtato, habita de hac reuocatione notitia Petrus Paulus Conſtantius interrogauit teſtatorem, nunquid verè teſtamentum reuocauerit, qui reſpondit, ſe non reuocaſſe diſpoſita ad ſui fauorem, & certior tamen factus, quod Notarius ſe rogauerat de reuocatione totius teſtamenti, quærelans ſe de errore Notarij dixit ſe ita non intellexiſſe, & quod vocaretur Notarius, ſubdens ſe feciſſe Petrum Paulum hæredem, & quod volebat ipſum eſſe ſuum hæredem, & quod illum faciebat hæredem.

Et ex his verbis prætendebat Petrus Paulus hæredi-
1 tatem Camilli ad ſe pertinere ex eo, quod teſtator † declarauit non fuiſſe ſuæ intentionis reuocare dictum teſtamentum primum quoad hæredis inſtitutionem, ſed tantum quoad legata, & alia in teſtamento diſpoſita, dicebat conſtare de voluntate teſtatoris volentis cum priori teſtamento decedere, & hoc ſufficere, vt prædictum teſtamentum quoad eius inſtitutionem cenſeatur reintegratum. *l. Titius. §. planè. ff. de milit. teſtam. l. pen. §. fin. ff. de bon. poſſ. ſec. tab.* præſertim
2 † quod hoc pendebat à libera voluntate teſtatoris, cuius aſſertioni ad oſtendendum errorē Notarij multum ſolet deferri. *Bar. in l. cum proponebatur. ſub num.* 2. *& ibi Bal. col.* 1. *verſ. & not. ex iſta gloſ. ff. de leg.* 2.
3 Dicebatur † ex prædictis verbis ſaltem conſtare de nouo teſtamento, cum hæc voluntas fuerit explicitè declarata coram Parocho, & quatuor teſtibus, quamuis iuxta diſpoſitionem *cap. cum eſſes de teſtam.* duo tantum ſufficiant cum Parocho, *vt ibi per Abb. num.* 7. *& in repet. num.* 12. *&* 17. *Couar. num.* 13. *Speculat. in tit. de inſtr. edit. §. compendioſè num.* 12. *Clar. in §.*
4 *teſtamentum q.* 57. etiam † abſque confectione alicuius ſcripturæ, quæ non eſt neceſſaria in teſtamento nuncupatiuo *l. hac conſultiſſima. §. per nuncupationem. C. de teſtam. §. fin. Inſt. eod. tit. Caſtr. conſ.* 308. *num.* 3. *lib.* 1. *Ruyn. conſ.* 1. *num.* 21. *lib.* 2.

Domini tamen his non obſtantibus contrarium reſoluerunt nempe non conſtare de aliquo teſtamento,
5 quod Petro Paulo ſuffragetur, iſta enim † voluntas non fuit à Camillo explicata in ipſo actu teſtandi, & diſponendi de rebus ſuis adhibitis ad hoc Notario, & teſtibus, ſed fuit ſuſpenſa in tempus futurum acceſſus, & rogitus Notarij, quem ipſe ad iſtum effectum acceſſiri iuſſerat, quo fit, vt tanquam imperfecta ratione voluntatis non dicatur teſtamentum, ſed potius quædam præparatio ad corrigendum errorem Notarij, vel ad teſtandum, quæ nullum ſortitur iuris effectum. *Oldrad. comm. receptus conſ.* 79. *&* 119. *Io: And. ad Specul. in d. §. compendioſè num.* 31. *in verb. ex parte. Anchar. in d. c. cum eſſes num.* 22. *Dec. conſ.* 159. *num.* 4. *Iaſ. de communi conſ.* 155. *col.* 4. *vol.* 4. *& tenuit Rota in cauſa Romana hæreditatis de Pichis prima Iunij* 1583. *& in alia Romana Educationis* 13. *Maij* 1600. *coram R. P. D. meo Seraphino.*

6 Præſertim † quod teſtator non ſolum iuſſit accerſiri Notarium, ſed eo vocato, & ad ſui præſentiam conſtituto, nihil diſpoſuit, Quamuis enim teſtator rogatus à Petro Paulo dixerit ſe velle diſponere, Notarius tamē quia ex quibuſdam verbis à teſtatore extra propoſitum prolatis viderat ipſum ſibi parum conſtare, re infecta receſſit, & ſic tam ex auocatione Notarij, quàm etiam ex eo quod veniente Notario nihil diſpoſuit conſtat voluntatem iſtam non fuiſſe perfectam *Iaſ. d. conſ.* 155. *col.* 4. *ſub num.* 4. *verſ. item prædicta.*

7 Accedit quod de iſta teſtatoris † voluntate, quam quinque teſtes probare conantur, duo non loquuntur de verbis diſpoſitiuis, quæ important hæredis inſtitutionem, nempe facio te hæredem, ſed tantum dicunt teſtatorem dixiſſe, quod vocaretur Notarius, quia fecerat ipſum hæredem, & volebat, quod eſſet ſuus hæres, & illum hæredem facere intendebat, quæ verba futuram diſpoſitionem important, & iſti teſtes non ſufficiunt, quia ex Statuto Peruſino in teſtamentis, Codicillis, & alijs vltimis voluntatibus in Ciuitate conditis neceſſarij ſunt quinque teſtes. *l. ſi vnus. C. de teſtam. Gloſ. Bart. & alij in l. nemo poteſt de leg.* 1.

8 Et cum huiuſmodi † ſtatutum fuerit à Sede Apoſtolica confirmatum non eſt agendum de diſpoſitione d. c. cum eſſes, quod locum ſibi non vendicat, vbi maior numerus teſtium ex iure municipali in teſtamentis requiritur. *Bal. conſ.* 40. *num.* 3. *lib.* 2. *Alex. conſ.* 177. *ſub num.* 2. *verſ. quia reſpondeo lib.* 2. *Dec. conſ.* 315. *ſub num.* 4. *verſ. non obſtat quod Romæ, & fuit coram me reſolutum ſub die* 27. *Maij* 1588. *in cauſa Romana Hæreditatis de ſtoch.*

9 Neque obſtat quod Statutum † dicat in vltima voluntate ſufficere quinque teſtes, & ideo minorem numerum non excludat ponderando verbum ſufficere, quod indicat plures non requiri. *Capra conſ.* 43. *n.* 7. Quia illud procedit in teſtamentis conditis in Comitatu Peruſiæ, in quibus etiam loquitur *deciſio bo. me. Gypſij in cauſa Peruſina bonorum*, ſecus autem eſt in hoc teſtamento condito in ipſa Ciuitate Peruſiæ, cuius reſpectu Statutum in vltima parte neceſſario requirit quinque teſtes, vt in eo legitur.

Non

10 Non obſtant deducta † *ex d. l. Titius. §. fin.* Quia
præſupponunt perfectam voluntatem teſtatoris volen-
tis decedere cum priori teſtamento non iure facto, vel
ex aliqua parte rupto, in hoc autem caſu de hac vlti-
ma voluntate non conſtat, vt ſupra dictum eſt, præ-
11 ſertim † quod in dictis iuribus non præcedebat aliud
teſtamentum intermedium, hic autem prætenditur
certa, & clara reuocatio prioris teſtamenti, quod fit
vt ſequens declaratio, quod teſtator non intellexerat
reuocare diſpoſita ad fauorem Petri Pauli tanquam
noua diſpoſitio requirat eundem numerum teſtium, &
eaſdem ſolemnitates, quæ iu teſtamento requiruntur,
& hic deficiunt *l. hæredes palam. §. ſi quid poſt. & ibi
gloſ. in verb. poſſe. Bart. num. 4. Caſtr. num. 2. & 4. in
fin. ff. de teſtam idem Bart. in l. qui ex lib. §. teſtamen-
to num 2. ff. de bon. poſ. ſec. tab. Dec. in l. edita num.
49. C. de eden. & in l. 1. num. 30. & ſeqq. C. de im-
pub.*

12 Et procedit etiam quoad probationem † erroris
Notarij, quando, prout hic verſatur, circa diſpoſitio-
nem teſtatoris. *Bart. in d. l. cum proponebatur num. 3.
& ibi Bal. col. 1. verſ. etiam quæro de leg. 2. &c.*

Eodem Pamphilio
In eadem Peruſina hæreditatis
Veneris 12. Decemb. 1603.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum non dicitur, ſed præparatio quædam
vbi teſtator diſtulit explicare voluntatem in ad-
uentum, & rogitum Notarij, quæ eſt imperfecta,
& per tot. maximè præcedente diſpoſitione, & te-
ſtamento perfecto num. 8.*

4 *Teſtamenta in Ciuitate Peruſiæ, vt valeant, requi-
runtur quinque teſtes ex Statuto confirmato.*

5 *Hæredis inſtitutionem non important verba futuri
temporis.*

6 *Teſtari quod quis voluerit debet conſtare ex verbis
ipſius, & conuocatione teſtium, & vide num. ſeqq.*

13 *Teſtamenti cancellatio, & reuocatio in odium vnius
hæredis non nocet alteri.*

14 *Teſtamenti reuocatio compræhendit inſtitutionem
illius, qui ſolus fuit hæres inſtitutus.*

DECISIO IV.

PROPOSVI iterum cauſam ſuper reſolutis, à qui-
bus viſum fuit Dominis non eſſe recedendum ex
rationibus tunc deductis.

Ex teſtibus enim Petri Pauli, & præſertim primo, &
1 ſecundo conſtat teſtatorem non explicaſſe † volunta-
tem ſuam faciendi hæredem Petrum Paulum in ipſo
actu teſtandi, ſed illam diſtuliſſe in aduentum, & rogi-
tum Notarij ad hunc effectum eius iuſſu accerſiti, ita
vt huiuſmodi diſpoſitio vt imperfecta ratione volun-
tatis non poſſit dici teſtamentum, ſed potius quæ-
dam præparatio ad reuocandum, ſeu corrigendum er-
rorem Notarij, vel ad aliud teſtamentum faciendum,
quæ nihil operatur *iuxta conſ. Oldrad. 119. comm. re-
ceptum cum alijs in deciſion. allegat.*

Nec placuit Dominis, quod dicitur Notarium non
2 fuiſſe vocatum pro recipienda † noua diſpoſitione, ſed
ſolum vt à teſtatore repræhenderetur de reuocatione
inſtitutionis Petri Pauli. Quia de contrario apparet
ex dicto quinti teſtis, qui iuxta 26. & 36. expreſsè dicit
teſtatorem mandaſſe vocari Notarium, quia volebat
reuocare ſecundum teſtamentum, & Petrum Paulum
3 hæredem inſtituere. Quod etiã probatur ex eo † quod
Notarius rogatus de reuocatione noluit accedere, &
fuit vocatus alius, qui non poterat redargui de reuo-
catione, quam ipſe non rogauerat, & neceſſariò di-
cendum eſt fuiſſe vocatum ad effectum faciendi aliud
teſtamentum, de quo ipſe rogaretur, & hoc clariùs
oſtenditur, quia poſt aduentum Notarij teſtator inter-
rogatus à Petro Paulo dixit ſe nolle diſponere, & quã-
uis inceperit Notarius, tamen re infecta diſceſſit, quia
vidit ipſum non eſſe mentis compotem propter quæ-
dam verba, quæ extra propoſitum protulerat, & ſic
diſpoſitio remanſit imperfecta. *Iaſ. conſ. 155. col. 4.
ſub num. 4. verſ. ibi prædicta lib. 4. Socc. iun. conſ. 175.
num. 49. ad finem lib. 2.* Accedit etiam, quod de ver-
4 bis diſpoſitiuis † facio te hæredem, non deponunt niſi
tres teſtes, quorum numerus non ſufficit ſtante Sta-
tuto Peruſino, quod in teſtamentis, quæ in Ciuitate
Peruſina conficiuntur, de neceſſitate requirit quinque
teſtes, & eſt confirmatum per Sedem Apoſtolicam, &
eſt attendendum non obſtante diſpoſitione *c. cum eſſes
de teſtam. Bal. conſ. 404. num. 3. lib. 2. Dec. conſ. 315.
5 ſub n. 4.* Alia enim verba † de quibus deponunt quin-
que teſtes, quod teſtator mandauerat vocari Nota-
rium, quia fecerat ſuum hæredem Petrum Paulum, &
volebat quod eſſet ſuus hæredes, & quod volebat illum
facere hæredem, magis communis opinio eſt contra.
Bart. in l. ſerui electione de leg. 1. quod non importent
hæredis inſtitutionem, *vt per Corn. conſ. 149. num. 7.
& ſeq. lib. 2. Dec. conſ. 159. num. 7. Ruyn. conſ. 9.
num. 8. lib. 3. Pariſ. conſ. 24. num. 12. lib. 3. cum al-
legat. & fatetur Curt. iun. conſ 303. num. 48. & 54.
6 in contrarium allegatus.* Vltra quod non conſtat † iſta
verba fuiſſe prolata à teſtatore ita, quod voluerit fa-
cere teſtamentum diſponendo ſe ad teſtandum con-
uocatis hominibus qui de ſua voluntate teſtarentur, *vt
requiritur in l. Diuus. ff. de milit. teſt. §. planè Inſt. eod.
tit. Corn. conſ. 149. num. 8. & 14. lib. 2. Soc. iun. conſ.
183. num. 31. in ſecunda limit. lib. 2. Aym. conſ. 143.
7 num. 13. verſ. quinimò &c.* Et quamuis iſta † volun-
tas colligatur ex circumſtantijs, *de quibus in l. Pam-
philo. §. propoſitum. ff. de leg. 3.* Hic tamen non adſunt,
8 quia teſtator † non conuocauit teſtes, nec ſeruauit alia
requiſita d. l. *Ruyn. conſ. 1. num 23. & conſ. 9. num. 1.
lib. 1. & conſ. 9. num. 8. & ſeq. lib. 3. Socc. iun. conſ.
9 129. num. 36. lib. 2.* & coniecturæ † in caſu propoſito
magis incaleſcunt in contrarium ex ſupradictis, & be-
nè deducunt Informantes pro monialibus.

10 Et ex his ceſſat † diſpoſitio *l. Titius. §. ſed plane. ff.
de mil. teſtam. & l. pen. §. fin. ff. de bon. poſ. ſec. tab.*
Quia vt dicitur in deciſione iſta iura præſupponunt
perfectam voluntatem teſtatoris volentis decedere
cum priori teſtamento non iure facto, vel ex aliqua
alia cauſa rupto, de qua voluntate hic non conſtat, vt
11 ſupra dictum eſt, Vltra quod in dictis iuribus † non
aderat aliud ſolemne teſtamẽtum intermedium, prout
in hoc caſu, in quo, eſt ſolemnis reuocatio prioris te-
ſtamenti; quo fit, vt iſta declaratio teſtatoris, quod
non intellexerat reuocare diſpoſita ad fauorem Petri

Eodem Penia
In eadem Peruſina Dotis Veneris 10. Nouemb. 1600.

SVMMARIA.

1 *Subhaſtatio eſt nulla ſi non ſit factum depoſitum reſidui ex Statuto, & num. 2.*

3 *In ſubhaſtationibus Statuti forma ad vnguem ſeruari debet.*

DECISIO VI.

1 VTRAQVE parte informante propoſui cauſam ſuper eiſdem, An executio † & ſubhaſtatio poſſint ſubſtineri, & Domini omiſſa nunc diſcuſsione aliarum rationum deductarum in deciſione in hac cauſa facta die prima Iulij 1598. in deciſis perſiſtentes cenſuerunt ex eo, quod reſiduum precij ſubhaſtationis non fuerat depoſitum iuxta formam Statuti Peruſini, quia in ſecundo vol. Statutorum Peruſij rubr. 29. de exeq. inſtr. ſent. & laud ſub pœna nullitatis cauetur, vt ſatisfacto creditore reſiduum precij intra quindecim dies deponatur pænes idoneum mercatorem, & depoſitum notificetur ipſi debitori per publicum baiulum, ſiue nuncium dictæ Ciuitatis, cum ergo creditum,
2 † pro quo fuit facta ſubhaſtatio eſſet florenorum 1000. expenſæ aſcenderent ad ſummam florenorum 40. & venditio fuerit facta pro 1100 reſiduum debuit deponi, & Lucretiæ notificari, quod cum non fuerit factum, omnia tanquam inualidè geſta veniebant reuocanda.
3 Forma † enim Statuti ad vnguem debet obſeruari. *Bal. in l. ordo n. 8. verſ. nota quod ſi Statutum. C. de exeq. rei iudic. & in tract. de feud. in c. 1. num. 2. verſ. quia cum iſta forma. Alex. conſ. 42. num. 16. verſ. & ſemper forma. lib. 1.*

Comitulo
Peruſina bonorum de Balleonibus. Veneris 8. & Mercur. 13. Iunij 1590.

SVMMARIA.

1 *Mater, & Auia Paterna ſimul ſuccedunt ex Statuto Peruſino, ſecus de iure communi num. 2.*

3 *Statutum non porrigitur ad bona extra Territorium ſtatuentium maximè inter forenſes num. 4.*

4 *Forenſes beneficio Statutorum non potiuntur, etiam, ibi agitur de ſuccedendo ei, qui eſt ciuis num. 5.*

6 *Statuta præſumuntur ciuibus dumtaxat proſpicere.*

7 *Vxor dicitur ciuis in Ciuitate mariti, & idem in vidua num. 8. niſi rediret ad Ciuitatem propriæ originis num. 9.*

DECISIO VII.

1 EXTAT Peruſiæ Statutum † vt ſi quis ab inteſtato deceſſerit relictis matre, & Auia Paterna tantum, ambæ in hæreditate æqualiter ſuccedant. Hinc defuncto Illuſtriſsimo D. Aſtorre iuniore Domicello, & Ciue Peruſino quæſtionis fuit, An tale Statutum obſtaret Illuſtri D. Margheritæ matri, quo minus immittenda eſſet in poſſeſsionem bonorum in hæreditate filij relictorum excluſa Illuſtri D. Gineura auia paterna etiam à prætenſa dimidia.

2 Et deciſum quo ad bona exiſtentia † extra Territorium Peruſinum Statutum non obſtare, quominus ex diſpoſitione iuris communis. *auth. defuncto. C. ad Tertull.* mater fruatur gradus ſui prærogatiua. Nam com-
3 munis eſt concluſio Statutum † non porrigi ad bona ſita extra Territorium ſtatuentium. *Bar. in l. 1. q. 7. num. 42. C. de ſumm. Trin. & fid. cath. Dec. conſ. 13. num. 7. Pariſ. conſ. 68. num 9. lib. 2. & conſ. 49. num. 5. lib. 3. quam Rota ſæpius ſequuta fuit*, etiam vbi agatur inter ciues. *Put. deciſ. 351. lib. 1. Ant. Aug. in epi-*
4 *tom. de teſtam. num. 3.* & multò facilius amplexa † eſt in caſu propoſito, in quo contentio de ſucceſsione eſt inter has Illuſtres Dominas Romanas, cum extranei beneficio Statutorum non potiantur. *Tiraq. de primog. q. 94. num. 4.*
5 Quo ad bona exiſtentia in Territorio † Peruſino, quamuis non recedendo à deciſionibus ſæpius in Rota approbatis tenuerint Statutum non eſſe attendendum inter forenſes etiam ſi is de cuius hæreditate agitur fuerit ciuis, & Statuto ſubditus. *Alex. conſ. 44. num. 15. lib. 1. Ruyn. conſ. 48. num. 4. lib. 3. Pariſ. conſ. 12. num. 26. lib. 3.* ex præſumpta ſcilicet voluntate Sta-
6 tuentium, qui ciuibus † dumtaxat ſuis proſpicere voluerunt naturalem rationem ſequuti, vt qui onera non ſubeunt, nec beneficijs gaudeant Statutorum. *Bal. conſ. 460. num. 2. in princ. Ang. conſ. 73. num. 2. Caſtr. conſ. 156. num. 2. in primo, & ita fuit reſolutum in cauſa Terracinen. hæreditatis coram R. P. D. Blanchetto 16. Martij 1576. & in Romana ſupplementi legitimæ 21. Octobris 1580. coram bo. me. Lauretano, & rurſus coram R. P. D. Pamplilio in alia Camerinen. hæreditatis 23. Ianuarij 1588.* Tamen quia in
7 poſitione † ſub die 13. Iunij fuit excitata difficultas reſpectu Illuſtris D. Gineuræ, quæ ſicut viuente dicto Aſtore maiore eius marito intelligebatur eſſe Ciuis Peruſina. *ad Gloſ. in l. Ciues. vbi Bart. & alij. C. de incol. lib. 10. Idem Bar. in l. pen. num. 1. de Senat.* ita
8 permanens † in viduitate honeſta eandem Ciuitatem, & domicilium retinere dicebatur *iuxta tex. in l. filij. §. vidua. ff. ad municip. Alex. in l. cum quædam puella. num. 9. & ibidem Socc. num. 10. de Iuriſd. omn. iud.*

Contra verò replicatum fuit talem ciuilitatem non
9 ſuffragari viduæ, † quæ ad propriæ originis Ciuitatem reuerſa eſſet *ex Dec. in d. l. cum quædam puella. n. 12.* præſertim ad effectū ſuccedendi ex Statuto iuri communi contrario. *Alex. conſ. 200. num. 29. lib. 6.* viſus fuit omnibus articulus particulari diſcuſsione dignus,
10 † & ideo concluſum immittendam eſſe Dominam Margheritam in poſſeſsionem omnium bonorum exiſtentium in Territorio Peruſino, niſi Domina Gineura tanquam Ciuis in Statuto compræhendatur &c.

Eodem

Pauli debet eſſe perfecta, & ſolemnis. *l. hæredes palam. §. ſi quid. & ibi Gloſ. Bart. & alij. ff. de teſtam.* & fa-
12 cta animo † deliberato ad teſtandum. *d. l. Diuus. ff. de milit. teſtam. §. planè. Inſt. eod. tit. cum alijs ſupra allegat.*

13 Non † obſtat tex. *in l. cancellauerat. ff. de his, quæ in teſtam. del.* Quia loquitur quando teſtator declarauit ſe cancellare teſtamentum in odium vnius hæredis, & tunc cancellatio alijs non nocet. Sed replicatur quia
14 teſtator † non dixit ſe reuocaſſe teſtamentũ in odium alicuius, ita vt non cenſeatur reuocata inſtitutio Petri Pauli, ſed teſtamentum fuit ſolum reuocatum, quia teſtator voluit decedere ab inteſtato; & ſic dicendum eſt fuiſſe reuocatum etiam quoad inſtitutionem Petri Pauli, qui ſolus hæres fuerat inſtitutus. *l. 1. ff. de iniuſt. rupt. & irrit. teſt. §. poſteriore. Inſtit. quib. mod. teſtam. infirm.*

Alia, quæ deducuntur, ex ſupradictis tolluntur, vt per Informantes &c.

Penia Peruſina Dotis Mercurij 1. Iulij 1598.

SVMMARIA.

1 *Subhaſtatio facta non ſeruata forma Statuti eſt nulla.*
2 *Statuti forma non ſeruata actus corruit.*
3 *Subhaſtatio habita fide de precio eſt nulla, Declara vt num. 4.*
5 *Vxoris fideiuſſio eſt nulla vbi remaneret pœnitus indotata.*
6 *Reſtitutio in integrum datur ſtante nullitate ſubhaſtationis non obſtante lapſu quadriennij.*

DECISIO V.

ANNO 1559. Lucretia Bartoccia nupſit Mattheo Coppulo cum dote florenorum mille, ex quibus Mattheus quingentos recepit à Iulio Cæſare, & alios quingentos à Sinibaldo Bartoccio Lucretiæ Patre, & ideo anno 1563. Sinibaldum quietauit, & pro reſtitutione dictæ dotis omnia ſua bona obligauit.

Anno 1579. Franciſcus Balleonus aſſerens ſe creditorem Matthei illum tanquam ſuſpectum de fuga carcerari fecit, Franciſcus verò Almenna auctor Dominorum de Goghis Aduerſariorum Lucretiæ fideiuſſit pro Mattheo illius marito, quod non diſcederet de Palatio ſine licentia Balleoni, & huic fideiuſſioni Lucretia acceſſit promittens ſub die 26. Auguſti 1579. conſeruare indemnem Almennam. Poſtea cum Troilus Signorellus requiſiuiſſet Balleonum, vt vellet Mattheo impertiri licentiam recedendi à Palatio, idem Balleonus die 10. Decembris 1579. reſcripſit Signorello, quod ſi Mattheus recederet pro ſeruitio Signorelli non foret illum moleſtaturus.

Mattheo ergo quaſi ſine licentia à Palatio recedente, Balleonus contra Almennam fideiuſſionem agere cæpit, & credito ſuo vtcumque liquidato ad florenos mille die 7. Iunij 1580. omnia ſua iura Almennæ fideiuſſori ceſſit, & Almenna vigore fideiuſſionis egit contra Lucretiam, vt illum à moleſtijs liberaret, & tandem eodem anno 1580. ſententias, & mandatum pro florenis mille obtinuit, quod fuit executum ſuper bonis dotalibus Lucretiæ, quæ fuerunt ſubhaſtata, & deliberata Iacobo Zano pro florenis mille, & centum, quos idem Zanus Almennæ ſoluere, aut eidem remittere iura ſuper dictis bonis promiſit. Vnde idem Zanus die 16. Nouembris 1580. agnoſcendo bonam fidem eadem bona retroceſſit Almennæ, qui Almenna anno 1585. ad haſtam publicam vendidit DD. de Goghis Lucretiæ Aduerſarijs pro ſcutis 910.

Tandem pro parte Dominæ Lucretiæ obſtenta in integrum reſtitutione, & cauſa introducta in Rota.

Dubitaui an ſubhaſtatio, & executio ſubſtineatur ita vt foret, vel non foret locus reſtitutioni in integrũ. Et Domini Lucretia tantum informante non ſubſtineri ſubhaſtationem, & executionem reſponderunt ex duplici capite tum quia non fuit ſeruata forma Statuti Peruſini, tum quia Lucretia remanſit pœnitus indotata.

Nam reſpectu non ſeruatæ formæ res videbatur cla-
1 ra, quia † in ſecundo vol Statut. Peruſ. rubr. 29. de execut. inſtr. ſent. & laud. §. ſi verò placuerit, ſub pœna nullitatis cauetur, vt ante venditionem bonorum immobilium, quæ pro executione capiuntur facta executione expectetur debitor per 30. dies, & deinde ante ſubhaſtationem eidem aſſignetur terminus peremptorius, quò finito bona ſubhaſtentur diuerſis diebus ad minus quinque vicibus, & vendantur plus offerenti, & ſatisfacto creditore reſiduum deponatur infra 15. dies; Vnde in caſu propoſito, cum poſt ſententiam latam fuerit facta venditio intra quindecim dies non expectato termino 30. dierum, nec præfixo termino peremptorio, nec facto depoſito de reſiduo, conſequenter ſubhaſtatio fuit inualida. *Bal. in l. ordo. num. 8. verſ. nota quod ſi Statutum. C. de execut. rei iudic.* Cum
2 enim Statutum † det formã in ſubhaſtatione, & deliberatione facienda, vtique ea non ſeruata actus corruit. *l. cum hi. §. & ſi prætor. ff. de tranſact. & tenuit Rota in vna Senogallien. prædij die 15. Maij 1596. coram Illuſtriſſimo Blanchetto tunc Rotæ Auditore.* Subhaſta-
3 tio † etiam dicebatur nulla, quia videbatur facta habita fide de precio. cum tamen precium manualiter ſolui debuiſſet. *l. à diuo Pio. §. ſi emptor. ff. de rei vendic. & fuit reſolutum in vna Fauentina bonorum die 15. Iunij 1593. & die 10. Maij 1594. coram R. P. D.*
4 *meo Litta.* Quamuis hoc † non procedat creditore conſentiente venditioni, & ſubhaſtationi habita fide de precio, *vt Rota declarauit die 5. Decembris 1594. in vna Vrbeuetana Domus coram D. meo Pamphilio.*

Reſpectu alterius capitis de Lucretia indotata re-
5 manente † res etiam videbatur clara, nam cum Lucretia fideiuſſerit pro integra dote propter fideiuſſionem fuit enormiter læſa ex quo remanſit pœnitus indotata, & conſequenter fideiuſſio fuit nulla. *Pariſ. conſ. 75. num. 14. & ſeq. lib. 3. Dec. conſ. 180. num. 4. circa med. Alciat. in c. cum contingat num. 223. de iure iur. & fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo Arrigonio die 21. Iunij 1593. in cauſa Romana fideiuſſionis.*

Quibus ita conſtitutis Rota cenſuit locum fuiſſe
6 † reſtitutioni in integrum nõ obſtante lapſu quadriennij. *Odd. in tract. de reſtit. in integr. par. 1. q. 19. art. 7. num. 66. & q. 43. art. 1. num. 25.*

Eodem

dam. num. 5. Ruyn. conſ. 58. num. 4. lib. 3. Ergo viri
17 † domicilium non amittitur per ſolum regreſſum ad illud originis, & multò minus ciuilitas, ad quam obtinendam habitatio non eſt neceſſaria, *vt per Alex. conſ. 157. num. 13. & ſeq. lib. 2.* Neque ad amiſſionem,
18 † ſeu tranſlationem domicilij, quod faciliùs mutatur. *l. domicilium, & l. nihil ad munic. de quo loquuntur Caſtr. & qui cum eo ſentiunt,* ſequitur amiſſio, aut mutatio Ciuitatis, vt probat *tex. in l. aſſumptio. §. 1. eod. tit.* vbi filius Ciuitatem, ex qua pater originem ducit non domicilium ſequitur, *ad idem facit tex. cum gloſ. in l. in adoptionem. C. de adopt. & gloſ. in l. prouinciales. ff. de verb. ſign.*

19 Cæterum quia Ciuis etiam originarius, † qui dereliquit habitationem propriæ Ciuitatis habitans extra Prouinciam intelligitur deſeruiſſe originem ſecundum *Bal. in auth. ſed omnino. num. 31. C. ne vx. pro marit.*
20 & deſerens † Ciuitatem perdit priuilegium Ciuitatis. *Afflict. deciſ. 384. num. 6. & 13. Boer. deciſ. 260. num. 34. Rol. qui alios refert conſ. 79. num. 31. & ſeq. lib. 3. idque commemoratum fuit placuiſſe Rotæ in vna Legionen. Cappellaniæ 23. Martij 1576. coram R.P.D. Cæſare de Graſſis.* DD. ſubſtiterunt propter ea, quæ ex facto proponebantur Illuſtrem D. Gineuram numquam Peruſiæ habitaſſe, aut ibi munera aliqua ſubiuiſſe, ſed gerere, ac geſſiſſe ſe pro domicella, ac Ciue Romana, proinde reſeruarunt videndum, An conſtet de eius animo deſerendi Ciuitatem Peruſinam, vt beneficio Statuti in caſu de quo agitur, potiri non valeat &c.

Eodem Comitulo In eadem Lunæ 10. Iunij 1591.

SVMMARIA.

1 *Vxoris Comitatenſis bona ſunt exempta ab oneribus ruſticalibus ſi ſit nupta ciui, & conſtante matrimonio.*
2 *Vidua quando gaudeat Statuto loci viri defuncti. Dictio tantùm eſt taxatiua ibidem.*
4 *Statutum declaratur ab alio. Fallit vt num. 5. & ſeqq.*
7 *Lex loquens cum aliqua qualitate trahit ad ſui intellectum omnes alias loquentes ſimpliciter in eadem materia, non in alia.*
9 *Statutum tantum diſponit, quantum loquitur.*

DECISIO IX.

1 STATVTO Peruſino *in rubr. 97. lib. 1. de elect. & off. Official. Armar.* cauetur, vt ſi ciuis † accipiat in vxorem aliquam Comitatiuam, vel habentem bona allibrata, & ſoluentia, talia bona ſint, & eſſe debeant libera, & exempta ab oneribus ruſticalibus, & habeantur, ac tractentur quemadmodum alia bona ipſius mariti conſtante matrimonio tantum. Hinc inferebant
2 Informantes pro D. Margherita † Sanctacrucia, quod ſi ſoluto matrimonio vxor Comitatenſis non gaudet exemptionibus, & priuilegijs circa bona in dotem danda, vt probat dictio taxatiua tantum *ad Bart. in l. 1. in princ. num. 1. & ibi Iaſ. num. 9. ff. quis iuſdic. non obtemp. Aret. in l. etiam. §. ex pluribus. ff. de acq.*
3 *poſſ.* minus gaudere debeat vxor forenſis † ſoluto matrimonio diſpoſitione Statuti in bonis quærendis per ſucceſſionem concurrendo cum matre ad hæreditatem filij, & reſpectiuè nepotis æqualiter contra diſpoſitionem *auth. defuncto. C. ad Tertull.* cum abſurdum videatur, vt vidua non retineat ciuilitatem in bonis proprijs, & retineat in bonis alienis quærendis, ac proinde Statutum de ſucceſs. ab inteſt. intelligendum eſſe
4 & declarandum ſecundùm moderationem † huiuſmodi Statuti de elect. *per ea, quæ tradit Bart. in l. prætor. la ſeconda. §. erit. ff. de vi. bon. rapt. Bald. conſ. 408. num. 9. lib. 1. Ang. conſ. 356. num. 6. in fin.* qui volunt imò Statutum recipere interpretationẽ ab alio, quando ambo ſunt in eadem compilatione. *Bal. in c. 1. n. 1. ad fin. de præſcript. Corn. conſ. 19. num. 8. lib. 4. Crauett. conſ. 118. num. 4.*

Verum Dominis viſum fuit huiuſmodi Statutum
5 † vt potè loquens in alia materia non conferre ad terminos Statuti vocantis ad ſucceſſionem ſimul cum Matre Auiam, quod nullam in ſe patitur ambiguitatem, dummodò Auia ſit ciuis, quod pendet à diſpoſitione iuris communis, iuxta quam deciſum fuit, Dominam Gineuram licet Viduam gaudere ciuitate, quam ex matrimonio cum bo. me. Aſtore Seniore
6 acquiſiuit, quo ſtante Statutum † de ſucceſſione ad correctionem Iuris communis non debet reſtringi, vt habeat locum conſtante matrimonio per aliud Statutum nouiſſimè allegatum, quod loquitur in alia ma-
7 teria. Tum quia vna lex † loquens cum aliqua qualitate trahit ad ſui intellectum omnes alias loquentes ſimpliciter in eadem materia non in alia. *vt ex verbis Alber. in l. ſi quis in princ. teſtamenti. num. 2. de leg. 3. tradit Socc. in l. cum filius familias in verſ. venio ad apparatum. num. 46. de leg. 1.* & regulare eſt, vt vnum
8 † Statutum recipiat interpretationem ab alio, quando vtrumque loquitur in eadem materia, ſecus ſi in alia, & in diuerſis caſibus. *Anch. conſ. 80. num. 1. ibi cum diſponit de eadem materia, & ibi prout, & aliter reſpondetur,* & ita intelligunt. *l. ſed & poſteriores de legib. & l. ſciendum qui ſatiſd. cog. cum gloſ.* Tum quia
9 regula eſt, vt Statutum † tantum diſponat, quantum loquitur. *l. ſi furioſi, & ibi not. Bal. C. de nupt idem Bal. in l. teſtamentum. C. de teſtam. Bar. in l. qui conſtitutum. ff. de milit. teſtam. Rom. conſ. 92. num. 2. Socc. iun. conſ. 32. num. 22. & ſeqq. lib. 3.*
10 Quare cum Statutum, † quo de agitur, emanauerit ad priuilegianda bona, ad certum tempus extendi, aut trahi non debet in argumentum ad caſum, in quo tractatur, de habilitate perſonæ ad ſuccedendum iuxta diſpoſitionem alterius Statuti, & talis habilitas inſurgit ex eo, quod de iure communi vidua reputatur Ciuis, & quia verba Statuti iuxta veritatem applicantur Dominæ Gineuræ, cum ipſa ſit Auia, Ea quæ iterantur. *ex Alex. conſ. 207. ſub num. 29. lib. 6.* poſſent
11 † procedere, ſi opus eſſet aliqua improprietate ad hoc, vt verba Statuti ad caſum propoſitum aptarentur.

Ideo concluſum fuit D. Gineuram non obſtante
12 † Statuto nouiter allegato gaudere priuilegio Statuti vocantis Auiam ſimul cum Matre ad ſucceſsionem filij ab inteſtato.

Eodem Comitulo In eadem Mercurij 23. Ianuarij 1591.

SVMMARIA.

1 *Vidua dicitur perdurare in priori coniugio, & num. 2. & retinet defuncti viri domicilium, eiuſdemque nobilitatem, priuilegia, & ſtatum num. 3. & ciuilitatem num. 4. & beneficium Statutorum num. 5. & tolluntur obiecta num. ſeqq.*

7 *Statutum non porrigitur ad id, quod per fictionem inducitur maximè in correctorijs, & vide num. ſeqq.*

10 *Conſtitutum transfert veram poſſeſſionem quamuis modus ſit fictus.*

11 *Statutum vocans Auiam cum Matre eſt limitatorium.*

12 *Statutum limitatorium non reſpuit extenſionem.*

14 *Vidua, quæ rediuit ad domicilium propriæ originis non retinet domicilium, & forum viri defuncti, ſed contra num. 15. & ſeqq.*

17 *Ciuilitas, vt retineatur non eſt neceſſaria habitatio, & vide num. ſeqq.*

18 *Domicilium facilius mutatur, ſed non ciuitas.*

DECISIO VIII.

FVIT diſcuſſus articulus in propoſitione huius cauſæ anno præterito 13. Iunij reſeruatus. An Illu-
1 ſtris D. Gineura † compræhenſa ſit in Statuto Peruſino, vt ad ſucceſsionem ab inteſtato Illuſtris D. Aſtoris iunioris æqualiter cum matre vocata intelligatur. Et concluſum eſſe compræhenſam vti ciuem niſi conſtet de eius animo deſerendi Ciuitatem. Ratio con-
2 cluſionis † fuit, quia Vidua ex quo dicitur perdurare in priori coniugio. *§. ſolum. auth. de nupt. l. vlt. vbi Bart. & alij. C. de bon. matern. idem Bart. in l. diuortio in princ. num. 5. ff. ſol. matr. Caſtr. in l. ſororem num. 4. C. de ijs quib. vt indig. & in conſ. 147. in princ. par. 1. Tiraq. plures cumulans de nobilit. cap. 18. n. 9.*
3 retinet † defuncti mariti domicilium. *l. filij. §. vidua ff. ad munic.* eiuſdemque nobilitatem, priuilegia, & ſtatum in quo per matrimonium fuerat conſtituta. *l. fœminæ in fin. de Senat. l. mulieres. C. de dignit. lib. 10. Bar. in l. vltima num. 2. C. de verb. ſign Abb. in cap. ex parte. num. 4. de for. compet. & cap. ſuper eo 2. num. 3. & ibi Felyn. num. 1. & ſeq. de teſtam. Prob. ad Mon. in c. is qui. §. mulier. num. 10. & ſeq. de ſepul. lib. 6. Alex. conſ. 125. n. 19. lib. 6. Caput deciſ. 129.*
4 *num.* 8. Ergo pariter cenſenda † eſt retinere ciuilitatem olim ex matrimonio ſibi acquiſitam. *ad gloſ. in l. ciues. vbi Bart. Ang. & Io: de Plat. C. de Incol. lib. 10. Bart. in l. vltima num. 1. de Senat. & in l. vltima. §. ijdem reſcripſerunt. num. 4. ad municip. Bal. in l. cum te. C. de nupt. & in conſ. 100 num. 139. lib. 5. Corn. conſ. 55. num. 6. lib. 1. Fulgoſ. conſ. 92. num. 2. Tiraq. vbi ſupra num. 8. & de legib. connub. leg. 1. num. 29. Deciſ. Pedem. 123. innou.* & conſequenter ciuilium
5 Statutorum † beneficio potiri debet perinde ac viuente marito potiretur. *Bal. in l. voluntas. num. 1. C. de fideic. Imol. conſ. 73. n. 8. Socc. conſ. 12. n. 18. lib. 1.*

Non obſtat, quod vxor fictione iuris efficitur con-
6 ciuis marito † & vidua eò magis fictè remanet ciuis, quo etiam fingitur per iuris interprætationem perſeuerare in eodem matrimonio. *Roman. in l. 1. num. 13. verſ. nec mihi. C. vnde vir. & vx. Alciat. de præſumpt.*
7 *reg. 2. præſumpt. 9. num.* 3. Statutum verò † non porrigitur ad id, quod per fictionem inducitur. *l. 3. §. hæc verba de neg. geſt.* & multò minus ſi ſit iuris communis correctorium. *ex trad. per Alex. conſ.* 207. *num.* 22. *lib.* 6. qua ratione. *in eodem conſ. num.* 9. tenuit in Statuto loquente de vxore viduam non compræhendi. *Tiraq. de nobilit. c.* 151. *num.* 8.

Nam reſponſum fuit, quod attinet ad vxorem viuo
8 marito † illam eſſe verè, & propriè ciuem, & compræhendi in Statutis loquentibus de ciue, ſiquidem natura ciuilitatis induci poteſt per diſpoſitionem legalem. *Bal. in d. §. hæc verba. num. 2. & præcipuè conſ.* 100. *in princ. &* 134. *num. 4. verſ. nam ſi verba. lib. 5. Aret. in l. 2. in princ. col. pen. verſ. tu autem aduerte. ff. de verb. oblig. Dec. conſ. 282. num.* 10. Quo verò ad vi-
9 duam † nihil officere, quin & ipſa ſuam ciuilitatem quo ad iuris effectum retinere intelligatur, vt prædictum eſt, & comprobat. *Deciſ. Pedem. 31. num. 14. & ſeq.* quamuis fictè permanere dicatur in priori ma-
10 trimonio, ſimiliter enim ex conſtituto † acquiritur vera poſſeſsio cum ſuis effectibus quamuis modus acquirendi ſit fictus. *l. quod meo in princ. vbi Alex. num. 4. de acq. poſſ. Tiraq. de conſtit. par. 1. num. 2. & ſeq. Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 5. num. 6.* cumquè Statu-
11 tum † de quo agitur, quatènus vocat Auiam paternam ſimul cum matre ad ſucceſsionem filij limitet magis, quàm corrigat ius commune, prout declarat
12 *Aym. conſ. 291. num.* 4. non prorſus reſpuit † extenſionem *ad tradita per Bar. in l. ſi conſtante. num. 39. ff. ſol. matr. Alex. in l. 4. §. condemnatum. num. 28. de re iudic. Rip. in l. vltima num. 144. C. de reuoc. donat. Pariſ. conſ. 83. num. 40. lib.* 3. quamquam iſthæc con-
13 ſideratio † circa interpretationem verborum Statuti non videbatur pertinere ad caſum propoſitum, in quo cum verba propriè compræhendant Illuſtrem D. Gineuram, quæ verè, & ſecundùm naturam eſt Auia paterna Domini Aſtoris, cuius de hæreditate tractatur.

Fortiùs contra Illuſtrem D. Gineuram vrgere videbatur limitatio, quam plerique Doctores accommo-
14 dant ad concluſionem ſupra firmatam, vt vidua † retineat domicilium, & forum viri defuncti niſi ad propriæ originis domicilium reuerſa fuerit. *Caſtr. in l. cum quædam puella. num. 14. Dec. num. 15. Curt. num. 4. Cagnol. num. 8. de iuriſd. omn. iud. Corn. conſ. 111. num. 5. in 3. Cephal. conſ. 171. num. 33. & ſeq. & conſ. 126. num.* 3. Nam D. Gineuram repetijſſe ſuæ originis domicilium vrbanum à multis annis, & illud inco-
15 lere palam eſt. Sed Domini huic limitationi † non acquieuerunt magis probantes contrariam ſententiam, quam tenuerunt *in d. l. cum quædam puella. Bald. in princ. Alex. num. 10. Socc. item num. 10. Claud. Aq. num. 4. & in præcit. cap. is qui. §. mulier. Archid. & Io: Andr. in verſ. tumulandæ. Anch. num. 4. Franc.*
16 *num. 2. Prob. ad Monac. num.* 13. Neque enim † ex habitatione, aut ratione loci, ſed ex perſona, & virtute nexus coniugalis in vxorem transfunditur domicilium, & ciuilitas, vt ſentiunt præcitati Doctores, quo fit vt etiam non traducta efficiatur conciuis viri. *Gloſ. in l. ea quæ. la 2. ad municip. Iaſ. in d. l. cum quæ-*

dam

Penia
Peruſina Reintegrationis
Lunæ 13. Martij 1595.

SVMMARIA.

1 *Filia excluſa à Statuto Peruſino propter maſculos, probata extinctione lineæ maſculinæ reintegratur ad portionem in bonis exiſtentibus in Territorio, & ei annexo, ſeu non diſmembrato per tot.*

3 *Statutum non tollit funditus ſuitatem fœminis quando excludit illas ad tempus.*

DECISIO X.

RELIQVERAT poſt obitum ſuum Gentilis Bal-
1 leonus † ſex filios legitimos, & naturales, videlicet, Aſtorem, & Adrianum, & Conſtantiam, Pantham, Deianyram, & Alphonſinam fæminas, quas fratres cum certa dote nuptui tradiderunt, & quoniam Peruſiæ adeſt Statutum lib. 2. rubr. 45. tit. de dotib. & dot. mulier. & ſucc. ab int. quo cauetur excludendas fæminas dotatas, quamdiu maſculi extant, eis verò defunctis iubet eas reintegrari ad bona, à quibus per exiſtentiam maſculorum fuerant excluſæ &c.

Et propterea D. Alphonſina expedita remiſſoria,
2 † quam acceperat ad probandum incumbentia, ex qua conſtare dicebatur extinctam totaliter lineam maſculinam dicti Gentilis per obitum Aſtoris iunioris illius pronepotis vltimo loco defuncti, ſuper dicto reintegrationis iudicio coram me in Rota introducto
3 inſtaret ſuper dicta reintegratione, † Præſuppoſitis atteſtationibus teſtium, quibus probatur extinctio lineæ maſculinæ, & prædicto Statuto Peruſino. Dubitaui an foret factus locus illius diſpoſitioni ad fauorem D. Alphonſinæ.

Et DD. vna tantum Alphonſinæ parte informante
4 cenſuerunt illam † fuiſſe reintegrandam ſua portione ad bona exiſtentia in Territorio Peruſino, & ei annexo, ſeu non diſmembrato.

5 Quia, cum ex deductis viderentur probatæ † qualitates à Statuto requiſitæ non erat dubium, quin factus eſſet locus illius diſpoſitioni. Statutum enim non tollit funditus ſuitatem, & ſucceſsionem fæminarum, ſed ſolum ſuſpendit ad tempus, dum ſcilicet maſculi extent. *Bart. in l. fin. §. 1. ff. ad Tertull. Bal. in c. 1. §. 1. tit. Epiſc. vel Abb. de feud. Anchar. conſ.* 220. *& tenuit Rota in vna Fulginaten. apud Tho. de Than. deciſ.* 50. *in c. opinio Bar.* vbi tanquam communem ſequitur Bart. opinionem *in d. l. 1. ff. ad Tertull.* aſſerentem Statutum fæminas excludens ab hæreditate defuncti, donec ſuperſunt maſculi, eſſe ſuſpenſiuum, non excluſiuum fæminarum *per d. conſ. Anchar.* 220. *in cap. hæc quæſtio. & Socc. conſ.* 64. *lib.* 1.

Et hanc ipſam deciſionem habere locum Domini
6 voluerunt † quantum ad bona ſita in bonis annexis Territorio Peruſino propter eandem rationem. Nam
7 quantum † ad bona extra Territorium exiſtentia, ſi ad illa quoque dicta Alphonſina foret reintegranda particulariter videre voluerunt &c.

Eodem Penia
In eadem
Lunæ 6. Nouemb. 1595.

SVMMARIA.

1 *Filia excluſa à Statuto Peruſino extincta linea maſculina reintegratur etiam natis filijs à maſculis, qui illam excluſerunt, & etiam quod ſit dotata à fratre num. 7. & per tot.*

6 *Filia excluſa à Statuto propter maſculos illis non exiſtentibus poteſt petere, & ſuccedere.*

7 *Fæmina ſemel excluſa ſemper cenſetur excluſa. Fallit ſi Statuto aliter diſponatur, vt num. ſeqq.*

10 *Relatio ſolet fieri ad præcedentia.*

11 *Dictio, & prout ſupra, eſt relatiua, & repetitiua præcedentium qualitatum.*

12 *Statutum ſuſpenſiuum reputatur æquius, & benignius, quàm Statutum perpetuò excluſiuum.*

14 *Deſcendentes dicuntur omnes in infinitum deſcendentes.*

DECISIO XI.

1 PRAESVPPOSITO Statuto † Peruſino lib. 2. rubr. 45. de dotibus, & dotatis mulieribus, & ſucceſſionibus ab inteſtato. Dubitaui, An fæmina iuxta diſpoſitionem dicti Statuti ſemel excluſa poſſit natis filijs ex illis, à quibus fuit excluſa, extincta totaliter linea maſculina reintegrari.

Dubitationi cauſam dederat Illuſtris D. Alphonſina
2 Balleona, quæ petebat † pro ſua portione reintegrari ad bona q. Gentilis ſui Patris, qui deceſſerat relictis ſex filijs, duobus maſculis, Adriano & Aſtore, & quatuor fæminis, Alphonſina, Pantha, Deianyra, & Conſtantia; Cum enim ex Aſtore natus eſſet Guido, & ex Guidone Aſtor iunior, ac primùm Guido, deinde Aſtor in pupillari ætate deceſſiſſent, ſuperſtitibus Matre, & Auia, prætendebat D. Alphonſina vigore dicti Statuti excludentis fæminas, donec maſculi, & deſcendentes ab eis per lineam maſculinam extent, ſibi deberi reintegrationem, quia omnis linea, & ſucceſſio maſculina Gentilis Patris cum Aſtore iuniore extincta fuit. Cæterum quoniam exaduerſo dicebatur D. Alphonſinam non eſſe reintegrandam ex eo, quod ab hæreditate paterna fuerat excluſa ab Aſtore, & Adriano fratribus, qui obierant ſuperſtitibus Guidone, & Aſtore iuniore, & omnes, qui ad hoc iudicium venerant, nitebantur prædicto Statuto, ideo difficultas fuit reſtricta ad prædictum dubium. Quo propoſito die 2. & 9. & 27. Iunij præſentis anni non potuit capi reſolutio, Nam cum Statutum ſit ſatis inuolutum, & intricatum Domini non facilè conueniebant circa illius
3 intelligentiam. Denique partibus informantibus † iterum cauſa propoſita, & per Dominos diligenter diſcuſſa in ſententiam affirmatiuam itum eſt, nempe fæminam vigore dicti Statuti poſſe reintegrari ad portionem, à qua fuit excluſa etiam natis filijs ab illis, qui ipſam excluſerunt, ſi ipſi poſtea obierint ſine deſcendentibus maſculis, & conſequenter D. Alphonſinam reintegrandam non obſtante, quod poſt Aſtorem, & Adrianum, qui ipſam excluſerunt Guido, & Aſtor iu-

nior remanſiſſent.

Ratio potiſſima fuit, quia ex tenore Statuti appa-
4 rebat excluſionem † fæminarum, à ſtatuentibus indu-
ctam non fuiſſe perpetuam, ſed temporalem, & ſuſpen-
ſiuam, donec maſculi ſupereſſent, nam diſcurrendo
per tres caſus, quos Statutum diſtinctè ponere vide-
batur in ſingulis reperiebantur dictiones ſignificantes
temporis ſuſpenſionem, ſiue limitationem quales ſunt,
donec quouſque, & ſimiles. *Alex. & Paul. de Caſtr. in l. 1. C. de leg. Capr. conſ. 112. num. 3. Tob. Non. conſ. 12. num. 14.* Nam in primo, qui ponitur in principio
Statuti dicitur quouſque ſuperuixerit maſculus de-
ſcendens ab ipſa perſona dotante per lineam maſculi-
nam.

5 In ſecundo item caſu ibi, † & ſimiliter ſi plures,
dum Statutum excludit fæminas à ſucceſſione fra-
trum non inducit ſimplicem, & abſolutam excluſio-
nem, ſed ſuſpenſiuam, dicit enim non poſſit talis mu-
lier reuerti ad hæreditatem alicuius ex fratribus quo-
uſque ſuperuixerit aliquis frater, vel aliquis maſculus
deſcendens per lineam maſculinam ex dictis fratribus.

6 Et in dictis caſibus nulla eſt dubitatio, quin † defi-
cientibus illis, qui fæminas excludunt fiat locus earum
reintegrationi. Nam quando non extant tales exclu-
dentes, Statutum permittit eas poſſe petere, & ſucce-
dere. *l. cum lex. ff. de legi. l. cum prætor. ff. de iud. Bar. in l. fin. §. vltimo. quæſt. 1. ff. ad S. C. Tertull. Bal. in c. 1. §. quin etiam. num. 3. verſ. ſecus ſi ſtatutum. tit. Epiſcopum, vel Abbatem in vſib. feud. Anch. conſ. 220. num. 2. Aret. conſ. 143. num. 1. Corn. conſ. 160. num. 8. lib. 4. Socc. conſ. 92. num. 13. lib. 1.*

Tertius caſus eſt in §. item ſi aliquis Pater, in quo
7 Informantes in hoc † erant conformes, quod ſub iſto
§. propoſita facti ſpecies contineretur. Diſponit enim
quod quando ſoror fuit dotata à fratribus de bonis
communis Patris prædefuncti, tunc remaneat excluſa.
Sed in hoc diſcordabant, quia Informantes contra D.
Alphonſinam, licet faterentur, eam non fuiſſe dota-
tam à fratribus de bonis eorum proprijs, ſed de bonis
Gentilis eorum Patris ab inteſtato defuncti, præten-
debant tamen illam fuiſſe per Statutum non tempo-
raliter, ſed ſimpliciter excluſam, & conſequenter lo-
cum fore regulæ contra ipſam, quod fæmina ſemel
excluſa ſemper cenſeatur excluſa. *Bar. in l. fin. §. quando. ff. ad Tertull. Bal. in d. c. 1. §. quin etiam. tit. Epiſcopum, & Abbatem, & reliqui congeſti per Gabr. lib. 6. comm. concluſ. tit. de Statut. concluſ. 4. num. 1.*

Sed placuit Dominis contraria ſententia defenſa
8 per Informantes pro D. Alphonſina, vt † ſcilicet iſte
§. foret quoad excluſionem attinet temporaliter, &
ſuſpenſiuè intelligendus, præſertim, cum verba non
repugnarent, imò verò talia adeſſent, quæ eandem
temporalem excluſionem, quam in præcedentibus
caſibus fecerant ſtatuentes, ſignificare viderentur, ibi
ex tunc excludatur à ſucceſſione prædictorum Patris,
& Aui, & aliarum perſonarum, de quibus, & prout ſu-
pra dictum eſt.

Iſta enim verba, & prout ſupra dictum eſt, Non
9 erant referenda ad §. 1. dicti Statuti † in quo quando
filiæ ſunt dotatæ à Patre, vel alio aſcendente fortaſſis
poſſet dubitari, an inducatur excluſio ſimplex, quia
non verſabamur in dote tradita à Patre, de qua loqui-
tur d. §. 1. ſed in dote data à fratribus de bonis Patris,
de quibus loquitur §. item ſtatuimus, quo diſponitur,
quod fœminæ poſſint venire ad hæreditatem Patris, &
aliarum perſonarum, ad quarum ſucceſſionem, de iu-
re vocabantur, ſi deſcendentes per lineam maſculinam
non ſuperſint, dummodo remittant, vel cedant dotes
habitas, vel promiſſas in hæreditate, & cum Statutum
non faciat diſtinctionem, de cuius bonis ſint dotatæ à
fratribus an de bonis proprijs, vel de bonis paternis.
l. cum lex. ff. de teſtam. l. 1. ff. de leg. præſtan. & con-
ſequenter cum §. primus de cuius intellectu, vt ſupra
dixi poſſet dubitari, videatur loqui in dotata à Patre,
& §. item ſtatuimus inducens excluſionem ſuſpenſi-
uam loquatur in dotata à fratre de bonis paternis, iſta
verba relatiua, prout dictum eſt, poſita in hoc §. con-
tinēte excluſionem dotatæ à fratre de bonis paternis,
10 † debent referri ad d. §. item ſtatuimus, præſertim,
cum regulæ, quibus relationes ad præcedentia haberi
ſolent, non obſtarent. *l. 1. vbi latè Iaſ. poſt alios. C. de liber. præter. Abb. Dec. & alij in c. 2. requiris. num. 10. de appellat. Bart. in l. talis ſcriptura. §. fin. ff. de leg. 1. Roman. conſ. 480. num. 7. Dec. conſ. 11. num. 13.* Sunt
11 enim † talia verba relatiua, & repetitiua præceden-
tium qualitatum. *Bart. in l. 1. §. hoc edictum. ff. de poſtulan. Ceph. conſ. 269. num. 47. & ſeq. lib. 2. Pariſ. conſ. 71. num. 7. lib. 3.*

Quibus accedebat natura, & qualitas Statuti ſu-
12 ſpenſiui, quod † putatur æquius, & benignius, quàm
Statutum perpetuo excluſiuum, quod eſt malignæ na-
turæ. *Iaſ. & Dec. in l. ſi ruffinus. C. qui teſtam. fac. poſs. Ceph. conſ. 409. num. 28. & ſeq. lib. 3.* & eo maximè,
quia *vt dicit Put. deciſ. 197. lib. 2. in c. in cauſa Peruſina loquens in terminis huius Statuti num. 5. verſ. & ſic non veniebat,* in hac materia excluſionis odioſa non
proceditur iuxta ſtrictas regulas.

Et propterea non placuit DD. alius intellectus da-
tus per Informantes contra D. Alphonſinam, videlicet
13 † quod in §. item ſtatuimus, fæminæ reintegrantur
deficientibus illis maſculis, qui fæminam excluſerant,
& non alijs deſcendentibus, quia Statutum non facit
iſtam diſtinctionem, & cum generaliter loquatur, ge-
neraliter venit intelligendum, præſertim cum non da-
retur ratio ſufficiens differentiæ, quare ſi fœmina ſit
excluſa à fratre reintegretur illo deficiente, ſecus verò
ſi poſt fratrem decedat illius filius, quinimò cum Sta-
14 tutum † loquatur per verbum deſcendentes, quod eſt
aptum compræhendere omnes in infinitum deſcen-
dentes. *l. fin. C. de ſui. & legit. hæred. Alex. conſ. 106. num. 2. lib. 2. Pariſ. conſ. 4. num. 30. lib. 3.* non pote-
rat reſtringi ad ſolos fratres primo loco excludentes.

15 Quod autem dicebatur Statutum procedere † non
poſſe, quando extat perſona, quæ ab inteſtato exclu-
deret fæminam, quæ vult reintegrari id Domini con-
cedebant, ſed dicebant referendum ad perſonam il-
lam, ad cuius ſucceſſionem petitur reintegratio, non
autem ad vltimò decedentem, quia de illius ſucceſ-
ſione non agitur, ſed de portione illius primi, à cuius
bonis excluſa fuit per maſculos, à qua non exclude-
retur per perſonas ſuccedentes ab inteſtato vltimo
morienti maſculo.

16 Neque obſtat, quod cum Statutum † non diceret,
quod fæminæ ſuccederent non obſtantibus maſculis,
ideo non poſſit ſumi argumentum à contrario ſenſu,
quo ſcilicet ſint reintegrandæ. *Dec. conſ. 364. num. 2.*

Quia reſpondebatur *vti per Put. d. deciſ. 197.* Cum
17 enim † fauor maſculorum ſit cauſa excluſionis illis
deficientibus

deficientibus ceſſat cauſa, & ſubintrat reintegratio,
vt in terminis Statuti Senenſis tenuit Rota *apud Put.*
deciſ. 143. *incip. in vna Senen. lib.* 2. *per conſ.* 10. *Socc.*
lib. 3.
Ad conſ. *Pariſ.* 85. *num.* 4. *& ſeq. lib.* 2. facilè oc-
18 currebat reſponſio † ex eo, quod illo caſu excluſio
fœminarum propter maſculos erat ſimplex, & perpe-
tua, & abſque dictionibus ſignificantibus temporali-
tatem, aut ſuſpenſionem, neque ibi aderat excluſio,
vt in caſu propoſito propter deſcendentes maſculos
ex linea maſculina, ita vt illis ceſſantibus eſſet locus
reintegrationi, & ideo mirandum non erat ſi mortuo
filio relictis filijs expirabat conditio, ſub qua fœmina
reintegrabatur *iux. conſ. Oldrad.* 21. In hoc autem
19 themate † non filij tantum ſunt poſiti in conditione,
vt ſit locus reintegrationi, ſed omnes deſcendentes,
vt meritò dicendum foret, tunc reintegrationem ha-
bere locum, quando omnes defecerunt, quia vt ait
Bal. in c. 1. *§. cum etiam. num.* 3. *verſ. ſecus ſi Statu-*
tum tit. Epiſc. vel Abb. in vſib. feud. filia fœmina ob tale
Statutum ſuſpenſiuum non ſuccedit; & ſtante maſculo
eſt ſuſpenſa à ſucceſſione Patris, mortuo tamen ma-
ſculo remouetur obſtaculum, & ſuccedit Patri pro ſua
20 portione; Similiter dicebatur non obſtare † *conſ. Ruyn.*
38. *num.* 3. *& conſ.* 46. *num.* 7. *lib.* 3. Quia præter-
quamquod eius opinio non videbatur recepta, *vt*
per Socc. d. conſ. 10. *lib.* 3. loquebatur in alio articulo,
An ſcilicet deſcendentes ex fœmina mortuis maſculis
reintegrarentur, ex quo non erant concepti tempore
21 mortis Aui, quæ dubitatio † ceſſabat in hac cauſa,
quia Statutum Peruſinum in *§. item ſtatuimus, quod*
fœminæ, expreſsè vocat fœminas, & earum filios, &
nepotes quandocumque conceptos, & in præſenti ar-
ticulo non erat locus dubitationi, cum D. Alphonſina
nunc viuens, quæ petebat reintegrationem pro ſua
portione ad paternam hæreditatem, fuiſſet nata, &
concepta viuente Gentile eius Patre.
22 Poſtremò non obſtabat abſurdum † conſideratum
per Informantes contra Alphonſinam, quod ſi reinte-
gratio prædicto modo poſt multas ſucceſsiones ma-
ſculorum foret habitura locum, dominium rerum diu
remaneret in ſuſpenſo, quod iura odio habuiſſe viden-
23 tur. Quoniam reſpondetur † omnem incertitudinem
ceſſare, ex quo à Patre transfertur in maſculos deſcen-
dentes per lineam maſculinam, & illis deficientibus
deferri ad fœminas vigore Statuti vocatas.

Eodem Penia
In eadem
Lunæ 15. Ianuarij 1596.

SVMMARIA.

1 *Filia excluſa à Statuto Peruſino extincta linea ma-*
ſculina reintegratur ad bona ſita in Territorio Pe-
ruſino, non autem quo ad ſita extra, & per tot.
2 *Statutum ſiue in rem, ſiue in perſonam loquatur non*
extendit vires ſuas extra territorium ſtatuentium.
3 *Filia de iure communi ſuccedit vna cum maſculis, cui*
ſucceſſioni præſcribitur ſpacio 30. *annorum, & n.* 4.
& ſeqq. Sed an detur reſtitutio num. 10.
5 *Ius adeundi, ſeu immiſcendi præſcribitur ſpacio* 30.
annorum.
8 *Filius inſtitutus hæres in teſtamento Patris, qui non*
adiuit intra 30. *annos poteſt intra alios* 30. *adire*
ab inteſtato. Fallit vt num. 9.

DECISIO XII.

DIE Lunæ 6. Nouembris proximè præteriti fuerat
1 deciſum D. Alphonſinam vigore Statuti † Peru-
ſini *lib.* 2. *rubr.* 45. *de dot. & dotat. mulier.* fuiſſe rein-
tegrandam ad bona exiſtentia in Ciuitate, & Territo-
rio Peruſino, in hac poſitione præſuppoſito eodem
Statuto, & illius reformatione, & alijs, quæ hinc in-
de præſupponebantur dubitaui, An D. Alphonſina, &
litis conſortes eiuſdem Statuti vigore venirent reinte-
grãdæ quoad bona ſita extra Territorium Peruſinum,
vel potius in illis ſuccederent de iure communi.
2 Et quantum ad primam † partem dubij fuit reſolu-
tum ſine vlla difficultate contra D. Alphonſinam, &
ratio fuit, quia ſiue Statutum loquatur in rem, ſiue in
perſonam non extendit vires ſuas extra Territorium
ſtatuentium. *Lap. alleg.* 351. *lib.* 1. *idem in Epit. deciſ.*
10. *tit. de conſtit. Than. deciſ.* 99. *& ita fuit reſolutum*
in vna Romana, ſeu Terracinen. hæreditatis die 10. *Fe-*
bruarij 1576. *coram R. P. D. meo Blanchetto.*
3 Quantum ad ſecundam † partem deciſum fuit ſibi
nocuiſſe præſcriptionem, quia ius, quod in dictis bo-
nis extra Territorium ſitis competebat D. Alphonſinæ
vigore iuris communis, per quod ſucceſſura erat ſimul
cum maſculis. *l. maximum vitium. C. de liber. præter.*
proueniebat ex ſucceſsione D. Gentilis ſui Patris, qui
obierat anno 1527. à quo tempore delata fuit ſibi hæ-
4 reditas, & inde † cœperat currere tempus ad præſcri-
bendum. *DD. in l. licet. Alex. & Bald. num.* 5. *C. de*
iur. deliber. Felyn. in c. de quarta. num. 22. *in fine.*
verſ. & ſcias, quod iuri adeundi de præſcript. Ant. Go-
meſ. tom. 1. *var. reſol. cap.* 9. *num.* 5. vſque ad tempus
motæ litis elapſi fuerunt plures, quàm ſexaginta anni,
5 quibus cum ſemper † tacuerit præſcripta fuit contra
ipſam omnis actio, & parta poſſeſſoribus bonorum
plena ſecuritas. *l. omnes. C. de præſcript.* 30. *vel* 40. *ann.*
maximè cum omne ius adeundi, ſeu immiſcendi, quod
ſibi tanquam filiæ competebat ſpacio 30. annorum
præſcribatur. *l. licet. C. de iur. deliber. Bal. de præſcript.*
4. *part. princ. q.* 19. *num.* 4. *verſ. currit autem. Gabr.*
tit. de præſcript. concluſ. 9.
6 Neque poſt elapſum † tempus 30. annorum intrat,
quod ex capite vnde liberi competierat D. Alphonſi-
næ facultas adeundi, poterat competere aliud tempus
30. annorum ex capite vnde Agnati.
7 Quia cum extaret † fratres D. Alphonſinæ, qui ſuc-
ceſſerunt in totum, ceſſauit caput vnde agnati. *Gloſ.*
in l. vn. C. quan. non peten. part. Azon. in ſumm. tit.
de ſucceſſ. edict. num. 3. *Gozad. conſ.* 56. *num.* 1. *Gabr.*
de præſcript. concluſ. 9. *num.* 4. *conſ. verſ. ſublimita.*
Tob. Non. conſ. 1. *num.* 5. *Viu. opin.* 632. *num.* 7. id-
8 que ſequenti exemplo illuſtrabant. Nam † ſi filius fuit
inſtitutus hæres in teſtamento Patris, nec adiuit hæ-
reditatem per 30. annos, poteſt intra alios triginta
adire ab inteſtato, *vt tradunt Bald. Ang. & alij relati*
per Gabr. de præſcript. concluſ. 7. *num.* 7. Cæterum ſi
9 fuerit ſibi datus † cohæres ceſſat illud aliud tempus
30. annorum. *Gozad. conſ.* 80. *num.* 6. *Gabr. d. concluſ.*
8. *num.* 8.

Sed

tiones maſculis debitas, & per tot.

2 *Qualitas in qua quis ſe fundat probanda eſt.*

3 *Prætenſio concludenter probanda eſt.*

DECISIO XIV.

1 PRæſuppoſito Statuto † Peruſino ſub rubr. 45. & illius reformatione in §. item ſtatuimus, quod fæminæ, & inſtrumentis emptionis, & venditionis D. Horatij Horicellarij, & alijs, de quibus in actis Dubitaui, An eſſet locus dicto Statuto ad fauorem D. Alphonſinæ Balleonæ contra D. Horatium.

Et Rota D. Horatio tantum informante negatiuè reſpondit non fuiſſe locum Statuto ad fauorem D. Alphonſinæ.

Nam cum Statutum expreſsè in hæc verba ſentiret, quod bona alienata per maſculos, vel aliquem eorum, à quibus ipſæ mulieres per ſuperexiſtentiam maſculorum fuerunt excluſæ, eorum, vel eius portionem non tranſcendentia à tertijs cum titulo poſſeſſoribus non poſsint auocari, ſeu repeti virtute reintegrationis, ſed ſolum, & dumtaxat debeant in portionem alienantis imputari, quatenus verò portionem alienantis tranſcenderent, dictis mulieribus, ac dictis eorum deſcendentibus in caſu reintegrationis ius ſaluum remanere. Et D. Horatius eſt tertius poſſeſſor cum titulo procul dubio, ſi D. Alphonſina volebat Statuti priuilegio reintegrari in Prædio nuncupato la Rocca del Conte Angelo ſito in Territorio Peruſino per D. Horatium poſſeſſo tenebatur probare, quod dicta bona alienata per fratres tranſcendebant ſuam portionem, cum regulariter, qui ſe

2 † fundat in aliqua qualitate ſibi competente probare tenetur. *l. prætor ait. §. docere, vbi Bar. & alij. ff. de vi bon. rapt. Dec. conſ.* 261. *num.* 2. *Pariſ. conſ.* 152. *num.* 5. *lib.* 4. *Tiraq. de retract. lignag. §.* 8. *gloſ.* 7. *num.* 1. & 2.

3 Idque eo etiam nomine † locum habebat in hac cauſa, in qua cum D. Alphonſina eſſet actrix, & diceret iſta bona tranſcendere, nec remanere alia, in quibus poſsit reintegrari, tenebatur ſuam prætenſionem concludenter probare. *Bart. in l. ſi quis ex argentarijs. §. pen. ff. de eden. Ruyn. conſ.* 81. *in fine lib.* 5. *Socc. Iun. conſ.* 26. *num.* 11. *lib.* 2. &c.

Eodem Penia In eadem Lunæ 5. Maij 1597.

SVMMARIA.

1 *Fæminæ excluſæ in defectum maſculorum reintegrantur, & quid reſpectu bonorum alienatorum, & per tot.*

2 *Statutum excludens fœminas donec ſuperſunt maſculi eſt ſuſpenſiuum, non excluſiuum fæminarum.*

3 *Fæminarum reintegrationis ius habet originem à tempore præterito, quamuis perficiatur ex futuro euentu & num.* 6.

4 *Statutum declaratorium trahitur ad præterita.*

5 *Lex noua compræhendit factum præteritum, quod expectat perfectionem à futuro.*

8 *Fæminæ reintegrantur ad portionem, quam habituræ fuiſſent tempore excluſionis.*

Statutum antiquum an reformatio ſit attendenda in reintegratione fæminarum, vide per tot.

DECISIO XV.

1 PRAESVPPOSITIS deciſionibus in hac cauſa † factis, & alijs vtrinque deductis dubitaui, An eſſet locus veteri Statuto Peruſino *lib.* 2. *rubr.* 45. condito anno 1523. quo cauebatur fæminas in defectum maſculorum reintegrari debere ad bona, à quibus per exiſtentiam maſculorum fuerant excluſæ, non obſtante alienatione per maſculos, vel aliquem eorum facta. Vel potius Statuto reformatorio edito anno 1563. quo declarabatur, quod ſi bona alienata per maſculos non excederent eorum portionem, & à tertijs cum titulo poſsiderentur, non poſſint à tertijs auocari, tunc tamen ius mulieribus integrum reſeruaretur, ſi alienatio excederet portionem maſculorum, vel maſculi alienantis.

2 Et Rota vtraque parte Informante † antiquo Statuto factum locum cenſuit. cum enim opinio. *Bart. in l.* 1. *ff. ad Tertull.* dicentis Statutum excludens fæminas, donec ſuperſunt maſculi eſſe ſuſpenſiuum non excluſiuum fæminarum, ſit communis, & à Rota comprobata *apud Thom. de Tan. deciſ.* 50. *inc.*

3 *opinio Bart.* inde inferebatur † ius reintegrationis fæminarum habere originem à tempore præterito etiã ante reformationem fuiſſe inſpiciendum. *Gabr. conſ.* 42. *num.* 52. *lib.* 2. quamuis enim caſus perficiatur ex futuro euentu, cum initium trahat à tempore, & Statuto, vel re præcedente præteritus dicitur. *Calcan. conſ.* 15. *num.* 12. & *ſeqq. Ioan. Vinc. Honded. qui loquitur in ter. huius Statuti Peruſini conſ.* 16. *n.* 17. & *ſeq.*

Quod maxime dicendum videbatur in propoſita

4 facti ſpecie, in qua cum Statutum † nouum non diſponeret aliquid diuerſum à vetere Statuto, ſed ſolum declaret, quod in antiquo Statuto virtualiter continebatur, trahendum erat ad præterita. *Felyn. in c. quoniam num.* 17. *de conſtit. Gabr. in comm. concluſ. tit. de reg. iur. cõcluſ.* 3. *num.* 10.

5 Et quamuis Statutum † reformatorium non fuiſſet merè declaratorium Statuti antiqui adhuc tamen compræhenderet hunc caſum ex ratione ſuperius explicata, quia quando factum de præterito expectat perfectionem ab euentu futuro lex noua ipſum compræhendit. *Gloſ. in clem.* 1. *in ver. in poſterum de Stat. & qualit. Felyn. in d. c. quoniam. num.* 11. *verſ. fallit quinto de conſtit. Caſſad. deciſ.* 3. *num.* 16. & *ſeq. de*

6 *præben.* Vnde licet actum † reintegrationis non fuiſſet perfectus, imò neque inceptus tempore Statuti antiqui, quia nondum venerat caſus defectionis maſculorum, licet poſtea tempore nouæ reformationis contigiſſet, regulandus erat ex præſcripto veteris

7 Statuti, & propterea † cum ad effectum, de quo agebatur, nulla poſſet conſiderari vera, & realis differentia inter Statutum antiquum, & reformationem nam dum antiquum Statutum diſponebat, quod fæminæ reintegrarentur non obſtantibus alienationibus bonorum, à quibus erant excluſæ ſatis videbantur intellexiſſe de alienatione reſpectu portionis maſculorum alienantium, à qua portione fæminæ non

10 Sed quia multa videbantur concurrere † pro excuſanda D. Alphonſina, ideo DD. particulariter videre voluerunt, An illi competeret reſtitutio in integrum ex capite iuſtæ ignorantiæ &c. Ego quoque libenter audirem eandem ſuper eo, An in fratribus, & poſſeſſoribus bonorum adeſſet bona fides, ad effectum, vt eſſet locus præſcriptioni.

Coram eodem
In eadem
Lunæ 29. Aprilis 1596.

SVMMARIA.

1 *Filia, quæ poterat ſuccedere vna cum maſculis excluditur præſcriptione 30. annorum, & non datur reſtitutio in integrum, & per tot.*

2 *Præſcriptio etiam 30. vel 40. annorum requirit bonam fidem de iure canonico, fallit in iure quærendo num. 3. & ſeq.*

3 *Reſtitutio in integrum ex capite iuſtæ ignorantiæ non competit ei, qui poterat ſcire peritiores conſulendo, & alijs modis, & vbi ignorantia eſt craſſa, & ſupina num. 8.*

6 *Ius quærendum faciliùs tollitur, quàm quæſitum.*

7 *Læſio non conſideratur in iure quærendo.*

8 *Ignorantia craſſa, & ſupina non ſuffragatur ad reſtitutionem in integrum.*

9 *In conſanguineis, & coniunctis non eſt veriſimilis ignorantia.*

10 *Ignorantia non eſt veriſimilis in conſanguineis, & qui habitant in locis vicinis.*

DECISIO XIII.

1 DIE 15. Ianuarij proximè præteriti fuerat concluſum, quod licet in bonis † ſitis extra Territorium Peruſinum competeret D. Alphonſinæ ſucceſſio de iure communi, quo inſpecto ſimul cum fratribus ſuccedebat. *l. maximum vitium. C. de liber. præterit.* ei tamen obſtabat præſcriptio inchoata ab anno 1527. quo Gentiles eius Pater obierat, & continuata per 60. ferè annos vſque ad tempus motæ litis. Sed quoniam tunc aliqua concurrere videbantur pro excuſanda Alphonſina, tunc Rota cenſuit, vt particulariter videretur, An illi competeret reſtitutio in integrum ex capite iuſtę ignorantię, & cum ego tunc etiam dubitaſſem, An in fratribus, & poſſeſſoribus bonorum controuerſorum adeſſet bona fides, ad effectum, vt eſſet locus præſcriptioni. Ideo vtroque dubio propoſito, & partibus ſuper eo informantibus, DD. reſponderunt primùm non conſtitiſſe de mala fide fratrum de Balleonibus. Item nec D. Alphonſinæ competijſſe reſtitutionem ex capite ignorantiæ. Dicebant enim † quod ſi præſcriptio non currebat, non erat locus reſtitutioni aduerſus illam, quod potiſſimum pendebat ab eo, An in fratribus adfuiſſet bona fides, quæ licet requiratur etiam in præſcriptione 30. vel 40. annorum de iure canonico *c. 1. & c. fin. §. ſi poſt mortem de præſcript. lib. 6. c. poſſeſſor de reg. iur. eod. lib. Verall. deciſ. 362. num. 2. lib. 2. Gabr. conſ. 149. num. 29. lib. 2.*

3 Aſſerebatur tamen † quod cum in caſu propoſito non conſtaret fuiſſe acquiſitum ius D. Alphonſinæ, & eius ſororibus, ex quo nec apparebat eas adiuiſſe hæreditatem, vel ei ſe immiſcuiſſe, & ideo non ageretur de præſcriptione iuris quæſiti, ſed iuris quærendi, propterea non fuiſſe conſiderandam malam fidem, etiam de iure canonico. *Put. deciſ. 128. in princ. lib. 2. Soc. ſen. qui loquitur in proprijs ter. conſ. 64. num. 7. lib. 1. Pariſ. conſ. 16. num. 134. lib. 2.*

4 Quibus addebatur, quod in iuribus, † quæ non competunt ante declarationem, poſſeſſor ante declarationem non dicitur conſtitutus in mala fide. *Dec. conſ. 554. num. 2. & 3.* Ex his dicebatur fuiſſe ſatisfactum dubio circa bonam, vel malam fidem fratrum Alphonſinæ.

5 Quantum ad alterum dubium de reſtitutione in integrum † ex capite iuſtæ ignorantiæ ſimiliter dicebatur Alphonſinæ non competijſſe. Nam cum veriſimiliter potuerit non ignorare peritos conſulendo, & alijs modis. *Rot. deciſ. 387. par. 1. diuerſ. fuit nuper deciſum in cauſa Florentina bonorum de Reis coram R.P.D meo Pamphilio*, ideo non poterat vti iſto reſtitutionis in integrum beneficio, & multò minus

6 quando † agitur de præſcriptione iuris quærendi, non iuris quæſiti, quia ius quærendum faciliùs tollitur, quàm quæſitum. *l. fin. C. de acq. poſſeſſ. Crau. conſ. 114. num. 14.* & quoniam in iure † quærendo

7 non conſideratur læſio. *Crau d. conſ. num. 15. & conſ. 661. num. 9. Fulgoſ. conſ. 61. num. 6. verſ. ad tertium.*

8 Regulæ autem, & doctrinæ, quæ in contrarium † allegabantur per Informantes pro Alphonſina ad perſuadendum illis ex capite ignorantiæ competijſſe reſtitutionem, locum habent in ignorantia probabili, & veriſimili, ſecus autem in craſſa, & ſupina. *Imol. in c. fin. num. 34. verſ. ſed hic eſt aduertendum de præſcript. Felyn. in c. vigilanti. num. 4. verſ. limita tertio eod. tit. Benint. deciſ. 69. num. 2. & ſeq. & deciſ. 71. num. 3. & ſeq. Pariſ. conſ. 16. num. 139. vbi de communi lib. 2.*

9 Quod verò ignorantia † in conſanguineis, & coniunctis ſit inueriſimilis ad effectum impediendę reſtitutionis in integrum ad ſucceſſionem bonorum voluerunt. *Alex. conſ. 163. num. 6. lib. 2. Dec. conſ. 29. ad finem. Gozad. conſ. 68. num. 14. Rol. conſ. 3. num. 99. lib. 1. Pariſ. conſ. 16. num. 39. in fin. lib. 2.*

10 In hac facti ſpecie † illud quoque ignorantiam Alphonſinæ excludere videbatur, quia habitauerat in locis vicinis, & eius filij cum Dominis Balleonibus etiam in eiſdem locis, vbi bona ſita ſunt conuerſati fuerant. Vnde non erat veriſimile eam, eoſque ignoraturos, quid ad ipſos pertineret &c.

Coram eodem
In eadem
7. Februarij 1597.

SVMMARIA.

1 *Fœminis non datur reintegratio extincta linea maſculina contra tertios, qui emerunt bona à maſculis, niſi probent, quod dicta bona tranſcendunt por-*

non erant excluſæ, quod poſtea magis ſpecificè declaratum fuit in reformatione, qua cauebatur, quod fœminæ poſſent recuperare à tertijs poſſeſſoribus id ſolum quod excederet portionem alienantis, ideo optimo iure fuit concluſum, & vtrique Statuto ſtandum, quia idem erat vtriuſque finis, & ſtandum fuiſ-
8 ſe deciſis. Maximè cùm hæc Statuta † intelligantur de reintegratione fœminarum ad portionem, quam habituræ fuiſſent tempore excluſionis, *vt fuit deciſum in cauſa Viterbien. die 22. Maij 1587. coram bo: mem: Bubalo tunc Rotæ Auditore &c.*

Iuſto
Peruſina Reintegrationis
Mercurij 30. Octobris 1602.

SVMMARIA.

1 *Extinctio lineæ maſculinæ ad effectum reintegrationis Fœminarum probatur teſtibus & alijs per tot.*
3 *Taxatiua dictio expreſſa ſolet alios excludere n. 4. & intelligitur ex communi vſu loquendi.*
7 *Mors probatur teſtibus, & per tot.*
8 *Scientia præſumitur ex conuerſatione.*
10 *Mors probatur ex Libro Eccleſiæ, cui multum defertur.*
11 *Mors probatur ex eo, quod nullus comparet.*

DECISIO XVI.

1 DOMINI non reuocauerunt † in dubium deciſionem factam *in hac cauſa coram Reuerendiſſimo D. Pacen.* ſcilicet eſſe locum reintegrationi, &
2 Statuto Peruſino. Et vlterius † concluſerunt ſufficienter probatam eſſe extinctionem lineæ maſculinæ Benedicti, tum quia probatur Benedictum non reliquiſſe alios filios præter Galeottum, & Hyppolitam, qui Galeottus reliquit Benedictum, Thomam, Angelutium, & Finum filios maſculos, qui mortui ſunt, tum
3 quia vlterius † probatur mortuos eſſe ſine filijs, de ſolo Galeotto, & Benedicto concluditur ex poſitione partis aduerſæ, vbi dicitur, quod ex Benedicto de legitimo matrimonio natus eſt Galeottus, in quibus
4 verbis licet non adſit taxatiua † expreſſa, quæ ſolet alios excludere. *Bar. in l. 1. ff. ſi quis iudic. non obtemp. auth. in l. ſtipulatio iſta habere. ff. de verb. oblig.*
5 Adeſt tamen ex communi † vſu loquendi, quia probando ex Benedicto natum eſſe Galeottum in probatione ſuæ ſucceſsionis, intelligitur nullum alium
6 ex eo natum eſſe, & tanto magis quia † ipſe ſolus ſoluit dotem Hyppolitæ, & quia ex Galeotto iſto bona omnia in Finum, & deinde ex teſtamento Fini in Benedictum iuniorem tranſlata ſunt. Ceſſat etiam om-
7 nis difficultas, quia probatur mors † filiorum Galeotti, & finis lineæ. Adeſt enim ſub num. 6. quartus teſtis, qui dicit de obitu omnium maſculorum, & reddit rationem ex conuerſatione intrinſeca, quam habebat cum Benedicti filijs, & deſcendentibus. Vn-
8 de oritur cauſa † & præſumptio ſcientiæ. *Corn. conſ. 85. num 12. lib. 3. Aym. conſ. 168 num. 6. per tex. in l. conſenſu. §. ſuper plagis. C. de repud.* Adeſt ſex-
9 tus, qui dicit verè fuiſſe extinctam † lineam maſculinam, & alij qui dicunt de auditu obitus omnium maſculorum, & ſub eodem numero adeſt reſponſio Foreſtæ ad poſitionem ſuper obitu omnium maſculorum Galeotti, & alij teſtes id ipſum probant, & reſpectu obitus Fini, Angelutij, & Thomæ adeſt liber
10 † Eccleſiæ, cui in hac materia probationis mortis multum defertur. *Imol. conſ. 110. in fin. Crau. de antiq. temp. par. 1. §. ſecundo vidimus num. 1.* Quæ
11 omnia coadiuuantur, quia † nullus exaduerſo comparet ad contradicendum, & ſumus in materia difficilis probationis.

Qua propter ita deciſum vna tantum parte Informante.

Eodem Iuſto
In eadem Peruſina Reintegrationis
Lunæ 14. Aprilis 1603.

SVMMARIA.

1 *Fœmina excluſa reintegratur extincta linea maſculina ad portionem, quam habuiſſet tempore mortis Patris.*
2 *Bona ſubiecta reintegrationi probantur teſtibus & per tot.*
3 *Teſtis dicens neſcire fines intelligitur reſpectu temporis antiqui.*
4 *Bona præſumuntur proueniſſe ab aſcendente, vbi non conſtat de noua acquiſitione.*
5 *Pretium ſuccedit loco rei in reintegratione fœminarum.*

DECISIO XVII.

1 CVM fuerit iam reſolutum per obitum Fini locum † eſſe factum reintegrationi ſucceſsionis ad fauorem deſcendentium Hyppolitæ. Hodie DD. firmarunt hoc intelligi ad portionem, quam habuiſſet Hyppolita de bonis ſui Patris tempore obitus, & ſic ad medietatem cum eſſent duo filij.
2 In hæreditate Benedicti Patris probatur † fuiſſe Podere delle Zanughe, quia id probant teſtes expreſsè, qui dantur in ſumm. num. 1. & cum teſtibus concurrit teſtamẽtum Fini Patris eiuſdem Benedicti, in quo iure Prælegati reliquit Benedicto hoc Podere. Idem
3 eſt reſpectu † Poteris delle Voltole, & licet dicant neſcire fines, debent intelligi cum illis finibus quibus à principio poſſedit Benedictum ex prælegato Patris; De Domo in Parochia S. Fortunati conſtat fuiſſe poſſeſſam à teſtatore ex teſtibus in ſumm. num. 3. & venditam à Galeotto filio, à quo fuerunt excluſæ fœminæ, & de venditione datur inſtrumentum. De vinea probant etiam teſtes ſub num. 3. & idem dicendum videtur de quarta parte Molendini, quam eodẽ modo in teſtamento prælegauit Finus Benedicto, & idem Benedictus duas quartas partes poſtea emit à poſſeſſore, vt in inſtrumentis, de quibus in actis, vnde conſtat tunc Benedictum habuiſſe quartam partem. Quæ omnia benè comprobantur, quia

4 † prædicta bona hodie reperiuntur pænes hæredem
Fini iunioris, qui fuit hæres Galeotti, nec aliquo mo-
do apparet de noua acquiſitione, & redditur proba-
tio tanto veriſimilior, quia nullus contradit, vt in
alia deciſione dicebatur.
5 Debebitur igitur medietas omnium † prædictorum,
iure reintegrationis, & quoad domum medietas præ-
cij debetur loco rei in hæreditatis petitione per rein-
tegrationem. *l. Imperator cum ſeq. ff. de leg. 2.*
Et ita deciſum &c.

Robuſterio
Peruſina Pecuniaria
Veneris 12. Iunij 1588.

SVMMARIA.

1 *Statutum Peruſinum de duabus conformibur eſt or-
dinatorium non deciſorium, quia non tollit, ſed li-
mitat appellationem, & ideo non intrat in Vrbe,
niſi aliud diſponatur in confirmatione num. 2.*

DECISIO XVIII.

1 SI ſententiæ extra Rotam latæ † non faciunt rem
iudicatam ex capite deſertionis, vel executionis
inſtrumenti, ſed tantum ex capite Statuti, Domini
ex iſto capite reſoluerunt non eſſe locum executioni
duarum ſententiarum Peruſiæ latarum, quia illud
Statutum eſt ordinariorum non deciſorium, quia non
tollit appellationem, ſed limitat, vt per Franc. in c.
ſi duobus §. denique num. 4. & 5. de appellat. & fuit
alias in Rota reſolutum præſertim *in Bononien. de
Comitibus coram me.* Niſi confirmatio † Statutorum
2 haberet, qnod debeant illa Statuta ſeruari in omni-
bus Curijs, & Tribunalibus, prout in confirmatione
Statutornm Vrbis, *vt aliàs Rota reſoluit.*

Litta
Peruſina prætenſi Cõpromiſsi
Veneris 26. Aprilis 1602.

SVMMARIA.

1 *Statutum ligat ſubditos.*
2 *Compromiſſum facere quis cogitur etiam non con-
ſanguineus, vel affinis ex Statuto Peruſino, quod
compræhendit viduam, & vniuerſitatem, & non
datur appellatio vt num. ſeqq.*
3 *Vidua compræhenditur in Statuto de Compromiſſis.*
5 *Fides Priorũ Ciuitatis admittitur ſuper obſeruãtia.*
6 *Vidua habet priuilegium recurrendi ad Curiam
Principis, fallit ſtante ſtatuto num. 7.*
8 *Statutum ordinarium nõ ligat niſi Iudices illius fori.*
9 *Statutum Peruſinum de compromiſſis eſt deciſorium.
Appellatio, ſeu recurſus nõ datur à declaratione, quod
ſit faciendum compromiſſum ex Statuto ibidem.*

DECISIO XIX.

1 DVBITATVM fuit, an ſententia A. C. ſit confir-
manda † vel infirmanda, & quia impugnabatur
tam prætextu nullitatis proceſſus, quàm reſpectu
iniuſtitiæ, ideo circumſcriptis pro nunc nullitatibus,
quæ eidem obijciebantur, de quibus poſſet ad par-
tem videri. Domini pro iuſtitia illius tenuerunt ea
ratione moti, quia orta lite inter Illuſtrem D. Fauſti-
nam Aptiam ex vna, & Illuſtrem D. Comitem Ioan-
nem Bigazzinum ex alia coram A. C. occaſione cu-
iuſdam fideicommiſſi, quod pro parte d. Comitis prę-
tenditur fuiſſe purificatum ad ſui fauorem per mor-
tem Comitis Franciſci filij d. Fauſtinæ non poteſt du-
bitari, quin prædictæ partes ligentur Statutis Peru-
ſiæ, cui ſubſunt. *ad tex. in l. omnes populi. ff. de iuſt.
& iur, & in l. cunctos populos. C. de ſumm. Trinit.
& fid. cath.* Vnde cum *ſub titulo de Compromiſſ. c. 1.*
2 *dd. Statutorum* † expreſsè caueatur, quod tam inter
conſanguineos, & affines, quæm alias quaſcunque
perſonas cauſæ, lites, & quæſtiones debeant com-
promitti iuſſu Domini Poteſtatis, & Capitanei, vel
Iudicis illius Curiæ coram quo erit cauſa, lis, vel
controuerſia, Ideo iure merito A. C. declarauit
D. Fauſtinam teneri facere compromiſſum iuxta di-
ſpoſitionem d. Statuti. Nec facit quod in d. Statu-
3 to † non fiat explicita mentio viduæ, quia cum ge-
neraliter, ac indiſtinctè loquatur, de quibuſcumque
perſonis, & eadem ratio Statuti vigeat etiam quoad
viduam, vt ſcilicet cum minori diſpendio lites ter-
minentur, meritò ipſam quoque comprehendere
dicendum eſt. *ad. tex. in l. cum lex vbi Aret. ff. de
teſtam. Aym. conſ.* 308. *num.* 1. *Dec. conſ.* 599. *n.* 2.
*aum alijs per Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 7.
num.* 21. Idque in ſpecie tenet *Salic. in l. fin. num. 6.*
4 *C. de verb. ſign.* & cum d. Statutum † comprehendat
etiam vniuerſitatem, ſub qua viduæ, & omnes miſe-
rabiles perſonæ virtualiter continentur, ideo perin-
de eſt, ac ſi de ipſa explicita mentio facta fuiſſet. *ad
tex. in l. iam hoc iure ff. de vulg. & pup. Pariſ. conſ. 3.
num. 35. & conſ. 44. num. 4. lib.* 1. His accedit ob-
5 ſeruantia † ſubſequuta, de qua etiam fidem faciunt
Priores d. Ciuitatis per litteras ad me tranſmiſſas.
*ad tex. in l. ſi de interpretatione. ff. de legib cum alijs
per Aym. conſ. 35. num. 9. & conſ. 192. num.* 19.
6 Nec aliud obſtare dixerũt Domini, quod Vidua † de
iure communi habeat priuilegiũ recurrendi ad Curiã
Principis. *l. vnica. C. quan. Imper. int. pupill. & vidu.*
7 Quia non per hoc tollitur † diſpoſitio d. Statuti,
quod ligat nedum Poteſtatem, & Capitaneum Ciui-
tatis Peruſiæ, ſed omnem Iudicem illius Curiæ, co-
ram quo lis, vel controuerſia erit mota, vt patet ex
illis verbis, vel Iudicis illius curiæ &c.
8 Et ad illud, quod d. Statutum † ſit ordinatorium
Iudicij, & non deciſorium, & quod propterea non li-
get niſi Iudices illius fori, vt pluries fuit tentum in hoc
Tribunali, & ſignanter *in illa Romana de Capozucchis
corã R.P.D. meo Sacrato* hic per Informãtes allegata.
9 Fuit reſponſum, Statutum † de quo agitur, potius
iudicari debere deciſorium, quàm ordinatorium, eo
quia, à declaratione Iudicis, quod ſit faciendum com-
promiſſum expreſſe, denegat appellationem, recla-
mationem, recurſum nullitatis dictionem ſeu oppoſi-
tionem etiam per viam ſupplicationis, & quærelæ, vt
patet ibi. *in §. à pronunciatione autem,* ad tradita *per
Rol. conſ. 57. num. 21. lib. 2. & per Put. deciſ. 426.
lib. 2.*

Litta
Peruſina fideicommiſsi de Bigazzinis
Lunæ 7. Februarij 1605.

SVMMARIA.

1 *Teſtamenta ſunt inſinuanda ex Statuto Peruſino, & quando per tot.*
2 *Inſinuatio facta ab vno cæteris ſuffragatur, & de ratione num. 3. & ſeq.*
4 *Productio facta ab vno pro ſuo intereſſe non ſuffragatur alijs num. 4. Declara vt num. ſeq.*
6 *Inſinuatio poteſt fieri abſque citatione ad effectum, ne poſſit peti caſſatio ex Statuto.*
7 *Inſinuatio ex Statuto poteſt fieri quandocumque, vbi non fuit petita caſſatio teſtamenti.*
8 *Inſinuatio poteſt fieri poſt tempus à Statuto aſſignatum ſtante habilitatione Legati.*
Fides cauſidicorum admittitur ad probationem ibidem.

DECISIO XX.

1 FVit reſolutum exceptionem Statuti † Peruſini. *ſub rubr.* 42. *vol.* 2. non obſtare Comiti Ioanni in caſu, & ad effectum, de quo agitur.

Primo, quia cum teſtamentum, de quo agitur, fuerit inſinuatum de anno 1586. à q. Comite Vguic-
2 cione vno ex fideicommiſſarijs † dicta inſinuatio cæteris confideicommiſſarijs ſuffragatur ſecundum. *Bart. in l. fin. §. ſimilique modo. num.* 4. *verſ. Notatu Peruſine. C. de iur. dot. & ibi etiam Bal. in antiqua lectura, benè Io Petrut. de Monteſp. conſ.* 110. *in fine.* cum alijs allegatis per informantes, & ſupradictam. *Bart. opinionem refert, & ſequitur Alex. in l. conſulta in fine. C. de teſtam*; Nec contrarium tenet *Bal. ibi.* cum non loquatur in terminis huius quæſtionis, eandemque. *Bart.* queſtionem ex pluribus comprobat. *Canar. de inſinuat par.* 2. *q.* 21. Et facit quod
3 dictum Statutum † eſt factum ad tollendas fraudes, quo fit, vt vnica vnius inſtrumenti, ſeu teſtamenti inſinuatio, effectuata tamen, ſufficere debeat ad effectum, vt in poſterum de fide illius dubitari non poſſit *Cephal. conſ.* 162. *num.* 13. *& ſeq. lib.* 3.
4 Nec obſtat, quod dicit † *Angel. in d. l. fin num.* 2. quod quando productio facta eſt pro ſuo iure tantum non ſuffragatur alijs. Quia. *idem met. Angel. ibi*
5 conſtituit † differentiam inter inſinuationem ab hærede ſimpliciter factam, & illam, quæ fit pro iure ſuo tantum, vt primo caſu etiam legatarijs proſit, ſecundo verò caſu non, propter dictionem illam tantum, quæ eſt excluſiua iuris alterius perſonæ, vnde cum inſinuatio huius modi teſtamenti alias facta pro Comite Vguiccione non contineat dictam taxatiuam, ſed ſit generalis, & apta comprehendere ius maximè confideicommiſſariorum, quod idem eſt cum iure illius, qui inſinuauit, ideo nos verſari in primo capite dictæ diſtinctionis, & non in ſecundo dixerunt DD. præſertim ſtante clauſula illa, & omni meliori modo, ex qua colligitur mentem inſinuantis fuiſſe facere actum validum in perpetuum.
6 Minus obſtat quod in d. inſinuatione † ſeu aſſignatione non fuerint citati intereſſe habentes, quia ad effectum vt non poſſit peti caſſatio, ſufficit ſola aſſignatio abſque citatione vt in d. Statuto dicitur, quod etiam obſeruantia ſubſequuta demonſtrauit, habuit nanque effectum d. teſtamentum nec illius validitas vnquam viuente dicto Comite fuit impugnata. *ad tex. in l. ſi de interpretatione ff. de legib.*

Secundo quia dato citra veri præiudicium, quod
7 alia † inſinuatio fieri debuerit per ipſum met Comitem Ioannem, & illa ab eo minimè facta fuerit infra ſex mẽſes à die habitæ notitiæ ſcilicet àb Idibus Maij vſque ad Kalendas Nouembris. Attamen fuit dictum, quod ex quo pars aduerſa ſimiliter infra tempus à Statuto præfixum nõ petijt caſſationem, potuit Comes poſtea quandocunque licet antecedens tempus exceſſiſſet facere dictam inſinuationem, vt expreſsè cauetur in dicto Statuto. Vnde meritò facta ab eo de præſenti anno die 12. Ianuarij eidem ſuffragari debet.
8 Quod eò magis tenendum † eſſe viſum fuit ſtante habilitatione obtenſa à Legato Peruſiæ ad aſſignandum, & inſinuandum teſtamentum, de quo agitur, etiam ſi eſſet extra tempus, & fide ſeu atteſtatione Cauſidicorum Peruſiæ, quod Legatus tales licentias paſſim concedit &c.

Illuſtriſsimo Pamphilio
Peruſina fideiuſsionis
Sabbati 26. Nouembris 1611.

SVMMARIA.

1 *Minoris fideiuſſio abſque ſolemnitatibus conſtitut. Marchiæ eſt nulla.*
2 *Conſtitutio Marchiæ fuit extenſa ad totum Statum Eccleſiaſticum per Paulum III.*
3 *Conſtitutio Marchiæ loquens in certis contractibus habet locum in omni contractu in quo minor lædi poteſt.*
4 *Statutum Vrbis de Contractibus habet locum in omni contractu læſiuo.*
5 *Fideiuſſio ex ſui natura continet læſionem.*
6 *Conſtitutio Marchiæ non intrat, vbi adeſt Statutum particulare, fallit vt num. ſeq.*
7 *Statutum Peruſinum loquitur circa formam, & ſolemnitates adhibendas in ipſis contractibus minorum, non autem de inſinuatione, quæ debet adhiberi poſt contractum.*
8 *Filiusfamilias poteſt pro Patre ſe obligare abſque ſolemnitatibus, ſed vide num. ſeqq.*
11 *Inſinuatio requiritur etiam in contractu facto inter Patrem, & filium.*

DECISIO XXI.

DOMINI tenuerunt ſententiam de partibus eſſe confirmandam, quia quo ad eius validitatem
1 † nihil opponebatur, quo verò ad iuſtitiam illa colligitur ex eo, quod fideiuſſio facta per Ludouicum minorem ad fauorem Patris fuit nulla ex defectu inſi-

nuationis requiſitæ in contractibus minorũ ex Con-
ſtitutione Marchiæ, quæ annullat omnes illorum
contractus aliter factos, vt fuit reſolutum in cauſa
Sancti Seuerini bonorum 18. Maij,& prima Iulij præ-
ſentis anni coram me,in qua aliæ deciſiones referun-
2 tur,& dicta Conſtitutio fuit extenſa † per Paulum III.
ad totum Statum Eccleſiaſticum. ita vt dubitari nul-
latenus poſſit, quin habeat locum etiam in Ciuitate
Peruſina.
3 Nec obſtare dixerunt, quod Conſtitutio † loqua-
tur in certis contractibus minorum, inter quos non
reperitur expreſſus cõtractus fideiuſsionis, quia cum
emanauerit ad conſulendum indemnitati minorum,
nè eorum facilitate lædantur, debet habere locum in
omni contractu, in quo lædi poſſunt, *vt tenuit Rota
in cauſa Camerinen. Tranſactionis 24. Maij 1606.
coram R. P. D. meo Ludouiſio*, & facit ſimile de Sta-
4 tuto Vrbis † de contractibus minorum, & mulierum
ſine certa ſolemnitate non valituris, quod licet lo-
quatur ſolum in quatuor contractibus in eo expreſ-
ſis, tamen in Rota fuit ſæpius deciſum illud habere
locum in omni contractu, in quo minores, & mulie-
res lædi poſſunt per *Put. deciſ. 7. & 55. lib. 3. & fuit
dictum in cauſa Romana Argentorum 27. Iunij 1607.
coram eodem D. meo Ludouiſio*, & per conſequens de-
5 bet etiam habere † locum in fideiuſsione, quæ ex ſui
natura continet læſionem, *vt fuit optimè deductum in
dicta Romana Argentorum*.
6 Neque etiam obſtare † quod Peruſiæ adſit Statu-
tum particulare ſuper contractibus minorum, quo
ſtante videatur ceſſare dicta generalis Conſtitutio
Marchiæ *iux. tradita per Bal. in conſ. 211. lib. 2.* Quia
7 fuit reſponſum Statutum † Peruſinum loqui tantum
circa formam, & ſolemnitates adhibendas in ipſis
contractibus minorum, non autem de inſinuatione,
quæ adhiberi debet poſt contractum, circa quam,
cum in Ciuitate Peruſina nullum adſit Statutum par-
ticulare, debet propterea attẽdi dicta generalis Con-
ſtitutio Marchiæ, *vt fuit dictum in dicta Camerinen.
Tranſactionis*.
8 Neque aliquid ſuffragatur † quod ſimus in fideiuſ-
ſione facta pro Patre, in qua non videntur neceſſariæ
dictæ ſolemnitates, *Bal. in l. pactum. num. 16. q. 21.
C. de collat. cum alijs pro Bernardino allegatis*, quia
9 præter id, quod † contrarium tenent quamplures re-
lati *per Tiraq. de ll. connub. gloſ. 5. num. 34.* fuit di-
10 ctum *Baldum, & ſequaces* loqui † in filio cum Patre
contrahente, ideo non habere locum, quando cum
eo non contrahit, ſed ſolum ad eius fauorem fideiu-
bet, quo caſu lex non confidit de Patre, quinimò fi-
deiubens venit reſtituendus *l. 1. C. de fil. famil. minor.*
11 & hoc abſque difficultate procedit † reſpectu inſinua-
tionis, quam Statutum requirens habet locum etiam
in contractu facto inter Patrem, & filium. *l. lata alias
data, & ibi DD. C. de donat. Cuman. conſ. 28. num. 3.
circa med. verſ. in præſentia. Gabr. conſ. 52. num. 9. &
10. lib. 2. & fuit dictum in Peruſina nullitatis* ~~*obliga-*~~
*tionis 18. Aprilis 1608. coram Illuſtriſ. Card. Lan-
cellotto*.

Eodem Pamphilio
In eadem
Lunæ 2. Aprilis 1612.

SVMMARIA.

1 *Minoris fideiuſſio eſt nulla vbi non interuenit inſinuatio requiſita à Conſtit. Marchiæ.*
2 *Filiumfamilias minorem comprehendit Conſtitutio loquens de minore, & per tot.*
3 *Patria poteſtas non tollit defectum ætatis, nec ſupplet.*
6 *Pater venit appellatione conſanguineorum.*
7 *Conſanguinei interuentus non requiritur vbi filius contrahit cum Patre, vel ipſius interuentu.*
8 *Inſinuatio requiritur, vbi filiusfamilias contrahit cum Patre, vel ipſius interuentu.*
9 *Mixtus caſus quando comprehendatur in ſtatuto, & num. ſeqq.*
11 *Fauorabilis dicitur caſus, vbi tractatur de iuuando minorem.*
13 *Statutum Peruſinum requirens certam ſolemnitatem in contractibus minorum non excludit inſinuationem, & num. 17.*
Inſinuatio adhiberi ſolet poſt contractum ibidem, & poteſt fieri ex interuallo num. 14. & manu alterius Notarij ibidem.
19 *Minor non poteſt ſe obligare etiam pro dote ſine ſolemnitatibus.*
20 *Minor nec pro liberando Patre à carceribus poteſt ſe obligare abſque ſolemnitatibus, & num. ſeq.*
22 *Inſinuationis defectus non tollitur iuramento in terminis Conſtitutionis Marchiæ.*

DECISIO XXII.

DOMINI perſtiterunt in deciſis ſub die 26. No-
uembris præteriti, quod ſcilicet fideiuſsio fa-
1 cta † per Ludouicum tunc minorem ſit nulla ex defe-
ctu inſinuationis à Conſtitutione Marchiæ in omni-
bus contractibus minorum requiſitæ per rationes in
dicta deciſione allegatas, quibus non obſtare dixe-
runt in contrarium in hac poſitione deducta, & Pri-
2 mo quod Conſtitutio † loquens de minoribus non
comprehendit minorem filiumfamilias, qualis tunc
erat Ludouicus, quia fuit reſponſum, quod Conſti-
tutio generaliter loquitur, ideo debet habere locum
etiam in filiofamilias minore, in quo requiruntur ſo-
lemnitates, quæ generaliter in minoribus à Iure ſunt
requiſitæ, *vt per Caſtr. in l. ſi ſeruus 141. §. pupillus.
3 num. 4. ff. de verb. oblig.* nam patria † poteſtas non
tollit defectum ætatis *d. §. pupillus*, nec fuit inuenta
ad illum ſupplendum, *vt per Caſtr. ibidem num. 3.* &
4 in ſpecie, quod Statutum † requirens certas ſolem-
nitates in contractibus minorum habeat locũ etiam
in minoribus filijsfamilias, fuit deciſum *in vna Bene-
uentana Cenſus 28. Nouembris 1608. coram Reue-
rendiſs. Attrebaten.*
5 Nec in contrarium facit, quod Conſtitutio † re-
quirat etiam interuentum proximiorum, conſangui-
neorum, vel affinium, quod non videtur conuenire,
vbi filiusfamilias contrahit cum interuentu Patris,

6 quia fuit reſponſum † non ideo ex hoc poſſe dici hunc caſum fuiſſe à Conſtitutione excluſum, imò incluſum ex quo venit Pater appellatione conſanguineorum, *vt per Caſtr. conſ. 421. circ. med. verſ. & Statutum loquens lib. 2.* præterea fuit dictum, quod inſinuatio
7 † nihil commune habet cum interuentu conſanguineorum, qui dato, quod non ſit neceſſarius, vbi filius contrahit cum Patre, vel cum ipſius interuentu *iux. tradit. per Bal. in l. pactum. q. 21. num. 16. C. de*
8 *collat.* eſt tamen † neceſſaria inſinuatio. *l. lata aliàs data. C. de donat. cum alijs in alia deciſione allegatis.*
9 Neque viſa fuerunt † applicari ea, quæ dicebantur de caſu mixto, qui non comprehenditur in diſpoſitione loquente in caſu ſimplici, quia iſte caſus non poteſt dici mixtus ex quo, vt ſupra dictum eſt, de iure communi in minore filiofamilias, ſicut in alio minore ſolemnitates requiruntur, vltra quod etiam ſi ver-
10 ſaremur † in caſu mixto; attamen in eo haberet locum iſta Conſtitutio, quia ratio imbecillitatis ab ea conſiderata militat in vtroque. *Alex. in l. ſi extraneus in fin. ff. de condict. ob cauſ. cum alijs per Surdum conſ. 33. num. 29.* dicentem hoc procedere etiam in pœ-
11 nalibus, & odioſis, † quo fit, vt multò magis debeat procedere hoc caſu, qui eſt fauorabilis iuxta receptiorem ſententiam, *de qua per Lambertêg. de contract. mulier. in præfat. num. 4.* in fauorabilibus
12 enim † generale eſt, quod ſub ſimplici contineatur caſus mixtus. *l. ſi ita ſcriptum in princ. & ibi not. ff. de lib. & poſth. & l. ſeruis vrbanis. §. fin. ff. de leg. 3. Iaſ. in §. omnium. num. 30. Inſtit. de act. Pariſ. conſ. 114. ſub num. 13. lib. 4.*
13 Secundo non obſtare quod Statutum † Peruſinum in contractibus minorum requirat certam ſolemnitatem, & ea ſeruata declaret contractus eſſe validos, & executioni demandandos, quia fuit dictum hoc non excludere, quin tales contractus ſint inſinuandi, cum inſinuatio non ſit de his, quæ requiruntur in celebratione contractus, de quibus loquitur Statutum prædictum, ſed de his, quæ poſt celebratum contractum adhiberi ſolent, vt in alia deciſione dictum fuit,
14 & poſsit fieri † ex interuallo. *l. fin. §. ſimilique modo. C. de donat. ant. nupt. Abb. conſ. 4. num. 49* & manu alterius Notarij *Ant. de Canar. in tract. de Inſinuat.*
15 *par. 1. num. 49.* & hoc comprobatur † *ex Statuto Vrbis lib. 1. c. 151.* vbi de donationibus minorum, & mulierum loquitur eodem modo, quo Statutum Peruſinum, & tamen clarum eſt, quod in dictis donationibus vltra ſolemnitates ibidem requiſitas debet etiam ſeruari præcedens Statutum loquens de Inſinuatione.

Nec tertio loco viſum fuit in contrarium vrgere
16 aliud Statutum † Peruſinum loquens de inſinuatione in certis contractibus ibi enunciatis adhibenda, inter quos iſte non enumeratur, quia fuit reſponſum
17 dictum Statutum † non loqui cum aliqua dictione taxatiua ita vt dicatur excludere, quin in alijs habeat locum Conſtitutio Marchiæ, quæ, vt fuit reſolutum, habet locum in omnibus contractibus minorum.
18 Præſertim cum Statutum † Peruſinum requirat inſinuationem in caſibus, in quibus dubitatur de fraude ratione diſpoſitionis lucratiuæ, quod propterea cõprehendit omnes perſonas, Conſtitutio autem illa requirat in muliere, vel minore propter dubium fraudis, quam ſuſpicatur ratione perſonæ propter imbecillitatem ſexus, vel ætatis, ideo non poteſt dici, quod vna diſpoſitio emanauerit ad correctionem alterius, dum emanarunt ad diuerſos effectus.
19 Minus etiam refragari, quod quarto † dicebatur Conſtitutionem non comprehendere caſum dotis, & eximendi Patrem ab imminenti carceratione, quia quoad dotem, cum ſimus in minore, qui de iure ſine ſolemnitatibus nec pro dote poteſt ſe obligare. *Gloſ. in l. promittendo verbo conditionis. ff. de iur. dot. Simoncell. de decret. minor. lib. 3. tit. 8. num. 95.* vbi quod nec ſororem dotare poteſt ſine decreto, & per conſequens hoc in caſu dos de iure non ſit priuilegiata, remanet firmum, eius obligationem ſub dicta Conſtitutione comprehendi, *vt per Lamberteng. d. tract. de contract. mulier. gloſ. 21. num. 9. & 10. & fuit deciſum in Anconitana Dotis 27. Nouemb. 1598. coram Illuſtriſſimo Card. Lancellotto, & in Bononien. Cenſus 20. Februarij 1609. coram R. P. D. Marco-*
20 *montio.* Quo verò ad caſum liberandi † Patrem à periculo carcerationis viſum fuit difficultatem ceſſare ex deciſionibus factis *in Bononien. Cenſus coram R. P. D. meo Marcomontio tam ſub die 20. Februarij 1609. quam ex alia præcedenti ſub die 17. Martij 1608.* in qua fuit reſolutum obligationem factam à minore pro liberando Patre à carceribus ſine ſolemnitatibus Statuti eſſe nullam, & inualidam, & ita fuit
21 dictum † non applicari deciſionem *in alia Bononien. Pecuniaria 19. Iunij 1603. coram Reuerendiſſim. D. meo Archiepiſcopo Bononien.* in contrarium allegatam, quia ibi fuerant ſeruatæ ſolemnitates Statuti Bononienſis, vt in ea dicitur.
22 Quod autem vltimo loco dicebatur † defectum inſinuationis tolli ex iuramento ceſſat ex eo, quod Conſtitutio vtrumque requirit iuramentum, & inſinuationem, *vt fuit deciſum in Tolentina Donationis 17. Maij 1596. coram Illuſtriſs. Card. Arrigonio.*

Et ita reſolutum &c.

Gypſio
Peruſina bonorum
Lunæ 3. Martij 1597.

SVMMARIA.

1 *Moniales ſub regula Sanctæ Claræ poſſunt poſſidere in communi bona immobilia, & conſequenter ſuccedere etiam ab inteſtato, & per tot.*

DECISIO XXIII.

FVIT reſolutum ſententiam de partibus ad fauorem Monialium Montis Lucis de Peruſio eſſe confirmandam.
1 Quoniam indubitati iuris eſt licere † prædictis Monialibus quamuis ſint ſub Regula S. Claræ poſſidere in communi bona immobilia, & conſequenter ſuccedere etiam ab inteſtato. *Gloſ. in clem. 1. de relig. domib. & in clem. cum ex eo de ſent. excomm. Bal. conſ. 183. lib. 1. cum alijs citatis,* & tollitur prorſus omnis
2 dubitandi locus † ex declaratione Concilij Tridentini *ſuper ſeſſ. 25. cap. 3. de regular.* cuius copia Dominis data fuit; & quod ipſæ retineant bona immobilia

bilia non negant exaduerſo Informantes , propterea fit ſatis veriſimile Moniales fuiſſe admiſſas ad huiuſmodi ſucceſsiones , quando petierunt , prout dicunt teſtes .

3 Non obſtat prædicta eſſe † intelligenda de ſucceſſione ex teſtaméto non autem ab inteſtato, quoniam non datur ratio differentię quare magis in vno, quam in alio caſu ſuccedere debeant , *& Bal. d. conſ.* 183. *vol.* 1. loquitur in ſucceſſione ab inteſtato .

4 Quæ dicuntur de Statuto † Peruſino diſponente non extãtibus fratribus debere ad fratres conſanguineos excluſis fœminis , plenè diſcuſſa non fuerunt , ideo ſi erit opus poterunt particulariter diſcuti. Cætera , quæ ſubijciuntur ſatis remanent ſublata ex deciſione Peruſina in hac cauſa facta, cum qua Domini pertranſierunt &c.

Eodem Gypſio In eadem Veneris 27. Iunij 1597.

SVMMARIA.

1 *Fæmina ſuccedit vna cum maſculis in caſu reintegrationis , & per tot.*

2 *Omiſſus caſus remanet in diſpoſitione iuris communis.*

3 *Statuta excluſiua fæminarum ſunt ſtrictè interpretanda.*

4 *Statutum comprehendit in materia fauorabili tam maſculos , quàm fæminas.*

5 *Matri ſuccedit ſolus maſculus ex Statuto in his , quæ competunt ex perſona ipſius matris , Declara vt num. ſeq.*

6 *Statutum excludit tantum ab hæreditate dotantis matris.*

7 *Filia ſuccedit de iure communi vna cum fratre, niſi probetur dotata à matre, vt intret Statutum .*

8 *Fæmina in caſu reintegrationis non ſuccedit iure transmiſſionis , ſed iure vocationis .*

9 *Fratres conſanguinei maſculi, & eorum deſcendentes ſuccedunt tranſuerſalibus , & ideo excluditur fæmina , Declara vt num. ſeq.*

10 *Conſanguinei dicuntur ij , qui aliquo modo ſunt ſanguine coniuncti , & attento communi vſu loquendi , comprehenduntur omnes etiam vltra quartum gradum, ſecus ſecundum ius ciuile, quia dicuntur fratres ex eodem patre geniti num.* 11. *& idem in Statuto num.* 13.

12 *Fratres Amitini non ſunt propriè fratres , ſed ſecundum quid .*

DECISIO XXIV.

1 IN alia poſitione huius cauſæ Domini reſeruarunt particulariter videndum , an Statutum † Peruſinum ſub rubr. de dot. & dotat. mulier. obſtaret Monialibus Montis Lucis , ne poſſent ſuccedere ex perſona , & iure Sororis Mariæ Antoniæ , vna cum Domino Horatio Chriſpolto eius fratre germano in bonis q. D. Guidonis à Cornea eorundem fratris amitini ab inteſtato defuncti , Propterea dubitaui , An prædictum Statutum locum haberet , & non habere

2 † concluſum fuit. Quoniam Statutum reintegrans mulierem dotatam , & ea non exiſtente ipſius filios , vel nepotes ad illam ſucceſſionem , à qua propter maſculos ipſa fuerat excluſa , ab huiuſmodi ſucceſſione fæminas non excludit , ideo caſus iſte tanquam omiſſus in diſpoſitione iuris communis remanet , *ad l. commodiſſimè. ff. de lib. & poſth.* maximè quia Sta-

3 tuta † excluſiua fæminarum ſunt ſtrictè interpretanda. *l.* 3. *§. hæc verba de neg. geſt.* nec extenduntur ad perſonas non ſpecificatas. *Bald. in l. ſed & milites in princ. ff. de excuſ. tut. Pariſ. conſ.* 47. *num.* 27. *&* 28. *lib.* 3. *Gabr. de Statut. concluſ.* 7.

4 Nam Statutum † ſimpliciter admittens filios , & nepotes debet intelligi tam de maſculis, quàm fæminis, cum in materia fauorabili maſculinum concipiat fæmininum . *l.* 1. *l. pronunciatio de verb. ſign. Dec. in l. fæminæ de reg. iur. Gabr. de verb. ſign. concluſ.* 6. *num.* 25.

5 Nec dicatur reintegrationem prædictam † competere filijs ex perſona matris , non autem ex eorum propria perſona , quo fit , vt per modum, & viam repræſentationis , ac iure tranſmiſsionis cenſeatur matrem adiuiſſe , & in eius hæreditate dicta bona reliquiſſe . *Bart. & Aret. in l.* 1. *de vulg. Ruyn conſ.* 39. *num.* 4. *verſ & confirmatur. lib.* 3. hoc enim caſu non eſſet dubitandum ad dictam hæreditatem matris Horatium ſolum vocatum cenſeri . Quoniam reſpon-

6 ſum fuit Statutum † non excludere filias niſi ab hæreditate dotantis , vt patet ex ipſius lectura , & ita Statutum venit de iure intelligendum. *Gloſ. Bald. & Caſtr. in l.* 1. *de legit. hæred. Iaſ. conſ.* 205. *num.* 5.

7 *&* 6. *lib.* 2. ideo cum non probetur † Mariam Antoniam fuiſſe dotatam à Lucretia matre, non eſt inconueniens , vt ad eius hæreditatem admitti debeat vna cum præfato Horatio ex iuris communis diſpoſitione. *l.* 1. *l. lege* 12. *tab. de legit. hæred. auth. defuncto . C. ad Tertull. cum concord.* Secundo reſpondetur Sta-

8 tutum † in §. item ſtatuimus ad ſucceſsionem vocare fæminas , & ipſarum filios , & nepotes ordine ſucceſſiuo , ſi quidem gradatim defertur hæc ſucceſsio *iux. not. per Gloſ. Bart. & alios in l. Gallus. §. quidam rectè de lib. & poſth.* propterea dici non poteſt aliquid deberi Horatio vigore alicuius tranſmiſsionis , quia, vt dictum eſt , Statutum vocat ad ſucceſsionem Parentum, & aliarum perſonarum etiam fæminas, & ab ipſis deſcendentes , Quocirca Maria Antonia eidem ſuccedere poteſt , & debet eius matri cum prædicto Horatio .

9 Non obſtat idem Statutum † in §. ſi autem aliquis, vel aliqua, diſponens, quod in ſucceſsione tranſuerſalium non extantibus fratribus vtrinque coniunctis , admittantur fratres conſanguinei maſculi , & eorum deſcendentes , ideo propter exiſtentiam dicti Horatij Maria Antonia videtur excluſa , quoniam

10 animaduertendum eſt Statutum † ad excluſionem fæminarum non vocare ſimpliciter , & abſolutè conſanguineos , & ſic eos , qui aliquo modo ſunt ſanguine coniuncti, quo caſu attento communi vſu loquendi comprehenderentur omnes conſanguinei etiam vltra quartum gradum . *iux. not. per Bart. in l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acq. hæred. Franc. in c. poſtremò num.* 7. *de appellat. Alex. conſ.* 82. *in princ.*

11 *lib.* 1. ſed ſtrictè , & propriè † vocat conſanguineos

ſecundum

ſecundum ius ciuile fratres ſcilicet ex eodem Patre
genitos. *l.* 1. *§. conſanguineos in princ. & §.* 1. *ff. de
ſui. & legit. §.* 1. *verſ. itaque & ibi gloſ. & Aret. In-
ſtit. de legit. agnat. ſucceſs. cum alijs citat. per Tiraq.
de retract. conſang. §.* 1. *gloſ.* 9. *num.* 4. *&* 5. fratres
12 enim † Amitini nec ex proprietate ſermonis, nec ex
communi vſu loquendi ſunt fratres propriè, ſed ſe-
cundum quid. *l. lucius. §. quæſitum, quod ibi ad hunc
propoſitum ſcribit Bart. quem cæteri ſequuntur. ff. de
leg.* 3. *latè declarat Bellon. ſupput. iur. ciuil. lib.* 1. *cap.*
13 9. *per tot.* & quod in caſu propoſito † ſtricta ſit faci-
enda interpretatio, ita vt non cenſeantur vocati, niſi
fratres ex eodem Patre ſuadetur tum ex eo, quod
Statutum primo loco defert hæreditatem fratribus
vtrinque coniunctis, & eorum deſcendentibus, & il-
lis deficientibus alijs fratribus conſanguineis, nam ſi
de omnibus conſanguineis Statutum intellexiſſet,
vtique non vocaſſet deſcendentes ſub verbo, conſan-
guinei, quia iam erant comprehenſi in primo caſu,
ſed deueniſſe ad huiuſmodi ſpecificationem creden-
dum eſt, vt ſe conformaret cum diſpoſitione. *auth.
ceſſante, & auth. poſt fratres. C. de legit. hæredib.*

Cardinali Mellino Peruſina de Oddis Veneris 27. Maij 1594.

SVMMARIA.

1 *Matris legitima eſt tertia portionis ab inteſtato vbi ſuccedit cum alio puta Patre, & per tot.*

3 *Mater an cenſeatur excluſa à legitima, vbi Statutum vocat Patrem ſimpliciter.*

5 *Mater ſuccedit æqualiter cum Patre de iure communi.*

8 *Matris legitima eſt tertia totius, vbi fratres fuerunt præteriti, vel in totum excluſi.*

DECISIO XXV.

1 IACOBVS Reſtaurus deceſſit ab inteſtato † ſuper-
ſtitibus Octauio Patre, & Gentile de Oddis Ma-
tre; Extat Peruſiæ Statutum, quod ſi aliquis, vel ali-
qua in quacumque ætate deceſſerit cum aſcendenti-
bus ſuperſtite Patre, & Matre, Pater ſuccedat in bo-
nis eius in totum præterquam à legitima.

2 Dubitaui in terminis huius Statuti † quanta ſit le-
gitima Gentilis matris Iacobi, & dubio per me pro-
poſito DD. reſoluerunt contra Informantem, quod
legitima non ſit tertia totius hæreditatis, ſed tertia
eius portionis, in qua Gentiles ſuccederet, ſi Statu-
tum illam non excluderet. Mouebantur, quia quan-
3 do Statutum † vocat ſimpliciter Patrem ad ſucceſ-
ſionem filij in totum eſt magna controuerſia inter
Doctores, An mater cenſeatur excluſa à legitima, *vt
per Tiraq. de iur. primog. q.* 55. *Rol. à Vall. conſ.* 62.
num. 53. *lib.* 3. qui teſtatur opinionem affirmatiuam
4 eſſe communem, & ideo illa exceptio † Statuti præ-
terquam à legitima, in qua ſuccedat mater, remo-
uet iſtam difficultatem, & operatur ſolùm iſtum ef-
fectum, quod matri præſeruetur legitima debita de
iure communi. *Alex. conſ.* 197. *num.* 6. *lib.* 6. In ter-
5 minis verò † iuris communis cum pater, & mater
ſuccedant æqualiter. *auth. defuncto. C. ad Tertull. §.
ſi igitur defunctus auth. de hæred. ab inteſt. ven.* legi-
6 tima matris † eſt tertia ſuæ portionis, & ſic tertia
medietatis, in qua ſucceſſiſſet ab inteſtato ſi non fu-
iſſet excluſa. *l. papinianus. §. quoniam autem. ff. de
inoff. teſtam.* & in terminis quando mater excluditur
vigore Statuti, vel teſtamenti, præterquam à legiti-
ma, & Pater, qui concurrit in ſucceſſione cum ma-
tre, eſt vocatus, hanc opinionem firmauit. *Bald. li-
mitando opinionem Butrigarij in conſ.* 350 *verſ. ſed
dicendum eſt. lib.* 4. *& ſequuntur Capr. conſ.* 4. *num.* 5.
Corn. conſ. 197. *lib.* 1. *Gabr. conſ.* 94. *num.* 20. *&* 21.
lib. 1. qui dicit, quod in caſu iſto ſine vlla dubitatio-
ne iſta opinio eſt vera, & communis. *Theſaur. deciſ.*
172. *num.* 89. *verſ. tertius caſus eſt. Tiber. Decian.
reſp.* 2. *num.* 128. *lib.* 5. & in terminis ſimilis Statuti
vocantis fratrem ad ſucceſſionem fratris excluſa
matre, præterquam à legitima fuit reſolutum *in cau-
ſa Aſculana legitimæ* 2. *Decembris* 1588. *coram bo. me.
Bubalo.*

7 Non obſtat opinio † *Iacobi Butrig. in* 6. *q. & conſ.
Oldr.* 123. *& deciſ. in cauſa Romana de Menichellis
coram bo. me. Vicecomite, & in cauſa Romana de Vr-
ſinis coram Illuſtriſſimo Card. Blanchetto*, quod legi-
tima matris ſit tertia pars totius hæreditatis.

Quia opinio iſtorum Doctorum procedit quando fratres fuerunt præteriti, & in totum excluſi, & in hoc caſu loquuntur, *vt per Bal. Capr. Gabr. in d. conſ. & Theſaur. deciſ.* 172. *num.* 4. Nos autem verſamur in caſu contrario, in quo Pater non ſolum non eſt excluſus, ſed excludit matrem, & ideo ceſſant omnes rationes illius opinionis, quia quando Pater ſuccedit non poteſt haberi pro mortuo, neque inhabili, & neceſſe eſt, vt faciat partem matri. Si enim Pater admittitur ad partem, cum ſuccedat æqualiter cum matre *iux. d. auth. defuncto*, propter illum concurſum diminuitur etiam legitima, quæ detrahitur de portione ei debita, vt benè deducit *Bald. in d. conſ.* 350. *num.* 2. & ab iſta opinione pauci reperiuntur, qui diſſentiant præciſè in his terminis, & multùm placuerunt Dominis rationes illius deciſionis *in cauſa Aſculana*, in qua diſtinguendo plures caſus conciliantur auctoritates DD. & deciſiones factæ in Rota in hac materia &c.

Remboldo Ciuitatis Caſtelli, ſeu Peruſina Dotis Veneris 12. Iunij 1615.

SVMMARIA.

1 *Marito debentur fructus dotis promiſſæ pro tempore, quo ſubſtinuit onera matrimonij maximè ſtante pacto num.* 2.

3 *Fructus Dotis Peruſiæ taxantur ad rationem ſeptem pro centenario.*

DECISIO XXVI.

RESOLVTVM fuit fructus reſidui dotis promiſſæ
1 non ſoluos deberi D. Tiberio † pro tempore,
quo ſubſtinuit onera matrimonij, ne dum ex diſpoſi-
tione iuris tam ciuilis, quam canonici *ad not. in cap.
ſalubriter de vſur. Bart. in l. inſulam. §. vſuras. ff. ſo-
lut. matr. Bal. in l. vltima. §. præterea. C. de iur. dot.
Ruyn. conſ. 224. num. 13. lib. 1. Natt. conſ. 495. num.
1. Rol. conſ. 65. num. 1. & 4. vol. 4.* Verum etiam
2 vigore pacti † quo in ipſo inſtrumento dotali partes
conueniſſe legitur, vt quatenus Iulius in conſignatio-
ne dicti reſidui deficeret teneretur ſoluere illius vſu-
ras, & ad rationem ſex pro quolibet centenario, &
anno.

3 Nec dubium videbatur † quin hæc conuentio va-
lida fuerit, cum præſertim fructus ſic taxati terminos
Statuti Ciuitatis Peruſiæ non excedant *ad not. per
Alex. in l. inſulam. in §. vſuras. num. 5. ff. ſol. matr.*
ſintque infra eiuſdem Ciuitatis conſuetudinem, iux-
ta quam fructus huiuſmodi etiam ad rationem ſep-
tem, & octo deberi teſtatur. *Corn. conſ. 44. num. 3.
lib. 2. & conſ. 71. num. 12. lib. 4. cuius auctoritatem
ſequuta eſt Rota in vna Peruſina Dotis 9. Iunij 1614.
coram D. meo Vbaldo,* & Rota in ſimilibus plurimum
tribuat Statuto, & conſuetudini, *vt fuit ſæpius deci-
ſum, & ſignanter in vna Aſculana fideicommiſſi bono-
rum 26. Octobris 1601. coram bo. me. Card. Seraphi-
no, & in alia Aſculana Prædij 1609. coram Reueren-
diſſimo D. meo Damaſceno.*

Illuſtriſsimo Pamphilio Peruſina attentatorum Veneris 19. Aprilis 1619.

SVMMARIA.

1 *Arbitrium regulatur à iure.*
2 *Attentata clara veniunt ſemper reuocanda.*
3 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum.*
4 *Appellatio datur etiam in poſſeſſorio non obſtante Egidiana, vbi ſententia fuit lata in foro Eccleſiaſtico, & contra Clericum, Amplia vt num. 9. & 11.*
5 *Appellatio datur de iure canonico à ſententia in poſſeſſorio ad vtrumque effectum num. 6.*
7 *Laicus etiam in cauſa immiſſionis debet conueniri coram Eccleſiaſtico, vbi adeſt Clericus.*
8 *Procuratoris confeſſio nocet principalibus, qui ſunt illa vſi.*
10 *Appellatio litis conſortium prodeſt in connexis.*

DECISIO XXVII.

DOMINIS cenſuerunt non intrare arbitrium pro
reiectione attentatorum. Quia arbitrium
1 † regulatur à iure. *Bart. in extrauag. ad reprimendum
in verb. indebiti. num. 8. Cæſ. de Graſs. deciſ. 7. num. 6.
in fin. & ſeq. & deciſ. 8. num. 2. de re iudic.* Et de iu-
2 re quando attentata † ſunt clara veniunt reuocanda
*cap. non ſolum, & ibi DD. de appell. in 6. Rot. deciſ. 4.
vt lit. penden. in nou. Lancell. de attent. par. 3. cap. 30.
num. 53. cum ſeqq.* & in iſtis terminis ad effectum ar-
bitrij *fuit reſolutum coram me in cauſa Toletana Pa-
rochialis 26. Iunij 1609. & in cauſa Narnien. fidei-
commiſſi 26. Iunij 1617. coram R. P. D. Andrea, &
3 aliàs ſæpe.* In caſu autem noſtro attentata † ſunt ſatis
clara, quia ſententia fuit lata die 2. Maij 1607. & die
5. eiuſdem Menſis ad illius executionem, & immiſ-
ſionem deuentum fuit, cum tamen non ſolum infra
tempus ad appellandum, ſed etiam poſt appellatio-
nem per Dominos de Oddis legitimè interpoſitam
nil eſſet innouandum. *d. cap. non ſolum. & ibi DD.
de appell. in 6. cum alijs allegatis.*

4 Neque obſtat, quod ſententia † fuerit lata in poſ-
ſeſſorio, in quo vigore Egidianæ denegatur appella-
tio. Quia ex defectu Poteſtatis Card. Egidij, qui non
habebat iuriſdictionem, niſi in temporalibus, illius
Conſtitutio in caſu iſto locum habere non poteſt,
tum quia ſententia fuit lata nominatim contra
R. P. D. de Oddis, qui tunc etiam erat perſona Ec-
cleſiaſtica, *vt fuit dictum in cauſa Peruſina hæredi-
tatis 27. Iunij 1581. coram Brauo,* ſed etiam quia
fuit lata per Vicarium Epiſcopi Peruſini, ſicque in
foro Eccleſiaſtico. *Rota coram Seraphino deciſ. 424.
& in cauſa Romana Saluiani 1. Iunij 1609. coram
R. P. D. Manzanedo, & tradit Honded. conſ. 20.
num. 8. lib. 2.* Et propterea ceſſante Egidiana rema-
5 net † diſpoſitio iuris canonici ſecundum quam ap-
pellatio permittitur à ſententia lata in poſſeſſorio.
*c. cum ad ſedem. & ibi Gloſ. in verb. interdictum de re-
ſtit. ſpoliat. clem. 1. de ſequeſtr. poſs. & frut.* tam ad ef-
6 fectum † deuolutiuum, quàm ſuſpenſiuum. *Couar.
poſt alios Pract. quæſt. cap. 23. num. 8. Honded. d. conſ.
20. num. 4. lib. 2.*

7 Minus obſtat, quod appellatio † eſſet ſaltem de-
neganda quoad Patrem, & fratres laicos eiuſdem
R. P. D. de Oddis, qui omnes dicuntur pro eodem
debito inſolidum ſe obligaſſe, quia cum ageretur de
immiſſione ſuper bonis communibus cum R. P. D.
Hieronymo, iudicium erat agitandum in foro Eccle-
ſiaſtico etiam quod alij eſſent laici. *Bart. in l. præcipi-
mus. §. eodem obſeruando. C. de appellat. Felyn. in
rubr. de appell. ſub num. 4. poſt med. verſ. & quod not.*
& ſic quo ad omnes erat permiſſa appellatio, & in
ſpecie de bonis patrimonialibus communibus inter
fratres *fuit dictum coram Seraph. deciſ. 957. num. 2.*

Quod autem R. P. D. Hieronymus tunc temporis
eſſet perſona Eccleſiaſtica ſatis remanet probatum
8 ex confeſſione † Procuratoris D. Pyrrhi, & litis con-
ſortum, qui cum pro parte D. Diomedis laici in iudi-
cio inſtaretur remitti cauſam ad ſuum Iudicem, dixit
id fieri non poſſe, quia in ea conueniebatur dictus
R. P. D. Hieronymus, qui tunc erat presbyter, quæ
confeſſio Procuratoris nocet principalibus, qui tunc
illa vſi fuerunt, & non conſtat, quod ab ea vnquàm
reclamauerint. *Put. deciſ. 390. lib. 2.*

Neque obſtat, quod pro parte R. P. D. Hieronymi
9 in actis † proteſtatum fuerit ſe non habere intereſſe
in cauſa, & propterea contra ipſum ad vlteriora non
procedi, quia cum non obſtante huiuſmodi proteſta-
tione ſententia lata fuerit nominatim contra ipſum
Clericum, & in foro Eccleſiaſtico benè potuit ab ea
appellari, vt ſupra dictum fuit.

Tollitur etiam quod idem R. P. D. Hieronymus
10 ab huiuſmodi ſententia † non appellauerit, quia ſuf-
ficit,

ficit, quod appellauerint conſortes, quorum appellatio ei prodeſt ratione connexitatis. *Put. deciſ. 469. lib. 2. cum alijs adductis in cauſa Bononien. fideicommiſſi 26. Iunij 1592. coram Card. Pamphilio, & aliàs ſæpe.*

Nec demum obſtat, quod D. Pyrrhus, & litis conſortes petierint immiſsionem in remedio vtilis Sal-
11 uiani Interdicti † cum clauſula donec fuerit integrè ſibi ſatisfactum de fructibus, qui ſpectabant ad Patrem Dominorum de Oddis tamquam vſufructuarium bonorum, de quibus agitur, quia ad effectum appellationis ſatis eſt, quod ſententia ſit lata in foro Eccleſiaſtico, & non ſolum contra Patrem, ſed etiam contra filios inter quos aderat Clericus ex ſupradictis, maximè, quia petiti fuerunt fructus indiſtinctè vſque ad integram ſatisfactionem, & ſic etiam decurrendi mortuo Patre, vel aliter finito vſufructu *iux. §. fin. Inſtit. de vſufr. cum alijs allegatis.* Et ita &c.

Dunozetto
Peruſina Hæreditatis
Veneris vltima Ianuarij 1614.

SVMMARIA.

1 *Compromiſſo Statutario non eſt locus ad impediendam immiſſionem in rem. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. maximè vbi teſtamentum producitur non vitiatum num. 3.*

2 *Nec in iudicio executiuo.*

4 *Nec quo ad differentias deciſas per aliud laudum & num. 5. & ſeq.*

6 *Compromiſſum impeditur exceptione rei iudicatæ non obſtante enormiſſima læſione prætenſa.*

7 *Compromiſſum Statutarium, vt euitetur, debent exceptiones probari intra certum terminum vbi declaratur.*

8 *Compromiſſo Statutario eſt locus in caſibus non exceptis.*

9 *Compromiſſum mandans fieri Statutum eſt fauorabile.*

10 *Statutum de Compromiſſis eſt Peruſiæ in viridi obſeruantia.*

DECISIO XXVIII.

1 DOMINI dixerunt non eſſe locum Statuto † Peruſino de compromiſsis ad impediendam immiſsionem vigore l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.
2 Quia & ipſum Statutum † expreſsè excipit cauſam teſtamentorum, & de iure communi petitio compromiſsi non admittitur in iudicio executiuo. *Bar. in l. eleganter in princ. ff. de condit. & demon. Rom. conſ. 262. num. 2. Alex. conſ. 82. num. 5. verſ. 2. lib. 1. Iaſ. conſ. 26. num. 16. lib. 1. fuit dictum in vna Romana de Capizzucchis 21. Maij. 1600. coram Reuerendiſſ. D. meo Damaſceno.*
3 Et præſertim cum nulla exceptio † contra ipſum teſtamentum poſsit opponi, cum fuerit productum non abolitum, non cancellatum, nec aliqua parte vitiatum. *Bal. in l. 1. in princ. ff. de tranſact. & in l. ancillæ. C. de furt. Alex. d. conſ. 82. num. 4. & conſ. 62. num. 6. lib. 2. Iaſ. d. conſ. 26. num. 16. Gozad. conſ. 72. num. 9. & conſ. 98. num. 16. Capic. deciſ. 48. num. 2. Caputaq. deciſ. 229. lib. 1. Ioſ. ludou. deciſ. Peruſ. 47. num. 11.* & quo ad hoc pars vim non faciebat.

Verum quia aliæ differentiæ inter eaſdem partes
4 vertuntur † quarum aliquæ fuerunt per laudum deciſæ, Domini non dubitarunt, quo ad eas non eſſe locum nouo compromiſſo non obſtantibus traditis ſuper hoc Statuto. *per Corn. conſ. 46. num. 4. & ſeq. lib. 2. & Honded. conſ. 9. num. 13. & ſeq. lib. 1.* Quia
5 prædicti DD. non loquuntur quando † prout hoc caſu fuit ſuper eiſdem differentijs factum compromiſſum, & laudum latum, per quod iam fuit ſatisfactum Statuto. *arg. l. boues. §. hoc ſermone. ff. de verb. ſign. cum ibi cumulatis per Tiraq.* Eo magis quia laudum fuit
6 † acceptatum, & ſic obſtat exceptio rei iudicatæ petenti nouum compromiſſum. *Honded. ſuper eod. Statuto conſ. 84. num. 37. & ſeqq. lib. 1. Caput. d. deciſ. 229.* quam exceptionem expreſsè admittit Statutum, vt in ſummario pro parte filiarum dato; & dum filiæ prætendunt ſe ænormiſsimè læſas, non eſt illis interdictum via ordinaria agere coram me.
7 Nec obſtare viſum fuit, quod laudum † non fuit productum intra terminum datum à Statuto. Nam cum Statutum mandet Iudici, vt procedat ad compromiſſum faciendum, vbi intra terminum non fuerunt exceptiones probatæ, & Iudex id non egerit, ſed paſſus fuit extra terminum laudum producere, non poterant amplius ſententiam ferre ſuper compromiſſo faciendo. *ex traditis per Innoc. in c. cum Bertoldus num. 4. verſ. vel dic quod à principio de ſent. & re iudic.*

Quo ad omnes alias differentias, quæ inter partes vertere poſſunt, ſiue illæ non fuerint in illo laudo
8 † comprehenſæ ſiue fuerint in eodem reſeruatæ, aut quæ poſtea ratione, adminiſtrationis factæ poſt laudum partibus competere poſſunt, in his omnibus Domini dixerunt locum eſſe Statuto, & eius vigore partes cogendas eſſe ad compromittendum.
9 Statutum enim Peruſinum † eſt fauorabile, dum cogit partes ad compromiſſum, modumque præſcribit, quo lites, & iurgia non ſolum inter propinquos, & conſanguineos, ſed etiam inter conciues citiùs abbreuiato longo iudiciorum circuitu ſopiantur, & ſic magis quieta remaneat Ciuitas, dum eius incolæ à laboribus, & expenſis liberantur. *arg. l. properandum. C. de iudic. latè Blanc. de compromiſſ. q. 1. n. 1. & ſeq. Honded. ſuper hoc Statuto conſ. 9. num. 12.*
10 *lib. 1. & conſ. 84. num. 4.* ex quo colligitur † illud laudabile Statutum eſſe in viridi obſeruantia à multis annis ad hunc vſque diem indicta Ciuitate Peruſina, Et ex his ita fuit deciſũ vtraque parte informãte &c.

Manzanedo
Peruſina Ciuitatis
Lunæ 26. Ianuarij 1615.

SVMMARIA.

1 *Ciuis, vt quis declaretur per habitationem longam teſtes per quos debeant examinari ex Statuto.*

2 Ciuitas

2 *Ciuitas vt poſſit conueniri debet dari copia libelli Prioribus ex Statuto.*
3 *Ciuitatis Sindicus debet citari perſonaliter in initio cauſæ. Citatio perſonalis requiritur in initio cauſæ ibidem.*
4 *Teſtes ex defectu citationis nulliter dicuntur examinati.*
5 *Ciuilitas vt acquiratur per habitationem requiruntur triginta anni completi.*
6 *Dictio per ſignificat perfectionem.*

DECISIO XXIX.

CONTRA ſententiam de partibus fuit oppoſitum de nullitate, & iniuſtitia, & ex vtroque capite Domini pro illius reuocatione reſponderunt. Quoad primum enim nullitas viſa fuit ineuitabilis,
1 cum Statutum † Peruſinum. *ſub rub.* 136. *lib.* 1. diſponat depoſitiones teſtium in caſu noſtro eſſe recipiendas per Collateralem, & Officiales Armarij nec poſſe alteri committi cum clauſula annullatiua, & decreto irritanti. Vnde cenſetur electa induſtria dd. Iudicum, de quibus Statutum confidit, & ſic cum examen fuerit factum per Notarium de commiſſione Officialium Armarij apparet de nullitate. *ad notata per Verall. deciſ.* 297. *par.* 2. *&* 136. *par.* 3. Vltra quod ſoli Officiales Armarij dictum examen commiſerunt abſque Collaterali Poteſtatis, cum omnes iſti Iudices deſiderentur à Statuto.

Alia nullitas deprehendebatur, quia fuit actum
2 contra Ciuitatem † non data copia libelli Prioribus eiuſdem Ciuitatis, vt requiritur per Statutum. *in rubr.* 44. *lib.* 2. habens etiam decretum irritans, & declarans, quod in hoc caſu Sindicus non poſſit ſe ingerere, nec cenſeatur habere mandatum. Vnde etiam videtur reſultare nullitas ex defectu mandati: Vl-
3 tra quod videtur actum fuiſſe contra Gilianum † tanquam Syndicum Ciuitatis non præcedente citatione perſonali neceſſaria in initio cauſæ. *clem.* 2. *de re iudic. Caputaq. deciſ.* 117. *par.* 1. *Seraph. deciſ.* 1276. *num.* 4. *Vant. de nullit. ex defect. citat. num.* 83. *in fin. Aſyn. in prax.* §. 6. *cap.* 1. *num.* 1. Quin & oppo-
4 nitur defectus † citationis ad videndum iurare teſtes, ex quo examen redditur nullum. *cap.* 2. *de teſtib. Rota deciſ.* 64. *num.* 1. *par.* 1 *diuerſ.*

Iniuſtitia autem depræhendi videbatur ex eo, quod
5 ſententia † declarat Magnanos per continuam, & familiarem habitationem in Ciuitate Peruſiæ eſſe effectos veros ciues illius, & iura, priuilegia, immunitateſque Ciuitatis Peruſiæ acquiſiuiſſe, & cum d. Statutum. *in rub.* 136. *lib.* 1. requirat ad hunc effectum habitationem continuam per 30. annos & ſic illos completos ex dictione illa. *per*, ſignificante perfectionem actus. *l. vrbana prædia.* §. *pernoctare. ff. de verb. ſign. Rom. conſ.* 301. *num.* 13. quæ perfectio d. temporis completi 30. annorum deeſt in caſu noſtro, cum ipſimet actores dicant ſe veniſſe Peruſium in initio anni 1584. & ſententia emanauit circa finem anni 1613. & ſic per aliquos dies videatur non fuiſſe perfectè completum tempus dictorum annorum.

Remboldo
Peruſina Nullitatis Ceſsionis
Lunæ 28. Ianuarij 1619.

SVMMARIA.

1 *Ceſſionis inſtrumentum non debet caſſari & annullari abſque cauſa.*
2 *Donatio non poteſt reſcindi ſub prætextu læſionis, quia in ea non conſideratur.*
3 *Donatio ob ingratitudinem quando reuocetur, & num ſeqq.*
5 *Alimenta præſumuntur præſtita ab eo qui tenebatur.*
6 *Fides non faciunt fidem.*
7 *Donatarius quando teneatur alere donantem.*
8 *Inſinuatio Donationis eſt neceſſaria etiam ex Statuto, & vide num. ſeqq.*
9 *Donatio ob non inſinuationem quando vitietur & num. ſeqq.*
11 *Iuramentum ſupplet defectum inſinuationis.*
12 *Donatio requirit quinque teſtes ex Statuto, Declara vt ibi & num ſeqq.*
Donatio à Patre filiæ facta non ſubiacet ſtatuto requente quinque teſtes ibidem.
14 *Statutum factum à Prioribus, & non à toto Populo, nec à Sede Apoſtolica confirmatum non valet.*
15 *Donatio omnium bonorum non valet, fallit vt ibidem.*

DECISIO XXX.

1 CENSVERVNT Domini ſententiam, qua declaratum fuit † inſtrumentum ceſſionis per Balthaſarem factæ ad fauorem D. Baldelli, & Portiæ filiæ, & generi reſpectiuè d. Balthaſaris caſſari, & annullari debere, eſſe iniuſtam, quia nulla probatur cauſa, ex qua reſciſſioni, ſeu reuocationi d. ceſſionis locus eſſe poſſit.

Neque enim obſtat, dum dicitur d. Balthaſarem
2 † fuiſſe ex d. ceſſione læſum, quia cum illa vim habeat donationis, non poteſt reſcindi ſub prætextu d. læſionis, quæ in donatione non conſideratur. *Socc. Iun. conſ.* 67. *num.* 23. *cum pluribus ſeqq. lib.* 2. *Bero. conſ.* 49. *num.* 24. *& ſeqq. & conſ* 50. *num.* 32. *lib.* 1. *Aym. conſ.* 114. *num.* 12. *& ſeq. Ceph. conſ.* 467. *num.* 57. *lib.* 4. *cum alijs per Gabr. de iur. dot. lib.* 3. *conclus* 1. *num* 20.

3 Minus poteſt reuocari d. ceſſio ſub prætextu † ingratitudinis commiſſæ per dd. ceſſionarios ob denegata alimenta d. Balthaſari quia nec d. denegatio ſaltem concludenter ad effectum, de quo agitur, probatur à d. Balthaſare, prout ab eo probari deberet. *iux. tex. in l. fin. C. de reuoc. don. & in l. omnimodo. C. de innoff. teſtam. Corn. conſ.* 120. *ſub num.* 2. *lib.* 1. *cum alijs per Surd. in tract. de alim. tit.* 1. *q.* 48. *num.* 56. *& ſeqq.* Nec conſtat de alijs ad hunc effe-
4 ctum requiſitis videlicet † de d. Balthaſaris indigentia, & quod dd. alimenta fuerint à ceſſionarijs petita. *iux. tradita per Corn. d. conſ.* 120. *Surd. d. q.* 48. *ſub num.* 8. *verſ. Intellige ſecundo cum ſeqq.*
5 Quinimo cum Balthaſar non caruerit † alimentis præſumitur

præſumitur ab eo alimentatus, qui illum alere tene-
batur, niſi probetur contrarium. *l. fin. & ibi gloſ. p. n. Bal. & alij. C. de alim. pup. præſtan. Corn. d. conſ. 120. ſub num. 2. lib. 1.*
6 Nec obſtant fides † in ſummario Balthaſaris n. 6. &
8. datæ, quia nõ faciunt fidem. *auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. Ceph. conſ. 384. n. 21. Card. Seraph. deciſ. 1128.*
Et in omnem euentum, quod inde etiam probare-
tur tam dicti Balthaſaris indigentia, quàm etiam
Baldelli, & Portiæ mora, adhuc dictæ reuocationi
7 locus eſſe non poſſet, quia cum donatarius † non te-
neatur alere donantem, niſi ex fructibus rei donatæ. *Salic. in l. fin. num. 3. in fin. C. de reuoc. don. & ibidem Rip. num. 164. & Bal. num. 6.* vbi dicit in fine, quod pro qualibet modica ſumma non tenetur donatarius ad alimenta. *cum alijs per Surd. d. q. 48. num. 8.* ad hoc vt dictis ceſſionarij vitio ingratitudinis notari poſſint, conſtare deberet, quod tempore dictæ indigentiæ, & moræ, tot fructus ex dicta ceſſione perceperint, quot pro alimentis Balthaſaris ſufficere potuiſſent, quod tantum abeſt, vt probetur, vt etiam potius conſtet dictam ceſſionem fuiſſe magis vſque adhuc dictis ceſſionarijs oneroſam, cum ex cauſa dictæ ceſſionis, quæ non niſi iura quædam ſuper annua prę-
ſtatione dicto Balthaſari à D. Hectore Gratiano debita continet, litem in Rota introducere, eamque non ſine magnis laboribus, & expenſis etiam vſque in pręſentem diem cum d. Hectore ſuſtinere coacti fuerint.
Non obſtat, quod dicta ceſſio prætenditur nulla
8 † ex defectu inſinuationis tam à iure communi, quàm
à Statuto Peruſino requiſitæ. Tum quia non conſtat
9 dictam † ceſſionem excedere valorem libr. 40. iuxta
diſpoſitionem dicti Statuti, cum præſertim contineat
ius ad vitam Balthaſaris tantùm duraturum, idque
incertum, & quod, vt dictum eſt, lis adhuc ſuper di-
cto iure ceſſo pendet, & in omnem euentum vitiare-
10 tur † tantùm in exceſſu. *l. ſancimus. verſ. ſi quid autem. C. de donat. Bellon. conſ. 4. num. 11. vbi de communi. Bal. conſ. 407. lib. 2. Rota in Ciuitatis Ducalis Donationis 5. Iunij 1613. coram R. P. D. meo Buratto, & in Narnien. Bonorum 26. Februarij 1616. coram Reuerendiſs. D. meo Damaſceno.* Tum quia de-
11 fectus dictę inſinuationis † ſuppletur per iuramentum. *Alex. conſ. 4. num. 10. lib. 1. Gabr. concluſ. 1. de donat. num. 66. Rot. diu. deciſ. 683. num. 10. par. 1. Card. Seraph. deciſ. 746. num. 5. & ſeq. & deciſ. 1184. num. 14.* & in terminis Statuti Peruſini. *Honded. conſ. 40. num. 67. & ſeq. lib. 1. & fuit dictum in Peruſina Bonorum 4. Februarij 1611. coram Reuerendiſs. Attrebaten.*
Minus obſtat prætenſum decretum de adhibendis
12 quinque teſtibus, quia † præterquàmquòd non eſt
in forma probanti, & loquitur de donatione rei litigioſæ, nec locum habet in donatione à Patre filiæ facta, prout eſt iſta, de qua agitur. *Bal. d. conſ. 407. ſub num. 4. lib. 2. Aym. conſ. 39. num. 14. & fuit dictũ in Romana donationis de Calandris 5. Maij 1604. coram Illuſtriſs. Card. Lancellotto*, non comprehen-
13 dit donationem † iuratam. *Honded. d. conſ. 40. num. 68. & ſeqq. lib. 1. & fuit tentum in Romana Donationis 29. Maij 1599. coram bo. me. Orano.* Et eſt nul-
14 lum, cum ſit factum à Prioribus, † & nõ à toto Populo, nec à Sede Apoſtolica confirmatum. *Bart. in l. omnes populi. num. 3. & ſeq. & ibi Bal. num. 14. verſ. & hæc opinio. ff. de iuſt. & iur. Idem Bal. conſ. 407. num. 2. lib. 2. Corn. conſ. 171. num. 4. lib. 4. Rot. diu. deciſ. 536. num. 1. & deciſ. 780. num. 2. & ſeq. par. 1. & fuit dictum in Aſſiſien hæreditatis 14. Decembris 1607. coram Reuerendiſs. Attrebaten. & in Feretrana bonorum 3. Iunij 1613. coram R. P. D. meo Buratto.*
Nec facit, quod ſit donatio omnium bonorum,
15 † ac propterea non ſubſtineatur ex allegatis. Quia
motiuum hoc tollitur ex facto, & ex ipſius ceſſionis lectura, cum ex ea appareat non fuiſſe in d. ceſſione comprehenſa bona futura, quod ſufficit. *Alex. in l. fin. n. 3. C. de pact. cum alijs per Clar. de donat. q. 19. n. 2. verſ. & ex hac ratione*, & quod eſt reſtricta ad annuam præſtationem debitam à dicto Hectore cum expreſſa reſeruatione mobilium, & ſcutorum 800. &c.

Cardinali Caualerio
Peruſina Mercedis
Lunæ 19. Nouembris 1618.

SVMMARIA.

1 *Notario pro extractione inſtrumenti teſtamenti, quando merces ſtatutaria debeatur, & per tot.*
2 *Statutum declaratur ex rubrica.*
3 *Inſtrumentum, vt dicatur in publicam formam, quæ requirantur.*
4 *Scriptura, vt dicatur authentica, & fidem faciat in iudicio, debet eſſe integra, & non diminuta, & n. 9.*
5 *Editio poteſt fieri de parte ſcripturæ tantum ipſi parti, ſecus ad effectum, vt dicatur authentica, & fidem faciat in iudicio, & num. ſeq.*
7 *Inſtrumenti pars poteſt extrahi à Notario, Declara, vt ibi.*
Teſtamenti pars, & ſola hæredis inſtitutio ſufficit ad excludendum ſucceſſores ab inteſtato ibidem, vbi declaratur.
7 *Licentia ingrediendi poſſeſſionem dicitur actus extraiudicialis ſine citatione partis, & ſine contradictione alicuius.*

DECISIO XXXI.

RESOLVTVM fuit mercedem Notario pro ex-
1 tractione prætenſi teſtamenti non deberi † ſe-
cundum taxam Statuti Peruſini. Rubrica enim Statuti *lib. 2. cap. 39.* concepta eſt his verbis. De mercede dãda Notarijs pro extractione in publicam formam, & poſtea in nigro dicitur, quod pro extractione teſtamentorum, codicillorum, & alterius vltimæ voluntatis, vt legatorum ſoluatur iuxta taxam ibi expreſſam.
Vnde Domini dicebant diſpoſitionem dicti Statuti
2 † debere declarari ex rubr. *ad not. cõmuniter per Scriben. in l. 1. ff. ſi cert. pet.* vt ſcilicet taxa in eo expreſſa non debeat habere locum, niſi in extractione, quæ ſit facta in publicam formam, & ſic ad effectum, vt intret taxa Statuti, Domini cenſebant videndum eſſe, An hoc dici poſſit teſtamentum extractum in publicam formam.
Tale autem eſſe non putabãt Domini, cum careat
3 † teſtibus, nec habeat omnia requiſita de quibus *Gloſ. in l. generaliter. in verb. ſeruituti. C. de tab. lib. 10. Bart. in l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initiũ. n. 6. in 7. requiſito.*

in publicam formam, Declara vt num. ſeq.
6 *Verba ſunt accipienda in potiori ſignificatu.*
7 *Inſtrumentum carens teſtibus, & alijs requiſitis non poteſt dici in forma probanti, nec publicum.*
8 *Notarij merces taxatur arbitrio Iudicis.*

DECISIO XXXIII.

FVERVNT in hac cauſa factæ duæ deciſiones, *prima ſub die 9. Nouembris* 1619. in qua reſolu-
1 tum fuit mercedem † non deberi Notario, qui extraxerat teſtamentum, de quo agitur, iuxta taxam Statuti Peruſiæ *lib. 1. cap. 39.* Altera verò *ſub die 5. Martij* 1621. in qua DD. vtentes arbitrio cenſuerunt mercedem deberi ad medietatem taxæ d. Statuti. Cum autem ſupradicta die tertiò propoſuiſſem cau-
2 ſam ſuper eiſdem DD. reſoluerunt mercedem † non deberi iuxta taxam Statuti, ſi quidem rubrica loquitur de mercede danda Notarijs pro extractione in publicam formam. In nigro autem taxatur merces ſoluenda pro extractione teſtamentorum, codicillorum, & alterius vltimæ voluntatis, & legatorum.
3 Quibus ſtantibus dicebant taxationem † in d. Statuto factam pro extractione eſſe intelligendam de extractione in publicam formam, licet de tali publica forma in verbis Nigri mentio non fieret, ſed ſolum in rubrica, iuxta quam nigrum erat declarandum. *ad not. per Alex. in l. 1. num. 4. Dec. num. 10. in fine, & alios comm. ff. ſi cert. pet.* In propoſito autem Dominis non viſum fuit teſtamentum, de quo agitur,
4 † poſſe dici extractum in publicam formam. Quamuis n. eſſet extractum à Notario rogato, & tali reſpectu dici poſſet in publicam formam. *iuxta tradita per Doct. in c. 2. de fid. inſtr.* Dicebant tamen ad effectũ
5 conſequendæ mercedis à Statuto taxatæ requiri † vt ſit in forma probanti. Cum enim Statutum videatur habuiſſe reſpectum ad lucrũ, quod quis ex teſtamento extracto conſecuturus fuiſſet, dum rigoroſè mercedem pro extractione taxauit, neceſſario etiam intelligendum videbatur non de quacumque extractione in publicam formam, ſed de tali extractione, quæ vbique probaret ſine adminiculo. Hic enim videtur
6 eſſe potior † ſignificatus illorum verborum in publicam formam, in quo ſignificatu verba regulariter ſunt accipienda. *c. pen. de ſent. excomm. Rip. in l. centurio. num. 116. ff. de vulg. & pupill.* Cum autem inſtrumentum teſtamenti, de quo agitur, careret
7 † teſtibus, & non haberet alia requiſita, *de quibus per Gloſ. in l. generali. verb. ſeruituti. C. de tabul. lib. 10.* non viſum fuit poſſe dici in forma probãti, nec publicum. *Bart. in l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initium. num. 5. & 6. ff. de eden. Surd. conſ. 263. num. 13. cum alijs allegat. in prima deciſione.*

Et ex his potiſsimum Domini dixerunt mercedem iuxta taxam Statuti non eſſe ſoluendam.

Verum quia D. Annibal teſtamento ſic extracto
8 vſus fuit † & obtinuit, Ideo non viſum fuit, quod denegari poſsit aliqua merces Notario, cuius taxatio, cum remittatur arbitrio Iudicis. *Surd. conſ. 66. n. 2. Becc. conſ. 27. num. 3.* Domini arbitrati ſunt in hoc caſu Notario danda eſſe ſcuta centum &c.

Et ita &c.

Buratto
Peruſina hæreditatis de Amicis
Lunæ 6. Iunij 1616.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis ab inteſtato vbi erat vocans ſufficit ad manutentionem contra hæredem teſtamentarium, qui fuit poſterior, & per tot.*
2 *Poſſeſſio inſtrumentalis non ſuffragatur, vbi alius prius accepit poſſeſſionem, maximè vbi iſte non fuit citatus n. 3. quia non priuatur poſſeſſione n. 4.*
5 *Poſſeſſio non vitiatur, ſi detegatur falſa cauſa, cum poſſit ſine cauſa acquiri.*
6 *Auocatio poſſeſſionis cuſtodiæ cauſa non priuat poſſeſſorem.*
7 *Inferior à Principe non poteſt facere actum tempore inhabili conferẽdo illius effectum in tempus habile.*
8 *Auocatio poſſeſſionis propter timorem ſcandali, quando poſſit fieri.*
Timor ſcandali ceſſat propter verbum datum ibid.
9 *Inhibitio præſentata domi ſine dimiſſione copiæ non afficit.*
10 *Poſſeſſio non poteſt capi ſine licentia Iudicis propter Bannimenta, Fallit quando poſſeſſio eſt vacans, quia tunc capi poteſt propria auctoritate num. 11.*
11 *Hæres poteſt accipere poſſeſſionem vacantem propria auctoritate.*
12 *Poſſeſſio acquiritur in totum accipienti licet habeat cohæredes, vbi non apparet de animo acquirendi illis.*

DECISIO XXXIV.

MORTVA Margherita 24. Septembris 1615. Io: Bernardinus eius ex fratre nepos vti proximior, & hæres ab inteſtato per ſe, & Procuratores
1 † ſpecialiter cõſtitutos reſpectiuè adeptus eſt poſſeſſionem bonorum per eam de tempore vitæ, & mortis tentorum, & poſſeſſorum, quæ licet inſtrumentalis, cum eſſet vacans, illi fuit quæſita, & ſufficit ad manutentionem. *l. prædia. vbi Bar. & alij. ff. de acq. poſs. & quotidie tenet Rota, vt apud Cæſ. de Graſs. deciſ. 5. n. 1. de cauſ. poſs. & prop. & in pluribus relatis in Romana Vineæ de Ruſconibus 28. Nouembris 1611. coram Reuerendiſſimo D. meo Damaſceno.*

Cui DD. dixerunt non obſtare poſſeſſionem captam per Io: Paulum D. Margheritę ex ſorore nepotem prætendentem ſe hæredem teſtamentarium, quia eſt
2 merè † inſtrumentalis, & ideo non ſuffragatur poſſeſſione prius pænes dictum Io: Bernardinum exiſtente. *l. ſi colonus, vbi not. omnes. ff. de acq. poſſ. Caput deciſ.*
3 *333. par. 2.* præſertim cum fuerit capta † illo non citato. *l. 1. ff. vti poſſid. & cap. licet Epiſcopus. 28. de præben. in 6. Dec. in l. fin. n. 4. verſ. & hoc procedit. & n. 5. C. de edict. D. Adr. toll. & ibi Zuccard. n. 125. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. rem. 6. n. 21. & 22. & fuit dictum in Pacen. Penſionis 20. Nouembris 1609. coram Illuſtriſſ.*
4 *Lugdunen.* qui propterea † non fuit priuatus ſua anteriori poſſeſſione, etiam quod capta fuerit Iudicis auctoritate. *d. cap. licet Epiſcopus. Rot. deciſ. 802. n. 7. verſ. quia pro reſponſione. & n. 8. par. 1. diuerſ.*

*ff.de eden. Card Seraph.deciſ.*1326.*n.*1.*dictum fuit in*
Bononien. de Gozzadinis 21.*Maij* 1614.*coram R.P.*
D. meo Pamphilio, & in Anconitana de Fanellis 21.
Maij præteriti coram R. P. D. meo Vbaldo , quæ de-
ciſio loquitur de ſumptu teſtamenti.

Prædicta confirmari dicebant ex eo, quia ad hoc,
4 vt ſcriptura † dicatur authentica , & fidem faciat in
iudicio debet eſſe integra, & non diminuta, aliàs non
facit fidem, *vt expreſsè dixit Bart.in l.argentarius.§.*
*edi.ff.de eden. & latiùs in rub.ff.de nou.oper.nunc.n.*7.
*& ibi Iaſ.n.*8.*vbi de communi. Socc.Iun.n.*128. *Surd.*
conſ. 268. *n.* 12. *vbi plura allegat.*

Subdebant etiam, quod licet editio poſsit fieri de
5 parte † ſcripturę tantum, quando tractatur de editio-
ne, quæ fit parti, & pro eius intereſſe, ſecus tamen eſt,
quando tractatur, An illa ſcriptura dicatur authenti-
ca ad effectum, vt fidem faciat in iudicio, *ita clarè di-*
ſtinguit Bart. in locis allegatis, quem alij ſequuntur.
6 Applicando modò ad caſum propoſitum, † licet hæc
ſcriptura fuerit edita parti, & ſic poſsit ſubſtineri pro
parte edita, Tamen, vt Notarius poſsit cõſequi mer-
cedem taxatam à Statuto pro ſcriptura redacta in
publicam formam videbatur requiri, quod eſſet talis,
vt fidem faceret in iudicio contra quaſcumque per-
ſonas, qualem dicebant non eſſe iſtam, de qua hodie
agitur prout iacet, Nam ſi D. Annibal tanquam hęres
bo. me. Archipresbyteri Cornei vellet agere contra
debitores hęreditarios, & illi exciperent de legitima-
tione ſuæ perſonæ, & ipſe exhiberet ſcripturam hanc
non integram, & ſine teſtibus, vtique non poſſet obti-
7 nere. Et ideo non obſtare dicebant, quod pars † te-
ſtamenti poſsit extrahi à Notario, *vt per Surd.d.conſ.*
268.*n.*45.*verſ.tertiò reſpondeo. Barz.deciſ.Bonon.*89.
& quod ad effectum excludendi ſucceſſores ab inte-
ſtato ſufficiat oſtendere ſolam hæredis inſtitutionem,
vt ibi. Nam reſpondebatur illis in caſibus adeſſe te-
ſtes, qui hic deficiunt cum alijs requiſitis.

Minus obſtare viſum fuit, quod dicebatur, D. An-
8 nibalem vſum fuiſſe hac ſcriptura † in iudicio coram
Poteſtate Bictonij, & Collis Mancij ad effectum obti-
nendi licentiam ingrediendi poſſeſsionem bonorum
hæreditariorum ſitorum in illis locis. Nam hoc ne-
gabatur, cum illi fuerint actus extraiudiciales ſine ci-
tatione partis, & ſine contradictione alicuius *c.forus.*
*de verb.ſign. Menoch.de retinen.rem.*5.*num.*148. vbi
quod tales licentiæ cenſentur potius datæ à priuato.

Præterea conſideratum fuit ex dicto tranſumpto
9 apparere tantummodo † D. Annibalem fuiſſe inſtitu-
tum cum clauſulis, conditionibus, prohibitionibus,
& qualitatibus, de quibus in dicto teſtamento, Cum
autem in teſtamento poſsit adeſſe aliqua conditio
ſuſpenſiua, vel prohibitiua non viſum fuit ſcripturam
hanc imperfectam, in qua deficiebant conditiones,
qualitates, & verba enunciata, poſſe dici in publicam
formam ad effectum, vt intraret taxa Statuti Peruſi-
ni.

10 Ad prætenſam † conſtitutionem bo. me. Cardina-
lis Vrbini Legati Peruſiæ reſponſum fuit loqui de le-
gatis, non autem de hæredis inſtitutione.

Ex quibus concluſum fuit mercedem non deberi
ſecundum taxam Statuti &c.

Eodem Cardinali Caualerio
In eadem
Veneris 5. Martij 1621.

SVMMARIA.

1 *Notario pro extractione teſtamenti merces taxatur,*
& per tot.
2 *Inſtrumentum, ſeu ſimplex copia quando dicatur, &*
num.ſeqq.
3 *Approbare quis cenſetur ſcripturam per vſum ipſius,*
*& ex productione, & ex obſeruantia, & num.*4.
5 *Tribunalia ſuprema vtuntur arbitrio.*

DECISIO XXXII.

ALIAS de anno 1619. die 19. Nouembris Rota
reſoluit non deberi Notario pro extractione
1 † teſtamẽti q. Archipresbyteri de Cornea mercedem
ſecundum taxam Statuti Peruſini, quia non videbatur
poſſe dici extractum in publicam formam, prout Sta-
tutum requirit, & etiam quod in extenſum non adeſ-
ſent verba illa, In publicam formam, Domini exiſti-
mauerunt talem extractionem, de qua in nigro dicti
Statuti, non niſi de ea intelligi poſſe, quæ fit in publi-
cam formam, prout loquitur cap. immediatè præce-
dens de extractione Inſtrumentorum venditionum,
donationum &c.

Verum cauſa de nouo propoſita DD. de nouo con-
2 ſiderabant † inſtrumentum hoc quatenus pateretur
aliquam difficultatem ſuper eo, An eſſet in forma
probanti, non ideo poſſe dici ſimplicem copiam, cum
pręſertim fuerit in illa forma extractum de voluntatę
D. Annibalis, qui eo vti volebat, & vſus eſt in iudicio,
Vnde propterea videbatur illud tale quale erat ap-
probaſſe. *ad notat.per Bart.in l.qui Romæ.§.duo fra-*
*tres. n.*13.*ff de verb.oblig. Aym.conſ.*73.*n* 39. *in fine*,
Et deſuper idem Annibal in eodem iudicio obtinuiſ-
ſet immitti in poſſeſsionem bonorũ teſtatoris vigo-
re dicti tranſumpti excluſis venientibus ab inteſtato,
3 Vnde reſultabat approbatio † ex vſu, ſeu productione.
*Surd. deciſ.*267.*n.* 2. & ex effectu ſubſequuto immiſ-
4 ſionis, & obſeruantia † ſubſequuta. *Ceph.conſ.*409.*n.*5.
*Bertazol.conſ.ciuil.*167.*n.*55. *& conſ.*110.*n.*33.

Quibus rationibus moti DD. omiſſo rigore Statuti
arbitrati ſunt mercedem deberi ad medietatem taxæ
5 in Statuto eodem determinatæ. Cum Tribunalia † ſu-
prema ſoleant in ſimilibus caſibus vti tali arbitrio, *vt*
in Romana anuli coram R.P.D.meo Dunozetto &c.

Eodem Cardinali Caualerio
In eadem
Veneris 13. Martij 1622.

SVMMARIA.

1 *Notario quando debeatur merces Statutaria, &*
per tot.
3 *Statutum in nigro declaratur à rubrica.*
4 *Inſtrumentum extractum à Notario rogato dicitur*
in

Nec etiam obſtare, quod poſſeſſio non fuit quæſita
5 Io: Bernardino vti hæredi ab inteſtato † ſtante teſtamento, in quo ſcriptus eſt hæres dictus Io: Paulus, & ſic ex falſa cauſa, quia non vitiatur poſſeſſio, etiam ſi detegatur falſa cauſa, cum poſſit ſine cauſa acquiri. *Bar. in l. quod meo 18. n. 4. verſ. iſtud ergo. ff. de acq poſſ. Iaſ. in l. 3. §. genero. n. 8. verſ. 1. quod licet. ff. eod. Surd. in puncto conſ. 93. n. 12. Rota in Maceraten. hæreditatis 4. Iunij 1590. coram bo. me. Card. Pamphilio comprobata in Mediolanen. bonorum 1. Februarij 1591. coram bo. me. Card. Platto*, in quibus etiam in ſpecie fuit tentum, quod detur manutentio poſſidenti, tamquam hæredi ab inteſtato, donec de teſtamenti validitate, & exceptionibus contra illud cognoſcatur, quod etiam tenuit eadem Rota *apud Card. Seraphin. deciſ. 810. num. 4.*

Minus obſtare viſum fuit, quod poſſeſſio eſſet ple-
6 na, quando fuit capta † per Io: Bernardinum, quia fuerat ad ſe auocata per Gubernatorem, tum quia auocatio non fuit actualis, ſed verbalis, & ſolum cuſtodiæ cauſa, & ideo noluit, nec præſumitur voluiſſe priuare Margheritam ſua poſſeſſione. *Alber. in l. in-*
7 *tereſſe. 39. in princ. ff. de acq. poſſ.* Et licet fuerit † cum clauſula ſequuta morte ex nunc prout ex tunc tamen illa non operatur tamquam appoſita per inferiorem, qui non poteſt tempore inhabili facere actum conferendo illius effectum in tempus habile, quia extrema non ſunt habilia ad transferēdum dictum effectum de vno tempore ad aliud, vt in terminis dictorum verborum ex nunc prout ex tunc conſiderat. *Curt. Iun. conſ. 76. n. 5. per doctr. Bar. in l. ſi is, qui pro emptore 15. n. 3. ff. de vſucap.* Vltra quod etiam ne dum non con-
8 ſtabat de timore † ſcandali ex ſola aſſertione Iudicis, quia illi in hoc non ſtatur, ſed debent præcedere informationes parte citata, vel præſente. *Ang. conſ. 107. in fin. verſ. quia ſummatim. Dec. in l. fin. n. 6. in fine. C. de edict. D. Adr. toll. & ibi Zuccard. n. 123. verſ. eſt benè verum. idem Dec. conſ. 366. n. 3. Marſ. ſing. 543. n. 4. Benint deciſ. 73. n. 3. & 4. cum pluribus per Menoch. de adipiſc. rem. 6. n. 14. & 15. & per Contard. in l. vnic. C. de moment. poſſ. in quarta ratione decidendi. n. 10. & ſeqq.* Sed potius talis timor videbatur ceſſare ex verbo dato per Milites nomine Io: Pauli, & Io: Bernardini de ſe non offendendo ex ordine Sacræ Conſultæ.

Nec quicquam etiam facere putarunt Domini in-
9 hibitionem emanatam de non † capiendo dictam poſſeſſionem, quia non fuit intimata Io: Bernardino perſonaliter, ſed domi etiam ſine dimiſſione copiæ, prout requirebatur. *iuxta l. 4. §. toties. & ibi gloſ. in verb. libellum. & ibi Bal. in fine. ff. de damn. infect. Innoc. & alij in c. vltimo de eo, qui mitt. in poſſ. & Vant. latè de nullit. ex defect. citat. num. 88.*

10 Nec pariter obſtare viſa fuerunt bannimenta † Ciuitatis Peruſiæ prohibētia capi poſſeſſionem propria auctoritate, & ſine Iudicis licentia, & interuentu Curiæ, nedum ſub pœna, ſed etiam ſub clauſula annulla-
11 tiua poſſeſſionis captæ, illa enim recipiunt † interpretationem à iure cōmuni. *ad not. in l. 1. C. de noxal.* ideoque non procedunt, quando poſſeſſio eſt vacans, prout hic, quo caſu poteſt propria auctoritate capi ab eo, qui ſe prætendit hæredem. *Cyn. in l. fin. ſub n. 12. verſ. aut bona nō poſſidentur. & ibi Bart. n. 16. verſ. item extra Gloſ. Dec. n. 4. verſ. poteſt tamen hæres. & Zuccard. nn. 268. i princ. verſ. ſed quando. C. de edict. D. Adr. toll. & alij ibidem, cum cumulatis per Decian. reſp. 41. n. 36. & ſeq. lib. 3. & fuit in ſpecie dictum coram me in Firmana hæreditatis 27. Iunij 1614.* quod etiam apertè oſtenditur, dum in dictis bannimentis alternatiuè requiritur vel licentia Iudicis, vel partis conſenſus, vt fuit conſideratum in ſimili de Statuto Ciuitatis Firmi in d. deciſ. coram me, & propterea applicari non poteſt illorum diſpoſitio, vt fuit in ea reſolutum.

Tandem viſum fuit non obſtare, quod Io: Bernar-
12 dinus † non potuit acquirere poſſeſſionem niſi pro quarta parte, cum haberet alios tres fratres, & ſic cohæredes. Quia conſtat eum voluiſſe acquirere poſſeſſionem omnium bonorum, cum eam ceperit ſine mentione fratrum, & in hoc attenditur ſolus animus, & factum ſubſequutum, *vt fuit dictum in Romana Vineæ de Fabris 10. Ianuar. 1611. coram Reuerendiſſ. Lugdunen.*

Ex quibus fuit reſolutum Io: Bernardino dandum eſſe mandatum de manutenendo.

Eodem Buratto
In eadem
Lunæ 28. Nouembris 1616.

SVMMARIA.

1 *Hæredi teſtamentario, qui probauit incumbentia datur immiſſio non obſtantibus exceptionibus requirentibus altiorem indaginem, & per tot.*
2 *Exceptio continens vitium inuiſibile non retardat immiſſionem.*
3 *Dementiæ exceptio, niſi ſit incontinenti probata, non impedit immiſſionem.*
4 *Inteſtabilitatis exceptio non impedit immiſſionem.*
5 *Exceptio requirens altiorem indaginem non impedit immiſſionem.*
6 *Exceptio probanda per teſtes mediante remiſſoria dicitur aliorem indaginem requirere, & num. 8.*
7 *Exceptio quando dicatur requirere altiorem indaginem eſt arbitrarium, & vide num. ſeqq.*
9 *Teſtes examinati ſine citatione non deſeruiunt pro fumo ad effectum excludendi altiorem indaginem & num. 14.*
10 *Dementia non præſumitur in teſtatore, ſed ſana mens. Amplia vt num. ſeqq.*
15 *Teſtamenti ſumptum etiā manu eiuſdē Notarij non ſufficit pro immiſſione obtinēda, Declara, vt n. 16.*
17 *Notarius debet cognoſcere cōtrahētes ex Statuto, ſed vide n. ſeqq. & nō tenetur de iure cōmmuni n. 20.*
18 *Mutans nomen punitur à Statuto.*
21 *Statutum, quando poteſt in pluribus inducere correctionem iuris communis interpretatur, vt in vno tantum corrigat.*
22 *In negatiua ſe fundanti ad inualidandū teſtamentum incumbit onus probandi.*
23 *Teſtamenta ſunt inſinuanda ex Statuto aliàs non valent, vt num. ſeq. Sed vide vſque ad finem.*
29 *Relatio fit ad immediatè præcedentia.*
30 *Relatio non fit ad correctionem iuris communis.*
31 *Fidei Collegij Procuratorum defertur.*
33 *Immiſſo ſemel non datur amplius immiſſio. Fallit vbi prima immiſſio fuit habita pro nulla num 34.*

DECISIO

DECISIO XXXV.

CVM Io: Paulus hæres ſcriptus in teſtamento q.
1 Margheritæ eius matertetæ non abolito,† nec
in aliqua parte ſuſpecto ſibi incumbentia probauerit,
eſt immittendus in poſſeſſionem bonorum dictæ te-
ſtatricis ex rem. *l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.*

Nec obſtant exceptiones Io: Bernardini dictæ
Margheritæ ex fratre nepotis poſſeſſoris, & ſucceſ-
ſionem ab inteſtato prætendentis.

Prima enim, quod Margherita tanquam demens
2 eſſet † inteſtabilis vti continens vitium inuiſibile non
impedit immiſsionem, niſi ſit in continenti probata,
vel probanda. *Alber. in d. l. fin. num. 5. verſ. item op-
pono. Bart. in l. 2. ante num. 1. Bal. in princ. verſ. &
illud eſt verum. & Salic. in princ. C. eod. Menoch. de
adipiſc. rem 4. num. 730. Rota in Auximana hæredi-
tatis de Ruffinis 6. Martij 1606. coram Illuſtriſs. D.
Card. Lancellotto.*

3 Et de exceptione dementiæ † teſtatoris. *Angel.
conſ. 135. num. 2. Boer. deciſ. 23. num. 103. in fin. Si-
mon de Præt. de interpretat. vlt. vol. lib. 2. fol. mihi
84. num. 27.*

4 Et inteſtabilitatis † *Menoch. d. rem. 4. num. 745.
& ſeq. cum cumulatis per Peregr. de fideic. art. 48.
num. 29. & 30.*

5 Et de omnibus exceptionibus † altiorem indagi-
nem requirentibus. *notat. commun. per DD. in dd. ll.
2. & fin.*

6 Probatio autem per teſtes † à Io: Bernardino ob-
lata mediante remiſſoria non dicitur in continenti,
ſed altiorem indaginem requirit *ad not. in d. l. 2. Ne-
uiz. conſ. 56. per tot. & præſertim in fin. verſ. ex qui-
bus concludo. & Menoch. de arbitr. caſ. 12. num. 4.
verſ. ſi enim exceptio.*

7 Et quamuis hoc ſit arbitrarium † *Gloſ. in l. 3. in
ver. hodie. ff. vt in poſs. legat. Bal. in d. l. 2. num. 1. in
fin. & ibi Salic. num. 4. in fin. & Iacobin. num. 7. cum
alijs per Menoch. de arbitr. d. caſ. 12. num. 4. & d.
rem. 4. adipiſc. ſub num. 730.*

8 Rota tamen tenet non probari in continenti † per
teſtes examinãdos in partibus cum remiſſoria, quam
propterea non concedit ad impediendam immiſsio-
nem. *Io: Paul. deciſ. 287. in man. Card. Seraph. deciſ.
1364. num. 1. & fuit tentum in dicta Auximana, &
in alijs.*

9 Vnde nihil faciunt teſtes † Io: Bernardini in parti-
bus ſine citatione examinati, quia vbi etiam dare
poſſent firmum dementiæ, non inde reſultat, quin
probatio altiorem non requirat indaginem, & ſtat
10 præſumptio, quod teſtatrix † fuerit ſanæ mentis. *l.
nec codicillum. & ibi Gloſ. & DD. C. de Codicill. c. fin.
de ſucceſs. ab inteſt. Corn. conſ. 216. num. 13. verſ. imò
ſtatur. vol. 3. Pariſ. conſ. 88. num. 18. vol. 3. Rot. de-
ciſ. 577. num. 7. par. 1. diuerſ. cum cumulatis per
Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 2. tit. 5. num. 2. &
ſeqq. Menoch. præſumpt. 45. num. 19. & 20. lib. 6. &
Surd. conſ. 89. num. 3.* Quæ præſumptio iuncta aſſer-
11 tione † Notarij de dicta ſanitate mentis plurimum
operatur. *Bal. & alij in l. ſanum. C. de tranſact. Corn.
d. conſ. 216. num. 14. Pariſ. d. conſ. 88. num. 21. Bero.
d. conſ. 56. num. 10. in fin. & Surd. d. conſ. 89. n. 7.*
12 Et excludit leues probationes contrarias † *Dec. in
l. ſenium. num. 9. C. qui teſtam. fac. poſs. Monterent.
ad Statut. Bononien. ſub rubr. de teſtam. in §. qui ſa-
cerdos. & in verb. ſanæ mentis.* Tanto magis concur-
13 rente etiam atteſtatione quamuis extraiudiciali † de
dicta mentis ſanitate, & prudentia teſtatricis trium
Religioſorum, qui fuerunt illius confeſſores, eique
adminiſtrarunt Sanctiſſima Sacramenta, quibus in
hac materia fides non leuis adhiberi ſolet. *Sozrez al-
leg. 1. num. 13. & Rota deciſ. 107. num. 7. verſ. &
eodem modo. par. 2. diuerſ.* Et ſic fumus contrarius
14 † euaneſcit, quod ſufficit pro denegatione remiſſo-
riæ, *vt fuit dictum in Toletana Parochialis 29. Mar-
tij 1593. coram bo. me. Litta, & in Gennen. Portionis
4. Decembris 1613. coram me.*

Secunda verò exceptio, quod pro immiſsione ob-
tinenda non ſufficit ſimplex ſumptum teſtamenti
15 † etiam ſi eſſet manu eiuſdem Notarij rogati, ſed ſit
exhibendum originale. *l. 1. §. ſi quis in duobus in fine.
vbi Bart. num. 1. & 2. ff. de bon. poſſeſs. ſec. tabul. &
Rota in Romana, ſeu Tiburtina Caſtrorum 4. Iulij
1607. coram Reuerendiſs. Lugdunen. cum alijs allegat.*
16 Viſa fuit non obſtare, quia † hoc procedit in mero,
& ſimplici exemplo, vel ſumpto, non autem in au-
thentico, & redacto in publicam formam, cum ſo-
lemnitatibus requiſitis per eundem Notarium roga-
tum, *vt ita Bartolum declarat Dec. in auth. ſi quis in
aliquo. n. 15. C. de eden. quem in terminis ſequuntur.
Zuccard. in d. l. fin. num. 92. verſ. nec obſtat. & Per-
ſonal. de adipiſc. poſſeſs. num. 150. verſ. nec prædictæ
opinioni.* tunc enim exemplum ſufficit ad immiſsio-
nem in hoc remedio. *Iaſ. in d. l. fin. num. 4. verſ. ſed
intelligere. & ibi Zuccard. d. num. 92. verſ. ſed nihilo-
minus. Sapia num. 14. & 15. Manua in 1. lectur.
num. 59. Perſonal. d. num. 150. in princ. Menoch.
d. rem. 4. num. 653. & tenet etiam, & ſeruat Rota
teſte Verall deciſ. 151 par. 2. & nouiſſimè tradit Gra-
tian. diſcept. 187. num. 13. 14. & 16.*

Tertia exceptio nullitatis teſtamenti ob non ſer-
17 uatum † Statutum Peruſinum *ſub rubr. 41. vol. 3.*
mandans, quod Notarius debeat cognoſcere contra-
hentes, vel diſponentes vnum, vel plures, & quod
ſic videtur inducere ſolennitatem formalem, cum
iſtud à iure communi non requiratur. *Iaſ. conſ. 97.
num. 2. verſ. item cum tale. vol. 4. Felyn. in c. cum di-
lecta. num. 6. in 9. ſigno de reſcript. & Surd. deciſ. 268.
num. 10.*

18 Tollebatur, quia Statutum † nihil aliud facit niſi
quod imponit eandem pœnam mutanti nomen Pa-
tris, aut Aui, vel alterius cuiuſcumque quam impo-
ſuerat principale Statutum mutãti nomen proprium,
quod expreſsè patet, quia poſt finem dicti Statuti
principalis per viam additionis ad illud ſubditur. *Ad-
dentes, quod eandem pœnam incurrant malitioſè mu-
tantes nomen vnum, vel plures Patris, vel Aui, vel
alterius cuiuſcumque.* & ſic cenſetur pars eiuſdem
principalis Statuti. *Card. in clem. Statutum num. 5.
verſ. & eſt ratio de elect. Abb. in c. de multa. num. 18.
19 in 2. not. de præben.* Et illa clauſula, † quam ſubijcit
Statutum videlicet, & Notarius debeat cognoſcere
contrahentes, vel diſponentes non vlterius operatur,
quàm pœnę repetitionem Notario non cognoſcenti.
*Gloſ. in d. c. de multa. in ver. in eodem. verſ. & pœna
præmiſſa. & ibi Abb. d. not. 2. Lap. in d. clem. Statu-
tum num. 2. & ibi Card. d. num. 5. verſ. ex hac ſolu-
tione. & Felyn. in c. ſuper quæſtionem. num. 2. in 1. not.*

20 *de off. deleg.* Et ſatis eſt Statutum † iuris communis correctorium hoc operari, cum de iure communi non ſit neceſſe Notarium notos habere cōtrahentes, vel diſponentes, *vt poſt Nic. de Matarell. tradunt Io: Andr. in addit. ad Speculat. in rubr. de inſtr. edit. col. mihi 7. verſ. ſed numquid perſonis. Bal. in rub. C. de fid. inſtr. num. 21. Ruyn. conſ. 189. num. 17. vol. 1. Bertazol. clauſ. 2. gloſ. 2. num. 9. & in teſtamentis Monterent. in d. §. qui ſacerdos. in ver. cognoſcere. verſ. ſed quod habeant. & Rota deciſ. 434. num. 1. par.*
21 *1. diuerſ.* quando enim Statutum † poteſt in pluribus inducere correctionem iuris communis, interpretatur vt in vno tantum corrigat. *ad not. per Abb. in c. eum dilectus. num. 21. de conſtit. cum cumulatis per Honded. conſ. 1. num. 33. vol. 1.*

22 Vltra quod Statutum † non dicit, quod Notarius ſcribat ſe habuiſſe huiuſmodi cognitionem, & præſumptio eſt, quod illam habuerit cum eſſet Peruſinus, & in Collegio Notariorum dictæ Ciuitatis deſcriptus, & teſtatrix eſſet nobilis eiuſdem Ciuitatis, & idem Notarius eam aſſeruerit, ne dum talem, ſed etiam ſanam mente, & ſenſu, & in bona conſcientia conſtitutam, & fundanti ſe in negatiua ad inualidandum teſtamentum incumbit onus probandi. *Bart. in l. cum illa 8. num. 5. & ibi Iaſ. num. 14. ff. de verb. oblig. cum latè alleg. per Gabr. de probat. concluſ. 6. per tot.*

23 Quarta exceptio, quod inſtrumentum † dicti teſtamenti non fuerit inſinuatum citato nominatim Io: Bernardino hærede ab inteſtato, nec facto proclamate generali, vt expreſsè diſponitur in alio Statuto Peruſino *vol. 2. ſub rubr. 42.* de quo in ſpecie meminit *Eugen. conſ. 25. num. 27. & 28.* & pro cuius validitate conſuluit *Bal. conſ. 184. per tot. vol. 5.*
24 & ideo non valeat, ſiue intelligatur † quod dictum Statutum annullet ipſo iure, vt in illius ſpecie dixit *Ang. conſ. 36. col. 3. in princ.* ſiue non ipſo iure, ſed teſtamentum careat effectu, quia inſinuatio ab eo poſt factum requiritur *iuxta doctr. Gloſ. Bart. & Bal. in l. vniuerſa. C. de præc. imper. offer. & in eodem Statuto idem Bal. conſ. 144. num. 4. vol. 5. Corn. conſ. 30. num. 3. & 7. vol. 3. & in ſimili Statuto Decian. reſp. 60. num. 6. & 7. vol. 4.*

Viſa fuit Dominis non obſtare, quia dictum Statu-
25 tum † in vna parte diſponit faciendam eſſe aſsignationem, ſeu præſentationem teſtamenti, vel inſtrumenti alterius vltimæ voluntatis infra ſex menſes à Kal. Maij vſque ad Kal. Nouembris per habentem pænes ſe aliquod ex dictis inſtrumentis, aliàs vult, quod inſtrumentum ſit nullum. Et ex hoc capite Io: Bernardinus non prætendit, nec prætendere poteſt nullitatem teſtamentis, tum quia Statutum annullat teſtamentum, vel aliud inſtrumentum non præſentatum ſolùm, quando præcedit bannum, quod mandat fieri per Prætorem qualibet die Sabathi à dictis Kal. Maij vſque ad Kal. Nouembris de faciendo præſentationes per habentes pænes ſe huiuſmodi teſtamenta, vel inſtrumenta, *vt in §. & Poteſtas &c.* vnde niſi probetur publicatum fuiſſe huiuſmodi bannum non poteſt intrare diſpoſitio dicti Statuti, illa enim non habet locum niſi ſeruata forma Statuti, & verificato præſuppoſito ſub quo loquitur ipſum Statutum ex
26 vulg. Tum etiam, quia Io: Paulus † præſentauit dictum teſtamentum infra dictos ſex menſes, & Iudex mandauit illud tamquam non abolitum, nec in aliqua ſui parte ſuſpectum regiſtrari, & inſinuari in actis, & libris Peruſij, vt in ſummar. dicti Io: Pauli num. 4. Ad hanc verò præſentationem nulla erat neceſſaria citatio, quia ne dum hoc non cauetur in dicto Statuto, imò in eo expreſsè dicitur, quod etiam ſine illa ſufficit ſola aſsignatio ad effectum, vt peti non poſsit caſſatio teſtamenti, quod etiam ponderauit *Rota in alia Peruſina fideicommiſſi de Bigazzinis 7. Febr. 1605. coram bo. me. Litta.*

27 In alia verò parte dictum Statutum diſponit † de inſinuatione facienda, & in hoc caſui noſtro applicari non poteſt, quia loquitur, quando is, qui aſsignauit, ſeu præſentauit teſtamentum, vel aliud inſtrumentum vltimæ voluntatis vult etiam, & petit illud inſinuari ad hoc ne amplius intentari poſsit illius caſſatio, & tunc ſolum Statutum mandat citari nominatim partem intereſſe habentem, & publicari proclama, & dicit etiam quomodo ſit procedendum parte comparente, & contradicente, vel non. Verba autem ſunt clariſsima, ibi, *& facta productione alicuius ex eis per aliquem &c. tunc Iudex ad petitionem producentis, & aſſignantis citari faciat nominatim &c. ad opponendum contra inſtrumentum, & contra petitionem ſuper inſinuatione, vel caſſatione*, cùm itaque non doceatur fuiſſe factam per Io: Paulum huiuſmodi petitionem applicari conſequenter non poteſt diſpoſitio Statuti, vt ex prædictis.

28 Nec obſtat, quod Io: Paulus † petierit, & Iudex decreuerit dictum teſtamentum inſinuari iuxta formam Statutorum. Nam cum petitio, & decretum loquatur de receptione, admiſsione, deſcriptione, regiſtratione, & inſinuatione in actis, & libris publicis Communis Peruſij, & nihil aliud factum, quàm regiſtratio teſtamenti in dictis actis, & libris, vt in fine decreti, ibi, *prout inſinuatum fuit &c.* Clarè patet actum ſolummodò fuiſſe de dicta regiſtratione, & illa verba deſcribi, & regiſtrari, & inſinuari eſſe ſynonyma, & ita non fuiſſe intellectum de illa inſinuatione facienda ad finem, vt non poſsit peti caſſatio, de qua loquitur dictum Statutum, quia non fuiſſet dictum in decreto, prout inſinuatum fuit &c. cum talis inſinuatio non perficiatur per ſimplicem regiſtrationem in actis, ſed ſeruata forma Statuti. Et nihi-
29 lominus etiam ex omiſsione † citationis, & proclamatis Statutum non annullat teſtamentum, vel aliud inſtrumentum. Quia clauſula annullatiua eſt immediatè appoſita poſt diſpoſitionem factam in caſu, quo teſtamentum, vel aliud inſtrumentum præſentatum non fuerit, vt clariſsimè colligitur ex lectura Statuti, & propterea ad hunc tantùm caſum, non autem ad omnes eſt referendum. *l. filium. ff. de quan. dies legaced. l. fin. cum ibi not. ff. de reb. dub. cum alijs per Gabr. de clauſ. concluſ. 9. num. 11.* & vbi hoc dubium eſſet,
30 non debet fieri talis relatio † ad annullandum teſtamentum ex defectu inſinuationis, & ſic ad correctionem iuris communis. *Abb. in c. Eccleſia veſtra. il 2. num. 5. de elect. Iaſ. in l. talis ſcriptura. num. 39. ff. de leg. 1. cum alijs per Gabr. d. concluſ. 9. num. 5. & Menoch. præſumpt. 181. num. 10. lib. 4.* de quo non eſt neceſſaria inſinuatio vltimarum voluntatum. *ad not. per omnes in l. fin. C. de donat. cauſ. mort.*

Et tollitur difficultas, quia quicquid dicat Statu-
31 tum † inſinuationes prædictę ſemper ab immemorabili

bili tempore fuerunt factæ ſine aliqua citatione, vt declarauit Collegium Cauſidicorum Ciuitatis Peruſiæ, per eius decretum ſub die 18. Martij 1594. in ſumm. Io: Pauli num. 5. cui aliàs detulit *Rota in dicta Peruſina de Bigazzinis* circa ſolitum Legatorum concedendi licentias inſinuandi poſt tempus à Statuto præfixum.

32 Et in omnem caſum Statutum † ante factam caſſationem non tollit, nec ſuſpendit fidem inſtrumenri iam præſentati, non enim excludit, quin talis inſinuatio poſsit fieri quandocumque non obſtante, quod lapſum fuerit tempus à Statuto præfixum, cum infra iſtud tempus pars non petierit caſſationem, vt expreſsè in ille cauetur *in §. ſed ſi non fuerit*. & conſiderauit *Rota in dicta Peruſina de Bigazzinis*, & & ideo caſus remanet in diſpoſitione iuris communis, & teſtamentum meretur executionem ex d. l. fin.

Quinta demum, & vltima exceptio, quod Io: Pau-

33 lo ſemel † immiſſo amplius nõ competat remedium *d. l. fin. §. ſequens. Inſt. de interd. Specul. in tit. de teſtam. §. ſequitur. num. 32. Menoch. d. rem. 4. num. 58. & Card. Seraph. deciſ. 1268. num. 4.*

34 Nihil facit, quia immiſsio fuit † per Rotam habita pro nulla, ex quo non fuerat citatus Io: Bernardinus, qui in capienda poſſeſſione præuenerat; & ideo Io: Paulus non videtur immiſſus. *l. non videtur. vbi Odofred. Alber. Ang. Caſtr. Alex. & Imol. ff. de acq. poſſ. Io: Fab. in §. ſequens. num. 3. Inſtit. de interd.* & illi competit remedium d. l. fin. ac ſi num. quam fuiſſet immiſſus. *Neuiz. d. conſ. 56. num. 12. & tenuit Rota in Foroliuien. de Monſignanis 26. Februarij 1603. coram bo. me. Penia, & eſt clariſſimum.*

Ex quibus vtraque parte informante fuit ita deciſum &c.

Cardinali Caualerio
Peruſina fideicommiſsi de Gratianis
Veneris 10. Decembris 1621.

SVMMARIA.

1 *Subſtitutio cum dictionibus quandocumque, & ſine filijs eſt compendioſa, & importat fideicommiſſariam.*
Stante præſertim digreſſu ad plures gradus ſubſtitutionum num. 2.
3 *Mors ſine filijs quomodo probetur, & num. ſeq.*
6 *Proximitas quomodo probetur, & num. ſeqq.*
8 *Poſitiones probant contra ponentem.*
11 *Teſtes examinati in alio iudicio probant, vbi agitur de legitimatione perſonarum.*
12 *Inſtrumentum extractum ex Archiuio inter ſubditos probat.*
13 *Teſtamentum non inſinuatum, quod validum ſit non obſtante Statuto, & vide vſque ad finem.*
14 *Inſinuatio teſtamenti præſumitur poſt 30. annos cum obſeruantia.*
15 *Obſeruantia teſtamenti probatur ex poſſeſſione iuxta formam eiuſdem.*

DECISIO XXXVI.

CAPITANEVS Fœlix de Gratianis teſtator hærede inſtituto Vincentio filio iam nato, & alijs naſcituris, & inuicem ſubſtitutis, omnibus maſculis decedentibus quandocumque ſine filijs maſculis ſubſtituit Aſtorem nepotem ex fratre, & ſi ipſe non exiſteret, ſubſtituit proximiores maſculos ſuæ familiæ tunc exiſtentes.

Mortuo Teſtatore, & ſucceſſiuè Aſtore nepote, ac Vincentio hærede, & extincta linea maſculina Teſtatoris, cum bona per Teſtatorem relicta occupaſſent Domini de Perinellis, & litis conſortes, fuit contra eos motum iudicium per Petrum de Gratianis tamquam proximiorem dicto Fœlici Teſtatori, & cauſa mihi commiſſa, Dubitaui, An conſtaret de fideicommiſſo ad fauorem Petri purificato, quod dubium fuit affirmatiuè reſolutum.

1 Et quidem non dubitabatur per illas † dictiones quandocumque, & ſine filijs in ſubſtitutionibus poſitas comprehendi ſubſtitutionem compendioſam, & fideicommiſſariam importari. *Bart. in l. centurio. num. 9. 10. & 13. & ſeqq. ff. de vulg. & pup. Ruyn. conſ. 140. num. 18. verſ. non obſtat quod aditione. lib. 3. Corn. conſ. 273. num. 3. lib. 4. & fuit dictum in Romana de Surdis 11. Maij 1618. coram R. P. D. meo Vbaldo, & in Terracinen. fideicommiſſi 25. Fe-*

2 *bruarij 1619. coram me, & alias ſæpe*, ſtante † præſertim digreſſu ad plures gradus ſubſtitutionum. *Ruyn. conſ. 153. num. 6. verſ. & in caſu ſuo. lib. 2. Rimin. iun. conſ. 21. num. 41. Aym. conſ. 98. num. 3. Menoch. conſ. 481. num. 10. & præſumpt. 69. num. 13. lib. 4.*

3 Similiter obitus Aſtoris † ſubſtituti ante Vincentiũ inſtitutum, & deficientia lineæ maſculinæ viſa fuerunt probari, cum Perinelli ex dicto obitu, & defectu lineæ maſculinæ bona occupauerint, & quo ad mortem Vincentij in inſtrumento poſſeſſionis captæ per Perinellos, Notarius atteſtabatur vidiſſe illum mortuum,

4 † Quò verò ad obitum Aſtoris, de eo deponebat vnus teſtis, & apparebat ex poſitionibus datis pro Perinellis contra Petrum Gratianum, ac vlterius ex partita libri mortuorum de menſe Maij 1601. quæ probat mortem. *Rota deciſ. 220. num. 1. par. 2. diuerſ. & in recent. deciſ. 700. num. 4. par. 1.* Quod

5 verò Aſtor, & Vincentius † deceſſerint ſine filijs vltra prædictam confeſſionem, etiam de iure præſumitur, *Alex. conſ. 20. num. 12. lib. 1. & fuit dictum in Siracuſana fideicommiſſi, quæ eſt deciſ. 436. num. 3. par. 1. in recent.*

Difficultas reducebatur ad duo, nempe ad legitimationem perſonæ Petri, quod ſcilicet eſſet de familia Gratiana, & proximior teſtatori, & an teſtamentum, in quo fideicommiſſum continebatur, eſſet validum.

Quo ad primum, circa legitimationem perſonæ Petri cenſuerunt Domini eſſe ſatis probatum Petrum

6 eſſe proximiorem † Fœlici teſtatori, & de familia Gratiana. dabatur enim diuiſio facta inter Aſtorem Patrem Fœlicis Teſtatoris, & Auum Vincentij grauati ex vna, & Mattheum fratrem d. Aſtoris, & Auum Petri, qui hodie eſt in cauſa ex altera parte, ex qua diuiſione apparebat de tali proximitate, & hoc inſtrumentum multum facere viſum fuit in hac materia, *ex traditis per Peregr. de fideic. art. 44. num. 5.*

maximè

2 retur ſe conformare, vnde interruptum † non diceretur, quod ſemper viguiſſet, *vt dicit Bald. in auth. omnes Peregrini. num. 7. C. comm. de ſucceſſ. Iaſ. in l. de quibus. num. 24. ff. de legi. Alex. conſ. 78. num. 8. lib. 6. Gozad. conſ. 23. num. 9.*

3 Verum cum reformatio † requirat qualitates, nempe quod ſoror excluſa fuerit dotata à patre, vel alio aſcendente; ſecundò quod frater, de cuius ſucceſsione tractatur, obierit inteſtatus; tertiò quod ipſemet frater bona aliunde, quàm ex ſucceſsione patris, aut alterius dotantis acquiſierit, neceſſe eſt, quod volens probare non vſum, probet eueniſſe plures caſus habentes has qualitates, & circumſtantias, alioquin non poſſet dici probatus vſus contrarius huic reformationi, tum quia vſus non verſaretur circa caſum, de quo diſponit reformatio, tum quia conſuetudo
4 † probanda eſt in caſu illo particulari, de quo tractatur. *Oldrad. conſ. 273. col. 1. Aym. conſ. 96. num. 4.*

5 Has igitur qualitates † dixerunt DD. teſtes non concludere, licet enim ſuper articulis generaliter dicant ſemper ſorores fuiſſe excluſas, hoc tamen non ſufficit ad probãdam conſuetudinem, quia teſtes debent particulariter exprimere actus, *vt per Doct. in l. de quibus de legibus. Alex. conſ. 45. num. 3. lib. 2.*

6 Præterea caſus, de quo deponit primus † teſtis de fratre ipſius teſtis contigit de anno 1555. ante reformationem, idem dicitur de Capitaneo Pompilio, de quo deponunt tertius, & ſeptimus teſtes, vt dicunt ambo teſtes, quod idem dicitur de Petro Senſio, quem allegant tertius, & quintus; obijt enim & ipſe, vt ijdem dicunt ante confirmationem reformationis, & idem dicitur de Angelutio de Martellinis, quem allegat ſeptimus, & idem de fratribus Io: Baptiſtæ de Martellinis vndecimi teſtis, quia vltimus ipſorum, vt ipſe dicit, obijt de anno 1540.

Et conſequenter ex 16. caſibus, quos allegant teſtes, quinque non faciunt ad propoſitum &c. quia euenerunt ante confirmatam reformationem &c. Sicut non facit ad propoſitum caſus Sfortię de Almennis, quia præſupponitur, quod nihil acquiſijſſet in Territorio Peruſino, demendus etiam videtur de hoc numero caſus Aquilantis de Boncambijs, quia vt dicit ſecundus teſtis, ſi quid acquiſiuit, id fuit, quia vendidit aliqua bona paterna, vt emeret alia, & idem de Cæſare de Anſidæis. Præſupponitur enim, quod extet inſtrumentum, licet in actis non productum, ex quo apparet ipſum debitorem fratris in ſcutis 7000. adeo quod non poterat dici, quod aliquid aliunde acquiſiuiſſet, & potuerunt ſorores non petere, quia fratres ratione crediti bona omnia auocaſſent, & idem dici poteſt de fratre Ioannis Cibbi quinti teſtis, quia vt ipſe dicit, credit, quod defunctus ſuus frater nihil acquiſiuiſſet, qua ratione quoque non concludit caſus fratris conſobrini Bernardini de Alphanis, & fratrum Io: Baptiſtæ de Raynerijs, quos ipſe Io: Baptiſta duodecimus teſtis allegat, quia ignorant, an aliquid acquiſierint, ſicut etiam videtur modicæ conſiderationis caſus fratrum de Anaſtaſijs, quia primus teſtis, qui de eo deponit, dicit, quod ſcit, quod aliquid acquiſierat, quod verificatur in minimo, & eadem ratione non videtur concludere caſus allegatus à quarto, & ſexto teſte de Florauante de Fidelibus, quia neſciunt teſtes quantitatem acquiſitorum, vnde potuit eſſe modica, & multi, & quoad Bartolum, & fratres de Gregorijs ſextus teſtis, qui de eo deponit, ignorat, à quo fuerint dotatæ ſorores, & quomodo bona acquiſierint, caſus etiam filij Cæſaris Cornei, & Scipionis non concludunt, quia non bene probatur, quod aliquid acquiſierint, & conſequenter, licet teſtes multa dicant ſuper articulis, dum tamen deſcendunt ad particularia, non concludunt.

7 Idque tantò magis, quia obitus ab inteſtato, † qui neceſſariò eſt probandus eſt admodum difficilis probationis tamquam conſiſtens in negatiua, quam teſtes non concludunt dicentes allegatos ab ipſis obijſſe ab inteſtato. Debuiſſent enim aſsignare ſufficientem rationem, quod non fecerunt, Potuerunt enim fratres ſuccedere ex teſtamento, quod teſti non innotuerit, *vt benè per Corn. in his ter. conſ. 125. num. 1. in fin. lib. 4. quem ſequitur Aym. conſ. 171. num. 14. & 197. num. 12.*

8 Accedit, quod difficillima † videatur probatio huius contrarij vſus, quia quod Ciuitas vellet vti hac reformatione, apparet, quia illam condidit, & obtinuit confirmari, nec præſumitur mutatio voluntatis, vnde ad probandam conſuetudinem debent probari tales actus, qui deuenerint in notitiam populi taliter, quod ex inde colligatur conſenſus illius. Conſenſus
9 enim populi non autem † actus inducunt conſuetudinem. *Abb. qui de commun. teſtatur in c. fin. num. 17. de conſuetud. Alex. d. conſ. 45. num. 3. lib. 2.* & licet arbitrariũ ſit, quando dicantur interueniſſe tot actus, ex quibus conſenſus populi argui poſsit. *Iaſ. in l. de quibus. n. 51. ff. de leg. cum alijs, de quibus per Moder. de arbitr. cent. 1. caſ. 81.* tamen difficilè admo-
10 dum erit, † quod Iudex in hoc caſu non exiſtente aliqua contradictione, poſsit colligere conſenſum populi, quia *vt benè deducit Corn. d. conſ. 125. lib. 2.* licet videatur, & in notitiam multorum deueniat, quod talis poſsideat bona defuncti, non tamen deuenit in notitiam, quod ex tali titulo ſucceſſerit, cum poſsit putare populus, quod defunctus condiderit teſtamentum, vel codicillos, vel quod ſorores renunciauerint, vel quod fuerint dotatæ à fratribus. Vnde ex inde difficillimum erit colligere conſenſum populi, & arbitrari, quod ille interuenerit, *vt ibidem optimè deducit Corn.*

Corduba Peruſina Bonorum Veneris 16. Nouembris 1601.

SVMMARIA.

1 *Sententia iniuſta non tranſit in rem iudicatam, ſed iniuſtitia debet eſſe clara, & euidens.*
2 *Auia vidua an comprehendatur in Statuto contra matrem, & per tot.*
Statutum correctorium iuris communis non habet locum in caſu ficto ibidem, & vide num. ſeqq.
5 *Vidua gaudet Priuilegijs exorbitantibus, & contra ius Statuti loci mariti, & num. ſeqq. vbi quid ſi diſceſſerit.*
10 *Sententia non poteſt dici iniuſta, vbi opiniones ſunt controuerſæ.*

7 maximè accedente probatione † quod Fœlix fuerit fi-
lius d. Aſtoris, non ſolum ex teſtamento ipſius Fœli-
cis, ſed ex pluribus enunciatiuis inſtrumentorum em-
ptionum, in quibus dicitur filius q. Aſtoris; quæ & ſi
non ſint antiquæ, ad hunc tamen effectum viſæ fue-
runt valde conferre. *Rota deciſ. 136. num. 1. par 1. in recent.*

8 Quibus accedebant poſitiones datæ † pro Perinel-
lis, in quibus tota iſta ſeries, & deſcendentia deſcri-
bitur etiam quo ad perſonam Petri, quæ contra ipſos
probant. *Alex. conſ. 172. num. 1. vol. 2. Rot. deciſ.*
296. poſt med. par 1. diuerſ. Caputaq. deciſ. 189. &
192. part. 1. quæ licet per ſe paterentur aliquam dif-
ficultatem, ea tamen ceſſabat ex teſtibus ſuper dictis
poſitionibus examinatis, qui viſi fuerunt optimè ſu-
per tali deſcendentia in eis narrata deponere.

Ex quibus cum de attinentia, & proximitate Petri
9 † ſatis appareat, non erat probanda qualitas maioris
proximitatis, cum non appareret in cauſa alius, qui
ſe proximiorem diceret. *Card. Seraph. deciſ. 1219. num. 1. & deciſ. 1265. in ſin. verſ. quod dicitur.*

Nec viſum fuit obſtare, quod Io: Baptiſta Pater
10 Petri denominaretur de Bettigrillis † quia, vt ex eiſ-
dem teſtibus apparebat, ita vocabatur per ſopranome.

Minus etiam obſtare, quod illi teſtes ſint exami-
11 nati in alio iudicio † quia cum agatur de legitima-
tione perſonæ tãquam in cauſa ſtatus probant etiam
in alio iudicio. *ad l. ingenuum cum ibi not. ff de ſtat. homin. Alex. conſ. 61. num. 9. lib. 2. & fuit dictum in Romana nullitatis concordiæ 14. Martij 1614. coram me, & aliàs ſæpe.*

Quò verò ad aliam difficultatẽ circa validitatem
12 teſtamenti † viſum fuit de illius validitate conſtare,
cùm fuerit extractum ex Archiuio Peruſino, & ideo
inter ſubditos probat. *Felyn. in c. ad audientiam. num. 12. circa fin. de præſcript. Caputaq. deciſ. 42. n. 1. par. 1. Rot. deciſ. 271. num. 6. par. 1. in recent.*

Et licet opponeretur de defectu inſinuationis re-
13 quiſitæ † per Statutum Peruſinum *lib. 2. rubr. 42.*
Reſponſum fuit per dictum Statutum requiri etiam
publicationem bannimentorum, quod omnes Notarij habentes teſtamenta compareant ad illa aſſignanda coram Iudice, quod ſi non fecerunt, teſtamenta non valeant, quæ bannimenta, cum non probentur, præceſſiſſe, ceſſabat obligatio inſinuandi, & teſtamentum ex hoc capite impugnari non poterat, *vt in puncto reſolutum fuit in Peruſina Hæreditatis 28. Nouembris 1616. coram R. P. D. meo Buratto.*

Et quamuis multa circa obſeruantiam dicti Statu-
14 ti † quoad talia bannimenta dicerentur; tamen vi-
ſum fuit ceſſare omnem difficultatem ex lapſu pluſquam 30. annorum, cum obſeruantia huiuſmodi teſtamenti, per quæ omnis ſolemnitas, & inſinuatio præſumitur. *Gabr. de præſumpt. concl. 1. n. 56. Card. Seraph. deciſ. 742. num. 4. Ceph. conſ. 170. num. 22. & conſ. 171. num. 37. in fin. & num. 40. & 44. verſ. deuenio igitur.* vbi loquitur in terminis ſimilis Statuti.

Prædicta autem obſeruantia ſatis viſa fuit probata
15 † ex quo bona in teſtamento comprehenſa fuerunt
per hæredem poſſeſſa iuxta formam teſtamenti, *vt in ſimili Rot. deciſ. 598. num. 5. par. 1. diuerſ.* iunctis ſupradictis poſitionibus, in quibus teſtamenti tenor apponitur.

Fuit etiam reſponſum obiectum ceſſare, quia ad
16 effectum † annullandi teſtamentum ex defectu dictæ
inſinuationis non ſolum requirebatur petitio, ſed ſententia diffinitiua, quæ hic non fuit lata, vt in dicto Statuto in fine diſponitur, *& ſenſit Bal. conſ. 144. n. 4. lib. 5. Ang. de Peruſ. conſ. 36. num. 4.*

Et ex his Domini concluſerunt fideicommiſſum fuiſſe purificatum ad fauorem Petri &c.

Aldobrandino poſtea Clementi VIII. Peruſina bonorum de Vbaldis Veneris 18. Martij 1583.

SVMMARIA.

1 *Statuti Peruſini excluſiui fœminarum non vſus, ſeu contrarius vſus reſpectu portionis, quæ defertur fœminis in bonis aliunde quæſitis, an ſit probatus, & per tot.*

2 *Statutum non dicitur interruptum, quod ſemper viguit.*

3 *Statuti qualitates debent probari, vt illud intret, & teſtes debent exprimere actus num. 5. & per tot.*

4 *Conſuetudo probanda eſt in caſu illo particulari.*

7 *Inteſtatum quem deceſſiſſe, vt probent teſtes, debent ſufficientem rationem aſſignare.*

8 *Statuti contrarius vſus eſt difficillimæ probationis.*

9 *Conſuetudo inducitur per conſenſum non autem per actus populi, qui conſenſus difficilè colligitur abſque contradictione num. 10.*

DECISIO XXXVII.

IN cauſa Peruſina bonorum de Vbaldis dubitaui,
1 num Pompeus probauerit † contrarium vſum re-
formationis Statuti Peruſini confirmatæ à ſan. mem. Pio IV. de anno 1563. & quia in hac diſceptatione hæſitabatur, An ſufficeret probaſſe, quod eueniſſent plures caſus, in quibus fuiſſet ſeruanda reformatio, & nihilominus ſemper ſucceſsiſſent fratres totaliter excluſis ſororibus, etiam quod illæ nihil petijſſent, An verò ad hunc effectum fuiſſet neceſſaria ſaltem aliqua contradictio fœminarum. In qua difficultate inclinabant plures ex dictis ſufficere pro abrogatione huiuſmodi reformationis, quod eueniſſet caſus, & nihilominus ſucceſsiſſent totaliter fratres, quia iſte non vſus habet implicitum contrarium vſum, ex quo reformatio vocat ſororem dotatã à Patre, vel aſcendente ad ſucceſsionẽ fratris ad tertiam partem eius, quod ſibi de iure cõmuni obueniſſet ab inteſtato bonorum aliunde, quam à dotante quæſitorum, & nihilominus vſus hoc pacto vocaſſet fratres ad integram ſucceſsionem. *Io: Andr. in c. cum Ioannes. col. 3. ad fin. de cler. coniug. & ibi Abb. num. 9. Alex. conſ. 196. ſub num. 15. lib. 2.* Neque hoc caſu eſt neceſſaria contradictio, *vt per Bar. in l. 2. C. quæ ſit long. conſ. num. 20. Tiraq. de primog. quæſt. 91.* Quod tantò faciliùs procederet in hoc caſu, in quo habemus Statutum antecedens totaliter excludens ſorores, cum quo vſus ſubſequutus poſt reformationem videretur

DECISIO XXXVIII.

SATIS viſum fuit Dominis conſtare de re iudicata, ſed Informantes pro D. Margherita illam prætendebant tollere ex capite iniuſtitiæ, ad quem effe-
1 ctum iniuſtitia † debet eſſe clara, & euidens. *Dec. in c. quoniam contra de probat. & conſ. 136. 137. & 140. & fuit deciſum coram R. P. D. meo Seraphino in cauſa Firmana bonorum 29. Aprilis 1583.* de qua in præſenti non apparebat.

Neque obſtant, qua in contrarium deducebantur,
2 & Primo, quod ex quo Statutum † Peruſinum vocat Auiam Paternam ad ſucceſsionem nepotis ab inteſtato æqualiter cum matre, cum ſit correctorium iuris communis loquens in ciuibus non habet locum in caſu ficto, nempe in Vidua, quæ per Iuris diſpoſitionem retinet eandem ciuitatem, & domicilium mariti Defuncti.

Nam vltra quod Scribentes exaduerſo allegati nõ
3 diſtinguunt inter Statuta † contra, vel præter, vel ſecundum ius commune in terminis Viduæ, ſed indiſtinctè deponunt Viduam gaudere priuilegijs Statutorum, quæ vt plurimum ſunt iuris correctoria, fuit reſponſum, quod d. Statutum non loquitur de Ciue,
4 † quo caſu intraret difficultas, vtrum procederet in ficto, vel ſolum in vero, *quem articulum latè diſputat Burgoſ. de Paz. in l. 3. Taur. num. 448. & 481.* Sed
5 dictum Statutum vocabat † auiam Paternam ſimul cum matre ad ſucceſsionem Nepotis, quo caſu non requiritur, quod ſit Ciuis, ſed quod d. Auia vti Vidua poſsit gaudere beneficio Statuti, de quo nemo dubitare poteſt, cum Vidua gaudeat priuilegijs exorbitantibus, & contra ius commune. *Tiraq. de nobilit. cap. 18. num. 8 deciſ. Pedem. 30. num. 54. & fuit alias in hac cauſa reſolutum*, quod Statutum cum hoc
6 priuilegium conceſſerit perſonæ, † & non loco, propter nexum matrimonij non eſt neceſſarium, quod Vidua continuauerit habitare in loco viri, ſed ſufficit quod non habuerit animum dimittendi, & deſerendi domum, *vt eſt magis communis opinio ſecundum Claud. in l. cum quædam puella. num. 4. ff. de iuriſd. omn. iud. Gabr. conſ. 29. num. 30. lib. 2.* Vnde non intrat deciſio. *Afflict. 384. num. 15.* quæ loquitur in
7 caſu diuerſo, nec animus deſerendi domum † colligebatur ex coniecturis, quæ allegabantur.

Nam prima de habitatione in Vrbe non fuit habi-
8 ta † in conſideratione, tum quia hæc ſola non ſufficiebat. Vidua enim illam retinet, etiam ſi redeat ad ſuum domicilium, tum quia D. Iunipera ſemper habuit litem in Rota, & in Camera, quæ ſatis iuſtificabat ſuam abſentiam, & nec etiam erant elapſi decem anni tempore delatæ ſucceſsionis poſt obitum mariti, quod requirebatur ad iſtum effectum. *Menoch. de arbitr. caſ. 86. num. 15.*

9 Minus placuit alia coniectura, † quod Iunipera vocauerit ſe Baroniſſam Romanam, & viſa fuerit beneficio Statuti de duabus conformibus, & bona, quæ habebat Peruſij ad Vrbem tranſtulerit, & in ea domum emerit; nam Vidua vtramque ciuilitatem potuit retinere originis, & mariti, & cum prædicta non ſtent per ſe excluſiuè, nec priuatiuè, nec ſint coniecturæ concludentes, per dictos actus non fuit viſa voluiſſe ſe priuare dicto priuilegio Viduitatis.

Non obſtat, quod circa articulos reſolutos per
10 Rotam † adſint multi Scribentes, qui contrarium tenuerunt. Nam cum Domini amplexi fuerint vnam ex opinionibus controuerſis, non poteſt hoc prætextu dari de iniuſtitia ſententiæ. *Cæſ. de Graſ. deciſ. 2. de Conſtit. num. 6. & 7. & fuit dictum in cauſa Colonien. Canonicatus 2. Iunij 1574. coram Sanctiſ. quæ eſt diuerſorum 206. num. 1. par. 2.*

Litta
Peruſina de Bigazzinis
Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIA.

1 *Remiſſorialis proceſſus, in quo fuerunt ſeruata omnia ſolemnia præſumitur validus.*

2 *Notarius Actuarius ſuſpectus, vt recuſari poſſit, debet adeſſe mandatum ſpeciale, & medio iuramento. Et cenſetur receſſum à recuſatione, ex datione adiuncti, & alijs num. 3.*

4 *Notarius adiunctus ad intereſſendum non ad ſcribendum non debet ſubſcribere, maximè vbi Iudex remiſſorialis ſubſcripſit num. 5.*

6 *Mandatum habens ad recuſandum cenſetur habere ad effectum habendi aſſiſtentem.*

7 *Notario non debet plus credi ad fauorem vnius partis, quàm alterius.*

8 *Interrogatoria ſi ſint omiſſa imputatur Interpreti non Iudici.*

DECISIO XXXIX.

PRO validitate proceſſus remiſſorialis fuit concluſum, cum ex deductis in facto conſtet fuiſſe
1 † ſeruata omnia ſolemnia neceſſaria, & ideo intrant omnes regulæ de præſumenda actus validitate loquentes.

Non obſtat, quod Notarius actuarius fuiſſet recu-
2 ſatus † à Procuratore D. Fauſtinæ. Quia vltra quod non conſtat de mandato ſpeciali ad id requiſito, & quod medio iuramento recuſaſſet. *iux. conſ. Pariſ. 31. num. 32. lib. 1. & fuit dictum in terminis in cauſa Agrigentina illegitimatis 9. Iunij 1597. coram bo. me.*
3 *Orano.* Tollitur difficultas tam ex datione † adiuncti ab ipſomet Procuratore recuſatẽ nominati, quam ex eo, quod poſtea idem Procurator coram eodem Notario recuſato dedit interrogatoria, & pluries comparuit, per quos actus dicitur à recuſatione receſſum etiam ſi ſemper fuiſſet repetita proteſtatio, quæ tanquam contraria facto, ex quo ſumus in iudicialibus, vitiatur, ita quod acta remaneant valida, *vt ex magis comm. opinione firmauit Rota in d. Agrigentina.*

Non obſtat defectus ſuſcriptionis Notarij adiun-
4 cti, † quia ille fuit datus tantum ad intereſſendum, & non ad ſcribendum, & recipiendum acta, *& ideo deciſio Toletana Primitiarum coram Comitulo*, quæ allegatur pro parte D. Fauſtinæ retorquetur, & potuit Notarius actuarius ſolus ſubſcribere, & publicare proceſſum, *vt concluditur in d. deciſione Toletana, & in alijs*, quæ dantur pro Comite Bigazzino, cum ex ſummario pro eius parte dato num. 2. appareat de

conſenſu

conſenſu Procuratoris D. Fauſtinæ, quod Connotarius ſolum interueniret examini teſtium abſque eo, quod ſcriberet, & ſe rogaret. Et ceſſat difficultas in hoc caſu ex quo cum ſubſcriptione Notarij recuſati
5 † concurrit ſubſcriptio Iudicis remiſſorialis, quod ſufficit, *vt fuit dictum in cauſa Burgen. Emolumentorum 29. Aprilis 1591. coram D. Penia*. Nec placuit, quod dicebatur Procuratorem non habuiſſe manda-
6 tum † ad hoc. Quia ſi habuit mandatum ad recuſandum, viſum ſibi fuit recuſare ad hunc effectum tantum habendi aſsiſtentem. Non obſtat, quod de iſto
7 conſenſu † Procuratoris non conſtet niſi in atteſtatione Notarij recuſati. Quia ſicut ex atteſtatione eiuſdem Notarij recuſati probatur nominatio adiuncti, ita etiam opus eſt, quod probetur alia pars, quod ſcilicet fuit nominatus ad aſsiſtendum, cum non debeat plus ei credi ad fauorem vnius partis, quàm alterius.

8 Ad prætenſam omiſsionem † interrogatoriorum fuit reſponſum non proceſsiſſe à Iudice, ſed ab ipſa parte D. Fauſtinæ mediante ſuo interprete, cui forte viſum fuit ſatis fuiſſe euacuata per reſponſionem ad alia, & eſſe ſuperflua &c.

Penia
Perusina liquidationis fructuũ Lunæ 27. Februarij 1612.

SVMMARIA.

1 *Iudicis recuſatio non valet abſque expreſſione cauſæ.*
2 *Et vbi non fuit data cedula appellationis.*
3 *Tollitur ex comparitione coram ipſo etiam cum proteſtatione.*
4 *Teſtium nomina debent eſſe ſpecificè, & ſingulariter adnotata, & non generaliter.*
5 *Delegatio facta ſub nomine officij expirat finito officio vbi vide.*
6 *Citatio vt valeat domi, & per affixionem debent fieri diligentiæ, vt ibi. Fallit ex ſtylo Curiæ Peruſinæ num. 7. Item vbi comparuerunt Procuratores num. 8.*
8 *Citationis defectus tollitur ex comparitione, & num. 9.*
9 *Citatio etiam ſi debeat fieri ex decreto Iudicis domi, & per affixionem ſufficit domi ex ſtylo, & comparitio licet cum proteſtatione ſupplet.*
10 *Citatio vigore diligentiæ ſuffragatur etiam poſt comparitionem Procuratorum, qui non fuerunt citati, ſi ipſi comparuerunt, licet cum proteſtatione.*
11 *Teſtium iuramentum tactis &c. probatur ex verbis, Iurauerunt in forma.*
12 *Procuratoris domini litis comparitio quando ſufficiat.*
13 *Mandati defectus in Procuratore actoris tollitur, vbi termini ſubſtantiales fuerunt ſeruati à vero Procuratore.*
14 *Legitimatio perſonæ reſpectu filiationis cẽſetur probata ex agnitione partis aduerſæ.*

DECISIO XL.

LICET ſuper hac cauſa de ordine Rotæ partibus præſentibus cum ſuis Procuratoribus fuerit habita ſeſsio coram me ſub die 2. Ianuarij proximè præteriti, & maiori ex parte ex facto ſublatæ multiplices nullitates, quas opponebant Informantes pro D. Fauſtina de Aptis, nihilominus, vt magis ſatisfieret quærelis partis volui eaſdẽ proponere in Rota, quæ vtraque parte informante cenſuit oppoſitas nullitates non obſtare. Et ſingulariter ad ſingulas reſpondendo.

1 Ad primam deductam ex recuſatione Iudicis † delegati, licet multæ darentur reſponſiones, Rotæ placuit illa, quod recuſationes non obſtarent, quia omnes fuerant factæ abſque expreſsione cauſæ, & ideo per eas non fuit ſuſpenſa iuriſdictio Iudicis recuſati, qui non obſtante recuſatione licitè potuit procedere ad vlteriora. *cap. cum ſpeciali. vbi Franc. num. 1. de appellat. lib. 6. Rota in vna Papien. bonorum 27. Nouembris 1577. coram bo. me. Card. Lancellotto, & in vna cauſa Burgen. beneficij die 18. Maij 1598. coram bo. me. D. Andrea de Corduba tunc Rotæ Auditoribus.*

Et eò magis Rota amplexa fuit hanc reſponſionem
2 in hoc caſu, quia † licet in actu recuſationum fuerit appellatum, nunquam tamen fuit præſentata cedula appellationis in forma, prout requiritur *Rota in d. Papien. bonorum coram Lancellotto*. Præterea Fauſti-
3 na ſæpe comparuit † coram eodem Iudice, & licet cum proteſtatione parũ profuit, cum videretur contraria facto, *vt rotauit Rota in d. Papien. bonorum, & fuit dictum in cauſa Hyſpalen. Iuriſnominandi 23. Nouembris 1589. coram bo. me. Seraphino*.

Ad ſecundam nullitatem deductam ex defectu no-
4 minis † teſtium, quod non fuerit ſpecificè, & nominatim notatum, ſed generaliter abſque eo, quod fuerint ſpecificata nomina ſingulorũ teſtium iurantium, & ideo tamquam nimis vagum, obſcurum, & incertum non valuerit; Fuit reſponſum non ſubſiſtere in facto, quia in proceſſu fol. 80. ſpecificè continebantur nomina, & cognomina teſtium.

Ad tertiam nullitatem ex eo petitam, quod inſtru-
5 mentum ſubdelegationis † fuerat directum cuidam D. Agatonio tanquam Locumtenenti, cuius tamen officium durauerat vſque ad Menſem Februarium, de quo fuerat ſæpè expreſsè proteſtatum, & tamen Agatonius proceſſerat etiam depoſito officio, & conſequenter ſine iuriſdictione; Fuit reſponſum primò Bigazzinos coram Domino renũciaſſe omnibus actis factis coram Agatonio poſt depoſitum officium. Secundò fuit reſponſum prædictos actus factos coram Agatonio poſt depoſitum officium coram Vincentio Condiuio Agatonij ſucceſſore fuiſſe legitimè repetitos vigore inſtrumenti ſubdelegationis dati à R.P.D. meo Sacrato.

Ad quartam nullitatem deductam ex eo, quod di-
6 ligentiæ † de citandis Fauſtina, & Hippolyta fuerunt factæ per vnam audientiam tantum, ſeu vnam tantum diem iuridicam, & tamen debebant fieri per plures audientias, & dies iuridicos, & prius per vnum Curſorem, & deinde per duos, & tamen fuerunt factæ ſemel tantùm per duos Curſores; Fuit reſponſum pri-
7 mò nullitatem fuiſſe reijciendam ex quo † diligentiæ de citandis prædictis fuerunt factæ iuxta ſtylum Curiæ

riæ Peruſinæ, vt teſtabantur periti Notarij. Secun-
dò fuit reſponſum poſt prædictas diligentias compa-
8 ruiſſe † Procuratores Fauſtinæ, & Hippolytæ, & ex
eorum comparitionibus purgatos fuiſſe defectus, ſi
qui interuenire potuerint. *Verall. deciſ. 97. in cauſa
quando eſt commiſſa. & deciſ. 161. in c. commiſſio p. 1.*
vtramque autem hanc reſponſionem approbaſſe vi-
detur. *Rota in d. deciſ. in cauſa Burgen. Beneficij co-
ram Corduba.*

Ad quintam nullitatem ex eo deductam, quod
9 ſtantibus dictis diligentijs † Locumtenens decreuit
Fauſtinam, & Hippolytam citari domi, & per affixio-
nem, & tamen dictum decretum non fuit ſeruatum,
quia Fauſtina, & Hippolyta fuerunt citatæ domi di-
miſſa copia. Fuit reſponſum ſicut ad quartam tum
propter ſtylum, tum propter comparitionem Procu-
ratorum prædictarum mulierum, qui ex quo compa-
ruerunt, de citatione videntur habuiſſe ſufficientem
notitiam, vnde data præſentia partis, leues cenſea-
tur iſtæ nullitates, licet Procuratores comparuerint
cum proteſtatione.

Ad ſextam nullitatem ex eo deductam, quod Fau-
ſtina poſt dictas diligentias fuit citata perſonaliter,
10 † & comparuerunt Procuratores Fauſtinæ, & Hip-
polytæ, & docuerunt de mandato Procuræ, & tamen
nullis alijs diligentijs factis, neque citatis dictis Pro-
curatoribus fuit proceſſum vigore dictæ diligentiæ.
Fuit reſponſum nullitatem reijciendam, ex quo Pro-
curatores Fauſtinæ, & Hippolytæ ſemper comparue-
runt, licet cum proteſtatione.

Ad ſeptimam nullitatem ex eo deductam, quod
11 iuramentum † fuit teſtibus delatum abſque illis ver-
bis tactis &c. Domini reſponderunt ſufficere, quod
Notarius atteſtaretur fuiſſe præſtitum iuramẽtum in
forma, ſub quibus verbis virtualiter videtur dictum,
quod iurauit tactis ſcripturis, maximè quia dictio in
forma, intelligitur in forma iuris debita, & conſueta,
*vt in terminis fuit dictum in cauſa Caligurritana ob-
lationum 26. Martij 1590. coram Comitulo, & in
cauſa Ciuitaten. Conſtructionis Cappellæ 20. Februar.
1589. & in cauſa Corduben. Decimarum 29. Ianuarij
1593. coram bo. me. Card. Seraphino, vbi plures aliæ
deciſiones recenſentur, & fuit dictum coram me in cau-
ſa Veneta fæderis matrimonij die 8. Iunij 1593.*

12. Ad octauam nullitatem deductam ex defectu † mã-
dati, fuit reſponſum ex veritate facti nullitatem ceſ-
ſare; quia non erat verum, quod ſolus Tanus com-
paruerat in iudicio tanquam dominus litis effectus,
quia ſimul cum eo cõparebat Adabilis Lodola alter
Procurator filiorum, & hæredum bo. me. Comitis
13 Ioannis de Bigazzinis, & licet in citatione † ad dicen-
dum contra commiſſionem ſolus Tanus comparue-
rint tanquam dominus litis effectus, tamen ex quo
aliæ citationes, & præſertim termini ſubſtantiales,
in quibus expreſsè reperiebatur citatio ad dicendum
contra commiſsionem, fuerunt ſeruati etiam à Pro-
curatore ſpecialiter à Bigazzinis conſtituto ceſſauit
prætenſa nullitas. *Caſſad. deciſ. 8. num. 10. de re-
ſcript.*

Ad nonam, & vltimam nullitatem ex eo deductam,
quod Fauſtina, & Hippolyta ſemper fuerunt proteſta-
14 tæ † nihil fieri niſi legitimatis perſonis, & tamen Co-
mites de Bigazzinis nunquam docuerunt ſe eſſe filios
Comitis Ioannis, fuit breuiter reſpõſum Aduerſarios
in toto cauſæ decurſu ſemper agnouiſſe Bigazzinos
pro filijs Comitis Ioannis defuncti, quod ſignanter
in commiſsione idem confeſſæ fuerunt &c.

R. P. D. Pirouano
Peruſina de Bigazzinis
Veneris 19. Aprilis 1613.

SVMMARIA.

1 *Commiſsionis exceſſus quando non dicatur adeſſe.*
2 *Teſtes poſt didicita teſtificata poſſunt examinari ſu-
per non liquiditatis.*
3 *Teſtium iuramenta non poteſt Iudex committere
Notario. Fallit vt num. 4. vbi etiam de ſtylo
Curiæ Peruſinæ.*
5 *Stylum Curiarum ſolet attendere Rota, & proba-
tur ex ſola fide exhibita.*
6 *Ad iuramentum teſtium citatio pro decem diebus
videtur nimis larga.*
7 *Fallit ex ſtylo, & vbi pars comparuit. etiam vbi
diuerſis locis deferri poterat num. 9.*
8 *Comparatio tollit defectum citationis.*
10 *Delegatus excedens fines commiſsionis nulliter pro-
cedit, & vide num. 11.*

DECISIO XLI.

NVLLITATES oppoſitæ proceſſui facto coram
Archipresbytero Peruſino fuerunt multæ. Pri-
ma ex defectu iuriſdictionis bo. me. Peniæ, qui exceſ-
ſit fines ſuæ commiſsionis. Secunda defectu iuriſdi-
ctionis ſubdelegati ratione pariter exceſſus ſuæ iuriſ-
dictionis. Tertia ex defectu citationis propter omiſ-
ſionem citationis Procuratoris D. Fauſtinæ. Quarta
propter omiſsionem ſolemnitatis à iure requiſitæ in
recipiendis iuramentis teſtium. Quinta, & vltima
præcedenti conſimilis propter citationem nimis va-
gam ad videndum iurare teſtes.

Domini primam, tertiam, quartam, & quintam
non obſtare exiſtimarunt.

Prima namque viſa eſt Dominis poſſe euitari, quia
1 & ſi commiſſa cauſa † videatur ad probationem ex-
ceſſus reſtricta vbi vel ſi magis placet committatur
alteri Auditori Rotæ, qui præfixo termino ad docen-
dum de exceſſu, & nihil quod releuet docto, proce-
dat ad vlteriorem finalem exequutionem, tamen, &
illud videtur neceſſarium pro finali exequutione ex-
cludere exceſſum, propterea ſi in termino præfixo
D. Fauſtina, vel docuiſſet, vel non docuiſſet de ex-
ceſſu, pro iuſtitia tamen vlterioris finalis exequutio-
nis potuit Comes Bigazzinus docere de meliori li-
quidatione ad eam ſubſtinendam.

2 Nec obſtat, quod huiuſmodi liquidationem † Ro-
ta non admiſiſſet, cum tenderet ad nouum examen
poſt didicita teſtificata, & ſententiam latam ſuper li-
quidatione, nam ſi nouum examen emanatum fuiſſet
ſuper comprobatione prioris liquidationis motiuum
intraret, ſecus verò quando vt in præſenti facultas
ſubdelegato conceſſa eſt non ad liquidandum fructus
iam liquidatos, ſed eos, qui nondum fuerunt liquidati,
quod admittitur *ſecundum Gabr. concluſ. 21. de teſtib.*

Quarta verò optima ratione ſaluatur, nam & ſi Iu-
3 dex tanquam ſubdelegatus de iure † non poſſit com-
mittere iuramenta teſtium Notario. *Caput. deciſ. 167.*
par. 1. & deciſ. 266. par. 3. Crot. in tract. de teſtibus.
par. 7. num. 36. Tamen vltra quod huiuſmodi iura-
4 menta † fuerunt repetita in manibus Iudicis in ter-
mino citationis, ita vt D. Fauſtina potuerit eſſe cer-
ta, coram quo comparere poſſit, dicitur etiam, quod
de ſtylo, & conſuetudine Curiæ Peruſinæ teſtes exa-
minandi inducuntur coram Notario actuario, & in
manibus eiuſdem de mandato Iudicis defertur iura-
5 mentum de veritate dicenda, † quem ſtylum Curia-
rum ſolet Rota attendere. *Verall. deciſ. 265. par. 3.*
& fuit dictum ex ſola fide exhibita de ſtylo prædicto in
Ianuen. Pecuniaria coram R. P. D. Vbaldo 16. Mar-
tij 1612. & antea coram bo. me. Penia in Toletana
Decimarum de Sacedon. 16. Februarij 1590.

Tertia, & quinta tollebantur, quia etſi ratione
6 temporis decem † dierum, intra quos iuramentum
teſtibus erat deferendum, videatur larga citatio pro-
pter difficultatem cuſtodiendi, & teſtes, & Notarium
intra tempus prædictum *ſecundum Put. deciſ. 258. lib.*
1. in fin. Tamen *Cæſ. de Graſs. deciſ. 9. de ſent. & re*
7 *iudic. num. 6.* dicit non procedere † ad effectum re-
pellendi teſtes, præſertim ſi ex ſtylo Curiæ, in qua
recipiuntur, taliter ſoleant fieri, ac etiam quando
pars citata comparuit, & hoc idem poſtea Rota Mo-
derna firmauit *in allegatis deciſionibus Toletana Deci-*
marum, & Ianuen. Pecuniaria, & in facto etiam ap-
paret, quod Franciſcus Procurator in cauſa conſti-
tutus die 5. Martij citatus die 8. eiuſdem comparuit,
vt ex proceſſu apparet fol. 23. ita vt in hac parte ceſ-
8 ſet, † & tertia nullitas, cum maiores diligentiæ per
affixionem, & domi habitationis magis deſeruiant
pro cautela, quàm quod ſuper illis proceſſus forme-
tur, comparens enim facit citationem de inualida
validam. *Felyn. in c. illud. num 8. de præſumpt.*

Non obſtat, quod *allegatæ deciſiones Ianuen. &*
9 *Toletana* videantur procedere † intra terminum pro-
batorium, de quo non apparet in præſenti, quod fue-
rit præfixus, ſed hoc in facto non eſt verum, quia fuit
præfixus terminus probatorius duorum menſium
die 21. & 23. Februarij, vt in proceſſu fol. 11. à ter-
go, & fol. 13. & quæ dicuntur de ſeruitute aſsiſtendi
Notario ad videndum iurare teſtes in eorum, vel No-
tariorum domibus, aut vbi commodè reperti fuerint,
ſi non reprobatur ratione temporis ſeruitus aſsiſten-
di Notario pro ſingulis diebus, & horis, & pro toto
termino probatorio, non erit reprobanda ratione lo-
ci, in quo teſtes veniunt examinandi, præſertim cum
huiuſmodi citatio ſit reſtricta ad horas præciſas nem-
pe de mane ab hora 16. vſque ad 18. & de ſero ab ho-
ra 20. vſque ad 24. vt in proceſſu fol. 11. à tergo, &
fol. 13. ex qua ſpecificatione horarum tollitur acer-
bitas ſeruitutis.

Maior difficultas remanet reſpectu ſecundæ nulli-
10 tatis ex defectu † facultatis Iudicis ſubdelegati, cu-
ius iuriſdictio fuit reſtricta ad probandum alios fru-
ctus perceptos per D. Fauſtinam, & non liquidatos
per Dominos Comites Bigazzinos; Nam ſi ſubdele-
gatus proceſsit ad liquidationem fructuum, qui aliàs
fuerunt liquidati, videtur proceſsiſſe ſine iuriſdictio-
ne, & nulliter. *Gemin. conſ. 57. num. 1. Ang. conſ. 138.*
num. 1. in fin. & num. 2. Gayl. lib. 1. obſeru. 35. num. 4.
& conſequenter ſubſequens diſputatio ſuper noua li-
quidatione fructuum remanet otioſa propter inuali-
ditatem examinis teſtium. Sed in facto examinatis
11 proceſsibus coram R. P. D. meo Caualerio, † qui
ſuper liquidatione iudicauit, & coram bo. me. Penia,
qui litteras ſubdelegationis relaxauit compertum
fuit teſtes ſuper 4. 6. 9. 10. 12. 19. 20. eſſe validè
examinatos, ſuper alijs autem, cum eſſet articulata
maior quantitas, & valor, ſed ex diuerſis cauſis ab
eis, quæ expreſſæ fuerunt in primo proceſſu: Domini
reſeruarunt particulariter videre, An iuriſdictio ſub-
delegati in hac parte ſubſiſtebat.

Penia
Peruſina Exequutionis
Lunæ 17. Nouembris 1597.

SVMMARIA.

1 *Implementi exceptio quando obſit agenti, & per tot.*
2 *Ratificationem plurium inſtrumentorum promittens debet omnia ratificari facere.*
3 *Ratificans debet habere explicitam ſcientiam omnium, vt valeat ratificatio.*
4 *Implementum in omnibus eſt neceſſarium, vt quis poſſit agere.*
5 *Mulieres etiam in conſtitutione Procuratoris debent ſeruare Statutum loci, quamuis ſint forenſes, & num. ſeqq.*
7 *Procuratoris conſtitutio requirit ſolemnitates ipſius contractus faciendi per Procuratorem.*
8 *Impleuiſſe non dicitur, qui validè non impleuit.*
9 *Conſanguineorum defectus quando annullet contractum mulieris, & num. ſeqq.*
13 *Implementum probari debet ab illo, qui implere tenebatur.*

DECISIO XLII.

1 AGEBANT DD. de Cornea contra DD. de Ma-
reſcottis ad conſequendos fructus † ſcutorum
1400. pro reſiduo non ſolutæ dotis ſcutorum 5000.
anno 1546. promiſſæ, ſed quoniam in prædictæ dotis
promiſſione D. Aſcanius de Cornea, promiſerat quę-
dam facere adimpleri, & inter cœtera, quod realiter,
& cum effectu D. Ioanna eius vxor inſtrumentum
dotale, & omnia alia per ipſum facta, geſta, & re-
nunciata in alio inſtrumento eſſet ratificatura, & ap-
probatura, & ideo DD. de Mareſcottis ad effectum
euitandi moram, & excludendi ſolutionem dictorum
fructuum, exciperent de non adimplemento, dubi-
taui.

An dicta exceptio nō adimplementi obſtaret DD.
de Cornea, & Rota eis obſtare cenſuit. Primo, quia
2 Aſcanius promiſerat Ioannam ratificaturam † non
ſolum inſtrumentum dotale, ſed etiam omnia alia
per ipſum facta, geſta, & enunciata in alio inſtrumen-
to manu eiuſdem Notarij rogato: & tamen in man-
dato dato per Ioannam ad ratificandum ſolum fuit
actum de inſtrumento dotali, cuius tenor ei lectus
3 fuerat, & licet ſubderetur † clauſula, quàm etiam

vigore aliorum inſtrumentorum ; nihilominus hoc mandatum non erat ſufficiens, cum non conſtaret de ſcientia explicita ipſius Ioannæ,quantum ad contenta in alijs inſtrumentis , prout requirebatur . *Gloſ. in cap. contrauentioni. in verb. ſciuerit. de appellat. lib.6. Rota in vna Cremonen. Penſionis die* 5. *Nouembris* 1578. *coram bo. me. D. de Rubeis.*

Nec ſuffragatur DD. de Cornea dicere quod cum
4 nunc ageretur de exequutione † inſtrumenti dotalis tantum , ſatis erat , illud fuiſſe ratificatum , quia reſpondebatur, quod cum iſtæ omnes promiſſiones inter Comitem Raynutium , & Aſcanium fuiſſent correſpectiuæ , ſi vna pars non impleuit , quod promiſit, ſi deinde agat , repellitur exceptione non adimplementi. *l. cum proponas. la* 2. *C. de pact. vbi comm. DD. & Dec. num.* 3.

Præterea , cum D. Ioanna dederit mandatum ad ratificandum in Ciuitate Anconitana in Conſtitutio-
5 ne † Procuratoris ſeruare debuit Statutum Anconæ *lib.* 2. *cap.* 43. *de contr. mul.* quo cauetur , vt mulieres in quolibet contractu , debeant contrahere cum conſenſu Viri , & duorum conſanguineorum proximiorum,& quod aliter factus contractus ſit ipſo iure
6 nullus , & ratio eſt, quia in reſpicientibus † formam, & ſolemnitatem actus,Forenſes etiam debent ſeruare Statuta loci,vbi celebratur contractus. *l. ſi fundus vbi Bart. ff. de euict. l.* 2. *C. quemadm. teſtam. aper. Alex. conſ.* 100. *num.* 15. *lib.* 3. *Iaſ. conſ.* 48. *num* 6. *lib.* 1. *vbi teſtatur de communi. Oſaſch. Pedemon. deciſ.* 114. *& tradunt communiter DD. in l. cunctos Populos . C. de ſumm. Trinit. & fid Cath. & fuit deciſum in cauſa Romana fideicommiſſi de Vrſinis die* 11. *Ianuarij,&* 15. *Martij* 1584. *coram R. P. D. meo Ora-*
7 *no*, quod maximè procedit in conſtitutione † Procuratoris facta per mulierem, non ſolum ad lites,ſed ad actus , in quibus poteſt lædi . Tunc enim in conſtitutione Procuratoris requiruntur eædem ſolemnitates , quæ requiruntur in ipſis actibus. *Put. deciſ.* 162. *incipit fuit dubitatum lib.* 1. Vnde cum duorum conſanguineorum conſenſus non interuenerit, Conſtitutio Procuratoris facta per Ioannam fuit nulla , & inualida , & conſequenter ratificatio fuit nulla , quia
8 non dicitur † impleuiſſe,qui impleuit inualidè. *l. quoties. ff. qui ſatiſd. cog. Marſil. ſing.* 431. *incipit, Dixi tibi pluries. Alex. conſ.* 119. *num.* 3. *lib.* 1. *verſ. ad hoc vt dicatur.*

Nec ad rem pertinebat dicere , quod Ioanna non
9 † habuerit præſentes conſanguineos , quos adhibere potuiſſet , vt quod decretum Iudicis ſuppleuerit defectum conſanguineorum , quos requirit Statutum ,
10 quia iſta † ex forma Statuti probari debebant per publicum inſtrumentum , quod tamen non oſtendebatur .
11 Nec ſufficiebat probare abſentiam † conſanguineorum per aſſertionem mulieris , etiam iuratam . Nam cum Statutum circa hoc præſcribat formam , illa eſt præcisè ſeruanda , nec propterea erat locus
12 præſumptioni † quod Nuncius retuliſſet non inueniſſe aliquos Ioannæ conſanguineos , quia verſimile eſſet , quod ſi talis relatio interueniſſet , de ea fuiſſet facta mentio in inſtrumento , *vt fuit deciſum in cauſa Bononien. terrarum die* 17. *Nouembris* 1578. *coram bo. me. Cantuccio.*

Non placuit Dominis, quod aſſerebant Informantes contra Mareſcottos , nempe ipſis incumbere
13 † onus probandi præſentiam conſanguineorum in loco contractus , quia DD. ad hoc allegati loquuntur in agente ad reſciſsionem contractus , ſecus autem eſſe in hoc caſu , vbi Domini de Mareſcottis excipiebant de non adimplemento , & propterea Domini de Cornea tenebantur probare ſe impleuiſſe , & valide
13 ratificaſſe . Implementum enim † probari debet ab illo , qui implere tenebatur . *Rol. conſ.* 57. *num.* 9. *lib.* 1. *Becc. conſ.* 45. *incipit , Reuocatur in dubium num.* 18.

Atque ex his fuit concluſum DD. de Cornea obſtare exceptionem non adimplementi .

Reſeruarunt tamen Domini videndum, An intereſſet DD. de Mareſcottis habere talem ratificationem.

Iuſto
Peruſina Lucri Dotis
Lunæ 29. Nouembris 1599.

SVMMARIA.

1 *Dotis lucro Statutario quando non ſit locus , & per tot.*

2 *Vxori non præiudicatur per ſecundum inſtrumentum factum ipſa abſente , & num.* 3. *& ſeqq.*

4 *Inſtrumentum ſecundum ſeruandum non eſt , & quando .*

5 *In dotis lucro Statutum loci contractus non originis Viri attenditur , ſed contra num.* 8. *etiam ſi matrimonium ſit contractum in tertio loco n.* 9.

6 *Iuris appellatione venit etiam Statutum .*

7 *Dotis lucro non videtur renunciatum per promiſſionem de reſtituendo ſecundum diſpoſitionem iuris .*

10 *Dotis lucrum, vt conſequatur maritus debet probare , quod continuo cohabitauerit cum vxore , & ſubſtinuerit onera matrimonij .*

11 *Dotis lucrum non conſequitur maritus , qui vxorem malè tractauit , & qui fuit in aliqua culpa mortis ipſius num.* 12.

13 *Dotis lucrum , quod amiſerit maritus, poteſt opponi ab alio , quàm ab vxore .*

DECISIO XLIII.

NON eſſe locum Statuto Peruſino de lucro dotis videbatur aliquibus ex Dominis, quoniam
1 † in hoc facto præſupponuntur duo inſtrumenta . Primum celebratum in Ciuitate Auximi die 2. Auguſti 1593. in quo Gaſpar ſe obligauit Dianæ ſuæ futuræ vxori præſenti, & acceptanti in omnem caſum reſtitutionis dotis , ſecundum formam iuris reſtituere . Alterum celebratum cum D. Septimio Olgiato promiſſore dotis 2. Iulij 1594. abſente Diana vxore , in quo locum habere voluerunt donationem propter nuptias inter ipſos coniuges iuxta formam Statutorum Peruſiæ ; Quapropter dicebant, quod ſecundum
2 inſtrumentum † non præiudicat primo celebrato ab ipſa Diana , in quo erat iam dos promiſſa , & conſtituta . *Afflict. deciſ.* 61. *num.* 2. *Gramm. deciſ.* 103.
3 *num.* 18. & conſequenter ſine ipſa † noua pacta ſtipulari

pulari non poterant, vel etiam non valebant ſine ip-
ſius ratificatione. *Rub. conſ.* 117. *& facit deciſio co-
ram Illuſtriſſimo Blanchetto in Romana Societatis* 17.
Februarij 1581. & in terminis ſecundi inſtrumenti in
donatione propter nuptias, & quod primum ſeruan-
4 dum ſit † *eſt conſ. Dec.* 195. & ideo clauſula † ſecun-
5 dum formam iuris communis, vel ſecundum formam
iuris municipalis, vbi fuerat celebratum inſtrumen-
tum, quod videtur attendendum. *l. ſi fundus. ff. de
euict.* Non autem Statutum Peruſinum. *Fulgoſ. conſ.*
203. *viſo inſtrumento*, & vtroque caſu videbatur ex-
cludi Statutum Peruſinum.

Nihilominus iſtud motiuum videbatur habere dif-
6 ficultatem dato † etiam quod primum eſſet in actis,
ſi quidem illa verba primi inſtrumenti, ſecundum for-
mam iuris nõ excludunt diſpoſitionem Statutariam,
imò videbantur includere, *vt per Alex. in l. poſt do-
7 tem in fine. ff. ſol. matr.* quia non videtur † renuncia-
tum lucro dotis. *Paul. de Monte Pico conſ.* 52. in quo
8 attenditur Statutum † originis viri. *l. exigere. ff. de
iudic. vbi DD.* vel eiuſdem viri domicilij, quod non
erat in Ciuitate Auximi. *Bal. conſ.* 208. *lib.* 3. *&* 53.
in fin. lib. 5. *Alex. conſ.* 200. *lib.* 3. *Dec. conſ.* 19. *Aret.
conſ.* 77. *Bald. Ang. & Caſtr. in l. ſi vxor. ff.* de iud.
Iaſ. in l. ſi arrogator. num. 48. *ff. de adopt. Salic. in l.
cunctos populos in fin. verſ. item quando in Ciuitate
Originis. vbi Bald. & Io: Bapt. de Sanct. Seuerino C.
9 de ſumm. Trinit.* quod idem eſt etiam ſi † matrimo-
nium contractum eſſet in tertio loco, vt in caſu no-
ſtro. *Cuman. conſ.* 72. *Afflict. deciſ.* 226. *num.* 7. *Rol.
de lucr. dot. q.* 23. *& Moder. in eod. tract. gloſ.* 9.
num. 39.

Idcirco dicebatur non eſſe locum Statuto ad effe-
10 ctum lucri dotis, quia † non probatur, quod Gaſpar
continuò cohabitauerit cum vxore, & ſubſtinuerit
onera matrimonij, ex quo ſecundum magis commu-
nem opinionem debetur viro lucrum dotis. *Rol.
conſ.* 72. *num.* 60. *lib.* 1. quod quidem non conclu-
dunt teſtes, licet de aliqua cohabitatione deponant,
& contrarium probatur ex declaratione Gaſparis fa-
cta die 20. Nouembris 1597. vbi dicit non poſſe ali-
mentare Dianam, nec ſubſtinere onera matrimonij
propter eius abſentiam, & paupertatem, & conſen-
ſit, quod poſſet conſequi dotem, & fructus conſtitu-
endo eam procuratricem in rem propriam.

11 Quibus additur, quod Gaſpar Dianam malè † tra-
ctauit, & ideo amiſit lucrum dotis. *DD. commu-
niter in l. ſi cum dotem. §. ſin autem. ff. ſol matr. Boer.
deciſ.* 244. *num.* 12. quod tam ex ſupradictis, quàm
teſtium depoſitione conſtat, qui de actibus particu-
laribus deponunt vſque ad obitum Dianæ, & in eius
12 funere quinimò deponunt, † quod Gaſpar fuit in ali-
qua cauſa, vel culpa, licet non immediatè mortis
Dianæ, quo caſu lucrum dotis marito non defertur,
*vt fuit reſolutum coram bo. me. Oriolen. in Romana
quartæ partis Dotis* 15. *Ianuarij* 1582. quæ exceptio
13 † competit. Septimio, cum ſit excluſio lucri, eo
ipſo. *Bal. conſ.* 254. *num.* 1. *lib.* 2. *Pariſ. conſ.* 62.
num. 17. *cum ſeqq. lib.* 3. & eſt potius opponere de
non iure Gaſparis, quàm de iure tertij. *Aym. conſ.* 72.
num. 6. *& conſ.* 191. *num.* 3. *& fuit dictum coram eo-
dem Oriolen. in Romana Pecudum* 13. *Ianuar.* 1586.

Ex quibus deciſum fuit non intrare Statutum, &
lucrum dotis non deberi &c.

Gypſio
Ciuitatis Caſtelli bonorum
Veneris 11. Decembris 1598.

SVMMARIA.

1 *Fœminæ excluduntur à ſucceſſione inteſtata ſuper-
ſtitibus agnatis vſque ad 3. gradum ex Statuto
Terræ Montoni, & ſic filia propter Patruum n. 2.*
3 *Statutum à Principe confirmatum rationabile præ-
ſumitur, & vſu receptum, niſi probetur non vſus
num. 4. & debet probari vnus contrarius obtentus
in contradictorio iudicio num. 5. & ſententia pro
executione Statuti tollit contrarium vſum num. 6.*

DECISIO XLIV.

STATVTVM Terræ Montoni diſponit, quod in
1 ſucceſſionibus † ab inteſtato ſuperſtitibus agna-
tis vſque ad tertium gradum fæminæ excludantur, &
ſi dotatæ non eſſent dotentur ſuper bonis hæreditatis
defuncti.

Pro parte Berenicis agentis ad bona paterna con-
2 tra Franciſcum eius Patruum dicebatur † Statutum
eſſe abrogatum, & conſtare de contrario vſu, videli-
cet, quod filiæ ſucceſſerint Patri defuncto excluſis Pa-
truis, & agnatis vſque ad tertium gradum.

Sed DD. dato particulari dubio reſoluerunt vſum
contrarium Statuti non probari.

3 Quia Statutum à Principe confirmatum † rationa-
bile præſumitur, & vſu receptum. *Gozad. conſ.* 16.
num. 16. *fuit dictum coram R. P. D. meo Decano in
Narnien. Legati* 16. *Ianuar.* 1572. *& coram bo. me.
Epiſcopo Oriolen. in vna Calagurritana beneficij* 29.
Nouembris 1582. *& aliàs ſæpius.*

4 Ideo alleganti non vſum Statuti incumbit † onus
probandi, cum ſit fundamentum ſuæ intentionis. *Dec.
conſ.* 554. *circa med. Creſcen. deciſ.* 79. *aliàs* 4. *num.* 5.
de priuil. Put. deciſ. 1. *lib.* 1. *& voluerunt DD. in vna
Amerina ſucceſſionis coram R. P. D. meo Pegna* 24.
Maij 1593.

Teſtes autem quorum ſummarium datur non ſatis
5 probant vſum contrarium † obtentum in contradi-
ctorio iudicio prout requiritur. *Abb. conſ.* 53. *num.* 1.
verſ. & per hoc facit. lib. 2. *Socc. conſ* 61. *num.* 3. *Alex.
conſ.* 132. *num.* 4. *lib.* 1. *Natt. conſ.* 575. *num.* 10.

6 His accedit ſententia † lata de anno 1571. pro exe-
cutione Statuti, quæ tollit prorſus omnem dubita-
tionem.

Eminentiſſ. Card. Veroſpio
Peruſina redditionis Ad-
miniſtrationis tutelæ
Mercurij 26. Iunij 1613.

SVMMARIA.

1 *Mandatum referens ſe ad ſententias nullas, & iniu-
ſtas, eſt nullum, & iniuſtum, & num. 3.*

2 *Sententia non publicata eadem die, qua lata fuit, eſt nulla, non obſtante ſtylo in contrarium, ſi non ſit probatus num.* 4.
5 *Tutor quando poſſit condemnari ad certam ſummam, & num. ſeqq.*
7 *Ratio non poteſt reddi abſque libris.*
8 *Productio quando præſumatur realiter facta.*
9 *Sententia etiam prouiſionalis debet iuſtificari.*
10 *Tutoris hæredes non informati probabiliter excipiunt de præſcriptione.*

DECISIO XLV.

FRATRES de Manſuetis prætendentes Fabium pro adminiſtratione ipſorum tutelæ, remanere in notabili quantitate debitorem contra illum egerunt de anno 1588. coram Locumtenente Gubernatoris Peruſiæ, qui pronunciauit inſtrumentum tutelæ purum, & liquidum eſſe, nec non ad fauorem dictorum fratrum executioni demandandum pro adminiſtrationis ratione reddenda, ac reſtitutione reliquorum in executione ſententiæ liquidandorum, & licet poſtea fuiſſet hæc ſententia per Iudicem appellationis reuocata, nihilominus de anno 1606. confirmata fuit ab Auditore Illuſtriſſ. Legati, & cauſa nouiſſimè introducta coram Iudice per A. C. deputato fuit ab eo per modum prouiſionis, & ſine iurium ambarum partium præiudicio decretum, & relaxatum mandatum in ſumma ſcut. 3000. contra bona eiuſdem Fabij Tutoris hæreditaria. Verum interpoſita per illius hæredes appellatione, cum fuiſſet cauſa in Rota
1 commiſſa cum clauſula † ſi quid exequendum per me dubio propoſito dictum fuit tale mandatum vti nullum, & iniuſtum executionem non mereri.

Nullitas deducebatur, quia cum illud emanaſſat
2 vigore ſententiarum, quæ nullæ ſunt † vti eadem die, qua latæ fuerint non publicatæ. *Rot. deciſ. 705. par. 3. diu. & fuit dictum in vna Fauentina ſucceſſionis* 22. *Nouembris* 1601. *coram D. Penia, & in Feſulana Prioratus* 19. *Nouembris* 1610. *coram Reuerendiſſimo*
3 *Lugdunen.* ita pariter mandatum † ad illas ſe referens nullum erit.

4 Et licet excipiatur, quod ſententiæ de ſtylo † non ſoleant eadem die, qua fuerunt latæ, publicari, cum tamen hic ſtylus non probetur non debet attendi, *vt habetur in eadem deciſione Feſulana*.

Iniuſtitia dicti mandati colligitur, ex quo in actis
5 non apparet fuiſſe factam liquidationem † reddituum, & expenſarum, nec aliquem calculum executionem præceſſiſſe, vt requirebatur. *Alex. conſ.* 192. *num.* 1. *& ſeq. per tot. lib.* 7. *Neguſ. de pignor. in* 1. *membr.* 5. *par. num.* 37. *verſ. præterea præmiſſo. Anchar. conſ.* 235. *num.* 1. *verſ. præterea.* Grau. *conſ.* 231. *num.* 16. *in fin. verſ.* 11. *conſidero. Purpurat. conſ.* 339. *num.* 3.

6 Nec releuat inuentarium, † & teſtes de redditibus bonorum ſtabilium deponentes. Quia cum liquidatæ non fuerint impenſæ, quarum vigore tutor poterat debitor non exiſtere dicta liquidatio reddituum pro executione non ſufficit. *Alex. d. conſ.* 192. *lib.* 7. *Anchar. conſ.* 235. *num.* 1. *verſ. præterea. Purpurat. conſ.* 39. *num.* 3. *verſ. tamen.*

7 Vlteriùs tranſportat non fuerunt † libri adminiſtrationis producti, ſine quibus ratio reddi non poterat. *Rol. conſ.* 49. *n.* 2. *poſt med. verſ. idem voluit. Ang. lib.* 1.

8 Nec valet exceptio dictos libros à tutore, † vel eius hæredibus verbaliter tantum fuiſſe productos. Quia cum adſint in productione verba, Quorum tenores &c. & contra eoſdem libros pars exceperit, quod videlicet anno, menſe, alijſque ſolemnitatibus careant, ſatis conſtare videtur de reali productione, cum iſti defectus non potuerint aliàs à parte diuinari.

Non obſtat, quod mandatum fuerit per modum
9 † prouiſionis. Quia cum ex ſupradictis non iuſtificetur non potuit à Iudice relaxari. *Rebuff. de ſent. prouiſional. in præfat. num.* 14. 19. *&* 22. Cum præſer-
10 tim hic ageretur † poſt annos 45. de ſententiarum executione contra tutoris hæredes non informatos, & ab illis de præſcriptione ſatis probabiliter exciperetur, Vnde non erat ad aliquam prouiſionem abſque vera, & matura cauſæ cognitione deueniendum.

Eodem Cardinali Veroſpio Peruſina ſucceſsionis Mercurij 9. Decembris 1615.

SVMMARIA.

1 *Nepotes ex fratre non excludunt nepotes ex ſorore in ſucceſſione inteſtata niſi obſtet Statutum, vt n.* 8.
2 *Agnationis, & cognationis differentia eſt ſublata in ſucceſſione inteſtata.*
3 *Nepotes plures in ſtirpes ſuccedunt ſecundum aliquos, ſed contrarium, quòd in capite eſt verius num.* 4. *& de rationibus num. ſeqq.*
7 *Ius correctum in vno caſu remanet firmum in alio.*

DECISIO XLVI.

1 MORTVA ſine filijs, & ab inteſtato Camilla de Oliuis relictis Paulo ex fratre, † necnon Domitio, & Honorio ex ſorore nepotibus dictus Paulus fuit adeptus omnium bonorum poſſeſsionem in Ciuitate, & Territorio Aſsiſij exiſtentium, & cum alij ex ſorore nepotes tanquam in pari gradu ſe quoque ad hanc hæreditatem admittendos eſſe prætenderent, cauſa in Rota corã me introducta dubitaui, An etiam ipſi ius haberent, & an in ſtirpes, vel in capita ſuccederent, & fuit reſolutum illos in capita debere ſuccedere. Cum enim omnes dictæ Camillæ eſſent in
2 pari † gradu coniuncti, de iure pariter ad illius hæreditatem vocantur agnationis, & cognationis differentia ſublata. *§. reliquum. §. ſi verò. verſ. nullam verò. Auth. de hæred. ab inteſt. venient. l. maximum vitium. vbi Doct. C. de lib. præt. Bal. in auth. ceſſante. C. de legit. hæred Dec. conſ.* 13. *num.* 5. *verſ. nam de iure communi*, & quamuis non nulli ad huiuſmodi
3 ſucceſsionem † plures nepotes in ſtirpes admittendos eſſe reſponderit, *videlicet Accurſ. in gloſ. in verb. ſtirpes. auth. ceſſante. C. de legit. hæred. quem ſequuntur Dec. conſ.* 16. *Gabr. conſ.* 1. *num.* 26. *& ſeqq. lib.* 2. *cum concord.* Contrariam tamen opinionem, quod
4 in capita † ſuccedant amplexi fuerunt. *Azo in ſumm. C. de legit. hæred. Bal. in l.* 1. *§. vltimo. ff. ſi pars hæred. pet. Capr. conſ.* 21. *&* 104. *Honded. conſ.* 7. *num.* 9. *lib.* 2. *& eam rationibus, & auctoritatibus omnibus pro vtraque parte conſideratis firmauit Senatus*

tus Pedemont. vt teſtatur Theſaur. deciſ. 162. *per tot. hanc etiam opinionem vti veriorem ſequuta fuit Rota in cauſa Romana iuris ſuccedendi* 10. *Aprilis* 1592. *coram Card. Blanchetto*, *& in cauſa Romana ſucceſſionis* 1. *Iulij* 1602. *coram Illuſtriſ. Mellino*. Ratio autem
5 aſsignatur, quia Ius † Authent. quo nepotes cum Patruo in ſtirpes admittuntur, eſt iuris antiqui correctorium, per quod Patruus vti proximior nepotes excludebat. *l.* 1. *ff. ſi pars hæred. pet. cum alijs adductis in cauſa Romana iuris ſuccedendi coram Cardinali Blanchetto*. Et Patruo non exiſtente ſuccedebant
6 † nepotes omnes in capita. *l.* 2. *§. hæreditas. ff. de ſui. & legit. l. fin. §. fin. C. de legit. hæred.* Vnde cum ius
7 antiquum † in primo tantùm caſu correctum reperiatur, quando videlicet nepotes cum patruo concurrunt, In altero quando ſoli nepotes in pari gradu reperiuntur, ſeruari debet ius antiquum. *l. præcipimus in fin. C. de appellat. cum ſimil.* Verum quia pro par-
8 te Pauli excipiebatur Aſſiſij Statutum † Honorio, & Domitio prædictis obſtare, Domini particulariter de illo videndum reſeruarunt &c.

Eodem Cardinali Veroſpio In eadem Lunæ 13. Martij 1617.

SVMMARIA.

1 *Nepotes ex fratre, & nepotes ex ſorore ſimul ſuccedunt in capita ab inteſtato, niſi obſtet Statutum excludens fœminas num.* 2.

3 *Statutum excluſiuum fœminarum non comprehendit forenſes, & debent bona, & perſonæ ſubiacere Statuto, vt illo ligentur, num.* 4. *etiam ſi perſona defuncta eſſet ſubdita Statuto num.* 5. *Fallit, vt num.* 6.

DECISIO XLVII.

FVIT de anno 1615. die 9. Decembris coram me reſolutum ad ſucceſſionem Camillæ de Oliuis
1 ab inteſtato, tam Paulum † ex fratre, quàm Domitium, & Honorium ex ſorore nepotes in capita non in ſtirpes eſſe admittendos. Quia ſicut dictæ Camillæ omnes erant in pari gradu coniuncti, ita æqualiter omnes ad eius hæreditatẽ ſuccedere debebant agnationis, & cognationis diſcrimine ſublato ex allegatis in deciſione.

Verùm cum hæreditas prædicta conſiſteret in non-
2 nullis bonis in Territorio Aſſiſij † exiſtentibus dubium ſucceſſiuè propoſui, An dicti loci Statutum fæminas dotatas à ſucceſſione fratris excludens obſtaret Domitio, & Honorio tanquam ex ſorore ipſius Camillæ deſcendentibus.

Et Domini fuerunt negatiuam partem amplexi,
3 ipſi enim Paulus, Domitius, & Honorius † vti forenſes non comprehenduntur Aſſiſij Statuto, cuius intentio fuit ſuorum ciuium dumtaxat, non autem exterorum agnationibus proſpicere. *Alex. conſ.* 41. *lib.* 7. *Iaſ. conſ.* 80. *num.* 2. *verſ. ſed præmiſſis. lib.* 3. *Socc. conſ.* 128. *num.* 5. *lib.* 4. *Crot. in l. omnes populi num.* 244. *in fine. verſ. ſed hæc ratio. ff. de iuſt. & iur. Socc. iun. conſ.* 80. *num.* 9. *lib* 4. *& conſ.* 49. *num.* 3. *&* 4. *lib.* 4. *Ruyn. conſ.* 195. *num.* 9. *verſ. nec etiam. & conſ.* 200. *num.* 12. *lib.* 2. *Honded. conſ.* 5. *num.* 13. *in princ. & conſ.* 11. *num.* 22. *Marzar. conſ.* 15. *Peregr conſ.* 90. *num.* 13. *Put. deciſ.* 31. *lib.* 2. *in nou. Rota deciſ.* 673. *num.* 2. *par.* 2. *diuerſ. & reſolutum fuit in Camerinen. hæreditatis* 29. *Ianuarij* 1588. *coram bo. mem. Card. Pamphilio, in Balneoregien. bonorum* 2. *Iunij* 1591. *coram eodem, & in cauſa Collen. hæreditatis* 10. *Iunij præteriti coram R. P. D. meo Buratto*.

Nec Statutum poteſt habere locum, niſi eidem
4 copulatiuè bona, † & perſonæ ſubiaceant, *vt fuit dictum in eiſdem Camerinen. hæreditatis, & Balneoregien. bonorum coram Card. Pamphilio, in Ciuitatis Caſtelli hæreditatis* 10. *Maij* 1606. *coram Illuſtriſ. Card. Ludouiſio, & in allegata Collen. hæreditatis R. P. D. meo Buratto*.

Quod ſimiliter procedit etiam ſi defuncta Statuto
5 † ſubiaceret, dum illi, inter quos de ſucceſſione agitur, ſunt forenſes, cum in huiuſmodi ſucceſsionibus per Statutum ab inteſtato delatis non veniat habenda ratio defuncti, ſed vocatorum. *Alex. conſ.* 44. *num.* 15. *lib.* 5. *& in allegatis Camerinen. & Balneoregien. coram Card. Pamphilio*.

Non obſtant Doctores contrarium ſentientes.
6 Quia vel non loquuntur † vbi omnes, qui ſuccedere debent, ſunt forenſes, vt in caſu noſtro, ſed quando vnus tantum modo eſt forenſis, alter ſubditus, vel procedunt in diuerſis terminis, vt per Informantes, qui omnibus ſigillatim reſpondent.

Et ita fuit deciſum Honorio, & Domitio ſolum informantibus.

Manzanedo Peruſina reintegrationis Lunæ 1. Iunij 1613.

SVMMARIA.

1 *Filiæ excluſæ à Statuto propter maſculos reintegrãtur extincta linea maſculina ex Statuto Peruſino, & Monaſteria ex earum perſonis, & per tot.*

2 *Quouſque dictio importat temporalitatem.*

3 *Permiſſum ad tempus cenſetur poſt tempus prohibitum, & è contra.*

DECISIO XLVIII.

PROPOSITO dubio, an Moniales Monaſteriorum S. Mariæ Magdalenæ de Peruſio, & S. Bernardini de Viterbio ſint reintegranda ad bona paterna, & materna q. Io: Antonij Vibij, & Leontiæ coniugum de Peruſia mediantibus perſonis Euſebiæ, & Giſmeniæ ſuarum filiarum, & poſtea Monialium in dictis Monaſterijs, Domini in affirmatiuam ſententiam venerunt. Nam cum ex prædictis coniugibus
1 † remanſerint filij maſculi Vincentius, Cæſar, Fabritius, Mutius, & Camillus, & fœminæ prædictæ Euſebia, & Giſmenia, & ex iſtis omnes deceſſerint ſine liberis, & ſic maſculi non extant, Vnde prædicta Monaſteria ex perſona Dominarum Euſebiæ, & Giſmeniæ intentarunt dictam reintegrationem ad prædicta

cembris 1598. & 24. Maij 1599. coram bo. me. Orano, & in Peruſina Dotis 10. *Maij* 1602. *coram Illuſtriſs. D. meo Card. Mellino*.

6 Neque obſtat, quod Statutum diſponat † per hæc verba, ſi qua mulier nata, vel naſcitura fuerit, vel erit dotata, nam & ſi Statutum diſponat de fœminis natis, & naſcituris, & de dotatis, & dotandis non propterea ſequitur, quod ſint ſimpliciter excluſæ ab inteſtato, quo caſu, vt dictum eſt, dos non ſuccedit loco legitimæ, ſed ex lectura Statuti manifeſtè patet non eſſe excluſas ab inteſtato niſi ſint dotatæ, vel niſi parentes, & alij aſcendentes dotauerint, & ſic ſemper intrat ratio prædicta, quod cum non ſint ſimpliciter excluſæ ab inteſtato, ſed ſub conditione dotis, dos ſuccedit loco legitimæ.

Neque facit ad punctum, quod fœminæ faciant
7 partem, vel non faciant, † prout magis proficuum eſt maſculis, quia iſta concluſio non procedit, quando dos ſuccedit loco legitimæ; tunc enim indubitatum eſt dotem debere detrahi ex legitima, *vt dicunt Doctores in princ. allegati*; ſi verò non ſuccedit loco legitimæ, fęminæ computantur in numero ad augendam legitimam, ſi proſit maſculis aliàs ſecus. *Rub. Alex. conſ.* 122. *num.* 3. *Socc. ſen. conſ.* 84. *num.* 9 *lib.* 1. *vbi de magis comm. Brun. de ſtat. art.* 13. *q.* 3. *num.* 45. *&* 46. *Ludou. Morot. conſ.* 23. *num.* 23. Sed iſte non eſt caſus noſter, quia vt ſupra probatum eſt, dos
8 † ſuccedit loco legitimæ, & ideo ex legitima eſt detrahenda.

Et ita &c.

Cardinali Caualerio Peruſina donationis de Anſideis Veneris 21. Iunij 1613.

SVMMARIA.

1 *Minoris donatio cum iuramento ſuſtinetur. Fallit ſi ſit facta Romæ ex Statuto num.* 2. *& per tot.*
3 *Iuramentum non operatur in contractu, vbi Statutum præſumit illud vi, & metu extortum, & num. ſeq.*
4 *Statutum confirmatum à Papa dicitur Papale.*
5 *Forenſes ligantur Statuto reſpiciente ſolemnitates contractus.*
6 *Minoris contractus, in quo non interfuerunt conſanguinei requiſiti à Statuto, non valet, vbi fuit doctum adfuiſſe in Ciuitate, & non fuerint vocati.*
7 *Curator non poteſt dari illi, qui alium habebat.*
8 *Curator non poteſt dari minori ad donandum.*
9 *Curatores duo requiruntur ex Statuto Vrbis in alienationibus.*
10 *Donatio ob cauſam, quæ dicatur, & num. ſeqq.*
11 *Donator ſi ſuſcipiat filios, & fuit renunciatum l. ſi vnquam filij non conſequuntur niſi legitimam.*
14 *Decretum ex breuitate temporis non poteſt dici cauſa cognita interpoſitum.*
Minoris contractus, vt valeat, debet adeſſe iuxta cauſa ex Statuto Vrbis, ibidem.

DECISIO L.

DOMINI concluſerunt donationem factam per Pandulphum minorem Perſiano fratri fuiſſe
1 nullam, licet enim regulariter donatio facta † à minore cum iuramento ſubſtineatur. *gloſ. per illum tex. in auth. ſacramenta puberum. in verb. contractibus. & ibi Bart. Bald. Corn. Caſtr. Curt. & alij C. ſi aduerſ. vendit. Honded. conſ.* 42. *num.* 16. *lib.* 1. *Eugen. conſ.* 3. *num.* 7. *Simoncell. in tract. de decret. lib.* 1. *tit.* 2. *inſpect.* 1. *num.* 14. *qui teſtantur de communi, cum alijs innumeris etiam de comm. atteſtantibus, quos refert Gabriel. de minor. concluſ.* 5. *num.* 5. *& tenuit Rota in alia Peruſina Donationis* 12. *Decembris* 1608. *coram Reuerendiſs. Bononien.*

2 Nihilominus in præſenti caſu, quia donatio † facta erat in Vrbe iuramentum non ſuffragabatur, cum deficerent aliæ ſolemnitates requiſitæ per Statutum
3 Vrbis *lib.* 1. *cap.* 151. Vnde iuramentum † ex eiuſdem Statuti diſpoſitione nihil operabatur, cum cenſeretur vi, & metu extortum. Potuit autem hoc Statutum licet laicorum tollere iuramētum, quia cum ſit con-
4 firmatum † à Papa dicitur Statutum Papale. *Ceph. conſ.* 463. *num.* 34. *Pariſ. conſ.* 40. *num.* 12. *lib.* 3. præſertim, cum Statuta hæc fuerint de ordine Papę compilata à ſuis deputatis, & poſtea ab eo confirmata, *vt fuit dictum in vna Balneoregien. bonorum* 30. *Octobris* 1589. *coram Illuſtriſs. Pamphilio, & in Romana ſeparationis Thori* 16. *Ianuarij* 1606. *coram Reuerendiſs. Lugdunen.*

5 Et cum reſpiciat ſolemnitatem † contractus, vt apparet *ex rubr. de contr. ſin. cert. ſolem. non valitur.* ligat etiam forenſes in Vrbe contrahentes. *Cæſar de Graſs. deciſ.* 2. *num.* 16. *de donat. Caputaq. deciſ.* 191. *par.* 3. *& dictum fuit in Romana donationis* 15. *Iunij* 1557. *&* 12. *Februarij* 1586. *coram bo. me. Seraph.*

6 Defectus autem ſolemnitatum † ſatis videbatur apparere ex eo, quod probabantur per teſtes fuiſſe in Vrbe de tempore contractus proximiores Pandulphi minoris donantis, qui non ſolum non interuenerunt, ſed neque fuerunt vocati, vt Statutum diſponit, vnde contractus corruit, *vt fuit in his terminis reſolutum in Romana reſciſſionis contractus* 17. *Iunij* 1609. *coram Reuerendiſſimo Decano, & in Romana Pecuniaria* 21. *Iunij* 1592. *coram bo. me. Penia.*

Præterea Domini conſiderabant non conſtare de
7 deputatione legitimi † curatoris; nam licet in contractu donationis fuiſſet deputatus quidam Curator, tamen cum Pandulphus haberet tutores, & curatores pro tempore ex teſtamento paterno, non poterat ei ad hunc actum dari alius Curator alio Curatore non remoto. *iux. regulam l. Curatorem. C. qui dar. tut. vel cur. & fuit dictum in Imolen. nullitatis permutationis* 29. *Maij* 1599. *coram bo. me. Iuſto.*

Accedebat præmiſſis, quod talis datio Curatoris
8 videtur fuiſſe nulla, cum Curator † non poſſit dari minori ad donandum. *Bal. in l.* 1. *num.* 1. *&* 2. *C. ſi aduerſ. donat. Alex. conſ.* 115. *num.* 2. *verſ.* 4. *& vltimo lib.* 1. vbi ſubdit rationem, quia ſcilicet Curator dandus eſt ex iuxta cauſa, ſed nulla ſubeſſe poteſt iuxta cauſa dandi Curatorem ad donandum, quia donare eſt perdere, *quod idem ſenſit Ruyn. conſ.* 200. *num.* 2. *lib.* 1. & licet hoc dicat in rationibus dubitandi, tamen poſtea in reſponſionibus probat, quod in caſu

illo

bona paterna, & materna, vigore Statuti Peruſiæ,
2 † quod excludit fæminas à ſucceſsione parentum
propter exiſtentiam maſculorum, quouſque maſculi
extent, illis verò deficientibus fæminas reintegrari
vult, quod Statutum ad fauorem dictorum Monaſte-
riorum pro dicta reintegratione benè intrare viſum
fuit, cum prædicti omnes maſculi defecerint, & Sta-
tutum non in perpetuum fæminas excludat, ſed ad
tempus nempe quouſque maſculi extabunt, quod
operatur illa dictio quouſque, *vt not. Bar. in l. fin.
§. quando. num. 1. ff. ad Tertull. per tex. in l. 1. § fin.
ff. de ventr. in poſs. mitten & in l. ſiue. §. tamdiu de
3 cond. furt.* & facit, quia † permiſſum ad tempus intel-
ligitur poſt tempus prohibitum, & è contra. *l. Impe-
rator. ff. de poſtul. l. ſtatu liber à ceteris. ff. de ſtat. ho-
4 min.* Ex quibus talia Statuta † ſic intelligenda dixit.
Bart. vbi ſup affirmando, quod ita eſt veritas, *& Bal.
in l. quibus. num. 3. C. de ſec. nupt. & Anchar. in
conſ. 120. num. 2. & Capr. alijs relatis conſ. 71. per tot.
& Franc. Aret. hanc dicens communem in conſ. 144.
& plurimos pro hac ſententia congerit. Albert. Brun.
de ſtat. excluden. fœm. art. 10. num. 67. 68. & ſeq. &
5 vt Bal. vbi ſupra notat.* iſtud Statutum loquitur † per
verba, quæ non poſſunt verificari momento tempo-
ris, ſed quæ requirunt perſeuerantiam liberorum, ad
hoc vt fœminę excludantur, quo caſu potius eſt quæ-
dam temporalis ſuſpenſio, quàm præciſa excluſio, &
ideo ceſſante d. temporali ſuſpenſione per deficien-
tiam maſculorum ſucceſsio redit ad fæminas tempo-
raliter tantummodò excluſas, & quouſque maſculi
extarent. *arg. tex. in auth. de non eligen. ſecund. nub.
§. Gregoria. & in auth. de nupt. §. quoniam infirma-
ri. & inter. iſtiuſmet Statuti Peruſiæ illud ita intelli-
gendum reſoluit Rota coram bo. me. Pegna in vna Pe-
ruſina reintegrationis 6. Nouembris 1595.*
Ex quibus iſta reſolutum fuit.

Reuerēdiſs. Coccino Decano Peruſina fideicommiſsi de Alphanis Mercurij 17. Martij 1621.

SVMMARIA.

1 *Dos filiæ debita per maſculos eſt detrahenda de legitima, & per tot.*
2 *Dos vbi ſuccedit loco legitimæ, eſt detrahenda de legitima.*
3 *Dos ſuccedit loco legitimæ in Statuto Peruſino, & tolluntur obiecta num. ſeqq.*
4 *Legitimæ quantitas poteſt minui per Statutum.*
6 *Fœminæ excluduntur à Statuto Peruſino, ſi ſint dotatæ.*
7 *Fœminæ faciunt partem, vel non faciunt prout eſt vtile maſculis, Declara vt ibi.*

DECISIO XLIX.

DVBIVM originale in hac cauſa fuit, An Dotes
1 filiarum teſtatoris eſſent detrahendæ † ex legi-
tima, vel ex tota hæreditate tanquam æs alienum te-
ſtatoris. Et cum fuerit reſolutum coram Sanctiſs.
D. N. 15. Iunij 1612. dotes eſſe detrahendas ex legi-
tima, eadem ſententia etiam hodie placuit Dominis.
2 Quia cum vigore Statuti Peruſini † dos ſuccedat loco
legitimæ de ipſa legitima dos eſt detrahenda, *vt eſt
communis opinio Ang. in l. planè 34. §. duobus num. 4.
Aret. col. 6. verſ. & eſt ſubtilis quæſtio. ff. de legat. 1.
Corn. conſ. 197. num. 22. vbi de comm. lib. 1. Curt.
ſen. conſ. 5. præſertim num. 3. & omnes hanc ſenten-
tiam admittere dicit Cephal. conſ. 245. poſt num. 33.
verſ. 5. lib. 2. Theſaur. deciſ. 159. num. 6. vbi etiam
de comm. Ludou. Morot. conſ. 23. num. 24.*
Quod autem vigore Statuti dos ſuccedat loco le-
3 gitimæ † ſatis patet, quia Statutum excludit fœmi-
nas ab inteſtato ab hæreditate Patris, fratris, & alio-
rum aſcendentium, ſi erunt dotatæ, quo caſu ceſſan-
te dote non adeſt difficultas, quod eis eſt præſeruata
ſucceſſio ab inteſtato, quare eis eſt debita legitima,
quæ eſt portio portionis debitæ ab inteſtato, *auth. no-
uiſſima C. de inoff. teſtam.* à cauſa enim inteſtati ini-
tium ſumit, & ab ea regulatur. *gloſ. in l. Papinianus.
§. vnde ſi quis. verb. deberetur. ff. de inoff. teſtam. Socc.
iun. conſ. 67. num. 61. vol. 2.* ergo fit, quod dos ſuc-
cedat loco legitimæ, quia de iure regulariter dos ſuc-
cedit loco legitimæ. *l. quoniam nouella. C. de inoff.
teſtam. Iaſ. in auth. nouiſſima num. 60. C. eod. tit. Rip.
in l. 1. num. 64. ff. ſol. matr. Afflict. deciſ. 111. n. 10.
verſ. & per hoc. Alciat. de præſumption. reg. 1. præ-
ſumpt. 26. num. 4. Ceph. conſ. 280. num. 11. vol. 2.*
Nec eſt facienda vis, quod dos non ſit vſque ad
4 quantitatem † portionis debitæ ab inteſtato, quia
quicquid ſit in hac facti ſpecie in iure eſt concluſio,
quod ſi colligi poteſt Statutum velle filiam eſſe con-
tentam dote ſibi relicta, cenſetur minuere quantita-
tem legitimæ, quod poteſt facere. *Rota deciſ. 1.
num. 4. de conſuet. in nou. Craſs. in §. legitima q. 42.*
vel filia poſſet petere ſupplementum. *ex allegatis per
Craſs. d. §. legitima q. 3. num. 6. vſque ad* 8. ſecus
5 tamen eſſet ſi Statutum † excluderet fœminas pro-
pter maſculos & mandaret dotari, quia tunc nō eſſet
permiſſa ſucceſſio ab inteſtato, ſed poteſt agere ad
dotem, vnde illa dos non ſuccedit loco legitimæ,
quia non habet ſucceſſionem ab inteſtato ex ſupradi-
ctis. *hæc diſtinctio eſt Caſtr. in l. titio centum. §. titio
genero num. 8. verſ. ego pluries. ff. de cond. & demonſtr.
& in conſ. 275. num. 2. lib. 1. & conſ. vltimo lib. 2.
num. 4. verſ. ſuper tertio, & vltimo, quem ſequitur.
Socc. iun. in conſ. 75. num. 8. vſque ad fin. lib. 3. vbi
latiſſimè comprobat hanc diſtinctionem, eandem diffe-
rentiam conſtituit Cuman. conſ. 35. num. 2. verſ. in
contrarium. Corn. conſ. 199. num. 2. verſ. tamen his
minimè lib. 3. Alex. conſ. 13. num. 12. lib. 3. & conſ.
179. num. 8. & ſeq. lib. 5. Pariſ. conſ. 25. num. 39. lib.
2. & conſ. 53. num. 76. lib. 3. Ruyn. conſ. 152. poſt
num. 7. lib. 5. Bero. conſ. 138. num. 12. & ſeq. lib. 2.
Gabr. conſ. 11. num. 4. & ſeq. lib. 1. Ioſeph. de ſeſs. de-
ciſ. Aragon. 26. num. 60. ante finem. verſ. ſicut in Sta-
tuto. & num. 61. par. 1. Ludou. Morot. conſ. 23. num. 2.
& latiſſimè Peregr. de fideic. art. 38. num. 21. & ſeqq.
& alios moderniores allegat Alex. Galuanus conſ. 31.
num. 12. & hanc ſententiam tenuit pluries Rota, &
vltra deciſiones allegatas in prima deciſione, in Alba-
nen. legitimæ 22. Maij 1579. coram recol. me. Lau-
rentio Card. Blanchetto, & in Collen. Dotis 11. De-*
cembris-

illo minor dotando ſororem non donauit , quia vti
hæres Patris eam dotare tenebatur , *vt num.* 4. *& id*
tenuit conſ. 107. *num.* 12. *&* 16. *eod. lib. cum alijs re-*
*latis per Simonc. de decr. in loco ſupra allegat. num.*4.

Conſiderabant etiam aliqui ex Dominis , quod
9 etiam ſi talis † datio Curatoris ſubſiſteret , adhuc
vltra eam requirebatur ſpecialis deputatio alterius
Curatoris neceſſaria in alienatione ſtabilium , vt ex-
preſsè cauetur in Statuto Vrbis *lib.* 1. *c.* 113.

Præterea neque cauſa allegata,& expreſſa in dona-
10 tione † viſa fuit iuſta , & ſufficiens , cur Pandulphus
donare deberet,vt ſcilicet Perſianus faciliùs, & com-
modiùs poſſet ſuſtentare familiam , & filios natos, &
naſcituros , imò potius donatio viſa fuit pura , &
ſimplex, tunc enim dicitur donatio ob cauſam,quan-
do ſubeſt neceſſitas propter quam quis donare tenea-
tur . *Dec. in l. vt liberis. num.* 26. *C. de collat. Aym.*
conſ. 136. *num.*7. & quando continet tale commo-
11 dum † donantis , quod liberalitatem excludat. *Ang.*
in l. ſed hoc ita . ff. de re iudic. cum alijs latè congeſtis
in vna Romana Donationis de Cuppis 5. *Iunij* 1602.
coram Illuſtriſs. Pamphilio .

In præſenti autem cauſa nulla ſuberat neceſſitas
12 † donandi , nec vllum ſubeſt commodum donantis ,
cum Pandulphus donauerit omnia bona , & iura ſua
reſeruatis ſibi tantum ſcutis 400. quando peruenerit
ad ætatem 20. annorum, & interim cum de tempore
donationis eſſet 15.annorum fuit ſibi promiſſus ſolus
victus , & veſtitus cum neceſſarijs , bona autem do-
nata non controuertebantur, quod erat longè maio-
13 ris valoris , vltra quod fuit etiam † in ſpecie renun-
ciatum . *diſpoſitioni l. ſi vnquam . C. de reuoc. donat.*
ita vt ſi Pandulphus vxorem duceret, & liberos ſuſci-
peret , illi nihil poſſent habere niſi ſolam Patris legi-
timam . *Tiraq. in l. ſi vnquam in præfat. num.* 87. *in*
fin. vnde tantò magis ceſſare videtur cauſa , cur hu-
iuſmodi donatio ita læſiua ita auctorizari potuerit .
ad tradita in Romana de Sanctacruce 29 *Ianuarij, &*
3. *Decembris* 1607. *coram R.P.D. meo Damaſceno* .

Ex quibus cum non appareat vllam interueniſſe
14 iuſtam , & ſufficientem cauſam † non videtur , quod
Iudex potuerit donationi huic vires addere , præſer-
tim cauſam non bene cognita , vt Statutum requirit,
ex breuitate temporis cum eodem momento,& con-
textu Iudex cauſam intellexerit , & decretum inter-
poſuerit . *Pariſ. conſ.* 98. *num.* 19. *lib.* 1. *Neuiz.*
conſ. 85. *num.*5. vbi dicit *num.*4. hoc caſu non intra-
re præſumptionem pro decreto Iudicis . *Alciat. de*
præſumpt. reg. 3. *preſumpt.* 10. *num.* 6. *Menoch. de*
præſumpt. lib. 2. *præſumpt.* 75. *num.* 35.

Ex quibus concluſum fuit donationē fuiſſe nullam.

Eodem Cardinali Caualerio In eadem Veneris 15. Nouembris 1613.

SVMMARIA.

1 *Minoris contractus eſt nullus vbi non interfuerunt conſanguinei ex Statuto Vrbis* .
2 *Remiſſoria non conceditur ad probandum id quod probatum non releuat* .
3 *Probatio ſuper notorio eſt ſuperflua* .
4 *Coniunctio ſanguinis præſumitur nota coniunctis inter ſe* .
5 *Negatiua quomodo probetur , & num. ſeq.*
6 *Conſanguineos non ſe tractaſſe tanquam tales, videtur probatio improbabilis , & de effectu ibidem , & num. ſeqq.*
7 *Conſanguinitas quomodo probetur* .
8 *Curator ad donandum non poteſt dari* .
9 *Minoris contractus vt valeat requiritur iuſta cauſa.*

DECISIO L I.

QVONIAM in deciſione facta in hac cauſa die
21. Iunij præteriti inter cætera fundamenta
1 propter quæ reſolutum fuit donationem factam † per
Pandulphum Perſiano fratri fuiſſe nullam , fuit conſi-
deratus per Dominos defectus ſolemnitatum , quia
probatur per teſtes , quod de tempore contractus
donationis aderant in Vrbe proximiores Pandulphi
donantis , qui non ſolum non interuenerunt , ſed
neque fuerunt vocati , vt Statutum Vrbis diſponit .
lib. 1. *c.* 151. *ſub rubr. de contract. ſine cert. ſolemnit.*
non valit .

Hic autem proximior dicebatur eſſe vnus ex Do-
minis nobilis familiæ de Vbaldis,propterea ad deſtru-
2 endum hoc motiuum † pro parte Perſiani petita fuit
remiſſoria, parte autem contradicente, cum de ſtylo
Rota nō ſoleat remiſſoriam denegare ſine dubio par-
ticulari . Propterea dubitatum fuit, An eſſet conce-
denda , & Domini negatiuè reſponderunt , ratione
improbabilitatis , & irreuelantiæ , fruſtra enim con-
ceditur dilatio ad probandum illud , quod probatum
non releuat . *Caputaq. deciſ* 66. *par.*3. *Cæſ. de Graſ.*
deciſ. 2. *de dilat.*

Et examinando ſigillatim tres articulos datos pro
parte Perſiani. Primus erat,quod in Ciuitate Peruſiæ
adſunt fratres de Vbaldis , & de Anſidæis , cum hoc
3 ſit ſatis notum † nec inter ipſas partes controuerta-
tur ſuperflua viſa fuit probatio , & ideo irreleuans .

Secundus erat , in quo articulabatur communis
reputatio in eadem Ciuitate , quod inter dd. fratres
prædictarum familiarū nulla adeſſet coniunctio ſan-
guinis , hic etiam articulus videbatur improbabilis ,
non enim cenſebant DD. probari poſſe hunc erro-
rem communem,nam etiam quod apud vulgum pro-
baretur , tamen non eſt veriſimile inter tot inter ſe
4 coniunctos † hoc fuiſſe ignoratum. *l. octaui, vbi gloſ.*
vlt ff. vnd. cogn. l. de Tutela , & ibi etiam gloſ. in
verb. ignarum. C de in integr. reſt. Menoch. de præ-
ſumpt. lib. 6. *preſumpt.* 24. *num.* 21.

Quo ad tertium articulabatur in eo,quod à decem
annis citra plures occaſiones ortæ fuerunt nuptia-
rum , & exequiarum in dd. familijs , & tamen dd. fra-
tres ad inuicem ſe non inuitarunt nulla alia ratione ,
niſi quia nullo vnquam tempore ſe reputarunt pro
cognatis,nec notitiam huius cognationis habuerunt,
verum huiuſmodi negatiua licet reſtricta ad decem
annos neque videtur probabilis,cum vix poſsit teſtis
deponere , quod tanto ſpacio temporis ipſe fuerit
præſens ſingulis illis occaſionibus nuptiarum, & exe-
quiarum , & fieri non potuerit , quin ſi fuiſſent ſe di-
cti fratres inuicem inuitati , id ipſe teſtis non ſciuiſ-
5 ſet , qui eſt vulgatus modus † probandi negatiuam .

Dec.

Dec. conſ. 101. col. pen. num. 2. verſ. debuit enim dicere. Bal. in l. 1. num. 7. verſ. & re vera. C. de bon. poſſ ſecund. tab. Ruyn. conſ. 145. num. 2. lib. 5. Nec teſtes
6 poſſunt † deponere concludenter non fuiſſe in nuptijs, & exequijs factas huiuſmodi reciprocas inuitationes, cum talis conſuetudo, non ſit neceſſaria, ſed voluntaria, & ſæpè relictis propinquioribus inuitentur minus propinqui, & poteſt etiam eſſe, quod inuitati non venerint, vnde talis negatiua non coarctata loco, & tempore impoſsibile eſt, quod probetur. *l. actor. C. de probat. cap. quoniam contra eod. tit. Dec. conſ. 172. num. 3.*

Sed quatenus etiam contenta in hoc tertio articulo probari poſſent, & probarentur adhuc talis probatio videbatur irreleuans, cum non per hoc neceſſe inferatur dictos fratres non eſſe, vel nō reputari con-
7 ſanguineos, † cum per alios actus ſe vti tales tractare potuerint puta per nominationem, & alios tractatus inter conſanguineos fieri ſolitos. Ex quibus licet non probetur ipſa conſanguinitas quo ad ius, & proprietatem, cum non reperiatur iure cautum nominationem, & tractatum probare conſanguinitatem niſi in patre, & filio, viro, & vxore, non autem in alijs, *vt dicit Tiraq. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 16. num. 1.* Tamen ſat eſt, quod per nominationem, & tractatum quis conſtituatur in quaſi poſſeſſione conſanguinitatis. *Alba. conſ. 83. num. 21. Bal. in l. 1. §. ad quæſtionem. ff. de quæſt. Felyn. in c. per tuas ſub num. 17. verſ. 2. nota de probat.*

Tandem Domini dicebant conſtare de irreleuantia probationum faciendarum; quia ſuppoſitis etiam ſolemnitatibus ſtatutarijs donatio, de qua agitur, ſuſtineri non poteſt ex alijs rationibus in dicta deciſione deductis, quia ſcilicet non poterat dari minori cu-
8 rator † ad donandum, cum curator teneatur vtilia facere, & inutilia prætermittere. *Bal. in l 1. num. 1. & 2. C. ſi aduerſ. vend. Natt. conſ. 166. num. 16. 17. & ſeq. & conſ. 173. num. 1. & ſeq. Surd. de alim. tit. 8. priuil. 56. num. 109.* qui omnes loquuntur etiam ſeruatis ſolemnitatibus ſtatutarijs. Item quia viſa fuit
9 donatio ſine vlla † iuſta, & ſufficienti cauſa, cum maximo donantis incommodo, & charitas omnino inordinata, dum Pandulphus, vt fratris filijs ſuccurreret ſe ipſum bonis proprijs ſpoliauit, vnde ſi hodie vxorem duceret, & liberos procrearet, non haberet vnde eos alere poſſet, & ex alijs rationibus in dicta deciſione ponderatis, propter quas Domini remiſſoriam vti irreleuantem concedere noluerunt.

Sarmiento
Peruſina hæreditatis
Veneris 16. Ianuarij 1568.

SVMMARIA.

1 *Fœminis extincta linea maſculina per mortem ciuilem datur reintegratio, & immiſſio, per tot.*
Mors ciuilis æquiparatur naturali ad effectum reintegrationis fœminarum, ibidem.
2 *Immiſſio fœminis non impeditur per replicationem dubiam.*

DECISIO LII.

DVBITAVI, An mors ciuilis eius naturæ fuerit in caſu mortis filij maſculi, vt faciat locum fœminis ſtante Statuto Peruſino.

1 Licet Domini inclinarent, quod in crimine † læſæ maieſtatis, & in condemnato ad mortem cum publicatione bannorum in caſu iſto mors ciuilis æquipararetur naturali, & per conſequens intret reintegratio Statuti per allegata, & in ſpecie *per Gigan. in loco alleg. per vnum ex dd. vt ſcript.*

Nihilominus dixerunt, quod in iudicio petitorij
2 hoc poterit melius diſcuti, † & quod quantum ad punctum poterat reſolui ex eo, quia cum in caſu iſto fuerit iam facta reintegratio vigore ſententiæ latæ in fauorem Blancæ, & ex aduerſo replicetur, quod iſta reintegratio non poterat fieri in caſu non ſubſecuta morte naturali, cum iſta replicatio ſit dubia, non debet denegari immiſſio in poſſeſſionem ſub prætextu dominij, quod reperitur dubium ſtantibus ſupradictis &c.

Manzanedo
Peruſina pecuniaria
Lunæ 11. Martij 1613.

SVMMARIA.

1 *Notarius ſcripturam productam tenetur diligenter cuſtodire, & partibus exhibere.*
Etiam quod eſſet nulla, vel ſuſpecta de falſo, num. 2.
Alias tenetur ad damna, & intereſſe partis, num. 3. & ſeq.
Etiam quod amiſerit, niſi probetur amiſſio, & caſus illius, num. 5.
5 *Amiſſio ſcripturæ debet probari, & caſus illius.*

DECISIO LIII.

PROPOSITO dubio, An Notarius teneretur exhibere apocam, de qua agitur, & in caſu non exhibitionis ad intereſſe, & quantum.

Domini ad primam partem dubij affirmatiuè re-
1 ſponderunt, quia † Notarius ex quo dicta apoca fuit producta in eius officio, vt conſtat ex propria ipſius confeſſione, & ex epiſtola per eum ſcripta, in qua de dicta productione mentionem facit, tenebatur illam diligenter cuſtodire, & partibus exhibere. *l. 2. & ibi DD. C. de eden. Dec. in c. 1. num. 46. & 53. de probat.*
2 etiam quod eſſet † nulla, & ſuſpecta de falſo, vt prætenditur. Tum quia per ſententiam, quæ tranſiuit in iudicatum fuit à falſitate abſolutus Ludouicus, qui dicebatur illam commiſiſſe. Tum quia etiam ſcriptura nulla, & ſuſpecta debet edi à Notario. *vt eſt tex. in l. qui tabulas. & l. fullo. la prima. ff. de furt. Bart. in l. 2. §. hoc interdicto. ff. de tab. exhib. Pacian. de*
3 *probat. cap. 65. num. 9.* aliàs non edendo † tenetur ad damna, & intereſſe partis. *l. ſi quis ex argentarijs. §. ex hoc edicto. l. argentarius. §. cum autem. ff. de eden. Ceph. conſ. 170. num. 9. lib. 2.*

Quod intereſſe DD. dixerunt in caſu noſtro eſſe re-
4 ferendum ad ſummam † contentam in apoca, & pro

illa Notarium teneri. *iux. tex. in d. §. cum autem. & d. l. qui tabulas. & d. l. fullo in fin. ff. de furt. Bart. in l. 3. §. condemnatio. ff. de tabul. exhib.*

Quibus non obſtat dictam apocam fuiſſe amiſſam,
5 † quia huiuſmodi amiſſio, & caſus illius debet plenè, & concludenter probari per Notarium. *Bart. in l. ſi quis ex argentarijs. §. an verò hæredes. num. 2. & 4. ff. de eden. Hond. conſ. 19. num. 17. & ſeq. lib. 1. & fuit dictum in Aſſiſien. Pecuniaria 1. Iulij 1611. coram me.* Et ita reſolutum.

Eminentiſs. Card. Pamphilio Peruſina Terrarum Lunæ 16. Iunij 1608.

SVMMARIA.

1 *Sententia afficit eum, qui illam acceptauit in vim pacti, & de acceptatione, per tot.*
2 *Acceptatio ſententiæ inducitur ex non appellatione, & ex exactione fructuum iuxta illius tenorem num. 3. & ex productione in iudicio num. 4.*
5 *Sententia, vt valeat in vim pacti, requiritur ſimultaneus conſenſus, Declara vt num. ſeqq.*
7 *Productio in iudicio habet vim ſimultanei conſenſus.*
9 *Producens ſcripturam cenſetur in totum illam approbare.*
10 *Sententia indiuidua non poteſt pro parte acceptari, & pro parte non.*
11 *Procuratoris factum dicitur factum ab ipſo principali.*
12 *Mulieris contractus de iure non requirit aliquas ſolemnitates niſi adſit Statutum.*
13 *Mulier in iudicialibus poteſt contrahere ſine ſolemnitatibus Statuti.*

DECISIO LIV.

DOMINI reſoluerunt ſententiam Fiumagioli afficere Cinthiam. Fundamentum reſolutionis
1 † fuit, quia iſta ſententia fuit per ipſam acceptata, quæ acceptatio operatur, vt ſi non poſſit valere in vim ſententiæ, valeat in vim pacti, *vt per gloſ. in l. 2. in verb. non fuit. C. comm. vtr. Iud. quam communiter approbatam dicunt Pariſ. conſ. 46. num. 14. lib. 1. cum alijs per Gabr. de ſent. concluſ. 2. num. 8.*

2 De acceptatione autẽ † dictæ ſententiæ viſum fuit Dominis ſufficienter conſtare non ſolum, quia Cynthia ab ea non appellauit. *cap. quo ad conſultationem. verſ. taliter de re iudic. Abb. conſ. 73. num. 2. verſ. nam non appellando. par. 1. & tenuit Rota in Romana Cottimi 6. Martij 1606. coram R. P. D. meo Sacrato.*

3 Sed etiam, quia iuxta illius tenorem † fructus harum terrarum exegit, ac illas locauit. *Caſtr. conſ. 116. col. fin. verſ. reſtat reſpondere. lib. 1. Socc. conſ. 220. num. 10. verſ. quartum, & vltimum. lib. 2. Aym. conſ. 55. num. 5. & conſ. 237. num.* 2. & vlterius eandem ſen-
4 tentiam in iudicio produxit † tum pro recuperatione ſportularum pro rata tangente eius aduerſario, tum pro conſignatione duarũ ex tribus partibus fructuum ex iſtis Terris recollectorum, & penes tertium depoſitatorum, per quam productionem abſque dubio ſententiam approbaſſe, & acceptaſſe cenſetur. *Bald. conſ. 14. lib. 5. Dec. conſ. 486. num. 12. verſ. & agens. & in l. ſemper qui non prohibet. num. 9. verſ. & agens. & ibi etiam Cagn. num. 17. verſ. & exactione. ff. de reg. iur.*

5 Non obſtat, quod in iſta acceptatione † non interuenerit ſimultaneus conſenſus vtriuſque partis.

6 Quia præter id, quod ſatis † videtur adeſſe ex quo ambæ partes per plures annos in poſſeſſione harum terrarum iuxta formam ſententiæ continuarunt. Fuit
7 dictum ſtante productione † ſententiæ in iudicio per Cynthiam factã non fuiſſe opus ſimultaneo conſenſu, *vt fuit reſolutum in cauſa Romana Computorum 17. Iunij 1577. relata inter impreſſas diuerſ. deciſ. 512. n. 4. par. 1. & in cauſa Romana Legitimæ 11. Februarij proximè præteriti coram R. P. D. meo Ottembergo.*

8 Minus obſtat, quod † pro parte Cynthiæ dicebatur ſententiam nõ fuiſſe acceptatam quoad onus re-
9 trouendendi in ea appoſitum, quia cum fuerit † in iudicio ſimpliciter producta abſque vlla proteſtatione in totum cenſetur approbata, *vt fuit dictum in dicta Romana Legitimæ.* maximè, quia onus retrouenden-
10 di † non eſt diſtinctum, neque diuerſum, ſeu ſeparatum ab ipſa datione in ſolutum, quæ fuit facta cum huiuſmodi onere, & per conſequens ſententia vti indiuidua non potuit pro parte acceptari, & pro parte non acceptari. *Mohed. deciſ. 10. de re iudic.*

Nec aliquid facit, quod actus acceptationis ſen-
11 tentiæ † non fuerint facti ab ipſa Cynthia, quia fuerunt facti ab eius Procuratoribus habentibus ſpeciale mandatum, ideo ab ipſa facti dicuntur. *l. item eorum. §. ſi decuriones. ff. quod cuiuſque vniuer. nom. Felyn. in c. ſuborta. num. 1. de re iudic. Caſſad. deciſ. 3. num. 2. de reſcript. & fuit dictum coram me in vna Bononien. Bonorum 22 Maij 1606.*

12 Quę dicuntur de defectu † ſolemnitatum Dominis non placuerunt, quia de iure in contractibus mulierum aliquæ ſolemnitates non requiruntur, neque aliquod Statutum oſtenditur, quod diſponat in illis debere adhiberi aliquas ſolemnitates. Vltra quod ſu-
13 mus in iudicialibus, † in quibus huiuſmodi Statutum, quatenus adeſſet, locum non haberet, *vt fuit dictum in ſupra allegata Romana Computorum n. 5.*

Et ita deciſum.

Eodem Cardinali Pamphilio. In eadem Lunæ 10. Decembris 1612.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumentum dicitur probatio probata.*
2 *Redimendi ius poteſt cedi.*
3 *Ceſſionarius ſuccedit in locum cedentis, & in eum tranſeunt omnes actiones cedenti competentes, n. 4.*
5 *Reuendere quis tenetur ceſſionario.*
6 *Minor non poteſt contrahere ſine certis ſolemnitatibus ex Statuto Bictonij. Fallit, vt num. ſeqq.*
7 *Minor tenetur ſeruare ſolemnitates loci contractus in contractu facto Peruſiæ, & num. ſeq.*
8 *Statutum Peruſiæ procedit tradendo formam ſeruandam*

uandam in contractibus minorum, non autem in habilitando ſimpliciter perſonam aliàs habilem.

Forenſis tenetur ſeruare ſolemnitates Statuti loci contractus, ibidem.

9 *Statutum Bictonij non inhabilitat ſimpliciter minorem, ſed volentem contrahere ſine certa ſolemnitate, & ideo non extenditur extra Territorium, & vide num. ſeqq.*

10 *Statutum requirens certas ſolemnitates non habet locum extra Territorium, niſi conſtet de fraude, num. ſeq.*

12 *Minoris contractus abſque ſolemnitatibus ſtatutarijs valet, vbi eſt firmatus iuramento.*

13 *Minor tantùm poteſt dicere dl nullitate contractus ob non ſeruatas ſolemnitates Statuti. Poteſt tamen etiam hæres, vt num. 14. Niſi fuerit excluſus ab hæreditate, num. 15.*

15 *Mater per tranſitum ad ſecunda vota non reddita adminiſtratione tutelæ filij excluditur ab eius hæreditate.*

DECISIO LV.

PRO Hieronymo informante cenſuerunt Dominis venditionem, & ceſſionem illi ſuffragari, quia, vt conſtat ex inſtrumento venditionis, quod dicitur
1 † probatio probata. *Bal. in l. intereſt in vlt. notab. C. de ſolut.* & facit rem manifeſtam *in l. 1. num. 1. & ibi Iaſ. num. 2. ff. de nou. oper. nunc.* Monaldenſes ven-
2 ditores ceſſerunt † Hieronymo ne dum generaliter omnia, & ſingula iura, ſed etiam ſpeciale ius redimendi Terras, de quibus agitur, pro precio ſcutorum 407. quod abſque dubio cedi poteſt. *Caſtr. conſ. 1. num. 2. lib. 2. Cagn. in d. l. 2. num. 39. verſ. ſed contrarium. C. de pact. inter empt. & vendit. Tiraq. de retract. lignag. §. 21. gloſ. 3. in princ.* Vnde cum ceſ-
3 ſionarius † ſuccedat in locum cedentis. *l. emptor. & ibi Bal. in princ. C. de hæred. & act. vend. Rim iun. conſ. 65. num. 22.* & in eum † transeant omnia iura, &
4 actiones penès cedentem exiſtentes. *Bero. conſ. 189. num. 19. lib. 1. & conſ. 43. num. 22. lib. 3. Rim. iun. d. conſ. 65. num. 21.* Tenetur Cynthia retrouendere
5 dictas terras † Hieronymo pro eodem precio ſcutorum 407. prout erat obligata retrouendere Monaldenſibus, vt apparet ex ſententia de partibus, quam afficere D. Cynthiam etiam quo ad onus retrouendendi, *tenuit Rota ſub die 16. Iunij 1608. coram me.*

6 Neque obſtat, quod contractus venditionis † fuerit celebratus abſque ſolemnitatibus Statutarijs loci Bictonij, quæ ſaltem erant neceſſariæ reſpectu Melchioris vnius ex venditoribus tunc minoris 25. annis.

Quia fuit reſponſum contractum huiuſmodi fuiſſe
7 † celebratum in Ciuitate Peruſiæ, in quo propterea ſufficit interueniſſe ſolẽnitates Statuti Peruſini, cum in reſpicientibus formam, & ſolemnitatem actus, attendatur locus contractus. *Bart. in l. 1. num. 14. & ibi Iaſ. num. 17. verſ. & circa primum in 1. lectur. & num. 56. in 2. C. de ſumm. Trinit. & fid. Cath. Maſſin. in l. fin. num. 53. ff. de iuriſd. omn. iud. Gayl. obſeruat. 123. num. 2. lib. 2. & fuit dictum in cauſa Romana Donationis de Cincijs 13. Iunij 1586. coram bo. me. Card. Pamphilio.*

8 Quod maximè procedit in caſu † noſtro, quia cum Statutum Peruſiæ diſponat tradendo formam ſeruandam in contractibus minorum, non autem inhabilitando ſimpliciter perſonam aliàs de iure communi habilem, comprehendit etiam forenſes in dicta Ciuitate contrahentes. *Bart. in l. 1. num. 8. ff. de tut. & curat. Iaſ. poſt alios in d. l. cunctos populos. num. 19. C. de ſumm. Trinit. & fid. Cath. & fuit reſolutum in cauſa Romana Fideicommiſſi 10. Ianuarij 1585. coram*
9 *Orano.* Prout etiam Statutum † Bictonij non inhabilitat ſimpliciter perſonam minoris contrahentis, ſed minores volentes contrahere ſine certa ſolemnitate, quo caſu non extenditur extra Territorium. *Bart. in d. l. 1. num. 32. q. 6. C. de ſum. Trinit. & fid. Cath. & fuit etiam dictum in cauſa Valentina Mercedis 2. Iunij, & 17. Nouembris 1603. coram R. P. D. meo Decano, & aliàs ſæpè.*

10 Nec refragatur, quod contractus † fuerit celebratus extra Territorium ad euitãdas ſolemnitates Statuti Bictonij, & in fraudem illius.

11 Quia in caſu iſto † non conſtat de fraude, prout conſtare deberet. *Aret conſ. 54. num. 2. in fin. primi dubij. verſ. ex quo eſt concludendum,* quinimò patet contractum fuiſſe celebratum in Ciuitate Peruſię ex eo, quod Hieronymus emptor eſt ciuis Peruſinus, & ibi habet domicilium, quo caſu ceſſante ſuſpicione fraudis contractus celebratus extra Territorium eſt validus, *vt fuit dictum in dicta cauſa Valentina Mercedis 2. Iunij 1603.*

Præterea dicebant Domini ceſſare difficultatem.
12 Nam præterquamquod iſte contractus † eſt iuratus, in quo propterea non ſunt neceſſariæ ſolemnitates Statutariæ. *Io: Andr. in addit ad ſpeculat. tit. de ſent. §. vt autem. ſub num. 5. verſ. procedere. Imol. in cap. cum contingat. num. 38. & 50. de iure iur. Alex. conſ. 37. num. 27. in fin. lib. 2. & conſ. 38. num. 10. lib. 3. Gabr. conſ. 13. num. 2. in fin. & num. 3. lib. 1. Ant. Gabr. de iure iur. concluſ. 5. num. 14. & ſeq.* Fuit etiam
13 dictum, quod de iſta nullitate † non poteſt opponere Cynthia, ſed tantum Melchior tunc minor, cuius fauore ſolemnitates per Statutum in illa venditione requirebantur, & ſic ipſo non contradicente contractus ſubſtinetur. *l. Iulianus. §. ſi quis à Pupillo. ff. de act. empt. Iaſ. in l. cum ij. §. iam eam tranſactionem. num. 2. ff. de tranſact. Tiraq. de legib. connub. gloſ. 8. num. 1. verſ. & propterea. & in tract. de mort. Saiſit. Leviſ. par. 7. declar. 1. num. 6. Pinell. in l. 1. par. 3. num. 32. C. de bon. matern.*

14 Non obſtat, quod Cynthia † poſſit opponere de huiuſmodi nullitate tanquam hæres Melchioris eius filij.

15 Quia ab illius hęreditate † dicitur excluſa propter tranſitum ad ſecunda vota non reddita ratione adminiſtrationis tutelæ dicti ſui filij. *Bald. conſ. 61. in princ. & conſ. 366. num. 1. lib. 4. Socc. conſ. 39. ſub num. 11. lib. 1.*

Et ita deciſum.

Penia Peruſina Bonorum Lunæ 16. Martij 1592.

SVMMARIA.

1 *Matri debetur hæreditas filij ab inteſtato excluſa auia paterna, & propterea immiſſio, & per tot.*
2 *Mater excluditur à Statuto Hyſpelli contemplatione agnatorum, & cognatorum tantum, & num. 5. cum ſeqq. & num. 9. & ſeq.*
3 *Mater non eſt agnata filio.*
4 *Auia non eſt agnata filio.*
Filius ſequitur familiam patris, non matris, ibid.
5 *Excluſio propter aliquem an poſſit opponi ab alio, & num. ſeqq.*
7 *Statuentes ciuibus ſuis, eorumque familijs, non forenſibus proſpicere voluiſſe cenſetur.*
Forenſes non gaudent beneficijs Statutorum, ibid.
8 *Exceptio iuris tertij quando poſſit à tertio opponi.*
9 *Statutum excludit fœminas propter perſonas ſpecialiter expreſſas, & non poſſunt aliæ contra ius commune opponere, num. 10.*
12 *Legitima debetur matri iure naturæ.*
13 *Ratione vna ceſſante altera remanente non ceſſat diſpoſitio, limita, vt num. 14.*
15 *Forenſis ligatur Statuto quoad bona in loco Statuti ſita. Sed contra num. 16. & 17.*

DECISIO LVI.

DAſtor Balleonus ſenior ex D. Gineuria Saluiata Guidum vnicum filium procreauit, quo & matre ſuperſtitibus Aſtor obijt, Guidus ex D. Margherita Sanctacruce legitima vxore Aſtorem iuniorem ſuſcepit, & pariter eiſdem viuentibus Guidus moritur, nõ multo poſt in pupillari ætate Aſtor quoque iunior deceſſit, ſuperſtitibus Margherita matre,
1 & Gineura auia, quæ cum de † ſuccedendo in bonis prędicti Aſtoris tam exiſtentibus in Territorio Peruſino, quàm ſitis in Caſtris Hyſpelli, & Baſtiæ inter ſe decertarent, viſum fuit ſeorſum agere de bonis ſitis extra Territorium Peruſinum, de quibus dedi dubium aliàs coram R. P. D. Comitulo tunc Rotæ Auditore, nunc Epiſcopo Peruſino propoſitum, An D. Margherita foret immittenda in poſſeſſionem bonorum extra Territorium Peruſinum exiſtentium.

Et quantũ ad bona ſita in Territorio Hyſpelli DD.
2 cenſuerunt Margheritam † fuiſſe immittendam.

Quia cum ſit mater fundatam habet intentionem in iure communi. *auth. defuncto. C. ad S.C. Tertull.*

3 Neque Statutum † Hyſpelli Margheritæ obſtare videbatur.

Quia non excludit matrem ſimpliciter à ſucceſſione filij ab inteſtato decedentis, ſed contemplatione maſculorum agnatorum, quibus non extantibus Statutum vocat agnatos proximiores, ideſt fœminas natas in familia, quæ verba non conueniunt D. Gine-
4 uriæ, quæ non eſt agnata † Aſtori iuniori nepoti ex filio, nam ſi mater non eſt agnata filio. *§. 1. Inſt. de S.C. Tertull.* Auia minus nepoti ex filio poterit agnata cenſeri. *l. pronunciatio. §. fin. & l. familia. §. fœminarum. ff. de verb. ſign.* nec filij ſunt in familia matrum, nam qui naſcuntur, *vt ait Imperator in §. atque Inſtit. de leg. agn. tut.* Patris non matris familiam, ideſt agnationem ſequuntur.

5 Non obſtat dicere alios extare † agnatos, quorum contemplatione D. Margherita, quæ tranſiuit ad ſecundas nuptias, intelligebatur excluſa, quaſi eis extantibus nullum ei ius competere poſſit, niſi haberet ceſſionem à proximioribus, vel probaretur eos repudiatione, aut tempore excluſos fuiſſe. *l. 2. ff. ſi pars hæred. pet. Crau. conſ. 166 num. 14.*

6 Quoniam dicebatur fortaſsis iſta † locum habere poſſe, ſi D. Margherita veniret ex Statuto, in quo tamen non ſe fundabat, ſed in iure communi, & ideo non poterat ei opponi de Statuto, niſi ab eo, qui eſſet incluſus in Statuto propter excluſionem alterius, qualis non eſt D. Gineuria, cum eſſet forenſis, nec
7 ſub verbis, vel mente Statuti † comprehenderetur, cum ſæpè alias Rota cẽſuerit ſtatuentes in huiuſmodi ſucceſsionibus ſolum ciuibus ſuis, eorumque familijs non forenſibus proſpicere voluiſſe, *vt fuit dictum in iſta cauſa die 8. & 13. Iunij 1590. coram R. P. D. meo Comitulo, & in illa Balneoregien. die 7. Iuny coram R. P. D. meo Pamphilio.*

8 Quibus accedebat, quod D. Gineuria † non poterat opponere de iure tertij, cum non eſſet excluſiuum ipſo iure intentionis agentis ſiue tertius vellet, ſiue nollet, quod cum pendeat ab illius voluntate, de illa opponere debuit. *Rim. ſen. conſ. 599. num. 8. lib. 3. Grat conſ. 14. num. 14. lib. 2.*

9 Præterea Statutum † non excludit matrem à ſucceſsione filij, niſi propter perſonas ſpecialiter expreſſas. *Alex. conſ. 204. num 14. lib. 2. Corn. conſ. 22.*
10 *num. 5. lib. 3.* In caſu propoſito dum mater † excluditur à Statuto non includitur Auia, quæ propterea non poteſt de Statuto opponere cõtra Margheritam, quæ nititur iure communi. *Rol. conſ. 24. num. 29. lib. 3. Socc. iun. conſ. 80. num. 14. lib. 4. Ruyn. conſ. 48. num. 4. lib. 3. Alex. conſ. 44. num. 15. lib. 5.*

11 Quantum ad bona ſita in Territorio Baſtiæ † ſimiliter DD. cenſuerunt Margheritam in eorum poſſeſſionem eſſe immittendam, non obſtante Statuto ſub rubr. 29. diſponente, ne mater ſuccedat filijs ab inteſtato morientibus, ſed ſit excluſa etiam à legitima, ſi ad ſecundas tranſierit nuptias, & ſucceſsio ad proximiores agnatos decedentis maſculos deuoluantur, nam cum in hac etiam parte mater excluderetur fauore conſeruandæ agnationis, ſi tales maſculi non extarent, non cenſeretur mater excluſa, nec D. Gineuria non agnata, nec ſub Statuto comprehenſa, potuit Margheritam excludere.

12 Quod Statutum † in parte fauore agnationis non excluſerit matrem à legitima iure ita conſtituit, quia noluit ſine rationabili cauſa ſolo agnationis intuitu matrem excludere à legitima iure naturæ debita. *c. ſi pater de teſtam. lib. 6.* quod tamen voluit ſi mater ſecundis nuptijs copularetur, ſed non ideo ſubuertitur diſpoſitio iuris communis præferentis matrem auiæ in ſucceſſione filij præſertim in hoc caſu, in quo cum D. Gineuria velit excludere Margheritam per Statutum, debet eſſe de perſonis in Statuto ſpecificatis, & militare in ea ratio conſeruandæ agnationis, quod eſt præcipuum Statuti fundamentum.

13 Nec refert, ſi diceretur ſufficere † alteram ſubeſſe

rationem.

rationem. *iuxta tex. in §. affinitatis Inſt. de nupt. & in l. ſi non lex ff. de hæred. inſtit.*

14 Nam procedit quando † quælibet eſſet principalis, & per ſe ſufficeret ad inducẽdam legis diſpoſitionem, ſecus ſi vtraque ratio coniunctim requireretur. *arg. l. ſi plures. ff. de cond. inſtit. Rip. in l. 1. num. 125. ff. ſol. matr.*

15 Non obſtat, quod cum bona, de quorum ſucceſſione tractatur, ſunt † in loco Statuti, tunc Statutum liget etiam foreſes. *ad trad. per Anchar. & alios in c. canonum Statuta de Conſtit.*

16 Quia Rota contrariam † ſententiam ſequi ſolet, *& ita etiam loquuntur DD. allegati per Rol. in d. conſ. 24. num. 29. lib. 3.* Quod maximè dicendum videba-

17 tur † in terminis iſtorum Statutorum, videlicet, quod non comprehenderent foreſes, cum eorum verba in perſonas mulierum dirigerentur, vt in Statuto Hyſpelli, ibi, quod quæcumque perſonæ Terræ Hyſpelli, & in Statuto Baſtiæ tam in rubr. quàm in diſpoſitione, ibi, quod mater non ſuccedat filijs, vnde cum per talia Statuta nec habilitentur, nec inhabilitentur foreſes. *Alex. d. conſ. 44. num. 15. verſ. nec prædictis. lib. 5. & Socc. iun. conſ. 80. num. 4. lib. 4.* concluſum D. Margheritam matrem iure communi munitam in poſſeſſionem vtrorumque bonorum Hyſpelli, & Baſtiæ fore immittendam &c.

Reuerẽdiſs. Coccino Decano Peruſina bonorum Lunæ 8. Martij 1627.

SVMMARIA.

1 *Spolium vt detur aduerſus factum Iudicis requiritur aut nullitas, aut notoria iniuſtitia, & n. 2.*

3 *Sententiæ validitas deducitur ex reuolutione actorum.*

4 *Sententia non lata in die, in qua cadebat citatio, ſed poſtea, eſt nulla.*

5 *Fallit, ſi ſit pronunciatum, prout in cedula, & aperta tempore congruo ex ſtylo Ciuitatis Peruſiæ & litteris Nepotis Summi Pontificis n. 5. & 6.*

Fides Collegij Procuratorum probat, ibidem.

7 *Mandatum præſumitur ex productione iurium, & obſeruantia ſententiæ.*

8 *Mandatum præſumptum ſuffragatur, etiam ſi conſtet de expreſſo, vt num. 9.*

10 *Euictionis promiſſio intrat lata ſententia, & ſequuta immiſſione, & veniunt damna, & intereſſe, num. 11. maximè ſi adſit obligatio rem eſſe liberam, num. 12. & intereſſe dicitur precium rei, num. 13.*

14 *Appellationẽ omittens cenſetur conſentire ſententiæ.*

DECISIO LVII.

1 DVBITAVI, An ſententia, & executio ſint nullæ, & iniuſtæ, ita vt hæredes † Cleophæ ſint reſtituendi. Et negatiuè fuit reſolutum.

2 Quia ad hunc effectum requiritur aut nullitas, aut † notoria iniuſtitia. *Rot. deciſ. 646. num. 1. & 2. par. 2. in recent.*

3 Hic autem conſtat de validitate † ſententiæ ex reuolutione actorum, ac de illius iuſtitia non obſtantibus, quæ in contrarium opponuntur.

4 Quantum enim attinet ad nullitates. Illa, quę opponitur ex defectu citationis † ex quo ſententia non fuit lata in die, in qua cadebat citatio, ſed poſt quinque dies *contra tex. in l. 1. & 2. C. de ſent. ex breuil. recit.*

5 Ceſſat, quia fuit pronunciatum † prout in cedula, & cedula fuit aperta in tempore congruo, iuxta ſtylum Ciuitatis Peruſiæ, qui ſatis fuit probatus ex atteſtationibus Procuratorum Collegij, quæ probatio ſufficit, vbi agitur de probando ſtylo, iuxta ordinatoria iudicij. *Rot. deciſ. 644. num. 4. par. 1. in recent. & fuit dictum in Ferrarien. Decimarum 21. Aprilis*

6 *1621. coram bo. me. Vbaldo*, concurrentibus † præſertim litteris bo. me. Card. S. Sixti nepotis ſan. me. Gregorij XIII. & quod idem ſtylus fuerit ſeruatus in ſententia lata ad fauorem dictorum hæredum.

7 Non obſtat alia nullitas ex defectu † mandati Procuratoris Cleophæ. Quia cum poſt citationes ferè ſemper comparuerit Bartholomæus Gilianus, qui etiam exhibuit iura, & poſtea interuenerit obſeruantia ſententię intrat ex his omnibus pręſumptio mandati. *Caſſad. deciſ. vltima num. 4. & 5. de Procurat. Put. in nou. deciſ 209. lib. 2. qui loquitur in puncto: Rot. deciſ. 440. num. 6. par. 2. in recent. Afflict. deciſ. 308. num. 8. & 9.*

8 Neque poteſt fieri vis in conſtitutione † Procuratoris, ex qua ceſſat mandatum præſumptum.

9 Quia cum duo mandata concurrere poſſint mandatum † præſumptum ſuffragatur, etiam ſi conſtet de expreſſo facto extra tempus, *vt fuit reſolutum in cauſa Firmana Iuriſpatronatus 28. Ianuarij 1602 coram bo. me. Card. Pamphilio.*

10 Quantum enim attinet ad iuſtitiam. De ea † ſatis etiam conſtat, quia cum ſuper prædio vendito Alphani tanquam fideicommiſſarij obtinuerint ſententiam pro immiſſione, & poſſeſſionem etiam ceperint, intrat promiſſio Cleophæ, quæ expreſsè ſe obligauit, de euictione tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio, vnde erat locus dictę obligationi. *Theſaur. deciſ. 102.*

11 *num. 2.* & veniunt † damna, intereſſe, & expenſæ. *Seraph. deciſ. 787. num. 6.* cumque D. Cleophes pro-

12 miſerit quoque rem † eſſe liberam ſtante fideicommiſſo, in hoc etiam caſu videtur intrare obligatio ad damna, expenſas, & intereſſe etiam non ablata poſſeſſione. *Seraph. d. deciſ. 787. num. 3. & 7.* quæ qui-

13 dem † damna, & intereſſe ſi attendamus precium rei venditæ non egent liquidatione ſan. me. Greg. *deciſ.*

14 *88. n. 10.* eoque magis, quia † Cleophes non appellando conſenſit dictæ ſententiæ, quæ habuit effectum. Et ita concluſum vtraque parte Informante.

R. P. D. Merlino Peruſina laudi Lunæ 16. Martij 1626.

SVMMARIA.

1 *Laudum latum in vim compromiſſi nulli eſt nullum, & non eſt exequendum num. 2.*

R. P. D. Dunozetto
Peruſina Bonorum
Lunæ 3. Iulij 1628.

SVMMARIA.

1 *Fructus liquidantur per teſtes, qui fuerunt coloni, & laboratores, & per tot.*

3 *Probationes leuiores ſufficiunt in materia liquidationis fructuum.*

4 *Fructuum valor probatur ex partitis librorũ Communitatis Peruſiæ.*

5 *Quantitas probatur ex calculo, ſeu relatione Periti.*

DECISIO LX.

CVM Pyrrhus Bontempus iuxta decretum Reuerendiſs. D. M. Patriarchæ Pamphilij teneatur
1 † reſtituere DD. Ludouico, & filijs de Oddis fructus cuiuſdam prædij per ipſum attentatè poſſeſſi. Propoſui dubium, An & pro qua ſumma eſſet relaxandum mandatum pro fructibus liquidatis; & DD. reſoluerunt eſſe relaxandum pro ſumma ſcut. 1267. 14.

2 Nam conſtat de annua quantitate † fructuum in 24. ſalmis frumenti, ſalma vna cum dimidia bladæ, vna milij, in mina vna cum dimidia fabarum, & in alijs paucis fructibus, prout deponunt teſtes formiter examinati, vt in ſumm. num. 2. qui concorditer deponunt de prædicta annua quantitate fructuum ab anno 1607. vſque ad annum 1619. computato anno fertili cum ſterili, & optimè reddunt cauſam ſcientiæ, quia fuerunt coloni, & laboratores, vnde plenè probant,
3 cum ad hunc effectum † leuiores probationes ſufficerent. *Seraph. deciſ.* 1245. *num.* 7. *Rot. deciſ.* 343. *n.* 5. *& deciſ.* 551. *num.* 1. *par.* 1. *recent.*

4 Valor enim dictorum fructuum remanet † probatus ex partitis librorum Communitatis Peruſiæ, quibus de iure ſtatur. *ad tradita per Bart. in l. quædam. §. numularios. num.* 3. *ff. de eden. Seraph. deciſ.* 1245. *num.* 8.

5 Quantitas denique † in ſcutis 1267. 14. remanet etiam probata ex calculo, ſeu relatione facta à Perito deputato à Rota. *Seraph. deciſ.* 665. *num.* 2. *Greg. XV. deciſ.* 536. *num.* 1.

Et ita &c.

R. P. D. Pirouano
Peruſina fideicommiſsi de Baptiſtis
Mercurij 28. Maij 1627.

SVMMARIA.

1 *Immiſſio non datur non vocato vel ab homine, vel à lege.*

2 *Poſſeſſori ſufficit excipere de non iure agentis.*

3 *Legitimatus ſiue in vita Patris, ſiue poſt, non venit appellatione deſcendentium legitimorum, & de legitimo matrimonio natorum.*

4 *Statuta non intrant, vbi agitur de cauſa teſtati ad ſubuertendum morientium voluntates, & num.* 14. *& num.* 21.

5 *Frater legitimatus excludit ſororem vtrinque coniunctam ab inteſtato ex Statuto Peruſino, & quando, per tot.*

7 *Pater poteſt teſtari pro filijs impuberibus faciendo ſubſtitutionem pupillarem quoad omnia bona vndecumque filio quæſita.*

8 *Subſtitutio facta, caſu quo deficerent aliqui, eſt compendioſa continens pupillarem etiam quod non adſit dictio, Quandocumque.*

9 *Pupillaris quando dicatur adeſſe, & num. ſeqq.*

11 *Deficere dicuntur tam nati, quàm non nati, & vide num. ſeqq.*

15 *Subſtitutio reſtricta ad bona teſtatoris quando contineat pupillarem, & num. ſeqq.*

19 *Actionis vnius electione quis ſibi præiudicat in alia, & vide num. ſeq.*

Ex fideicommiſſaria agens non poteſt redire ad pupillarem, vide ibidem.

22 *Legitimatio cum clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, præſeruat iura venientibus ab inteſtato, ac ſi legitimatio non emanaſſet, & vide per tot.*

23 *Clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, apponitur in diſpenſationibus.*

24 *Statutum non operatur contra tenorem legitimationis.*

25 *Legitimatio non extenditur niſi ad id, quod per patrem fuerit relictum.*

26 *Legitimatio poſt mortem patris, & poſt ius quæſitum ſubſtitutis, & contra patris voluntatem non valet, & num. ſeqq.*

DECISIO LXI.

DICTVM fuit D. Antinoro non eſſe dandam immiſsionem in bonis, de quibus agitur, quia
1 †non docet ſe vocatum vel ab homine, vel à lege, vt inde intrent remedia. *l. fin. C. de edict. D. Adr. toll. vel Quorum bonorum.* Interim autem D. Beatrici, quæ
2 poſſidet, & conuenitur † ſufficit excipere de non iure agentis ad excludendum ex vtroque remedio immiſſionem. *Socc. ſen. conſ.* 63. *num.* 14. *lib.* 3. *Crau. conſ.* 161. *num.* 16. *Seraph. deciſ.* 1486. *num.* 1. *& deciſ.* 432. *num.* 2. *par.* 2. *recent.*

Nam ſi vocationem ſuam deducit ex teſtamento
3 Petri Iacobi, in quo hæredes † fuerunt inſtituti Io: Baptiſta, & Hieronymus eius filij, & qui poſtea deceſſerunt, tantum abeſt, quod eis decedentibus, vel deſcendentibus ab eis deficientibus vocatus fuerit Antinorus, vt imò particulari legato eidem relicto voluerit, vt nihil amplius petere poſſet vigore legitimę, vnciæ, alimentorum, vel per quamcumque aliam cauſam, aut rationem ſubſtituendo inter deſcendentes eos tantum, qui eſſent legitimi, & de legitimo matrimonio nati, quorum appellatione Antinorus ſiue in vita Petri Iacobi patris, ſiue poſt legitimatus venire non poteſt. *Socc. iun. conſ.* 110. *num.* 25. *& conſ.* 145. *num.* 39. *lib.* 3. *Menoch. præſumpt.* 79. *num.* 21. *lib.* 4. *Rota deciſ.* 300. *num.* 6. *par.* 1. *recent.* & dum
4 agitur de cauſa teſtati, † atque ita de expreſſa diſpoſitione certum eſt, quod Statuta locorum nõ intrant

3 *Minor non poteſt compromittere ſine ſolemnitatibus Conſtitutionum Marchiæ, & num. 6. ſed vide num. ſeqq.*
Egidiana Conſtitutio eſt confirmata à Paulo III. & alijs per totum Statum Eccleſiaſticum, ibid.
4 *Compromiſſum eſt ſpecies alienationis.*
5 *Compromittere non poſſunt, qui non poſſunt alienare.*
7 *Solemnitates Statutariæ non ſunt adhibendæ in actu neceſſario.*
Compromiſſum facere cogit Statutum Peruſinum ibidem.
Sed præſumitur voluntarium, niſi ſit dictum, quod in vim Statuti, & ſeruata illius forma fuerit, ibidem.

DECISIO LVIII.

VISVM eſt Dominis laudum inter Hieronymum, & Vincentium filios q. Bernardini latum vigore Compromiſſi per eoſdem facti ſub die 23. Auguſti
1 1623. non † eſſe exequendum ex capite nullitatis pro Hieronymo deductæ ob inualiditatem Compromiſſi, à quo regulatur laudum, & ideo ſi Compromiſſum fuit nullum eodem etiam nullitatis vitio laudum ipſum cenſetur laborare, *ex trad. per Bald. conſ. 309. num. 3. lib. 1. Alex. conſ. 84. num. 3. lib. 5. Caſtren. conſ. 422. num. 3. lib. 1. Dec. conſ. 10. num. 2. verſ. 3. principaliter. Io: Bapt. Peruſ. de arbitr. lib. 2. cap. 4.*
2 *num. 25.* nec inde † executioni poteſt demandari. *l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. l. ſi cum nulla. ff. eod. tit. Rom. conſ. 14. in princ.*

Inualiditas autem Compromiſsi deducitur, quia
3 † Hieronymus alter, ex Compromittentibus tempore Compromiſsi erat minor 25. annis, nec in eo ſeruatæ fuerunt ſolemnitates requiſitę in alienationibus faciendis per minores, vt cautum eſt in Conſtitutione Marchiæ Cardinalis Egidij, quæ Conſtitutio extenta fuit ad totum Statum Eccleſiaſticum per Bullam Pauli III. & aliorum.

4 Compromiſſum autem † eſt ſpecies alienationis, cum quod Arbitri dari iubent, alienari dicatur. *Pariſ. conſ. 134. num. 15. lib. 4. Lap. alleg. 102. num. 3. verſ. hinc eſt. vbi etiam Mandoſ. in verb. Compromittere*
5 *in fin.* Ac inde, qui non † poſſunt alienare, nec poſſunt conſequenter compromittere. *Abb in cap. cum tempore. num. 3. de arbitr. Dec. conſ. 44. num. 2. & 5. & ſeq. per tot. Ferret. conſ. 102. num. 15. Caputaq. deciſ. 165. per tot. par. 1.* Eædemque ſolemnitates,
6 nempe † Iudicis decretum, interuentus conſanguineorum, & inſinuatio, quæ in dicta Conſtitutio Egidiana *lib. 5. cap. 25.* requiruntur, adhibendæ erant in hoc Compromiſſo. *Rom. conſ. 173. ſub num. 1. & conſ. 175. num. 3. & conſ. 369. ſub num. 18. & ibi Mandoſ. ver. compromittere. verſ. quo fit. Socc. ſen. conſ. 18. num. 33. & ſeqq. lib. 1. cum alijs per Io: Bapt. Peruſ. de arbitr. lib. 2. cap. 4. num. 3. 4. 5. & 7.* Quæ ſolemnitates præter decretum Iudicis deſiderantur in præſenti Compromiſſo.

Neque obſtat, quod dicitur Compromiſſum hu-
7 iuſmodi † cenſeri factum ex cauſa neceſſaria, cum Statutum Peruſinum mandet fieri compromiſſa inter coniunctos, qua cogente neceſsitate non eſt opus ſolemnitatibus iuris. *Lambert. de contract. ſine cert. ſolemn. gloſ. 1. 361. & 362. cum allegatis.* Ceſſat enim obiectum, ex quo huiuſmodi compromiſſa poſſunt etiam eſſe voluntaria, ac tale præſumendum eſt compromiſſum, de quo agitur, quia in eo nullum fuit factum verbum, quod partes compromiſerint vigore Statuti Peruſini. *iux. doctr. Alciati in l. ſi quis maior. num. 26. & ſeqq. C. de tranſact. & Cæſ. de Graſs. deciſ. 11. num. 12. & 13. de probat.* nec dicti Statuti forma ſeruata fuit &c.

Et ita vtraque parte Informante &c.

Cardinali Sacrato Cluſina, ſeu Peruſina Exemptionis Lunæ 3. Martij 1608.

SVMMARIA.

1 *Princeps recognoſcens Superiorem non poteſt prohibere ſubditis aſportationem victualium ad Statum Eccleſiaſticum.*
2 *Nec libertatem, quæ de iure communi competit.*
3 *Gabbella non poteſt imponi à Principe recognoſcente Superiorem.*
4 *Priuilegia ex cauſa oneroſa habent vim contractus. Cluſij habitatores habent multa priuilegia, & exceptiones, ibidem.*

DECISIO LIX.

INFORMANTE tantùm Communitate Cluſij fuit reſolutum homines dictę Communitatis minimè
1 poſſe per D. Marchionem † prohiberi, quominus extra dictum Territorium ad Statum Eccleſiaſticum exportent eorum bona, & victualia, & multo minus, quod pro hoc faciendo ſoluant aliquam gabbellam.

Et quantum ad primum mouit Dominos, quod ne-
2 gari non poteſt talem † prohibitionem eſſe valdè præiudicialem ſubditis, & pecunia æſtimabilem, & tollere illis eam libertatem, quæ aliàs eiſdem de iure communi competeret, vnde non poſſunt ad hoc per Principem recognoſcentem Superiorem arctari. *ex latè cumulatis per Couar. in reg. poſſeſſor. 2. par. relect. §. 4. num. 7. vbi de communi, & probat in ſpecie Nauar. conſ. 8. tit. de cenſib.*

3 Quoad impoſitionem Gabbellarum † res procedit de plano ex proximè dictis, *& notatur in ſpecie in l. vectigalia. ff. de public. & vectig.* & ſuper hoc adeſt Bulla in Cœna Domini.

4 Et hæc eo magis viſa fuerunt admittenda, † in caſu propoſito, ſtantibus priuilegijs, & exemptionibus conceſsis iſtis habitatoribus ex cauſa onerosa, hoc eſt, vt venirent ad habitandum, & reducerent Territorium ad Culturam, quæ propterea habet vim contractus, & de poteſtate ordinaria minimè reuocari poſſunt. *Bar. in l. omnes populi. num. 30. vbi Adden. infinitos cumulant. ff. de iuſt. & iur.*

R. P. D.

ad ſubuertendum morientium voluntates. *Bald. in l. quicumque. num. 13. C. de ſeru. fugit. Put. deciſ. 193. num. 2. lib. 2. in nou. Socc. ſen. conſ. 30. num. 32. lib. 1.*

5 Si verò præſupponit ſe à lege † vocatum, nempe, quia Io: Baptiſta deceſſerit ſine prole, & Hieronymus vltimo loco in pupillari ætate, & conſequenter inteſtatus obierit, in cuius ſucceſsione, & concurſu cum Beatrice ſorore præferendus ſit ipſe Antinorus frater naturalis, ſed legitimatus ex diſpoſitione Statuti Pe-
6 ruſini *lib. 2. rub. 45.* Duo principaliter † ſunt diſcutienda. An per mortem Hieronymi euenerit caſus inteſtatæ ſucceſsionis. Secundò, An legitimationes eiuſdem Antinori tam in vita patris, quàm poſt emanatæ releuent.

7 Quantum ad primam inſpectionem viſum fuit † per teſtamentum patris, qui expreſsè filijs ſuis pupillariter ſubſtituit ibi, & ſi aliquis ex filijs ſuis decederet in pupillari ætate &c. prouiſum fuiſſe ſucceſsioni filiorum in pupillari ætate decedentium, & potuiſſe prouideri, quia hoc permiſſum eſt patribus, vt pro impuberibus filijs teſtari poſsint. *l. 2. ff. de vulg. & pup. ſubſtitut. §. igitur Inſtitut. de pup. ſubſt. Bar. in d. l. 2. num. 30. Honded. conſ. 75. num. 34. lib. 1. Surd. conſ. 48. num. 6. Peregr. de fideic. art. 11. n. 15.* qui eandem concluſionẽ firmant nedum quo ad bona Patris, ſed ad alia quæcumque filio quæſita, *& idem tenuit Rota in Bononien. Pecuniaria 14. Decembris 1615. coram bo. me. Vbaldo.* Rurſus ex alijs verbis
8 † eiuſdem teſtamenti fuit etiam prouiſum filijs per pupillarem, ibi, *& caſu quo deficerent omnes deſcendentes maſculi legitimi, & naturales, & de legitimo matrimonio nati &c.* quæ verba dubitari non poteſt, quin inferant compendioſam continentem pupillarem, dum iſti deſcendentes deficere potuerunt, & ante aditam hæreditatem, & poſt aditam in ætate pupillari exiſtentes, ac demum facti puberes etiam ſi dictum non ſit quandocumque. *ſecundum gloſ. in c. ſi Pater. in verb. abſque deductione de teſtam. in 6. Craſs. de ſucceſs. §. ſubſtitutio. q. 60 num. 10. Surd. deciſ. 37. num. 8. Gabr conſ. 130. num. 2. lib. 1.*

9 Non obſtat, quod pupillaris expreſſa † reſtricta ſit ad filios primi gradus, ex quibus ſi alter eorum deceſſerit, non vocatur Beatrix, ſed alij filij ſuperuiuentes, & deſcendentes ab eis, aut eius, qui obijſſet. Alia verò pupillaris tacita reſultans ex compendioſa adaptari non poſsit, ex quo filiæ fœminæ non fuerunt ſubſtitutæ Hieronymo filio, ſed vltimo maſculo deficienti ex ipſius Hieronymi deſcendentibus, qui non erat certus, An eſſet recaſurus in poteſtatem ſubſtituentis, prout erat neceſſarium. *ſecundum Bart. in d. l. 2. num. 8 de vulg.*

10 Quia expreſſa pupillaris † non propterea defuit, dum teſtator non terminauit ſubſtitutionem pupillarem in perſonas filiorum ſuperuiuentium, & deſcendentium ab eis, ſed continuando eundem ſermonem, & præuidendo caſum non exiſtentię aliorum filiorum ſuperuiuentium, & deſcendentium ab eis ſubſtituit filias fœminas natas ex ipſo teſtatore, & ex proprijs filijs, quæ tunc extabunt, quo caſu non minus dicuntur ſubſtitutæ fœminæ in caſum pupillaris, quàm ipſi filij, aut deſcendentes ſuperuiuentes ſubordinatè tamen in caſu non exiſtentiæ illorum, *ita Bal. conſ. 17. num. 2. vol. 2.* dicens propter coniunctionem ſermonis, & propter continuationem debere intelligi repetitam pupillarem. *Crau. conſ. 208. num. 6. Theſaur. deciſ. 200. num. 10. ſequutus Bald. & Crauett. Menoch. conſ. 106. num. 370. & conſ. 148. num. 18.* Sed magis ad terminos noſtros. *Peregr. conſ. 32. num. 24. lib. 2.* dicens hoc eſſe ex ipſa natura ſubſtitutionis, quæ intrat gradum deficientium. Tacita verò pupil-
11 laris † ex compendioſa deſumpta, & ipſa ſuſtineri poteſt, quia non minus dicuntur deficere deſcendentes maſculi ante extinctam, & omnino defectam lineam rectam maſculinam, quando iam nati moriuntur, quàm ſi non naſcantur, quia coincidunt caſus deficientiæ, & non natiuitatis. *iux. veriorem, de qua per Menoch. præſumpt. 65 num. 2. lib. 4. Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 6. num. 1. & ſeqq Marzar. in epitom. fideic. q. 13. par. 2. Surd. deciſ. 37. num. 26. Laderch conſ. 62. num. 2. & 4. & hanc partem ſequitur Rota in deciſ. 453. num. 6 par. 2. recent. & in Bononien. bonorum de Griſonibus 18. Februarij 1619. coram bo. me. Buratto.*

12 Nec refert ſi dicatur concluſionem † procedere, quando non vigent contrariæ præſumptiones, ſecus autem ſi concurrant, *vt admittit idem Menoch. d. præſumpt. 65. num. 29. & 33.* Et concurrere diceba-
13 tur vehemens † deducta ex ſuperexiſtentia Antinori filij legitimati de conſenſu, & ad inſtantiam patris, cui ex Statuto prædicto ſucceſsio defertur excluſis fœminis.

14 Quia perſona legitimati † deſeruire non poteſt ad tollendum effectum approbatæ concluſionis, dum à ſucceſsione paterna fuit excluſus, & Statutum nihil defert legitimatis, quando præcedit cauſa teſtati, vt ſupra dictum fuit.

15 Nec minus releuat, † quod de pupillari non ſit agendum, poſtquam ſubſtitutio reperitur facta in omnibus bonis, & in tota hæreditate ipſius teſtatoris, quæ non conuenit pupillari, in qua veniunt etiam bona pupilli. *Mantic. de coniect. lib. 7. tit. 3. num. 18. Peregrin. de fideic. art. 34. num. 44. Rot. deciſ 504. par. 4. diuerſ.*

16 Quia huic obiecto pluribus modis † occurrit. *Peregr. conſ. 32. num. 42 lib. 2.* dicens, quod effectus pupillaris non impeditur ob id, quia teſtator dixerit ſuccedat mihi, ſuccedat in bonis meis, aut in hæreditate mea, & eſſe tex. expreſſum *in l. ſi ita ſcriptum. §. qui filio. ff. de bon. poſs. ſec. tab.* & ita ibi tex. illum intellexiſſe. *Bart. & Bald. & alios ab eo allegatos*, ea ratione, quia iſtæ hæreditates patris, & filij vna dicitur, & reputatur, propterea non inconuenit, vt de paterna fiat ſubſtitutio. Secundò addit reſponſionem
17 † quando, vt hic non legitur, taxatiua tantùm, poſtquam vna hæreditas confunditur cum altera, & poteſt denominari ſub vtroque nomine, niſi diſtinguatur per taxatiuam per ſupradicta, & hanc reſponſionem approbauit *Rota deciſ. 373. num. 11. par. 2. recent. & alij allegati per Moder. Brixien. de ſubſtit. q. 241. num. 63.* Ac demum tertiò reſpondit, quod
18 vbi teſtator, † vt hic compendioſè ſubſtituit eo caſu ineſt pupillaris, quia alias non omnia bona peruenirent in ſubſtitutum propter detractiones legitimæ, & trebellianicæ, quæ minuunt hæreditatem, *& ita præcisè reſpondet Bart. in l. centurio. num. 27. ff. de vulg. & alij per eundem Peregr. ſub num. 44. allegati.*

19 Nec impotentia ſuccedendi ex capite † Pupillaris, quæ allegatur contra Beatricem, videtur obſtare, &

nam

nam & ſi in commiſsione videatur ſe reſtrinxiſſe ad fideicommiſſariam, & per electionem vnius actionis non poſſet reuerti ad aliam, *vt ſenſiſſe videtur Bart. in ead. l. centurio. num. 38. ff. de vulg. Gabr. de act. concluſ. 2.*

20 Attamen cum hodie non agat, † ſed excipiat, & ſe defendat Beatrix, nihil prohibet, quin & in vim pupillaris iure directo hanc hereditatem retinere poſſit. *Ang. in §. illud per illum tex. quem dicit ſingularem, num. 22. verſ. vel dic quod quando de trien. & ſemiſſ. & ita Gabr. d. concluſ. 2. limitat regulam num. 23. qui eſt finalis illius concluſionis.*

Prædictis autem ſic ſtantibus, quamuis ſuperfluum
21 ſit ingredi diſputationem † ſecundæ inſpectionis, cum non agatur de cauſa inteſtatæ diſpoſitionis, in qua cadit Statutum. Attamen vbi de ea eſſet agendum DD. nihilominus dixerunt legitimationes Antinori non etiam releuare.

22 Prima namque, quæ contingit in vita patris, † & de eiuſdem conſenſu, & inſtantia legitur cum reſtrictiua ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quæ clauſula præſeruat iura Beatricis ab inteſtato fratri ſuccedentis *per auth. defuncto. C. ad Tertull. & §. 1. de hæred. quæ ab int. defer.* ac ſi legitimatio non emanaſſet. *Gabr. conſ. 30. num. 29. lib. 1. Honded. conſ. 64. num. 22. lib. 2. Lup. de illegit. comm. 3. §. 1. num. 58. Rot. deciſ. 135. num. 10. & 201. num. 4. coram Papa Greg. XV. & 145. num. 16. & 282. num. 8. p. 1. recent.*

23 Non obſtat, quod Statutum † vocet ne dum legitimatos, ſed etiam diſpenſatos ad excluſionem fœminarum, vt propterea intelligendum ſit de tenore, & valore legitimationum, aliàs quàm ex dicta clauſula ſolita, & debita apponi in diſpenſationibus vigore regulæ Cancell. 45. *vt per Rot. in Romana de Zambeccarijs 28. Iunij 1589. coram Comitulo.*

24 Quia quicquid deſideret Statutum, † certum eſt, quod operari non poteſt contra tenorem legitimationis, in qua ſi præſeruentur iura venientium ab inteſtato non poteſt Statutum tollere hanc facultatem
25 à Principe † in eorundem fauorem conceſſam, quinimò & patris petentis legitimationem commodum, vt non niſi habilitatio legitimati ad id extendatur, ad quod per patrem fuerit relictum. *Decian. conſ. 40. num. 23. lib. 3. Rot. ead. deciſ. 135. num. 10. & deciſ. 201. num. 4. coram Papa Greg. XV.*

26 Secunda verò legitimatio, † quam obtinuit Antinorus poſt mortem patris à DD. de Campegijs non etiam ſuffragari poteſt, quia ſuperuenit poſt ius quæ-
27 ſitum ſubſtitutis, & contra voluntatem patris † inquantū derogat clauſulæ ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quæ tam de iure communi in hac parte remanent ſine effectu. *cap. ſuſceptum de reſcript. in 6. Alciat. conſ. 5. num. 9. lib. 4. Rot. deciſ. 145. num. 14.*
28 *par. 1. recent.* quàm vigore † Conſtitutionis Pij IV. præſeruantis præiudicium vocatorum, quam in hunc ſenſum intellexit. *Rota ead. deciſ. 145. num. 16.* &
29 quæ euitari † non poteſt ex reſponſione data, vt ſcilicet non applicetur, quando agitur de effectu, qui non ſit contra voluntatem Patris, vt dicebatur in præſenti eſſe, quando agitur de ſuccedendo Hieronymo ab inteſtato, vbi voluntas Patris contraria non
30 reperitur, quia ſemper obſtat præſeruatiua † primæ legitimationis ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quæ declarat mentem teſtatoris, vt legitimatus non ſuccedere debeat, niſi in quantum fuerit à Patre inſtitutus per ſupradicta.

Et ita &c. vtraque &c.

Buratto Peruſina Reintegrationis de Ninis Lunæ 26. Iunij 1623.

SVMMARIA.

1 *Fœmina, & eius deſcendentes, qui petunt reintegrationem ob defectum lineæ maſculinæ ex Statuto Peruſino debent probare legitimationem perſonæ, ſi ſit de ea oppoſitum, & quod ſit probata per tot.*

2 *Filiatio probatur teſtibus, & num. ſeqq. vbi de legitima, & naturali filiatione.*

3 *Filiatio probatur ex nominatione parentum, & per tractatum, & communem reputationem tam Parentum, quàm aliorum.*

4 *Filiationis probatio reſpectu matris ex prægnantia dicitur neceſſaria.*

6 *Filiatio antiqua probatur ex publica voce, & fama etiam ſine adminiculis.*

7 *Antiquum tempus in materia teſtium dicitur 60. annorum.*

8 *Filiatio probatur ex dotatione tanquam de filia, & alijs actibus proportionabilibus filiationi, & num. ſeqq.*

11 *Dotis ſolutio probatur ex confeſſione de recepto, vbi non agitur ad reſtitutionem, & ſtante præcedente promiſſione num. 12.*

13 *Archiuiſta extrahit ſcripturas ſine compulſorialibus.*

14 *Archiuiſtæ creditur de eius deputatione de ſtylo Rotæ.*

15 *Remiſſoria poteſt à Rota dirigi laico, vbi cauſa eſt profana, & rei laici, & num. 16.*

17 *Teſtes pauperes, & viles ſi ſint bonæ famæ non reijciuntur.*

18 *Teſtium defectus ſupplentur ab alijs, qui nullam patiuntur exceptionem.*

19 *Filiatio, & deſcendentia debet probari per gradus diſtinctos.*

Ad filiationem probandam coniunguntur ſingula, quæ de per ſe poſſunt pati aliquam difficultatem ibid. maximè ad effectum ſucceſſionis num. 20.

20 *Probationes leuiores ſufficiunt ad effectum ſucceſſionis.*

DECISIO LXII.

INTENTATO per DD. de Ninis, & Danzettis remedio Statuti † Peruſini reintegratorij fœmina-
1 rum, & deſcendentium ab eis, ad ſucceſſionē Bernardini proaui materni, & Cæſaris, & Conſtantini eius filiorum ob defectum eorundem lineæ maſculinæ fuit per reos conuentos oppoſitum de legitimatione perſonarum, de qua tamen fuit hodie reſolutum cōſtare.

debent viſa fuerunt Dominis exuberare ad legitimam filiationem, & deſcendentiam etiam per gradus diſtinctos probandam. *Corn. conſ.* 1. *num.* 22. *verſ. ex quibus. vol.* 3. *Rol. d. conſ.* 22. *num.* 27. *lib.* 3. *Menoch. de arbitr. caſ.* 89. *num.* 66. *Surd. d. conſ.* 1. *num.* 52. *verſ. & quamuis. & fuit dictum in allegata Romana Bonorum, & Regien. Cappellaniæ* 22. *Maij præte-*
10 *riti coram me*, & præſertim, quia agitur † ad effectum ſucceſſionis, & leuiores ſufficiunt probationes. *iux. conſ. Geminian.* 27. *à Rota paſſim approbatum. Cæſ. de Graſs. d. deciſ.* 6. *num.* 1. *qui fil. ſint legit. Seraph. deciſ.* 1099. *num.* 1. *&* 1282. *num.* 6. *Rot. deciſ.* 337. *num.* 1. *&* 10. *par.* 1. *& deciſ.* 34. *num.* 19. *par.* 2. *diuerſ. & deciſ.* 198. *&* 310. *num.* 1. *&* 406. *num.* 8. *par.* 1. *recent. & perpetuò Rotam ſequi fuit dictum in repetita Romana Bonorum* 17. *Maij* 1621. *coram me.*

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Eodem Buratto
In eadem Peruſina Reintegrationis
Veneris 31. Maij 1624.

SVMMARIA.

1 *Fœmina dotata excluditur à ſucceſſione quouſque ſuperuixerint maſculi, ſed illis non exiſtentibus reintegratur ipſa, & deſcendentes ipſius ex Statuto Peruſino, & per tot.*

2 *Tam in bonis aſcendentis num.* 4. *quàm tranſuerſalium num.* 13.

Etiam ſi fœmina deceſſiſſet ante extinctionem lineæ maſculinæ, quia vocantur eius deſcendentes ex Statuto nouo num. 5. *& ſeqq.*

9 *Hæres ſemel poteſt deſinere eſſe hæres ex Statuto.*

10 *Fœminarum excluſio quando non dicatur perpetua ex Statuto, & num. ſeqq.*

Fœmina in bonis tranſuerſalium aliunde prouentis admittitur ad ſucceſſionem cum maſculis in tertia parte d. num. 10.

DECISIO LXIII.

DOMINI cenſuerunt eſſe locum Statuto Peruſi-
1 no † *de dotib. & dotat. mulier. &c.* ad fauorem actorum in hæreditatibus Bernardini ſenioris illorum Proaui materni, & Cæſaris, & Conſtantini eius filiorum, qui fuerunt Patrui magni dictorum actorum, & deſcendentia, ac legitimatio perſonarum firmata fuit 26. Iunij præteriti.

Fundamentum fuit clariſſima diſpoſitio dicti Sta-
2 tuti, † quod mulier dotata à patre, vel quocumque aſcendente de bonis proprijs dotantis non poſſit, nec ab ea deſcendẽtes admitti ab inteſtato ad ſucceſſionem dotantis, vel alicuius ex eis deſcendentis in bonis ab eadem perſona dotante ad deſcendentes prouentis quouſque ſuperuixerit maſculus deſcendens à perſona dotante per lineam maſculinam, *& in §. item ſtatuimus*, quod fœminæ, & ipſis non exiſtentibus earum filij, vel nepotes quandocumque concepti, vel nati poſſint venire ad ſucceſſionem parentum, fratrum, & aliarum perſonarum, ad quarum ſucceſſionem de iure vocantur, ſi deſcendentes per lineam ma-
3 ſculinam maſculi non ſuperſint. † Et ideo cum ſit in confeſſo Lucretiam eorundem actorum Auiam fuiſſe à Bernardino patre dotatam, & dotem à dictis Cæſare, & Conſtantino ſolutam, & defectus omnium filiorum maſculorum dicti Bernardini, & mors dictæ Lucretiæ, quæ ſi ſuperſtes fuiſſet reintegrari debebat, videtur intrare diſpoſitio dicti Statuti.

Et primò quoad bona d. Bernardini ſenioris, quia
4 excluſio Lucretiæ non fuit † perpetua, ſed temporalis, & potius quædam ſuſpenſio ex claris verbis Statuti, ibi quouſque ſuperuixerit maſculus deſcẽdens ab ipſa perſona dotante per lineam maſculinam, *vt in ter. d. Statuti dixit Bar. in l fin. §. quando. num.* 1. *&* 2. *ff. ad Tertull. Bal. conſ.* 426. *num.* 1. *lib.* 3. *quem Iaſ. conſ.* 105. *num.* 3. *lib.* 4. *Corn. conſ.* 160. *num.* 9. *lib.* 4. *Capr. conſ.* 71. *& conſ.* 117. *Alber. Brun. de Stat. excluſ. fœm. art.* 10. *num.* 67. *&* 68. *qui alios refert, & Rot. deciſ.* 475. *par.* 2. *recent per tot.*

5 Nec opus tranſmiſſione, † cum Lucretia prædeceſſerit ante extinctionem lineæ maſculinæ, & ſic non potuerit hæreditatem non delatam tranſmittere.

6 Quia quicquid ſit in hoc puncto † tranſmiſſionis de opinione *Honded. conſ.* 16 *num.* 29. *lib.* 1. *& conſ.* 14. *num.* 16. *&* 72. *lib.* 2. *Gabr conſ.* 42. *num.* 54. *lib.* 2. contra quos concludunt *Bar. & Iaſ. ſupra citati. Menoch. conſ.* 105. *num.* 78. *lib.* 1. *vbi de comm.* Ceſſat
7 difficultas, † quia *in d. §. item ſtatuimus*. vocantur non exiſtentibus fœminis earum filij, & nepotes quandocumque concepti, vel nati, & ſic ex proprijs perſonis, *& in iſtis ter. Put. deciſ.* 139. *lib.* 2. *in nou. &*
8 *conſilia Honded. & Gabr.* loquuntur † in ter. Statuti antiqui, in quo nu la erat facta mentio de filijs, & deſcendentibus fœminarum, vt ex eorum lectura, *& conſ. Colleg. Bononien. impreſſo poſt d. conſ. Honded.* 14. *lib.* 2. Nec inconuenit, quod ex diſpoſitione di-
9 cti Statuti † maſculi licet ſemel hæredes, deſinant eſſe, & admittantur fœminæ illis ſublatis, *vt conſiderat Bar. in d. l fin. §.* 1. *num.* 2. *in fin. ff. ad Tertull. Brun. vbi ſupra art.* 10. *num.* 68. *Corn. d. conſ.* 160. *num.* 9. *lib.* 4.

10 Nec ſubſiſtit, quod excluſio fœminarum † dotatarum ſit perpetua, vt in princ. Statuti reformantis, & illa verba quouſque &c. non ſint referenda ad principium Statuti, quando fœmina fuit dotata ab aſcendente de illius bonis, ſed ad proximè præcedentem particulam dicti Statuti *in §. in alijs autem*, in qua diſponitur, quod quoad bona aliunde prouenta deſcendenti ab ipſo dotante, in quibus mulier admittitur ad ſucceſsionem in tertia parte quouſque ſuperuixerit maſculus, quæ diſpoſitio non applicatur caſui noſtro, in quo Lucretia fuit dotata à Bernardino ſeniore, nec tractatur de bonis aliunde peruentis ad dictos filios, in quibus dicitur intrare excluſionem temporalem.

Quia intellectus iſte non placuit Dominis, cum di-
11 cta excluſio † temporalis ſit referenda etiam ad caſum magis frequentem, quando tractatur de bonis dotantis, in quo caſu eſt longè maior ratio reintegrandi fœminas dotatas ad bona dotantis extincta illius linea maſculina, quàm vigeat in bonis aliunde prouentis, cum ita reducatur ad ius commune, quo inſpecto par eſt conditio fœminarum in ſucceſsione parentum. *vulg. l. maximum vitium. C. de liber. præter.*

& ideo

2 Nam filiatio legitima, & naturalis † tam maſculorum, quàm fœminarum de Ninis ex Theſeo, & Lauinia coniugibus, nec non ſororum de Danzettis ex Conſtantia, & Rodulpho ſimiliter coniugibus probatur ex teſtibus in eorum ſumm. num. 6. & 7.

3 Filiationem verò † Theſei, & Conſtantiæ ex Lucretia, & Hieronymo probant ijdem teſtes d. ſumm. num. 5. qui benè viſi fuerunt dictas filiationes probare, cum deponant non ſolum de nominatione parentum, & præſertim dictæ Lucretiæ tanquam filiorum legitimorum, & naturalium, ſed etiam de tractatu, & communi reputatione tam dictorum parentum, quàm aliorum. *iux. tex. in c. per tuas de probat. & ibi omnes. Gloſ. in c. Michael. verb. conſtiterit de filijs presbyterorum. Butr. in c. tranſmiſſa. num. 10. verſ. quandoque qui fil. ſint legit. Alex. conſ. 88. num. 9. lib. 7. Gozad. conſ. 13 num. 34. Ruyn. conſ. 128. num. 11. lib. 4. Pariſ. conſ. 29. num. 9. lib 2. Menoch. de arbitr. caſ. 89. num. 69. Surd. conſ. 1. num. 46. Rota deciſ. 347. num. 2. par. 1. recent. benè Mantic. deciſ. 317. num. 1. fuit dictum in Romana Bonorum coram me 17 Maij 1621. & in alijs.*

4 Imò 18. teſtis dicit † vidiſſe Lauiniam coniugem d. Theſei, dum erat prægnans omnium ferè illorum de Ninis, & 36. teſtis deponit ſe fuiſſe præſentem natiuitati dd. ſororum de Danzettis, quæ reſpectu Conſtantiæ matris dicitur probatio neceſſaria. *iux. doctr. Bal. in l. 1. num. 34. C. de his qui accuſ. non poſs.*

5 Quod autem Lucretia fuerit filia † legitima, & naturalis Bernardini deducebatur ex ijſdem teſtibus d. ſumm. num. 4. deponentibus non ſolum de tractatu, & communi reputatione eorum, qui dictam Lucretiam cognoſcebant, qui probant ex ſupra deductis.

6 Sed etiam de publica † voce, & fama, quæ in probanda filiatione antiqua ſufficit etiam ſine adminiculis. *Salic. in l. 3. num. 12. verſ. in caſibus. ff. de teſtib. & in l. eadem quidem. num. 140. C. de accuſat. Prob. ad Monach. in §. ſcienti. num. 15. de reg. iur. cum relatis per Peregr. d. art. 43. num. 88. & in d. Romana*
7 *bonorum*, & tempus † antiquum in materia teſtium eſſe 60. annorum ſecundum opinionem Rotæ teſtantur. *Caput. deciſ. 5. num 3. par. 3. Seraph. deciſ. 75. num. 2. & Farinacc. de teſtib. q. 69. num. 145. & in puncto fuit reſolutum coram Put. deciſ. 506. num. 1. & 3. lib. 2. in nou. latè Cæſ. de Graſſ. d. deciſ. 6. n. 2. & 10. qui fil. ſint legit.*

8 Et eorum dicta confirmabantur † ex pactis matrimonialibus de anno 1532. in quibus d. Bernardinus, & Eliſabeth coniux promittunt dare in vxorē dictam Lucretiam eorum filiam legitimam, & naturalem cum dote florenorum 800. Hieronymo de Ninis, & anno ſequenti fecerunt de eadem promiſſione dotis publicum inſtrumentum, cum confeſſione Hieronymi ſe accepiſſe ad computum dotis florenos 500. & cum eadem enunciatiua, quod Lucretia erat eorum filia legitima, & naturalis, & demum de anno 1538. d. Hieronymus facit quietantiam de reſiduo d. dotis, vt in ſumm. dd. actorum num. 1. 2. & 3. qui cum ſint
9 † actus proportionabiles filiationi iuncta filiatione plurièss repetita valdè cōferunt ad illam probandam. *Bar. in l. 1. §. quod Senatus. num. 3. verſ. vnum ego. ff. de liber. agnoſc. Bald. in c. ex tranſmiſſa num. 4. de reſtit. ſpoliat. Aret. in c. per tuas num. 23. Felyn. num. 17. de probat. Præpoſ. in d. tranſmiſſæ in fin. qui fil. ſint legit. Alex. conſ. 88. num. 8. lib. 7. Ruyn. conſ. 53. num. 6. & 7. lib. 5. Natt. conſ. 235. num. 1. & ſeq. Cepb. conſ. 48. num. 15. Surd. d. conſ. 1. num. 47. Menoch. de præſumpt. 53. num. 39. Peregr. de fideic. art. 43. num. 78. Rot. deciſ. 347. num. 72. & 472. num. 8. par. 1. recent. & in his terminis Rot. dicta deciſ. 472. num. 2. & fuit dictum in Romana de Iauellis 13. Nouembris 1613. coram R. P. D. meo Vbaldo, & in Collen. Hæreditatis 26. Februarij 1612. coram me. Gratian. diſcept forenſ. 562. num. 72. & 653. num. 70.*

10 Et quamuis collatio † in matrimonium, & conſtitutio dotis alijs, quàm filiabus conuenire poſſe videatur, tamen ad hunc effectum ſufficit, quod à communiter accidentibus filiæ, vel deſcendentes tantum dotari ſoleant, *vt in his ter. Rot. deciſ. 1. num. 3. par. 1. diuerſ.*

11 Non obſtat, quod de dotis ſolutione † non conſtet, niſi per confeſſionem de recepto, quia vltra quod
12 non agitur ad reſtitutionem ſtante præcedente † promiſſione ſatis probatur ſolutio. *Afflict. deciſ. 402. num. 9. verſ. ſed in contrarium. Rot. deciſ. 485. n. 5. lib. 2. par. 3. & deciſ. 324. num. 3. par. 2. recent. & coram Sanctiſs. deciſ. 491. num. 7. & fuit dictum in Romana augumenti dotis 20. Nouembris 1589. coram bo. me. Gypſio, & in alijs.*

13 Prout non obſtant, quæ dicebantur contra extractionem † dd. ſcripturarum, quia cum ſint extractæ ab Archiuiſta, vt d. ſumm. num. 2. & 3. probant quamuis ſine compulſorialibus. *ad not. in auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. Caputaq. deciſ. 351. num. 3. & 4.*
14 *par. 2.* & de eius deputatione conſtat † ex propria atteſtatione, cui de ſtylo Rotæ creditur. *Caput. deciſ. 245. num. 1. par. 2. & deciſ. 27. num. 1. par. 2. recent. & in alijs.*

15 Nec viſa fuit attendenda noua oppoſitio † facta teſtium examini, ex eo, quod remiſſoria Rotalis directa fuerit Auditori Rotæ Peruſiæ laico.

16 Quia cum cauſa ſit profana, † & rei ſint laici, ſufficit examen commiſſum fuiſſe habenti iuriſdictionem. *iux. auth. apud eloquentiſſimum, & ibi Gloſ. 1. & DD. C. de fid. inſtr. & §. quoniam. auth. de teſtib. & ibi Bart. num. 10. & 11.* & Rota paſſim in cauſis profanis Iudices laicos ſolita eſt ſubdelegare, prout Auditorem Rotæ Peruſiæ ſubdelegauit *in Cluſina Poſtæ Puteoli coram me, & nuper in alia Peruſina fideicommiſſi de Gratianis coram R. P. D. Cauaterio.*

Neque quod aliqui ex prædictis teſtibus ſint pau-
17 peres, † & viles, cum ſint bonæ famæ, & ob id non reijciantur. *c. ſi qui. vbi Butr. & Felyn. num. 8. de teſtib. Speculat. eod. tit. §. 1. num. 61. Cæſ. de Graſs. d. deciſ. 9. num. 5. & deciſ. 12. num. 1. qui fil. ſint legit. Rot. deciſ. 444. num. 1. & 2. par. 1. recent. & fuit dictum in Signina Pœnarum 28. Iunij 1621. coram me.*

18 Et alij defectus † quamuis non viderentur benè in facto iuſtificari ſupplebantur tamen ab eis, qui nullam patiebantur exceptionem. *Alex. conſ. 1. num. 11. Neuiz. conſ. 47. num. 28. & ſeqq. Gabr. concluſ. 5. de teſtib. Seraph. deciſ. 241. num. 2. & fuit dictum coram me in Colimbrien. Matrimonij 14. Decembris 1615. & in Ferentina Bubalarum 4. Iulij 1618. & in Placentina Caſtanearum 15. Nouembris 1621.*

Et nihilominus quatenus ſingula de per ſe aliquam
19 pati poſſent difficultatem † ſimul iuncta, prout iungi

debent

& ideo in illis habent intentionem fundatam. *l. in ſuis ff. de lib. & poſth. l. cum ratio* C. *de bon. damnat* Et
12 tollitur penitùs differentia † ex illa particula Statuti
in d. §. item ſtatuimus. vbi quod fœminæ poſsint ve-
nire ad ſucceſsionem parentum, ſi deſcendentes ma-
ſculi per lineam maſculinam maſculi non ſuperſint,
nec vlla ſit diſtinctio inter bona propria aſcendentiũ,
ſiue dotantium, ſiue aliunde prouentorum.

Quę diſpoſitio Statuti videtur ſolidum fundamen-
13 tum pro Actoribus † ad effectum reintegrationis ad
ſucceſsionem etiam in bonis Cæſaris, & Conſtantini
eorum patruorum magnorum, cum Statutum expreſ-
sè vocet filios, & nepotes fœminarum quandocum-
que conceptos, vel natos ad hæreditatem parentum,
fratrum, & aliarum perſonarum, ad quarum ſucceſ-
ſionem de iure vocantur, & ideò ſicuti ſi extaret, li-
nea maſculina per obitum Bernardini iunioris nunc
extincta, Lucretia ſoror dictis Cæſaris, & Conſtan-
tini fuiſſet reintegrata in eorum bonis, eodem iure
ſunt reintegrandi eius nepotes, & deſcendentes.

An autem ceſſet dictum Statutum propter exiſten-
tiam † Margheritæ filię Modeſtæ ſororis dictorũ Cę-
ſaris, & Conſtantini, vel propter exiſtentiam M. An-
tonij filij, vt ſupponitur, dictus Cæſaris per ingreſſum
Religionis legitimati Domini reſeruarunt ad aliam
inſpectionem.

Et ita &c. vtraque parte informante.

Eodem Buratto
In eadem Peruſina Reintegrationis
Lunæ 14. Aprilis 1625.

SVMMARIA.

1 *Fœminarum reintegrationi eſt locus ex Statuto Peruſino extincta linea maſculina, & tolluntur obiecta, per tot.*

3 *Fœminarum deſcendentes reintegrantur ex perſona propria non ex iure tranſmiſſo ex Statuto nouo Peruſino.*

4 *Teſtamentum vltimi maſculi non excludit reintegrationem Statutariam, ſicut nec fideicommiſſum excluditur per teſtamentum grauati, & num. ſeqq.*

8 *Alienationis prohibitio, quando non comprehendat alienationem per viam vltimæ voluntatis.*

9 *Fœminæ reintegrantur ad bona dotantis, & quid aliorum num. ſeqq.*

11 *Fœminæ ad ſucceſſionem fratrum in bonis aliunde prouentis admittuntur pro tertia parte, & ideo reintegrantur in caſu extinctionis ad duas tertias.*

12 *Fœminis datur reintegratio in illis bonis, in quibus præceſſit excluſio.*

14 *Fœminæ reintegrantur etiam, quod vltimus maſculus reliquerit filiam hæredem inſtitutam, & num. 16.*

15 *Filia non facit deficere conditionem ſi ſine filijs maſculis.*

DECISIO LXIV.

DOMINI ſteterunt in deciſis *ſub die 31. Maij an-*
1 *ni præteriti* † pro reintegratione actorum ad
bona Bernardini ſenioris proaui, & Cæſaris, & Con-
ſtantini eius filiorum ob defectum illorum lineæ ma-
ſculinæ, iuxta diſpoſitionem Statuti Peruſini, ex ra-
tionibus, & fundamentis deciſionis, quæ in omnibus
placuerunt.

Nec obſtare dixerunt motiua nouiter excitata.
2 Nam primum, quod non ſit locus † tranſmiſsioni
ex eo, quod linea maſculina extincta fuerit viuente
adhuc Lucretia auia dictorum actorum. Quia quic-
3 quid ſit circa dictam tranſmiſsionem, † illi reintegra-
tionem prætendunt ex proprijs perſonis, & vti nepo-
tes dictæ Lucretiæ, ex verbis claris moderni Statuti
compræhenſi, in quibus terminis rem nullam habere
dubitationem admittit. *Honded. conſ. 16. num. 12. verſ. & licet poſtea. & num. 13. vol. 1. & conſ. 14. num. 15. vol. 2. & ibidem Colleg. Bonon. num. 69. verſ. ſtatutum verò. & firmatur in alia deciſione.*
4 Non obſtat ſecundum quod vltimus † maſculus
condiderit teſtamentum, & ſic videatur ceſſare rein-
tegratio, quæ in ſucceſsione ab inteſtato tantùm à
Statuto conceditur *ex Anchar. conſ. 300. Non. conſ. 8. Honded. conſ. 57. in princ.*
5 Quia non tractatur † de bonis, & ſucceſsione vlti-
mi deſcendentis maſculi, in quibus ter. loquitur Non.
& Honded. ſed de reintegratione ad bona dictorum
proaui, & filiorum, qui omnes deceſſerunt inteſtati,
& propterea finita linea maſculina nihil refert, quod
vltimus teſtatus fuerit, *vt in hoc Statuto admittit Honded. conſ. 6. num. 23. & num. 39. lib. 1.* & aliàs
6 Statutum redderetur omnino † eluſorium, & eſſet in
facultate grauati deludere fœminas per Statutum
vocatas, ſiue ſubſtitutas, quod non eſt dicendum, vt
in ter. ſubſtituti per fideicommiſſum videtur tex. *in l. fideicommiſſum. ff. de cond. & demonſtr. latè Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 14. num. 19.* Anchar. verò.
7 *d. conſ. 300.* loquitur † in Statuto ſimpliciter exclu-
ſiuo fœminarum propter agnatos, & ſic perpetuò,
non autem temporaliter, vt in caſu noſtro ex alleg.
in deciſ.

Tertium verò motiuum, quod licet per Statutum
8 † detur reintegratio etiã ad bona alienata, id tamen
intelligi non debeat de alienatis in vltima voluntate
per viam inſtitutionis, procedere dicebatur, quando
prohibitio alienationis facta fuit ſimpliciter, vel fa-
uore ipſius alienantis, ſecus quando eſt facta fauore
ſubſtituti, ſiue certarum perſonarum, ad quas teſta-
tor poſt mortem grauati rem voluit peruenire, vt in
hoc caſu fauore fœminarũ in defectum maſculorum,
vt diſtinguunt DD. in l. peto. §. fratre. & ibi præſertim Bar. num. 2. & Alberic. num. 4. & 5. vbi de comm. ff. de leg. 2. & in l. filius familias. §. diui. ff. eod. & ibi Rip. num. 99. Alciat. num. 41. verſ. quod ſi teſtator. Crot. num. 111. Soc. iun. num. 102. Bal. conſ. 83. num. 2. vol. 2. & hanc eſſe communem omnium opinionem teſtatur plures alios cumulando. Odd. de fideic. q. 17. num. 111.

Ad quartum, quod Statutum reintegrationem
9 concedat † ad bona tantùm dotantis, Lucretia verò
ex cuius perſona actores reintegrationem præten-
dunt fuit dotata à Patre, non autem à dictis Cæſare,

& Conſtantino

& Conſtantino fratribus, & propterea tanquam ab eorum ſucceſsione non excluſa quoad eorum bona non ſit reintegranda.

30 Reſponſum fuit, quod bona † in eos à Patre dotante peruenta ſuo tempore liquidanda, obiectum non applicari, quia Statutum in omnibus fœminas excludit, & per conſequens ad omnia competit rein-
31 tegratio. Quò verò ad bona † propria dictorum fratrum, & aliunde prouenta Statutum fœminas vocat ad ſucceſsionem tertiæ partis, & propter dotem habitam à Patre illas excludit à duabus ex tribus partibus, ad quos propterea reintegratio denegari non poteſt, *vt in ſimilibus Statutis. Aret. conſ.* 143. *in princ. Corn. conſ.* 133. *num.* 12. *lib.* 4. *Socc. iun. conſ.* 82. *num.* 7. *eod. lib. Rimin. iun. poſt alios quos refert conſ.* 31. *num.* 19. *lib.* 1. *Gabr. conſ.* 7. *num.* 8 *vſque ad* 12. *lib.* 2. *Honded. conſ.* 14. *num.* 1. *& conſ.* 40. *n.* 40.
32 *lib.* 2. & regulare eſt † reintegrationem dari in illis bonis, in quibus præceſsit excluſio. *c.* 1. 2. *&* 3. *q.* 1. *l.* 1. *§. eum qui in fin. & §. quod autem. ff. de vi, & vi arm. Pariſ. conſ.* 105. *num.* 2. *lib.* 3.

Nec tandem obſtare viſum fuit, quod vltimus ma-
33 ſculus † deceſſerint relicta filia hærede inſtituta.

34 Quia cum ſola cauſa † excluſionis fœminarum fuerit fauor maſculorum, maſculis ceſſantibus fœminæ, quæ aliàs ſucceſsiſſent, debent reintegrari, vt in ter. Statut. Senen. *Soc. conſ.* 10. *num.* 9. *vol.* 3. & de hoc Statuto. *Put. conſ.* 197. *lib.* 2. *in antiq. & dictum fuit in alia Peruſina reintegrationis* 6. *Nouembris* 1595. *coram bo. me. Penia, & in alia Peruſina* 1. *Iulij* 1613. *coram Reuerendiſſ. Patriarcha impreſſ. deciſ.* 475. *num.* 1. *&* 2. *par.* 2. *recent.* Sicut prædicta
35 ratione, † quando ſic ſubſtitutio alicui facta fuit ſi ſine filijs maſculis deceſſerit, fœmina non facit deficere conditionem. *iux. doctr. Bart. in l. cum auus. ff. de cond. & demon. quam communiter receptam eſſe teſtatur ibi Soc. num.* 26. *& poſt alios Pariſ. conſ.* 18. *num.* 37. *& conſ.* 39. *num.* 3. *lib.* 2. *Peregr. de fideic. art.* 26. *ſub num.* 21. & propterea cum dicta fœmina
36 † de iure prædictos actores à ſucceſsione dictorum Proaui, & Cæſaris, & Conſtantini excludere non poſsit, de illa nulla videtur habenda ratio, vt in ſimili perſona quamuis proximiori vltimo maſculo dictũ fuit in alias allegata *Peruſina Reintegrationis* 6. *Nouembris* 1595. *coram bo. me. Penia.*

Cætera viſa fuerunt ex deciſione, & per Informantes ſublata. Et ita deciſum vtraque parte Informante &c.

Eodem Buratto In eadem Peruſina Reintegrationis Lunæ 9. Iunij 1625.

SVMMARIA.

1 *Fœminarum deſcendentes ex Statuto Peruſino reintegrantur extincta linea maſculina, non obſtante*
5 *ſuperexiſtẽtia alterius fœminæ proximioris per tot.*
vbi declaratur clauſula ad ſucceſſionem ad quam de iure vocantur.

7 *Reintegratio præſupponit excluſionem.*

8 *Dictio, Ipſa, eſt perſonaliſſima.*

10 *Præcedentia recipiunt declarationem à ſequentibus.*

12 *Fœmina non dotata non poteſt petere reintegrationem.*

13 *Legitimatio per Ingreſſum Religionis ſucceſſit in locum legitimationis per oblationem Curiæ.*

Legitimatus per oblationem Curiæ acquirit ius ſuccedendi ſoli Patri, non autem alijs agnatis, ibid.

15 *Religionem non dicitur quis ingreſſus ſine profeſſione.*

16 *Legitimatus poſt mortem patris non excludit fœminas.*

17 *Legitimus quis non efficitur per ingreſſum Religionis quo ad effectum ſucceſſionis, & num. ſeq.*

18 *Naturalibus filijs debetur vncia vigore Statuti Peruſini.*

DECISIO LXV.

FVIT per duas deciſiones reſolutum factum eſſe
1 locum Statuto † Peruſino de dot. & dotat. mulier. ad fauorem actorum in bonis Bernardini proaui materni, & Cæſaris, & Conſtantini eius filiorum, qui eorundem actorum fuerunt patrui magni.

2 Et quia in prima deciſione fuit † reſeruatum, vt videretur, An dictum Statutum ceſſaret propter exiſtentiam Margheritæ Monialis aſſertæ filiæ Mineruæ ſororis dicti Cæſaris, & Conſtantini, vel propter exiſtentiam M. Antonij filij Cæſaris per ingreſſum Religionis, vt dicitur, legitimati.

3 Ideo propoſui dictam cauſam † ſuper reſeruatis, & Domini reſponderunt extantiam dictis Margharitæ, & M. Antonij non impedire reintegrationem, vt infra.

4 Fundamentum † fuit diſpoſitio clara Statuti. *in §. ſaluo quod. & in §. item ſtatuimus*, vbi fœminæ, & ipſis non exiſtentibus earum filij, vel nepotes quandocumque concepti, vel nati poſsint venire ad ſucceſsionem parentum, fratrum, & aliarum perſonarum ad quarum ſucceſsionem de iure vocantur, ſi deſcendentes per lineam maſculinam maſculi non ſuperſint, & ſic cũ Lucretia fœmina excluſa auia actorum non extiterit tempore mortis Bernardini iunioris vltimi maſculi, debent illi reintegrari vti nepotes dictæ Lucretiæ, & verbis expreſsis à Statuto vocati, vt in dictis deciſionibus fuit comprobatum.

5 Non obſtat, quod dictum Statutum † fœminis non exiſtentibus reintegrat filios, vel nepotes ad ſucceſſionem, ad quam de iure vocantur, & ſic cum Monialis tanquam neptis Bernardini, & dictorũ Cæſaris, & Conſtantini ex filia, & ſorore reſpectiuè ſit in gradu proximior de iure excludat dictos actores pronepotes, quod eſt præcipuum fundamentum pro reis.

6 Nam quicquid ſit de legitimatione, † & identitate perſonæ dictæ Margheritæ, illam clauſulam Statuti, ad quam de iure, dixerunt Domini non eſſe referendam ad dictos filios, vel nepotes, ſed ad ipſas fœminas excluſas propter exiſtentiam maſculorum, ita vt ſenſus ſit, quod fœminis non exiſtentibus filij, vel nepotes ex propria perſona per viam reintegrationis ſuccedant in illa portione, quæ de iure erat debita fœminæ, ſi à Statuto excluſa non fuiſſet. Qui intellectus

7 ctus † comprobatur ponderando verba eiuſdem Sta-
tuti. Et primò, dum concedit reintegrationem ad
bona parentum, & fratrum, quæ non conueniunt,
nec conuenire poſſunt filijs, & nepotibus fœminæ,
cum Statutum nõ excluſerit illos à ſucceſsione pro-
priorum parentum, vel fratrum, & conſequenter il-
lis non poteſt applicari reintegratio, quæ præſuppo-
nit excluſionem, & ſic priuationem. *vulg. l. decem de
verb. oblig. Bal. conſ.* 304. *num.* 6. *verſ. an qui produ-
cit. lib.* 3. *Alex. conſ.* 152. *num.* 2. *verſ.* 2. *probatur*
8 *lib.* 6. Secundò, dictus intellectus comprobatur † ex
finalibus verbis d. §. eundem ſermonem vocationis
continuantis, ibi, *& hoc non obſtante alienatione fa-
cta per dictos maſculos de bonis, a quibus ipſæ mulie-
res per ſuperexiſtentiam maſculorum fuerant excluſæ*,
quæ ſunt perſonaliſsima propter illam dictionem, *ip-
ſæ*, quæ legitur etiam in alijs locis Statuti tam refor-
mati, quàm reformantis ſumm. Actorum n. 2. & 3.
Bald. conſ. 304. *in princ. & num.* 1. *circa fin. lib.* 5.
Rot. recent. deciſ. 300. *num.* 21. *circa med. par.* 1. & ſi-
9 cuti iſta verba † non poſſunt referri niſi circa exclu-
ſionem, & priuationem ipſarum fœminarum, ita &
alia præcedentia denotantia vocationem, & ſic habi-
tum ad ipſos tantum referri debent, non autem ad
ipſarum filios. *Gabr. conſ.* 14. *num.* 8. *&* 9. *lib.* 2. cum
10 præcedentia † à ſequentibus declarationem recipi-
ant, & in alijs verbis eiuſdem Statuti. *Thob. Non.
conſ.* 49. *num.* 15. *Honded. conſ.* 2. *num.* 14. *conſ.* 8.
num. 32. *conſ.* 9. *num.* 17. *conſ.* 12. *num.* 15. *& conſ.*
13. *num.* 39. *lib.* 1.
11 Secundò principaliter dicebatur extantiam † D.
Margheritæ non obſtare. Aut enim prætendit por-
tionem aliquam debitam Mineruæ eius matri, & re-
ſpectu dictis Cæſaris, & Conſtantini vana eſt præten-
ſio, tum quia ipſa eis præceſsit, Lucretia verò acto-
rum auia ſuperſtes remanſit, vt ex arbore pro eis da-
to d. ſumm. actorum num. 4. Aut prætendit ſucceſ-
12 ſionem, † quaſi ipſa met fuerit excluſa, & cum Sta-
tutum reintegret fœminas dotatas à parentibus, fra-
tribus, vel eorum deſcendentibus, & ipſa non fuerit
dotata à Bernardino ſeniore, nec à prædictis Cæſare,
vel Conſtantino, prætenſio pariter non ſubſiſtit, *vt
in ſimilibus. Aret. conſ.* 143. *in princ. Dec. conſ.* 377.
num. 1. *in fin. verſ. & alterius. Corn. conſ.* 273. *lib.* 12.
num. 4. *Soc. iun. poſt alios quos refert conſ.* 31. *num.* 9.
lib. 1. *Gabr. conſ.* 7. *num.* 8. *& ſeq. lib.* 2. & in hoc Sta-
tuto *Thob. Non. conſ.* 1. *num.* 56. *verſ. quia reſpon-
detur. & Honded. conſ.* 14. *num.* 10. *&* 11. *vol.* 2.
13 Vltra quod tempore obitus † dictorũ Bernardini,
Cæſaris, & Conſtantini Margherita non præcedebat
in gradu dictam Lucretiam, ſed imo ipſa erat proxi-
mior cum eſſet filia, & ſoror illorum reſpectiuè.
14 Nec pariter dixerunt DD. obſtare † exiſtentiam
M. Antonij. Nam quoad portionem Conſtantini res
viſa fuit indubitata, quia per legitimationem per ob-
lationem Curiæ, ad cuius inſtar ſucceſsit legitima-
tio per ingreſſum Religionis, & oblationem Curiæ
cœleſti filius acquirebat iura ſuccedendi ſoli patri,
non autem alijs tranſuerſalibus. *§. filium verò. Auth.
quib. mod. nat. eff. ſu. l. communium. vbi Bal. & alij
C. de aut. liber. Ang. conſ.* 17. *num.* 5. *circa med. verſ.
item talis legitimatus. Soc. iun. conſ.* 142. *num.* 33. *&*
37. *Ruſtic. ad l. cum auus. lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 26. *Lap.
de illegit. com.* 3. *in præfat. num.* 150.
15 Sed nec etiam quoad ſucceſſionem † patris. Pri-
mò, quia non conſtat, quod emiſerit profeſſionem
de anno 1580. quo Cæſar eius pater deceſſit ſumm.
actorum num. 4. quia nec teſtes aliquid dicunt de
profeſſione, ſine qua non dicitur ingreſſus. *c. conſulti*
16 *cum ſeq. & c. ſtatuimus de regul.* & ſi legitimatus † eſ-
ſet poſt mortẽ patris fœminas non excluderet. *Brun.
poſt alios in tract. quod ſtant. maſcul. art.* 12. *num.* 81.
verſ. 5. *limitari. Gabr. conſ.* 103. *num.* 7. *lib.* 2. *Seraph.
deciſ.* 1331. *num.* 6.
17 Secundò, quia quicquid ſit, an ipſe † ſit naturalis,
vel ſpurius, & omiſſis in hoc opinionibus controuer-
ſis ex hinc inde allegatis, placuit Dominis concluſio,
quod per ingreſſum Religionis quis non efficiatur le-
gitimus quoad effectum ſucceſſionis. *Socc. iun. conſ.*
48. *num.* 18. *& ſeq. lib.* 4. *Bero. conſ.* 163. *num.* 29.
& ſeqq. lib. 2. *Gulielm. de Bened. in c. Raynutius. in
ver. vxorem nomine Adelaſiam. par.* 1. *num.* 200. *Ro-
driquez Suar. alleg.* 25. *num.* 10. *Couar. in epitom.* 4.
decretal. cap. 2. *cap.* 8. *§.* 7. *num.* 4. *& tenuit Rot. co-
ram Card. Mantic. deciſ.* 32. *num.* 4. & tanquam ille-
18 gitimus, † & incapax ſucceſſionis videtur declara-
tus, & habitus in ceſſione, quam reportauit Bernar-
dinus auctor D. Comitiſſæ reæ conuentæ, qui con-
cordauit cum Monaſterio pro vna vncia, quæ eſt de-
bita naturalibus vigore Statuti Peruſini *lib.* 2. *rub.* 47.
Et ita reſolutum vtraque parte informante &c.

Eodem Buratto
In eadem Peruſina Reintegrationis
Veneris 29. Maij 1626.

SVMMARIA.

1 *Religionis ingreſſu quis non efficitur legitimus ad effectum ſucceſſionis.*

2 *Fœmina non reintegratur ad portionem à qua non fuit excluſa, & ſic ad portionem ſororis ad quam reintegrantur eius deſcendentes, non obſtante ſuperexiſtentia alterius fœminæ proximioris, & per tot.*

3 *Fœmina reintegratur extincta linea maſculina, vbi qualitatem à Statuto requiſitam habet.*

8 *Fœminarum in reintegratione qualis proximitas attendatur, & per tot.*

12 *Relatiuum non refertur niſi ad perſonas præcedentes.*

15 *Fœminæ ex Statuto Peruſino non excluduntur perpetuò, ſed ſuſpenditur earum ſucceſſio quouſque exiſtit maſculus.*

17 *Statuti obſeruantia probatur ex fide Aduocatorum.*

18 *Verbum præſentis temporis aliquando importat præteritum.*

20 *Reſtitutio non debet plus tribuere, quàm abſtulerit læſio.*

Fœminæ deſcendentes non reintegrantur ad portionem alterius fœminæ, ibidem.

21 *Filij ſororum in ſucceſſione auunculorum repræſentant matrem.*

DECISIO LXVI.

IN vtroque capite DD. ſteterunt in deciſis *ſub die 9. Iunij præteriti*. Et quo ad vltimum ſcilicet,
1 quod exiſtentia M. Antonij † filij Cæſaris non obſtet nihil fuit in hac poſitione dubitatum, ex quo ille erat naturalis, & per ingreſſum Religionis ad inſtar oblationis Curiæ ad effectum ſucceſsionis non intelligebatur legitimatus ex pluribus auctoritatibus in deciſione adductis.

2 Quo verò ad primum, quod non obſtet † exiſtentia Margheritæ placuit iterum fundamentum deſumptum ex Statuto Peruſiæ *rub. de dot. & dotat. mulier. & ſucceſs. ab inteſt. in §. ſtatuimus.* reintegrante, ſeu reſtituente fęminas per priorem partem eiuſdem Statuti excluſas, earumque deſcendentes ad ſucceſſiones, ſeu hæreditates eis per dictum Statutum ademptas, Vnde cum D. Margherita non poſsit dici per per Statutum excluſa ab ea portione hæreditatis, in qua circumſcripto eodem Statuto non ipſa, ſed Lucretia de iure ſucceſsiſſet, minuſque ea à dicta Lucre-
3 tia excluſa deſcendat, † vtique ipſa ſicuti nullam potuiſſet prætendere reintegrationem, cum qualitatem à dicto Statuto ad hoc requiſitam non haberet. *Dec. conſ.* 261. *num.* 21. *Surd. conſ.* 45. *num.* 31. *& ſeq. & conſ.* 138. *num.* 1. *cum allegat. per Brun. de ſtat. q.* 6. *num.* 321. ita multò minus potuit impedire reinte-
4 grationem † DD. de Ninis, & Danzettis à D. Lucretia excluſa deſcendentium.

5 Quod autem diſpoſitio huius Statuti † *in d. §. ſtatuimus.* contineat admiſsionem, ſeu reintegrationem tantum fœminarum prius excluſarum, earumque deſcendentium apparet tum ex eo, quod ibi admiſsio, ſeu reintegratio huiuſmodi fœminarum fit cum hac qualitate remittendo, vel cedendo in hæreditate dotes habitas, vel promiſſas ipſis, Vnde hæc pars loquitur ſolum de fœminis dotatis, quæ ſunt excluſæ per pręcedentem diſpoſitionem eiuſdem Statuti, tum
6 & clariùs ex illis verbis ſubſequentibus. † Declarando, quod bona alienata per maſculos, vel aliquem eorum, à quibus ipſæ mulieres per ſuperexiſtentiam maſculorum fuerunt excluſæ à tertijs poſſeſſoribus non poſsint auocari &c. tum demum ex eo, quod ad-
7 miſsio, † ſeu reintegratio huiuſmodi ſtatutaria non erat neceſſaria niſi quo ad perſonas, quæ ab ipſo Statuto excluſæ ſunt, nam aliæ, cum de iure admittantur, ope Statuti non egent.

8 Non obſtat, quod iſta reintegratio † fœminarum excluſarum, earumque deſcendentium ad ſucceſsionem parentum, fratrum, & aliarum perſonarum in defectu maſculorum per lineam maſculinam deſcendentium non ſit facta ſimpliciter, ſed cum hac expreſſa limitatione, ad quarum ſucceſsionem de iure vocantur, & proinde cum dicta Margherita maſculis vltimò defunctis proximior eſſet, quàm illi de Ninis, & Danzettis, vtique ei non autem iſtis ſucceſsio de iure delata fuerit.

9 Nam denuo pro reſponſione † placuit intellectus, quod illa verba, ad quarum ſucceſsionem &c. referantur ſolum ad fœminas excluſas, & ad tempus ipſius excluſionis, ita vt ſenſus ſit, quod deficientibus deſcendentibus maſculis per lineam maſculinam fœminæ ipſæ ab initio excluſæ, vel eis tunc non exiſtentibus filij, vel nepotes earum ſuperſtites ſuccedant, & reſtituantur ad illam eandem portionem, ad quam dictæ fœminæ ab initio vigore Statuti excluſæ de iure vocatæ erant. Hæc interpretatio ex pluribus colligitur.

10 Primò ex verbis ſubſequentibus † eiuſdem *§. ſtatuimus* ſupra relatis, à quibus ipſę mulieres per ſuperexiſtentiam maſculorum fuerunt excluſæ &c. quæ cum ſit perſonaliſsima propter illam dictionem, ipſæ, referuntur tantum ad dictas fœminas, & ſic etiam ad eaſdem relata intelligi debent priora diſpoſita in eodem §. cum præcedentia à ſubſequentibus declarationem recipiant. *Thob. Non. conſ.* 49. *num.* 15. *cum alijs plenius cumulatis in deciſione.*

Secundò, quia quemadmodum illa antecedentia
11 † verba, poſſunt venire ad ſucceſsionem parentum, fratrum, & aliarum perſonarum &c. non poſſunt intelligi de parentibus, & fratribus proprijs ipſorum nepotum, & deſcendentium fœminarum excluſarum, cum illi ab hęreditatibus dictarum perſonarum vigore Statuti non eſſent excluſi, & per conſequens nec admiſsione, ſeu reſtitutione egerent, cum reſtitutio præſupponat priuationem. *arg. l.* 1. *§. eleganter. ff. de poſ. Surd. conſ.* 251. *num.* 10. *in fin.* ita ſanè nec di-
12 cta poſteriora † verba, ad quarum ſucceſsionem poſſunt trahi ad ſucceſsionem propriorũ parentum, & fratrum dictorum deſcendentium à fœminis excluſis, nam relatiuum illud, *ad quarum*, non refertur niſi ad perſonas præcedentes, & ſupra comprehenſas. *Bero. conſ.* 66. *num.* 14. *&* 15. *lib.* 2. *Surd. conſ.* 336. *num.* 17. *in fin. &* 18.

Tertiò ex eo, quod cum vt ex ſupradictis oſtenſum
13 eſt, diſpoſitio † illius *§. ſtatuimus.* nihil aliud contineat, quàm reintegrationem, & reſtitutionem fœminarum excluſarum, & earum deſcendentium ad hæreditatem eis per dictum Statutum ablatam, ſequitur, dictorum verba, *Ad quarum ſucceſſionem de iure vocantur*, referenda eſſe ad eam ſucceſsionem, quę dictis fœminis excluſis de tempore ipſius excluſionis de iure debita erat, vt ſic reſtitutio, & reintegratio fiat ad eandem ipſam hæreditatem, & ſucceſsionem, quæ fuit illis per Statutum adempta. Hæc enim fuit
14 intentio † ſtatuentium, vt totum id, quod fœminis propter exiſtentiam maſculorum abſtulerunt &c. ob eorundem deficientiam illis, vel earum deſcendentibus reſtitueretur, quod non contingeret, ſi dicta verba ad quarum ſucceſsionem &c. intelligerentur de ea ſucceſsione, quæ filijs, & nepotibus ab excluſis fœminis deſcendentibus competeret inſpecto tempore deficientiæ maſculorum. tunc enim vel propter exiſtentiam proximiorum poſſent in totum excluſi remanere, vel propter concurſum parium in gradu non ad totam hæreditatem ablatam reſtitui.

15 Quartò, quia cum hoc Statutum Peruſiæ † non inducat excluſionem perpetuam fœminarum, ſed temporalem, ſeu potius quandam ſuſpenſionem ſucceſſionis earum, quouſque exiſtit maſculus. *Bart. in l. fin. num.* 1. *& ſeq. ff. ad S. C. Tertull. Bald. conſ.* 69. *ſub num.* 1. *verſ. in contrarium. lib.* 1. *Thob. Non. conſ.* 8. *num.* 6. *Eugen. conſ.* 39. *num.* 3. *& poſt alios plures firmatum fuit in prima deciſione huius cauſæ ſub die* 30. *Maij* 1624. & in alio ſimili Statuto plenè. *Gabr. conſ.* 7. *num.* 5. *& ſeq. lib.* 2. deficiente maſcu-
16 lo † fœmina admittitur, ſeu reſtituitur ad ipſam ſucceſsionem non inſpecta proximitate de tempore

mortis

minis nouam concedere audientiam ſuper poſtremis deciſionibus reſpectu Margheritæ, & cauſa poſita, cenſuerunt ſtandum eſſe in deciſis ex eiſdem rationibus, & fundamentis.

7 Nam cum Statuti verba † ſint clara *in §. item ſtatuimus*, vbi fœminæ, & illis non exiſtentibus earum filij, vel nepotes quandocumque concepti, vel nati poſſunt venire ad ſucceſsionem parentum, fratrum, & aliarum perſonarum, ad quarum ſucceſsionem de iure vocantur, ſi deſcendentes per lineam maſculinam non ſuperſint, certa eſt, & indubitata iſtorum deſcendentium vocatio, quæ per aliorum tranſuerſalium exiſtentiam impediri non poteſt, *ex deductis in primis deciſionibus, & expreſſè reſponderunt Honded. conſ. 16. num. 12. lib. 1. conſ. 14. num. 69. lib. 2. Gabr. conſ. 14. num. 8. & 42. & 47. lib. 2.*

Præterea ſi Margherita tanquam filia Mineruæ,
8 † & proximior in gradu cum Bernardino, & Cæſare, & Conſtantino intendit ſuccedere ex propria perſona, Statutum illi deſeruire non poteſt niſi in portione Mineruæ ſuæ matris, in qua poſſet contingere excluſio, non autem in portione Lucretiæ ſororis, à qua non fuit excluſa, aliàs non eſſet reintegratio, ſed noua vocatio, quam non intendit facere Statutum, & de directo contradiceret naturę reintegrationis, quæ
9 tantum reſtituit, † quantum probatur ablatum, & non amplius. *l. 1. §. eleganter. ff. de poſ. Odd. de reſt. in integr. par. 1. q. 1. num. 45. Gayl obſeru. 65. num.*
10 *15. lib. 2. Surd. conſ. 79. num. 8.* propterea † Rota in deciſione 29. Maij 1626. quæ eſt vltima in hac cauſa, reſtrinxit reſolutionem reſpectu illorum de Ninis, & Danzettis quoad portionem Lucretiæ eorum auiæ, in qua cadebat effectus reintegrationis, & quo ad portionem Mineruæ denegauit ſucceſsionem, propterea, quod ab ea non fuerat excluſa Lucretia, nec per conſequens concurrebat qualitas Statuti neceſ-
11 ſariò probanda ab eo, † qui ſe in ea fundat. *Dec. conſ. 261. num. 2. Surd. conſ. 45. num. 31. & conſ. 138. num. 1.*

12 Non obſtat principalis difficultas, † & quæ ſemper fuit oppoſita, quod in præſenti, ſiue agatur de ſuccedendo Bernardino iuniori vltimo maſculo de linea Bernardini ſenioris, ſiue eidem Bernardino ſeniori, Cæſari, & Conſtantino ex perſona tamen propria ipſorum actorum, quod ex verbis eiuſdem Statuti, ibi *ad quarum ſucceſſionem de iure communi vocantur, ſi deſcendentes per lineam maſculinam maſculi non ſuperſint*, ſucceſsio ſit deferenda Margheritæ, quæ
13 vtrique gradui proximior † eſt, & per conſequens alijs præferenda ſecundum iuris communis determinationem. *Auth. poſt fratres, fratrumque, filios. C. de legit. hæred. §. his etenim. §. ſi plures inſt. de leg. agnat. ſucceſs. Becc. conſ. 26. num. 1. Surd. conſ. 125. num. 31. & ſeq. Honded. conſ. 4. num. 12. lib. 1.*

13 Quia retentis concluſionibus † firmatis in deciſione 31. Maij 1624. & 14. Aprilis 1625. quando fuit diſputatus articulus, An eſſet locus Statuto prædicto ad fauorem actorum, & cum quibus præſens reuidetur, nempe, quod Statutum reintegrat fœminas ad portionem excluſam maſculis deſcendentibus non exiſtentibus, & eorum filios, & nepotes, quamuis poſtea conceptos, & natos, hoc enim caſu non poteſt eſſe quæſtio de prælatione proximiorum collateralium ſecundum iuris communis diſpoſitionem, ſed
14 † de illis tantum, qui ſunt in linea deſcenſiua fœminarum excluſarum, poſtquam illis tantummodo conuenit terminus reintegrationis per excluſionem matris, non autem alijs tranſuerſalibus. *c. 1. 3. q. 1. Pariſ. conſ. 105. num. 2. & 3. lib. 3. Capr. conſ. 39. & 76. num. 8. Tiraq. de retract. conſang. §. 32. gloſ. vn.*
15 *num. 69.* propterea deciſiones † vltimæ, quæ reuidentur benè reſpondent, quod verba illa, *ad quarum ſucceſſionem de iure communi vocantur*, referri debeant ad actiuam ſucceſsionem fœminæ excluſæ, & ad tempus eius excluſionis, ita vt ſenſus ſit, quod deficientibus maſculis per lineam maſculinam deſcendentibus fœminæ ab initio excluſæ, vel eis non exiſtentibus filij, vel nepotes earum ſuperſtites ſuccedant, & reſtituantur ad illam eandem portionem, ad quam dictæ fœminæ ab initio vigore Statuti excluſæ de iure vocatæ erant.

Non obſtat, quod ſi retineatur huiuſmodi ſenſus
16 † repugnet verbum vocantur, quod eſt præſentis temporis, vnde dicebatur vocationem eſſe ſumendam de tempore, quo hæreditas defertur, & ſic in die obitus vltimi maſculi, de quo tempore Margherita eſt proximior de iure, alias debuiſſet dicere, vocabantur, vel vocatæ fuerant ad euitandam violationem litteræ in Statutis. *Bal. conſ. 339. in princ. lib. 1. Ang. conſ. 226. in fin. & conſ. 338. in princ.*

17 Quia vltra quod in iure † tempus præſens ſe compatitur cum præterito attenta ſubiecta materia. *l. verbum 123. verſ. quemadmodum. & ibi Gloſ. ver. ſed ad præteritum ff. de verb. ſignif.* & quæ materia
18 † hic eſt proportionabilis propter effectum reintegrationis, per quam efficitur, vt vnum tempus inſit alteri. *c. ſi Paulus. vbi gloſ. in ver. ſede 32. q. 5. Alciat. in d. l. verbum. num. 2. ff de verb. ſignif.* Fuit reſpon-
19 ſum, ſi etiam ageretur † de ſuccedendo prout nunc, quæſtio proximioritatis eſſet attendenda inter deſcendentes fœminarum excluſarum, non autem ſimultaneè cum alijs tranſuerſalibus, quibus non conuenit prouiſio Statuti iam declarata pro actoribus in primis deciſionibus, quibus ſuppoſitis diſputatur pręſens dubium de obſtantia exiſtentiæ Margheritæ, atque ita deſcendentes Mineruæ nunquam poſſunt impedire ſucceſſionem deſcendentibus excluſarum per Statutum conſeruatam vti illis alienam, & impertinentem.

Et ita &c.

Eodem R. P. D. Pirouano In eadem Lunæ 29. Maij 1628.

SVMMARIA.

1 *Fœminæ, & earum deſcendentes vbi ſunt reintegrandæ illis datur immiſſio in poſſeſſionem bonorum, & num. ſeqq. vbi de bonis, & quota.*

2 *Fœminæ ſuccedunt vna cum maſculis in bonis paternis, & fraternis ab inteſtato circumſcripto Statuto.*

3 *Succedentibus ab inteſtato datur remedium Quorum bonorum.*

3 *Poſſeſſio probatur ex teſtibus deponentibus de actibus*

mortis ipſius maſculi, qui ab initio non cenſetur fuiſſe hæres in ea portione niſi ad tempus, *vt benè in punćto explicat Bar. præcitat. in d.l. fin. ff. ad Tertull.* & ſic reintegratio huiuſmodi refertur ad tempus excluſionis ipſius fœminæ, non autem ad tempus excluſionis maſculorum.

Poſtremò omnis difficultas remouetur ex obſer-
17 uantia, † quæ hoc modo ſemper interpretata eſt dictum Statutum, vt retulerunt plures Aduocati celebres in ipſa Ciuitate Peruſij, prout in eorum atteſtatione, cui obſeruantiæ plurimum defertur in declaratione legum, & Statutorum. *l. de quib. ff. de legib. cum ſimilibus*.

Et his ſtantibus non obſtat, quod dicta verba
18 † de iure vocantur, ſint præſentis temporis, Nam ex prædictis apparet in propoſito importare tẽpus præteritum. *Gloſ. in l. verbum oportebit. ff. de verb. ſignif.* Cum enim Statutum in hoc *§. ſtatuimus*. procedens, vt pluries dictum eſt, per viam reintegrationis, conſiderauerit caſum ſucceſsionis hęreditatis parentum, vel fratrum fœminarum excluſarum tanquam præſentem non ſecus, ac ſi illæ nunc eis ſuccederent ſecundum iuris diſpoſitionem, ideò congruè loquitur per verba præſentis temporis.

Ex prædictis etiam ceſſant, quæ dicuntur de repre-
19 ſentatione, † & de attendenda proximitate grauati, quia ſtante dicta reintegratione ad tempus excluſionis debet regulari ſucceſſio ſecundum illud tempus, non autem ſecundum præſens ex ſupradictis.

20 Et propterea DD. ſteterunt in deciſis, quoad † ſolam tamen portionem ipſius Lucretiæ auię dictorum de Ninis, & Danzettis, nam aliàs vltra portionem dictæ Lucretiæ tenuerunt Domini exiſtentiam dictæ Margheritæ quatenus probaretur eam eſſe filiam Mineruæ obſtare dictis de Ninis, & Danzettis actoribus, qui concurrere non poſſunt nec ex perſona propria, cum ſint remotiores, nec per viam dictæ reintegrationis ſtatutariæ, cum per eam non poſsint plus obtinere, quam fuerit illis per Statutum ablatum, ne plus tribuat reſtitutio, quàm abſtulerit læſio. *ad trad. per Odd. de reſtit. in integr. q.* 1. *num.* 52. *Gayl. obſeru.* 61. *num.* 14. *lib.* 2. *latè Surd. conſ.* 79. *num.* 8. *& ſeq.*

Nec obſtat, quod Minerua mater dictæ Marghe-
21 ritæ † de tempore obitus fratrum iam deceſsiſſet, & dicta Lucretia eius ſoror ſuperſtes eſſet, quia filij ſororum in ſucceſsione auunculorum, repręſentant eorum matres. *autb. ceſſante. C. de leg. hæred. Gabr. de ſucceſs. ab inteſt. concluſ.* 1. *num.* 13. quæ repræſentatio non videtur ſublata, imò conſeruata per dictum Statutum.

Et ita deciſum vtraque parte informante.

R. P. D. Pirouano
In eadem Peruſina Reintegrationis
Veneris 12. Nouemb. 1627.

SVMMARIA.

1 *Fœminæ excluduntur à Statuto Peruſino extantibus maſculis, & reintegrantur extincta linea maſculina, & per tot.*
7 *Fœminarum reintegratio, & illarum deſcendentium non impeditur per exiſtentiam tranſuerſalium.*
9 *Reintegratio tantum reſtituit, quantum probatur ablatum.*
11 *Statuti qualitas debet probari ab eo, qui in Statuto ſe fundat.*
12 *Proximior præfertur in ſucceſſione, ſed vide per tot. præſertim num.* 19.
14 *Reintegratio eſt in priorem ſtatum repoſitio.*
16 *In Statutis debet euitari violatio litteræ.*
17 *Tempus præſens in iure ſe compatitur cum præterito, attenta ſubiecta materia, & num.* 18.

DECISIO LXVII.

STATVTO Peruſino *de dot. & dotat. mulier. &*
1 *ſucceſs. ab inteſt. lib.* 2. *rubr.* 45. cauetur † in prima parte, quod mulier dotata à patre, vel à matre, vel alio quocumque aſcendente, & deſcendentes ab ab ea non poſſit admitti, neque reuerti ad hæreditatem dotantis, vel alterius deſcendentis ab eo, in rebus à dotante prouentis quouſque ſuperuixerit maſculus deſcendens à perſona dotante per lineam maſculinam. In vltima vero eiuſdem Statuti parte incipiente, *Item ſtatuimus*, diſponitur, quod fœminæ, & illis non extantibus eorum filij, & nepotes quandocumque concepti, vel nati, poſſint venire ad ſucceſſionem parentum, fratrum, & aliarum perſonarum, ad quarum ſucceſſionem de iure vocantur, ſi deſcendentes per lineam maſculinam maſculi non ſuperſint, remittendo tamen, vel cedendo dotes habitas.

2 Contingit Bernardinum Anſidæum † deceſſiſſe de anno 1537. relictis poſt ſe Annibale, qui deceſsit de anno 1586. relicto Bernardino iuniore mortuo anno 1621. Cæſare mortuo de anno 1580. relicto M. Antonio naturali profeſſo, Conſtantino mortuo anno 1590. Lucretia mortua de anno 1597. relictis ex Theſeo filio prædefuncto anno 1591. & Conſtantia filia prædefuncta anno 1593. Ninis, & Danzettis, & demum Minerua, quæ deceſsit anno 1573. relicta Margherita profeſſa, & defuncta anno 1521.

3 Vnde cum prætenderetur eſſe factum locum † Statuto prædicto ob mortem Bernardini iunioris de anno 1521. qui fuit vltimus maſculus ex linea deſcenſiua Bernardini ſenioris, Nini, & Danzetti nepotes Lucretiæ ex Theſeo, & Conſtantia reſpectiuè filij petierunt reintegrari ad hæreditatem, ſeu hæreditates delatas Lucretiæ earum auiæ, reſpectu Bernardini proaui, & Cæſaris, & Conſtantini eiuſdem Lucretiæ fratrum, & articulo diſcuſſo 31. Maij 1624. & iterum 14. Aprilis 1625. firmatum fuit coram bo. me. Buratto tunc huius cauſæ Ponente, factum eſſe locum Statuto prædicto ad fauorem actorum in bonis Bernardini proaui, & Cæſaris, & Conſtantini, reſeruato
4 tamen videre, † An Statutum ceſſaret propter exiſtentiam Margheritæ filiæ Mineruæ, & M. Antonij
5 naturalis filij Cæſaris, parte autem † reſeruata diſputata, nec etiam obſtare fuit reſponſum 9. Iunij 1625. & iterum 29. Maij 1626.

6 Cæterum reis non acquieſcentibus † placuit Dominis

declarãda vllo modo in futurum moleſtabitur à qua-
uis perſona in ampla forma, vtque pro dicta excom-
putatione facienda eſſet eidem Benedicto cautum,
promiſſum fuit obligationi pro dicta excomputatio-
ne facienda facere accedere inter alios Federicum
Cuſanum intra duos menſes proximos, vt latiùs ex
inſtrumento, in quo dictus Hieronymus pro dicta
ſumma ſcutorum 1500. acceſsit ſe principalem etiam
in forma Cameræ conſtituendo. Verùm cum arbitri
ſemel etiam prorogato compromiſſo nihil declaraſ-
ſent, actum fuit contra Hieronymum fideiuſſorem
pro ſolutione ſcutorum 1500. contra quem 13. Iunij
1589. fuit expeditum mandatum, cumque nomine
aſſertorum hæredum de Taſchis peteretur à me, tunc
A. C. Locumtenente, deinde deputato duplicatum
prædicti mandati concedi, vel aliud relaxari. Pro-
poſito dubio in Rota reſolutum fuit legitimatis per-
ſonis mandatum relaxandum.

2 De credito enim M. Antonij, & fratrum † dubita-
ri non poteſt ex relato inſtrumento iuramento, &
Camerali obligatione vallato, quod habet executio-
nem paratam.

3 Non obſtant exceptiones, † Nam præſcriptio 16.
annorum ex Statuto Vrbis *lib. 1. c. 158.* attendenda
tam ratione contractus in Vrbe celebrati, quàm ra-
tione iudicij in Curia pendentis, excluditur ex rela-
4 xatione † mandati executiui vſque de anno 1589. ex
quo ſequitur ne dum illam fuiſſe interruptam per ci-
tationem, quæ ſola ſufficit in hac præſcriptione in-
ducta ex negligentia creditoris. *l. cum notiſſimi. vbi
gloſ. in verb. ſolam coniunctionem de præſcript* 30. *vel*
40. *annor. Bart. in l. ex hoc edicto. num.* 4. *ff. de eo per
quem fact. er. quem ibi ceteri ſequuntur, præcipuè Bal.
num.* 5. *Iaſ. num.* 7. & in præſcriptione ſtatutaria
5 † breuiori, quàm iuris communis tradit. *Bar. in l.* 2.
§. ſi rem. num. 2. *ff. pro emptor. Roman. in d. l. ex hoc
edicto. num.* 6. *verſ. eſt, & aliud. vbi Soc. num.* 22.
Iacobin qui de comm teſtatur num. 19. *&* 20. *Alex.
qui etiam dicit communem. num.* 9. *&* 10. *Iaſ num* 5.
verſ. ſecundò extende. & num. 6. *Bou. de Statutar.
Vrb. præſcript. gloſ.* 21. *num.* 2. Sed etiam actionem
6 † fuiſſe perpetuatam ad annos 40. *iux. tex. in l. fin.
verſ. quod nos, vbi omnes not. C. de præſcript.* 30. *ann.*
& in præſcriptione Statutaria minoris temporis *te-
nuit Rota in Romana de Porcarÿs coram Robuſterio
inter impreſs. diuerſ. deciſ.* 86. *par.* 1. *& voluit Imol.
in d. l.* 2. *§. ſi rem. ff pro empt. Iacobin. in d. l. ex hoc
edicto. num.* 21. *Soc. num.* 23. *Alex. num.* 11. *verſ.
ſed contrarium. Bou. d. gloſ.* 21. *num.* 15. *de magis
communi Legiſtarum, & Canoniſtarum. Corn. conſ.*
180. *num.* 5. *lib.* 3. *lit. D. Balb. de præſcript. par.* 4.
par. vlt. princ. num. 8. *verſ. quarto verò*, licet in hoc
7 caſu † tenendo etiam contrariam opinionem. *Ang.
in d. l.* 2. *§. ſi rem. ff. pro empt.* quod debeat incipere
noua præſcriptio Statutaria additis decem annis, ex-
cludatur præſcriptio, cum non adſit talis lapſum 26.
annorum ab anno 1589.

8 Pactum de excomputando † ex hac ſumma quic-
quid per RR. PP. DD. Corneum, & Curanum fuiſſet
declaratum, non videbatur obſtare. Quia cum nihil
fuerit declaratum, inſtrumentum habere debet exe-
cutionem paratam pro ſumma expreſſa, *ita Soc. in l.
pecuniariam. num.* 10. vbi ſe pluries obtinuiſſe teſta-
tur ff. ſi cert. pet. *ibique Dec. num.* 8. *ex tex. in l.* 2.
ff. de in diem adiect. Gramm. deciſ. 18. *num.* 11. qui lo-
9 quuntur † quando non fuit præſtitutum certum tem-
pus ad faciendum calculum, ſed promiſſum ſub abſo-
luta conditione reſolutiua, niſi aliter facto calculo
appareret. Vnde tanto facilius in præſenti caſu, quo
arbitris certo tempore præfixo adiectum fuit pactũ,
quod declaratione non ſequuta exceptio excompu-
tationis non prodeſſet.

10 Exceptioni non adimplementi, † quæ agentem
quoque ex Camerali obligatione à limine Iudicij re-
pellit. *Put. deciſ.* 357. *lib.* 3. & deducebatur ex eo,
quod Cuſanus non acceſſit infra duos menſes iuxta
formam obligationis in eodem inſtrumento conten-
te, imò nec poſt, quia inſtrumentum productum con-
tinet acceſſionem quorundam nomine Cuſani, enun-
ciato mandato rogato per alium Notarium, de quo
11 non conſtat, cum tamen Notario † referenti aliud
inſtrumentum, quamuis dicat à ſe viſum, & lectum
non credatur, *vt not. DD. in auth. ſi quis in aliquo.
vbi Cagn. num.* 82. *&* 87. & in mandato *num.* 96. *C.
de eden. Corn. conſ.* 243. *num.* 2. *lib.* 2. Reſponſum
12 fuit, quod cum acceſsio † Cuſani fuit promiſſa, vt
debiroribus eſſet magis cautum pro excomputatio-
ne facienda, cum excomputatio, quæ erat cauſa fina-
lis ſequuta non fuerit, reſoluta videbatur etiam pro-
miſsio. *Rom. conſ.* 417. *ſub num.* 1. *verſ. hoc quidem.
Tiraq. ceſſan. cauſ. par.* 1 *num.* 224. *verſ. promiſſio-
nis cauſa.* quaſi origo, & cauſa obligationis attenda-
tur. *l. ſi procuratorem dedero in princ. ff. mandat. cum
vulgar.* & tanquam correſpectiuæ excomputationi,
illa ceſſante deficiat. *l. etiam. §. ex cauſa. ff. de minor.
cum ſimil.* quæ placebant in hac facti ſpecie, qua con-
uentum fuit nõ poſſe debitorem promiſsione excom-
putationis ſe iuuare illa infra tempus non ſequuta.
Vnde nec iuuari poſſe dicẽdum eſt promiſsione dan-
di fideiuſſorem pro illa, tanquam ad eundem excom-
13 putationis finem † tendente, & ſic excomputationi
connexa. *l. quid ergo. §. penult. ff. de contrar. & vtil.
act. tut. l. eum actum. verſ. planè ſi quid. ff. de neg. geſt.
cum alijs per Menoch. de arbitr. caſ* 95. *num.* 6. *&* 9.

14 Exceptioni carentiæ † actionis prætextu, quod Ta-
ſchi decoxerint, quo caſu actiones abdicantur à de-
cocto, qui bonis ceſsit, & tranſeunt in creditores.
*l. item ſi vnus. ff. de decept. arbitr. pot. in l. is, qui bo-
nis. & in l. qui bonis. ff de ceſſion. bonor.* dicebatur non
conſtare de tali decoctione.

15 Non obſtare denique viſum † fuit, quod ex ſumma
promiſſa mille erant debita pro liberatione à mole-
ſtijs occaſione cenſus, ſeptingenta pro liberatione à
moleſtijs occaſione ſocietatis officij, in quibus in-
ſtrumentis Taſchi acceſſerant, vt ex narratiua inſtru-
menti, de quo agitur, quos cenſus, & ſocietatem non
conſtat à Taſchis extinctos fuiſſe, adeo vt Benedictus
remaneat adhuc obligatus.

16 Quia ſi non conſtabit de extinctione, † mandatum
relaxabitur ad effectum deponendi pro extinctione,
ita vt proſpectum ſit Benedicti hæredibus, ne poſsint
vigore prædictorum inſtrumentorum moleſtari.

Sed quia perſonæ agentium non erant legitimatæ,
ideo capta reſolutio cum reſtrictiua, illis prius legi-
timatis &c.

bus poſſeſſoriјs.
7 *Identitas probatur ex duobus confinibus aſſignatis
in vnoquoque corpore. Maximè vbi concurrit con-
tinuata, & ſucceſſiua poſſeſſio num. 8.*
9 *Succeſſio ab inteſtato defertur ſecundum numerum
concurrentium ad ſucceſſionem.*

DECISIO LXVIII.

FIRMATO prius in hac cauſa factum eſſe locum
3 Statuto Peruſino reintegranti † fęminas ceſſan-
tibus maſculis, quorum contemplatione ab initio
fuerunt excluſæ à ſucceſſione parentum, & fratrum.
Dubitatum fuit, An Dominis de Ninis, & Danzettis
ſit danda immiſſio, & ad quæ bona.

Et quo ad immiſſionem dixerunt Domini eſſe dan-
2 dam, † quia circumſcripto Statuti impedimento fœ-
minis debetur ſucceſſio in bonis parentum, & fra-
trum iure hæreditario, & ab inteſtato. *Hond.d. conſ.
16. num. 34. lib. 1. & conſ. 14. num. 2. lib. 2.* pro qua
3 † competit remedium quorum bonorum. *l. 2. C. quo-
rum bonorum. Dec. conſ. 424. num. 10. latiſſimè Me-
noch. comprobans de adipiſc. rem. 1. num. 33. Rot. de-
ciſ. 115. num. 1. par. 1. recent.*

Pro quibus autem bonis dictum fuit immiſſionem
4 † eſſe dandam ad bona petita, nempe domum Peru-
ſiæ, prædium Pontis Vallis Cipporum, domum, &
prædium Caſtri Diruti, prædium S. Gilij, prædium
Caſtri Ripæ, prædium, & alia bona Caſtri Montis Ba-
gnoli, bona in pertinentijs Caſtri Pilonici, prædium
Villæ S. Mariæ de Pitignano. Quia de prædictis de-
5 ponunt † teſtes dati, & quidem concludenter per ra-
tiones poſſeſſioni conuenientes ſitum, & confines
narrantes, & à primis poſſeſſoribus vſque ad Comi-
tiſſam Iſabellam hodie prędictorum bonorum deten-
tricem, poſſeſſionem probantes, nempe incipiendo
à Cæſare, Annibale, & Conſtantino fratribus Lucre-
tiæ, à qua Nini, & Danzetti iura ſua deſumunt, mor-
tuo autem Cæſare ab Annibale, & Conſtantino, de-
functo poſtmodum Annibale ab eodem Conſtantino,
& Bernardino Annibalis filio, & poſt obitum Con-
ſtantini ab ipſo Bernardino, demum ab ipſa Comitiſ-
6 ſa Iſabella; nam habitare, locare, † fructus, & pen-
ſiones percipere, vt dicunt teſtes dati, hæc omnia
pertinent ad vſum rei, in quo conſiſtit poſſeſſio. *An-
gel. in l. celſus. num. 4. & ibidem Bart. num. 20. ff. de
vſucap. Rim. iun. conſ. 226. num. 9. vol. 2. Menoch.
de retinen. rem. 3. num. 563. & ſeq. & idem fuit fir-
matum in Albanen. Confin. 22. Iunij 1620. coram me.*
7 Bonorum identitas † probatur ex confinibus duobus
per dictos teſtes aſſignatis in vnoquoque corpore
bonorum. *Bart. in l. demonſtratio falſa. num. 14. ff. de
condition. & demonſtr. Crauett. conſ. 112. num. 3. &
conſ. 198. num. 2. Natt. conſ. 235. num. 15. Surd. conſ.
44. num 20. & latiſſimè fuit firmatum in Romana
deuolutionis Domus 14. Nouembris 1625. coram me,*
8 ac demum concurrit † continuata, ac ſucceſsiua poſ-
ſeſsio, quæ minori indiget probatione. *Peregr. de fi-
deic. art. 44. num. 19. & 20. Menoch. præſumpt. 15.
num. 34. lib. 6. & in Bononien. fideicommiſſi de Man-
giolis 31. Martij 1623. coram me idem fuit dictum.*

Nec viſum fuit neceſſarium intrare quæſtionem,
9 pro qua quota ſit danda † immiſsio, quia cum nume-
rus ſuccedentium ſit certus, nempe Cæſar, Annibal,
Conſtantinus, Lucretia, Minerua, & ſeu Margherita
eius filia, mortuo Cæſare intrant pro quarta parte,
mortuo Conſtantino intrant pro tertia patte, atque
ita nulla cadit hæſitatio reſpectu portionum, ad quas
Domini de Ninis, & Danzettis, iuxta formam deci-
ſionum ſunt admittendi.

Et ita &c.

Buratto
Peruſina Pecuniaria
Lunæ 10. Iunij 1613.

SVMMARIA.

1 *Facti narratio.*
2 *Creditum probatur ex inſtrumento.*
3 *In præſcriptione attenditur Statutum loci contra-
ctus, & iudicij.*
4 *Præſcriptio interrumpitur per citationem, etiam
præſcriptio ſtatutaria num. 5. & perpetuatur ad
40. annos num. 6. vbi idem de ſtatutaria, & vi-
de num. 7.*
8 *Inſtrumentum habet executionem paratam pro
ſumma expreſſa non obſtante remiſſione in arbi-
tris, ſi ipſi nihil declararunt, & num. 9.
Compromiſſum, ſi non ſit ſequutum laudum non
nocet executioni inſtrumenti, ibid.*
10 *Non implementi exceptio impedit executionem
obligationis Cameralis. Declara vt num. 12.*
11 *Notario referenti aliud inſtrumentum quamuis di-
cat à ſe viſum, & lectum non creditur, vbi de
mandato.*
12 *Promiſſio reſoluitur cauſa finali, & correſpectiua,
non ſequuta.*
13 *Connexa dicuntur, quæ ad eundem finem tendunt.*
14 *Decoctus non poteſt agere, ſed actiones tranſeunt
in creditores.*
15 *Mandatum relaxatur ad effectum deponendi, vbi
obligatio eſt deliberando à moleſtijs, & non con-
ſtat de extinctione debitorum, & num. 16.*

DECISIO LXIX.

ANNO 1583. 23. Iulij Benedictus Pantanus Pe-
ruſinus recognouit ſe debitorem M. Antonij,
1 & fratrum de Taſchis Bergomen. † varijs de cauſis in
inſtrumento contentis pro ſumma ſcut. 2500. quam
ſoluere promiſit per totum Menſem Maij proximè
venturi, & vlteriùs pro ſolutione ſcut. 1500. facere
accedere Hieronymum eius fratrem, & verſa vice
pro parte illorum de Taſchis promiſſum fuit excom-
putare ex prædicta ſumma totum id, quod per Reue-
rendiſs. Corneum, & Cuſanum Cameræ Apoſtolicæ
Clericos, quos ad hoc in arbitros, & arbitratores
elegerunt, fuerit declaratum eſſe excomputandum;
& declarationem fieri debere voluerunt per totum
Menſem Ianuarij proximè venturi, ita quod lapſo ter-
mino, & aliqua declaratione non ſequuta prædictus
Benedictus huiuſmodi exceptione excomputationis
ſe iuuare minimè poſsit: Pacto adiecto, vt poſſent ar-
bitri terminum ſemel prorogare. Et vlteriùs promiſ-
ſum, quod Benedictus pro ſumma excomputanda, &

declaranda

Eminentiſs. Card. Pamphilio Peruſina Bonorum Veneris 29. Aprilis 1616.

SVMMARIA.

1 *Appellatio datur in poſſeſſorio, vbi ſententia eſt nulla non obſtante Egidiana.*
2 *Iudex appellationis non poteſt pronunciare prout in prima, ſed tantum declarare primam ſententiam fuiſſe iuſtam, vel iniuſtam, maximè non præcedente libello num. 3.*
3 *Libellus requiritur, vt valeat ſententia.*
4 *Egidiana prohibens appellationem in cauſis poſſeſſorÿs quando non intret.*

DECISIO LXX.

D. Pyrrhus, & litis conſortes obtinuerunt in partibus in vim Saluiani pro eorum credito ſe immitti in poſſeſsionem fundi, de quo agitur contra DD. de Oddis, ad quorum inſtantiam fuit poſtmodum introducta cauſa coram A. C. ſeu illius deputato, qui per eius ſententiam prædictos de Oddis ad eorum poſſeſsionem reintegrandos declarauit, à qua ſententia, cum appellatum fuerit, & cauſa mihi commiſſa cum clauſula, quatenus ſit locus Egidianæ, ſupradicta die propoſito ſuper hoc particulari dubio,
1 DD. cenſuerunt non eſſe † locum Egidianæ, quia ſententia deputati ab A.C. ſuper ſpolio lata eſt nulla. *Put. deciſ. 4. de Egid. Ant. Auguſt. de prohibit. appellat. num. 7. verſ. ſi ſententia reuocari poteſt, & fuit dictum in cauſa Romana Saluiani interdicti* 14. *Decembris* 1598. *coram Illuſtriſs. D. Card. Lancellotto, &*
2 *aliàs ſæpe*. De nullitate † autem ſatis conſtare viſum fuit ex eo, quia coram A. C. fuit introducta cauſa in gradu appellationis vigore citationis cum inhibitione, & propterea illius deputatus non poterat pronunciare tanquam in prima prout fecit, ſed tantum declarare priorem ſententiam fuiſſe iuſtam, vel iniuſtam *l. eos qui in princ. C. de appell. Put. deciſ.* 184. *lib.* 2.
3 Et in omnem euentum non potuiſſet † pronunciare prout in prima, niſi præcedente libello, qui tamen pro ſententiæ validitate requiritur neceſſario. *c.* 1. *de libell. oblat. Bal. conſ.* 366. *ſub num.* 3. *verſ. ſed dicendum. lib.* 3. *Anchar. conſ.* 33. *num.* 3. *cum alÿs allegatis.*

Deducebatur etiam pro parte D. Pyrrhi, & litis
4 conſortum † ad excludendum Egidianam, quod verſamur in cauſa fori Eccleſiaſtici, & vlterius dicta ſententia patiebatur nullitatem ex defectu iuriſdictionis, mandati procuræ, ac etiam notoriam iniuſtitiam, cum ſpolium in ea canonizatum excluderetur ex eo, quod Pyrrhus, & litis conſortes reperiantur immiſsi auctoritate Iudicis, pro quo præſumitur. Sed quia ſupradicta nullitas eſt clara, & ſufficiens viſum fuit in alijs non eſſe inſiſtendum.

Et ita deciſum &c.

Manzanedo Bononienſis Dotis Veneris 7. Februarij 1620.

SVMMARIA.

1 *Dotis lucro cenſetur per maritum renunciatum, ſi promiſerit reſtituere dotem plenè, & integrè.*
Et idem ſi dederit facultatem habẽdi regreſſum contra bona ipſius vſque ad integram dotis reſtitutionem num. 2.
Maximè ſi illa verba ſint appoſita in principali diſpoſitione, ibidem.
Item ſi fuerit renunciatum omni legum, & Statutorum auxilio num. 3. *etiam quod ſit poſita hæc renunciatio in parte executiua num.* 4.
4 *Clauſula etiam in parte executiua poſita roborat, & declarat diſpoſitionem principalem, & mentem contrahentium.*
5 *Statutum Bononiæ tribuit marito tantum medietatem dotis pro lucro, aliam medietatem filÿs primi matrimonÿ reſtitui iubet.*
6 *Statutum domicilÿ viri attenditur in reſtitutione dotis. Non autem Statutum loci vbi matrimonium fuit contractum num.* 7.
Forenſis non gaudet beneficio Statuti, ibidem.
8 *Statuto Bononiæ diſponitur, vt idem ius ſeruetur forenſi, quod, & quale redderetur Bononienſi in Ciuitate illius forenſis, ſed vide num. ſeqq. pro declaratione.*
9 *Forenſes non dicuntur filÿ agentes ad hæreditatem matris.*

DECISIO LXXI.

FVIT reſolutum ſententiam eſſe infirmandam,
1 cum de eius iniuſtitia † appareat ex eo, quod abſoluit Gandulphum à petita reſtitutione dotis, ad quam hæredibus, & filijs primi matrimonij Eliſabetthæ vxoris præmortuę tenebatur vigore ſpecialis pacti. Cum enim promiſerit dotem reſtituere cum pacto, quod quandocumque caſus eueniſſet dotis reſtituendæ liceret eidem Eliſabetthæ, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus capere poſſeſsionem ſuorum bonorum, donec eſſet de dote plenè, & integrè ſatisfactum, nihil de dicta dote prætendere poteſt, quia per illa verba plenè, & integrè videtur cuicumque lucro dotali renunciaſſe. *Alex. conſ.* 5. *num.* 15. *lib.* 3. *Natt. conſ.* 582. *num.* 27. *Menoch. conſ.* 191. *num.* 13. *Pedroc. conſ.* 28. *num.* 28. *Rol. de lucr. dot. q.* 39. *num.* 18. *Phanut. eod. tract. gloſ.* 14. *num.* 1.

Nec refert, quod in caſu noſtro Gandulphus non
2 promiſerit † dotem reſtituere integrè, ſed ſolùm dederit facultatem habendi regreſſum cõtra bona propria vſque ad integram reſtitutionem, quia in vtroque caſu dicta verba operantur eundem effectum, *vt not. Purpurat. conſ.* 570. *num.* 1. cum præſertim illa fuerint appoſita in principali diſpoſitione, & obligatione reſtituendi dotem, non autem in clauſula executiua hypothecæ, & conſtituti.

Quæ faciliùs procedunt, quia idem Gandulphus
3 † vltra dictam promiſsionem renunciauit etiam omni

iuris

iuris, legum, & ſtatutorum auxilio, quo caſu non po-
teſt iuuari beneficio Statuti de lucro dotali, ſed illud
remiſiſſe cenſetur. *Iaſ. conſ. 90. num. 6. & ſeq. lib. 3.
Rol. de lucr. dot. q. 42. num. 1. & ſeq.* Quæ renuncia-
4 tio licet fuerit poſita † in clauſulis executiuis, tamen
negari non poteſt, quin confirmet, & roboret pro-
miſsionem reſtituendi dotem ſupra poſitam, & de-
claret, qualis fuerit mens Gandulphi in dicta promiſ-
ſione, quia clauſula etiam in parte executiua poſita
roborat, & declarat diſpoſitionem principalem, &
mentem contrahentium. *Bal. in l. eam quam. num. 36.
C. de fideic. Dec. conſ. 423. in fin. Curt. iun. conſ. 3.
num. 3. verſ. ad iſtud. Rot. deciſ. 532. num. 7. par. 1.
diuerſ.*

5 Vlterius vbi præmiſſa ceſſarent adhuc † non pote-
rit dictus Gandulphus à petitis abſolui, cum ſaltem
cōdemnari deberet ad reſtitutionem medietatis do-
tis, ex quo Stat. Bonon. *in rub. de dot. reſtit. §. ſi ve-
rò ex ea. fol.* 227. prædecedente vxore defert ſolum
ſecundo viro lucrum medietatis dotis, aliam verò
6 medietatem † filijs primi matrimonij reſtitui iubet,
quod quidem Statutum, cum ſit domicilij viri eſt at-
tendendum in reſtitutione dotis. *l. exigere dotem. ff. de
iudic. vbi Cagn. num. 4. & 5. Afflict. deciſ 226 num.
9. Rol. d. tract. de lucr. dot. q. 13. num. 3. & ſeq. Pha-
nuc. eod. tract. gloſ. 9. num. 1.* Non autem Statutum
7 † Florentiæ, vbi matrimonium fuit contractum, de-
ferens totam dotem ſecundo viro, cuius beneficio
forenſis gaudere non debet. *Pariſ conſ. 34. num.* 14.
& ſeq. lib. 3. Phanuc. d. gloſ. 9. num. 27. prout in ter-
minis *tradit Caccialup. in l. cunctos populos. num.* 107.
C. de ſum. Trin. & fid. Cath.

Quibus non obſtat aliud Statutum Bononien. *lib.*
8 *2. in rubr. † quomod. & qual. forenſ. agent. ius reddat.*
diſponens vt idem ius ſeruetur forenſi agenti in Ciui-
tate Bononiæ, quod & quale redderetur Bononienſi
agenti in Ciuitate illius forenſis, quaſi propterea filijs
primi matrimonij Florentinis ſit ſeruãdum Statutum
Florentiæ, quod Bononienſi ſeruaretur agenti Flo-
rentiæ.

Quia reſpondetur prædictum Statutum loquens
9 † de forenſibus non habere locum in filijs agentibus
ad hęreditatem matris Bononiæ habitantis, & defun-
ctæ, qui pro forenſibus non habentur, nec ſub dicto
Statuto comprehenduntur, vt in puncto ſimilis Sta-
tuti de forenſibus. *not. Burſatt. conſ. 8. num. 33. Surd.
conſ. 461. num. 13. Seraph. deciſ. 843. num. 3.* & in
ter. huius Statuti Bonon. *Rim. iun. conſ. 501. num.*
35.

10 Secundò reſpondetur prædictum Statutum † ad
hoc, vt intret pro forma duo copulatiuè requirere,
videlicet, vt hoc obijciatur à Ciue Bononienſe, & ſi
per forenſem agentem infra terminum à Iudice aſsi-
gnandum probetur, quod & quale ius reddatur in
11 Patria ſua, † vnde licet in caſu noſtro primum fuerit
ſeruatum, cum Gandulphus de hoc oppoſuerit, ta-
men, quia deficit ſecundum, cum filij Eliſabetthæ
actores non probauerint quale ius redderetur Flo-
rentiæ non poteſt Gandulphus allegare prædictum
Statutum, vt in puncto huius Statut. Bonon. *not. Rim.
iun. conſ. 501. num. 27. & ſeq. Rot. Bononien. ſuper
Stat. deciſ. 34. num. 31. & ſeq.* ſuccedit altera diſpo-
12 ſitio † eiuſdem Statuti *verſ. quo non probato*, vt hoc
caſu debeat ius reddi forenſibus ſecũdum diſpoſitio-
nem iuris communis, De iure autem communi in re-
ſtitutione dotis debet ſeruari Statutum domicilij vi-
ri, & ſic Bononien. *d. l. exigere dotem, cum alijs ſupra
adductis*, & ſecundum dictum Statutum erit iudican-
dum, non autem ſeruandum Statutum Florentinum,
Et ita reſolutum &c.

Remboldo
Romana fructuum dotis
Mercurij 13. Nouemb. 1624.

SVMMARIA.

1 *Dotis fructus taxans calculus, quod ſit exceſsiuus
reſpectu minoris ſummæ dotis, & num. ſeqq.*
5 *Dotis quantitatem præſumitur ſcire vxor ſtante
cohabitatione cum viro.*
6 *Dotis fructus debent taxari ad quantitatem con-
cordiæ, & num. ſeqq.*
9 *Dotis fructus taxantur à Statuto Vrbis, & quando
intret, & num ſeqq. vbi de interpellatione.*
10 *Statuti Rubrica non extendit Statutum in nigro,
vbi non habet orationem perfectam, & nigrum
ſpecialiter diſponit, & num. 11.*
12 *Dotis fructus debitos mulieri à domo mariti eiectæ
taxat Statutum Vrbis.*
13 *Statutum particulare vbi adeſt, non attenditur ge-
nerale.*

DECISIO LXXII.

DOMINI ſteterunt in deciſis, quod mandata
1 A. C. cum omnibus inde † ſequutis ſint reuo-
canda, quia quicquid ſit, quoad primum fundamen-
tum, de quo in dicta deciſione, quod dicta mandata
ſint nulla ratione incertitudinis, ſubſiſtunt alia tria
fundamenta, ex quibus tunc fuit reſolutum dicta
mandata eſſe iniuſta.

2 Nam dicta mandata fuerunt relaxata † iuxta cal-
culum in actis exhibitum, & etiam quod attendi de-
beat calculus tertij periti, vt ponderant ſcribentes
pro D. Catherina, tamen dictus quoque calculus eſt
erroneus. Primò, quia in eo fuerunt calculati fructus
ſcut. 20604. cum tamen calculari debuiſſent fructus
ſcut. 16569. tantum, quia tempore dicti calculi non
erat maturata adhuc vltima paga, & ſic eo tempore
non aſcendebat debitum DD. Hæredum Marchionis
niſi ad ſummam 16569. vt fuit in alia deciſione oſten-
ſum.

3 Nec obſtat, quod in quodam inſtrumento † cele-
brato inter D. Ducem patrem D. Catherinæ, & D.
Marchionem Hippolytum, dictas partes declararunt
D. Ducem remanere pro vltimo termino debitorem
ſcut. 5000. tantum, & ſic faſſæ fuerunt totum reſi-
duum, quod erat ſcut. 55000. fuiſſe ſolutum, quia
in primis non ſubſiſtit, quod dictas partes faſſæ ſint
fuiſſe ſolutum reſiduum per dictum D. Ducem, quin-
imò apertè colligitur ex lectura eiuſdem inſtrumenti,
quod dictus D. Dux non ſolum remanebat debitor di-
cti vltimi termini, ſed etiam alterius termini.

Et quod dictum terminum vltimum partes dixe-
4 runt eſſe ſcut. 5000. quia † ſciebant dotẽ ſcut. 60000.

fuiſſe de ipſarum conſenſu redactum ad ſcut. 58000. per apocam ab ipſis partibus ſubſcriptam,qua attenta, prout verè attendi debet, remanebat D. Dux pro dicto vltimo termino debitor ſcut. 5000. quatenus verò nõ attendi debuiſſet dicta apoca dictus vltimus terminus erat ſcut. 7000. & ſic in effectu dempto vltimo termino ſiue ſit ſcut. 5000. ſiue 7000. dos D. Catherinæ erat ſcut. 53000. tantum, pro quibus in omnem euentum calculari debebant dictos fructus, non verò ſcut. 55000. pro quibus calculauit dictos fructus dictus tertius peritus.

Non obſtat, quod dicta apoca non fuit producta
5 † ante relationem dictorum peritorum,quia hoc obiectum tollitur ex facto, cum de eius productione conſtet ex annotatione à tergo originalis dictæ apocæ, & non poteſt D. Catherina prætendere ignorantiam dictæ apocæ, quia dicta apoca fuit facta eodem die,quo fuit promiſſa dos ſcut.60000. & mulier præſumitur certiorata de quantitate ſuæ dotis, ſtante præſertim cohabitatione cum viro. *Barboſ.in l.ſi conſtante. num. 71. ff. ſol. matr. Ceph. conſ. 33. num. 19. Rol. conſ. 19. num. 39. & ſeqq. lib. 1. & conſ. 4. num. 33. lib. 2. & fuit dictum in Veneta Cenſus 10. Decembris 1610. coram Reuerendiſs. Lugdunen.*

Quin etiam eadem apoca fuit per bo. me. Marchionem contra D. Catherinam producta vſque de anno 1618.

Secundò fuit etiam erroneus dictus calculus, quia dicti fructus decurſi poſt mortem bo. me. Marchio-
6 nis Hippolyti † fuerunt calculati ad rationem ſcut.7. cum dimidio pro quolibet centenario, nulla habita ratione concordiæ inter dictũ bo. me. Marchionem, & D. Catherinam initæ, in qua dictæ partes conuenerunt, quod dicti fructus ſoluerentur ad rationem locorum montium, in quibus dos D. Catherinæ reperiebatur inueſtita.

7 Nec obſtat, quod dicta concordia expirauit † per mortem dicti bo. me. Marchionis, quia hoc non probatur, & contrarium oſtendunt verba in illa deciſione ponderata.

Nec obſtat, quod in eadem concordia D.Marchio
8 Iulius, & D. Catherina quietant † D. Marchionem Hippolytum de quibuſuis prætenſionibus durante vita ipſius, cum pacto de aliud non petendo durante eadem vita, quia ex reſtrictiua dictæ quietantiæ appoſita non benè infertur, quod dictæ partes voluerint reſtringere etiam concordiam initam ſuper fructibus, & alimentis ad vitam dicti D. Marchionis, quinimò hoc argumentum poſſet retorqueri, quia ſcilicet ſi talis fuiſſet intentio dictarum partium quo ad dictos fructus, & alimenta, id expreſsiſſent, prout fecerunt quietando dictum bo. me. Marchionem de alijs eorum prætenſionibus.

Tertiò eſt erroneus dictus calculus, quia etiam
9 quod dicta concordia non † porrigeretur vltra vitam bo. me. Marchionis Hippolyti, non tamen dicti fructus potuiſſent calculari ad dictam rationem ſcut. 7. cum dimidio pro centenario, quia tunc ſaltem non erat locus Statuto Vrbis *c.137. lib.1.* quo diſponitur, quod fructus dotis calculentur ad dictam rationem. Dictum enim Statutum loquitur de vidua, qualis non erat D. Catherina, & requirit vlterius iudicialem interpellationem,quæ in hoc caſu minimè interuenit.

Non obſtat, quod attenta generalitate rubricæ di-
10 ctum Statutum † locum habeat in quocumque caſu reſtitutionis dotis, quia generalitas dictæ rubricæ, cum non habeat orationem perfectam reſtringitur ad nigrum ſpecialiter diſponens. *Alex. conſ. 6. num. 3. lib. 7. Euerard. in loc. à rubr. ſub num. 11. in verſ. quid autem è contra.*

11 Nec refert,quod idem Statutum redeat † ad generalitatem, ibi donec dos à quocumque debita fuerit reſtituta, quia id debet intelligi retentis iiſdem terminis, hoc eſt in caſibus ſupra expreſsis, videlicet de dote debita marito, vel vxori viduæ, quos caſus amplectitur dictum Statutum.

12 Et ceſſat difficultas, quia adeſt Statutum † particulare, quo prouidetur mulieri conſtante matrimonio à domo mariti eiectæ, in quo tamen non taxantur fructus ad dictam rationem ſcut. 7. cum dimidio, ſed diſponitur, quod dentur mulieri competentia alimenta,vel dos in tuto collocetur,vbi enim adeſt Statutum particulare non attenditur generale. *Caccialup. in l.omnes populi. num.119. ff. de iuſt.& iur. Bal. conſ.201. ſub num.2. verſ. in contrarium. lib.1. Card. Seraph. deciſ. 343. num. 2.*

13 Deficit etiam aliud requiſitum dicti Statuti † *cap.* 137.quia ſcilicet non interuenerit Iudicialis interpellatio per Statutum, vt dictum eſt, requiſita.

14 Nec obſtant,quod fuerunt petita alimenta † à bo. me. Marchione Hippolyto præſtanda, quia à dicto Iudicio fuit receſſum per concordiam poſtquam non conſtat de alia interpellatione, quæ tamen erat neceſſaria quamuis prætendatur dictam concordiam expiraſſe &c.

Orano
Peruſina de Vbaldis
Lunæ 4. Maij 1587.

SVMMARIA.

1 *Appellatio nõ datur à ſententia in poſſeſſorio ex Egidiana etiam in his cauſis, in quibus de iure ciuili permitteretur, & de ratione num. 2. Fallit vbi adeſt mixtura, vt num. 5. & vide num. ſeqq.*

3 *Immiſſio ex Carboniano fit ſimpliciter data cautione non adiecta clauſula vſque in tempus pubertatis, licet differatur quæſtio filiationis in dictũ tempus.*

4 *In Carboniano Edicto quomodo pronuncietur ibid. Et exceptio, quod non ſit filius, non admittitur, ſed differtur in tempus pubertatis.*

DECISIO LXXIII.

FVIT per DD.firmata regula pro Io:Andrea,quod
1 à ſententia lata in poſſeſſorio † vigore Egidianæ non detur appellatio, quæ quidem procedit in omni poſſeſſorio, ac etiam ne dum in cauſis, in quibus de iure canonico eſt permiſſa appellatio, ſed etiã in his, in quibus de iure ciuili in aliquo caſu permitteretur in poſſeſſorio. Nam Egidiana expreſsè, & generali-
2 ter † tollit in quocumque poſſeſſorio beneficium appellationis. *Neguſ. de pignor. par.8. memb.1. num.3. Benintend. deciſ. 17. in fin.* Neque prætendi poteſt
3 iniuſtitia, † ſiue quod ſimpliciter declaretur in ea immittendum

mittendum eſſe Io: Andream in poſſeſsionem non adiecta clauſula vſque ad tempus pubertatis, prout eſt de natura Carboniani. *l. 2. C. de Carbon. edict.* quia in Carboniano fit immiſsio ſimpliciter data cautione, licet differatur quæſtio filiationis ad tempus pubertatis, ita quod tunc probatione ſequuta illum non eſſe filium, immiſsio reuocetur; ſic nec refragatur ad-
4 miſsio † exceptionis contra Io: Andream, quod non eſſet filius, quia hæc exceptio non debuit admitti, ſed differri in tempus pubertatis. *l. 3. §. cauſa. ff. eod. de Carbon. edict.*
5 Quod autem in ſententia † habetur Io: Andream vti filium admittendum, non poteſt dici continere mixturam, & propterea reddere cauſam appellabilem. *iux. Bal. conſ.* 330. *num.* 5. *& ſeq. lib.* 1. quia il-
6 la verba † ſunt demonſtratiuè, & incidenter appoſita. *Dec. in l.* 1. *num.* 6. *verſ. retenta. C. de bon. poſs. ſec. tab. Put. deciſ.* 228. *lib.* 2. ac prolata † ad effectum
7 poſſeſſorij tantùm. *iux. doctr. Dec. conſ.* 28. *Bero. conſ.* 8. *& conſ.* 3. *num.* 6. *lib.* 3. & poſſunt diuidi ad effectum poſſeſſorij. *Caput. deciſ.* 223. *num.* 5. præſertim cum non poſsint.

Cardinali Lancellotto Tudertina Damnorum Datorum Veneris 24. Maij 1602.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus poteſt exercere ordinariam iuriſdictionem in ſua Diœceſi, & qualibet ſui parte, & ideo poteſt deputare cuſtodes pro damnis datis in bonis Eccleſiaſticis, & perſonarum Eccleſiaſticarum.*

2 *Clerici agentes tenentur ſequi forum laici. Fallit, vbi agitur de re Eccleſiæ, ac perſonarum Eccleſiaſticarum, quia poteſt laicus coram Iudice Eccleſiaſtico conueniri num.* 3. *& in damno dato in bonis Eccleſiæ num.* 4. *& ſeqq. vbi tolluntur obiecta.*

6 *Præſcriptio immemorabilis non poteſt per ſcripturas probari, & requirit ſcientiam, & acquieſcentiam illius contra quem allegatur.*

DECISIO LXXIV.

1 DVBITAVI an Epiſcopus Tudertinus † habeat iuriſdictionem, & facultatem deputandi Cuſtodes in Territorio Caſtri Baſchij Tudertinæ Diœceſis pro damnis datis in bonis Eccleſiaſticis, & perſonarum Eccleſiaſticarum, & cauſa per Dominos diſcuſſa reſolutum fuit huiuſmodi iuriſdictionem, & facultatem competere Epiſcopo. Cum enim indubitatum ſit Territorium Caſtri Baſchij eſſe in Diœceſi Tudertina, ſequitur Epiſcopum in eo exercere poſſe ordinariam iuriſdictionem, quam habet in tota ſua Diœceſi, & qualibet ſui parte. *iux. tex. in c. Epiſcopus. de off. ordin. lib.* 6. *& ibi id not. Gemin. Franc. Butr. & alij, clem.* 1. *vbi Gloſ. in ver. aut earum parte. & in ver. per alium. & in ver. exhibi de for. compet. Caputaq. deciſ.* 306. *par.* 1.

2 Neque obſtat, quod damnum dantes ſint † laici, ità vt Clerici damnificati contra laicos agentes eorum forum ſequi teneantur. *c. ſi clericus laicum de for. compet.*
3 Quia cum agatur de re † Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum poteſt laicus coram Iudice Eccleſiaſtico conueniri. *c. cum ſit generale eod. tit. vbi poſt gloſ. in ver. malefactores tradunt Abb. & alij, idem Abb. in d. c. ſi Clericus laicum. num.* 2. *Anchar. conſ.*
4 15. *num.* 2. & in ter. damni † illati in bonis Eccleſiæ. *not. Abb. per illum tex. in c. cum olim. il primo. num.*
5 2. *de off. deleg.* Nec contrarium † dicitur *in d. c. ſi clericus laicum de for. compet.* quia vt ibi animaduertit. *Abb. in princ.* procedit quando probabiliter negatur rem eſſe Eccleſiaſticam, ſecus verò quando hoc non controuertitur, quia tunc poteſt laicus coram Eccleſiaſtico Iudice conueniri.
6 Non obſtat præſcriptio allegata † pro parte Comitis, quia immemorabilis non probatur per teſtes, & per ſcripturas probari non poteſt, & actus, qui dantur non releuant, cum non probetur ſcientia, & acquieſcentia Epiſcopi. *Calder. conſ.* 8. *de conſuet. et.* 3. *de his, quæ fiunt à Prel. ſine conſ. capit. &c.*

Eodem In eadem Lunæ 9. Decembris 1602.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopi Fiſcus conſequitur pœnas damnorum datorum in bonis Eccleſiaſticis, & debent applicari locis pijs ex Concilio num.* 4.

Epiſcopus de iure, vel ſaltem de conſuetudine habet Fiſcum, ibidem.

2 *Pœna ſoluenda eſt ei, qui condemnat, & num.* 3.

DECISIO LXXV.

1 FVIT reſolutum pœnas damnorum † datorum in bonis Eccleſiaſticis, & perſonarum Eccleſiaſticarum ſpectare ad Fiſcum Epiſcopi, quia cum Epiſcopus de iure, vel ſaltem de communi conſuetudine habeat Fiſcum, *vt latè deducit Felyn. in c. irrefragabili. §. veterum. num.* 10. *de off. ordi. & eſt deciſ. Rota* 7. *de teſtam. in antiq.* & cum iam fuerit reſolutum
2 † iuriſdictionem deputandi Cuſtodes pro damnis datis ad Epiſcopum ſpectare, vtique condemnatio, ſiue pœnarum exactio, & applicatio ad eiuſdem Fiſcum pertinere debet, cum pœna ei ſoluenda ſit, qui condemnat. *c. ſtatuimus. & ibi gloſ. in ver. bannum* 16. *q.* 1. *c. quiſquis* 17. *q.* 4. *c. dilectus de off. ord. c.* 2. *de delict. puer. Abb. in c. licet. num.* 8 *de pœn. Felyn. in d. c. irrefragabili. & facit Hoſt. in ſumm. de maled. §. fin. num.* 7. *Rom. ſing.* 448. *Cagn. in l.* 1. *num.* 25. *ff. ſi quis ius dic. non obtemp. cum alijs alleg.* Abſurdum
3 enim eſſet, quod Epiſcopus † mulctaret, & Iudex ſecularis mulctam acciperet. *Soccin. in c.* 2. *num.* 45.
4 *de maled.* maximè cum huiuſmodi † pœnæ debeant pijs locis applicari, quod etiam hodie decreto Sacri Concilij *ſeſ.* 25. *cap.* 3. Statutum eſt, & ſic apparet
5 † cauendum eſſe ab opinione *Anchar.* qui in contrarium allegatur *in conſ.* 15. cum eius opinio, & ſequacium,

cium, quatenus ſupradictis contradicit, ſit communiter reprobata, *vt per Felyn. in c. allegato irrefragabili de off. ordi. &c.*

Iuſto
Peruſina Expenſarum, ſeu Cenſus
Veneris 14. Decembris 1601.

SVMMARIA.

1 *Expenſæ litis prioris inſtantiæ non veniunt in ſententia ſecunda condemnatoria in expenſis, ſi in prima victus fuit abſolutus.*
Secus ſi in prima fuiſſet omiſſa condemnatio, & abſolutio, quia venirent num. 2.
3 *Iudex appellationis poteſt condemnare in expenſis tam factis in prima, quàm in ſecunda inſtantia.*
4 *Expenſæ litis de ſtylo Rotæ non taxantur per Auditorem niſi illæ coram ſe factæ, quando non adeſt commiſſio.*

DECISIO LXXVI.

LICET in ſententia R. P. D. mei Cordubæ fuerit Rodulphinus condemnatus in omnibus expenſis, nihilominus Domini dixerunt non eſſe relaxandum mandatum contra ipſum pro expenſis factis in partibus. Ratio fuit, quia in ſententia lata Peruſij fuit ab expenſis abſolutus, & diſtinctio vera eſt, quod
1 aut prior † ſententia abſoluit ab expenſis, & tunc alia ſententia, quæ continet condemnationem in omnibus expenſis non refertur ad illas expenſas, à quibus fuit abſolutus. *Put. deciſ. 246. lib. 2.* Aut in prima
2 ſententia † fuit omiſſa condemnatio, & abſolutio, & tunc ſententia in cauſa appellationis, quæ condemnat in expenſis, complectitur tam expenſas primæ, quàm ſequentis inſtantiæ. *Felyn. in cap. ſignificauit. num. 7. de except. Dec. in c. ſæpe. num. 34. de appellat. Marſ. ſing. 684. Rebuff. tom. 3. conſtit. de appell. Gloſ. vn. tit. 9. num. 29. & in d. deciſ Put. 246. lib. 2.*

Neque videtur habere difficultatem Iudicem ap-
3 pellationis † poſſe condemnare in expenſis tam factis in prima, quàm in ſecunda inſtantia. *Rot. deciſ 25. de re iudic. in antiq.* & maximè quando adeſt clauſula, Quam, & Quas, *vt fuit dictum coram R. P. D. meo Decano in Romana Expenſarum 9. Februarij* 1558.
4 quamuis de ſtylo † Rotæ atteſtetur *deciſ. 44. eod. tit. in antiq.* quo ad taxationem non fieri per Auditorem niſi quo ad expenſas coram ſe factas, ſi per commiſſionem non eſt data facultas, vt quotidie fit, & de praxi teſtatur. *Veſtr. lib. 8. cap. vltim. ſub num. 11. verſ. ideoque.*

Quapropter cum ſimus in primo capite diſtinctionis deciſum fuit expenſas ſententiæ de partibus non comprehendi in condemnatione ſententiæ in Rota prolatæ &c.

Buratto
Recanatenſis Succeſsionis
6. Iunij 1618.

SVMMARIA.

1 *Renunciatio impedit petitionem ſucceſſionis, quando eſt valida, & per tot.*
3 *Renunciatio ſucceſſioni viuentis non comprehenditur in Statuto requirente certas ſolemnitates.*
4 *Inſinuatio non requiritur, vbi agitur de iure quærendo tunc non competente nec re, nec ſpe. Fallit in hæreditate delata licet non adita num. 5.*
6 *Conſtitutio Marchiæ non intrat, vbi adeſt Statutum particulare. Fallit reſpectu inſinuationis n. 7. Sed contra ſtante dictione, Niſi in Statuto num. 8. & ſeq.*

DECISIO LXXVII.

1 FVIT 19. Februarij reſolutum Margheritæ petenti † ſucceſsionem in hæreditate q. Petri eius fratris inteſtati, vna cum ſorore, patruo, & nepotibus concurrendo obſtare renunciationem propriam, quæ
2 tamen † dicebatur nulla ex defectu inſinuationis in contractibus mulierum requiſitæ per Conſtitutiones Marchiæ, qui articulus fuit tunc reſeruatus. Dubioque propoſito Domini tenuerunt defectum inſinuationis non obſtare.
3 Primò, quia † dicta Conſtitutio, quæ loquitur de donationibus, venditionibus, quietationibus rerum, actionum, & iurium ſub quacumque forma contractuum, vel verborum non comprehendit ex mente, vel verbis renunciationem, de qua agitur, de bonis paternis, maternis, & fraternis, cum verbis ampliſſimis, quæ cum fuerit facta ad fauorem fratrum tunc viuentium, & præſertim dicti q. Petri, à quibus fuit ei dos conſtituta, reſoluitur in pactum de non ſuccedendo eiſdem fratribus tunc viuentibus, in quorum hæreditate nullum ius dictæ Margheritæ cõpetebat, nec competere poterat, ne dum re, ſed nec ſpe. *l. poſt emancipationem 7. §. illud. vbi Bart. num. 2. ff. de liber. legat. idem Bart. in l. fin. q. vltima. num. 18. de pact.* vbi dicit huiuſmodi ſpem ſucceſſionis viuentis vanam eſſe, & non attendendam, *cum quo tranſierunt ibi comm. DD. vt teſtatur Curt. ibi num. 66. Gabr.*
4 *conſ. 6. num. 9. lib. 2.* & ſic dicta renunciatio † non continetur in dicta Conſtitutione, cum ſit iuris quærendi, tunc non competentis nec re, nec ſpe, & quæ obuiat penitùs initio acquiſitionis in terminis inſinuationis *tradit Bald. in l. illud. num. 21. verſ. quid ergo. C. de ſacroſ. Eccleſ. latè Gabr. d. conſ. 6. num. 3.* vbi etiam allegat quandam Rotæ deciſionem, in qua concluſum fuit in Statuto Vrbis in contractibus mulierum non comprehendi renunciationem iuris quærendi per doctrinam *Bald. in l. illud.* quam declarat procedere, quando ius non competit ſpe. *vt num. 6. & 8. & Bald. ſequuntur plures allegati per Tiraq. in l. ſi vnquam. C. de reuoc. donat. ver. donatione largitus num. 180. & de legib. connub. ad quem locum ſe remittit. num. 182. Canar. de inſinuat. q. 18. num. 21. in fin. Barbat. conſ. 41. num. 31. lib. 1. quos Gabr. de donat.*

donat. concluſ. 1. *num.* 82. *Gomez. in puncto inſinuationis de contractibus cap.* 4. *de donat. num.* 10. *verſ. item etiam prædicta habent locum. & verſ.* 2. *infero. Mantic. de tacit. lib.* 13. *tit.* 5. *num.* 15. *& eandem doctrinam Bald. ſequuta eſt Rota coram R. P. D. meo Remboldo in Viterbien. Terræ Vetrallæ* 14. *Decembris* 1615.

5 Et ita tolluntur deciſiones *Illuſtriſ. Mellini* † *in Auximana Bonorum* 2. *Aprilis* 1603. *& in Romana Paragij Dotis* 12. *Iunij* 1615. *coram me*, in quibus hæreditas erat iam delata, licet non adita, *imò in dicta Romana Paragij Dotis* fuit fundatum, quod non ſolum erat delata, & ideo neceſſariæ erant ſolemnitates Statuti, & ita etiam dictam Conſtitutionem intellexit *Gloſator ad eam gloſ. num.* 21. dum ampliat, vt procedat in muliere repudiante donationem, vel aliud ſibi abſenti relictum ante illius acceptationem, quia conſtitutio ne dum prohibet alienationem, & venditionem acquiſitorum, ſed etiam non quæſitorum, videlicet iurium, & actionum, quas habet ad aliquam rem, & ita videtur excluſa renunciatio iuris non competentis.

6 Secundò moti fuerunt Domini, quia † cum in Ciuitate Recineti adſit particulare Statutum ſuper ſolemnitatibus, illud, & non Conſtitutio generalis Marchiæ eſt attendenda. *l. fin. C. de teſtam. vbi Ang. in fin. Salic. num.* 3. *in fin. Bart. in l.* 1. *num.* 41. *C. quæ ſit long. conſuet. Socc. conſ.* 7. *num.* 7. *lib.* 1. *Menoch. conſ.* 27. *num.* 75. & in ſpecie noſtra in hoc Statuto. *Seraph. deciſ.* 343. *aliàs* 384. *par.* 1. *diuerſ. relata per Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 474. *num.* 2. *&* 3.

7 Nec obſtat, quod Statutum Recanetenſe, † & Conſtitutio Marchiæ ſe ad inuicem compatiantur, & propterea cum Statutum nihil dicat de inſinuatione, Conſtitutio verò de ea diſponat, ſeruari debeat Conſtitutio, quæ loquitur in ſpecie de inſinuatione, *& fuit dictum in Peruſina Fideiuſſionis* 26. *Nouembris* 1611. *coram R. P. D. Pamphilio, & in Camerinenſis Tranſactionis* 24. *Maij* 1606. *coram Illuſtriſ. Ludouiſio*.

8 Nam cum dictum Statutum poſt orationem † negatiuam ſubdat dictionem, *Niſi*, & ſenſus ſit, quod donationes ſeruata forma Statuti valeant, quæ eſt virtus duarum negatiuarum. *iux. doctr. Bart. comm. receptam in l. actionum. num.* 1. *C. de tranſact. latiſſimè in Firmana Hæreditatis* 12. *Decembris* 1614. *coram me*, ſequitur verba Statuti, & Conſtitutionis non eſſe compatibilia, & ita ſufficere obſeruantiam dicti Statuti, *vt in terminis noſtris declarat Seraph. d. deciſ.* 343. *& Gratian. diſcept. cap.* 474. *num.* 3. *&* 4.

Et ita vtraque parte &c.

Remboldo
Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria
Mercurij 5. Maij 1621.

SVMMARIA.

1 *Minoris fideiuſſio abſque inſinuatione eſt nulla ex Conſtitutione Marchiæ, & per tot.*

2 *Statutum vbi non ſe compatitur cum Conſtitutione Marchiæ, illud debet ſeruari, & non Conſtitutio. Fallit reſpectu inſinuationis, vt num.* 3. *& ſeq.*

5 *Conſtitutio Marchiæ de cõtractibus minorum comprehendit omnes contractus, & ſic fideiuſſionem.*

6 *Filiusfamilias minor comprehenditur in Statuto de minoribus.*

7 *Conſtitutio Marchiæ fuit extenſa per totum Statum Eccleſiaſticum.*

8 *Inſinuationem ſupplet præſentia Iudicis. Fallit in terminis Conſtitutionis Marchiæ num.* 9.

DECISIO LXXVIII.

1 FVIT dubitatum, An mandatum A. C. contra Raphaelem eſſet executioni † demandandum. Et Domini reſponderunt negatiuè, quia conſtat dictum mandatum fuiſſe iniuſtum, cum fuerit relaxatum vigore obligationis dicti Raphaelis nullæ ex defectu inſinuationis potiſſimum per Conſtitutionem Marchiæ *lib.* 5. *cap.* 25. in omnibus contractibus minorum requiſitæ, vt in puncto contractus fideiuſsionis factæ à minore, qualis eſt iſte, de quo agitur, *fuit dictum in Peruſina Fideiuſſionis* 26. *Nouembris* 1611. *coram R. P. D. meo Pamphilio confirmata* 2. *Aprilis* 1612. *coram eodem, quæ eſt deciſ.* 385. *par.* 2. *in recent. licet ibi ſit impreſſa ſub nomine R. P. D. mei Manzanedi.*

2 Non obſtat, quod videatur ſufficere, † quod in dicto contractu fuerint ſeruatæ ſolemnitates Statuti Ciuitatis Caſtelli, & maximè, quia in dicto Statuto diſponitur, *quod nullus minor* 20. *annis poſſit ſe aliquo contractu obligare ſine præſentia, & conſenſu auorum ſuorum conſanguineorum, & præſentia Iudicis, & ſi contrafecerit contractus, non valeat nec obligatio*, vt in particula Statuti, quæ datur ſumm. Alberic. num. 2. videtur à contrario ſenſu dictum Statutum diſponere, quod contractus cum dictis ſolemnitatibus factus ſit validus, ſicque dictum Statutum non ſe compatiatur cum dicta Conſtitutione Marchiæ requirente inſinuationem, quo caſu potius Statutum particulare, quàm Conſtitutio generalis attendi debet. *iux. deciſ. Card. Seraph.* 343. *cum alijs per Gratian. diſcept. forenſ. lib.* 3. *cap.* 464. *num.* 2. *& ſeq.*

3 Quia fuit reſponſum, † quod dictum Statutum loquitur de ſolemnitatibus requiſitis in ipſa celebratione contractus; de ſolemnitatibus autem requiſitis poſt dictam celebrationem nihil diſponit, ac propterea etiam ſi admittatur, quod dictum Statutum diſponat, quod contractus cum dictis ſolemnitatibus celebratus valeat, inde non ſequitur, quod non requiratur etiam inſinuatio, quia diſpoſitio intelligi debet, quoad ſolemnitates intrinſecas, & in ipſa celebratione adhibendas, non autem quoad ſolemnitates adhibendas poſt celebrationem, qualis eſt inſinuatio, quæ poteſt fieri ex interuallo, & manu etiam alterius Notarij, *vt in puncto ſimili obiectioni reſpondit Rota in dicta deciſ. Peruſina Fideiuſſionis coram R. P. D. meo Pamphilio.*

Nec obſtat allegata deciſio *Card. Seraphin.* 343.
4 † quia illa loquitur in Statuto Recanetenſi, quo præſcribitur certa forma etiã quoad inſinuationem faciendam, ac propterea mirum non eſt, quod ſe non compatiatur cum dicta Conſtitutione diſponente ſic pro eadem ſolemnitate adhibenda, & in caſu iſto Statutum Ciuitatis Caſtelli nihil, vt dictum eſt, diſponit

de

de inſinuatione facienda, ideoque bene ſe compatiatur cum dicta Conſtitutione; quia poteſt ſtare ſimul, quod ſeruentur ſolemnitates requiſitæ à dicto Statuto,& quod contractus cum dictis ſolemnitatibus celebrati inſinuentur iuxta Conſtitutionem Marchiæ, *vt de Statuto Peruſino fuit dictum in dicta Peruſina Fideiuſſionis coram R.P.D. meo Pamphilio*, vbi etiam
5 dicitur, quod dicta Conſtitutio † habeat locum in quocumque contractu minorum etiam fideiuſsionis, licet inter contractus in dicta Conſtitutione expreſſos non fuerit connumeratus contractus fideiuſsio-
6 nis, quodque procedit † etiam in contractibus mi-
7 noris filij familias, & quod dicta Conſtitutio † fuit extenſa per Paulum III. per totum Statum Eccleſiaſticum.

8 Nec poteſt dici, quod inſtrumentum † celebratum coram Iudice, iuxta dictum Statutum Ciuitatis Caſtelli, ſatis videatur inſinuatum propter Iudicis præſentiam interponentis decretum ſuper contractu.
9 Quia Conſtitutio Marchiæ † *in d. cap. 25. lib. 5.* vltra Iudicis decretum requirit inſinuationem, & expreſsè diſponit, quod contractus aliter factus ſit nullus, vnde ad effectum, vt ſit validus, debent hæc duo copulatiuè interuenire, videlicet præſentia Iudicis in ipſa celebratione contractus, & inſinuatio poſt dictis contractus celebrationem, *vt latè per Boccat. ſuper d. cap. 25. Gloſ. 5. num. 11.*

Bo. me. Vbaldo
Peruſina Dotis
Lunæ 9. Iunij 1614.

SVMMARIA.

1 *Dotis ſolutio probatur ex confeſſione mariti præcedente promiſſione.*

2 *Viduæ debentur fructus dotis, vbi non habet aliunde, & fecit diligentiam pro dote conſequenda, & de probatione requiſitorum num. ſeqq.*

5 *Dotis fructus, vbi non adeſt Statutum particulare, debent taxari iuxta conſuetudinem Regionis, & Ciuitatis. Peruſiæ taxantur de conſuetudine ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario num. 6.*

7 *Dotis reſtitutio fit ſuper bonis mariti.*

8 *Hæreditario nomine quis præſumitur poſsidere bona defuncti.*

9 *Mandatum de manutenendo, vel de aſſociando datur creditori contra tertium probata poſſeſsione debitoris cum clauſula conſtituti.*

10 *Saluianum contra bona debitoris probatis extremis, datur etiam contra tertios poſſeſſores n. 11.*

12 *Fideicommiſsi exceptio non obſtat in poſſeſſorijs, vbi non conſtat eueniſſe caſum fideicommiſsi, & quia requirit altiorem indaginem num. 13.*

14 *Dotis cauſa poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo in ſubſidium, vbi non fuit alienatio prohibita in dictam cauſam, non ſolum pro conſtituenda, ſed etiam pro illa reſtituenda num. 15. Etiam ſi grauatus conſumpſerit legitimam, & trebellianicam num. 16.*

17 *Poſſeſsio non poteſt dici acquiſita vigore ſententiæ non executæ, & notoriè iniuſtæ.*

18 *Alienare prohibitus, ſi alienat non cadit niſi à parte alienata, maximè ex verbis teſtamenti n. 19.*

20 *Iocalia, quod remanſerint penès vxorem debet probari.*

DECISIO LXXIX.

DVBIVM in hac cauſa propoſitum habet tres partes.

Prima erat an eſſet locus reſtitutioni dotis.

Secunda an eſſet locus vna cum fructibus dotalibus.

Tertia ſuper quibus bonis eſſet facienda reſtitutio.

Circa primam partem fuit dictum eſſe locum re-
1 ſtitutioni dotis. Quia de dote † conſtat ex confeſſione mariti, cui ſtatur præcedente promiſsione. *iux. deciſ. Afflict. 402. num. 14. Couar. lib. 4. var. reſolut. cap. 7. num. 6. cum alijs per Surd. conſ. 397. num. 5. lib. 3. & ſequitur Rota, vt in cauſa Romana Dotis 3. Nouembris 1602. coram Reuerendiſs. Attrebaten. & in Romana Dotis, ſeu Pecuniaria 17. Iunij eiuſdem anni coram Reuerendiſsimo Bononien. & ſæpè in alijs*, præſertim cum confeſsio viri ſit repetita in eius teſtamento, & eſt factus locus reſtitutioni per mortem viri, de qua benè deponunt teſtes, & pars admittit.

Quo verò ad ſecundam partem Domini cenſebant
2 deberi † fructus dotales concurrentibus duobus ad hoc requiſitis, videlicet, quod D. Camilla non haberet aliunde, vnde viuere poſſet, & quod fecerit diligentiam pro dote conſequenda. *iux. tradit. per Bal. Ang. Iaſ. & alios in l. diuortio ff ſol. matrim. Alex. conſ. 141. num. 7 lib. 5. Aym. conſ. 189. num. 6. in 6. caſu. verſ. eſt verum. Afflict. deciſ. 284. num. 2. Pariſ. conſ. 64. num. 1. & ſeqq vbi de comm. lib. 4. Surd. conſ. 194. num. 5. & ſub num. 16. verſ. reſponderi item poteſt. & conſ. 269. num. 21. & ſeq. & fuit dictum in cauſa Ciuitatis Caſtelli hæreditatis, ſeu nullitatis laudi 14. Ianuarij 1605. coram Reuerendiſs. Bononien. & in Spoletana vſusfructus 16. Martij 1592. coram bo. me. Card. Mantica, & in Romana fructuum dotis 27. Februarij, & 2. Iunij 1606. coram bo. me. Pennia.*

3 Et quidem de primo requiſito † ſatis fuit viſum conſtare ex teſtibus deponentibus de ſumma paupertate Camillæ, quibus moti Domini alias ſemel, & iterum mandauerunt illi ſubminiſtrari tanquam pauperi ſumptus litis vigore Commiſsionis Rotalis, ſed
4 quia quoad ſecundum † requiſitum non conſtabat de alijs diligentijs factis per Camillam, Domini dixerunt debere fructus à die motæ præſentis litis, qui quidem
5 fructus, vbicumque † nullum adeſt Statutum particulare, debent taxari iuxta conſuetudinem Regionis, & Ciuitatis, *vt fuit dictum in Interamnen. fructuum dotis de anno 1596. coram Gypſio, in Senogallien. fructuum 20. Nouembris 1598. coram Illuſtriſſimo Card. Lancellotto, & in Aſculana prædij 22. Iunij 1609. coram Reuerendiſs. D. Damaſceno.* De conſuetudine
6 † autem taxandi fructus dotis in Ciuitate Peruſiæ ad rationem ſeptem, vel octo pro quolibet centenario teſtatur *Corn. conſ. 44. num. 3. lib. 2. & conſ. 71. num. 12. lib. 4.*

Circa tertiam verò partem fuit dictum reſtitutio-
7 nem eſſe † faciendã ſuper bonis nunc per Gerundam poſſeſsis,

poſſeſsis, nam teſtes probant eadem bona fuiſſe poſſeſſa per Marioctum maritum Camillæ, & ſic obnoxia dotis reſtitutioni, qui inſtituit hæredem Gerundam ſororem ſuam, quæ adepta eſt poſſeſsionem bonorum poſt obitum fratris, vt benè deponunt teſtes, præſertim ſeptimus ſuper 5. art. & duodecimus ſuper
8 6. & cum ipſa † non doceat de alio titulo, præſumitur titulo hæreditario poſsidere. *l. 1. vbi not. C. de re-pud. hæredit.* Accedit etiam, quod ſi poſsideret alio
9 titulo, tamen probata poſſeſsione † Mariocti cum clauſula Conſtituti ad fauoré Camillæ in inſtrumentis dotalibus, competit Camillæ, vel mandatum de aſſociando etiam contra tertium poſſeſſorem. *Tiraq. de iur. conſtit. poſ. par. 1. num. 43. Ruyn. conſ. 127. num. 1. vbi de communi lib. 5. Neuiz. conſ. 82. num. 15. & ſeq. Menoch. de adipiſc. rem. 5. num. 140. cum alijs deductis in cauſa Bononien. de Zacchaleis 13. Iunij 1611. & rurſus 4. Iulij 1612. coram me, & in Bononien. de Gozadinis 26. Iunij 1613. coram R. P. D. meo*
10 *Manzanedo*, vel ſaltem vtile remedium † Saluiani interdicti, cum ambo extrema ſint probata. *Bar. in l. 1. num. 3. ff. de Salu. interd. Rol. conſ. 114. num. 160. & ſeqq. Surd. conſ. 131. num. 1. lib. 1. cum alijs cumulatis in Romana Saluiani 10. Ianuarij 1611. coram me,*
11 vbi in ſpecie dicitur dictum remedium † competere contra tertios poſſeſſores. *Put. deciſ. 207. num. 2. lib. 1. Menoch. d. rem. 3. num. 57. Rota deciſ. 34. num. 34. vbi de comm. par. 2. diuerſ.*
12 Non obſtat exceptio fideicommiſsi † allegata per Gerundam, tũ quia non conſtat eueniſſe caſum fideicommiſsi ad eius fauorem, vt latè deducunt in facto pro Camilla, quæ prætendit Marioctum ſuum virum potuiſſe de omnibus bonis ad libitum diſponere, & conſequenter donationem ad ſui fauorem ab eo factam ſubſtineri, de quo erit particulariter videndum.
13 Tum quia exceptio fideicommiſsi † tanquam requirens altiorem indaginem nõ impedit remedium Saluiani interdicti. *Sarm. de redd. Eccleſ. par. 3. num. 23. Menoch. de adipiſc. rem. 3. num 180. in fin. Rota deciſ. 34. num. 25. par. 2. diuerſ. & fuit ſæpè deciſum.*

Quibus accedit, quod cum non appareat fuiſſe à
14 fideicommittente prohibitam † alienationem pro conſtituenda, vel reſtituenda dote, talis reſtitutio non cenſetur prohibita. *iux. Bart. in l filiusfamilias. §. diui. num. 10. & ibi DD. comm ff. de leg. 1. Craſſ. in §. fideicommiſſum. q. 57. num. 2. cum alijs per Burſatt. conſ. 180. num. 17. vbi de comm. lib. 2. & per Surd. deciſ. 62. num. 5.* ac propterea quatenus non
15 extarent alia bona † Mariocti, qui pro reſtitutione dotis omnia ſua bona obligauit, poſſet in ſubſidium dos detrahi à fideicommiſſo Adriani. *iux. Auth. res quæ. C. comm. delegat.* cuius diſpoſitio habet locum, ſiue agatur de conſtituenda, ſeu de reſtituenda dote. *Rol. conſ. 85. num 29. & 30. lib. 1. Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 6. verſ. 4. Surd. d. deciſ. 62. num. 1. & ſeqq. Rot. deciſ. 37. num. 1. & ſeq. par. 1.* etiam ſi graua-
16 tus conſumpſerit legitimam, † & trebellianicam, vt in hoc caſu Gerunda prætendit conſumpſiſſe Marioctum. *Caſtr. in d. auth. res quæ. num. 11. Natt. conſ. 61. num. 4. & fuit latè deductum in cauſa Montis Faliſci fideicommiſsi 6. Iunij 1606. coram Reuerendiſsimo Bononien.*

Nec etiam videtur obſtare, quod Gerunda dicat
17 † poſsidere bona q. Mariocti, vigore ſententiæ, per quam fuit declaratum dicta bona ob alienationes per Marioctum factas, vigore fideicommiſsi fuiſſe ad Gerundam deuoluta.

Nam de executione dictæ ſententiæ non conſtat, quia potius ex teſtibus datis in ſumm. Camillæ conſtat poſſeſsionem dictorum bonorum fuiſſe à Gerunda captam poſt mortem Mariocti, vt ſupra dictum eſt, & addunt aliqui tanquam à ſorore, & hærede eiuſdem Mariocti, & in omnem caſum prædicta ſen-
18 tentia † non poteſt ſaluari à notoria iniuſtitia, cum etiam ſi Gerunda fuiſſet vocata ad fideicommiſſum ob dictas alienationes per Marioctum factas, non fuiſſet vocata niſi ad bona alienata, non autem ad alia bona tunc per Marioctum poſſeſſa, & fideicommiſſo ſubiecta non ſolum vigore iuris communis, cum regulariter prohibitus alienare, ſi alienet, non cadit niſi à parte alienata. *Iaſ. in l. ait prætor in princ. num. 4. & ſeqq. ff. de iure iur. Federic. Loaz. in §. diui. num. 192. Ruyn. conſ. 119. num. 12. verſ. ſed contrarium. lib. 2. Menoch. conſ. 164. num. 22. lib. 2. vbi de comm. & fuit dictum in cauſa Peruſina Bonorum 22. Maij 1588. coram bo. me. Card. Platto, in Romana fideicommiſsi de Iacobtaijs 20. Iunij 1605. coram Reuerendiſs. Bononien. & in Firmana fideicommiſsi 27. Iunij 1611. coram R. P. D. meo Caualerio, & in Romana de Theodolis 20. Aprilis 1597. coram Orano impreſ. poſt conſ. Honded. 78. num. 87. & ſeqq. lib. 1.* Sed
19 etiam quia verba † teſtamenti, dum in euentum alienationis alium vocant, ſunt reſtricta ad rem alienatam tantum, vt patet ex eorum lectura, *vt fuit conſideratum in deciſ. 379. num. 3. verſ. ſeptima. par. 1. diuerſ. & fuit dictum in dicta Peruſina bonorum coram Card. Platto.*

Quæ dicuntur in iſta dotem eſſe compenſanda ſal-
20 tem iocalia, † quæ prætenduntur remanſiſſe penès mulierem non verificantur in facto.

Et ita fuit deciſum &c.

Dunozet Camerinenſis, ſeu Callienſis Pecuniaria
Lunæ 26. Iunij 1617.

SVMMARIA.

1 *Fœminæ de iure communi cum maſculis concurrunt in ſucceſsione matris ab inteſtato.*
2 *Statutum excludens fœminas propter maſculos non habet locum in ſororibus vterinis, qui ſuccedunt cum fratribus vterinis matri, & per tot.*
3 *Statuta excludẽtia fœminas cenſentur facta pro conſeruatione familiarum, & agnationis, & num. 6.*
4 *Ceſſante cauſa ceſſat effectus.*
5 *Statuta excludentia fœminas ſunt exorbitantia, & non ſunt trahenda de caſu ad caſum.*
7 *Vterini fratres non dicuntur deſcendere à linea maſculina, ſed fœminina.*
8 *Vxor, & eius hæredes quando poſsint agere pro ſolutione dotis, & num. ſeqq.*

DECISIO LXXX.

IOANNES Ludouicus, & Hieronymus de Inno-
centijs filij q. Erminiæ egerunt coram A. C. pro
ſolutione dotis promiſſæ per Ludouicum patrem di-
ctæ Erminiæ, ipſorum patri contra hæredes dicti Lu-
douici, mandataque executiua pro ſcutis 1200. ob-
tinuerunt. Verum cum eadem Erminia prius nupta
fuiſſet Vincentio Sanctacrucio, & ex primo matri-
monio tres filias ſuſcepiſſet, ideo dictæ filiæ inſurre-
xerunt, cœperuntque prætendere partem dictæ dotis
promiſſæ Erminiæ ſibi competere tanquam vocatis
ad hæreditatem ab inteſtato communis matris æquo
iure cum fratribus vterinis, non obſtantibus Conſti-
tutionibus Sereniſsimorũ Ducum Vrbini, Statutiſque
excludentibus fœminas propter maſculos. Sed cum
dictæ fœminæ, quæ pro eorum intereſſe coram eo-
dem A. C. fuerant ad cauſam admiſſæ repulſam paſ-
ſæ fuiſſent, Cauſa in gradu appellationis mihi com-
miſſa; Dubitaui vtrum ſtantibus ſupradictis Conſti-
tutionibus, & Statuto Callij fœminæ ſtantibus fratri-
bus vterinis à ſucceſsione matris cenſeantur excluſæ.
Quo dubio propoſito, DD. negatiuè reſponderunt
1 † ea maximè ratione, quia de iure communi nulla
habita ſexus differentia fœminæ, maſculique æqua
lance in ſucceſsione matris ab inteſtato concurrunt.
l. maximum vitium. C. de liber. præterit.

2 Non obſtant prædictæ Conſtitutiones † vna cum
Statuto Callienſi in ſummar. dictarum fœminarum
datæ, quibus fœminæ extantibus maſculis à ſucceſ-
ſione vtriuſque parentis arcentur.

Non enim habet locum in ſororibus vterinis, vo-
lentibus ſuccedere vna cum fratribus vterinis in ſuc-
ceſſione communis matris, *vt in ter. Socc. conſ.* 84.
num 1. *in fin. & ſeq. lib.* 1. vbi dicit ita concluſum
fuiſſe per celeberrimos V. I. Conſultos, *idem Soccin.
conſ.* 24. *num.* 8. *in fin. lib.* 2. *& in l. cum vir. num.* 2.
ff. de cond. & demon. Bald. conſ. 316. *lib.* 2. *Brun. de
Statut. art.* 12. *num.* 98. 99. *&* 250. *& ſeq. cum mul-
tis alijs fuſiſſimè allegatis in vna Firmana Pecuniaria*
10. *Iunij* 1613. *coram R. P. D. Veroſpio, vbi hanc opi-
nionem Rota amplexa eſt reprobata Gabr. & Honded.
contraria opinione.*

3 Huiuſmodi enim Statuta † regulariter cenſentur
facta pro conſeruatione familiarum, & agnationis,
vt latè per Brun. d. tract. art. 3. *in princ. per tot. &
art.* 12. *num.* 250. *&* 251. *Menoch. conſ.* 426. *num.* 6.
4 Sicque cum ratio † conſiderata per ſtatuentes ceſſet
in concurſu fratrum vterinorum, per quos dici non
poteſt familiæ, & agnationis decus propagari poſſe,
vt eſt notorium, diſpoſitio quoque Conſtitutionum,
aut Statuti ceſſare debet ex vulgari regula ceſſante
cauſa ceſſat effectus, quæ tanto magis habet locum,
5 quia huiuſmodi † Statuta ſunt exorbitantia à iure
communi, & ita non ſunt trahenda de caſu ad caſum,
ſed ſtricta fieri debet interpretatio vulgatis iuribus.
6 Quod autem dictum Callij Statutum, † & huiuſ-
modi Conſtitutiones Sereniſſimorum Ducum Vrbini
factæ fuerint pro conſeruatione agnationis, ſatis vi-
ſum fuit colligi ex verbis præfationis, ex quibus mẽs,
& diſpoſitio ſtatuentium deprehendi ſolet. *arg. l. fin.
C. de hæred. inſtit. cum ſimilibus. Non. in his ter. conſ.*
12. *num.* 6. *&* 7. Verba ſiquidem dictarum Conſti-
tutionum ſunt clara, & clariora ipſius Statuti, dum
expreſſa ſit mentio conſeruationis familiarum, ſeu
agnationis, per quæ verba Statuti, ſi adeſſet dubie-
tas in verbis Conſtitutionum venirent declaranda,
vt in ter. Surd. conſ. 568. *num.* 9. *& ſeq.*

Conſideratum denique fuit per dictum Statutum,
7 † & dictas Conſtitutiones non excludi fœminas per
maſculos quoſcumque purè, & ſimpliciter, ſed ſo-
lummodò per deſcendentes per lineam maſculinam,
& ideo non extendi debent ad fratres vterinos, qui
non deſcendunt à linea maſculina, ſed fęminina. *Ful-
goſ. conſ.* 54. *num.* 2. *verſ. in oppoſitum. Brun. d. tract.
art.* 8. *num.* 52. *cum allegatis per informantes.*

Nec etiã obſtat dictos fratres de Innocentijs egiſ-
8 ſe coram A. C. † petijſſeque dotem Erminiæ matris
non vt eius hæredes, ſed tanquam hæredes patris, cui
dos à Ludouico fuerat promiſſa. Reſponſum enim
fuit, vel ex æquitate, aut implorato Iudicis officio
admitti potuiſſe præmortuo marito vxorem, vel eius
hæredes ad petendam dotem (quicquid ſit de rigore
iuris) ab eo, qui eam ſoluere fuit obligatus *ſecundum
deciſ. Guid q.* 375. *per tot.* vel ſaltem negari non poſ-
ſe ipſi vxori, & hæredibus actionem hypothecariam
competere contra bona promittentis dotem. *l. vni-
ca. C. de rei vx. act. Franc. deciſ.* 33. *num.* 5. Et quod
omnem penitùs difficultatem tollit, cum hodie dos
9 dictæ Erminiæ, † vigore mandatorum ab A. C. rela-
xatorum ſit exacta per filios, & hæredes ſecundi ma-
riti, rationi congruit, vt ſicut deberet hodie reſtitui
hæredibus vxoris per maritum, ita eo mortuo exacta
dos ab ipſius hæredibus debet reſtitui filiabus, & hæ-
redibus ab inteſtato dictæ vxoris pro ea parte, in qua
dictæ filiæ cum fratribus vterinis matri ſuccedunt,
qui dictam dotem exegerunt. Totus enim circuitus
10 dandi † actionem viro inductus eſt in fauorem ipſius
vxoris, ne alias remaneat indotata. *DD. in l. ſi pro te.
C. de dot. promiſſ. Corn. conſ.* 183. *in princ. lib.* 4. *&
conſ.* 318. *num.* 3. *lib.* 3. *Bal. nouell. de dot. par.* 8. *priu.*
24. *&* 25. *inter tract. cum allegatis.*

Quæ dicuntur de non tranſportatione actorum, &
legitimatione perſonarum hodie ſublata videntur ex
reuolutione actorum, & teſtium depoſitionibus da-
tis in ſummar. pro parte Vrſolinæ, & ſororum.

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

Remboldo
Romana legitimæ
Lunæ 25. Iunij 1618.

SVMMARIA.

1 *Fœminæ, & maſculi in ſucceſſione parentum ab in-
teſtato abſque differentia admittuntur de iure com-
muni.*
2 *Legitimæ ſupplementum non competit minus fœmi-
nis, quàm maſculis.*
3 *Legitimæ detractio non poteſt à parẽtibus prohiberi.*
4 *Legitimæ non præiudicat acceptatio legati cum pro-
hibitione de plus non petendo, quia requiritur ex-
preſſa renunciatio num.* 5.
6 *Statutum excluſiuum fæminarum non excludit ſoro-
rem vterinam propter fratrem vterinum, & num.
ſeqq.*

7 *Statutum*

7 *Statutum excluſiuum fœminarum tanquam iuris communis correctorium eſt interpretandum ſtrictè, vt minus corrigat ius commune.*
8 *Statutum excluſiuum fœminarum eſt fundatum in fauore agnationis.*
9 *Frater vterinus non eſt agnatus ſorori vterinæ, & non venit appellatione fratris germani num.* 10.
12 *Statuti vna pars aliam declarat.*

DECISIO LXXXI.

LAVRENTIA ſcripto ſibi hærede vniuerſali Ste-
phano, quem ex ſecundo matrimonio ſuſcepe-
rat, reliquit Brigidæ primi matrimonij filiæ ſcut. 200.
pro toto eo, quod in eius hæreditate tam ratione le-
gitimæ, quam alias prętendere poterat, adiecta etiam
prohibitione, quod nihil vltra petere poſſet. Vnde
dubitari contingit, An dicta diſpoſitione ſtante de-
beatur dictæ Brigidæ ſupplementum legitimæ.
Et Domini ipſa ſola informãte affirmatiuè reſpon-
1 derunt. Quia de iure communi nulla † eſt in ſucceſ-
ſionibus parentum, quæ ab inteſtato deferuntur, in-
ter maſculum, & fœminam differentia. *l. maximum
vitium. & ibi Alex. num. 2. C. de liber. præterit. §. ſi
igitur. Auth. de hæred. ab inteſt. auth. itaque. C. comm.
de ſucceſſ.* ac propterea ſicuti æqua lance ad dictam
2 ſucceſſionem omnes vocantur, ita † & eadem ratio-
ne competit quoque fœminæ non minus, ac maſculo
ius petendi ſupplementum legitimæ, quia ſcilicet il-
lud prout eſt ius contratabulandi, & quærelandi te-
ſtamentum regulatur à ſucceſſione ab inteſtato. *l. 1.
§. vocantur ibi eo iure, & ordine. & §. penult. & l. de
adoptione. ff. contra tab. cum alijs per Corn. conſ. 57.
num. 4. & conſ. 116. num. 2. lib. 2. Soc. iun. conſ. 87.
num. 2. & 7. lib. 4.* vbi quod legitima ſumit initium
à ſucceſſione ab inteſtato.
Nec obſtat prohibitio Brigidæ facta, quod nihil
3 poſſet vltra dicta ſcuta 200. in matris † hæreditate,
tam ratione legitimæ, quam alias prætendere, quia
illa reſpectu legitimæ non tenet. *l. quoniam in priori-
bus. C. de inoff. teſt. Bal. in l. ſi quando. §. generaliter.
C. eod. Gabr. de legit. concluſ. 1. num. 9. Peregr. de fi-
4 deic. art. 36. num. 94.* atque hoc locum † quoque ha-
bet etiam ſi D. Brigida probaretur acceptaſſe lega-
tum etiam cum dicta prohibitione factum. *Caſtren.
conſ. 73. num. 2. vol. 1. & conſ. 193. num. 3. vol. 2.
Ruyn. conſ. 60. num. 4. vol. 2. Cephal. conſ. 95. num. 7.
& ſeq. lib. 1. Gabr. conſ. 96. num. 1. lib. 1. Surd. conſ.
192. num. 17. lib. 2.* Nam ad hunc effẽctum requiri-
5 tur expreſſa † legitimæ renunciatio. *l. ſi quando. §. &
generaliter. & ibi Iaſ. num. 1. C. de inoff. teſtam. Ruyn.
conſ. 56. à num. 8. vſque ad 96. lib. 2. Card. Mantic.
de coniect. vlt. vol. lib. 2. tit. 8. num. 8. cum alijs cu-
mulatis in vna Romana legitimæ 27. Iunij 1614. co-
ram R. P. D. meo Veroſpio, & in eadem 16. Decem-
bris 1616. coram Reuerendiſſ. D. meo Damaſceno.*
6 Minus obſtat Statutum † Vrbis *c. 145. lib. 1.* quod
excludit ſorores dotatas ab hæreditate paterna, &
materna propter fratres, & patruos.
7 Quia cum dictum Statutum † ſit iuris communis
correctorium, ac propterea ſtrictè interpretandum,
vt minus quam fieri poſſit lædat ius commune. *Socc.
iun. conſ. 122. num. 5. lib. 2. Aym. conſ. 259. num. 2.*
intelligi debet de fratribus vtrinque coniunctis non
verò vterinis, *vt in terminis ſimilis Statuti poſt Bal.
conſ. 316. num. 1. in fin. & ſeq. lib. 2. latè tradit Brun.
de Statut. quod ſtant. maſcul. art. 12. num. 98. & 250.
cum ſeqq. cum pluribus per eum citatis*, quorum ſen-
tentiam vti magis communiter receptam (*reprobata
opinione Gabr. conſ. 15. num. 40. & ſeq. lib. 1. & conſ.
18. num. 44. lib. 2. & aliorum contrarium ſentientium*)
amplexa eſt *Rota in vna Firmana Pecuniaria* 10. *Iu-
nij* 1613. *coram R. P. D. meo Veroſpio, & in cauſa
Camerinen. ſeu Callien. Pecuniaria* 26. *Iunij* 1617.
coram R. P. D. meo Dunozet. Illaque eò magis in
terminis dicti Statuti Vrbis procedit, tum quia illud
8 excludit fœminas † propter maſculos fauore agnatio-
nis, *vt fuit ſæpiùs reſolutum, & præſertim in vna Ro-
mana Succeſſionis de Girona* 23. *Ianuarij* 1573. *coram
Robuſterio, & in Romana Hæreditatis de Sellis* 16.
Ianuarij 1608. *coram Reuerendiſſ. Attrebaten.* Nam
9 cum frater vterinus † non ſit agnatus ſorori vterinæ.
*Bald. conſ. 4. num. 3. lib. 1. & conſ. 61. lib. 4. Corn.
conſ. 2. num. 22. lib. 1.* ceſſat inter ipſos ratio dicti
10 † Statuti, & per conſequens etiam eiuſdem diſpoſi-
tio, *vt in puncto tradit Alex. in l. ex facto. num. 45.
ff. de vulg. & pupill. Bald. conſ. 30. num. 4. lib. 1. &
admittit ipſe quoque Gabr. d. conſ. 15. num. 38. & ſeq.
11 lib. 1.* Tum etiam, quia dum † Statutum poſt exclu-
ſionem filiarum dotatarum ad fauorem fratrum idem
quoque diſponit in non dotatis extantibus fratribus
germanis, quæ diſpoſitio ſicuti in vterinis verificari
non poteſt *ad notata per Bald. in l. lege 12. tabul. num.
7. C. de legit. hæredib.* ita declarat, de quibus fratri-
12 bus ſupra intellexerit, quia vna pars Statuti † aliam
declarat. *l. ſi ſeruus plurium. §. ſi numerus, cum ibi
notat. ff. de legat. 1. Surd. conſ. 53. num. 10. Ruyn.
conſ. 201. num. 5. vol. 1. Pariſ. conſ. 54. num. 10. vol. 2.*

Eminentiſsimo Card. Virili
Peruſina Hæreditatis
de Cincijs
Mercurij 15. Decemb. 1627.

SVMMARIA.

1 *Mutus, & ſurdus à natiuitate non poteſt condere teſtamentum. Fallit in militibus num.* 6.
2 *Fallit vbi eſt intellectu capax ita vt nutu, & ſignis bene intelligat quid agat, & concurrente auctoritate Papæ cum num. ſeqq. vbi tolluntur obiecta etiam quod ſit ſeptuagenuarius num.* 24. *& non requiritur citatio venientium ab inteſtato n.* 25.
5 *Muti, & ſurdi à natiuitate, vbi percipiunt, quæ geruntur æquiparantur maioribus, & loquentibus, & poſſunt eſſe teſtes num.* 8. *& contrahere matrimonium num.* 9.
10 *Teſtamentum non permiſiſſent condi perſonæ qualificatæ à non capace intellectus.*
Muti, & ſurdi capacitas deducitur ibidem, & num. ſeqq.
15 *Teſtamenti faciendi facultas non trahitur ad iam factum, vbi declaratur.*
17 *Gratia, vt non dicatur ſubreptitia, ſufficit, quod quod verificetur, & ſit verum id, in quo ſe Papa fundauit.*

18 *Sententia ſubſtinetur etiam quod aliquid ſit factum poſtea vbi in illo non fundatur ſententia.*
Dictio, Præſertim, ſtat ampliatiuè ibidem.
19 *Pluralitas in reiterabilibus præſumitur.*
20 *Sententia non eſt nulla etiam quod cedula ſit publicata poſt prolationem ſententiæ ex ſtylo Peruſiæ probato per fidem Procuratorum Collegiatorum.*
21 *Curator non poteſt hæres inſtitui ab eo, cuius curam gerit. Sed contra verius num. 22. maximè in filijs curatoris.*
23 *Subſtitutus habet ius ex cauſa de præterito, ſecus venientes ab inteſtato.*
Venientes ab inteſtato habent ſolum ius in ſpe, quod non eſt conſiderabile, ibidem.

DECISIO LXXXII.

RESPONDERVNT Domini non conſtare de inualiditate teſtamenti q. Olimpiæ de Cincijs,
1 licet enim ſurda, † & muta à natiuitate non poſſit facere teſtamentum. *l. diſcretis. C. qui teſtam. fac. poſſ. §. item ſurdus. inſtit. quib. non eſt permiſſ. fac. teſtam. Pariſ. conſ. 63. num. 15. lib. 4. Gomeſ. ad l. Tauri 3. num. 16. Nepos à Monte Albano in tract. de except.*
2 *art. 20. num. 10.* tamen cum iſta inhabilitas † ad teſtandum proueniat, ex diſpoſitione *d. l. diſcretis.* & ſic meri iuris poſitiui, non naturalis, ſi muta, & ſurda à natiuitate ſit intellectu capax, ita vt nutu, & ſignis benè intelligat quid agat, illa inhabilitas auctoritate Papæ tollitur, & teſtari poteſt. *l. qui in poteſtate. §. ſurdus, & mutus. l. ſi mutus. ff. de teſtam. Gloſ. in d. l. diſcretis. in verb. qui pœnitus. vbi Cin. in princ. Bald. num. 2. Salic. num. 1. Roman. in princ. Corn. num. 5. Alex. num. 4. Tiraq. de priuileg. piæ cauſ. priuileg. 9. Vaſq. de ſucceſſ. progreſſ. lib. 1. §. 1. num. 171. Dilect. de arte teſtan. tit. de his, qui non habent teſtam. fact. cautel. 9. num. 3.*

Vnde cum Gregorius XV. fel. rec. commiſerit Vicario Peruſino,
3 † vt quatenus dicta Olimpia capax ſit, approbet, & confirmet eius teſtamentum, conſequenter data intellectus capacitate auctoritas Papæ tollit inhabilitatem iuris poſitiui, & ſuſtinetur teſtamentum.

3 Nec facit, quod aliqui Doctores teneant, quod muti, & ſurdi à natiuitate etiam intellectu capaces non poſſint teſtari, ex quo æquiparentur defunctis, ſiue infantibus, & furioſis, & ideò ex defectu conſenſus excludantur à facultate teſtandi, nec Principis licentia ſuffragari poſſit, cum muti, & ſurdi à natiuitate non agnoſcant, quid ſit teſtamentum, & hæredis inſtitutio, & rogitus Notarij, & ideò non poſſint licentiam, & facultatem à Principe impetrare, quia
4 fuit reſponſum illos † loqui, vel in caſu capacitatis intellectus, quando non adeſt licentia Principis, vel ſi adeſt licentia Principis, concurrit incapacitas, & defectus intellectus, & ſic obſtaculum iuris naturalis, at vbi in ſimul datur capacitas, & licentia Principis, verior, & magis recepta eſt opinio, quod teſtamentum ſurdi, & muti à natiuitate valeat. *Alex. in l. fin. num. 4. & ſeq. ff. de teſtam. milit. & in d. l. diſcretis. num. 4. C. qui teſtam. fac. poſſ. vbi Dec. num. 4. Tiraq. d. priuil. 9. verſ. ſunt qui has opiniones. Vaſq. controu. illuſt. lib. 3. cap. 103. num. 6. & 7. & de ſucceſſ. progreſſ. lib. 1. §. 1. num. 172.* in illis enim intellectu
5 † capacibus, & habentibus vſum rationis, ac intelligentibus ſignis, & nutu quicquid agitur, ceſſat ratio, quod deficiat conſenſus, & æquiparentur defunctis, infantibus, & furioſis, & ideo de licentia Principis, quæ tollit inhabilitatem prouenientem de iure poſitiuo poterunt validè teſtari, nam vbi muti, & ſurdi à natiuitate percipiunt, quæ geruntur æquiparantur maioribus, & loquentibus. *Bart. in l. mutus. ff. de acquir. hæred. Alciat. in l. 1. num. 51. ff. de verb. oblig. Vaſq. de ſucceſſ. progr. d. lib. 1. §. 1. num. 172.* vbi refert de quodam Figueroa Vollitoletano à natiuitate muto, & ſurdo perſpicaciſſimi ingenij, qui nutu, & ſignis omnia intelligebat, prout quælibet perſona ſagax, ſicuti enim lex mutis, † & ſurdis militibus dum
6 ſunt in Caſtris, concedit facultatem teſtandi nutibus, & ſignis. *l. iure militari. ff. de teſtam. milit.* ita & Prin-
7 ceps ſi mutus, † & ſurdus habet vſum rationis, poteſt hoc ei concedere cum ſit lex animata in terris. *Vaſq. de ſucceſſ. progr. d. §. 1. num. 169.* & ideò hu-
8 iuſmodi muti, † & ſurdi capaces poſſunt eſſe teſtes. *Faber. in §. teſtis. inſtit. de teſtam.* poſſunt ingredi Religionem, & profiteri. *Alberic. in l. vbi non voce. n. 1. & ibi Cagn. num. 1. & 2. de regul. iur. Angel. in d. l. diſcretis. num. 2. Sanch. ſuper decalog. lib. 7. cap. 12.*
9 *num. 32.* & poſſunt † contrahere matrimonium. *cap. cum apud de ſponſal. Cagn. in d. l. vbi non voce. num. 1. Couarr. de ſponſ. 2. par. cap. 4. in princ. Sanch. de matrim. lib. 1. diſput. 8. num. 12.*

10 De capacitate autem Olimpiæ teſtatricis † videtur ſatis conſtare, cum illa probari debeat per ſigna, & nutus, ac demonſtrationes; fuerunt enim conuocati ſeptem teſtes domeſtici, Notarius, ac quinque Sacerdotes, qui diu confeſſionem audiuerunt, & Sacramenta adminiſtrarunt, ac etiam Iudex, ita vt domeſtici, & Sacerdotes ob ſolitam conuerſationem eſſent experti, & practici de ſignis, & demonſtrationibus ipſius Olimpiæ, & ex numero, & qualitate perſonarum omnis ſiniſtra ſuſpicio excluditur, cum non permiſiſſent, vt conficeretur inſtrumentum teſtamenti, ſi ſufficientia ſigna, & coniecturæ teſtandi non adfuiſſent. *Becc. conſ. 102. num. 27. Surd. conſ. 132. num. 24. & fuit dictum in Rauennaten. Pecuniaria 6. Nouembris 1624. coram R. P. D. meo Merlino,*
11 & ex conuocatione, † ac interuentu domeſticorum, ac Sacerdotum, qui ſigna, & demonſtrationes mutæ, & ſurdæ ſoliti erant intelligere, fuit ſeruata forma requiſita in teſtamento illius, vt apparere poſſet de capacitate, & voluntate ſurdæ, & mutæ per ſigna *de qua per Bart. in l. mutum. num. 2. & 3. ff. de acquiren. hæredit. Benedict. in cap. Raynutius. ver. mortuo teſtatore. num. 366. de teſtam. Neuizan. conſ. 64. num. 8. Bellam. conſ. 1. num. 38. & ſeq.* Signa enim
12 data per teſtatricem † videntur eſſe concludentia, quia hæredes ſolos inſtitutos, & non alios amplexa fuit cum ſignis denotantibus inſtitutionem hæredis, ac digitis quantitatem legatorum demonſtrabat, & dum de orphanis intelligebat, veſtem ceruleam, quo colore orphani induebantur amplectebatur, & teſtes benè informati de illius capacitate, & ſagacitate, & de voluntate deponunt, & vlterius concurrit aucto-
13 ritas † Vicarij Iudicis delegati, qui pro capacitate pronunciauit, cuius arbitrio ad modum ſtandum videtur. *Abb. in cap. cum apud in fin. de ſponſ. Pariſ. conſ. 63. num. 8. lib. 4. Sanch. de matrimon. d. lib. 1.*

diſp.

diſp. 8. *num.* 12. *verſ. poterit autem Iudex.* & cum
14 teſtamentum † ritè, & rectè, ac prudenter reperiatur factum ſubſtinetur etiam ſi poſſet dubitari, an mutus, & ſurdus haberet ſenſum, & intellectum, nam ex actu benè geſto arguitur, quod capacitas concurrit. *Vaſq. controuerſ. illuſtr. lib.* 3. *cap.* 103. *num.* 6.

15 Non obſtat, quod licentia Principis † ſuffragetur in teſtamento faciendo, ſecus hic in teſtamento iam facto. *Verall. deciſ.* 258. *par.* 3. quia procederet, ſi fuiſſet petita facultas faciendi teſtamentum, ſed hic fuit facta expreſſio Papæ, quod teſtamentum erat factum ſub beneplacito Apoſtolico, & fuit petita confirmatio, & Papa appoſuit clauſulam quatenus dicta Olimpia ſit capax, vnde verificata capacitate confirmatio, & facultas data à Papa, compræhendit etiam teſtamentum iam factum cum de voluntate Papæ concedentis appareat. *Caſtr. in l. ſi iam facta. num.* 2. *ff. de condit. & demonſtr. Alex. conſ.* 95. *num.* 4. *lib.* 7. *Surd. conſ.* 461. *num.* 20. *& ſeq.*

16 Nec placuit Dominis intellectus, † quod illa clauſula appoſita in confirmatione, quatenus Olimpia ſit capax, intelligitur de capacitate iuris, & ſic quatenus mutus, & ſurdus habeat teſtamenti factionem, quia Papa intellexit de capacitate doli, & diſcurſus, ac intellectus, ex nutu, & ſignis, iuxta materiam ſubiectam, nam ſi narratur defectus ſurditatis, & mutitatis à natiuitate inepta fuiſſet reſtrictiua ad capacitatem iuris, cum Papa non erret in iure, & confirmatio eſſet ſuperflua, & præſertim cum Greg. XV. fel. rec. eſſet Iuriſconſultus eminentiſſimus, & fuerit Rotæ Auditor Primarius, itaut diſpoſitionem iuris benè intelligeret.

17 Gratia confirmationis † non videtur ſubreptitia, quia narrata, in quibus veriſimiliter Papa ſe fundauit probant teſtes, nempè, quod hæredes inſtitutos diligebat, quibus tranſmittebat triticum, & vinum, & quod ſignis patefaciebat voluntatem, vt illi eſſent ſui hæredes, & cum Papa ſe reſtringat ad capacitatem, & in ea fundet gratiam ſat eſt illam eſſe veram. *Papazon. ad deciſ.* 7. *de reſcript. in nou. Rot. deciſ.* 697. *num.* 3. *par.* 2. *recent. Angel. Aret. conſ.* 107. *num.* 6. *&* 7. *Seraphin. deciſ.* 1432. *num.* 9. *Caſſad. deciſ.* 12. *num.* 15. *de præben.* non enim omnis ſubreptio vitiat gratiam, ſed ea, quæ doloſè fit ad mouendum Principem. *Put. deciſ.* 17. *num.* 1. *lib.* 3. *Aegid. deciſ.* 4. *num.* 1. *Seraph. deciſ.* 1007. *num.* 6.

18 Non obſtat, quod ſententia Vicarij delegati † fuerit ſub die 10. Maij, & acceſſus Iudicis appareat ſub die 12. & ſic fuerit poſt ſententiam, tum quia ſententia fundatur in teſtibus, & quoad viſitationem dicit,
19 & præſertim, vnde ampliatiuè loquitur, tum † quia cum acceſſus ſit actus reiterabilis, præſumitur pluralitas, & quod alter acceſſus antea interuenerit. *Seraph. deciſ.* 1115. *num.* 1. *&* 2. *Alciat. reg.* 3. *præſumpt.* 42. *num.* 1. *& ſeq. Greg. deciſ.* 282. *num.* 7. tum quia Vicario delegato non fuit iniunctum à Papa, vt faceret acceſſum.

20 Non obſtat nullitas ſententiæ dicti Vicarij, † quia ex fide Procuratorum Collegiatorum Peruſiæ cedulæ publicantur alijs diebus ſubſequentibus, qui ſtylus attenditur ad euitandam nullitatem ſententiæ, *vt in Ferrarien. Decimarum* 21. *April.* 1621. *coram bo. me. Vbaldo,* & quatenus adeſſet nullitas, intrat *Clem. Auditor,* cuius vigore Rota poteſt exequi gratiam Papæ.

21 Non obſtat, quod hæredes inſtituti † eſſent filij curatoris, quia licet aliqui teneant, quod curator non poſsit inſtitui hæres ab eo, cuius curam gerit. *Menoch. conſ.* 1073. *Marta voto Piſano* 198. *num.* 5.
22 *&* 6. tamen contraria opinio † eſt verior, maximè quando ceſſat ſuſpitio fraudis, vel metus, prout hic *Galuan. conſ.* 42. *Peregrin. conſ.* 59. *lib.* 6. vltra quod hic non fuit inſtitutus curator, ſed filij curatoris, in quo caſu non loquitur *nec Menoch. nec Marta.*

23 Non obſtat, quod hæredis inſtitutio † debeat fieri voce, quia in muto, & ſurdo à natiuitate ſufficiunt ſigna. *Alber. in ſuo Dictionario in verb. mutus. cum alijs ſupra citatis.*

24 Non obſtat, quod † verſemur in muliere ſeptuagenaria, quia ſtante capacitate intellectus, mulier quoque habilitatur ex priuilegio Principis. *Dec. in reg.* 2. *num.* 5. *&* 6. *de reg. iur.*

25 Non obſtat, quod eſſent citandi † venientes ab inteſtato. *Pariſ. conſ.* 63. *num.* 11. *lib.* 4. quia *Pariſ.* loquitur in ſubſtituto, qui habet ius ex cauſa de præterito radicatum in teſtamento, ſecus eſt in venientibus ab inteſtato, qui habent ſolum ius in ſpe, quod non eſt conſiderabile, cum vnicuique ſit data libera facultas diſponendi de rebus ſuis. *Dec. conſ.* 507. *num.* 2. *Seraph. deciſ.* 325. *num.* 24.

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

Cardinali Mellino Peruſina de Oddis Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIA.

1 *Statuti exiſtentia de certo tempore deducitur.*
2 *Confirmatio Statuti firmatur, & declaratur clauſula quatenus ſit in vſu num.* 3. *& clauſula quatenus ſint licita, & honeſta num.* 4.
3 *Statuta ante confirmationem ſunt inualida.*
4 *Statuta excluſiua fœminarum propter fauorē agnationis habentur pro iuſtis, & rationabilibus, maximè vbi prouident in caſu obitus filiarum ſine filijs.*

DECISIO LXXXIII.

FVIT reſolutum conſtare de confirmatione Sta-
1 tuti, quia de illius exiſtentia † de anno 1511. non poteſt dubitari, quoniam in Indice Rubricarum Statutorum, qui fuit factus de illo anno à Notario publico reperitur adnotatum hoc Statutum *ſub rubr.* 146. quod etiam hodie reperitur in libro Statutorum ſub eadem *rubr.* 146. Et hoc eò magis dicendum eſt propter adminicula, & coniecturas, quæ benè dedu-
2 cuntur per informantes, & firmata † exiſtentia Statuti de illo tempore materia eſt clara, quia vltra alias confirmationes poſteriores, adeſt confirmatio fel. recor. Clementis VII. de anno 1524.
3 Non obſtat, quod habeat clauſulam † *quatenus ſint in vſu.* Quia iuxta reſolutiones factas *in cauſa Aſculana dotis coram Illuſtriſ. D. Card. Blanchetto, & in cauſa Amerina ſucceſſionis coram R. P. D. Decano* illa

conſequens non attendendum Statutum diſponens de ſucceſsionibus ab inteſtato. *Alex. conſ.* 131. *num.* 3. *lib.* 1. *Put. deciſ.* 122. *num.* 5. *lib.* 2.

Litta Peruſina de Vibijs Lunæ 14. Iunij 1604.

SVMMARIA.

1 *Fructuum liquidatio quo ad certum tempus deducitur.*
2 *Ponens dicitur fateri expreſſa in poſitionibus.*
3 *Confeſſio nocet hæredi, & ſingulari ſucceſſori.*
4 *Fructus liquidantur ex inſtrumento locationis.*
5 *Fructus liquidantur de conſenſu partium ad effugiendas expenſas.*
6 *Fructuum valor probatur ex libris Communis ſcriptis à publicè deputatis.*

DECISIO LXXXV.

HABITA per Vibios de anno præterito reintegratione ad bona, quibus fuerant ſpoliati de anno 1566. cum iuxta formam ſententiæ illis deberentur fructus percepti à die ſpolij, quatenus extarent, vel eorum valor, dubitari obtinuerunt, An conſtaret de liquidatione fructuum, & vſque ad quam ſummam, & ex probationibus allatis fuit ſolùm firmatum conſtare de liquidatione à die ſpolij vſque ad annum 1558. & ab anno 1594. vſque ad annum 1601.
1 fundamentum deciſionis reſpectu † temporis faciebant Domini ſuper confeſsione illarum mulierum, à quibus habet cauſam Signorellus, quæ de anno 1558. 11. Ianuar. produxerunt poſitiones cõtinentes quantitatem fructuum recollectorum pro illo tempore, de qua confeſsione data fuit copia in ſummario illorum de Vibijs num. 4. ex qua apparebat fructus reſpectu grani deductis expenſis aſcendere ad ſalm. 30. fabarum ſalm. 2. ordei ſalm. 1. vini baril. 100. olei mediolena 30. Cum igitur tertia pars iſtorum bonorum ſpectaret ad Vibios, ad eoſdem etiam ſpectabat tertia pars fructuum ſic liquidatorum, notiſsimum enim
2 eſt eum, qui ponit † dici fateri expreſſa per eum in poſitionibus. *Canon. in c. fin. de iureiur. in 6. cum alijs per Alex. conſ.* 172. *num.* 1. *lib.* 7. prout etiam eſt in-
3 dubitatum, auctoris confeſsionem † nocere hæredi. *l. ſi mater. §. fin. ff. de except. rei iudic.* & etiam ſingulari ſucceſſori. *Aret. conſ.* 36. *num.* 3. *verſ.* 2. *dico. Aym. conſ.* 125. *num.* 2. *& tenuit Rota in vna Piſcien. deuolutionis bonorum* 5. *Martij* 1588. *coram Card. Seraphino, quæ eſt diuerſ.* 776. *par.* 1. *in Romana domus* 8. *May* 1592. *coram D. meo Mellino, & aliàs ſæpius.*

Liquidationem verò ab anno 1594. ad annum 1601.
4 fundabant † DD. ſuper quodam inſtrumento locationis ad ſeptennium factæ per D. Fauſtinam de Aptis de prædio S. Sixti empto à Signorello pendente lite ſuper ſpolio pro annuo affictu ſalm. 7. grani, & 8. mediolenorum olei, quorum tertia pariter ſpectat ad Vibios, cuius locationis effectuatio non reuocabatur in dubium, & liquidationem fructuum elici ex inſtrumentis locationum apparebat *ex deciſione aliàs facta in vna Peruſina Exequutionis* 19. *Nouembris* 1597. *coram Card. Seraphino*, in hac enim materia ob probationis difficultatem exuberat arbitrium Iudicis, *vt ſæpè dictum fuit.*

5 Pro reliquo verò tempore placebat Dominis fieri taxationem de conſenſu † partium ad parcendum ſumptibus, & euitandam difficultatem, quæ erat patens, ſi faciendæ hodie erant probationes pro liquidandis fructibus perceptis ab anno 1588. ad annum 1594.

Quantum ad valorem fructuũ tam liquidatorum, quàm liquidandorum fuit dictum ſtandum eſſe libris
6 Communis Peruſiæ, † in quibus annotatur ſingulis hebdomadis, & diebus mercati precium ſingulorum fructuum, cum ſint ſcripti à publicè deputatis, quibus ratione officij creditur ex allegatis in præcitata Peruſina exequutionis &c.

Ortembergo Aſsiſienſis Hæreditatis Veneris 14. Decembris 1607.

SVMMARIA.

1 *Statutum Abaſtiæ excluſiuum fœminarum non valet, & per tot.*
2 *Statutum in Terris Eccleſiæ non valet niſi à Præſide Prouinciæ ſit confirmatum, maximè ſtante Egidiana num.* 7.
3 *Statutum excluſiuum fœminarum eſt contrarium iuri communi.*
4 *Statutum contra ius commune non poteſt condi à Populo recognoſcente Superiorem.*
5 *Confirmatio Statuti à Barone, qui non habet merum imperium non ſuffragatur, & num. ſeq.*
8 *Statuti inualidi obſeruantia, & tolerantia Officialium, quando faciat Statutum valere, & num. ſeqq.*
Principis ſcientia arguitur ex ſcientia Officialium, ibid. cum ſeqq. vbi declaratur.
12 *Decretum irritans inficit, & irritat omnia in contrarium facta.*
13 *Confirmatio quoad vnum capitulum Statuti non trahitur ad alia, cum num. ſeq.*
15 *Confirmatio Statuti correctorij iuris communis debet eſſe ex certa ſcientia.*
16 *Statutum inſertum in libro Statutorum præſumitur cum omnibus qualitatibus. Declara vt num.* 17.

DECISIO LXXXVI.

1 DVBITAVI an adſit Statutum Terræ Abaſtiæ, † quod ſuffragetur ad excludendas filias à ſucceſsione paterna in fauorem patruorum, quod negatiuè reſolutum fuit.

Nam & ſi fuerit productum quoddam aſſertum
2 † Statutum illud viſum fuit non ſuffragari. Cum enim Abaſtia ſit immediatè ſubiecta Sedi Apoſtolicæ, nullam planè ſtatuendi poteſtatem, habet ex hactenus obſeruata conſuetudine, qua omnis Status, & Statuta

clauſula refertur ad priuilegia, quæ etiam confirmantur, & non ad Statuta, quoniam cum ante confirmationem Statuta ſint inualida, gratia confirmationis non poteſt eſſe fundata in iſto abuſu de facto, ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ, qui potius eſt cauſa denegandi, quàm concedendi confirmationem.

Non obſtat alia clauſula † *quatenus ſint iuſta, &*
4 *rationabilia*. Quoniam ſimilia Statuta propter fauorem agnationis, cui prouident, habentur pro iuſtis, & rationabilibus, *vt fuit reſolutum in cauſa Vrbeuetana Caſtrorum coram Illuſtriſs. Card. Blanchetto, & in cauſa Nucerina Succeſſionis 29. Martij 1602. coram R. P. D. Sacrato, & in dicta cauſa Amerina*, & tanto magis † cum illud Statutum prouideat ſolum
5 in caſum obitus filiarum ſine filijs &c.

Cardinali Marcomontio Aſsiſienſis Hæreditatis Mercurij 31. Maij 1606.

SVMMARIA.

1 *Subſtitutus excluditur per Monaſterium durante vita naturali Monialis antea vocatæ, & per tot.*
3 *Monaſterium non ſuccedit vbi teſtator diſpoſuit, vt bona remanerent in familia. Sed contra num. 4. & vide num. ſeqq.*
9 *Statutum debet produci.*
10 *Statutum in Terris Eccleſiæ non valet abſque auctoritate Papæ, & vbi eſt contra libertatem Eccleſiaſticam.*
11 *Confirmatio generalis Statutorum non trahitur ad illud, quod eſt contra libertatem Eccleſiaſticam.*
12 *Statuti de facto obſeruati diſpoſitioni cenſetur quis ſe conformare. Declara vt num. ſeqq.*
14 *Statutum diſponens de ſucceſſione ab inteſtato non attenditur quando agitur de ſuccedendo ex fideicommiſſo conditionali.*

DECISIO LXXXIV.

BERNARDINVS Biſtichius duos habens filios Petrum Paulum, & Saluſtium, deducta è bonis ſuis quadam portione aſsignata Saluſtio, reliqua bona præſentia, & futura donauit Petro Paulo, addita prohibitione alienationis ex quauis cauſa, quia voluit bona donata ſemper in familia, & poſteritate remanere, & vetuit illorum proprietatem, & poſſeſsionem de nomine, & genere ſuo in alios transferri, deficiente autem poſteritate maſculina voluit ea deuenire ad fœminam, & vltimo loco ad cippum domus, quem declarauit eſſe Iulium Cæſarem Galeottum. Poſt obitum Bernardini, & Petri Pauli eiuſque filiorum maſculorum, fuit orta lis inter prędictum Iulium
1 Cæſarem, & Monaſterium † Monialium de Epiſcopis Aſsiſij, in quo Clara Petri Pauli filia emiſit profeſsionem, fuitque dubitatum, An Moniales, & Monaſterium excludant Iulium Cæſarem, quo dubio vtraque parte informãte propoſito DD. dixerunt Iulium Cęſarem excludi durante vita Claræ Monialis.

2 Ratio deciſionis fuit, † quia Clara, quæ eſt ex poſteritate Bernardini, fuit vocata ante Iuliũ Cæſarem, ideoque & ſi illum perpetuò non excludebat, tamen quamdiu ſaltem erit ſuperſtes, Monaſterium, in quo profeſsionem emiſit, debet poſsidere bona fideicommiſſaria reſtituenda Cæſari poſt Monialis mortem naturalem. *Felyn. in c. in præſentia. num. 55. & 56. Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 9. num. 11. Illuſtriſſimo Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 7. num. 4. Ruin. conſ. 85. num. 4. lib. 2.*

Non obſtat, quod Bernardinus diſponens, vt bo-
3 na † remaneant in familia, & poſteritate ſua, cenſeatur tacitè prohibuiſſe Monaſterijs ſucceſsionem. *Dec. conſ. 258. num. 2. Alciat. conſ. 53. lib. 9. Illuſtriſs. Mantic. vbi ſupra num. 18. Couar. num. 11. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 83. num. 45.*
4 Nam vltra quod illa opinio † non caret contradictoribus, vt patet, *ex Caput. deciſ. 15. lib. 1. & ex cumulatis per Peregr. de fideic. art. 28. num. 71. & 81.* non
5 compræhendit caſum, de quo agitur, † cum, vt dictum eſt, Clara ſit de poſteritate Bernardini, enimuerò, cum poſt alienationis prohibitionem, & appoſitam illi rationem, vt bona ſtent in familia, Bernardinus diſpoſuerit, quod deficiente poſteritate maſculina bona deueniant ad fœminam. Clarum eſt il-
6 lam † rationem non intelligi, donec extet familia effectiua, neque amplius eſſe locum conſiderationi,
7 quam prææallegati Doctores faciunt † ex agnationis conſeruatione quandoquidem, & illius ratio vltra caſum à donatore expreſſum non debet extendi, *vt fuit dictum in cauſa Amerinen. Succeſſionis 28. Maij 1597. coram R. P. D. meo Decano*, & ex illa fœmina-
8 rum vocatione † reſultat teſtatorem non habuiſſe rationem agnationis. *Card. Mantic. lib. 6. tit. 5. num. 9. Aym. conſ. 306.* licet poſt fœminas cippus vocatus ſit. *Pariſ. conſ. 35. lib. 3. & fuit dictum in cauſa Romana Fideicommiſſi de Gallis 26. Nouembris 1587. coram Illuſtriſs. Pamphilio*, cum bona potuiſſent mediante poſteritate fœminarum permanere extra familiam per quamplurimos annos, ita quod cum in illa parte diſpoſitionis, in qua fœminæ poſteritas vocatur, ceſſet ratio conſeruationis familiæ, ceſſare etiam debet excluſio Monaſterij, cum illa excluſio inducatur fauore familiæ, quæ ſupprimitur, & abolitur ex ſucceſſione Monaſterij, *vt deducit Molin. de primog. Hiſp. lib. 1. cap. 13. num. 90. & 93.*

9 Non obſtat aſſertum Aſſiſij Statutum, † quia nec fuit productum, nec vbi produceretur poſſet de illo
10 haberi † aliqua ratio, vt potè condito in Terris Eccleſiæ abſque Papæ auctoritate, & contra libertatem Eccleſiaſticam. *Felyn. in d. c. in præſentia. num. 38. Menoch. de præſumpt. 83. num. 55. lib. 4.* Vnde nec
11 ad illud extenderetur † Apoſtolica confirmatio, ſi quæ adeſſet generalis omnium Aſſiſij Statutorum. *Felyn. in c. 2. num. 40. & ſeq. de reſcript.*

Non obſtat, quod diſponens cenſeatur ſe voluiſſe
12 conformare diſpoſitioni † Statuti etiam de facto obſeruati. *Alex. conſ. 502. & 635. Menoch. d. num. 53. Peregr. d. art. 28. num 92.* Nam quicquid ſit de illa
13 opinione, † & de huius Statuti obſeruatione, quæ deberet probari in terminis huius cauſæ, v. g. quando Monaſterium ſuccedere vult durante dumtaxat vita Monialis, & quando agitur de excludenda nepte ex filia ad fauorem vnius agnati remotiſsimi, ſatis
14 eſt, quod hoc caſu † tam Monaſterium, quàm Iulius Cæſar veniunt ex fideicommiſſo conditionali, & per

Ciuitatum,& Terrę Eccleſiæ à Superiore dependent, & niſi à Præſide Prouinciæ confirmentur non valent ſecundum opinionem. *Compoſtell. in cap. cum omnes. num. 7. de conſtit. de qua teſtatur Bal. in l. omnes populi. num. 14. verſ. & hæc opinio. ff. de iuſt. & iur. & conſ. 407. num. 2. lib. 2. Corn. conſ. 163. num. 2. propè fin. lib.* 1. idque contra *Innoc. in c. cum acceſſiſſent num. 2. verſ. de alijs tamen de conſiit. & ſequaces, inter quos eſt Bart. in l. 1. num. 3. verſ. quandoque. ff. de damn. infect. Iacob. Butrig. in l. 3. num. 3. verſ. quod ergo. ff. quod quiſque iur. Bal. vbi ſup.*

Secundò hoc Statutum eſt contrarium iuri com-
3 muni † *l. maximum vitium. C. de liber. præter. l. cum initio. ff. de bon. damn. §. 2. inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. defer. Bart. in l. 1. num. 33. C. de ſumm. Trinit. Gozad. conſ. 37 num. 12. & fuit dictum in cauſa Montis Faliſci hæreditatis 19. Maij 1584. quæ eſt diuerſ.* 780. *num. 7. & ſeq. par.* 1. quare huiuſmodi Statu-
4 tum † condi non poteſt à Populo recognoſcente Principem. *c. cum inferior de maior. obed. l. formam. C. de off. præf. prætor. Innoc. in c. cum P. Tabellio. num. 3. de fid. inſtr. Alex. in l. nemo poteſt. num. 4. ff. de leg. 1. Socc. ſen. conſ. 272. num. 5. verſ. 4. lib. 2.*

Nec releuat confirmatio Dominorum de Balleo-
5 nibus, † qui eo tempore Vicarij Eccleſiæ Terræ Abaſtiæ dominabantur, quo tempore non erat immediatè ſubiecta.
6 Quia & ſi Barones poſsint confirmare † Statuta, vbi habent merum imperium, non tamen poſſunt confirmare Statuta contra ius, & contra leges, vel Conſtitutiones Principis. *not. in l. 1. & ibi Bal. n. 2. C. de monop. & in l. nulli. num. 1. in fin. C. de ſent. & inter loc. omn. Iudic. Rom. conſ. 216. num. 4. Afflict. in Conſtit. Regn. in prælud. num. 4.*
7 Deinde Conſtitutio † Egidiana, quæ fuit extenſa ad totum Statum Eccleſiaſticum per Paulum III. nõ ſolum prohibet condi noua Statuta, ſed etiam facta ſeruari ſine aſſenſu Præſidis Prouinciæ, quia Statuta Ciuitatum per ſubiectionem annullantur, cum peruenerint ad eum Statum, à quo incipere non potuiſſent. *Roman. conſ. 216. ante num. 2.*
8 Nec obſtat obſeruantia, & tolerantia † Officialium Sedis Apoſtolicæ, ex qua arguitur ſcientia Principis. *Bar. in l. ſi publicanus. §. vltimo. num. 2. ff. de public. Aym. de antiq. temp. ſect. Abſolutis num. 23.*
9 Quia huiuſmodi obſeruantia † non eſt clara, ſed redditur turbida ex teſtibus datis in ſummar. Angelæ num. 7. & ſeqq. & in ſpecie in tertio teſte in ſummar. num. 10. qui recenſet plures ex actibus articulatis fu-
10 iſſe in lite, & controuerſia. Neque conſtat † de ſcientia, & tolerantia Officialium, quia non præſumitur, quod habeant ſcientiam omnium, quæ continentur in Codicibus librorum. *Alex. conſ. 84. num. 5. verſ. nec prædictis obſtat. lib.* 1. & dicta opinio *Bart.*
11 multos † habet contradictores, quia ſcientia Officialis non eſt ſcientia Domini. *l. vulgo. ff. pro empt. Gloſ. in cap. cum ad ſedem. verſ. interdictum de reſtit. ſpoliat. & in l. ſi res obligata. verſ. ſi neſciat. de leg. 1. Alex. d. conſ. 84. num. 5. Ruin. conſ. 45. in fin. verſ. ſed dato vel 4. & alij quos enumerat Aym. loco cit.*
12 Poſtremò decretum irritans † poſitum in Conſtitutione Egidiana inficit, & irritat omnia in contrarium facta, *vt fuit reſolutum in vna Auximana Parochialis S. Euſebij 14. Febr. 1583. coram bo. me. Brauo.*
13 Nec obſtat, quod Gregorius XIII. reduxerit † antiquum Statutũ Terræ Abaſtiæ de damno dato, quod fuerat mutatum per Dominos de Balleonibus.
14 Quia non ſequitur ex quo alia † Statuta non abrogauit cenſetur illa confirmaſſe, quia potiùs poſſet dici, quod Papa concedendo confirmationem quoad vnum capitulum, quoad reliqua denegauerit.
15 Vltra quod non conſtat Papam habuiſſe † notitiam in ſpecie Statuti, de quo agitur, prout eſt neceſſe ſtante eius iniuſtitia, requiritur enim confirmatio conceſſa ex certa ſcientia, *vt dicitur in dicta deciſione Montis Faliſci.*
16 Nec facit, quod hoc Statutum † reperitur inſertum in libro Statutorum, quæ inſertio præſumitur facta cum omnibus qualitatibus. *Bero. conſ. 173. num. 54. lib. 1. & fuit dictum in Aſculana ſupplementi legitimæ 16. Nouembris 1579. quæ eſt diuerſ. 536. num. 2. par. 1.*
17 Quia neſcitur, quo tempore facta † fuerit iſta inſertio, & tertius teſtis in ſumm. Angelæ dicit, quod capitulum Statuti reperitur adiunctum, & ſcriptum diuerſa manu &c.

Quare &c.

Penia
Peruſina Exequutionis
23. Martij 1594.

SVMMARIA.

1 *Petens plus debito condemnatur in expenſis. Amplia vt ibi.*
2 *Sententia præſumitur reuocata ex eiſdem actis.*
Expenſas tenetur reficere victus, vbi ſententia reuocatur ex eiſdem actis, ibidem.

DECISIO LXXXVII.

CENSVERVNT Domini deberi expenſas, de quibus agebatur, tum quia D. Marchio à Cornea
1 petierat plus debito, quo caſu † de iure veniebat condemnandus in expenſas, præſertim cum ſententia, quam reportauerat fuiſſet executioni demandata. *cap. 1. vbi Abb. num. 11. de plus petit. Hoſtienſ. & Azzo. in ſumm. eod. tit. num. 2.* quod procedit quamuis plus petatur ſine fraude. *Io: de Plat. §. in duplum num. 9. verſ. ſed per temeritatem inſt. de action.* Tum etiam; quia cum R. P. D. meus Blanchettus non ex-
2 preſſerit in ſententia, † quod reuocabat latã ab A.C. ex nouiter deductis, ex eiſdem actis viſum fuit eam reuocaſſe, cum Rotæ ſtylus ſit exprimere, quando reuocat ex nouiter deductis, *vt fuit reſolutum in illa Gerunden. moleſtationum, ſiue nullitatis cenſurarum 14. Octobris 1552. coram bo. me. Reomano*, & conſequenter expenſæ debebantur.

Et licet hoc motiuum videretur aliquibus DD. ſatis firmum. Primum tamen de plus debito petito tollebat difficultatem, vt non foret neceſſarium quærere, An eſſet, vel non eſſet proceſſum ex nouiter deductis.

R. P. D.

R. P. D. Durano
Peruſina laudi de Cantuccijs
Lunæ 13. Martij 1628.

SVMMARIA.

1 *Laudum cenſetur tacitè emologatum, vbi non fuit appellatum. Item vbi fuit mandatum ſpontè executioni num. 2.*

3 *Laudum emologatum expreſsè dicitur, vbi fuit ſubſcriptum, & approbatum, cum promiſſione obſeruandi omnia in eo contenta etiam medio iuramento.*

4 *Subſcribens ſe alicui ſcripturæ, cenſetur approbare omnia contenta in ea, & præſumitur habere notitiam contentorum, niſi contrarium concludenter probetur num. 7.*

5 *Laudum vbi eſt emologatum eſt exequendum.*

8 *Laudum nullum, vbi eſt emologatum, valet in vim pacti.*

DECISIO LXXXVIII.

DIE 11. Ianuarij 1627. fuit reſolutum relaxandum mandatum contra Io: Antonium ad fauorem Ioſephi, prout in deciſione deſuper extenſa.

Sed quia fuit prætenſum ſuper prædictis extare laudum à Ioſepho emologatum. Dubitaui hodie, An conſtet de emologatione, & fuit reſolutũ de ea conſtare tam tacitè, quàm expreſsè.

1 De tacita emologatione conſtat, † quia Ioſeph à tempore ſcientiæ laudi nõ appellauit intra terminum iuris, *vt poſt alios Io: Bapt. de S. Blaxio in tract. de arbitr. q. 71. num. 44. par. 2. Lancellott. de attent. appellat. pend. par. 2. cap. 12. limit. 50. num. 110. Modern. de appellat. q. 112. num. 114.*

2 Et multò magis, quia Ioſeph ſponte † dimiſit Io: Antonio quædam bona ſtabilia in executionem laudi, imò & claues cum effectu tradidit, vt benè teſtes concludunt, vnde reſultat tacita emologatio Ioſephi facto ipſo. *ad l. in l. ſi pars. §. illud. ff. de inoff. teſtam. & in puncto Paul. de Caſtr. conſ. 116. num. 3. ad fin. lib. 1. Crau. conſ. 237. num. 2.*

3 De expreſſa autem emologatione conſtat † ex quo laudum fuit à partibus ſubſcriptum, & approbatum cum promiſſione obſeruandi omnia in eo contenta etiam medio iuramento. *l. ne in arbitris. § fin autem vbi Bal. num. 12. verſ. vlterius. & Aret. in princ. C.*

4 *de arbitr.* prout generaliter ſe ſubſcribens alicui † ſcripturæ, cenſetur approbare omnia contenta in ea, dum non docet ſe deceptum, aut dolo inductum ad ita ſubſcribendum. *Bar. in l. 1. §. ſi quis neget. num. 11. ff. quemadm. teſt. aper. & in l. emptor. §. lucius per illum tex. vbi etiam DD. ff. de pact. Paul. de Caſtr. conſ. 216. num. 3. lib. 1. Crau. conſ. 73. num. 40. Modern. de probat. concluſ. 1342. num. 12.* Vnde ſtante

5 dicta emologatione † ſtandum eſt laudo, & illud eſt exequendum. *d. l. ne in arbitris. & l. cum antea. C. de arbitr. Dec. conſ. 60. num. 3. Pariſ. conſ. 89. num. 9. lib. 1. Surd. conſ. 447. num. 8. Honded. conſ. 61. num. 12. lib. 1. & Modern. Rman. diſcept. forenſ. cap. 755. num. 34. & ſ. qq.*

6 Nec obſtat, quod laudum, vt prætendit Ioſeph, fuerit ſubſcriptum eo † non viſo, nec lecto. Quia vltra quod ex traditione poſſeſſionis, & omiſſione appellationis poſt habitam ſcientiam contentorum in eo, *vt ſupra dictum eſt*, inducta fuit ſufficiens emologatio facto ipſo. Adhuc etiam, quod non extaret

7 dicta tacita † emologatio, cum præſumptio ſit contra Ioſephum, ex quo ſe ſubſcribens alicui ſcripturæ cenſetur habere notitiam omnium contentorum in ea. *Bart. l. ſicut. §. non videtur in princ. not. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolut. Iaſ. in l. ſi ita ſtipulatus. § Criſogonus. num. 14. verſ. aduerte contrarium. ff. de verb. oblig. Gabr. tit. de præſumpt. concluſ. 3. num. 29. & 30. & Rot. apud Greg. XV. deciſ. 328. num. 1.* eſſet per Ioſephum concludenter probandum contrarium, quod tamen non probat.

8 Vnde non obſtant nullitates † prętenſæ contra laudum, quia in omnem caſum laudum emologatum valet in vim pacti. *Gloſ. in l. 2. & ibi DD. C. comm. vtr. Iudic. Socc. conſ. 85. in princ. lib. 1. Pariſ. conſ. 46. num. 16. lib. 1. Modern. Roman. diſcept. forenſ. vbi ſupra num. 35. & Rota deciſ. 588. num. 1. par. 2. recent.*

Et ita vtraque &c.

Manzanedo
Fulginatenſis Pecuniaria
30. Maij 1619.

SVMMARIA.

1 *Donatio non ſeruata forma Statuti confirmati eſt nulla, & non eſt mandanda executioni.*

2 *Amplia etiam quod ſit facta fratri, & quod ſit renunciatum Statuto num. 3. & interuenerit iuramentum, vt num. 4.*

3 *Statuti ſolemnitatibus inductis pro forma non poteſt renunciari.*

4 *Iuramentum non operatur, vbi Statutum præſumit fictionem, & num. 5.*

5 *Statutum laicorum poteſt per indirectum tollere vires iuramento reputando contractum fictum, & ſimulatum.*

6 *Inſinuatio quando ſuppleatur per iuramentum.*

7 *Iuramentum non ſupplet plures defectus cumulatiuè.*

8 *Statutum præſumitur in vſu.*

DECISIO LXXXIX.

FVIT concluſum mandatum A. C. eſſe reuocandum, quia fuit relaxatum pro ſumma contenta in donatione, de qua agitur, in qua cum non fuerit

1 ſeruata † forma preſcripta per Statutum Fulginatenſe Apoſtolica auctoritate confirmatum, & ſeruanda in donationibus, talis donatio eſt nulla, vnde retardatur illius executio, nec illi locus eſt. *iux. Bal. in l ſi abſentis. num. 21. ver. vnde ſcias. C. ſi cert. pet. Bar. in l. 1. §. ſi quis ita in fin. Iaſ. num. 31. de verb. oblig. idem Iaſ. in conſ. 70. num 32. verſ. & ſi diceretur. lib. 2. Galleſ. qui alios citat de form. Cam. oblig. particul. 1. q. 3. num. 3. 4. & ſeqq.*

Nec

2 Nec obſtat, quod ſoror donauerit fratri, † quia
nihilominus locũ habet Statutum. *ad notata per Bal.*
in l. de tutela. num. 1. *C. de in integr. reſtitut. & per*
Caſtr. in conſ. 432. *num.* 3. *lib.* 1. *vbi reſpondet iuri-*
bus contrarijs nempe textui in l. voluntas. C. de fidei-
com. & c. ex inſinuatione de iur. patron. cum alijs, &
refert, & ſequitur Lamberteng. de contract. mulier.
gloſ. fin. num. 115.

Minus obſtat, quod in dicta donatione fuerit ex-
3 preſſè renunciatum † huic Statuto, cum ſolemnita-
tibus Statuti inductis pro forma non poſsint contra-
hentes renunciare, *vt per Bart. in l. ius publicum in*
princ. ff. de pact. & in l. de his. num. 3. *&* 4. *ff. de tran-*
ſact. Alex. conſ. 99. *num.* 3. *lib.* 4. *Natt. conſ.* 463.
num. 3. & in ſimili Statuto Mediolanenſi *tradit Man-*
del. conſ. 612. *num.* 28. *Lamberteng. vbi ſup. d. gloſa*
final. in 1. *quæſt. num.* 1. *& ſeq. & fuit dictum in To-*
lentina Donationis 17. *May* 1596. *coram Illuſtriſs.*
Arrigonio tunc Rotæ Auditore, & maximè cum illud
Statutum, vt dixi, ſit confirmatum auctoritate Apo-
ſtolica.

4 Nec etiam obſtat, quod donatio † ſit iurata, quia
cum Statutum præſumat donationem factam nõ ſer-
uatis ſolemnitatibus eſſe fictitiè factam, cum deficiat
veritatis fundamentum non poteſt iuramentum ali-
quid operari. *Abb. in c. cum contingat. num.* 10. *de*
iureiur. Corn. conſ. 135. *num.* 2. *& ſeq. lib.* 1. *Anchar.*
conſ. 338. *num.* 3. *Rol. conſ.* 99. *num.* 19. *lib.* 3. *Socc.*
iun. conſ. 3. *num.* 34. *& ſeq. lib.* 2. *Gabr. conſ.* 13. *num.*
6. *&* 7. *lib.* 1. *Seraph. de priuil. iuram. priuil.* 73. *num.*
55. *vbi de communi*.

Ex quibus infertur reſponſio ad obiectum, quod
5 Statutum † ſit factum à laicis, cum ipſi per indire-
ctum poſſint vires iuramento tollere reputando con-
tractum, in quo deſunt ſolemnitates ab ipſis inductæ
pro ficto, & ſimulato. *Abb. & Corn. vbi ſup.* & ſic in-
trat in hoc caſu ius canonicum auferens vires iura-
mento, vbicumque eſt dolus verus, vel præſumptus.
vt not. Gabr. d. conſ. 13. *num.* 6. *&* 7.

Vlterius deficit etiam iſtius donationis inſinuatio,
6 † quem defectum nec iuramentum ſupplet, tum quia
tunc illud ſupplet, quando fuiſſet in ſpecie renuncia-
tum inſinuationi cum iuramento, quod non fuit fa-
ctum in caſu noſtro. *Corn. conſ.* 69. *num.* 16. *lib.* 2.
Cephal. conſ. 208. *num.* 16. *vol.* 2. *Gozadin. conſ.* 87.
num. 13. *Thob. Non. conſ.* 108. *num.* 8. *Gabr. de do-*
nat. concluſ. 1. *num.* 9. *& ſeq. & fuit dictum in allega-*
ta Tolentina donationis, tum etiam, quia iuramen-
7 tum † non ſupplet tot defectus cumulatiuè. *Caſtren.*
conſ. 7. *num.* 26. *Iaſ. conſ.* 118. *num.* 8. *verſ. & ſi con-*
tra prædicta opponatur. lib. 4. *& ſeq. Surd. deciſ.* 154.
num. 12. *& ſeq.*

Non obſtat tandem, quod dictum Statutum dica-
8 tur † non eſſe in vſu, cum de hoc non conſtet, & con-
trarium præſumitur. *Gabr. conſ.* 84. *num.* 60. *lib.* 2.
Curt. iun. conſ. 129. *num.* 12. *Gozadin. conſ.* 16. *num.*
16.

Ex quibus ſic fuit reſolutum &c.

R. P. D. Pirouano
Aſsiſienſis, ſeu Peruſina Molendinorum
Lunæ 23. Ianuarij 1623.

SVMMARIA.

1 *Compulſata iura, vt ſint in forma probanti, quæ re-*
quirantur, & num. ſeqq.
2 *Archiuium dat robur ſcripturæ in eo exiſtenti, &*
num. ſeqq. & de probatione exiſtentiæ in Archiuio.
4 *Recognitio ſcripturæ ex Statuto Peruſino quomodo*
fiat.
5 *Notariorum ſcripturæ non ſubſcriptæ, quando pro-*
bent ex Statuto Peruſino.
6 *Recognitio manus Notarij in antiquis non requiri-*
tur.
7 *Obſeruantia deducitur ex conformitate actorum.*
8 *Obſeruantia facit, vt plena fides adhibeatur ſcriptu-*
ræ.

DECISIO LC.

COMMVNITATE Cannariæ ſolummodo infor-
1 mante dictum fuit iura compulſata † eſſe in for-
ma probanti. Nam quoad validitatem extractionis
illa probatur, quia de iuriſdictione Iudicis delegati ex
commiſſione cõſtat, & ſimiliter de citatione ad col-
lationandum, auſcultandum, & decreta interponen-
dum parte citata fuit oſtenſum, ita vt concurrãt om-
nia requiſita, de quibus *per Veſtr. in prax. lib.* 6. *cap.*
1. *num.* 14. *quem ſæpe Rota recepit vt deciſ.* 330. *num.*
8. *par.* 1. *in recent. & coram me in Toletana Iuriſdi-*
ctionis 12. *Decembris præteriti*.

2 Quo verò ad formam probantem † iurium, & pro-
ceſſus de ea patet ex facie illorum, & contextu, cum
ſint benè ordinati, & compoſiti, & in Archiuio, ſeu
Manſionibus Collegij Notariorum inter alios pro-
ceſſus innumeros conſeruati, ex quibus, & Archiuio
ſimul recipiunt fidem, & robur. *Rot. deciſ.* 27. *par.* 2.
recent. & deciſ. 581. *num.* 4. *eadem par.* Neque dubi-
3 tari poteſt † de vera exiſtentia illorum in dictis man-
ſionibus, quia & perquiſitio, & exhibitio dicti pro-
ceſſus facta fuit de ordine Priorum Collegij Notario-
rum, ſub quorum cuſtodia remanent proceſſus con-
ſeruati, vt ex inſtantia, præcepto, & relatione, quæ
data fuerunt in ſummarijs Communitatis conſtare
videtur.

Non obſtat defectus recognitionis, quia Statutum
4 † Peruſinum dat certam formam in ſimilibus reco-
gnitionibus faciendam, & illam fuiſſe obſeruatam
probatur ex datis in ſummar. & ſufficere teſtantur.
Guidopap. deciſ. 2. *num.* 2. *Crauett. de antiq. temp.*
poſt par. 3. *in cap. ſolemnitas extrinſeca. Seraph. deciſ.*
1481. *num.* 2. *vbi etiam allegatur alia deciſio Medio-*
lanen. matrimonij 29. *Nouembris* 1602. *coram bo. me.*
5 *Penia*. Statutum namque † determinat, quod roga-
tiones, & prothocolla Notariorum, qui publicè ar-
tem Notariæ exercuerunt in Ciuitate, vel Comitatu
Peruſiæ mortuis ipſis Notarijs, licet ſubſcriptionem
ipſorum Notariorum non habeant, perinde tamen
valent,

valent, ac ſi ſubſcriptionem dictorum Notariorum haberent, dummodo per Priores Conſortij Notariorum præſtito iuramento dictas rogationes, & prothocolla per comparationem literarum factam, & habitam per eos ad publica inſtrumenta, & eum publicis inſtrumẽtis ipſorum Notariorum defunctorum approbentur, quam formulam Priores Collegij ſeruarunt, & eorum laudum, & approbationem ſuper proceſſu, & iuribus, de quibus agitur, dederunt.

Et prædictis accedat etiam vehemens adminicu-
6 lum ex antiquitate † temporis deſumptum, ex quo proceſſus, & iura prædicta octuaginta ab hinc annis deducta, & compilata reſpectiuè fuerunt, ita vt veriſimiliter homines eius ætatis reperiri non poſſint, qui habeant notam manum ipſius Notarij, cum deberent eſſe ætatis annorum 94. & tunc iura non egere recognitione manus Notarij per eandem rationem tenuit *Rota in cauſa Viterbien. Caſtrorum 15. Iunij 1615. & in Mediolanen. Decimarum de Variſio coram me die 28. Aprilis 1617.*

7 Concurrit præterea conformitas actorum † nempe commiſſionis appellationis interpoſitæ per DD. de Balleonibus à ſententia lata pro Communitate, cum citatione, & inhibitione exequuta contra eandem Communitatem, & in Rota reproducta, quæ apta eſt probare obſeruãtiam geſtorum in dicto pro-
8 ceſſu, & ab ea † ſcripturas informes ne dum pro adminiculo fidem recipere, vt hic, ſed etiam quo ad plenam probationem. *Crauett. conſ. 101. num. 4. & conſ. 158. num. 1. Cephal. conſ. 251. num. 90. Ioſeph. Ludouic. concluſ. 38. verſ. infertur quintò. Rota deciſ. 113. par. 1. diuerſ. Seraphin. deciſ. 228. num. 2. & deciſ. 1232. num. 3.*

Ex quibus omnibus ſaltem ſimul iunctis viſum fuit Dominis conſtare de forma probanti iurium, & proceſſus, de quibus agitur.

Et ita &c.

Manzanedo Fulginatenſis Pecuniaria Veneris 25. Iunij 1621.

SVMMARIA.

1 *Mater prohibetur ſe obligare pro filio. Sed non procedit vbi cum iuramento num. 2. & quando pro liberando eum, vel maritum à carceribus, vel imminenti periculo carcerationis num. 3. & quid ſi remaneat indotata num. ſeqq.*

2 *Mulieris obligatio pro filio, vel marito eſt valida vbi cum iuramento, & pro liberando filium, vel maritum à carceratione, vel imminenti periculo carcerationis, & num. ſeqq. vbi quid ſi remanere indotatam prætendatur.*

3 *Mulier poteſt ſe obligare abſque ſolemnitatibus, ſi non adſit Statutum, nec intrat Conſtitutio Marchiæ extra Prouinciam num. 9.*

9 *Conſtitutio Marchiæ de ſolemnitatibus requiſitis in contractibus mulierum non habet locum extra dictam Prouinciam.*

DECISIO XCI.

FVIT reſolutum informante tantum Equite Petro Aloyſio ſententiam R.P.D. Aſtalli condemnantem Victoriam ad ſolutionem ſummæ per ipſam promiſſæ eſſe confirmandam; quia licet regulariter ma-
1 ter † prohibeatur ſe obligare pro filio. *l. 3. C. ad Vel-*
2 *leian.* id tamen nõ procedit de iure canonico † quando ſe obligat cum iuramento, vt fecit in caſu noſtro Victoria. *Caſtr. conſ. 8. per tot. lib. 2. Theſaur. deciſ. 223. num. 18. Surd. conſ. 367. num. 13. Afflict. deciſ. 311. num. 4. & fuit pluries reſolutum in Rota, præſertim in illa Interamnen Mercium 4. Iunij 1597. coram bo. me. Penia, & in Romana Saluiani 11. Ianuarij 1616. coram me.*

3 Prout nec minus procedit † quando mulier ſe obligat pro filio, ſeu alio, vt puta marito pro illum liberando à carceribus, vel imminenti periculo carcerationis, ſicuti fecit Victoria, quæ ſe obligauit pro liberandis filijs, qui metu mandatorum contra ipſos relaxatorum aufugerant, & latitabant. *Surd. d. conſ. 367. num. 18. Rimin. ſen. conſ. 772. num. 16. & ſeq. & fuit dictum in allegata Romana Saluiani.*

4 Nec obſtat prædicta non procedere quando † mulier remaneret pænitus indotata, quo caſu non tenet, nec obligatur iuramento. *Abb. conſ. 8. num. 6. par. 2. Theſaur. vbi ſupra num. 13. & fuit reſolutum in cauſa Romana Fideiuſſionis 5. Iulij 1595. coram bo. mem. Card. Arrigonio.*

5 Quia de hoc deberet conſtare † concludenter probando, quod non remaneret Victoriæ dimidia ſuæ dotis *Theſaur. vbi ſup. num. 3. & fuit dictum in dicta Interamnen. Mercium*, quod nullo modo probatum fuit per dictam Victoriam. Nam fides, quod valor
6 bonorum ſtabilium † ipſius adnotatorum in Cataſtro aſcendant ad ſummam, & quantitatem florenorum 2656. non percutit tẽpus ſuæ obligationis anni 1606. quod in hac materia attenditur. *Rota in dicta Inte-*
7 *ramnen. Mercium*, † neque ex dicta fide excluduntur cenſus, mobilia, & alia bona extra Territorium, quæ poſſet habere.

8 Non obſtat defectus conſanguineorum, † & aliarum ſolemnitatum in dicta obligatione. Quia non conſtat in Ciuitate Fulginatenſi adeſſe aliquod Statutum, quod illas requirat, nec in dicta Ciuitate
9 † habet locum Conſtitutio Marchiæ *lib. 5. cap. 25.* in ea parte, in qua fuit extenſa etiam ad mulieres per Cardinalem Carpenſem, quia dicta extenſio Cardinalis non obligat extra Prouinciam Marchiæ, cum ſolum in illa eſſet Legatus, & iuriſdictionem haberet, vt apparet ex ſecunda approbatione Pauli III. *& fuit dictum in Eſina de Georginis 14. Maij 1604. coram bo. me. Penia, & in alia Viterbien. Terræ Vetrallæ 14. Martij 1614. coram R. P. D. meo Pirouano.*

Orano Peruſina Appaltus Lunæ 16. Martij 1592.

SVMMARIA.

1 *Locator Archiuij dicitur tradidiſſe, & adimpleuiſſe pro*

pro parte ſua, ex eo, quod ceſſit iura ſua, & in locum ſuum conductorem ſubſtituit.
Ceſſio in corporalibus habetur pro traditione, ibid.
2 *Locator vbi nihil promiſit non tenetur remoui moleſtias præcedentes.*
Item nec liberare à moleſtijs, quæ facto Principis accidunt, ſeu tertij, quem non potuit impedire n. 3.
4 *Conductor præſumitur ſciuiſſe qualitatem rei, ſuper qua contraxit, maximè ſi ita aſſeruit in inſtrumento num. 5.*

DECISIO XCII.

PAVLVS Falconerius à Camera Apoſtolica Adminiſtrator Archiuij totius Status Eccleſiaſtici
deputatus, cum locaſſet Petro Alberto Archiuium
Ciuitatis Peruſinæ, & ab eo precium conuentum
conſequi non valeret, ſub prætextu, quod promiſsis
in locatione non ſatisfeciſſet coram A. C. iudicium
intentauit, vbi ſententiam ad ſui fauorem pronunciari obtinuit, cauſa verò appellationis ab eo coram
me introducta, dubitari obtinuit, An conſtaret de
non implemento per eum promiſſorum. Domini
abſque contradictione concluſerunt non conſtare;
quia, cum locauerit Petro Archiuium Peruſinum,
cum omnibus emolumentis, & priuilegijs ſibi in generali conceſſione Archiuij aſſignatis, ipſumque in
omnibus, & per omnia in locum ſuum ſuffecerit, ita
quod poſſet facere, quicquid ipſe potetat, itaque ſatis dicitur adimpleuiſſe promiſſa. Etenim ex hoc,
1 quod locator † ceſſit iura ſua conductori, & eum in
locum ſuum ſubſtituit, dicitur tradidiſſe, & impleuiſſe pro parte ſua. Nam in incorporalibus ceſſio habetur pro traditione *Bal. in l. ſi ea lege. C. de vſur. num.*
2 *2. ad fin. verſ. ergo locator.* cui non poteſt † quis imaginari repugnare moleſtias emanatas ex declaratione Cameræ, quia certum eſt illas præceſſiſſe locationem factam Petro, ideoque neceſſarium eſt, quod
ipſius damno cedant, cum locator nihil promiſerit,
ſed tantummodo poſuerit Conductorem in ſuum locum, communicando eidem facultates ſibi à Camera Apoſtolica datas, & patientiam vtendi præſtando.
Gozad. conſ. 27. num. 5. verſ. præterea. Vltra quod
3 cum facto Principis † moleſtiæ acciderint, habentur
pro caſu fortuito, de quo non tenetur locator, ex
quo cauſatæ ſunt ex facto tertij, quem non potuit
impedire. *Bar. in l. cotem ferro. §. qui maximos. num. 8. ff. de publica. Gozad. d. conſ. 27. num. 20. in fin.*
Minus eſt releuans, quod conductor prætendit
4 † ignorantiam prædictæ declarationis; nam illi præualet præſumptio ſcientiæ qualitatum rei, ſuper qua
fuit contractum. *Dec. in l. qui cum alio. num. 1. verſ. & in hoc. ff. de reg. iur. Grat. conſ. 91. num. 29. lib. 1. & conſ. 42. num. 18. & ſeq. lib. 2.* maximè cum in in-
5 ſtrumento aſſeruerit † ſe de dictis bannis tanquam
publicis, & notorijs, plenam, & amplam notitiam
habuiſſe. *Bal. in l. 2. q. 7. num. 10. in fin. C. de reſcind. vend. Dec. conſ. 180. num. 4. verſ. quintò quia.*
Ad reliqua benè fuit reſponſum per informantes
pro Falconerio &c.

Penia
Romana Pecuniaria
Mercurij 1. Iulij 1598.

SVMMARIA.

1 *Locator pro affictu decurſo poteſt agere contra animalia, & fructus in bonis locatis, etiam quod ſint ſubconductoris ex Statuto Vrbis, & per tot.*
2 *Statutum quamuis rigidum, & aſperum eſt ſeruandum.*
3 *Conductor ſecundus de iure communi non tenetur niſi pro rata pro qua conduxit, & pro ea tantum bona inuecta ſunt obligata.*
4 *Statuti verba clara non recipiunt interpretationem.*
5 *Integraliter verbum omnem diminutionem excludit.*
6 *Statutum generaliter loquens, generaliter eſt intelligendum.*
7 *Statutum debet interpretari, ne ſit eluſorium.*
8 *Statuti obſeruantia attenditur, ſed non eſt opus vbi verba ſunt clara.*
9 *Statutum exorbitās à iure communi eſt ſeruandum, maximè vbi fuit confirmatum à Summo Pontifice.*

DECISIO XCIII.

LOCAVERAT D. Flauia Nara de Gabrielibus
tutrix D. Antonij ſui filij anno 1587. Honorio
Trincio ad nouem annos Caſale nuncupatū Camaſſano, pro annua penſione ſcutorum 650. certis temporibus perſoluenda, dictus Honorius Trincius anno
1595. idem Caſale ſublocauerat DD. Benedicto, &
Hieronymo de Spinolis, cum verò paulò poſt Honorius premente fortuna foro ceſsiſſet, & D. Antonius
1 Gabrielius † prætenderet ratione affictus remanſiſſe
creditor ſcutorum 800. pro annis decurſis, vigore
Statuti artis Agriculturæ cap. 37. coram Conſulibus
eiuſdem artis, contra Dominos Spinolas iudicium
mouit pro conſequendis ſcut. 800. quę per Trincium
priorem conductorem ſibi debere prætendebat.

Cum autem in hoc iudicio Domini Spinolæ ſuccubuiſſent, & Domini Reuiſores Conſulum ſententiam confirmaſſent, & Spinolæ prætenderent ſe eſſe grauatos habito recurſu ad Sanctiſsimum obtinuerunt, iterum audiri ab Illuſtriſsimo D. Senatore cum ſuffragio Rotæ, itaque dato dubio, an mandata, ſiue ſententiæ Conſulum, & Reuiſorum Agriculturæ eſſent reuocandæ, vel infirmandæ, ad effectum, de quo agebatur.

Rota cum duobus præſuppoſitis, quod Spinolæ ſubconduxerunt à Trincio totum Caſale, & quod D. Antonius Gabrielius ſufficienter docuit de prætenſo eius credito, ſententiam, & mandatum Conſulum Agriculturæ confirmandum cenſuit.

2 Quamuis enim agnouerit Statutum † nimis rigidum, & aſperum, quatenus diſponit licere Domino tenimenti per ſatisfactionem affictus agere contra animalia paſcentia, & commorantia, vel quomodocumque affidata, vel ſata frumenta in dicto tenimento, & Conſules ad inſtantiam petentis debere dicta animalia, vel ſegetes, & frumēta in tenimento locato

existentia

exiſtentia arreſtari, ſeu remitti facere, donec Domino tenimenti integraliter de eius credito, ratione locationis, ſeu venditionis fuerit ſatisfactum, quia de iure
3 re communi † ſecundus conductor non tenetur niſi pro rata, pro qua conduxit, pro eaque tantum bona inuecta ſunt obligata. *l. ſolutum. §. ſoluta. vbi Bart. num. 8. Salyc. num. 6. & Aret. num. 9. notab. 4. ff. de pign. act. Paul. de Caſtr. in l. ſi in l. §. ſi colonus. ff. locat. Gomez. in §. item ſeruiana inſtituta de act. n. 5.*
4 Nihilominus verba Statuti viſa fuerunt † Dominis adeo clara, vt non eſſet opus alijs ſubtilibus interpretationibus, quas commemorabant informantes pro Dominis de Spinolis. *l. ille aut ille. ff. de leg. 3. Aret. conſ. 115. num. 2. Natt. conſ. 318. in prin. lib. 2.* Statutum enim animalia, vel ſegetes, & frumenta in tenimento locato exiſtentia obligata eſſe vult, & arreſtari deberi, donec integraliter Domino tenimenti de ſuo credito fuerit ſatisfactum. Dum enim inte-
5 graliter † ſatisfieri iubet omnem diminutionem excludit, quam vigore iuris communis prætendere poſſent ſubconductores. *l. pœnales. §. fin. ff. ad l. falcid. Pariſ. conſ. 93. num. 4. lib. 2. Ruyn. conſ. 65. num. 6. lib. 1.*
Neque enim placuit intellectus indicatus per informantes pro Dominis de Spinolis, quod Statutum debeat intelligi ſolum pro eo tempore, quo ſubconductor poſſedit Caſale, ſeu tenimẽtum, tum quia Sta-
6 tutum † loquitur generaliter, & indiſtinctè, & conſequenter cum generale ſit non eſt reſtringendum ad illum caſum tantum. *l. 1. §. generaliter. ff. de leg. præſtan.* tum etiam, quia Statutum † hoc modo intelle-
7 ctum eſſet eluſorium, nam ſi conductor ſublocauit tenimentum pro toto tempore non eſt dubium, quin ſubconductor teneatur ad ſoluendũ penſiones etiam pro toto tempore.
8 Argumentum ex obſeruantia Statuti † ſubſequuta, vt pro toto tempore affictus ſecundus conductor teneatur Domino tenimenti, ſi fuiſſet probata, difficultatem omnem ſubſtuliſſet quamquam ex prędictis apparebat non oportuiſſe probari obſeruantiam, quia verba Statuti ſunt clara.
9 Et quamuis Statutum † ſit exorbitans à iure communi nihilominus eſt ſeruandum, maximè cum fuerit à Summo Pontifice confirmatum, cum prædictis tamen præſuppoſitis, quod totum tenimentum, ſeu Caſale ſublocetur, & quod Dominus tenimẽti de ſuo
10 credito ſufficienter docere teneatur; iniquum † enim eſt, vt quando pars tenimenti ſublocaretur, quod ſubconductor ad penſiones totius tenimenti decurſas teneretur, & quod Dominus tenimenti non teneretur de ſuo credito ſufficienter docere, cum inde poſſent fraudes, & colluſiones oriri.

Eminentiſsimo Card. Virili Peruſina Hæreditatis Lunæ 7. Iunij 1627.

SVMMARIA.

1 *Monaſterio competit immiſſio ex perſona Monialium in eo profeſſarum, in poſſeſſionem bonorum ex ſucceſſione ad eas deuolutorum, & per tot. vbi tollitur renunciatio.*
2 *Filio datur immiſſio ex remedio quorũ bonorum, defuncto patre ab inteſtato.*
4 *Monaſterio capaci debetur ſucceſſio ex perſona profeſſi in eo.*
5 *Renunciationes vti ſtricti iuris debent ſtrictè interpretari, & non eſt facienda in eis extenſio n. 9.*
6 *Renunciationum generalitas reſtringitur ex verbis immediatè ſubſequentibus.*
7 *Renunciationes reſtrictæ ad legitimam non debent extendi ad alia bona non renunciata.*
8 *Renunciationum verba generaliſſima intelliguntur ex cauſa de præterito, vel de præſenti, non autem de futuro.*
Succeſſio paterna, vel materna ab inteſtato dicitur ius ex cauſa de futuro, ibid.
10 *Immiſſio non retardatur propter exceptionem renunciationis turbidam, & requirentem altiorem indaginem.*

DECISIO XCIV.

DEFVNCTO Ludouico Montemellino relictis inter quatuor filias Catherina Moniali in Monaſterio S. Iulianæ, & Margherita Moniali in Mona-
1 ſterio S. Mariæ Pauperum, Monaſteria † prædicta ex remedio quorum bonorum intentarunt iudicium immiſsionis contra Iacobam filiam eiuſdem Ludouici, & quia Iacoba prætendebat excludere Monaſteria, cum renunciationibus factis per dictas Moniales ad fauorem Ludouici patris, ideo dedi dubium, An Monaſterijs danda eſſet immiſsio pro duabus ex quatuor partibus bonorum Ludouici, & pro immiſsione vtraque parte informante Domini reſponderunt.
Nam ſicuti filiabus Ludouici ab inteſtato defuncti
2 † ſi eſſet in ſeculo daretur immiſsio ex remedio quorum bonorum. *Bar. in l. 1. num. 2. ff. quorum bonor. Menoch. de adipiſc. rem. 1. num. 97.* Ita ſtante pro-
3 feſsione filiarum Monaſterijs capacibus † debetur immiſsio. *Menoch. de adipiſc. rem. 4. num. 293. & ſeq. & fuit dictum in Bononien. Hæreditatis de Armis 14. Aprilis 1622. coram R. P. D. Merlino*, ſucceſsio
4 enim ſpectat ad Monaſteria † capacia, in quibus filiæ Ludouici fecerunt profeſsionem. *l. Deo nobis. §. hoc etiam. vbi Bart. C. de Epiſc. & Cler. Rota deciſ. 180. num. 2. par. 2. diuerſ. & deciſ. 109. num. 1. par. 2. in recent.*
Non obſtant renunciationes ſupradictarum Mo-
5 nialium, † quia illæ vti ſtricti iuris ſtrictè debent interpretari. *l. quicquid aſtringendæ. ff. de verb. obligat. Rota deciſ. 624. num. 1. & deciſ. 806. num. 7. par. 1. diuerſ. & deciſ. 115. num. 9. par. 1. recent. & fuit dictum in ſupradicta Bononien. de Armis.*
Et conſequenter licet renunciationes videantur
6 amplæ † quoad actiones, & iura competentia, & competitura ſuper quibuſcumque bonis, iuribus, & actionibus tam Ludouici patris, quàm Iſabellæ matris, tamen iſta generalitas reſtringitur ex verbis immediatè ſubſequentibus ratione legitimæ, vel illius ſupplementi. *Paul. de Caſtr. conſ. 25. num. 1. in fine. lib. 1. Surd. conſ. 401. num. 13. & ſeq. lib. 3. Corn. conſ. 100. num. 4. lib. 1.* Vnde renunciationes reſtri-
7 ctæ ad legitimam, † & eius ſupplementum non debent extendi ad alia bona non renunciata. *Calderin. conſ.*

conſ. 5. de præben. Alex. conſ. 115. num. 1. lib. 5. Becc. conſ. 106. num. 45. Surd. d. conſ. 431. num. 13. & ſeq. Seraphin. deciſ. 658. num. 2. Rota diuerſ. deciſ. 149. num. 8. par. 1.

8 Nec contrarium ſuadent verba ſequentia, † ſeu alias quomodocumque, & qualitercumque, & quacumque de cauſa, quia iſta verba generaliſſima intelliguntur ex cauſa, vel de præterito, vel de præſenti, non autem de futuro, prout eſt ſucceſſio paterna, vel materna ab inteſtato. *Bar. in l. qui Romæ. §. duo fratres. num. 19. ff. de verb. oblig. Iaſ. num. 69. Bald. in l. pactum quod dotale. num. 16. C. de collat. Surd. conſ. 70. in fin. & d. conſ. 431. num. 14. & ſeq. Seraph. deciſ. 963. num. 7. Rot. deciſ. 549. par. 1. & deciſ. 624. num. 2. par. 2. recent. Gregor. deciſ. 265. & ibi addi-*
9 *tio*, maximè in materia † renunciationum, in quibus non eſt facienda extenſio, ſed ſtricta interpretatio. *Bal. conſ. 437. num. 2. lib. 1. Rota d. deciſ. 624. num. 1. & deciſ. 806. num. 7. par. 1. diuerſ. Seraph. deciſ. 658. num. 2. Peregr. de fideic. art. 52. num. 25.*

10 Vltra quod ne impediatur immiſſio ſufficit, † quod exceptio renunciationis ſit turbida, & requirat altiorem indaginem. *Menoch. de adipiſc. rem. 1. num 108. & fuit dictum in ſupradicta Bononien. Hæreditatis de Armis 18. Aprilis 1622. coram R. P. D. Merlino.*

Et ita concluſum &c.

Eodem In eadem Lunæ 7. Februarij 1628.

SVMMARIA.

1 *Renunciatio non reſtricta, ſed generaliſſima comprehendit etiam ſucceſſionem ab inteſtato, & per tot.*

2 *Religionem, ſeu Monaſterium ingrediens mulier ſolet ſucceſſioni parentum ab inteſtato recepta dote congruenti renunciare.*

3 *Renunciatio cum verbis ampliſſimis comprehendit etiam ius futurum ex cauſa de futuro, maximè ſi adſint verba ex quacumque cauſa n. 4. & n. 9.*

4 *Verba ſunt interpretanda, vt aliquid operentur.*

5 *Renunciatio extenditur ad caſum minus dubitabilem.*

Legitima non debetur viuente patre, ſed poſt obitum, ibidem.

6 *Renunciatio extenditur ad maiora expreſſis, propter verba ampliſſima ſubſequentia.*

7 *Renunciatio ampliſſima extenditur, vbi aliàs non operaretur.*

8 *Renunciatio cum reſeruatione præſtationum annuarum, quid operetur, & num. ſeqq.*

11 *Renuncians iuri de præſenti iam acquiſito, multò magis cenſetur renunciare iuri de futuro ex cauſa de futuro.*

12 *Renunciationis exceptio probata ex publico inſtrumento conſiſtens in articulo iuris, non dicitur requirere altiorem indaginem, ſed impedit immiſſionem.*

DECISIO XCV.

1 RECESSERVNT Domini à deciſis ſub die 7. Iunij 1627. Nam renunciationes † Catherinæ, & Margheritæ non ſunt reſtrictæ ad legitimam, & eius ſupplementum, nec ex cauſa de præterito, vel præſenti, vt ſupponitur, in deciſione per me facta, ſed ſunt generaliſsimæ de quibuſcũque bonis parentum, & ex cauſa ſucceſsionis ab inteſtato de futuro. Verba enim renunciationum ſunt iſtæ. *Renunciauit patri omnia iura, & actiones competentia, & competitura tam ſuper quibuſcumque bonis, iuribus, & actionibus patris, & matris ratione legitimæ, vel illius ſupplementi, ſeu alias quomodocumque, qualitercumque, & quacumque de cauſa*, ex quibus verbis clarè colligitur voluntas renunciandi etiam ſucceſsioni ab inteſtato ex cauſa de futuro.

Primò, quia ſumus in renunciatione puellarum
2 † Monaſterium ingredientium ad effectum profeſsionis, quæ ſolent ſucceſsioni parentum ab inteſtato recepta dote congruenti pro Monaſterio renunciare, & propterea oritur præſumptio voluntatis earum renunciandi huiuſmodi ſucceſsioni ex cauſa de futuro. *Bellon. ſen. conſ. 15. num. 8. & 9. Pariſ. conſ. 26. num. 46. & conſ. 69. num. 70. lib. 3. Franc. deciſ. 375. Vaſq. de ſucceſs. creat. lib. 2. §. 18. num. 100. & ſeqq. Rot. deciſ. 714. num. 2. & 9. par. 2. recent. Pancirol. conſ. 62. num. 14.* Similes enim renunciationes puellarum Monaſteria ingredientium ſunt de conſuetudine. *Aym. conſ. 160. num. 1. Dec. conſ. 31. col. fin. Couar. in c. quamuis. par. 3. §. 2. num. 5.*

Secundò intellectus ex cauſa, vel de præterito, vel
3 de præſenti repugnat † verbis renunciationum competitura quomodocumque, qualitercumque, & quacumque de cauſa, quæ verba adeo prægnantia comprehendunt iura futura etiam ex cauſa de futuro. *Bar. in l. ſi de certa. Iaſ. num. 8. C. de tranſact. Dec. in l. 1. num. 32. C. de pact. Rip. in l. qui Romæ. §. duo fratres. num. 11. & 77. vbi Bar. num. 119. ff. de verb. oblig. Curt. iun. conſ. 101. num. 1. 8. & ſeq. Pancirol. conſ. 62. num. 8. Port. Imolen. conſ. 142. num. 45. & 46. Menoch. conſ. 401. num. 119. Mandell. conſ. 11. num. 17. & fuit dictum in Recanaten. Succeſſionis 19. Februarij 1618. coram bo. me. Buratto.* Non enim
4 verificantur verba † ex quacumque cauſa, ſi fieret reſtrictio ex cauſa de præſenti, vel de præterito, & ideo, vt operentur eius effectum important etiam ex cauſa de futuro poſt obitum parentum. *l. ſi ſtipulatus. ff. de vſur. Bal. in rub. C. de contr. empt. num. 9. Rot. d. deciſ. 714. num. 6. par. 2. recent. Pariſ. conſ. 26. num. 46. lib. 3. Honded. conſ. 49. num. 14. & 15. lib. 1.*

5 Tertiò, quia † renunciatur legitimæ, de qua magis dubitari poterat, cum illa de iure naturæ debeatur, & propterea augumentatiuè pro caſu magis dubitabili fuit expreſſa renunciatio legitimæ, & conſequenter multò magis fuit renunciatum cæteris bonis parentum, ex renunciatione enim legitimæ arguitur mens renunciandi ex cauſa de futuro, cum legitima non in vita parentum, ex quo nullum ius viuente patre de præſenti competat, ſed poſt obitum debeatur. *l. 1. §. ſi impuberi. ff. de collat. bonor. Bart. in l. poſt emancipationem. §. 1. num. 1. ff. de liber. legata. Bec. conſ. 34. num. 17. Paul. de Monte Pico conſ. 98. in fin.*

Surd.

Surd. de alim. tit. 1. *q.* 35. *num.* 14. maximè cum poſt
6 renunciationem † legitimæ addantur verba ampliſſiſima, & prægnantia, ſeu aliàs quomodocumque, qualitercumque, & quacumque de cauſa, quæ ex ſui natura ampliant diſpoſitionem in iuribus maioribus, & diuerſis à legitima etiam ex cauſa de futuro. *Aym. conſ.* 294. *num.* 1. *& ſeq. Rol. conſ.* 27. *num.* 15. 18. *& ſeq. lib.* 4. *Honded. conſ.* 49. *num.* 14. *lib.* 1. *Menoch. conſ.* 335. *num.* 22. *Soc. ſen. conſ.* 300. *num.* 2. *lib.* 2. *Rot. deciſ.* 149. *num.* 3. *par.* 1. *& d. deciſ.* 714. *num.* 5. *par.* 2. *recent.*

7 Quartò, quia cum in bonis parentum † viuentium nullum ius competat filiabus, niſi ex cauſa de futuro, ne renunciationes tam ampliſſimæ euaneſcãt in ſucceſſionibus parentum ab inteſtato ex cauſa de futuro verificari debent, præcipuè cum legitimæ argumentatiuè fuerit renunciatum. *Iaſ. in l.* 1. *num.* 17. *in fin. Dec. num.* 32. *Cagnol. num.* 80. *&* 84. *C. de pact. Soc. ſen. conſ.* 34. *num.* 5. *lib.* 4. *Pariſ. conſ.* 26. *num.* 44. *& ſeq. & conſ.* 69. *num.* 65. *lib.* 3. *Curt iun. conſ.* 49. *num.* 14. *Dec conſ.* 288. *num.* 16. *verſ. tertiò quod iura. Honded. conſ.* 63. *num.* 88. *lib.* 1. *Menoch. conſ.* 6. *num.* 15. *& conſ.* 335. *num.* 16. *&* 17. *& conſ.* 749. *num.* 13. *&* 15. *Surd conſ.* 267. *num.* 31. *&* 32. *& conſ.* 362. *num.* 6. *Rota d. deciſ.* 714. *num.* 6. *in fine.*

Quintò, quia tam Catherina, quàm Margherita
8 poſt obitum patris † reſeruarunt quaſdam prǽſtationes faciendas ab hæredibus patris, ex qua reſeruatione tria ſequuntur. Primum, quod filiæ renunciantes ſe diſtinxerunt ab hæredibus patris, cum hæredes ipſis filiabus præſtationes annuas dare debeant. *Menoch. conſ.* 215. *num.* 69. *& ſeq.* Secundum, quod
9 adeſt † tractus ſucceſſiuus ad futurum tempus, quo caſu renunciationes comprehendunt iura ex cauſa de futuro. *Rota d. deciſ.* 714. *num.* 1. *in fin. par.* 2. *re-*
10 *cent.* Tertium, quod iſta reſeruatio † facta in caſu mortis patris confirmat renunciationem ad fauorem hæredum in omnibus bonis. *l. in his. ff. de legit. l. nam quod liquidè. §. fin. ff. de pen. lega. Pariſ. d. conſ.* 69. *num.* 58. *&* 67. *lib* 3.

Vltra quod reſpectu bonorum maternorum ceſſat
11 omnis difficultas, cum † tempore renunciationis mater eſſet mortua, ita vt verſemur in iure de præſenti iam acquiſito, cui ſi voluerunt renunciare multò magis arguitur voluntas renunciandi iuri futuro ex cauſa de futuro in bonis patris propter dotem ex cauſa ingreſſus religionis, vt ſupra deductum eſt.

Renunciationes ergo ſupradictæ probatæ ex pu-
12 blicis inſtrumentis † conſiſtentes in articulo iuris non dicuntur requirere altiorem indaginem, ſed impediunt immiſſionem. *Rota deciſ.* 557. *num.* 9. *& ſeq. par.* 1. *recent. Menoch. de recuper. rem.* 1. *num.* 223. *& ſeq. Put. deciſ.* 233. *lib* 3. *Bal. in l. ancillæ. num.* 2. *C. de furt. Natt. conſ.* 502. *num.* 3.

Et ita vna tantum parte informante fuit deciſum.

Eodem
In eadem
Lunæ 26. Iunij 1628.

SVMMARIA.

1 *Relatio fit ſingula ſingulis. Fallit vt ibi, & n.* 2.
Dictiones, tam, & quàm æqualiter inſolidum tribuunt copulato, ibidem.
3 *Dictio, alias, importat caſus diuerſos ab expreſſis.*
4 *Verba, quomodocumque, qualitercumque, & quacumque de cauſa, ſtant ampliatiuè, non reſtrictiuè.*
5 *Verba debent interpretari, vt aliquid operentur, & num.* 10.
6 *Renunciatio filiæ hæreditati paternæ recepta dote intelligitur ab inteſtato.*
7 *Renunciatio facta à filia, quando non ſit intelligenda ad fauorem maſculorum, & num. ſeqq.*
Renunciatio cum ſtipulatione pro hæredibus non reſtringitur pro deſcendentibus maſculis, ibid.
11 *Renunciatio bonis paternis non extenditur ad bona illa effecta fraterna.*
12 *Renunciatio non reſtringitur ad tempus præſens ex clauſula Ponens &c. vbi verba ſunt ampliſſima.*
13 *Legitima facit, vt filius dicatur creditor patris, ſed non datur actio, nec ius, niſi poſt mortem patris.*
14 *Renunciatio eſt ſtrictè intelligenda. Fallit quando verba ſunt ampliſſima, & quando ſit propter ingreſſum Religionis num.* 15.

DECISIO XCVI.

STETERVNT Domini in deciſis non obſtantibus ijs, quæ exaduerſo deducta fuerunt.

Et primò non obſtat, quod ſit facienda relatio ſin-
1 gula † ſingulis, nempe matris de futuro, reſpectu patris de præſenti, vel de præterito, quia iſte intellectus repugnat verbis tam ſuper bonis paternis, quàm Iſabellæ matris renunciauit, quę dictiones tam & quàm æqualiter inſolidum renunciationi tribuunt. *l. ſancimus. C. de teſtam. l. is cui legatorum in princ. & ibi not. ff. vt in poſſ. legat. Grat conſ.* 9. *num.* 99. *Surd.*
2 *conſ.* 317. *num* 16. & relatio † ſingula ſingulis numquam fit, niſi quando verba aliter non poſſunt ſaluari ſecundum rectitudinem ſermonis, vel ſequeretur correctio, vel repugnantia. *Rot. deciſ.* 54. *num.* 23. *par.* 2. *diuerſ.*

Secundò non obſtat, quod ſit facienda reſtrictio,
3 ex quo poſt verba ratione † legitimæ, vel ſupplementi ponatur dictio ſeu, quia poſt dictionem ſeu, ſequitur aliàs quomodocumque, qualitercumque, & quacumque de cauſa, dictio enim aliàs importat caſus diuerſos ab expreſſis. *Put. deciſ.* 170. *in fin. lib.* 3. *Ce-*
4 *ned. ſing.* 62. *num.* 5. & verba † vniuerſalia quomodocumque, qualitercumque, & quacumque de cauſa ſtant ampliatiuè non reſtrictiue. *Decian reſp.* 3. *num.* 135. *in fin. & num.* 136. *lib.* 1. *Natt. conſ.* 410. *num.* 7. *Honded. conſ.* 49. *num.* 15. *lib.* 1. & cum fue-
5 rit renunciatum legitimæ, † ſeu eius ſupplemento verba generaliſſima competentia, & competitura ſuper quibuſcumque bonis, ſeu alias quomodocũque,

qualitercumque, & quacumque &c. nihil operarentur, niſi intelligeretur ex cauſa de futuro reſpectu ſucceſsionis paternæ ab inteſtato, & ideo ad ſucceſsionem paternam ab inteſtato referri debent. *Rota deciſ. 714. num. 6. par. 2. recent. Pariſ. conſ. 26. num. 44. & 46. lib. 3. Honded. conſ. 49. num. 14. & ſeq. lib. 1. Soc. ſen. conſ. 34. num. 5. lib. 4. Bologn. in l. 1.*
6 *num. 32. C. de pact.* Vltra quod dum filia † recepta dote renunciat hæreditati paternæ intelligitur ab inteſtato. *Gemin. in cap. quamuis de pact. in 6. in fine. verſ. dicunt tamen aliqui. Couar. par. 3. §. 3. num. 5. Alex. conſ. 29. num. 1. & ſeq. lib. 3. Pariſ. conſ. 69. num. 25. & ſeq. & 32. lib. 3. Gabr. de iur. dot concl. 1. num. 40. verſ. contrarium iuncto. num. 1. Pancirol. conſ. 62. num. 3.*

Nec facit, quod iſta renunciatio ſit intelligenda
7 † ad fauorem deſcendentium maſculorum. Tum quia iſte intellectus repugnat verbis, cum ſtipulatio ſit pro hæredibus, & ſic non ſit reſtricta ad deſcendentes maſculos. *Rota deciſ. 587. par. 1. & deciſ. 714. par. 2. recent. & fuit dictum in Viterbien. bonorum 2. Maij 1614. coram bo. me. Manzanedo.* Tum quia
8 renunciatio † intelligeretur pro deſcendentibus tam maſculis, quàm fœminis. *Alex. conſ. 19. num. 3. verſ. & quod hoc. lib. 3. Couar. d. par. 3. num. 4. poſt med. Gabr. conſ. 135. num. 4. & ſeq lib. 2. Paſchal. de virib. patr. poteſt. par. 3. cap. 7. num. 49. & ſeq.* Vnde cum non reperiantur deſcedentes maſculi renunciatio remanet facta ad fauorem Iacobæ filiæ. Tum quia
9 nec mentio agnationis † reperitur facta, imò Catherina, & Margherita reſeruarunt præſtationes faciendas à maſculis in minori ſumma, & maſculis non exiſtentibus ab alijs in maiori ſumma, ita vt ſatis appareant, quod debebant eſſe hæredes patris, quamuis non eſſent deſcendentes maſculi ad excluſionem Catherinæ, & Margheritæ renunciantium.

Deciſio *in Ceſenaten. Hæreditatis 17. Maij 1617.*
10 *coram bo. me. Card. Sacrato* non applicatur; † loquitur enim in diuerſo caſu: nam ibi renunciatio erat reſpectu bonorum fratris defuncti, & in illis poterat verificari abſque eo, quod traheretur ad bona fratris viuentis, nec aderant verba tam ampliſſima, prout in hac renunciatione, quæ ſtante renunciatione legitimæ, & ſupplementi nihil operarentur, niſi verificarentur in ſucceſſione patris ab inteſtato, vt ſupra deductum eſt, nec renunciatio erat facta ex cauſa ingreſſus Religionis, prout hic.
11 Prout etiam nec applicatur † deciſio *in Bononien. Hæreditatis de Armis apud Merlin. de legit. deciſ. 47. & 48.* loquitur enim in diuerſo caſu, nempe quando in bonis paternis ſucceſſit alter frater, tunc enim licet bona proueniant à patre per aditionem factam à fratre deſinunt eſſe bona paterna, & efficiuntur fraterna, & ideo renunciatio quoad bona paterna non extenditur ad bona fraterna acquiſita poſt mortem patris, quia deſierunt eſſe paterna, qui non eſt caſus noſter.

Non obſtat clauſula, Ponens in locum ſuum, quia
12 † cum verba illa ampliſsima comprehendant ſucceſſionem paternam ab inteſtato non reſtringitur ad tempus præſens, ſed etiam ad ſupradictum ius de futuro porrigitur. *Menoch. præſumpt. 115. num. 67. lib. 3. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 593. num. 129.*
13 Non obſtat, quod filius dicatur creditor patris † in legitima, quia poſt mortem patris ius filio incipit antequam nec actionem, nec ius de præſenti conſiderabile habere dicitur, *vt vltra adductos in prima deciſione tradit Menoch. de arbitr. caſ. 147. num. 23. Gratian. deciſ. 101 num 66.*
14 Tandem non facit, quod renunciatio † ſit ſtrictè intelligenda, quia non procedit, quando verba ſunt ampliſſima, prout hic. *Rota deciſ. 169. in fin. par. 1. Pancirol. conſ. 62. num. 13.* & quando renunciatio fit
15 † propter ingreſſum Religionis. *Rota d. deciſ. 714. num. 5. par. 2. recent. Aym. conſ. 160. num. 1.*
Et ita vtraque &c.

Eodem
In eadem
Lunæ 10. Decembris 1628.

SVMMARIA.

1 *Religionis ingreſſus an ſubſtineat renunciationes alias inualidas.*
2 *Minorum renunciationes ex defectu inſinuationis requiſitæ ab Egidiana declarantur inualidæ, & per tot.*
Egidiana habet locum etiam in Ciuitate Peruſiæ ob extenſionem Papæ, ibidem.
3 *Inſinuatio requiritur in contractibus minorum factis Peruſiæ, non obſtante particulari Statuto, & num. ſeqq.*
4 *Inſinuatio quare requiratur à Statuto, & ab Egidiana.*
5 *Inſinuatio non ſuppletur per decretum Iudicis, & iuramentum in terminis contractus minorum.*
6 *Inſinuatio probari debet ab eo, qui excipit, quia debet docere de actu valido.*
7 *Reſignationem allegans debet docere de valida.*
8 *Inſinuatio requiritur etiam in contractibus factis à minore cum patre.*
9 *Inſinuatio requiritur etiam in renunciatione ob cauſam dotis, & certæ annuæ præſtationis, vbi bona excedunt dictas cauſas.*
10 *Inſinuatio poſt emiſſam profeſſionem à renunciantibus, & ſic mortem ciuilem non valet, & num. 15.*
11 *Inſinuatio facta ab hærede donatarij non eſt valida. Etiam quod ſit facta ad fauorem hæredum num. 14. & ſeqq.*
12 *Mandatum morte Procuratoris expirat, nec tranſit ad hæredes num. 13.*
14 *Inſinuationis defectus facit, vt renunciatio interim ſit nulla, nec poteſt fieri per hæredes inſinuatio, & num. ſeq.*
17 *Renunciatio iuris quærendi non requirit inſinuationem. Fallit in iure quæſito, & ſtante Egidiana num. 18. & vbi adeſt pactum de non petendo num. 20.*
19 *Inſinuatio in renunciationibus minorum requiritur ex Egidiana, etiam vbi agitur de iure quærendo, præſertim vbi adeſt pactum de non petendo num. 20.*
21 *Inſinuatio ex Statuto Peruſino poteſt quando-*
cumque

ratur in vita renunciantium, & lex fingat abeſſe con-
ſenſum renunciantium, donec inſinuatio ſuperueniat,
& ſi renunciantes ante inſinuationem decedant, di-
cantur mori in voluntate conformi iuri communi, vt
donatio ſit nulla, nec per hæredes poſſit inſinuari.
Rim. iun. conſ. 118. *num.* 92. *&* 93. *Bald. in l. ſanci-
mus. num.* 7. *C. de donat. Gabr. d. conſ.* 158. *num.* 6.
lib. 1. *& fuit dictum in Romana donationis* 6. *Februa-
rÿ* 1623. *coram bo. me. Manzanedo*, vnde cum re-
15 nunciantes † emiſerint profeſſionem ob mortem ci-
uilem deficit extremum à quo, & inſinuationes poſt
profeſſionem, vel mortem non ſuffragantur, *vt vltra
alleg. tradit quoque Surd. conſ.* 9. *num.* 53. *&* 54. *lib.* 1.
Iaſ. conſ. 51. *lib.* 1. *Corn. conſ.* 71. *num.* 11. *&* 16. *lib.* 2.
Curt. iun. conſ. 224. *num.* 9. *Ant. de Canar. de inſi-
nuat. d. quæſt.* 29.
16 Imò intentio renunciantium fuiſſe videtur, † quod
renunciationes non inciperent ab hæredibus, ſed à
Ludouico patre, in quo ſequuta inſinuatione habe-
rent effectum; alias caducatis renunciationibus re-
ſpectu Ludouici, ex defectu inſinuationis euaneſce-
rent quoque reſpectu hæredum, à quibus non poteſt
fieri inſinuatio. *Rim. iun. d. conſ.* 118. *num.* 92. *&* 93.
Bald. conſ. 167. *num.* 5. *lib.* 5.
Tandem non facit, quod verſemur in renunciatio-
17 ne † iuris futuri quærendi, non dum quæſiti, & ſic
non requiratur inſinuatio. *Bal. in l. illud. num.* 6. *verſ.
quid ergo dicemus. C. de ſacroſ. Eccleſ. Tiraq. in l. ſi
vnquam. in verb. donatione num.* 180. *C. de reuocat.
donat. Rol. de lucr. dot. quæſt.* 39. *num* 4. Tum quia
18 † reſpectu bonorum matris, quæ erat iam defuncta,
agitur de bonis quæſitis; tum quia Egidiana conſi-
derat, ne minores leuiter damnificentur, & ideo
etiam in remiſſionibus, & ceſſionibus iurium vult in-
ſinuationem, & cum iſtæ filiæ haberent ſpem proba-
bilem in ſucceſſione paterna opulenta, & ſaltem in
legitima, & renunciauerint, ne dum patri, ſed etiam
eius hæredibus, vtique requirebatur inſinuatio *l. ſpem
C. de donat. Ruyn. conſ.* 204. *num.* 4. & cum ſimiles
19 † renunciationes in effectu dicantur donationes, &
in renunciatione iuris futuri propter facilitatem mi-
norum poſſit adeſſe læſio, vtique neceſſaria eſt inſi-
nuatio. *Greg. deciſ.* 15. *num.* 5. *&* 6. *Rota deciſ.* 38.
num. 3. *& deciſ.* 723. *num.* 12. *& ſeq. par.* 2. *recent.*
20 præſertim cum renunciationes † ſint cum pacto de
non petendo, quo caſu indigent inſinuatione. *Gloſ.
in l. ſi quis obligatione. ff. de reg. iur. Fulgoſ. conſ.* 00.
verſ. pactum autem. Clar. in §. donatio. quæſt. 16.
num. 2. *&* 3. *Gabr. de donat. concluſ.* 1. *num.* 19. *Se-
raph. de priuil. iuram. priuil.* 209. *num.* 4.
21 Non obſtat, quod vigore Statuti † Peruſini poſſit
fieri inſinuatio ante reclamationem donantis, quia
inſinuatio de qua agitur, requiritur non vigore Sta-
tuti, ſed Egidianæ, quæ intelligitur re integra, ſcili-
cet ante mortem naturalem, vel ciuilem renuncian-
tium ex ſupra deductis.
22 Motiuum, quod non fuerit ſeruata † forma Con-
cilij Tridentini non placuit Dominis, cum illa ſolum
diſponat de donationibus poſt ſuſceptionem habitus
durante anno nouitiatus.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. Pirouano
Peruſina Fidecommiſſi de Baptiſtis
Veneris 15. Decembris 1628.

SVMMARIA.

1 *Succedendi ius ex teſtamento, aut ab inteſtato non competere deducitur, & per tot.*
3 *Hæres in re certa quando dicatur ſubſtitutus deficientibus hæredibus vniuerſalibus, & num. ſeqq.*
4 *Vocatio non arguitur ex qualitatibus tantum.*
6 *Statutum de ſucceſſionibus non intrat, vbi adeſt prouiſio expreſſa teſtatoris.*
7 *Subſtitutio pupillaris ex continuatione, & coniunctione caſus deducitur, & num. ſeqq.*
10 *Subſtitutio compendioſa quomodo concipiatur.*
11 *Subſtitutio compendioſa comprehendit vulgarem, & pupillarem.*
12 *Subſtitutus per vulgarem intrat in locum anteriorum tam ex capite deficientiæ, quam non natiuitatis, & num. ſeqq.*
13 *Subſtitutus in caſu mortis ſuccedit etiam in caſu non natiuitatis, & num. ſeqq.*
16 *Subſtitutio vulgaris expirat per aditionem, & vide num. ſeqq.*
18 *Subſtitutio pupillaris non expirat per aditionem, imò illam requirit num.* 19. *& ſeqq.*
21 *Infantibus hæreditates delatæ ſolent adiri per eorum tutores, vel patres.*
23 *Legitimationes non præiudicant venientibus ab inteſtato ſtãte clauſula præſeruatiua, nec tollunt ius quæſitum.*

DECISIO XCVIII.

VISVM fuit ſtandum eſſe in deciſis 28. Maij 1627.
1 ex eiſdem † rationibus, & fundamentis: quia
D. Antinorus neque ex teſtamento Petri Iacobi, ne-
que ex perſona Hieronymi eius filij vltimo deceden-
tis probat ſibi ius ſuccedendi apertum eſſe.
2 Quoad paternam diſpoſitionem † verè D. Antino-
ro dici poteſt, ſubſtitutio de te non loquitur; nam te-
ſtator prouiſo ſibi de hæredibus vniuerſalibus, nem-
pe Io: Baptiſta, & Hieronymo, & de quocumque alio
filio maſculo ſibi naſcituro ex ſe, & legitima ſua con-
iuge, altero ex dictis filijs hæredibus vniuerſalibus
moriente in pupillari ætate, vel alias quandocumque
ſine filijs, & deſcendentibus maſculis legitimis, & de
legitimo matrimonio natis, ſubſtituit alios filios ma-
ſculos ſupradictos ſuperuiuentes, & filios, ac deſcen-
dentes maſculos legitimos, & naturales de legitimo
matrimonio natos ab illo, aut illis, qui iam fuiſſent
præmortui in ſtirpes, & non in capita; deficientibus
autem omnibus deſcendentibus maſculis legitimis,
& de legitimo matrimonio per rectã lineam maſcu-
linam ex maſculis natis, & ita extincta, & defecta om-
nino linea recta maſculina maſculorum ſupradicto-
rum ipſius teſtatoris, vltimo maſculo deficienti in
omnibus bonis, & hæreditate ſua ſubſtituit proprias
filias fœminas legitimas, & de legitimo matrimonio

ex ipſo

cumque fieri ante reclamationem donantis , ſecus
ex Egidiana .
32 *Renunciatio non requirit formam Concilij niſi poſt*
ſuſceptionem habitus durante anno nouitiatus .

DECISIO XCVII.

FIRMARVNT Domini renunciationes ex defectu
1 inſinuationis fuiſſe inualidas . † An autem pro-
pter ingreſſum Religionis ſubſtineantur *ex deciſione*
in Romana donationis de Melchiorris 16. *Maij* 1620.
coram bo.me.Buratto, particulariter eſſe videndum .
2 Moti fuerunt,quia cum mulieres, † quæ renuncia-
runt, eſſent minores vtique ex diſpoſitione Egidianæ
lib. 5. cap. 25. requiritur inſinuatio , aliàs renuncia-
tiones ſunt nullæ , quæ ob extenſionem Pauli III. ha-
bet locum etiam in Ciuitate Peruſiæ , *vt fuit dictum*
in Peruſina fideiuſſionis 26. *Nouembris* 1611. *coram*
Reuerendiſs. Pamphilio impreſs. apud Pic. deciſ. 8.
num. 2. *& deciſ.* 385. *par.* 2. *recent.*
3 Non obſtat , quod vbi adeſt Statutum † particula-
re , Egidiana non ſeruetur . Nam vnum Statutum
Peruſinum *lib.*2. *rubr.*29. licet loquatur de contract.
min. cum certis ſolemnitatibus nullam mentionem
facit de inſinuatione , quæ propterea ſuppleri debet,
& requiritur vigore Egidianæ. *Greg.deciſ.*260.*num.*4.
& d. deciſ. 8. *num.* 6. *&* 7. *apud Pic. &* 385. *num.*5.
par. 2. *recent. & fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli Pe-*
cuniaria 5. *Maij* 1621. *coram bo me. Remboldo.* Al-
4 terum Statutum † *lib.* 2. *rubr.* 42. dum requirit inſi-
nuationem loquitur in maioribus ad tollendas frau-
des , & ſuſpicionem in lucratiuis , & vt ipſi Donata-
rij teneantur,& debeant producere donationes præ-
uijs citationibus contra perſonas , quæ de iure citari
debent , quare cum Egidiana loquatur in mulieribus
minoribus , vt minorũ facilitati ſuccurratur, & quod
inſinuatio fiat ab eo,qui de iure tenetur, conſequen-
ter Statutum , & Egidiana tendunt ad diuerſum effe-
ctum , & finem , & remouetur incompatibilitas , ita
vt ſolemnitas inſinuationis in vim Egidianæ ſeruari
debeat. *Rota d. deciſ* 385. *num.* 6. *par.* 2. *recent &*
d. deciſ. 8. *apud Pic. & fuit dictum in ſupra Ciuitatis*
Caſtelli pecuniaria coram bo. me. Remboldo .
5 Et propterea non obſtat , quod adſit † decretum
Iudicis , & iuramentum , quia Egidiana vltra iura-
mentum,& decretum Iudicis requirit inſinuationem,
vt in caſu iuramenti. *Rot. deciſ.* 729. *num.* 1. *par.* 4.
diuerſ & d. deciſ. 385. *num.* 9. *par.* 2. *recent. & in*
Ariminen. legatorum 27. *May* 1625. *coram bo. me.*
Manzanedo , & in caſu decreti Iudicis. *Boccacc. ad*
Conſtit. Egidian. gloſ. 5. *num.* 11. *Gregor. deciſ.* 260.
num. 7. *& fuit dictum in dicta Ciuitatis Caſtelli pe-*
cuniaria 5. *Maij* 1621. *coram bo. me. Remboldo, &*
in S. Seuerini bonorum 18. *Maij* 1621. *coram Reue-*
rendiſs. D. meo Pamphilio .
6 Iſtaque inſinuatio † probari debet à Iacoba hære-
de Ludouici , quæ excipit , & dat de renunciatione ,
cum in hoc ſit actrix,& teneatur docere de renuncia-
tione valida, & ſic inſinuata. *l. in exceptionibus. ff. de*
probat. & in puncto inſinuationis *fuit dictum in Seno-*
gallien. prædij 10. *Iunij* 1619. *coram R.P.D. meo Pi-*
rouano , & in Romana fideicommiſſi de Gryptis 15.
Nouembris 1624. *coram bo. me. Remboldo* , prout qui
7 excipit , & opponit de reſignatione , † debet docere
de reſignatione valida , & ſic de publicatione . *Rota*
diuerſ. deciſ. 190. *num.* 2. *par.* 2. *Gregor. deciſ.* 178.
num. 2.
Nec ex eo , quod renunciationes fuerint factæ ad
8 fauorem patris , † ſequitur, quod non indigeant inſi-
nuatione,quia quicquid ſit in alijs ſolemnitatibus re-
quiſitis ad integrandam perſonam, certum eſt, quod
ſolemnitas inſinuationis requiſita ad tollendas frau-
des, & ſuccurrendum facilitati minorum, requiritur
etiam quando filius donat patri , *vt ita diſtinguit Ro-*
ta in Peruſina nullitatis donationis 18. *Aprilis* 1608.
coram bo. me. Card. Lancellotto impreſs. apud 2. *lib.*
*conſil. Farinacc. deciſ.*252. *& in Bononien. cenſus* 20.
Februarij 1609. *coram bo. me. Card. Marcomontio*
impreſs. apud Pic. deciſ. 60. *num.* 3. *& in ſupradicta*
Peruſina fideiuſſionis apud Pic. deciſ. 8. *num.* 11. *&*
d. deciſ 385. *num* 3. *ad fin. &* 725. *num.* 16. *par.* 2.
recent. Greg. d. deciſ. 260. *num.*11. *Rot. d.deciſ.* 729.
num. 2. *& ſeq. par.* 4. *diuerſ.*
9 Rurſus non facit , quod renunciationes † fuerint
factæ ex cauſa dotis , & certæ annuæ præſtationis ,
quia conſiderata hæreditate paterna , & materna ,
quibus fuit renunciatum, non adeſt cauſa proportio-
nabilis , quæ æquipolleat renunciationibus , & pro-
pterea in exceſſu requiritur inſinuatio . *Gabr. de do-*
nat. concluſ. 1. *num.* 63. *Mantic. de tacit. & ambig.*
*lib.*13. *tit.*15. *num.*31. *Tiraq. in l.ſi vnquam.in verb.*
donatione largitus. num. 80. *C. de reuocat donat. &*
fuit dictum in Romana Donationis de Capranica 26.
Iunij 1628. *coram R. P. D. meo Durano, & in ſupra-*
dicta Romana fideicommiſſi de Gryptis 26. *Maij* 1625.
coram bo. me. Remboldo .
Non obſtant inſinuationes,quia illæ ſunt inualidæ.
10 † Primò , quia cum fuerint factæ poſt emiſſam pro-
feſſionem à renunciantibus , vtique ob mortem ciui-
lem dicuntur factæ tempore inhabili , & ceſſat perſe-
uerantia voluntatis in renunciantibus, quæ poſt pro-
feſſionem non habent neque velle , neque nolle , &
ideo non iuuant. *Bald. conſ.* 167. *num.* 5. *lib.* 5. *Rim.*
iun. conſ. 118. *num.* 92. *&* 93. *Gabr. conſ.* 158. *num.*
2. *lib.* 1. *Boccacc. ad Conſtit. March gloſ.*5. *num.*18.
*Rebuff. ſuper Comment. tom.*2. *tit. de donat. inſinuan.*
art. 1. *gloſ. vlt. num.* 3. *Menoch. conſ.* 1222. *num.* 3.
& 4.
11 Secundò, quia fuerunt factæ ab hærede † Ludouici
donatarij,ad quem ius inſinuandi non tranſit, & ideo
non ſuffragantur . *Ant. de Canar. de inſinuat. par.* 1.
quæſt. 29. *num.* 48. *Aret. conſ.* 123. *num.* 4. *Menoch.*
*d. conſ.*1222. *num.*4. *Peregr. conſ.*76. *num.*23. *lib.*2.
12 Non obſtat , quod vna ex filijs † renunciantibus
conſtituerit Procuratorem Ludouicum patrem ad
inſinuandum , quia per mortem Ludouici mandatum
expirauit. *l. ſi quis alicui. §. morte. ff. mand. l. ſi qui-*
dem. C. de act. & oblig. Mantic. de tacit. lib. 7. *tit.*
23. *num.* 12. *Sebaſt. Medic. in tract. Mors omnia ſol-*
uit. par. 2. *concluſ.* 64. *num.* 186. *&* 188. & facultas
13 † data Ludouico patri in vnica tantum renunciatio-
ne per mortem expirata non tranſit ad hæredes. *Dec.*
in l. hæredem. num. 7. *ff de reg. iur. Aret. conſ.* 123.
num. 4. *cum alijs ſupra alleg.*
14 Nec facit, quod renunciationes † fuerint factæ non
ſolum ad fauorem Ludouici patris, ſed etiam eius hę-
redum, à quibus potuit fieri inſinuatio, quia cum re-
nunciationes ante inſinuationem ſint nullæ, & requi-

ex ipſo teſtatore natas, & filias fœminas filiorum ſuorum, inter quos à prima vocatione vſque ad vltimam non legitur compræhenſa perſona D. Antinori, cui de legato ſcutorum 4000. fuerat prouiſum in ſeparata parte, & diſpoſitione.

Vnde non eſt conſtituendum aliquod fundamen-
3 tum, quod cum † teſtator honorificè tractauerit D. Antinorum honorando illum titulo legati ſatis ampli vti filium quamuis naturalem; propterea prole maſculina legitima deficiente in ſubſtitutione videatur compræhenſus concurrentibus qualitatibus, quia filius maſculus, & ſuperſtes. *Menoch. præſumpt.* 60. *num.* 19. *lib.* 4. *Modern. Brixien. de ſubſt. quæſt.* 281.
4 *num.* 10. *cum alijs allegatis*, quia qualitates † non arguunt vocationem, ſed inhærent illi, quando de ea conſtat, in præſenti autem de illa conſtare non poteſt, quia teſtator vocauit filios ex ſe, & coniuge ſua, qualis non eſt D. Antinorus naturalis, qui ex ſoluta natus reperitur; ſequentes verò ſubſtitutiones ponuntur cum relatione ad dictos filios, ibi, & ſi aliquis de dictis ſuis filijs, & hæredibus vniuerſalibus moretur, ſubſtituit alios filios maſculos ſupradictos, & paulò infra ibi, & caſu quo decederent omnes deſcendentes maſculi, & omnino extincta remaneret linea maſculina maſculorum ſupradictorum ipſius teſtatoris, ſubſtituit fœminas filias, & de legitimo matrimonio natas ex ipſo teſtatore, quarum ſuperſtes nunc eſt D. Beatrix; ita vt ex ſerie ſubſtitutionum non videatur relictus locus dubitandi de alijs perſonis, quam de proprijs filijs ex ſe, & coniuge ſua natis, & de deſcendentibus ex legitimo matrimonio, inter quos non eſt connumerandus D. Antinorus.
5 Nec euitari poteſt ſenſus illius dictionis relatiuæ † ſupradictos, & ſupradictorum, quaſi apta ſit compræhendere omnes maſculos indiſtinctè teſtatoris filios ſuperſtites & ſic etiam naturales nominatos in teſtamento, quia littera bene ſe explicat per differentiam eſſentialem, quæ ad ſenſum patet, ibi, *ſe alcuno de' detti ſuoi figliuoli, & heredi vniuerſali moriſſero*, quæ qualitas hæredis vniuerſalis, cum non conueniat D. Antinoro, qui eſt particularis legatarius, in relatione tanquam perſona diuerſæ qualitatis compræhendi non poteſt, & nihilominus mirabiliter differentiam hanc tangit. *Bart. in l. fin. num.* 2. *ff. ad trebell. quam ſequuntur Ruin. conſ.* 158. *num.* 9. *lib.* 2. *Honded. conſ.* 63. *num.* 15. *lib.* 2. *Menoch. conſ.* 525. *num.* 1. *& ſeq.*

Quo verò ad legalem diſpoſitionem ex ea pariter
6 iuuari non poteſt D. Antinorus, quia dum agitur † de expreſſa morientium voluntate, locus non eſt prouiſioni legum, quæ ſubintrant tantummodo in caſibus non prouiſis, non autem vt prouiſos ſubuertant. *Bal. in l. quicumque. num.* 13. *C. de ſeru. fugit. Soccin. ſen. conſ.* 30. *num.* 32. *lib.* 1. *Put. deciſ.* 193. *num.* 2. *lib.* 2. Et in præſenti ex teſtamento eiuſdem Petri Iacobi firmatum fuit in deciſione cauſæ prouiſum fuiſſe ſucceſſioni filiorum eiuſdem in pupillari ætate decedētium per ſubſtitutionem fœminarum filiarum teſtatoris ſuperexiſtentium.

Non obſtat, quod ſi hæc prouiſio referatur ad ex-
7 preſſam ſubſtitutionem pupillarem, † quod illa ſit reſtricta inter Io: Baptiſtam, & Hieronymum, altero ſcilicet moriente ſuccedat ſuperſtes, non autem D. D. Beatrix. Si verò tacitam pupillarem ex compendioſa deſumptam inferat in caſu quo deficerent omnes deſcendentes maſculi legitimi, & naturales de legitimo matrimonio nati tunc ceſſet, quia ſubſtitutio fœminarum non legitur facta Hieronymo, aut Io: Baptiſtæ; ſed vltimo maſculo deficienti ex deſcendentibus ipſorum filiorum.

Quia in primo caſu ſuſtinetur expreſſa pupillaris
8 † non obſtante, quod videatur appoſita filijs primi gradus, quia per coniunctionem caſus non exiſtentiæ illorum videtur continuatus ſermo prouiſionis in caſu pupillaris, vt in prima deciſione fuit firmatum ex *Bal. conſ.* 17. *vol.* 2. *Crau. conſ.* 208. *num.* 6. *Theſaur. deciſ.* 200. *num.* 10. *Menoch. conſ.* 106. *num* 370. *& conſ.* 148. *num.* 18. *Peregr. conſ.* 32. *num.* 24. *lib.* 2. quibus accedunt idem *Menoch. præſumpt.* 178. *num.* 30. *lib.* 4. *Odd. conſ.* 95. *num.* 82. *& ſeq.* Nec euitan-
9 tur rationes, & auctoritates ſupradictæ ex eo, † quod Bald. & alij loquantur ad effectum inducendi repetitionem pupillaris in ſequenti caſu à teſtatore prouiſo, non autem variandi caſus, in quibus fit ſubſtitutio, vt ſcilicet fœminæ ſuccedant filijs primi gradus per pupillarem, quibus non ſunt ſubſtitutæ; ſed eo in caſu alij filij maſculi deſcendentes, quia differentia forte euitaret rationem coniunctionis caſuum, & continuationis ſermonis, niſi concurrant ad inuicem caſus deficientiæ, & non natiuitatis, prout concurrere in deciſione cauſæ fuit firmatum ex *Menoch. Surd. Laderch. & alijs in ea adductis*; nam tunc ſublato de medio gradu filiorum non exiſtentium; poſt quam de tempore obitus Hieronymi in ætate pupillari Io: Baptiſta non extabat, & alij nati non erant, benè conueniat ſubintratio vltimi gradus fœminas compræhendentis, vt latiſſimè aduertit, & comprobat *Laderch. d. conſ.* 72. *num.* 4.

In ſecundo etiam caſu faciliùs ſuſtinetur tacita pupillaris ex compendioſa deducta: quia ſicuti ex for-
10 mulis † ſubſt tutionum, de quibus agitur non dubitatur de exiſtentia compendioſæ; dum leguntur conceptæ ſub conditione neceſſaria, ſi alter eorum decederet in pupillari ætate, vel aliàs quandocumque, & in vltima ſubſtitutione dicatur caſu quo deficerent omnes deſcendentes maſculi. *Surd. deciſ.* 37. *num.* 1. *Laderch. conſ.* 72. *num.* 4. *Bellon. iun. conſ.* 19. *num.* 9. *Moder. Brixien. de ſubſt. quæſt.* 23. *num.* 34. *Rota deciſ.* 519. *num.* 4. *par.* 1. *& deciſ.* 332. *num* 9 *par.* 2. *recent.* ita nec in dubium reuocari debet quin ſub ea
11 compræhendatur † & vulgaris, & pupillaris per quas reſpectiuè vocati directè ſuccedūt pupillo, & intrant locum deficientium in gradu præcedenti. *Bart. in l. quamdiu* 68. *num.* 10. *ff. de acquir. hæred. communiter receptus. Laderch. conſ.* 72. *num.* 4. *Peregr. de fideic. art.* 15. *num.* 14. *& conſ.* 32. *num.* 23. *lib.* 2. *Rot. deciſ.* 332. *num.* 6. *&* 7. *& deciſ.* 403. *num.* 10. *par.* 2. *recent.* atque ita cum D. Beatrix tanquam vocata per
12 vulgarem † intret locum anteriorum in gradu tam ex capite deficientiæ, quam non natiuitatis, vt iam fuit firmatum in deciſione cauſæ ex *Menoch. præſumpt.* 65. *num.* 2. *lib.* 4. *& conſ* 1063. *num.* 1. *&* 10. *Mantic. de coniect. lib.* 11. *tit.* 6. *num.* 1. *Surd. deciſ.* 37. *num.* 26. *Laderch. conſ.* 72. *num.* 2. *&* 4. *Rota deciſ.* 453. *num.* 6. *par.* 2. *recent. & in Bononien. bonorum de Griſonibus* 18. *Februarij* 1619. *coram bo. me. Buratto*, decedente Hieronymo in ætate pupillari à directa ſucceſſione illius excludi non poteſt.
13 Et quamuis † *Pariſ. conſ.* 74. *num.* 12. *lib.* 3. *Eugen.*

conſ. 99. *num.* 21. *Peregr. de fideic. art.* 21. *num.* 24.
& alij adducti pro hac opinione per eundem *Peregr.*
art. 15. *num.* 16. *& conſ.* 55. *num.* 7. *&* 22. *lib.* 2.
omnes moti ex rationibus *Oldradi conſ.* 177. videan-
tur firmare caſum non intrare, quando teſtator ex-
preſsè prouidit in caſum mortis, & prout dicebatur
factum in caſu propoſito ibi, & caſu quo decederent
omnes deſcendentes maſculi per rectam lineam ma-
ſculinam nati, ex quibus verbis inferebatur voluntas
reſtricta ad caſus expreſſos, non autem ad poſſibiles;
dum conſiderauit teſtator initium, medium, & finem
ſuæ lineæ; attamen Oldradus communiter reproba-
tur, & illi, qui eundem ſequuti ſunt: quia caſus non
natiuitatis ſemper eſt de caſibus impotentię conten-
tæ in vulgari ſecundum *Gloſ. & textum in l. penult. ff.*
de ventr. inſpic. Bart. in l. 1. *num.* 33. *de vulg. & pu-*
14 *pill.* & vulgaris † ſemper locum habet quocumque
caſu prior vocatus rem habere non poſſit. *l. cum pro-*
ponas. C. de hæred. inſt. Bart. in l. 3. *§. fin. ff. de liber.*
& poſthum. quinimò *Dec. conſ.* 227. *num.* 3. ſuſtinuit
per verbum *mancaſſero* expreſſum fuiſſe caſum non
natiuitatis, ſed vt dicebatur in ſpecie reprobant Ol-
drad. & ſeguaces, infiniti, qui referuntur per *Peregr.*
d. art. 15. *& ſeq. & conſ.* 40. *num.* 2. *vol.* 1. *&* 55.
num. 18. *vol.* 2. *Decian. conſ.* 1. *vol.* 1. *Surd. conſ.* 236.
num. 26. *Laderch. conſ.* 31. *&* 72. Nec opinioni Ol-
15 dradi † inhærendum eſt, niſi eo caſu, quo teſtator de-
claraſſet voluntatem ſuam per verba taxatiua, aut ex
coniecturis benè concludentibus illa deſumi poſſet.
Marzar. conſ. 1. *num.* 1. *& ſeq. & Rota cum hac de-*
claratione tranſiuit in Bononien. de Griſonibus ſupra
allegata, & Peregr. eod. art. 15. *num.* 16. idem ſequi-
tur, vt propterea deciſio, quæ reuidetur ſentiens ob-
iectum reſpondet non conſtare de coniecturis, ex
quibus à communi regula, & opinione ſit receden-
dum.

Non obſtat, quod adhuc ſuppoſita compræhenſio-
16 ne caſus † non natiuitatis in tacita vulgari ex com-
pendioſa non tamen intrat pupillaris per caſum non
natiuitatis, ſed tacita vulgaris. *Corn. conſ.* 276. *num.*
12. *vol.* 3. & vulgari locus non ſit ſequuta aditione
per pupillum. *l. poſt aditam cum gloſ. C. de impuber.*
Peregr. de fideic. art. 15. *num.* 3. *Soccin. ſen. conſ.* 52.
num. 14. *verſ.* 3. *eſt caſus. vol.* 1. de qua aditione di-
cebatur in præſenti conſtare.

17 Quia fundamentum obiecti non probatur † ex ra-
tionibus Cornei; dicit quidem, quod ſubſtitutio fa-
cta poſthumo ſi naſcetur militat etiam eo non nato:
quia ſub pupillari illa de poſthumo continetur tacita
vulgaris, ſi non naſcatur per *l. qui ventri cum gloſ. ff.*
de ventr. inſpic. & eſt verum, quia non datur ſucceſ-
ſio ex perſona, quæ non fuit; ſed per aliam ſubſtitu-
tionem, nempe vulgarem capit vocatos, dum intrant
locum eius, qui ſperabatur naſci, nec natus fuit; ſed
in caſu noſtro D. Beatrix non agit de intrando locum
Hieronymi non nati; ſed in locum eorum, qui voca-
ti fuerunt ad eius ſucceſſionem ante ipſam, nec nati
fuerunt; propterea per vulgarem in locum eorum
ſubintrat ſublatis eis de medio, vel per non aditio-
nem, vel per impotentiam naturalem, aut euentua-
lem non ſuccedendi, & ſub ingreſſa tunc ſuccedit
Hieronymo in pupillari ætate decedenti, ita *Bar. mi-*
rabiliter diſtinguit in d. l. quamdiù 68. *num.* 10. *ff. de*
acquir. hæred. & illum ſic intelligunt Peregr. d. art.
15. *num.* 14. *cum alijs ab eo alleg. & Pariſ. conſ.* 73.
num. 28. *lib.* 3. *Surd. conſ.* 347. *num.* 16. *lib.* 3. *La-*
derch. conſ. 3. *num.* 10. *&* 72. *num.* 4. eſt etiam ve-
18 rum, † quod adita hæreditate per pupillum non eſt
locus vulgari, vt per eam pupillo ſuccedatur; ſed eſt
etiam erroneum, quod ceſſante vulgari non detur in-
tra tempora pubertatis ſucceſſio ex pupillari, quia
compendioſa tanquam continens plures ſubſtitutio-
nes, & plures caſus per exiſtentiam vnius non tolli-
tur alter; nam continet vulgarem ſi grauatus deceſ-
ſerit ante aditam, & ſi deceſſerit poſt aditam in pu-
pillari ætate reſultat pupillaris, & ſi defecerit poſt
aditam in adulta ætate intrat fideicommiſſaria. *Pe-*
regr. latiſſimè explicans de fideic. art. 34. *num.* 12. *&*
conſ. 32. *num.* 26. *vol.* 2. & tradunt omnes in *l. centu-*
rio de vulg. & in l. precibus. C. de impuber. quinimo
19 niſi pupillus adiret † hæreditatem paternam pupilla-
riter ſubſtitutus ſuccedere non poſſet, quia impoſſi-
bile eſſet hæreditatem illam acquiri ſubſtitutis; niſi
prius illa fuerit quæſita pupillo per regulam, quod
ſucceſſor non capit, quod auctor non habuit. *l. tra-*
ditio. ff. de acquir. rer. domin. Peregr. conſ. 46. *num.*
20 12. *lib.* 1. & ſi daretur, † quod adita hæreditate per
pupillum expiraret pupillaris inſimul facilè extingue-
retur patris priuilegium à lege datum, vt pro filijs
impuberibus teſtari poſsit, de quo in *l.* 2. *ff. de vulg.*
& in §. igitur inſt. de pupill. ſubſt. ex quo hæredita-
21 tes † etiam infantium ſoleant adiri per eorum tuto-
res, aut patres per actus tacitos, & leuiores. *l. ſi in-*
fanti. C. de iur. delib. Bart. in l. gerit. num. 30. *ff. de*
acquir. hæred. Craſ. in §. tranſmiſſio. quæſt. 26. *num.*
22 2. *Theſaur. deciſ.* 88. *num.* 2. *&* 3. & propterea † *Soc-*
cin. ſen. in allegato conſ. 52. *num.* 14. *vol.* 1. *ver.* 3.
eſt caſus, benè euitatur, quia loquitur de aditione
facta per ſubſtitutum primo loco vocatum non au-
tem de aditione pupilli, & ſimiliter in eiſdem termi-
nis loquitur *Decian. ſupra alleg. in conſ.* 81. *num.* 4.
vol. 2. per quam benè tollitur pupillaris per effectua-
tionem ſucceſsionis ſubſtituti in priori loco exiſten-
ti, quod idem non eſt ſi ille vel defecerit, vel non fue-
rit natus, & poſterior ſubintrat locum illius: quia
eueniente caſu pupillaris poteſt, ſicuti poterant alij
defecti ſuccedere.

Ex quibus cum clariſsimè conſtet de non iure D.
Antinori petentis immiſsionem, viſum fuit, & à de-
ciſis non recedere, & quæſtionem de releuantia legi-
23 timationum † tam in vita Petri Iacobi patris D. An-
tinori, quam poſt obtentarum non intrare: quia etiam
illis ſuppoſitis præualet cauſa teſtati ad fauorem D.
Beatricis, & nihilominus in prima, iura venientium
ab inteſtato fuerunt præſeruata; & ſecunda non po-
tuit tollere ius iam quæſitum ipſis ab inteſtato veni-
entibus poſt obitum Petri Iacobi teſtatoris, vt in pri-
ma deciſione fuit firmatum, & ita fuit concluſum &c.

R. P. D. Merlino
Narnienſis Succeſsionis
Lunæ 22. Maij 1628.

SVMMARIA.

1 *Fœmina ſuccedit patri vna cum maſculo de iure*
communi

communi, eique datur immiſſio. Et quid ſtante Statuto per tot.

4 *Statutum excluſiuum fœminarum nõ comprehendit bona extra Territorium, & de ratione num. ſeqq. ſiue loquatur in rem, ſiue in perſonam num. 14. & ſeqq. & quod maior pars bonorum ſit in loco Statuti num. 22.*

5 *Statutum prædictum eſt principaliter inductum fauore familiarum, & ideo non eſt odioſum cum num. ſeqq.*

6 *Statutum vt iudicetur odioſum, vel fauorabile conſideratur principalis intentio.*

8 *Statutum excluſiuum fœminarum eſt conforme iuri diuino duodecim tabular. & Iuri prætorio.*

9 *Statuere eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarum.*

10 *Princeps extra proprium Territorium eſt veluti priuatus.*

11 *Populus non poteſt exercere iuriſdictionem in alieno Territorio.*

13 *Statutum etiam fauorabile non extenditur extra Territorium.*

15 *Statuentium facultas attenditur, & quod principaliter ipſi intelligant, non cortex verborum.*

16 *Verba ſunt attendenda, vbi quæſtio eſt voluntatis, non quando eſt poteſtatis.*

18 *Statutum poteſt inhabilitare perſonam ſubditam, & ita incapacem illam efficere, vt quocumque vadat ſemper remaneat incapax, & vinculum comprehendat bona extra Territorium. Sed vide num. ſeqq. præſertim num. 25.*

19 *Statutum an poſſit diſponere de bonis extra Territorium, cum num. ſeqq.*

22 *Statutum quamuis in ſuo cortice loquatur in perſonam, tamen vbi diſponit de ſucceſſione videtur principaliter de ipſis bonis diſponere, non autem de perſonis.*

23 *Bannitus, & hoſtis Patriæ ſuccedit in bonis extra Territorium.*

24 *Diſpoſitio coarctatur quoad bona exiſtentia intra fines iuriſdictionis diſponentis, non autem quoad bona extra Territorium ſita.*

26 *Tutor datus vno loco, eſt etiam tutor alio loco licet extra Territorium. Secus eſt in Curatore num. 28.*

29 *Hæreditas eſt quid vniuerſale, & indiuiduum, nec loco circumſcribitur, & debet vniſormiter vbique iudicari, ſed vide num. 30.*

31 *In Statutis verba debent interpretari cum effectu.*

33 *Montium loca inter bona immobilia reputantur, & in eis locum habet Statutum excluſiuum fœminarum.*

34 *Et veniunt etiam vacabilia appellatione bonorum.*

35 *Forenſes non comprehenduntur in Statuto excluſiuo fœminarum. Statutum excluſiuum fœminarum non intrat reſpectu forenſium ibid. maximè quando perſona excludens eſt etiam forenſis num. 36.*

37 *Statutorum coniunctio non fit ad excluſionem fœminarum, cum ſeqq.*

39 *Statutum, vt afficiat, requiritur, vt eidem Statuto ſubiaceant inſimul bona, & perſonæ, neque ſufficit alterum nempe vel ſubiectio perſonarum, vel bonorum.*

40 *Arguere non licet à contrario ſenſu, præſertim in dictis Doctorum, quando abſonus reſultaret intellectus.*

42 *Statutaria diſpoſitio vbi deficit, ſubintrat ſemper diſpoſitio iuris communis.*

43 *Statuta vtriuſque loci ſeruanda ſunt in hæreditate defuncti habentis bona in duobus locis, & vide num. ſeqq. Vbi de confirmatione, & ſubiectione eiuſdem Principis.*

45 *Domicilium habere, & ſubiacere pluribus locis quis poteſt reſpectu bonorum.*

47 *Confirmatio Statutorum quid operetur.*

48 *Conſuetudo quomodo ſit probanda.*

49 *Statutum non poteſt condere Populus ſubiectus Sedi Apoſtolicæ ſine confirmatione.*

50 *Conſuetudinem non poteſt introducere abſque confirmatione, qui non poteſt condere Statuta.*

51 *Ciuilitas per Priuilegium non ſuffragatur ei, qui non eſt vſus, nec habitauit, nec onera ſubſtinuit.*

DECISIO XCIX.

ANDREAS ſuperſtitibus tã filijs maſculis, quam fœminis inteſtatus deceſſerat, bonaque nedum in Territorio Narnienſi, vbi degebat, ſed & hic Romæ reliquit. Vnde fuit dubitatum, An in his bonis fœminæ æqualiter admittendæ eſſent vna cum maſculis, illiſque danda immiſſio. Et quamuis attenta
1 iuris communis † diſpoſitione non ſit ambigendum, quin ad fœminas æqualiter, prout ad maſculos ſpectet paterna ſucceſſio. *§. inteſtatorum inſt. de hæredit. quæ ab inteſt. deſer. l. maximum vitium. C. de liber. præterit. l. lege 12. tabularum. C. de legit. hæred. auth. nouiſſima. C. de ſuis, & legit.* Attamen difficultatem
2 faciebat, † quòd tam Narnij, vbi & teſtator, maſculique, & fœminæ ad ſucceſſionem adſpirantes domicilium habent, quam hic Romæ, vbi bona reperiuntur, Statutum viget excluſiuum fœminarum extantibus maſculis, & proinde quodcumque Statutum attendatur ſemper reſultat excluſio fœminarum.

Verùm DD. reſponderunt in his bonis Romæ exi-
3 ſtentibus † dandam eſſe immiſſionem filiabus fœminis pro medietate, & ſic iuris communis diſpoſitionem in propoſita facti ſpecie eſſe attendendam, neutrumque ex prædictis Statutis ſibi locum vendicare.
4 Non inquam Statutum Narnienſe, † quoniam quamuis Doctores inter ſe certauerint, an huiuſmodi Statutum fœminarum excluſiuum comprehendat, vel extendatur ad bona extra Territorium in variaſque acies diuiſi ſint, & diſtinctionibus aliqui opiniones contrarias conciliauerint, attamen ſemper Rota indiſtinctè cẽſuit bona poſita extra Territorium non compræhendi Statuto quemadmodũ & magis communiter Doctores tenuerunt. *ita Bart. qui fuit auctor huius opinionis, in l. cunctos populos. num. 32. Bald. ibid. num. 91. C. de ſum. Trin. & fid. cath. Anchar. in c. canonum ſtatuta. num. 214. de conſt. Felyn. in c. poſtulaſti. num. 4. de for. comp. Alex. conſ. 16. num. 1. & ſeqq. & conſ. 128. lib. 1. Gozadin. conſ. 49. num. 8. Brun. ad Stat. art. 8. num. 130. qui affirmat ab hac opinione non eſſe recedendum. Rolan. conſ. 80. per tot. lib. 4. Bero. conſ. 155. num. 12. & ſeqq. lib. 2. Ioſ. Ludou. deciſ. Peruſ. 76. num. 8. Hond. conſ. 5. num. 14. lib. 1. Peregrin. deciſ. Patauin. 117. num. 2. & 3. &*

conſ. 7. num. 8. lib. 5. Menoch. conſ. 875. per tot. & conſ. 1021. num. 9. & 10. vbi 56. Doctores recenſet hanc opinionem ſequentes. Aldobr. conſ. 2. num. 10. & ſeqq. lib. 1. & conſ. 145. num. 8. lib. 2. D. Fachin conſ. 86. num. 4. & conſ. 87. num. 1. & ſeqq. lib. 2. Oſaſch. conſ. 76. num. 19. Caball. conſ. 11. num. 1. & ſeqq. lib. 2. qui de vera, & magis communi atteſtatur, & quod optimis fundamentis innitatur. Pappon conſ. 54. num. 33. Aldouin. conſ. 98. num. 3. & Rota perpetuò, vt dictum eſt, hæſit huic opinioni, ita coram Puteo deciſ. 341. lib. 1. in correct. coram Card. Blanchetto in Romana, ſeu Terracinen. bonorum 16. Martij 1576. quæ eſt deciſ. 304. num. 3. par. 1. diuerſ. coram Comitulo in Peruſina bonorum de Balleonibus 8. & 13. Iunij 1590. coram Brauo in Romana ſupplementi legitimæ 21. Octobris 1580. coram Penia in Peruſina reintegrationis 15. Ianuarij 1597. coram Card. Pamphilio in Balneoregienſis bonorum 7. Iunij 1591. & 16. Maij 1594. coram ſan. me. Greg. XV. deciſ. 255. num. 1. & ſeqq. & coram bo. me. Buratto in Collenſis hæreditatis 10. Iunij 1616. & 5. Maij 1617. & nouiſſimè coram R. P. D. meo Durano in Romana, ſeu Bergomen. ſucceſſionis 11. Maij 1626.

5 Et quamuis Rota in concluſione aſſentiat † Bartolo, in duobus tamen diſſentit in ratione ſcilicet, & in diſtinctione, ſeu declaratione. Non enim vera eſt ratio ab eo ponderata, quòd nempe huiuſmodi Statutum non comprehendat bona extra Territorium, eo, quia ſit odioſum, dum æquitati naturali repugnat, conſtituendo in materia ſucceſsionis differentiam inter maſculos, & fœminas, quod veluti maximum vitium reprehendit Imperator in d. l. maximum vitium. C. de liber. præterit. & propterea ſtrictè interpretandum, nec extendendum extra Territorium. Quoniam licet tale Statutum ſit derogatorium iuri communi, non tamen inde odioſum, ſaltem odio irrationabili cenſendum eſt, fundatur enim in bono publico, nempe in motiuo conſeruandi agnationes maſculorum, & principaliter, & primariò non intendit excluſionem fœminarum, nec in earum odium eſt promulgatum, ſed in fauorem familiarum, quæ diuitiarum præſidio deſtitutæ ſordeſcunt, & hoc conſi-
6 derari debet † ad effectum iudicandi, an aliquid ſit odioſum, vel fauorabile. l. qui exceptionem. ff de cond. indeb. Roman. conſ. 39. num. 2. & conſ. 328. num. 2. Decian. conſ. 17. num. 25. lib. 1. Ceph. conſ. 278. num. 102. Aldobr. conſ. 2. num. 141. lib. 1. Caputaq. deciſ. 15. num. 6. par. 2. Rot. deciſ. 117. num. 1. par. 1. di-
7 uerſ. & quod huiuſmodi Statutum † ſit fauorabile receptiori calculo affirmant Doctores. Alex. conſ. 141. num. 10. lib. 7. Ceph. conſ. 278. num. 102 & 103. Decian. conſ. 1. num. 319. & conſ. 17. num. 25. lib. 1. & conſ. 30. num. 10. lib. 3. Gabr. conſ. 15. num. 3. lib. 2. Brun. de Statut. art. 8. num. 127. verſ. nec obſtat. Surd. conſ. 553 num. 9. & Rota pluries amplexa eſt hanc opinionem, vt in Nucerina bonorum 4. Martij 1612. coram bo. me. Card. Sacrato, quæ eſt deciſ. 51. par. 1. recent. & in pluribus relatis in Bononienſis ſucceſſionis 9. Decembris 1622. coram bo. me. Vbaldo, imo huiuſ-
8 modi Statutum eſt conforme † iuri diuino duodecim tabularum, & iuri prætorio. Crauett. conſ. 243. num. 5. Decian. d. conſ. 1. num. 318.

Sed vera ratio illius concluſionis ſupra firmatæ ea
9 eſt, † quoniam ſtatuere eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarum. cap. fin. de conſtit. in 6. l. fin. ff. & C. de iuriſd. omn. Iud. & ibi DD. communiter. Alex. in l. 1. num. 10.
10 ff. eod. & extra proprium † Territorium Princeps eſt veluti priuatus. d. cap. fin. de conſtit. in 6. cap. per venerabilem, qui filij ſint legit. cap. quæ contra 8. diſtinct. d. l. fin. ff. de iuriſd. omn. Iud. l. 3. ff. de offic. Præſid. cum alijs per Bero. conſ. 155. num. 14. lib. 2. Vnde
11 nec poterit populus † exercere iuriſdictionem in alieno Territorio. ita Lap. alleg. 91. num. 7. Caſtr. conſ. 32. num. 1. lib. 2. Rol. conſ. 80. num. 25. & 26. lib. 4. Bero d. conſ. 155. num. 13. & 14. Peregr. deciſ. Patauin. 117. num. 2. Aldobr. conſ. 2. num. 10. & 15. lib. 1. Brun. de Statut. d. art. 8. num. 130. verſ. quicquid autem ſit. Gerard. Mazzol. conſ. 36. num. 17. Bellon. iun. conſ. 74. num. 103. & per hanc rationem
12 † Rota ſequitur Bartolum, vt obſeruauit Put. d. deciſ. 341. in fin. lib. 1. & tangit Surd. conſ. 553. num. 8. Bellon. d. conſ. 74. num. 104. Imò etiam ſi omninò
13 eſſet Statutum fauorabile, † non tamen extenderetur extra Territorium. Rol. d. conſ. 80. ſub num. 29. ſub verſ. ſupereſt modò. Bellon. ibid. num. 105. ſemper enim obſtaret defectus iuriſdictionis.

Diſtinctionem etiam Bart. in d. l. cunctos populos. num. 33. C. de ſumm. Trin. & fid. cath. an Statutum
14 loquatur † in rem, ſiue in perſonam ſemper reiecit. Rota vt in d. deciſ. 304. num. 3. par. 1. diuerſ. in Balneoregienſis bonorum 16. Maij 1594. coram bo. mem. Cardinali Pamphilio, & coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 255. num. 6. & in dicta Collenſis hæreditatis co-
15 ram bo. me. Buratto, quoniam non cortex † verborum, ſed facultas ſtatuentium, quidque principaliter intelligant ipſi attendendum eſt, & verba indaganda eſſent, ſi quæſtio foret voluntatis, quæ verbis declaratur, & extenditur. l. Paulus. §. non tantum verbis. ff rem rat. hab. cap. is autem 22. q. 2. Aym. conſ. 20.
16 num. 2. ſecus autem dum quæſtio † eſt poteſtatis, quæ cum ſit limitata Territorio ſtatuentium. l. dum virum. C. de decur. lib. 10. non poteſt quibuſcumque verbis quoquo modo cõceptis vltra limites extendi. Lap. d. alleg. 91 num. 8. Neguſ. reſponſ. 278. num 6. & 7. Bellon. iun. d. conſ. 74. num. 107. alioquin in fa-
17 cultate † cuiuſlibet poſitum eſſet ingenioſa verborum ſtructura alienam ſupplantare, & illudere, ac propriam extendere iuriſdictionem vltra fines Territorij, & propterea dictam diſtinctionem DD. ferè omnes pro principali concluſione ſupra relati reprobant, & potius verbalem, quàm iuridicam redarguunt. Aret. in l. iuſtè poſſidet. ſub num. 4. verſ. præterea illa differentia. ff. de acq. poſſ. Soc. iun. conſ. 25. num. 13. in fin. lib. 3. Decian. conſ. 71. num. 7. lib. 2.

Nec ſuffragatur id, in quo potiſſimùm inſiſtunt, qui contrarium tuentur, quod ſcilicet Statutum poſ-
18 ſit † inhabilitare perſonam ſubditam, & ita incapacem illam efficere, vt quocumque vadat, ſemper remaneat incapax, & ſic vinculum inectum à Statuto originis comitetur perſonam etiam quoad bona in alieno Territorio exiſtentia, vt cenſuit Salyc. in l. cunctos populos. num. 14. verſ. confirmatur ſecundò. C. de ſumm. Trin. & fid. cath. Alex. conſ. 128. ſub num. 2. lib. 1. Surd. conſ. 535. num. 18. & conſ. 553. num. 12. Ceph. conſ. 309. num. 30. & 35. Gabr. de Stat. concl. 8. num. 3. & 4. Bellon. iun. d. conſ. 74. num. 121. Rimin. iun. conſ. 72. num. 20. & 21. Bim. conſ. 91. num. 2. lib. 1.

Quoniam

Quoniam hæc opinio firmatur à prædictis Docto-
19 ribus, † quatenus ſtatutum de bonis in alieno Territorio expreſsè diſponeret, *vt per Ruyn. conſ.* 39. *num.* 16. *in fin. lib.* 1. *Burſatt. conſ.* 39. *num.* 35. *Surd. d. conſ.* 435. *num.* 18. *Peregrin. deciſ. Patauin.* 117. *num.* 13. *alyque ſupra allegati*, quod non adeſt in Statuto Narnienſi.

20 Verùm nec dicta opinio † tuta eſt, *& Salyc. in hoc art. poſt Tiraq. de primog. q.* 46. *num.* 23. *& ſeq. Alex. conſ.* 128. *lib.* 1. *& alios reprobauit Rota in d. deciſ.* 304. *par.* 1. *diuerſ.* vbi oſtenditur opinionem communem, & rationem contra illum militare. Et certè dicta concluſio fundatur in illa diſtinctione, an Statutum loquatur in rem, ſeu in perſonam, & quando loquitur in perſonam, videtur quod ſemper Statutum afficiat illam perſonam ſubditam, & ſic bona vbicumque reperiantur, non poſſint acquiri perſonæ incapaci, vnde ſic hæc diſtinctio communiter reprobatur, vt ſupra dictum fuit, conſequenter opinio, quæ dicta diſtinctione innititur, vt corruat neceſſe eſt, & ideo poſt *Alex. & Signorol. Rubeus. Alex. conſ.* 71. *n.* 10.
21 abſolutè negat † hoc Statutum extendi extra Territorium, etiam ſi expreſsè diceret, & ſequitur *Rolan. d. conſ.* 80. *num.* 29. *in fin. Menoch. conſ.* 1021. *ſub num.* 10. *in fin. & num.* 11. & ſanè Statutum quamuis
22 † in ſuo cortice loqueretur in perſonam, tamen, quia diſponit de ſucceſſione, videtur potius principaliter de ipſis bonis diſponere, non autem de perſonis. *Cyn. in d. l. cunctos populos. in fin. Brun. de Stat. art.* 6. *q.* 1. *num.* 18. *& art.* 8. *num.* 123. *in fin. Rolan. conſ.* 80. *num.* 41. *lib.* 4. *Soc. iun. conſ.* 25. *num.* 13. *lib.* 3. *Ceph. conſ.* 309. *num.* 47. *Facchin. conſ.* 86. *num.* 2. *lib.* 2. *idem Surd. conſ.* 257. *num.* 15. *&* 343. *num.* 10. *& conſ.* 553. *num.* 18. *Rot. deciſ.* 295. *num.* 11. *& deciſ.* 304. *num.* 3. *par.* 1. *diuerſ.* & videmus in fortioribus
23 terminis, quod bannitus, † & hoſtis patriæ, qui omninò incapax eſt ſucceſſionis, attamen ſuccedit ab inteſtato in bonis extra Territorium, quia hæc bona non ſubiacent Statuto Ciuitatis bannientis. *Caſtren. in l.* 1. *num.* 4. *C. de hæred inſt. Imol. in l. ex facto.* §. 1. *num.* 20. *verſ. in alio. ff. ad trebell. Menoch. conſ.* 271. *num.* 19. *in fin & fuit dictum in Mantuana bonorum 27. Nouembris* 1579. *coram Bubalo*, & ſem-
24 per coarctatur illa † diſpoſitio quoad bona exiſtentia intra fines iuriſdictionis diſponentis, non autem quoad bona extra Territorium ſita. *Caſtr. conſ.* 32. *num.* 1. *lib.* 2. *Rimin. iun. conſ.* 5. *num.* 207. *& conſ.* 437. *num.* 63. *Card. Seraph. deciſ.* 782. *num.* 2.

Et in omnem euentum illa concluſio ita tempera-
25 ri deberet, † vt Statutum poſſet quidem inhabilitare perſonam ſubditam, & quod hæc inhabilitas adherebit perſonæ, quocumque in loco reperiatur etiam in alieno Territorio, ſed tamen in illis actibus, qui perſonæ principaliter hærent, nec extram illam exercentur, vt in obligationibus, diſpoſitionibus, & perſonalibus pœnis, ac ſimilibus, & in his terminis procedunt *tex. in l. magis puto.* §. *illud. ff. de reb. eorum. l. propter litem.* §. *licet. ff. de excuſat. tut.* ponderati, & inducti à præallegatis DD. concluſionem illam fir-
26 mantibus, & ideo tutor † datus vno loco, eſt etiam tutor in alio loco, licet extra Territorium, quia ſufficit perſonam eſſe ſubiectam, & tutor datur perſonæ. *Bart. in l. pupillo ff. de tut. & curat. Bald. in l.* 1. *C.*
27 *vbi petan. tut.* ſed non reſpectu actuum, † quorum effectus principaliter oritur in rebus, & ipſas afficit, vt eſt vocatio maſculorum, & excluſio fœminarum in ſucceſſione bonorum, in qua materia, vt dictum eſt, agitur principaliter de ipſis bonis, ſique Statutum poſſet inhabilitare fœminas, & ſolum admittere maſculos ad bona extra Territorium exiſtentia, non ſolum diſponeret ſuper perſona illis ſubdita, ſed illorum iuriſdictio exerceretur principaliter in re, & materia, quę illis ſubiecta non eſt, vt in his terminis conſiderat. *Rol. d. conſ.* 80. *num.* 32. *&* 33. *lib.* 4. *& egregiè Pappon conſ.* 54. *num.* 34. *& ſeqq. & attingit Rom. conſ.* 39. *num.* 3. *& Alderan. Maſcar. de generali interpr. Stat. concl.* 6. *num.* 123. *&* 131. *& benè Brun.*
28 *de Stat. art.* 8. *num.* 13. *&* 131. vbi notat, † quod licet tutor datus in vno loco trahatur etiã extra Territorium, quia datur perſonæ, ſecùs tamen eſt in curatore, quia hic datur bonis.

Non obſtat, quod hæreditas ſit quid vniuerſale,
29 † & indiuiduum, nec loco circumſcribatur, ſed conſiſtat in intellectu, ita vt debeat vniformiter vbique iudicari. *l. hæreditas. ff. de reg. iur. l. ſi vt certi.* §. *ſi duobus. ff. commodat.* nec hæreditas, ſiue patrimonium ſcindi debet, quia ex omnibus bonis conflatur vnum tantum patrimonium, & vna hæreditas. *l. iuriſperitos.* §. *cum oriundus. ff. de excuſ. tut.* quemadmodum ſcinderetur ſi reſpectu bonorum Narnij exiſtentium, maſculi ſolùmmodo ſuccederent, in alijs verò bonis, vnà cum fœminis admitterentur, *vt per Salyc. in d. l. cunctos populos. num.* 14. *verſ. ſi verò bona. C. de ſumm. Trin. & fid. cath. Io: de Ramponib. conſ.* 34. *tit. de teſtam. inter conſ. Calder. & ſequuntur plures relati per Surd. conſ.* 535. *num.* 18. *& ſeqq. conſ.* 553. *num.* 11.

30 Quoniam, vt dictum fuit, hæc opinio † *Salyc.* fuit in Rota acriter examinata, vt patet *ex deciſ.* 304. *par.* 1. *diuerſ.* & concluſum fuit illam eſſe reprobatam communiter à Doctoribus, & rationes illius non ſubſiſtere, & re vera patrimonium, ſiue hæreditas tanquam quid intellectuale, & indiuiduum non ſcinditur quoties bona hæreditaria sũt ſub vno, & eodem Territorio, ſed quoties ſunt ſeparata bona, conſiderantur plures hæreditates, & defunctus tot repræſentat perſonas, quot ſunt Territoria, in quibus habet bona. *Alex. conſ.* 16. *num.* 2. *& conſ.* 128. *num.* 2. *verſ. allegabat. Salyc. lib.* 1. *Ruyn. conſ.* 48. *num.* 2. *lib.* 3. *Brun. de Stat. art.* 8. *num.* 124. *Rol conſ.* 80. *num.* 37. *verſ. non obſtat. lib.* 2. *Gayl. pract. obſeru. cap.* 124. *num.* 14. *lib.* 2. *Burſatt. conſ.* 8. *num.* 35. *Aldobr. conſ.* 2. *num.* 13. *&* 14. *lib.* 2. *Menoch. conſ.* 1021. *ſub num.* 8. *Surd. conſ.* 553. *num.* 16. Reprobaturque meritò à *Peregr. d. deciſ.* 117. *num.* 18. Illa diſtinctio de Sta-
31 tuto † loquente de hæreditate, vel de bonis, quia eſt merè verbalis, & verba in Statutis debent interpretari cum effectu, *vt per Peregr. ibid.*

32 Sique deficit poteſtas in Statuto Narnij † diſponendi de bonis extra Territorium extantibus non refert, an maior pars, vel minor bonorum reperiatur in illo, vel alio loco, quicquid dixerit *Io: de Ramponibus d. conſ.* 34. *de teſtam. inter conſ. Calder. Io: de Anan. conſ.* 4. *num.* 3. *Gabr. de Stat. concl.* 8. *num.* 32. quas reprobat *Rolan. d. conſ.* 80. *num.* 40. *verſ. non obſtat, & aliud. & num.* 41. *lib* 4. *& Rota in Balneoregien. bonorum* 11. *February* 1594. *coram Cardinali Pamphilio*.

Quò

Quo autem ad Statutũ Vrbis, licet loca Montium
33 † tanquam perpetuò manſura in Vrbe inter bona im-
mobilia reputentur, & in eis locum habeat Statutum
excluſiuum fœminarum. *Peregrin. conſ.* 90. *num.* 29.
lib. 1. *Theſaur. iun. quæſt. forenſ. lib.* 2. *quæſt.* 4. *num.*
16. *Bellon. iun. conſ.* 74. *num.* 111. *& ſequuta eſt Ro-
ta in his terminis in Collen. hæreditatis* 18. *Maij* 1620.
34 *coram bo. me. Buratto*, & loca Montium † etiam ſi
vacabilia veniunt appellatione bonorum. *Gabr. conſ.*
141. *num.* 23. *lib.* 2. *Modern. Roman. diſcept. forenſ.
cap.* 923. *num.* 20.
Attamen, cum tam Andreas defunctus, quàm ma-
ſculi, & fœminæ, & ſic excluſi, & excludentes fuerint,
35 & ſint forenſes, † nec ſubiaceant iuriſdictioni Statuti
Vrbis. Imò cum ſtatuentes ipſi per excluſionem fœ-
minarum intellexerint proſpicere dumtaxat conſer-
uationi familiarum ſubditarum, hæc prouidentia non
reſpicit familias exteras. Parum enim referebat ſta-
tuentibus Romanis conſeruare agnationes Narnien-
ſes, & propterea prædictum Statutum licet in eius
Territorio bona ſint poſita, non tamen intrat reſpe-
ctu forenſium, *ita Alex. conſ.* 111. *in princ. lib.* 7. *&
conſ.* 44. *num.* 5. *verſ. hanc concluſionem. lib.* 5. *Crot.
in l. omnes populi. num.* 244. *in fin. verſ. ſed hæc ratio
ff. de iuſt. & iur. Pariſ. conſ.* 12. *num.* 25. *lib.* 3. *Ruyn.
conſ.* 48. *num.* 4. *lib.* 3. *Crau. conſ.* 844. *num.* 1. *& ſeqq.
per tot. Soc. ſen. conſ.* 128. *num.* 5. *lib.* 4. *Soc. iun. conſ.*
80. *num.* 9. *lib.* 4. *Flamin. Rub. conſ.* 2. *per tot. Ceph.
conſ.* 278. *num.* 112. *verſ. ad vltimum. Peregr. conſ.*
90. *num.* 13. *&* 20. *lib.* 1. *& deciſ. Patauin.* 117. *num.*
3. *Modern. Roman. diſcept. forenſ. cap.* 431. *num.* 26.
*& Rota millies reſpondit, vt in Peruſina de Balleoni-
bus* 8. *&* 13. *Iunij* 1590. *coram Comitulo, in Balneo-
regien. bonorum* 7. *Iunij* 1590. *coram Card. Pamphi-
lio, & in Ciuitatis Caſtelli hæreditatis coram ſan. me.
Gregor. XV. deciſ.* 255. *& in terminis Statuti Vrbis
apud Put. deciſ.* 31. *num.* 6. *& ſeqq. lib* 2. *& apud
Card. Blanchett. deciſ.* 295 *num.* 1. *&* 4. *par.* 1. *diuerſ.
& demum coram bo. me. Buratto in dicta Collen. hære-
ditatis* 10. *Iunij* 1616. *vbi ex Theſauro* monet rem
36 dubitatione carere, quoties perſona † excludens eſt
etiam forenſis, vt in caſu noſtro, & reſpondet ad vo-
ta *Cardinalium Mant. & Tuſci, & in Romana, ſeu
Cæſenaten. hæreditatis* 6. *Nouembris* 1619. *coram D.
meo Pirouano*, vbi firmatur id procedere ex defectu
poteſtatis.
Neque Statuta hæc Vrbis, & Narnij connectenda
37 † ſunt, vt mutuò ſuppleantur ad excluſionem fœmi-
narum, ita vt quod deficit Statuto Narnij, ſcilicet
ſubiectio bonorum ſuppleatur ex Statuto Vrbis, &
quod deficit Statuto Vrbis, nempe ſubiectio perſo-
narum ſuppleatur ex Statuto Narnij, *vt poſt Bald. in
l.* 1. *num.* 19. *verſ. tamen benè teneo. C. de ſumm. Trin.
Caſtr. conſ.* 32. *in princ. lib.* 2. *Socc. ſen. conſ.* 36. *ſub
num.* 2. *verſ. quod intellige. Ceph. conſ.* 309. *num.* 43.
& 81. *cum alijs relatis per Surd. conſ.* 343. *num.* 20.
& conſ. 553. *num.* 13. *verſ. tertiò. & Bellon. iun. d.
conſ.* 74. *num.* 99. *& ſeqq.*
38 Quoniam, cum vtrumque Statutum † de per ſe ſit
imperfectum, & penitùs inutile, eo quod in vtroque
deficiat iuriſdictio, & voluntas, vt ſupra probatum
fuit, non poteſt fieri coniunctio. *Bald. in l. ſi quis ex
argentarijs. num.* 3. *ff. de eden. Iaſ. in l. centurio. num.*
57. *in fin. ff. de vulg. & pup. & ita in his terminis re-
ſpondit Rota in dicta Ciuitatis Caſtelli hæreditatis co-
ram ſan. me. Greg. XV. deciſ.* 255. *num.* 4. *& in Ro-
mana ſupplementi legitimæ* 21. *Octobris* 1580. *coram
Brauo, & coram bo. me. Buratto in dicta Collen. hæ-
reditatis* 10. *Iunij* 1616. *verſ. ex quibus. in fin. & ſe-
quuntur Modern. Rom. diſcept. forenſ. cap.* 431. *num.*
16. *& pluribus ſeqq.* quia, ad effectum, vt Statutum
39 afficiat, † requiritur, quod eidem Statuto ſubiaceant
in ſimul bona, & perſonæ, quæ ad ſucceſſionem ad-
ſpirant, nec ſufficit alterum, nempe vel ſubiectio per-
ſonarum, vel bonorum, quia ſemper erit Statutum
penitùs inutile. Et vnum Statutum cum altero Sta-
tuto coniungi nõ debet ad correctionem iuris com-
munis. *Menoch. conſ.* 748. *num.* 20.
Nec contrarium *dixit Bal. in d. l.* 1. licet admittat
40 † Statutum excluſiuum fœminarum non extendi ad
bona extra Territorium, vbi contraria eſt iuris di-
ſpoſitio, tum quia non licet arguere à contrario ſen-
ſu, præſertim in dictis Doctorum, quando abſonus
reſultaret intellectus. *l.* 2. *C. de cond. inſert. l. conuen-
ticulam C. de Epiſc. & Cler. cap. decet. de immunit.
Eccl. lib.* 6. *Roman. conſ.* 194. *num.* 8. *conſ.* 392. *num.*
24. *& conſ.* 399. *num.* 6. quemadmodum hic reſulta-
41 ret, † ſi Statutum loci læderet perſonas non ſubdi-
tas, & faueret familijs exteris, quarum conſeruatio
ad illos ſtatuentes non ſpectat. Tum quia ſatis dici-
tur extare cõtrariam iuris diſpoſitionem, ſi ius com-
mune extat admittens æqualiter maſculos vna cum
42 fœminis, & quotieſcumque ſtatutaria diſpoſitio † de-
ficit, ſubintrat ſemper diſpoſitio iuris communis. *l. ſi
cum dotem. ff. ſol. matr. l. ſi extraneus. ff. de cond. cauſ.
dat. Ancharan. conſ.* 26. *num.* 2. *Socc. ſen. conſ.* 228.
ſub num. 2. *lib.* 2.
43 Minus applicatur doctrina † *Alex. d. conſ.* 44. *lib.* 5.
Soc. ſen. conſ. 288. *num.* 2. *verſ. & ſecundum. lib.* 2.
Surd. conſ. 343. *num.* 20. *& conſ.* 553. *num.* 13. *&
aliorum, quos latè congerit Bellon. iun. d. conſ.* 74.
num. 100. aſſerentium in hæreditate defuncti haben-
tis bona in duobus locis, vtriuſque loci Statuta ſer-
uanda eſſe, & coniungenda. Quoniam hæc conclu-
44 ſio, † quatenus vera ſit intelligi debet datis terminis
habilibus, ſcilicet dummodò non obſtet defectus iu-
riſdictionis, vel voluntatis, & ſic quod nedum vtro-
que in loco quis habeat bona, ſed & quod perſonæ
ſubiaceant iuriſdictioni vtriuſque loci, *vt etiam con-
ſiderat ſan. me. Greg. XV. d. deciſ.* 255. *num.* 4. vbi
reſpondet ad Caſtr. & alios: ſique aliter hæc Docto-
ctorum aſſertio intelligeretur, repugnaret concluſio-
nibus ſupra firmatis, quæ frequentiùs à DD. receptæ
ſunt, & à Rota approbantur, & ſicuti quis poteſt ha-
45 bere † bona in pluribus locis, ſic & poteſt habere
domicilium, & ſubiacere pluribus locis. *ad l. ciues C.
de incolis. lib.* 10. *Abb. in cap. fin. num.* 8. *in fin. de
paroch. Felyn. in cap. dilectus. il* 2. *num.* 12 *de reſcript.
Menoch. de arbitr. Iud. lib.* 2. *caſ.* 86. *num.* 2. *& fuit
dictum in Toletana matrimonij* 10. *Decembris* 1625.
coram me, & in Romana, ſeu Bergomen. ſucceſſionis
11. *Maij* 1626. *coram R. P. D. meo Durano*, & hoc
caſu Statutum vtriuſque loci attenderetur.
46 Minus obſtat, quòd vterque locus † eidem Prin-
cipi, ſcilicet Summo Pontifici ſubiaceat, & vtrum-
que Statutum ſit eadem auctoritate Apoſtolica con-
firmatum, prout in his terminis Statutum perſona-
rum, & Statutum loci coniungenda eſſe tradiderunt
Archiepiſcopus

Archiepiſcopus Pul. conſ. vlt. apud Odd. num. 108. *&* 115. *Theſaur. quæſt. forenſ. lib.* 2. *quæſt.* 5. *num.* 13. *Bellon. prealleg. conſ.* 74. *num.* 136. Quoniam mo-
47 tiuum vrgeret, † ſi Summus Pontifex per viam ſuæ diſpoſitionis ſanxiſſet ad hæreditatem patris maſculos ſolummodo excluſis fœminis eſſe admittendos, quia tunc in toto Statu Eccleſiaſtico pariformiter ſeruanda eſſet Principis Conſtitutio. *l. leges. C. de legibus*. Verùm cum proceſſerit confirmando ſingulis Ciuitatibus, & locis eorum Statuta, & ſic remouendo ſolummodo obſtaculum defectus iuriſdictionis huiuſmodi confirmationes regulantur iuxta terminos diſpoſitionis confirmatæ, quam nec dicuntur ampliare, & ſic nec vltra fines cuiuſque Ciuitatis, & loci extendere, ſed ſolum addere robur. *l. Aurelio. §. vlt. ff. de libert. leg Bald. in l. nominationes in fin. C. de appellat. Bero. conſ* 107. *num.* 11. *lib.* 1. *Menoch. conſ.* 658 *num.* 8. *& conſ.* 704. *num.* 36. *Rota coram bo. me. Card. Seraphino deciſ.* 671. *num.* 7. *& deciſ.* 981. *num.* 5. *& in Balneoregienſis bonorum* 11. *Februarij* 1594. *coram bo. me. Card. Pamphilio*, & ideo prudenter *Rota in dictæ Ciuitatis Caſtelli hæreditatis coram ſan. me. Greg. XV.* noluit coniungere, nec combinare Statutum Ciuitatis Caſtelli cum Statuto Citernæ, quamuis vterque locus Sedi Apoſtolicæ ſubiaceat, & ab eadem Sede Apoſtolica confirmationem Statuti obtinuerit.

48 Nec obſtat conſuetudo, † vt etiam in bonis extra Territorium ſeruetur Statutum Narnienſe excluſiuum fœminarum, quam maſculi nitebantur probare, quia defecerunt, nec probarunt concludenter cum requiſitis, ſcilicet, quod talis conſuetudo ſit vniuerſalis, quod fuerit in contradictorium deducta, & obtinuerit, & quod veriſimiliter deuenerit ad notitiam, & frequenter id contigerit, prout opus erat. *DD. in l.* 2. *C. quæ ſit long. conſ & in l. de quibus. ff. de legib. Pariſ. conſ.* 27. *num.* 35. *& ſeqq. lib.* 1. *Decian. conſ.* 51. *num.* 10. *& ſeqq. lib.* 2. *Natt. conſ.* 574. *num.* 14. *Rota deciſ.* 255. *num.* 4. *& deciſ.* 524. *num.* 3. *par.* 1. *recent. & deciſ.* 497 *num.* 2. *par.* 2. & quod idem caſus cum iiſdem qualitatibus contigerit pluries, & pro maſculis fuerit reſolutus. *Ancharan. conſ* 339. *num* 8. *Honded. conſ.* 75. *num.* 22. *lib.* 2. *Card. Mantic. deciſ.* 284. *num.* 7. Et in caſibus, qui recenſentur à teſtibus fœminæ fuerunt fortaſſe excluſæ ob renunciationes, quæ paſsim per eas fieri conſueuerunt, ſed
49 quatenus etiam probaretur hæc conſuetudo, † aliqui ex Dominis dubitabant de illius validitate; cum enim Populus Narnienſis ſit immediatè ſubiectus Sedi Apoſtolicæ, quemadmodum non poſſet ſine confirmatione Pontificis condere Statuta. *Bal. conſ.* 407. *num.* 2. *verſ. quia merus eſt. lib.* 2. *Rota deciſ.* 536. *& deciſ.* 780. *num.* 1. *par.* 1. *diuerſ. cum alys cumulatis in Bononien. ſucceſſionis* 9. *Decembris* 1622. *coram bo.*
50 *me. Vbaldo*, ita & conſuetudinem † abſque eadem confirmatione videtur, quod non potuerit introducere præſertim contra ius; Statutis enim æquiparatur conſuetudo. *ad not. in l. de quibus. ff. de legibus. Bal. in l.* 2. *num.* 3. *C. quæ ſit long. conſuet. Alex. conſ.* 173. *num.* 12. *lib.* 21.

51 Poſtremo nec ſuffragatur, quod Iacobus † vnus ex maſculis fuerit à Senatu per Priuilegium Ciuitate Romana donatus, quia dicto Priuilegio non eſt viſus, nec vnquam habitauit, nec onera ſubſtinuit. Vnde Priuilegium non prodeſt, vt multis cumulatis firmauit Rota *in Roman. ſeu Cæſenaten. hæreditatis* 6. *Nouembris* 1619. *&* 15. *Ianuarij* 1620: *coram R. P. D. meo Pirouano*.

Et ita vnanimiter reſolutum fuit, in bonis extra Territorium Narnienſe extantibus, fœminas æqualiter admittendas eſſe cum maſculis, & illis dandam immiſsionem &c.

Eodem R. P. D. Merlino In eadem Narnienſis Succeſsionis Mercurij 7. Februarij 1629.

SVMMARIA.

1 *Soror admittitur vna cum fratre ad ſuccedendum alteri fratri ab inteſtato, & datur immiſſio in poſſeſſionem non obſtante Statuto per tot.*
2 *Fœmina excluſa ab hæreditate patris non dicitur excluſa ab hæreditate fratris etiam in bonis, quæ prouenerunt à patre.*
3 *Hæreditate adita ſucceſſio non dicitur amplius defuncti, ſed adeuntis, & idem eſt in bonis num.* 4.
5 *Statutum excludens fœminas intelligitur ab hæreditate dotantis. Fallit ſi Statutum vlterius progrediatur, vt num.* 6. *& vide num. ſeqq.*
8 *Alternatiua dictio disiungit, ſed vide num. ſeqq.*
9 *Statutum excluſiuum fœminarum non admittit extenſionem.*
11 *Dictio, Vel, reſoluitur aliquando in coniunctionem.*
12 *Dictio, Nec, ſtat coniunctiuè.*
15 *Verbum vnum, & idem in eadem oratione poſitum diuerſa ſignificatione determinari non decet.*
16 *Omiſſus caſus à Statuto pro omiſſo haberi debet, & ſecundum ius commune decidi. Maximè quando cum miſterio videtur omiſſus num.* 17.
19 *Specialia non ſunt multiplicanda.*
20 *Statutum excluſiuum debet intelligi, vt excludat ſolum ab hæreditatibus nominatorum.*
22 *Dictio, Dummodo, ſtat reſtrictiuè.*
23 *Statuti qualitates, vbi non concurrunt, non intrat Statuti diſpoſitio.*

DECISIO C.

POSTQVAM ſuper ſucceſsione Andreæ in bonis Romæ exiſtentibus reſolutum fuerat ad fauorem Magdalenæ, & Helenæ filiarum, vt in deciſione 22. Maij præteriti, cui partes acquieuerunt, hodie Rota aggreſſa eſt diſputationem ſuper ſucceſsione Iacobi fratris in bonis Narnij exiſtentibus.

1 Et reſponſum fuit eaſdem fœminas † admittendas vna cum Petro fratre; certa eſt enim Iuris communis concluſio, ſorores æqualiter prout fratres ſuccedere fratri ab inteſtato decedenti. *§. ſi igitur defunctus. auth. de hæred. ab int. venien. auth. itaque. C. cōmunia de ſucceſs.* eiſdemque propterea ſororibus *ex remedio quorum bonorum* competere immiſsionem in poſſeſſionem duarum ex tribus partibus bonorum Iacobi.

Nec

Nec duo Statuta Narnij fœminis obeſſe exiſtima-
3 runt DD. Nam primum † Statutum ſub cap. 32. fœ-
minas dotatas excludit ſolummodò ab hæreditate
patris exiſtentibus filijs, vel nepotibus maſculis, nul-
lamque de fratris ſucceſsione mentionem facit, & ſic
intrat receptiſsimum illud axioma, quod filia exclu-
ſa ab hæreditate patris non dicitur excluſa ab hære-
ditate fratris, quamuis materialiter ſint eadem bo-
na, quæ ex patre in fratrem deuenerunt, atque etiam
ſi nil aliud habeat in bonis ipſe frater. ita Bal. in c. 1.
§. 1. num. 3. Epiſc. vel Abb. in vſib. feud. Caſtr. conſ.
191. num. 2. lib. 3. Corn. conſ. 97. num. 9. lib. 1. &
conſ. 305. num. 4. & ſeqq. lib. 4. Iaſ. in l. 1. §. vete-
res. num. 20. & 26. qui communem teſtatur, nec ab ea
in iudicando recedendum. ff. de acq. poſs. & in l. eius,
qui in Prouincia. §. vlt. num. 8. ff. de reb. credit. Pa-
riſ. conſ 22. num. 17. & conſ. 23. num. 52. lib. 1. Brun.
de Stat. exclud fœmin. art. 8. num. 86. Philipp. Maſ-
ſin. in l. poſt aditam num. 89. & ſeqq. C. de impub. &
alijs ſubſtitut. qui plenè articulum examinat Franch.
deciſ. 171. num. 2. & 3. Gabr. concl. 7. tit. de Statut.
num. 28. & 36. Eugen. conſ. 83. num. 31. lib. 1. La-
derch. conſ. 37. num. 8. & ſequuta eſt Rota in Recana-
ten. ſucceſſionis 9. Februarij 1618. coram bo. me. Bu-
3 ratto. Et ratio inconcuſſa eſt, quia non eſt † amplius
ſucceſſio paterna, dum illa conſumpta eſt per aditio-
nem filij, ſed eſt fraterna, nec dicuntur bona Andreæ
olim defuncti, alioquin opus eſſet in definiendis ſuc-
ceſſionibus ſemper repetere primum parentem, ſed
dicuntur bona Iacobi, qui vltimo loco deceſſit. l. 1.
§. veteres. vbi gloſ. in verb. per vnum. ff de acquir poſs.
§. 1. inſtit. de hæred. qualit & different. l. hæres. ff de
acquir. hæred. & l. qui Titij teſtamentum. ff. de his quib.
vt indign. vbi prohibitus ſuccedere Titio poteſt nihi-
lominus ſuccedere in iiſdem bonis poſtquã ad alium
titulo hæreditario peruenerunt, & latè fuit compro-
batum in Bononien. hæreditatis de Armis 12. Decem-
bris 1622. & Romana ſucceſſionis 17. Iunij 1624. co-
ram me.

4 Nihilque refert Statutum loqui de bonis, † non au-
tem de hæreditate, quia nec bona amplius dicuntur
paterna, poſtquam filius adiuit, ſed dicuntur ipſius
filij, vt per iura, & Doctores ſupra allegatos, & ver-
balem diſtinctionem hanc dixit Peregr. deciſ. Patau.
117. num. 8.

Aliud verò Statutum in cap. 40. in quo maior vi-
debatur difficultas, nec obſtare credebatur, quoniam
5 fœminas † quatenus dotatæ ſint excludit quidem ne
dum ab hæreditate aſcendentium, ſed etiam collate-
ralium, verùm æqua interpretatione temperandum
videtur, vt cum hæc excluſio ſit correſpectiua ad do-
tem (iubet enim vel quod iam ſint dotatæ, vel do-
tentur, & ſint contentæ ſua dote) intelligi debeat
ſolummodò excluſa fœmina ab hæreditate dotantis
non autem aliorum, qui non dotarunt, nec iure, nec
æquitati videtur conſentaneum, vt dos ab vno tradi-
ta operetur, & influat in excluſionem ab hæreditate
alterius, quemadmodum tradit Bal. in l. 1. num. 4.
verſ. modò accedit. C. de legit. hæred. Brun. de Statut.
excluſ. art. 8. num. 59. Alciat. conſ. 1. num. 45. 46.
& ſeqq. & conſ. 5. num. 1. & ſeqq. lib. 2. Capreol. de
ſucceſs. ab inteſt. lib. 1. num. 440. vbi de comm. Ceph.
278. num. 95. qui pariter de communi teſtatur Becc.
conſ. 112. num. 18. Honded. conſ. 9. num. 14. lib. 2.
Menoch. conſ. 873. num. 9. verſ. primus &c. Card.
Seraph. deciſ. 396. num. 4. & dixit Rota in Auxima-
na bonorum 17. Februarij 1620. coram bo. me. Rem-
boldo, & ideo Magdalena, & Helena dotatæ à patre
non videntur prohibitæ ſuccedere Iacobo fratri, qui
non dotauit.

Et quamuis hæc concluſio limitetur communiter
6 à DD. niſi Statutum † vlterius progrediatur nume-
rando perſonas, à quarum ſucceſſione excludere in-
tendit fœminas, ex eoque deprehendatur ſtatuentes
principaliter conſideraſſe fauorem excludentis, & ſo-
lum pro fœminis voluiſſe, quod dotem congruam ha-
berent, nec curaſſe, à quo dotarentur, & ideo Bald.
in d. l. 1. cautè loquutus eſt, vt ex illius verbis depre-
henditur, ibi, ſi Statutum non diceret vltra, & egre-
giè conſiderauit Caſtr. conſ. 91. num. 2. verſ. nam re-
ſpondeo. lib. 2. qui propterea monet hoc caſu fœmi-
nam ab vno dotatam dici ab omnium ſucceſſione
excluſam, & ſequuntur Iaſ. conſ. 205. num. 2. verſ.
nec prædictis lib. 2. Dec. conſ. 484. num. 2. vbi quod
tali caſu non procedit doctrina Bald. & idem Dec. in
repet. l. vt liberis num. 8. C. de collat. Curt. iun. conſ.
65. num. 2. verſ. ſecunda communis eſt concluſ. Abb.
conſ. 98. num. 3. Ceph. conſ. 578. num. 15. & ſeqq.
& Aldobr. qui diligenter examinat articulum. conſ. 2.
num. 123. & ſeqq. lib. 1 pluresque refert antiquiores
concordantes Theſaur. deciſ. 62. num. 2. verſ. & ea-
quidem.

Nihilominus videbatur Dominis in Statuto Nar-
7 nienſi † non poſſe aſſequi huiuſmodi voluntatem, vt
fœmina à patre dotata excludatur à fratris hæredi-
tate, licet ibi fiat enumeratio perſonarum, à qua-
rum ſucceſſione excluditur fœmina. Statutum enim
loquitur alternatiuè non ſolum in dotatione, ſed
quod magis vrget in parte, vbi de excluſione agitur,
ibi nulla fœmina dotata à patre &c. poſſit, vel debeat
habere regreſſum ab inteſtato ad bona paterna, vel
matris, vel patrui, & ſic Statutum excludens alter-
natiuè intelligi debet diſtributiuè, & diuiſim, non au-
tem coniunctim, & vt eadem oratio in qualibet per-
ſona de per ſe concepta intelligatur. l. falſa. §. fin. ff.
de cond. & demonſtr. adeo vt ſenſus Statuti ſit, Fœ-
mina dotata à patre non ſuccedat patri, dotata à
matre eidem matri non ſuccedat, & ſic de ſingulis
diſtributiuè, prout in terminis Statuti in parte exclu-
ſiua alternatiuè loquentis dixerunt. Anchar. conſ. 80.
num. 2. & ſequitur Capr. qui loquitur præcisè ſuper
ſuper verbis huius Statuti Narnienſis conſ. 39. Corn.
conſ. 317. num. 2. verſ. poſſet. lib. 4. Soc. ſen. conſ. 36.
num. 11. lib. 4. Rub. Alex. conſ. 71. num. 5. Dec. conſ.
346. num. 4. verſ. in contrarium. Pariſ. conſ. 47. num.
3. & ſeqq. & conſ. 49. num. 17. lib. 3. Alciat. d. conſ. 1.
num. 49. vbi de comm. & conſ. 5. num. 12. vbi de ve-
riori lib. 2. Odd. conſ. 13. num. 28. Becc. conſ. 53. num.
3. & clariùs conſ. 112. num. 22. Peregrin. conſ. 27.
num. 6. lib. 5. & nuper Modern. Mantuan. contro-
8 uerſ. 90. num. 41. lib. 1. Quæ quidem opinio † fulci-
tur rationibus nempe propria ſignificatione dictio-
nis alternatiuæ, vt ſtet diſiunctiuè, & diuiſim, æqui-
tate ne ob dotem ab vno acceptam, fœmina ab alte-
rius ſucceſſione excludatur: natura Statuti correcto-
rij, prout eſt Statutum excluſiuum fœminarum, quod
9 extenſionem † non admittit, ſed ad inſtar ſtipulatio-
num ſtrictè, vt verba ſonant, intelligendum eſt, prout
monet

monet *Bal. conſ.* 2. *num.* 4. *lib.* 1. Ex quo minus fieri poſſit, ſequatur correctio iuris communis, *vt etiam ratiocinantur DD. prealleg.*

10 Nec Dominos fugit contrariam opinionem † plures, & graues habere ſectatores, vt etiam vbi Statutum in parte excluſiua loquitur alternatiuè, quod nihilominus fœmina ab vno dotata ab omnium nominatorum ſucceſſione excluſa cenſeatur, *ita Caſtr. d. conſ.* 91. *num.* 2. *lib.* 2. *Corn. conſ.* 123. *num.* 4. *& ſeqq. lib.* 2. *& conſ.* 42. *num.* 9. *lib.* 3. *& poſt alios plenè Aldobrandin. conſ.* 2. *num.* 123. *& ſeqq. & clarius ad præſentem facti ſpeciem num.* 136. *Paul. à Monte Pico conſ.* 85. *num.* 67. *&* 68. *& Theſaur. deciſ.* 62. *num.* 5. vbi licet dicat contrarium fuiſſe iudicatum, & repropoſita cauſa fuit iudicatum pro opinione Theſaur. *vt in addit. ibi ad num.* 5. *Menoch. conſ.* 873. *num.* 12. *& alij, quos iſti adducunt*, qui putant hoc caſu dictio-
11 nem, vel, † reſolui in coniunctiuam, prout aliquando accipitur. *l. cum quidam. §. melius. C. de verb ſign. plenè Menoch. conſ.* 187. *num.* 19. præſertim cum hic adnecti videatur cum illo adiectiuo nulla mulier, & ſic terminare in ſenſum negatiuum, & in dictionem, nec, perinde ac ſi diceretur nulla mulier dotata à patre, vel matre, vel fratre, vel patruo, ſuccedat patri, nec matri, nec patruo, quæ quidem dictio, nec,
12 † tunc ſtaret coniunctiuè. *l. ſi quis ita ſtipulatus. ff. de verb. oblig. Gloſ. in §. quod autem. in verb. ſed ſi. vbi Bart. num.* 12. *auth. de fideiuſſ. collat.* 1. *& in his terminis Bellon. iun. conſ.* 74. *num.* 46. *& ſeqq.* Alioquin vt Statutum integrè ſuum conſequeretur effectum,
13 in totali excluſione † fœminarum pro conſeruatione familiæ opus eſſet, quod quatuor, quinque, ſex, & vltra dotes haberet ipſa mulier, quod abſurdum exiſtimat. *Aldobrand. d. conſ.* 2. *num.* 134. *verſ. alias enim. Laur. de Palat. de Stat. num.* 148. *& Theſaur. d. deciſ.* 62. *num.* 4. Et Statutum Narnienſe innuere videtur, vt vna, congrua tamen dote fœmina contenta ſit, ibi, *ſit contenta dote ſua ſibi ſoluta, vel promiſſa*, quæ verba de vna dote congrua, non autem de pluribus apparet intellexiſſe, & Statutum principaliter videtur excludere fœminam propter maſculos, non autem propter dotem.

At quicquid ſit in hac controuerſia Doctorum, in qua pro nunc Rota non putauit opus eſſe, vt ſuam exponeret ſententiam, dictura dum poſtulabit occaſio.

Ex tribus particularibus circumſtantijs ſimul iunctis in hoc Statuto Narnienſi viſa fuit facilior reddi
14 reſolutio † pro non excluſione fœminarum, quarum quarum prima eſt, quod dictio alternatiua poſita eſt in vtraque parte, ſcilicet in dotatione, & excluſione; vnde quemadmodum communiter fatentur Doctores, vbi dictio, vel, poſita eſt ſolummodo in dotatione, in parte verò excludente adeſt coniunctiua, tunc ſufficit mulierem ab vno tantùm eſſe dotatam, vt ab omnium hæreditate dicatur excluſa, & admittit ipſe. *Alciat. d. conſ.* 5. *num.* 12. *verſ. idem quando. lib.* 2. *Theſaur. d. deciſ.* 62. *num.* 4. *Menoch. conſ.* 873. *num.* 12. *verſ. quintus eſt caſus. Surd. conſ.* 100. *num.* 9. quia tunc illa dictio, vel, in ſua proprietate ſtat alternatiuè, & vno tantum contentatur, & ideo dotatio intelligi debet diſtributiuè, excluſio verò coniunctiuè, & Statutum interpretatur de dote ab vno data, & de excluſione ab omnium hæreditate. Verùm quando eadem dictio, vel, poſita eſt & in dotatione, & in excluſione, vtroque in loco æqualiter accipi debet, ſcilicet diſtributiuè & alternatiuè, ita vt excluſa cenſeri debeat fœmina ab hæreditate tantùm dotantis, alioquin dictio, vel, in dotatione acciperetur alternatiuè, in excluſione verò coniuncti-
15 uè, quod iuri repugnat, cum vnum, & idem † verbum in eadem oratione poſitum, & eadem contenta diuerſa ſignificatione determinari non deceat. *arg. l. eum, qui eædes. ff. de vſucap. cap. cognouimus* 12. *q.* 2. *cap. quia circa de priuil. Surd. conſ.* 152. *num.* 39. *& in terminis hoc ponderauit Becc. conſ.* 53. *num.* 3. *verſ. nam reſpondetur. & conſ.* 112. *num.* 12. *verſ. & maximè.*

Altera circumſtantia eſt, quod in parte excluſiua
16 † non fuit facta mentio de fratre, prout facta fuit in parte dotante, & ideo ſi caſus fraternæ ſucceſſionis fuit omiſſus à Statuto pro omiſſo haberi debet, & ſecundum ius commune decidi. *l. commodiſſimè. ff. de lib. & poſth. Bal. in l. teſtamentum C. de teſtam. Eugen. conſ.* 83. *num.* 18. *& ſeqq. lib.* 1. *cum alijs*, præſertim, quia in prima parte Statutum fecit mentionem de fratre, & data opera, & cum miſterio vide-
17 tur, quod prætermiſerit † in altera parte eundem fratrem, quem ſi voluiſſet in hac ſecunda parte nominare, haud difficulter potuiſſet meminiſſe, prout meminit in prima parte, vt in materia Statuti arguunt. *Dec. conſ.* 442. *num.* 9. *&* 10. *Corn. conſ.* 134. *in princ. lib.* 2. *Eugen. conſ.* 83. *num.* 48. *lib.* 1. *Becc. conſ.* 112. *num.* 44. ſique admitteremus interpreta-
18 tionem, † quod in parte excludente Statutum comprehendat quoque excluſionem ab hæreditate fraterna, multiplicaremus ſpecialia ad correctionem iuris communis, nam adderemus verbum, quod non legitur ſcriptum in ſecunda parte Statuti, & admitteretur aliud ſpeciale, quod ſcilicet excluderemus ſororem ab hæreditate fratris, à quo non fuit dotata, & hic caſus non reperitur in verbis dicti Statuti, &
19 regulariter ſpecialia † non ſunt multiplicanda. *l. cum poſt. §. genus. ff. de iur. dot. cum vulgar.* Et Statutum
20 excluſiuum debet intelligi, † vt excludat ſolùm ab hæreditatibus nominatorum, non autem illorum, qui non ſunt expreſſi in ipſo Statuto. *Dec. conſ.* 589. *num.* 2. *Pariſ. conſ.* 47. *num.* 77. *& ſeqq. Menoch. conſ.* 496. *num* 49. *verſ. & hæc Statuta. Surd. deciſ* 9 *num.* 16.

21 Tertia circumſtantia eſt, quia idem Statutum † in poſtremis verbis reſtringit, & declarat ſe, ibi *dummodo ex tali patre, aut matre ſubſint filij maſculi, vel nepotes maſculi ex filio, & patruo ſubſint filij, vel ex fratre talis patrui maritatis extiterint filij maſculi &c.* in quibus ponderandum eſt, quod Statutum videtur exigere, quod extent filij, vel alij deſcendentes illius, de cuius ſucceſſione agitur, ad effectum, vt fœmina excludatur, & quod ab hæreditate patruorum excludatur eadem fœmina, quatenus ab eis fuerit maritata, quod videtur importare dotationem, & illa di-
22 ctio, † *dummodo*, ſtat reſtrictiuè, & qualificat antecedentem diſpoſitionem. *Rot. deciſ.* 777. *num.* 6. *p.* 2. *recent.* quorum nullum concurrit in caſu noſtro, quia nec extant filij, ſeu deſcendentes maſculi ipſius Iacobi, nec ab ipſo dotatæ fuerunt Helena, & Magda-
23 lena ſorores, & ideo cum Statuti qualitates † non conueniant excluſioni ſororum ab hæreditate fratris,

I qui

ſingula ſingulis referantur. *Brun. de Statut. excluſiu. fœmin. art. 8. num. 63.* vbi firmat, quod & ſi verba Statuti valde repugnent, niſi ex toto repugnent ſemper facienda eſt interpretatio, vt fœmina excludatur tantum ab hæreditate dotantis. *Paſeth. conſ. 69. num. 12.* vbi etiam ſi Statuti verba ſint valde prægnantia, & idem videtur cenſuiſſe *Rota in Auximana bonorum 17. Februarij 1620. coram bo. me. Remboldo, verſ. atque hoc magis.*

3 In Statuto autem Narnienſi † Domini non aſſequabantur hanc voluntatem, & mentem excludendi fœminas à cuiuſcumque hęreditate, licęt enumeret plures perſonas, immò ex multis, ſaltem ſimul iunctis deſumi videbatur potius excluſionem inductam eſſe diſiunctim, & diuiſim ſingula ſingulis referendo, vt dotata à patre non ſuccederet patri, dotata à matre, ab eiuſdem matris hæreditate excluderetur, & ſic de cæteris.

Primò, quia Statutum in parte excludente loqui-
4 tur † alternatiuè, ibi *nulla mulier debeat habere regreſſum ad bona paterna, vel matris, vel patrui*, vnde alternatiuè intelligi debent, & diſiunctim ſingula ſingulis referendo, prout in alia deciſione, *verſ. nihilominus &c.* vbi multi congeruntur Doctores, quibus addi poſſunt. *Corn. conſ. 48. num. 9. lib. 2. Pariſ. conſ. 49. num. 17. lib. 3. Niconit. alleg. 6. num. 31. Io: Vinc. Anna alleg. 70. num. 32. Gabr. de Statut. concluſ. 5. num. 2. verſ. contrarium. & num. 9. Brun. de Statut. excluſ. fœmin. d. art. 8. q. 16. num. 67. cum ſeqq.* & rationes etiam in eadem deciſione fuerunt ponderatæ.

5 Quibus pariter accedit, quod filiæ fœminæ † cauſa videtur potius fauorabilior, cum ipſa habeat intentionem fundatam in diſpoſitione iuris communis, & illius excluſio non legatur in Statuto, & in dubio pro fœmina, quod ſcilicet à Statuto non ſit excluſa pronunciandum eſt, vt plenè per *Alex. Raudenſ. conſ. 56. num. 20. lib. 1. Barz. deciſ. Bononien. 98. num.*
6 *22. & ſeqq.* Et Statutum excludens † fœminas à ſucceſſione aliquarum perſonarum, non extenditur ad perſonas, quæ in verbis non ſint expreſſæ, vt per *Bal. in l. ſed & milites. num. 3. verſ. & facit. ff. de excuſat. tutor.* cuius dictum notandum eſſe dixit *Marz. conſ. 29. num. 20. & conſ. 30. num. 14. Alban. conſ. 349. num. 10. lib. 2. Purpur conſ. 145. num. 3. lib. 1. Manent conſ 4. num. 5. lib. 1. Modern. Mant. controuerſ. forenſ. lib. 2. cap. 400. num. 28.* Nec habet lo-
7 cum † niſi caſus ſit à Statuto formaliter expreſſus, tàm ad effectum excluſionis, quàm incluſionis. *Purpur. d. conſ. 145. num. 3. lib. 1. latè Honded. conſ. 8. num. 13. & ſeqq. lib. 1.*

Secundò, quicquid ſit de prædicta opinione, quæ plurimos habet contradictores, vt fuit animaduerſum in deciſione *verſ. nec Dominos fugit &c.* In qua Doctorum diſſenſione, nec hodie Domini putarunt opus eſſe aliquid definire, in Statuto Narnienſi videtur ex pluribus circumſtantijs iam ponderatis in deciſione facilior reſolutio pro fœmina, quia Statutum
8 loquitur alternatiuè † ne dum in parte excludente, ſed etiam in parte vbi de dotatione agitur, & quemadmodum ſi in parte dotante loqueretur alternatiuè, in excluſione verò coniunctiuè, tunc ſufficeret vna dos, quia alternatiuæ natura eſt, vt vno contentetur, nec omnium concurſum expoſtulat. *l. ſi quis ita ſtipulatus. ff. de verb. obligat. C. in alternatiuis de*
9 *reg. iur. in 6.* Ita etiam excluſio † reſultaret in omnium nominatorum hæreditatibus, virtus enim copulæ eſt omnes in ſimul connectere, & compræhendere. *d. l. ſi quis ita ſtipulatus. ff. de verb. oblig.* prout in his terminis ratiocinatur. *Bald. conſ. 73. incipien. de iure communi nullum. verſ. & eſt conſideran. lib. 4. Surd conſ. 100. num. 9. Bellon. iun. conſ. 74. num. 48.*
10 Sic etiam pari ratione † cum & in dotatione, & in excluſione Statutum Narnienſe loquatur alternatiuè, interpretari debet, vt pars excludens reſpondeat patri dotanti, & in ſimul cohereant, & ſic ſingula ſingulis referendo, Statutum diuiſim ſit accipiendum, vt dotata à Patre non ſuccedat patri, & dotata à matre, ab eiuſdem hæreditate ſolummodò excluſa cenſeatur, vt per *Becc. conſ. 53. num. 3. verſ. nam reſpondetur & conſ. 112. num. 22. verſ. & maximè. lib. 1. Brun. de Statut. excluſ. fœmin. d. art. 8. num. 68.* Et certè hoc videtur ſenſiſſe *Bald. d. conſ. 73. lib. 4.* dum ponderat vim alternatiuæ in parte vbi de dotatione agitur, quia eiuſdem virtutis eſſe debet eadem alternatiua in parte vbi de excluſione agitur, & idem dixit *Niconit. d. alleg. 6. num. 31. Pariſ. conſ. 47. num. 3. lib. 3.* benè *Alciat. qui ita Bald. exponit conſ. 5. num. 12. lib. 2. Gabr. de Statut. concl. 5. num. 9. cum alijs.* Et abſonum eſſet, quod eadem alternatiua in parte dotante acciperetur diuiſim, in parte verò vbi de excluſione agitur, interpretaretur coniunctim.
11 Tertiò, quia Statutum Narnienſe † in parte vbi de dotatione agit non loquitur in rem, in quibus terminis loquitur Caſtr. vbi Statutum ſimpliciter dicebat, mulierem dotatam non ſuccedere patri, vel matri, & alijs, quia tunc Statutum non poteſt recipere reſtrictionem ad hæreditatem dotantis, cum de nullo dotante mentionem faciat. Et hoc caſu, vt mulier dicatur excluſa ab hæreditate cuiuſcumque, ſufficit eſſe dotatam ab aliquo, nec perquirendum à quo fuerit dotata, cum & Statutum ipſum hoc neglexerit, & verba dirigat in rem, ſcilicet dotationem, non autem in perſonas, hoc eſt dotantes, vt benè conſiderat *Caſtren. in d. conſ. 91. num. 2. Iaſ. in l. vt liberis. num. 6. verſ. ſecus ſi ſtatutum. C. de collat. Alex. conſ. 29 num. 6 lib. 1. Corn conſ. 134. num. 2. lib. 2. Brun. de Statut. excluſ. d. art. 8. q. 16. num. 67.* plenè *Menoch. conſ. 873. num. 11. verſ. tertius eſt caſus. & plenius Aldobrand. d. conſ. 2. num. 127. & ſeqq.* At ſecus eſt in caſu præſenti, quia Statutum enumerat perſonas, nedum in parte vbi de excluſione diſponit, ſed etiam in parte vbi diſponit de dotatione, & ſic vim facit in perſona dotantis, & conſequenter videtur admittenda æquitas illa, quod eatenus fœmina cenſeatur excluſa, quatenus ab eodem fuerit dotata, vt etiam videntur innuere præallegati Doctores.

Quartò, quia Statutum non facit mentiouem de
12 fratre † in illa parte, vbi de excluſione agitur, & cum Statutum ſit correctorium iuris communis, nec in eo exprimatur ratio conſeruationis aſſignationis, niſi vrgente aliqua cauſa, non ſunt ſub audiendæ perſonæ ibi non expreſſæ, vt in terminis pōderabat *Capr. conſ. 73. num. 4. & 5. in fin. Corn. conſ. 97. num. 8. poſt med. & in fin. ac num. 9. lib. 1. & conſ. 305. num. 4. & 8. lib. 4.* & latiùs fuit ponderatum in alia deciſione *verſ. altera circumſtantia.* & confert *addit ad Theſ. deciſ. 63. in princ. verſ. cæterum.* Præſertim quia de fra-
13 tre † Statutum mentionem facit in prima parte, vndè

 ſi omiſit

qui non dotauit, illius diſpoſitio non videtur poſſe applicari ad hunc caſum, *vt per Corn. conſ. 234. num. 7. Becc. conſ. 53. num. 9. cum alijs.*

24 Nec obſtare viſa ſunt verba † illa Statuti, *nulla mulier &c.* poſſit, vel debeat habere regreſſum ab inteſtato ad bona paterna, vel matris, vel patrui, ponderatis illis, *habere regreſſum* ad tradita per *Theſaur. deciſ. 63. num. 3. 6. & 7.* quoniam † ſemper vrget illa concluſio, quod poſtquam frater adiuit hæreditatem, non dicuntur amplius, ſaltem propriè loquendo, & ad effectus legales, bona paterna, ſed ſunt effecta patrimonium ipſius fratris, & ideo illa *habere regreſſum*, debent reſtringi ad bona paterna, ſcilicet quatenus agatur de ſuccedendo patri, & in terminis Statuti Narnienſis conſiderat. *Capr. d. conſ. 73. num. 3. & 4.*

25 Theſaur. verò in d. deciſ 63 † loquitur in Statuto Aſtenſi, vbi verba erant admodum efficacia, quod perpetuò ab omnibus hæreditatibus fœmina eſſet excluſa, vt etiam ipſe *poſt Natt.* ponderat *num. 3. verſ. 2.*

26 Quo verò ad conſuetudinem † allegatam pro interpretatione Statuti Rota tranſiuit cum reſponſione data in alia deciſione in hac cauſa verſ. nec obſtat conſuetudo.

Et ita pro immiſsione fœminarum reſponſum fuit vtraque parte informante &c.

Eodem R. P. D. Merlino In eadem Narnienſis Succeſsionis Lunæ 26. Nouembris 1629.

SVMMARIA.

1 *Statutum excludens dotatam cenſetur in dubio excludere ab hæreditate dotantis, niſi vlterius progrediatur.*

2 *Non ſufficit tamen, quod Statutum enumeret plures perſonas, vt num. 2. Et quid ſi loquatur in rem num. 11. & vide per tot. vbi quod non excludat ab hæreditate fratris, qui non dotauit.*

4 *Statutum loquens alternatiuè debet alternatiuè intelligi, & num. 8.*

5 *Fœmina, quod non ſit excluſa à Statuto, in dubio pronunciandum eſt.*

6 *Statutum excludens fœminas à ſucceſſione aliquarum perſonarum non extenditur ad perſonas, quæ in verbis non ſint expreſſæ. Nec ſunt ſubaudiendæ perſonæ, vt num. 12.*

Nec habet locum, niſi caſus ſit à Statuto formaliter expreſſus tam ad effectum excluſionis, quàm incluſionis num. 7.

8 *Alternatiuæ natura eſt, vt vno contentetur, nec omnium concurſum expoſtulat.*

9 *Copulæ virtus eſt omnes in ſimul connectere, & compræhendere.*

15 *Dictio, talis, eſt demonſtratiua ad oculum, & reſtringit diſpoſitionem.*

16 *Dictio, dummodo, coarctat diſpoſitionem ſecundum qualitates oppoſitas.*

19 *Fœmina, vt excludatur à Statuto, abſurdum eſt vt debeat bis, vel pluries dotari. Sed vide num. ſeqq.*

22 *Lucrum minus fauorabile eſt, quàm damnum.*

23 *Dotatio eſt actus reiterabilis.*

25 *Succeſſio fratris minus debita eſt, quàm ſucceſſio parentum.*

26 *Dotata, vt dicatur filia à patre ſufficit, quod ex eius bonis dotata ſit.*

27 *Pater tenetur dotare filiam, & hoc onus tranſit cum bonis in filium num. ſeq.*

28 *Dos habetur loco legitimæ portionis filiæ debitæ ex ſucceſſione patris.*

29 *Frater dotando ſororem de bonis paternis, eſt tanquam nudus miniſter.*

33 *Frater tenetur dotare ſororem in ſubſidium.*

34 *Patruus non tenetur dotare neptem ex fratre.*

35 *Aditione bona efficiuntur adeuntis.*

36 *Succeſſio ab inteſtato fit per quotas, vel in vniuerſum, non autem per genera bonorum.*

37 *Maritare, verbum importat collocationem in matrimonium, reſoluitur tamen in dotationem.*

DECISIO CI.

CONCORDIBVS ſuffragijs Domini approbarūt etiam hodie reſolutionem emanatam ſub die 7. Februarij proximè præteriti coram me, Helenæ ſcilicet, & Magdalenæ ſororibus dandam eſſe immiſſionem in poſſeſſionem bonorum q. Iacobi eorum fratris, vnà cum Petro pariter fratre; Nec Statutum Narnienſe cap. 40. in quo totum difficultatis fundamentum poſitum erat, obſtare. Veriſſimum eſt enim, & à nemine in controuerſiam reuocatur axio-
1 ma, quod Statutum † excludens dotatam cenſetur in dubio ſolum excludere ab hæreditate dotantis, vt in deciſione firmatum fuit. & quamuis huiuſmodi concluſio communiter limitetur, quando Statutum progreditur vlteriùs, & ex contextu ipſius Statuti apparet ſtatuentes voluiſſe à cuiuſcumque hæreditate excludere fœminas, nec excluſionem inductam correſpectiuam eſſe ad dotem, quodque vnica dumtaxat dos operetur omnium hæreditatum iacturam, *vt per Caſtr. conſ. 91 num. 2. lib. 2. Aldobr. latè conſ. 2. num. 123. & ſeqq. lib. 1. & alij in deciſione etiam congeſti verſ. & quamuis.* Attamen aduertendum
2 † eſt, non ſufficere ad inducendam hanc excluſionem ab omnium hæreditate, quod Statutum enumeret plures perſonas, à quarum hæreditate inducit excluſionem, vt videtur ſenſiſſe *Caſtr. d. conſ. 91.* quoniam *Bald. in l. 1. num. 4. C. de legit. hæred.* qui huius opinionis anteſignanus eſt, & quo Caſtr. innititur, hoc non dixit, ſed docuit Statutum accipiendum eſſe cum hoc temperamento, quod ſolum excludat ab hæreditate dotantis, niſi vlteriùs progrediatur. Et ideo Bald. intelligi debet, quando ex modo, vel ex forma enumerationis, vel aliundè appareret, ſtatuentes ſenſiſſe excludere fœminas à cuiuſcumque hæreditate etiam nō dotantis, vt benè perpendit *Franc. Niconit. alleg. 6. num. 37. & Crauett. conſ. 581. num. 2. verſ. ſecundo crebior.* vbi quod Statutum excludens fœminas ab hæreditate cenſetur ſolum excludere ab hæreditate dotantis, etiam ſi plures recenſeret perſonas, quia & hoc caſu adhuc viget illa æquitas, vt ſingula

ſromiſit in ſecunda parte pro omiſſa haberi debet ad
l. vnicam. §. ſin autem. C. de caducit. tollen. Honded.
conſ. 4. *num.* 77. *lib.* 1. & cum miſterio hoc feciſſe di-
cendum eſt, vt inferius probabitur, cumque excluſio
ab hac hæreditate fratris non legatur in Statuto, non
videtur vllo modo facienda aliqua expenſio, hæc
enim excluſio habetur loco exhæredationis, quæ non
infertur niſi vbi nominatim exprimitur. *l.* 1. *&* 2. *ff.*
de liber. & poſthum. & ita arguit poſt *Alciat. conſ.* 53.
num. 23. *Capr. d. conſ.* 39. *num.* 15. *Menoch. conſ.*
873. *num.* 8.

Quintò, in quo potiſſimum vim faciebant Domi-
14 ni, quia † ſtatuentes, vt mitigarent rigorem exclu-
ſionis fœminarum, eatenus ſolum huiuſmodi exclu-
ſionem ipſarum decreuerunt, quatenus duo concur-
rerent, Primum, quod extarent filij maſculi illius de
cuius ſucceſſione agitur, alterum, quod idem defun-
ctus dotauerit fœminam, quàm maſculi intendunt
excludere, ibi *dummodo ex tali patre, aut matre ſub-*
ſint filij maſculi, vel nepotes maſculi ex filio, & patruo
ſubſint filij, vel ex fratre talis patrui maritantis exiſte-
rent filij maſculi, quæ verba plurimum temperant, &
reſtringunt excluſionem fœminarum ponderando di-
15 ctionem illam, *de tali patre*, quæ dictio, † *talis*, eſt
demonſtratiua ad oculum, & reſtringit diſpoſitio-
nem. *Dec. conſ.* 500. *num.* 14. *verſ. & reaſſumendo.*
Card. Seraph. deciſ. 822 *num.* 2. Et dictio, *dummodo,*
16 etiam ipſa † coarctat diſpoſitionem ſecundum qua-
litates appoſitas. *l. cum ab eo. ff. de contrahend. empt.*
Dec. in cap. ex litteris. num. 51. *verſ. vnde ſecundò me-*
lius. & num 52. *de conſt. Rot. deciſ* 777. *num* 6. *par.*
17 2. *diuerſ.* & verba illa, † *talis patrui maritantis*, præ-
ciſè indicant ſolum excluſionem fœminarum indu-
ctam fuiſſe in hæreditate perſonæ maritantis, & ita
etiam perpendit. *Corn. d. conſ.* 305. *num.* 6. *poſt med.*
verſ. item poteſt. lib. 4. Et ſanè abſurdum eſſet ingens,
ſi vellemus addere Statuto excluſionem ab hęredita-
te fratris, quæ nõ legitur in ipſo Statuto, atque etiam
ſeparare qualitatem illam, quatenus dotauerit, quæ
in verbis exprimitur à ſtatuentibus, & vtrumque re-
quiſitum hic deficit, quia nec extant filij maſculi Ia-
cobi, nec ipſe dotauit ſorores.

Sextò, quia *Capr. conſ.* 73. *per tot. & Corn. conſ.*
97. *num.* 8. *lib.* 1. *& conſ.* 305. *num.* 4. *& ſeqq lib.* 4.
18 reſponderunt, † hoc Statutum ſignanter Narnienſe,
intelligendum eſſe diuiſim, itaut dotata à patre non
ſuccedat patri, dotata à matre non ſuccedat matri,
& dotata à patre, ſiue matre adhuc ſuccedat fratri in
ijſdem bonis, quæ à patre in fratrem deuenerunt, &
per aditionem eiuſdem fratris bona effecta ſunt, vt
per eos, & *Corn. d. conſ.* 305. *num.* 8. *verſ. nec obſtat*
vltimo l. 4. benè declarat hoc Statutum cap. 40. non
poſſe dici ſuperfluum, & aliquid operari vltra aliud
Statutum cap. 32.

19 Quibus non obſtat, quod abſonum † videatur, vt
pro inducenda totali excluſione fœminarum exiga-
mus filiam, bis, ter, quater, & pluries dotari, cum
tamen Statutum contentetur vna dote, prout *Aldo-*
brand. d. conſ. 2. *num.* 134. *verſ. alias. lib.* 1. *Theſaur.*
deciſ. 62. *num.* 4. & alij dixerunt; Quoniam immò
20 magis abſurdum, † & intolerabilius videtur, quod
filia, quæ de iure naturæ, & ciuili æquè concurrit
cum maſculo ad ſucceſsionem patris, ob vnam ſolam
dotem excludatur à plurium hæreditatibus. *Anchar.*
d. conſ. 80. *num.* 2. *Angel. conſ.* 126. *num.* 3. vbi hoc
dicit abſurdum, & iniquum. *Rimin iun. conſ.* 31. *num.*
84. *Alciat. conſ.* 1. *num.* 46. *lib.* 2. *Bott. conſ.* 70. *num.*
8. *Brun. d. art.* 8. *num.* 68. *verſ. item quia & ſeqq.*
21 Et dum Statutum mandat filiam vnica dote † con-
tentam eſſe, procedit in bonis eiuſdem perſonæ, quæ
dotauit. *Corn. conſ.* 57. *num.* 5. *verſ. ſed animaduer-*
to. lib. 2. *Barz. deciſ. Bononien.* 98. *num.* 18. Et eo
minus hoc abſurdum permitti debet, quia fœmina
22 dum concurrit † cum maſculo, & inſtat illius exclu-
ſionem reſtringi ad hæreditatem dotantis, agit de
damno vitando, quia alias, vt dicebatur, ipſa de iu-
re æquè concurrit cum maſculo, dum verò is maſcu-
lus intendit excludere fœminam ab omnium hæredi-
tate, agit de lucro captando, quod minus fauorabi-
le eſt. *l. non debet. vbi Dec. num.* 1. *ff. de reg. iur. Alex.*
conſ. 55. *num.* 18. *lib.* 5. *Crauett. conſ.* 120. *num.* 2.
23 Immò nec eſt ita ingens abſurdum, † quod ſemel do-
tata iterum dotetur, cum dotatio ſit actus reiterabi-
lis, vt per *Surd. conſ.* 402. *num.* 34. *verſ. eſt, & aliud.*
maximè ad effectum excluſionis, quia dos eſt loco
legitimæ portionis, quæ circumſcripto Statuto de-
beretur fœminæ.

Non obſtat, quod Statutum in parte dotante fa-
24 ciat † mentionem de fratre ibi *à patre, matre, auo,*
& fratre, in alia verò parte vbi de excluſione agitur,
non meminerit de fratre, & inde deprehendatur, quod
dotata à fratre ſaltem dici debeat excluſa ab hæredi-
tate patris, & aliorum, & conſequenter verum ſit,
Statutum intellexiſſe propter dotem acceptam ab
vno excludere etiam ab hæreditate alterius, quod
motiuum magnifecit. *Curt. iun. conſ.* 65. *num.* 3. *verſ.*
præterea, & fortius. Alb. conſ. 98. *num.* 4. *verſ. mo-*
uetur etiam. Aldobrand. d. conſ. 2. *num.* 131. *Brun.*
de Statut. excluſ. d. art. 8. *q.* 16. *num.* 66. *verſ & ſi-*
mile Statutum. Honded. conſ. 10 *num* 45. *lib.* 2. Et
informantes pro Petro obiectum augebant ex eo,
25 † quod ſi fœminam dotatam à fratre excludere vult
Statutum ab hæreditate patris, vel alterius aſcen-
dentis, multò magis dicendum eſt, & fœminam do-
tatam à patre excluſiſſe ab hæreditate fratris, cum
minus debita ſit ſucceſsio fratris, quam ſucceſsio pa-
rentum. *Ruin conſ.* 43. *num.* 5. *&* 6. *lib.* 3. *Put. de-*
ciſ. 127. *in fin. lib.* 3. *Surd. conſ.* 535. *num.* 15. *&*
ſeqq.

Quoniam pro reſponſione admittitur quidem aſ-
26 ſumptum, quod filia † dotata à fratre excludatur ab
hæreditate patris, nam verè filia dotata etiam à fra-
tre excluditur ab hæreditate patris, ſed in hac mate-
ria, vt mulier cenſeatur excluſa ab hæreditate dotan-
tis, vis non conſiſtit in hoc, quod pater, vel frater,
vel nepos dotauerit, verùm ex quibus bonis dotem
præſtiterint, vt per *Bald. in l. neque mater. num.* 5.
& 6. *in fin. C. de iur. dot. Crauet. conſ.* 142. *num.* 10.
& verſ. ideò Statutum. Pariſ. conſ. 68. *num* 7. *lib.* 2.
Surd. conſ 402. *num.* 35. *& ſeqq. Bott. conſ.* 70. *num.*
7. *in fin. & num.* 10. ſed clariùs in propoſito. *Franc.*
Niconit. d. alleg. 6. *num.* 37. *Brun. de Statut. excluſ.*
d. art. 8. *q.* 16. *num.* 39. *& ſeqq. Theſaur. deciſ.* 63.
num. 3. *in princ. & num.* 8. Vnde cum pater tenea-
26 tur † dotare filiam, & hoc munus, & obligatio pro-
priè inhæreat illi. *l. qui liberis. ff. de rit. nuptiarum.*
l. fin. C. de dot. promiſs. Seraphin. deciſ. 451. *num.* 9.
27 bonaque patris ſunt huic obligationi † obnoxia, &

tranſeunt

tranſeunt in filium affecta hoc eodem onere dotandi ſororem ex ipſis bonis paternis. *arg. l. ſi quis à liberis §. item reſcriptum. ff. de lib. agnoſcen. Caſtr. in l. ſi marito. §. ſi voluntate. ff. ſolut. matrim. Card Mantic. de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 18. num. 7. & ſeqq.*
28 quippe quod dos habetur loco † legitimæ portionis filiæ debitæ ex ſucceſsione patris. *l. quoniam nouella. C. de inoff. teſtam. Caſtr. in l. Titio centum. §. Titio genero. num. 8. in fin. ff. de cond. & demonſtr. Alex. conſ. 13. num. 12. lib. 3. Pariſ. conſ. 36. num. 4. & ſeqq. lib. 3. latè Tiraq. in l. ſi vnquam. in verb. ſuſcepit. num. 112. C. de reuoc. donat.* Et frater quando
29 dotauit † ſororem, hoc non dicitur feciſſe ex propria liberalitate, ſed ex debito paterno, dotemque hanc ſoror haud acceptam refert fratri, ſed patri, adeò vt propterea, licet extrinſecè filia ſit dotata à fratre, tamen verè cenſeatur dotata à patre, iuxta Doctores præallegatos, Statutum namque conſiderat ius, & commodum reale, quod conſiſtit in bonis paternis pro dote filiæ traditis, non autem actum nudi miniſterij, quod præſtatur per fratrem ſoluendo dotem ex bonis paternis, vt egregiè docet *Bald. in d. l. neque mater. num. 5. & 6. in fin. C de iur. dot.* Ex his
30 ſequitur, quod quemadmodum filia dotata † à patre non ſuccedit patri, ita & dotata à fratre excludatur itidem ab hæreditate patris, quia ex eius bonis fuit dotata, vt benè per *Odd. conſ. 86. num. 2. & 3.*
31 & hinc aſſequimur ſtatuentes cum miſterio † in parte excludente non meminiſſe, nec de fratre, nec de nepote ex filio, ſed ſolum de patre, matre, vel patruo, quia pro vno, & eodem habuerunt ſtatuentes, quod filia fuerit dotata à patre, vel à filio, ſeu à nepote, præſuppoſuerunt enim iſtos ferè ſemper dotare ex bonis paternis, & ideò itidem ſemper excluſerunt ab hæreditate patris, ſiue à patre, ſiue ab illius deſcendentibus fœmina fuerit dotata &c. ſtatutorumque diſpoſitiones referri debent ad id, quod frequentius contingit ad *l. nam ad ea. ff. de legib.*
32 Si verò frater ex proprijs † bonis (quod de raro contingit) nempè ex peculio Caſtrenſi, ſeu alio ſimili dotaſſet ſororem, hoc caſu excluſa quidem cenſebitur ab hæreditate fratris, quia ex bonis proprijs dotauit, non autem excluſa erit ab hæreditate patris, vel aliorum, qui non dotarunt, hoc enim ſuadet illa iuris æqua interpretatio, quod ſingula ſingulis referantur, & quod fœmina excluſa cenſeatur tantùm ab illa hæreditate, in qua habuit recompenſam, ſcilicet dotem acceptam à defuncto, & huiuſmodi ſtatuta excludentia fœminas dotatas ſic interpretanda ſunt, vt fœminæ non ſuccedant dotantibus. *Odd. d. conſ. 86 num. 3. Manent. conſ. 4. num. 19. lib. 1.* cum alijs, & ita in hac parte Statutum Narniæ intelligit. *Corn. d. conſ. 305. num. 3. verſ. confert &c. lib. 4. & itidem poſt Afflict. tradit Theſ. d. deciſ. 63. num 8.* Et potius admitti debet ſuppletio verbi, quam hoc magnum abſurdum, quod à Doctoribus etiam iniquum appellatur, vt fœmina ab vno dotata excludatur à ſucceſſione alterius non dotantis, ad quam de iure erat vocata.
33 Non obſtat, quod ab hæreditate patrui † excludat fœminam, nedum exiſtentia filiorum eiuſdem patrui, ſed etiam fratris ipſius patrui, ibi *& patruo ſubſint filij, vel ex fratre talis patrui maritantis exiſterent filij maſculi*, vnde qua ratione excluditur ab hæreditate patrui ob exiſtentiam filij fratris eiuſdem patrui, ita ob exiſtentiam fratris excluſa cenſeatur ab hæreditate alterius fratris; Quoniam non æqua eſt ratio inter fratrem, & patruum, frater enim eſt in primo gradu, patruus verò in ſecundo, & minus debita eſt ſucceſſio patrui, quam fratris, atque frater in ſubſidium tenetur dotare ſororem. *Bald. in l. fin. C. de dot. promiſ. num. 9. Siluan. conſ. 13 num 9. Barboſ. l. 1. par. 4. num. 128. ff. ſolut. matrim. Theſ. deciſ. 192. num. 7.*
34 non autem patruus † neptem ex fratre. *Alex. conſ. 66. num. 3. lib. 4. Rip. in l. 1. num. 86. ff ſolut. matrim. Rom. conſ. 413. num. 6.* Præterea ſemper vrget motiuum, quod Statutum non excludit fœminam ab hæreditate cuiuſcumque patrui, ſed patrui dumtaxat maritantis, & obiectum fortaſſe intraret ſi Iacobus frater dotaſſet Helenam, & Magdalenam.

Non obſtat, quod bona Iacobi ſint eadem mate-
35 rialiter, † quæ erant bona Andreæ patris, & ideò cum Statutum excludat à bonis patris, intelligatur, & ab his bonis, quæ in Iacobum deuenerunt, excluſiſſe fœminas, quia non conſiderantur amplius tanquam bona paterna, & illico ſequuta aditione Iacobi effecta ſunt bona eiuſdem reſoluto penitùs priſtino ſtatu, vt in *l. 1. §. veteres. ff. de acquir poſſeſ. Bart. in l. fin. §. 1. num. 1. & 3. ff. ad Tertullian. & in his terminis Fab. de Anna conſ. 45. num. 73.* & rectè dixit *Corn. conſ 97. num. 9. lib. 1 & conſ. 305. num. 6.*
36 *lib. 4.* quod regulariter † ab inteſtato ſucceditur per quotas, vel in vniuerſum, non autem per genera bonorum, quia origo bonorum non attenditur, ſed ſtatus de tempore delatę ſucceſſionis, vt latè fuit in prima deciſione firmatum, & in terminis Statuti Narnienſis hoc idem dixit *Capr. d. conſ. 73. num. 4.*
37 Denique non obſtat, quod illud verbum, † *maritantis*, non importet dotationem, ſed ſolum collocationem in matrimonium, cum & matrimonium eſſe poſſit ſine dote, vt per *Brun de Statut. excluſ. art. 6. q. 18. num. 184.* Quoniam cum regulariter, & vt plurimum matrimonium non ſoleat eſſe ſine dote, Statutum referri debet ad id, quod frequentius contingit non autem ad caſum inſolitum. *d. l. nam ad ea. ff. de leg.* Et quod verbum maritare reſoluatur in dotationem dixerunt Iſernia relatus à Bruno vbi ſupra. *Gabr. conſ. 140. num. 25. lib. 2. Bardellon. conſ. 4. num 90. & 95. in fin. Bellon. iun. conſ. 74. num. 41. & Corn. d. conſ. 305. num. 6. & 8. lib. 4.* intelligit verbum illud Statuti, *maritantis*, pro verbo dotantis, & neceſſariò ſumi debet hæc interpretatio, quia excluſio ab hæreditate eſt correſpectiua ad dotem, & quod puella fuerit in matrimonio collocata ſine dote non æquiualet excluſioni hæreditatum, & faciunt tradita per *Bardellon. d. conſ. 4. num. 94.* Et
38 demum nec conſtat, quod Iacobus, † de cuius hæreditate modo agitur, in matrimonium collocauerit Magdalenam, & Helenam, ſed pater ipſe collocauit, vnde nullo modo ſuffragantur verba Statuti, *patrui maritantis &c.* Neque ſat fuiſſet ſorores in ma-
39 trimonio † collocatas, & dotatas fuiſſe, quia vt dictum eſt, opus erat, quod à Iacobo de cuius hæreditate agitur fuiſſent dotatæ, vt per *Bald. in d. l. neque mater. num. 5. & 6. in fin. C. de iur. dot. Surd. conſ. 45. num. 36. & ſeqq. Manent. conſ. 4. num. 19. lib. 1.* Et hoc idem importat genitiuus ille Statuti, *talis patrui maritantis*, infert enim, quod defunctus

ipſe, de cuius hæreditate agitur, dotauerit fœminas
&c.

Et ita vtraque parte informante vnanimiter Do-
mini ſteterunt in deciſis.

R. P. D. Durano Bononienſis Succeſsionis Veneris 24. Maij 1628.

SVMMARIA.

1 *Statutum quamuis correctorium recipit declaratio-
nem à iure communi.*
2 *Statuti correctorij limitatio debet latè interpretari,
cum illa reſtringens diſpoſitionem Statuti ſit iuri
communi conformis, & num. 3. & num. 10.*
4 *Dictio, Ex, quandoque etiam ex proprietate ſermo-
nis cauſam immediatam denotat.*
5 *Ius commune dicitur ius municipale, quod in Pro-
uincia ſeruatur; ſed vide num ſeqq.*
7 *Statuta Prouinciæ non ſunt extendenda.*
8 *Ius commune non eſt ſtrictè interpretandum.*
9 *Statuti verba ad maiorem declarationem poſita non
debent contrarium operari.*

DECISIO CII.

DOMINI perſtiterunt in deciſis *die 19. Nouem-
bris 1627.* Nunc enim deducta, aut in deci-
ſione deſuper facta fuerunt ſublata, aut penitùs non
1 releuant: Nam quod Statutum, † de quo agitur, ſit
iuris communis correctorium, nihil ad rem facit,
quia nihilominus recipit declarationem à iure com-
muni. *Rolan. conſ. 80. num. 27. lib. 4. Hond. conſ 1.
num. 33. lib. 1. & Magon. deciſ. Lucenſ. 22.* & in om-
2 nem caſum limitatio † Statuti iuris communis cor-
rectorij, in qua verſamur, debet latè interpretari,
cum illa reſtringens diſpoſitionem Statuti ſit iuri
communi conformis. *Cuman. conſ. 30. num. 4. ante
med. verſ. tamen in except. Laderch. conſ 66. num. 4.*
3 *Curt. iun. conſ. 7. num. 10.* Vnde dum Statutum † in
genere corrigit ius commune in ſucceſſione fratrum,
in bonis autem prouentis à matre, vel à coniuncta
perſona per matrem vult ius commune ſeruari; pro-
pterea exceptio iſta debet latè interpretari, & præ-
ſertim, quia lata interpretatio verbis non repugnat,
4 cum dictio, ex, † per quam prætenditur reſtrictio,
quandoque etiam ex proprietate ſermonis cauſam
immediatam denotet, vt in dicta deciſione dictum
fuit.

Neque obſtat, ſi dicatur, quod dum dictum Sta-
5 tutum † in prædicta limitatione, ibi, *exceptis bonis,
quæ ad defunctam perſonam peruenerint ex dote, vel ti-
tulo lucratiuo, vt ſupra à matre, vel coniuncta perſo-
na per matrem dictarum ſororum, in quibus talibus ius
commune ſeruetur,* debet intelligi, *ius commune ſer-
uetur,* id eſt ius municipale, quod in ea Prouincia, ſeu
diſtrictu eſt ibi ius commune. *Natt. conſ. 541. num.
16. Gamm. deciſ. 3. num. 6. & Roder. Suar. in l. quo-
niam in prioribus in declar. leg. Regn. in princ. C. de
inoff. teſtam. & Lup. de donat. inter vir. & vxor. in*
6 *princ. num. 3. & 4.* quia imò † ius commune dicitur in
dicto Statuto, prout contraponitur iuri municipali,
quod propriè loquẽdo in ea Prouincia non ius com-
mune, ſed ius generale illius Prouinciæ nuncupetur,
alias exceptio idem contineret, quod regula, & in
vanum Doctores, dum Statuta exponunt, & inter-
pretantur, paſſim illa reſtringerent, aut ampliarent,
iuxta iuris communis diſpoſitionem; quinimò præ-
7 citati Doctores, † qui Statuta Prouinciæ ius commu-
ne appellant, quando de eis loquuntur nullo modo
illa extendenda eſſe volunt, ſed ſolùm intelligenda
eſſe dicunt in caſibus, in quibus loquuntur, *vt idem
Suar. ibid. q. 9. num. 16. & Gamm. deciſ. 283. num. 4.*
8 & tamen ius commune † non eſt ſtrictè interpretan-
dum. *arg. l. non eſt nonum cum duabus ſeqq. ff. de le-
gib. Zabar. in clem. procuratorem. num. 12. de procu-
rat. & idem Gamm deciſ. 314. num. 6.*
9 Minus obſtat, quod in Statuto antiquo † excipian-
tur tantum bona, quæ ad defunctum peruenerunt à
matre, & in nouo Statuto addatur, ex dote, vel ti-
tulo lucratiuo &c. quia cum dicta verba adiecta ſint
ad ampliandum, aut potius cauſa maioris declara-
tionis non debent contrarium operari. *ad l. legata
inutiliter. ff. de leg. 1. & l. quæ dubitationes in princ.*
10 *ff. de reg. iur.* maximè cum dicta limitatio † tam in
antiquo, quam in nouo Statuto reducat ſucceſſio-
nem in illo caſu ad ius commune *Hond. conſ. 5. num.
60. lib. 1. cum alijs ſupra allegatis.*

Et ita vtraque &c.

Marcomontio Peruſina Bonorum Mercurij 22. Iunij 1605.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumenta poſſunt leuari per Notarios de illis ro-
gatos etiam parte non citata, & quandocumque.
Requiritur tamen recognitio manus, ſeu ſcripturæ
num. 2. nec ſufficit legalitas num. 3.*
2 *Recognitio manus, & ſcripturæ Notarij non poteſt
fieri lite pendente.*
3 *Legalitas non ſufficit pro recognitione lite penden-
te.*
4 *Archiuiſta poteſt extrahere abſque ſolemnitatibus.
Sed requiritur recognitio manus num. 5. non ob-
ſtantibus bannimentis, & conſtitutione, vt num.
6.*
7 *Archiuiſtæ creditur de officio, & vide num. 8.*
9 *Actorum tranſportatio non arguitur non integra
ex clauſula omiſſis alijs, & prout latius.*
10 *Actorum non integra tranſportatio non inducit de-
fectum iuriſdictionis.*
11 *Curator ſolus poteſt in iudicium vocari, & num.
ſeqq.*
12 *Curator, & Procurator æquiparantur.*

DECISIO CIII.

1 QVOAD inſtrumenta leuata † per proprios No-
tarios de illis rogatos non erat dubitandum,
quin etiam parte non citata, & quandocumque fieri
poſſet, *vt tenuit Rota in cauſa Dertuſen. coram Illu-*

ſtriſſimo

ſtriſſimo Pamphilio, & ſæpè alias.

2 Sed cum recognitio manus, † ſeu ſcripturæ Notarij neceſſaria ſit. *Put. deciſ. 336. lib. 2.* & in inſtrumentis in hac cauſa productis per Euſebiam pro ea recognitione appoſita ſit legalitas lite iam in Rota pendente, & parte non citata. Domini cenſuerunt huiuſmodi recognitionem non eſſe bonam, & legalitatem

3 tem † non eſſe ſufficientem, *vt olim fuit dictum in Beneuentana Iſchiæ de anno 1563. coram Oradino, & nuper de anno proximè præterito in cauſa Literen. Beneficij coram D. meo Sacrato.*

Idem etiam tenuerunt Domini, quoad inſtrumen-

4 ta extracta per Archiuiſtam, † licet enim videretur poſſe extrahere in publicam formam abſque ſolemnitate, vti ſucceſſor in officio habens facultatem extrahendi vigore Conſtitutionis Sixti V. ſiue bannimentorum ſuper eius obſeruãtia editorum. *Caputaq. deciſ. 251. par. 2.* Tamen, cum non conſtet huiuſmodi extractionem ab ipſo factam fuiſſe, ex quo eius ma-

5 nus † non eſt legitimè recognita, non poteſt in ea fieri aliquod fundamentum; Ideoque non obſtant al-

6 legata bannimenta, † & conſtitutio, in quibus Archiuiſta habet eandem facultatem, quam Notarius rogatus, cui æquiparatur, quia quicquid ſit de eo, an id vſu receptum ſit, & non procedat in caſu, quo lis ſit in Curia introducta, certum eſt ex prædicta Conſtitutione Archiuiſtæ nihil amplius licere, quam actuario, vnde recognitio, & legalitas appoſita in inſtrumentis in hac cauſa per Archiuiſtam extractis perinde eſt ſufficiens, ac illa Notariorum actuariorum, de qua ſupra dictum eſt.

Nec obſtat, quod non videatur neceſſaria iſta le-

7 galitas, † cum extrahenti, qui dicit ſe Archiuiſtam, in hoc credatur. *Verall. deciſ. 245. par. 2.*

8 Reſpondetur enim non propterea credi, † quod ea ſcriptura ſit de eius manu, & ad id probandum neceſſariam eſſe ſufficientem recognitionem. Atque ex his Domini dixerunt iura non eſſe in forma probanti. Sed quoad alteram dubij partem tenuerunt teſtes validè fuiſſe examinatos, ſi modo tempore examinis Hector erat curator.

Nam quod opponitur remiſſoriam ſine iuriſdictione fuiſſe relaxaram, quia acta non erant integrè

9 tranſportata. † Id non ſubſiſtit in facto, cum illa verba omiſſis alijs, & prout latiùs apponi ſolita ſint de ſtylo Notariorum ad ſubintelligendas clauſulas ordinarias, nec ex illis de actorum non integra tranſportatione argui poteſt. Deinde non inducitur de-

10 fectus † iuriſdictionis ex non integra actorum tranſportatione, *vt nuper dicebatur in Vlisbonen. Præeminentiarum coram R. P. D. meo Iuſto*, & ſæpè alias fuit dictum in Rota reiecta contraria deciſione, quæ allegatur *coram Illuſtriſſimo Blanchetto.*

Alia nullitas, quæ examini infligitur, quod ad videndum iurare teſtes non minor, ſed ſolùm curator

11 † fuerit citatus, quaſi iudicium non ſubſiſtat cum ſolo curatore abſque interuentu minoris, Vltra quod nec ea in facto verificatur, eſt etiam expreſsè contra *tex. in l. 1. §. in cauſis autem de adminiſt. tut.* vbi dicitur licitum eſſe agentibus, vel ipſum adultum vocare, vt conſenſu curatoris conueniatur, vel contra curatorem agere, vt ipſe litem ſuſcipiat, † & *l. neque tutores. C. de procur.* ex aduerſo adducta potius firmat hanc ſententiam, quia ſi ibi curator poteſt eſſe dominus litis, ergo poteſt ſolus in iudicio ſtare, & facit æquiparatio curatoris, & procuratoris, quam ibi ex illo tex. not. Bart. & Bald.

13 Non obſtat † etiam *l. 2. quæ leg. perſ. hab.* dum enim dicit poſſe adultum curatore conſentiente agere, & excipere, non negat curatorem ſolùm poſſe nomine adulti conuenire, & conueniri.

Gypſio
Peruſina Spolij
17. Martij 1586.

SVMMARIA.

1 *Egidiana non intrat, vbi ſententia ſub conditione lata eſt, & liquidationem requirit.*
Executio ſententiæ facta contra intentionem Iudicis reuocari debet, ibidem.

2 *Liquidatio debet præcedere executionem, maximè ſtante ſententia.*

3 *Citatio partis eſt neceſſaria, vbi nouus proceſſus requiritur.*

4 *Executio ſententiæ non poteſt fieri abſque citatione partis, non obſtante ſtylo in contrarium, ſi non ſit benè probatus.*

DECISIO CIV.

1 EGIDIANAE locum † non eſſe Domini reſoluerunt, his tamen prætermiſſis, quæ de mixtura ſententiæ in Curia latæ in medium afferuntur, moti præcipuè ex eo, quod mandatum, cuius vigore Vincentia poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, adepta fuit, ſub conditione à Iudice decretum fuit, videlicet liquidatis liquidandis, & imputatis imputandis, iuxta formam primæ ſententiæ, quæ multa imputanda, & detrahenda fore ſtatuit, quapropter non poſſe dubitari videbatur executi nẽ huiuſmodi prædicta liquidatione non præcedente præter Iudicis intentionem factam vti nullam, & iniuſtam reuocandam eſſe per ea, quæ ſcribit *Ancharan conſ. 292. in princ. verſ. ſecundò quia. Rol. conſ. 5. num. 11. lib. 2.*

2 Nec dicatur, quod alia liquidatione † opus non erat, cum in prima ſententia idonea liquidatio facta fuiſſet, quia de hoc ſatis non conſtat, nec eſt veriſimile, ſtante quod Iudex ad quem illam fieri mandauerit.

Eoque magis prædicta executio, & immiſſio reuocari debet, quoniam vt ex tenore dictæ primæ ſen-

3 tentiæ dignoſcitur hoc caſu nouus proceſſus † requirebatur, quo fit, vt omnino pars citari debuiſſet. *Innoc. in cap. cum ſuper de re iudic. Bar. in l. à Diuo Pio §. in venditione. vbi Alex. num. 32. de magis communi teſtatur. ff. eod. tit. latè proſequitur* Gabr. *de citat. concluſ. 1. num. 121 cum pluribus ſeqq.*

4 Nec prædictis refragatur ſtylus allegatus, † quod in Ciuitate Peruſiæ ad executionem ſententiæ abſque partis citatione procedatur, ſi quidem benè probatus non exiſtit, prout requiritur *Put. deciſ. 242. lib. 3.*

Eminentiſſimo

Eminentiſs. Card. Veroſpio Recanatenſis Hæreditatis Vener. 10. Martij 1623.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ validitas ex reuolutione actorum, in quibus de ſubſtantialibus appareat, probatur.*

2 *Fratres amitini, & ſorores patrueles defuncti æqualiter admittuntur ad ſucceſſionem, non obſtantibus Statutis, vt per tot.*

4 *Agnatæ fœminæ cognatos non excludunt in Statuto Ciuitatis Nouæ.*

5 *Statutum excluſiuum fœminarum non procedit quo ad bona extra Territorium.*

Nec habet locum quoad bona in Territorio ſita, vbi de ſucceſſione contendentes ſunt forenſes num. 6.

Amplia etiam, quod defunctus ſit ciuis num. 7.

DECISIO CV.

FVIT per R. P. D. Torniellum confirmata Rotæ Maceratenſis ſententia, quæ Horatium, & alios de Scocciacampanis vti fratres, & ſorores amitinos q. Amici de Lazzarinis, ad illius hæreditatem admiſit æqualiter vna cum Marinotia, & alijs eiuſdem Amici ſororibus patruelibus, tanquam in pari gradu omnes exiſterent, & cauſa per viam appellationis ad Rotam deuoluta, viſa fuit Dominis hæc ſententia, tam ex capite validitatis, quàm iuſtitiæ confirmanda.

1 Validitas ex actorum reuolutione † probatur cum
de ſpeciali cauſæ commiſsione, citatione, & mandato procuratoris appareat. *Verall. deciſ. 262. par. 2.*

De iuſtitia pariter conſtat cum dicta ſententia, iuxta diſpoſitionem iuris emanauerit, ex quo defuncti
2 amitinos † vna cum eius ſororibus patruelibus veluti in pari gradu æqualiter admiſit. *§. ſi neque fratres. & §. nulla verò. auth. de hæred. ab inteſt. venien. auth. ceſſante. & auth. poſt fratres. C. de legit. hæred. Surd. conſ. 343. num. 2.*

3 Nec releuant Ciuitatis Nouæ Statuta † vnde oriundus erat defunctus, & alia Recanatenſis Ciuitatis, vbi ille degebat, & obijt.

4 Prima enim locum non habent † quando agitur inter agnatas fœminas, & cognatos de ſucceſsione cum Statutum *ſub rubr. 28. lib. 2.* fuerit reuocatum *in rubr. 33. lib. 5.* quando de ſucceſsione tractatur ab inteſtato, vbi etiam deficientibus maſculis mandat cognatos reintegrari, vnde ſequitur ab agnatis fæminis cognatos non excludi, & perconſequens tanquam æquali gradu coniunctos æqualiter debere, iuxta prædictam iuris communis diſpoſitionem, concurrere.

5 Nec pariter Statutum Recanatenſe † venit attendendum. Nam quoad bona extra illud Territorium exiſtentia non procedit, cum ibi ſtatuentes iuriſdictionem non habeant, vt in puncto Statuti Recanatenſis. *Caſtr. conſ. 16. num. 1. ad fin. lib. 1. Rota deciſ. 255. num. 1. coram Sanctiſs. D. N. & poſt multas deciſiones quas allegat tenuit Rota in cauſa Collen. Hæreditatis 10. Iunij 1616. coram R. P. D. meo Buratto, quæ teſtatur de communi.* In bonis verò in dicto Ter-
6 ritorio † ſitis, nec ſimiliter locum habet, vbi de ſucceſsione contendentes, vt in caſu noſtro ſunt exteri, quia Statutum cenſetur ſolummodo Ciuium commoditatibus non forenſium proſpexiſſe. *Soc. conſ. 128. num. 5. lib. 4. Honded. conſ. 5. num. 13. in princ. & conſ. 11. num. 22. lib. 1. Peregr. conſ. 90. num. 13. 20. & per tot. lib. 1. necnon habetur latiſſimè in dicta Collen. Hæreditatis*, vbi firmatur per huiuſmodi Statuta vtramque ſubiectionem requiri, tam ratione bonorum, quàm perſonarum, *& idem fuit firmatum in deciſ. 155. num. 3. coram Sanctiſs. D. N.*

Non obſtat defunctum de cuius hæreditate agitur
7 † vti Ciuem Recanatenſem illi Statuto ſubiectum fuiſſe. Nam vltra quod hoc in facto controuertitur, non habent in omnem euentum huiuſmodi Statuta loquentia de ſucceſsione locum, vbi qui ſuccedere debent ſunt forenſes, licet defunctus, & bona Statuto ſubiaceant, vt pluriès firmauit Rota, non obſtantibus in contrarium adductis, *vt in Camerinen. Hæreditatis 29. Ianuarij 1588. coram Card. Pamphilio, in Peruſina Bonorum de Balleonibus 13. Iunij 1590. coram Reuerendiſs. Peruſino, in Balneoregien. Bonorum 7. Iunij 1591. coram Card. Pamphilio, in Ciuitatis Caſtelli Hæreditatis, quæ eſt deciſ. 255. coram Sanctiſs. D. N. Rota deciſ. 295. & deciſ. 273. in fin. par. 1. diuerſ. & deciſ. 413. num. 1. par. 4.*

Et ita &c.

Orano Peruſina Bonorum de Vbaldis Lunæ 5. Maij 1586.

SVMMARIA.

1 *Pupillo legitimato datur immiſſio ex Carboniano Edicto.*

Et reijciuntur exceptiones altiorem indaginem requirentes, vt num. 2. & num. 9. cum ſeq.

3 *Legitimatus plenè non eſt probibitus contratabulare. Non obſtante Statuto Peruſino num. 4.*

4 *Dictio, &, ſtat ampliatiuè.*

5 *Legitimato non poteſt pater plus relinquere, quàm legitimo.*

6 *Statutum debet interpretari, ne ſtatim ſe corrigat.*

Clauſula generalis ſequens non tollit diſpoſitionem certam præcedentem, ibid.

7 *Legitimatus, ſi fuerit infans non tranſit in poteſtatem patris, niſi ſequuta ratificatione.*

Fallit ſi Comes legitimans habeat facultatem legitimandi infantes, maximè ſi infans non contradicat num. 9.

10 *Filiatio ex quibus probetur.*

11 *Commiſſio cum clauſula, Arbitrio Rotæ, intelligitur prout de iure.*

DECISIO CVI.

1 CONCLVSVM fuit locum eſſe immiſsioni † bonorum ex Carboniano Edicto, ex quo Io: Andreas ex legitimatione fundatam habet intentionem, & præſumptionem iuris pro ſe. *Bero. poſt Ancharan. conſ. 57. num. 12. Gozad. conſ. 48. num. 11. Rolan. conſ. 62. num. 28. lib. 1. conſ. 67. num. 14. lib. 3. conſ. 12. num.*

num. 19. *in* 4. Adeò quod aperto iure nititur, inquit *Afflict. deciſ.* 195. *num.* 3. *cum ſimilibus*.

2 Exceptiones enim altiorem indaginem † requiren-
tes in hoc iudicio reijciuntur. *l.* 3. *§. cum vbi. gloſ. & DD. ff. de Carbon. Edict.* & contra validitatem ſuæ legitimationis, & mandati oppoſitæ ſunt tales, quæ incontinenti probare non poſſunt, vt in terminis ſpurietatis, & incapacitatis tradit *Ruyn. conſ.* 87. *ad fin. lib.* 3. *Bero. d. conſ.* 57. *num.* 44. *Rol. conſ.* 22. *num.* 37. *lib.* 3. *Rim. iun. conſ.* 69. *num.* 18. *per tex. in l. ille à quo. §. ſi de teſtamento. ff. ad trebell. & gloſ. in l.* 3. *§. ibidem ad exhiben.*

Non obſtat, quod non detur Carbonianum non
3 habenti facultatem † contratabulandi. *l.* 1. *§. eoque de Carbon. Edict. gloſ. in l.* 1. *C. eod.*

Quia, cum Io: Andreas plenam habeat legitimationem, non eſt prohibitus contratabulare. *Soc. conſ.* 226. *num.* 5. *lib.* 2. *Dec. in l. poſthumo. num.* 28. *C. de bon. poſſeſs. con. tab. de comm. idem conſ.* 366. *num.* 3. *Pariſ. conſ.* 7. *num.* 28. *lib.* 2.

4 Neque repugnat Statutum Peruſinum † in verbis
(*ſecundum voluntatem, & diſpoſitionem ſui patris, iuri tamen non contrariam*) quia iſta verba veniunt ampliatiuè, quod denotat dictio, &, *l. ea tamen adiectio. ff. de leg.* 3. *Bart. in l. Gallus. §. & ſi parentes. ff. de lib. & poſth. Dec. conſ.* 50. *num.* 4. *Pariſ. conſ.* 7.
5 *num.* 28. *in* 3. & verba † *iuri tamen non contrariam*,
reſpiciunt intellectum, vt pater non poſsit legitimato plus relinquere, quàm legitimo, prout de iure eſt. *§. quando in auth. quib. mod. nat. eff. ſui. Bald. in c. per tuas de maior. & obed. Curt. ſen. conſ.* 16. *Iaſ. conſ.* 393. ſed non operantur, vt poſsit illum ſine cauſa exhæredare, alioquin implicaret contradictionem, cum dixerit, ſuccedat ſecundum tenorem legitimationis,
6 non eſt enim facienda interpretatio, † per quam Sta-
tutum ſe ſtatim ſe corrigat, & quod clauſula generalis ſequens tollat diſpoſitionem certam præcedentem. *l. doli clauſula de verb. oblig.*

7 Minus obſtat, quod cum eſſet infans † per legiti-
mationem non tranſierit in poteſtatem patris, niſi ſecuta illius ratificatione. *iux. §. generaliter. in auth. quib. mod. nat. eff. ſui.*

8 Quia quãdo facultates Comitis † ſpecialiter com-
prehendunt caſum legitimandi infantis ceſſat *d. §. generaliter* diſpoſitio, ita quod etiam valet quoad omnia legitimatio. *Bart. in l. iubemus. C. de emanc. liber. Rol. conſ.* 61. *num.* 6. *cum ſeq. lib.* 1. maximè ſi non contradicat. *Couar. in epit. par.* 2. *cap.* 8. *§.* 2. *num.* 13. *Achill. deciſ.* 3. *de legitim.*

Neque ſubſiſtit, quod quemadmodum Io: Andreas
9 de filiatione † ſummariè debet docere ad effectum,
vt beneficio Carboniani iuuetur, ita etiã dictus Pompeius ad probandum contrarium admitti debet.

Quia Primò de probatione ſufficienti filiationis
10 † conſtat ex ſequentibus, quia dictus Petrus illum
vti filium aluit, legitimare fecit, nomine ipſius Io: Andreæ tanquam ſui filij, cenſus plures emit. *Corn. conſ.* 1. *num.* 22. *vol.* 3. *Alex. conſ.* 88. *num.* 9. *vol.* 7. *l.* 3. *§. cauſa cognita de Carb. Edict.* Repellitur autem D. Pompeius per replicationem Carboniani, vt ſupra oſtenſum fuit.

Nec iuuari poteſt dictus Pompeius commiſsione
11 † ſignata manu Sanctiſsimi, in qua ipſe arbitrio Ro-
tæ ad probationes admittit, nã huiuſmodi arbitrium reſoluitur prout de iure. *Peregr. deciſ.* 239. *lib.* 2.

Quoniam verò opponebatur Io: Andream principali reſcripto per arrogationem in alienam poteſtatem tranſiſſe, Placuit Dominis videre ad partem, An eo caſu Carboniano Edicto locus eſſet.

Eodem
In eadem
Veneris 4. Iulij 1586.

SVMMARIA.

1 *Infans non conſentit.*
2 *Arrogatio eſt nulla ſi ſit prætermiſſa illius forma, & num. ſeqq. vbi de arrogatione à Principe procedente non ſeruatis ſeruandis.*
3 *Arrogatio quibus modis à Principe procedat.*
4 *Delegatus non poteſt facultatem ſuam vltra tenorem priuilegij extendere.*
5 *Arrogatio impuberis requirit conſenſum tutoris.*
6 *Clauſula*, ſi eſt ita, *requirit verificationem narratorum.*
7 *Arrogatio requirit cauſæ cognitionem, & quidem vrgentem, & magnam num.* 8. *& quod præcedat decreto num.* 10.
11 *Carbonianum non impedit arrogatio.*

DECISIO CVII.

Ex auctoritate, & reſcriptio Principis intendebat D. Pompeius Io: Andream infantem in arrogationem D. Iulio Cæſari de Vbaldis datum fuiſſe, cuius occaſione obtinuit dubitari, An Io: Andreæ pupillo petenti immiſsionem bonorum in hæreditate patris obſtaret exceptio arrogationis Domini (omiſſa diſputatione circa ſubreptionem huiuſmodi reſcripti, ex quo Iulius Cæſar in eo Io: Andream pupillum, & pauperem ſecum pro huiuſmodi arrogatione ſup-
1 plicare aſſeruit, † cum tamen eius ætatis eſſet, in
quam non cadit conſenſus) Negatiuè reſponderunt.
2 Primò moti nullitate arrogationis † tanquam præ-
termiſſa illius forma decretæ. *Anchar. conſ.* 69. *num.* 9. cum enim arrogatio à Principe procedens, aut fiat
3 coram eo † cauſa cognita. *iux. notat. in c. cum cauſis.*
de ſent. & re iudic. l. fin. C. de legib. gloſ. in l. non aliter ff. de adopt. Aut ſine cauſæ cognitione, ſed ex certa eius ſcientia. *l. apud eam de manu. Bal. in d. l. non aliter*. Aut abſque interuentu cognitionis, & certæ ſcientiæ, quo caſu poſtea coram competenti magiſtratu adhibetur cognitio, & neceſſariæ cauſæ probatio. *l.* 2. *C. de adopt. l.* 2. *C. de his, qui ven. & impetr.* Aut etiam ex delegatione, & ipſius reſcripto. *l. arrogationes de adopt. §. ibi. & ibi gloſ. inſt. de adopt. gloſ. in l. in adoptionibus. C. eod.* Princeps autem in hoc reſcripto fateatur ſe de narratis ſcientiam non habere, & proinde cum clauſula *ſi eſt ita* vices ſuas
4 delegato commiſerit, non potuit delegatus † facul-
tatem ſuam vltra tenorem priuilegij extendere. *cap. porrò de priuil. DD. in l. gallus. §. & quid ſi tantùm de lib. & poſth. Pariſ. conſ.* 6. *lib.* 2. proinde decer-
5 nendo primam arrogationem ſine † conſenſu tutoris
iux. l. fin. §. ſed hæc omnia. C. de auct. præſtan. & abſ-

que

6 que verificatione narratorum ſtante huiuſmodi † clauſula. *cap. 2. & ibi Felyn. cap. ſuper litteris de reſcript.*
7 & prætermiſſa † cauſæ cognitione. *iux. §. cum autem impuberes. inſt. de adopt. l. nec ei. §. eorum de adopt. l. cauſa cognita. vbi gloſ. & Alex. de vulgar. gloſ. in l. non aliter. ff. de adopt. l. cum eam quæ. C. eod.* quæ alias
8 ingens, & magna † requiritur *gloſ. & Salyc. in l. 2. C. de adopt. Gugliel. de Bened. in c. Raynutius. in ver. vxo-*
9 *rem. num. 171. de teſtam.* Actus arrogationis † fuit inutilis. *gloſ. & DD. in l. cum his. §. ſi Prætor. ff. de tranſact. Fulgoſ. in l. fin. de adopt. Aret. in §. cum autem inſt. de adopt.* præſertim cum neceſſarium fuerit, vt ante interpoſitionem decreti omnia haberet nota,
10 quæ ad arrogationis conceſſionem † ſunt requiſita, *l. hæc autem. §. 1. ex quib. cauſ. in poſſ. eat. Bart. in l. multum intereſt de cond. & demonſtr. Corn. conſ. 71. num. 9. vol. 3.*

Secundò, dicebant Domini, quod etiam ſi arrogatio ſuſtineretur, quod nihilominus ea non poteſt
11 impedire Carboniani † beneficium. *l. ſi impubes. §. 1. & ibi Bart. ff. de Carbon. Edict. & Azo. eod. tit. num. 4. & eſt tex. in l. 1. §. ſi quis non ab aliquo. ff. eodem.* Quia lex non habet rationem ad defenſorem tantum, ſed etiam ad ætatem eius, cui quæſtio ſtatus opponitur, cum alias habens tutorem beneficio Carboniani facilè excluderetur.

Et ita concluſum.

Gypſio
Peruſina Bonorum de Balleonibus
10. Maij 1591.

SVMMARIA.

1 *Auia paterna concurrit cum matre ad ſucceſſionem ex Statuto Peruſino contra ius commune.*

2 *Vidua fictè, & per iuris interpretationem cenſetur eſſe in matrimonio, & retinere ciuilitatem viuente viro acquiſitam. Sed contra num. 4. & ſeq.*

3 *Statutum correctorium ad caſum fictum non trahitur.*

5 *Conſtituto acquiritur vera poſſeſſio, quamuis modus ſit fictus.*

DECISIO CVIII.

FVERAT alias ſub die 23. Ianuarij 1591. in hac cauſa reſolutum Illuſtriſſimam D. Iuniperam eſſe compræhenſam in Statuto Peruſino, itaut ad ſucceſſionem ab inteſtato bo. me. Aſtoris iunioris de Balleonibus eiuſdem ex filio nepotis æqualiter cum matre admitteretur. Hanc reſolutionem de iure ſubſiſtere non poſſe exiſtimabant informantes pro Illuſtriſſima D. Margherita prædicti Aſtoris matre, præ-
1 ſertim, quia huiuſmodi Statutum admittens † ad perfectam ſucceſſionem matrem, & auiam eſt iuris communis correctorium. *auth. defuncto. C. ad trebell. §. ſi igitur defunctus deſcendentes. & ibi gloſ. in ver. proximè in auth. de hæred. ab int. venient.* quo fit, vt D.
2 Iunipera vidua † gaudere non poſſit beneficio dicti Statuti cum fictè, & per iuris interpretationem cenſeatur eſſe in matrimonio, & retinere eandem ciuilitatem, quam viuente eius viro acquiſiuerat. *Scrib. in l. fin. de bon. matern. in l. vnica. §. exactio. C. de rei vx. act. Rom. in l. 1. num. 13. C. vnde vir, & vx. cum alijs allegatis.* Statutum enim iuris communis cor-
3 rectorium † ad caſum fictum non trahitur. *cap. in noſtra de iureiur. Bar. & alij in l. 3. §. hæc verba de neg. geſt. & benè Alex. conſ. 207. num. 22. lib. 6. Tiraq. de nobilit. cap. 18. in fin.*

Sed Domini iſtis, & alijs pro hac parte non obſtantibus reſoluerunt ſtandum eſſe nunc in deciſis moti præcipuè ex duobus.

Quorum primum eſt, quod vidua in viduitate † per-
4 manens, cenſetur eſſe in eodem matrimonio, & retinere ciuilitatem ſui viri prædefuncti. *d. l. fin. C. de bon mater. Dec. poſt gloſ. in l. ciues. C. de incol. lib. 10.* quod etiam in materia priuilegiata locum ſibi vendicare animaduertunt. *Tiraq. de nobilit. c. 18. num. 8. Pedem. deciſ. 30. num. 14. & ſeq.*

5 Nec ad rem facit, quod vidua † fictè, & non verè dicatur eſſe in eodem matrimonio, & conſequenter fictè retinere ciuilitatem, quoniam licet modus in ſe fictus ſit, tamen non ſequitur, quod ipſa verè, & propriè ciuis non exiſtat, itaut compræhendatur ſub dicto Statuto loquente de ciue, ſicut dicitur de poſſeſ-
5 ſione acquiſita mediante conſtituto, † quæ eſt vera poſſeſſio ad effectus omnes, quamuis modus acquirendi ſit fictus *l. qui nemo in princ. vbi Alex. & cæteri de acquir. poſſeſſ. Tiraq. de iur. conſt. poſſeſſ. par. 1. num. 2. & in prima ampliat. Couar. var. reſol. cap. 5. num. 6. lib. 3.*

Alterum, quod ad ita tenendum plurimum mouit Dominos fuit, quod Statutum de quo agitur, non lo-
6 quitur de ciue, † itaut diſcutiendum ſit, An intelligatur de ciue verè, vel fictè, ſed loquitur de auia paterna, quam vna cum matre ad ſucceſſionem nepotis vocat, quocirca dubitandum non eſt Statutum compræhendere D. Iuniperam per ſupradicta.

Hoc ſtante non eſt opus aliter reſpondere ad contraria præſertim ad illud: an dictum Statutum ſit correctorium, vel limitatorium &c.

Mellino
Peruſina Spolij
Lunæ 5. Maij 1603.

SVMMARIA.

1 *In ſubhaſtatione requiritur intimatio decreti de ſubhaſtando, maximè ſtante mandato Iudicis.*

2 *Intereſſe extra terminos l. curabit. C. de act. empt. non poteſt taxari inter creditorem, & debitorem.*

3 *Mandatum relaxatum vltra ſummam debitam eſt nullum, & iniuſtum, & competit actio ſpolij.*

DECISIO CIX.

DOMINI perſtiterunt in deciſis, & eis placuit vtrumque caput nullitatis, & iniuſtitiæ.

Nullitas eſt clara propter defectum intimationis
1 † decreti de ſubhaſtando, quæ ſecundum Doctores

ſolet

ſolet fieri de ſtylo, & ſufficit ad iſtum effectum, quod Iudex decreuerit, quod intimaretur, quia in hoc caſu decretum non afficit ante intimationem ſaltem ceſſante illius ſcientia, quæ hic non probatur, vt dictum fuit in alia deciſione.

Iniuſtitia etiam ſecundum Doctores adeſt, quia in hoc caſu creditor nunquam fuit dominus bonorum,
2 & ideo verſamur † extra terminos. *l. curabit. C. de act. empt.* & ſecundum terminos iuris communis iſta taxatio intereſſe inter creditorem, & debitorem, ad rationem trium pro centenario, durante tempore dilationis ad ſoluendum eſt illicita, & propterea cum
3 mandatum † fuerit relaxatum etiam pro iſta ſumma taxata pro intereſſe, & ſic vltra ſummam verè debitam, intrat nullitas, & iniuſtitia, & conſequenter D. Gineuræ competit actio ſpolij.

R. P. D. Dunozet
Peruſina Bonorum
Lunæ 1. Iulij 1630.

SVMMARIA.

1 *Perito, qui retulit in maiori ſumma ſtatur vbi conſentit pars, quæ elegit alium, qui in maiori retulit.*
2 *Maior ſumma continet minorem.*
3 *Fructuum perceptio probatur ex poſſeſſione.*
4 *Fructuum liquidatio deſumitur à conſuetis.*

DECISIO CX.

FVIT deciſum coram me ſub die 3. Iulij 1628. Pirrum Bontempum, & litis conſortes teneri reſtituere DD. Ludouico, & Diomedi de Oddis pro fructibus quos ipſi perceperant ex quodam prædio per eos attentatè poſſeſſo ſummam ſcut. 1267. baioc. 14. per teſtes probatam, & per peritum calculatam; cui reſolutioni non acquieſcentibus Bontempo, & conſortibus, ſub prætextu, quod peritus per ipſos electus non retuliſſet, denuò in eorumdem Bontempi, & conſortum citatorum contumaciam, de ordine Rotæ electus tertius peritus, à quo facta deinde relatione propoſui dubium an eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis, & Domini quoad quantitatem ſcut. 997. baioc. 73. cum dimidio, per dictum tertium calculatam, in deciſis perſtiterunt. Nam licet iſte tertius,
1 qui retulit † in ſumma ſcut. 997. baioc. 73. cum dimidio videatur diſcordare cum altero, qui retulit in ſumma ſcut. 1267. baioc. 14. & ſic neutri ex ijs videtur ſtandum, tamen cum Ludouicus, & filius de Oddis ſint parati ſtare huic vltimæ relationi continenti minorem quantitatem vtique iſta venit attendenda, cum periti in dicta quantitate ſcut. 997. baioc. 73. cum dimidio, dicantur concordare, ex quo in ma-
2 iori † ſumma ineſt minor. *ad tex. in l. 1. §. ſi ſtipulanti. ff. de verb. obligat. Rota coram Greg. XV. deciſ. 230. num. 3. & in Romana reuocationis ſequeſtri coram Pamphilio.*

Non obſtat vnicum fundamentum pro parte Bontempi, & conſortum deductum, ſcilicet non iuſtifi-
3 cari † in actis ipſos aliquos fructus percepiſſe. Quia ſufficit, quod fuerint probata tempora diſtincta, in quibus ipſi prædium poſſederunt, ex hac enim poſſeſſione oritur præſumptio perceptionis fructuum. *Rota deciſ. 269. num. 2. par. 1. recent. Seraph. deciſ. 1245. num. 6. Greg. XV. deciſ. 50. num. 2.* Et hoc caſu ſufficit eorum quantitatem liquidare à conſuetis, prout deponunt teſtes in alia deciſione ponderati, quia il-
4 lud præſumitur perceptum, † quod communiter conſueuit percipi. *Bald conſ. 53 in fin. lib. 1. & conſ. 323. in fin. lib. 2. Achil. deciſ. 22. de reſtit. ſpoliat. Rota in Peruſina liquidationis fructuum 12. Ianuarij 1609. coram Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Et ita deciſum.

R. P. D. Pirouano
Peruſina Reintegrationis
Lunæ 14. Ianuarij 1630.

SVMMARIA.

1 *Intereſſe habens, vt admittatur ad cauſam ſufficit, quod doceat ſe eſſe in pari gradu cum actoribus, cum ſufficiat, vt apparenter conſtet de intereſſe hoc caſu num. 2.*
3 *Gradus paritas probatur teſtibus etiam examinatis in alio iudicio, & inter alios num. 4.*
4 *Teſtes examinati inter alios, & in alio iudicio ſuper ſtatu probant in quocumque alio iudicio, ad effectum etiam ſucceſſionis*
5 *In hæredem tranſeunt iura actiua, & paſſiua teſtatoris.*

DECISIO CXI.

DICTVM fuit conſtare de intereſſe Octauij Danzetti, & Virginiæ vxoris Euangeliſtæ Danzetti, vt inde admitti debeant ad cauſam cum alijs de Danzettis, & Ninis agentibus ad reintegrationem in ſucceſsione bonorum Bernardini, & filiorum eius de Anſideis.

Nam eo ipſo, quod probant ſe eſſe in pari gradu
1 † cum Danzettis, & Ninis ſatis docere videntur de intereſſe pro admiſsione ad cauſam cum eadem poſſit eſſe ratio ſuccedendi in portione illis tangente, prout hodie Nini, & Danzetti contendunt habere, & hæc poſsibilitas ſufficit, quia de intereſſe ad hunc
2 effectum non coguntur docere concludenter, † ſed apparenter, vt audiantur *Felyn. in cap. veniens. il 2. num. 13. de teſtib. Rot. deciſ. 503. num. 4. par. 1. recent. & ſæpiſſimè fuit reſolutum.*
3 De paritate prædictorum in gradu † cum Danzettis, & Ninis probatur ex teſtibus datis, qui concludenter deponunt deſcendentiam à Bernardino ſeniore de Anſideis, nempè Primò filiorum eiuſdem Anibalis, Cæſaris, Conſtantini, & Lucretiæ. Secundò ab eadem Lucretia vti nupta Hieronymo de Ninis proueniſſe duas ſtirpes maſculinam, & fœmininam, in maſculina fuerunt Theſeus filius, & exinde Io: Baptiſta, & fratres nepotes de Ninis eiuſdem Theſei filij, in fœminina fuit Conſtantia filia nupta Rodulpho Danzetto, ex quibus deſcenderunt Arpalix, Camilla, & Franciſca Moniales, quæ in ſimul cum Io: Baptiſta Nino obtinuerunt deciſiones Rotales ſuper

reintegratione, cum prædictis autem Monialibus ſunt fratres germani prædicti Octauius, & Euangeliſta, vnde qua ratione ipſarum Monialium deſcendentia probatur ex fundamentis de quibus in deciſione cauſæ 26. *Iunij* 1623. *coram bo. me. Buratto*, eadem, & quoad Octauium, & Euangeliſtam eſt dicendum dum in pari gradu exiſtunt.

Nec vim facit, quod teſtes prædicti ad probandum conſanguinitatem, & gradus paritatem ſuper quibus ſe fundat deciſio prædicta ſunt examinati inter alios
4 † & in alio iudicio. Quia cum ſint examinati ſuper ſtatu ſolent probare in quocumque alio iudicio, ad omnem effectum etiam ſucceſsionis. *Creſcen. deciſ.* 18. *num.* 4. *de probat. Rota deciſ.* 498. *num.* 9. *coram Papa Greg. XV. & idem fuit firmatum in Romana fideicommiſſi de Vipera* 25. *Iunij* 1629. *coram Illuſtriſs. Card. Virili.*

5 Ceterum, quod Virginia habeat cauſam † ab Euangeliſta, patet, quia ex teſtamento, quod datur legitur hæres dicti Euangeliſtæ, & in hæredem tranſeunt omnia iura tam actiua, quam paſsiua ipſius teſtatoris. *l. cum hæredes ff. de acq. poſſeſs. Cephal. conſ.* 392. *num.* 39. *&* 393. *num.* 67. *lib.* 3. *Rota coram bo. me. Card. Caualerio deciſ.* 189. *num.* 3. Atque ita omnia, quæ poterat Euangeliſta in iudicio reintegrationis proſequi, & acquirere eadem poterit Virginia adita ſui viri hæreditate, de qua non dubitatur.

Ex ita &c.

R. P. D. Vbaldo
Peruſina Pecuniaria
Mercurij 10. Maij 1628.

SVMMARIA.

1 *Obligatio Cameralis habet executionem paratam, & operatur ad fauorem ceſſionarij.*

2 *Ceſſio nulla poteſt interuenire, vbi ſolutio eſt facta cum pecunijs principalis debitoris. Fallit, vt num. ſeqq. & deciſ. ſeq.*

4 *Fideiuſſori nocet pactum inter debitorem vendentem, & emptorem.*

7 *Clauſula* & ad omnem alium meliorem finem, & effectum, *comprahendit omne remedium magis proficuum, & vtile.*

DECISIO CXII.

ILLVSTRISSIMVS D. Marchio Bartholomæus de Monte emit à Parolo de Parolis prædium ſitum in Territorio Peruſiæ, in loco nuncupato Piano di Ronzano, pro precio ſcutorum 32000. quod fuit depoſitatum penès D. Aſcanium Paulutium, cum hoc, quod ſolueretur creditoribus Paroli, facta quietatione, & ceſſione iurium ipſis quomodolibet competentium contra dictum Parolum, & fratres, illorumque fideiuſſores, & alios pro dictis debitis obligatos.

Depoſitarius prædictus ſoluit, & extinxit duas ſocietates officij, in quibus fideiuſſerat D. Capitaneus Balthaſſar Chriſpoltus, reportata iurium ceſſione ad fauorem D. Marchionis, qui ad liberandum ſe à moleſtijs motis ſuper dicto prædio à creditoribus diuerſis anterioribus, vigore ſupradictæ ceſſionis egit contra dictum D. Balthaſſarem de Chriſpoltis, & ab A. C. obtinuit ad eius fauorem relaxari mandatum, ad effectum deponendi in Monte Pietatis Vrbis, & ſe liberandi à dictis moleſtijs. Commiſſa cauſa in Rota, & diſputato dubio, An mandata A. C. ſint exequenda, Domini pro executione reſponderunt.

1 Quia agitur in vim Cameralis † obligationis, quæ habet executionem paratam, & operatur ad fauorem ceſsionarij. *Surd. conſ.* 444. *num.* 12. *Galleſ. de oblig. Camer. q.* 5. *num.* 1. *iux. modernam impreſſionem vbi addens num.* 2. *cumulat plures Rotæ deciſiones.*

Non obſtat, quod cum ſolutio fuerit facta de pre-
2 cio dicti prædij, † cenſeatur facta de pecunijs dicti Paroli venditoris, & principalis debitoris, & propterea per talem ſolutionem fuerint extinctæ actiones creditorum, & ideo nulla potuerit interuenire ceſsio. *iux. doctrinam Bar. in l. Modeſtinus num.* 4. *vbi etiam Paul. de Caſtr. num.* 4. *verſ. in nihilum autem. & ſub num.* 5. *verſ. nam principali de ſolut. & dixit Rot. coram fel. record. Greg. XV. deciſ.* 68. *num.* 4.

Placuit enim Dominis reſponſio hoc non proce-
3 dere, † quando aliter fuit conuentum inter emptorem, & venditorem, quod precium rei emptæ erogaretur in extinctionem debitorum reportatis iurium ceſsionibus, prout eſt in caſu noſtro. tunc enim ſeruari debet pactum initum inter contrahentes *l.* 1. *ff. de pact.* præſertim cum per hoc pactum non fiat aliqua iniuria fideiuſſoribus, ex quo erant etiam antea obligati, & emptor non dediſſet ſuas pecunias, nec feciſſet emptionem, niſi cum iſta conditione. *Bart. in l. Ariſto in* 3. *quæſt. ſub num.* 7. *verſ. ſed ad hoc oppono. ff. quæ res pign. obligat. poſs. Fulgoſ. in l.* 1. *in vltimis verbis. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu. Franc. deciſ.* 97. *num.* 2. *Rot. diuerſ. deciſ.* 318. *in princ. par* 4. *& deciſ.* 26. *ſub num.* 1. *&* 3. *par.* 1. *in recent.* ex quo fit, vt huiuſmodi conuentio inter emptorem, & ven-
4 ditorem † ſuſtineatur etiam inuitis fideiuſſoribus, cum verſemur in quærendis, ex quo fideiuſſorum liberatio pendebat à voluntate ſoluentis, ſeu ementis, qui poterat non emere, nec ſoluere, nec emere, & ſoluere cum tali, & tali pacto. *Rol. in tract. de dot. quæſt.* 40. *num.* 6. *&* 7. *Surd. deciſ.* 286. *num.* 1. *Franc. vbi ſupra dicto num.* 2.

Non obſtat, quod verba pacti appoſita in venditione ſolum videatur importare, quod fiat ceſsio D.
5 Marchioni, † pro ſecuritate, & conſeruatione bonorum in caſu euictionis pro excludendis creditoribus poſterioribus, vnde actio non ſit quæſita, niſi ad effectum retentionis.

Placuit enim reſponſio, quod conuentio non eſt ad
6 hoc ſolum reſtricta, † ſed loquitur generaliter de ceſſione iurium creditoribus quomodolibet competentium contra Parolum, & fratres, illorumque fideiuſſores, & ſic apparet, quod licet emptor voluerit quidem ſibi cauere contra poſteriores creditores, voluit tamen etiam ceſsionem contra fideiuſſores, & eorum bona, contra quos voluit poſſe agere, prout poterat creditor, qui ceſsit, vnde verba illa, quod iura remaneant illæſa pro anterioritate &c. ſtant ampliatiuè, non reſtrictiuè, maximè cum ſubſequatur clauſula il-
7 la † ſalutaris, *& ad omnem alium meliorem fin. m, & effectum &c.* quæ comprahendit omne remedium

magis proficuum, & vtile ipſi emptori. *Rimin. iun. conſ.* 181. *num.* 3. *& conſ.* 215. *num.* 120.
Et ita &c. vtraque &c.

Eodem D. Vbaldo In eadem Lunæ 14. Ianuarij 1629.

SVMMARIA.

1 *Contenta in eodem inſtrumento dicuntur vnum contemplatione alterius, nec poteſt quid dici factum prius, vel poſterius.*

Et dicitur incontinenti, dum pactum eſt appoſitum in eodem inſtrumento, licet non eadem traditione rei, vt num. 6.

8 *Productum contra vnum ſufficit, quod repetatur contra alium.*

10 *Mandatum probatur ex productione inſtrumentorum, & proceſſus de partibus. Etiam ſtante proteſtatione, quod mandatum exhiberetur, vt num.* 11.

DECISIO CXIII.

DOMINI ſteterunt in deciſis die 10. Maij præteriti, quod ſint exequenda mandata † per A. C. 1 relaxata contra D. Balthaſſarem de Chriſpoltis ſtante iurium ceſsione, quam D. Marchio iuxta conuentionem factam in inſtrumento emptionis prędij Ronzani, reportauerat etiam contra fideiuſſores à creditoribus Paroli venditoris, quibus fuit ſoluta pars precij dicti prædij extinguendo duas ſocietates officij, in quibus D. Balthaſſar pro Parolo fideiuſſerat, vt in deciſione.

2 Cui non obſtat, quod ſupradicta conuentio † ceſſionis iurium non ſuſtineatur tãquam facta poſtquam fuerat ſolutum precium Parolo ex allegatis.

3 Quia omnia inter emptorem, & venditorem † conuenta, fuerunt conuenta mediante vnico contractu, & vnico inſtrumento, vnica verborum ſtructura confecto coram eodem Notario, & teſtibus, precium ſcilicet rei emptæ, depoſitum, ſolutio facienda creditoribus, & ceſsio iurium. Vnde omnia iſta dicuntur facta incontinenti vnum cõtemplatione alterius, & non poteſt quid dici factum prius, vel poſterius. *l.* 2. *§. prius vbi DD. not. ff. de vulg. & pupill. Soc. iun. conſ.* 178. *num.* 38. *lib.* 3. & propterea benè ſuſtine-
4 tur ſupradicta conuentio, † & ceſsio illius vigore poſtea facta. *iux. deciſ. Franc.* 97. *num.* 2. *Afflict. deciſ.* 306. *num.* 4. 9. *&* 10. *vbi Vrſill. num.* 1. *Vincent. de Franc. deciſ.* 369. *num.* 4. *Rota deciſ.* 318. *in princ. par.* 4. *& deciſ.* 25. *ſub num.* 1. *&* 3. *par.* 1. *recent.* cum alijs in deciſione cauſæ.

5 Non contrariatur † *Neguſ. de pignor. par.* 4. *in princ. ſub num.* 34. Quia dum admittit *in verſ. iſtud tamen*, quod tale pactum ſuſtineatur, quando fuit adiectum ab initio contractus ante traditionem, vel ſaltem in ipſa traditione coadiuuat ſupradicta, quia in caſu noſtro poteſt dici appoſitum ab initio contractus, & in ipſamet traditione, cum omnia, vt ſupra dixi, compræhendantur ſub vnica ſtructura verborum in vnico inſtrumento & contractu, dum verò
6 † paulò inferius *in verſ. ſed inſurgit in prædictis vna difficultas*, videtur ſentire, quod tale pactum non ſuſtineatur etiam ſi ſit appoſitum in eodem inſtrumento, ſi tamen non ſit appoſitum in eadem traditione rei, eius opinio attendi non debet tanquam doctrina improbata, *vt per Vinc. de Franc. in deciſ.* 369. *ſub num.* 7. *verſ. quibus ſtantibus. & num.* 8. *& per Conſ. Neapol. in d. deciſ.* 306. *vbi Vrſill ſub num.* 1. *verſ. ſed his non obſtantibus. & latè Straec. de mercat. in tit. de decoct. in rubr. qui pot. in pign. hab. num.* 6. *fol.* 327. *in* 6. *vol. tract. diuerſ.* vbi relata ſupradicta deciſ. Afflict. firmat ex mente Caroli Ruyni, & Curtij Iunioris ſufficere, quod in eodem inſtrumento dictum pactum adijciatur, antequam contractus in mundum ſit relatus, & hanc ſententiam æquiorem putat, ac probabiliorem ſubiungendo, quod ex facto peritus, & prudens Iudex ſecundum hanc ſententiam iudicabit.

7 Non obſtat, quod ſupradictum pactum † reportandi ceſſionem fuerit factum cum Depoſitario ad eius fauorem poſt precij ſolutionem à venditore. Quia, quod pactum ſit factum poſt ſolutionem tollitur ex ſupradictis, quod verò ſit factum cum Depoſitario ad eius fauorem, & non ad fauorem Marchionis tollitur ex lectura inſtrumenti, dum ibi dicitur, quod iura nunquam cenſeantur extincta, illaque D. Marchio exercere poſsit in caſu euictionis, vel moleſtiarum, quæ moleſtiæ cum euenerint, & plures dentur in ſummario num. 2. & ſeqq. illata ſuper eiſdem bonis venditis, meritò fuit per A. C. relaxatum mandatum pro liberatione à moleſtijs ſtante dicto pacto, & iurium ceſsione, vt ſupra, & benè deducitur in deciſione.

8 Non obſtat, quod moleſtiæ fuerint productæ † contra Herculanum de Herculanis, quia ſufficit, quod fuerint poſtea repetitę etiam contra D. Balthaſſarem, vt in ſumm. *Rot. coram ſan. me. Greg. XV. deciſ.* 508. *num.* 4.

9 Non obſtat, pariter, quod moleſtiæ illatæ † per Moniales S. Benedicti, & Confraternitatem S. Martini euenerint facto, & culpa Marchionis, & Depoſitarij. Quia in inſtrumento venditionis coram A. C. producto iſti non erant deſcripti pro creditoribus, & ſic illis non erat facienda ſolutio, ſed benè erant ſoluendæ, & extinguendæ ſocietates, quæ reperiebantur deſcriptæ, & pro quibus agitur contra dictum Balthaſſarem in illis obligatum.

Prætenſus defectus mandati comparentis pro D.
10 Marchione tollitur ex productione † iurium inſtrumentorum, necnon proceſſus de partibus, cum ea præſumantur habita à principali. *ſan. me. Greg. XV. deciſ.* 44. *num.* 4. *& deciſ.* 86. *num.* 2. *& deciſ.* 136.
11 *num.* 8. Idque procedit non obſtante † proteſtatione in contrarium facta, quod mandatum exhiberetur, quia non propterea ex non exhibitione vitiatur proceſſus, quando illud præſumi poteſt ex ſupradictis *Seraph. deciſ.* 933. *num.* 2. *Adden. ad deciſ. Greg.* 380. *num.* 5.

Et ita deciſum.

Penia
Brunduſina Gabbellæ
13. Februarij 1604.

SVMMARIA.

1 *Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ non tenentur ad Gabellas, collecta, & alia onera à laicis impoſita, imò laici cogentes ſunt excommunicati, & quæ requiruntur, vt iſti poſſint ſubire iſta onera per tot. vbi de oneribus impoſitis rebus, ſeu bonis etiam antequam peruenirent ad Clericos num. 9. & ſeqq.*

6 *Approbari debet ab omnibus particulariter, quod omnes tangit.*

DECISIO CXIV.

COMMVNITAS, & Homines Terræ Maſani Brunduſinæ Diœceſis, vt ſubuenirent vrgentibus neceſsitatibus multos annuos cenſus ſuper datijs panis, vini, & olei, alijſque eius redditibus, impoſuerunt in totum pro ſumma 50000. ducatorum, cum promiſsione, quod ſimul congregati tam communi, quàm proprio nomine facerent, quod prædictos cenſus tanquam de proprijs pecunijs emptos defenderent, & de euictione ſub hypotheca omnium bonorum teneri voluerunt.

Anno 1594. eadem Vniuerſitas datia prædicta, ſuper quibus cenſus fuerant impoſiti, ac omnes alios redditus, & prouentus locatione præcedente arrendauerunt, ſeu locauerunt Donato, Antonio, & Bernardino Bernico ad 14. annos, cum pacto, quod infra dictum tempus prædictum debitum 50000. ducatorum extinguerent quolibet quinto anno certam partem, interim verò ſoluerent annuos fructus partis non extinctæ, & vlterius perſoluerent annuatim debita Fiſcalia, & alia onera eiuſdem Vniuerſitatis.

Interim cum Donatus, Antonius, & Bernardinus maiorem partem dictorum ducatorum 50000. extinxiſſent, & annua onera ſoluiſſent, & multa de prædictis bonis hypothecatis in poteſtatem Clericorum deueniſſent, à quibus prædicti arrendatores exigere volebant eam portionem, quam exigebāt, antequam bona ad Clericos perueniſſent, & Clerici contribuere alicui ſolutioni debitorum Fiſcalium, vel extinctioni debiti cenſuum recuſarent. Moto iudicio coram Archiepiſcopo Brunduſino, eius Vicarius pronunciauit, Quod Clerici per decennium præteritum pro tribus tertijs ſoluere in rebus emptis, & donatis tenerentur, & in futurum quoad poſsiderent, excepto ad titulum ordinis ſacri, non tamen in fraudem, & pro debitis contractis bona empta, & donata, & patrimonialia tranſiuiſſe cum oneribus ſuis, & Clericos teneri contribuere, non tamen ſi donatores, & venditores fuiſſent ſoluendo. Rurſus eoſdem Clericos teneri pro bona tenentibus contribuere, donec peruenerint ad ordines ſacros de bonis donatis ad titulum ordinis.

Cauſa in gradu appellationis introducta in Rota, Dubitaui, an ſententia Brunduſina eſſet confirmanda, vel infirmanda.

Et quia articulus erat grauis, & exemplaris, propoſita die 5. Martij, & die 7. Nouembris 1603. ſolis arrendatoribus informantibus non fuit capta aliqua reſolutio, quia Domini maturè conſiderare, & intelligere voluerunt naturam bonorum, ſuper quibus imponuntur hæc onera, & ſimiliter naturam onerum Fiſcalium.

Denique in hac vltima propoſitione Rota contra Arrendatores informantes, reſpondendo cenſuit ſententiam Brunduſinam non eſſe confirmandam.

Clara enim eſt concluſio Eccleſiaſticas perſonas
1 † non teneri ad Gabellas, collectas, impoſitiones,
datia, vel quælibet alia onera à laicis impoſita. *cap. non minus. & cap. aduerſus de immunit. Eccleſiaſt. & cap. 1. eod. tit. in 6. latè Bero. conſ. 31. incip. conſultationibus. lib. 1.* & fuit in Rota ſæpè deciſum, & ſignanter *in cauſa Valentina Gabbellæ 4. Decemb. 1595. & 29. Ianuarij 1596. coram Pamphilio, & die 9 Decembris 1598. coram bo. me. Orano, & in cauſa Corduben. Gabbellæ coram me Veneris 19 Ianuarij 1601.* & iſta concluſio adeo vera eſt, vt laici cogentes Clericos ad iſtas contributiones ſint excommunicati.

Ad effectum enim, vt Clerici, ſeu perſonæ Eccleſiaſticæ legitimè poſſint ſubire iſta onera, & ad ea perſoluenda compelli inſpecto iure canonico ſequentia copulatiuè requiruntur.

2 Primò, quod adſit magna neceſſitas, † cui aliàs
ſubuenire non poſſit, niſi Clerici cum laicis contribuant, vt probatur *in d. cap. non minus. vbi expreſsè notat Abb. num. 4. & clarius apparet per Extrauag. Bened. XI. ſub tit. de immunit. Eccleſ.*

Secundò, debet concurrere communis vtilitas, vel
3 † ſaltem pietas, *vt in d. cap. non minus. & cap. aduerſus &c. peruenit de immun. Eccleſ.* & de pietate conſiderauit *tex. in l. ad inſtructiones. C. de ſacroſ. Eccl.*

Tertiò, oportet, vt onus illud ſit tale, vt ad illud
4 ſuſtinendum laici non † ſufficiant, quia Clerici, &
Eccleſiæ ſolùm tenentur cum laicis contribuere in ſubſidium, & vbi laicorum non ſuppetunt facultates, *vt in d. cap. non minus &c. aduerſus.*

5 Quas conditiones conſiderauit † *Bened. XI. in d. Extrauag. de immun. Eccleſ.* ibi *cœterum attendant ſollicitè Eccleſiarum Prælati, & alij Clerici Lateranenſe Concilium, quod in huiuſmodi ſubuentionibus caſum neceſſitatis, aut communis vtilitatis, vbi laicorum ad id non ſuppetunt facultates deliberatione prouida noſcitur excepiſſe.*

Quartò, requiritur, quòd ad onus huiuſmodi im-
6 ponendum vocetur, † & conſentiat totus Clerus, nec
ſufficeret Epiſcopus cum Capitulo, quia, quod omnes tangit ab omnibus particulariter debet approbari. *cap. cum omnes de Conſtit. cap. quod omnes de reg. iur. in 6.* & probatur *in d. cap. aduerſus.* ibi *verùm ſi quando forte Epiſcopus ſimul cum Clericis,* & conſiderat *Abb. in d. cap. non minus. num. 45. not. 4.*

Quintò, in iſtis omnibus ad effectum, vt Clerici
7 teneantur potiſſimùm requiritur, vt Papa † conſulatur,
vt ipſo conſulto, & nō alias Clerici contribuant, *vt in d. cap. aduerſus. vbi not. Abb. verſ. 4. requiritur,* & ſic fuit cautum *per Bened. XI. in d. Extrauag. de immun. Eccleſ.* & meritò, quia ſi arbitrio Epiſcoporum, & Cleri hoc relinqueretur, facilè contingerent huiuſmodi impoſitiones, & onera per ambitus, & preces Principum, & Miniſtrorum laicorum, quibus occurrere ſolent Romani Pontifices, qui non aliter,
quam

quam cauſa cognita iſtas facultates, vt Clerici contribuant, concedere ſolent.

Poſtremò requiritur, quod ad hæc onera, & impoſitiones ſoluendas poſtquam prædictis requiſitis concurrentibus impoſitæ fuerint, Clerici, & perſo-
8 næ Eccleſiaſticæ non à miniſtris laicis, † ſed à ſuo Epiſcopo, & Superiore Eccleſiaſtico compellantur. Principes enim, & Poteſtates ſæculares non poſſunt ſe in his intromittere. *ita Innoc. in d. cap. non minus num. 6. verſ. quamuis ad ea. Bald. in l. ad inſtructiones. num. 4. verſ. ad hæc tamen. & num. 6. verſ. quod verum. C. de Sacr. Eccleſ. & Innocentium, & Baldum communiter ſequuntur DD. & ſignanter Abb. in d. cap. non minus. num. 18. verſ. ſi tamen dictum.*

Et quamuis iſta non viderentur pertinere ad hunc
9 caſum, in quo agebatur de ſoluendis oneribus † rebus ipſis, ſeu bonis impoſitis antequam peruenerit ad manus Clericorum, adhuc tamen remanebat periculum ſaltem ratione illorum onerum, quæ arbitratu Principum imponuntur, reſpectu quorum ſaltem indirectè poſſent Clerici, & Eccleſiæ tractu temporis grauari ad iſta onera perſoluenda.

Ad iſtud periculum euitandum informantes pro Arrendatoribus deducebant.

Primò, quia bona, de quibus agebatur, transire debuerunt cum oneribus ſuis, præſertim cum hypo-
10 thecata eſſent, † & grauata à laicis, quæ alias ſine præiudicio hypothecæ tranſire non potuiſſent. *gloſ. in cap. 1. in verb. ſenioribus de cenſibus. Bald. conſ. 280. col. 2. verſ. nam cum. & verſ. ſunt ſi peruenerint lib. 2. Anchar. conſ. 303. num. 3. in fin. verſ. adhuc reſpondeo. & num. 4. verſ. & confirmatur. Bellon. conſ. 40. num. 5. Theſaur. deciſ. 234. num. 9.* vbi affirmat ita bis fuiſſe iudicatum.

Sed hoc motiuum non placuit Dominis, quia licet
11 poſſet † procedere reſpectu onerum realium impoſitorum antequam bona peruenirent ad Eccleſiam, ſecus autem eſſe debet, quando onera non eſſent merè realia, quia tunc ſi deueniſſent ad Eccleſiam, vel perſonas Eccleſiaſticas, non durant talia onera, poſtquam ad perſonas priuilegiatas peruenerint, quod vt manifeſtiùs intelligeretur, Domini diſtinguebant aliquot caſus.

12 Primus eſt, quando poſſeſſoribus prædijs, † ſeu bonis propter bona ipſa inducuntur, ſeu imponuntur onera, *vt in l. reſcripto. l. fin. & in l. munerum §. patrimoniorum. ff. de mun. & honor.* & hoc caſu res ſic onerata ad quemcumque peruenerit, cum illo onere tranſit, & conſequenter Clericus, ad quem peruenerit, pro illa ſoluere tenetur, eſt enim illud onus certum, reale, & perpetuum, *ita tenuit Innoc. in cap. non minus de immun. Eccleſ. Calderin. conſ. 7 num. 2. verſ. ſubdit. tit. de Conſt. Archid. in cap. 1. de immun. Eccleſ. lib. 6. quem ſequuntur ibidem Io: Andr. num. 5. in princ. & Geminian. num. 9. Abb. conſ. 13. num. 1. verſ. certum eſt. lib. 1. Anchar. conſ 96. num. 6. verſ. ceſſit autem. Ang. conſ. 24. Bart. in d. l. reſcripto. §. vltimo. num. 5. ff. de mun. & hon. & in l. placet. num. 39. C. de Sacr. Eccleſ. quem ſequitur Alphonſ. Aluarez. in ſpecul. iur. Pontif. cap. 35. §. & quoad principalem. verſ. nam ſi certum, ſeu dictum ſuum.*

Secundus caſus eſt, quando impoſitio onerum
13 non eſt perpetua, † & certa, ſed pro varietate negociorum imminentium immutatur illa impoſitio, quæ ſit, vt dicunt prædicti Doctores pro ſolido, & libra, & tũc ſi res tali onere grauata peruenit ad Eccleſias, vel ad Eccleſiaſticas perſonas deſinit durare illud onus, poſtquam peruenit ad perſonam priuilegiatam. *cap. nouerint 10. q. 1. cap. 1. de iur. patron. lib. 6. ita Archid. d. cap. 1. de immun. Eccleſ. lib. 6. quem refert, & ſequitur Io: Andr. num. 5. in fin. Gemin. ibidem num. 9. verſ. tamen ſuadebat. & Calderin. d. conſ. 7. de Conſtit. num. 2. circa fin. verſ. ſubdit tamen.* & licet paulo poſt *in verſ. ita quod idem Calderin.* conſiderata rei grauitate addat, quod iſta indigerent declaratione Summi Pontificis, quoniam in Eccleſiarum læſionem poſſent alia Statuta emanare, ipſe tamen ſtatim inhærendo opinioni *Iacob. Butr. & Bart.* ſupradictam diſtinctionem amplectitur.

Tertius caſus eſt, quando iſta onera, ſeu collectæ,
14 † & impoſitiones imponuntur ratione perſonæ, tamen propter bona, & iſto caſu cum non inhæreant rebus, ſed ratione perſonarum potiſſimum imponantur, conſequenter non poſſunt imponi, niſi ſubiectis, hoc eſt ciuibus, & incolis. *l. reſcriptum. l. ſciendum. vbi gloſ. ff. de mun. & honor.* vnde cum Clerici non ſint ſubiecti, non poſſunt talia onera imponi, nec ipſi, nec Eccleſiæ ad tales impoſitiones ſoluendas tenentur, ſiue antequam peruenerint ad Eccleſiam, ſiue ad Eccleſiaſticas perſonas fuerint impoſita, ſiue poſtea, ita præcitati Doctores, & ſignanter *Geminian. in d. cap. 1. de immun. Eccleſ. num. 9. in fin.* vbi concludit ex hoc patere reſponſum ad omnia iura, quæ in contrarium poſſunt allegari, quia loquuntur in prædijs tributarijs, & ſic quando onera ſunt annexa rebus, & non perſonis, cum ergo impoſitiones cenſuum, de quibus agebatur, non eſſent onera certa, & ordinaria, nec perpetua, nec talia, quæ verè, & propriè dicerentur realia, Clerici, & Eccleſiæ, ad quas iſta bona peruenerunt, non tenebantur ad eorum ſolutionem.

Idem iudicium fuit de ſolutionibus Fiſcalibus.
15 † nam licet informantes pro Arrendatoribus contenderent eſſe onera perpetua, vniformia, & conſueta ſolui ab habitatoribus pro tuitione maritimarum Arcium, & militum ſtipendijs, iuxta æſtimationem, & deſcriptionem antiquitùs in cataſtris factam, quia tamen præcitati Doctores affirmabant tales deſcriptiones, quæ fiunt pro ſolido, & libra non eſſe perpetuas, ſed mutari pro varietate negociorum imminentium, ideo Eccleſiæ, & Eccleſiaſticæ perſonæ ad iſtas ſolutiones non tenentur, licet ad illas perueniant bona huiuſmodi oneribus Fiſcalibus grauata. *cap. 1. de immun. Eccleſ. lib. 6. vbi Archid. Io: Andr. & Gemin. num. 9. clem. præſenti de cenſibus,* & eſt communis opinio.

Ex his meritò fuit concluſum contra Arrendatores, & ſententiam Brunduſinam fuiſſe reuocandam.

R. P. D. Durano
Peruſina Laudi
Veneris 11. Maij 1629.

SVMMARIA.

1 *Laudum cenſetur emologatum ex non appellatione, & dimiſſione*

& dimiſſione bonorum. Item ex ſubſcriptione, vt num. 2. Sed vide num 14. & ſeqq.

3 *Laudum ſubſcriptum, & approbatum valet in vim pacti, & vide num. 18. & ſeqq. & num. 30. cum ſeqq.*

4 *Laudum continens errores circa factum, non dicetur nullum, ſed iniuſtum, & læſiuum.*

5 *Aeſtimatores vicem arbitrorum retinent.*

6 *Arbitri non poſſunt ſine conſenſu partium facere reſeruationes, ſed vnico laudo tenentur omnia decidere.*

7 *Laudum eſt nullum ſi arbitri excedant, aut extendant compromiſſi formam, ſeu poteſtatem eis attributam, & num. ſeqq.*

9 *Laudum eſt nullum vbi arbitri impoſuerunt ſilentium, & mandarunt, quod laudum habeat vim generalis quietationis.*

12 *Verba generalia, ampla, & geminata non admittunt reſtrictionem, ſed compræhendunt omnem cauſam, vt num. 13.*

14 *Laudum nullum non indiget appellatione.*

15 *Laudum nullum etiam emologatum non valet in vim laudi, nec rei iudicatæ. Amplia, vt num. 16.*

17 *Laudi emologatio non inducitur ex actibus æquiuocis.*

19 *Laudum ante publicationem emologari non poteſt, vt non poſſit dici de læſione, neque cum iuramento, vt num. 20. & qualis læſio ſufficiat num. 21. & vide num. 24.*

21 *Læſio in ſexta parte ſufficit, vt laudum poſſit impugnari, & remittitur arbitrio Iudicis.*

22 *Error probatur ex eo, quod aliter res ſe habeat.*

24 *Laudum emologatum præſertim cum iuramento, non poteſt amplius corrigi, nec reſcindi, niſi probata læſione vltra dimidiam. Declara, vt num. 25.*

25 *Subſcribens alicui ſcripturæ cenſetur habere notitiam omnium contentorum in ea. Sed vide num. 28. & ſeqq.*

31 *Laudum vt valeat in vim pacti requiritur ſimultaneus conſenſus.*

32 *Laudum, quod valet in vim pacti, non habet executionem paratam.*

DECISIO CXV.

ARBITRI electi pro terminandis differentijs in-
ter Io: Antonium, & Ioſephum de Cantuccijs
ſuper hereditatibus Ioſephi ſenioris, & Marcelli etiam
de Cantuccijs in laudo deſuper lato, elegerunt vigo-
re facultatis compromiſſi Peritos, ſæù æſtimatores,
ad effectum diuidendi, & æſtimandi bona hæreditaria,
prout in effectu Aeſtimatores ſic electi diuiſerunt, &
æſtimarunt, vt in quodam eorum prætenſo laudo de
cuius executione agitur, quod cum Io: Antonius præ-
tenderet fuiſſe à Ioſepho emologatum, & ſtaret in
hoc difficultas, dubitaui die 15. Martij anni preteriti,
an conſtaret de emologatione, & fuit affirmatiuè re-
ſolutum ex eo, quod Ioſeph à tempore ſcientiæ lau-
1 di, † ne dum non appellauit intra terminum Iuris, &
ſpontè dimiſit Io: Antonio quædam bona ſtabilia, &
claues tradidit; Vnde reſultat tacita emologatio ad
l. Paul. reſpondit. ff. rem. rat. hab. Lancell. de attent.
appell. pend. par. 2. c. 12. lim. 50 num. 110. Paul. de
Caſtr. conſ. 116. num 3. ad fin. lib. 1. Sed etiam laudo
2 ſe ſubſcripſit † cum promiſſione iurata obſeruandi
omnia in eo contenta, quæ ſubſcriptio importat ex-
preſſam emologationem. *l. ne in Arbitris. §. ſin au-*
tem. vbi *Bald. num. 12. verſ. vlterius. & Aret. in princ.*
C. de Arbitr. & tandem dicebatur in omnem caſum
3 laudum, † vt ſupra ſubſcriptum, & approbatum va-
lere in vim pacti. *Gloſ. in l. 2.* & ibi *DD. C. comm. vtr.*
iud. Socc. conſ. 85. in princ. lib. 1. & Rota deciſ. 588.
num. 1. par. 2. recent. cum alijs in d. deciſ. coram me
latiùs deductis.

Sed repropoſita hodie cauſa ſuper eiſdem Domini
præſertim ex nouiter datis receſſerunt à deciſis, &
firmarunt non conſtare de valida emologatione; præ-
cipua, reſolutionis ratio fundata fuit in nullitatibus
4 laudi, † quæ non conſiſtunt (vt prætendebatur) in
quibuſdam erroribus circa factum per arbitros com-
miſſis, qui potiùs pertinent ad iniuſtitiam, & læſio-
nem ad *l. cum prolatis. cum ibi not. ff. de re iud. Bart.*
in l. 1. de error. calcul. cum enim non fuerit erratum
in calculo, ſed ſolum in eo, quod computata fuerunt
quædam non computanda intrat diſtinctio *tex. in l. 1.*
§. item ſi calculi. ff. quæ ſent. ſin. appell. ſed ſtant in eo,
5 quod æſtimatores in dicto laudo reſeruarunt † ſibi fa-
cultatem diuidendi, & æſtimandi bona, & credita
quædam, ac Io: Antonio præfixerunt terminum duo-
rum annorum ad probandum in hæreditatibus Ioſe-
phi ſenioris alia bona remanſiſſe, quas reſeruationes
cum arbitrorum vicem obtinerent. *Alex. conſ. 54.*
num. 3. lib. 2 Couar. variar. reſolut. cap. 13. num. 3.
verſ. tertia concluſio. de iure ſine partium conſenſu fa-
6 cere † non potuerunt, ſed tenebantur omnia ſimul,
vnicoque laudo diuidere, & æſtimare. *l. dicere 23. &*
l. non diſtinguemus. §. quæſitum de recept. Arbitr. ad-
dit. ad gloſ. in l. quid tamen. verſ. ſeparatim. vbi Bar.
num. 3. ff. eod. Mantic. deciſ. 299. & Rot. deciſ. 515.
num. 17. verſ. quod eſt etiam. par. 1. recent.

Præterea, & multo magis in eo alio, quod æſtima-
7 tores tranſgreſſi † fuerunt poteſtatem eis datam per
arbitros, qui virtute compromiſſi eos elegerunt pro
executione, & obſeruantia laudi prius per eos pro-
mulgati, non autem vt illud ſubuerterent, & immu-
tareat, eique derogarent, & clarum eſt, quod ſi ar-
bitri excedant, aut extendant compromiſſi formam,
ſeu poteſtatem eis attributam, laudum eſt nullum.
d. l. non diſtinguemus. §. de officio. & d. l. quid tamen.
§. fin. l. ſi cum dies. §. ſi intra. & l. quia arbiter. &
ibi gloſ. ff. de arbitr. cap. cum dilectus extra eodem tit.
Iaſ. in l. ſi ſuper poſſeſſione. num. 3. C. de tranſact. Bal.
conſ. 309. num. 3. lib. 1. Celſ. Vg. conſ. 51. num. 30.
Menoch. conſ. 381. num. 11. lib. 4. Viu. deciſ. 473.
num. 7. & ſeqq. par. 3. Vincent. de Franch. deciſ. 354.
num. 4. & Rota deciſ. 540. num. 6. par. 1. recent.

Quod autem æſtimatores exceſſerint, ex facto cla-
8 rè patet in primis dum derogarunt † capitibus primi
laudi ſuo laudo contrarijs, ibi, *approuiamo la tran-*
ſattione, e concordia (ideſt dictum primum laudum
quod appellant concordiam) *nelle parti però non con-*
trarie, e repugnanti al preſente noſtro lodo, nelle quali
dechiaramo, e vogliamo, che il preſente à quella preua-
gli in ogni modo megliore &c. cui concordiæ, ſeu lau-
do derogarunt, dum laudarunt teſtamentum Marcel-
li quoad bona cuiuſdam primogenituræ in eo erectæ,

cum

eum tamen in dicto primo laudo, ſeu concordia fuiſſet expreſsè cautum bona ſita in locis Miraldoli, & Monteroni non compræhendi in primogenitura in præiudicium Ioſephi, ex qua derogatione reſultat manifeſta nullitas ex defectu poteſtatis. *d.l. dicere. §. vnde viden. erit cum alijs ſupra alleg.*

Rurſus exceſſerunt imponentes partibus ſilentium
9 † ſuper ijs, quæ ſibi non reſeruarunt volentes laudum vim habere generalis quietationis quoad non reſeruata, & in laudo expreſſa, quod arbitri facere non poſſunt, alias laudum eſt nullum per *tex. in l. 3. §. contrarium. ff. de contr. act. tut.* quem ad hoc in puncto allegant *Roman. conſ. 155. num. 5. Corn. conſ. 140. num. 2. lib. 4. Socc conſ. 133 num. 5. lib. 2. Celſ. Vg. vbi ſup. num 3. Lanfranc. de Orian. in tract. de arbitr. quæſt. 9. num. 17. par. 5.*

Tandem fuit in eo patenter exceſſum, quia cum
10 Io: Antonius † per dictum primum laudum iam habuiſſet domum iuxta Portam S. Angeli, & ſitum cuiuſdam apothecæ pro omni eo, quod prætendere poterat ſuper quodam ſerici negotio Ioſephi ſenioris, nihilominus æſtimatores in calculo eiuſdem hæreditatis, quem in ſuo laudo fecerũt, computarunt etiam dictum negocium pro augenda legitima eidem Io: Antonio debita, ex perſona Vincentiæ eiuſdem Ioſephi filiæ; Vnde pariter contrauenerunt prædicto laudo Arbitrorum, iuxta quod prædictum negocium non poterat legitimam augere, quia quoad illam non erat amplius in conſideratione habendum, ex quo erat iam penès ipſum Io: Antonium, mediante æquiualenti bonorum aſſignatione in dicto primo laudo, vt ſupra facta, vnde fuit etiam ex hoc capite laudum nullum ex dicto *§. vnde viden.* & alijs de quibus ſupra, adeo vt nihil releuet, ſi dicatur domum, & ſitum
11 apothecæ prædicta † fuiſſe in dicto primo laudo Io: Antonio aſſignata pro portione lucri, quod ex dicto negocio ſerici prouenerat poſt mortem Ioſephi tantum; æſtimatores aut in calculo poſuiſſe ſolum capitale, & lucrum, quæ erant in hæreditate tempore mortis dicti Ioſephi, & ſic quid diuerſum ab eo, pro quo Io: Antonio fuerat facta dicta aſſignatio; Quandoquidem hæc diſtinctio eſt contra verba clara primi laudi, ſeu concordiæ, ibi, *Gio: Antonio debba far quietanza generaliſſima, ſpeciale ſpecialiſſima di tutto quello poteſſe pretendere nella bottega della ſeta &c:*
12 quæ verba tam generalia, † ampla, & geminata non admittunt diſtinctionem ad *l. regula. §. fin. ff. de iur. & fact. ignor. Surd. deciſ. 217 num. 9.* Sed compræ-
13 hendunt omnem, & quamcumque cauſam, † ex qua Io: Antonius vndecumque, & qualitercumque poſſet in dicto negotio quicquam prætendere ad *text. in l. Iulianus in princip. ff. de legat. 3. Oldrad. conſ. 322. num. 6. late Grauett. conſ. 294. per tot. & Rota deciſ. 76. num. 3. par. 2. recent. & apud Reuerendiſſimum D. meum Decanum deciſ 94. num. 3.*

Ex quibus non obſtat tacita emologatio prætenſa
14 ex omiſsione † appellationis, quia vltra quod ſtante laudi nullitate, vt ſupra, non fuit appellatione opus. *l. ſi conſtat. ff. de appellat l. 1. §. ſi quis. ff. quand. appell. ſit. & l. 1. ff quæ ſent. appell. reſcind. Felin. in cap. ſuper litteris. num. 15. de reſcr.* laudum ſic nullum vt-
15 cumque à partibus emologatum † numquam valet in vim laudi, nec rei iudicatæ auctoritatem habere poteſt, vt probat *tex. optim. in cap. examinata de confirm. vtil. quem ad hoc alleg. Bald. in tit. de pac conſt. in gloſ. in verſ. ſententia quoque collat. 10. vbi rationem aſſignat in vſib. feud. Roman. d. conſ. 155. Ang. conſ. 199. Dec. conſ 475. num. 31. & ſeqq. Codex fabr. lib. 2. tit. 38. de arbitr. diffin. 1.* quod procedit etiam
16 ſi adſit † compromiſſum, laudatur tamen aliquid extra compromiſſum (vt in caſu noſtro) quod poſtea à partibus emologatur. *Corſett. ſingul. 19. verb. arbiter. Rom. conſ. 175. Pariſ. conſ. 89. num. 54. & 55. lib. 1. Berrett. conſ. 46. num. 8. & Barz. deciſ. Bonon. 112. num. 1. cum ſeqq.*

Minus obſtat alia tacita emologatio deducta ex
17 dimiſsione † ſtabilium, & traditione clauium, tum quia procedit eadem reſponſio, ex rationis identitate; tum etiam, quia huiuſmodi actus non fuerunt prçcisè facti in executionem laudi æſtimatorum, quia hodie docetur fuiſſe indifferenter factos, & potuiſſe fieri etiam ex alia cauſa, videlicet in executionem teſtamenti Marcelli, vel primi laudi, ſeu concordiæ, in qua fuit expreſsè dictum, vt Ioſeph iunior teneretur conſignare Io: Antonio medietatem bonorum, quæ q. Ludouicus habuit, ex dicto teſtamento, ex actibus autem æquiuocis non eſt inferendis ad laudi emologationem in præiudicium Ioſephi, qui eos fecit ad *l. non hoc. C. vnd. cogn. Rom. conſ. 343. num. 9. Aym. conſ. 116. num. 9. & Rota deciſ. 329 num. 2. par. 1. diuer.* & in terminis ratificationis idem *Aym. conſ. 197. num. 12. Gabr. conſ. 36. num. 57. lib. 1. & conſ. 180. num. 17. lib. 2. Surd. conſ. 328. num. 24. lib. 3. & deciſ. 221. num. 3. & Rota deciſ. 549. num. 10. par. 1. diuerſ.*

Non obſtat etiam expreſſa illa emologatio dedu-
18 cta, ex † ſubſcriptione, quia fuit reſponſum primò, idem quod ſupra, quod laudum nullum nec expreſsè emologari poteſt, vt valeat in vim laudi ex *Bal. Ang. Rom. & alijs ſupra citat.* ſecundò laudum fuiſſe ſub-
19 ſcriptum ante publicationem, † & planum eſſe laudum antequam feratur, emologari non poſſe, quin nihilominus læſio poſsit prætendi ad impediendam laudi executionem. *Bart. in l ſi ſocietatem. §. arbitrorum. num. 30. ff. pro ſoc.* & in his terminis *Bald. poſt Din. in l. fin. q. 12. C. de contrah. empt. Celſ. Vg. d. conſ. 51. num. 6. Burſatt. conſ. 432. num. 28.* & eſt communiter receptum, etiam quod emologatio, vt
20 hic fuerit iurata, † quia iuramentum ſicut, & ſimplex promiſsio de ſtando laudo habet in ſe tacitam conditionem, ſi æquum, & iuſtum fuerit arbitratum argumento *tex. in l. ſi libertus ita. ff. de oper. libert. & l. fin. C. de non num. pec cap. Quintauallis. vbi communiter Doct. de iur. iur. Bart. in d. §. arbitrorum. num. 30. & 31. Alex. conſ. 131. colum 5. lib. 2. Thob. Non. conſ. 68. num. 15. Guidop. q 519. Boer. deciſ. 284. num. 18. & late Ioſeph. Ludou deciſ. Lucen. 27.*
21 enormis autem læſio † in preſenti, iuxta communem ferè omnium reſolutionē ſufficit in ſexta parte quantitatis controuerſæ. *Bart. in d. §. arbitrorum. Fulgoſ. conſ. 50. Dec. conſ 39. num. 7. Socc. iun. conſ. 16. num. 12. lib. 1.* & quandoque in minori, vel maiori arbitrio Iudicis. *Menoch. de Arbitr. caſ. 73. & Ioſeph. Ludou. vbi ſupra num 33.*
22 Quod autem hic ſit læſio † in ſexta parte, aut alias arbitrio Iudicis ſufficiens ad effectum de quo agitur, viſum fuit Dominis ſatis probari, ex facti circumſtãtijs ſupradictis, & ex erroribus per arbitros cõmiſsis

K 3 in

Et non operatur ſubſcriptio data ignorantia contentorum in laudo, vt num. 3.
3 *Subſcriptio non operatur vbi adeſt ignorantia contentorum in ſcriptura ſubſcripta.*
Etiam quod interuenerint iuramentum num. 4.
Et de ignorantia num. 5. *& ſeq.*
5 *Laudum ſubſcribens ante publicationem præſumitur ignorare contenta in laudo, & vbi non legit.*
7 *Laudum valet in vim pacti ex emologatione tacita per dimiſſionem bonorum. Sed vide num. ſeqq.*
13 *Error iuris intricati excuſat, ſicut error facti, præſertim vbi agitur de damno vitando.*

DECISIO CXVI.

FVIT reſolutum ſtandum eſſe in vltimo loco deciſis coram me *die* 11. *May* 1629. videlicet non conſtare de expreſſa, nec tacita emologatione laudi, de quo agitur, illudque nec in vim laudi, nec pacti ſuſtineri: & in primis, quod non poſsit in vim laudi valere parum difficultatis apud Dominos habuit, cum enim de illius nullitate nõ poſsit dubitari, ex latè deductis in dicta deciſione à verſ. ſed repropoſita hodie cauſa, intrat de plano notiſsima iuris concluſio, quod
1 laudum nullum † vtcumque à partibus emologatum nunquam in vim laudi valet. *cap. examinata. de confirm. vtil. Bald in tit. de pac. Conſtan. in gloſ. in verſ. ſententia quoque. collat.* 10. *Dec conſ.* 475. *num.* 31. *cum alijs in d. deciſ. allegatis in verſ. ex quibus.*

Vnde non obſtat ſubſcriptio Ioſephi, quia vltra
2 quod ſubſcripſit ante † laudi publicationem, quo caſu ſubſcriptio continet in ſe, & virtualiter tacitam conditionem, ſi laudum fuerit validum, & iuſtum ex *Bart. in l ſi ſocietatem. §. arbitrorum. num.* 30. *&* 31. *ff. pro ſocio. cum alijs allegatis in eadem deciſ. verſ. non obſtat etiam,* & hoc laudum de quo agitur, fuit nullum, vt dictum eſt, necnon etiam iniuſtum, *vt in dicta deciſione verſ. quod autem hic ſit læſio*, in omnem
3 caſum dicta concluſio non procedit, † quando ſubſcribens ignorat contenta in ſcriptura ſubſcripta, vt in eadem deciſione *verſ. vnde non obſtat. & latè Doctores in l. ſi ita ſtipulatus. §. Griſogonus. vbi Alex. num.* 2. *& Iaſ. num.* 12. *ff. de verb. obligat. Felin. in cap. quoniam contra. num.* 48. *de probat.* etiam quod
4 ſubſcriptio fiat cum † iuramento, vt in his terminis. *Guttier. de iuram. confirmat. par.* 1. *cap.* 71. *num.* 1. *& fuit dictum in eadem deciſione in dicto verſ. vnde non obſtat. ex Dec. & Ioſepho Ludouico in locis ibi citatis.*

Quod autem in præſẽti Ioſephus ſubſcripſerit cum
5 ignorantia † contentorum in laudo præſumitur eo ipſo, quod ſubſcripſit ante publicationem, vt in puncto. *Barz. deciſ. Bononien.* 112. *num.* 11. *& dixi latius in d. deciſ. verſ. neque obſtat ſi dicatur:* & præterea hoc idem benè probant teſtes examinati pro parte Ioſephi, qui concludunt, quod ille ſubſcripſit non lecta ſcriptura laudi, iuxta *tex. in l. fin. C. plus valer. quod agitur Felin vbi ſup. & latè Menoch præſumpt.* 66. *num.* 21. *cum ſeqq lib.* 3. *& fuit dictum in eadem deciſione in d. verſ. neque obſtat ſi dicatur in fin.*

Neque obſtant teſtes exaduerſo examinati ad pro-
6 bandam ſcientiam de tempore † ſubſcriptionis, quia aut ſunt de auditu aliorum, aut nihil concludunt, cum tamen teſtes Ioſephi benè probent nõ fuiſſe ei lectum tempore ſubſcriptionis, quibus propterea ſtandum eſt, cum Ioſephus agat de damno vitando, & probetur læſio ex erroribus arbitrorum, *de quibus in dicta deciſione in ſupradicto verſ. quod autem hic ſit læſio*, & tandem quia, vt dictum eſt præſumptio ſtat pro Ioſephi ignorantia, dum ſubſcripſit ante publicationem *ex Barz. vbi ſupra.*

Deinde nec etiam laudum valere poteſt in vim pa-
7 cti † vigore tacitæ emologationis reſultantis ex dimiſsione quorundam ſtabilium, de quibus in laudo, & traditione clauium poſt laudi publicationem ſequutis, & ſic poſt habitam notitiam contentorum in eo, quæ (vt prætenditur) probantur ex teſtibus deſuper examinatis, quia licet vera ſit concluſio, vt laudum nullum, quod vt dictum eſt, nec ex emologatione tacita, aut expreſſa poteſt valere in vim laudi, poſſit valere in vim pacti, *iuxta gloſ communiter approbatam in l.* 2. *& ibi Doct. C. comm. vtriuſque Iudic. Afflict. deciſ.* 117. *& fuit latè comprobatum in prima deciſione in hac cauſa etiam coram me facta die* 13. *Martij* 1628 *& in dicta vltima deciſione in principio.* Tamen in præſenti ex pluribus non procedit; primò,
8 quia teſtes nõ probant † traditionem clauium factam fuiſſe per Ioſephum, ſed per quendam eius famulum, de cuius mandato non conſtat non quidem Io: Antonio, ſed Franciſco filio de cuius pariter mandato non docetur; ſecundò, quia non eſt verum, quod teſtes concludant prædicta fuiſſe facta poſt habitam notitiam contentorum in laudo; tertiò, quia nullo modo
9 probatur publicatio in præſentia partium, † quæ tamen talis deſideratur ad hoc, vt præſumatur ſcientia ad effectum, vt laudum nullum valeat in vim pacti, *Natt. conſ.* 95. *num.* 3. *Vrſill in addit. ad dictam deciſ. Afflict.* 117. *num.* 2. *& dixit Rota in deciſione in hac eadem cauſa facta ſuper remiſſoria* 11. *Martij* 1622. *coram bo. me. Vbaldo, & in dicta vltima deciſione coram me. verſ. non etiam releuat.* quinimò præſumptio
10 eſt, quod † publicatio fuit facta in Ioſephi abſentia ex tot erroribus arbitrorum, & læſionibus ponderatis in dicta vltima deciſione, quibus veriſimiliter Ioſeph ſi fuiſſet præſens contradixiſſet *ad l. cum de indebito. ff. de probat.* & multo magis ex ſubſcriptione Ioſephi ante publicationem factam, qua Notarius viſus fuit contentari; ſi enim ipſe coram partibus, laudum in forma publicare deſtinaſſet, non eſſet cur ante publicationem eo non lecto illud ſubſcribi curaſſet, quia hoc facilius fit incontinenti poſt publicationem, & videtur ceſſare omne dubium, dum in publicatione de præſentia partium non atteſtatur; quartò, quia vt benè aduertit vnus ex Dominis ſtante ſub-
11 ſcriptione † nulliter facta ante publicationem, dimiſſio ſtabilium, & clauium traditio poſtea ſequutę cenſentur conſequutiuæ dictæ ſubſcriptionis, itaut ſicut ſubſcriptio fuit erronea etiam illæ fuerint per Ioſephum cum eodem errore factæ, quia Ioſeph credidit ſe teneri ex dicta ſubſcriptione, *vt in ſimili Guttier. vbi ſupra, & optimè conducit, quod in ſimili reſoluit Cancer. variar. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 268. *cum ſeqq.*

Neque obſtat, quod dicta credulitas ſit error iu-
12 ris, † quæ ideo videtur non excuſare, *vt ibidem Guttier.* quia vltra quod habet etiam admixtum errorem facti, prout etiam dicta ſubſcriptio, ex qua emanauit ſtante iuxta ſupradicta, quod non conſtet de anteriori publicatione formiter facta in præſentia partium;

ex

in euidens Ioſephi preiudicium,qui probantur eo ip-
ſo, quod conſtat rem aliter ſe habere, quam illi lau-
darunt ad *l. de ætate. §. vlt ff. de interrog. act & l. ſi
poſt diuiſionem. C.de iur.& fact.ignor.& ibi Iaſ. Cra-
uett. conſ.*157. *num.*8. *Cephal.conſ.*526. *num.*2. *vol.*4.
23 & certè res aliter ſe habet † in multis, primo quoad
negocium ſerici,quod vt dictum eſt nullatenus com-
putari debuit, ſecundo in computando fructus di-
ctæ legitimæ non ſolum habita ratione bonorum ſta-
bilium, quæ ſui natura ſunt fructifera, verum etiam
mobilium, quæ fructus non reddunt, tertio, quia
computarunt ratam bonorum ſtabilium debitam
Io: Antonio in hæreditate Marcelli per obitum dicti
Ludouici ſine filijs in ſcutis 3520 quæ tamen vt be-
ne per Ioſephum oſtenſum fuit ſolum debuit compu-
tari in ſcutis 2500 quarto dum fuit computata rata
bonorum mobilium, & quorundam Iocalium debita
eidem Io: Antonio ex cauſa eiuſdē hæreditatis Mar-
celli in ſcutum 350. quæ tamen non debuit compu-
tari niſi in ſcutis 247. & vltimo,quia computarunt in
portione Ioſephi integrum valorē domus iuxta Por-
tam S. Suſannæ, & tamen ſola illius medietas erat
computan. cū alia medietas longe antea fuiſſet eui-
cta per Camillam Lancellottam, vt ex ſententia, &
poſſeſsione inde ſequuta.

Vnde non obſtat, quod laudum expreſsè emologa-
24 tum † præſertim cum iuramento amplius corrigi non
poſsit, ex regula, quod ſemel de *reg. iur. in puncto.
Bald. conſ.* 126. *num.* 2. *lib.* 4. *Magon. deciſ. Lucen.*
59. *num.* 19 nec reſcindi niſi probata enormiſsima
læſione, & ſic vltra dimidiam. *Dec. conſ* 60. *quem re-
fert, & ſequitur Marant. de ord iud. par* 4. *diſt.*14.
num. 8. *& Bomb. conſ.* 3. *num.* 8. *Oldrad. conſ.* 165.
Calder. conſ. 2. *num.* 3. *tit. de Arbitr. Corn. conſ.*140.
num. 5. *Rota deciſ.* 588. *par.* 2. *recent.* quia hoc eſt
25 verum † quando laudum emologatur poſtquam eſt
iam latum,& publicatum, & ſic poſtquam partes ha-
bent ſcientiam de contentis in eo, in quo caſu loqu-
untur dicti Doctores. Nos autem verſamur in longè
diuerſis terminis, nempe in approbatione ante pu-
blicationem, & ſic non habita ſcientia contentorum
in laudo, quæ propterea vti facta ſub confidentia di-
ſcretionis arbitrorum, aut ad captandum eorum be-
neuolentiam habet illam tacitam conditionem ſi la-
udum fuerit æquum, & iuſtum, *ex Dec. d. conſ.* 60.
& 475. *& Ioſepho Ludou. vbi ſupra.*

Neque obſtat ſi dicatur nos verſari in approbatio-
26 ne ſcripturæ † laudi iam concepti, & formati, & cui
nihil poſt ſubſcriptionem potuit addi, aut detrahi
ſubſcribens autem alicui ſcripturæ cenſetur habere
notitiam omnium contentorum in ea. *Bart in l ſicut.
§ non videtur. in* 1. *not. ff. quib.mod.pign. vel hypoth.
ſolu. Caſtr. conſ.* 216. *num.* 2. *lib.*1. *Gabr. tit. de præ-
ſumpt. concluſ.* 3. *num.* 29. *& Rota apud Greg. XV.
deciſ.* 328. *num.* 1. *cum alijs in d. deciſ. in hac cauſa co-*
27 *ram me facta adductis,* & quod ratificans † laudum
antequam feratur teneatur omnino illi ſtare ſi appro-
bationis tempore habeat notitiam de cōtentis in eo
dixit *Bald in d. l fin. num.*43. *ver. & hoc credo verum.
C. de contrahend. empt.* Nam vltra quod prædicta
28 non procedunt † quando ſubſcribitur laudum nullum
ad effectum, vt valeat in vim laudi per ſupradicta, Vl-
terius reſpondetur procedere in dubio, non autem
quando (vt in caſu noſtro) ſubſcriptio probatur fa-
cta non lecta ſcriptura laudi, & non habita notitia de
contentis in ea. *l. fin. C. plus val. quod agit. & l.* 2.
C. de reb. al. non alien. Innoc. in cap. 2. *de fid. inſtr.
Felin. in cap. quoniam contra. num.*48. *lib.*5. *de prob.
Caſtren. in l. ſi ita ſtipulatus. §. Griſogonus. vbi Iaſ.
num.* 12. *verſ. ſecundo limita.* & ibi communiter DD.
*ff de verb.oblig. idem Iaſ in l emptor. § lucius. num.*4.
ff de pact. & in puncto *Barz. in d. deciſ. Bononien.* 112.
num 11.

29 Quod autem Ioſeph ſe ſubſcripſerit non lecta † ſcri-
ptura laudi, & contentorum in ea non habita ſcien-
tia, & ſic ſub confidentia, & conditione prædictis,
immo,& deceptus, credens firmare laudum validum,
viſum fuit ſufficiēter probari ex teſtibus deſuper exa-
minatis,quibus Domini eo magis fidem adhibuerunt
ſtantibus tot erroribus in præiudicium Ioſephi, nec
non exceſsibus arbitrorum contra facultatem eis
datam quos ſi legiſſet, veriſimiliter non approbaſſet,
vnde intrare videtur *doctr Bart. in l.* 1. *§. ſi quis neget.
num.* 11. *verſ quæro quid ſi inſtrumentum. ff. quem-
admodum teſtam. aper. & Caſtr. in d. conſ.* 216. *num.*
3. *verſ. ex quibus patet lib.* 1. & tandem in dubio ita
præſumendum eſt, ex quo ſubſcriptio præceſsit pu-
blicationem. *Barz. vbi ſup. n.* 12. *verſ. at in caſu iſto.*

Non etiam releuat ſi dicatur, quod ſaltim ſubſcri-
30 ptio † operetur, vt dictum laudum quamuis nullum
valeat in vim pacti ex *alleg. in d. deciſ coram me in fin.*
quia procederet ſi fuiſſet ſubſcriptum laudum iam la-
tum, non autem antequam feratur, quia tunc non
adeſt conſenſus purus, ſed conditionalis quatenus la-
udum ſit iuſtum, & æquum, vt ſupra *in ſpecie Dec.
d. conſ.* 475. *num.* 28. & ceſſat pænitus difficultas,
31 quia hic probatur ſubſcriptiones † fuiſſe à partibus
factas ſeparatim, & in diuerſis locis, & ſic conſen-
ſum non fuiſſe ſimultaneum, & tamen conſenſus de-
bet eſſe ſimultaneus, vt laudum valeat in vim pacti.
Natt conſ. 95. *num.* 3. *Gabr d. conſ.* 36. *num.* 57.
*lib.*1. *Surd. conſ.* 136. *num.* 56. *& deciſ.* 53. *num.* 21.
*& fuit firmatum in deciſ. in hac cauſa facta ſuper re-
miſſoria* 11. *Martij* 1622. *coram bo. mem. Vbaldo.*

Tandem etiam, quod laudum valeret in vim pacti,
32 non haberet paratam † executionem de qua princi-
paliter quæritur, quia contra laudum, quod ex par-
tium emologatione ſolum valet in vim pacti compe-
tunt omnes exceptiones, & remedia, quæ aduerſus
pacta, & tranſactiones, itaut ſit procedendum via
ordinaria. *Angel. conſ.*198. *Dec. d. conſ.*475. *num.* 36.
*Pariſ Berrett. & Barz. vbi ſupra. Caccialup. in tract.
de tranſact. in* 3 *quæſt. in fin. Sura. deciſ.*130 *num.*15.

Et ita deciſum vtraque parte informante.

Eodem R. P. D. Durano In eadem Peruſina Laudi Lunæ 22. Aprilis 1630.

SVMMARIA.

1 *Laudum nullum vtcumque à partibus emologatum numquam valet in vim laudi.*

2 *Laudi ſubſcriptio ante publicationem continet in ſe, & virtualiter tacitam conditionem ſi laudum fuerit validum, & iuſtum.*

Et

dum habebat actiones contra tutricem contractum
improbare non poſſet. Data enim ipſius contractus
nullitate ipſo iure minor ſeruabatur illæſus. *l. non eſt.
C. de præd. minor l. in cauſæ cognitione 17. §. Pom-
ponius. ff. de admin. tut. Guttier. de tut. par. 2. cap. 5.
num. 8. Rota in Romana Dotis Merc. 10. Iunij 1626.
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Præterquamquod & in remedio extraordinario
11 reſtitutionis † in integrum eſt etiam in facultate mi-
noris, an velit contra tutorem agere, aut potius ad
reſciſſionem contractus, & contra eum, cuius fauo-
re eſt obligatus. *l. etiam & l. fin. C. ſi tut. vel cur. in-
ter. l. ſi minoris 26. & l. Gloſ. ff. de admin. tut. l. Im-
peratores. ff. de minor. Pariſ. conſ. 100. num. 65. lib. 1.
Odd de reſtit. in integr par. 1. q. 22. art. 3. Surd. de-
ciſ. 243. num. 18. Rota deciſ. 125. num. 3. par. 2. re-
cent.*

Ad defectum cauſæ addebant Domini aliam nulli-
12 tatem ob omiſſam ſolemnitatem † inſinuationis in
contractibus minorum etiam requiſitam *ex Conſtit.
Card. Egidij*, quam conſtitutionem extendit Paulus
III. ad vniuerſam ditionem Eccleſiaſticam, vbi par-
ticularia Statuta de inſinuatione non diſponerent.
13 Neque enim, quod Statutum † Aſſiſienſe præſcribe-
ret certam formam minorum contractibus, eaque
ſeruata illos haberet pro validis, eadem ſolemnitas
negligi debuit, cum, vt in ſimili Statuto Perufino de-
clarauit Rota, inſinuatio tamquam ſolemnitas ex-
trinſeca, & quæ adhiberi ſolet poſt contractum, re-
quiratur ex Conſtitutione Egidiana, præter alias,
quæ ad contractus validitatem, & in ipſo contractu
ex diſpoſitione particularis Statuti ſeruandæ eſſent,
*vt in Peruſina Fideiuſſionis 26. Nouembris 1611. co-
ram Card. Pamphilio, & in recent. deciſ. 385. par. 2.*

Data contractus nullitate, & ſublata prima, &
14 præcipua † obligatione dotis, neque mandatum re-
laxatum pro fructibus conſiſtebat, quos tamquam à
prima obligatione dependentes Franciſcus Mita ob
dilatam dotis ſolutionem petebat. *cap. acceſſorium
de reg. iur. lib. 6. Bald. in l. ex teſtamento. C. de fideic.
Alex. in l. 1. §. ſi vir ff. de acq. poſſeſs. Aym. conſ. 299.
num. 3. Rota Ianuen. deciſ. 61. num. 1.* Præter ea,
15 quæ contra hoc idem † mandatum objiciebant in-
formantes pro Bernardino, tam quod nulla eorum-
dem promiſſio præceſſerit, & obligatio Cameralis
vltra expreſſa extendi non poſſet, quàm quod exceſ-
16 ſiua † fuerit ea taxatio ad rationem ſex, ceſſante
Statuto, & ſaltem ſuſtineri non poſſet dum neque ad
ea fuerit idem minor citatus.

Et ita &c.

Eodem R. P. D. Veroſpio
In eadem Aſsiſienſis Dotis
Lunæ 29. Aprilis 1630.

SVMMARIA.

1 *Tutor nulliter obligauit minorem pro dote ſororis in
caſu deciſionis.*

2 *Dotis legatum factum duabus, primò nubentibus an
debeatur tertiæ ſuperſtiti, & quid ſi legatum fa-
ctum fuerit primæ filiæ, vt num. ſeqq.*

6 *Dos ab auo relicta cenſetur patris contemplatione,
& imputat neptis in legitimam ſibi debitam in
bonis patris.*

Et ex portione patris detrahi debet, vt num. 7.

*Fallit, vt num. ſeqq. vbi declaratur vtrumque di-
ctum.*

13 *Hæres non tenetur niſi pro portione hæreditaria.*

Quid *in Dote num. 16. & in ſubſidium num. 17.*

17 *Actio ſubſidiaria quando detur.*

18 *Minoris obligatio eſt nulla abſque inſinuatione,
etiam in Dote, vbi non tenebatur minor. Am-
plia etiam in Dote, ad quam tenebatur vti patris
hæres, dum fecit debitum Dotis proprium num.
19.*

19 *Inſinuatio requiritur in quocumque actu minoris
ex Egidiana.*

DECISIO CXVIII.

IN obligatione Bernardini Lucatelli, qua Palmeria
1 mater, & tutrix † cum teneri voluit pro integra
dote Claræ germanæ ſororis, geminum defectum no-
tarunt Domini in deciſione, quæ coram me facta fuit
22. *Iunij præteriti*. Alterum ſolemnitatis, cum non
conſtaret ſeruatam fuiſſe inſinuationem, quæ in obli-
gatione minoris requirebatur ex Conſtitutione Car-
dinalis Egidij. Alterum cauſæ, cum eam dotem ſibi
à Bernardino fratre promiſſam habuiſſet Clara iam
diu ex diſpoſitione, & legato aui ſibi relictam.
Vtrumque defectum obeſſe etiam hodie dixerunt
Domini, propoſito iterum per me dubio ad inſtan-
tiam Franciſci Mitæ, cum veriſſimum putauerint,
tam primum, ac præcipuum deciſionis fundamen-
tum, vt cogi non potuerit Bernardinus ad eam do-
tem ſorori præſtandam, quàm ea, quæ fuit eiuſdem
fundamenti ratio, vt ex diſpoſitione, & teſtamento
Bernardini ſenioris pro dote eidem Claræ legata,
æqualiter obligati eſſent Papyrius, & Seriatus, quos
ſibi idem Bernardinus æqualiter hæredes inſtituerat.

Quod enim Clara ex diſpoſitione aui habuerit ean-
2 dem † dotem ſcutorum 3000. pro qua tutrix Bernar-
dinum minorem obligauerat, verè negari non pote-
rat, cum ex eiuſdem aui teſtamento præcisè hæc dos
fuerit relicta duabus Papyrij filiabus, quæ primò nu-
berent, & eadem conditio verificata fuerit in Clara.
Et licet de ſimili legato dubitauerit *Roman.* qui *conſ.*
408. illud debitum eſſe negauit tertiæ filiæ poſt obi-
tum priorum duarum, vt in hoc caſu contigerat, ean-
demque *Roman.* opinionem videantur tenuiſſe *Me-
noch. conſ. 97. num. 87. Tiraq. de iure primogen. in
præfat. num. 140.* Tamen præterquam hæc opinio
3 † ſuos habet contradictores, vt contra *Roman.* con-
ſuluit *Imol. conſ. 113. num. 5.* cuius opinionem ve-
riorem teſtatur *Simon de Præt. de interpret. vlt. vol.
lib. 4. dubit. 9. num. 14.* cum in primum locum ſuc-
ceſſiſſet Clara defunctis ſororibus ſuperſtes, & ſatis
etiam fuerit, vt prima potuerit dici tempore, quo
debebat nubere. *Honded. conſ. 70. num. 16. lib. 2. Ti-
raq. de iur. primog. quæſt 3. num 6. Menoch. de præ-
ſumpt. præſ. 92. num. 3. lib. 4. Rot. deciſ. 128. num. 1.
par. 2. diuerſ.* Præterea neque viſa fuit Dominis ap-
4 plicari † Romani opinio, qui præter coniecturas, qui-
bus motus fuit in caſu, ſuper quo conſuluit, id ſolùm
firmauit, vt legatum relictum primæ filiæ, quæ nup-

ſcrit,

ex facti circumſtantijs benè conſpicitur, quod fuit
error iuris intricati, & obſcuri, & patet ex his, quæ
hinc inde de ſubſcriptione tradunt Doctores in dicto
§. Griſogonus. & Menoch. in d. præſumpt. 66. lib. 3.
13 quod propterea excuſat, † prout error facti, iuxta
tex. in l. ſi fideiuſſor. §. quædam. ff. mandat. cap. cum
dilectus. & ibi Abb. & Imol. de conſuetud. Menoch.
in cap. ignorantia de reg. iur. in 6. Felin. in cap. de
quarta num. 27. de præſcript. Nauar. conſ. 4. de vſur.
lib. 5. tom. 2. num. 7. & præſertim quando vt hic agi-
tur de damno vitando. *Dyn. conſ. 5. num. 7. cum ſeqq.*
Caſtr. conſ. 297 puto dicen. in princ. lib. 1.

Et ita deciſum vtraque parte ſæpiùs informante,
& cauſa ab omnibus Dominis viſa, & diſcuſſa.

R. P. D. Veroſpio Aſsiſienſis Dotis Veneris 22. Iunij 1629.

SVMMARIA.

1 *Tutor non poteſt obligare minorem ſine cauſa, nec ſufficit cauſa dotis, vt num ſeqq.*

2 *Minoris obligatio non ſuſtinetur ex ſola cauſa dotis vbi non eſt neceſſaria, vt ſi obligaſſet ſe ad totam cum teneretur ad dimidiam, vt num. ſeqq.*

3 *Dos præſumitur nepti ab auo relicta intuitu patris.*

4 *Filia excluditur ab hæreditate paterna etiã aliundè, & quoquomodo dotata ex Statuto.*

5 *Hæres non poteſt conueniri ad dotem niſi pro eius portione hæreditaria, neque in ſubſidium num. 6. & 8.*

7 *Dotis exceſſus non impedit executionem obligationis Cameralis. Sed vide num. 9.*

9 *Dotans cenſetur donare.*

10 *Minor dum habet actionem contra tutorem contractum non poteſt improbare. Sed declara, vt ibi, & num. ſeq.*

12 *Minoris obligatio non valet abſque inſinuatione ex Egidiana vbi loquitur in contractu facto à tutore.*

Etiam quod adſit in loco Statutum præſcribẽs certam formam in contractibus minorum num. 13.

14 *Fructus dotis non debentur vbi non ſubſiſtit obligatio dotis.*

15 *Fructus dotis non debentur ex obligatione Camerali vbi non fuerunt promiſſi.*

16 *Fructus dotis non poſſunt taxari ad ſex, ceſſante Statuto.*

DECISIO CXVII.

CVM ex promiſſione, & obligatione Camerali
(qua Bernardinum filium minorem pro Claræ
germanæ ſororis dote Palminia mater, & tutrix te-
neri voluit) Franciſcus Mita Claræ vir egerit contra
Bernardinum coram A. C. & mandatum obtinuerit
tam pro dote, quam pro fructibus, quos vt eidem
debitos propter onera matrimonij, idem A. C. taxa-
uit ad rationem ſex pro centenario. Domini propo-
ſito hodie à me dubio ſuper eorundem mandatorum
1 confirmatione, illa dixerunt reuocanda † cum nulla,
& inualida viſa fuerit obligatio huius minoris, cum
enim ex teſtamento Bernardini Locattelli ſenioris
haberet Clara eiuſdem Bernardini neptis legatam ſi-
bi dotem ſcutorum 3000. non poterat conſiderari
cauſa, quæ de iure requiſita eandem obligationem
confirmaret *l non eſt. l. etſi is. C. de præd. minor. Rol.*
conſ. 33. num. 10 lib. 1. Afflict. deciſ. 269. num. 1.
Rota deciſ. 153. num. 11. & 12. & deciſ 177. num. 5.
& 6. par. 1. recent. & excluſa neceſſitate ſola dotis
2 † cauſa ſatis non erat ad ſuſtinendam eiuſdem mino-
ris obligationem. *Gabr. conſ. 20. num. 40. lib. 2. Ro-*
ta in Anconitana Dotis 27. Nouembris 1598. coram
Card. Lancellotto, & deciſ. 177. num. 11. par. 1. re-
cent.

Et quidem ex teſtamento aui non ſolum videre
3 erat eam dotandi † neceſsitatem in fratre ſublatam
cum dos intuitu patris præſumeretur ab auo relicta.
l. dedit dotem. ff. de collat. bon. Angel. in l. in quartam.
ff. ad l. falcid. Gabr de iur. dot. concl. 5. Honded. conſ.
30. num. 2. lib. 1. Surd. conſ. 361. num. 31. & Statu-
4 to Aſsiſienſi excluderetur † ſoror ab hæreditate pa-
terna etiam aliundè, & quoquomodo dotata. *Bart.*
in l. Titio. §. Tito genero. num. 15. de cond. & de-
monſtr. Bald. in l. ſi plures. num. 29. C. de cond. inſer.
Brun. de Statut. lib. 6. num. 222. Socc. iun. conſ. 8.
num. 2. lib. 2. Becc. conſ. 53. num. 1. Sed cum in eo-
5 dem teſtamento hæredes † ſibi æqualiter Bernardinus
inſtituerit Paparium, & Siriatum filios, iniuſta fuit ob-
ligatio Bernardini iunioris dum integram dotem ſo-
rori debere tutrix voluit, pro qua ipſa ſoror habebat
etiam hæredes patrui obligatos. *l. 1. & ibi not. C.*
comm. de legat l. 1. & ſeq. C. ſi vnus ex plur. hæred.
l. pro hæreditarijs. C. de hæred. act. Alciat in l. 1. num.
29. ff. de leg. 1. Neguſ. de pignor. pr. mem. 8. par. princ.
num. 21. verſ. tamen puto. Rota deciſ. 32. num. 1. & 2.
par. 1. diuerſ.

Et hic ſanè exceſſus obligationis cum vim ipſam
obligationis perimeret non licebat obligationem mi-
6 noris tueri, ſiue † quod non niſi in ſubſidium eundem
tutrix obligauerit, dum ſcilicet dotem ſorori non li-
7 ceret ab hæredibus Siriati vindicare, ſiue † quod ra-
tione exceſsiuitatis dotis ius obligatione Camerali
impediri non poſſet, ſaltem donec plenè probatum
fuerit in quo conſiſteret exceſſus, *vt in Maceraten.*
dotis coram Card. Mellino 10. Iunij 1594. poſt Mo-
der. de oblig. Camer. deciſ. 48. Licet enim obligatio
8 † non eſſet pura, ſed conditionalis, non ideo debuit
in eundem minorem transferri onus, qui dum erat
hæres pro rata in ſolidũ conueniri non poterat etiam
quod cohæres ſoluendo non eſſet. *l. legatorum 34. ff.*
de leg. 2. Gomeſ. variar. reſolut. tom. 2. tit. de indiuid.
cap. 10. num. 3. Henrig. de fideiuſs. cap. 24. num. 168.
9 & exceſſus † non deducebatur ex quantitate dotis,
ſed conſiſtebat in ipſa obligatione, quæ vt dictum eſt
non tenebat niſi pro dimidia, & in quo fines muneris,
& officij ipſius pupilli exceſsit, nulla fuit cum vim do-
nationis haberet. *l. fin. §. cum autem. C. ſi mai. fact.*
alienat. rat habuer. l. tutor ſecundum dignitatem. §. in
ſoluendo. ff. de admin. tut. l. Præſes. & ibi Gloſ. in ver.
non fouet. C. de tranſact. Monticul. de offic. tut. cap.
32. num. 162. Guttier. de tutel. par. 2. cap. 6. Surd.
deciſ. 249. num 4. Rota coram Card. Caualerio deciſ.
393. num. 5. & 6.
10 Hinc etiam ceſſabat aliud obiectum, quod † minor

dum

rat læſio, ex quo in quocumque actu inſinuationem requirit Conſtitutio Egidiana. *Surd. conſ.* 191. *num.* 22. *& deciſ.* 77. *num.* 2. *Hyppol. Rimin. iun. conſ.* 189. *num.* 10. *Rota in Peruſina Fideiuſſionis* 26. *Nouembris* 1611. *coram Card. Pamphilio, coram Ludouiſio deciſ.* 260. *num.* 6. *& coram Card. Caualerio deciſ.* 343. *num.* 5.

Et ita fuit deciſum vtraque parte informante &c.

Dunozetto
Peruſina Dotis
Lunæ 17. Martij 1630.

SVMMARIA.

1 *Dos promiſſa in epiſtola poteſt peti etiam ſi ſit concepta verbis enunciatiuis, & aliàs, vt per tot.*
2 *Epiſtola etiam ſi ſit directa alteri obligat fauore dotis, & num.* 3.
3 *Stipulari alter alteri non poteſt. Fallit fauore dotis etiam inter diuerſas perſonas.*
4 *Recognitio apocæ per teſtes habentes notam manum non ſufficit ſine adminiculis.*
Fallit in epiſtola, quæ ſolet fieri abſente parte, & ſine interuentu teſtium num. 5.
6 *Fructus dotis debentur ſuſtinenti onera matrimonij à promittente moroſo, & quidem à die, quo termini maturati fuerunt, non à die litis conteſtatæ num.* 7.
8 *Fructus dotis ex ſtylo Rotæ taxantur ad rationem quinque pro centenario.*

DECISIO CXIX.

MARCHIO Bartholomæus à Monte vti hæres Marchionis Io: Baptiſtæ, per ſententiam Gubernatoris Peruſiæ fuit condemnatus ad ſoluendum ſcuta 2000. vnà cum inter vſurijs à die litis conteſtatæ promiſſa à dicto Marchione Io: Baptiſta Comiti Curtio Raynerio, pro augumento dotis D. Eliſabettæ à Monte eius vxoris. A qua ſententia cum pro parte Marchionis Bartholomæi fuerit appellatum, cauſaque mihi commiſſa. Dubitaui, An dictus Marchio Bartholomęus ad dictam ſolutionem teneretur, ita vt ſententia dicti Gubernatoris veniret confirmanda.

Et Domini quoad dotem ſcutorum 2000. & illius fructus reſponderunt deberi, & in hoc ſententiam eſſe confirmandam. Quo verò ad quantitatem dictorum fructuum reſponderunt illos deberi pro rata, à die, quo termini maturati fuerunt, & ad rationem quinque pro centenario, & in hoc ſententiam eſſe reformandam.

Nam quoad dotem ſcutorum 2000. viſa fuit iuſtificari ſententia, ex promiſſione facta à dicto Io: Baptiſta, de ſoluendo in pluribus terminis dictam quantitatem pro dote D. Eliſabettæ, de qua promiſſione conſtat ex epiſtola ſcripta à prædicto Io: Baptiſta D. Olympiæ Buſalinæ matri prædictæ Eliſabettæ, vt in ſumm. dicti Comitis num. 1. quæ quidem epiſtola
1 † parit actionem ad effectum agendi pro dote contenta in ea, etiam ſi eſſet concepta verbis enunciatiuis. *Bart. conſ.* 123. *num.* 1. *&* 2. *Caputaq. deciſ.* 288. *par.* 1. *Rota in Cornetana Pecuniaria* 15. *Nouembris* 1616. *coram R. P. D. Pirouano.*

Nec quicquam facit, quod dicta epiſtola ſit dire-
2 cta † dictæ D. Olympiæ, non autem Eliſabettæ filiæ, nec Comiti Curtio eius viro agenti pro dicta dote. Quia licet alter alteri ſtipulari non poſſit. *l. ſi ſtipulatio iſta. §. alteri. ff de verb oblig.* tamen fauore do-
3 tis † etiam in diuerſas perſonas committitur ſtipulatio ſufficiens ad agendum. *ad tex. in l.* 1. *§. accedit. C. de rei vx. act. Dec. conſ.* 35. *num.* 1. *Caputaq. d. deciſ.* 288 *Rota in dicta Cornetana Pecuniaria coram R. P. D. meo Pirouano.*

Nec obſtat pariter, quod dicta epiſtola non ſit ſuf-
4 ficienter † recognita per teſtes, qui dantur deponentes ſe habere notam manum. Quia quicquid ſit, ſi ageretur de recognitione apocæ, quo caſu prædicta recognitio abſque adminiculis non ſufficeret, *prout dictum fuit coram me in Romana pecuniaria, ſeu mutui Mercurij* 5. *Maij* 1627. cum in præſenti caſu aga-
5 tur de recognitione epiſtolæ, † quæ fieri ſolet abſente parte, & abſque interuentu teſtium, ſatis dicitur recognita per teſtes habentes manum notam. *Socc. ſen in l. ſi ita ſcripſero. num.* 3. *poſt med. ff. de cond. & demonſtr. Rota deciſ.* 750. *num.* 2. *par.* 1. *diuerſ. & deciſ.* 772. *num.* 8. *par.* 2. *recent. Seraph. deciſ.* 150. *num.* 2. *& deciſ.* 700. *num.* 2. *in fin.*

6 Quo verò ad fructus † ſententia pariter remanet iuſtificata, cum certum ſit illos deberi ſuſtinenti onera matrimonij à promittente dotem, dummodo fuerit in mora ſoluendi, prout hic *Grat. conſ.* 56. *num.* 3. *lib.* 1. *Alex. conſ.* 141. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 5. *Seraph. deciſ.* 958. *num.* 2. *&* 3.

Quod autem dicti fructus debeantur pro rata, à
7 die, † quo termini maturati fuerunt, non autem à die litis conteſtatæ, vt dicitur in ſententia, hoc deducebatur, quia cum dicti fructus debeantur propter moram, à die, quo termini maturati fuerunt, ex quo dies ipſa adiecta ſolutioni interpellat, ad effectum conſtituendi reum in mora. *l. magnam. C. de contr. & committ. ſtipul. Rolan. conſ.* 98. *num.* 9. *lib.* 2. *Seraph. deciſ.* 249 *num.* 1. *&* 2. vtique dicendum eſt illos deberi pro rata, à dicta die, quo termini maturati fuerunt.

8 Denique quod illi debeantur ad rationem † quinque pro centenario, Domini moti fuerunt ex ſtylo Rotæ, *vt in Aſculana Spolij* 22. *Maij* 1615. *coram bo. me. Buratto.*

Et ita pro confirmatione, & reformatione ſententiæ reſpectiuè concluſum vnà tantum &c.

Eodem Dunozetto
In eadem Peruſina Dotis
Veneris 17. Maij 1630.

SVMMARIA.

1 *Epiſtola etiam emanata inter diuerſas perſonas parit actionem ad effectum agendi pro dote in ea contenta.*
2 *Fructus dotis debentur à die moræ, & ſic à die, quo termini maturati fuerunt.*

3 *Fructus*

ſerit, non deberetur ſecundogenitæ, ſi prima nata
deceſſerit, quod eſt diuerſum ab hoc legato, in quo
non primo natis, ſed quæ primo nupſerint, filiabus
Papyrij conſulere voluit teſtator, vt admittit *idem*
Menoch. d. conſ. 97. num. 13. *Mantic. de coniect.*
lib. 8. *tit.* 7. *num.* 10.

Sic etiam pro eadem dote ſolus obligari non po-
5 tuit † Bernardinus tanquam Papyrij patris hæres,
dum illa debebatur etiam à Siriato, qui æqualiter
cum Papyrio Bernardino ſeniori communi parenti
6 ſucceſſerat. Licet enim dotem ab auo † relictam
communis ſit concluſio, vt patris contemplatione
cenſeatur auus reliquiſſe, ex quo inferebant infor-
mantes, vt eandem dotem tanquam à patre profe-
ctam, teneretur filia agnoſcere in legitimam ſibi de
iure debitam in bonis patris. *Alex. l. in quartam. ff.*
*ad l. falc. num.*26. *Alciat. reg.*1. *præſumptionum præ-*
ſumpt. 17. *num.* 2. *Dec. conſ.* 81. *num.* 5. *Card. Se-*
7 *raph. deciſ.* 440. *num.* 2. & dum ſolius patris † onus
erat dotandi propriam filiam, non niſi ex eius portio-
ne dos detrahi debuiſſet, vt dicebatur fuiſſe deciſum
in Romana Dotis 12. *Nouembris* 1599 *coram Mel-*
lino. Eidem tamen concluſioni alioquin veriſſimæ
8 † plures viſæ fuerunt reſiſtere coniecturæ, ex quibus
neptum commodum potius ſpectaſſe idem auus vi-
debatur. Nam illæ iam erant natæ, & cognitæ te-
ſtatori. *Dec. conſ.* 81. *num.* 5. *lib.* 1. *Menoch. præ-*
ſumpt. 17. *num.* 5. *lib.* 3. *Sim. de Præt. de interpret.*
*vlt. vol. dub.*12. *num.*7. *fol mihi* 436. *Surd. deciſ.* 322.
9 *num.*49. *& deciſ* 346. *num.*16. non erant † cum do-
tem eiſdem conſtituit adhuc nubiles, indeque nulla
conſiderari poterat cauſa, & obligatio, quæ patrem,
vel auum vrgeret ad dotandum. *Menoch conſ.* 183.
num. 13. *& præſumpt.*17. *num.* 10. *lib.* 3. *Ruyn. conſ.*
72. *num.* 7. *lib.* 2. *Maſcard. de probat. concluſ.* 573.
10 *num.*8. eandem dotem idem dixerat † expreſsè ſe re-
liquiſſe ex quacumque cauſa, quam habere poſſent
ſuper propria ſui ipſius hæreditate. *Aym. conſ.* 84.
*num.*4. *& conſ.* 543. *num.*1. *Laderch. conſ.*25. *num.*4.
verſ. quinta eſt. Alciat. reg. 1. *præſumpt.* 17. *num.* 2.
11 & demum præter dotem neptibus relictam † Papy-
rium filium etiam hæredem inſtituerat, quo caſu, ſi-
cut ex titulo hæreditario filio cenſebatur voluiſſe
conſulere, ita ex legato proſpexiſſe neptis commo-
ditati. *Soc. iun. conſ.* 33. *num.* 5. *lib* 1. *Menoch. d.*
conſ. 183. *num.* 11. *& præſumpt* 17. *num.* 18. *lib.* 3.
Quod verò non etiam ex alterius cohæredis portio-
12 ne † dos nepti deberetur non dixit *deciſio coram Mel-*
lino. Ideo enim dos, quam in caſu illius deciſionis
petebat mulier, detrahenda erat de portione patris,
quod cum eam conſequi vellet *ex rem. Auth res quæ.*
C. comm. de legat. antequam grauarentur reliqua bo-
na fideicommiſſo ſubiecta, excutienda primùm erat
portio legitimæ patri debitæ, at ſi bona, quæ ad pa-
trem ratione ſuæ legitimæ, & trebellianicæ peruene-
runt, ſatis eſſe non poſsint, ſiue onere aliquo fidei-
commiſsi eadem bona grauata non fuerint, ſupra le-
gitimam inter cohæredes diuidetur. *Ceph. conſ.* 105.
num. 18. *Sim. de Præt. de interpr. vlt. vol. lib.* 4. *du-*
bit. 12. *num.* 17. *&* 19. *fol. mihi. Card. Seraph. deciſ.*
440. *num.* 84. Neque ſola patris portio erit pro eo
13 obligata, † quia in eo, quod aliorum cohæredum
portionem tangit, reputatur extraneus. *Dec. in l. pa-*
cto ſucceſſorum. num. 1. *C. de pact. Bart. poſt gloſ. in*
l. 2. *§. ſed & ſi vnus. num.* 3. *ff. de Prætor. ſtipulat.*
Gomez. var. reſolut. tom. 2. *cap.* 10. *num.* 3. Et hoc
cum ſit de iure propter iuris communis diſpoſitio-
nem diuidentis actiones hæreditarias inter cohære-
des, de qua *in l. legatorum* 34. *ff. de leg.* 2. *& in l. pro*
hæreditarijs. C. de hæred. act. Hoc idem viſus etiam
14 † fuerat voluiſſe teſtator, dum relicta dote duabus
Papyrij filiabus, quæ primò nuberent, ſolùm man-
dauit, vt alteri, & tertiæ quatenus, & ipſa nubere
vellet de proprio dotem pater augeret, ex quo rectè
argui poterat, vt aliarum dotium onus, in quibus id
non expreſsit, voluerit eſſe vtrique hæredi commu-
ne. *l. in agris. ff. de acq. rer. domin. l. age cum Gemi-*
niano. & ibi Iacobin. C. de tranſact. Rom. in l. filius-
familias. §. quis ex certa. num. 1. *ff. de lib. & poſth. &*
in l. cancellauerat. num. 2. *ff. de hæred. inſtit.*

Ex his itaque videri poterat vindicatum ab impu-
15 gnationibus † primum deciſionis fundamentum ex
defectu cauſæ, quæ penitùs, & omnino ceſſabat, dum
ex propria perſona ad aliquam dotem minor non te-
nebatur, ex perſona verò patris, dum tanquam illius
hæres non niſi pro dimidia conſiſtebat eiuſdem mi-
noris obligatio, nec cõtrarium licuiſſe dixerunt Do-
mini ſine peculiari fauore, & priuilegio ipſius dotis,
ſiue quod ad eandem dotem teneretur ſaltem in ſub-
ſidium, ſicuti tutrix eum obligauit, & ſicuti eadem
dos petebatur poſtquam ab hæredibus Seriati reli-
quam dotem Franciſcus Claræ vir conſequi non po-
terit. Quia nulla eſt in hoc eiuſdem dotis prærogа-
16 tiua, † vbi illa ſolùm legati nomine debebatur, quic-
quid forte dici poſsit, ſi eandem ſibi à viro legatam
repetat mulier ab ipſius viri hæredibus, eamque, quod
iam fuerit à ſe tradita, vindicare velit non ſolùm tan-
quam legitimam, ſed tanquam æs alienum. *Bart. in*
l. cum ab vno. ff. de leg. 2. *verſ. hanc tenet. Bald. in l.*
pro hæreditarijs C. de hæred. act. Surd. deciſ. 90. *num.*
6. *Afflict. deciſ.* 332. *num.* 2. *Bal. nouell. de dot. par.* 8.
priuil. 33. *in fin. Sim. de Præt. de interpr. vlt. volunt.*
dub. 12. *num.* 58. *fol. mihi* 437.

Quantùm verò ad actionem ſubſidiariam, quæ ſo-
17 lùm contra fratrem † competebat neque ei locus
eſſe poterat, cum probata non fuerit, vt hæreditas
Seriati præſtare hanc dotem non poſſet, quas verò
diligentias dicebat ſe adhibuiſſe Franciſcus, vt ean-
dem dotem conſequeretur, vel tales non apparebant,
vel certè prodeſſe non poterant, dum omnis, ac po-
tiſsima hæredum defenſio hodie eiſdem hæredibus
erepta ſit, ſublatum quoque dici poſsit impedimen-
tum, ex quo reſolutiones cauſabantur, & deficiat ti-
tulus, & cauſa huius actionis ſubſidiariæ. *Gloſ. in l.*
& ideo. §. fin. ff. de condict. furt. Bald. in l fin. §. ſed
cum in ſecundam. num. 1. *C. de furt. l. quintus. & ibi*
Bart. num. 1. *ff. de ann. legat. Surd. conſ.* 528. *num.*
28. *Oſaſch. deciſ. Pedem.* 40. *num.* 7. *Rota coram Lu-*
douiſio deciſ. 503. *num.* 4.

Super altero deciſionis fundamento, ex omiſſa
18 ſolemnitate † inſinuationis Domini non immorati
fuerunt, cum excluſa dotis neceſsitate ex dictis ad
obligationis inualiditatem, fuiſſet hæc ſolemnitas
omninò neceſſaria. Imò neque in dote, ad quam
19 † vti patris hæres tenebatur eadem ſolemnitas negli-
gi potuit. Quia & ſi bona patris eſſent pro dote ſo-
roris obligata, in obligatione tamen, qua proprium
fecit debitum hæreditarium etiam conſiderari pote-

3 *Fructus dotis taxantur ad quinque pro centenario, vbi non adeſt Statutum, vel conſuetudo in contrarium.*

Et licet Peruſiæ taxentur ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, vt num. 4.

Tamen non procedit, vbi obligatio non eſt contracta in dicta Ciuitate, ſed in alio loco, in quo non docetur talem adeſſe conſuetudinem, vt num. 5.

DECISIO CXX.

FVIT reſolutum in hac cauſa coram me *ſub die* 17. *Martij præteriti* ſententiam Gubernatoris Peruſiæ, qua Marchio Bartholomæus à Monte vti hæres Marchionis Io: Baptiſtæ à Monte, fuit condemnatus ad ſoluendum Comiti Curtio Raynerio pro dote ei promiſſa à præfato Io: Baptiſta ſcuta 2000. vnà cum interuſuris eſſe confirmandam. Hodie repropoſita cauſa ſuper eiſdem Domini, relictis nullitatibus, quæ contra dictam ſententiam opponebantur, quoad iuſtitiam tantùm, in deciſis perſtiterunt ex eiſdem rationibus in dicta deciſione deductis.

Nam quoad primum deciſionis fundamentum, quod ſcilicet Marchio Io: Baptiſta, & pro eo Marchio Bartholomæus eius hæres, teneatur ſoluere dicta ſcuta 2000. pro dote D. Eliſabettæ vxoris prædicti Comitis Raynerij, illud ſubſiſtere viſum fuit, ex quo per epiſtolam formiter recognitam, quam ipſe Io: Baptiſta ſcripſit D. Buſalinæ matri eiuſdem Eliſabettæ, promiſit ſoluere dictam quantitatem in pluribus terminis, quæ quidem epiſtola, † licet emanauerit inter diuerſas perſonas, tamen parit actionem, ad effectum agendi pro dote in ea contenta. *ad text. in l. 1. §. accedit. ff. de rei vx. act. Dec. conſ. 35. num. 1. cum alijs in dicta deciſione relatis.*

Subſiſtit pariter alterum fundamentum, quod teneatur etiam ad interuſuria,† à die, quo termini maturati fuerunt. Quia illa debentur propter moram, & Io: Baptiſta dicitur conſtitutus in mora, à die, quo termini maturati fuerunt, cum dies ipſa adiecta ſolutioni interpellet, & conſtituat in moram. *l. magnam. C. de contr. & committ. ſtipul. cum alijs in dicta deciſione.*

Denique firmum etiam remanet, quod dicta interuſuria debeantur † ad rationem quinque pro centenario, quia ita ſolent à Rota taxari, quando non adeſt conſuetudo, vel Statutum in contrarium, *vt in Aſculana Spolij 22. Maij 1615. coram bo. me. Buratto.*

Non obſtat, quod pro parte Comitis Curtij replicabatur, quod ſcilicet in Ciuitate Peruſiæ † adſit conſuetudo taxandi dictos fructus ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, *vt teſtatur Corn. conſ. 44. num. 3. lib. 2. & conſ. 71. num. 12. lib. 4. quem ſequuta fuit Rota in Peruſina Dotis Lunæ 9. Iunij 1614. coram bo. me. Vbaldo.* Quia prædicta benè procederent, † ſi obligatio dicti Io: Baptiſtæ eſſet contracta in dicta Ciuitate Peruſiæ, prout non fuit, ſed in Caſtro Plani, in quo non docetur talem adeſſe conſuetudinem, prout in Ciuitate Peruſiæ.

Et ita vtraque &c.

Dunozetto Bononienſis Indemnitatis Mercurij 6. Iunij 1618.

SVMMARIA.

1 *Paternus auus, quando poſſit compromittere abſque interuentu nepotum minorum, & num. 3.*

3 *Solemnitates Statutariæ non requiruntur in compromiſſo, & alijs actibus neceſſarijs minorum, & in decreto Iudicis num. 5.*

4 *Compromittere de iure poſſunt minores, licet non in arbitratores, & declaratur Statutum Bononiæ.*

DECISIO CXXI.

DVAE nullitates fuerunt oppoſitæ contra laudum, de cuius executione agitur, quarum prima eſt, † quod Antonius auus paternus compromiſerit, & acceptauerit laudum abſque interuentu Georgij, & fratrum minorum. Secunda, quod dicta acceptatio cum conſignatione † poſſeſſionum, ſeu prædiorum, de quibus agitur, fuerit facta ſine decreto Antianorum, iuxta Statuta Bononiæ.

Sed prima fuit ſublata ex eo, † quod iſtæ ſolemnitates Statutariæ non requiruntur in compromiſſo, & alijs actibus neceſſarijs. *Benint. deciſ. 21. num. 11. & ſeq. Put. deciſ. 105. num. 3. & 4. lib. 1. Rota diuerſ. deciſ. 867. num. 5. par. 3.*

Non obſtat Statutum † Bononienſe *de arbitr. lib. 2. in fin. verſ. ſaluo,* in quo cauetur, quod impuberes minores 14. annis non poſſunt compromittere, quia Statutum loquitur in arbitratoribus, non autem in compromiſſo, prout de iure, in hoc enim poſteriori caſu intrat neceſſitas ſolutionis, quatenus de iure, in primo verò minor poteſt lædi, & ideo à Statuto iure merito fuerunt excluſi tales minores, cum eſſet hæc quædam ſpecies alienationis, vt etiam benè diſtinguit. *Benint. d. deciſ. 21.*

Secunda nullitas ceſſat ex prædictis, quia huiuſmodi decretum non erat neceſſarium, † cum iſta aſſignatio non eſſet voluntaria, *vt per Benint. d. deciſ. 21. num. 20. Lamberteng. de contract. mulier. gloſ. 1. num. 2.* maximè, quia loco talis decreti interuenit decretum Auditoris Illuſtriſsimi Legati ad id ſpecialiter deputati ab eodem Legato, cum derogatione expreſſa dicti Statuti.

Et ex his ita deciſum.

Cardinali Caualerio In eadem Bononienſis Indemnitatis Mercurij 27. Ianuarij 1621.

SVMMARIA.

1 *Marito debetur medietas dotis in Statuto Bononienſi, vbi extant filij primi matrimonij.*

2 *L. hac edictali. C. de ſecund. nupt. derogatur per*

Statutum

Statutum, & num. 3.
4 *Statutum vbi habet verba clara, non admittuntur ſubtiles ponderationes reſultantes ex ijs, quæ in conſequentiam venire poſſunt.*
5 *Statutum præualet diſpoſitioni iuris communis.*

DECISIO CXXII.

IN hac cauſa poſt tres deciſiones coram R. P. D.
meo Dunozet, quarum duæ erant ſuper iuſtitia
laudi *ſub diebus 23. Martij, & 17. Decembris 1618.*
tertia verò ſuper eiuſdem laudi validitate *ſub die 6.*
Iunij eiuſdem anni lata fuit ſententia, in qua pronun-
ciatum fuit Dominos de Linis teneri eximere,& libe-
rare ab omnibus oneribus partem bonorum D. Hie-
ronymo Fabę ſecundo viro Aemilię in laudo aſsigna-
tam. Deinde cauſa mihi commiſſa reſolutum fuit *ſub*
die 22. Maij præteriti ſententiam Rotalem eſſe con-
firmandam, cum autem Informantes pro Dominis
de Linis non acquieſcerent, rurſus propoſui dubium
ſuper iiſdem, & Domini reſoluerunt ſtandum eſſe in
deciſis.

Nam cum tota difficultas reduceretur ad dicti la-
udi iuſtitiam,de ea ſatis conſtare viſum fuit,quoniam
per aſsignationem in dicto laudo factam, dicto Fabæ
1 non probatur fuiſſe exceſſum † in medietate totius
dotis, quæ ſecundo viro debetur, dum extant filij
primi matrimonij ex diſpoſitione Statuti Bononiēſis
in rub. de dot. reſt. §. ſi verò ex ea liberi.

Vnde Rota cenſuit laudum fuiſſe iuſtum, vt in di-
2 ctis duabus deciſionibus, in quibus reſpondetur † di-
ſpoſitioni *l. hac edictali. C. de ſecund. nupt.* quæ vide-
batur obſtare. Nam tali caſu attendenda viſa fuit
diſpoſitio iuris municipalis derogantis iuri commu-
ni, & quamuis idem Statutum præbeat vxori teſta-
menti factionem, id tamen eſt cum reſeruatione le-
gitimæ filiorum, & partis lucri marito obuenientis,
3 qua præſeruatione ſtante, ceſſat † omnis contrarie-
tas, & repugnantia, Statutum enim continet plures
caſus, & in vnoquoque diſtinctè diſponit per talia
verba, vt non admittant dubitationem aliquam vo-
luntatis Statuentium; cum autem verſemur in ſecun-
do caſu, nempe obitus vxoris relictis liberis ex pri-
mo matrimonio ſecundo viro ſuperſtite, non viden-
4 tur contra verba tam clara † admittendæ ſubtiles
ponderationes reſultantes ex ijs, quæ in conſequen-
tiam venire poſſent, ſed verbis claris Statuti inhæ-
rendum eſt in quolibet caſu diſtincto, nec ab ijs eſt
recedendum, nec de ratione inueſtigandum, Statu-
5 tum enim præualet † diſpoſitioni iuris communis, &
per verba clara tollitur omnis dubitatio. *l. quod con-*
ſtitutum. ff. de teſtam. milit. vbi Bar. cum alijs addu-
ctis per Surd. conſ. 401. num. 15. & 16. vbi latiſſi-
mè.

Cæteris placuerunt reſponſiones, & rationes de-
ductæ in alijs deciſionibus iam factis, à quibus Do-
mini recedere noluerunt &c.

Dunozetto
Romana, ſeu Caſtrenſis
Affictus
Veneris 1. Martij 1619.

SVMMARIA.

1 *Litis expenſas tenetur præſtare, qui ſuccubuit.*
2 *Ad litis expenſas non poteſt amplius condemnare Iudex lata ſententia. Fallit, quando actum fuit in vim obligationis Cameralis, quia debentur iure actionis num. 3.*

DECISIO CXXIII.

CONCLVSVM fuit pro Informante, videlicet
Sauinum condemnandum eſſe ad expenſas om-
nium mandatorum Rotalium pro præſtatione cedu-
læ Bancharię contra ipſum relaxatorum, quia cum
ipſe obligatus eſſet obligatione Camerali præſtare
dictam cedulam, quod adimplere renuebat, aut dif-
ferebat ad id coactus à Iudice fuit, intratque regula
1 † generalis eum, qui ſuccubuit liti ad expenſas in ea
lite factas teneri. *cap. finem litibus de dol. & contum.*
l. eum quem temerè. l. properandum. §. ſi autem. ff. de
iudic. cum ſimilibus.

Et licet regulariter lata ſententia, nullaque facta
2 † mentione condemnationis expenſarum Iudex, qui
ſemel officio ſuo functus eſt, non poſsit amplius ad
eas condemnare. *l. terminati C. de fruct. & lit. ex-*
penſ. fallit tamen hæc regula, vt in hac facti ſpecie,
3 quando † actum fuit vigore obligationis Cameralis,
in qua adeſt ſpecifica obligatio expenſarum, damno-
rum, & intereſſe, eo enim caſu non debentur ſolo
Iudicis officio,ſed iure actionis, & ideo quandocum-
que peti poſſunt. *Iaſ. in l. 1. num. 4. C. de iudic. & in*
§. actionum inſt. de action. & in terminis id fuit deci-
ſum *in vna Romana Expenſarum 26. Martij 1614.*
coram R. P. D. meo Manzanedo, multis ex rationi-
bus, cum quibus Domini tranſierunt.

Et ita deciſum.

Dunozetto
Sulmonenſis Pecuniaria
Lunæ 10. Iunij 1624.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio Statutaria intrat etiam inter forenſes, & vbi inſtrumētum crediti fuerit alibi confectum, dummodo in loco Statuti petatur.*
Coadiuuaturque ex adminiſtratione facta per creditorem num. 4.
Reſtitutio tamen datur ex capite ignorantiæ num. 5. Sed vide num. ſeqq.
2 *Adminiſtratoris loco dicitur ærarius.*
3 *Adminiſtrator præſumitur ſatisfactus de credito.*
7 *Præſcriptionem ad breuiorem terminum inducentia Statuta adſunt ferè per totam Italiam.*

9 *Adminiſtrator, ſeu Tutor tenetur ſibi ſoluere creditum.*

DECISIO CXXIV.

EGERAT Io: Antonius Colanannius contra D. Io: Antonium Citarellam vigore duarum apocarum, quarum vna eſt ſcutorum 2134. altera ſcutorum 600. Vnde dubitatum fuit, An dictus D. Citarella teneatur ad ſolutionem prędictarum pecuniarum, & Domini negatiuè reſponderunt.

Quia cum vſque de anno 1593. dictæ apocæ fue-
1 rint confectæ, intrat præſcriptio † Statutaria 16. annorum, quæ vendicat ſibi locum etiam inter forenſes, & vbi inſtrumenta, ſeu chirographa crediti fuerunt alibi confecta, dummodo tamen in Vrbe petitio fiat, vt articulo maturè diſcuſſo tenuit *Rota in Ianuenſi, ſeu Romana Pecuniaria de Nigronibus* 10. *Iunij* 1580. *coram Card. Lancellotto ſeniore, quæ eſt deciſio* 74. *par*. 4. *diuerſ.* in qua fuit receſſum à deciſione *Caputaq*. 207. *par*. 3. vbi contrarium firmabatur.

Quam ſententiam Domini libentiùs fuerunt amplexi, cum idem Io: Antonius Colanannius metu ex-
2 communicationis reuelauerit ſe fuiſſe ærarium † dicti Citarellæ, quod in Regno Neapolis habetur pro adminiſtratore, vt ex fide, quæ data fuit, & teſtatur *Corauit. ſuper ritu Magnæ Curiæ* 45. & dicta adminiſtratio probatur effectuata, cum dictus Colanannius tanquam ærarius conſignauerit RR. PP. Ieſuitis
3 ſalmas frumenti 730. ita vt vel intret † præſumptio ſatisfactionis, *iuxta tex. in l. debitor. ff de neg. geſt. l. ſed ſi damnum. §. peculium. ff. de pecul. cum alijs apud Surd. conſ.* 290. *num.* 32. vel ſaltem valde coa-
4 diuuet † bonam fidem debitoris, qui ſe fundat in præſcriptione. *Alb. conſ.* 28. *num*. 3. *vol*. 1.

Et licet pro parte Colananni replicaretur ſibi ſal-
5 tem competere † reſtitutionē in integrum tanquam forenſi ex capite probabilis ignorantiæ dicti Statuti. *iuxta deciſ. Caputaq*. 207. *num*. 1. *&* 2. *par*. 3.

6 Placuit reſponſio, quod ignorantia † ad hunc effectum debet eſſe omni ex parte probabilis, *vt dixit Rota in Romana redditionis rationis coram Orano apud Pacif. de Salu. interd. deciſ.* 147. *& in Romana Saluiani interdicti coram Iuſto apud eundem pacif.*
7 *deciſ.* 169. quæ probabilitas in hoc caſu ceſſare † videbatur, tum quia ferè per totam Italiam adſunt ſimilia Statuta, quæ præſcriptionem iuris communis reducunt ad terminos breuiores. *Barbat. conſ.* 56. *num*. 16. *&* 17. *lib*. 2. *Odd. de reſt. in integr. quæſt*. 8. *art*. 12. *num*. 98. Tum etiam, quia dictus Io: Anto-
8 nius traxit moram † in Vrbe, quod in his terminis ponderat *Rol. à Valle conſ.* 42. *num*. 27. *lib*. 3. Tum
9 demum, quia cum ipſe eſſet ærarius, † videtur in culpa conſtitutus, cum ne dum hoc debitum ſummæ releuantis petere diſtulerit per tantum temporis ſpatium, ſed etiam, quia ſibi ipſi, dum poſſet, non curauit ſatisfacere, prout tenebatur *iuxta tex. in l. quoties. §. ſicut autem. ff. de adminiſtr. tut.* vbi Tutor, ſicuti poteſt creditoribus pupilli ſoluere, ita proprium ſuum creditum poteſt exigere à ſe ipſo, quod ſi non fecerit, non poterit tanquam in culpa à pupillo conſequi vſuras retardatæ ſolutionis, quod etiam probat *tex. in d. l. debitor. ff. de neg. geſt.* vbi gerens aliena negocia debet ſibi ſatisfacere, aliàs dicitur in culpa, vt benè ponderat *Surd. d. conſ.* 290. *ſub num*. 33. Vn-
10 de inferebatur, quod ſtante dicta culpa † excluditur illa iuſta, & probabilis ignorantia, quæ requiritur ad obtinendam reſtitutionem in integrum contra Statutum. *Alb. conſ.* 18. *ſub num*. 1. *lib*. 1. vbi quod ignorantia debet eſſe talis, ita vt nulla interueniat negligentia, quem ſequitur *Rota in dicta Romana Saluiani interdicti coram Iuſto apud Pacif. d. deciſ.* 169. *iuxta primam impreſſionem.*

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

R. P. D. Veroſpio
Peruſina Pecuniaria
Mercurij 10. Aprilis 1630.

SVMMARIA.

1 *Solutio debet probari quia non præſumitur. Nec concluditur ex ſola executione, vt num*. 7.
2 *Implementum negare ſufficit ei, cui aliquod eſt implendum.*
3 *Executio facta occaſione vnius mandati non impedit, quin poſſit quis facere pro alio, & num*. 5.
4 *Solutio vnius ſummæ, & cauſæ non refertur ad aliā.*
6 *Depoſitarij Pignorum liber probat.*
7 *Executio ſola non concludit ſatisfactionem.*
In obligatione Camerali poteſt variari, & plures executiones vſque ad ſatisfactionem admittuntur, ibidem.

DECISIO CXXV.

POSTQVAM coram Domino meo Vbaldo firmata fuit iuſtitia mandati A. C. quod Marchio Bartholomæus à Monte obtinuerat contra Chriſpoltum, & Vibium fideiuſſores Dominorum de Parolis, ex ceſſione facta Marchioni à creditoribus eorumdem de Parolis, cœpit Chriſpoltus alter ex fideiuſſoribus controuertere veritatem crediti, & adducere ſatisfactionem Marchionis. Vnde propoſito hodie per me dubio, An conſtaret de tali ſatisfactione, ex qua impediri deberet executio mandati, Domini negatiuè reſoluerunt.

1 Certum eſt enim, quod ſolutionem † probare debet, qui eam pro ſe adducit, dum illa non præſumitur. *gloſ. in l.* 2. *in verb. repellere. C. de iur. emphit. l.* 1. *vbi gloſ. in verb præſtare debet. C. de probat. Natt. conſ.* 226. *num*. 2. *Aim. conſ.* 313. *num*. 1. *Afflict.*
2 *deciſ.* 91. *num*. 2. & ſatis habet is, cuius † fauore aliquid implendum eſt, implementum negare. *Rip. in l. illa. num*. 15. *ff. de verb. oblig. Aim. conſ.* 151. *num*. 8. *Corn. conſ.* 111. *num*. 8. *lib*. 2. *Rot. in Calaguritana Capellæ* 14. *Maij* 1592. *coram Gypſio, & coram Ludouiſ. deciſ.* 139. *num*. 6. Quod tantùm aberat, vt ab eodem Chriſpolto fuerit comprobatum, vt etiam à Marchione contrarium oſtenderetur. Quam enim
3 executionem † adducebant Informantes feciſſe Marchionem ſuper bonis, & hæreditate Vibij confideiuſſoris, & exactiones ex cauſa eiuſdem mandati, ex quo fecerat executionem (quæ tamen neque liquidæ dici poterant) probauit Marchio factas à ſe fuiſſe occaſione alterius mādati pro ſcutis 770. quod contra

eundem Vibium, ſiue eius hæreditatem obtinuerat, nam cum duo obtinuiſſet mandata contra eandem hæreditatem, primum ſcutorum 560. ex cauſa ſocietatis officij, pro quibus hodie agit; Alterum ſcutorum 770. quod vt dicebam, fuit exequutum, non
4 poterat ex ſatisfactione † vnius ſummæ, & cauſæ ad aliam inferri. *vulg. l. Papin. & ibi Bar. ff. de minor. Alex. conſ. 57. num. 5. & conſ. 66. num. 11. lib. 2.* Quod verò in hanc cauſam potius referri debent exe-
5 quutio, † apparebat non ſolùm ex eo, quia cum ab vtroque mandato fuerit appellatum ab vltimo pro ſcutis 770. Signatura appellationem nõ admiſit ſimpliciter, ſed ſine præiudicio legitimæ exequutionis, ſecus quàm fecerit in altero, ſuper quo reſcripſerit cum cauſula, ſi quid exequendum, vt ideo metiendo voluntatem à poteſtate, non niſi quàm illud ſcutorum ſeptingentorum, & ſeptuaginta executioni demandatum fuiſſe præſumendum ſit. Verùm etiam
6 quia ex fide † libri Depoſitarij Peruſiæ probauit Dominus Marchio eandem executionem à ſe factam ex cauſa crediti ſcutorum 700. quod habebat cũ eodem
7 Vibio. Præterquàm neque ſola executio † concludebat ſatisfactionem, dum vigore obligationis Cameralis variare licebat, & plures facere exequutiones vſque ad integram ſatisfactionem. *Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4 15. limit. num. 4. Galleſ. ad formul. oblig. Camer. quæſt. 11. Verall. deciſ. 50. num. 5. par. 1.*

Et ita &c.

R. P. D. Pirouano
Peruſina Reintegrationis
Mercurij 13. Nouemb. 1630.

SVMMARIA.

1 *Fœminarum deſcendentibus datur reintegratio ad bona acquiſita per fratres; ſed non ad bona emphiteutica acquiſita pro maſculis num. 2. Nec ad quæſita per alios fratres, ad quorum bona non competit reintegratio num. 3. & ſeqq.*

11 *Fœminæ ſuccedunt in tertia parte bonorum acquiſitorum per deſcendentes à dotante ex Statuto. Sed ad alias duas tertias poſſunt petere reintegrationem ceſſantibus maſculis num. 12.*

DECISIO CXXVI.

DICTVM fuit Dominis de Ninis, & Danzettis ſolum formantibus dandam eſſe immiſſionem
1 † in bonis *in deciſione 29. Maij 1628.* ſpecificatis, & pro portionibus, & quotis eiſdem reſpectiuè ſpectantibus, verùm attenta noua iurium productione per Comitiſſam Iſabellam aduerſariam facta, & iterum partibus informantibus cauſa poſita Reſponſum fuit deciſionem eſſe reformandam, reſeruando etiam videre de exceptionibus contra teſtes ſuper exiſtentia corporum bonorum in deciſione expreſſorum.
2 Nam quantùm ad domum in Ciuitate † Peruſiæ, cum illa fuerit conceſſa vſque de anno 1516. in emphiteuſim Bernardino ſeniori ad tertiam generationem maſculinam, & de anno 1596. confirmata Bernardino iuniori pro ſe, & Annibale filio, & eorum filijs, & nepotibus vſque ad tertiam generationem, ac Iſabellæ eius vxori tantùm, vt ex inſtrumentis datis ſummario Comitiſſæ num. 2. ſatis patet, quod eueniente caſu obitus dicti Bernardini ſenioris Lucretia, à qua deſcendunt Nini, & Danzetti non poterat ſuccedere in quinta parte vna cum ſuis fratribus deficiente in ea qualitate maſculina, & per cõſequens ceſſante iure ſuccedendi ceſſare debet, & ipſa reintegratio, cum deficiat principium, ad quod Statutum beneficium concedit, & in hac domo partes non diſſentiunt.
3 Quo verò ad prædium Pontis Vallis † in pertinentijs huius Villæ dantur duæ acquiſitiones. prima de anno 1585. de petio terræ eminarum ſeptem nuncupato Caſſiolino, communi nomine Conſtantini, & Annibalis fratrum, ſecunda de anno 1587. dicta la Madonna dell'Angelello communi nomine Conſtantini, & Bernardini filij ſupradicti Annibalis, quarum petiarum medietas ſicuti non cadebat in ſucceſſione Lucretiæ, ſed Annibalis, & Bernardini iunioris, ita ad eandem non erat debita reintegratio, & in hac parte deciſio eſt reformanda quoad quantitatem reſpectu medietatis, & quoad quotam in tertia parte alterius medietatis cum declaratione de qua infra, ad quam concurrebant Bernardinus filius Annibalis, Hyppolita filia Mineruæ, & Lucretia de tempore obitus Conſtantini.
4 In tertia ſpecie bonorum iuxta ordinem deciſionis ponitur domus, & prædium † Caſtri Diruti in pertinentijs huius Caſtri datur acquiſitio facta per Annibalem de anno 1586. de petio terræ nuncupato il Borgo prætio florenorum 140. pro qualibet emina, quæ verè non pertinet ad ſucceſſionem Lucretiæ, neque per deſcendentes illius prætendũtur duo prædia, ſed domus, & prædium.
5 Quartum ſucceſſiuè in eadem deciſione ponitur prædium S. Gilij, † in cuius S. Gilij pertinentijs dantur treſdecim acquiſitionis corporum bonorum, in vno inſtrumento nominatur ſolus Annibal. & in alijs quatuor nominatur Bernardinus eius filius, quæ non ſunt de ſucceſſione Lucretiæ, in alijs ſeptem inſtrumẽtis nominãtur ſimultaneè acquiſitores, & emptores Annibal, & Conſtantinus, vel Conſtantinus, & Bernardinus filius Annibalis, & quoad prædicta reformanda pariter eſt deciſio in quantitate, & quota, vt iam dictum fuit de ſecunda ſpecie bonorum; ſed in decimotertio quod ſupereſt inſtrumento, in quo nominatur ſolùm Conſtantinus, deciſio non eſt reformanda quoad quantitatem, & quotam ipſi Lucretiæ, & ſuis deſcendentibus debitam.
6 Quintum ſubſequitur prædium Caſtri Ripę † enunciatum, & in pertinentijs huius Caſtri dantur tria inſtrumenta acquiſitionum, primum ſub die 3. Septembris 1584. ſecundum ſub die 22. Maij 1590. In primo anni 1584. Alexander de Bontempis facit quietantiam Annibali q. Bernardini de ſcutis 5800. de quibus dictus Alexander erat creditor dicti Annibalis pro prætio duorum poderiorum eidem Annibali venditorum, nempe vnius ex inſtrumento rogato per Marcellum Petrogallum de anno 1575. Alterius verò per Angelum de Tetijs anno 1581. Verùm cum in inſtrumento anni 1575. Annibal emat pro ſe, & Cæſare, & Conſtantino, in altero verò de anno 1581. Annibal,

bal, & Conſtantinus emant, deciſio eſt reformanda quoad quantitatem, & quotam, prout in alijs ſupra dictum fuit. In ſecundo verò anni 1590. enunciantur Annibal, & Bernardinus reſpectiuè emptores, quæ bona non pertinent ad ſucceſſionem Lucretiæ. Tertium verò inſtrumentum continet emptionem vnius tenimenti terræ trium eminarum ſub die 3. Iulij 1588. factam per Bernardinum iuniorem pro ſe, & Conſtantino Patruo, & vlterius datũ fuit Cataſtrum incipiendo ab anno 1583. in quo habetur 30. partitæ acquiſitionum Terrarum ſub nomine Annibalis tantùm, quæ demptis acquiſitionibus ſupradictis annorum 1575. 1581. & 1588. pariter non pertinent ad ſucceſſionem Lucretiæ.

7 Sextum in ordine legitur prædium †Caſtri Bagnoli, pro quo dantur tres acquiſitionis ex Cataſtro probatæ ſub nomine ſolius Conſtantini, & in hoc deciſio firma remanet quoad quantitatem, & quotam ipſi Lucretiæ, ſuiſque deſcendentibus debitam.

8 Septimo loco ponuntur bona Caſtri Pilonici, † & inter eiuſdem Caſtri confinia dantur treſdecim inſtrumenta diuerſarum petiarum terræ, & Cataſtrum, cum quo probantur quindecim acquiſitiones, quarum vndecim enunciant emptores, & acquiſitores Bernardinum iuniorem Annibalis filium, & de iſtis non eſt quæſtio, cum non pertineant ad ſucceſſionem Lucretiæ. Cætera verò petia terrarum ex quatuor tria leguntur acquiſita communi nomine Annibalis, Bernardini iunioris, & Conſtantini reſpectiuè, quartum verò ſolius Conſtantini nomine, & pro illis deciſio eſt reformanda quoad quantitatem, & quotam, vt in alijs dictum fuit. In poſtremo autem firma remanet deciſio quoad quantitatem, & quotam ipſi Lucretiæ ſuiſque deſcendentibus debitam.

Octauum ſupereſt prædium Villæ S. Mariæ de Piti-
9 gnano, † in cuius pertinentijs dantur tres acquiſitiones, quarum prima de anno 1588. legitur facta per Conſtantinum ſolum, & in hac parte non cadit reformatio quoad quantitatem, neque quoad quotam ipſi Lucretiæ, ſuiſque deſcendentibus debitam: aliæ verò duæ de anno 1592. & 1594. emanarunt ſub nomine Bernardini iunioris, & in iſtis ſimiliter non cadit controuerſia, cum non ſint de ſucceſſione Lucretiæ.

Non obſtat, quod in predijs communi nomine Annibalis, & Bernardini filij cum Conſtantino acquiſi-
10 tis medietas † non pertineat ad ſucceſſionem Lucretiæ, ſed ad deſcendentes Annibalis, quod eſt verum, nec controuertitur.

11 Ex altera verò medietate † tertia tantummodò pars tertiæ partis pertinet ad Lucretiam ex diſpoſitione *Statut. Peruſ. de dot. & dotat. mulier. rub. 45.* in quo dicitur, quòd mulier ſuccedat deſcendenti à perſona dotante in alijs bonis, quàm à dotante prouentis, in tertia parte eius, quod ſibi obueniſſet ex ſucceſſione ab inteſtato ipſius deſcendentis defuncti, & ab alijs ratis etiam dd. bonorum aliunde prouentorum, ipſa mulier pænitus excludatur, & idem ſit firmandum ex eadem diſpoſitione Statuti de acquiſitis per Conſtantinum ſolum, cum ſit deſcendens à dotante, vt non debeatur tertia integra deſcendentibus Lucretiæ, ſed tertia illius tertiæ.

Quia obiectum ceſſat ex eodem Statuto reinte-
12 grante fœminas ceſſantibus maſculis † in portione excluſa, vt in deciſione cauſæ fuit firmatum; Vnde cum Statutum in verbis excludat mulieres propter maſculos à ſucceſſione duarum partium eius, quod ab inteſtato ſucceſſuræ eſſent in bonis aliunde quæſitis per deſcendentes dotantium, & Lucretiæ deberetur tertia pars de eiſdem bonis in ſucceſſione Conſtantini fratris. Meritò ad duas tertias portionis debitæ ab inteſtato competit reintegratio remanente facultate eiſdem deſcendentibus petendi partem à Statuto fœminis indultam, & illam conſequendi ſi prout iuris fuerit.

Et ita &c.

FINIS.

DECISIONES Peruſinæ huius Sacræ Rotæ in vno collectæ & de mandato Rotæ hic Romæ recognitæ, cum nihil contineant contra leges noſtras, & iura, de licentia eiuſdem Rotæ poſſunt typis mandari; cuius rei fidem facio Ego infraſcriptus Sacræ Romanæ Rotæ Auditor de conſenſu aliorum Dominorum meorum. Hac die 26. Februarij 1631.

BENEDICTVS VBALDVS ROTÆ AVD.

DEciſiones has Sacræ Romanæ Rotæ recognoui Ego Roſatus Torellus V.I.D. ex mandato Reuerendiſſimi P. Inquiſitoris Peruſiæ, & Vmbriæ, nullumque in eas, aut ſcriptorum incuria, aut aliorum vitio errorem irrepſiſſe teſtor, quominus imprimi poſſint. In quorum fidem &c. hac die 12. Martij 1631.

ROSATVS TORELLVS QVI SVPRA.

Imprimatur

Fr. Franciſcus Galaſinus Inquiſitor.

Imprimatur

Alexander Iouius Deput. pro Eminentiſſ. D. Card. de Torres.

INDEX

INDEX DECISIONVM QVAE IN TRACTATV REFERVNTVR

Secundum ordinem numeralem.

1 Peruſina Pecuniaria, ſeu Societatis 30. Aprilis 1627. Virili.
2 Peruſina Bonorum 8. Nouemb. 1582. Gypſio.
3 Peruſina Hæreditatis 20. Nouembris 1602. Pamphilio.
4 In eadem 12. Decembris 1603. Eodem.
5 Peruſina Dotis prima Iulij 1598. Penia.
6 In eadem 10. Nouembris 1600. Eodem.
7 Peruſina Bonorum de Balleonibus 8. & 13. Iunij 1590. Comitulo.
8 In eadem 23. Ianuarij 1591. Eodem.
9 In eadem 10. Iunij 1591. Eodem.
10 Peruſina Reintegrationis 13. Martij 1595. Penia.
11 In eadem 6. Nouembris 1595. Eodem.
12 In eadem 15. Ianuarij 1596. Eodem.
13 In eadem 29. Aprilis 1596. Eodem.
14 In eadem 7. Februarij 1597. Eodem.
15 In eadem 5. Maij 1597. Eodem.
16 Peruſina Reintegrationis 30. Octobris 1602. Iuſto.
17 In eadem 14. Aprilis 1603. Eodem.
18 Peruſina Pecuniaria 21. Iunij 1588. Robuſterio.
19 Peruſina prætenſi Compromiſſi 26. Aprilis 1602. Litta.
20 Peruſina Fideicommiſſi de Bigazzinis 7. Februarij 1605. Eodem.
21 Peruſina Fideiuſſionis 26. Nouembris 1611. Pamphilio.
22 In eadem 2. Aprilis 1612. Eodem.
23 Peruſina Bonorum 3. Martij 1597. Gipſio.
24 In eadem 27. Iunij 1597. Eodem.
25 Peruſina de Oddis 27. Maij 1594. Mellino.
26 Ciuitatis Caſtelli ſeu Peruſina Dotis 12. Iunij 1615. Remboldo.
27 Peruſina Attentatorum 19 Apr. 1619. Pamphilio.
28 Peruſina Hæreditatis vltima Ianuarij 1614. Dunozetto.
29 Peruſina Ciuilitatis 26. Ianuar. 1615. Manzanedo.
30 Peruſina Nullitatis Ceſſionis 28. Ianuarij 1619. Remboldo.
31 Peruſina Mercedis 19. Nouemb. 1618. Caualerio.
32 In eadem 5. Martij 1621. Eodem.
33 In eadem 13. Martij 1622. Eodem.
34 Peruſina Hæreditatis de Amicis 6. Iunij 1616. Buratto.
35 In eadem 28. Nouembris 1616. Eodem.
36 Peruſina Fideicommiſſi de Gratianis 10. Decembris 1621. Caualerio.
37 Peruſina Bonorum de Vbaldis 18. Martij 1583. Aldobrandino.
38 Peruſina Bonorum 16. Nouemb. 1601. Corduba.
39 Peruſina de Bigazzinis 18. Iunij 1604. Litta.
40 Peruſina Liquidationis Fructuum 27. Februarij 1612. Penia.
41 Peruſina de Bigazzinis 19. Apr. 1613. Pirouano.
42 Peruſina Executionis 17. Nouembris 1597. Penia.
43 Peruſina lucri dotis 29. Nouemb. 1599. Iuſto.
44 Ciuitatis Caſtelli Bonorum 11. Decembris 1598. Gipſio.
45 Peruſina Redditionis Adminiſtrationis Tutelæ 26. Iunij 1613. Veroſpio.
46 Peruſina Succeſſionis 9. Decemb. 1615. Eodem.
47 In eadem 13. Martij 1617. Eodem.
48 Peruſina Reintegrationis prima Iunij 1613. Manzanedo.
49 Peruſina Fideicommiſſi de Alphanis 17. Martij 1621. Coccino Decano.
50 Peruſina Donationis de Anſidæis 21. Iunij 1613. Caualerio.
51 In eadem 15. Nouembris 1613. Eodem.
52 Peruſina Hæreditatis 16. Ianuar. 1568. Sarmiento.
53 Peruſina Pecuniaria 11. Martij 1613. Manzanedo.
54 Peruſina Ferrarum 16. Iunij 1608. Pamphilio.
55 In eadem 10. Decembris 1612. Eodem.
56 Peruſina Bonorum 16. Martij 1592. Penia.
57 Peruſina Bonorum 8. Martij 1627. Coccino Decano.
58 Peruſina Laudi 16. Martij 1626. Merlino.
59 Cluſina, ſeu Peruſina Exemptionis 3. Martij 1608. Sacrato.
60 Peruſina Bonorum 3. Iulij 1628. Dunozetto.
61 Peruſina Fideicommiſſi de Baptiſtis 28. Maij 1627. Pirouano.
62 Peruſina Reintegrationis de Ninis 26. Iunij 1623. Buratto.
63 In eadem 31. Maij 1624. Eodem.
64 In eadem 14. Aprilis 1625. Eodem.
65 In eadem 9. Iunij 1625. Eodem.
66 In eadem 29. Maij 1626. Eodem.
67 In eadem 12. Nouembris 1627. Pirouano.
68 In eadem 29. Maij 1628. Eodem.
69 Peruſina Pecuniaria 10. Iunij 1613. Buratto.
70 Peruſina Bonorum 29. Aprilis 1616. Pamphilio.
71 Bononienſis Dotis 7. Februarij 1620. Manzanedo.
72 Romana Fructuum Dotis 13. Nouembris 1624. Remboldo.
73 Peruſina de Vbaldis 4. Maij 1587. Orano.
74 Tudertina Damnorum Datorum 24. Maij 1602. Lancellotto.
75 In eadem 9. Decembris 1602. Eodem.
76 Peruſina Expenſarum, ſeu Cenſus 14. Decembris 1601. Iuſto.
77 Recanatenſis Succeſſionis 6. Iunij 1618. Buratto.
78 Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria 30. Maij 1621. Remboldo.
79 Peruſina Dotis 9. Iunij 1614. Vbaldo.
80 Camerinenſis, ſeu Callienſis Pecuniaria 26. Iunij 1617. Dunozetto.
81 Romana Legitimæ 25. Iunij 1618. Remboldo.

82 Peruſina

82 Peruſina Hæreditatis de Gineÿs 15. Decembris 1627. *Virili.*
83 Peruſina de Oddis 28. Iunÿ 1604. *Mellino.*
84 Aſſiſienſis Hæreditatis 31. Maÿ 1606. *Marcomontio.*
85 Peruſina de Vibÿs 14. Iunÿ 1604. *Litta.*
86 Aſſiſienſis Hæreditatis 14. Decembris 1607. *Ortembergo.*
87 Peruſina Executionis 23. Martÿ 1594. *Penia.*
88 Peruſina Laudi de Cantutÿs 13. Martÿ 1628. *Durano.*
89 Fulginatenſis Pecuniaria 30. Maÿ 1619. *Manzanedo.*
90 Aſſiſienſis, ſeu Peruſina Molendinorum 23. Ianuarÿ 1623. *Pirouano.*
91 Fulginatenſis Pecuniaria 25. Iunÿ 1621. *Manzanedo.*
92 Peruſina Appaltus 16. Martÿ 1592. *Orano.*
93 Romana Pecuniaria prima Iulÿ 1598 *Penia.*
94 Peruſina Hæreditatis 7. Iunÿ 1627. *Virili.*
95 In eadem 7. Februarÿ 1628. *Eodem.*
96 In eadem 26. Iunÿ 1628. *Eodem.*
97 In eadem 10. Decembris 1628. *Eodem.*
98 Peruſina Fideicommiſſi de Baptiſtis 15. Decembris 1628. *Pirouano.*
99 Narnienſis Succeſſionis 22. Maÿ 1628. *Merlino.*
100 In eadem 7. Februarÿ 1629. *Eodem.*
101 In eadem 26. Nouembris 1629. *Eodem.*
102 Bononienſis Succeſſionis 24. Maÿ 1628. *Durano.*
103 Peruſina Bonorum 22. Iunÿ 1605. *Marcomontio.*
104 Peruſina Spolÿ 17. Martÿ 1586. *Gipſio.*
105 Recanatenſis Hæreditatis 10. Martÿ 1623. *Veroſpio.*
106 Peruſina Bonorum de Vbaldis 5. Maÿ 1586. *Orano.*
107 In eadem 4. Iulÿ 1586. *Eodem.*
108 Peruſina Bonorum de Balleonibus 10. Maÿ 1591. *Gipſio.*
109 Peruſina Spolÿ 5. Maÿ 1603. *Mellino.*
110 Peruſina Bonorum prima Iulÿ 1630. *Dunozetto.*
111 Peruſina Reintegrationis 14. Ianuarÿ 1630. *Pirouano.*
112 Peruſina Pecuniaria 10. Maÿ 1628. *Vbaldo.*
113 In eadem 14. Ianuarÿ 1629. *Eodem.*
114 Brunduſina Gabbellæ 13. Februarÿ 1604. *Penia.*
115 Peruſina Laudi 11. Maÿ 1629. *Durano.*
116 In eadem 22. Aprilis 1630. *Eodem.*
117 Aſſiſienſis Dotis 22. Iunÿ 1629. *Veroſpio.*
118 In eadem 29. Aprilis 1630. *Eodem.*
119 Peruſina Dotis 17. Martÿ 1630. *Dunozetto.*
120 In eadem 17. Maÿ 1630. *Eodem.*
121 Bononienſis Indemnitatis 6. Iunÿ 1618. *Eodem.*
122 In eadem 27. Ianuarÿ 1621. *Caualerio.*
123 Romana, ſeu Caſtrenſis Affictus prima Martÿ 1619. *Dunozetto.*
124 Sulmonenſis Pecuniaria 10. Iunÿ 1624. *Eodem.*
125 Peruſina Pecuniaria 10. Aprilis 1630. *Veroſpio.*
126 Peruſina Reintegrationis 13. Nouembris 1630. *Pirouano.*

INDEX DECISIONVM
POST TRACTATVM IMPRESSARVM
Iuxta ordinem Alphabeticum Auditorum.

Aldobrandino.

PEruſina Bonorum de Vbaldis 18. Martij 1583. 37.

Buratto.

PEruſina Hæreditatis de Amicis 6. Iunij 1616. 34.
Eadem 28. Nouembris 1616. 35.
Peruſina Pecuniaria 10. Iunij 1613. 69.
Peruſina Reintegrationis de Ninis 26. Iunij 1623. 62.
Eadem 31. Maij 1624. 63.
Eadem 14. Aprilis 1625. 64.
Eadem 9. Iunij 1625. 65.
Eadem 29. Maij 1626. 66.
Recanatenſis Succeſſionis 6. Iunij 1618. 77.

Caualerio.

BOnonienſis Indemnitatis 27. Ianuarij 1621. 122.
Peruſina Donationis de Anſidæis 21. Iunij 1613. 50.
Eadem 15. Nouembris 1613. 51.
Peruſina Fideicommiſſi de Gratianis 10. Decembris 1621. 36.
Peruſina Mercedis 19. Nouembris 1618. 31.
Eadem 5. Martij 1621. 32.
Eadem 13. Martij 1622. 33.

Coccino Decano.

PEruſina Bonorum 8. Martij 1627. 57.
Peruſina Fideicommiſſi de Alphanis 17. Martij 1621. 49.

Comitulo.

PEruſina Bonorum de Balleonibus 8. & 13. Iunij 1590. 7.
Eadem 23. Ianuarij 1591. 8.
Eadem 10. Iunij 1591. 9.

Corduba.

PEruſina Bonorum 16. Nouembris 1601. 38.

Dunozet.

BOnonienſis Indemnitatis 6. Iunij 1618. 121.
Camerinenſis, ſeu Callienſis Pecuniaria 26. Iunij 1617. 80.
Peruſina Bonorum 3. Iulij 1628. 60.
Peruſina Bonorum prima Iulij 1630. 110.
Peruſina Dotis 17. Martij 1630. 119.
Eadem 17. Maij 1630. 120.
Peruſina Hæreditatis vltima Ianuarij 1614. 28.

Romana, ſeu Caſtrenſis Affictus prima Martij 1619. 123.
Sulmonenſis Pecuniaria 10. Iunij 1624. 124.

Durano.

BOnonienſis Succeſſionis 24. Maij 1628. 102.
Peruſina Laudi de Cantutijs 13. Martij 1628. 88.
Eadem 11. Maij 1629. 115.
Eadem 22. Aprilis 1630. 116.

Gypſio.

CIuitatis Caſtelli Bonorum 11. Decembris 1598. 44.
Peruſina Bonorum 8. Nouembris 1582. 2.
Peruſina Bonorum de Balleonibus 10. Maij 1591. 108.
Peruſina Bonorum 3. Martij 1597. 23.
Eadem 27. Iunij 1597. 24.
Peruſina Spolij 17. Martij 1586. 104.

Iuſto.

PEruſina Expenſarum, ſeu Cenſus 14. Decembris 1601. 76.
Peruſina lucri Dotis 29. Nouembris 1599. 43.
Peruſina Reintegrationis 30. Octobris 1602. 16.
Eadem 14. Aprilis 1603. 17.

Lancellotto.

TVdertina Damnorum Datorum 24. Maij 1602. 74.
Eadem 9. Decembris 1602. 75.

Litta.

PEruſina de Bigazzinis 18. Iunij 1604. 39.
Peruſina Fideicommiſſi de Bigazzinis 7. Februarij 1605. 20.
Peruſina prætenſi Compromiſſi 26. Aprilis 1602. 19.
Peruſina de Vibijs 14. Iunij 1604. 85.

Manzanedo.

BOnonienſis Dotis 7. Februarij 1620. 71.
Fulginatenſis Pecuniaria 30. Maij 1619. 89.
Fulginatenſis Pecuniaria 25. Iunij 1621. 91.
Peruſina Ciuilitatis 26. Ianuarij 1615. 29.
Peruſina Pecuniaria 11. Martij 1613. 53.
Peruſina Reintegrationis prima Iunij 1613. 48.

Marcomontio.

ASſiſienſis Hæreditatis 31. Maij 1606. 84.
Peruſina Bonorum 22. Iunij 1605. 103.

Mellino.

PEruſina de Oddis 27. Maij 1594. 25.
Peruſina de Oddis 28. Iunij 1604. 83.
Peruſina Spolij 5. Maij 1603. 109.

Merlino.

NArnienſis Succeſſionis 22. Maij 1628. 99.
Eadem 7. Februarij 1629. 100.
Eadem 26. Nouembris 1629. 101.
Peruſina Laudi 16. Martij 1626. 58.

Orano.

PEruſina Appaltus 16. Martij 1592. 92.
Peruſina Bonorum de Vbaldis 5. Maij 1586. 106.
Eadem 4. Iulij 1586. 107.
Peruſina de Vbaldis 4. Maij 1587. 73.

Ortembergo.

ASſiſienſis Hæreditatis 14. Decembris 1607. 86.

Pamphilio.

PEruſina Attentatorum 19. Aprilis 1619. 27.
Peruſina Bonorum 29. Aprilis 1616. 70.
Peruſina Fideiuſſionis 26. Nouembris 1611. 21.
Eadem 2. Aprilis 1612. 22.
Peruſina Hæreditatis 20. Nouembris 1602. 3.
Eadem 12. Decembris 1603. 4.
Peruſina Terrarum 16. Iunij 1608. 54.
Eadem 10. Decembris 1612. 55.

Penia.

BRunduſina Gabbellæ 13. Februarij 1604. 114.
Peruſina Bonorum 16. Martij 1592. 56.
Peruſina Dotis prima Iulij 1598. 5.
Eadem 10. Nouembris 1600. 6.
Peruſina Executionis 23. Martij 1594. 87.
Peruſina Executionis 17. Nouembris 1597. 42.
Peruſina Liquidationis Fructuum 27. Februarij 1612. 40.
Peruſina Reintegrationis 13. Martij 1595. 10.
Eadem 6. Nouembris 1595. 11.
Eadem 15. Ianuarij 1596. 12.
Eadem 29. Aprilis 1596. 13.
Eadem 7. Februarij 1597. 14.
Eadem 5. Maij 1597. 15.
Romana Pecuniaria prima Iulij 1598. 93.

Pirouano.

ASſiſienſis, ſeu Peruſina Molendinorum 23. Ianuarij 1623. 90.
Peruſina de Bigazzinis 19. Aprilis 1613. 41.

Peruſina Fideicommiſſi de Baptiſtis 28. Maij 1627. 61.
Eadem de Baptiſtis 15. Decembris 1628. 98.
Peruſina Reintegrationis de Ninis 12. Nouembris 1627. 67.
Eadem 29. Maij 1628. 68.
Eadem 14. Ianuarij 1630. 111.
Eadem 13. Nouembris 1630. 126.

Remboldo.

CIuitatis Caſtelli, ſeu Peruſina Dotis 12. Iunij 1615. 26.
Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria 30. Maij 1621. 78.
Peruſina Nullitatis ceſſionis 28. Ianuarij 1619. 30.
Romana Fructuum Dotis 13. Nouembris 1624. 72.
Romana Legitimæ 25. Iunij 1618. 81.

Robuſterio.

PEruſina Pecuniaria 21. Iunij 1588. 18.

Sacrato.

CLuſina, ſeu Peruſina Exemptionis 3. Martij 1608. 59.

Sarmiento.

PEruſina Hæreditatis 16. Ianuarij 1568. 52.

Vbaldo.

PEruſina Dotis 9. Iunij 1614. 79.
Peruſina Pecuniaria 10. Maij 1628. 112.
Eadem 14. Ianuarij 1629. 113.

Veroſpio.

ASſiſienſis Dotis 22. Iunij 1629. 117.
Eadem 29. Aprilis 1630. 118.
Peruſina Pecuniaria 10. Aprilis 1630. 125.
Peruſina Redditionis Adminiſtrationis Tutelæ 26. Iunij 1613. 45.
Peruſina Succeſſionis 9. Decembris 1615. 46.
Eadem 13. Martij 1617. 47.
Recanatenſis Hæreditatis 10. Martij 1623. 105.

Virili.

PEruſina Hæreditatis 7. Iunij 1627. 94.
Eadem 7. Februarij 1628. 95.
Eadem 26. Iunij 1628. 96.
Eadem 10. Decembris 1628. 97.
Peruſina Hæreditatis de Cincijs 15. Decembris 1627. 82.
Peruſina Pecuniaria, ſeu Societatis 30. Aprilis 1627. 8.

FINIS.

REFORMATIONES AC DECRETA

Super modo obſeruandi Edicta, Statuta locorum, Conſtitutiones Marchiæ, & Iura communia; & ſuper Sportulis Auditorum, & Iudicum, ſalarijs Aduocatorum, Procuratorum, & Notariorum tam Ciuilium, quam Criminalium, mercede, & taxis Barigelli, & quorumcumque Executorum, tam in Ciuitate Peruſina, quam in vniuerſa Prouincia Vmbriæ reſpectiuè, edita ſub Anno Domini 1549.

PER ILLVSTRISSIMVM, ET REVERENDISS. D. D. IVLIVM FELTRIVM DE RVVERE Soræ, & Arcis Ducem, ac S. R. E Sancti Petri ad Vincula Diaconum Cardinalem Vrbini nuncupatum, eiuſdem Ciuitatis, ac Prouinciæ Legatum.

Et nouiter per Sanctiſſimum D. N. D. Gregorium Papam XIII. cum nonnullis additionibus, & declarationibus approbata, & confirmata, prout ſequentes eius literæ, & additiones ipſæ indicabunt.

GREGORIVS XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

DECET Romanum Pontificem fœlici Gubernio Ciuitatum inſignium, Romanæ Eccleſiæ temporali ditioni ſubiectarum prouidere, quod ſi aliqua ad eum finem ſtatuta, conditaque ſunt; vt illa in mores inducantur, vſuque recepta ſuccedentibus temporibus obſeruentur, illis prius exactè viſis, & examinatis, Apoſtolicæ confirmationis robur adijci, & in melius reformari æquum eſſe cenſemus. Sanè ſicut accepimus de Anno Domini milleſimo quingenteſimo quadrageſimo nono, die 16. Febr. Venerabilis Frater noſter Iulius Epiſcopus Prçneſtinus, tunc S. Petri ad Vincula Diaconus Cardinalis Vrbini nuncupatus, in Ciuitate noſtra Peruſina Sedis Apoſtolicæ Legatum de latere gereret, nonnulla decreta edidit, per quæ Conſtitutiones Marchiæ Anconitanæ, & iura communia ſuper ſportulis Auditorum, & Iudicum, ſalarijſque Aduocatorum, Procuratorum, & Notariorum mercede, & taxa Barigelli, & quorumcumque Executorum, tam in Ciuitate prædicta, quam vniuerſa ſua Legatione obſeruari voluit, & mandauit, quòd ad tollendum abuſus, qui in eadem Ciuitate, & alijs locis inoleuerant, & ad redimendum eos, qui litibus vexabantur, vtque laboribus, & expenſis, & diuturnis carcerationibus eorum, qui plus æquo grauabantur parceretur, peſſimi autem homines condignas factis pœnas luerent, factum fuit. Ex illis autem Conſtitutionibus nonnulla hodie obſeruantur, alia autem temporum, vel hominum iniuria, aut alijs de cauſis cum ſiniſtro ſenſu interpretata, contortaque fuerint ab Aula receſſerunt. Eam igitur ob cauſam dilecti filij Priores Artium, & Populi Ciuitatis noſtræ prædictæ, qui ratione Magiſtratus tollendis abuſibus, & perſonibus paupertate oppreſſis ſubleuandis, ac paci, & quieti dictæ Ciuitatis ſtudere debent, nonnullos ex primatibus Legum peritis, quorum magna copia ea in Ciuitate eſt, & eiuſdem Ciuitatis inſignibus, Procuratoribus, qui Conſtitutiones prædictas per Iulium Cardinalem editas, præmiſſaque omnia cognoſcerent, reuiderent, moderarentur, & ampliarent; illiſque adderent, & detraherent, prout Ciuitati prædictæ expedire arbitrarentur, de conſenſu tamen Venerabilis Fratris Epiſcopi Cauenſis nunç eiuſdem Ciuitatis Gubernatoris, reſeruato etiam noſtro, & Sedis Apoſtolicæ beneplacito, eligerunt, & deputarunt, illi autem ſic electi, & deputati nonnulla per eundem Iulium Cardinalem, decreta moderati fuerunt, aliqua etiam declararunt apertius, & quædam de nouo ab ipſis facta adiecerunt, pauca verò de conſenſu Collegij dilectorum filiorum Notariorum Peruſinorum, & interuentu dilecti filij noſtri Fuluij tituli S. Adriani Presbiteri Cardinalis Peruſini nuncupati, Eccleſiæ Peruſinæ Præſulis, addentes de nouo ordinarunt. Quibus omnibus ad nos delatis, dilectis filijs noſtris Alexandro tituli S. Mariæ in Via, Sfortia, Iulio Antonio tituli S. Bartholomei in Inſula, S. Seuerinæ, Petro Donato tituli S. Vitalis, Cæſio nuncupatis, ac Philippo tituli S. Sixti Presbyteris Cardinalibus, viuæ vocis oraculo dedimus in mandatis, vt ea, quæ reformata, addita, & detracta eſsēt Conſtitutionibus per Iulium Cardinalem iam editis, eaſdemque Conſtitutiones diligenter inſpicerent, & quæ probanda eſſent, probarent, & vltimam manum illis imponerent. Cum autem ſicut ijdem Alexanter, Iulius Antonius, Petrus Donatus, & Philippus Cardinales nobis retulerunt ea omnia per eos viſa, & exactè diſcuſſa, & dictæ Ciuitati admodum vtilia reperta fuerint; Nos, qui cunctarum Ciuitatum præſertim quarum fides, & obedientia eſt inſignis fœlicem ſtatum

ſinceris deſideramus affectibus de omnibus, & ſingulis præmiſsis accuratè edocti, ac Conſtitutionum, & ordinationum, per Iulium Cardinalem editarum, vt præfertur, tenores præſentibus pro expresſis habentes. Motu proprio non ad ipſorum Priorum, vel quorumlibet aliorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam; ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine. Omnia, & ſingula Decreta, Statuta, Reformationes, & Ordinationes per quoſcumque quauis auctoritate fungentibus edita, & etiam confirmatione Apoſtolica roborata, quatenus Conſtitutionibus per Iulium Cardinalem iam editis de anno, & menſe ſupradicto, & ijs, quæ hic infra deſcriptæ, & per Cardinales prædictos approbatæ ſunt Additiones, reformationes, & aliæ ordinationes aduerſentur, reuocantes, caſſantes, & annullantes. Conſtitutiones per Iulium Cardinalem olim editas, nec non eas, quæ inferius ſunt deſcriptæ ordinationes, & declarationes, quas Cardinales predicti probarunt, omniaque, & ſingula in eis contenta quæcumque Apoſtolica auctoritate tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac illis inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ſupplentes omnes, & ſingulos Iuris, & facti, ac ſolemnitatum forſan in illis condendis omiſſarum defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem. Mandantes omnibus, & ſingulis dictę Ciuitatis nunc, & pro tempore exiſtentibus Gubernatoribus, Locumtenentibus, Iudicibus, Officialibus, & alijs, quos præmiſſa quomodolibet tangunt quatenus omnes, & ſingulas Conſtitutiones per Iulium Cardinalem prius editas, necnon reformationes, & additiones hic inſertas, & vt præfertur approbatas, eas, & omnia in eis contenta, ſub duorum millium ducatorum auri de Camera ipſo facto Cameræ Apoſtolicæ cum primum illis contrauentum fuerit applicandorum, & in ſubſidium excommunicationis, alijſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis dictas Conſtitutiones, & reformationes Iulij Cardinalis iam impreſſas, ac omnia, & ſingula præſentibus literis compræhenſa inuiolabiliter obſeruent, ac ab omnibus, quos, id quomodolibet ſpectat, obſeruari faciant. Decernentes eaſdem noſtras litteras nullo vnquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ defectu quomodolibet notari, argui, vel impugnari poſſe, ſicque per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentibus dictæque Ciuitatis Gubernatores, vel etiam de latere Legatos, ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac etiam per nos forſan quomodolibet quibuſuis perſonis in contrarium conceſsis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro expresſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. [Tenor verò dictorum Decretorum, Ordinationum, Additionum, & Reformationum nuper editorum ſequitur, & eſt talis. [Prima additio ad capitulum trigeſimum reformationum Iulij Cardinalis Vrbini prædicti tunc Peruſiæ, Vmbrięque de latere Legati. Addendo ſtatuimus, quòd Tabellioni pro extractione ſententiæ in publicam formam ſoluatur tertia pars eius quantitatis, quę fuerit ſoluta Iudici pro ſportulis, iuxta taxam de ſportulis Iudicum. Et hoc dummodo dicta tertia pars non excedat ſummam quindecim ſcutorum, quoties verò contigerit dictam tertiam partem excedere ſummam quindecim ſcutorum, & ſic ſportulę Iudicis fuerint vltra ſcuta quadraginta quinque, tunc Notario nõ debeatur niſi quarta pars ſportularum. [Additio ſecunda. Quia quotidie contingit, quòd litigantes copiam petunt de productis in iudicio, & Tabelliones pro minori partium diſpendio originalia producta alteri parti concedunt in graue damnum producentis talia iura. Idcirco ſtatuimus, & ordinamus, quod originalia à partibus producta alteri parti copiam petenti non accomodentur niſi de eorum cõſenſu, teneaturque Notarius in actis mentionem facere ſicut de cæteris, & ſi Notarius contrafecerit incidat in pœnam duorum ſcutorum applicandorum parti originalia producenti, & priuetur exercitio ſcribendi in tali cauſa, exceptis tamen proceſſibus, qui in cauſis producerentur, vel qui produci contigerint, qui accommodari debeant ſoluto dumtaxat quadrante vno pro qualibet carta, & vnica ſolutione facta vlterius non ſoluatur pro accommodationibus forte vlterius deinceps faciendis, ſed dictorum proceſſuum productorum tantum, & parti ſic vt ſupra, copiam petenti tradat ſumptibus petentis, & copiæ ſint viginti ſaltem verſum pro quolibet latere, & quilibet verſus ſit ad minus ſeptem dictionum, inter quas non connumerentur monoſyllabæ, & pro dictis copijs accipere poſſint, & valeant bononenos duos pro qualibet carta ab vtroque latere ſcripta, & non vltra, etiam ſi plures collitigantes pro illa parte eſſent, & ad inſtantiam plurium copiæ extraherentur, & ſi contigerit copias prædictas quandocumque publicari, & in publicam formam redigi, pro publicatione accipere poſſint ſolidos viginti, & non vltra. [Additio tertia. Et ad hoc, vt celerius cauſæ expediantur, & Iudices integraliter inſpicere poſſint omnia acta, & actitata ſtatuimus, & ordinamus, quod ſtatim publicato proceſſu Notarius actuarius teneatur deſcribere omnia, & ſingula acta, & actitata eo modo, quo fuerint extenſa, ſin autem eo modo, quo facta fuerint per partem, vel eius Procuratorem, ſub pœna decem librarum applicandarum Hoſpitali Collegij dictorum Notariorum, & priuationis officij ſcribendi in dicta cauſa, & Notarius non teneatur accommodare dictum proceſſum alicui ex dictis partibus niſi fuerit integrè ſatisfactus de ſua mercede tam pro dicta accommodatione, quam etiam pro actis factis ab illa parte petente dictam accommodationem. [Additio quarta. Tollentes ſimiliter abuſus extractionum inſtrumentorum in forma Cameræ celebratorum, quæ vt plurimum loco mandati executiui extrahebantur in graue damnum debitorum, & nulla ferè ſubſiſtente cauſa ſtatuimus, & ordinamus, quod infraſcriptus modus ſeruari debeat. Videlicet, quod in primis citetur debitor obligatus in forma Cameræ pro tali die, & hora ad ſoluendum debitum vigore obligationis in forma Cameræ rogato manu talis &c. pro tali ſumma &c. alias ad dicendum cauſam quare mandatũ executiuum

Additiones Ciuiles.

in

in ſe ſuſceptum relaxari non debeat inſtan. tali &c. in qua ſi reus non comparuerit Iudex relaxabit mãdatum executiuum cum intimatione,& facta relatione à baiulo de intimatione perſonaliter, vel domi ſolitæ habitationis ipſius debitoris fiat executio abſque alia inſtrumenti extractione cum licentia in forma. Si debitor comparuerit, & copiam inſtrumenti petierit tunc extrahatur, ſumptibus petentis reficiendis ſibi per partem aduerſam ſi ſuccubuerit, & iuſtitia in hoc partibus adminiſtretur, & in relaxatione mandati executiui dicatur relaxatum fuit mandatum executiuum ſeruata forma. [Additio quinta. Quod caſſentur inſtrumenta. Quia experientia eſt rerum magiſtra, & quotidie debita iam ſoluta iterum petuntur, & multoties ob defectum probationis ſolutionis factæ debitores iterum ſoluere coguntur. Idcirco ſtatuimus, & ordinamus, quod quotieſcumque contigerit, quod contrahentes ad inuicem, vel vnus alteri faciat quietationem de aliquo debito, vel alterius cuiuſcumque promiſſionis factæ alterius manu publici Notarij, quod in tali inſtrumento quietationis, & refutationis Tabellio, qui fuit de hoc rogatus teneatur, & obligatus ſit facere appodiſſam, in qua dicat tales, & tales fecerunt quietationem, & caſſarunt inſtrumentum tale pro tali ſumma, & ſtatim oſtenſa dicta appodiſſa manu Notarij ſubſcripta, Tabellio, qui de inſtrumento debiti eſt rogatus debeat caſſare inſtrumentum debiti, & obligationis annotando in margine talem appodiſſam, & pro tali appodiſſa, & caſſatione vnuſquiſque dictorum Tabellionum habere, & conſequi debeat à parte, in cuius fauorem fit caſſatio bononenos duos pro qualibet vice, & caſſatione vltra mercedem ſolitam, & conſuetam, ſi verò idem Notarius ſit rogatus de debito, & refutatione ipſe idem teneatur facere mentionem de dicta refutatione in margine inſtrumenti debiti. [Additio ſexta. Quod Tabelliones teneantur dare copias. Quia ſæpe contingit, quòd contrahentes, vel aliæ perſonæ, quas negotium tangit, & in futurum tangere poteſt placita, & conuenta ſapienti oſtendere volunt pro conſilio habendo ſuper rebus in inſtrumento contentis, & ob nimiam expenſam extractionis inſtrumentorum, quam ſubſtinere nequeunt, eorum Iura interdum pereunt; Idcirco ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli Notarij teneantur,& obligati ſint cuilibet inſtrumentorum quorumcumque copiam ſimplicem petenti dictorum quorumcumque inſtrumentorum ſimpliciter copiam ſine die, Teſtibus, & ſubſcriptione eidem tradere omni exceptione remota, etiam ſi inſtrumenta eſſent alterius Notarij præmortui, & reperirentur in manibus ipſius Tabellionis, cum iſta tamen declaratione, quod prædictæ copiæ nullam fidem faciant in iudicio etiam ſi eſſent confectæ, & ſubſcriptæ manu ipſius Notarij, & pro copijs prædictis, poſſint Notarij prædicti accipere bononenos quatuor pro quolibet folio ab vtroque latere ſcripto, cum viginti lineis, ſiue verſibus, qui ad minus ſint ſeptem dictionum, vt ſupra in alijs dictionibus fuit explanatum, ſub pœna in prædictis caſibus ſcutorum decem pro quolibet, & qualibet vice, pro medietate Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, pro alia medietate parti copiam petenti; & exequutori. [Additio ſeptima. De ſcripturis Notariorum mortuorum, & illarum oſtenſione. Item ad tollendas fraudes, & incommoda, quæ quotidie exoriri ſolent circa contractus, diſtractus, donationes, venditiones, teſtamenta, codicillos, & vltimas voluntates, & alia quæcumque inſtrumenta Notariorum mortuorum, quæ remanent in manibus hæredis Notarij præmortui, vt plurimum experientiam aliquam artis Notariatus non habentis. Idcirco ſtatuimus, & ordinamus, quod ſtatim mortuo Notario, videlicet infra decem dies à die mortis Notarij, ipſius hæredes teneantur, & obligati ſint quoſcumque contractus, donationes, teſtamenta, codicillos, vltimas voluntates, proceſſus, omneſque alias ſcripturas per inuentarium conſignare in manibus Dominorum Priorum Conſortij Notariorum Peruſinorum, ſub pœna quinquaginta ſcutorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, & totius emolumenti, quod exoriri poſſet ex prædictis ſcripturis, applicandi ipſo facto Hoſpitali dictorum Notariorum pro ſuſtentatione puerorum illius Hoſpitalis, & prædicti Priores Notariorum teneantur, & obligati ſint dictas ſcripturas publicas conſignare deſcendentibus, vel proximioribus dicti Notarij præmortui, dummodo ſint Tabelliones matriculati in Conſortio Notariorum prædictorum, & ipſis non exiſtentibus, Notario publico eiuſdem Collegij, concordato hærede de precio ſcripturarum, iuxta declarationem faciendam per duos homines communiter eligendos, & interim apud ſe fideliter retinere, & dicti Priores auctoritate præſentis Statuti poſsint,& valeant cogere hæredes, ac detentores ſcripturarum prædictarum ad conſignationem ſcripturarum, & ad exequutionem dictæ pœnæ de facto, & ſine aliqua Iuris cognitione, & abſque aliqua declaratione, qui Notarij ſic deputati pro oſtenſione inſtrumentorum accipere non poſsint, niſi tres bononenos pro qualibet oſtenſione, vnum pro ſe, duos pro hærede, donec aliter non fuerit conuentum inter hæredem, & dictum Notarium, vel Priores dicti Conſortij, & præmiſſa exequantur contra hæredes Notarij ſtatim facta publicatione huius decreti,& ordinationis. [Additio octaua. Quid accipiendum pro mercede Notariorum. Item ſtatuimus, & ordinamus ad ſubleuandos ſubditos in quantum fieri poteſt à ſuperfluis expenſis, quod ſi in futurum contigerit extrahi per aliquem quęcumque inſtrumenta in publicam, & autenticam formam confecta, manu eiuſdem, vel præmortui Notarij in tali caſu Tabelliones inſtrumenta prædicta in publicam formam extrahentes non poſsint, nec valeant accipere mercedem niſi pro illa quantitate, qua indiget extrahi faciens, ſed ſi inſtrumentum extrahendum contineat creditum ducentorum ſcutorum, & extrahi volens indigeat eo ſolum pro conſequendo centum forte quia de alijs centum iam ſibi ſit facta ſolutio ſolum pro centum mercedem ſoluat dummodo ſolutionem dictorum centum iam factam probet ſufficienter, plenè, & legitimè, & ſimiliter in teſtamento ſi legatarius pro conſequendo legato voluerit ſibi extrahi dictum legatum teneatur Notarius dare ſumptum ipſius legati extenſum in publicam formam hoc modo. Inter alia, quæ reperiuntur, & ſunt in quodam teſtamento facto per N. ſub anno, menſe, die &c. manu N. adeſt infraſcriptum legatum, videlicet. Item iudicauit, & reliquit N. ſcuta centum ſoluenda. Deinde dicat & poſt dictum legatum in dicto teſtamento fuit facta hæredis inſtitutio de N. prout in eo latius continetur,& pro tali ſumpto in publicam formam legatarius non teneatur ſoluere Notario niſi pro concurrenti quantitate in legato comprehenſa, & huiuſmodi ſumptum auctoritate

præſentis Statuti fidem faciat perinde, ac ſi eſſet in eo comprehenſa hæredis inſtitutio de verbo ad verbum quoad conſequendum dictum legatum, & ad fauorem dicti legatarij tantum. Non obſtantibus legibus, conſtitutionibus, ſtatutis, aut alijs in contrarium facientibus quibuſcumque. Ad fauorem verò hæredis, vel alterius cuiuſcumque nullam prorſus fidem faciat in iudicio, vel extra, & Iudex adhibens aliquo modo fidem teneatur in ſindicatu ad intereſſe Notarij, & nihilominus actus factus per talem Iudicem ipſo iure ſit nullus. Declarantes, quod ſi legatarius forte voluerit ſibi extrahi integrum teſtamentum teneatur ſoluere Notario integram mercedem iuxta valorem bonorum in dicto teſtamento contentorum.

Additiones Criminales. Aliæ Additiones ad reformationes Illuſtriſsimi Vrbini Peruſiæ, Vmbriæque de latere Legati. In octauo capitulo diſponitur ſententiam non poſſe dari in cauſis criminalibus prout in cedula, & in ciuilibus pariter ferri non debere, ſed ſi in aliqua cauſa lata fuerit Iudices non poſsint accipere ſportulas ante aperitionem ſententiæ. [Additio ſecunda. Quia compertum eſt Iudices in ciuilibus fulminanter ſententias ferre, idcirco ſtatuimus, quod neque in ciuilibus poſsint ſententiæ, prout in cedula ferri niſi de expreſſo partium conſenſu. In vndecimo capitulo diſponitur nullum carceratum in Ciuitate Peruſiæ poſſe relaxari ſine mandato ſubſcripto per manum propriam Legati, vel Vicelegati. [Additio. Et quia ob diuerſa negocia præfati Superiores, aut pro tempore Gubernatores ſemper ſubſcriptiones facere non poſſunt, ne Carcerati quotidie grauentur laboribus, & expenſis, ſtatuimus, & ordinamus, quod ſufficiat ſubſcriptio Domini Locumtenentis, ſeu Auditoris in Criminalibus,& Barigelli ratione ſuę mercedis, & alia non requiratur ſubſcriptio, exceptis tamen cauſis capitalibus. In decimoquarto capitulo diſponitur, quod Auditores cauſarum Criminalium, & alij Iudices ferentes ſententias abſolutorias, in quibus contingit vnica ſententia duos reos abſoluere habeant ſcuta quatuor pro quolibet. [Additio. Item addendo ſtatuimus, quod loco duarum perſonarum in decreto expreſſarum intelligatur,& ſit numerus quatuor perſonarum. In decimo octauo capitulo diſponitur in cauſis executiuis, & ſententijs latis in contumacia nihil poſſe accipi pro ſportulis. In ſententijs verò executiuis latis contradicente parte poſsint Iudices accipere ſportulas. [Additio. Et quia in executiuis Iudices, vt plurimum parum laborant. Ideo addendo ordinamus, quod pro mediate ſportulas accipiant, prout in Commiſſarijs cauſis, & ita dictam taxam ordinariam in iſtis reducimus,niſi deſuper fiat proceſſus. In vigeſimo primo capitulo diſponitur in cauſis non excedendis quinque florenos nihil pro ſportulis accipi poſſe. [Additio. Et quia vt plurimum ſimiles cauſæ tractantur inter pauperes, addendo ſtatuimus, quod in ſimilibus cauſis procedatur extraiudicialiter, ſola facti veritate inſpecta, & quòd à ſententia lata ſuper tali ſumma non poſsit appellari, ſed tantummodo concedatur recurſus ad Superiores Prouinciæ,& recurrentes expedire faciat infra decem dies, alias cauſa ſit deſerta, & exequi poſſit prima ſententia abſque alia declaratione. In vigeſimo ſecundo capitulo diſponitur, quod negantes poſitiones etiam per verbum non credo in notorijs puta filiationem, matrimonium, conſanguinitatem, & alia publicè notoria teneatur pro pœna ſoluere libras quinque monetæ Peruſinæ applicandas pro medietate Cameræ Apoſtolicæ, & pro alia parti aduerſæ. [Additio. Item ſtatuimus,quod pœna contrafacientis ſit decem librarum applicandarum parti aduerſæ, & Cameræ Apoſtolicæ vt ſupra, & ſtatim exigi debeat ſine aliquo proceſſu deſuper faciendo, & negans non audiatur in cauſa niſi ſoluta prius pœna. In trigeſimo ſeptimo capitulo diſponitur, quod in executionibus realibus faciendis non poſsit ingredi domum niſi vnus Birruarius cum Notario, vel duobus teſtibus, non tamen Birruarijs ſi alij commodè haberi poſſunt,& in Comitatu cum Baiulo, vel Sindico, ſeu Maſſarijs. In trigeſimo nono capitulo diſponitur Carceratos non teneri ad ſolutionem carceris niſi ſolidos quinque pro quolibet die in Criminalibus, quando Carcerati de ſuo viuerent. Si verò reciperent expenſas ab ipſo Cuſtode Carcerum ſolidos quindecim, ad quas expenſas recipiendas non poſsint Carcerati modo aliquo coarctari niſi ſtarent in ſecretis. [Additio. Addendo ſtatuimus, & ordinamus ad reprimēdam voracitatem Cuſtodis Carcerum, quod ipſe Cuſtos teneatur ſub pœna priuationis officij libere dare Carceratis etiam in ſecretis carceribus, arbitrio tamen Gubernatoris pro tempore, omne id, & totum, quod ſibi pro alimentis Carceratorum traditum fuerit, & de obſeruantia præſentis capituli ſtetur dicto Carcerato cum vno teſte etiam Carcerato, & eius iuramento. [Additio ſecunda. Item quod Commiſſarij, Fiſcalis, Viceſiſcalis, Notarij, & Executores euntes per Territorium, & Prouinciam non poſsint petere ab aliqua Communitate, vel particulari perſona victum, vel aliud pro alimentis ſine ſolutione, ſed teneantur ſoluere victum, & alia, quæ haberi contigerit iuſto, & condecenti precio. Mandantes omnibus Hoſpitibus, vt nullo modo recuſent, recepta competenti mercede,ſub pęna arbitrij noſtri hoſpitari omnes Executores, qui ad eorum hoſpitium venirent. [Additio tertia. Item ſtatuimus,quod Notarij actuarij debeant quolibet anno ſindicari,ſicut alij Officiales Curiæ in fine eorum officij. In trigeſimo ſecundo capitulo diſponitur,quod ſi aliquis exiſtens in Palatio de mandato Iudicis ponatur in carceribus pro cauſa criminali, Barigellus, ſeu Executor habeat ſolummodo quartam partem eius, quod haberet ſi cœpiſſet in Ciuitate extra Palatium. [Additio. Item quia dubium interdum oriebatur quomodo intelligenda eſſet quarta de qua ſupra, huiuſmodi ambages recuſantes. Declaramus quartam partem intelligi debere reſpectu mercedis,ſeu exequutionis factæ ſi reus eſſet captus in Ciuitate, ita vt ſi de Palatio ponatur in carceribus iuſſu Iudicis, habebit exequutor ſolum dictam quartam partem, & non vltra. In quadrageſimo tertio capitulo diſponitur,quod in cauſis ciuilibus Exequutores pro qualibet executione vſque ad ſummam decem florenorum bononenos duos, vſque ad ſummam quinquaginta florenorum bononenos viginti in totum,& à quinquaginta florenis ſupra pro quolibet floreno bononenum vnum. [Additio, Et quia quotidie oriebatur dubium ſuper Executoribus, & mercede Executorum exequentium brachia ſecularia, vel alia mandata executiua, quæ Iudices cuiuſcumque loci extra Ciuitatem hanc relaxant. Ideo ſtatuendo declaramus contenta in decreto habere locum etiam in brachijs ſecularibus, & alijs quibuſcumque mandatis executiuis. [Additio ſecunda. Item ſtatuimus, quod ſi ſolitum eſt nullā executio perſonalis fieri

poſſe

cap. 21. et u. infra f. 9.

poſſit pro debito ciuili contra forenſes, qui conducerent victualia ad Ciuitatem, vel Romam verſus iter facerent cum eiſdem. [Additio tertia. Item ſtatuimus quod ſi contigerit aliquem capi pro debito ciuili Iudex an debeat excarcerari, vel ne prouideat prout iuſtũ ſibi videbitur. In quadrageſimo quinto capitulo diſponitur Executores non debere aliquid accipere pro mercede, niſi facta prius effectuali executione. [Additio. Addendo ſtatuimus, quod ſi mercedem pro executione acceperint abſque eo, quod executionis effectum faciant priuetur officio, & puniatur arbitrio Superioris Prouinciæ. In vigeſimo nono capitulo, [Additio. Item ſtatuimus, quod relationes Sindicorum non poſſint recipi niſi in ſcriptis manu ipſius Sindici, vel ſi is ſcribere neſciat manu alterius, & reponantur in filo ad euitandas fraudes. Item ad tollendas quæſtiones, quæ quotidie exoriri ſolent ſuper mercede Notariorum in criminalibus occaſione pœnæ corporalis, quæ quotidie ex forma bannimentorum augebatur, ſtatuimus, & ordinamus, quod quoad mercedem Notariorum tantum illa dicatur pœna corporalis, quæ expreſſa, & declarata fuerit de iure communi, vel ex diſpoſitione Conſtitutionum Marchiæ ſuper maleficijs, non autem, quæ in bannimentis tam factis, quam in futurum faciendis continetur, iuxta tenorem literarum Cardinalis S. Sixti de mandato Sanctiſſimi D.N. tenoris infraſcripti, videlicet. Molto Reuerendo Sig. come fratello. Dalli Ambaſciatori delle Prouincie, e delle Città dello Stato Eccleſiaſtico, che hora ſi trouano in Roma, ſi è vnitamente eſpoſto à N.S. l'aggrauio, che pretendono riceuere dalli Cancellieri Criminali, preſupponendo, che ſiano molto alterati li capitoli, e taſſe fatte ſopra le loro mercedi. Onde N.S. che non vuole il pregiuditio di veruno, hà voluto, che ſi ſcriua à tutti li Gouernatori, che faccino inuiolabilmente oſſeruare gl'ordini fatti ſopra detti pagamenti, procedendo contra quelli, che contrauerranno à quelle pene, che ſi contengono nel Motuproprio della ſanta mem. di Paolo IV. e particolarmente Sua Santità vuole, che nelle mercedi ſi attendino le pene impoſte dalle leggi communi, ouero dalle Conſtitutioni della Marca, e non le pene bandimentali. E queſta medeſima regola ſi potrà pigliare nelle mercedi propine, e ſportole d'Auditori, e di Barigelli. Si che ſapendo V.S questa determinatione di Sua Beatitudine non mancherà di farla mettere in eſſecutione per tutta la giuriſdittione del ſuo gouerno, e ſi conſerui ſana. Di Roma li 30. d'Agoſto 1572. Come fratello Il Cardinal S. Siſto. & ab extra. Al molto Reuerendo Signor come fratello Il Gouernatore di Perugia. A Perugia. Item ſtatuimus, & ordinamus, quod Notarij Cancellariȩ Criminalis aliquem compellere non poſſint in initio alicuius Legationis, Vicelegationis, aut Gubernij ad refirmandum fideiuſſiones antea præſtitas de ſe repræſentando Curiæ, vel de non offendendo aliquem ſub certa pœna quotieſcumque moderno, & pro tempore exiſtenti Legato, Vicelegato, vel Gubernatori viſum fuerit declarare per edictum, ſiue bannum generale dictas fideiuſsiones intelligi refirmatas, Quod edictum, ſiue bannum loco dictæ refirmationis volumus valere. Non obſtante quocumque vſu, vel conſuetudine in contrarium. Item ſtatuimus, & ordinamus, quod Notarij prædicti quotieſcumque receperint aliquam pecuniarum quantitatem pro mercede ſcripturarum, & laborum ſuorum ab aliquo, teneantur, & obligati ſint refutationem, & quietationem facere, & deſcribere, & ſubſcribere propria manũ in baſtardello forte per volentem ſoluere allato, alias in appodiſſa adnotando quantitatem, quæ ſoluitur, pro qua re ſoluitur, annum, menſem, & diem quibus ſoluitur, ne forte per errorem, aut fraudem idem debitum ab eadem perſona bis peti contingat, & dicta ſcriptura fiat ſine aliqua mercede, & faciat fidem in iudicio, & extra. Item ſtatuimus, & ordinamus quod Locumtenentes, ſiue Auditores cauſarum Criminalium nihil poſsint accipere, ſeu exigere ab aliquo reo, ſeu alio eius nomine pro caſſatione eius quærelæ, vel inquiſitionis, etiam ſi fuerit caſſanda per viam abolitionis vt dicitur, quotieſcumque non fuerit dicta caſſatio, vel abolitio decretata per eum Auditorem, ſed fuerit de mandato Legati, Vicelegati, ſeu Gubernatoris. [Additio ad capitulum quadrageſimum tertium. Item ſtatuimus, atque ordinamus, quod Baiuli electi, & in futurum eligendi teneantur, & obligati ſint in principio eorum officij iurare in manibus Dominorum Priorum Ciuitatis Peruſiæ, & Notarij in Criminalibus, de bene, & fideliter exercendo eorum officium, & quod portent medaliam cum armis Ciuitatis, & quod quilibet ex dictis Baiulis, videlicet, vnus pro quolibet die teneatur, & obligatus ſit à ſummo mane vſque ad tertium ſonum campanæ communis permanere in Palatio, & illine non diſcedere ſine licentia D. Locumtenentis, & ordo prædictus obſeruetur inter dictos Baiulos donec vnuſquiſque ſuum præſtiterit officium, ſub pœna duorum ictuum funis, & quia omnis labor optat præmium, nec non vt fraudes euitentur ſtatuimus, & ordinamus, quod Baiuli in Criminalibus poſt primam citationem factam ad reſpondendum inquiſitioni, pro alijs duabus citationibus faciendis habeant, & habere debeant ab ipſis inquiſitis bononenum vnum pro quolibet inquiſito, & qualibet cedula, vel inquiſitione, aut præcepto ex quacumque cauſa extra Ciuitatem. In Ciuitate verò ſeruetur ſtylus, & ordo antiquus, & quod in cedulis Notarius teneatur adnotare mercedem ipſius Baiuli, qui fideliter teneatur facere relationes, ſub pœna fuſtigationis. Excipimus tamen ab huiuſmodi onere permanendi in Palatio Baiulos omnes Artium ipſius Ciuitatis, vt commodius poſſint inſeruire Tribunalibus dictarum Artium. [Additio ſecunda. Item ſtatuimus, & ordinamus, quod omnis citatio per Curſores, vel Baiulos quacumque hora diei facta cenſeatur facta, & exequuta pro alia die hora ſolita, etiam quod relatio nuncij fiat in illa die, & decreta quæcumque facta ſuper illa citatione in illa die, in qua fuit domi executa ſint ipſo iure nulla, & citatio fiat cum dimiſſione cedulæ. [Item ſtatuimus, & ordinamus, quia clauſula ſine tamen præiudicio locorum Piorum, & perſonarum ibi exiſtentium, alias in fine cuiuſdam Statuti de dotibus, & dotatis mulieribus rubr. 45. ac etiam de vltimis voluntatibus obſeruandis rubr. 46. lib. 2. Statut. Peruſin. in reformatione facta de Anno 1563. & die 22. Martij appoſita, ac inſerta conſeruationi agnationum dictæ Ciuitatis aduerſari dignoſcitur, & contra omne iuris, & æquitatis debitum, cum par ſit, & eſſe debeat conditio fœminarum, Pia loca ingredentium, quam nubentium. Idcirco ſtatuimus, & ordinamus dictam clauſulam remouendam, & anullandam eſſe, eamque pœnitus irritam, & abolitam facimus. Cœteris tamen in dictis Statutis contentis, firmis, ratiſque permanentibus. Philippus Boncompagnus Card. S. Sixti.

Moderatio Statuti de dotib. & ſucceſs. ab inteſt.

Datum

Datum Romæ in Aedibus noſtris die 2. Iunij 1573. Antonius Vgolinus Secretarius. Vt autem omnia præmiſſa ad omnium, quos illa reſpiciunt, aut reſpicere in futurum poterunt perueniant notitiam, & illarum ignoratio nequaquam prætendi poſſit, volumus hæc omnia poſt præſentium literarum receptionem in dicta Ciuitate publicari, ac à die publicationis ita arctare, ac ſi ſingulis perſonaliter intimata eſſent, ac præſentium literarum trāſumptis etiam impreſſis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutę munitis eandem prorſus fidem adhiberi, quæ his noſtris literis oſtenſis, & exhibitis haberetur. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 20. Iunij 1573. Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

Cæſ. Glorier.

IVLIVS FELTRIVS DE RVVERE Soræ, & Arcis Dux, & miſeratione Diuina S. R. E. S. Petri ad Vincula Diaconus Cardinalis Vrbini nuncupatus, Peruſiæ, Vmbriæque de latere Legatus, ad Peruſinorum, Vmbrorumque perpetuam felicitatem.

CVM nihil ſit tam ſanctum, aut regium, aut munificum, quam Præſidem Ciuitates eius Prouinciæ, quam regendam, ac moderandam ſuſcepiſſet, pacate, tranquille, ſummoque conſilio, ac prudentia gubernare. Idque facile fieri poſſe haud verendum eſt, ſi legum illa vis ſancta, immaculataque ſine quibus Ciuitates aut eſſe, aut bene moratæ eſſe non poſſunt, ab omnibus habeatur, ſi ſcelera, fraudeſque nocentium ſupplicio conſtringantur, ſi innocentes iudiciorum pœna liberentur, ſi religio, & maieſtas à Iudicibus, ſi grauitas, & integritas à Magiſtratibus, ac eorum Miniſtris obſeruetur. quare cupientes (vt nos decet) opem ferre ſupplicibus. Afflictos excitare, & incommodis miſeros ſubleuare, ne amplius quotidiana querimonia apud nos vtantur, de pecunijs ab eis indigne, & auare exactis. Et vt homines ſi qui æquitate minus mouentur, pœnas ſaltem, & iudicia Iudicum metuant, & perhorreſcant. Prius inuocato Dei Optimi Maximi nomine, qui cuncta regit, ac gubernat. Volumus hæc edicta placita, ac ſanctiones, quæ à nobis nunc promulgantur, ſic ab omnibus, qui cum imperio ſunt, ſancte, religioſe, & inuiolabiliter teneri, ac obſeruari, vt ſi quis ſecus fecerit, has pœnas luat, quas eius auaritia meretur, atque improbitas.

Quæ iura ſeruanda in primis.
II.

IN primis igitur (Chriſti nomine inuocato) ſtatuimus, decernimus, volumus, ac mandamus in omnibus, & quibuſcumque cauſis, & iudicijs in futurum faciendis ciuiliter, ſeu criminaliter, & in quocumque foro Ciuitatis Peruſiæ, & aliarum Ciuitatum, Locorum, & Terrarum Legationi noſtræ ſubiectarum, tam in procedendo, quam in decidendo, condemnando, ſeu abſoluendo, & quocumque alio modo pronunciando, & ſententiando, attendi, & obſeruari debere, præcipuè & ante omnia Proclamata, & Bannimenta noſtra, tam nuper edita, & publicata, quam in futurum edenda, & publicanda, ſublatis quibuſcumque alijs Præceſſorum noſtrorum, etiam à nobis alias confirmatis Bannimentis. Noſtris verò ceſſantibus, attendi, & ſeruari debere decernimus, & mandamus Statuta locorum, in quibus agi contigerit, modo tamen ſint per Sanctiſſimum Dominum Noſtrum confirmata, ſeu per loci Superiorem auctoritatem habentem. Poſt præmiſſa Conſtitutiones Marchiæ, & vbi ex his omnibus occurrenti caſui prouiſum non eſſet, ius canonicum, vel ciuile, quod in loco, & contingentia facti præualeret.

Significanda per Officialium literas delicta, quæ in Prouincia perpetuantur. III.

ITem volumus, iubemus, edicimus, & mandamus, quod omnes Gubernatores, Commiſſarij, ſeu Locatenentes, Poteſtates, Vicarij, & Officiales quocumque nomine nuncupentur, & quauis prærogatiua funguntur, in Ciuitatibus, Terris, & Locis Legationi noſtræ ſubiectis, debeant, ac teneantur per ſuas literas, quam primum contigerit nos certiores reddere de omnibus, & quibuſcumque delictis (præterquam in leuioribus) in futurum committendis per quamcumque perſonam laicalem, vel clericum, & religioſum, aduenam, & quemcumque alium, cum expreſsione qualitatis caſus, nominum, & cognominum delinquentium, offendentium, & offenſorum, & nihilominus interim non deſiſtant, prout res exegerit cauſam perſequi, & perficere proceſſum. Et prædicta hæc omnia ab eis obſeruari debeant, ſub pœna priuationis officij, & aliarum arbitrio noſtro imponendarum.

Non remittendæ pœnæ per Officiales niſi certo modo.
IV.

ITem volumus, ſtatuimus, decernimus, inhibemus, & expreſſe mandamus, quod nullus Gubernator, Commiſſarius Locumtenens, Poteſtas, Vicarius, Executor, Exactor, vel Officiales quodcumque officium, & quemcumque Magiſtratum exercentes, & repræſentantes poſsint, aut valeant gratiam aliquam ſub quouis prætextu, aut colore, in pœnis, ac de pœnis facere, aut alio modo indulgere, non obſtantibus conſuetudinibus in contrarium facientibus quibuſcumque, excipimus autem Gubernatores Ciuitatum, & Terrarum, Locatenentes, & Poteſtates illorum locorum, quæ à Gubernatoribus non reguntur, ſed ab illis, vt plurimum ſub nomine Commiſſariorum adminiſtrantur. Qui Gubernatores, & Poteſtates, & cæteri prædicti valeant, & poſsint dumtaxat vſque ad quartam partem pœnarum in pecuniarijs, & non in alijs impoſitarum, vel imponendarum, gratiam facere, reſiduum verò dictarum pœnarum in prædictis cauſis pecuniarijs componi debeat, ac tractari in Ciuitate Peruſiæ, in qua etiam nullus Officialis, maximè Capitaneus Supramuri, & Exequutores, ſeu Commiſſarij, & Officiales Graſciæ poſſint componere, aut exigere ratas ad eos ſpectantes, niſi prius concordata Camera, & prædicta omnia fieri, & obſeruari mandamus ſub pœna centum ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, pro qualibet vice, & quolibet contrafaciente, ac nullitatis gratiæ, & excommunicationis ipſo iure incurrenda, à qua non poſsint niſi per Sanctiis. D. N. aut nos abſolui, hæcque intelligantur niſi aliter per Statuta, aut alia locorum ordinamenta, in caſibus leuioribus, præſertim damno-

ſum datorum decretum eſſet, nam in ipſis talia Statuta, & ordinamenta in viridi tamen obſeruantia exiſtentia, obſeruari poſſe permittimus, quantum pertinet ad gratiam faciendam.

Gratias non valere niſi intra decem dies redimantur &c. V.

ITem quod omnes gratiæ cuilibet in futurum concedendæ nullius roboris, vel momenti exiſtant, niſi infra decem dies à die datæ in ſignatura, fuerint per volentem eis vti redemptæ, & in eis contenta executioni debite demandata.

Executiones ſine mandato ne fiant. VI.

ITem quod nullus, cuius iuriſdictio non ſit, poſſit, aut valeat, veluti Fiſcalis, Bariſellus, & Notarius, ſine ſpeciali mandato noſtro, vel Iudicis, qui iuriſdictioni præſit, vel cui alias commiſſum fuerit, committere demandare, vel alias facere aliquam capturam, niſi mandata prædicta manu propria ſubſcripta fuerint à Iuſdicentibus, ita quod omnes, & quicumque Executores, & Officiales nullo modo valeant in futurum, & excluſi eſſe omnino exiſtimentur, & ſint, à facultate cuiuſuis capturæ, & executionis in criminalibus faciendis etiam ad inſtantiam Fiſci, ſeu Cameræ, & cuiuſuis alterius in cauſis criminalibus, ac etiam reſpectu realium executionum, & pœnarum niſi habeant expreſſum mandatum ſubſcriptum, vel à nobis, vel ab vno ex Auditoribus noſtris, vel ab alijs Gubernatoribus, & Commiſſarijs in illis locis, & terris, in quibus ius reddunt, ſub pœna arbitrio noſtro imponenda, excipimus autem caſus, ſi Executores in fragranti crimine aliquem reperirent, vel qui fugam arriperet, vel qui vagabundus eſſet, vel bannitus, vel de ſuo delicto alias notoriè appareret, ſecus facta executio ſit ipſo iure nulla, relaturque captus ſine vlla impenſa, & Executor puniatur arbitrio.

Abuſus præceptorum ad informandum Curiam ſublatus. VII.

ITem ad tollendum abuſum preceptorum (quæ etiam maxime in Ciuitate Peruſiæ, in cauſis ciuilibus fieri conſueuerunt) ad informandum Curiam, ſtatuimus de cætero nulla præcepta in cauſis ciuilibus formari poſſe ad informationem Curiæ. At in criminalibus quoque haud fiant, præcipuè ſub maximis pœnis concepta, niſi ex magna, & vrgenti cauſa, & ſubſcribi debeant ab Auditoribus noſtris, & in ſuis locis à Gubernatoribus, & cæteris Iuſdicentibus.

Sententiæ prout in cedula ſublatæ in criminalibus, in ciuilibus ex cauſa certo modo toleratæ. VIII.

ITem quod nulla ſententia in criminalibus ferri poſſit prout in cedula, ſed legi debeat ad ſolitum iuſdicendi locum, abſoluendo, ſeu condemnando partes prout res exegerit, ſed in ciuilibus monemus Iudices eas ferre non debere prout in cedula, ſed ſi ita ab eiſdem in ciuilibus ex aliqua honeſta cauſa pronunciari contigerit, nullas valeant accipere ſportulas depoſitas, ſeu deponendas antequam ſententia aperta, lecta, & publicata re vera fuerit.

Additio.

Quia compertum eſt Iudices in ciuilibus fulminanter ſententias ferre, idcirco ſtatuimus, quod neque in ciuilibus poſsint ſententiæ prout in cedula ferri, niſi de expreſſo partium conſenſu.

Prouidetur vt pauperibus præſto ſint Aduocati, Procuratores, Notarij ſine precio. IX.

ITem volumus, ordinamus, & mandamus, quod in Ciuitate Peruſiæ, vltra Aduocatum, & Procuratorem pauperum, eligatur etiam à Collegio Notariorum de ſemeſtre in ſemeſtre Notarius pauperum, & miſerabilium perſonarum, cum ſalario ab eodem Collegio eidem Notario conſtituendo, & perſoluendo, qui præter id gratis ſeruire debeat, & ſcribere omnia acta, & proceſſus ad dictos pauperes, & miſerabiles perſonas pertinentes, in cæteris autem locis, & nobilioribus terris in quibus conſtituti non eſſent Aduocatus, Procurator, & Notarius pauperum, & miſerabilium perſonarum, Collegia Doctorum, & Procuratorum, & Notariorum prouideant pro ſingulis annis de Aduocato, & Procuratore, & pro ſingulo ſemeſtre de Notario, qui omnes nulla mercede ab eiſdem pauperibus recipienda ſcribant, & patrocinentur. Sed ab eiſdem Collegijs congrua ſalaria eiſdem Aduocato, Procuratori, & Notario conſtituantur. Sed vbi Collegia prædicta non adeſſent id fieri curent omnino maiores Magiſtratus Terrarum, & locorum, ſumptibus, & expenſis Communitatum ſuarum. Qui verò dicantur pauperes, & miſerabiles ſtetur arbitrio Iudicis.

In criminalibus neque teſtes, neque reos examinandos niſi à principaliter Regentibus, aut eorum Auditoribus. X.

ITem quia potiſſimæ partes cuiuſque iudicij, & proceſſus ſunt teſtium depoſitiones, & atteſtationes, & maximè in criminalibus, vbi de vita, honore, & pecuniario intereſſe agitur. Cum teſtes ſemel examinati etiam pro informatione Curiæ ſi repeti contigerit ſoleant ſe referre ad primum examen, & non ſine maximo periculo inquiſitorum, ſtatuimus, & ordinamus, quod nulli poſſint recipere, ſeu examinare teſtes, tam pro informatione Curiæ in criminalibus, quam ad partium inſtantiam, ſeu Fiſci, qui ab eiſdem Iuſdicentibus, ſeu eorum Auditoribus, & principaliter regentibus non interrogentur, & examen alias ſuſceptum à Notario, ſeu Fiſco nullam prorſus fidē faciat, neque inditium, etiam ad capturam. Rei quoque, & inquiſiti non examinentur, neque interrogentur ab alio, quam ab Auditore, ſeu Gubernatore, ac cæteris quibus iuriſdictio data eſt, & confeſſio alias ab eiſdem reis, & inquiſitis facta, extorta eſſe cenſeatur, & eiſdem nullo modo officiat.

Carcerati Peruſiæ ne relaxentur ſine mandato ſubſcripto manu D. Legati, ſeu Vicelegati, & in Prouincia principaliter Regentium. XI.

ITem quod nullus carceratus in Ciuitate Peruſiæ relaxari poſſit ſine mandato manu noſtra propria ſubſcripto, vel noſtri Vicelegati, in alijs autem locis, & Terris

plurium vt ſupra. In pecuniarijs verò groſſos duos pro quolibet, eadem partitione, & diuiſione ſemper repetita, & vt ſupra facienda.

De ſportulis Iudicum cauſarum ciuilium.
XVII.

AVditores noſtri cauſarum ciuilium, pro eorum mercede, ſportulis, & ſalario, poſſint, & valeant accipere dumtaxat modo infraſcripto, videlicet. Pro ſentētijs in cauſis ſummarum vſque ad viginti quinque florenos, accipiant carolenos quinque, à viginti quinque florenis vſque ad cētum, accipiant carolenos quatuordecim, à centum vſque ad ducentos, accipiant carolenos viginti, à ducentis vſque ad trecentos, accipiant carolenos triginta, à trecentis ſupra vſque in infinitum, accipiant pro quolibet centenario florenorum carolenos quinque, & non plus. Idem quoque teneantur accipere, & obſeruare cæteri cauſarum ciuilium Iudices, in omnibus locis Legationi noſtræ ſubiectis. Niſi aliter ſpecialiter prouiſum, & diſpoſitum appareret, per ſtatuta in loco vigentia, quæ ſeruari volumus. Et in alijs taxam ſuperius dictā abrogata pœnitus qua uis contraria conſuetudine. Addentes, quod ſi contigerit in aliqua cauſa peti compromiſſum, per actorem, vel reum, iuxta formam Statutorum. & in contradictorio fieret proceſſus, & deinde pronunciaretur compromittendum eſſe, accipiant pro ſalario, & ſportulis dimidiam partem eius quod accipere potuiſſent in cauſa, pro lata ſententia diffinitiua. Alias autem ſi non fuerit factus aliquis proceſſus, vel ſi declaratum fuerit non eſſe compromittendum, & pars, quæ petebat non appellauerit, nihil accipere poſſint, aut valeant: ſi verò appellauerit, & proceſſus fieret, ſoluatur dimidium (vt ſupra) ei coram quo factus fuerit proceſſus.

In cauſis executiuis nihil ſportularum accipiendum, niſi parte contradicente, & facto proceſſu.
XVIII.

IN cauſis verò executiuis, ex forma Statuti Peruſiæ ſub rubr. de execut. inſtr. ſenten. & laud. cap. 29. lib. 2. vel alterius cuiuſlibet vigentis in loco motæ litis, ſi quidem pars fuerit contumax, & in eius contumacia feratur ſententia, nihil pro ſportulis accipere valeant. Sed contradicente parte, & facto proceſſu ſuper exceptionibus de iure, vel ex forma Statutorum permiſſis, ſportulas accipere poſſint, iuxta taxam ſupradictam.

Additio.

Et quia in executiuis Iudices, vt plurimum parum laborant. Ideo addendo ordinamus, quod pro medietate ſportulas accipiant, prout in Commiſſarijs cauſis, & ita dictam taxam ordinariam in iſtis reducimus, niſi deſuper fiat proceſſus.

Matrimonialium cauſarum ſportulæ.
XIX.

PRo ſententia ferenda in cauſa matrimoniali volumus, & mandamus ſportulas taxari, habita ratione ad quantitatem dotium, & qualitatem proceſſus ex numero teſtium examinatorum, arbitrio Iudicum, & Aduocatorum vtriuſque partis. Ita tamen vt non excedant ſummam ſcutorum quatuor, niſi ex multitudine teſtium, & magnitudine proceſſus, nobis, ſeu Vicelegato noſtro aliter videretur.

Beneficialium cauſarum ſportulæ.
XX.

IDem dicimus in cauſis beneficialibus, vt redditus, & bonorum valor, & teſtium numerus conſideretur, & ſportulæ arbitrio iudicare debentis, & Aduocatorum vtriuſque partis taxentur: non excedendo ſcuta quatuor niſi prout ſupra.

In cauſis non excedentibus quinque florenos, nihil ſportularum accipiendum. XXI.

AT in cauſis breuioribus à quinque florenis infra, in quibus volumus, & mandamus procedi leuato velo ſine ſcriptis, & abſque interuentu alicuius cauſarum patroni, & bina, vel trina audientia, vel celerius, quam fieri poterit finiri, & terminari, nihil pro ſportulis accipi volumus. Sed per ipſos Auditores, & Iudices gratis terminari, vel ſi viſum fuerit Auditoribus in Ciuitate Peruſiæ, eaſdem cauſas remitti ad conſueta earumdem cauſarum tribunalia Peruſiæ.

Additio.

Et quia vt plurimum ſimiles cauſæ tractantur inter pauperes, addendo ſtatuimus, quod in ſimilibus cauſis procedatur extraiudicialiter, ſola facti veritate inſpecta, & quòd à ſententia lata ſuper tali ſumma non poſſit appellari, ſed tantummodo concedatur recurſus ad Superiores Prouinciæ, & recurrētes expedire faciant infra decem dies, alias cauſa ſit deſerta, & exequi poſſit prima ſententia abſque alia declaratione.

Puniendi negantes poſitiones notorias.
XXII.

VOlumus etiam, ac edicimus, & ſtatuimus, vt contra negantes etiam per verbum (non credo) poſitiones in notorijs, puta filiationem, matrimonium, conſanguinitatem, & alia huiuſmodi publicè nota, vel ſimilia conſiſtentia in facto proprio, pœna ſit prodita librarum quinque monetæ Peruſinæ, pro qualibet poſitione negata, de qua poſitione reſpondens nequiuerit probabili ignorantia excuſari, arbitrio iudicare debentis, quæ pœna applicetur pro medietate Cameræ Apoſtolicæ, pro alia parti aduerſæ, & ſtatim exigi debeat ſine aliquo proceſſu deſuper faciendo.

Additio.

Item ſtatuimus, quod pœna contrafacientis ſit decem librarum applicandarum parti aduerſæ, & Cameræ Apoſtolicæ vt ſupra, & ſtatim exigi debeat ſine aliquo proceſſu deſuper faciendo, & negans non audiatur in cauſa niſi ſoluta prius pœna.

Supraſcripta ſeruanda etiam in Curijs Epiſcopalibus.
XXIII.

QVod proximè dictum fuit in Auditoribus noſtris cauſarum ciuilium, obſeruari volumus, & mandamus etiam ab Epiſcopo, ſeu eius Vicario Ciuitatis Peruſiæ. Necnon ab omnibus alijs Epiſcopis, vel eorum Vicarijs Ciuitatum locorum Legationis noſtræ, in

Terris abſque mandato ſubſcripto à Gubernatoribus, Commiſſarijs, & Poteſtatibus, ſeu alijs Officialibus principalibus locorum.

Additio.

Et quia ob diuerſa negocia prædicti Superiores, aut pro tempore Gubernatores ſemper ſubſcriptiones facere non poſſunt, ne Carcerati quotidie grauentur laboribus, & expenſis, ſtatuimus, & ordinamus, quod ſufficiat ſubſcriptio D. Locumtenentis, ſeu Auditoris in criminalibus, & Barigelli ratione ſuæ mercedis, & alia non requiratur ſubſcriptio, exceptis tamen cauſis capitalibus.

Commiſſam executionem verè ab Officialibus debere fieri antequam merces accipiatur. XII.

ITem quod Executores, quibus data fuit licentia, ſeu commiſſio à Iudice relaxata, exequenda realiter, ſeu perſonaliter, contra quamcumque perſonam, Vniuerſitatem, Communitatem, vel Collegium, teneantur, atque obnoxij eſſe cenſeantur (prout ad eorum officium pertinet) effectualiter exequi, & debite executioni commiſſionem ſibi datam ſine exceptione, ſeu reſpectu cuiuſuis perſonæ demandare. Neque arbitriũ habeant prorogandi, neque poſſint eorum mercedem recipere, niſi poſt factam effectualiter executionem, & pro rata executionis factæ. Et ſi ſecus à quoquam fieri contigerit, ex nunc prout ex tunc perpetuo officio exequendi priuetur, & priuatus ipſo iure intelligatur, & duobus ictibus funis publicæ plectatur, ſatisfacto intereſſe partis, & mercede, quam recepiſſet, ſeu potius extorſiſſet reſtituta debitori.

Cohercentur delatores, quique per calumniam (quamuis ſecreto) nomina deferunt, vel accuſant. XIII.

ITem quia ſæpe, & ſæpius contingit, quod odio, & maleuolentia nonnulli inſtigatores, & calumniantes moti, falſas quærelas, & calumnias ſecretè, & non palam inſtigantes porrigunt. Statuimus, & ordinamus quod Auditores, ac cæteri omnes Iuſdicentes, eoſdem falſos inſtigatores, falſas inſtigationes, & quærelas porrigentes, vt eorum aduerſarios in expenſis fatigent, debitis pœnis, quantumcumque ſecreti fuerint coerceant, & ad intereſſe partium damnent, & eoſdem propalent, contra quos arbitrium damus, & arbitrio eorundem Iudicum, ſeu declarationi ſtari decernimus, & mandamus. Cæteri autem temerarij quærelantes, & inſtigatores, ſeu accuſatores, aperti, & manifeſti, prout de iure condemnari debeant, quando omnes ſupradicti publici, & ſecreti: & quilibet ipſorum non aliqua probabili cauſa, aut veriſimili ratione, & honeſto fundamento moti, proſilierint, aut ſecretè, aut publicè ad accuſandum, ſeu quærelas porrexerint.

De ſportulis Iudicum in criminalibus. XIV.

AVditores noſtri cauſarum criminalium, ac alij Iuſdicentes, & Magiſtratus, imperium in Prouincia habentes, quibus non eſſet ſpecialiter prouiſum per Statuta locorum, non obſtante quacumque conſuetudine, aut alia lege in contrarium volumus, ſtatuimus, & mandamus, quod in cauſis capitalibus; ſi reus veniret abſoluendus, nihil aliud accipere poſſint niſi ſcuta quatuor. Et quoniam contingere poteſt, quod vno, eodemque proceſſu, pro eodem crimine plures inquirantur rei; & vna, eademque ſententia plures abſoluendi venirent, eo caſu decernimus, & declaramus, ac volumus, quod ad rationem duorum tantum, ſcuta quatuor pro quolibet, & ſic ſcuta octo recipiant. & ſi vltra duos fuerint (qui vt dictum eſt cogi poſſunt ad ſoluendum ſcuta quatuor pro quolibet) non teneantur ad ſolutionem niſi vnius alterius ſcuti pro quolibet, vltra duos prædictos. Ita tamen quod diſtributio prædicta æqualiter, & pro rata fiat, ac ſoluatur inter dictos reos inquiſitos pro eodem crimine, & abſolutos, ſeu abſoluendos ab eodem Iudice, & eadem ſententia, & proceſſu. In alijs autem cauſis corporis afflictiuis citra mortem, eo caſu, quo reus inquiſitus veniret abſoluendus, pro abſolutione ſoluat carolenos viginti, ſed ſi duo fuerint ſimul imputati, & eadem ſententia abſoluendi, ſoluant carolenos quadraginta, videlicet viginti pro quolibet. Abinde verò ſupra, quotcumque fuerint vltra ſupradictos quadraginta, carolenos quinque pro quolibet diſtribuendo in totum ſalarium prædictum (vt proximè dictum eſt) viriliter inter omnes reos abſolutos, vel abſoluendos eadem ſententia, & ex eodem proceſſu. Si verò pœnæ fuerint pecuniariæ, habeant à florenis centum infra carolenos quinque, à centum vſque ad ducentos carolenos decem, abinde verò ſupra quantacumque fuerit quantitas, carolenos quinque pro quolibet centenario florenorum, dummodo non tranſcendant ſummam viginti carolenorum, vt ſupra taxatam in corporis afflictiuis. Si verò duo tantum fuerit, vnuſquiſque ſoluat integram ratam ſupradictam, in hoc capitulo taxatam, ſine diminutione. Vltra verò duos, ſi maior fuerit numerus inquiſitorum, non teneantur ad ſoluendum niſi ad rationem de qua ſupra, videlicet ſolum quartam partem totius, diſtribuendo poſtmodum totam quantitatem inter omnes inquiſitos pro rata, ita vt quiſque ferat æqualiter partem ſuam, vt in ſuperioribus.

Additio.

Item addendo ſtatuimus, quod loco duarum perſonarum in decreto expreſſarum intelligatur, & ſit numerus quatuor perſonarum.

Quid ſoluendum pro ſigillo mandati ad relaxandum. XV.

PRo ſigillo mandati de relaxando carceratum, vnum groſſum pro quolibet: ſi duo fuerint perſoluant, ſed ſi vltra duos nihil aliud vltra exigi poſſit.

Quid ſoluendum pro examine teſtium in criminalibus. XVI.

PRo examine teſtium recipiat Iudices prædicti groſſos quinque, diuidendos inter Notarium, & Iudicem, videlicet pro quolibet teſte, & ſi ad inſtantiam plurium idem teſtis examinaretur, ſeruetur taxa ad eãdem rationem, & cum eadem defalcatione, & diſtributione, de quibus ſupra. Et hæc merces ſoluatur in capitalibus, vbi de morte agitur. In alijs autem corporis afflictiuis groſſos tres pro quolibet teſte, vt ſupra diuidendos, & multiplicantur quando ad inſtantiam plurium,

quibuſcumque cauſis, tam ordinarijs, quam delegatis, etiam à Sede Apoſtolica. Idemque ſeruetur per Collegium Doctorum Ciuitatis Peruſiæ, & aliarum quarumcumque. Ac per quoſlibet alios Iudices, etiam quod eſſent Commiſſarij à Sede Apoſtolica ſpecialiter deputati.

Capitaneus Supramuri, eiuſque Collaterales, vt ſubſint Statutis Peruſinis per omnia. XXIV.

CApitaneus Ciuitatis Peruſiæ, & eius Collaterales ſubiecti eſſe cenſeantur, ac ſubdantur (prout hactenus obſeruatum eſt) diſpoſitioni Statutorum, & eadem ſeruare teneantur. Et quo ad ipſum Capitaneum, & ſuos Iudices, quocumque reſpectu non cenſeatur, neque ſit in aliquo derogatum Statutis Peruſiæ, & capitulis deſuper editis, etiam quo ad ſportulas non capiendas, in cauſis Commiſſarijs. Idem etiam in eius Executoribus.

Capitanei Portarum, & Vicarij Comitatus, vt ſeruent per omnia Conſtitutiones Cardinalium Sabelli, & Cortonenſis. XXV.

QVia comperimus ſanctiſſimas, & optimo ordine diſpoſitas fuiſſe illas Conſtitutiones, quas primo edidit olim Cardinalis Sabellus, circa Capitaneos quinque Portarum Auguſtæ Ciuitatis Peruſiæ, ac Vicarios Comitatus, & cæteros Officiales, & ſucceſſiuè quondam Cardinalis Cortonenſis. Propterea ijſdem Conſtitutionibus inſpectis, ac benè rimatis, & conſideratis. Cogitantes nihil addi poſſe, eaſdem conſtitutiones, & ordinamenta tantum vbi in deſuetudinem abijſſent renouamus, & in alijs confirmamus, atque obſeruari mandamus in omnibus, & per omnia, prout in eis. Non obſtante quacumque alia conſuetudine, ſeu ſtylo, aut lege in contrarium, cæteriſque faciendis quibuſcumque.

Aduocatorum ſalaria ſportulis Iudicum exequata. XXVI.

ADuocati, & patroni cauſarum, in omnibus cauſis tam ciuilibus, quam criminalibus, idem ſalarium, & eandem mercedem petere poſſint, & valeant ab eorum clientulis, quorum defenſionem ſuſceperūt, & quibus patrocinium præſtiterunt, quod ſuperius conſtitutum fuit, & declaratum, & cum eadem diſtinctione, & diuiſione pro Dominis Auditoribus noſtris, ac cæteris Iuſdicentibus, tam in Ciuitate Peruſiæ, quam in Prouincia.

Procuratorum ſalaria, dimidio minora, quam Iudicum, & Aduocatorum. XXVII.

SAlarium Procuratorum eſſe decernimus, dimidiam partem eius, quod pro Aduocatis proximè decreuimus, habita ratione cauſarum, ad computum, rationem, & numerum, vt ſuperius. Quod ſalarium tripartitè, ac tribus ratis deberi, & ſolui volumus, videlicet tertia pars debeatur vſque ad conteſtationem litis, alia tertia pars à cōteſtatione litis vſque ad publicationem proceſſus, & vltima à publicatione proceſſus vſque ad ſententiam. Et ſi contigerit, quod partes durante cauſa, & non completo proceſſu concordentur inſimul, & ſic quod in cauſa nō procedatur vlterius, volumus Procuratores recipere poſſe ſalarium proportionabiliter, ac pro illa rata, pro qua proceſſus fuerit confectus.

Procuratorum ſalaria pro ſingulis ſcripturis, alijſque nonnullis actis. XXVIII.

VLtra prædictum ſalarium ad hoc vt diligentiores, & magis ſoliciti ſint in cauſis ſuorum clientum, decernimus eiſdem deberi mercedem pro ſcripturis, infraſcripto modo, videlicet

Pro confectione, & ſcriptura libelli, recipere poſſint iulium vnum.

Pro confectione articulorum, exceptionum, replicationum, duplicationum, ſeu triplicationum, recipiant, & recipere poſſint vnum iulium pro qualibet ipſarum ſcripturarum de per ſe, dummodo fuerint apud acta extenſæ, & exhibitæ. Sed ſi tantum verbo allegatæ, ſeu obiectæ fuerint, & à Notario Procuratore dictante, ſcriptæ, habeant, & recipere valeant dumtaxat dimidium vnius iulij.

Pro interrogatorijs in ſcriptis editis, habeant bononenos ſex.

Pro confectione ſupplicationis, tam in cauſis ciuilibus, quam criminalibus, recipiant iulium vnum, & non vltra. Dummodo non ſit ſupplicatio, in qua petatur ſolum moratoria pro aliquo debito, vel petatur quod aliquis accuſari noñ poſſit pro damnis datis ſine teſtibus, vel quid ſimile, vbi nō requiritur maximum artificium, nec multa verba, nam in his caſibus ſolum recipi poſſe volumus dimidium.

Pro inſpectione proceſſus, & informatione Iudici facienda in ſcriptis, ſeu viua voce, in cauſis vſque ad ſummam quinquaginta florenorum, carolenos duos, abinde ſupra quantacumque fuerit quantitas, recipiant carolenos quatuor.

In cauſis verò capitalibus, habeant medium ſcutum, & in alijs corporis afflictiuis citra mortem, recipiant carolenos quinque, in pecuniarijs verò, recipiant mercedem proximè taxatam in ciuilibus.

Scriptoribus Procuratorum pro mercede ſcribendi, liceat recipere ſolidos quatuor pro duabus cartis, abinde verò ſupra, pro qualibet carta recipiant ſolidum vnum, & non plus.

Prohibemus inſuper, ac expreſsè mandamus, quod Procuratores, & alij ſupraſcripti, vltra prædicta ſalaria, & mercedes, nihil penitus petere, aut recipere poſſint pro quocumque actu, comparitione, ſeu inſtantia facienda in cauſa. Si verò contigerit, aut detegatur, quod ſiue per ignorantiam clientum, ſiue per auaritiam Procuratorum, aliquid vltra ſalaria, & mercedes ſuperius taxata, & taxatas, & actum, aut receptum fuerit, officio procurandi recipiens priuetur, & infamia notetur, pœnis ſubijciatur, ſciatque nos vlterius ipſum alijs pœnis arbitrio noſtro plexuros, ſine aliqua exceptione, quas pœnas ipſo facto incurriſſe intelligatur, etiam ſine proceſſu aliquo, aut declaratione.

De ſalarijs, & mercede Notariorum in criminalibus. XXIX.

NOtarij, ſeu Cancellarij maleficiorum, & præcipuè Notarius noſter Ciuitatis Peruſiæ.

Pro denuncia, vel relatione cuiuſlibet maleficij, vel delicti facienda per Sindicos, & relatores ad id deputatos, nihil prorſus petere, vel accipere valeant, & poſſint, ſed demum ſequuta ſententia condemnatoria, reus ſoluere teneatur pro huiuſmodi denuncia, vel relatione bononenos decem.

Pro iuramento, quod eiſdem Sindicis, & relatoribus præſtari ſolet in aſſumptione officij, exigant à quolibet bononenum vnum.

Addentes, quod in Curia D. Capitanei Ciuitatis Peruſiæ, præfati Sindici ex more iuramentum præſtantes nihil ſoluant, ſed gratuito Notarij dicti Capitanei iuramentum ab eiſdem Sindicis recipiant.

Pro quærelis etiam verbo factis, vel in ſcriptis porrectis, quando per inſpectionem vulnerum, ſeu percuſſionum, vel per teſtes fidedignos, aut aliter conſtaret de offenſione, ideſt de delicti corpore, nihil penitus accipiant ſed à condemnato, & delinquente mercedem prædictam bononenorum decem exigant.

At in quærelis in turbatiuis, liceat eiſdem Notarijs accipere, & exigere à quærelante bononenos decem pro quærela, vel verbo, vel in ſcriptis facta, & porrecta.

Pro præcepto cum requiſitoria, ſi ex mero Iudicis officio fiant, etiam quod inſtigatores ſecreto inſtent, nihil exigant. Si autem ad inſtantiam partis, vel accuſatoris aperti, habeant bononenos quatuor.

Pro reſponſione facta per reum citatum, vel apud Curiam conſtitutum, cum fideiuſſione præſtita, & promiſſione indemnitatis ſubſequuta, habeant bononenos quatuor. Sed ſi plures eodem contextu inquiſiti reſponderent, & fideiuſſores iuxta ſolitum præſtarent, habeant vſque ad duos, bononenos octo, videlicet quatuor pro quolibet, abinde verò ſupra bononenũ vnum, diſtribuen. viriliter, ſolutionem prædictam, vt ſupra de ſportulis explicatum fuit.

Pro citatione ad inſtantiam partis, computato actu, etiam quod ad plurium inſtantiam fieret, bononenos tres.

Pro fideiuſſionibus de non offendendo, tam ex officio Iudicis præſtando, quam etiam ad inſtantiam partium, cum promiſſione indemnitatis, bononenos quatuor.

Pro copijs proceſſus, & teſtium, pro qualibet carta habeant bononenos duos, hac tamen conditione expreſſa, vt quælibet facies contineat verſiculos decem, & octo, & quilibet verſiculus debeat eſſe quinque dictionum pluriſyllabarum ad minus.

Pro rogitu ſententię in capitalibus vbi de morte agitur, vna cum proceſſus caſſatione, habeant ſcutum vnum, cum tertia alterius parte, ſed ſi duo, aut plures fuerint, ſalarium, & merces prædicta multiplicetur, iuxta ordinem taxæ, & declarationis, ac diuiſionis ſuperius factæ de ſportulis, & ſalarijs Iudicum.

In corporis afflictiuis, pro ſimili rogitu, & caſſatione ſimul haberi volumus tertiam partem ſummæ, vt ſupra Iudicibus in ſportulis aſſignatæ, pro quolibet vſque ad duos. At in pluribus, ſeruetur taxa ad rationem de qua ſupra. Idemque in omnibus cauſis pecuniarijs fiat, vt ſcilicet tertiam partem habeant, eius quod Iudicibus pro ſportulis in eiſdem cauſis datur, & augeatur vſque ad duos, & ſi plures fuerint, quod ordinatum eſt in alijs, ſeruetur, & nihil vltra exigatur, ſingula ſingulis congruè referendo.

Pro qualibet comparitione in libro extenſa, bononenos duos pro quolibet, ſed ſi vltra duos fuerint, quotcumque fuerint, bononenum vnum, & nihil vltra, diuidendos vt ſupra.

Pro caſſatione proceſſus, & ſententiæ condemnatoriæ, in capitalibus vbi de morte tractatur, ex gratia validè, & legitimè obtempta, & pro eius regiſtratione in ſimul ſoluantur groſſos triginta. At in corporis afflictiuis, citra mortem pro ſimili caſſatione, & regiſtro groſſos viginti.

In pecuniarijs verò à centum florenis infra, groſſos quinque pro caſſatione, & regiſtro ſimul, à centum vſque ad ducentos, groſſos decem. Abinde verò ſupra groſſos quinque pro quolibet centenario. Ita tamen, quod non tranſcendatur ſumma, vt ſupra in capitalibus præfinita.

In omnibus autem pęnis ſuperius proximè expreſſis, ſi gratia fuerit conceſſa pro eodem delicto, & eiſdem præcibus, ſoluant pro caſſatione, & regiſtro ſimul integraliter pro duobus, ſed ſi pro pluribus, multiplicetur hæc ſumma vltra duos, pro quarta tantum ſupraſcriptæ taxationis, & nihil vltra habeant, ſeu accipere poſſint.

Pro extractione ſententiarum abſolutoriarum, cum tenore inquiſitionis, & viſis, in capitalibus vbi de morte agitur deberi volumus ſcutum vnum, in corporis afflictiuis citra mortem, groſſos decem, in pecuniarijs à quinquaginta florenis infra, groſſos quinque. Abinde verò ſupra, quantacumque fuerit quantitas, groſſos decem, ſeruatis ſemper ſuperius traditis, de ſportulis, quo ad numerum perſonarum, & diuiſionem mercedis faciendam.

Pro caſſatione fideiuſſionis, groſſos vnum pro quolibet, in eodem inſtrumento, ex eadem cauſa compræhenſo, vſque ad duos, & vltra duos, ad ratam ſupradictam.

Pro exhibitione proceſſus, & teſtium apud acta Iudici facienda ad inſtantiam partis, vel Aduocato, aut Procuratori, accommodan. habeant bononenum vnum pro qualibet carta, etiam quod dicta exhibitio, vel accommodatio fieret ad inſtantiam plurium. Sed ſi copia proceſſus fuiſſet à Notario extracta, & parti data, tunc pro exhibitione, ſeu accommodatione prædicta, nihil accipere valeant, & intelligatur copia extracta, quotiens ipſi Notario ſolutum fuerit integraliter, id totum, quod pro extractione ſibi ſuperius conceſſum fuit, quamuis verè copiam non extraxiſſet.

Pro examine teſtium ad inſtantiam Curiæ, vel vbi Iudex ex mero eius officio inquirit, vel ad quærelam partium, in caſibus tamen ſuperius de quærela expreſſis, vbi conſtat, nihil prorſus Notarij habeant, & valeant quocumque modo recipere.

Additio prima.

Item ſtatuimus, quod relationes Sindicorum non poſſint recipi niſi in ſcriptis manu ipſius Sindici, vel ſi is ſcribere neſciat manu alterius, & reponantur in filo ad euitandas fraudes.

Additio ſecunda.

Item ad tollendas quæſtiones, quæ quotidie exoriri ſolent ſuper mercede Notariorum in criminalibus, occaſione pęnæ corporalis, quæ quotidie ex forma bannimentorum augebatur, ſtatuimus, & ordinamus, quod quoad mercedem Notariorum tantum illa dicatur pœna corporalis, quæ expreſſa, & declarata fuerit de iure communi, vel ex diſpoſitione Conſtitutionum Marchiæ

Pro ſequeſtro in ſcriptis facto pro quacumque ſumma, bononenos duos.

Pro conqueſtu, & aggrauaminibus Vicariorum, bononenos quatuor in totum.

Pro literis remiſſorijs pro examine teſtium, bononenos quatuor.

Pro reſponſionibus ad poſitiones, ſeu articulos, cuiuſcumque fuerint numeri, & quantitatis, bononenum vnum.

Addentes, quod pro confectione interrogatoriorum ſuper articulis, volumus, quod Notarij teneantur tradere, & accommodare originale ipſorum articulorum Procuratori, ſeu parti debenti facere interrogatoria, receptis pro ſua mercede ſolidis quatuor, ſicuti accepimus vſum ſatis inueteratum fuiſſe in hac Curia. Et fieri prohibemus, ac extrahi copias aliter eorundem articulorum, niſi ad partis, ſeu eius Procuratoris inſtantiam, & petitionem fiat.

Additio prima.

Addendo ſtatuimus, quòd Tabellioni pro extractione ſententiæ in publicam formam ſoluatur tertia pars eius quantitatis, quæ fuerit ſoluta Iudici pro ſportulis, iuxta taxam de ſportulis Iudicum. Et hoc dummodo dicta tertia pars non excedat ſummam quindecim ſcutorum, quoties verò contigerit dictam tertiam partem excedere ſummam quindecim ſcutorum, & ſic ſportulæ Iudicis fuerint vltra ſcuta quadraginta quinque, tunc Notario non debeatur niſi quarta pars ſportularum.

Additio ſecunda.

Quia quotidie contingit, quòd litigantes copiam petunt de productis in iudicio, & Tabelliones pro minori partium diſpendio originalia producta alteri parti concedunt in graue damnum producentis talia iura. Idcirco ſtatuimus, & ordinamus, quod originalia à partibus producta alteri parti copiam petenti non accommodentur niſi de eorum conſenſu, teneaturque Notarius in actis mentionem facere ſicut de cæteris, & ſi Notarius contrafecerit incidat in pœnam duorum ſcutorum applicandorum parti originalia producenti, & priuetur exercitio ſcribendi in tali cauſa, exceptis tamen proceſſibus, qui in cauſis producerentur, vel qui produci contigerint, qui accommodari debeant ſoluto dumtaxat quadrante vno pro qualibet carta, & vnica ſolutione facta vlterius non ſoluatur pro accommodationibus forte vlterius deinceps faciendis, ſed dictorum proceſſuum productorum tantum, & parti ſic vt ſupra, copiam petenti tradat ſumptibus petentis, & copiæ ſint viginti ſaltem verſū pro qualibet latere, & quilibet verſus ſit ad minus ſeptem dictionum, inter quas non connumerentur monoſyllabæ, & pro dictis copijs accipere poſſint, & valeant bononenos duos pro qualibet carta ab vtroque latere ſcripta, & non vltra, etiam ſi plures collitigantes pro illa parte eſſent, & ad inſtantiam plurium copiæ extraherentur, & ſi contigerit copias prædictas quandocumque publicari, & in publicam formam redigi, pro publicatione accipere poſſint ſolidos viginti, & non vltra.

Additio tertia.

Et ad hoc, vt celerius cauſæ expediantur, & Iudices integraliter inſpicere poſſint omnia acta, & actitata ſtatuimus, & ordinamus, quod ſtatim publicato proceſſu Notarius actuarius teneatur deſcribere omnia, & ſingula acta, & actitata, eo modo, quo fuerint extenſa, ſin autem eo modo, quo facta fuerint per partem, vel eius Procuratorem, ſub pœna decem librarum applicandarum Hoſpitali Collegij dictorum Notariorum, & priuationis officij ſcribendi in dicta cauſa, & Notarius non teneatur accommodare dictum proceſſum alicui ex dictis partibus niſi fuerit integrè ſatisfactus de ſua mercede tam pro dicta accommodatione, quam etiam pro actis factis ab illa parte petente dictam accommodationem.

Additio quarta.

Tollentes ſimiliter abuſus extractionum inſtrumentorum in forma Cameræ celebratorum, quæ vt plurimum loco mandati executiui extrahebantur in graue damnum debitorum, & nulla ferè ſubſiſtente cauſa ſtatuimus, & ordinamus, quod infraſcriptus modus ſeruari debeat, videlicet, quod in primis citetur debitor obligatus in forma Cameræ pro tali die, & hora, ad ſoluendum debitum, vigore obligationis in forma Cameræ rogato manu talis &c. pro tali ſumma &c. alias ad dicendum cauſam quare mandatum executiuum in ſe ſuſceptum relaxari non debeat inſtante tali &c. In qua ſi reus non comparuerit Iudex relaxabit mandatum executiuum cum intimatione, & facta relatione à baiulo de intimatione perſonaliter, vel domi ſolitæ habitationis ipſius debitoris fiat executio abſque alia inſtrumenti extractione cum licentia in forma. Si debitor comparuerit, & copiam inſtrumenti petierit tunc extrahatur, ſumptibus petentis reficiendis ſibi per partem aduerſam ſi ſuccubuerit, & iuſtitia in hoc partibus adminiſtretur, & in relaxatione mandati executiui dicatur relaxatum fuit mandatum executiuum ſeruata forma.

Additio quinta, quod caſſentur inſtrumenta.

Quia experientia eſt rerum magiſtra, & quotidie debita iam ſoluta iterum petuntur, & multoties ob defectum probationis ſolutionis factæ debitores iterum ſoluere coguntur. Idcirco ſtatuimus, & ordinamus, quod quotieſcumque contigerit, quod contrahentes ad inuicem, vel vnus alteri faciat quietationem de aliquo debito, vel alterius cuiuſcumque promiſſionis factæ alterius manu publici Notarij, quod in tali inſtrumento quietationis, & refutationis Tabellio, qui fuit de hoc rogatus teneatur, & obligatus ſit facere appodiſſam, in qua dicat tales, & tales fecerunt quietationem, & caſſarunt inſtrumentum tale pro tali ſumma, & ſtatim oſtenſa dicta appodiſſa manu Notarij ſubſcripta, Tabellio, qui de inſtrumento debiti eſt rogatus debeat caſſare inſtrumentum debiti, & obligationis annotando in margine talem appodiſſam, & pro tali appodiſſa, & caſſatione vnuſquiſque dictorum Tabellionum habere, & conſequi debeat à parte, in cuius fauorem ſit caſſatio bononenos duos pro qualibet vice, & caſſatione vltra mercedem ſolitam, & conſuetam, ſi verò idem Notarius ſit rogatus de debito, & refutatione ipſe idem teneatur facere mentionem de dicta refutatione in margine inſtrumenti debiti.

Additio ſexta, quod Tabellio teneantur dare copias.

Quia ſæpe contingit, quòd contrahentes, vel aliæ perſonæ, quas negocium tangit, & in futurum tangere poteſt placita, & conuenta ſapienti oſtendere volunt pro conſilio habendo ſuper rebus in inſtrumento contentis, & ob nimiam expenſam extractionis inſtrumentorum, quam ſubſtinere nequeunt, eorum Iura interdum pereunt; Idcirco ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli Notarij teneantur, & obligati ſint cuilibet

ſuper maleficijs, non autem, quæ in bannimentis tam factis, quam in futurum faciendis continetur, iuxta tenorem literarum Cardinalis S. Sixti de mandato Sanctiſſimi Domini Noſtri, tenoris infraſcripti, videlicet. Molto Reuerendo Sig. come fratello. Dalli Ambaſciatori delle Prouincie, e delle Città dello Stato Eccleſiaſtico, che hora ſi trouano in Roma, ſi è vnitamente eſpoſto à N.S. l'aggrauio, che pretendono riceuere dalli Cancellieri Criminali, preſupponendo, che ſiano molto alterati li capitoli, e taſſe fatte ſopra le loro mercedi. Onde N. S. che non vuole il pregiuditio di veruno, hà voluto, che ſi ſcriua à tutti li Gouernatori, che faccino inuiolabilmente oſſeruare gl'ordini fatti ſopra detti pagamenti, procedendo contra quelli, che contrauerranno à quelle pene, che ſi contengono nel Motuproprio della ſanta mem. di Paolo IV. e particolarmente Sua Santità vuole, che nelle mercedi ſi attendino le pene imposte dalle leggi communi, ouero dalle Conſtitutioni della Marca, e non le pene bandimentali. E queſta medeſima regola ſi potrà pigliare nelle mercedi propine, e ſportole d'Auditori, e di Barigelli. Si che ſapendo V.S. queſta determinatione di Sua Beatitudine non mancherà di farla mettere in eſſecutione per tutta la giuriſdittione del ſuo gouerno, e ſi conſerui ſana. Di Roma li 30. d'Agoſto 1572. Di V. S. Molto Reuerenda Come fratello Il Cardinal S. Siſto. & ab extra. Al molto Reuerendo Sig. come fratello Il Gouernatore di Perugia. A Perugia.

Additio tertia.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quod Notarij Cancellariȩ Criminalis aliquem compellere non poſſint in initio alicuius Legationis, Vicelegationis, aut Gubernij ad refirmandum fideiuſſiones antea præſtitas de ſe repræſentando Curiæ, vel de non offendendo aliquem ſub certa pœna quotieſcumque moderno, & pro tempore exiſtenti Legato, Vicelegato, vel Gubernatori viſum fuerit declarare per edictum, ſiue bannum generale dictas fideiuſsiones intelligi refirmatas, Quod edictum, ſiue bannum loco dictæ refirmationis volumus valere. Non obſtante quocumque vſu, vel conſuetudine in contrarium.

Additio quarta.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quod Notarij prædicti quotieſcumque receperint aliquam pecuniarum quantitatem pro mercede ſcripturarum, & laborum ſuorum ab aliquo, teneantur, & obligati ſint refutationem, & quietationem facere, & deſcribere, & ſubſcribere propria manu in baſtardello ſorte per volentem ſoluere allato, alias in appodiſſa adnotando quantitatem, quæ ſoluitur, pro qua re ſoluitur, annum, menſem, & diem quibus ſoluitur, ne forte per errorem, aut fraudem idem debitum ab eadem perſona bis peti contingat, & dicta ſcriptura fiat ſine aliqua mercede, & faciat fidem in iudicio, & extra.

Additio quinta pertinens ad D. Locumtenentem, & Auditorem criminalem.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quod Locumtenentes, ſiue Auditores cauſarum criminalium nihil poſsint accipere, ſeu exigere ab aliquo reo, ſeu alio eius nomine pro caſſatione eius quærelæ, vel inquiſitionis, etiam ſi fuerit caſſanda per viam abolitionis, vt dicitur, quotieſcumque non fuerit dicta caſſatio, vel abolitio decretata per eum Auditorem, ſed fuerit de mandato Legati, Vicelegati, ſeu Gubernatoris.

De mercede Notariorum in ciuilibus.

XXX.

PRo quolibet præcepto cum requiſitoria, cuius copiam volumus parti citatæ dimitti, & à Notario ipſo fieri, cum relatione ſubſequuta, in totum bononenos quatuor, ſi ſine requiſitoria, bononenos duos tantummodo.

Pro productione cuiuſlibet ſcripturæ, computato actu, bononenos duos.

Pro literis citatorijs, cum inſertione commiſſionis, bononenos duodecim, ſi ſine aliqua inſertione, bononenos ſex, niſi plures forent ſupplicationes præinſertæ, tunc ſoluatur ad arbitrium ſui Iudicis in dicta cauſa.

Pro qualibet citatione in proceſſu cauſæ facienda, & in actis redigenda, quam ſemper in ſcriptis fieri volumus, & mandamus, & parti citandæ cedulam dimitti, continentem nomen Iudicis, cauſam ob quam citatur, & horam comparendi in forma, cum relatione, etiam ſi fieret ad inſtantiam plurium, bononenos duos.

Pro examine cuiuſlibet teſtis, ſolidos decem. Et in ſuper dimidium vnius baiocchi pro quolibet articulo, vel capitulo, diuidendi pro medietate inter Notarium, & examinatorem.

Pro accommodatione proceſſus vbi copia non fuiſſet extracta, & parti reddita, cui fieret accommodatio, pro quolibet teſte bononenos duos, & nihil vltra ſolui volumus pro alijs actis, & reliqua parte proceſſus. Si verò in cauſa nulli teſtes fuiſſent examinati, quatrenum vnum pro qualibet carta dicti proceſſus ſcripta. Ita tamen, quod ſolutio prædicta non debeatur niſi ſemel in prima inſtantia, etiam ſi pluries contingeret proceſſum accommodari. In ſecunda verò inſtantia, dimidium dictarum ſummarum. In tertia verò, & alijs vlterius, ſolummodo quartam partem, etiam ſi millies accommodaretur, præſtari volumus.

Pro rogitu ſententiæ cuiuſcumque fuerit ſummæ, bononenos quatuor.

Pro literis executorialibus conceſſis in executione alicuius ſententiæ, ſoluatur tertia pars illius ſummȩ, quȩ ſoluta fuiſſet, vel ſolui debuiſſet, pro ſportulis Iudicis, qui ſententiam tulit. Si verò in contumaciam partis, virtute præcepti, vſque ad florenos quinquaginta, bononenos duodecim, à quinquaginta vſque ad centum, bononenos ſexdecim. Abinde verò ſupra, ſalua præcedenti taxa, ſoluantur pro quolibet centenario, bononenos quatuor, dummodo non tranſcendant tertiam partem ſportularum.

Pro extractione cuiuſlibet ſententiȩ in publicam formam, tertiam partem illius quantitatis, quæ iuxta præmiſſam taxationem, fuiſſet Iudici ſoluta, vel ſolui debuiſſet pro ſportulis, vt ſupra.

Si verò accommodaretur ſentētia adhuc non extracta, alteri partium, vt eam exhibeat in cauſa appellationis, habeat etiam pariter tertiam partem illarum ſportularum, quæ Iudici ſolutæ fuerunt, vel ſolui debuerunt. Et ſi pluries accommodari contingeret, nihil amplius exigatur. Et ſi poſt dictam accommodationem, & ſolutionem factam de tertia parte (vt ſupra) ſententia in publicam formam extraheretur; nihil aliud exigi à parte poſſit, vel peti, pro extractione prædictæ ſententiæ, cuius mercedem ſufficit ſemel fuiſſe ſolutam.

Pro iuramento alicuius ſuſpecti de fuga, computato actu comparitionis, & mandato de capiendo, bononenos quatuor in totum.

modicus eorundem executorum interuenit, cum ſolitum ſtipendium ſemper habeant, nec quartam, neque aliam ratam conſequi debeant, aut poſſint.

Et ſi contingeret ab eiſdem executoribus aliquam perſonam capi, vltimo ſupplicio damnatam, vel damnandam, quæ poſtea gratiam obtineret, & nihil ſolueret, ſi extra Ciuitatem dicta perſona fuerit capta, habeant ſcuta duo, quando relaxatur. Si verò intra Ciuitatem, vel Terram, in qua principaliter eorum officium exercent, habeant ſcutum vnum.

Sed ſi perſona prædicta condemnata, aut condemnanda eſſet in pœna corporis afflictiua, citra mortem, extra Ciuitatem habeant ſcutum vnum, infra verò Ciuitatem ſcutum medium. Et idem quoque in pecuniarijs ſeruetur, quod in pœnis corporis afflictiuis ordinatur.

Pro carcerato ex Prouincia Peruſiam deducto, nihil deberi. XXXIII.

ITem ſi contingerit, quod Barigellus generalis, iuſſu, & mandato noſtro, aut Auditorum noſtrorum, ſe conferret ad aliquam Ciuitatem, aut Terram, cum ſuis ſatellitibus, ad ducendum ad hanc Curiam generalem aliquem carceratum, qui nobis viſus eſſet examinandus, aut puniendus in hac Curia: Si eueniret, vt relaxaretur, nihil prorſus petere poſſit, aut valeat, cum ab eis nulla fuerit facta executio, & nihil reſpectu dictæ executionis ſibi debeatur, ſed Barigello loci, qui eum cœperit.

Quid ſoluendum cum inuentarium conficitur. XXXIV.

ITem ſi pro aliquo delicto commiſſo, vbi pœna mortis infligenda eſſet, vel etiam corporis afflictiuæ, contingeret fieri debere inuentarium, ſoluatur extra Ciuitatem, & Terram ſcutum vnum pro Notario, & medium pro Executoribus, qui eum Notarium aſſociauerunt. Si verò intra Ciuitates, & Terras, ſcutum medium pro Notario, & groſſos quinque pro Executoribus. At in cauſis vbi pœna eſſet pecuniaria, & pro Cameræ ſecuritate opus eſſet inuentario, ſi fuerit extra Ciuitatem, & Terras, in pœnis à quinquaginta florenis vſque ad centum, ſoluantur Notario groſsi decem, & Executori quinque, à centum verò ſupra, quantacumque fuerit ſumma, ſoluatur prout in capitalibus, ſed in Ciuitatibus, ſeu Terris ſoluatur dumtaxat dimidium ſummarum prædictarum reſpectiuè. Et in cauſis leuioribus, videlicet à florenis quinquaginta infra, prohibemus fieri penitus inuentaria, niſi de expreſſo mandato vnius ex Auditoribus, vel Iudicis, quo caſu ſoluantur ſolum duæ tertiæ partes eius, quod proximè mandauimus in caſibus à quinqnaginta florenis vſque ad centum.

Ne Executores aliquo miſſi, viaticum, vel expenſas accipiant. XXXV.

ITem ſi contingeret, quod Executores mitterentur ad capiendum aliquem, vel ad alium effectum, vel aſſociando Iudices, vel Notarios, vel ex quacumque alia cauſa ad aliquem locũ cuiuſuis perſonæ, ſeu Communitatis, pro quouis delicto, de quo imputatio daretur, nihil penitus ratione viatici peti poſſit, vel exigi, neque poſſint expenſas accipere.

De eo, qui eum ex gratia, vel alias abſolutus eſſet, non delicta condemnatione capitur. XXXVI.

ITem ſi contingeret aliquam perſonam capi, quæ eſſet gratiata, & Cameræ ſatisfeciſſet, vel alias abſoluta, & proceſſum, vel condemnationem caſſari non procuraſſet, conſtito de gratia, vel abſolutione debeat confeſtim relaxari (ſolutis in pęnis pecuniarijs, vel corporis afflictiuis citra mortẽ) carolenis duobus Executoribus, & in capitalibus vbi de morte agitur ſcuto vno.

Ne plures Executores domum aliquam in realibus executionibus ingrediantur. XXXVII.

ITem quod in executionibus realibus in Ciuitatibus, & Terris faciendis, non poſſit domum aliquam ingredi niſi vnus Executor, cum Notario, vel duobus teſtibus (non tamen Birruarijs, ſi alij commodè haberi poſſunt) & in Comitatu, cum Baiulo, vel Sindico, ſeu Maſſarijs loci illius, in realibus executionibus tantum.

De Executoribus iubentibus aliquem comparere ſine mandato. XXXVIII.

ITem quod non liceat alicui Executori ad hoc minimè deputato, licentioſè alicui ciui, vel comitatiuo præcipere, vt compareat coram quocumque Iudice, niſi de expreſſa voluntate Superioris, vel niſi quis reperiretur in fragranti crimine, vel in fuga, vel vt ſupra in detentione, ſeu capturis faciendis, dictum fuit capitulo ſexto.

Quid ſingulis diebus ſoluendum à carceratis ob crimen. XXXIX.

ITem quod carcerati non teneantur ſoluere pro carceratione, vel eorum cuſtodia, niſi ſolidos quinque pro quolibet die in criminalibus, quando de ſuo viuerent. Sed quando reciperent expenſas ab officialibus, ſolidos quindecim, & non vltra. Ad quas expenſas recipiendas non poſſint carcerati modo aliquo coarctari niſi ſtarent in ſecretis.

Additio prima.

Addendo ſtatuimus, & ordinamus ad reprimendam voracitatem Cuſtodis Carcerum, quod ipſe Cuſtos teneatur ſub pœna priuationis officij, liberè dare Carceratis etiam in ſecretis carceribus, arbitrio tamen Gubernatoris pro tempore, omne id, & totum, quod ſibi pro alimentis Carceratorum traditum fuerit, & de obſeruantia pręſentis capituli ſtetur dicto Carcerato cum vno teſte etiam Carcerato, & eius iuramento.

Additio ſecunda.

Item quod Commiſſarij, Fiſcalis, Viceſiſcalis, Notarij, & Executores euntes per Territorium, & Prouinciam non poſsint petere ab aliqua Communitate, vel particulari perſona victum, vel aliud pro alimentis ſine ſolutione, ſed teneantur ſoluere victum, & alia, quæ haberi contigerit iuſto, & condecenti precio. Mandantes omnibus Hoſpitibus, vt nullo modo recuſent, recepta competenti mercede, ſub pęna arbitrij noſtri hoſpitari omnes Executores, qui ad eorum hoſpitium venirent.

Quod cautũ erat, quo ad executores in ſequenti cap. 40.

libet inſtrumentorum quorumcumque copiam ſimplicem petenti dictorum quorumcumque inſtrumentorum ſimpliciter copiam ſine die, teſtibus, & ſubſcriptione eidem tradere omni exceptione remota, etiam ſi inſtrumenta eſſent alterius Notarij præmortui, & reperirentur in manibus ipſius Tabellionis, cum iſta tamen declaratione, quod prędictæ copię nullam fidem faciant in iudicio etiam ſi eſſent confectæ, & ſubſcriptæ manu ipſius Notarij, & pro copijs prædictis, poſſint Notarij prædicti accipere bononenos quatuor pro quolibet folio ab vtroque latere ſcripto, cum viginti lineis, ſiue verſibus, qui ad minus ſint ſeptem dictionum, vt ſupra in alijs dictionibus fuit explanatum, ſub pœna in prædictis caſibus ſcutorum decem pro quolibet, & qualibet vice, pro medietate Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, pro alia medietate parti copiam petenti, & executori.

Additio ſeptima de ſcripturis Notariorum mortuorum, & illarum oſtenſione.

Item ad tollendas fraudes, & incommoda, quæ quotidie exoriri ſolent circa contractus, diſtractus, donationes, venditiones, teſtamenta, codicillos, & vltimas voluntates, & alia quæcumque inſtrumenta Notariorum mortuorum, quæ remanent in manibus hæredis Notarij præmortui, vt plurimum experientiam aliquam artis Notariatus non habentium. Idcirco ſtatuimus, & ordinamus, quod ſtatim mortuo Notario, videlicet infra decem dies à die mortis Notarij, ipſius hæredes teneantur, & obligati ſint quoſcumque contractus, donationes, teſtamenta, codicillos, vltimas voluntates, proceſſus, omneſque alias ſcripturas per inuentarium conſignare in manibus Dominorum Priorum Conſortij Notariorum Peruſinorum, ſub pœna quinquaginta ſcutorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, & totius emolumenti, quod exoriri poſſet ex prædictis ſcripturis, applicandi ipſo facto Hoſpitali dictorum Notariorum pro ſuſtentatione puerorum illius Hoſpitalis, & prædicti Priores Notariorum teneantur, & obligati ſint dictas ſcripturas publicas conſignare deſcendentibus, vel proximioribus dicti Notarij præmortui, dummodo ſint Tabelliones matriculati in Conſortio Notariorum prædictorum, & ipſis non exiſtentibus, Notario publico eiuſdem Collegij, concordato hærede de precio ſcripturarum, iuxta declarationem faciendam per duos homines communiter eligendos, & interim apud ſe fideliter retinere, & dicti Priores auctoritate præſentis Statuti poſſint, & valeant cogere hæredes, ac detentores ſcripturarum prædictarum ad conſignationem ſcripturarum, & ad exequutionem dictæ pœnæ de facto, & ſine aliqua Iuris cognitione, & abſque aliqua declaratione, qui Notarij hic deputati pro oſtenſione inſtrumentorum accipere non poſſint, niſi tres bononenos pro qualibet oſtenſione, vnum pro ſe, duos pro hærede, donec aliter non fuerit conuentum inter hæredem, & dictum Notarium, vel Priores dicti Conſortij, & præmiſſa exequantur contra hæredes Notarij ſtatim facta publicatione huius decreti, & ordinationis.

Additio octaua quid accipiendum pro mercede Notariorum.

Item ſtatuimus, & ordinamus ad ſubleuandos ſubditos in quantum fieri poteſt à ſuperfluis expenſis, quod ſi in futurum contigerit extrahi per aliquem quæcumque inſtrumenta in publicam, & autenticam formam confecta, manu eiuſdem, vel præmortui Notarij in tali caſu Tabelliones inſtrumenta prędicta in publicam formam extrahentes non poſsint, nec valeant accipere mercedem niſi pro illa quantitate, qua indiget extrahi faciens, ſed ſi inſtrumentum extrahendum contineat creditum ducentorum ſcutorum, & extrahi volens indigeat eo ſolum pro conſequendo centum forte quia de alijs centum iam ſibi ſit facta ſolutio ſolum pro centum mercedem ſoluat dummodo ſolutionem dictorum centum iam factam probet ſufficienter, plenè, & legitimè, & ſimiliter in teſtamento ſi legatarius pro conſequendo legato voluerit ſibi extrahi dictum legatum, teneatur Notarius dare ſumptum ipſius legati extenſum in publicam formam hoc modo. Inter alia, quæ reperiuntur, & ſunt in quodam teſtamento facto per N. ſub anno, menſe, die &c. manu N. adeſt infraſcriptum legatum, videlicet. Item iudicauit, & reliquit N. ſcuta centum ſoluenda &c. Deinde dicat & poſt dictum legatum in dicto teſtamento fuit facta hæredis inſtitutio de N. prout in eo latius continetur, & pro tali ſumpto in publicam formam legatarius non teneatur ſoluere Notario niſi pro concurrenti quãtitate in legato compræhenſa, & huiuſmodi ſumptum auctoritate præſentis Statuti fidem faciat, perinde ac ſi eſſet in eo compræhenſa hæredis inſtitutio de verbo ad verbum quoad conſequendum dictum legatum, & ad fauorem dicti legatarij tantum, non obſtantibus legibus, conſtitutionibus, ſtatutis, aut alijs in contrarium facientibus quibuſcumque. Ad fauorem verò hæredis, vel alterius cuiuſcumque nullam prorſus fidem faciat in iudicio, vel extra, & Iudex adhibens aliquo modo fidem, teneatur in ſindicatu ad intereſſe Notarij, & nihilominus actus factus per talem Iudicem ipſo iure ſit nullus. Declarantes, quod ſi legatarius forte voluerit ſibi extrahi integrum teſtamentum, teneatur ſoluere Notario integram mercedem, iuxta valorem bonorum in dicto teſtamento contentorum.

Quartam pœnæ debitam executori, intelligi pœnæ reductæ per ſignaturam. XXXI.

NOn poſſint, nec debeant quicumque fuerint executores, & quouis nomine cenſeantur, quibus quarta pars pœnæ, virtute bannimentorum noſtrorum, vel alias debeatur exigere, neque conſequi, niſi quartam partem pœnæ moderatæ, & reductæ per ſignaturam, & non quartam partem totius pœnæ, quam partem illi executores exigere valeant, & poſſint, qui re vera executionem fecerunt, & ſi nulla facta fuerit executio de aliquo delicto commiſſo, à quo quis gratiam, ſoluta aliqua ſumma Cameræ, obtineret, nihil à quouis executore exigi poſſit, ſed intelligatur, quod habere debeant quartam partem pœnæ moderatè per ſignaturam, quando ab illis executio facta eſſet, & non aliter. Et hoc in Barigello noſtro Peruſiæ, & eius officialibus, in alijs autem Statuta locorum ſeruari volumus.

Quartam pœnæ deberi cum perſona capitur, & pœna integrè ſoluitur. XXXII.

ITem ſi contingeret aliquam perſonam capi, quæ ob delictum ab ea perpetratum, ſolueret pœnam integram, tunc habeant quartam partem integrę pœnæ. Sed ſi reus non caperetur, & bona eius poſt confiſcationem Cameræ incorporarentur, vbi nullus labor, aut modicus

Additio tertia.

De ſindicatu Notar. crimin. Item ſtatuimus, quod Notarij actuarij debeant quolibet anno ſindicari, ſicut alij Officiales Curiæ in fine eorum officij.

Qua ratione Executoribus iter agentibus victus quærendus. XL.

ITem quod Executores euntes per Territorium, & Prouinciam, non poſſint petere ab aliqua Communitate, vel particulari perſona victum, vel aliud pro alimentis, ſine ſolutione. Sed teneantur ſoluere victum, & alia, quæ habere contigerit, iuſto, & condecenti precio. Præcipientes, & mandantes omnibus, & quibuſcumque Hoſpitibus, vt nullo modo recuſent, recepta competenti mercede, ſub pœna arbitrij noſtri, hoſpitari omnes Executores, qui ad eorum hoſpitium venirent.

De his, qui ſe ſponte conſtituunt. XLI.

ITem ſi contingeret aliquem ſua ſponte conſtitui in carceribus, pro quacumque cauſa criminali, nihil habeant Executores, niſi pro cuſtodia Carcerum, iuxta taxationem ſubſcriptam.

De his, qui ex Palatio deducuntur in carcerem. XLII.

ITem ſi de mandato ſui Iudicis quis poneretur in carceribus, exiſtens in Palatio, pro cauſa criminali tunc Barigellus, ſeu Executor habeat ſolum quartam partem eius, quod haberet ſi cœpiſſet in Ciuitate extra Palatium.

Additio.

Item quia dubium interdum oriebatur quomodo intelligenda eſſet quarta de qua ſupra, huiuſmodi ambages tollentes declaramus quartam partem intelligi debere reſpectu mercedis, ſeu executionis factæ ſi reus eſſet captus in Ciuitate, ita vt ſi de Palatio ponatur in carceribus iuſſu Iudicis, habebit Executor ſolum dictam quartam partem, & non vltra.

De executionibus ciuilibus. XLIII.

IN cauſis autem ciuilibus, habeant Executores pro qualibet executione, vſque ad ſummam decem florenorum, bononenos duos, vſque ad ſummam quinquaginta florenorum, bononenos viginti in totum, à quinquaginta florenis ſupra, pro quolibet floreno bononenum vnum.

Additio prima.

Et quia quotidie oriebatur dubium ſuper Executoribus, & mercede Executorum exequentium brachia ſecularia, vel alia mandata executiua, quæ Iudices cuiuſcumque loci extra Ciuitatem hanc relaxant; Ideo ſtatuendo declaramus contenta in decreto habere locum etiam in brachijs ſecularibus, & alijs quibuſcumque mandatis executiuis.

Additio ſecunda.

Item ſtatuimus, quod ſi ſolitum eſt, nulla executio perſonalis fieri poſſit pro debito ciuili contra forenſes, qui conducerent victualia ad Ciuitatem, vel Romam verſus iter facerent cum eiſdem.

Additio tertia.

Item ſtatuimus, quod ſi contigerit aliquem capi pro debito ciuili, Iudex an debeat carcerari, vel ne prouideat prout iuſtum ſibi videbitur.

Creditores non teneri ad aliquid Executoribus. XLIV.

ITem quod creditores non teneantur ſoluere Executoribus mercedem.

Mercedem non deberi niſi facta executione. XLV.

ITem quod Executor pro executione quicquam habere non debeat, niſi tacta prius executione cum effectu.

Additio.

Addendo ſtatuimus, quod ſi mercedem pro executione acceperint abſque eo, quod executionis effectum faciant, priuetur officio, & puniatur arbitrio Superioris Prouinciæ.

Pignora pœnes Depoſitarium deponenda. XLVI.

ITem quod pignora per Executores facienda, debeant intra biduum deponi, pœnes Depoſitarium pignorum, ſeu creditorem, à quo eorum mercedem pro executione debita (ſumptibus tamen debitoris) debeant habere, & conſequi.

De his, qui ex cauſis ciuilibus poſiti ſunt in carceribus. XLVII.

Quo ad carcerationē ſeruetur tertia additio poſita ſuper ſub c. 43. ITem quod debitores pro cauſis ciuilibus capti, debeant ſtatim poni in publicis carceribus, & ab eis nihil exigi poſſit per Cuſtodem carcerum, ſeu Barigellos, niſi ſoldi decem pro relaxatione.

De Baiulis. XLVIII.

BAiuli verò teneantur, & debeant Statuta locorum obſeruare in omnibus, & per omnia, & præſertim in faciendo relationes debito tempore, ſecundum eorundem Statutorum diſpoſitionem, ſub pœna &c.

Additio prima.

Item ſtatuimus, atque ordinamus, quod Baiuli electi, & in futurum eligendi teneantur, & obligati ſint in principio eorum officij iurare in manibus Dominorum Priorum Ciuitatis Peruſiæ, & Notarij in Criminalibus, de bene, & fideliter exercendo eorum officium, & quod portent medaliam cum armis Ciuitatis, & quod quilibet ex dictis Baiulis, videlicet, vnus pro quolibet die teneatur, & obligatus ſit à ſummo mane vſque ad tertium ſonum campanæ communis permanere in Palatio, & illinc non diſcedere ſine licentia Domini Locumtenentis, & ordo prædictus obſeruetur inter dictos Baiulos donec vnuſquiſque ſuum præſtiterit officium, ſub pœna duorum ictuum funis, & quia omnis labor optat præmium, nec non vt fraudes euitentur, ſtatuimus, & ordinamus, quod Baiuli in Criminalibus poſt primam citationem factam ad reſpondendum inquiſitioni, pro alijs

alijs duabus citationibus faciendis habeant, & habere debeant ab ipſis inquiſitis bononenum vnum pro quolibet inquiſito, & qualibet cedula, vel inquiſitione, aut præcepto ex quacumque cauſa extra Ciuitatem. In Ciuitate verò ſeruetur ſtylus, & ordo antiquus, & quod in cedulis Notarius teneatur adnotare mercedem ipſius Baiuli, qui fideliter teneatur facere relationes, ſub pœna fuſtigationis. Excipimus tamen ab huiuſmodi onere permanendi in Palatio Baiulos omnes Artium ipſius Ciuitatis, vt commodius poſſint inſeruire Tribunalibus dictarum Artium.

Additio ſecunda.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quod omnis citatio per Curſores, vel Baiulos quacumque hora diei facta cenſeatur facta, & exequuta pro alia die hora ſolita, etiam quod relatio Nuncij fiat in illa die, & decreta quæcumque facta ſuper illa citatione in illa die, in qua fuit domi executa, ſint ipſo iure nulla, & citatio fiat cum dimiſſione cedulæ.

Supraſcripta omnia, & ſingula Capitula mandamus obſeruari, tam in hac Curia, quam in quacumque alia Legationis noſtræ. Dat. Peruſiæ die 16. Februarij 1549.

IVLIVS CARD. VRBINI LEG.

Io: A. Viceleg.

TASSA DELLA CANCELLARIA
CRIMINALE DI PERVGIA

Secondo le Conſtitutioni della buo. mem. del Cardinal d'Vrbino, e Veſcouo della Caua, confirmate per Breue dalla fel. mem. di Gregorio XIII. con alcune ſpecificationi, e dechiarationi per più facile intelligenza, & oſſeruanza di quelle, approuate dalla Sagra Conſulta.

Con alcun' altre dechiarationi fatte hora dall'Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Monſig. Diaz Veſcouo di Caſerta, di Perugia, & Vmbria Gouernator Generale, ſegnate con il ſegno ☞ & approuate dall'iſteſſa Sagra Conſulta.

PER relatione, ò denuntia di qualſiuoglia delitto da farſi da Sindici, ò altri à ciò deputati, non poſſi il Cancelliero dimandare, ne eſſigere coſa alcuna, ma ſeguita, che ſarà la ſentenza condennatoria il Reo ſia obligato per tale relatione, ò denuntia pagare bolini dieci. ſc. ƀ.12.$\frac{1}{2}$.

Per querele fatte verbo, vel in ſcriptis date, quando conſti dell'offeſa, ò per inſpettione di ferite, e percoſſe, ouero per teſtimonij degni di fede, cioè del corpo del delitto, il Cancelliero non poſſi far pagare coſa alcuna ſe non al condennato bolini dieci. ſc. ƀ.12.$\frac{1}{2}$.

Per querele di turbatiue ſia lecito al Cancelliero pigliare, & eſſigere dal querelante bolini dieci per querela verbo, vel in ſcriptis data. ſc. ƀ.12.$\frac{1}{2}$.

Per precetto ſe ſi farà ad inſtanza del Giudice ex officio, ò d'inſtigator ſecreto, non poſſa far pagare coſa alcuna, ma ſe ad inſtanza delle parti, ò accuſatore manifeſto habbi il Cancelliero bolini quattro. Et il ſimile s'intenda della requiſitoria. ſc. ƀ.5.

Per produttione di qualſiuoglia ſcrittura. ſc. ƀ.2.$\frac{1}{2}$.

Per riſpoſta fatta dal Reo citato, ò conſtituito inſieme con la ſigurtà data, e promiſſione d'indennità, il Cancelliero habbi bolini quattro. ſc. ƀ.5.

Per ſigurtà di non offendere tanto ad inſtanza del Giudice, quanto delle parti, il Cancelliero habbi bolini quattro. ſc. ƀ.5.

Per copie di proceſſi, e teſtimonij ſi paghi per ogni carta bolini tre per decreti della Sacra Conſulta, con conditione che ogni facciata ſia di 18. verſi, & ogni verſo di 5. parole.

☞ Che il Cancelliero Criminale ſia obligato in auuenire dar le copie intiere, & de verbo ad verbum dell'inditij, leuatone ſolo quello, che forſe foſſe ordinato dal Giudice, à ragione di bolini tre per carta conforme alle taſſe, con eſpreſſa prohibtione, che non poſſa dare originali

debba eſſigere mercede doppia, ſe però quei delitti non foſſero ſtati fatti in diuerſi tempi, e con diuerſe perſone.

29 Di più ſi dechiara, che ſe bene nelli Bandi ſi dice, che non debbano mai confonderſi le pene della delatione dell'arme, con li delitti; nondimeno il Cancelliero non poſſa eſſigere mercede per dette delationi d'arme, ſe non quando ſaranno pugnali, ſtilletti, piſtole, & altre armi prohibite, nel qual caſo non ſi faccino più capi, ma ſi debba ſolo hauer riguardo alla maggior pena, quando però hauerà licentia di poter portare dette armi prohibite.

30 Che in caſo che vno vogli caſſare per gratia, decreto gratioſo, ò ſupplica, & il Reo ſia fuori di carcere, all'hora il Cancelliero ſia obligato dare copia dell'inquiſitione ſe ſia formata, ſe non di formarla, e darne copia, ne per ciò poſſi pretendere altro per il proceſſo, ma ſolo ſi deua contẽtare della mercede della copia dell'inquiſitione, della quale non ſi poſſi pretendere più d'vn giulio per ciaſcuna inquiſitione fino al numero di più perſone ſecondo la taſſa.

31 Ma caſo che il Reo fuſſe prigione, e non voleſſe copia del proceſſo, ma voleſſe la ſuſtanza delli delitti, e tanto che baſti per far la ſupplica; che'l Cancelliero ſia obligato dargliela, e gli ſi paghi il proceſſo vn bolino per carta, purche in tutto non meno di tre giulij, ne ecceda la ſomma d'vno ſcudo.

32 Et il ſimile ſi oſſerui ogni volta, che ſi accommodi per compoſitione con il Fiſco, nel qual caſo non habbi d'hauer altro etiam ſotto preteſto dell'eſsibitione al Giudice.

33 Che quando il Reo carcerato non hà hauto copia del proceſſo, e non vogli ſoſtanza delli delitti, ò inditij, ò che il Cancelliero non eſſibiſca il proceſſo al Giudice ad inſtanza della parte, ò v'interuenghi altr'opra di eſſo Cancelliero ad inſtanza come ſopra, non ſe li deua coſa alcuna per il proceſſo ſopra ciò fatto.

34 Che li precetti ad informandum nõ ſi faccino ſotto graui pene, e ſenza grande, & vrgente cauſa, cioè in caſi, che li delitti non ſono pienamente prouati, e notorij, nelli quali caſi ſe ſi faranno, al Cancelliero non ſi paghi coſa alcuna per la multa, ma quando ſi faranno come di ſopra per caſſatione della multa al Cancelliero ſi paghi.

35 Nelle cauſe capitali doue ſi tratta di pena di morte naturale giulij quindeci. ſc. 1. b. 50.

36 Nelle cauſe afflittiue del corpo il Cancelliero habbia vno ſcudo. ſc. 1.

37 Nelle pecuniarie non habbi coſa alcuna etiam che ad inſtanza della parte, ò del Fiſco per ordine del Giudice ſi faceſſero.

38 Che li precetti ad informãdum non ſi faccino ſe non in cauſe graui ſpecificate nelle taſſe à i verſicoli Caſi capitali, oue è impoſta pena della vita, e Caſi nelli quali è impoſta pena afflittiua del corpo, e che in detti caſi li precetti non ſi faccino ſe nõ vn giorno per l'altro, tanto nella Città, come nel Contado, e Prouincia, e la Requiſitoria nella Città ſi faccia con il medeſimo termine, ma nel Contado con termine di tre giorni, e nella Prouincia di giorni quattro, e non prima, che ſiano fatte le relationi delli precetti, e paſſati i termini di quelli: E che così degli vni, come degli altri ſe ne deua laſciar copia in ſtampa, altrimente non vagliano, e ſeguendone condennationi, ò multe per contrauentioni di detti precetti non poſsino eſſeguirſi, ne per quelli ſiano tenuti li multati à pagare coſa alcuna; facendoſi pagare dal Reo vn bolino per precetto, ò requiſitoria, che gli laſciano.

39 E la medeſima copia con l'iſteſſa mercede ſi laſci, e paghi reſpettiuamente in tutti li caſi d'altri precetti, e requiſitorie, che ſi faranno.

40 Che per caſſatione della multa de' teſtimonij quali non obediranno al precetto, ò requiſitoria ſe ſaranno chiamati per cauſa d'vn delitto nel quale entri pena della vita ſi paghino giulij dieci. ſc. 1.

41 Nell'afflittiue del corpo giulij ſette. ſc. b. 70.

42 Nelle pecuniarie di qualſiuoglia ſomma, al più giulij tre, e mezo. ſc. b. 35.

43 Et in tutti li ſudetti caſi, tanto riſpetto alli Rei, quanto anco riſpetto alli teſtimonij, non s'habbi riſguardo alcuno alla pena del precetto, ma ſia tacito, e contento della ſopradetta mercede reſpettiuamente.

44 Per le condennationi, ò multe in pœnam ſpreti precepti ad fideiubendum, il Cancelliero habbi da eſſere pagato ſecondo la taſſa del Cardinal d'Vrbino, e Monſig. della Caua, ſecondo quella ſomma, che gl'inobedienti ſaranno forzati à dare tal ſigurtà, e con effetto la daranno, ma ſe non ſi darãno ſigurtà paghino per quella quantità, che ſaranno condennati.

45 Et il ſimile s'intenda per altre multe, che ſi faranno, cioè ad fideiubendum, de non ingrediendo pro bannitis, ad redimendum bona confiſcata, & ſimili, le quali mercedi li ſi debbano trà la caſſatione, e rogito del decreto.

loco copiæ, eccetto in cauſe leggieri, & all'hora con ordine del Giudice, nelle quali copie d'inditij, non deua inſerirci ne inſtantie, ne proteſte, ne capitoli, ne interrogatorij fatti, e prodotti dalle parti, ſe eſpreſſamente non ſi domandaſſero, e mettendouele non richieſto, non ſe li deua mercede alcuna di eſſi atti, ma dando gli originali, ò copie in forma d'originali come ſopra, ſi ſerui la taſſa al numero ſeguente che comincia, ma ſe la parte.

10 Ma ſe la parte voleſſe l'originale loco copiæ, ouero le copie in forma d'originale, all hora ſi paghi al Cancelliero bolini ſei per carta, e ſe detti originali, ò copie in forma d'originali foſſero troppo larghi, e ſopra ciò naſceſſe differenza alcuna, che in tal caſo il Cancelliero facci quello sbaſſo, che dall'Auuocato de' Poueri ſarà giudicato.

11 Per eſſibitione da farſi al Giudice del proceſſo originale ad inſtanza della parte, quando il Cancelliero non ſia ſtato pagato del proceſſo, ò copie, debba hauere à ragione di ſoldi doi per carta delli teſtimonij, ma eſſendo ſtato pagato non habbia hauere coſa alcuna.

12 E quanto all'accommodatione da farſi all'Auuocato, ò Procuratore, ſi dechiara, che quella non habbi luogo ſe non à fauore de' Poueri, nel qual caſo ogni volta, che coſtaſſe, che vno foſſe pouero, e non poſſedeſſe, ne haueſſe penitus coſa alcuna, all'hora il Cancelliero ſia obligato d'accõmodare li proceſſi originali all'Auuocato, ò Procuratore de' Poueri gratis, e ſenza pagamento alcuno.

13 Che occorrendo di prouare la pouertà ſi eſſaminino i teſtimonij gratis, e ſommariamente etiam dal Notario de' poueri, con interuento del Luogotenente, ò altro Giudice deputato da Monſig. Gouernatore, e della pouertà ſi ſtia ad arbitrio del Giudice, non reſtando però in quel mezo il dare il proceſſo all'Auocato, ò Procuratore de' poueri, volendo che il Reo habbia otto giorni di tẽpo à prouare la ſua pouertà dopo hauto il proceſſo, e non la prouando in detto tempo, il Giudice ſenz' altra citatione debba relaſſare il mandato da eſſeguirſi contra bona del Reo per la giuſta mercede del Cancelliero, conforme alle taſſe. Dichiarando che ſtia in arbitrio del Cancelliero nelli caſi sopradetti di dar le copie, ouero accommodare gli originali ſecondo à lui parerà.

14 Per eſſamine de' teſtimonij à defeſa nelle cauſe capitali doue è impoſta pena della morte naturale baiocchi vinticinque trà il Giudice, & il Cancelliero. ſc. ƀ.25.

15 Nelle cauſe afflittiue del corpo, baiocchi

loco

quindeci per teſtimonio, da diuiderſi co ne di ſopra. ſc. ƀ.15.

16 Nelle cauſe pecuniarie baiocchi dieci per teſtimonio, da diuiderſi come di ſopra. ſc. ƀ.10.

17 Per rogito di ſentenze nelli caſi capitali, doue ſi tratta di morte, inſieme con la caſſatione del proceſſo, al Cancelliero ſi paghi vno ſcudo, & vn terzo. ſc.1. ƀ.33.$\frac{1}{3}$.

18 Per rogito di ſentenza nelli caſi afflittiui del corpo con la caſſatione del proceſſo, al Cancelliero ſi paghi baiocchi cinquanta. ſc. ƀ.50.

19 Per rogito di ſentenza nelle cauſe pecuniarie, con la caſſatione del proceſſo, habbi la terza parte di quello, che ſi paga per ſportole al Giudice per le taſſe del Cardinal d'Vrbino.

20 Per qualſiuoglia comparſa fatta, e ſteſa nel libro de gl'atti, ſi paghi bolini doi. ſc. ƀ. 2.$\frac{1}{2}$.

21 Per caſſatione di proceſſo, e ſentenza condennatoria nelli caſi capitali doue ſi tratta di morte naturale per gratia legitimamente ottenuta inſieme con il rogito d'eſſe, ſi paghi al Cancelliero giulij quindeci. ſc. ƀ.50.

22 Nelli caſi afflittiui del corpo, per ſimile caſſatione, e regiſtro groſſi venti. ſc.1.

23 Nelle cauſe pecuniarie per ſimili caſſationi, e regiſtro, ſi paghi baiocchi vinticinque per ogni cento fiorini, purche in tutto non paſſi giulij quindeci.

24 Per eſtrattione di ſentenza aſſolutoria, ò condennatoria con il tenore dell'inquiſitione, & viſis nelle cauſe capitali doue ſi tratta di morte naturale, ſi paghi al Cancelliero vno ſcudo. ſc.1.

25 Per ſimile eſtrattione nelle cauſe afflittiue del corpo, al Cancelliero ſi paghino baiochi cinquanta. ſc. ƀ.50.

26 Nelle pecuniarie per ſimile eſtrattione ſino alla ſomma di fiorini cinquanta, al Cancelliero ſi paghino baiocchi venticinque, e da quello in sù ſino à qual ſi voglia ſomma, ſi paghino baiocchi cinquanta, e non più.

27 Per inuentarij, che occorreſſe fare per delitto commeſſo doue entraſſe pena della vita, ò afflittiua del corpo, ſi paghi fuora della Città vno ſcudo al Cancelliero, e mezo ſcudo alli eſſecutori, che l'accompagneranno, ma ſe ſi faceſſe dentro la Città, ſi paghi al Notaro mezo ſcudo, e groſſi cinque à gl'eſſecutori. Dechiarando, che quando per l'iſteſſa cauſa ſi faceſſe l'inuentario nella Città, e fuori, il Cancelliero habbi ſolo vna mercede, cioè di quello ſi fà fuori, oltre li viatici, ſpeſe, e vettura.

28 E per leuar le liti, che giornalmente ſogliono naſcere per li capi, che ſi ſogliono fare nelle querele, ò condennationi, che contengono diuerſi delitti, ſi dechiara, che contenendo dette querele, ò condennationi diuerſi delitti, non ſi

debba

Tumultuare il popolo.
Robbamento di Vergini, ò Donne honeſte.
Frattura di pace, ò parola.
Vendetta tranſuerſale.
Entrare in caſa di Donne honeſte per forza per vſare per forza.
Scalare, ò rompere Caſe, ò Botteghe robbandoui più di diece ſcudi.
Delatione d'archibugetti prohibiti, pugnali, ſtilletti, e cortelli prohibiti.
Riſcuotere nuoue gabbelle.

Caſi nelli quali vi è pena afflittiua del corpo.

ABorto, ò dar ſoniferi non ne ſeguendo morte.
Defloratione di Vergini.
Vſar con Donne honeſte per forza.
Defloratione di Vergini minore di dieci anni.
Teſtimonianza falſa.
Adoprare peſi, e miſure falſe.
Vſure.
Monopolij.
Pigliare di propria autorità li beni de' debitori.
Patti, ò portioni di lite.
Baſtonate con ſangue, ò ſenza.
Percoſſa con arme in teſta, etiam ſenza ferita.
Ferite in qualſiuoglia modo, e luogo della perſona.
Sputare in faccia, ò altroue ad alcuno, ò tirarli brutture.
Vſurparſi il nome della Corte.
Vendere vna coſa à doi perſone.
Vendere li beni d'altri come ſuoi proprij con giuramento.
Vſurparſi li beni d'heredità iacenti.
Inſulto con baſtoni, ſaſſi, ò altr' armi dentro la caſa d'alcuno.
Baciar Donne honeſte per forza.
Offeſe per cauſa di lite.
Vſcire, & entrare per le mura di Città, Terre, ò Caſtelli, ò per altro luogo, eccetto, che per le porte aperte, & ordinarie.
Scalare, ò rompere caſe, ò botteghe ſenza rubbarui, ò con rubbarui meno di dieci ſcudi.
Reſiſtere alla Corte, e non darli li pegni.
Portare, ò tenere chiaue falſe, ò grimaldelli.
Maſcherarſi, ò traueſtirſi fuor di tempo ſenza licenza.
Conuenticole prohibite.
Giocare con carte, ò dadi falſi.
Sparare Archibugio contra alcuno ſenza offeſa, ouero, che non pigli fuoco.
Minacciare auanti à i Giudici.
Biaſtemmare Dio, la Glorioſa Vergine, e i Santi.

Caſi nelli quali vi è pena pecuniaria.

PErcoſſe con ſaſſi vi è pena di fiorini cento.
Inſulto con baſtoni, ſaſſi, ò altr'armi ſenza offeſa, vi è pena di fiorini cento.
Percuotere alcuno con calci, ò altri ſimili, ò pelar la barba, ò capelli, ò gettare alcuno in terra, vi è pena minore di fiorini cento.
Per ſporcitie, ò altre coſe infamatorie, meſſe alla porta, ò caſa d'alcuno, vi è pena minore di fiorini cento.
Per mentite, ò parole inguriose trà huomini, vi è pena minore di fiorini cento.
Per turbatiue ſemplici vi è pena minore di fiorini cento.
Per delatione d'armi nõ prohibite, e monitione da caccia, vi è pena minore di fiorini cento.
Per ſtocchi e barocchi nelli principali vi è pena di ſcudi cento, nelli mediatori, e Notarij ſcudi cinquanta.
Andar di notte ſenza lume vi è pena doi ſcudi.
Giocare à carte non bollate vi è pena doi ſcudi.
E caſo che naſceſſe altro caſo, quale non foſſe compreſo, ò eſpreſſo nelle preſenti Taſſe, ſi debba ricorrere alle Conſtitutioni della buo. mem. del Cardinal d'Vrbino, e Veſcouo della Caua, confirmate per Breue dalla fel. mem. di Gregorio XIII. e così di ſimili in ſimili.

Stante concordia, & conſenſu Illuſtris Communitatis Peruſiæ, Illuſtris D. Theſaurarij Prouinciæ Vmbriæ, & D. Franciſci Colutij Cancellarij Criminalis, taxas prædictas approbamus, & inuiolabiliter obſeruari mandamus. Dat. Peruſiæ die 3. Februarij 1611.

DOMINICVS MARINVS GVB.

Vliſſes Marocchius Secret.

CHe il Cancelliero ſia tenuto à far riceuta di tutto quello, che riceuerà per il Giudice, e per ſe diſtintamente nel modo infraſcritto, cioè
Adi del Meſe di N. hà pagato queſto dì ſopradetto in mano di me N. Cancelliero Criminale l'infraſcritta quantità di denari per l'accommodamento, caſſationi, e cauſe infraſcritte, cioè
Per il Sig. Luogotenente Criminale
Per
Alla Cancellaria
Per il proceſſo
Per caſſatione di querela al lib. à fol.
Per caſſatione di condennatione al lib. à fol.
Per regiſtrar ſupplica ſotto le pene come ſopra.
Che il Cancelliero non poſſa riceuere propine, ò altro emolumento di qualſiuoglia ſorte per dare al Giudice, ſe non conforme alle dette taſſe.
Si aggiunge di più, che non ſi traſmettino le citationi ad reſpondendum inquiſitioni, ſe quella non ſia prima formata, e ſcritta al libro.
Che le relationi, che fanno li Chirugici, e le denuntie, che danno li Sindici non poſsino riceuerſi ſe non in ſcriptis, ſecondo le Conſtitutioni d'Vrbino, purche ſiano ſcritte di lor propria mano, e date in actis con giuramento, ò non ſapendo loro ſcriuere, ſcritte di mano d'altri laici, e volendo altro il Cancelliero dalli medeſimi Sindici, ò Chirugici il Notario lo ſtenda per via d'eſſamine.
Che il Cancelliero, ne altra perſona poſſa aſtringere li Sindici à portare citationi, ò precetti.
E tutte le ſudette coſe s'intendano hauer luogo per l'auuenire, e che ſi debbano oſſeruare dal Cancelliero.
E tutte le ſopradette coſe debba oſſeruare il Cancelliero ſotto le pene contenute nelle Conſtitutioni Aldobrandina, della Marca, del Cardinal d'Vrbino, e di Monſig. della Caua, e nelli caſi nelli quali non ſi tro-

46 *Per caſſatione di querele, e proceſſi negl'infraſcritti caſi, per abolitione, ò decreto gratioſo, inſieme con il rogito del decreto, il Cancelliero habbi l'infraſcritta quantità, cioè*

47 PEr delatione de' pugnali, & altre armi prohibite giulij quindeci. ſc. 1. 50.
Per robbamento di Vergini, e Donne honeſte giulij quindeci. ſc. 1. 50.
Per adulterij negli huomini giulij quindeci. ſc. 1. 50.
Per defloratione di Vergini per forza giulij quindeci, ſc. 1. 50.
Per corrompere Offitiali. ſc. 1. 50.
Per furti con violenza, ò frattura, o che la coſa rubbata paſſi ſcudi cento. ſc. 1. 50.
Per homicidio. ſc. 1. 50.
Per rottura di pace, ò parola. ſc. 1. 50.
Per complicità della morte d'alcuno. ſc. 1. 50.
Per offendere Superiori, Offitiali, & altri Miniſtri di Giuſtitia. ſc. 1. 50.
Per offendere Magiſtrati. ſc. 1. 50.
Per offendere Dottori, Procuratori, ò Notarij Collegiati. ſc. 1. 50.
Per reſiſtenza, ò oppoſitione alla Corte, e ritogliere prigioni. ſc. 1. 50.
Per libelli famoſi. ſc. 1. 50.
Per ricettatione de' banditi. ſc. 1. 50.
Per querele con percoſſe de' baſtoni, ſaſſi, ò inſtrumenti ſimili. ſc. 1.
Per ferite in qualſiuoglia modo fatte con armi non prohibite dagli huomini. ſc. 1.
Per ſimili ferite, e percoſſe graui fatte frà donne. ſc. 80.
Ma ſe ſarà ſemplice riſſa di pugna, ò ſimili. ſc. 50.
Per furti doue non ſia frattura ne violenza. ſc. 1.
Per ſchiaffi, pugni, ò calci ſenza ſangue. ſc. 80.
Ma ſe con ſangue etiam trà Cittadini. ſc. 1.
Per cauar termini. ſc. 1.
Per turbatiue fatte con gente armata, conforme alla Bolla di Siſto V. ſc. 1. 50.
Per turbatiue con inciſione di qualche vite, ò altri arbori etiam fruttiferi. ſc. 75.
Per eſtrattione d'inſtrumenti di pace, doue ſi tratta di morte naturale in publica forma. ſc. 1.
Negli altri caſi giulij cinque. ſc. 50.
Per turbatiue ſemplici. ſc. 50.
Per adulterij nelle donne. ſc. 1.
Per defloratione di Vergini ſenza forza. ſc. 1.
Per defloratione di Vergini minori d'anni dodeci. ſc. 1. 50.
Per conoſcere donne honeſte per forza. ſc. 1.
Per biaſtemma d'Iddio, della Glorioſa Vergine, ò de' Santi. ſc. 1.
Per eſſer conſapeuole della morte d'alcuno, purche non ſia complice. ſc. 1.
Per vſurparſi il nome della Corte. ſc. 1.
Per baciar donne honeſte per forza. ſc. 1.
Per richieder vna donna maritata, e honeſta. ſc. 1.
Per ſparare vn'archibugiata contra alcuno, etiam che non pigliaſſe fuoco. ſc. 1.
E ſeguendo offeſa. ſc. 1. 50.
Per maſcherarſi, e traueſtirſi fuor di tempo. ſc. 1.
Per mutarſi nome. ſc. 1.
Per adoprare peſi, e miſure falſe. ſc. 1.
Per vſure. ſc. 1.
Per ſputare in faccia ad alcuno, ò ſimil' altra bruttura. ſc. 1.
Per imbrattamento di porte, ò caſe con qual ſi voglia ſporcitia. ſc. 1.
Per delatione d'armi non prohibite. ſc. 75.
Per tirare à palombi di palombaro, ò ammazzarli in qualſiuoglia modo. ſc. 1.
Per minacciare auanti il Giudice. ſc. 75.
Per fare conuenticole prohibite ſenza commettere delitto. ſc. 75.
Per entrare in caſa di donne dishoneſte per forza. ſc. 50.
Per inſulto con baſtoni, ò con qualſiuoglia ſorte d'armi non prohibite ſenza percoſſa. ſc. 75.
Per entrare in caſa di donne dishoneſte per vſare con eſſe per forza. ſc. 50.
Per parole ingiurioſe trà huomini. ſc. 35.
Per andar ſenza lume di notte. ſc. 25.
Per eſtrattione d'inſtrumenti di ſigurtà date in qualſiuoglia modo, ſi paghi quello, che per le taſſe del Cardinal Conti ſi dà alli Notarij ciuili.
Per caſſatione d'eſſilio riſeruato per pena capitale, doue ſi tratta di morte, il Cancelliero habbi giulij ſette inſieme con il rogito del decreto. ſc. 70.
Per ſimili caſſationi doue ſono altre pene giulij cinque. ſc. 50.
Dechiarando, che le ſudette Taſſe ſi paghino dagl'inquiſiti, ò proceſſati ſino al numero di quattro, e da quattro in sù il Cancelliero deue hauere vn quarto della mercede ſudetta, da diſtribuirſi poi vgualmente trà tutti li proceſſati, conforme alle Taſſe del Cardinal d'Vrbino.
E perche di ſopra ſi è fatta mentione di cauſe capitali doue entra pena della vita, dell'afflittiue del corpo, e delle pecuniarie: Perciò per leuare ogni difficultà, che poteſſe naſcere, & acciò ogn'vno poſſi ſapere qual ſiano detti caſi, reſtando ferme le dette ſpecificationi.

Caſi capitali oue è impoſta pena della vita ſono gl infraſcritti, cioè

HOmicidio volontario.
Aborto quando ne ſeguirà morte.
Libelli famoſi.
Incendij fatti à poſta.
Sodomia.
Priuato carcere.
Frattura di carcere con fuga.
Frattura di mura di Città, Terre, ò Caſtelli.
Recettatione de' banditi, ò malandrini.
Aſſaſſino di ſtrada.
Ladroni famoſi.
Falſificatione di monete.
Inceſto in primo grado.
Leuare vno di poſſeſſo per forza con gente armata.
Ritogliere prigioni alla Corte per cauſa doue ſi tratta di morte.
Vendere veneni, ò darli ad effetto di farli morire.

Tumultuare

ſi trouaſſe appoſta pena nelle ſopradette Conſtitutioni, ſotto pena di ſcudi dieci per ciaſcun caſo, e ciaſcuna volta, d'applicarſi vn quarto all'accuſatore, vn quarto all'eſſecutore, & il reſto alla Reuerenda Camera Apoſtolica.

Io Pietro Boni al preſente Cancelliero Criminale di Perugia confermo, accetto, e prometto di oſſeruare le ſopradette coſe, e dechiarationi per ogni mio intereſſe, e per tutto il tempo, che io eſercitarò detta Cancellaria come di ſopra manu propria.

Io Bartolomeo Giliani Sindico, e Procuratore della Molto Illuſtre Città di Perugia confermo, & accetto quanto di ſopra, con la preſentia, conſenſo, & ordine delli Molto Illuſtri Signori Priori, e deputati della congregatione ſopra ciò fatta.

Stante ſupradicto partium conſenſu, & alijs de cauſis animum noſtrum mouentibus omnia ſupradicta confirmamus, approbamus, & perpetuis futuris temporibus obſeruari mandamus. Datum Peruſiæ die 29. Iunij 1618.

A. EPISC. CASERTANVS GVB.

Lettera della Sacra Conſulta in confirmatione delle ſudette dechiarationi.

All'Illuſtre, e molto Reuerendo Sig. come Fratello Il Gouernator di Perugia.

Illuſtre, e molto Reuerendo Sig. come fratello. La Sacra Conſulta nella quale ſi è dato à vedere il foglio mandato da V. S. declaratorio delle Taſſe delle mercedi di coteſta Corte Criminale, l'hà ſtimato eſſer conueniente, e ragioneuole, e però ha voluto, che ſe le dica, che ella ſi compiaccia far oſſeruare ſecondo la diſpoſitione di quello, e Dio la feliciti. Di Roma li 27. di Giugno 1618.

Di V. S. come fratello Il Cardinal Borgheſe.

PIETRO, per la Dio gratia, del Titolo di S. Nicolò in Carcere, di Santa Chieſa Cardinale Aldobrandino, Generale Sopraintendente dello Stato Eccleſiaſtico.

TROPPO graui ſono le coſe, che ci ſono ſtate riferite degli eccesſi delle ſpeſe giuditiali, per le quali alle volte anco gli huomini innocenti, non potendo ſopportarle, ouero preſenti in giuditio perdono, ò aſſenti, sforzati dalla neceſsità ſi laſciano condennare à torto: Volendo adunque à ciò remediare.

Decretiamo, & ordiniamo, che per l'auuenire non ſi diano ſportule, ſe nel proceſſo non ſaranno inditij per la qualità del delitto ſufficienti, à fare inquiſitione; Et il medeſimo decretiamo, che s'oſſerui quãdo ſi ſarà fatto proceſſo per accuſatione, ò querela.

Quando poi ſi doueranno pagare le ſportule; Ordiniamo, che s'oſſeruino le taſſe confermate da noi, ò da noſtri predeceſsori, tolta via ogni conſuetudine, ò più toſto corrottela.

E perche per le male conditioni de' tempi, è ſtato neceſſario raffrenare i delitti con più ſeueri ordini, acciocheche quello, che è ſtato introdotto per pace, e conſeruatione de' ſudditi non traſcorra inanzi con danno loro, e detrimento delle facultà. Dechiaramo, & ordiniamo, che le ſportule, & altre mercedi di qual ſi voglia Giudice, ò ſoſtituto, & eſſaminatore quando dourà pagarſi qualche coſa per l'eſſamine; & anco de' Barigelli, e di qualunque altro eſſecutore, debbono regolarſi, e moderarſi dalle pene nelle Conſtitutioni della Marca (doue ſono in vſo) ouero dalli Statuti, che ſono in oſſeruanza, ò dalla ragione commune. E ſe biſognaſſe regolarſi da qualche Bando, ſolamente ſi pigli la metà di quello, che ſi douerebbe pagare hauuta all'iſteſſa pena del Bando.

Nelle cauſe poi, nelle quali mancando la pena certa della legge, ouero della conſuetudine, ſi ſarà trattato ſecondo la pena arbitraria ſi paghino le ſportule, che ſe ſi foſſe trattato ſecondo la pena pecuniaria, purche non paſsino tre ſcudi. Nelli delitti poi leggieri, come riſſe di donne, e di minori di 14. anni ſenza ſangue, non ſi pigli coſa alcuna.

E queſto iſteſſo generalmente in qual ſi ſia cauſa di perſone miſerabili vogliamo, che s'oſſerui.

E decretiamo, che in neſſun caſo per commiſsione etiamdio Apoſtolica, ſi poſsino duplicare, ne in qualſiuoglia minima parte accreſcere qual ſi voglia conſuetudine, ò altra coſa non oſtante.

E col preſente decreto non vogliamo, che s'intenda eſſere innouato coſa alcuna ne i luoghi, ne i quali i Giudici lodeuolmente non pigliano ſportule, ouero ſono ſoliti ſin quì molto di più equità, cioè più fauoreuole à i ſudditi.

Ne i caſi, che già per abolitione non citata la parte, con piccola ſpeſa ſi ſpediſcano. Sì bene hoggi per la Conſtitutione di Siſto V. le coſe nõ ſi poſſono diffinire non citato il Fiſco, nondimeno le ſportule, e mercedi di Giudici, e Notarij, e di qualunque altro non paſsino la ſomma, che prima ſecondo le taſſe, ſi doueua, ouero mancando le taſſe, quella

che

INDEX MATERIARVM TAM COMPENDII, QVAM DECISIONVM.

ABSENS citari quomodo debeat ex Statuto, ver. Abſentia. in princ. pag. 1.
Et quid in eo, qui accuſauit, & carcerari fecit aliquem, ibid. in fin. pag. 2.
Et quid de iure communi, in adnot. n. 19. & ſeq. pag. 3.
Quis dicatur abſens, ibid in adnot n. 1. & ſeqq. pag 3.
Abſentia eſt probanda, ibid n 6. & quomodo probetur, n. 7 & ſeq. & quod poſſit etiam probari poſt ſententiam, n. 10.
Abſuturus an poſſit cogere ad agēdum, ibid. n. 11. pag. 2.
Statutum contra abſentem non comprahendit abſentem, & impeditum, ibid n. 12. pag. 2.
Procurator abſentis debet citari, vbi adſit, & Actor habeat notitiam, ibid. n. 13.
Coniunctus non admittitur pro Coniuncto abſente, vbi adeſt Procurator, ibid n. 14. vbi declaratur pag 2.
Et quando admittitur nō poteſt ſubſtituere ante litem conteſtatam, ibid n 40 pag 3.
Curator bonis abſentis quando, & quomodo detur, ibid. n. 20 pag. 3.
Diuidere ſi quis velit cum abſente quid faciendum, ibid. n. 21. pag. 3.
Citatus tenetur dimittere Procuratorem ſi ſe abſentat, alias proceditur per proclama de iure communi, ibid. n. 24. pag. 3.
Amici citantur ad defendendum, ibid. n. 26. pag. 3.
Terminus datur ad certiorandum abſentem, ibid. n. 36. pag. 3.
Conſanguinei abſentis debent citari, vt ibid. n. 26. & ſeqq.
Conſanguineus citatus pro abſente an poſſit Procuratorem conſtituere, ibid. n. 38. pag. 3.
Sententiam nullam dicens ex quo abſens habebat conſanguineos, vel affines citandos tenetur probare, ibid. n. 41. pag 4.
Abſenti tempus ad appellandum, & dicendum de nullitate quando incipiat, ibid. n. 45. & ſeq. & quando poſſit dicere, n. 49.
Abſentes, & ignorantes non ligantur bannimentis, ver. Bannimenta. in adnot. n. 2. pag. 31.
Sed ignorantia non præſumitur, ibid. n. 3.
Abſenti cum licentia debetur ſalarium, ſi redeat tempore Statuto, ver Salarium. in adnot. n. 2. pag. 240.
Abſens vbi reſpondere debeat poſitionibus, cuius expenſis decernantur literæ, ver. Poſitiones. in adnot. n. 3. pag. 224.
ABSOLVTVS, vel gratiatus non caſſata condemnatione, ſi carceretur, quid ſoluat, ver. Carcer. ver. Si carceretur. pag. 45.
ABSVRDVM nè ſequatur verba generalia reſtringuntur, ver. Legitima. in adnot. n 72. pag. 180.
ACCVSATIO, inquiſitio, & denunciatio, ex Stat & in quo differāt, ver. Accuſatio. in princ pag. 4. & adn. n. 1.
Accuſator non proſequens, vel non probans accuſationem punitur, & de falſa accuſatione, ibid. verſ. De non proſequente. & vide in adnot. n. 5. pag. 5.
Accuſatus quando poſſit accuſare, ibid. verſ. Quo tempore. & Adnot. n. 6. pag. 5.
De maleficio intra quantum tempus cognoſci poſſit, ibid. verſ. Datur. & vide adnot. n. 7. pag. 5.
Accuſatores conſequuntur quartam partem pœnæ, verſ. Accuſatores, declara vt adnot. n. 8. pag. 5.
Iurans accuſare aliquem poteſt denunciare, in adnot. ibid. n. 2. pag. 5.
Prohibita à Statuto accuſatione impeditur proceſſus, ibid. n. 3. pag. 5.
Accuſatus an poſſit eligi ad honores, ibid. n. 4 pag. 5.
Accuſare an poſſit Syndicus Ciuitatis, ver. Syndicus Ciuitatis. in adnot. n. 2. pag 268.
Accuſatio damni dati quomodo debeat eſſe, à quibus fieri poſſit, & alia, vide ver. Damnum datum pag. 102.
Accuſare de falſo quis non poteſt, niſi facto depoſito, & data cautione, ver Falſitas. in princ. pag. 130.
ACTA, Proceſſus, ac ſcripturas tenentur Notarij dare cum mercede in ver. Acta. ex Stat pag. 5.
Acta publica, quæ dicantur, ibid. in adnot. n. 1. & ſeq.
Acta debent ſcribi per Notarium actuarium eligendum à Iudice, ibid n. 3. & 4.
Actuarium ſe aſſerenti creditur etiam ſi proceſſus ſit ſcriptus diuerſis characteribus, ibid. n. 5.
Ad validitatem actorum requiruntur Iudex, & Notarius, ibid. n. 6. vbi quod ſi idem ſit Iudex, & Notarius.
Actuario impedito ſubrogatur alius, ibid n. 7.
Acta debent fieri coram Iudice, & quid eo abſente, n. 8.
Non fiunt coram Conſultore, ibid. n. 9. pag. 6.
Acta debent redigi in ſcriptis, ibid. n. 10. & an probentur teſtibus, n. 11. pag. 6.
Copia actorum non probat non exiſtente originali, ibid. n. 12.
Teſtes non requiruntur in confectione actorū, ibid. n. 13. vbi ſecus in ſententijs, & mandatis. pag 6.
Acta debent fieri de die non de nocte, ibid. n. 14.
Actorum non integra tranſportatio nō arguitur ex verbis (omiſſis alijs, & prout latius) ibid. n. 15.
Nec inducit defectum Iuriſdictionis, ibid.
Acta ordinaria in cauſis coram Gubernatore pendentibus fiunt ad tribunal de ſero, ver. Gubernator. in fin. pag. 153.
Actus pro ſeruato vide ver. Sententia. verſ. Quando Iudices. pag. 244.
ACTOR conuenit Reum coram Iudice propriæ Portæ, ſeu Regionis ex Statuto ver. Actor. pag. 6.
Actor quem Iudicem adire debeat in cauſis ciuilibus, ver. Forum. in princ vbi etiam de Forenſe. & adnot. n. 2. & ſeqq. pag. 147. & ſeq.
Actores non poſſunt vocare Ciues, vel Comitatenſes ad aliam Curiam quam ſecularem Peruſinam, ibid. verſ. Actores. & adnot n. 14. & ſeq.
Actor de iure communi ſequitur forum Rei, ibid. adnot. n. 2. & ſeqq. pag. 148.
Actor quis ſit, & de ſignificatione actoris, d. ver. Actor. in adnot. n. 1.
Electa vna actione quis ſibi præiudicat in alia, deciſ. 61. n. 19. & vide n ſeq.
ADIVDICATIO bonorum Debitoris Creditori fit cum diminutione quartæ partis precij, ſi emptor non inueniatur, ex Statuto, ver. Adiudicatio. pag. 6. & de iure communi vide adnot. n. 1. & 9. ibid.

che era ſolita: E ſe qualche abuſo in queſto, maſſime ſin quì ſi foſſe cagionato, ordiniamo, che ſi reduca, e lo reduciamo à gl'ordini antichi, ſotto pena al Giudice, che in alcuno de i ſopradetti caſi piglierà (etiamdio da chi gli lo deſſe ſpontaneamente) coſa alcuna contra, ouero ſopra il modo predetto, per la prima volta di dieci volte più di quello, che importa l'intereſſe della parte, d'applicarſi al Fiſco, per la ſeconda di cento, e per la terza delli medeſimi cento, e priuatione dell'offitio, e d'inhabilità d'hauere più quello, ò altro offitio, la qual ſeconda, e terza pena habbia luogo ſe bene per il primo, ouero ſecondo delitto reſpettiuamente il Giudice non ſarà in modo alcuno ne pure eſtraiudicialmente auuiſato. E le medeſime pene imponiamo parimente al Notaro, che alcuna coſa ſimile pigliaſſe in depoſito, ouero altrimente il Giudice in alcuna delle predette coſe aiutaſſe.

Et acciò che le coſe predette più facilmente conſeguiſcano effetto, ordiniamo, che la Taſſa, appartenente, tanto à Giudici, quanto à Barigelli, & altri, ſi tenga impreſſa nelle Secretarie, e Cancellarie in volgare, in luogo tale, che da ogn'vno poſſa leggerſi, ſotto pena al Secretario, e Cancelliero principali (i quali doueranno anco eſſere obligati, per la colpa, e difetto commeſſo in queſte coſe da i loro ſoſtituti) di ſcudi vinticinque ſe vna volta ſola erraranno, ſe doi volte di cinquanta, ſe tre volte di cento, e della priuatione dell'offitio. La qual ſeconda, e terza pena s'incontra ancorche per il primo, e ſecondo difetto non fuſſe ſtato punito, ne ammonito in modo alcuno.

E ſe per auuentura in qualche luogo non vi ſia Taſſa per autorità Apoſtolica confirmata, chiamati i Priori, e Sindici delle Città, e luoghi, & il Priore, e Sindico del Collegio de' Dottori, e Procuratori, ò doue ſia altrimente, doi de' più vecchi Dottori, e col conſiglio loro vogliamo, che ſi faccia frà vn Meſe dal giorno della publicatione della preſente, e frà dieci altri giorni ſi mandi à noi, ſotto pena à quelli, che contrafaranno della diſgratia noſtra.

In tutti i caſi poi ſopradetti il Giudice nõ pigli le ſportule, ſe non per mano del Notaro della cauſa, e ſottoſcritta, e aperta la ſententia, ò almeno eſpreſſamente, ò tacitamente concluſo in cauſa, e dato li dubij in ſcritto, ſe ſaranno domandati; e in queſti caſi ancora ſi noti il depoſito delle ſportule, & il pagamento di eſſe al Giudice, in vn libro publicamente retenuto, e che ogn'vno à ſuo piacere poſſa vederlo. Il qual Giudice ſubbito nella cedula iſteſſa à tergo faccia riceuuto di mano propria di quanto haurà hauuto per le ſportule, con queſte parole. Hò riceuuto per le ſportule tanti ſcudi, ouero tanti giulij, aggiuntoui la ſottoſcrittione del proprio nome, cognome, e magiſtrato. E ſe per qualche cagione darà la ſentenza gratis, queſto iſteſſo nel luogo ſopradetto eſplichi con queſta parola gratis, & il medeſimo ſi oſſerui nelle ſportule di qual ſi voglia decreto, per il quale, ò le ſportule, ò qualche mercede ſi debbia pagare, ſotto pena al Giudice, e Notaro, che in alcuna di queſte coſe contrafarà di ſcudi cento, e del doppio, d'applicarſi alla parte, al giuramento della quale vogliamo, che ſi creda, ſe non ſi ſarà notato come di ſopra. Se poi contrafarà la ſeconda volta, ſotto pena di ſcudi cento medeſimi, e della priuatione dell'offitio, & altre ad arbitrio noſtro, ancorche nella prima contrauentione non ſi foſſe agitato in giuditio in modo alcuno.

Et acciò che queſte coſe ſi eſſeguiſcono conforme al deſiderio noſtro, vogliamo, che queſti difetti, almeno al tempo del ſindicato ci ſiano auuiſati, tolta la facultà à i Sindicatori di pronunciare ſopra alcuno di eſſi, ſenza hauerne prima dato conto à Noi, ò noſtri ſucceſſori, e tanto eſſi Sindicatori, quanto il Notaro del Sindicato, ſe contrafaranno, pronunciando, ò ſcriuendo alcuna coſa contro le predette incorrono nelle medeſime pene.

Oltre di quello auuertiamo li medeſimi Giudici, che per deſiderio di ſportule non moleſtino gl'innocenti, ò aſſoluano il colpeuole, ma tenendo veramente Iddio dinanzi à gl'occhi, con la bilancia giuſta amminiſtrando la giuſtitia, perche ſe altrimente faranno, ſappiano che ancor per queſto capo non andranno impuniti.

Et acciò che tutte queſte coſe (le quali in tutto la ſtato Eccleſiaſtico vogliamo, che habbiano luogo, e ſi oſſeruino inuiolabilmente) ſiano note ad ogn'vno, e perpetuamente ſiano ſtabiliti, e à poco à poco per vſo contrario non vadino in diſuetudine, ordiniamo, che ſi affiggano in tauola, e così affiſſe in ciaſcuna Cancellaria di tutte le Città, Terre, Caſtelli, e luoghi del predetto ſtato, s'attacchino in luogo aperto, e ancora ne i libri di dette Cancellarie ſi reſcriuano, e regiſtrino à parola per parola, non oſtante ſtile, ò più toſto abuſo, e altre coſe che faceſſero in contrario. In Roma nel Palazzo Apoſtolico, nella Sacra Conſulta alli 3. di Gennaro 1595. l'Anno terzo del Pontificato di Noſtro Signore Clemente per Diuina prouidenza Papa VIII.

IL FINE.

Et ei tenentur reſpondere Coloni, & Conductores de fructibus ex Stat. ibid. in fin.
Dicitur datio inſolutum quæ fit volente creditore, ibid. in adnot. n. 2.
Et dicitur fieri à debitore, ibid. n. 3.
Differt à ſubhaſtatione, ibid. n. 4.
An comprehendatur in Statuto loquente de venditione, ibid. n. 5.
Facta pro pluri debito vitiatur in totum, ibid. n. 6.
Fit pro iuſto precio de iure communi, ibid. n. 10. pag. 7. & vide ver. Subhaſtatio. in adnot. n. 3. pag. 253.
Vt valeat debet præcedere liquidatio crediti, d. ver. Adiudicatio. n. 7.
Debitor an poſſit offerre poſt adiudicationem, & rem recuperare, ibid. n. 9. pag. 7.
Statutum de adiudicatione pro minori precio an intret vbi hæreditas fuit adita cum inuentario, ibid. n. 11.
Adiudicatio facta Creditori in ſolutum iuxta formam Statuti non poteſt impugnari à Minore, ver. Minor. verſ. Aeſtimatio. pag. 197.
ADMINISTRATOR cenſetur ſoluiſſe æs alienum de pecunijs exactis, & adminiſtratis, ver. Succeſſio. in adnot. n. 50. pag. 259.
Et non poteſt firmari Creditor ante redditam per eum adminiſtrationis rationem, ibid. n. 51. & ſeq.
Adminiſtratoris loco dicitur Aerarius, deciſ. 124. n. 2.
Adminiſtrator præſumitur ſatisfactus de credito, deciſ. 124. n. 3.
Adminiſtrator, ſeù Tutor tenetur ſibi ſoluere creditum, deciſ. 124. n. 9.
ADVLTERII pœna ex Stat. & Bulla, in ver. Adulterium poſt princ. & quid de iure communi, ibid. in adnot. n. 2. pag. 7.
Probatur quatuor teſtibus de publica voce, & fama ex Stat. ibid. in fin. & adnot. n. 3.
Dote priuatur mulier propter adulterium ad fauorem Mariti, ex Stat. ibid. in princ. & adnot. n. 1.
ADVOCATI, & Procuratores coguntur ſuſcipere patrocinium, ex Statuto, ver. Aduocatus in princ. pag. 7. & de iure communi in adnot. n. 2.
Aduocatus ſi malum conſilium dederit, tenetur ad intereſſe ex Statuto, d. loco, & adnot. n. 3. pag. 8.
Pauperibus fuit prouiſum de Aduocato, Procuratore, & Notario, cum ſalario ſoluendo à Camera Apoſtolica, d. ver. Aduocatus. verſ. Pauperibus. pag. 8.
De iure communi Pauperibus tenetur quis gratis patrocinari, vt adnot. n. 4. d. pag. 8.
Salarium, ſeu merces Aduocatorum, & Procuratorum taxatur, d. ver. Aduocatus. verſ. De ſalarijs. & vide adnot. n. 5. d. pag. 8.
Salarium Aduocatorum an tranſmittatur ad hæredes, d. loco. adnot. n. 6.
Scripturas an poſſit retinere Aduocatus pro ſalario, ibid. in aanot. n. 7.
Salariatus Aduocatus poteſt dimitti ex cauſa inſufficientiæ, d. loco in adnot. n. 9. pag. 8.
Adhærere an poſſit Aduerſario Aduocatus, ſi ei non ſit ſatisfactum de ſalario, in d. adnot. n. 8.
Paciſci de quota litis non poteſt Aduocatus, d. ver. Aduocatus. verſ. Non poſſunt. & in adnot. n. 11. pag. 8.
Victus an teneatur ad expenſas Aduocati, qui gratis ſeruiuit, d. loco. adnot. n. 10.
AGNATIONIS, & cognationis differentia eſt ſublata in ſucceſſione inteſtata, deciſ. 46. n. 2.
ALIENARE prohibitus ſi alienat non cadit niſi à parte alienata maximè ex verbis teſtamenti, deciſ. 79. n. 18. & 19.
ALIMENTORVM cauſa eſt ſummaria, ex Statuto, ver. Alimenta. in princ. & de iure communi, ibid. in adnot. n. 1. pag. 8. & 9.
Procedit in futuris ſecus in præteritis, ibid. n. 2.
Futura dicuntur à die motæ litis, ex Comitina, ibid. & adnot. n. 3.
Alimenta, & ſumptus litis an, & quando ſint præſtanda Pauperibus, ver. Paupertas. n. 2. pag. 217.
Alimenta præſumuntur præſtita ab eo, qui tenebatur, deciſ. 30. n. 5.
Appellatio non datur in cauſis Alimentorum, ver. Appellatio. verſ. In cauſis alimentorum. pag. 17. col. 2. & in adnot. n. 26. pag. 18.
ALLVVIONE acquiſita quomodo ſint allibranda in Cataſtro, ver. Cataſtrum. cap. 7. verſ. Quæ per alluuionem. & de ablatis impetu fluminis vide ibid. cap. 8. & adnot. n. 1. pag. 51. & 53.
AMICI citantur ad defendendum abſentem, ver. Abſentia. in adnot. n. 26 pag. 3.
AMISSIO ſcripturæ quando excuſet, & quomodo probetur, deciſ. 53. n. 5.
AMITA excluditur à Sorore, & ipſius filijs, & à Patruo defuncti ex Statuto, ver. Amita. pag. 9.
Item à Matre, & Aſcendentibus per lineam maternam, ibid.
Matertera etiam ab eiſdem excluditur, ibid.
Amita eſt ſoror Patris, Matertera ſoror Matris, & in tertio gradu, ibid. in adnot. n. 1.
Amita de iure communi excludit conſobrinos, ibid. n. 2.
Non excludit Matrem ſtante Statuto fauore agnatorum, licet ipſa ſit agnata, ibid. n. 3. Et an excludat Auiam, n. 4.
Non excluditur à Statuto excludēte Matrem, ibid. n. 5.
ANIMALIA quædam damnū dantia licet vulnerare, & occidere ex Stat. ver. Animalia. in princ. pag. 9.
Quid de iure communi, ibid. in adnot. n. 1. & an extra fundum, n. 2. pag. 10. & ver. Damnum datum. cap. 13. verſ. Retineri. & verſ. Sues. & adnot. n. 14. pag. 108. & ſeq.
Retineri an poſſint ex Stat. d. ver. Animalia verſ. Retineri etiam. Et quid de iure communi, in adnot. n. 3.
An poſſint immitti in paſcua Communis, ibid. verſ. Animalia paſcentia. & in adnot. n. 5.
Aliena ſuper quibus portabatur frumentum contra prohibitionem, an amittantur, ver. Annona. in adnot. n. 15. pag. 14.
Si depaſcunt per agrum alienum tenetur Dominus, ver. Damnum datum. cap. 12. verſ. De pœnis autem. & in adnot. n. 21. pag. 107. & 109.
Minuta quæ dicantur, ibid. in adnot. n. 20.
Animalium appellatione non veniunt Anſeres, & Gallinæ, ver. Animalia. in adnot. n. 4. pag. 10.
Mors animalis an probetur ex oſtenſione pellis, ver. Pelles. in adnot. n. 1. pag. 218.
ANNONA. Statuta contra Annonam annullantur, ver. Annona. in princ. pag. 10.
Officiales Annonæ deputantur à Prioribus, & qui, quomodo, & pro quo tempore, ibid. verſ. Officiales.
Conſultor Officialium Annonæ quis ſit, ibid. verſ. Conſultor. pag. 11.
Officiales Annonæ debent acceptare officium, iurare, & conficere

conficere librum, ibid. verſ. Officiales primum.
Officiales Annonæ ſyndicantur, ibid. verſ. Debent tandem. & adnot. n. 4. vbi, an pro Miniſtris.
Officiales Annonæ quæ poſſint, & quæ non, ibid. à verſ. Officiales autem.
Frumentum, & ſimilia non poſſunt aſportari de vno ad aliud Caſtrum ſine licentia, d. ver. Annona. verſ. Sine eorum. pag. 11.
Notarij Annonæ à quibus eligantur, ibid. verſ. Notarij. pag. 12.
Pœnæ pro certa rata applicantur Annonæ, ibid. verſ. Officiales de omni eo.
Capientes, & accuſantes delinquentes contra Annonam conſequuntur ratam pœnarum, ibid. verſ. Capientes.
A ſententijs Officialium Annonæ datur recurſus, & qualis, verſ. A ſententijs. ibid.
Extrahentes puniuntur, & quibus pœnis, ex Stat. & Conſtit. ibid. verſ. Extrahentes, vbi, quæ non poſſunt extrahi, & etiam de animalibus.
Emptio frumenti pro reuēdendo eſt prohibita, ibid. verſ. Emere frumentum. & vide adnot. n. 19. pag. 14.
Cuſtodes eliguntur ad impediendam extractionem, ibid. verſ. Communitates.
Portantes victualia ad Ciuitatem non moleſtantur, verſ. Comportantes. ibid.
Debitores Annonæ coguntur, vt d. loco, verſ. Contra debitores.
Amiſſiones cedunt damno Annonæ, & quando, ibidem verſ. Amiſſiones.
Sportulæ non ſoluuntur in cauſis Annonæ, ibid. verſ. In cauſis.
Artifices non poſſunt facere confederationem de non exercendo, ibid. ex Stat. in fin. & adnot. n. 21.
Annona quomodo exercebatur antiquitus, d. ver. Annona. in adnot. n. 1.
Iuriſdictio ſuper Annona, & damnis datis non tollitur ſi conſtituatur ſpecialis Officialis, ibid. n. 2.
Libris Officialium Annonæ ſtatur, ibid. n. 3.
Eccleſiaſticæ perſonæ an ligentur Statuto de non extrahendo, ibid. n. 5.
Vendere quis cogitur tempore neceſſitatis, ibid. n. 6.
Officiales Annonæ non poſſunt derogare pœnis, ibid. n. 7.
Affectus an puniatur in hac materia, ibid. n. 8.
Princeps recognoſcens ſuperiorem non poteſt prohibere aſportationem bonorum ad Vrbem, aut imponere Gabbellam, ibid. n. 9.
Forenſes non excuſantur in hac materia, n. 10. Et an ipſi poſſint extrahere fructus bonorum propriorum, ibid.
Farina, & panis an comprahendantur in prohibitione extractionis, ibid. n. 12.
Confeſſio extractionis, ſed cum licentia, an poſſit diuidi, ibid. n. 13.
Minores non ligantur Statutis prohibentibus extractionem, ibid. n. 14.
Extrahens palam, & per viam rectam præſumitur in bona fide, ibid. n. 16. pag. 14.
Licentia data pro extractione non durat vltra ſeptem dies, ibid. n. 17.
Extractio per tranſitum non cenſetur prohibita, ibid. n. 18.
Publica vtilitas verſatur in Annona vberiori, ibid n. 20.
ANNVLI cuius valoris portari poſſint à mulieribus, ex Stat. ver. Annulus. in princ. pag. 14.
Neceſſarij in actu deſponſationis pertinent ad Vxorem, non ad hæredes mariti, ibid. in adnot. n. 1.
Iocalia remanſiſſe penes Vxorem eſt probandū, ibid. n. 2.
De Annulo Sanctiſſimæ Virginis, ibid. verſ. De Annulo. & in adnot. n. 3.
ANTIQVVM tempus in materia teſtium dicitur ſexaginta annorum, deciſ. 62. n. 7.
APPELLATIO non datur in multis caſibus relatis, ver. Appellatio. cap. 1. pag. 15.
Appellatio non datur à duabus ſententijs conformibus, ex Stat. ver. Appellatio. cap. 1. in princ. pag. 15. Secus de iure communi, ibid. in adnot. n. 3. Declara vt n. 2. & ſeqq. pag. 17.
Ab interlocutoria non datur, ibid. verſ. Ab interlocutoria. & vide in adnot. n. 12. & ſeqq. pag. 18.
A ſententia ſuper executione inſtrumentorum non datur ibid. verſ. A ſententia. & vide in adnot. n. 15. & 16.
A ſententijs in poſſeſſorijs ex Egidiana prohibetur, d. loco ver. A ſententijs. & vide adnot. n. 17. & ſeqq.
Quod requiratur iniuſtitia notoria ex eiſdem actis, vt euitetur Egidiana, ver. Succeſsio ab inteſtato. in adnot. n. 32. 48. & 53. pag. 253.
A ſententijs ſuper compromiſſo faciendo, & à laudo non datur, ibid. verſ. A ſententijs, & pronuncijs. pag. 16. & vide infra Compromiſſum.
A Syndicatorum ſententijs, ex Conſt. Pontif. d. ver. Appellatio. verſ. A ſententijs Syndicatorum. pag. 16. & vide adnot. n. 21. pag. 18. & ver. Syndicatus. in adnot. n. 8. pag. 267.
Maleficiorum in cauſis non datur appellatio, d. ver. Appellatio. verſ. A ſententijs, ſeu condemnationibus. pag. 16. & adnot. n. 22. pag. 18.
A quinque florenis infra appellatio denegatur, ibid. verſ. A quinque. pag. 17. Secus de iure communi, vt adnot. n. 23.
A pronunciatione ſuper competentia Iudicis prohibetur, ibid. verſ. A pronunciatione. pag. 17. & vide adn. n. 24.
A pronunciatione ſuper legitimatione perſonarum non datur, d. ver. Appellatio. verſ. A pronuncia pag. 17. & vide adnot. n. 25.
Clauſula appellatione remota intelligitur de friuola appellatione, d. cap. 1. verſ. Clauſula. & in adnot. n. 27.
Statutum de duabus conformibus eſt deciſorium, d. ver. Appellatio. cap. 1. poſt princ. Sed contra adnot. n. 11.
Legati, & Gubernatores appellationum cauſas cognoſcunt, ſeu committunt, etiam Eccleſiaſticas, & Prouinciales, d. ver. Appellatio. cap. 2. in princ. pag. 19.
Sunt Iudices appellationum à ſententijs Auditorum Rotæ, ibid. verſ. Sunt etiam pag. 19.
Appellationum Iudices alij qui ſint, vide per tot. cap. 2.
Præſidentes Collegij Legiſtarum ſunt Iudices appellationum vſque ad ſummam ducatorum centum, ibidem verſ. Præſidentes. & in adnot. n. 2. & ver. Doctores. verſ. Ad Dominos Præſidentes pag. 116.
Vicarius Epiſcopi eſt Iudex appellationum à ſententijs Poteſtatis Montis Caſtelli, verſ. Vicarius, ibid.
Iudices ad quos appellandum ſit de iure, vide remiſſiuè ibid. in adnot. n. 1. pag. 20.
Appellatio coram quo Iudice debeat interponi, ex Conſt. March. & quod de iure cōmuni debeat coram Iudice à quo appellatur, interponi, ibid. cap. 3. & adnot. n. 1. pag. 20.
Fallit ſi non poſſit haberi copia illius, quia appellatur coram honeſtis viris, ibid. n. 2. & vide n. 3.
Debet interponi infra decem dies, & quando incipiant

currere, ex Statuto, & alÿs, ibid. cap. 4. & in adnot. pag. 21.
Debet introduci intra XX. dies, ex Conſt. March. ibid. cap. 5. in princ. & per tot. & in adnot. d pag. 21.
Appellationis cauſa intra quantum tempus debeat expediri, d. ver. Appellatio. cap. 6. in princ. & vide ver. Inſtantia. pag. 164. Quid de iure communi, ibid. in adnot. n. 1. & 3. pag. 22.
Recurſuum cauſæ debent expediri intra certum tempus, d. cap. 6. verſ. Cauſæ recurſuum. & d. ver. Inſtantia. verſ. Appellationum. pag. 164.
Tempus conceſſum ad expediendam cauſam appellationis, an ſit vtile, vel continuum, d. cap. 6. in adnot. n. 2. pag. 22.
Menſis intelligitur de XXXI. diebus in materia appellationis, ibid. n. 4.
Sententia in cauſa appellationis nõ valet poſt terminum à Statuto præfixum, ibid. n. 5.
Tempus ad proſequendum quando incipiat currere, ibidem n. 6.
Citatio an requiratur in prorogatione termini ad proſequendam appellationem, ibid. n. 7.
Libellus appellationis poteſt admitti præterquam in caſibus à Statuto prohibitis, d. ver. Appellatio. cap. vlt. in princ. pag. 23.
Poteſt ex interuallo extendi, ibid. verſ. Obſeruamus.
In cauſis appellationum proceditur ſummariè, ibid. in princ.
Clauſula Haben. quomodo extendatur, d. loco, verſ. Clauſula.
Appellatione ſublata conceditur ſupplicatio, & recurſus, ver. Recurſus. in adnot. n. 1. pag. 237.
Appellationis cauſa pendente non licet Iudici innouare, ex Statuto ver. Attentata. & de iure communi, ibid. in adnot. n. 1. pag. 28. & deciſ. 27. n. 3.
Appellatio non datur à renouatione licentiæ, ver. Licentia. in adnot. n. 7. pag. 184.
Appellatio, aut recurſus quando detur à decretis Magiſtrorum Viarum, ver. Viarum Magiſtri. verſ. Appellatio. pag. 292.
Appellatio litis Conſortum prodeſt in connexis, deciſ. 27. n. 10.
Appellationem omittens cenſetur conſentire ſententiæ, deciſ. 54. n. 2. & deciſ. 57. n. 14.
Appellationis Iudex non poteſt pronunciare prout in prima, ſed tantum declarare primam ſententiam fuiſſe iuſtam, vel iniuſtam, maximè non præcedente libello, deciſ. 70. n. 2. & 3.
APPROBARE quis cenſetur ſcripturam per vſum ipſius & ex productione, & ex obſeruãtia, deciſ. 32 n. 3. & 4.
Approbari debet ab omnibus particulariter quod omnes tangit, deciſ. 114. n. 6.
AQVAM in præiudiciũ Viæ, vel alterius non licet auertere de antiquo, & ſolito curſu, ex Statuto ver. Aqua. in princ. & in adnot. n. 1. pag. 23. vbi, quod præſumptio eſt contra eum, qui ſentit vtilitatem, vel euitat damnum.
Nec in præiudicium fontium, ibid. verſ. Nec licet.
Nec molendinorum, ibid. verſ. Nec in præiudicium.
Nec aquæductus alicuius, ibid. verſ Item nec.
Aquæ ſi damnum faciunt Viæ, vel alicui, fit reaptatio expenſis hominum de vicinia, ibid. verſ. Si aquæ.
Aquarum abundantiam in Ciuitate tenentur procurare Priores, ibid. verſ. Aquarum.
Fons, Puteus, vel Ciſterna debet eſſe in quolibet Caſtro, vel Villa, & concurrunt homines loci ad ſumptum, ibid. verſ. In quolibet.
Aquam putridam non licet proÿcere in plateam, ibidem verſ. Aquam. & in adnot. n. 9. pag. 24.
Aqua publica conceditur occupanti, ibid. n. 2.
De alueo per quem ducitur aqua, ibid. n. 3.
In aquarum ſeruitutibus debet doceri de proprietate, & de reſtitutione ad poſſeſſionem ducendi aquam, ibid. n. 9.
Conductor an poſſit dare licentiam hauriendi aquam, ibid. n. 5.
Aqua pluuia ſi noceat quid faciendum, ibid n. 6.
AQVARIA, & Latrinæ debent immitti in Cloacam, ex Stat. ver. Aquarium. in princ. pag. 24.
Non poſſunt fieri extra muros Ciuitatis, ibid. verſ. Non poſſunt.
Non poſſunt fieri ſi afferant præiudicium Puteo, vel Ciſternæ, ibid. verſ. De Aquarÿs. & vide infra Viarum Magiſtri.
ARBITRI qui non poſſint eſſe de iure communi, ver. Compromiſſum. cap. 2. in adnot. n. 1. pag. 82.
Arbitrum Iudex eligit in contumaciam citati, ibid. cap. 12. adnot. n. 1. pag. 87.
Arbitrorum facultas magna, ex Stat. ibid. n 3. pag. 88.
Arbiter tertius quomodo eligatur, ibid. cap. 16. adnot. n 1. pag. 89.
Arbitrorum morte de iure communi expirat Compromiſſum, ibid. cap. 17. adnot. n. 1. pag. 89.
Arbiter an ſequi debeat votum Conſultoris, ibid. cap. 19. adnot. n. 3. pag. 90.
Tertius Arbiter an poſſit ſolus laudum proferre, ibidem cap. 21. adnot. n. 1. pag. 91.
Arbitri plures ſi ſint electi ſtatur laudo vnius in contumaciam alterius, ibid. cap. vlt adnot. n. 2 pag. 94.
Reliqua vide infra Compromiſſum, & Laudum.
ARBITRIVM regulatur à Iure, deciſ. 27. n. 1.
Tribunalia ſuprema vtuntur arbitrio, deciſ. 32. n. 5.
Commiſſio cum clauſula, arbitrio Rotæ, intelligitur prout de Iure, deciſ. 106. n. 11.
ARBORES pendentes ſuper re alterius debent incidi, ver. Arbores. in princ. & adnot. n. 6. pag. 24. & 25.
& fructus poſſunt colligi per eum ſuper cuius bonis arbores pendent, ibid. & adnot. n. 7.
Cogitur vendere habens arborem in re alterius, & iſte emere, ibid. verſ. Qui haberet.
Impetu aquarum aſportatæ reſtituuntur domino, ibid. verſ. Arbores.
Qua diſtantia ab alieno poſſint plantari, ibid. in adnot. n. 4.
Arborum inciſores puniuntur, ibid. verſ. Inciſores. & in adnot. n. 8.
Arborum appellatione veniunt vites, ibid. in adnot. n 2.
Arbor dicitur etiam illa cuius radices ſunt ſiccæ, ibid. in adnot. n. 1.
Arbor in confinio quando efficiatur illius in cuius fundo radices egerit, ibid. in adnot. n. 3.
Subrogatio arborum debet eſſe eiuſdem generis, ibid. n. 5.
Arbores incidere an poſſit emptor cum pacto de retrouendendo, ibid. in adnot. n. 9.
Quid in Colono, vel Conductore, ibid. n. 10.
Arbores, & alia impedimenta Vÿs poſſunt Officiales incidi, & remoueri facere, ver. Via. verſ. Arbores. pag. 286.

Arbores exiſtentes in confinio viarum, aut locorum publicorum, non poſſunt incidi ſine licentia, ibid.

ARCHIVIA quando erecta, & de Conſtitutionibus ſuper Archiuijs, ver. Archiuium. in princ. pag. 25.

Archiuium dicitur locus vbi ſcripturæ publicæ ſeruantur ibid. in adnot. n 1.

Scripturæ non authenticæ repertæ in Archiuio an probent, ibid. n. 2.

Inſtrumentum extractum ex Archiuio probat, ibidem n. 3. & 6.

Etiam abſque compulſorialibus, ibid. n. 4. Declara, vt ibi n. 5.

Conductor Archiuij an poſſit opponere de non implemento, ibid. n. 7. pag. 26.

Inſtrumenta, & apochæ non exhibitæ in Archiuio an probent, ibid. n. 8. & ſeqq.

Archiuiſtæ creditur de eius deputatione ex ſtylo Rotæ, deciſ. 62. n. 14. Declara, vt ver. Archiuium. in adnot. n. 5. pag. 25. & vide deciſ. 103. n. 7. & 8.

Recognitio manus Archiuiſtæ eſt neceſſaria vt conſtet extractionẽ ab ipſo Archiuiſta factam fuiſſe, d. adn. n. 5.

Archiuiſta poteſt extrahere abſque ſolemnitatibus, deciſ. 103. n. 4 ſed requiritur recognitio manus, n. 5. non obſtantibus bannimentis, & conſtitutione, n. 6.

ARENA accipitur pro theatro, & loco certaminis, ver. Calx, Arena. in adnot n. 1 pag. 38. vbi alia de Arena.

ARMA non licet deferre, & quando ſecus, ex Stat. & Bullis Pontificijs, ver. Arma. in princ. pag 26.

Quid de iure communi, ibid. in adnot. n. 1. Et de armis defenſiuis, n. 2. & vide n. 4.

Arma aliena capta à Birruarijs an poſſint repeti à Domino, ibid n. 3.

Arma ſi ſint inuenta ad pedes plurium an intret pœna, ibid. n. 5.

Licentia conceſſa deferendi arma alicui pro ſe, & famulis quomodo intelligatur, ex Stat. ibid. verſ. Licentiam. & adnot. n. 7. De habente duo officia, quod poſſit dare licentiam duobus, ibid n. 6. pag. 27.

Pœna mortis contra deferentes arma eſt poſita ad terrorem, ibid. n. 8.

Conſuetudo excuſat in delatione armorum, ibid. n. 9.

Forenſes tranſeuntes poſſunt deferre arma, ver. Forenſis. verſ. Arma. pag. 146.

Priores, Notarius, & Familia ipſorum poſſunt impunè arma deferre, ver. Priores. verſ. Arma pag. 230.

Arma non poſſunt commodari Scholaribus, ver. Schola. verſ. Sixtus IV. pag. 242.

ARMARIVM vide Cataſtrum.

ARREDIA moderantur in Stat. vt ver. Arredium pag. 27.

Debentur ex conſuetudine, & poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo pro illis, ibid. in adnot. n. 1. vbi etiam in Minore.

Præſumuntur conſumpta longo tempore, ibid. n. 2.

Maritus non tenetur reſtituere recentia, ſed prout extant, ibid. n. 3.

ARRESTATIO vide Carcer.

ARROGATIO eſt nulla ſi ſit prætermiſſa illius forma, deciſ. 107. n. 2 & ſeqq.

Arrogatio quomodo à Principe procedat, deciſ 107 n. 3.

Impuberis arrogatio requirit conſenſum Tutoris, deciſ. 107. n. 5.

Arrogatio requirit cauſæ cognitionem, & quidem vrgentẽ, & magnã, & quod præcedat, deciſ. 107. n. 7. & ſeqq.

ARTICVLI non ſunt, ſed poſitiones vbi parti fuit præfixus terminus ad reſpondendum, ver. Articuli. in adnot. n. 2. pag. 27.

Citatio in admiſſione Articulorũ non requiritur de ſtylo d. ver. Articuli. Quid de iure communi, in adnot. n. 1.

Sententia ſuper admiſſione articulorum dicitur interlocutoria, & poteſt reuocari à Iudice, ibid. in adnot n. 3.

ARTIFICES non poſſunt confœderationem facere de non exercendo, ex Stat. ver. Annona. in fin. & adnot. n. 21. pag. 13. & 14.

Quidam non poſſunt exercere eorum artem propè Scholas Doctorum, Palatium Iuſtitiæ, domos Doctorum legentium, & Sapientias, ver. Doctores. in princ & adn. n. 2, pag. 116. & ver. Sapientiæ. verſ. Propè pag. 241.

Artifices qui dicantur, ver. Collegia Artium. verſ. Artifices dicuntur. pag. 71.

Artificum Iudices ſunt Camerarij, ibid. verſ. Camerarij.

Artifices non collegiati tenentur ſoluere dohanam, ibid. verſ. Artifices non iurati. & adnot. n. 12. pag. 72.

Artifices poſſunt condere Statuta, & quando, ibid. adnot. n. 7. & ſeqq.

Artium Collegia, vel Audientiæ, vide ibid.

Non Artifex tenetur ſatiſdare ſi agat contra Artificem, ver. Satiſdatio. verſ. Quando. pag. 242.

ARX. Arcium Cuſtos quomodo eligantur, & alia de his, ex Stat. ver. Arx, & Arcis Cuſtos pag. 28.

Arcis Peruſinæ Cuſtodes non poſſunt cogere ad comportationem lignorum, nec incidere arbores, ibid. verſ. Cuſtodes.

Cuſtodes Arcium etiam ſi per mille annos habitauerint, non acquirunt domicilium, ibid. in adnot. n. 1.

ASCENDENTES quando non teneantur dotare fœminam, quæ nupſit abſque eorum conſenſu, ver. Sponſalia in princ pag 248.

ATTENTATA clara ſemper veniunt reuocanda, deciſ. 27. n. 2. & vide ver. Attentata. pag. 28.

ATTINENTES vide infra Conſanguinei.

AVDIENTIA denegatur multis perſonis, ex Stat. ver. Audientia pag. 28.

Si denegatur à Statuto non tollitur obligatio, ibid. in adnot. n. 2.

AVDITORIS electio, & auctoritas, ver Auditor Legati, ſeu Gubernatoris in princ. pag. 29.

Auditor quis dicatur, ibid. in adnot. n. 1.

Non poteſt ſubſcribere, aut ſignare niſi præſente Superiore, ibid. n. 2.

An ei credatur, n. 3.

Poteſt allegari ſuſpectus quando allegatur Gubernator, ibid. n. 4.

Auditores Cambij, vide Collegium Cambij.

AVO paterno ſuccedunt tantum deſcendentes maſculi, non autem fœminæ dotatæ, ex Statuto ver. Auus. Auia Aſcendentes. in princ. pag 29.

Aſcendentes maſculi ſuccedunt deſcẽdentibus, & Aſcendentes materni ſuccedunt tantum in legitima, ibidem verſ Succedunt. & adnot. n. 1.

Auia paterna concurrit cum matre, ex Stat. ibid. & n. 3. pag. 30.

Aſcendentes per lineam maſculinam ſuccedunt cum fratribus, ibid. verſ. Aſcendentes etiam. Item cum Sororibus. verſ Cum ſororibus.

Aſcendentes per matrem excluduntur à fratribus vtrinque coniunctis, præterquam à legitima, ibid. verſ. Si adeſſent. Cum ſororibus concurrunt, ibid. & adn. n. 4.

Auia Paterna, Mater, & Aſcendentes per matrem ſuccedunt pro medietate cum Patruis, & eorum filijs maſculis, ibid. verſ. Mater. & adnot. n. 5.
Auia non eſt agnata nepoti ex filio, deciſ. 56. n. 4.
Auus paternus quando poſſit compromittere abſque interuentu nepotum minorum, deciſ. 121. n. 1. & 3.

B

BAIVLI à quibus eligantur, & de eorum officio, ver. Baiulus. in princ. pag. 30.
Non poſſunt habere officia, & præſertim Prioratus, nec eius filij ipſis viuentibus, ibid. verſ. Baiuli.
Poſſunt accipere poſſeſsiones, & tenutas, ibidem, verſ. Quamuis ſemper.
Omnes poſſunt facere relationes in quocumque Tribunali, ibid. verſ. Omnes. & ver. Citatio. in fin. pag. 60.
Baiulus eſt perſona vilis, non tamen poteſt eſſe is, qui eſt infamis, d. ver. Baiulus. in adnot. n. 1. pag. 31.
Cenſetur citare de commiſſione Iudicis, ibid. n. 3. vbi quod punitur de falſo citans ſine commiſſione, vbi eſt neceſſaria.
An præſumatur citaſſe, vt habuit in mandatis, ibid. n. 4.
Merces Baiulorum quanta, ibid. verſ. De mercede.
De relationibus Baiulorum, & quod eis ſtatur, ibid. verſ. Relationes. & in adnot. n. 2.
Commiſſio noui Iudicis non eſt neceſſaria, vbi Iudex qui mandauit citari, mortuus eſt, ibid. n. 5.
Baiuli non poſſunt eſſe Syndici, ver. Syndicus Pagi, verſ. Præcones. pag. 269.
BANNIMENTA quo loco fieri debeant, ver. Bannimenta. in princ. pag. 31.
Debent regiſtrari, ibid.
Generalia non poſſunt fieri niſi de mandato Papæ, vel Sacræ Conſultæ, ibid. in fin.
Quæ habent locum per totum Statum Eccleſiaſticum, ibid. in adnot. n. 5.
Legatorum, aut Gubernatorum an ſint perpetua, ibid. n. 1.
Non ligant abſentes, & ignorantes, ibid. n. 2. Sed ignorantia non præſumitur, ibid. n. 3
Bannimentorum interpretatio, ibid. n. 4.
Bannimenta ſuper aſſignatione frumenti declarantur, ver. Frumentum. in adnot. n. 4. pag. 150.
BANNITVS habet annum ad ſe conſtituendum, & defendendum, ſed ſi capiatur non auditur niſi obtenta gratia à Papa, ver. Bannitus. in princ. vbi quid ſeruetur de ſtylo, & in adnot. n. 4. pag. 32.
Reſtitutus an recuperet bona, ibid. n. 2.
Præſumitur obtinuiſſe gratiam, dum fuit tolleratus in Patria, ibid. n. 3.
Emens bona Banniti poteſt conueniri vt venditor ante bannum, d. ver. Bannitus. verſ Si quis. & adnot. n. 5.
Bannitorum receptatores puniuntur, ibid. verſ. Receptatores. & n. 6.
Banniti poſſunt impunè occidi, verſ. Banniti poſſunt. & n. 7. vbi etiam quando occidentes præmium conſequantur, n. 9. & quid in Clerico, n. 8. ibid.
Sunt incapaces, vt ibid. in adnot. n. 1.
Pater receptans filium Bannitum non punitur, ver. Pater. verſ. Bannitum. pag. 216.
Syndicus Pagi tenetur denunciare Bannitos tranſeuntes, & quando excuſetur, ver. Syndicus Pagi. in adnot. n. 4. & ſeqq. pag. 269.
Bannitus, & Hoſtis patriæ ſuccedit in bonis extra territorium, deciſ. 99. n. 23.
BASTARDIS poſſunt relinquere Patres non extantibus legitimis, quantum voluerint, ex Stat. ver. Baſtardus in princ. ſed vide ibid. in adnot. n. 2. pag. 33
Dos poteſt relinqui filiabus Baſtardis etiam ſtantibus legitimis, ibid. verſ. Si verò. & vide de iure communi in adnot. n. 3. & ſeqq.
Quæ dos mortua filia redit ad dotantem, ſeu hæredem, ibid. n. 12. declara vt n. 45.
Alimenta debent præſtari Baſtardis à Patre, ex Stat. ibid. & n. 5. 8. & ſeqq. & n. 16. & 30.
Duodecimam partem bonorum Patris, ſeu vnciam conſequuntur Baſtardi, etiam ſi illa non ſit relicta, ex Stat. ibid. in fin. & vide adnot. n. 17. & ſeqq. vbi præſertim an poſſit relinqui vna cum alimentis, pag. 34.
Debetur etiam in bonis Aui, ibid. n. 20.
Si ſint plures Spurij an debeantur plures vnciæ, ibid. n. 22. pag. 35.
Quo tempore ſit calculanda vncia, n. 23.
An debeat prius detrahi æs alienum, n. 24. pag. 35.
Mortuo filio an redeat ad hæredes Patris, n. 25. limita, vt n. 26. & 45. pag. 37.
An iſta portio debeatur cum fructibus, ibid. n. 27. & ſeqq. pag. 36.
BENEFICIATI, vel Præbendati ſtudentes in Gymnaſio Peruſino gaudent fructibus non obſtante abſentia, ver. Gymnaſium verſ. Nicolaus V. pag. 154.
BLASPHEMANTES puniuntur ex Statuto, & Bannimentis, ver. Blaſphemia. in princ. pag. 38.
Poſſunt offendi impunè, ibid. verſ. Blaſphemi.
Condemnati non admittuntur in teſtes, ibid. & adnot. n. 2.
Efficiuntur inteſtabiles, ibid.
Iudæus blaſphemans à quo puniatur, d. ver. Blaſphemia. in adnot. n. 2.
Blaſphemantium pœna applicatur Hoſpitali, ver. Hoſpitale. verſ. Homicidarum. pag. 158.
BONA ſubiecta reintegrationi probantur teſtibus, vt deciſ. 17. per tot.
Præſumuntur proueniſſe ab aſcendente, vbi non conſtat de noua acquiſitione, deciſ. 17. n. 4.

C

CALCEM coquere, & Arenam importare ſoliti poſſunt ad hoc cogi, ver. Calx. pag. 38.
Sacculæ Calcis, & Arenæ cuius capacitatis eſſe debeant, ibid. in fin.
Arena accipitur pro theatro, & loco certaminis, ibid. in adnot. n. 1.
Et Arenarij pro gladiatoribus, ibid.
De Calcis fabricatione opuſculum, ibid. n. 2.
CAMERARII officium quale, quantum duret, & quid ipſi poſſint, vel non poſſint, ex Statuto, ver. Camerarius. in princ. pag. 39.
Capi non poſſunt certis temporibus, ibid. verſ. In die.
Ad hoc officium aliqui non poſſunt eligi, & qui, ibidem verſ. Inſacculatores.
Recipere tenebantur in Collegium quemlibet ſine ſolutione, ibid. verſ. Camerarij. ſed contra, verſ Sed licet.
Qui non poſſunt eſſe, verſ. Non poſſunt. ibid. & adnot. n. 6. pag. 41.
Iuriſdictio, & auctoritas Camerariorum qualis, ibid. verſ. Iuriſdictio. vſque ad finem. & adnot. n. 1. & 4. pag. 40.
Poſſunt interdicere Artificibus, ne præſtent operas aliquibus, ibid. verſ. Habent.

Congregare

Congregare poſſunt eorum Collegia, ibid. verſ. Poſſunt.
Sunt Conſiliarij Ciuitatis, ibid. in adnot. n. 5.
Doctoratus non reddit inhabilem ad officium Camerariatus, ibid. n. 12.
Syndicus Ciuitatis poteſt eſſe Camerarius, ibid. n. 20. pag. 42.
CAMPANA in Turri Palatij quando pulſetur, ex Stat. ver. Campana. pag. 42.
Campana quæ apud nos dicitur Squilletta, quando pulſetur in diebus Quadrageſimalibus, vt tuti ſint ære alieno grauati, ibid. verſ. Campanula.
Campana an apud antiquos fuerit, ibid. adn. n. 2. pag. 43.
Campana benedicitur ab Epiſcopo, ibid. adnot. n. 3.
Campanæ in Sabbato ſancto non pulſantur antequam audiatur Campana Eccleſiæ Cathedralis, ibid. n. 4.
CANCELLARIARVM ciuilium, & criminalium cauſarum applicatio, ex Bullis Pontificijs, & illius ciuilium venditio, ver. Cancellaria. in princ. & locatio, verſ. Anno. pag. 43.
Cancellarij prædicti gaudent quibuſdam priuilegijs, ibid. verſ. Cancellarij.
De Cancellario Criminali, & illius mercede, ibid. verſ. Fuerunt.
Cancellarius Dominorum Priorum à quibus eligatur, & de illius officio, ibid. verſ. Electio. vſque in fin.
Cancellarius vnde ſit dictus, ibid. in adnot. pag. 44.
Cancellarius dicitur is, qui recipit accuſationes damnorum datorum, ver. Damnum datum. cap. 2. verſ. Cancellarius. pag. 103.
CANIS debet retineri ligatus certo tempore, ex Stat. ver. Canis pag. 44.
Dominus Canis mordacis quando teneatur de damno à Cane dato, ibid. in adnot. n. 1.
Concitans Canem, qui aliquem occidat, qualiter teneatur de occiſo, ibid. n. 2.
CAPITANEI Comitatus iuriſdictio, & emolumenta, & officij abolitio, ver. Capitaneus. in princ. pag. 44.
Regentes Villas appellantur Capitanei, ibid. in adnot. n. 1.
CAPORIONVM deputatio à quo proceſſerit, ver. Capita Regionum. in princ. pag. 44.
De eorum officio, ibid. in adnot. n. 1. pag. 45.
CARBONIANO ex edicto immiſſio datur ſimpliciter data cautione, deciſ. 73. n. 3. & ſeq. vbi quod exceptio quod non ſit filius non admittitur, ſed differtur poſt tempus pubertatis.
Datur Pupillo legitimato, vt deciſ. 106. n. 1. & ſeqq.
Nec impeditur ex arrogatione, deciſ. 107. n. 11.
CARCERARI non poteſt quis dum ſonat Squilletta, ver. Campana. verſ. Campanula. pag. 42.
Carcerum fractores, & exeuntes de illis puniuntur, ver. Carcer. verſ. Fractores. & adnot n. 3. pag. 45. & 46.
Retinens aliquem carceratum punitur, ibid. verſ. Retinens. & adnot n. 4.
Eximẽs captum de manu Curiæ punitur, ibid. verſ. Eximens. & adnot n. 6. vbi quando liceat reſiſtere, & an liceat Birruarijs offendere.
Gratiatus, vel abſolutus non caſſata condemnatione, ſi carceretur, quid ſoluat, ibid. verſ. Si carceretur.
Relaxari non poſſunt carcerati ſine mandato, ibid. verſ. Non poſſunt. & adnot. n. 7.
Minores, Mulieres, Senes, Doctores, Equites, Procuratores, & Notarij Curiales non carcerantur pro debitis, verſ. Pro debitis. ibid.
Debitores à quinque florenis infra imò vſque ad quatuor ſcuta non carcerantur, ibid. verſ. Carcerari.
Sabbato venientes ad Ciuitatem non poſſunt capi pro debitis, ibid. verſ. Venientes.
Capi non poſſunt debitores ſub Porticu, ſeu Loggia Noua Plateæ Magnæ, nec in Audientijs, ibid. verſ. Sunt etiam.
Nec in apothecis Hoſpitalis Miſericordiæ, ibid.
Quid in domo, ibid in adnot. n. 8. pag. 46.
Quid in alijs apothecis, n. 9. & ver. Executio. in adnot. n. 5. pag. 128.
Recommendatio, ſeu arreſtatio carcerati quomodo fiat, & qui non poſſint recommendari, d. ver. Carcer. verſ. Recommendatio. & adnot. n. 10. pag. 46.
Non poteſt recommendari pro cauſa ciuili, qui eſt carceratus pro criminali, ibid. in adnot. n. 11.
Nec quando prima carceratio pro debito ciuili eſt nulla, vel iniuſta, ibid. in adnot. n. 12.
Excarcerantur captiui quibuſdam temporibus amore Dei, ibid. verſ. De excarceratione. vbi quod iſti non poſſunt habere officia.
Iſti relaxati non poſſunt amplius vexari, in adn. n. 13.
Capi non poſſunt Camerarij certis temporibus, ver. Camerarius. verſ. In die pag. 39.
Cauſæ carceratorum ſunt ſummariæ, d. ver. Carcer. in fin.
Non occurrentes capturæ alicuius, quando excuſentur, ibid. in adnot n. 2.
Pactum, quod debitor poſſit capi à creditore propria auctoritate, non valet, ibid in adnot. n. 5.
Inſtrumenta poſſunt fieri in loco Viſitæ, qui non dicitur carcer, ibid. verſ. In loco.
Carceratorum obligatio an valeat, ibid. n. 14. pag. 46.
Cuſtodum Carcerum officium quale, ex Stat. ver. Carcerum Cuſtodes. pag. 47.
Cuſtodes iſti, & fideiuſſores tenentur de fuga carceratorum, ibid. verſ. Cuſtodes & adnot. n. 2. vbi quod præſumitur culpa ipſorum, & quando ſecus.
Cuſtodes tenentur dare carceratis quod eis traditur pro alimentis carceratorum etiam in ſecretis, ibid. verſ. Tenentur.
Cuſtodes quid poſſint recipere à carceratis, ibidem verſ. Quid.
Præfectura Carcerum fuit conceſſa Confraternitati Iuſtitiæ, ibid. verſ. Præfecturam.
Carceratio nulla aliquando confirmatur, ver. Licentia. in adnot. n. 5. & 6 pag. 184.
Non carceratur Curator pro debito minoris, ver. Curator. verſ. Curatores. pag. 101.
Debitor Ciuitatis captus non poteſt relaxari niſi facta ſolutione, vel depoſito, ver. Debitor Ciuitatis. verſ. Non poteſt. pag. 111.
Et poteſt capi domi, & vbique locorum, & pro quauis ſumma, ibid. verſ. Bona autem. & vide adnot. n. 3.
Carceratus quando ſit relaxãdus ſub fideiuſſoribus, ver. Fideiuſſio. verſ. Relaxandus. vbi quis poſſit fideiubere pro imputatis de delicto, & adnot. n. 5. & ſeq. pag. 142. & 143.
Filius carcerari debet, & in Carceribus detineri ad petitionem Parentis, ver. Filius. verſ. Carcerari. & adnot. n. 5. pag. 144.
Recedens à domo pro carcere aſſignata, & rediens an teneatur ſoluere pœnam, ver. Fideiuſſio. in adnot. n. 8. pag. 143.

CARNES

CARNES comedentes in diebus vetitis puniuntur ex Stat. ver. Carnes pag. 47.

Sunt ſuſpecti de hæreſi, ibid. in adnot. n. 1.

Carnis appellatione an veniat lardum, ver. Macellum. in adnot n. 2 pag. 190. Alia vide infra ver. Macellum.

CASALENVM quid ſit, ver. Domus. adnot. n. 2. pag. 117.

CASTRA non poſſunt condere Statuta, ver. Caſtrum. verſ. Non poſſunt. & adnot. n. 4. pag. 48.

De Caſtris aliqua ex Statuto, ibid. in princ.

Caſtrum quodlibet debet de per ſe ſeruire, & ſoluere collectas, ibid. verſ. Caſtrum. vbi de terminatione territoriorum.

Habitantes in Caſtris debent facere factiones in locis vbi habitant, ibid. verſ. Habitantes.

Adunantia Caſtrorum quomodo fiat, ibid. verſ. De adunantia.

Turres, & Turriones non poſſunt concedi, niſi à Magiſtratu, ibid. verſ. Caſtrorum.

Aedificari non poteſt in muris Caſtrorum, nec fieri portæ, & feneſtræ, ibid. verſ Non poteſt.

Muri Caſtrorum debent conſeruari, & rumpentes puniuntur, ibid. verſ. Debent.

Ciuitatis appellatione veniunt Caſtra, & Villæ in Bannimentis, ibid. verſ. Appellatione.

Caſtrum Marſciani fuit emptum per Ciuitatem, & tenentur homines illius contribuere ad onera Cameralia cum Ciuitate, ibid. verſ. Caſtrum Marſciani.

Caſtrorum, & Villarum appellatione quæ veniant, ibid. in adnot. n. 1.

Caſtrum vbi ſit inter duas Ciuitates præſumitur propinquioris, ibid. n. 2. ſed non præſumitur Ciuitatis cum poſſit eſſe ſine ea; ibid.

Caſtra exempta non includuntur ſub Ciuitate, vel diſtrictu, ibid. in adnot. n. 3. vbi quod in diſmembratis non attenditur Statutum Ciuitatis.

Caſtra, & Villæ tenentur ad emendationem damni dati, ver. Damnum datum. cap. 5. in fin. pag. 104. & cap. 8. pag. 105. & adnot. n. 10. pag. 109.

Caſtrum quodlibet, vel Villa debet habere Fontem, Puteum, vel Ciſternam, ver. Fons. in princ. pag. 145. vbi qui concurrere debeant ad ſumptus.

Caſtrum Collis eſt ſub gubernio Priorũ Hoſpitalis Miſericordiæ, ver. Hoſpitale. verſ. Caſtrum. pag. 159.

CATASTRVM debet fieri diſtinctè à quolibet, ver. Cataſtrum. cap. 1. verſ. Cataſtrum. pag. 49.

Conſtitutiones Armarij quæ, ibid. in princ.

Officiales Armarij cognoſcunt cauſas priuatiuè quoad alios Iudices, ibid. verſ. Nullus Iudex.

Conſultorem habent Officiales Armarij, ibid. verſ. Officiales.

Officiales Armarij, & Notarij ipſorum quomodo eligantur, & de eorum officio, d. ver. Cataſtrum. cap. 2. in princ.

Mutatio libræ non poteſt fieri, niſi de conſenſu partium, & voluntate Officialium, ibid. verſ. Mutatio.

Notarij principales Armarij quales, & de eorum officio, d. ver. Cataſtrum. cap. 3.

Notarij ad copias extrahendas quomodo eligantur, ibid. verſ. Extrahantur.

Deſcriptio in Cataſtro quomodo, & à quibus ſit facienda, d. ver. Cataſtrum. cap. 4.

Hæreditaria bona quomodo deſcribantur, ibid. verſ. Hæreditaria. pag. 50.

Filijfamilias quomodo deſcribant acquiſita, ibid. verſ. Acquiſita. & cap. 7. verſ. De bonis. pag. 51.

Alluuione acquiſita quomodo ſint allibranda, d. cap. 4. verſ. Quæ per alluuionem & vide in ablatis impetu fluminis, cap. 8. & in adnot. n. 1.

Dotalia bona quomodo allibrentur, d. cap. 4. verſ. Dotes. & cap. 7. verſ. Quando bona. & cap. 8.

Vſusfructuarius deſcribit ſibi bona, d. cap. 4. verſ. Vſusfructuarius.

Molendina olim allibrabantur, ibid. verſ. Olim quoque.

Domus etiam, ibid. verſ. Domus.

Fratres diuidentes debent facere ſeorſum Cataſtrum, ibid. verſ. Fratres. & cap. 7. verſ. De bonis pariter.

Bona extra Comitatum exiſtentia non debent allibrari, d. cap. 4. in fin.

Bona deſcripta in Cataſtro ſunt tributaria, & poſſeſſores tenentur ad onera, & collectas, d. ver. Cataſtrum. cap. 5. in princ. pag. 50.

Ciues habitantes fuerunt facti immunes à ſolutione focularis, reſpectu bonorum per ipſos poſſeſſorum, quo verò ad bona acquirenda illa tranſeunt cum oneribus, d. cap. 5. verſ. Ciues.

Venditor tenetur ad onus focularis, ſi non expreſſit quod hoc onere erant grauata bona, & ipſe erat Ciuis, ibid. verſ. Et ſi aliquis. & vide ver. Foculare. in adnot. n. 2. pag. 145.

Forenſes, & Comitatenſes non deſcribuntur inter Ciues d. ver. Cataſtrum. cap. 6. pag. 51.

Bona quando, & quomodo ponantur de vno ad aliud Cataſtrum. cap. 7. pag. 51.

Permutata bona quomodo allibrentur, ibid. verſ. Bona quæ.

Bona quomodo liberentur à ſolutione focularis, d. ver. Cataſtrum. cap. 8.

Valor qui attendatur in accataſtratione, ibidem cap. 9. pag. 52.

De focularibus mortuis, vide ibid. cap. 10.

Pro bonis Banniti, vel abſentati, & cuius bona non reperirentur, diminuitur libra Vniuerſitatibus, ibid.

Libra qualis fiat, ibid cap. 11.

De libra mortua, ibid. cap. 12.

Error quomodo corrigatur, ibid. cap. 13.

De pœnis, & illarum remiſſione, ibid. cap. 14. pag. 53.

De monetarum valore, ibid. cap. 15.

Solutio focularis reſpectu Ciuium quãta ſit, ibid. cap. 16. reſpectu autem Ruſticorum, cap. 17.

Cataſtrum eſt liber, in quo bona deſcribuntur pro tributo, d. ver. Cataſtrum in adnot. n. 1. & ſeqq.

Armarium quid ſignificet, ibid. n. 6.

Cataſtrum an, & quando probet, ibid. n. 8.

Allibratus non poteſt vendere in non allibratum, ver. Venditio. verſ. Probibetur. & adnot. n 6. pag. 283. & ſeq.

Cataſtrum factum abſque mandato non attenditur, ver. Succeſſio. in adnot. n. 48. pag. 259.

CAVALCATA, ſeu conuenticula punitur, ver. Caualcata. in princ. & adnot. n. 1 pag. 54.

In funeralibus coitiones hominum prohibentur, ibidem verſ. Prohibentur.

Statutum puniens Coadunantes gentem in quot homines verificetur, ibid. in adnot. n. 2.

Vniuerſitates prohibẽtur facere Caualcatas, & conuenticulas, ver. Vniuerſitas. verſ. Caualcatas. pag. 294.

CAVSA ceſſante ceſſat effectus, deciſ. 80. n. 4.

CAVSAE Carceratorum ſunt ſummariæ, ver. Carcer. in fin pag. 45.

Intra quantum tempus debeant terminari, ver. Inſtantia. in princ. vbi quod Reus cenſetur abſolutus, ſi per Actorem ſteterit. pag. 164.

Quid de iure communi tàm ciuili, quàm canonico, ibid. in adnot. n. 1. & ſeqq. vbi etiam de cauſa criminali.

Cauſæ appellationum, & recurſuum intra quãtum temporis debeant expediri, ibid. verſ. Appellationum.

Item diſcuſſionum, & ceſſionis bonorum, ibid in fin.

Cauſæ debent cognoſci coram Iudicibus ordinarÿs, ver. Cauſa in princ. pag. 54.

Cauſæ ordinariæ, & ſummariæ quæ, ibid. verſ. De cognitione.

Cauſæ inſtantia quando non currat, ibid. verſ. Inſtantia autem.

Cauſa quot modis accipiatur, ibid. in adnot. n. 1. & ſeq.

Accipitur pro controuerſia iudiciali, ſeù exercitio litis, ibid. n. 2.

Cauſa an incipiat ante litis conteſtationem, ibi n. 4.

Cauſas ex Prouincia auocat ſibi Legatus de latere, ibid. verſ. Legatis de latere. & adnot. n. 6.

Auocant ſibi etiam Gubernatores, ibid. verſ. Ex ſtylo.

Statutum loquens in cauſis ciuilibus, an habeat locum in criminalibus, vel mixtis, ibid. in adnot. n. 5.

Cauſas agere vt quis poſſit requiſita, ver. Cauſidicus. in * princ. & verſ. De anno. pag. 55.

Cauſæ quæ non compromittantur referuntur, ver. Compromiſſum. cap. 2. & ibid. adnot per tot pag. 83.

Cauſæ quædam ſpectant ad Forum Eccleſiaſticum, ver. Forum. verſ. Cauſæ matrimoniales. & adnot. n. 13. pag. 148. & ſeq.

CAVSIDICVS, vel Procurator non poteſt capi pro debito ciuili, ver. Carcer. verſ. Pro debitis. pag 45.

Cauſas agere vt quis poſſit requiſita, ver. Cauſidicus. in princ. & vide verſ. De anno. pag. 57.

Collegÿ Cauſidicorum Conſtitutiones referuntur, ibid. verſ. Ad Procuratoris officium.

Fides ſuper ſtylo à Collegio Cauſidicorum qualiter fiant, ibid. verſ. Fides.

Defertur eis, vt adnot. n. 8 pag. 56.

Forenſes, ex Prouincia tamen, debent admitti in Collegium Cauſidicorum, ibid. verſ. De anno.

Procurare poſsũt omnes pro certis perſonis, ſed gratis, ibi.

Agere, & ſe defendere poteſt quis per ſe, vel alium habentem legitimum mandatum, ibid. verſ. Anno verò.

De ſalario, & mercede Procuratorum, ibid. verſ Super ſalario. & adnot. n. 7. pag. 56.

Cauſidicus quis dicatur, ibid. in adnot. n. 1.

De Statuto quod quis non poſſit procurare, niſi ſit de Collegio, ibid. n. 2.

Cauſidicus cogitur patrocinium acceptare, ibid. n. 3.

Cauſidicos eminentiores Iudex aſſignat vtrique parti, ibid. n. 4.

Procuratoris officium an ſit vile, ibid. n. 5.

Acquiſitũ à Cauſidico dicitur peculium quaſi Caſtrenſe, ibid. in adnot. n. 6. pag. 56.

CAVTIO de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo poteſt peti ab Artifice conuento coram Camerario ex Statuto ver. Cautio. in princ. pag. 56.

Forenſis tenetur cauere, ibid verſ. Debet etiam.

Cautio quomodo accipiatur, ibid. in adnot. n. 1.

Cautiones de ſe repræſentando quantum durent, ver. Fideiuſſio. in fin. & de illa vide adn. n 9. pag. 142. & ſeq.

Cautio iuratoria an ſufficiat ſi quis debeat dare fideiuſſorẽ, & non inueniat, ver Satiſdatio. adn. n. 2 pag. 242.

CENCIARIAE vectigalis introductio, ver. Cenciariæ Vectigal. n 1. pag. 57.

Aedificÿs publicis reparandis applicatur, ibid. n. 2.

Item Librorum impreſſioni, ibid. n. 3.

Item Bibliothecæ publicæ, n. 4.

Item debitis Ciuitatis diſſoluendis, ibid. n. 5.

Iterum Bibliothecæ, ibid. n. 6.

Aedes Bibliothecæ vſui coemũtur, & conſtruuntur, n. 7.

Præfecti Bibliothecæ, & Cuſtos eliguntur, ibid n. 8.

Publicis Profeſſoribus idem Vectigal pro maiori parte conceditur, ibid. n. 9.

Eiſdem aufertur, & Ciuitati ad diſſoluendum æs alienum reſtituitur, ibid. n. 10.

CESSIO crediti pro minori precio quando non valeat, ver. Ceſſio. in princ. pag. 58.

Et quæ ſit de bonis litigioſis, ibid. verſ. Si fieret.

Cedens iura contra aliquem, qui trahendus eſſet extra diſtrictum punitur, ibid. verſ Punitur.

Ceſſio titulo lucratiuo debet fieri coram Notario matriculato, & quinque teſtibus, ibid. ver. Ceſſio facta. & vide ver. Donatio circa princ. pag. 117. & ibid. in adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 119.

Ceſſionarius aliquando debet cauere, antequã audiatur, d. ver. Ceſſio. verſ. Ceſſionarius. pag. 58. & ver. Satiſdatio. verſ. Habens ius ceſſum pag. 242.

Ceſſionarius Ciuitatis procedit, vt Ciuitas contra debitores, ibid verſ. Ceſſionarÿ.

Solutio vbi fit cum pecunÿs debitoris, non ſuffragatur ceſſio, ibid. in adnot n. 1. ſed declara vt n. 2.

Ceſſio iurium à Forenſe non poteſt recipi contra Ciuem per alium Ciuem, ver. Forenſis. verſ. Ceſſio iurium. vbi videas pag. 146.

Ceſſionario, & Creditori Creditoris datur via executiua, ver. Iudicium executiuum. verſ. Ceſſionario. & adnot. n. 6. & 7. pag. 169.

Ceſsionarius Creditoris quid facere debeat cõtra debitorem ſuſpectũ ver. Suſpectus de fuga. adn. n 2 pag. 266.

Ceſsio pro minori ſumma de credito, cuius dies non venerit, prohibetur, ver. Vſura. in princ. pag. 295.

Ceſsionis inſtrumentum non debet caſſari, & annullari abſque cauſa, deciſ 30. n 1.

CESSIO bonorum quomodo fiat ex Stat. & Bullis, vbi de pileo viridi, ver. Ceſsio bonorum. in princ. pag. 58.

Obligatus in forma Cameræ à quo Iudice admittatur ad ad ceſsionem, ibid. verſ. Quo ad debitores.

Statutum mandans fieri ceſsionem cum ignominia Debitoris non valet, ibid. in adnot. n. 2.

Ceſsionis bonorum exceptio an admittatur contra inſtrumentum, ibid n. 3.

Ceſsionis beneficio an poſsit renunciari cum iuramento, & an ſit neceſſaria abſolutio, ibid. n. 4.

Cedens remanet dominus bonorum, nec Creditor poteſt illa accipere propria auctoritate, & quid agendum poſt ceſsionem, ibid. n. 5. pag. 59.

Cauſæ ſuper ceſsionibus bonorum debent expediri intra ſex menſes, ver. Decoctor. verſ. Cauſæ. pag. 112.

Qui non admittantur ad ceſsionem bonorum, d. ver. Decoctor. in fin. & adnot. n. 6.

CITATVS tenetur dimittere Procuratorem ſi ſe abſentat, alias proceditur contra eum per proclama de iure communi, ver. Abſentia. in adnot. n. 24. pag. 3.

PERVSIAE antiquitas, & nobilitas, in princ. ver. Ciuitas Peruſiæ. pag. 62.

De Magiſtratus reſtitutione, ibid. verſ. Iulius III. pag. 63.

De prouentuum conceſſione, ibid. verſ. Per dictum.

Capitula cum Pontifice, ibid. verſ. Capitula inter.

Capitula fœderis cum Senenſibus, ibid. verſ. Capitula fœderis.

Ciuitas non poteſt conueniri, niſi data copia petitionis Prioribus, ibid. verſ. Ciuitas. & adnot. n. 4.

Nec extra diſtrictum, ibid. verſ. Nec poteſt.

De bonis Ciuitatis, ibid. à verſ. Bona.

Comitatus reſtitutus Ciuitati cum reuocatione exemptionum, ibid. verſ. Idem Iulius III.

Officia, & iura Ciuitatis non poſſunt niſi à Prioribus concedi, ibid. verſ. Officia.

Confinia inter Ciuitates Peruſinam, & Eugubinam, ibid. verſ. De confinibus.

Argentaria, & ſupellex Ciuitatis, ibid verſ. De pecunia.

Conſeruatores Monetæ locant, ſeù vendunt prouentus Ciuitatis, ibid. verſ. Conſeruatores.

Locationes, ſeù venditiones prouentuum Ciuitatis, quomodo fiant, ibid.

Fideiuſſores idonei debent præſtari à Conductoribus bonorum Ciuitatis infra biduum, ibid verſ. Conductores.

Filijſamilias, & Minores obligantur validè fauore Ciuitatis, ibid. verſ. Et licet.

Pecuniæ poſſunt accipi ſub fœnore in damnum non ſoluentium in tempore, ibid. verſ. Debet.

Debitores Ciuitatis coguntur via facti ad ſoluendum, ibid. verſ. Tam ipſi. & ver. Debitor Ciuitatis verſ. Poteſt etiam. & adnot. n. 3 pag. 111.

Remiſſio non fit Conductoribus bonorum Ciuitatis, d. ver. Ciuitas. verſ. Et reſpectu. & adnot. n. 5.

In locationibus qualitas oblatoris non conſideratur, ſed quantitas oblata, ibid. verſ. Et ad materiam. pag. 64.

Nec attenditur oblatio extra tempus, ibid.

Ciuitas dicitur quaſi Ciuium vnitas, & illius appellatione non veniunt Suburbia, adnot. n. 1. ibid.

Et quid de Territorio, Diœceſi, Caſtris, & Villis, ibid. adnot. n. 2.

Ciuitas ſi velit facere foſſam in agro alterius debet ſoluere pretium, ver. Foſſa. in adnot. n. 7. pag. 149.

Ciuitas Peruſiæ diuiditur in quinque regiones, quæ dicuntur Portæ, ver. Forum in adnot. n. 1. pag. 148.

CLAVSVLA decreti irritantis non impedit, quin poſſit dari de non vſu Conſtitutionis, ver. Pœna. in adnot. n. 26. pag. 221.

Et ſortitur naturam actus ſuper quo interponitur, ibid. in adnot. n. 31. pag. 222.

Clauſula, habitis iuribus publicis pro productis, appoſita in prolatione ſententiæ quid operetur, ver. Sententia. in adnot. n. 2. pag. 245.

Clauſulæ, quam, & quas effectus, ver. Succeſſio. in adnot. n. 4. pag. 256.

Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, apponitur in diſpenſationibus, deciſ. 61. n. 23. Cuius effectus, vide n. 22. & ſeqq.

Clauſula generalis, ſequens, non tollit diſpoſitionem certam præcedentem, deciſ. 106. n. 6.

Clauſula, ſi ita eſt, requirit verificationem narratorum, deciſ. 107. n. 6.

Clauſula, & ad omnem alium meliorem finem, & effectum, comprahẽdit omne remedium magis proficuum, & vtile, deciſ. 112. n. 7.

Clauſula, appellatione remota, intelligitur de friuola appellatione, ver. Appellatio. cap. 1. verſ. Clauſula. & adnot. n. 27. pag. 6 & 18.

Clauſula Haben quomodo extendatur, d. ver. Appellatio. cap. vlt. verſ. Clauſula. pag. 23.

CLERICVS proximior an debeat citari pro abſente, ver. Abſentia in adnot. n. 33. pag. 3.

Statuta contra Eccleſiaſticas perſonas non valent, ver. Clericus. in princ & adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 64. & ver. Eccleſia. in princ & adnot. n. 1. pag. 123.

Poſſeſſores bonorum Clerici, & illius bonorum Ceſſionarij conueniuntur coram quocumque Iudice ab eo, qui fideiuſſit pro ipſo Clerico, d. ver. Clericus. verſ. Poſſeſſores. d. pag. 64.

Clericis idem ius ſeruatur in Curia ſæculari, quod ſeruatur Laicis in Curia Epiſcopali, ibid. verſ. In Curia. & adnot. n. 5.

Habens ceſſionem à Clerico debet cauere, ibid. verſ. Habens.

Clerici non incedentes in habitu, & tonſura nõ gaudent priuilegio Clericorum, ibid. verſ. Clerici & adnot. n. 6.

Laici contumaces proceſſantur ab Eccleſiaſtico, & ſæculari, vbi deliquerunt cum Clericis, ibid. verſ. Si Laici. & adnot. n. 7.

Eccleſiaſticus Iudex eſt competens contra Laicum, & Clericum ſimul, ibid. adnot n. 7. & ſeqq.

Eccleſiaſticæ perſonæ tenentur ad foculare, ibid. verſ. Eccleſiaſticæ. Sed vide in adnot n. 9. & deciſ ſeq. & deciſ. 114. vbi an, & quando Clerici teneantur ad Gabellas, Collectas, & alia onera, necnon de oneribus impoſitis, rebus, ſeu bonis etiam antequam peruenirent ad Clericos.

Clerici quando ligentur Statutis laicorum, ibid. in adnot. n. 1. & ſeqq.

Bona Eccleſiaſtica ſunt immunia, & libera ab oneribus impoſitis per laicos, ibid. in deciſ. ſeq. n. 1. & fere per tot. pag. 65. & ſeqq.

Etiam patrimonialia Clericorum, d deciſ. n. 6 pag. 66.

Clerici quem Iudicem adire debeant, ver. Forum. verſ. Clerici. & adnot n. 8. pag 148.

Clericus non poteſt conueniri, niſi coram Iudice Eccleſiaſtico, ibid. adnot. n. 9. etiam vbi eſt nominatus ab Operario accuſato in foro ſæculari, ibid. n. 10.

Fallit in quibuſdam cauſis relatis, ibid. adnot. n. 11. pag. 149.

Si non oppoſuit de Clericatu an acta probent in Curia Epiſcopali, ibid. adnot. n. 12.

Clerici ſæculares poſſunt per triennium ſtudere in Iure Ciuili in Gymnaſio Peruſino, ver. Gymnaſium. verſ. Nicolaus V. pag. 154.

Clerici etiam contribuunt ad ſubſidium triennale, ver. Subſidium. in adnot. n. 2 pag. 254.

Clerici concurrunt ad refectionem Viarum, ver. Via. in adnot. n. 6. & ſeqq pag. 287.

Clerico pupillo, vel adulto dandus eſt Tutor, vel Curator, non à ſæculari Iudice ſed ab eccleſiaſtico, ver. Tutor. in adnot. n. 6. pag. 281.

Clerici agentes tenentur ſequi forum Laici. Fallit vbi agitur de re Eccleſiæ, ac perſonarum Eccleſiaſticarum, quia poteſt Laicus coram Iudice Eccleſiaſtico conueniri deciſ. 74. n. 2. & 3. Et in damno dato in bonis Eccleſiæ, n. 4. & ſeqq vbi tolluntur obiecta.

Alia vide infra Eccleſia, & Monaſterium.

Citandus, ſi habeat plures domos, in qua debeat citari, ibid. n. 25.
Citatio vnius ex conſanguineis non ſufficit, quando duorum requiritur à Statuto, ibid. n. 30. & ſeqq.
Citatio an requiratur in prorogatione termini ad proſequendam appellationem, ver. Appellatio. cap. 6. in adnot. n. 7. pag. 22.
Non requiritur in admiſſione articulorũ de ſtylo, Quid de iure communi, ver. Articuli. & adnot. n. 1. pag. 27.
Nomen proprium citati, & citari facientis debet exprimi in citatione, ver. Citatio. in princ. pag. 59.
Petitio quando debeat exprimi in citatione, ibid. verſ. Petitionem.
Citatio poteſt committi diebus feriatis, ibid. verſ. Poteſt. & adnot. n. 6.
Commiſſio noui Iudicis non eſt neceſſaria, vbi Iudex, qui mandauit citari mortuus eſt, ver. Baiulus. in adnot. n. 5. pag. 31.
Citatio ad domum ſufficit ex Stat. ibid verſ. Citatio debet. & vide in adnot. n. 7. & ſeqq. pag. 60.
Perſonalis requiritur in initio cauſæ, deciſ. 29. n. 3.
Terminus citationis ſi caderet in diem feriatam, extenditur in ſequentem, ibid. verſ. Citationis terminus. & in adnot. n. 11.
Citatio vbi non eſt expreſſa hora, quomodo intelligatur, ibid verſ. Hora.
Baiuli omnes poſſunt deferre citationes, ibid. verſ. Baiuli.
Statutum poteſt dare modum citandi, & ille eſt ſeruandus, ver. Abſentia. in adnot. n. 22. pag. 3.
Statutum citationis modum præter ius commune inducere poteſt, & attenditur Statutum loci, vbi eſt facta citatio, ibid. in adnot. n. 2. & ſeq. Sed illam non poteſt tollere, ver. Condemnatio. in adnot. n. 1. pag. 95.
In citatione ad reſpondendum inquiſitioni tranſmittitur copia inquiſitionis, ibid. in adnot. n. 4.
Notarius actuarius de conſuetudine habet facultatem faciendi citationes quocumque tempore etiam de nocte, ibid. in adnot. n. 5. d. pag. 60.
Quomodo debeat citari Collegium, ver. Collegia Artium verſ. Collegium. & adnot. n. 13. pag. 72.
Citatio faciẽda ſuper electione hominum ad compromiſſum qualis, ver. Cõpromiſſum. cap. 12. adn. n. 1. pag. 87.
Hæreditate iacente citantur Conſanguinei, ver. Curator. in adnot. n. 14. pag. 101.
Minore in conueniendo citatio Curatoris an ſit neceſſaria, ibid. adnot. n. 5.
Sufficit citatio ſolius Curatoris, ibid. n. 7. vbi limitatur.
Citatio quomodo fiat contra debitorem obligatum per inſtrumentum, ver. Debitor verſ. De modo. pag. 110.
Citari quomodo debeat debitor Forenſis, ver. Forenſis. verſ. Citari. & adnot. n. 9. pag. 146. & ſeq.
Habitantes in Comitatu quomodo debeant citari, ver. Citatio. verſ. Habitantes. pag. 59. & ver. Habitans in Comitatu. in princ. & adnot. n. 2. pag. 155.
Citatio an ſit neceſſaria in executione ſententiæ, ver. Licentia. in adnot. n. 2. Vbi quid quando eſt mutata perſona Iudicis, pag. 184.
Citatio ad videndum committi Bannimenta fit loco citationis ad videndum ſubhaſtari, ver. Subhaſtatio. verſ. Poſtea verò. cir. med. & vide de iure communi, ibid. in adnot. n. 11. & ſeq. pag. 253. & ſeq.
Citari debet Syndicus Ciuitatis ad defenſionem Pupillorum non habentium Tutores, vel Attinentes, ver. Syndicus Ciuitatis. verſ. Syndicus iſte. pag. 268.
Citatio ad videndum induci, & iurare teſtes non ſolet fieri in hac Curia, ver. Teſtes. verſ. Citatio. pag. 277. Sed vide contra, ibid in adnot. n. 19. & ſeqq. pag. 278.
Quando huius modi citatio continetur in conceſſione termini ad probandum ſuſtinetur examen, ibid. in adnot. n. 22. pag. 279.
Datur ſanatoria in Signatura Sanctiſſimi, ibid.
Citatio requiritur ad videndum committi Notario examen teſtium, ibid. in adnot. n. 23. vbi videas.
Procuratorem certum, vbi adeſt, citare oportet, nec ſufficit proclama, deciſ. 1. n. 7.
Procuratoris comparitio purgat defectum citationis, deciſ. 40. n. 8. & ſeqq.
Comparitio tollit defectum citationis, deciſ. 41. n. 8.
Citatio partis eſt neceſſaria vbi nouus proceſſus requiritur, deciſ. 104. n. 3.
CIVES originarij qui dicantur ex Statuto, ver. Ciuis. in princ. pag. 60.
Efficiuntur per ſolutionem, vel per priuilegium, & quãdo, ibid. verſ. Item efficiuntur. pag. 61.
Et per habitationem 30. annorum, ſi ſint forenſes, ibid. verſ. Forenſes. & vide adnot. n. 8. pag. 62.
Teſtes ſuper hoc per quos debeãt examinari, dec. 29. n. 1.
Qui non habitauerint non poſſunt obtinere quædam officia, ibid. verſ. Ciues qui.
Sunt immunes à quibuſdam oneribus, ibid. verſ. Martinus Papa.
Non ſoluunt foculare, ibid. verſ. Ciues.
Peruſini habentes bona in alienis territorijs, ſi grauẽtur, quomodo eis ſuccurratur, ibid. verſ. Ciues Peruſini.
Præferuntur forenſibus creditoribus, ibid. verſ. Ciues Peruſinos. & ver. Forenſis. verſ. Ciues. & adnot. n. 10. & ſeq. pag. 147.
Ruri degentes non gaudent quibuſdã priuilegijs conceſſis Ciuibus, d ver. Ciuis. verſ. Ciues ruri. & adnot. n. 14.
Non dicuntur qui habitant in locis, vbi non ſunt Epiſcopi, ibid. adnot. n. 1.
Offendens Ciuem punitur grauiter, ibid. verſ. Si quis.
Ciues, vel Comitatenſes quando habeantur pro Forenſibus, ibid. verſ. Ciues, vel Comitatenſes.
Ciuis dicitur ille, qui eſt originarius, ibid. adnot. n. 2.
Ex priuilegio Ciuis an veniat appellatione Ciuis, ibi n. 3.
Originarium Ciuem non poteſt facere Princeps, ibi n. 4.
Originarius quis dicatur, ibid. adnot. n. 5.
Ciuis quando quis deſinat eſſe, ibid. adnot. n. 2.
Ciuis an poſſit quis fieri à Statuto, vel à Ciuitate, ibid. adnot. n. 9. pag. 62.
Peruſinus, & de Peruſio an idem importent, n. 7.
Ciuilitas conceſſa Patri tranſit in filium, ibid. adn. n. 10.
Priuilegium Ciuilitatis quando non proſit, ibid. adnot. n. 11. & an ſit neceſſaria habitatio, ibid. n. 12.
Vxor efficitur Ciuis loci Viri, & idem eſt in Vidua, ibid. adnot. n. 13.
Non poſſunt capi pro repræſalijs conceſſis à Communi, ver. Repræſaliæ. in adnot. n. 2. pag. 237.
Peruſini qui exercuerunt Magiſtratum in alio loco coguntur ſtare ſyndicatui, ver. Syndicatus. verſ. Peruſini. pag. 267.
Domicilium facilius mutatur, ſed non Ciuitas, deciſ. 8. n. 18.
CIVITATIS appellatione veniunt Caſtra, & Villæ in Bannimẽtis, ver. Caſtrum, ſeu Pagus. verſ. Appellatione pag. 48. & vide ver. Ciuitas. in adnot n. 2. pag. 64.

CLOACAM ceptam vicini debent proſequi, & producere extra muros, ver. Cloaca. in princ. pag. 69.
Debet fieri à Vicinis, & quomodo, ibid. verſ. Debet fieri.
Impedimenta ab illis remoueri debent, ibid. verſ. Ab illis.
Vbi, & quomodo fieri debeant, ibid. verſ. Et fieri.
Refectio Cloacæ non impeditur per nunciationem noui operis, ibid. adnot. n. 2.
CLVSIVM ſpectat ad Cameram Apoſtolicam, ver. Cluſium. in princ. pag. 69.
Bona Cluſij non collectantur, ibid. verſ. Die.
Frumentum, Vinum, & alij fructus non poſſunt aſportari extra Comitatum Peruſiæ, & debent vendi in Ciuitate, ibid. verſ. Frumentum.
Cluſium cõceſſum Ciuitati, ibid. verſ. Conceſſum. pag. 70.
Poſtæ Cluſij quæ, ibid. verſ. Poſtæ.
Habitare volentibus in Cluſio conceduntur Caſalena, & terræ, ibid. verſ. Habitare.
Et immunitates, ibid. & verſ. Clemens VII.
Poſſunt Coloni diuidere laboritia, ibid. verſ. Coloni.
Debent colere terras, aliàs auferuntur, ibid. verſ. Debent.
Reſpondent dominis de tertia parte fructuum, ibid. verſ. Et debent.
Paſcendi facultas in Bannita Pozzoli conceditur hominibus dictæ Villæ, ibid. verſ. Facultas.
Cluſij Marchionatus contribuit cum Ciuitate ad onera, ibid. verſ. Marchionatus.
Cluſium quid ſit, ibid. adnot. n. 1.
Oppidum Caſtilionis caput Cluſij, ibid. adnot. n. 2.
Conceſſum DD. de Cornea, ibid.
Aſcanius Corneus laudatur, ibid. adnot. n. 3.
Fuluius Corneus creatus Dux à Paulo V. n. 4.
Habitatores Cluſij habẽt ius perpetuæ coloniæ, ibid. n. 5.
Fructus Cluſini poſſunt aſportare ad Statum Eccleſiaſticum non obſtante prohibitione, ibid. adnot. n. 6.
Pro quorũ aſportatione gabbella non poteſt imponi, ibid.
Statuta Ciuitatis an ſint attendenda in Cluſio diſmembrato, ibid. n. 7.
COLLEGIA ARTIVM quæ, ver. Collegia Artium. in princ. & adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 71. & ſeq.
Matriculæ Artium ſunt confirmatæ, ibid. verſ. Matricula. & vide adnot. n. 5. & ſeqq.
Iuratorum numerus qui, ibid. verſ. De numero. vbi de admiſſione in Collegium, & adnot. n. 10.
Artifices qui, ibid. verſ. Artifices.
Debent parere Camerarijs, & iurare, ibid. verſ. Debent.
Et accedere ad Luminaria, ibid. verſ. Debentque vbi de numero.
Audientiæ Artium ſunt tutæ debitoribus, ibid. verſ. Audientiæ.
Camerarij ſunt Iudices inter Artifices, ibid. verſ. Camerarij.
Dohanam Artifices non Collegiati tenentur ſoluere, ibid. verſ. Artifices. & adnot. n. 12.
Collegium quomodo debeat citari, ibid. ver. Collegium. & adnot. n. 13.
Collegium vt dicatur requiſita, ibid. in adnot. n. 4.
Et licitum quando dicatur, ibid.
Matriculæ Artium confirmatæ à Statuto habent vim Statutorum, ibid. adnot. n. 5.
An attendantur in alia Curia, ibid. n. 6.
Statuta poſſunt Collegiati, & Artifices cõdere, & quando, ibid. n. 7. & ſeqq.
Collegia Artium habent Iudices, ibid. adnot. n. 11.
Collectas an poſſit imponere Collegiũ, ibid. n. 12. pag. 72.
COLLEGII Cambij ſtatuta ſunt confirmata à Pontifice, ver. Collegium Cambij. in princ. pag. 72.
Auditores eliguntur tantum ex Collegio Cambij, ibid. verſ. Collegium hoc.
De tempore eorum officij, ibid.
Deputant Campſores ad ſigillandum, & ponderandum florenos aureos, ibid. verſ. Habent. pag. 73.
Viſitare debent Hoſpitales domos, quæ habent multa priuilegia, ibid. verſ. Debent.
Iuriſdictio Auditorum in cognoſcendis cauſis, ibidem verſ. De iuriſdictione.
Campſores qui dicantur, ibid. adnot. n. 1.
Eorum exercitium non eſt vile, ibid. adnot. n. 2.
COLLEGIVM Doctorum vide infra Doctores.
COLLEGII Mercantiæ ſtatuta ſunt confirmata à Pontifice, ver. Collegium Mercantiæ. verſ. Statuta. pag. 74.
Conſules eligũtur de Collegio Mercantiæ, ibid. in princ. vbi de tempore eorum officij.
Conſulũ iuriſdictio in cauſis, ibid. verſ. De iuriſdictione.
Viſitare debent Hoſpitalem domum, & recipere rationem adminiſtrationis à Priore, ibid. verſ. Debent ipſi.
Non poſſunt in eorum foro litem proſequi, aut mouere, ibid. verſ. Durante.
Debetur eis obedictia à collegiatis, ibid. verſ. Collegiati.
Interſunt ſcrutinio familiæ Dominorum Priorum, ibid. verſ. Debent intereſſe.
Eligunt Rectorem Sapientiæ Nouæ, ibid. verſ. Eligunt.
Præcedũt Auditoribus Collegij Cãbij, ibid. verſ. Super.
Hoſpitalis domus dicti Collegij eſt immunis, ibid. verſ. Hoſpitalis.
An Epiſcopus eam viſitet, ibid. adnot. n. 2.
COLLECTAE imponuntur ſuper omnibus bonis territorij, ver. Collecta. in princ. pag. 74.
Collectas non ſoluens non auditur in iudicio, ibid. verſ. Collectas.
Emphiteutæ Eccleſiæ an teneantur ad collectas, ibi n. 1.
Collegia, & Vniuerſitates an poſſint imponere collectas, ibid. adnot. n. 2.
Executiuè proceditur in exactione collectarũ, ibid. n. 3.
Bona accataſtrata ſunt tacitè obligata pro Collectis, ibid. adnot. n. 4. pag. 75.
Collectæ poſſunt exigi inſolidum ab vno ex poſſeſſoribus, qui repetit ab alijs, ibid. adnot. n. 5.
Collectam non fuiſſe ſolutam, probatur ex libro, ibi n. 6.
Immunis à collectis an teneatur bona aſſignare, ibi n. 7.
Forenſibus poteſt imponi Collecta, ver. Forenſis. in adnot. n. 7. pag. 147.
COLONVS non poteſt fructus colligere, & diuidere abſque Domini, vel Locatoris licentia, aliàs punitur, & tenetur ad damni refectionem, ver. Colonus Partiarius. in princ. & adnot. n. 3. pag. 75. & ſeq.
An poſſit incidere arbores, vide ver. Arbores. adnot. n. 10. pag. 25.
Tenetur manutenere formas iuxta vias, d. ver. Colonus. verſ. Tenentur.
Et mundare foſſata ſuis ſumptibus, vt adnot. ibid. n. 4. & ver. Foſſa. verſ. Quod formæ. & adnot. n. 2. pag. 149.
Pacta, & conuentiones tenentur obſeruare, & illi, qui non interuenerunt locationi, & eorum deſcendentes, d. ver. Colonus. verſ. Pacta.
Solitum attenditur circa culturam, ibid. verſ. Solitum.
Non poſſunt Coloni deſerere culturam bonorum, ibid. verſ. Non poſſunt.
Iuramento Domini ſtatur cum vno teſte ſuper inobſeruantia

uatia, ibid. verſ. Statur, & iuratur in lite, ibid. adn. n. 5.
Non poſſunt Coloni tenere laboritia extra Comitatum, ibid. verſ. Laboritia.
In cauſis Colonorum proceditur ſummariè, & diebus feriatis, nec poteſt peti compromiſſum, & poteſt agi criminaliter, ibid. verſ. Proceditur. & adnot. n. 7. & vide ver. Iudicium ſummarium verſ. Adduntur pag. 168.
Negantes, vel interuertentes poſſeſſionem Domino puniuntur, nec faciunt ipſi praiudicium, ibid. verſ. Negans. & adnot. n. 8. pag. 76.
Fructuum ratam tenentur reſtituere Locatori, non obſtante ſequeſtro abſque licentia, ibid. verſ. Debet.
Vendentes res, quas habebant ad laboritium, puniuntur, ibid. verſ. De pœna.
Paleam totam relinquere tenentur in diſceſſu, & quando, ibid. verſ. Stipulam. & adnot. n. 10. & ver. Palea. in princ. & adnot. n. 2.
Remoueri non poſſunt durante laboritio, ibid. verſ. Non poteſt, ſed vide n. 11.
Vendita re data ad laboritium remanet ſaluum ius Coloni, ibid. verſ. Si vendatur. & vide adnot. n. 12.
Sed an ipſe Colonus teneatur perſeuerare, ibid. n. 13.
Pars colonica non venit in venditione, ibid. verſ. Pars. & vide adnot. n. 14.
Redempta re vendita Colono cum pacto, non remouetur ipſe, ſi incepit colere, ibid.
Data alicui in ſolutum re, Colonus debet iſtum recognoſcere in Dominum, ibid. verſ. Et ſi res.
Forenſes venientes ad habitandum, & colendum ſunt immunes, ibid. verſ. Exteri. & vide ver. Forenſis. in princ. pag. 146.
Abſentati redeuntes ad colendum ſunt immunes, ibid.
Habitantes in Ciuitate, vel Burgis, qui ſolebant colere bona, coguntur redire ad colendum ſine præiudicio Ciuilitatis, ibid. verſ. Habitantes.
Renunciari laboritijs intra quod tempus debeat, ibidem verſ. Renunciari. & adnot. n. 15.
Offendẽtes Dominos grauiter puniũtur, ibid verſ. Coloni.
Colonorum plures ſunt ſpecies, ibid. adnot. n. 1.
Colonus partiarius dicitur ille, qui colit ad medietatem, ibid.
Semen poni debet à Colono, ibid. adnot. n. 6.
De furto non poſſunt accuſari Coloni de iure communi, ibid. adnot. n. 7.
Colonus non præiudicat Domino ab alio conducendo, etiam cum reſponſione fructuum, ibid. adnot. n. 8.
Moleſtias denunciare tenetur Domino. ibid adnot. n. 9.
Coloni tenentur aenunciare damnum datum, ver. Damnum datum. cap. 4. in princ. pag. 104.
Coloni neceſſitate vrgente poſſunt incumbere culturæ agrorum etiam diebus feſtiuis, ver. Feſtiuitates. adnot. n. 1. pag. 141.
Colonus an poſſit accuſare de vi Turbatiua, ver. Turbatiua. in adnot. n. 3.
COLONI Eccleſiarum non ſunt exempti à Gabella macinatus, ver Colonus Eccleſiæ. in princ. pag. 77.
Soluere debẽt onera cameralia, ibid. verſ. Et in Colonis.
Non gaudent priuilegio immunitatis pro bonis proprijs, ibid. verſ. Immunitates.
Coloni Equitum Hieroſolymitanorum in quo non ſint immunes, ibid.
Coloni Clericorum non poſſunt grauari pro Clericis, & Statutum hoc diſponens eſt iniquum, & iniuſtum, ibid. adnot. n. 1.
Immunes an ſint pro parte colonica, ibid. adnot. n. 2.
COLVMBAS domeſticas, vel alterius capiẽs, ſeu vendens punitur, & de aucupio illarum, ver. Columbæ. pag. 77.
Idem de iure communi quo pœna furti intrat, ibid. in adnot. n. 1.
Columbaria fert fructus, & poteſt locari, ibid adnot. n. 2.
Capientes columbas debent denunciari per Syndicos Caſtrorum, ver. Syndicus Caſtri, vel Pagi. verſ. Et quod teneantur. pag. 269.
COMESTIBILIA cauſa reuendendi quando, à quibus, & quo tempore, ac loco non poſſint emi, ver. Comeſtibilia. in princ. pag. 77.
Collegiati Artis Pullariorũ ſunt priuilegiati in hoc, ibid.
Omnes poſſunt vendere comeſtibilia, ibid. verſ. Poſſunt.
Nec ſoluitur Gabbella, ibid. & adnot. n. 4. pag 78.
Officialis Communis, ſeu Plateæ eſt Iudex in prædictis, ibid. verſ. Officialis.
Cauſæ ſuper venditionibus rerum ad vſum, ſeu cibum, & potum ſunt ſummariæ, ibid. verſ. Cauſæ.
Comeſtibilium, ſeu victualium appellatione quæ veniant, ibid. adnot. n. 1.
Eſculenta, & poculenta quæ ſint, ibid. adnot. n. 2.
Statutum quod quilibet ſingulo die mittat ad Plateam victualia, valet, ibid. adnot. n. 3.
COMITATENSES effecti Ciues quando poſſint habere officia, ver. Ciuis. verſ. Comitatenſes. pag. 61. & ver. Comitatus. verſ. Non poſſunt. pag. 78.
Quando habeantur pro forenſibus, d. ver. Ciuis. verſ. Ciues, vel Comitatenſes. pag. 61.
Comitatus Ciuitatis Peruſiæ fuit reſtitutus per Iulium III. ver. Comitatus. in princ. pag. 78.
Exemptiones, & priuilegia in præiudicium Ciuitatis reuocata fuerunt, præterquam reſpectu quorundam Caſtrorum, ibid. verſ. Exemptiones.
Comitatenſes, ſeu illorum filij quando per habitationem gaudeant priuilegio ciuilitatis, ibid. verſ. Comitatenſes.
Comitatenſes offendentes Ciues grauiùs puniũtur, ibid. verſ. Offendentes.
Perſonæ particulares quando teneãtur pro debitis Vniuerſitatum, ibid. verſ. Particulares.
Veniẽtes ad Ciuitatem de Comitatu in die Sabbati non poſſunt capi pro ære alieno, ibid. verſ. Venientes. & ver. Carcer. verſ. Venientes. pag. 45.
Vicarij Comitatus quam iuriſdictionẽ habeant in habitantes Comitatũ, d. ver. Comitatus. verſ. Circa. pag. 78.
Comitatus quid ſit, quid Diœceſis, quid Territorium, quid diſtrictus, ibid. adnot. n. 1.
Comitatenſes obſeruare debent Statuta Ciuitatis, ibi n. 2.
COMMVNEM rem reparãs recuperat medietatẽ impenſarum, ver. Aedificium. verſ. De reparante pag. 123.
Super muro cõmuni licet ædificare, & in ædificato facere feneſtras, & oſtia vſque ad ſatisfactionẽ impenſarũ, ibid.
COMPARATIO literarum vide infra Recognitio.
COMPENSANDI animo cum lucro dotali, cenſetur relictum legatum ab Vxore Marito, ver. Legatum. in fin. pag. 171.
Compenſationis exceptio quando poſſit opponi ad impediendam executionem, ver. Compenſatio. in princ. & adnot. n. 1. pag. 79.
Probari quomodo debeat cõpenſationis exceptio, ibi n. 2.
COMPROMITTERE quis non cogitur de iure communi, ver. Compromiſſum. cap. 1. in adnot. n. 1. Niſi Statuto aliter cauetur, vt Peruſiæ, n. 2. pag 80. deciſ. 58. n. 7.

Non poteſt. pag. 162.
Exceptiones ad euitandum compromiſſum debent probari intra certum terminum, deciſ. 28. n. 7.
Compromiſſo ſtatutario eſt locus in caſibus non exceptis, deciſ. 28. n. 8.
Compromiſſum eſt ſpecies alienationis, deciſ. 58. n. 40.
Et compromittere non poſſunt, qui non poſſunt alienare, ibid. n. 5.
Compromiſſum præſumitur voluntariè factum, niſi ſit dictum, quod in vim ſtatuti, & ſeruata illius forma fuerit, deciſ. 58. n. 7.
Compromiſſum non nocet executioni inſtrumenti ſi non ſit ſecutum laudum, deciſ. 69. n. 8. & 9.
Auus paternus quando poſſit compromittere abſque interuentu Nepotum minorum, deciſ. 121. n. 1. & 3.
Alia vide infra Laudum.
COMPVLSATA iura vt ſint in forma probanti, quæ requirantur, deciſ. 90. n. 1. & ſeqq.
CONDEMNATIONES delinquentium non debent excedere pœnas in Statutis contentas, ver. Condemnatio. in princ. pag. 95.
Non reuocantur ex eo, quod non adfuerit citatio ad ſententiam, ibid. verſ. Non reuocantur, ſed vide adnot. n. 1.
Citatio non poteſt tolli per Statutum, ibid. n. 1.
Condemnatus ad mortem an poſſit teſtari, ibid. verſ. Condemnati. & adnot. n. 2. & ver. Teſtamentum. verſ. Damnatus ad mortem. & in adnot. n. 3. vbi de damnato ad mortem ciuilem. pag. 272.
Condemnatio contumacialis nō præſumitur ob delictum, ibid. n. 47. pag. 178.
Condemnationes pro criminibus non poſſunt dici nullæ ex minori ætate, ver. Minor. verſ. Condemnationes. pag. 197.
CONDVCTOR Lacus ad quid teneatur, & quid facere poſſit, vide ver. Lacus. pag. 170. & ſeqq.
Conductor an poſſit dare licentiam hauriendi aquam, ver. Aqua. in adnot. n. 5. pag. 24.
Conductor an poſſit incidere arbores, ver. Arbores. in adnot. n. 10. pag. 25.
Conductor Archiuij an poſſit opponere de nō implemento, ver. Archiuium. in adnot. n. 7. pag. 26.
Conductor equorum, vel animalium, vide ver. Vectura. pag. 282.
Conductor an poſſit accuſare de vi turbatiua, ver. Turbatiua. in adnot. n. 3. pag. 280.
CONFESSIO facta à Prodigo, Minore, & Filiofamilias quando non valeat, ver. Confeſſio in princ pag. 95. vide ver. Pupillus. verſ. Confeſſio. & in adnot. n. 3. pag. 234.
Confitentibus maleficia remittitur quarta pars pœnæ, d. ver. Confeſſio verſ. Confitentibus. & adnot. n. 1.
Confeſſiones debiti quomodo fiant, ibid. verſ. In tribunalibus.
Exceptiones quæ admittantur contra confeſſiones iudiciales, ibid. verſ. Exceptiones.
Confeſſio nocet hæredi, & ſingulari ſucceſſori, deciſ. 85. n. 3.
CONFIRMATIO Apoſtolica non extendit confirmatum ver. Compromiſſum poſt cap. 1. in adnot. n. 22. & 23. pag. 82.
Et quid operetur, deciſ. 99. n. 47.
Confirmatio Statuti vide infra Statutum.
CONFISCANTVR bona homicidæ, ver. Confiſcatio. in princ. pag. 95.
Confiſcationes quomodo fiant, ibid. verſ. Confiſcationes.
Pœna non reuelantium res ad Fiſcum deuolutas, ibid. verſ. De pœna.
Pœnæ non expreſſæ non poſſunt extendi ad confiſcationem, ibid. verſ. Pœnæ. & adnot. n. 3. pag. 96.
Confiſcantur bona non obſtante fideicommiſſo, & prohibitione alienationis, ibid. verſ. Quod non obſtante, ſed vide adnot. n. 4.
Quanto tempore præſcribantur res ad Fiſcum deuolutæ, ibid. adnot. n. 2.
Reliqua vide infra Fiſcus.
CONNEXA dicuntur quæ ad eundem finem tendunt, deciſ. 69. n. 13.
CONSANGVINEI qui ſint, ver. Abſentia. in adnot. n. 27. & ver. Conſanguinitas. in adnot. n. 2. & ſeqq.
Debent citari vbi quis vult agere contra abſentes, ver. Abſentia. in adnot. n. 26. pag. 3. & ver. Conſanguinitas. in princ. & contra Minores, ibid.
Conſanguineus citatus pro abſente an poſſit Procuratorem conſtituere, ver. Abſentia. in adnot. n. 38.
De iure ciuili dicuntur fratres ex eodem patre geniti, d. ver. Conſanguinitas. in adnot. n. 1. & per tot. pag. 96.
Quid attento communi vſu loquendi, ibid. n. 2. & ſeqq.
Quid de iure canonico, n. 6. vbi quod veniunt tam Agnati, quam Cognati.
Attinentium appellatione veniunt etiam Cognati, ibid. adnot. n. 8.
Hæreditate iacente citantur Conſanguinei, ver. Curator. adnot. n. 14. pag. 101.
Conſanguinei, & affines coguntur emere bona Debitoris Ciuitatis, ſi non inueniatur emptor, ver. Debitor Ciuitatis. verſ. Bona autem. pag. 111.
Minor debet probare Conſanguineorum exiſtentiam in contractibus, & quod commodè interuenire potuerint, ver. Minor. in adnot. n. 11. pag. 198.
Coniunctus non admittitur pro coniuncto abſente vbi adſit Procurator, in ver. Abſentia. in adnot. n. 14. vbi declaratur & quando admittitur non poteſt ſubſtituere ante litem conteſtatam, ibid. n. 40. pag. 2. & 3.
Coniunctio ſanguinis præſumitur nota coniunctis inter ſe, deciſ. 51. n. 4.
Conſanguinitas quomodo probetur, deciſ. 51. n. 6. & 7.
CONSERVATORES Monetæ quot, & de eorum officio, ver. Conſeruatores in princ. pag. 96. & ver. Ciuitas. verſ. Conſeruatores. pag. 63.
Notarij Conſeruatorum quot, & de eorum officio, d. ver. Conſeruatores. verſ. Quoad Notarios. d. pag. 97.
Conſeruatores iſti ſi fraudem commiſerint non admittuntur ad aliud officium, ibid. in adnot.
In Conſeruatores Monetæ fuit trāſlata auctoritas Maſſariorum, ver. Maſſarij. verſ. Auctoritas. pag. 191.
CONSILIA Peruſiæ quot, ver. Conſilium. in princ. pag. 97.
Conſilium quandoque vocatur Adunantia, ibid. verſ. Conſilium. & adnot. n. 3. pag. 98.
Conſilium antiquitus vbi fiebat, ibid. verſ. Tempore.
A quibus, & quomodo conuocetur, ibid. verſ. Domini Priores. vbi quod non accedentes puniuntur.
In Conſilijs quot debeant interuenire, ibid. verſ. In Conſilijs.
Nemo poteſt vices ſuas alteri committere, ſed ipſemet accedere debet, ibid.
Superior repræſentans auctoritatem Apoſtolicam debet interuenire in Conſilijs, ibid. verſ. Debent etiam.

Deliberatio

Statutum de compromiſſis, & reformationes ſunt confirmatæ à Papa, d. ver. Compromiſſum in princ. vbi ponitur tenor confirmationis, pag. 79. & 80.
Sed an confirmatio ſit in forma ſpecifica, vide adnot. n. 9. & ſeqq. & n. 24. & ſeqq.
De compromiſſis Doctores tractantes referuntur, ibid. adnot. n. 1. pag. 80.
Statutum de compromiſſis eſt fauorabile, ibid. n. 2. & 3.
Et eſt in viridi obſeruantia, ibid. n. 3. & 4. pag. 80. & cap. 1. in adnot. n. 4.
Minores, & Pupilli coguntur compromittere ex Stat. ibid. cap. 1. in adnot. n. 3. vbi de Tutore, & Curatore.
Sed an ſint neceſſariæ ſolemnitates requiſitæ in contractibus, vide ibid. n. 5. pag. 81.
Vniuerſitates nõ compræhenduntur in Statuto de compromiſſis, ibid. d. cap. 1. n. 6. vbi ſecus ſtante ſpecifica mentione.
Vidua compræhenditur in Statuto de compromiſſis, ibid. n. 7.
Eccleſia, & Eccleſiaſticæ perſonæ an compræhendantur in Statuto de compromiſſis, vide ibid. n. 4. & n. 8. cum ſeqq. vſque ad fin. pag. 81. & 82.
Arbitri qui non poſſint eſſe de iure communi, ibid cap. 2. in adnot. n. 1. d. pag. 82.
Fœmina, & Monachus, licet non poſſint eſſe Arbitri, poſſunt tamen eſſe Arbitratores, ibid. n. 2.
Non compromittuntur cauſæ inſtrumentorum, ibid. cap. 3. in adnot. n. 2. vbi quando ſecus, n. 3. 4. & 7. pag. 83.
Aliæ plures cauſæ, quæ non compromittuntur ex Statuto vltra relatas in dicto cap. 3. ponuntur in adnot. ibid. n. 5. pag. 82.
Cauſæ quæ de iure non compromittuntur, non obſtante Statuto, ibid. in adnot. n. 6.
Ad impediendam immiſſionem ex teſtamento non eſt locus compromiſſo ſtatutario, deciſ. 28. n. 1. & 3.
Nec quo ad differentias deciſas per aliud laudum, ibid. n. 4. & ſeqq.
Impeditur compromiſſum exceptione rei iudicatæ, non obſtante enormiſſima leſione prætenſa, deciſ. 28. n 6.
Tempus petendi compromiſſum quomodo intelligatur, cap. 4. in adnot. n. 1. & ſeq. pag. 83. & ſeq.
In compromiſſis attenditur facies petitionis, & libelli, ibid. cap. 5. in adnot. n. 1. pag. 84.
Pronuncia Iudicis ſuper compromiſſo qualis debeat eſſe, ibid. n. 2.
Mandatum ad petendum compromiſſum requiritur, & quale, ibid. n. 3.
Quando non currat terminus de quo in cap. 6. de compromiſſis, in adnot. d. cap. 6. n. 1. & 2. pag. 85.
Exceptiones impedientes compromiſſum examinantur relatiuè, ibid. n. 3.
Declarari debet tempus, & cauſa deductorum in libello, ibid. cap. 7. in adnot. n. 1. pag. 85.
Publicatio proceſſus non cenſetur prohibita, ibid. n. 2.
Terminus ad pronunciandum non eſt de forma ſubſtantiali, ibid. adnot. n. 3.
Appellatio de iure communi datur à pronuncia ſuper compromiſſo, ibid. cap. 8. in adnot. n. 1. pag. 86.
Statuto prohibetur appellatio, ibid. n. 2. & deciſ. 19 n. 9.
Datur appellatio à pronuncia non eſſe locum compromiſſo, ibid n. 3 & alias, vt n. 4.
Statutum de compromiſſis reſpicit deciſoria, ibid. n. 5.
Decimi non facta ſolutio reddit laudum nullum, & quid vbi eſt erratum in quantitate, ibid. cap. 9. in adnot. n. 1. d. pag. 86.
Decima ſoluuntur Conſultori, & Notario, ibid. n. 2.
Citatio facienda ſuper electione hominum qualis, ibid. poſt cap. 12. in adnot. n. 1. pag. 87.
Iudex eligit Arbitrum in contumaciam citati, ibid.
Dies prima, & vltima poſt citationem debent eſſe iuridicæ, ibid. n. 2. pag. 88.
Arbitrorum facultas magna ex Statuto, ibid. n. 3.
Requiſitio eſt neceſſaria ad compromiſſum ſtatutarium, ibid. poſt cap. 14. in adnot. n. 1. pag. 88.
Iudicem qui adit, cenſetur renunciare compromiſſo faciendo, ibid. n. 2.
Tertius Arbiter quomodo eligatur, ibid. poſt cap. 16. adnot. n. 1. pag. 89.
Variatio an permittatur ei, qui dedit facultatem eligendi illum, ibid. n. 2.
Arbitrorum morte de iure communi expirat compromiſſum, ibid. poſt cap. 17. in adnot. n. 1.
Teſtes examinantur coram tertio Arbitro, ibid. poſt cap. 19. in adnot. n. 1. pag. 90.
Teſtes non coguntur ab Arbitris, ibid. n. 2.
Conſultoris votum an debeat ſequi Arbiter, ibid. n. 3.
Dies X. dantur ad dandum, & probandum exceptiones contra teſtes, ibid. poſt cap. 20. in adnot. n. 1. pag. 91.
Allegationes quando dentur, ibid. n. 2.
Reus cenſetur abſolutus non prolato laudo ex Statuto confirmato in forma ſpecifica, ibid. n. 3.
Tertius Arbiter an poſſit ſolus laudum proferre, ibid. poſt cap. 21. in adnot. n. 1.
Lauda ſi diſcordent, latum à duobus primis præualet lato à tertio, ibid. n. 2.
Nullum poteſt dici laudum ex pluribus cauſis, ibid. poſt cap. 22. in adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 92.
Minor poteſt petere reſtitutionem in integrum aduerſus laudum, ibid. n. 4.
Executio laudi datur à Iudice, ibid. n. 5. pag. 93.
Debet peti intra XXX. annos, ibid n. 6.
Fideiuſſor præſtatur ad ſoluendam pœnam, de qua in cap. 23. ibid. vt in adnot. n. 1. d. pag. 93.
Termini non currunt durante compromiſſo, ibid. poſt cap. vlt. in adnot. n. 1. pag. 94.
Arbitri plures ſi ſint electi ſtatur laudo vnius in contumaciam alterius, ibid. n. 2.
Tempus ſex menſium datur ad laudandum ex Statuto, & quid de iure communi, ibid. n. 3.
Laudum latum ab Arbitratoribus ſtatim poſt compromiſſum eſt nullum, ibid. n. 4.
Recurſuum quis ſit Iudex, & an appellatio detur à ſententia confirmatoria laudi, ibid. n. 5.
Emologatur laudum nullum, & quando, ibid n. 6.
Pactum de excomputando quicquid fuerit declaratum non impedit executionem, vbi nihil fuit declaratum, ibid. n. 7.
De nullitate laudi poſt dies aſsignatos à Statuto non poteſt dici, ibid. n. 8. d. pag. 94.
Curator hæreditate iacente poteſt facere compromiſſum neceſſarium, ver. Curator. in adnot n. 17. pag. 101.
Forenſis cogitur facere compromiſſum, ver. Forenſis. verſ. Poteſt. pag. 146.
Rectores Hoſpitalium poſſunt petere compromiſſum, ver. Hoſpitale. verſ. Compromiſſum. pag. 158.
Compromiſſum non poteſt peti, nec fieri ſuper cauſis Inſinuationum, ſeu caſſationum, ver. Inſinuatio. verſ.

Non

Deliberatio debet præcedere ſuper proponendis in Conſi-lijs, ibid. verſ. Antequam.
Suffragia debent reddi ſecreto, ibid. verſ. Suffragia, vbi quando dicatur quid obtentum.
Partitum ſemel poſitum, & non obtentum, amplius po-ni non poteſt, ibid. verſ. Partitum.
Scribi non poteſt niſi per Notarium, vel Cancellarium Dominorum Priorum, ibid. verſ. Non poteſt.
Strepitus, & clamor prohibetur in Conſilijs, ibid. verſ. Nemo poteſt.
Propalantes ſecreta Conſilij puniuntur, verſ. Non poſ-ſunt.
Auctoritas, & facultas Conſilij Camerariorum relatiuè, ibid. verſ. De auctoritate.
Opponi contra reformationes factas in Conſilio non po-teſt, & quando, ibid. verſ. Contra reformationes.
Capi non poſſunt pro debitis ciuilibus ij, qui debent in-teruenire in Conſilijs poſtquã campana ad Conſilium pulſare cœperit, ibid. verſ. Conſules.
Conſilium Quadraginta Ciuium quando ordinatum, & de auctoritate, ibid. verſ. Conſilium Quadraginta.
Conſilia repræſentant totam Ciuitatem, ibid. adnot n. 1.
Conſilium tenet, quamuis non appareat præceſſiſſe vo-cem Præconis, & ſonum campanæ, ibid adnot. n. 4.
Conſiliarij ſunt loco Decurionum, ver. Camerarius. in adnot. n. 14. pag. 41.
Syndicus eſt à Conſilijs Ciuitatis, ibid. in adnot. n. 22. pag. 42.
Camerarij ſunt Conſiliarij Ciuitatis, ibid. in adnot. n. 5. pag. 40.
CONSILIVM *Sapientis concedere tenentur Iudices, vbi petatur, ver. Sapientis Conſilium. in princ. pag. 241.*
CONSTITVTIONES *Card. Vrbini fuerunt confir-matæ à Gregorio XIII. ver. Conſtit. Card. Vrbini. in princ. pag. 98.*
Card. Vrb. habebat facultatem etiam in ſpiritualibus, ibid.
Conſtitutiones hæ ſunt Papales, ibid. adnot. n. 1.
Papalia Statuta ligant etiam perſonas Eccleſiaſticas, & habent locum in quocumque foro, ibid. adnot. n. 3.
Conſtitutiones Card. Vrb. dum mandant ſeruari Sta-tuta, non debent intelligi ad correctionem Iuris cano-nici, ibid. adnot. n. 4. & vide ver. Teſtamentum. in adnot. n. 39. pag. 274.
CONSTITVTIONES *Comitinæ à quo fuerint condi-tæ, ver. Conſtit. Comit. in princ. pag. 99.*
An ligent, vide ibid. in adnot.
Conſtitutio Comitina non poteſt annullare contractus iuratos, ver. Mulier. in adnot. n. 8. pag. 203.
CONSTITVTIONES *Marchiæ factæ ab Aegidio Cardinali fuerunt confirmatæ pro toto Statu Eccleſia-ſtico, ver. Conſtit. March. in princ. & adnot. n. 3. & 4. pag. 99.*
Facta autem per Cardinalem Carpenſem ſunt confir-matæ pro Marchiæ Prouincia tantum, ibid. verſ. Illæ verò. & adnot. n. 5. & ver. Mulier. in adnot. n. 10. pag. 203.
Non ſunt in vſu in Ciuitate Perusiæ, ibid. verſ. Super ittis. Sed vide contra in adnot. n 6. & ſeq. pag. 100.
Non habent locum vbi adſunt ſtatuta particularia, ibid. adnot. n. 1. declaratur relatiuè, ibid. n. 2. pag. 99. & vide ver. Minor. in adnot. n. 6. & ſeqq pag. 198.
Iniuſtitia debet eſſe notoria ex eiſdem actis, vt euitetur Aegidiana prohibens appellationem in poſſeſſorio, ver. Succeſſio. in adnot n. 32. 48. & 53. pag. 253.
Conſtitutio Marchiæ loquens in certis contractibus ha-bet locum in omni contractu in quo minor lædi poteſt, deciſ. 21. n. 3.
CONSTITVTIONES *noua requirunt, quod ſint vſu receptæ, & an vſus præſumatur, ver. Pœna. in adnot. n. 3. & 4. cum ſeqq. n. 13. & ſeqq. n. 19. cum ſeq. n. 33. & 40. cum ſeqq pag. 220. cum ſeqq.*
Conſtitutio ſpecialis non habet locum extra territorium, ibid. in adnot. n. 16.
Conſtitutionis, & priuilegij vim habet conſuetudo, & immemorabilis obſeruantia, ibid. n. 27.
CONSTITVTVM *transfert verã poſſeſſionem, quam-uis modus ſit fictus, deciſ. 8. n. 10. & deciſ. 108. n. 5.*
Mandatum de manutenendo, vel de aſſociando datur Creditori cum clauſula conſtituti probata poſſeſſione debitoris, deciſ. 79 n. 9.
CONSVETVDO *excuſat in delatione armorum, ver. Arma. in adnot. n 9. pag. 26.*
Conſuetudinem non poteſt introducere abſque confirma-tione, qui non poteſt condere Statuta, deciſ. 99. n. 50.
Futura non compræhenditur in Bulla illam reijciente, quia intelligitur de præterita, & non compræhendit immemorabilem, ver. Legitima. in adnot. n. 79. pag. 181.
Conſuetudo immemorabilis habet vim priuilegijs, Con-ſtitutionis, & legis, ver. Pœna. in adnot. n. 27. pag. 221.
Conſuetudo in facultatiuis inducitur ex multiplicitate actuum, ibid. in adnot. n. 42.
Conſuetudo probanda eſt in caſu illo particulari, deciſ. 37. n. 4.
Et quomodo probanda, deciſ. 99. n. 48.
Conſuetudo inducitur per conſenſum, non autem per actus populi, qui conſenſus difficile colligitur abſque contradictione, deciſ. 37. n. 9. & 10.
Stylum Curiarum ſolet Rota attendere, & probatur ex ſola fide exhibita, deciſ. 41. n. 5.
Alia vide infra Obſeruantia.
CONSVLES *Mercantiæ, & de eorum officio, vide ver. Collegium Mercantiæ. pag. 73. & ſeq.*
CONTRACTVS *factus occaſione ludi eſt irritus, ina-nis, & pro non facto, ver. Ludus. verſ. Mutuum. & adnot. n. 3. pag. 189.*
Contractus non poſſunt fieri in Taberna, nec in loco lu-di, ver. Notarius. verſ. Contractum. pag. 207.
CONTRARIETAS *in Statuto eſt euitanda, ver. Ba-ſtardus. in adnot. n. 24. pag. 207.*
CONTVMAX *habetur pro confeſſo, ver. Contumacia. in princ. pag. 100.*
Contra contumacem quomodo procedatur in criminali-bus, ibid.
Condemnatur in quanto pluri, ibid verſ. Condemnatur.
Contumaci condemnato denegatur audientia, ibid. verſ. Non auditur.
In ciuilibus quomodo condemnetur relatiuè, ibid. in fin.
Contumacialis condẽnatio non præſumitur ob delictum, ver. Legitima. in adnot. n. 47. pag. 178.
CONVENTICVLA *vide ſupra Caualcata.*
CREDITORI *Creditoris datur via executiua, ver. Iu-dicium executiuum. verſ. Ceſſionario. & adnot. n. 7. pag. 169.*
Soluere non poteſt Debitor Creditori ſui Creditoris, niſi facta intimatione, ver. Debitor. verſ. Soluere. pag. 110.

CVRATOR

CVRATOR bonis abſentis quando, & quomodo detur, ver. Abſentia. in adnot. n. 20. pag. 3.
A quibus Iudicibus detur, ver. Curator. in princ. & adnot. n. 1. pag. 100. & ſeq.
Datur etiam inuito ad lites, ibid. verſ. Ad lites. & adnot. n. 3. & quomodo detur, n. 4.
Datur Furioſis, & Prodigis. ibid. verſ. Furioſis autem.
Quomodo detur bonis viuentis, vel mortui, & hæreditati iacenti, ibid. verſ. In Curatore. & adnot. n. 11. & ſeqq.
Eſt dandus vbi Tutor vult reddere rationem adminiſtrationis, ibid. verſ. De Curatore.
Non carceratur pro debito Minoris, ibid. verſ. Curatores. pag. 101.
Perſona petita à Minore datur in Curatorem, ibid. verſ. Datur. & adnot. n. 2.
Citatio Curatoris an ſit neceſſaria, ibid. adnot. n. 5.
Sufficit citare illum, ibid. n. 7. vbi limitatur.
Curatoris datio eſt neceſſaria etiam de iure communi, ibid. adnot. n. 6.
Curator ad lites tenetur ſatiſdare de iure, ibid. adnot. n. 8. ſecus de conſuetudine, n. 9.
Non tenetur facere inuentarium, n. 10.
Curator bonis abſentis datur, ibid. adnot. n. 11.
Curator hæreditate iacente eſt neceſſarius etiam de iure communi, ibid. adnot. n. 12.
Citantur Conſanguinei, ibid. n. 14.
Hæreditas quando dicatur iacens, ibid. adnot. n. 13.
Et quando vacans, ibid. n. 15.
Fiſcus ſuccedit in bonis vacantibus, nec datur Curator, ibid.
Creditor ipſe poteſt dari Curator hæreditati iacēti, ibid. adnot. n. 10.
Curator hæreditatis iacentis poteſt facere omnia, quæ ſunt neceſſaria, ibid. adnot. n. 17.
Compromiſſum neceſſarium facere poteſt, ibid. pag. 101.
Cura finitur ceſſante cauſa, & ſuperueniente maiore ætate, ibid. adnot. n. 19. pag. 102.
Curator dandus eſt bonis Decoctoris, & à quo Iudice, ver. Decoctor. adnot. n. 1. pag. 112.
Curator non poteſt dari illi, qui alium habebat, deciſ. 50. n. 7.
Curator non poteſt dari Minori ad donandum, deciſ. 50. n. 8. & deciſ. 51. n. 8.
Curator ſpecialis vltra generalem requiritur ex Statuto Vrbis in alienationibus bonorum Minorum, deciſ. 50. n. 9.
Curator non poteſt hæres inſtitui ab eo cuius curam gerit, deciſ. 82. n. 21. ſed contra ex veriori, n. 22. vbi maximè in filijs curatoris.
Curator, & Procurator æquiparantur, deciſ. 103. n. 13.
CVSTODES Arcium vide ver. Arx, & Arcis Cuſtos. pag. 28.
Carcerum vide ver. Carcerum Cuſtodes. pag. 46.
Cuſtodes terrarum quando, & quos accuſare poſſint de damno dato, ver. Damnum datum. cap. 3. in princ. pag. 103.
Cuſtodes, & Syndici Caſtrorum tenentur denunciare damnum dantes, & intra quod tempus, ibid. cap. 7. Imo capere, cap. 13. in fin. & vide adnot. n. 13 & ſeq. vbi, quod non conueniuntur de calumnia, pag. 109.

D

DAMNVM DATVM. Iudex damnorū datorum quis ſit, & de eius auctoritate, ver. Damnū datum. cap. 1 in princ. & in adnot. n. 2. & 3. pag. 102. & 109.
Epiſcopus eſt Iudex de damnis datis in bonis Eccleſiaſticis, ibid. adnot. n. 4. pag. 109.
Feriæ etiam in honorem Dei non obſtant in cauſis damnorum datorum, ibid. & in adnot. n. 5.
Offendens Iudicem damnorum datorum qua pœna puniatur, & à quo, ibid. verſ. Offendens. pag. 103.
Stipendium iſtius Iudicis, & Miniſtrorum, d. cap. 1. verſ. De ſtipendio.
Syndicatus Iudicis damnorum datorum, ibid. verſ. De Syndicatu.
Statutorum de damnis datis confirmatio, ibid. verſ. Statuta.
Notarij damnorum datorum, dum litigatur inter Accuſatorem, & Accuſatum, qui ſint, ibid. cap. 2. in princ.
Cancellarius dicitur is, qui recipit accuſationes damnorum datorum, ibid. d. cap. 2. verſ. Cancellarius.
Bariſellus, ſeu Executor qualis, d. cap. 2. verſ. Bariſellus, vbi de mercede.
Accuſare qui poſſint de damnis datis, ibid. cap. 3. & in adnot. n. 6. & ſeq. d. pag. 109.
Cuſtodes quando, & quos accuſare poſſint, d. cap. 3. in princ. pag. 103.
Filiusfamilias non poteſt accuſare de damno dato, ibid. verſ. Filiusfamilias.
Quilibet poteſt accuſare, ibid. verſ. Quilibet.
Procurator nō poteſt accuſare de damno dato, ibid. verſ. Debet tamen. Fallit, vt in verſ. ſeqq.
Accuſare, & denūciare qui teneātur, ibid. cap. 4. pag. 104.
Domini, & Coloni tenentur denunciare damnum dantes, d. cap. 4. in princ.
Vicini quoque tenentur, ibid. verſ. Vicini quoque.
Accuſari, vel denunciari qui poſſint, ibid. cap. 5.
Repertus portare ligna, poma, & ſimilia, ſi non habeat bona poteſt accuſari, ibid. verſ. Amplia etiam. Imò capi, & vulnerari, ibid. cap. 13. verſ. Inueniens pag. 108.
Caſtra, & Villæ tenentur ad pœnam, & ad emendationem damni dati, d. cap. 5. in fin. & cap. 8. verſ. Et ſi. vide in adnot. n. 10.
Quot perſonæ in eadem accuſatione accuſari poſſint, ibid. cap. 6. & adnot. n. 11.
Intra quod tempus debeant fieri accuſationes, d. cap. 6. verſ. Quamuis autem. & in adnot. n. 12.
Cuſtodes, & Syndici Caſtrorum tenentur denunciare damnum dantes, & intra quod tempus, cap. 7. Imò capere, cap. 13. in fin. & vide adnot. n. 13. & ſeq. vbi, quod non conueniuntur de calumnia.
Quilibet tenetur prohibere nè damna fiant, & damnum dantem capere, d. cap. 7. in fin. pag. 105.
Falſo denūciantes, vel accuſantes puniuntur, ibid. cap. 8.
Per inquiſitionem poteſt procedi contra damnum dantem, ibid. cap. 9. pag. 105.
Probatio damnorum datorū quomodo fiat, ibid. cap. 10.
Iuramento damnum paſſi an, & quādo ſtetur, d. cap. 10. verſ. Per iuramentum. & in adnot. n. 15. & ſeqq.
Venales res quaſdam habentes tenentur dicere, à quibus habuerunt, d. cap. 10. in fin.
Aeſtimatio damnorum datorum quomodo fiat, cap. 11. pag. 107. & adnot. n. 18. & ſeq.
Pœnæ damnorum datorum quales, cap. 12.
Animalia ſi depaſcūt agrum alienum, tenetur Dominus, ibid. verſ. De pœnis autem. & adnot. n. 21. pag. 110.
Patres, & Domini tenentur ſoluere pœnas pro filijs, & famulis, qui damnum dederunt, d. cap. 12. verſ. Patres. & in adnot. n. 22. pag. 110.

Dantes damnum tenentur inſolidum, d. cap. 12. in fin. & vide adnot. n. 23.

Damnum dantes poſſunt capi, & offendi, cap. 13. in princ. pag. 108.

Animalia damnum dantia retineri poſſunt, d. cap. 13. verſ. Retineri. & in adnot. n. 14.

Imò Sues, & Capræ poſſunt vulnerari, & occidi, d. cap. 13. verſ. Sues.

Executiones contra damnum dantes quomodo fiant, & à quo, cap. 14. vbi etiam de mercede.

Minor quomodo accuſare poſſit, ibid. adnot. n. 8. pag. 109.

Comedens, & colligens ſpicas quando accuſari poſſit, ibid. adnot. n. 9.

Equm retinens ad paſcendum in agro alieno an poſſit accuſari, in adnot. d. n. 9. in fin.

Accuſatio debet continere quantitatem damni, vt valeat, ibid. adnot. n. 17.

Animalia minuta quæ dicantur, ibid. n. 20.

Damna data, & maleficia tenentur denunciare Caſtra, & Vniuerſitates, ver. Maleficium. verſ. Caſtra. pag. 190.

Damna data quando cognoſcātur à Vicarijs Comitatus, ver. Vicarij Comitatus verſ. Vicarij prædicti pag. 293.

DEBITORES à quinque florenis infra, imò vſque ad quatuor ſcuta non carcerantur, ver. Carcer. verſ. Carcerari. pag. 45.

Pactum, quod Debitor poſſit capi à Creditore propria auctoritate, non valet, ibid. in adnot. n. 5. pag. 46.

Debitore non ſatisfaciente Creditori fit executio mandati, ver. Debitor. in princ. pag. 110.

Citatio quomodo fiat contra Debitorem obligatum per inſtrumentum, ibid. verſ. De modo.

Creditum non poteſt peti elapſis quindecim annis, ibid. verſ. Elapſis. & ver. Præſcriptio. in princ. vbi limitatur multis modis, pag. 226.

Creditor petens debitum iam ſolutum incidit in pœnam, d. ver. Debitor. verſ. Creditor.

Debitor negans inſtrumentum debiti incurrit pœnam, ibid. verſ. Negans.

Debitor opponens exceptionem, & non probans punitur, ibid. verſ. Opponens.

Debitori non poteſt dari licentia permanendi in aliquo loco Ciuitatis, & aliquando tenetur Communitas dicti loci, ibid. verſ. Debitori non poteſt.

Nec concedi ſaluuſconductus, ſeu non grauetur, ibid.

Soluere non poteſt Debitor Creditori ſui Creditoris, ibid. verſ. Soluere.

Dilatio ad ſoluendum quanta aſſignetur debitori, ibid. in fin. d. pag. 110.

Creditores Decoctoris concurrunt abſque prælatione, nec habetur ratio interuſuriorum, ver. Decoctor. verſ. Creditor.

Ciues tamen præferuntur forenſibus, ibid. pag. 112.

Apodixas de credito non verò oſtendentes puniuntur, ibid. verſ. Puniuntur.

Creditoribus habentibus credita liquida, conſignantur bona Debitoris cum cautione, ver. Diſcuſſio. verſ. Et interim. & adnot. n. 4.

Debitores Hoſpitalis non poſſunt vti ſaluiſconductis, dilationibus, vel moratorijs contra dictum Hoſpitale, Et habentes officia publica non poſſunt exigere ſalaria, niſi docto de ſolutione debiti per fidem Prioris, ver. Hoſpitale. verſ. Debitores. pag. 158.

Debitum occaſione laboritij, vel coptumi, famulatus, & ſoccitæ non poteſt peti poſt annum, ver. Præſcriptio. verſ. Debitum occaſione. ſed vide adnot. n. 8. & ſeqq. pag. 226.

Debitum iuratum non compræhenditur Statuto de præſcriptionibus, ibid. in adnot. n. 4.

Debitor poteſt cogi ad conſentiendum, & ratā babendum venditionem, & adiudicationem, & in ſolutum dationem, ver. Subhaſtatio. verſ. Debitor poteſt. pag. 252.

Debitor ad redimendum bona in tenutam capta, & ſubhaſtata quantum tempus babeat, ibid. verſ. Ad redimendum. & in adnot. n. 9. pag. 253. & ſeq.

Creditor intra quātum tempus debeat deuenire ad ſubhaſtationem, ver. Subhaſtatio. in adnot n. 6. pag. 253.

Creditor quando mittatur in tenutam bonorum Debitoris, ver. Tenuta. in princ. pag. 270.

Creditum probatur ex inſtrumento, deciſ. 69. n. 2.

DEBITOR CIVITATIS habetur pro forenſi, & non auditur in cauſis ciuilibus, ver. Debitor Ciuitatis. in princ. pag. 111.

Extractus ad aliquod officium ſi non ſoluerit ante principium non poteſt illud exercere, ibid. vbi idem in filijs, & ceſſionarijs, & in adnot. n. 2.

Cogitur ad ſoluendum de facto, ibid. verſ. Poteſt etiam. ſed vide adnot. n. 3.

Relaxari non poteſt captus niſi facta ſolutione, vel depoſito, ibid. verſ. Non poteſt.

Nec poteſt recommendari pro alio debito, ibid.

Si ſit moroſus in ſoluendo poſſunt recipi pecuniæ ad cambium, vel ſub fœnore, ibid. verſ. Si debitor.

Conſanguinei, & affines coguntur emere bona debitoris Ciuitatis, ſi non inueniatur emptor, ibid. verſ. Bona autem.

In ſubhaſtationibus bonorum Debitoris Ciuitatis proceditur de facto, ibid.

Capi poteſt debitor Ciuitatis domi, & vbique locorum, & pro quauis ſumma, ibid. & vide adnot. n. 3.

Abſolui non poteſt debitor Ciuitatis à debito, niſi certiorata Sacra Conſulta, ibid. in fin.

Minoris obligatio ad fauorem Ciuitatis quod ſit nulla vbi deficiunt ſolemnitates Statuti, ibid. adnot n. 4.

DECIMVM quando ſoluatur nec nè, ver. Decimum. in princ. & in adnot. n. 1. & 3. pag. 111.

In ſolutione decimi reſpicitur quid deductum ſit in libello, non quid exigi poſſit, ibid. adnot. n. 2.

DECLARATIO debet eſſe de regula, ſed non ſequitur, quod regula reſtringatur ad terminos declarationis, ver. Succeſſio. in adnot. n. 68. pag. 260.

DECOCTOR. Mercatoris qui decoxerit libri cōſignantur certis Iudicibus, quibus datur liberum arbitrium procedendi, ver. Decoctor. in princ. pag. 112.

Dolus præſumitur in Decoctore, ibid. verſ. Dolus. & adnot. n. 4.

Creditores Decoctoris concurrunt abſque prælatione, nec babetur ratio interuſuriorum, ibid. verſ. Creditores.

Ciues tamen præferuntur forenſibus, ibid.

Vxoribus Decoctorum aſſignantur bona iuxta veram æſtimationem, ibid. verſ. Vxoribus.

Apodixas de credito non verò oſtendentes puniuntur, ibid. verſ. Puniuntur.

Cauſæ ſuper ceſſionibus bonorum debent expediri intra ſex menſes, ibid. verſ. Cauſæ.

Ad ceſſionem bonorum qui non admittantur, ibid. in fin. & adnot. n. 6.

Curator dandus eſt bonis decoctoris, & à quo Iudice, ibid. adnot. n. 1.

Decoctores non poſſunt agere, ſed eorum creditores, ibid. adnot. n. 2.

Decoctio eſt probanda, & quis dicatur Decoctor, ibid. adnot. n. 3.

DECRETA Superiorum quomodo ſcribantur, ver. Decretum. in princ. pag. 112.

Non publicantur per Præcones regulariter, ibid. in fin.

Decretum dicitur lex, ibid. adnot. n. 2.

Lex non requirit ſcripturam ad ſui eſſentiam, ibid.

Decreta à Iudicibus Communis poſſunt interponi etiam die feriato in honorem Dei, ver. Feriæ. verſ. Decreta. pag. 139. & vide ibid. in adnot. n. 12. pag. 141.

In decretorum interpoſitione requiritur cauſæ cognitio, & quando præſumatur interueniſſe, ver. Iudex Communis. in adnot. n. 2. pag. 168. Vbi alia ad materiam.

Decretum Iudicis de ſubhaſtando, ſeù deliberando requiritur, vt valeat ſubhaſtatio, ver. Subhaſtatio. in adnot. n. 10. & vide n. ſeq. pag. 254.

DEFICERE dicuntur tam nati, quàm non nati, deciſ. 61. n. 11. & ſeqq.

DELICTVM vide infra Maleficium.

DEMENTIA non præſumitur in teſtatore, ſed ſana mens, deciſ. 35. n. 10. Amplia vt n. ſeqq.

Dementiæ exceptio niſi ſit incontinenti probata non impedit immiſſionem, deciſ. 35. n. 3.

DEPOSITARIA Pignorum criminalium eſt annexa cum illa Pignorum ciuilium, ver. Depoſitaria. in princ. pag. 113.

Capitula, & Taxæ ſuper appaltu Depoſitariæ pignorum ibid. verſ. Capitula.

Depoſitarij Pignorum fidei ſtatur, ibid. adnot. n. 1.

Depoſitarius Pignorum, ſi ſtatim non reſtituit, poteſt carcerari, ibid. adnot. n. 2.

Et quomodo debeat conſeruare Pignora, & quando vendere, vide ver. Pignus. verſ. De Depoſitario. pag. 218.

De Syndicatu vide ver. Syndicatus. verſ. Gabbellarij. pag. 267.

DEROGATIONES non ſunt multiplicandæ, quando in vno caſu poſſunt habere effectum, ver. Teſtamentum in adnot. n. 28. pag. 274.

DESCENDENTIA quomodo probetur, & extinctio lineæ, ver. Fœmina. in adnot. n. 19. pag. 137.

Deſcendentes dicuntur omnes in infinitum deſcendentes, deciſ. 11. n. 14.

DICTIO, Aliquis, verificatur etiam in minimo, ver. Legitima. in adnot. n. 17. & ſeq. ſed vide n. 37. & ſeq. pag. 175. & ſeqq.

Aliàs, importat caſus diuerſos ob expreſſis, deciſ. 96. n. 3.

Alternatiua, diſiungit, deciſ. 100. n. 8. ſed vide n. ſeqq.

Alternatiuæ natura eſt, vt vno contentetur, nec omnium concurſum expoſtulat, deciſ. 101. n. 8.

Copulæ virtus eſt omnes inſimul connectere, & comprabendere, deciſ. 101. n. 9.

Et, ſtat ampliatiuè, deciſ. 106. n. 4.

Ex, quandoque etiam ex proprietate ſermonis cauſam immediatam denotat, deciſ. 102. n. 4.

Dummodo ſtat reſtrictiuè, deciſ. 100. n. 22. & deciſ. 101. n. 16.

Integraliter, omnem diminutionem excludit, deciſ. 93. n. 5.

Ipſa, eſt perſonaliſſima, deciſ. 65. n. 8.

Nec ſtat coniunctiuè, deciſ. 100. n. 12.

Per, ſignificat perfectionem, deciſ. 29. n. 6.

Præſertim, ſtat ampliatiuè, deciſ 82. n. 18.

Quomodocumque, qualitercumque, & quacumque de cauſa ſtant ampliatiuè non reſtrictiuè, deciſ. 96. n. 4.

Quouſque, importat temporalitatem, deciſ 48. n. 2.

Talis, eſt demonſtratiua ad oculum, & reſtringit diſpoſitionem, deciſ. 101. n. 5.

Tàm, & quàm æqualiter inſolidum tribuunt copulato, deciſ. 96. n. 1.

Tantum, eſt taxatiua, deciſ. 9. n. 2.

Et alios excludit præter expreſſos, deciſ. 16. n. 4.

Subintelligitur ex communi vſu loquẽdi, deciſ. 16. n. 5.

Vel, reſoluitur aliquando in coniunctiuam, deciſ. 100. n. 11.

Vt ſupra, quid importet, ver. Succeſſio. in adnot. n. 117. pag. 264.

Et pro vt ſupra eſt relatiua, & repetitiua præcedentium qualitatum, deciſ. 11. n. 11.

DIFFAMATIONIS iudicium Reo prohibetur, ver. Diffamatio. in princ. pag. 113. ſed non obſeruatur, ibid.

Diffamans, ſeù infamans de delicto etiam extraiudicialiter punitur, ibid. verſ. Diffamatione.

DILATIONES non currunt durantibus ferijs, ſed remanent in eodem ſtatu, ver. Dilatio. in princ. pag. 113.

Et quæ incidunt in tempus feriarum reſtituuntur, ibid. ibid. verſ. Si dilatio. pag. 114.

Sunt continuæ, niſi feriæ abſorbeant maiorem partem dilationis, ibid. & adnot. n. 2. & ſeqq.

Debent incipere in die iuridica, & in die non feriata finire, ibid. verſ. Imò quod, vbi quod vna dies feriata intermedia pro iuridica reputatur, ſecus ſi ſint plures.

Non currunt facto compromiſſo, ibid. verſ. Non currunt.

Quot aſſignentur, & quot dierum, ibid. verſ. Dilationes autem.

Quæ aſſignentur ope reſtitutionis in integrum, ibid. verſ. Dilationes ad probandum.

Sunt communes vtrique parti, ibid. verſ. Sunt. & adnot. n. 8.

Statutum mandans aſſignari certas dilationes in cauſis, intelligitur parte petente, ibid. adnot. n. 7.

Dilatio ad ſoluendum quanta aſsignetur debitori, ver. Debitor. in fin. pag. 110. & ver. Solutio. verſ. Ad ſoluendum. & in adnot. n. 3. & ſeqq. pag. 247.

Dilationes, Saluiconductus, Non grauetur, & ſimilia non poſſunt concedi Debitoribus vltra terminum à iure aſsignatum ad ſoluendum, d. ver. Solutio. verſ. Dilationes.

Aliqua vide infra Terminus.

DIRECTORVM electio ad quos ſpectet, & de illorum officio, ver. Directores. pag. 114.

DISCVSSIONVM cauſæ intra tres menſes debent expediri ex Bulla Pontificia, & ex decreto Legati, ver. Diſcuſsio. in princ. Sed non ſeruatur, ibid. verſ. Verum. pag. 115.

Creditoribus habentibus credita liquida conſignantur bona debitoris cum cautione, ibid. verſ. Et interim. & adnot. n. 4.

Diſcuſsio eſt neceſſaria vt poſsit cognoſci prioritas, & potioritas creditorum, ibid. adnot. n. 2.

Separatio bonorũ hæreditariorum à bonis hæredis quando fiat, ibid. adnot. n. 3.

DIVISIONVM Iudices qui ſint, & quomodo proce-

Reſtitutio dotis in quantitate nō poteſt peti ante annum, & repetitur in terminis, in quibus fuit ſoluta, ibid. verſ. Reſtitutio. Sed vide adnot. n. 7. & ſeqq.
De dotibus, & dotatis mulieribus, & ſucceſſionibus ab inteſtato reformationes factæ, ibid. verſ. De dotibus.
Recipiens promiſſionem reſtitutionis dotis de bonis Mulieris ad ſui fauorem, cogitur cedere iura, ibid. verſ. Ius, & actionem. & vide adnot. n. 11.
Pater, ſeu alius aſcendens non tenetur dotare filiam, quæ matrimonium contraxit abſque eius voluntate, ibid. verſ. Pater. & adnot. n. 12.
Litteræ ſaluadotales ſemel obtentæ non indigent confirmatione, ibid. in fin.
Statutum mandans dotem non poſſe repeti ante certum tempus, non procedit vbi dos conſiſtit in re immobili, quæ ſtatim repeti poteſt, ibid. adnot. n. 4.
Pactum per quod differtur reſtitutio dotis vltra annum, vt in terminis ſolutis, non valet, ibid. adnot. n. 7.
Declara procedere ſi matrimonium ſoluatur morte viri, vt n. 8.
Et non vbi cum dotante eſt factum pactum, ibid.
Et an valeat Statutum de quo, ibid. n. 9.
Reſtitutio dotis poteſt peti ante annum vbi fuit à Marito legata, ibid. adnot. n. 10.
Per chartam dotalem non cenſetur reſtituta dos mulieri, quia debet iudicialiter agere in caſu vergentiæ Viri ad inopiam pro recuperatione, ibid. adnot. n. 13.
Dos ſuccedit loco legitimæ ex Statuto Peruſino, & ideo detrahitur de legitima, ver. Fœmina. in adnot. n. 6. pag. 136. & vide deciſ. 101. n. 8.
Dotari debet fœmina vt intret Statutum excluſiuum, ibid. n. 9.
Stipulatio dotis non debet fieri ad fauorem dotantis, ibid. n. 11.
Dos de quibus bonis cenſeatur data, ibid. n. 12.
Dos quando dicatur congrua, & de ſupplemento legitimæ, ibid. n. 25.
Dotis cauſa an contractus Minoris teneat ſine ſolemnitatibus, ver. Minor. in adnot. n. 10. pag. 198.
Dotis fauore non intrat Statutum de quo, ver. Probatio. in adnot. n. 4. pag. 232.
Dotatio ante delatam hæreditatem requiritur, vt ſit locus Statuto excluſiuo, ver. Succeſſio. in adnot. n. 7. & n. ſeqq. vbi declaratur, & diſtinguitur, pag. 256. & ſeqq.
Dotatio facta à Patre de bonis Paternis, & Maternis quid operetur, ibid. in adnot. n. 108. cum ſeqq. & n. 119. pag. 264.
Vxores Decoctorum coguntur recipere bona ad æſtimationem pro earum dotibus, ver. Vxor. in princ. pag. 296.
Marito poteſt Vxor relinquere vltra tertiam partem dotis, ibid. verſ. Marito.
Bona dotalia Vxoris ponuntur in Cataſtro Viri, ibid. verſ. Bona.
Vxor quæ receſſit à domo culpa Viri conſequitur bona dotalia, ibid. verſ. Si Vxor. & vide adnot. n. 4. & ſeqq.
Dotis reſtitutio an ſit facienda, vbi ſit ſeparatio Thori, ibid. in adnot. n. 7. & ſeq.
Dotis ſolutio probatur ex confeſſione Mariti præcedente promiſſione, deciſ. 79. n. 1.
Et ex confeſſione de recepto vbi non agitur ad reſtitutionem, deciſ. 62. n. 11. & 12.
Dotis reſtitutio fit ſuper bonis mariti, deciſ. 79. n. 7.
Dotis cauſa poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo in ſubſidium, vbi non fuit alienatio prohibita in dictam cauſam, non ſolum pro conſtituenda, ſed etiam pro illa reſtituenda. Etiam ſi grauatus conſumpſerit legitimam & trebellianicam, deciſ. 79. n. 14. 15. & 16.
Dotatio eſt actus reiterabilis, deciſ. 101. n. 23.
Dotata vt dicatur filia à Patre ſufficit, quod ex eius bonis dotata ſit, deciſ. 101. n. 26.
Pater tenetur dotare filiam, & hoc onus tranſit cum bonis in filium, deciſ. 101. n. 27. & ſeq.
Dotando Sororem Frater de bonis paternis eſt tāquam nudus miniſter, deciſ. 101. n. 29.
Frater tenetur dotare ſororem in ſubſidium, deciſ. 101. n. 33.
Patruus non tenetur dotare neptem ex fratre, deciſ. 101. n. 34.
Maritare verbum importat collocationem in matrimonium, reſoluitur tamen in dotationem, deciſ. 101. n. 37.
Nepti præſumitur relicta dos ab Auo intuitu Patris, deciſ. 117. n. 3.
Et imputat in legitimam ſibi debitam in bonis Patris, deciſ. 118. n. 6. & ex portione Patris detrahi debet, vt n. 7. ſed vide n. ſeqq.
Hæres non poteſt conueniri ad dotem niſi pro eius portione hæreditaria, neque in ſubſidium, deciſ. 117. n. 6. & 8. & deciſ. 118. n. 13. 16. & 17.
Dotis exceſſus non impedit executionem obligationis Cameralis, deciſ. 117. n. 7. & 9.
Dotans cenſetur donare, deciſ. 117. n. 9.
Legatum dotis factum duabus primò nubentibus an debeatur tertiæ ſuperſtiti, & quid ſi legatum factum fuerit primæ filiæ, deciſ. 118. n. 2. & ſeqq.
Dos promiſſa in epiſtola poteſt peti etiam ſi ſit concepta verbis enunciatiuis, & aliàs vt deciſ. 119. & 120.
Stipulari alter alteri poteſt fauore dotis, deciſ. 119. n. 3.
DOTIS FRVCTVS, & interuſuria ſolui ſolent ad rationem ſeptem pro centenario, & anno, ver. Dotis fructus. in princ. & adnot. n. 6. pag. 121.
Ceſſante conſuetudine, vel Statuto ſoluuntur ad rationem quinque, ibid. adnot. n. 7.
Nec poſſunt taxari ad ſex, deciſ. 117. n. 26.
Conſuetudo taxandi ad ſeptem non intrat, vbi obligatio eſt facta in alio loco, & non probatur ibi adeſſe huiuſmodi conſuetudinem, ibid. n. 8.
Nec vbi eſſent pecuniæ inueſtiendæ in terris, vel dandæ terræ, ibid. n. 9.
Viduæ debentur ad rationem ſeptem poſt annum à die mortis Viri, & interpellationis, ibid. verſ. Viduæ. vbi quod non imputat fructus pignoris in ſortem. Intra annum verò debentur alimenta, ibid. & vide adnot. n. 10.
Marito quando debeantur fructus dotis, ibid. adnot. n. 1. & deciſ. 26. n. 1. & 2.
Debentur à die moræ non à die litis conteſtatæ, ibid. adnot. n. 2.
Non debentur ceſſante obligatione ſoluendi dotem, ibid. n. 3.
Executiuè pro fructibus dotis agi non poteſt, ibid. adnot. n. 4.
Poſſunt peti poſt ſolutam dotem, ibid. adnot. n. 5.
Hæredes Vxoris quādo petant intereſſe à Marito ob retardatam reſtitutionem dotis, ibid. adnot. n. 11.

Calculus

dant, ver. Diuiſio. pag. 115.

Diuidere ſi quis velit cum abſente quid faciendum, ver. Abſentia. in adnot. n. 21. pag. 3.

DOCTORES poſſunt eſſe Decuriones, ver. Camerarius. in adnot. n. 13. & vide n. 15. & ſeqq. pag. 41.

Doctoratus non reddit inhabilem ad officium Camerariatus, ibid. n. 12.

Non poſſunt carcerari pro debitis ciuilibus, ver. Carcer. verſ. Pro debitis. pag. 45. & ver. Doctores. verſ. Doctores. & adnot. n. 3. pag. 116.

Artifices quidam non poſſunt exercere eorum artem propè Scholas Doctorum, Palatium Iuſtitiæ, domos Doctorum legentium, & Sapientias, ver. Doctores. in princ. & adnot. n. 2. pag. 116.

Doctores venientes ad legendum, & Scholares non poſſunt arreſtari pro repræſalijs, ibid. verſ. Doctores venientes.

Immunes ſunt dicti Doctores, & Scholares à Gabbellis, & Pedagijs, ibid. verſ. Nec tenentur. & in adnot. n. 5.

Habentur pro Ciuibus, ibid. & adnot. n. 4.

Immunes ſunt Doctores à cuſtodia Portarum, etiam tempore peſtis, ibid. adnot. n. 5. vbi etiam de alijs muneribus perſonalibus.

In præcedentia non attenditur dignitas Militis, vel Comitis, ibid. verſ. Quoad præcedentiam.

Licentiatus prius an præferatur Doctorato poſtea, ibid. adnot. n. 6.

Creatio Doctorum non poteſt fieri niſi à Collegio, ibid. verſ. Doctorum. & ver. Gymnaſium. verſ. Paulus III. pag. 154.

Quot Doctores requirãtur in creatione Doctoris, d. ver. Doctores. adnot. n. 7.

Collegiati Doctores fuerunt creati Milites Equeſtres, & habent facultatem creandi Notarios, & legitimandi Baſtardos, d. ver. Doctores. verſ. Collegiati.

Præſidentes Collegij ſunt Iudices Appellationum, ibid. verſ. Ad Dominos Præſidentes.

Doctores poſſunt cogi ad ſuſcipiẽdam defenſionem Communis, ibid. verſ. Poſſunt Doctores.

Et tenentur de malo conſilio etiam Minores, & filijfamilias, ibid.

Offendentes Doctores graui pœna puniuntur, ibid. in fin. & vide adnot. n. 9.

De cooptandis in Collegium, vide ibid. adnot. n. 8.

Doctoratus inſignia per quem, & quomodo dentur, ver. Gymnaſium. poſt princ. pag. 154.

Frater Doctor licet iunior debet retinere inſtrumenta communia, ver. Inſtrumentum. in adnot. n. 6. pag. 165.

Doctor de Collegio, & Ciuis Peruſinus debet eſſe Conſultor Syndicatorum, vt in Statuto rubr. 216. lib. 1. pag. 72. col. 4. & in addit. poſt rubr. ſeq. pag. 73. col. 1.

Arguere non licet à contrario ſenſu præſertim in dictis Doctorum quando abſonus reſultaret intellectus, deciſ. 99. n. 10.

DOMICILIVM facilius mutatur, ſed non Ciuitas, deciſ. 8. n. 18.

DOMINI tenentur pro famulis, qui damnum dederant, ver. Damnum datum. cap. 12. verſ. Patres. & in adnot. n. 22. pag. 110. & generaliter vide ver. Famulus. verſ. In caſu. & adnot. n. 4. pag. 131.

DOMINIVM ante effectualem traditionem non acquiritur, ver. Baſtardus. in adnot. n. 46. pag. 38.

DOMVS communis ſi fuerit diuiſa quid faciendum ſi alter vult facere clauſuram, ver. Domus. in princ. pag. 116.

Non poteſt deſtrui, aut diſcooperiri occaſione debiti, ibid. verſ. Domus.

Aperiri debet Executoribus, ibid. in fin. pag. 117.

Quid ſit, ibid. adnot. n. 2.

Caſalenum quid ſit, ibid. adnot. n. 2.

Si ſit diuerſorum Dominorum, habens partem ſuperiorem debet reficere tectum, ibid. adnot. n. 3.

DONATIO, ſeù ceſſio titulo lucratiuo, vt valeat, requirit rogitum Notarij Matriculati in Ciuitate, ſeù Plebani, aut Presbyteri in Comitatu, ver. Donatio. in princ. pag. 117.

Teſtium quinque præſentiam etiam requirit, ibid. & adnot. n. 1. & ſeqq.

Inſinuationem quoque, ibid. verſ. Eſt neceſſaria.

Debet regiſtrari, vt alij contractus lucratiui apud Cancellarium, & Archiuiſtam, ex Decreto anni 1621. ibid. verſ. Donationes. vbi legitur tenor decreti prædicti, ibid. verſ. Gregorius.

Eſt nulla non ſeruata forma Statuti, ibid. in adnot. n. 3. pag. 119.

Ampliã etiam quod ſit facta fratri, & quod ſit renunciatum Statuto, deciſ. 89. n. 3. & interuenerit iuramentum, n. 4.

Donatio excedens quadraginta libras debet inſinuari, alias poteſt peti caſſatio ex Statuto, ver. Inſinuatio. in princ. pag. 162.

De iure verò communi debent inſinuari donationes excedentes 500. aureos, ibid. adnot. n. 1. pag. 163. & vide deciſ. 30. n. 9. & ſeq.

Inſinuantur tam in vita donatoris, quam poſt eius mortem, & tam à donatario, quam ab hæredibus, non obſtante lapſu temporis, ibid. verſ. Quarta. & vide adnot. n. 7. & 8.

Donatio præſumitur ſimulata ſi donans remanſerit in poſſeſſione, & quando ſecus, ver. Simulatio. pag. 246.

Donatio non poteſt reſcindi ſub prætextu læſionis, quia in ea non conſideratur, deciſ. 30. n. 2.

Donatio ob ingratitudinem quando reuocetur, deciſ. 30. n. 3. & ſeqq.

Donatarius quando teneatur alere donantem, deciſ. 30. n. 7.

Donatio à Patre filiæ facta non ſubiacet Statuto requirenti quinque teſtes, deciſ. 30. n. 12.

Donatio omnium bonorum non valet, deciſ. 30. n. 15. fallit vt ibid.

Donatio ob cauſam quæ dicatur, deciſ. 50. n. 10. & ſeqq.

Donator ſi ſuſcipiat filios, & fuerit renunciatum l. ſi vnquam, filij non conſequuntur niſi legitimam, deciſ. 50. n. 13.

DOS minuitur propter pœnam ſolutam per Maritum ob contrauentionem mulieris, ver. Dos. verſ. Quando. pag. 120.

Quid ob expenſas, ibid. adnot. 6.

Dote priuatur mulier propter adulterium ad fauorem Mariti, ver. Adulterium. in princ. & adnot. n. 1. pag. 7.

Cauſæ dotales ſunt ſummariæ, ver. Dos. poſt princ. & adnot. n. 2. pag. 120.

Inſtrumenta dotalia habẽt viam executiuam, ibid. verſ. Inſtrumenta. & adnot. n. 3. & 5. vbi de obligatione Camerali.

Aedificare volens opus ex quo timeatur ruina ſatiſdare debet, ver. Ruinoſum. verſ. Aedificare. pag. 239.

Aedificij cauſa occupans Vias tenetur finito ædificio remouere, ver. Via. verſ. Aedificij cauſa, vbi quod non acquirit ius aliquod, pag. 286.

Aedificare volens penes Vias debet prius curare vt recognoſcatur locus ab Officialibus, & menſuretur, ibid.

EDITIO poteſt fieri de parte ſcripturæ tantum ipſi parti, ſecus ad effectum vt dicatur authentica, & fidem faciat in iudicio, deciſ. 31. n. 5. & ſeq.

ELECTIONE ius quæritur electo, ver. Camerarius. in adnot. n. 7. pag. 40.

Et alter non poteſt eligi ad idem, ibid. n. 8.

Eligentes non poſſunt variare electione facta, ibid. n. 28.

Alias nulla eſt ſecunda electio, n. 29. pag. 42.

Circa electionem ſtatur inſtrumento, ibid in adnot. n. 27.

Votum nõ reddens interpellatus habetur pro approbante, ibid. n. 26.

Variatio in electione an ſit licita, ver. Compromiſſum. cap. 16. adnot. n. 2. pag. 89.

EMANCIPATIONVM Iudex quis ſit, ver. Emancipatio in princ. pag. 124.

Decretum ſuper emãcipationibus poteſt interponi etiam diebus feriatis in honorem Dei, ibid. in fin.

Decretum Iudicis requiritur in emãcipationibus etiam de iure communi, ibid. adnot. n. 1.

Et ſufficit cuiuſcumque Iudicis, ibid. n. 2.

In emancipationibus requiritur ſcriptura, ibid. adnot. n. 3.

Ex habitatione ſeorſim à Patre an præſumatur emancipatio, ibid. adnot. n. 4.

EMPHITEVTA licet cadat ipſo iure, tamen non tenetur ad fructus ante declaratam caducitatem, ver. Baſtardus. in adnot. n. 41. pag. 37.

Eccleſiæ an teneatur ad collectas, ver. Collecta. in adnot. n. 1. pag. 74.

EMPTOR cum pacto de retrouendendo an poſſit arbores incidere, vide ver. Arbores. in adnot. n. 9. pag. 25.

De emptore cum pacto de retrouendendo vide infra Pactum.

Emptio frumenti, & ſimilium cauſa reuendendi prohibetur, ver. Emptio. verſ. Prohibita eſt. pag. 124.

Pizzicaroli, & Pullaroli non poſſunt emere certis temporibus, ibid.

Emere quis prohibetur rem niſi ab exercentibus illam artem, ibid. verſ. Emere quis. & ver. Mercatura. in princ. pag. 194. & ver. Vſura. in princ. pag. 295.

Prohibita emptione an etiam venditio cenſeatur prohibita, d. ver. Emptio. adnot. n. 1.

Statutum loquens de emptione non habet locum in alio contractu, ibid. adnot. n. 2.

Emens à Fiſco habet beneficium ne poſſit moleſtari poſt quadriennium, ver. Fiſcus. in adnot. n. 2. pag. 144.

Emptor an poſſit recedere à contractu, quia venditor non manifeſtauit onus in re vendita, ver. Foculare. in adnot. n. 2. pag. 145.

Emptio in ſubbaſtationibus ex ſtylo quomodo fiat, ver. Subbaſtatio. verſ. Quod in hac Ciuitate. & adnot. n. 10. pag. 253. & ſeq.

Inſtrumento venditionis facto in ſubbaſtatione à Iudice, & Creditore Emptor capit poſſeſſionem bonorum abſque alio Iudicis decreto, vel licentia, ibid. verſ. De anno.

Emptor primus præfertur ſecundo, quamuis iſte poſſeſſionem nactus fuerit, ver. Venditio. in princ. & adnot. n. 2. Vbi idem in primo Ceſſionario, pag. 283. & ſeqq.

Alia vide infra Venditio.

EPISCOPVS eſt Iudex damnorum datorum in bonis Eccleſiaſticis, ver. Damnum datum. in adnot. n. 4. pag. 109.

Epiſcopus poteſt exercere iuriſdictionem ordinariam in ſua Diœceſi, & qualibet ſui parte, & ideo poteſt deputare Cuſtodes pro damnis datis in bonis Eccleſiaſticis, & perſonarum Eccleſiaſticarum, deciſ. 74. n. 1.

Epiſcopi Fiſcus conſequitur pœnas damnorum datorum in bonis Eccleſiaſticis, & debent applicari locis pijs ex Concilio, deciſ. 75. n. 1. & 4.

Epiſcopus de iure, vel ſaltem de conſuetudine habet Fiſcum, deciſ. 75. n. 4.

EPISTOLA etiam ſi ſit directa alteri obligat fauore dotis, deciſ. 119. n. 2. & 3. & deciſ. 120. n. 1.

AEQVIPARATA eodem modo intelligi debent, ver. Legitima in adnot. n. 11. & ſeq. ſed declara vt n. 37. & infra pag. 175. & ſeqq.

EQVITES non poſſunt carcerari pro debitis ciuilibus, ver. Carcer. verſ. Pro debitis pag. 45.

De Equitibus Hieroſolymitanis, & eorum priuilegijs, ver. Colonus Eccleſiæ. in adnot. n. 3. pag. 77.

ERROR Notarij quando verſatur circa diſpoſitionem teſtatoris debet probari per tot teſtes quot requiruntur ad probandam ipſam diſpoſitionem, deciſ. 3. n. 12.

Error probatur ex eo, quod aliter res ſe habeat, deciſ. 115. n. 22.

Error iuris intricati excuſat, ſicut error facti, præſertim vbi agitur de damno vitando, deciſ. 116. n. 13.

AESTIMATORES vicem Arbitrorum retinent, deciſ. 115. n. 5.

EVICTIONIS promiſſio quando intret, deciſ. 57. n. 10. & ſeqq. & vide infra Venditor.

EXCEPTIO ceſſionis bonorum an admittatur contra inſtrumentum, ver. Ceſſio bonorum. in adnot. n. 3. pag. 58.

Exceptiones impedientes Cõpromiſſum examinantur relatiuè, ver. Compromiſſum. cap. 6. adnot. n. 3. pag. 85.

Exceptiones quæ admittantur contra confeſſiones iudiciales, ver. Confeſſio. verſ. Exceptiones. pag. 95.

Debitor opponens exceptionem, & non probans punitur, ver. Debitor. verſ. Opponens. pag. 110.

Exceptiones omnes poſſunt opponi quando agitur ordinariè, ver. Exceptio. in princ. pag. 125. Secus ſi agatur executiuè, ibid.

Contra Licentias renouari petitas quæ exceptiones opponi poſſint, ibid. verſ. Contra licentias.

In cauſis Fratrum S. Franciſci Conuentualium non poſſunt opponi, niſi quædam exceptiones, ibid. verſ. In cauſis.

Probari debent exceptiones oppoſitæ per publicam ſcripturam, vel per quinque teſtes, ibid. verſ. Oppoſitæ. & adnot. n. 2.

Datur tamen habilitatio ad probandum per omne genus probationum, ibid. verſ. Solet tamen. & adnot. n. 3. & vide ver. Probatio. pag. 232.

Intra quantum tempus debeant probari exceptiones, ibid. verſ. Probari autem.

Exceptiones contra obligationẽ Cameralem debent probari infra quinque, vel ſex dies, ibid. & adnot. n. 6.

Opponens exceptiones, & non probans punitur, ibidem verſ. Punitur.

Iudex

Calculus taxans fructus dotis, quod ſit exceſsiuus reſpectu minoris ſummæ dotis, deciſ. 72. n. 1. & ſeqq.

Dotis fructus debent taxari ad quantitatem concordiæ, deciſ. 72. n. 6. & ſeqq.

Taxantur à Statuto Vrbis, & quando intret, deciſ. 72. n. 9. & ſeqq. vbi de interpellatione.

Mulieri à domo mariti eiectæ taxat dotis fructus Statutum Vrbis, deciſ. 72. n. 12.

Non debentur fructus dotis vbi non ſubſiſtit obligatio dotis, deciſ. 117. n. 14.

DOTIS LVCRVM. Maritus, ſeù Sponſus lucratur tertiam partem dotis ſolutæ, ſeù promiſſæ prædecedente Vxore, ſeù Sponſa, ver. Dotis lucrum. in princ. & vide adnot. n. 2. pag. 122.

Vxor poteſt relinquere Viro maiorem partem tertiam, ibid verſ. Vxor, vel Sponſa.

Dummodo non relinquat plus, quam vni ex filijs primi matrimonij, ibid. & adnot. n. 4.

Tertia pars quæ debetur Viro non poteſt excedere partem, quæ debetur vni ex filijs primi matrimonij, ibid. & adnot. n. 5.

Niſi Statutum deroget, n. 6.

Legitima filiorum non detrahitur in præiudicium tertiæ debitæ marito, ibid. verſ. Nec detrahitur. & adnot. n. 7.

Quid in legitima matris, ibid. adnot. n. 8.

Relictum per mulierem Viro cenſetur in compẽſationem lucri dotalis, ibid. verſ. Relictum. & adnot. n. 9.

Maritus conſequitur lucrum dotale quamuis promiſerit reſtituere totam, & integram dotem, ibid. in fin. & adnot. n. 10. & 11.

Et quamuis promiſerit reſtituere ſecundum diſpoſitionem iuris, deciſ. 43. n. 7. & vide deciſ. 71. n. 1. & ſeqq.

Statutum domicilij Viri, non contractus attenditur in lucro dotis, ibid. adnot. n. 3. & deciſ. 43. n. 5. & ſeqq. vbi n. 9. etiam ſi matrimonium contractum ſit in tertio loco.

Dotis lucrum vt conſequatur Maritus debet probare, quod continuò cohabitauerit cum Vxore, & ſuſtinuerit onera matrimonij, deciſ. 43. n. 10. & ver. Dotis lucrum. in adnot. n. 2. pag. 122.

Dotis lucrum non conſequitur Maritus ſi Vxorem male tractauit, & qui fuit in aliqua culpa mortis ipſius, deciſ. 43. n. 11. & 12.

Statutum an habeat locum vbi non fuit conſtituta dos, ver. Dotis lucrum. in adnot. n. 2. pag. 122.

Maritum amiſiſſe lucrum dotis poteſt opponi ab alio, quàm ab Vxore, deciſ. 43. n. 13.

Statutum Bononienſe tribuit marito medietatem dotis pro lucro, deciſ. 71. n. 5.

Forenſis non gaudet beneficio Statuti de lucro dotis, deciſ. 71. n. 7.

Marito debetur medietas dotis vbi extant filij primi matrimonij ex Statuto Bononienſi, deciſ. 122. n. 1. & ſeqq. vbi de derogatione, l. hac edictali. C. de ſecun. nupt.

DVO plus intelligunt, quàm vnus, deciſ. 1. n. 4.

Duo vincula magis vrgent, & obſtant, deciſ. 1. n. 11.

E

ECCLESIASTICVS Iudex eſt competens contra Laicum, & Clericum ſimul, ver. Clericus. verſ. Si Laici. & adnot. n. 7. & ſeq. pag. 64. & 65.

Eccleſiaſticæ perſonæ tenentur ad foculare, ibid. in fin.

Sed vide pro immunitate, ibid. in adnot. n. 8. & deciſ. ſeq. pag. 65. & ſeqq.

Eccleſiaſticas perſonas non ligat Statutum Laicorum, ibid. in princ. & adnot. n. 1. & ſeq. & ver. Eccleſia. in princ. & adnot. n. 1. & ſeq pag. 123.

In Curia Eccleſiaſtica ſeruantur Statuta ordinatoria, d. ver. Eccleſia. verſ. In Curia. d. pag. 123. & d. ver. Clericus. in adnot. n. 3. pag. 64.

Super fabrica Eccleſiæ Cathedralis Bullæ Pontificiæ referuntur, ibid in fin.

Emphiteuta Eccleſiæ an teneatur ad collectas, ver. Collecta. in adnot. n. 1. pag. 74.

Eccleſia, & Eccleſiaſticæ perſonæ an compræhendantur in Statuto de compromiſſis, ver. Compromiſſum. poſt cap. 1. in adnot. n. 4. & 8. & vſque ad fin. pag. 80. cum ſeqq.

Statuta Papalia ligant perſonas Eccleſiaſticas, & habent locum in quocumque foro, ver. Conſtitutiones Card. Vrb. adnot. n. 3. pag. 98.

Eccleſia Caſtri Collis, & Hoſpitale Miſericordiæ non poſſunt impetrari in beneficium, ver. Hoſpitale. verſ. Eccleſiam pag. 159.

Eccleſiæ, & loca Pia compræhenduntur ſub Statuto, præferente primum Conductorem ex Bulla Pontificia, ver. Locatio. verſ. Habemus.

Quid de iure communi, ibid. in adnot. n. 4. pag. 186. & 188.

Eccleſiaſticæ perſonæ an ligentur Statuto, de quo ver. Satiſdatio. vide ibid. in adnot. n. 3.

Eccleſia, & Clerici concurrunt ad refectionem Viarum ver. Via. in adnot. n. 6. & ſeqq. pag. 287.

Eccleſiaſtica perſona quando compræhendatur in commiſſione Papali, deciſ. 1. n. 9. & ſeqq.

Legatorum Piorum cauſa poteſt adiri Eccleſiaſticus Iudex etiam contra hæredem laicum, ver. Teſtamentum. in adnot. n. 14. & ſeq. pag. 273. vbi quod quoad alia legata intrat priuilegij communicatio.

Cauſæ quædam ſpectant ad Forum Eccleſiaſticum, ver. Forum. verſ. Cauſæ matrimoniales. & adnot. n. 13. pag. 148. & ſeq.

Alia vide ſupra Clericus, & infra Monaſterium.

AEDIFICARI non poteſt in muris Caſtrorum, nec fieri poſſunt Portæ, & feneſtræ, ver. Caſtrum, ſeù Pagus. verſ. Non poteſt. pag. 48.

Nec propè muros Caſtrorum, nec iuxta vias, ver. Aedificium. in princ. pag. 123.

Aedificium, vel parietem habens ſuper re alterius cogitur remouere, ibid. verſ. Aedificium.

Aedificare volens non poteſt impediri abſque cauſa ſub pœna, ibid. verſ. Non poteſt. vbi dato fideiuſſore datur licentia ædificandi non obſtante contradictione, niſi vterque contendat ſe poſſidere.

Communem rem reparãs recuperat medietatem impenſarum, ibid. verſ. De reparante.

Aedificare licet ſuper muro communi, & in ædificato facere feneſtras, & oſtia vſque ad ſatisfactionem impenſarum, ibid.

Impedimenta poſita in Plateis, ſeù Vijs debent remoueri, ibid. in fin.

Aedificij appellatione quid veniat, ibid. adnot. n. 1.

Aedificare volens quantum ſpacij relinquere debeat, ibid. adnot. n. 2.

Aedificium ſuper re alterius non tenetur quis tollere poſt decem annos, ver. Præſcriptio. verſ. Aedificium, vbi ſecus in Plateis, & Vijs pag. 226.

fuit omiſſa condemnatio, & abſolutio, deciſ. 76. n. 1. & ſeqq.
Expenſæ litis de ſtylo Rotæ non taxātur per Auditorem, niſi illæ coram ſe factæ, quando non adeſt commiſſio, deciſ. 76. n. 4.
EXTENSIO eſt licita etiam in pœnalibus ob identitatem rationis, ver. Legitima. in adnot. n. 20. Declara vt infra, pag. 176.
Non fit in Statutis excluſiuis, neque ex identitate rationis, ſed requiritur maioritas rationis, ver. Succeſſio. in adnot. n. 17. & n. 42. pag. 257. & 259.
EXTRACTIO, & Extractores frumenti, & aliarum rerum vide ver. Annona. pag. 10.
EXTRACTVS, ſeù copia proceſſus debet fieri in cauſis excedentibus ſcuta 50. ver. Extractus. in princ. pag. 129. & ſeq.
Extractus citandorum nō debet amoueri ab officio Notarij, ibid. in fin.

F

FALSITATIS exceptio admittitur cōtra inſtrumentum, ver. Falſitas. in fin. & adnot. n. 3. pag. 130.
Accuſare de falſo quis non poteſt, niſi facto depoſito, & data cautione, ibid. in princ.
Pœna committentium quaſdam falſitates, ibid. verſ. De pœna.
Inſtrumentum falſum faciens, vel fieri curans quomodo puniatur, ibid. verſ. De faciente.
Libri Mercatorum ſi arguantur de falſo quomodo procedatur, ibid. verſ. De libris.
Condemnatus de falſo repellitur à teſtimonio, ibid. verſ. Condemnatus. & adnot. n. 2.
FAMA publica ſufficit ad probandum, quod Mariti culpa Vxor ab eo receſſerit, ver. Fama. in princ. pag. 130.
Et contra illum, qui mutauit Aquam à ſolito, & antiquo curſu, ibid in fin.
FAMVLVS offendens Dominum grauius punitur, ver. Famulus. verſ. De pœna. pag. 130.
Delinquens in domo, in qua ſolet conuerſari, poteſt etiam impunè offendi, ibid. in princ. & in adnot. n. 2. pag. 131.
Officialis eligendus eſt, ad quem concurrant Nutrices, ibid. verſ. De Officiali.
Famuli tenentur ſeruare pacta, ibid. verſ. Famuli.
Si ſteterint per menſem ad ſeruitia, cenſentur conducti per annum, & non poſſunt recedere, ibid. & adnot. n. 3.
Domini an, & quando teneantur pro famulis, ibid. verſ. In caſu. & adnot. n. 4. & in Damno dato ver. Damnum datum. cap. 12. verſ. Patres. & adnot. n. 22. pag. 110.
Salarium intra annum petere debent famuli, d. ver. Famulus. in fin. pag. 131.
Famuli non poſſunt à Dominis in teſtes præſentari, ver. Teſtes. verſ. Vaſſallos. & adnot. n. 7. pag. 276. & 278.
FOEMINA ſuccedit vna cum Maſculis in bonis paternis, & fraternis ab inteſtato circumſcripto Statuto, deciſ. 68. n. 2.
Et in ſucceſſione Matris, deciſ. 24. n. 7. & deciſ. 80. n. 1. & ver. Succeſſio ab inteſtato. in adnot. n. 5. pag. 256.
Et in hæreditate Patris, deciſ. 99. n. 1.
Et in hæreditate Fratris, deciſ. 100. n. 1.
Præſcribitur huic iuri ſpacio 30. annorum, deciſ. 12. n. 3. & ſeqq. vbi an detur reſtitutio, & deciſ. ſeq.
Dotata extantibus maſculis excluditur à ſucceſſione ex Statuto, ver. Fœmina. in princ. pag. 131.
Confirmatio Pij IV. reformationum rub. de dot. & dotat. mul. & ſucceſ. ab inteſt. & rubr. de vlt. vol. obſer. cum inſertione ipſarum reformationum, d. ver. Fœmina. verſ. Pius Papa IV.
Noua reformatio Statuti quo ad loca pia, & perſonas ibi exiſtentes per Gregorium XIII. ibid. verſ. Item ſtatuimus. pag. 135.
Dotari debet fœmina vt intret Statutum excluſiuum fœminarum, ver. Fœmina. in adnot. n. 9. pag. 136.
Et quid in hæreditate Matris, n. 13. & ſeqq.
Stipulatio dotis non debet fieri ad fauorem dotantis, ibid. n. 11.
Et Statutum excluſiuum fœminarum intelligitur ab hæreditate dotantis, deciſ. 24. n. 6. & deciſ. 100. n. 5.
Fallit ſi Statutum vlterius progrediatur, vt d. deciſ. 100. n. 6. & vide n. ſeqq. & deciſ. 101. n. 1. & ſeqq.
Fœmina vt excludatur à Statuto abſurdum eſt, vt debeat bis, vel pluries dotari, deciſ. 101. n. 19. ſed vide n. ſeqq.
Ex Statuto Aſſiſienſi filia excluditur ab hæreditate paterna, etiam aliunde, & quoquo modo dotata, deciſ. 117. n. 4.
Statutum excluſiuum fœminarū requirit dotationem ante delatam, & aditam hæreditatem, ver. Succeſſio. in adnot. n. 6. & ſeqq. pag. 256. Sed vide contra à n. 57. & ſeqq. & n. 99. pag. 259. & ſeqq.
Statutum Peruſinum non excludit niſi fœminas dotatas propter dotem, d. n. 6.
Statutum Peruſinum excludēs dotatam à Patre de bonis paternis, & maternis ab hæreditate vtriuſque, loquitur tantum viuente Matre non autem ipſa mortua, ibid. in adnot. n. 5. & ſeqq. & n. 40. & ſeqq. Sed contra, n. 57. & ſeqq. pag. 258. & ſeq.
Fœminæ, vbi non excluditur, niſi ſit dotata, ante dotationem defertur hæreditas, & aditio excludit futuram dotationem, d. ver. Succeſſio ab inteſtato. in adnot. n. 46. pag. 259.
Portio fœminæ excluſæ ad tempus delata maſculo, an illo mortuo ſit reſtituenda alteri maſculo ſuperſtiti, vel retineri poſſit per ſucceſſores extraneos maſculi prædefuncti, ver. Fœmina. in adnot. n. 5.
Dos ſuccedit loco legitimæ ex Statuto Peruſino, & ideo detrahitur de legitima, ibid. n. 6. & vide deciſ. 101. n. 28.
Fœminæ excluſæ faciunt partem ad augendam legitimam, d. ver. Fœmina. in adnot. n. 7. pag. 136.
Vterini fratres non excludunt fœminas ſtante Statuto excluſiuo, ibid. n. 8.
Fœminæ ſuccedunt in bonis aliunde prouentis Deſcendentibus dotantis pro tertia parte, ver. Fœmina. verſ. In alijs autem. pag. 132. & in adnot. n. 10. pag. 136.
Et in caſu extinctionis lineæ maſculinæ reintegrantur ad duas tertias, deciſ. 64. n. 11.
A Matris hæreditate fœmina dotata quando excludatur, d. ver. Fœmina. in adnot. n. 13. & ſeqq. & ver. Succeſſio. per tot. pag. 255. & ſeqq. Et de effectu, n. 110. & ſeqq. ibid.
Nominati omnes vbi non concurrunt in ſucceſſione an intret Statutum excluſiuum fœminarum, d. ver. Fœmina. in adnot. n. 28. pag. 137.

Iudex tenetur pronunciare ſuper quibuſdam exceptionibus, ibid. in fin.
Statutum diſponens, quod intra certum tempus exceptiones debeant opponi, intelligitur etiam, quod intra illud tempus debeant probari, ibid. adnot. n. 4.
Exceptiones ſuperuenientes poſſunt probari poſt terminum, ibid. adnot. n. 5.
Excommunicationis exceptio quando obſtet, ver. Excommunicatio. & in adnot. pag. 126.
Exceptio falſitatis admittitur contra inſtrumentum, ver. Falſitas. in fin. & adnot. n. 3. pag. 130.
Exceptiones quæ admittantur in iudicio executiuo, ver. Iudicium executiuum. verſ. Exceptiones. pag. 169.
Exceptio probanda per teſtes mediante remiſſoria, dicitur altiorem indaginem requirere, deciſ. 35. n. 6. & ſeqq.
Exceptio quando dicatur requirere altiorem indaginem eſt arbitrarium, deciſ. 35. n. 7. & vide n. ſeqq.
Teſtes examinati ſine citatione non deſeruiunt pro fumo ad effectum excludendi altiorem indaginem, deciſ. 35. n. 9. & 14.
Exceptio Iuris tertij quando poſſit opponi, deciſ. 56. n. 8.
Exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis, ver. Succeſſio. in adnot. n. 18. pag. 257.
EXCLVSIO propter aliquem an poſſit opponi ab alio, deciſ. 56. n. 5. & ſeqq.
EXCOMMVNICATIONIS exceptio quando obſtet, ver. Excommunicatio. & in adnot. pag. 126.
EXCVLPATIO vulnerati quid operetur, ver. Exculpatio. & in adnot. pag. 126.
EXECVTIO laudi datur à Iudice, ver. Compromiſſum. cap. 22. adnot. n. 5. pag. 93.
Et debet peti intra triginta annos, ibid. n. 6.
Executiones contra damnum dantes quomodo fiant, & à quo, ver. Damnum datum. cap. 14. vbi etiam de mercede, pag. 108. & ſeq.
Executoribus aperiri debet domus, ver. Domus. in fin. pag. 117.
Executiones poſſunt fieri à quocumque Officiali, ver. Executio. in princ. pag. 126.
Non poſſunt fieri diebus feſtiuis, ibid. verſ. Non poſſunt. & adnot. n. 4.
Venientes in die Sabbati ad Ciuitatem non poſſunt moleſtari, neque pro damnis datis, ibid. verſ. Contra venientes. pag. 127.
Squillettæ ſonu durante tempore Quadrageſimali Debitores tuti ſunt, ibid. verſ. Poſt principium.
Executio perſonalis non poteſt fieri in quibuſdam locis, nec domi, nec in apotheca, ibid. verſ. In quibuſdam. & adnot. n. 5.
Executiones non poſſunt fieri poſt Salutationem Angelicam veſpertinam, & per totam noctem, ibid. verſ. Poſt Salutationem. & ver. Nox. verſ. Executio. & adnot. n. 4. pag. 210.
Executores non poſſunt ingredi domus, niſi cum interuentu aliorum, ibid. verſ. Executores.
Nec petere viaticum, nec accipere pecuniam, ſed tantum pignora, ibid.
Mandatum ſpeciale ſubſcriptum à competenti Iudice debent habere Executores, ibid. verſ. Debent. vbi quid de ſtylo.
Boues, inſtrumenta aratoria, veſtes, & cubilia non poſſunt in executionem capi, ibid. verſ. Super Bobus. & adnot. n. 7. & 8.
Domus diſcooperiri, vel deſtrui pro executionibus non poſſunt, nec oſtia aſportari, ibid. verſ. Nec poſſunt. & adnot. n. 9.
Executio poteſt fieri ſuper re pendente iudicio alienata, & ſtante inſtrumento, & reſeruatione dominij, & poſſeſſionis etiam contra tertium, ibid. verſ. Executio. & adnot. n. 10. & ver. Lis litigioſum. verſ. Alienans. pag. 185.
Variatio executionis permittitur, d. ver. Executio. verſ. Capta. vbi quod nō ſoluitur niſi vnica merces, vide adnot. n. 11. & ſeqq. vbi de obligatione Camerali, pag. 128.
Executiones, & exactiones intra quantum tempus fieri poſſint, ibid. verſ. Executiones.
Pignora dare recuſantes puniuntur, ibid. verſ. Recuſantes.
Merces Executorum quanta ſit in Ciuilibus, & in Criminalibus, ibid. verſ. Merces.
Citatio in relaxatione mandati, ſeu extractione non requiritur, ibid. verſ. Quando. & adnot. n. 16.
Executio ſententiæ quomodo fiat ex Statuto Peruſino, & quid vbi creditum non eſt liquidum, ibid. adnot. n. 2.
Statutum loci vbi fit executio attenditur, ibid. adnot. n. 3.
Executio in rebus non impedit quin Creditor poſſit deuenire ad capturam Debitoris, ibid. adnot. n. 13.
Fideiuſſor an poſſit conueniri executione facta contra principalem, ibid. adnot. n. 15.
Executio non poteſt fieri pro debito locatoris ſuper re locata ſi Debitor habeat alia bona, ver. Locatio. verſ. Executio. pag. 187.
Executio non poteſt fieri ſuper oſtijs domus, ver. Oſtium, ſiue Porta. in fin. pag. 214.
Executores non poſſunt niſi ſemel conſequi mercedem à condemnatis in pœnam aliquam, ver. Pœna. verſ. Executores. pag. 220.
In executionibus attenditur ſtylus loci vbi fit executio, ibid. in adnot. n. 7.
Executio poteſt fieri etiam diebus feriatis in honorem Dei, ex cauſis ſuſpicionis iuratæ, ver Suſpectus de fuga. verſ. Executio. & in adnot. n. 7. pag. 266.
Executionum cauſa poſſunt quandocumque Officiales ſyndicari, ver. Syndicatus. verſ. Super executionibus. pag. 267.
Executio ſententiæ facta contra intentionem Iudicis reuocari debet, deciſ. 104. n. 1.
Liquidatio debet præcedere executionem maximè ſtante ſententia, deciſ. 104. n. 2.
Executio facta occaſione vnius mandati non impedit quin quis poſſit facere pro alio, deciſ. 125. n. 3. & 5.
Executio ſola non concludit ſatisfactionē, deciſ. 125. n. 7.
De executiuo Iudicio vide infra Iudicium executiuum.
EXEMPLATIO inſtrumenti quomodo debeat fieri, vide ver. Inſtrumentum. verſ. Exemplatio. & adnot n. 5.
EXPENSAE litis etiam in prima inſtantia debent præſtari per Victum, in quibus debet condemnari à Iudice appellationis, ver. Expenſæ. in princ. & adnot. n. 3. pag. 129.
Quid ſi victus habuit iuſtam cauſam litigandi, ibidem adnot. n. 2.
Quid ſi in prima ſententia fuerit abſolutus, deciſ. 76. n. 1.
Iudex appellationis poteſt condemnare in expenſis factis tam in prima, quam in ſecunda inſtantia, vbi in prima fuit

Proximior fœmina non impedit reintegrationem deſcendentibus ab alia, deciſ. 65. n. 2. & ſeqq. vbi declaratur Clauſula ad ſucceſſionem ad quam de iure vocantur, & deciſ. 66. n. 2. & ſeqq.

Reintegratio præſupponit excluſionem, & ſic priuationem, deciſ. 65. n. 7.

Legitimari debent perſonæ in petenda reintegratione, deciſ. 62. vbi quod erat probata concludenter.

Legitimatus per ingreſſum Religionis non impedit reintegrationem fœminis, ver. Legitimatio. in adnot. n. 22. pag. 183.

Fœmina ſuccedit vna cum maſculis in caſu reintegrationis, deciſ. 24. n. 1. & per tot.

Fœmina non reintegratur ad portionem, à qua non fuit excluſa, & ſic ad portionem Sororis ad quam reintegrantur eius deſcendentes, non obſtante ſuperexiſtentia alterius fœminæ proximioris, deciſ. 66. n. 2. & per tot.

Non datur reintegratio ad bona emphiteutica acquiſita pro maſculis, deciſ. 126. n. 2.

Non datur ad bona quæſita per alios fratres ad quorum bona non competit reintegratio, deciſ. 126. n. 3. & ſeqq.

Fœmina reintegratur extincta linea maſculina, vbi qualitatem à Statuto requiſitam habet, deciſ 66. n. 3.

In reintegratione fœminarum qualis proximitas attendatur, deciſ. 66. n. 8. & per tot.

Fœminæ ex Statuto Peruſino non excluduntur perpetuò, ſed ſuſpenditur earum ſucceſſio quouſque exiſtit maſculus, deciſ. 66. n. 15.

Fœminæ deſcendentes non reintegrantur ad portionem alterius fœminæ, deciſ. 66. n. 20.

Fœminarum reintegratio, & illarum deſcendentium non impeditur per exiſtentiam tranſuerſalium, deciſ. 67. n. 7.

Reintegratio tantum reſtituit quantum probatur ablatum, deciſ. 67. n. 9.

Alia vide infra Mulier.

FENESTRAE non poſſunt retineri in muris Caſtrorum, ver. Feneſtra. in princ. pag. 138.

Poſſunt fieri in muro nouo ſuper muro communi, & retineri donec ſint refectæ expenſæ, ibid. verſ. Conſors.

Aedificando quando poſſit quis obturare feneſtras, ſeù nocere luminibus domus vicini, ibid. adnot. n. 2. & 3.

FERIAE etiam in honorem Dei non obſtant in cauſis damnorum datorum, ver. Damnum datum. cap. 1. in princ. pag. 102. & adnot. n. 4. pag. 109.

Meſſium, & Vindemiarum quando indicantur, ver. Feriæ. in princ. & adnot. n. 4. pag. 138. & 141.

Veneris dies ſunt feriati, d. ver. Feriæ. verſ. Veneris dies.

Quadrageſimalibus diebus quando reddatur ius, ibidem verſ. Quadrageſimales.

In maleficijs qui dies ſint feriati, ibid. verſ. In maleficijs. & adnot. n. 6.

In quibus caſibus non obſtent, ibid. verſ. Feriæ.

Exemplatio inſtrumenti cum decreto Iudicis poteſt fieri etiam die feriato in honorē Dei, ibid. verſ. Exemplatio.

Decreta à Iudicibus Communis poſſunt interponi etiam die feriato in honorem Dei, ibid. verſ. Decreta.

Dies in quibus in Ciuilibus cauſis ius non redditur, ibid. in fin.

Feriarum plura ſunt genera, & vnde nomen habuerint, ibid. adnot. n. 1.

Iuridica quælibet dies eſt, niſi probetur feriata, ibid. adnot. n. 2.

Statutum poteſt diſponere, quod in aliquibus caſibus poſſit procedi etiam diebus feriatis in honorem Dei, ibid. adnot. n. 3.

Rogationum tempore ſunt dies ſemiferiati, ibid. n. 5.

Renunciari poteſt ferijs inductis ob neceſſitatem hominum, ibid. adnot. n. 8.

Simplex renunciatio intelligitur de præſentibus, ibid. n. 9.

Tacita renunciatio non extenditur niſi ad actum factum, non autem ad faciendos, ibid. n. 10.

Ferijs inductis in honorem Dei non poteſt renunciari, ibid. n. 11. vbi idem in repentinis.

Inſtrumenta rogari, & decreta in actibus voluntariæ iuriſdictionis poſſunt interponi etiam die feriato in honorem Dei, ibid. n. 12.

In cauſis Mercedum proceditur etiam die feriato, ver. Merces, ſeù Stipendium. in princ. & in adnot. pag. 194.

Diebus feriatis in honorem Dei poteſt fieri executio ex cauſis ſuſpicionis iuratæ, ver. Suſpectus de fuga. verſ. Executio. & in adnot. n. 7. pag. 266.

Teſtes etiam diebus feriatis in honorem Dei examinantur, ver. Teſtes. verſ. Iuriſdictionis. pag. 276.

FESTI dies ſeruandi ſunt, nec poſſunt aperiri officinæ, ver. Feſtiuitates. in princ. pag. 141.

Vendere tamen poſſunt Pizzicaroli, ibid. in fin. & in adnot. n. 2. pag. 142.

Coloni, neceſſitate vrgente, poſſunt incumbere culturæ agrorum etiam diebus feſtiuis, ibid. adnot. n. 1.

Feſtiuis diebus non poſſunt fieri executiones, ver. Executio. verſ. Non poſſunt. pag. 126. & in adnot. n. 4. pag. 128.

FIDEICOMMISSO non cenſetur renunciatum per diuiſionem etiam cum clauſulis prægnantiſſimis, niſi ſpecialis, & expreſſa renunciatio interueniat, ver. Fideicommiſſum. in princ. & adnot. n. 2. pag. 142.

Poſiti in conditione cenſentur vocati ad fideicommiſſum, ibid. verſ. Filij. & adnot. n. 3.

Fideicommiſſario quando debeantur fructus, ver. Baſtardus. in adnot. n. 40. pag. 37.

Confiſcantur bona non obſtante fideicommiſſo, & prohibitione alienationis, ver. Confiſcatio. verſ. Quod non obſtante. ſed vide adnot n. 4. pag. 96.

Fideicommiſſum non excluditur per teſtamentum grauati, deciſ. 64. n. 6.

Fideicommiſſi exceptio non obſtat in poſſeſſorijs, vbi non conſtat eueniſſe caſum fideicommiſſi, & quia requirit altiorem indaginem, deciſ. 79. n. 12. & 13.

Alia vide infra Subſtitutio.

FIDEIVSSOR poteſt petere conſeruationem indemnitatis, & quoad liquidationem damni ſtatur iuramento ipſius, ver. Fideiuſſio. in princ. vbi etiam de variatione executionis, & venditione bonorum, pag. 142. & vide ibid. adnot. n. 2. pag. 143.

Poteſt petere liberationem a fideiuſſione, & quando, ibid. verſ. Poteſt etiam. & adnot. n. 3.

Poteſt conueniri ante principalem debitorem, ibid. verſ. Conuenire. & adnot. n. 4.

Carceratus quando ſit relaxandus cum fideiuſſoribus, ibid. verſ. Relaxandus. vbi quis poſsit fideiubere pro imputatis de maleficio, & adnot. n. 5. & ſeq.

Licentia recedendi de Palatio non datur in ſcriptis, ibid. verſ. Quando. & adnot. n. 7.

Recedens à domo pro Carcere aſignata, & rediens an

teneatur ſoluere pœnam, ibid. adnot. n. 8.
Cautiones de ſe repræſentando quantum durent, ibid. in fin. & adnot. n. 9. & ver. Pax. verſ. Fideiuſsiones. & adnot. n. 5. pag. 217.
Fideiuſsiones de non offendendo ſtipulari debent, & cenſentur nomine Cameræ Apoſtolicæ, d. ver. Pax. in fin.
Fideiuſsio ex ſui natura continet læſionem, deciſ. 21. n. 5.
Fideiuſſori nocet pactum inter debitorem vendentem, & emptorem, deciſ. 112. n. 4.
FIDES non poſſunt produci, nec admittuntur productæ, ver. Fides. in princ. vbi ſecus in probatione ſtyli, & in fide Parochi ad probandum matrimonium, natiuitatem, vel mortem, & vide ibid. adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 143.
Fides ſuper ſtylo à Collegio Cauſidicorum qualiter fiant, ver. Cauſidicus. verſ. Fides. pag. 56.
Defertur eis, vt in adnot. ibid. n. 8.
Fides ſcripturarum, & librorum Mercatorum ſi controuertatur quis cognoſcat, ver. Mercatura. verſ. Scripturis. in fin. pag. 194.
Fides Priorum admittitur ſuper obſeruantia Statuti, deciſ. 19. n. 5.
Fides non faciunt fidem, deciſ. 30. n. 6.
FILIATIO probatur teſtibus, deciſ. 62. n. 2. & ſeqq. vbi de legitima, & naturali filiatione.
Filiatio ex quibus probetur, deciſ. 106. n. 9. & ſeq.
Filiatio probatur ex nominatione parentum, & per tractatum, & communem reputationem tam Parentum, quàm aliorum, deciſ. 62. n. 3.
Matris reſpectu filiationis probatio ex pregnantia dicitur neceſſaria, deciſ. 62. n. 4.
Filiatio antiqua probatur ex publica voce, & fama, etiam ſine adminiculis, deciſ. 62. n. 6.
Filiatio probatur ex dotatione tamquam de filia, & alijs actibus proportionabilibus filiationi, deciſ. 62. n. 8. & ſeqq.
Filiatio, & deſcendentia debet probari per gradus diſtinctos, deciſ. 62. n. 19.
Ad filiationem probandam coniunguntur ſingula, quæ de per ſe poſſunt pati aliquam difficultatem, ibid.
Maximè ad effectum ſucceſsionis, n. 20.
FILIA de iure communi ſuccedit vna cum Maſculis, vide ſupra Fœmina, vbi quando excludatur ſtante Statuto.
FILIVSFAMILIAS non obligatur valide abſque conſeſu Patris, ver. Filius. in princ. vbi limitatur, pag. 143.
Non poteſt accuſare de damno dato, ver. Damnum datum. cap. 3. verſ. Filiusfamilias. pag. 103.
Patres tenentur ſoluere pœnas damni dati pro filijsfamilias, qui damnum dederunt, ibid. cap. 12. verſ. Patres. pag. 108. & adnot. n. 22. pag. 110.
Condemnato filio pro maleficio pecunialiter fit executio in bonis Caſtrenſibus, vel quaſi aut aduentitijs, ver. Legitima. verſ. Si verò pag. 173.
Condemnatio in contumaciam filij an ſufficiat contra Patrem, ibid. verſ. Ad materiam. & adnot. n. 6. & ſeqq. pag. 174. vbi diſtinguitur inter damnatum in pœnam confiſcationis, & condemnatum in pœnam pecuniariam.
Filijsfamilias ſi ſint Doctores tenentur de malo conſilio, ver. Doctores. verſ. Poſſunt Doctores. pag. 116.
Offendens Parentes punitur, d. ver. Filius. verſ. Offendens. pag. 144.
Carcerari debet, & in Carceribus detineri ad petitionem Parentis, ibid. verſ. Carcerari. & adnot. n. 5.
Vbicumque natus ex Ciue, vel Comitatenſi non habetur pro Forenſi, ibid. verſ. Filij. & adnot. n. 6.
Statutum loquens de Minoribus, compræhendit etiam filiumfamilias minorem, ibid. adnot. n. 4. & vide infra ver. Minor.
Filiusfamilias poteſt pro Patre ſe obligare abſque ſolemnitatibus, deciſ. 21. n. 8. ſed vide n. ſeqq.
Filijs legitimis reſeruatur medietas bonorum Patris delinquentis, & illegitimis ſexta, ver. Pater. verſ. Delictum & adnot. n. 3. pag. 216.
Filium bannitum Pater receptans non punitur, ibidem verſ. Bannitum.
Filij Patruorum, vel Patrui ſuccedunt cum Matre, non exiſtentibus Patruis, vel Patruo, ver. Succeſsio. verſ. In Comitinis. pag. 255.
Filius ſequitur naturã Patris non Matris, deciſ. 56. n. 4.
Obligatur fauore Ciuitatis, ver. Ciuitas. verſ. Et licet. pag. 63.
FISCVS ſuccedit in bonis vacantibus, nec datur Curator, ver. Curator. in adnot. poſt n. 15. pag. 101.
Procurator Fiſcalis deputatur in Ciuitate Peruſiæ à Fiſcali maiori, ver. Fiſcus. in princ. pag. 144.
Executiones idem non poteſt imperare, ibid. in fin.
Emens à Fiſco habet beneficium nè poſsit moleſtari poſt quadriennium, ibid. adnot. n. 2.
Confiſcantur bona homicidæ, & quibus applicentur, ver. Homicidium. verſ. Confiſcantur. vbi quod confiſcatur legitima quoad filiumfamilias.
An, & quando, & quomodo confiſcentur bona filijsfamilias, vide ver. Legitima. pag. 173. & ſeqq. & ver. Pœna. n. 31. & 34. pag. 222.
Confiſcatio, quæ non prouenit ex diſpoſitione iuris communis, ſed vigore ſpecialis Conſtitutionis non habet locum extra territorium, ver. Pœna. n. 16. & attenditur Statutum loci vbi bona ſita ſunt, ibid. n. 37. pag. 221. & ſeq.
Pœna non reuelantium res ad Fiſcum deuolutas, ver. Confiſcatio. verſ. De pœna. pag. 95.
Aliqua vide ſupra Confiſcatio.
FLORENVS vide infra Moneta.
FLVMEN vbi nocet Viæ publicæ, vel priuatæ perſonæ quomodo prouideatur, ver. Flumen. in princ. pag. 144. & ver. Via. verſ. Flumen. pag. 286.
Treſa flumen ne in Lacu Traſimeno recipiatur, cauetur vt d. ver. Flumen. verſ. Flumen.
FONS vnus, Puteus, vel Ciſterna debet eſſe in quolibet Caſtro, vel Villa, ver. Fons. in princ. vbi quod concurrunt ad ſumptus Ciues poſsidẽtes bona in loco, pag. 145.
Fontes deſtruens, aut immundicias in eos proijciens punitur, ibid. verſ. Proijciens.
Fons Plateæ quando conſtructus, & alia ad eum ſpectantia, ibid. verſ. De Fonte Plateæ.
Fontes quomodo conſeruentur ex Statuto, ver. Viarum Magiſtri. verſ. Quo ad Fontes. pag. 292.
FOCVLARE pro quibus bonis ſoluatur, ver. Foculare. pag. 145.
Eſt onus reale quod tranſit ad quemcumque ſucceſſorem ibid. adnot. n. 1.
Venditor tenetur ad intereſſe vbi non manifeſtauit hoc onus, ibid. n. 2. vbi an poſsit emptor reſcindere emptionẽ.
Ciues habitantes fuerũt facti immunes à ſolutione focularis reſpectu bonorum per ipſos poſſeſſorum, quò verò ad bona acquirenda illa tranſeunt cum oneribus, ver.
Cataſtrum

Fœmina non poteſt venire contra teſtamentum ex Statuto, vide DD. citatos, ibid. n. 29.

Monaſterium ingreſſa an comprehendatur in Statuto, ibid. n. 30.

Legitimam, aut ſupplementum quando poſſit petere fœmina excluſa propter maſculos, ver. Legitima. in fin. pag. 174.

Statutum non tollit funditus ſuitatem fœminis quando illas excludit ad tempus, deciſ. 10. n. 5.

Statutum ſuſpenſiuum reputatur æquius, & benignius, quam Statutum perpetuò excluſiuum, deciſ. 11. n. 12.

Fœmina ſemel excluſa ſemper cenſetur excluſa, fallit ſi Statuto aliter diſponatur, deciſ. 11. n. 7. & ſeqq.

Filias excludendi ab hæreditate Matris non eſt tanta ratio quanta ab hæreditate Patris, & Aui, ver. Succeſſio. in adnot. n. 42. ſed vide n. 102. pag. 259. & 263.

Fœminæ excluduntur à ſucceſſione inteſtati ſuperſtitibus agnatis vſque ad tertium gradum ex Statuto Terræ Montoni, & ſic filia propter Patruum, deciſ. 44. n. 1. & 2.

Fœminarum excluſio quando non dicatur perpetua ex Statuto, deciſ. 63. n. 10. & ſeqq.

Excluſa ab hæreditate Patris, non dicitur excluſa ab hæreditate Fratris, etiam in bonis, quæ prouenerunt à Patre, deciſ. 100. n. 2.

In dubio pronunciandum eſt, quod fœmina non ſit excluſa à Statuto, deciſ. 101. n. 5.

Extenſio non fit in Statutis excluſiuis fœminarum, neque ex identitate rationis, ſed requiritur maioritas rationis, ver. Succeſſio ab inteſtato. in adnot. n. 17. & 42. pag. 257. & 259.

Statutum excluſiuum non habet locum niſi caſus ſit à Statuto formaliter expreſſus, tam ad effectum excluſionis, quàm incluſionis, deciſ. 101. n. 7.

Statutum excluſiuum fœminarum donec ſuperſunt maſculi eſt ſuſpenſiuum non excluſiuum illarum, deciſ. 15. n. 2.

Statuta excluſiua fœminarum ſunt ſtrictè interpretanda, deciſ. 24. n. 3.

Forenſes non comprehendit Statutum excluſiuum fœminarum, ver. Forenſis. in adnot. n. 5. pag. 147. & deciſ. 47. n. 3.

Et debent bona, & perſonæ ſubiacere Statuto, vt illo ligentur, n. 4.

Etiam ſi perſona defuncta eſſet ſubdita Statuto, n. 5.

De Statuto excluſiuo fœminarum an alius quàm excludens opponere poſſit, deciſ. 56. n. 5. & ſeqq.

Statuta excludentia fœminas cenſentur facta pro conſeruatione familiarum, & agnationis, deciſ. 80. n. 3. & 6. & deciſ. 81. n. 8. & in ver. Succeſſio ab inteſtato. in adnot. n. 42. pag. 259.

Statuta excludentia fœminas ſunt exorbitantia, & non ſunt trahenda de caſu ad caſum, deciſ. 80. n. 5. & deciſ. 81. n. 7.

Statutum excluſiuum fœminarum eſt principaliter inductum fauore familiarum, & ideo non eſt odioſum, deciſ. 99. n. 5. & ſeqq.

Principalis intentio Statuti conſideratur, vt illud iudicetur odioſum, vel fauorabile, deciſ. 99. n. 6.

Statutum excluſiuum fœminarum eſt conforme iuri Diuino, XII. tabul. & iuri Prætorio, deciſ. 99. n. 8.

Statutum excluſiuum fœminarum non admittit extenſionem, deciſ. 100. n. 9.

Statutum excluſiuum debet intelligi vt excludat ſolum ab hæreditatibus nominatorum, deciſ. 100. n. 20. & deciſ. 101. n. 6. & ſeqq.

Super Statuto fœminarum qui ſcripſerint, ver. Fœmina. in adnot. n. 1. pag. 136.

Statutum excluſiuum fœminarum confirmatum à Papa præſumitur vſu receptum, ibid.

Reputatur iuſtum, & rationabile propter fauorem agnationis, ibid. n. 2. & multò magis dum non excludit perpetuò, ſed durante linea maſculina, ibid. n. 3.

Non habet locum in bonis extra territorium ſtatuentium, & inter forenſes, ibid. n. 4. & deciſ. 7. n. 4.

Agnatæ fœminæ cognatos non excludunt in Statuto Ciuitatis Nouæ, deciſ. 105. n. 4.

Reintegrantur fœminæ excluſæ à Statuto extincta linea maſculina, d. ver Fœmina. in adnot. n. 16. pag. 137.

Quid in deſcendentibus ab ipſa, ibid. n. 17.

Quid ſi nati ſint filij à maſculis, qui illam excluſerint, deciſ. 11. n. 1. & ſeqq.

Quid reſpectu bonorum extra territorium, deciſ. 12. vbi pro negatiua.

Quod nam Statutum ſit attendendum in materia reintegrationis, deciſ. 15. per tot.

Datur fœminis reintegrandis immiſſio ex rem. quor. bonor. d. ver. Fœmina. in adnot. n. 18. pag. 137.

Quæ non impeditur per replicationem dubiam, deciſ. 52. n. 2.

Deſcendentia, & extinctio lineæ quomodo probetur ad hunc effectum, d. ver. Fœmina. in adnot. n. 19.

Mors ciuilis an ſufficiat, ibid. in adnot. n. 20.

Identitas bonorum quomodo dicatur probata, ibidem n. 21.

Fœmina in caſu reintegrationis non ſuccedit iure tranſmiſſionis, ſed iure vocationis, deciſ. 24. n. 8.

Ad quam portionem detur reintegratio, d. ver. Fœmina. n. 22.

Et quod detur ad portionem quam habitura fuiſſet tempore excluſionis, deciſ. 15. n. 8.

Et mortis Patris, deciſ. 17. n. 1.

Et datur reintegratio in illis bonis in quibus præceſſit excluſio, deciſ. 64. n. 12.

Quid in bonis alienatis à maſculis, d. ver. Fœmiba. in adnot. n. 23.

Et quod precium ſuccedat loco rei, deciſ. 17. n. 5.

Reintegrātur fœmina, & eius deſcendentes tàm in bonis aſcendentis, deciſ. 63. n. 4. quàm tranſuerſalium, ibid. n. 13.

Etiam ſi fœmina deceſſiſſet ante extinctionem lineæ maſculinæ, quia vocantur eius deſcendentes ex Statuto nouo, ibid. n. 5. & ſeqq.

Et iſti deſcendentes reintegrantur ex perſona propria non ex iure tranſmiſſo ex Statuto nouo Peruſino, deciſ. 64. n. 3.

An ſtante teſtamento detur reintegratio, d. ver. Fœmina. n. 24. vbi quod datur ad ſupplementum legitimæ.

Teſtamentum vltimi maſculi non excludit reintegrationem ſtatutariam, deciſ. 64. n. 4. & ſeq.

Reintegratio datur etiam ſi vltimus maſculus reliquerit filiam hæredem inſtitutam, d. deciſ. 64. n. 13. & ſeqq.

Fœminæ reintegrantur ad bona dotantis, & quid aliorum, deciſ. 64. n. 9. & ſeqq.

Fœmina non dotata non poteſt petere reintegrationem, deciſ. 65. n. 12.

Proximior

Cataſtrum. cap. 5. verſ. Ciues. pag. 50. & ver. Ciuis. verſ. Ciues. pag. 61.
Bona quomodo liberentur à ſolutione focularis, ibidem cap. 8. pag. 51.
De Focularibus mortuis, ibid. cap. 10. pag. 52.
Solutio focularis reſpectu Ciuium quãta ſit, ibid. cap. 16. Reſpectu autem ruſticorum, cap. 17. pag. 53.
Tenentur ſoluere Eccleſiaſticæ perſonæ, ver. Clericus. in fin. pag. 64. & plenius ver. Cataſtrum. cap. 5. verſ. In liberatione. pag. 50.
FORENSES, ex Prouincia tamen, debent admitti in Collegium Cauſidicorum, ver. Cauſidicus. verſ. De anno. pag. 55.
Forenſis qui vult agere cum Peruſino tenetur cauere de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, ver. Satiſdatio. in princ. pag. 241.
Forenſes efficiũtur Ciues per habitationem triginta annorum, ver. Ciuis. verſ. Forenſes. & ibid. adnot. n. 8. pag. 61. & ſeq.
Venientes ad habitandum, & colendum ſunt immunes, ver. Colonus Partiarius. verſ. Exteri. pag. 76. & ver. Forenſis. in princ. pag. 146.
Exercentes aliquas artes tenentur ſoluere Dohanam, d. ver. Forenſis. verſ. Venientes. adn. n. 7. pag. 146. & ſeq.
Non habentes apothecam non poſſunt vendere ad minutum, ibid. verſ. Non habentes. vbi de quibuſdam Artificibus, qui non poſſunt exercere, nec apothecam aperire.
Offendens forenſem litigantem in Curia Peruſina punitur, ibid. verſ. Poſſunt. vbi de forenſe offendente Peruſinum.
Arma forenſibus tranſeuntibus licet deferre, ibid. verſ. Arma.
Iudicem quem adire debent forenſes, ibid. verſ. Quem Iudicem.
Compromiſſum facere cogitur forenſis, ibid. verſ. Poteſt.
Ius eo modo redditur forenſibus, & eo modo tractantur à Iudicibus Peruſiæ, quo redditur ius, & tractantur ipſi Peruſini in locis forenſium, ibid. verſ. Eo modo. & adnot. n. 8.
Ceſſio iurium à forenſe non poteſt recipi contra Ciuem per alium Ciuem, ibid. verſ. Ceſſio iurium.
Citari quomodo debeat debitor forenſis, ibid. verſ. Citari. & adnot. n 9.
Si forenſis offenſus à Ciuitate receſſerit, poteſt fieri pax per Syndicum Ciuitatis, ibid. verſ. Offenſus.
Ciues Peruſini creditores decoctoris præferuntur Creditoribus forenſibus, ibid. verſ. Ciues Peruſini. & adnot. n. 10. & ſeq.
Forenſis non allibratus, & qui non habitauerit per viginti annos non poteſt habere officium publicum, vel illud exercere, ibid. verſ. Nullus forenſis.
Forenſis quis dicatur, ibid. adnot. n. 1. pag. 147.
Statutum an, & quando liget forenſes, & eorum bona, ibid. adnot. n. 2.
Forenſis tenetur ſeruare Statutũ loci contractus, ibi n. 3. Et in conſtitutione Procuratoris, deciſ. 42. n. 6.
Nec ſunt neceſſariæ ſolẽnitates requiſitæ à Statuto loci originis, quando contractus alibi celebratur, ibi n. 4.
Statutum an, & quando ſuffragetur forenſi, ibid. adnot. n. 5. vbi de diuerſis Statutis, deciſ. 56. n. 7. & in Statuto de lucro dotis, deciſ. 71. n. 7.
Collecta an poſſit imponi forenſibus, ibid. adnot. n. 7.
Statutum per quod fit deterior conditio forenſium, quam Ciuium valet, & non eſt iniquum, ibid. adnot. n. 11.
Forenſes, & Curiales nunquid compræhendantur Statuto de Notarijs, ver. Notarius. in adnot. n. 6. pag. 209.
Forenſis an ligetur Statuto de præſcriptione, ver. Præſcriptio. in adnot. n. 3. pag. 226.
Forenſis ſuſpectus de fuga ſi ſit, carceratur, vide ver. Suſpectus de fuga. pag. 265.
Statutum excluſiuum fœminarum non compræhendit forenſes, ver. Forenſis. in adnot. n. 5. pag. 147. & ſupra Fœmina.
Forenſis ligatur Statuto quo ad bona in loco Statuti ſita, deciſ. 56. n. 15. Sed contra, n. 16. & 17.
Filij agentes ad hæreditatem Matris non dicuntur forenſes, deciſ. 71. n. 9.
Statutum probibens matrimonium contrahi cum forenſe an valeat, ver. Sponſalia. in adnot. n. 3. pag. 248.
FORVM non ſuum adiens cadit ab omni iure, ver. Forum. in adnot. n. 5. & ſeqq. pag. 148.
Laicus etiam in cauſa immiſſionis debet conueniri coram Eccleſiaſtico, vbi adeſt Clericus, deciſ. 27. n. 7.
Domicilium habere, & ſubiacere pluribus locis quis poteſt reſpectu bonorum, deciſ. 99. n. 45.
FOSSA, ſeu Forma non poteſt fieri per duos pedes propè bona alterius, ver. Foſſa. in princ. pag. 149.
Nec propè vias, & de earum manutentione, & purgatione, ver. Via. verſ. Formæ. pag. 286.
Formæ quædam emundandæ, & conſeruandæ, d. ver. Foſſa. verſ. De quibuſdam Formis.
Formæ Comitatus debent fodi, & conſeruari per Colonos, ibid. verſ. Quod Formæ. & adnot. n. 2.
Non poſſunt fieri penes muros Ciuitatis, ibid. in fin.
Forma quæ poſita eſt in confinibus præſumitur communis, ibid. adnot. n. 3.
Menſurari debent Riui, & Formæ factæ ad vtilitatem prædij alienati, ibid. adnot. n. 4.
Formæ quæ vicino nocet debet repleri, ibid. adnot. n. 5.
Foſſas Ciuitatis quis occupare non poteſt, ibid. adn. n. 6.
Foſſam in agro alterius ſi facere velit Ciuitas, debet ſoluere precium, ibid. adnot. n. 7.
Non poteſt fieri Foſſa, vel Scrobs penes Grippam ſuperiorem, ver. Grippa. in princ. pag. 152. & vide ver. Termini. verſ. Termini. pag. 271.
Formula Molendini eſt Domini Molendini, ver. Molendinum. in adnot. n. 2. pag. 199.
Formulam Molendini habens, per agrum alienum poteſt locum adire cum operarijs, & debet per Dominum fundi relinqui ſpacium, quo ille ad formulam accedere, & quo terram, & limum iacere poſſit, ibid. in adnot. n. 3.
Foſſæ, ſeu Formæ iuxta vias cuſtodiũtur à Vicarijs Comitatus, ver. Vicarij Comitatus. verſ. Super. pag. 293.
Foſſæ iuxta muros Ciuitatis, & Caſtrorum ſunt relinquendæ amplæ, nec penes illas licet fodere, ver. Viarum Magiſtri. verſ. Quo ad murum. pag. 291.
FRATER nõ tenetur communicare acquiſita alteri fratri, etiam quod emerit de pecunia communi, ver. Frater. in princ. & adnot. n. 1. & 2. pag. 149.
Excludit Sororẽ in ſucceſſione, ibid. verſ. De ſucceſſione.
Ex Statuto Narnienſe non excludit eam à ſucceſſione in bonis alterius fratris, ibid. in adnot. n. 3. pag. 150.
Nec ex Statuto Vrbis à ſucceſſione in bonis alterius Sororis, ibid. adnot. n. 4.
Offendens fratrem punitur, ibid. ex Stat. in fin.
Frater ſenior debet retinere inſtrumentum commune, niſi iunior ſit Doctor, ver. Inſtrumentum. verſ. Communia. & adnot. n. 6. pag. 165.

Frater non venit appellatione Sororis, ver. Soror. in adnot. n. 2. vbi an Soror veniat appellatione fratris, pag. 248.
Fratres Patrueles præferuntur in ſucceſſione Vterinis, ver. Succeſſio. verſ. In Comitinis. pag. 255.
Filiæ fratris præmortui ſuccedunt cum Sororibus fratris morientis, ibid.
Fratres conſanguinei maſculi, & eorum deſcendentes ſuccedunt tranſuerſalibus, & ideo excluditur fœmina, deciſ. 24. n. 9. declara, vt n. ſeq.
Fratres amitini non ſunt propriè fratres, ſed ſecundum quid, deciſ. 24. n. 12.
Vterini fratres non dicuntur deſcendere à linea maſculina, ſed fœminina, deciſ. 80. n. 7. & deciſ. 81. n. 9.
Frater dotando Sororem de bonis paternis eſt tamquam nudus miniſter, deciſ. 101. n. 29.
Frater tenetur dotare Sororem in ſubſidium, deciſ. 101. n. 33.
Fratres amitini, & Sorores patrueles defuncti æqualiter admittuntur ad ſucceſſionem non obſtantibus Statutis, deciſ. 103. n. 2. & per tot.
Succeſſio fratris minus debita eſt, quàm ſucceſſio parentum, deciſ. 101. n. 25.
Aliqua vide infra Soror.
FRVCTVS arborum poſſunt impunè colligi ab eo, ſuper cuius bonis arbores pendent, ver. Fructus. in princ. pag. 150.
Quomodo liquidentur, ibid. in adnot. n. 2.
Fructus liquidantur per teſtes, qui fuerunt Coloni, & Laboratores, deciſ. 60. n. 1. & ſeqq.
Probationes leuiores ſufficiunt in materia probationis fructuum, deciſ. 60. n. 3.
Valor fructuum probatur ex libris Communis, deciſ. 60. n. 4. & deciſ. 85. n. 6.
Quantitas probatur ex calculo, ſeù relatione Periti, deciſ. 60. n. 5. & vide deciſ. 110. n. 1.
Fructuum perceptio probatur ex poſſeſſione, deciſ. 110. n. 3.
Fructuum liquidatio deſumitur à conſuetis, deciſ. 110. n. 4. & vide deciſ. 85. per tot.
Fructus liquidantur ex instrumento locationis, deciſ. 85. n. 4.
Liquidantur de conſenſu partium ad effugiendas expenſas, deciſ. 85. n. 5.
Quomodo diuidantur, d. ver. Fructus. in adnot. n. 3. & ver. Pactum de retrouendendo. in adnot. n 3. pag. 214.
Quando debeantur, vbi res debetur ipſo iure, ver. Baſtardus. n. 28. & 39. cum ſeqq. pag. 36. & 37.
Debentur ratione dominij, ibid. n. 33. & vide n. 47.
Non poſſunt recollecti in Cluſio extrahi à Comitatu Peruſiæ, & debent vendi in Ciuitate, ver. Cluſium. verſ. Frumentum. pag. 69.
Poſſunt per Cluſinos aſportari ad Statū Eccleſiaſticum non obſtante prohibitione, ibid. adnot. n. 6. vbi Gabbella non poteſt imponi, pag. 70.
Fructus bonorum non poſſunt ſequeſtrari apud Colonos, niſi præcedente mandato, ver. Sequeſtrum. verſ. Fructus. pag. 245.
Fructus à die mortis veniunt in petitione hæreditatis, ver. Succeſſio. in adnot. n. 21. & vide n. 71. pag. 257. & 260.
Fructus ſequeſtrantur capta tenuta, ver. Tenuta. verſ. Capta. pag. 270.
Fructus non facit ſuos immiſſus ex primo decreto abſque ſubhaſtatione, deliberatione, ſeù adiudicatione, ibid. in adnot. n. 5.
Et imputantur in ſortem, ibid. & n. 6.
Fructus capta tenuta præſumuntur percepti ab ipſo Debitore, ibid. d. n. 6.
Alia vide infra proximè Frumentum.
FRVMENTVM recollectum à Peruſinis in Territorio Ciuitatis Plebis, & Montoni non poteſt grauari, & poteſt extrahi, ver. Frumentum in princ. pag. 150.
Frumentum nō poteſt quis emere vltra proprium vſum, ibid. in adnot. n. 1. Vbi quod Cardinalis Camerarius poteſt dare licentiam.
Frumentum non durat vltra triennium, & ideo debetur æſtimatio, ibid. adnot. n. 2.
Frumentum mixtum lolio, & alijs immundicijs licitum eſt vendere iuſto precio, ibid. n. 3.
Bannimenta ſuper aſſignatione frumenti declarantur, ibid. adnot. n. 4.
Frumentum, & ſimilia non poſſunt aſportari de vno ad aliud Caſtrum ſine licentia, ver. Annona. verſ. Sine eorum. pag. 11. & vide adnot. ibid. n. 12. pag. 14.
Emptio frumenti pro reuendendo eſt prohibita, ibid. verſ. Emere frumentum. pag. 13. & adnot. n. 19. pag. 14.
Alia vide ſupra Fructus.
FVRIOSIS, & Prodigis datur Curator, ver. Curator. verſ. Furioſis. pag. 100. & ver. Furioſus. in princ. & adnot. n. 2. pag. 150. & ſeq.
Furioſus quomodo probetur, d. ver. Furioſus. adnot. n. 1. pag. 151.
Furioſus excuſatur in delictis, & quando, ibid. adnot. n. 3.
FVRTVM quomodo puniatur, ver. Furtum. in princ. pag. 151.
Fur nocturnus poteſt impunè occidi, ibid. & in adnot.
Furti cauſa Minor quomodo puniatur, & occaſione aliorum delictorum, ver. Minor. verſ. Pro furto, & adnot. n. 13. pag. 197. & ſeq.
Furtum an, & quando committatur in animalibus ſilueſtribus, ver. Venatio. in adnot. n. 2. pag. 283.

G

GABBELLAE aliquæ, quæ exiguntur in hac Ciuitate referuntur, ver. Gabbella. in princ. & verſ. ſeqq. pag. 151.
Soluere qui non teneantur Gabbellas, ibid. verſ. Immunes. pag. 152.
Venditiones, ſeu locationes Gabbellarum quomodo fiant, ibid. verſ. De venditione.
Exactiones Gabbellarum intra quantum tempus finita conductione fieri poſſunt, ibid. verſ. Exactiones.
Recurſus ad quem detur à grauaminibus Gabbellarum, ibid. verſ. fin.
De Gabbellis qui tractatus ediderint, ibid. adnot. n. 1.
Gabbella non poteſt imponi abſque auctoritate Papæ, ibid. adnot. n. 2.
Hoſpitale Miſericordiæ non ſoluit Gabbellas, ver. Hoſpitale. verſ. Gabbellas. pag. 158.
Legati Principum ſunt exempti à Gabbellis, ver. Legatus, ſiue Orator. verſ. Legati. pag. 172.
Gabbella lignaminum quæ, ibid. in fin.
Gabbella, ſeu ſolutio menſurarum quomodo facienda, ver. Menſura. verſ. Gabbella. pag. 193.
Gabbella Bulli, & menſurarum ſublata fuit, ibid.
Gabbellam non ſoluunt accedentes ad Nundinas, ver.

Nundinæ. in princ. & adnot. n. 3. pag. 211.
Sapientiæ non ſoluunt Gabbellas, ver. Sapientiæ. verſ. Sapientiæ. pag. 241.
GRATIATVS, vel abſolutus non caſſata condemnatione, ſi carceretur, quid ſoluat, ver. Carcer. verſ. Si carceretur. pag. 45.
Gratia vt non dicatur ſubreptitia ſufficit, quod verificetur, & ſit verum id, in quo ſe Papa fundauit, deciſ. 82. n. 17.
GRIPPAM penes ſuperiorem non poteſt foſſa fieri, vel fodi, ver. Grippa. in princ. Quid de iure communi, adnot. n. 2. pag. 152.
Lapides non poſſunt poni in propria grippa per tres pedes propè finem grippæ ſub pœna, ibid. verſ. Non poſſunt.
Grippa, ſeù labes, ſi decidat in fundum alienum, debet amoueri, ibid. in fin. Quid de iure communi, adnot. n. 3.
Grippa ſpectat ad fundum ſuperiorem, ibid. adnot. n. 1.
GVBERNATOR auocat ſibi cauſas ex Prouincia, ver. Cauſa. verſ. Ex ſtylo. pag. 54.
Cognoſcunt, ſeu committunt Legati, & Gubernatores cauſas appellationum, etiam ſori Eccleſiaſtici, & Prouinciales, ver. Appellatio. cap. 2. in princ. pag. 19.
Item ſunt Iudices appellationum à ſententijs Auditorum Rotæ, ibid. verſ. Sunt etiam.
Gubernator Peruſiæ poteſt committere cauſas cum clauſula ſummariè ſimpliciter, ſolaque facti veritate inſpecta, ver. Gubernator. in princ. & adnot. n. 1. pag. 153.
Derogat Statutis, ibid. & adnot. n. 3.
Cognoſcit, & decidit cauſas extraiudicialiter, & ſine ſcriptura, & figura iudicij, ibid. verſ. Sixtus IV.
Habet auctoritatem Legati de latere, ibid. & vide adnot. n. 4.
Non poteſt diſpenſare ſuper impenſis faciendis ex pecunia Communis, ibid. verſ. Non poteſt.
Eſt executor priuilegiorum Ciuitati conceſſorum, ibid. verſ. Eſt executor.
Non poteſt diſponere contra ius, ſicut nec Legatus de latere, ibid. adnot. n. 3.
Acta ordinaria in cauſis coram ipſo pendentibus ſiunt ad tribunal de ſero, ibid. in fin.
Gubernatorum, & Legatorum diſpoſitiones an perpetuo durent, ibid. adnot. n. 5.
Præcepta ſubſcripta ab Auditore præſumuntur ſubſcripta de mandato Gubernatoris præſentis, ibid. adnot. n. 6. pag. 154.
Gubernator habet iuriſdictionē in Scholares, ver. Schola. verſ. Sixtus IV. pag. 242.
GYMNASIVM Peruſinum quando initium ſumpſerit, & de eius priuilegijs, ver. Gymnaſium. per tot. & adnot. n. 2. pag. 154. & ſeq.
Doctoratus gradus, & inſignia per quem, & quomodo dentur, ibid. poſt princ.
Beneficiati, vel Præbendati ſtudentes in hoc Gymnaſio gaudent fructibus non obſtante abſentia, ibid. verſ. Nicolaus V.
Clerici ſeculares poſſunt per triennium ſtudere in Iure Ciuili in hoc Gymnaſio, ibid.
Doctoratus non poteſt conferri, niſi collegialiter in hac Ciuitate, & Territorio, ibid. verſ. Paulus III.
Statuta quid diſponant circa Gymnaſium, ibid. verſ. In Statutis. pag. 155.
Domus Gymnaſij ſunt Hoſpitalis Miſericordiæ, & propè eas non licet quibuſdam Artificibus exercere, ibidem verſ. Domus Gymnaſij.
Gymnaſium vnde dicatur, ibid. in adnot. n. 1.

H

HABITANTES in Comitatu vltra tria milliaria poſſunt citari ad eligendum locum in Ciuitate, vbi citari velint, & in contumaciam eligitur huiuſmodi locus, & intimatur, ver. Habitans in Comitatu, in princ. & adnot. n. 2. pag. 155. & ver. Mandatum. in princ. pag. 191.
Habitatores alicuius loci Comitatus factiones perſonales facere debent vbi habitant, non obſtante quod alibi ſint allibrati, ibid. in fin. & adnot. n. 3.
Habitare quis dicitur in loco, in quo moratur, comedit, & bibit, ſi habeat ibi etiam familiam, ibid. adnot. n. 1.
HAEREDITAS quando dicatur iacens, ver. Curator. adnot. n. 13. & quando dicatur vacans, ibid. n. 15. pag. 101.
Hæreditate iacente quomodo procedatur ad inſtantiam creditorum, & de Curatore dando, ver. Hæreditas. in princ. pag. 155.
Diſcuſſio bonorum inter creditores, & hæredes quomodo fiat, ibid. verſ. Diſcuſſio.
Inuentarium ab hærede intra quantum tempus fieri debeat, ibid. in fin.
Hæres beneficiatus poteſt conueniri via executiua ſtatutaria, ver. Iudicium executiuum. in adnot. n. 4. pag. 169.
Hæredis inuentarium non operatur in Creditoris iniuriam, ibid. adnot. n. 5.
Hæres poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate, vbi eſt vacans, ver. Poſſeſſio. in princ. & adnot. n. 1. pag. 224. & ſeq.
Hæres cum beneficio inuentarij an poſſit dare bona in ſolutum, ver. Subhaſtatio. in adnot. n. 4. pag. 253.
Hæreditate adita non dicitur excluſio ab hæreditate, ſed priuatio hæreditatis iam acquiſitæ, ver. Succeſſio. in adnot. n. 9. ſed vide n. 80. pag. 256. & 261.
Hæreditatem adiuiſſe nomine filiæ infantis cenſetur Pater retinendo bona materna, ibid. in adnot. n. 10.
Maximè ſi retentio fuit vltra decem annos, quia præſumitur etiam conſenſus filiæ, ibid. n. 11.
Et concurrentibus declarationibus Patris pro filia, ibid. n. 12.
Non obſtante exiſtentia maſculi, ibid. n. 14. & vide n. 46. & ſeqq. & n. 82. & ſeqq.
Hæres ſine inuētario cenſetur ſoluiſſe de pecunijs, & mobilibus hæreditarijs, ibid. in adnot. n. 52. pag. 259.
Hæredis inſtitutionem non important verba futuri temporis, deciſ. 4. n. 5.
Iuri adeundi, ſeù immiſcendi præſcribitur ſpacio triginta annorum, deciſ. 12. n. 3. & ſeqq. vbi an detur reſtitutio, & an filijs competat maius tempus, & deciſ. 13.
Hæres poteſt accipere poſſeſſionem vacantem propria auctoritate, deciſ. 34. n. 11.
Hæredi teſtamentario, qui probauit incumbentia, datur immiſſio non obſtantibus exceptionibus requirentibus altiorem indaginem, deciſ. 35. n. 1. & per tot.
Hæres ſemel poteſt deſinere eſſe hæres ex Statuto, deciſ. 63. n. 9.
Hæreditario nomine quis præſumitur poſſidere bona defuncti, deciſ. 79. n. 8.
Hæres in re certa quando dicatur ſubſtitutus deficientibus hæredibus vniuerſalibus, deciſ. 89. n. 3. & ſeqq.
Hæreditates Infantibus delatæ ſolent adiri per eorum Tutores,

Tutores, aut Patres per actus tacitos, & leuiores, deciſ. 98. n. 21.
Hæreditas eſt quid vniuerſale, & indiuiduum, nec loco circumſcribitur, & debet vniformiter vbique iudicari, deciſ. 99. n. 29. & 30.
Hæreditate adita ſucceſsio nō dicitur amplius defuncti, ſed adeuntis, deciſ. 100. n. 3. & idem eſt in bonis, n. 4. & vide deciſ. 101. n. 35.
In hæredem tranſeunt iura actiua, & paſsiua teſtatoris, deciſ. 111. n. 5.
Hæres non tenetur niſi pro portione hæreditaria, deciſ. 118. n. 13.
Quid in dote, deciſ. 117. n. 5. Et in ſubſidium, n. 6. & 8. & deciſ. 118. n. 16. & 17.
Aliqua vide infra Teſtamentum.
HOMICIDII pœna quæ ſit, ver. Homicidium. in princ. pag. 156.
Reſtitutio Bannitorum pro homicidijs prohibetur, ibid.
Confiſcantur bona homicidæ, & quibus applicentur, ibid. verſ. Confiſcantur. vbi quod confiſcatur legitima quoad filiumfamilias.
Occidi poteſt impunè homicida, ibid. verſ. Poteſt homicida.
Capientes homicidas præmiantur, ibid.
Homicida, & eius deſcendentes priuantur ſucceſsione in bonis Interfecti, & defertur ad eos, qui poſt indignos de iure admitterentur, ita vt non deferatur ad Fiſcum, ibid. verſ. Homicida. & vide adnot. n. 5.
Defenſio Homicidæ quomodo fiat, ibid. in fin.
Homicidium ad defenſam an puniatur, ibid. adnot. n. 2. vbi etiam de commiſſo ſine dolo.
Inteſtabilis eſt Homicida etiam non condemnatus, ibid. adnot. n. 3.
Homicidium intra quantum tempus præſcribatur, ibid. adnot. n. 4.
Occiſum non vindicans an priuetur ſucceſſione, ibid. adnot. n. 6.
Homicidarum bona pro medietate applicantur Hoſpitali in defectum hæredum occiſi, ver. Hoſpitale. verſ. Homicidarum. pag. 158.
Homicida, & Relegatus non poſſunt eligi ad officia, ver. Officia. verſ. Homicida. pag. 212.
Homicidæ etiam non condemnati, imò abſoluti, ſeù gratiati non poſſunt ferre teſtimonium, ver. Teſtes. verſ. Homicidæ. & in adnot. n. 6. pag. 276. & 278.
HOSPITALIS S. Mariæ de Miſericordia erectio, & dotatio, & ordinamentorum confirmatio quomodo facta, ver. Hoſpitale. in princ. pag. 157.
Qui ſint de Fraternitate dicti Hoſpitalis, ibid. verſ. Ordinationes.
Statuti diſpoſitiones circa hoc Hoſpitale, ibid. verſ. Super Hoſpitale.
Teſtantes, ſeù Codicillantes debent relinquere aliquid dicto Hoſpitali, ibid. verſ. Rubr. 160. pag. 158.
In cauſis Hoſpitalis proceditur ſummariè &c. ibid. verſ. Rubr. 166.
Opponi non poteſt contra Priores, Procuratores, ac Subſtitutos, ibid.
Iudex dicti Hoſpitalis quis ſit, ibid. verſ. Iudex. & adnot. n. 6.
Feriæ non obſtant in cauſis Hoſpitalium, ibid. verſ. Feriæ.
Homicidarum bona pro medietate applicātur Hoſpitali in defectum hæredum occiſi, ibid. verſ. Homicidarum.
Blaſphemantium pœna applicatur Hoſpitali, ibid.
Compromiſſum petere poſſunt Rectores Hoſpitalium, ibid. verſ. Compromiſſum.
Gabbellas non ſoluit Hoſpitale prædictum, ibid. verſ. Gabbellas.
Apothecæ in Platea minori ſunt dicti Hoſpitalis ex conceſſione Pontificia, ibid. verſ. Apothecæ.
Scholæ publicæ ſunt Hoſpitalis, quod conſequitur 100. florenos annuos ex ſtipendijs Lectorum, ibid.
Capi non poteſt quis pro debito in dictis apothecis, nec extra per quinque pedes, ibid. verſ. Capi.
Debitores Hoſpitalis non poſſunt vti ſaluiſconductis, dilationibus, vel moratorijs contra dictum Hoſpitale, ibid. verſ. Debitores.
Et habentes officia publica non poſſunt exigere ſalaria, niſi docto de ſolutione debiti per fidem Prioris, ibid.
Licentiæ, ſeù mandata contra debitores non indigent renouatione, ibid.
Nutrices Hoſpitalis ſunt immunes pro certa quantitate, ibid. verſ. Nutricibus.
Priuilegiorum, & immunitatum confirmatio à quibus facta, ibid. verſ. Priuilegia.
Elemoſinæ per Cameram dandæ ſunt locis Pijs abſque diminutione, ibid. verſ. Elemoſinas. pag. 159.
Eccleſia Caſtri Collis, & dictum Hoſpitale non poſſunt impetrari in beneficium, ibid. verſ. Eccleſiam.
Hoſpitale Collis quomodo regendum, & de eius Priore, ibid. verſ. De Hoſpitali, vbi quod fuit vnitum Hoſpitali Miſericordiæ.
Caſtrum Collis eſt ſub gubernio Prioris Hoſpitalis, ibid. verſ. Caſtrum.
Bona Hoſpitalis tam ſtabilia, quàm mobilia quomodo poſſint alienari, ibid. verſ. Bona ſtabilia. & vide adnot. n. 8.
Permittitur alienatio etiam eorum, quæ obuenerūt cum prohibitione alienationis facta ſuppoſitione aliorum, ibid. in fin.
Hoc Hoſpitale eſt pius locus, ibid. adnot. n. 3. vbi quod contra illud non detrahitur Trebellianica.
Hoſpitalia alia ſunt publica, Religioſa, & Eccleſiaſtica, alia priuata, ibid. adnot. n. 4.
Hoſpitale ſuccedit Expoſitis, ibid. adnot. n. 5.
HYPOTHECARIA agens ſummariè agit, ver. Hypotheca. in princ. pag. 159.
Creditores Chirographarij, & hypothecarij concurrunt ſuper bonis Decoctoris, ibid. verſ. Creditores.
Ciues præferuntur Forenſibus, ibid.

I

IDENTITAS bonorum quomodo probetur, ver. Fœmina. in adnot. n. 21. pag. 137.
Teſtis dicens neſcire fines intelligitur reſpectu temporis antiqui, deciſ. 17. n. 3.
IGNORANTIA craſſa, & ſupina non ſuffragatur ad reſtitutionem in integrum, deciſ. 13. n. 8.
In Conſanguineis, & coniunctis non eſt veriſimilis ignorantia, maximè in ijs, qui habitant in locis vicinis, d. deciſ. 13. n. 9. & 10.
Alia vide infra Scientia.
IMMISSIO in poſſeſſionem per quas exceptiones impediatur, & alia ad materiam vide infra Poſſeſſio.
IMMVNDICIAS proijciens in rem alterius punitur, ver. Immundiciæ. in princ. pag. 160. vbi punitur etiam proijciens in Fontes, Puteos, Plateas, Vias, & iuxta Puteos.

Nec

Minorum in contractibus requiritur inſinuatio ex Egidiana, ver. Minor. in princ. pag. 197. deciſ. 21. & deciſ. 22. deciſ. 77. & deciſ. 78. & deciſ. 97. & in quocumque actu Minoris, deciſ. 118. n. 19.
Inſinuatio requiritur etiam in contractu facto inter Patrem, & Filium, deciſ. 21. n. 11. & deciſ. 97. n. 8.
Inſinuatio adhiberi ſolet poſt contractum, deciſ. 21. n. 7. & deciſ. 22. n. 13.
Et poteſt fieri ex interuallo, d. deciſ. 22. n. 14.
Et manu alterius Notarij, ibid.
Inſinuatio non requiritur vbi agitur de iure quærendo, tunc non competente nec re, nec ſpe, deciſ. 77. n. 4.
Fallit in hæreditate delata n. 5. & vide deciſ. 97. n. 17. 18. & 20.
Iudicis præſentia non ſupplet defectum inſinuationis in terminis Conſtit. Marchiæ, ver. Minor. in adnot. n. 8. pag. 198.
Inſinuatio requiritur in contractibus Minorum factis Peruſiæ non obſtante particulari Statuto, ver. Minor. in adnot. n. 6. & 7. pag. 198.
Inſinuatio quare requiratur à Statuto, & ab Egidiana, deciſ. 97. n. 4.
Inſinuatio debet probari ab eo, qui excipit, quia debet docere de actu valido, deciſ. 97. n. 6.
Inſinuatio requiritur in contractibus factis etiam à Minore cum Patre, deciſ. 97. n. 8. & deciſ. 21. n. 11.
Inſinuatio requiritur etiam in renunciatione ob cauſam dotis, & certæ annuæ præſtationis, vbi bona excedunt dictas cauſas, deciſ. 97. n. 9.
Inſinuatio poſt emiſſam profeſſionem à renunciantibus, & ſic mortem ciuilem non valet, deciſ. 97. n. 10. & 15.
Inſinuatio facta ab hærede donatarij non eſt valida, deciſ. 97. n. 11.
Quamuis ſit facta donatio ad fauorem hæredis, ibid. n. 14. & ſeqq.
Renunciatio iuris quærendi non requirit inſinuationem, deciſ. 97. n. 17. Fallit in iure quæſito, & ſtante Egidiana, ibid. n. 18. & vbi adeſt pactum de non petendo, n. 20. & vide etiam deciſ. 77. n. 4. & 5.
Inſinuatio ex Statuto Peruſino poteſt quandocumque fieri ante reclamationem donantis, ſecus ex Egidiana, deciſ. 97. n. 21.
Præſumitur teſtamenti inſinuatio poſt 30. annos cum obſeruantia, deciſ. 36. n. 14.
INSTANTIA CAVSAE *quando non currat, ver. Cauſa. verſ. Inſtantia autem. pag. 54.*
Cauſæ intra quantum tempus debeant terminari per Iudicem, ver. Inſtantia. in princ. vbi quod Reus cenſetur abſolutus ſi per Actorem ſteterit, pag. 164.
Quid de iure cōmuni tam Ciuili, quàm Canonico, ibid. adnot. n. 1. & ſeqq. vbi etiam de cauſa criminali.
Appellationum, & recurſuum cauſæ intra quantum temporis debeant expediri, ibid. verſ. Appellationum.
Diſcuſſionum cauſæ intra quantum tempus expediri debeant, ibid. verſ. Cauſæ diſcuſſionum.
Ceſſionis bonorum cauſæ intra quantum tempus expediantur, ibid. in fin.
Syndicatus cauſæ inſtantia qualis, ver. Syndicatus. in adnot. n. 5. pag. 267.
INSTRVMENTVM *extractum ex Archiuio probat, ver. Archiuium. in adnot. n. 3. & 6. pag. 25.*
Etiam abſque compulſorialibus, ibid. n. 4. Declara vt ibid. n. 5.
Inſtrumenta, & apochæ non exhibitæ in Archiuio an probent, ibid. n. 8. & ſeqq. pag. 26.
Inſtrumento ſtatur circa electionem, ver. Camerarius. in adnot. n. 27. pag. 42.
Inſtrumenta poſſunt fieri in loco Viſitæ, qui non dicitur Carcer, ver. Carcer. verſ. In loco. pag. 46.
Inſtrumentorum cauſæ nō compromittuntur, ver. Compromiſſum. cap. 2. adnot. n. 2. vbi quando ſecus, n. 3. 4. & 7. pag. 83.
Inſtrumenta dotalia habent viam executiuam, ver. Dos. verſ. Inſtrumenta & adnot. n. 3. & 5. vbi de obligatione Camerali. pag. 120.
Inſtrumentum falſum faciens, vel fieri curans quomodo puniatur, ver. Falſitas. verſ. De faciente. pag. 130.
Contra Inſtrumentum admittitur falſitatis exceptio, ibid. in fin. & adnot. n. 3.
Inſtrumenta rogari, & decreta in actibus voluntariæ iuriſdictionis poſſunt interponi, etiam die feriato in honorem Dei, ver. Feriæ. in adnot. n. 12. pag. 141.
Inſtrumenta inſinuata habent executionem paratam, ver. Inſinuatio. verſ. Inſtrumenta prædicta. pag. 162.
Inſtrumenta aliqua non poſſunt rogari niſi à Notarijs matriculatis in Matricula Collegij Notariorum, ver. Inſtrumentum. in princ. pag. 165.
Opponens quod non ſit Notarius ille, qui confecit Inſtrumentum, punitur ſi probetur, ibid. verſ. Opponens.
Subſcriptio Notarij ſufficit quamuis inſtrumentum, proceſſus, vel alia ſcriptura reperiatur manu alterius, ibid. verſ. Subſcriptio. & vide adnot. n. 4.
Nomina, & pronomina contrahentium, & pronomina Patris ponere debent Notarij in inſtrumento, ibid. verſ. Nomina.
Exemplatio inſtrumenti debet fieri Iudicis auctoritate, nec requiritur citatio eorum, qui lædi poſſunt, ibid. verſ. Exemplatio. & vide adnot. n. 5.
Negans inſtrumentum debiti punitur, ibid. verſ. Negans.
Communis inſtrumenti debet dari copia conſorti, ibid. verſ. Communia. & vide adnot. n. 6. Vbi quod debeat inſtrumentum remanere penès ſeniorem fratrem, niſi alius ſit Doctor, ibid.
Inſtrumenta, & ſcripturæ habentes vim inſtrumenti, habentur pro confeſſione iudiciali, & mandantur executioni, d. ver. Inſtrumentum. in fin.
Cauſæ inſtrumentorum ſunt ſummariæ, ibid.
Promiſſio de faciendo cōfeſſionem debet apponi per Notarium, & habetur pro appoſita, ibid.
Solemnitates inſtrumentorum quæ, ibid. in adnot. n. 2.
Inſtrumentum quod non ſit, poteſt opponi, non obſtante Statuto, vel quod non ſit publicum, ibid. in adnot. n. 3.
Inſtrumentum quando ſit producendum in Iudicio executiuo, ver. Iudicium executiuum. verſ. Proceſſus. & in adnot. n. 8. pag. 169.
Inſtrumentum quietationis ſit expenſis communibus, ver. Quietatio. verſ. Inſtrumentum. pag. 235.
Inſtrumentum ceſſionis non debet caſſari, & annullari abſque cauſa, deciſ. 30. n. 1.
Inſtrumentum, vt dicatur in publicam formam, quæ requirantur, deciſ. 31. n. 3.
Inſtrumenti pars poteſt extrahi à Notario, deciſ. 31. n. 7. Declara vt ibi.
Inſtrumentum, ſeù ſimplex copia quando dicatur, deciſ. 32. n. 2. & ſeqq.

Inſtrumentum

Nec poteſt quis immundicias proijcere propè Eccleſias, Hoſpitalia, Portas Ciuitatis, vel Suburbiorum, ibid. verſ. Fimum.
Nec vbi obſtruerentur quoquo modo Cloaeæ, vel Aquæductus, ibid.
Habens immundicias ante domum, & quibuſdam alijs in locis, & non remouens punitur, ibid. verſ. De habente.
Proijciens in aliquem res immundas punitur, ibid. in fin.
Immundicias non licet proijcere in Vias, ver. Via verſ. Immundicias. pag. 285. Vbi quod Viæ purgari debent ab immundicijs qualibet hebdomada.
IMMVNITATES, & priuilegia omnia fuerunt reuocata, ver. Immunitas. in princ. & verſ. ſeqq. pag. 160.
Excipiuntur quædam Caſtra, ibid. poſt princ.
Et priuilegia conceſſa ex cauſa verè oneroſa, ibid. verſ. Pius V.
Et conceſſa ob numerum duodecim filiorum, ibid. verſ. Sixtus V.
Sed vide ibid. in fin. & adnot. n. 5. & ſeqq. pag. 161.
Non cenſentur reuocatæ immunitates conceſſæ ob veram, & effectualem exburſationem pecuniarum, d. verſ. Sixtus V.
Immunis ſi deſcribatur inter ſoluentes, & non appellet ſibi præiudicat, ibid. in adnot. n. 2.
Immunis tenetur notificare res quas vehit, alias incidit in pœnam, ibid. in adnot. n. 3.
Communitas an poſſit concedere immunitatem, ibid. adnot. n. 4. & quoad Priores vide ver. Priores. verſ. Exemptionem pag. 230. & ver. Priuilegium. verſ. Priuilegia. pag. 231.
IMPLEMENTI exceptio quando obſit agenti, deciſ. 42. n. 1. & per tot.
Implementum in omnibus eſt neceſſarium, vt quis poſſit agere, deciſ. 42. n. 4.
Impleuiſſe non dicitur qui validè non impleuit, deciſ. 42. n. 8.
Implementum probari debet ab illo, qui implere tenebatur, deciſ. 42. n. 13.
Exceptio non implementi impedit executionem obligationis Cameralis, deciſ. 69. n. 10. declara vt n. 12.
Negare ſufficit implementum ei cui aliquid eſt implendum, deciſ. 125. n. 2.
INCANTATIONES, & veneficia facientes puniuntur, ver. Incantationes. pag. 161.
INCENDIARII qua pœna puniantur, ver. Incendium. in princ. pag. 161.
Doctores de Incendio tractantes, ibid. adnot. n. 1.
Incendium à quibus præſumatur commiſſum, ibid. adnot. n. 2.
Incendij iudicium ſumitur contra eum, qui minatus fuit de imponendo ignem, ibid. adnot. n. 3.
INDEBITI ſoluti repetitio datur, ver. Iudicium executiuum. in fin. pag. 169. & ver. Repetitio pag. 237.
Non tamen via executiua, d. ver. Iudicium executiuum. adnot. n. 9. & ver. Repetitio. adnot. n. 2.
INDEFINITA in lege æquipollet vniuerſali, ver. Legitima n. 10. ſed vide n. 35. & 37. pag. 175. & ſeqq.
INFANS non conſentit, deciſ. 107. n. 1. & vide deciſ. 106. n. 7. & ſeq.
INHIBITIO præſentata domi ſine dimiſſione copiæ non afficit, deciſ. 34. n. 9.
INIVRIA, ſeù contumelia afficiens aliquem qua pœna puniatur, ver. Iniuria. in princ. pag. 161.
Quid ſi fiat coram Officiali, ibid. in fin.
INSACCVLATORES non poſſunt eligere aliquos in Camerarios, ver. Camerarius. verſ. Inſacculatores. pag. 39.
Non poſſunt eſſe teſtes publicato ſcrutinio, ibid. in adnot. n. 25. pag. 42.
Inſacculatores quomodo eligantur ad componendos Sacculos officiorum, ver. Sacculus Magiſtratuum. in prin. pag. 240.
Reuelantes ſecreta puniuntur, ibid. in fin.
INSINVARI debent, ſeù aſſignari intra certum tempus inſtrumenta teſtamentorum, legatorum, vel codicillorum, & donationum, vbi valor excedit quadraginta libras, aliàs poteſt peti caſſatio, ver. Inſinuatio. in princ. pag. 162.
Excipiuntur illi, qui poſſederint per decem annos, ibid.
Item relicta, ſeu donata pauperibus, vel ad pias cauſas, ibid.
Iudex inſinuationum eſt Auditor Rotæ pro Porta S. Petri, ibid. verſ. Iudex autem.
Notarij quomodo debeant adnotare inſinuationes, ibid. verſ. Notarij autem.
Inſtrumenta prædicta inſinuata habet executionem paratam, ibid. verſ. Inſtrumenta prædicta.
Inſinuatio non operatur vbi contractus eſſet ſimulatus, ibid. verſ. Non operatur.
Compromiſſum non poteſt peti, nec fieri in cauſis Inſinuationum, ſeu caſſationum, ibid. verſ. Non poteſt.
Habilitatio conceditur ad inſinuandum extra tempus ſtatutarium, vt in atteſtationibus Collegij DD. Cauſidicorum, ibid. poſt verſ. Super hac materia. & vide adnot. n. 9. pag. 164.
Solemnitates requiſitæ à Statuto non ſunt in obſeruantia, niſi quò ad actum inſinuationis, & abſque citatione, ibid. verſ. Secunda.
Inſinuatio quomodo fiat ex ſtilo, ibid. verſ. Tertia.
Donationes inſinuantur tam in vita Donatoris, quam poſt eius mortem, & tam à Donatario, quam ab hæredibus, non obſtante lapſu temporis, ibid. verſ. Quarta. pag. 163. & vide adnot. n. 7. & 8.
Inſinuatio poteſt fieri etiam lite pendente, & facta ab vno ſuffragatur alijs, ibid. verſ. Quinta. & adnot. n. 5. & deciſ. 20. n. 3. & ſeq.
Caſſatio non ſolet peti, & obtineri, d. verſ. Quintæ. ibi Necnon.
Donationes excedentes 500. aureos de iure communi debent inſinuari, ibid. adnot. n. 1.
Vltimæ voluntates de iure communi non indigent inſinuatione, ibid. adnot. n. 2.
Statutum diſponens inſinuari debere vltimas voluntates, eſt validum, & fauorabile, ibid. adnot. n. 3.
Inſinuationis ſtatutariæ materiam, qui tractent referuntur, ibid. adnot. n. 4. & ſeqq.
Iuramentum an ſuppleat defectum inſinuationis, vide ibid. adnot. n. 7. & deciſ. 22. n. 22.
Inſinuatio poteſt fieri quandocumque vbi non fuit petita caſſatio teſtamenti, d. ver. Inſinuatio. in adnot. n. 6. pag. 163. & deciſ. 20. n. 7. limita ex Egidiana deciſ. 97. n. 21.
Inſinuatio requiſita à Statuto poteſt fieri abſque citatione, ver. Inſinuatio. verſ. Tertia. pag. 162. deciſ. 20. n. 6. & deciſ. 35. n. 31.

Inſtrumentum extractum à Notario rogato dicitur in publicam formam, deciſ. 33. n. 4. Declara vt n. ſeq.
Inſtrumentum carens teſtibus, & alijs requiſitis non poteſt dici in forma probanti, nec publicum, deciſ. 33. n. 7.
Secundum inſtrumentum ſeruandum non eſt, & quando, deciſ. 43. n. 4.
Inſtrumentum dicitur probatio probata, deciſ. 55. n. 1.
Habet inſtrumentum executionem paratam pro ſumma expreſſa, non obſtante remiſſione in Arbitros, ſi nihil ipſi declararunt, deciſ. 69. n. 8. & ſeq.
Inſtrumenta poſſunt leuari per Notarios de illis rogatos etiam parte non citata, & quandocumque, deciſ. 103. n. 1.
Requiritur tamen recognitio manus, ſeù ſcripturæ, n. 2.
Nec ſufficit legalitas, n. 3.
Contenta in eodem inſtrumento dicũtur vnum contemplatione alterius, nec poteſt quid dici factum prius, vel poſterius, deciſ. 113. n. 3.
Et ſufficit quod aliquod pactum ſit appoſitum in eodem inſtrumento, licet non eadem traditione rei, ibid. n. 6.
Alia vide infra Notarius.
INTERCASELLIVM Statuti loca referuntur, ver. Intercaſellium. pag. 165. & vide ver. Viarum Magiſtri. verſ. De Cloacis. pag. 292.
In Intercaſellio communi an poſſit fieri Latrina, vel Priuagium, d. ver. Intercaſellium. in adnot.
INTERESSE extra terminos l. curabit. C. de act. empt. non poteſt taxari inter Creditorem, & Debitorem, deciſ. 109. n. 2.
Habens intereſſe, vt admittatur ad cauſam, ſufficit quod doceat ſe eſſe in pari gradu cum Actoribus, cum ſufficiat quod apparenter conſtet de intereſſe hoc caſu, deciſ. 111. n. 1. & 2.
INTERPRETES debent adhiberi in omnibus cauſis, & coram quibuſcumque Iudicibus, ex Comitina, ver. Interpretes in princ. pag. 166.
Quid de ſtylo, ibid. in fin.
Interpretes debent præſtare iuramentum de fideliter interpretando, ibid. in adnot. n. 1.
Examen factum ſine Interprete non eſt nullum, cum Iudex non teneatur illum de iure admittere, ibi n. 2.
INTERROGATORIA inſpici à parte aduerſa non ſinuntur, nec extrahuntur, niſi publicato proceſſu, ver. Interrogatoria. in fin. pag. 166.
Teſtes debent primò examinari ſuper interrogatorijs, poſtea ſuper capitulis, & diſtinctim, & ſeparatim, ibid. in princ. & verſ. Omnes teſtes.
Examen non eſt nullum ſi non ſint examinati teſtes ſuper interrogatorijs, ibid. adnot. n. 1. Sed debent repeti, ibid. n. 2.
INVENTARIVM ab hærede intra quantum tempus fieri debeat, ver. Hæreditas. in fin. pag. 155.
Non operatur in Creditoris iniuriam, ver. Iudicium executiuum. in adnot. n. 5. pag. 169.
IOCALIA quod remanſerint penès vxorem debet probari, deciſ. 79. n. 20.
IVDEI coitus cum Chriſtiana, & è contra punitur, ver. Iudeus. in princ. & quomodo de iure communi. in adnot pag. 166.
Iudeus blaſphemans à quo puniatur, ver. Blaſphemia. in adnot. n. 2. pag. 38.
IVDEX competens in cauſis quis ſit, ver. Iudex. in princ. pag. 167.
Iudex, & Ius dicens idem ſunt, ibid. in adnot. n. 1.
Iudex quis eſſe non poſſit, ibid. n. 2.
Iudex damnorum datorum quis ſit, & de eius auctoritate, ver. Damnum datum. cap. 1. in princ. pag. 103. & in adnot. n. 2. & 3. pag. 109.
Iudicem incompetentem adiens cadit à iure ſuo, ver. Forum. in adnot. n. 5. & ſeqq. pag. 148.
Iudicem quem adire debeant Forenſes, ver. Forenſis. verſ. Quem Iudicem. pag. 146.
Iudex Hoſpitalis Miſericordiæ quis ſit, ver. Hoſpitale. verſ. Iudex. & adnot. n. 6.
Iudex ſpecialiter datus præfertur generali, ibid. in adnot. n. 6. & 7.
Iudex Inſinuationũ eſt Auditor Rotæ pro Porta S. Petri, ver. Inſinuatio. verſ. Iudex autem pag. 162.
Iudex quando, & quomodo recuſari poſſit, d. ver. Iudex. in fin. & adnot. n. 3. & 5. pag. 167.
Et an omnes Iudices vnius Ciuitatis poſſint recuſari, ibid. adnot. n. 4.
Iudex ad inſtantiam Actoris debet prohibere poſſidenti alienationem rei litigioſæ, ver. Lis litigioſum. verſ. Alienans. pag. 185.
Iudex vniuerſalis videtur Ordinarius, ver. Locumtenens. in adnot. n. 3. pag. 189.
Iudicis præſentia non ſupplet defectum inſinuationis requiſitæ ex Conſtit. March. ver. Minor. in adnot. n. 8. pag. 198.
Iudex creditur nolle eius ſententiam progredi vltra Conſtitutiones, in quibus fundatur, ver. Pœna. in adnot. n. 23 pag. 221.
Iudices tenentur concedere conſilium ſapientis vbi petatur, ver. Sapientis conſilium. in princ. pag. 241.
Iudex non poteſt accipere ſportulas antequam ſententia fuerit aperta, lecta, & publicata, ver. Sportulæ. in fin. pag. 249.
Iudex punitur ſi procedat ad torturam in caſibus prohibitis, vel omittat illam in caſibus permiſſis, ver. Tortura. in princ. pag. 279.
Iudex releuationis teſtamentorum coram Parocho, & duobus teſtibus factorum an poſſit eſſe Eccleſiaſticus, ver. Teſtamentum. in adnot. n. 13. & ſeqq pag. 275.
Delegatio facta ſub nomine officij expirat finito officio, deciſ. 40. n. 5. vbi vide.
Commiſſionis exceſſus quando non dicatur adeſſe, deciſ. 41. n. 1. 10. & ſeq.
Delegatus non poteſt facultatem ſuam vltra tenorem priuilegij extendere, deciſ. 107 n 4.
De Syndicatu Iudicum vide infra Syndicatus.
IVDICES COMMVNIS ſuper decretis ſunt tres Doctores Collegiati, qui extrahuntur de ſacculo officiorum quolibet ſemeſtre, ver. Iudex Communis. in princ. & fin pag. 167. & ſeqq.
Poſſunt interponere decreta in quocumque loco, & quocumque tempore etiam feriato in honorem Dei, ibid. verſ. Decreta.
Iudices prædicti debent per ſe ipſos diligenter, & ſine fraude exercere munus ſub pœna etiam nullitatis actorum, ibid. verſ. Debent, vbi declaratur.
Iudices alij non poſſunt dare Tutores, & Curatores, ibid. verſ. Sunt Iudices.
Iudicibus Comitatus datur facultas per Gubernatores, ſeu Locumtenentes ad ciuiles cauſas, interponendi decreta in Comitatu in contractibus Mulierum, ſeu Minorum, ibid. verſ. Quando. & vide adnot. n. 3.

Cauſæ cognitio requiritur in interpoſitione decretorum, ibid. in adnot. n. 2. Vbi quando præſumatur interueniſſe.

IVDICIVM ORDINARIVM, ET SVMMARIVM quando intentetur ex Statuto, ver. Iudicium ſummarium. in princ. & de iure communi in adnot. n. 1. pag. 168.

Cauſæ ſummariæ ex Statuto quæ ſint, ibid. verſ. Cauſæ.

Solus Princeps committit cauſas cum clauſula, ſummariè &c. ita vt non poſſit Legatus de latere, ibid. adnot. n. 2. ſed vide n. 3.

Clauſulæ, ſummariè &c. vis, & effectus, ibid. n. 4. pag. 169.

Cauſæ dotales ſunt ſummariæ, ver. Dos. poſt princ. & adnot. n. 2. pag. 120.

Cauſæ Hoſpitalium ſunt ſummariæ, ver. Hoſpitale. verſ. Rubr. 166. pag. 158. & ver. Iudicium ſummarium, vel ordinarium. circa fin. pag. 168.

Cauſæ inſtrumentorum ſunt ſummariæ, ver. Inſtrumentum. in fin. pag. 165.

Cauſæ mercedum ſunt ſummariæ, ver. Merces, ſeu Stipendium. in princ. & adnot. pag. 194. & ſeq.

Cauſæ Pupillorum ſunt ſummariæ, ver. Pupillus. in fin. pag. 234.

Magiſtri Viarum procedunt ſummariè, ver. Viarum Magiſtri. verſ. Procedunt. pag. 291.

Cauſæ venditionum frumenti, vini, & ſimilium, ſunt ſummariæ, ver. Venditio. verſ. Summariæ. pag. 289.

IVDICIVM EXECVTIVVM ex Statuto pro quibus detur, ver. Iudicium executiuum. in prin. pag. 169.

Executiuè proceditur in exactione Collectarum, ver. Collecta. in adnot. n. 3. pag. 74.

Ceſſionario, & Creditori Creditoris, datur via executiua, d. ver. Iudicium executiuum. verſ. Ceſſionario. & in adnot. n. 6. & 7. pag. 169.

Proceſſus quomodo fiat in iudicio executiuo, ibid. verſ. Proceſſus.

Inſtrumentum quando ſit producendum in iudicio executiuo, ibid. & adnot. n. 8.

Exceptiones quæ admittantur in iudicio executiuo, ibid. verſ. Exceptiones.

Appellatio non datur in iudicio executiuo, ibid. verſ. Appellatio.

Repetitio ſoluti indebitè datur, ibid. in fin.

Non tamen via executiua, ibid. adnot. n. 9.

Statutum de executione inſtrumentorum eſt in viridi obſeruantia, ibid. adnot. n. 2.

Non datur via executiua niſi pro his, quæ in inſtrumento leguntur, ibid. adnot. n. 3.

Hæres beneficiatus poteſt conueniri via executiua ſtatutaria, ibid. adnot. n. 4.

Executiuè non poteſt agi pro tempore reconductionis, ver. Locatio. in adnot. n. 12. pag. 188.

Statutum dans executionem inſtrumentis an comprebendat ſcripturam priuatam, ver. Scriptura in adnot. n. 2. pag. 243.

Statutum huiuſmodi non comprehendit non ſubiectos ſtatuentibus, ibid. in adnot. n. 4.

IVRAMENTO cauſæ terminantur ex Statuto, ver. Iuramentum. in princ. pag. 170.

Iurare debent Notarij, Poteſtatis, & Capitanei, ver. Notarius. verſ. De iuramento. pag. 207.

Iuramento fideiuſſoris ſtatur ſuper damno, & intereſſe, ibid. verſ. Fideiuſſoris.

An poſſit renunciari cum iuramento beneficio ceſſionis bonorum, & an ſit neceſſaria abſolutio, ver. Ceſſio bonorum. in adnot. n. 4. pag. 58.

Damnum paſſi an, & quando ſtetur, ver. Damnum datum. cap. 10. verſ. Per iuramentum. pag. 106. & in adnot. n. 15. & ſeqq. pag. 109.

Teſtium iuramentum quomodo recipiatur, vide infra Teſtis.

Iuramentum an ſuppleat defectum inſinuationis, ver. Inſinuatio. in adnot. n. 7. pag. 164.

Iuramentum ſupplet defectum ſolemnitatum requiſitarum à Statuto, ver. Minor. in adnot. n. 5. & deciſ. 55. n. 12. Fallit in terminis Conſt. March. vt ibid. n. 8. pag. 197. & ſeqq. & Statuti Vrbis deciſ. 50. n. 2. & ſeqq. & vide ver. Mulier. in adnot. n. 8. pag. 203.

Iuramentum non operatur in contractu vbi Statutum præſumit illud vi, & metu extortum, deciſ. 50. n. 3. & ſeq.

Statutum non poteſt diſponere ſuper iuramento, & non valet niſi confirmatum à Papa, ver. Mulier. in adnot. n. 9. pag. 203.

Statutum laicorum poteſt per indirectum tollere vires iuramento reputando contractum fictum, & ſimulatum, deciſ. 89. n. 4. & 5.

Iuramentum non ſupplet pluries defectus cumulatiuè, deciſ. 89. n. 7.

IVRISDICTIO quando prorogari poſſit, ver. Vicarij Comitatus. in adnot. n. 3. & ſeqq. pag. 294.

Iuriſdictio an cenſeatur ſublata alijs Iudicibus per Statutum, quod concedit iuriſdictionem alicui ſuper certo genere cauſarum, ver. Rota. in adnot. n. 5. pag. 239.

IVS COMMVNE non eſt ſtrictè interpratandum, deciſ. 102. n. 8.

IVS CONGRVI habet locum in Ciuitate, & per quindecim miliaria, ver. Ius congrui. in princ. pag. 170.

An ſit ſublatum, vide ibid. in adnot. n. 1.

Domino licet vendere de iure communi rem ſuam cui voluerit, ibid. adnot. n. 2.

De Aequitate præfertur Conſors, ibid. in adnot. n. 3.

Iuris congrui cauſæ cognoſcebantur à Magiſtris Viarum, ſed fuit ſublata iuriſdictio, & tributa Gubernatori, & reſtrictum Ius congrui, ver. Viarum Magiſtri. verſ. Habebant. vbi quod poſtea Ius congrui fuit in totum ſublatum, pag. 289.

IVS QVAERENDVM facilius amittitur, ver Succeſſio. in adnot. n. 121. pag. 265. & facilius tollitur quam quæſitum, deciſ. 13. n. 6.

Ius correctum in vno caſu remanet firmum in alio, deciſ. 46. n. 7.

Renunciatio Iuris quærendi an requirat inſinuationem, vide ſupra Inſinuatio.

L

LABORITIVM vide Colonus partiarius. pag. 75.

LACVS eſt, qui perpetuam continet aquam, ver. Lacus Traſimenus. in adnot. n. 1. pag. 171.

De Lacu Traſimeno Statutum quid diſponat, ibid. in princ. pag. 170.

De Pedatis, ſeu Margine Lacus, ibid. & adnot. n. 4.

De Piſcatorum exemptione quo ad Vias, Fontes, & ſimilia, ibid. & ver. Via. verſ. Piſcatores. pag. 286.

Piſcatio quibuſdam retibus eſt prohibita, ibid. verſ. Prohibetur. & adnot. n. 5.

Conductor Lacus debet tranſmittere ad hanc Ciuitatem certam quantitatem piſcium, ibid. verſ. Conductor.

Aliquando

Aliquando maiorem, vt ibid. adnot. n. 6.
De Cuniculo, ſeu Caua Lacus, ibid. verſ. Cuniculum.
Cedula, ſeu Conſtitutiones Lacus referuntur, ibid. in fin.
Traſimenus vnde dictus, & qui de eo meminerint, ibid. in adnot. n. 2.
Lacus pro priuato habetur quo ad alluuionem, vbi in eo piſcari non poteſt, niſi is, cui Reſpublica conceſſerit, ibid. in adnot. n. 3.
Conductor Lacus non poteſt, piſcando omnes piſces, exhaurire Lacum, ibid. in adnot. n. 7.
Conductor Lacus non poteſt petere remiſſionem, ibid. in adnot. n. 8.
LARDVM non venit appellatione carnis, ver. Macellum. in adnot. n. 2. pag. 190.
LATRINA vide Aquarium pag. 24.
LAVDVM. Nullitas illius intra quantum tempus debeat proponi, ver. Laudum. in princ. pag. 171.
Poſtea non poteſt, ibid. adnot. n. 1.
Procedit data ſcientia nullitatis, & vbi nullitas non eſt patens, ibid. adnot. n. 2.
Laudi reductio ad arbitrium boni viri apud quem petatur de iure communi, ver. Rota. in adnot. n. 4. pag. 239.
Laudum latum in vim compromiſſi nulli, eſt nullum, & non exequendum, deciſ. 58. n. 1. & 2.
Laudum cenſetur tacitè emologatum vbi non fuit appellatum, deciſ. 88. n. 1.
Item vbi fuit mandatum ſponte executioni, n. 2. ſed vide deciſ. 115. n. 1. & ſeqq.
Laudum emologatum expreſsè dicitur, vbi fuit ſubſcriptum, & approbatum, cum promiſſione obſeruandi omnia contenta etiam medio iuramento, deciſ. 88. n. 3. ſed vide deciſ. 115. n. 3. 18. & ſeqq. & n. 30. & ſeqq.
Laudum vbi eſt emologatum eſt exequendom, deciſ. 88. n. 5.
Laudum nullum vbi eſt emologatum valet in vim pacti, deciſ. 88. n. 8. ſed vide deciſ. 115. n. 31.
Laudum continens errores circa factum nō dicitur nullum, ſed iniuſtum, & læſiuum, deciſ. 115. n. 4.
Arbitri non poſſunt ſine conſenſu partium facere reſeruationes, ſed vnico laudo tenentur omnia decidere, deciſ. 115. n. 6.
Laudum eſt nullum ſi Arbitri excedant, aut extendant compromiſſi formam, ſeu poteſtatem eis attributam, deciſ. 115. n. 7. & ſeqq.
Laudum eſt nullum vbi Arbitri impoſuerunt ſilentium, & mandarunt, quod laudum habeat vim generalis quietationis, deciſ. 115. n. 9.
Laudum nullum non indiget appellatione, deciſ. 115. n. 14.
Laudum nullum etiam emologatum non valet in vim laudi, nec rei iudicatæ, deciſ. 115. n. 15. Amplia vt n. 16.
Emologatio laudi non inducitur ex actibus æquiuocis, deciſ. 115. n. 17.
Ante publicationem laudum emologari non poteſt, vt non poſſit dici de læſione, deciſ. 115. n. 19. Neque cum iuramento, vt n. 20. Et qualis læſio ſufficiat, n. 21. & vide n. 24.
Laudum emologatum præſertim cum iuramento non poteſt amplius corrigi, nec reſcindi, niſi probata læſione vltra dimidiam, deciſ. 115. n. 24. Declara vt n. 25.
Laudum vt valeat in vim pacti requiritur ſimultaneus conſenſus, deciſ. 115. n. 31.
Laudum quod valet in vim pacti nō habet executionem paratam, deciſ. 115. n. 32.
Laudum nullum vtcūque à partibus emologatum numquam valet in vim laudi, deciſ. 116. n. 1.
Subſcriptio laudi ante publicationem continet in ſe, & virtualiter tacitam conditionem ſi laudum fuerit validum, & iuſtum, deciſ. 116. n. 2.
Et non operatur ſubſcriptio data ignorantia contentorum in laudo, vt n. 3.
Subſcribens laudum ante publicationē præſumitur ignorare contenta in laudo, & vbi non legit, deciſ. 116. n. 5.
Laudum valet in vim pacti ex emologatione tacita per dimiſſionem bonorum, deciſ. 116. n. 7. ſed vide n. ſeqq.
Alia vide ſupra ver. Compromiſſum.
LEGATA inſinuata habent executionem paratam, ver. Legatum. in princ.
De iure communi ſecus eſt, ibid. in adnot. n. 1. pag. 171. & ſeq.
Legatarius non poteſt capere rem legatam propria auctoritate, ibid. verſ. Non poteſt.
Fallit vt ibi, & vide adnot. n. 2.
Legatum ab Vxore Marito cenſetur relictum animo compenſandi, ibid. in fin.
Legatario quando debeantur fructus, ver. Baſtardus. in adnot. n. 43. & ſeq. pag. 37.
Legatorum Piorum cauſa poteſt adiri Iudex Eccleſiaſticus, etiam contra hæredem laicum, ver. Teſtamentum. in adnot. n. 14.
Et pro alijs legatis intrat priuilegij communicatio, ibid. n. 15.
LEGATI, ſeu ORATORES, quando, & quomodo eligantur, ver. Legatus, ſiue Orator. in princ. pag. 172.
Non poſſunt procurare aliquid pro ſe, aut familia, ibid.
Non poſſunt tranſmitti abſque licentia Pontificis, ibid. verſ. Vniuerſitates.
An poſſint tranſmitti à Prioribus, ver. Priores. verſ. Poterant mittere. pag. 229. & adnot. n. 7. pag. 231.
Habent ſecuritatem à iure gentium, & non poſſunt arreſtari, ſeu detineri, d. ver. Legatus. in adnot. n. 1. pag. 172.
Capti ab hoſtibus recuperant pretium redemptionis, ibid. in adnot. n. 3.
Donata acquirunt ſibi non Domino, ibid. in adnot. n. 4.
Legati Principum ſunt exempti à gabbellis, ibid. verſ. Legati.
Hæredes Legati reſtituunt ſalarium pro rata, ibid. in adnot. n. 2.
Vniuerſitates, & Collegia non poſſunt mittere Oratores ad Romanam Curiam, aut alium extra territorium, abſque licentia Priorum, d. ver. Legatus, ſiue Orator. verſ. Vniuerſitates. pag. 172.
LEGATVS DE LATERE quam auctoritatem habeat, ver. Legatus de latere. in princ. pag. 172.
Habet maiorem auctoritatem, quàm Gubernator, ibid. in adnot. n. 3.
Curat publicari litteras ſuæ Legationis, ibid. in adnot. n. 2. pag. 173.
Poteſt committere cauſas cum clauſula ſummariè &c. ibid. n. 4.
Cognoſcit, & committit cauſas appellationum etiam fori Eccleſiaſtici, & Prouinciales, ver. Appellatio. cap. 2. in princ. pag. 19.
Eſt Iudex appellationum à ſententijs Auditorum Rotæ, ibid. verſ. Sunt etiam.

Derogat Statutis, d. ver. Legatus de latere. in adnot. n. 5. d. pag. 173.

Auocat ſibi cauſas ex Prouincia, ver. Cauſa. verſ. Legatis de latere. & adnot. n. 6. pag. 54.

LEGITIMA debetur vna cum fructibus à die mortis Patris, ver. Baſtardus. in adnot. n. 27. & vide etiam n. 37. pag. 36. & 37.

Debita legitimis, & vncia debita Baſtardo differunt, ibid. n. 37. & ſeqq.

Legitima filiorum non detrahitur in præiudicium tertiæ debitæ Marito, ver. Dotis lucrum. verſ. Nec detrahitur. & in adnot. n. 7.

Quid in legitima Matris, n. 8. pag. 122.

Dos ſuccedit loco legitimæ ex Statuto Peruſino, & ideo detrahitur de legitima, ver. Fœmina. in adnot. n. 6. pag. 136.

Fœminæ excluſæ faciunt partem ad augendam legitimam, ibid. n. 7.

Matris legitima quanta ſit, ibid. n. 27. & vide infra Mater.

Legitima Filijsfamilias cõfiſcatur, vbi iuerint ad ſtipendium Inimicorum Ciuitatis, ver. Legitima. in princ. pag. 173.

Et propter homicidium tantum, ibid. verſ. Legitima confiſcatur. & vide ad declarationem huiuſmodi Statutorum adnot. n. 2. & ſeqq.

Condemnato filio pro maleficio pecunialiter fit executio in bonis Caſtrenſibus, vel quaſi, aut aduentitijs, ibid. verſ. Si verò.

Et vbi non haberet iſta bona, accipitur medietas legitimæ, ibid. vbi declaratur, & in adnot.

Legitima non confiſcatur vbi ex filio condemnato extarent Nepotes, ibid. verſ. Quando verò. & adnot. n. 3. pag. 174.

Nec quando Pater alios tres filios habet vltra delinquentem, ibid. in adnot. n. 4.

Legitima, ſeù vncia an confiſcetur vbi filius illegitimus deliquit, ibid. verſ. Quoad filios. & adnot. n. 5.

Condemnatio Filij in contumaciam an ſufficiat contra Patrem, ibid. verſ. Ad materiam. & adnot. n. 6. & ſeqq. vſque in fin. vbi diſtinguitur inter condemnatum in pœnam confiſcationis, & condemnatum in pœnam pecuniariam.

Modus qui ſeruatur in confiſcatione præſertim legitimæ, ibid. verſ. Circa modum. pag. 174.

Pater ſi commiſerit delictum, ob quod bona ſint confiſcanda, quid reſeruetur filijs, ibid. verſ. Si Pater.

Pater tenetur ſoluere legitimam pro filio Mercatore, ibid. verſ. Tenetur. & ver. Pater. verſ. Pro filio. & adnot. n. 2. pag. 216.

Legitimam, aut ſupplementum quando poſſit petere filia excluſa propter maſculos, d. ver. Legitima. in fin.

Legitima, & vſusfructus Patri debetur in bonis acquiſitis per filiam meretricem, ver. Meretrix. in adnot. n. 5. pag. 196.

Bulla Pij IV. de legitima filiorum confiſcanda non eſt vſu recepta, ver. Pœna. in adnot. n. 31. pag. 222.

Nec habet locum in pœnis pecuniarijs, ibid. n. 34.

Legitimæ quantitas poteſt minui per Statutum, deciſ. 49. n. 4.

Fœminis ſicut maſculis competit ius petendi legitimæ ſupplementum, deciſ. 81. n. 2. & vide ver. Fœmina. §. item declaratur. pag. 133.

Legitimæ detractio non poteſt à Parentibus probiberi, deciſ. 81. n. 3.

Legitimæ non præiudicat acceptatio legati cum probibitione de plus non petendo, quia requiritur expreſſa renunciatio, deciſ. 81. n. 5.

Legitima non debetur viuente Patre, ſed poſt obitum, deciſ. 95. n. 5.

Legitima facit, vt filius dicatur creditor Patris, ſed non datur actio, nec ius, niſi poſt mortem Patris, deciſ. 96. n. 13.

LEGITIMATI, ſeù diſpenſati filij excludunt fœminas à ſucceſſione, & reintegratione, ver. Legitimatio filiorũ in princ. & vide adnot. n. 2. & ſeqq. pag. 181. & ſeq.

Verba, ſecundum voluntatem, & diſpoſitionem Patris iuri tamen non contrariam, declarantur, ibid. in adnot. n. 19. pag. 183.

Legitimandi facultatem in hac Ciuitate qui habeant, ibid. verſ. Legitimandi, vbi de Collegio V. I. Doctorum. & adnot. n. 24.

Legitimandi facultas fuit reſtricta per Pium IV. ibid. & vide adnot. n. 25.

Legitimatio an valeat ſine expreſſione Statuti excluſiui fœminarum, ibid. adnot. n. 3.

Legitimatus cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, an excludat fœminas, ibid. adnot. n. 4. & ſeqq.

Legitimatus adnaſcitur etiam alijs agnatis, quoad ſucceſſionem quamuis eorum conſenſus non interuenerit in legitimatione, ibid. in adnot. n. 11. & vide n. 18.

Legitimare poſt mortem Patris poſſunt DD. de Campeggijs, ibid. in adnot. n. 12. & an contra voluntatem illius, n. 16.

Clauſula reſtrictiua in legitimatione, quoad bona paterna, non extenditur ad bona aliorum, ibid. adnot. n. 13.

Ius quæſitum ante legitimationem quando dicatur, ibid. in adnot. n. 17.

Legitimato Filio nõ poteſt plus relinqui, quàm legitimo, ibid. in adnot. n. 20. & ſeq. vbi declaratur.

Legitimatus per oblationem Curiæ, vel per ingreſſum in Religionem non excludit fœminas, nec impedit reintegrationem, ibid. in adnot. n. 22.

Legitimatio per ingreſſum Religionis ſucceſſit in locum legitimationis per oblationem Curiæ, deciſ. 65. n. 13.

Legitimatus per oblationẽ Curiæ acquirit ius ſuccedendi ſoli Patri, non autem alijs agnatis, deciſ. 65. n. 13.

Legitimus quis non efficitur per ingreſſum Religionis quoad effectum ſucceſſionis, deciſ. 65. n. 17. & deciſ. 66. n. 1.

Legitimatus poſt mortem Patris non excludit fœminas, d. ver. Legitimatio. in adnot. n. 23. pag. 183.

Legitimatus excludit ſubſtitutum, vbi non conſtat de contraria mente teſtatoris, ibid. in adnot. n. 25.

Legitimatus ſiue in vita Patris, ſiue poſt, non venit appellatione deſcendentium legitimorum, & de legitimo matrimonio natorum, deciſ. 61. n. 3.

Frater legitimatus excludit ſororem vtrinque coniunctum ab inteſtato ex Statuto Peruſino, & quando, deciſ. 61. n. 5. & per tot.

Legitimatio non extenditur niſi ad id, quod per Patrem fuerit relictum, deciſ. 61. n. 25.

Legitimatio poſt mortem Patris, & poſt ius quæſitum ſubſtitutis, & contra Patris voluntatem non valet, deciſ. 61. n. 26. & ſeqq.

Statutum non operatur contra tenorem legitimationis, deciſ. 61. n. 24.

Pupillo legitimato datur immiſſio ex Carboniano Edicto, deciſ. 106. n. 1.
Et reijciuntur exceptiones altiorem indaginem requirentes, vt n. 2. & 9. cum ſeq.
Legitimatus plenè non eſt prohibitus contratabulare, deciſ. 106. n. 3. Non obſtante Statuto Peruſino n. 4.
Infans ſi fuerit legitimatus nō tranſit in poteſtatem Patris niſi ſequuta ratificatione, deciſ. 106. n. 7.
Fallit ſi Comes legitimans habeat facultatem legitimandi Infantes, maximè ſi ipſe Infans non contradicat, ibid. n. 8.
LEGITIMATIO PERSONAE reſpectu filiationis cenſetur probata ex agnitione partis aduerſæ, deciſ. 40. n. 14.
Gradus paritas probatur teſtibus etiam examinatis in alio Iudicio, & inter alios, deciſ. 111. n. 3. & 4.
Vide aliqua ſupra Filiatio.
LENOCINIVM qua pœna puniatur, ver. Lenocinium, pag. 183.
LAESIO non conſideratur in iure quærendo, deciſ. 13. n. 7.
Læſio in ſexta parte ſufficit vt laudum poſſit impugnari, deciſ. 115. n. 21. vbi etiam quod remittitur arbitrio Iudicis, & vide n. 24. & ſeq.
LEX non requirit ſcripturam ad ſui eſſentiam, ver. Decretum. adnot. n. 2. pag. 112.
LIBELLVS appellationis poteſt admitti præterquam in caſibus à Statuto prohibitis, ver. Appellatio. cap. vlt. in princ. pag. 23.
Poteſt ex interuallo extendi, ibid. verſ. Obſeruamus.
De Libelli porrectione, & alijs ſeruandis poſtea, ver. Libellus. in princ. pag. 183.
Diffamatorius non debet admitti, ibid. in fin.
Libellus requiritur vt valeat ſententia, deciſ. 70. n. 3.
LIBRA quæ, ver. Cataſtrum. pag. 48. cum ſeqq.
LICENTIAE, ſeù MANDATA indigent renouatione apud Succeſſores, vt poſſint executioni demandari, & quid requiratur, ver. Licentia. in princ. pag. 183.
Sed hodie renouantur tantum elapſo biennio, ibid. in fin. & adnot. n. 2. pag. 184.
Non indigent renouatione relaxatæ contra Debitores Hoſpitalis Miſericordiæ, ver. Hoſpitale. verſ. Debitores. pag. 158.
Appellatio non datur à renouatione licentiæ, ibid. in adnot. n. 7.
Mandatum relaxatur ad effectum deponendi vbi obligatio eſt de liberando à moleſtijs, & non conſtat de extinctione debitorum, deciſ. 69. n. 15. & 16.
Mandatum relaxatum vltra ſummam debitam eſt nullum, & iniuſtum, & competit actio ſpolij, deciſ. 109. n. 3.
Alia vide infra Sententia.
LIGNAMINA impetu aquarum aſportata reſtitui debent Domino, ver. Lignamina. in princ. & adnot. n. 1. & 2. pag. 184.
Lignamina quando non liceat emere, ibid. verſ. In die.
Gabbella lignaminum quæ, ibid. in fin.
LIQVIDATIO CREDITI quando non requiratur vt poſſit fieri ſequeſtrum, ver. Sequeſtrum. verſ. Poſſunt. pag. 245.
Liquidatio debet præcedere executionem maximè ſtante ſententia, deciſ. 104. n. 2.
LIS quando mota intelligatur, ver. Lis litigioſum. in princ. & adnot. n. 1. pag. 184. & ſeq.
Alienans rem litigioſam, vel cedens iura, aut fructus punitur, ibid. verſ. Alienans.
Executio poteſt fieri non obſtante poſſeſſione alterius, ibid.
Iudexque debet prohibere poſſidenti alienationem ad inſtantiam actoris, ibid.
Alienatioque eſt nulla, nec nocet ei, cui aliàs præiudicaret, d. loco, & in adnot. n. 3.
Pactum de quota litis prohibetur, ibid. verſ. Pactum.
Offendens cauſa litis etiam Aduocatos, & Procuratores punitur, ibid. in fin. & adnot. n. 4.
LOCATIONES, ſeù VENDITIONES prouentuum Ciuitatis quomodo fiant, ver. Ciuitas. verſ. Conſeruatores pag. 63.
Conducere non licet domum, vel alium locum locatum alteri etiam finito tempore locationis, vbi primus Conductor ſoluerit, vel ſoluere voluerit penſionem, ver. Locatio, & Conductio. in princ. & vide adnot. n. 3. pag. 185.
Et in caſu diſcordiæ eliguntur homines ad taxandam penſionem, ibid. pag. 186.
Niſi Dominus vellet pro ſe retinere, ibid.
Promiſſio primi Conductoris de relaxando poſſeſſionem non præiudicat, nec renunciatio iurata Statuto, ibid. verſ. Ad idem.
Conductio prohibetur durante tempore locationis factæ alteri, vbi primus Conductor fidem, & pacta ſeruauerit, ibid. verſ. Prohibetur.
Eccleſiæ, Monaſteria, & Loca pia comprehenduntur ſub Statuto præferente primum Conductorem ex Bulla Pontificia, ibid verſ. Habemus.
Quid de iure communi, ibid. adnot. n. 4.
Venditio, ſeu alio modo alienatio domus, vel alterius loci non præiudicat Conductori quòminus poſſit ſtare, & morari durante tempore locationis, ibid. verſ. Si Dominus. pag. 187.
Idem in fundo ruſtico, ibid.
Quid de iure communi, ibid. adnot. n. 5.
Conductor confitendo poſſidere pro alio non præiudicat Domino, vel poſſeſſori, ibid. verſ. Conductor.
Nec probando ſe poſſediſſe, quia præſumitur poſſediſſe pro Locatore, ibid. & adnot. n. 6.
Executio non poteſt fieri pro debito Locatoris ſuper re locata, ſi debitor habeat alia bona, ibid. verſ. Executio.
Adiudicata re locata Creditori Locatoris, Conductor tenetur illi reſpondere de penſione, ibid. Vbi quod adiudicatio non cenſetur facta in præiudicium ipſius Conductoris.
Reſponſio facienda pro affictu prædiorum debet taxari per æſtimatores, ibid. verſ. Locationes prædiorum.
Conductor domus, vel alterius loci nolens in conductione remanere, tenetur denunciare Domino, vel Locatori per duos menſes ante, alias cenſetur reconduxiſſe per alium annum, ibid. verſ. Nolens. Vbi quid in fundo ruſtico, & vide in adnot. n. 7. & ſeqq. pag. 188.
Penſio per Locatorem non poteſt peti poſt annum, ibid. verſ. Conductor tranſacto anno. & ver. Præſcriptio. verſ. Debitum & in adnot. n. 8. & ſeqq. pag. 226.
Operarius conductus ad opus Communis, ſi non perfecerit intra tempus conuentum punitur, d. ver. Locatio. in fin. pag. 187.
Bona ſubcōductoris exiſtentia in bonis locatis, ſunt obligata Locatori, etiam ratione temporis antea tranſacti, ex Statuto Vrbis, ibid. in adnot. n. 1.

Locator

Locator quando cenſeatur tradidiſſe, & adimpleuiſſe pro eius parte, ibid. in adnot. n. 2.

Dominus poteſt de iure communi rem locatam alteri locare finita locatione, nec præfertur primus Conductor, ibid. in adnot. n. 3.

Renunciatio locationis eſt probanda, ibid. in adnot. n. 10.

Renunciãdi neceſſitas in Conductore ex Statuto ne cenſeatur reconduxiſſe, an habeat locum in Locatore, ibid. in adnot. n. 11.

Executiuè non poteſt agi pro tempore reconductionis, ibid. in adnot. n. 12.

Locator vbi nihil promiſit non tenetur remouere moleſtias præcedentes, deciſ. 92. n. 2.

Locator non tenetur liberare à moleſtijs, quæ facto Principis accidunt, ſeù tertij, quem non potuit impedire, deciſ. 92. n. 3.

Conductor præſumitur ſciuiſſe qualitatem rei ſuper qua contraxit, deciſ. 92. n. 4.

Maximè ſi ita aſſeruit in inſtrumento, n. 5.

Locator pro affictu decurſo poteſt agere contra animalia, & fructus in bonis locatis quamuis ſint ſubconductoris ex Statuto Vrbis, deciſ. 93. n. 1. & per tot.

Secus de iure communi, quia ſecundus Conductor non tenetur niſi pro rata pro qua conduxit, pro eaque tantum bona inuecta ſunt obligata, ibid. n. 3.

LOCVMTENENTES qui olim eſſent, & qui hodie, ver. Locumtenens. in princ. & adnot. n. 3. pag. 188. & ſeq.

Locumtenens Gubernatoris eſt Iudex Appellationis à ſententijs Syndici Ciuitatis Plebis, ibid. in fin.

Locumtenens conſtituitur propter abſentiam, vel impedimentum Superioris, ſeù Iudicis, ibid. adnot. n. 1. vbi quod aliquando poteſt etiam ipſo præſente acta expedire.

Locumtenens, qui non eſt vniuerſalis cenſetur habere delegatam iuriſdictionem, ibid. in adnot. n. 2.

Sed vniuerſalis videtur Iudex ordinarius, ibi n. 3.

LVCRVM minus fauorabile eſt, quam damnum, deciſ. 101. n. 22.

LVDVS quis probibitus, & quo in loco, ver. Ludus. in princ. pag. 189.

Mutuum, vel alius contractus factus occaſione ludi eſt irritus & inanis, & pro non facto, ibid. verſ. Mutuum. & in adnot. n. 3.

De ludo Doctores tractantes referuntur, ibid. in adnot. n. 1.

Ex ludo non datur actio, ibid. in adnot. n. 3.

Soluti ex ludo datur repetitio, ibid. adnot. n. 4.

Appaltatores Alearum non poſſunt prohibere quominus alij Artifices faceant Aleas, ſeù Chartas luſorias, ibid. in adnot. n. 2.

Ludere non licet quibuſdam ludis in vijs regalibus, ver. Via. verſ. Ludere. pag. 285.

Tabernarij quando, & quos ludos non debeant permittere in eorum Tabernis, vide ver. Tabernarius. verſ. Non debent. & verſ. In nocte. pag. 269.

M

MACELLARI nõ poſſunt emere carnes morticinas, ver. Macellum in princ pag. 189.

Non poſſunt cooperire carnes de aliqua pelle, vel alia re, niſi de propria, & proprio ſeuo animalis, ibid. verſ. Cooperire. pag. 190.

Genus vnum carnis pro alio vendentes puniuntur, ibid. verſ. Probibentur.

Porcas, ſeu Scrophas non poſſunt emere, ſeu macellare, niſi certo tempore, ibid.

Non poſſunt vẽdere ſimul carnes alterius animalis, ibid. verſ. Vendere. vbi nec pedes, & ſimilia ad pondus.

Bubalorum carnes quando, & quomodo poſſint vendere, ibid. verſ. Carnes Bubalorum.

Non poſſunt vendere carnes Porci granoſi, ibid. verſ. Carnes Porci.

Scrophinæ carnes debent ſeparari, nec poſſunt vendi in eodem Macello, ibid.

Macellum quando debeat claudi, & vbi debeat exerceri, ibid. verſ. Poſt primum.

Carnes venales non poſſunt retineri alibi, quam in Macellis conſuetis, & publicis, ibid. verſ. Carnes venales.

Non vendentes iuſto pondere puniuntur, ibid. in fin.

Macellarij ſunt inter Artiſices ſordidi, & mechanici, ibid. in adnot. n. 1.

Quando dicantur committere monopolium, ibid.

Macellariorum appellatione quando veniant Macellarij lardi, ibid. in adnot. n. 2.

Lardum non venit appellatione carnis, ibid.

Macellarium deputatum ad publicè vendendum poſſum cogere ad mihi vendendum, ibid. in adnot. n. 3.

MAGISTER tenetur artem quam profitetur docere cum competenti ſalario, ver. Magiſter. pag. 190.

MAIOR SVMMA continet minorem, deciſ. 110. n. 2.

MALEFICIA quanto tempore præſcribantur, ver. Maleficium. in princ. & adnot. pag. 190.

Denunciare damna data, & maleficia tenentur Caſtra, & Vniuerſitates, ibid. verſ. Caſtra.

Priores non poſſunt proponere, vel reformare reſpicientia maleſiciorum punitionem, & condemnationum, vel proceſſuum reuocationem, ver. Priores. verſ. Maleficiorum. pag. 230.

Maleficia Scholarium Sapientiæ Veteris cognoſcuntur ab Epiſcopo, ver. Sapientiæ. in princ pag. 240.

Delinquens in domo in qua ſolet verſari poteſt etiam impunè offendi, ver. Famulus. in princ. & adnot. n. 2. pag. 131.

Maleficia commiſſa in Scholis grauius puniuntur, ver. Schola. in print pag. 242.

Vicarij Comitatus cognoſcunt aliqua delicta, ver. Vicarij Comitatus. verſ. Cognoſcere poſſunt. pag. 293.

Maleficia committentes in vijs regalibus grauiùs puniuntur, ver. Via. verſ. Delicta. pag. 285.

Tabernarij debent denũciare delicta commiſſa in eorum Tabernis, ver. Tabernarius. verſ. Debent. pag. 269.

Pœnæ maleficiorum perpetratorum de nocte duplicãtur, ver. Nox. verſ. Pœnæ. & adnot. n. 2. pag. 210.

MANDATVM ad petendum compromiſſum quale requiratur, ver. Compromiſſum. cap. 5. adnot. n. 3. pag. 84.

Habitantes extra Ciuitatem citati, cogũtur facere mandatum ad lites, vel eligere locum vbi citari valeant, ver. Mandatum procurationis. in princ. pag. 191.

Reuocaturque electio loci, vbi ſubſequatur comparitio ipſius, vel legitimi Procuratoris habitantis in Ciuitate, refectis expenſis, ibid.

Reuocationis manaati exceptio debet probari intra tres dies, ibid. verſ. Exceptio.

Regiſtranda non ſunt inſtrumenta procurationum ad lites, & cauſas, ſed Notarij debent illa ſcribere per extenſum in libris actorum, ibid. verſ. Inſtrumenta.

Interuenientes pro alio vltra primam vicem non audiuntur, niſi exhibeant fidem mandati, tutelæ, &c. ſeu caueant de rato, & de iudicatum ſoluendo, ibid. verſ. Cauſidici.
Copia mandati non datur ex ſtylo Curiæ Peruſinæ, niſi certis caſibus, ibid. in adnot. n. 1.
Notarius Actuarius rogatus de mandato poteſt verbo de illo fidem facere, ibid. in adnot. n. 2.
Mandatum non probatur ex aſſertione Notarij in alio Inſtrumento, ibid.
Mandatum quando præſumatur, ibid. in adnot. n. 3.
Ad recuſandum Notarium requiritur ſpeciale mandatum, deciſ. 39. n. 2.
Sed mandatum habens ad recuſandum cenſetur habere ad effectum habendi aſſiſtentem, deciſ. 39. n. 6.
Mandatum præſumitur ex productione iurium, & obſeruantia ſententiæ, deciſ. 57. n. 7.
Amplia vt deciſ. 113. n. 10. & ſeq.
Mandatum præſumptum ſuffragatur etiam ſi conſtet de expreſſo, deciſ. 57. n. 8. & 9.
Morte Procuratoris expirat mandatum, nec tranſit ad hæredes, deciſ. 97. n. 12. & 13.
Alia vide infra Procurator.
MANVTENTIO quando ſit danda Poſſeſſori, vide infra Poſſeſſio.
MARITVS non tenetur reſtituere arredia recentia, ſed prout extant, ver. Arredium. in adnot. n. 3. pag. 27.
Marito quando debeantur fructus dotis, ver. Dotis fructus. adnot. n. 1. pag. 121.
Maritus, ſeu Sponſus lucratur tertiam partem dotis ſolutæ, ſeu promiſſæ, prædecedente Vxore, ſeu Sponſa, ver. Dotis lucrum. in princ. & in adnot. pag. 122.
Mariti culpa, quod Vxor ab eo receſſerit, fama publica ſufficit ad probandum, ver. Fama. in princ pag. 130.
Maritus expellens Vxorem abſque cauſa, tenetur eidem præſtare alimenta, ver. Maritus. in princ. pag. 191.
Marito, ſeu Vxore negante matrimonium, & tranſeunte ad ſecundas nuptias, quid diſponat Statutum, ibid. verſ. De Marito.
Maritum bannitum poterat receptare Vxor per decem dies, ibid. verſ. Vxor.
MASSARII quomodo eligebantur, & de eorum officio, ver. Maſſary. in princ pag. 191.
Maſſariorum auctoritas fuit tranſlata in Conſeruatores Monetæ, ibid. verſ. Auctoritas.
MATER quando, & quomodo ſuccedat ab inteſtato filio ex Statuto, ver. Mater. in princ. pag. 192.
Mater excluditur à ſucceſſione filij propter tranſitum ad ſecunda vota, non reddita ratione adminiſtrationis tutelæ, ibid. in adnot. n. 2.
Obligatio Matris pro filio quando ſubſiſtat, ibid. in adnot. n. 3.
Matri ſuccedit ſolus maſculus ex Statuto, in his, quæ competunt ex perſona ipſius Matris, deciſ. 24. n. 5.
Declara, vt n. ſeq.
Legitima Matris eſt tertia portionis ab inteſtato vbi ſuccedit cum alio puta Patre, deciſ. 25. n. 1. & per tot. & vide ver. Fœmina. in adnot. n. 27 pag. 137.
Eſt tertia totius vbi Fratres fuerunt præteriti, vel in totum excluſi, deciſ. 25. n. 8.
Debetur legitima Matri de iure naturæ, deciſ. 56. n. 12.
Mater an cenſeatur excluſa à legitima vbi Statutum vocat Patrem ſimpliciter, deciſ. 25. n. 3.
Mater ſuccedit æqualiter cum Patre de iure communi, deciſ. 25. n. 5.
Matri debetur hæreditas filij ab inteſtato excluſa Auia paterna, & propterea immiſſio, deciſ. 56. n. 1. & per tot.
Mater excluditur à Statuto Hyſpelli contemplatione agnatorum, & cognatorum tantum, deciſ. 56. n. 2. & 5. cum ſeqq. & n. 9. & ſeq.
Mater non eſt agnata filio, deciſ. 56. n. 4.
Matri non poteſt opponere de Statuto excluſiuo Auia, quæ non includitur, deciſ 56. n. 10.
Mater non excluditur à ſucceſſione filij, niſi propter perſonas ſpecialiter expreſſas in Statuto, deciſ. 56. n. 9.
Statutum vocans Matrem cum Auia eſt limitatorium, deciſ. 8. n. 11.
Pater poteſt dotare Filium de bonis Maternis, ſed Mater non cogitur in vita aliquod dare ob dictam promiſſionem, ver. Succeſſio ab inteſtato in adnot. n. 110. pag. 264. & de effectu, n. 111. & ſeqq.
Sed quid non extantibus maſculis, ibid. n. 119.
MATERTERA eſt ſoror matris, & in tertio gradu, & de illa vide ſupra Amita.
MATRIMONIVM negans punitur, ſi probatum illud fuerit verè, vel præſumptiuè, ver. Matrimonium. pag. 192.
Aſcendentes quando non teneantur dotare Fœminam, quæ nupſit abſque eorum conſenſu, ver. Sponſalia. in princ. pag. 248.
Tutor non poteſt Pupillam alicui nuptui tradere ſine conſenſu aliquorum, ibid. verſ. Tutor.
Et tenetur reſtituere, accepta occaſione matrimonij cum Pupilla, ibid.
Statutum prohibens ne filij ſine conſenſu Parentum nubant an valeat, ibid. in adnot. n. 2.
Et an valeat ſi prohibeat matrimonium cum Forenſe, ibid. in adnot. n. 3.
Maritare Puellam ad quem ſpectet Tutorem, Matrem, aut propinquos, ibid. in adnot. n. 4.
Promiſſio facta Tutori ob cauſam matrimonij cum Pupilla non valet, ibid. in adnot. n. 5.
Maritare verbum importat collocationem in matrimonium, reſoluitur tamen in dotationem, deciſ. 101. n. 37.
Thori ſeparationi an, & quando ſit locus, ver. Vxor. in adnot. n. 5. & ſeqq.
Reſtitutio dotis an ſit facienda, vbi ſit ſeparatio thori, ibid. n. 7. & ſeqq.
Alia vide infra Sponſalia.
MEDICVS non poteſt accedere ad infirmum, qui non ſit confeſſus peccata poſt cœptam infirmitatem, ver. Medicus. in princ. pag. 192.
Chirurgi, & ſimiles tenentur denunciare vulneratum, & offenſum poſtquam ab ipſis medicatus fuerit, ibid. verſ. Chirurgi.
MELIORAMENTORVM exceptio quando non impediat immiſſionem, ver. Succeſſio. in adnot. n. 54. pag. 259.
Compenſantur cum fructibus à die motæ litis, ibid. in adnot. n. 56.
MENSIS intelligitur de XXXI. diebus in materia appellationis, ver. Appellatio. cap. 6. in adnot. n. 4. pag. 22.
MENSVRARVM diuerſa genera, ver. Menſura. in princ. & in adnot. n. 1. pag. 193.

Gabbella, ſeu ſolutio Menſurarum quomodo facienda, ibid. verſ. Gabbella.
Bulli, & Menſurarum Gabbella ſublata fuit, ibid.
Hemina terræ quanta ſit, ibid. verſ. Hemina.
Paſſus quantus ſit, ibid. verſ. Paſſus.
Pes quantus ſit, ibid. verſ. Pes.
De Menſuris Doctores tractantes referuntur, ibid. in adnot. n. 1.
Menſura conuenta intra quantum tempus fieri debeat, ibid. in adnot. n. 2.
Menſura temporis venditionis non traditionis attenditur, ibid. in adnot. n. 3.
Menſura loci contractus, non autem loci vbi res ſita eſt inſpicitur, ibid. in adnot. n. 4.
Menſura iterum fit, ſi allegetur læſio, ſed expenſis petentis, ibid. in adnot. n. 5.
Salarium Agrimenſoris quis ſoluat, ibid.
Menſuratio debet fieri citato eo cui præiudicat, ibid. n. 6.
Menſura ſi ſit facienda rei vẽditæ ante menſurationem, non dicitur perfecta venditio, quæ cenſetur facta ſub conditione quatenus menſuretur, ibid. in adnot n. 7.
Et Inſtrumentum non poteſt ante executioni demandari, ibid. in adnot. n. 8.
De Menſuris retinendis in Molendinis, ver. Molendinum. verſ. De Menſuris. pag. 198.
Si menſura iniuſta vtatur Molendinarius non punitur, ſi illa fuerit ſibi conſignata, ibid. in adn. n. 5. pag. 199.
Menſuras ſigillatas debent retinere Tabernarij, ver. Tabernarius. in princ. pag. 269. vbi non dantes iuſtum pondus, vel menſuram puniuntur.
Menſuræ vbi ſunt deputatæ ad Vinum vendendum, ſi eum alijs vendatur committitur fraus, ibid. in adnot. n. 5. pag. 270.
MERCATVRA non obeſt Nobilitati, ver. Mercatura. in fin. pag. 194. ſed vide ver. Nobilitas. in adnot. n. 1. pag. 205.
Emi merces non poſſunt niſi ab exercentibus illam mercaturam abſque licentia, ibid. in princ.
Scripturis Mercatorum, & aliorum Artificum quando credatur, ibid. verſ. Scripturis. & in adnot. n. 2. & ſeqq.
Non creditur de mutuo in eorum fauorem, ibid. & adnot. n. 6.
Nec ſuper ſolutione debiti eorundem contenti in ſcriptura, ibid.
Adnotationi manu cuiuſcumque factæ in ſcriptura obligationis ſuper ſolutione, & ſatisfactione creditur, d. verſ. Scripturis. ibi creditur tamen & adnot. n. 7.
Fides ſcripturarum, & librorum ſi controuertatur quis cognoſcat, d. verſ. Scripturis. in fin.
Aromathariorum, & Pharmocopolarum libris creditur, ibid. verſ. De Aromathariorum. & adnot. n. 8.
Libris non poteſt detrahi, vel addi aliquod folium abſque licentia ſub pœna, ibid. verſ. Non poteſt.
Statutum diſponens, quod credatur libris Mercatorum, valet, ibid. adnot. n. 3. & ſeqq.
Libro Mercatoris ſuſpecti non datur fides, ibid. adnot. n. 4.
Statutum quod detur fides libris Mercatorum an habeat locum in foro Eccleſiaſtico, vide ibid. adnot. n. 5. vbi quod Clericus poteſt vti huiuſmodi Statuto.
Statutum huiuſmodi intelligitur quo ad pertinentia ad Mercaturam, ibid. adnot. n. 6.
Partitæ quando à Mercatore poſſint diſpungi, & corrigi, ibid. adnot. n. 9.
Liber ſi reperiatur corruptus præſumptio oritur contra retinentem, ibid. adnot. n. 10.
Partitæ Mercatorum, vt validæ ſint contra Minores, quæ requirantur, ver. Minor. in princ. pag. 197.
MERCEDVM cauſæ ſunt ſummariæ, ver. Merces, ſeù Stipendium. in princ. & in adnot. pag. 194. & ſeq.
In cauſis Mercedum proceditur die feriato, ibid.
Mercedem ſi quis negligat ſoluere, Camerarius poteſt prohibere alijs Artificibus ne operentur pro illo, ibid. verſ. Mercedem.
Merces Executorum quanta ſit in Ciuilibus, & in Criminalibus, ver. Executio. verſ. Merces. pag. 128.
Merces Notariorum tam in Ciuilibus, quam in Criminalibus cauſis, & in extractione Inſtrumentorum quæ, ver. Notarius. verſ. De mercede. & in adnot. n. 12. pag. 207. & 209.
Mercedem Notario ſoluit is, qui recipit commodum ex contractu, ibid. adnot. n. 12.
Mercedes, vel ſtipendia non poſſunt augeri Officialibus externis, ver. Officia. verſ. Forenſibus. pag. 213.
Mercedem intra annum tantum poſſunt petere Operarij, Famuli, Muratores, & Locatores, ver. Famulus. in fin. pag. 131. ver. Locatio. verſ. Conductor tranſacto anno. pag. 187. & ver. Præſcriptio. verſ. Debitum. & adnot. n. 8. & ſeqq. pag. 276.
Mercedes, vel Stipendia Militum nõ poſſunt ſequeſtrari, ver. Sequeſtrum. verſ. Non conceduntur. pag. 245.
Mercedes Baiulorum quanta, ver. Baiulus. verſ. De mercede. pag. 30.
Merces Examinatorum in Criminalibus, & Ciuilibus cauſis qualis, ver. Teſtes. verſ. De mercede. pag. 277.
MERETRICVM cauſæ ſpectant ad forum Eccleſiaſticum, ver. Forum. verſ. Meretricum. pag. 148. & ver. Meretrix. verſ. Meretricum. pag. 195.
Meretrices propè Eccleſias degere non poſſunt, ibid. in princ.
Meretricibus ab inteſtato ſuccedit Monaſterium Conuertitarum, ibid. verſ. In bonis.
Et vbi diſponerent tenentur relinquere quartam dicto Monaſterio ex Bulla Pontificia, ibid.
Declara vt adnot. n. 4. & ſeqq. d. pag. 195. & 196.
Meretrix non præſumitur, ibid. in adnot. n. 1. & quomodo probetur, ibid.
Meretrix quando poſſit à Vicinia expelli, ibid. adnot. n. 2.
Meretrix poteſt liberè diſponere de acquiſitis ex turpi queſtu, ibid. in adnot. n. 3.
Fallit ex Bullis Pontificijs, vt ibid. adnot. n. 4. & ſeqq. vbi declarantur.
Patri debetur legitima, & vſusfructus in bonis acquiſitis per filiam Meretricem, ibid. in adnot. n. 5.
Meretrici an poſſit relinqui, ibid. in adnot. n. 9.
De Meretrice coniugata, vide Stat. rubr. 50 in princ. verſ. Dummodo hoc locum non habeat. lib. 3. pag. 25. vbi quomodo probetur Meretrix.
MILLIARIVM quot paſſibus conſtet, ver. Milliarium. in princ. & adnot. n. 1. & ſeq. pag. 196.
Milliaria viginti pro qualibet die aſſignantur, ibid. adnot. n. 3.
MINORES non ligantur Statutis prohibentibus extractionem Annonæ, ver. Annona. in adnot. n. 14. pag. 14.

Compromittere

Compromittere coguntur ex Statuto, ver. Compromiſſum. poſt cap. 1. adnot. n. 3. vbi de Tutore, & Curatore. pag. 80.
Sed an ſint neceſſariæ ſolemnitates requiſitæ in contractibus, vide ibid. n. 5. pag. 81. & ver. Minor. in adnot. n. 9. pag. 198.
Poſſunt petere reſtitutionem in integrum aduerſus laudum, ibid. poſt cap. 22. in adnot. n. 4. pag. 92.
Minor quomodo accuſare poſſit de damno dato, ver. Damnum datum. adnot. n. 8. pag. 109.
Minores tenentur de malo conſilio ſi ſint Doctores, ver. Doctores. verſ. Poſſunt Doctores. pag. 116.
Solemnitates requiſitæ in alienationibus, & obligationibus Minorum quæ ſint, ver. Minor. in princ. & adnot. n. 2. & ſeqq. pag. 197.
Partitæ Mercatorum, vt validæ ſint contra Minores, quæ requirantur, ibid.
Refutatio facienda Tutori, vel hæredibus ab Adulto, quæ requirat, ibid.
Ciuitatis, & Reipublicæ fauore obligantur Minores, ibid. verſ. Communis. & adnot. n. 12. vbi quid in Fiſco. pag. 198. & ver. Debitor Ciuitatis. in adnot. n. 4. pag. 111.
Furti cauſa Minor quomodo puniatur, & occaſione aliorum delictorum, d. ver. Minor. verſ. Pro furto. & adnot. n. 13. pag. 198.
Condemnationes pro criminibus non poſſunt dici nullæ ex minori ætate, ibid. verſ. Condemnationes. pag. 197.
Creditori facta adiudicatio in ſolutum iuxta formam Statuti, non poteſt impugnari per Minorem, ibid. verſ. Aeſtimatiò.
Minor capi non poteſt pro debito ciuili, ibid. verſ. Minor. & adnot. n. 15. & ver. Carcer. verſ. Pro debitis. pag. 45.
Minores qui dicantur, d. ver. Minor. adnot. n. 1.
Statutum prohibens obligari in contractibus Minorem 20. annis ſine quibuſdam ſolemnitatibus, an cenſeantur id Maiori permittere, ibid. in adnot. n. 4.
Iuramentum ſupplet defectum ſolemnitatum requiſitarum à Statuto, ibid. adnot. n. 5. & deciſ. 55. n. 12.
Fallit in terminis Conſtitutionis Marchiæ, vt ibid. n. 8. & vide ſupra Iuramentum.
Conſtitutio Marchiæ ſuper contractibus Minorum non intrat, vbi adſunt Statuta priuilegiata, ibid. adn. n. 6.
Secus quo ad inſinuationem, de qua non diſponit Statutum, ibid. in adnot. n. 7. & vide deciſ. 77. n. 6. & ſeqq. & deciſ. 78. n. 2. & ſeqq. & ſupra Inſinuatio.
Iudicis præſentia non ſupplet defectum inſinuationis requiſitæ ex Conſtitutione Marchiæ, ibid in adnot. n. 8.
Dotis cauſa an contractus Minoris teneat ſine ſolemnitatibus, ibid. adnot. n. 10. & deciſ. 22. n. 19.
Minor quomodo faciat pacem, ver. Pax. verſ. Pax. pag. 217.
Statutum Peruſinum loquitur circa formam, & ſolemnitates adhibendas in ipſis contractibus Minorum, non autem de inſinuatione, quæ debet adhiberi poſt contractum, deciſ. 21. n. 7. & deciſ. 22. n. 13. & ſeqq.
Filiusfamilias minor comprehenditur in Conſtitutione, & Statuto loquente de Minore, ver. Filius. in adnot. n. 4. pag. 144.
Sed conſanguinei interuentus non requiritur vbi filius cum Patre, vel cum ipſius interuentu contrahit, deciſ. 22. n. 7.
Requiritur tamen inſinuatio, vt ibi n. 8.
Nec pro liberando Patre à carceribus poteſt ſe obligare Minor abſque ſolemnitatibus, d. deciſ. 22. n. 20. & ſeq.
Fauorabilis dicitur caſus vbi tractatur de iuuando Minorem, deciſ. 22. n. 11.
Donatio facta à Minore cum iuramento ſuſtinetur, deciſ. 50. n. 1.
Fallit ſi ſit facta Romæ ex Statuto, ibid. n. 2. & per tot.
Contractus Minoris vt valeat debet adeſſe iuſta cauſa ex Statuto Vrbis, deciſ. 50. n. 14. & deciſ. 51. n. 9.
Conſanguinei vbi non interuenerunt in contractu facto à Minore contractus eſt nullus ex Statuto Vrbis, deciſ. 50. n. 6. & deciſ. 51. n. 1. & per tot.
Conſanguineorum exiſtentiam, & quod commodè interuenire potuerint debet probare Minor, ver. Minor. in adnot. n. 11. pag. 198.
Minor tenetur ſeruare ſolemnitates loci contractus, deciſ. 55. n. 6. & ſeqq. & vide ſupra Forenſis.
Nec tenetur ſeruare ſolemnitates requiſitas à Statuto loci originis, vbi contrahit extra territorium, d. deciſ. 55. n. 9. & ſeqq.
Minor tantum, poteſt dicere de nullitate contractus ob non ſeruatas ſolemnitates Statuti, deciſ. 55. n. 13.
Poteſt tamen hæres, n. 14.
Sed quando non ſit excluſus ab hæreditate, n. 15.
Solemnitates ſtatutariæ non ſunt adhibendæ in actu neceſſario, deciſ. 58. n. 7.
In Iudicialibus non habet locum Statutum requirens certas ſolemnitates, ver. Mulier. in adnot. n. 7. pag. 203.
Renunciatio facta hæreditati viuentis non compræhenditur in Conſtitutione Marchiæ ſuper cōtractibus Minorum, & Mulierum, deciſ. 77. n. 3. & ſeq. & vide deciſ. 97. n. 2. & ſeqq. & ſupra Inſinuatio.
Statutum Vrbis de contractibus Minorum, & Mulierum habet locum in omnibus contractibus læſiuis, deciſ. 21. n. 4.
Fideiuſſio facta à Minore abſque ſolemnitatibus eſt nulla, vt in filiofamilias, deciſ. 21. 22. & 78.
MIXTVS caſus quando compræhendatur in Statuto, deciſ. 22. n. 9. & ſeqq.
MOLENDINA ad oleum in Ciuitate, & Suburbijs haberi quomodo poſſint, ver. Molendinum. verſ. Molendina. pag. 198.
De Molendinis, Valcherijs, & Cluſis quid diſponat Statutum, ibid. in princ.
De refectione, ſeu melioratione facienda Molendini, ſeu Valcheriæ communis inter plures, vide ibid. verſ. Super refectione.
De Menſuris retinendis in Molendinis, & de Molendinarijs, & Vectoribus, ibid. verſ. De Menſuris.
Doctores tractantes de Molendinis referuntur, ibid. in adnot. n. 1.
Formula Molendini eſt Domini Molendini, ibid. adnot. n. 2. pag. 199.
Formulam habens per agrum alienum poteſt locum adire cum Operarijs, & debet per Dominum fundi relinqui ſpacium, quo ille ad formulam accedere, & quo terram, & limum iacere poſſit, ibid. in adnot. n. 3.
Socio recuſante reficere, & contribuere refectioni Molendini, illud efficitur reficientis, ibid. in adnot n. 4.
Menſura iniuſta vtens non punitur, ſi illa fuerit ſibi conſignata, ibid. in adnot n. 5.
Conſuetudo in hac materia attenditur, ibid.

Conductor Molendini non poteſt in præiudicium futuri Conductoris molere cum minori Gabbella, ibid. in adnot. n. 6.

Cluſæ Molendini Dominus non tenetur ad reſtaurationem præſtandam Domino bonorum poſt decem annos, ver. Præſcriptio. verſ. Si Cluſa. pag. 226.

De terminis Molendinorum, ver. Termini. in fin. pag. 271.

MONASTERIA, & Loca Pia comprahenduntur ſub Statuto, præferente primum Conductorem, ex Bulla Pontificia, ver. Locatio. verſ. Habemus. Sed quid de iure communi, ibid. in adnot. n. 4. pag. 186 & 188.

Monaſterium S. Petri priuilegia, & exemptiones à quibus obtinuerit, ver. Monaſterium. in princ. pag. 199.

Eccleſia S. Montani fuit vnita dicto Monaſterio, ibid.

Monaſteria Monialium eidem ſubmiſſa quæ, ibid.

Fratribus Minorum de Obſeruantia Monaſteria quæ data fuerint in gubernium, ibid. verſ. Monaſteriorum.

Eccleſia de Fauarone vnita fuit Monaſterio Monialium Montis Lucidi, ibid. verſ. Suburbana.

Monaſteria quædam Monialium fuerunt liberata à ſolutione decimarum Pontificis, ibid. verſ. Monaſteria.

Fratres S. Franciſci Conuentualium ſunt capaces bonorum, & de eorum priuilegijs, ibid. verſ. Fratres S. Franciſci. & adnot. n. 5.

Fratribus S. Mariæ Seruorum præſtatur ſolidus vnus pro quolibet floreno Gabbellarum, & Communantiarum Ciuitatis, ibid. verſ. Fratribus S. Mariæ. pag. 290.

Euntes ad Monaſteria Monialium abſque licentia puniuntur, ibid. verſ. De pœna.

Dona dari non poſſunt religioſis perſonis, ibid. verſ. Religioſis.

Contra Religioſos lex imponi non poteſt, ibid. verſ. Contra Religioſos.

Extrahetis Monialem de Monaſterio qua pœna puniatur, ibid. verſ. Monialem. & in adnot. n. 13 pag. 201.

Tertiarij quibus priuilegijs gaudeant, ibid. verſ. Tertiarij. & adnot. n. 14.

Monachi in quo differant à Fratribus, & Moniales à Sororibus, ibid. adnot. n. 1.

De Monachis ſtatuta cenſentur etiam ſtatui de Monialibus, niſi repugnet qualitas ſexus, ibid. adnot. n. 2.

Moniales traditæ gubernio alicuius Religionis gaudent illius priuilegijs, ibid. in adnot. n. 3.

Monaſterium Montis Lucidi eſt capax ſucceſſionis inteſtatæ, ibid. in adnot. n. 4.

Religioſi Franciſcani, & alij, qui ſint capaces, ibid. adnot. n. 5.

Monaſterium ſuccedit ex perſona Monialis durante illius vita excluſo ſubſtituto, quamuis teſtator voluerit bona in familia conſeruari, ibid. in adnot. n. 6.

Monachus an gaudeat beneficio Statuti excludentis fœminas à ſucceſſione, ibid. in adnot. n. 7.

Monaſterium ſuccedit ex perſona Monialis ab inteſtato, & an obſtet renunciatio illius, ibid. adnot. n. 8.

Renunciatio facta abſque ſolẽnitatibus à Minore ingreſſuro Religionem an valeat, ibid. in adnot. n. 9. & ſeq.

Oblatorum, & Conuerſorum bona an acquirantur Monaſterio, ibid. adnot. n. 11.

Nouitius intra annum profeſſionis gaudet priuilegio fori, ibid. adnot. n. 12.

Monaſterium Conuertitarum ſuccedit ab inteſtato Meretricibus, ver. Meretrix. verſ. In bonis. pag. 195.

Moniales ſub Regula S. Claræ poſſunt poſſidere in communi bona immobilia, & conſequenter ſuccedere etiam ab inteſtato, deciſ. 23. per tot.

Religionem non dicitur quis ingreſſus ſine profeſſione, deciſ. 65. n. 15.

Legitimatio per ingreſſum in Religionem non operatur quo ad effectum ſucceſſionis, deciſ. 65. n. 17. & vide ſupra Legitimatio.

Monaſterium non ſuccedit vbi teſtator diſpoſuit, vt bona remanerent in familia, deciſ. 84. n. 3. Sed contra, n. 4. & vide n. ſeqq.

Monaſterio competit immiſſio ex perſona Monialium in eo profeſſarum in poſſeſſionem bonorum ex ſucceſſione ad eas deuolutorum, deciſ. 94. n. 1. & per tot. vbi tollitur obiectum renunciationis.

Monaſterio capaci debetur ſucceſſio ex perſona profeſſi in eo, deciſ. 94. n. 4.

Monaſterium ingrediens Mulier ſolet ſucceſſioni Parentum ab inteſtato, recepta dote congruenti, renunciare, deciſ. 95. n. 2.

Religionis ingreſſus an ſuſtineat renunciationes alias inualidas, deciſ. 97. n. 1.

Renunciatio non requirit formam Concilij, niſi fiat poſt ſuſceptionem habitus durante anno Nouitiatus, deciſ. 97. n. 22.

MONETA PERVSINA olim expendebatur etiam in alijs Ciuitatibus, & locis Communi Peruſiæ ſubiectis, ver. Moneta. in princ. pag. 201.

De monetarum valore, ver. Cataſtrum. cap. 15 pag. 53.

De Florenis, & quod intelligãtur de quadraginta bononenis monetæ veteris, & de quinquaginta monetæ nouæ, d. ver. Moneta. verſ. Floreni. d. pag. 201.

Libra minuta eſt ſolidorum viginti, & decem ex iſtis faciunt vnam ad groſſam, quæ valet duobus florenis, ibid. verſ. Libra.

Solidus eſt trium quadrantium, & quatuor denarij faciunt vnum quatrenum, ibid. verſ. Solidus.

De faciente, tondente, minuente, vel expendente falſam monetam, ibid. verſ. De faciente. & in adnot. n. 3.

Doctores tractantes de monetis referuntur, ibid. adnot. n. 1.

Monetam vnam pro alia de generali conſuetudine ſoluere licet, ibid. adnot. n. 2.

MONS MALBVS quomodo peruenerit, ſeù ſpectet ad Ciuitatem Peruſiæ, ver. Mons Malbus. pag. 201.

MONS PIETATIS quando habuerit principium in hac Ciuitate, ver. Mons Pietatis. in adnot. n. 1. vbi quod fuit ritè, & rectè inſtitutus, pag. 202.

Montis Pietatis capitula fuerunt à Pontifice confirmata, ibid. in princ.

Doctores tractantes de huiuſmodi Monte referuntur, ibid. in adnot. n. 2.

Eſt locus Pius, qui numquam moritur, ibid. adnot. n. 3.

MONTIVM LOCA inter immobilia reputantur, & in eis habet locum Statutum excluſiuum fœminarum, deciſ. 99. n. 33.

Bonorum appellatione veniunt etiam loca vacabilia, deciſ. 99. n. 34.

MORTVORVM corpora, Cera, aut aliæ res funerales non poſſunt à Creditoribus ſequeſtrari ex Statuto, ver. Mortuus. pag. 202.

Quid de iure communi, ibid. in adnot.

Mors probatur ex libro Eccleſiæ, cui multum defertur, deciſ. 16. n. 10.

Mors probatur teſtibus, deciſ. 16. n. 7. & per tot.

Mors probatur ex eo, quod nullus comparet, deciſ. 16. n. 11.
Mors ſine filijs quomodo probetur, deciſ. 36. n. 3. & ſeq.
Mors ciuilis æquiparatur naturali ad effectum reintegrationis fœminarum, deciſ. 52. n. 1.
MVLIERVM in contractibus quæ ſolemnitates requirantur ex Statuto, Comitina, & Conſtit. Marcħ. ver. Mulier. in princ. & adnot. n. 1. & ſeqq. vſque ad 11. pag. 202. cum ſeqq.
Mulier maior de iure communi abſque ſolemnitatibus contrahere valet, ibid. in adnot. n. 1.
Quid in hac Ciuitate, vide ibid. n. 2. & ſeqq.
In Iudicialibus non habet locum Statutum requirens certas ſolemnitates, ibid. in adnot. n. 7.
Iuramentum ſupplet defectum ſolemnitatum requiſitarum à Statuto in contractibus, d. ver. Mulier. in adnot. n. 8. pag. 203. & vide ſupra Iuramentum.
Comitina Conſtitutio non poteſt annullare contractus iuratos, d. ver. Mulier. in adnot. n. 8.
Conſtitutiones Marchiæ editæ à Cardinali Carpenſe non ligant extra Marchiam, ibid. in adnot. n. 10.
Mulieres etiam in conſtitutione Procuratoris debent ſeruare Statutum loci cōtractus quamuis ſint forenſes, deciſ. 42. n. 5. & ſeqq.
Mulieris obligatio pro filio, vel marito eſt valida, vbi cum iuramento, & pro liberando filium, vel maritum à carceratione, vel imminenti periculo carcerationis, & quid ſi remanere indotatam prætendatur, deciſ. 91. n. 2. & ſeqq.
Mulier poteſt ſe obligare ſine ſolemnitatibus ſi non adſit Statutum, nec intrat Conſtitutio Marchiæ extra illam Prouinciam, deciſ. 91. n. 8. & 9.
Mulieres ſi reſpondere debeant poſitionibus quando poſſit interuenire Aduocatus, vel Procurator, ver. Poſitiones. in adnot. n. 2. pag. 224.
Mulieres cuiuſcumque conditionis non poſſunt cogi ire ad Palatium cauſa teſtimonij perhibendi, ibid. verſ. Non poſſunt. & adnot. n. 12.
Honeſtæ Mulieres non poſſunt carcerari, præſertim pro debito ciuili, ibid. verſ. Honeſtæ. & adnot. n. 13.
Mulieres duæ in teſtamentis ſufficiunt loco vnius Viri, ver. Teſtamentum. verſ. In teſtamentis. ibi, & vbi Viri, & vide adnot. n. 4. pag. 272.
Mulier an debeat citari vti conſanguinea, ver. Abſentia. in adnot. n. 34. pag. 3.
MVRATOR conductus ad murādum poteſt tranſire per fundum Vicini, ver. Murator. in adnot. n. 1. pag. 204.
De Muratoribus, & eorum famulis, & ſalarÿs Statutum refertur, ibid. in princ.
Immunes ſunt à Collectis, & alijs oneribus, ac à ſolutione Dohanæ, ibid.
Aedificium ſi corruat ob eius imperitiam, ad quid teneatur Murator, ibid. in adnot. n. 1.
Murator conductus dietim non tenetur de vitio operis, ibid. in adnot. n. 2.
Murator, qui non laborauit tota die, an integram mercedem, vel pro rata debeat conſequi, ibid. in adnot. n. 3.
Murator an poſſit per alium opus explere, ibid. in adnot. n. 4.
MVRI Caſtrorum debent conſeruari, & rumpentes puniuntur, ver. Caſtrum, ſeù Pagus verſ. Debent pag. 48.
Aedificari non poteſt in Muris *Caſtrorum, nec fieri portæ, & feneſtræ, ibid. verſ. Non poteſt.*
De Muris Ciuitatis, & Caſtrorum quid diſponat Statutum, ver. Murus *Ciuitatis. in princ. pag. 204.*
De habente domum ſuper Muris *Ciuitatis, & Suburbiorum, & ſubdialia exporrecta, ibid. verſ. De habentibus. & adnot. n. 2.*
Fouea, ſeù Caua non poteſt fieri ad 40. paſſus propè Muros *Ciuitatis, & Suburbiorum, ibid. verſ. Fouea.*
Et non poteſt fodi propè Muros *per 10. paſſus, ibid.*
Intrantes, vel egredientes Muros *Ciuitatis, vel Caſtrorum puniuntur, ibid. in fin. & adnot. n. 2.*
Muros Ciuitatis non poſſunt Priuati reficere, nec aliquid eis coniungere, vel ſupponere ſine licentia, ibid. adnot. n. 1. vbi quid de conſuetudine.
Super Muro, ſeù Pariete communi Socius quando ædificare poſſit, ver. Murus, *ſeù Paries. pag. 204.*
Murus priuatus exoccupari debet ab impedimentis, ver. Viarum Magiſtri. *verſ. Quoad* Murum. *pag. 291.*
Super Muris *publicis non licet proÿcere terram, immunditias, aut alia, ibid. vbi quod nec poſſunt amoueri lapides, aut alia abſque licentia.*
Proÿciens extra Muros *aliquid in rem alterius punitur, & reficere debet damnum, ibid.*
Foſſæ iuxta Muros *Ciuitatis, & Caſtrorum ſunt relinquendæ amplæ, nec penes illas licet fodere, ibid.*
MVTVANS occaſione ludi non repetit, ver. Mutuum. *in princ. pag. 205.*
Nec repetit mutuans Iudicibus, ibid. verſ. Nec ille. & vide ver. Syndicatus. verſ. Mutuans. *pag. 267.*
MVTVS, & Surdus quando teſtamentum facere poſſit, vt valeat, ver. Teſtamentum. in adnot. n. 2. pag. 272.

N

NEGATIVA probatur ex inſpectione librorum, ver. Pœna. in adnot. n. 20. & 28. pag. 221. & ſeq.
Negans inſtrumentum debiti punitur, ver. Poſitiones. verſ. Negans. & adnot. n. 7. pag. 224.
In negatiua ſe fundanti ad inualidandum teſtamentum incumbit onus probandi, deciſ. 35. n. 22.
Negatiua quomodo probetur, deciſ. 51. n. 5. & ſeq.
NEPOS ex Fratre, ſeu Sorore ſuccedit ab inteſtato cum Patruo &c. ver. Nepos. in princ. & adn. n. 1. pag. 205.
Nepotes ex pluribus fratribus ſuccedunt in capita, ibid. in adnot. n. 2.
Nepotes ex fratre, & Nepotes ex ſorore ſimul ſuccedunt de iure communi, ibid. in adnot. n. 3.
Nepotis appellatione an veniat filius fratris, ibi n. 4.
NOBILITATI non obeſt exercitium artis Sericæ, & Lanariæ ex Breui Pontificio, ver. Nobilitas. in princ. pag. 105.
Mercatura derogat Nobilitati, vbi quis exercet illam per ſe ipſum, non quando per miniſtros, ibi n. 1.
Decuriones, ſeu Conſiliarÿ non acquirunt Nobilitatem Peruſiæ, ibid. in adnot. n. 2.
Plebeius creatus Eques efficitur nobilis, ibi n. 3.
NOMEN proprium citati, & citari facientis debet exprimi in citatione, ver. Citatio. in princ. pag. 59.
Mutans nomen, vel agnomen punitur, & quando, ver. Nomen. in princ. & adnot. n. 1. & 2. pag. 206.
Nomina, & pronomina contrahentium, & pronomina Patris ponere debent Notarÿ in inſtrumento, ver. Inſtrumentum. verſ. Nomina. pag. 165. & ver. Notarÿ. verſ. Nomina Patris. & adnot. n. 10. pag. 207. & 209.
Nomina Patris, & Aui Teſtium, & cognomina per Notarium ſcribi debent in Inſtrumentis, ver. Teſtes. verſ. Nomina. pag. 276.

Nomina

Nomina teſtium non ſpecificantur in hac Curia, quamuis fuerit facta inſtantia, ibid. verſ. Nominatio. & in adnot. n. 17. *&* 18. *pag.* 277. *& ſeq.*

NOTARII *Curiales non carcerantur pro debitis ciuilibus, ver. Carcer. verſ. Pro debitis. pag.* 45.

Notarij Armarij quomodo eligantur, & de eorum officio, ver. Cataſtrum. cap. 2. *in princ. pag.* 49.

Notarij principales Armarij quales, & de eorum officio, ibid. cap. 3.

Notarij ad copias extrahendas quomodo eligantur, ibid. verſ. Extrahuntur.

Notarij tenentur dare acta, proceſſus, ac ſcripturas, ſoluta mercede, ver. Acta. in princ. pag. 5.

Notarij Annonæ à quibus eligantur, ver. Annona. verſ. Notarij ipſorum. pag. 11.

Notarius Actuarius de conſuetudine habet facultatem faciendi citationes quocumque tempore, etiam de nocte, ver. Citatio. in adnot. n. 5. *pag.* 60.

Notarij Conſeruatorum Monetæ quot, & de eorum officio, ver. Conſeruatores. verſ. Quoad Notarios. pag. 97.

Notarij dammorum datorum, dum litigatur inter accuſatorem, & accuſatum qui, ver. Damnum datum. cap. 2. *in princ. pag.* 103.

Inſinuationes quomodo debeant adnotare, ver. Inſinuatio. verſ. Notarij autem. pag. 162.

Notarij in confectione, vel ſubſcriptione inſtrumentorum quid facere debeant, vide ver. Inſtrumentum. pag. 165.

Notarius Actuarius rogatus de mandato poteſt verbo de illo fidem facere, ver. Mandatum. in adnot. n. 2. *pag.* 191.

Quid ſi ſit rogatus alius Notarius, vide deciſ. 69. *n.* 11.

De Notarijs Palatinis, & quod eorum nullus poſſit exercere munus Procurationis, ſeu Aduocationis, ver. Notarius. in princ. pag. 207.

Iurare debent Notarij, Poteſtates, & Capitanei, ibid. verſ. De iuramento.

Collegij Notariorum ordinamenta, & Matricula ſunt ſeruanda, ibid. verſ. De Collegio.

Non deſcripti in Matricula non poſſunt rogari de Inſtrumentis, ibid. verſ. De Matricula. & in adnot. n. 8.

Vbi an comprætendatur Notarius Apoſtolicus.

Cognoſcere debet Notarius contrahentes, vel diſponentes, necnon Teſtes, ibid. verſ. Notarius debet. & in adnot. n. 9.

Nomina Patris, & Aui, teſtium, & contrahentium in Inſtrumento ſcribere tenetur Notarius, & cognomina etiam quibus vulgariter nuncupantur, & idem de ſe ipſo, ibid. verſ. Nomina Patris. & in adnot. n. 10.

Contractus non poſſunt fieri in Taberna, & vbi venderetur vinum ad minutum, nec in loco ludi, ibid. verſ. Contractum aliquem. Vbi limitatur in teſtamentis, & alijs vltimis voluntatibus.

Numerum tenetur Notarius deſcribere per ſyllabas, & literas alphabeti, non autem per literas abbreuiatas, vel notas numerales, vel alios characteres, ibid. verſ. Tenetur.

Notificare tenetur Notarius relicta facta Communi Peruſiæ, & dare Inſtrumentum in publicam formam, ibid. verſ. Notificare tenetur.

Et cuilibet perſonæ intra octo dies à die ſcientiæ mortis Teſtatoris legatum, vel hæredis inſtitutionem, ibid. & adnot. n. 11.

Refutationis, vel abſolutionis Inſtrumentum intra tres dies Notarius tenetur tradere, ibid. verſ. Refutationis.

Merces Notariorum tam in Ciuilibus, quam in Criminalibus cauſis, & extractionis Inſtrumentum quæ, ibid. verſ. De mercede.

Mercedem Notario ſoluit is, qui recipit commodum ex contractu, ibid. in adnot. n. 12.

Subſtantialia tenetur Notarius apponere, & fideliter adnotare in actibus, & ſi omiſerit, vel poſuerit vltra quam facere deberet, punitur, & tenetur ad damna, & intereſſe, ibid. verſ. Subſtantialia. & in adnot. n. 13. *pag.* 208.

Priores Collegij Notariorum quomodo eligantur, & de eorum iuriſdictione puniendi Notarios, & cognoſcendi cauſas, & controuerſias ſuper pertinentibus ad Artem Notariatus, & depẽdentibus ab eadem inter quaſcumque perſonas, ibid. verſ. Priores. & in adn. n. 14.

Teſtium in examine debent adhibere vnum ex Conſultoribus, ibid.

Sententias, & præcepta eorundem Iudices tenentur executioni demandare, ibid.

Syndicantur per maiorem Syndicum, ibid.

Rogationes, & Protocolla Notariorum mortuorum licet ſubſcriptionem non habeant, valent vbi fuerint approbata per Priores Collegij Notariorum, ibid. verſ. Rogationes. & in adnot. n. 15.

Scripturæ Notariorum mortuorum non debent ſtare penes hæredes, ſed conſignandæ ſunt Prioribus Collegij Notariorum, ibid. & in adnot. n. 16.

Banniti qui fuerint pro homicidio, etiam poſt gratiam obtentam, non poſſunt officium Tabellionatus exercere, ibid. verſ. Banniti.

Citationem ſcienter ſcribens, qua aliquis trahatur ad aliam curam, quàm ſecularem Peruſinam punitur, ibid. verſ. Notarius.

Notarij debent intra menſem à die rogitus contractum, vel alium actum regiſtraſſe, & extendiſſe, ibid. verſ. Debet. Vbi quid quoad Proceſſum, & acta.

Notarius cogi poteſt ad ſe rogandum de omnibus contractibus, teſtamentis, ſiue vltimis voluntatibus, actiſque iuridicis, dummodo materia ſit licita, ac honeſta, & non contra bonos mores, ibid. verſ. Rogare ſe. & in adnot. n. 18.

Communis Peruſiæ commodum ſi contractus, ſeu inſtrumenta contineant, tenetur Notarius aſſignare Cancellario, & regiſtrari debent, ibid. verſ. Contractum.

Arbitri Iudiciales non poſſunt eſſe Notarij, ibid. verſ. Arbitri.

De Conſeruatorum, & aliorum Officialium Notarijs, ibid. verſ. De Conſeruatorum.

De officijs ſpectantibus ad Notarios, ibid. verſ. De officijs.

Notarius non poteſt intra tempus trium annorum à die receptionis in Matriculam eligi, ſeu inſaccular ad aliquod officium principale, ibid.

Notarij poſſunt habere plura officia, ibid.

Notarij Officialium tenentur parere ipſis Officialibus, ibid. verſ. Notarij Officialium. pag. 209.

Notarius vbi non ſit deputatus, DD. Priores illum deputant, ibid. verſ. Si aliquod.

Librum publicum Notarij nemo poteſt emere, ibid. verſ. Emere.

Notarij Peruſini non poſſunt ſcribere in Curia maleficiorum, ibid. verſ. Notarij Peruſini.

Notarium quem eſſe quomodo probetur, ibid. in fin. & adnot. n. 19. & 20.

Doctores tractantes de Notarijs referuntur, ibid. adnot. n. 1.

Notarius an poſſit mandari alicui vt extendat Inſtrumentum ex ſuo Protocollo, ibid. adnot. n. 2.

Notarij officium an ſit vile, ibid. adnot. n. 3.

Clericus ſi efficiatur ille, qui erat Notarius Collegiatus, poteſt intereſſe actibus Collegialibus Notariorum, ibid. adnot. n. 4.

Et poteſt rogari de contractibus non obſtante Statuto, ibid.

Notarij ſubditi, ſi non poſſunt Inſtrumenta pro Dominis conficere ex Statuto, poterunt tamen facere illi, qui alibi nati ſunt, & qui non ſunt ſubditi ratione iuriſdictionis Criminalis, ibid. adnot. n. 5.

Forenſes, & Curiales numquid compræhendantur Statuto de Notarijs, ibid. adnot. n. 6.

Scripturam productã cuſtodire tenetur Notarius, aliàs tenetur ad damna, & intereſſe, ibid. in adnot. n. 7. Amplia vt deciſ. 53. n. 2. & ſeqq.

Notarij quilibet de ſtylo Curiæ in abſentia Notarij cauſæ, poſſunt rogari de actibus iudicialibus ad referendum, ibid. in adnot. n. 17.

Notarius non poteſt officio renunciare, ibid. in adnot. n. 18.

Notarij Dominorum Priorum officium quale ſit, ver. Priores. verſ. Notarij. pag. 230.

Notarius tranſmittitur ad recipiendum iuramentum, & teſtimonium Infirmi, & illorum, qui propter eorum conditionem non eſt honeſtum, quod in iudicium compareant, ver. Teſtes. verſ. Notarius. & adnot. n. 12. pag. 276. & 278. Vbi an Notario credatur de commiſſione.

Teſtes debent iurare ad Banchum Notarij, & in manibus Notarij, ibid.

Rogatus Notarius præſumitur ex rogitu teſtium, ver. Teſtamentum. verſ. In teſtamentis. & vide in adnot. n. 46. & 47. pag. 272. & 275.

Et præſumitur rogatus ab eo, de cuius commodo agitur, ibid. n. 48.

Notarij error quando verſatur circa diſpoſitionem Teſtatoris, debet probari per tot teſtes, quot requiruntur ad probandam ipſam diſpoſitionem, deciſ. 3. n. 12.

Notarius actuarius ſuſpectus, vt recuſari poſſit, debet adeſſe mandatum ſpeciale, & medio iuramento, & cenſetur receſſum ab accuſatione ex datione adiuncti, & alijs, deciſ. 39. n. 2. & 3.

Adiunctus ad intereſſendum non ad ſcribendum non debet ſubſcribere maximè vbi Iudex remiſſorialis ſubſcripſit, deciſ. 39. n. 5.

Mandatum habens ad recuſandum cenſetur habere ad effectum habendi aſſiſtentem, deciſ. 39. n. 6.

Notario non debet plus credi ad fauorem vnius partis, quàm alterius, deciſ. 39. n. 7.

Notario referenti aliud inſtrumentum quamuis dicat à ſe viſum, & lectum non creditur, deciſ. 69. n. 11. vbi de mandato.

Alia vide ſupra Inſtrumentum.

NOVITIVS vide ſupra Monaſterium.

NOX à die quomodo diſtinguatur, ver. Nox. in princ. & adnot. n. 1. pag. 210.

Pœnæ maleficiorum perpetratorum de nocte duplicantur, ibid. verſ. Pœnæ. & adnot. n. 2.

Inuentus de nocte punitur, & quando non, ibid. verſ. Inuentus. & adnot. n. 3.

Executio non poteſt fieri de nocte, ibid. verſ. Executio. & adnot. n. 4.

NVLLITAS quando allegari non poſſit, ver. Nullitas. in princ. & adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 210.

Nullitates non ſunt attendendæ niſi proueniant ex defectu iuriſdictionis, citationis, ſeu mandati, ibid. in fin. & adnot. n. 3. & 4.

Nullitas notoria, & euidens non cenſetur excluſa, ibid. in adnot. n. 1.

Nec geminata, ibid. n. 2.

Actus præſumitur validè geſtus, ver. Camerarius. in adnot. n. 9. pag. 91.

NVNDINAE in Feſto Omnium Sanctorum habendæ ſunt quotannis, ver. Nundinæ. in princ. pag. 211.

Accedentes ad Nundinas ſunt ſecuri à repreſalijs, & arreſtis, ac gabbellis, ibid. & adnot. n. 3.

Nundinæ quæ, & vnde dicantur, ibid. adnot. n. 1.

Nundinarum conceſſio ad ſolum Principem ſpectat, qui poteſt eas abrogare, ibid. Vbi ſecus eſt in Mercatis.

Nundinas alterius loci non poteſt Ciuitas, vel Oppidum per concurſum impedire, ibid. in adnot. n. 2.

NVTRICES Hoſpitalis Miſericordiæ ſunt immunes pro certa quantitate, ver. Hoſpitale. verſ. Nutricibus. pag. 158.

O

OBLIGATVS in forma Cameræ à quo Iudice admittatur ad ceſſionem bonorum, ver. Ceſſio bonorum. verſ. Quoad debitores. pag. 58.

Obligatio Cameralis habet executionẽ paratam, & operatur ad fauorem ceſſionarij, deciſ. 112. n. 1.

OBLIVIO ſpacio decem annorum, & non minori præſumitur, deciſ. 1. n. 8.

OBSERVANTIA loci, vbi ſita ſunt beneficia, attenditur in gratia, ver. Pœna. in adnot n. 8. pag. 220.

Obſeruantia loci originis attenditur, & non loci Iudicis Reorum condemnatorum, ibid. in adnot. n. 9.

Obſeruantia indefinita omnes caſus complectitur, ibid. in adnot. n. 25.

Obſeruantia immemorabilis, & conſuetudo habet vim priuilegij, conſtitutionis, & legis, ibid. in adnot. n. 27.

Obſeruantia contra legem an debeat eſſe inducta in contradictorio iudicio, ibid. in adnot. n. 29. vide ver. Succeſſio. in adnot. n. 25. 33. & ſeqq. n. 49. 92. & ſeqq. pag. 257. & ſeqq.

Obſeruantia non probatur ex teſtibus, qui non ſpecificant caſus, d ver. Succeſſio. adnot. n. 24. & 31. pag. 257.

Teſtamenti obſeruantia probatur ex poſſeſſione iuxta formam eiuſdem, deciſ. 36. n. 15.

Statuti obſeruantia probatur ex fide Aduocatorum, deciſ. 66. n. 17.

Obſeruantia deducitur ex conformitate actorum, deciſ. 90. n. 7.

Obſeruantia facit, vt plena fides adhibeatur ſcripturæ, deciſ. 90. n. 8.

Obſeruantia Statuti attenditur, ſed nõ eſt opus vbi verba ſunt clara, deciſ. 93. n. 8.

Conſtitutionis attenditur etiam contra proprietatem verborum, ver. Legitima. in adnot. n. 26. 27. & 78. pag. 176. & 181.

OFFENDENS Ciuem punitur grauiter, ver. Ciuis. verſ. Si quis. pag. 61. & ver. Offenſio. verſ. De vagabundo. pag. 211.

Dominos

Dominos Coloni offendentes grauiter puniuntur, ver. Colonus Partiarius. verſ. Coloni. pag. 76.

Et in Famulis, ver. Famulus. verſ. De pœna. pag. 130.

Offendens Iudicem damnorum datorum qua pœna puniatur, & à quo, ver. Damnum datum. cap. 1. verſ. Offendens. pag. 103.

Doctorem offendens grauiori pœna punitur, ver. Doctores. in fin. & vide adnot. n. 9. pag. 116.

Parentes offendens punitur, ver. Filius verſ. Offendens. pag. 144. & ver. Offenſio. verſ. Iniuria. pag. 211.

Fratrem offendens punitur, ver. Frater. in fin. pag. 149.

Forenſem litigantem in Curia Peruſina offendens punitur, ver. Forenſis. verſ. Poſſunt. pag. 146. vbi de Forenſe offendente Peruſinum.

Pro Forenſe offenſo abſente Syndicus Ciuitatis poteſt facere pacem, ibid. verſ. Offenſus.

Offendens cauſa litis etiam Aduocatos, & Procuratores punitur, ver. Lis litigioſum. in fin. & adnot. n. 4. pag. 185.

Offendens Officialem, ſeu alium coram ipſo, qua pœna puniatur, ver. Offenſio. in princ. & adnot n. 2. pag. 211.

Coniunctus aliquando non punitur pro offenſione coniuncti, ibid. verſ. Iniuria.

Vagabundus, Comitatiuus, vel Forenſis quomodo puniatur de offenſionibus, ibid. verſ. De Vagabundo.

De varijs iniuriarum generibus, & earum pœnis, ibid. verſ. De inſultu.

Offendens quando teneatur ad damna, & intereſſe, ibid. adnot. n. 1.

Offenſio in perſonam quando dicatur facta, ibid adnot. n. 3.

Vicarios Comitatus offendens qua pœna puniatur, ver. Vicarij Comitatus. verſ. Offendens pag. 293.

OFFICIA omnia ſunt ſemeſtria, niſi aliud tempus ſit præſcriptum, ver. Officia. in princ. vbi quod diſtribuuntur per Portas, ſeu Regiones, pag. 212.

De iure communi ſunt annalia, ibid. in adnot. n. 2.

Officiales Annonæ, vide ver. Annona. pag. 13.

Officiales Armarij, vide ver. Cataſtrum. pag. 49.

Officia, & iura Ciuitatis non poſſunt niſi à Prioribus concedi, ver. Ciuitas. verſ. Officia. pag. 63.

Officium non poteſt exercere Debitor Ciuitatis, ſi debitum non ſoluerit antè principium eiuſdem, ver. Debitor Ciuitatis. in princ. vbi idem in filijs, & ceſſionarijs, & in adnot. n. 2. pag. 111.

Officialis eligendus eſt ad quem concurrant Nutrices, ver. Famulus. verſ. De Officiali. pag. 130.

Electus non poteſt renunciare, aut ceſſare ab adminiſtratione officij, d. ver. Officia. verſ. Electus, vbi de ſubrogatione aliorum, & adnot. n. 3. pag. 212. & ſeqq.

Obedientia præſtari debet Officialibus, ibid. verſ. Officialibus.

Vnum tantum officium poteſt quis habere in eodem ſacculo, ibid. verſ. Vnum tantum. & adnot. n. 4.

Refirma, ſeu prorogatio officiorum quomodo fiat, ibid. verſ. Refirma.

Officia non poſſunt exerceri per ſubſtitutum, verſ. Officia. & adnot. n. 5.

Impetrare officia ad Ciuitatem pertinentia eſt probibitum, ibid. verſ. Impetrare.

Homicida, & relegatus non poſſunt eligi ad officia, ibid. verſ. Homicida.

Dare non licet pro obtinendo officio, ibid. verſ. Pro obtinendo.

Pecunias non licet recipere Officialibus, ibid. verſ. Officialibus non licet.

Corrumpentes Officiales puniuntur, ibid. verſ. Corrumpentes.

Officia vt quis obtinere poſſit ſufficit, quod per ſeptem annos libram habuerit inter Ciues, ibid. verſ. Obtinere.

Stipendia, Miniſtri, aut familia non poſſunt augeri Officialibus externis, ibid. verſ. Forenſibus.

Officialis præſumitur ritè adminiſtraſſe, & dignus, aptus, & idoneus, ibid. in adnot. n. 1.

Officiales quomodo ſyndicentur, ver. Syndicatus. in princ. & verſ. Officiales omnes. pag. 266.

Et de quibus, ibid. verſ. Super executionibus. & adnot. n. 6. pag. 267.

Officialis aufugiens à ſyndicatu an habeatur pro confeſſo, ibid in adnot. n. 3. vbi quod poteſt contra eum iurari in litem, pag. 267.

Officiales debent habere facultates ſufficientes, ver. Priores. in adnot. n. 5. vbi quod non habetur ratio bonorum dotalium.

OFFICIALIS COMMVNIS, ſeu PLATEAE electio ſpectat ad Ciuitatem, & Inſacculatores, ver. Officialis Communis. in princ. pag. 213.

Officium hoc durat per annum, ibid.

Quid debeat tradere, ibid.

Statuta loquentia de maiori Syndico habent locum in Officiali Plateæ, ibid. verſ. Statuta.

Quæ ſpectent ad huiuſmodi officium, ibid. verſ. Curare.

Pœnæ ſpectant pro medietate ad Officialem, & pro medietate ad Ciuitatem, ibid. in fin.

Officialis iſte exigit pœnas à vendentibus pondere non iuſto, ver. Pondera. in fin. pag. 223.

Alia vide ſupra Annona.

OLEVM vendentes vbi manere debeant, ver. Oleum. in princ. pag. 214.

De Oleo, & illius menſuris, ibid. in fin.

Oleum, & Oliua ſunt fructus induſtriales, ibid. in adnot. n. 1.

Oleo legato hæredis eſt electio, ibid. in adnot. n. 2.

Vector quando teneatur ſi effudit Oleum, ibid. in adnot. n. 3.

OPERARIVS mercedem petere poteſt intra annum tantum, ver. Operarius. pag. 214.

Quia poſtea præſumitur ſatisfactus, ver. Præſcriptio. in adnot. n. 9. pag. 226.

OSTIA, ſeu PORTAE non poſſunt fieri in Muris Caſtrorum, & factæ debent obſtrui, ver. Oſtium, ſiue Porta. in princ. pag. 214.

Portæ Ciuitatis quando debeant claudi, & aperiri, & de electione Ianitorum, ibid. verſ. Portæ. & in adnot. n. 1.

Immundicias non licet proijcere penès Portas Ciuitatis, vel Suburbiorum, ibid. verſ. Penes Portas.

Executio non poteſt fieri ſuper Oſtijs domus, ibid. in fin.

Portæ Ciuitatis debent qualibet hebdomada recognoſci, & mundari, & inquiri contra delinquentes, ver. Viarum Magiſtri. verſ. Portæ. pag. 292.

P

PACTVM, quod Debitor poſſit capi à Creditore propria auctoritate, non valet, ver. Carcer. in adnot. n. 5. pag. 46.

Pactum, ſeù promiſſionem de retrouendendo cogitur

quis

quis obſeruare, ver. Pactum de retrouendendo. in princ. pag. 214.

Pactum, ſeù promiſſionem de retrouendendo cogitur quis obſeruare, ver. Pactum de retrouendendo. in princ. pag. 214.

Pactum de retrouendendo probatur per inſtrumentum publicum, vel ſcripturam priuatam, vel duos teſtes, ibid. & in adnot. n. 6. vbi de iuramento ſuppletorio.

Retrouendere emptor cum pacto cogitur intra viginti dies poſt terminum præſcriptum, ibid. verſ. Non obſtante. & vide in adnot. n. 7.

Redimendi ius poteſt cedi, ibid. in adnot. n. 2.

Et quis cogitur retrouendere ceſſionario, deciſ. 55. n. 5.

Fructus pendentes quomodo diuidantur, vbi res retrouenditur ex pacto, ibid. in adnot. n. 3.

Aeſtimatur infra iuſtum precium triginta pro quolibet centenario res vendita cum dicto pacto, ibid adn. n. 4.

Pactum de retrouēdendo præſcribitur triginta, vel quadraginta annis, ibid. adnot. n. 5.

Reſtitutio an detur hæredi, & minori ad redimendum elapſo termino, ibid. in adnot. n. 8.

PACTVM reſeruationis dominij, vel poſſeſſionis quid operetur, ver. Poſſeſſio. verſ. Oſtendens. pag. 224.

PACTVM de quota litis eſt prohibitum ſub pœna, ver. Pactum de quota litis. pag. 215. & ver. Lis. verſ. Pactum. pag. 185. & ver. Aduocatus. in fin. & in adnot. n. 11. pag. 8.

PALEAM, vel Stipulam totam tenetur relinquere Colonus recedens, vbi in prædio extat domus, ver. Colonus Partiarius. verſ. Stipulam. & adnot. n. 10. pag. 76. & ver. Palea. in princ. & adnot. n. 2. pag. 215.

Paleæ venalis ſalma debet eſſe ſaltem 150. librarum, d. ver. Palea. in fin.

PAROCHVS quis ſit ad effectum validitatis teſtamenti coram ipſo conditi, deciſ. 2. n. 2. & 3.

PATER tenetur ſoluere pro filio pœnam damni dati, ver. Damnum datum. cap. 12. verſ. Patres. pag. 108. & adnot. n. 22. pag. 110.

An, & quando, & quomodo, & quid teneatur ſoluere pro filio delinquente, vide ver. Legitima. pag. 173. & ſeqq. & ver. Pœna. in adnot. n. 31. & 34.

Patri debetur legitima, & vſusfructus in bonis acquiſitis per filiam Meretricem, ver. Meretrix. in adnot. n. 5. pag. 196.

Pater, Mater, vel alius Aſcendens percutientes, ſeu vulnerantes Deſcendentes an, & quando puniantur, ver. Pater. in princ. & adnot. n. 1. pag. 216.

Pater tenetur ſoluere legitimam pro filio Mercatore, ſeu Negociatore, ibid. verſ. Pro filio. & adnot. n. 2.

Pater, vbi filius deliquit, quando teneatur ad legitimam, vel de peculio, ibid. verſ. Pro delicto.

Filijs legitimis reſeruatur medietas bonorum Patris delinquentis, & illegitimis ſexta, ibid. verſ. Delictum. & adnot. n. 3.

Receptans filium Bannitum non punitur, ibid. verſ. Bannitum.

Pater tenetur dotare filiam, & hoc onus tranſit cum bonis in filium, deciſ. 101. n. 27. & ſeq.

Sed non tenetur dotare filiam, quæ nupſit ſine eius voluntate, d. ver. Pater. verſ. Dotare. pag. 216.

Pater quomodo ſuccedat filio, ibid. in fin. & adnot. n. 4.

Pater poteſt teſtari pro filijs impuberibus, faciendo ſubſtitutionem pupillarem quoad omnia bona vndecumque filio quæſita, deciſ. 61. n. 7.

Pater retinendo bona Materna cenſetur adiuiſſe hæreditatem nomine filiæ, ver. Succeſſio ab inteſtato. in adnot. n. 10. pag. 256.

Maximè ſi retentio fuit vltra decem annos, quia præſumitur etiam conſenſus filiæ, ibid. n. 11.

Et concurrentibus declarationibus Patris pro filia, ibid. n. 12.

Non obſtante exiſtentia maſculi, ibid. n. 14. 46. & ſeqq. 82. & ſeqq.

Pater poteſt dotare filias de bonis Maternis, ſed quid operetur huiuſmodi dotatio, ibid. in adnot. n. 110. & ſeqq. & n. 119. pag. 264.

Pater vbi non habet in bonis dotādo filiam de bonis Paternis, & Maternis intelligitur dotaſſe de peculio filiæ, ibid. in adnot. n. 120. Declara vt n. 122. & ſeqq.

Pater venit appellatione conſanguineorum, deciſ. 22. n. 6.

Patria Poteſtas non tollit defectum ætatis, nec illum ſupplet, deciſ. 22. n. 3.

PATRVVS, & eius deſcendentes ſuccedunt Nepoti ab inteſtato, cum Matre, & Sororibus Defuncti, ver. Patruus. in princ. pag. 216.

Et Filij Patruorum, vel Patrui ſuccedunt cum Matre, non exiſtentibus Patruis, vel Patruo, ver. Succeſſio ab inteſtato. verſ. In Comitinis. pag. 255.

Patruus magnus nō comprehenditur in Statuto loquente de Patruo, ibid. in adnot. n. 3.

Patruus quando veniat appellatione Fratris, ibid. adnot. n. 4.

Patruus non tenetur dotare Neptem ex Fratre, deciſ. 101. n. 34.

PAVPERVM cauſæ ſunt ſummariæ ex Statuto, ver. Paupertas. in princ. pag. 216.

Pauperibus fuit prouiſum de Aduocato, Procuratore, & Notario, ibid. & ver. Aduocatus. verſ. Pauperibus. pag. 8.

Patrocinium debet eis præſtari gratis, ibid. in adnot. n. 4.

Pauper an quis præſumatur, & quis ſit, d. ver. Paupertas. in adnot. n. 1. pag. 216. & ſeq.

Cui an, & quando ſint præſtanda alimenta, & ſumptus litis, ibid. n. 2.

PAX poteſt fieri per Syndicum Ciuitatis, ſi Forenſis offenſus à Ciuitate receſſiſſet, ver. Forenſis. verſ. Offenſus. pag. 146. & ver. Pax. verſ. Syndicus. pag. 217.

Pax, ſeu concordia an, & quando ſuffragetur delinquentibus ad pœnam euitandam, ver. Pax. in princ. pag. 217.

Fractores Pacis qua pœna puniantur, ibid. verſ. Fractores.

Noua cauſa excuſat à pœna fractæ Pacis, ibid. ſed vide in adnot. n. 3.

Pax debet haberi rata per Iudices quamuis non appareat inſtrumentum, ibid. verſ. Debet.

Pacem facere quis non cogitur, & quando ſecus, ibid. verſ. Diſcordantes. & in adnot. n. 4.

Minor quomodo faciat Pacem, ibid. verſ. Pax.

Turbantes pacem, vel ſtatum Ciuitatis puniuntur, ibid. verſ. Pacem.

Fideiuſſiones de repræſentando, de non offendendo, & ſimiles quantum durent, ibid. verſ. Fideiuſſiones. & in adnot. n. 5.

Pœnæ conuentionales Pacis, & Treguæ ruptæ, & fideiuſſiones de non offendendo ſtipulari debent, & cenſentur nomine Cameræ Apoſtolicæ, ibid. in fin.

PELLES non poſſunt extendi ad ſiccandum in certis locis, ver. Pelles. in princ. pag. 218.
Pellium extractio à Territorio eſt prohibita, ibid. verſ. Extractio.
Mors animalis an probetur ex oſtenſione pellis, ibid. in adnot. n. 1.
PERITORVM relationibus non ſtatur non conſtito de citatione ad videndum æſtimari, ver. Statutum. in adnot. n. 55. pag. 259.
Perito qui retulit in minori ſumma ſtatur vbi conſentit pars, quæ elegit alium, qui in maiori retulit, deciſ. 110. n. 1.
PERMISSVM ad tempus cenſetur poſt tempus prohibitum, & è contra, deciſ. 48. n. 3.
PERVSINVS, & de Peruſio an idem importent, ver. Ciuis. adnot. n. 7. pag. 62.
De Ciuitate Peruſiæ, & eius bonis, vide ſupra Ciuitas.
PETITIO quando debeat exprimi in citatione, ver. Citatio. verſ. Petitionem. pag. 59.
Petens debitum iam ſolutum punitur ex Statuto, ver. Petens debitum iam ſolutum. in princ.
Quid de iure communi, ibid. adnot. n. 1. pag. 218.
Petens plus debito qua pœna puniatur, & quando, ibid. in adnot. n. 2. & ſeqq.
Repetitio ſoluti indebitè datur, ver. Iudicium executiuum. in fin. pag. 169.
Non tamen via executiua, ibid. adnot. n. 9. & ver. Repetitio. pag. 237.
PIA LEGATA, vide ſupra Legatum.
PIGNVS intra quantum tempus debeat conſignari per Executores, ver. Pignus. in princ. pag. 218.
Depoſitarius Pignorum quomodo conſeruare debeat Pignora, & quando vendere, ibid verſ. De Depoſitario. & alia de illo vide ſupra Depoſitaria.
Pignus datum Creditori quando vendi poſſit, ibid. verſ. Pignus traditum.
PISCES exteros nemo poteſt emere cauſa reuendendi, ver. Piſces. in princ. pag. 219.
Piſces capientes in Fontibus, ſeu Piſcinis puniuntur, ibid. verſ. Piſces.
Piſcator, & alia, vide ver. Lacus.
PISTOR tenetur coquere panem, nec poteſt recuſare, ver. Piſtor. in princ. pag. 219.
Piſtor faciens panem ad vendendum quid facere teneatur, ibid.
Piſtor non faciens panem bonæ qualitatis punitur, ibid.
Piſtor non dicitur Mercator, ibid. in adnot. n. 1.
PIZZICAROLI, ET PVLLAROLI non poſſunt emere certis temporibus, ver. Emptio. verſ. Prohibita eſt. pag. 124.
PLATEAS non licet occupare cauſa ædificij, ver. Platea. in princ. pag. 219.
Plateæ non poſſunt concedi, ibid. verſ. Plateæ.
Exercitia aliqua fieri, & aliquæ res retineri non licet in Platea, ibid. verſ. In Platea. & ver. Viarum Magiſtri. verſ. Plateæ Ciuitatis. pag. 291.
Plateæ Supramuri priuilegia, ibid. verſ. Platea Supramuri.
Plateæ mundari debent, & eſt conſtitutum ſalarium Mundatoribus, ibid. in fin.
PLVRALITAS in reiterabilibus præſumitur, deciſ. 82. n. 19.
POENA mortis contra deferentes arma eſt poſita ad terrorem, ver. Arma. in adnot. n. 8. pag. 27.
Pœnalis lex euitatur ſoluendo pœnam, ver. Camerarius. in adnot. n. 23. pag. 42.
Pœnæ non expreſſæ non poſſunt extendi ad confiſcationem, ibid. verſ. Pœnæ. & adnot. n. 3. pag. 96.
Pœnæ damnorum datorum quales, ver. Damnum datum. cap. 12. pag. 107.
Pœnam homicidij, vide ver. Homicidium. in princ. pag. 156.
Incendiarij pœna, ver. Incendium. in princ. pag. 161.
Aſſiciens iniuria, vel contumelia qua pœna puniatur, ver. Iniuria. in princ. pag. 161.
Pœnam Lenocinij, vide ver. Lenocinium. pag. 183.
Pœna non debet imponi vltra quantitatem contentam in Statutis, ver. Pœna in princ. pag. 220. & ver. Viarum Magiſtri. verſ. Non licet. pag. 291.
In pœnalibus proceditur de ſimilibus ad ſimilia, d. ver. Pœna. verſ. Vbi pro. pag. 220.
Arbitrium non poteſt peti ad maleficia punienda, ibid. verſ. De Arbitrio.
Executores non poſſunt niſi ſemel conſequi mercedem à condemnatis in pœnam aliquam, ſeu mulctam, & tunc vbi executiones faciunt, ibid. verſ. Executores.
Pœna pecuniaria, in quam quis fuit condemnatus in contumaciam, non exigitur, ibid. verſ. Si in Ciuitate. & in adnot. n. 2. & ſeqq.
Quamuis ſententia ſit lata in Vrbe, ibid. per tot.
Statutaria pœna an tollat illam iuris communis, ibid. adnot. n. 1
In pœnis imponendis an attendatur locus delicti, iudicij, vel executionis, ibid. in adnot. n. 17. 36. & ſeqq. pag. 221. & ſeq.
Pœnæ conuentionales Pacis, & treguæ ruptæ, & fideiuſſiones de non offendendo ſtipulari debent, & cenſentur nomine Cameræ Apoſtolicæ, ver. Pax. in fin. pag. 217.
Pœna ſoluenda eſt ei, qui condemnat, deciſ. 75. n. 2. & 3.
PONDERA. Pondere iuſto non vendentes puniuntur, ver. Pondera. verſ. Vendentes. pag. 223.
De Ponderibus quid diſponat Statutum, ibid. in princ.
Statera Collegij Mercantiæ, & Artis Lanæ quando quis vti debeat, ibid.
Officialis Communis, ſeu Plateæ eſt executor pœnarum non vendentium iuſto pondere, ibid. in fin.
PONTES, ſeu FORNICES ſuper Vijs quando liceat facere, ver. Pontes. in princ. pag. 223.
Pontes Fluminum per quos debeant reaptari, & manuteneri, ibid. verſ. Pontes.
Pontes Viarum per quos debeant manuteneri, ibid. verſ. Viarum verò.
Pontes reuideri debent auctoritate Officialium ſuper Vijs, ver. Viarum Magiſtri. verſ. Pontes. pag. 292.
Fornices, & exporrecta ſuper Vijs quomodo poſſint fieri, & retineri, & quid ſi minentur ruinam, ver. Viam. verſ. De Fornicum. pag. 286.
PORCOS quot quis poſſit retinere, ver. Porci. pag. 223. & ver. Viarum Magiſtri. verſ. Quoad animalia. pag. 292.
Alia quoad Porcos, vide ver. Animalia. pag. 9. & ver. Macellum. pag. 189.
PORTA, vide ſupra Oſtium.
POSITIONES ſunt, & non articuli vbi parti fuit præfixus terminus ad reſpondendum, ver. Articuli. in adnot. n. 2. pag. 27.

Poſitioni an poſſideat, cogitur quis reſpondere, ver. Poſitiones. in princ. & adnot. n. 5. pag. 224.

Item alijs poſitionibus, & recuſans habetur pro confeſſo, ibid. & adnot. n. 6.

Negans inſtrumentum debiti, & poſitiones notorias punitur, ibid. verſ. Negans. & adnot. n. 7.

Poſitiones ad effectum reſpōdendi poſſunt produci vſque ad ſententiam, ibid. verſ. Poſitiones.

De poſitionibus Doctores tractantes referuntur, ibid. adnot. n. 1.

Ruſtici, Mulieres, & aliæ perſonæ idiotæ vbi reſpondent poſitionibus, quando poſſit interuenire earum Aduocatus, vel Procurator, ibid. in adnot. n. 2.

Abſens vbi reſpondere debet poſitionibus, cuius expenſis decernantur literæ, ibid. in adnot. n. 3.

Ponens dicitur fateri, & confeſſio nocet hæredi, & ſucceſſori, ibid. in adnot. n. 4.

POSSESSIO non poteſt capi propria auctoritate, ver. Poſſeſſio. in princ. & adnot. n. 1. pag. 224. & ſeq.

Hæres poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate vbi eſt vacans, d. loco.

An poſſideat quis cogitur reſpondere, ibid. verſ. Præparatorijs.

Pactum reſeruationis dominij, vel poſſeſſionis operatur, vt poſſit capi poſſeſſio non obſtante alienatione, & poſſeſſione alterius, ibid. verſ. Oſtendens.

Conſortis poſſeſſio non præiudicat alij Conſorti, ibid. in fin.

Poſſidentis aſſertioni ſtatur quo iure, & nomine poſſideat, ver. Succeſſio. in adnot. n. 12. pag. 256.

Immiſſio quando non impediatur per exceptionem æris alieni ſoluti, ibid. in adnot. n. 50. & ſeqq. pag. 259.

Poſſeſſio, ſeù tenuta non poteſt capi ſine licentia, ver. Tenuta. in fin. pag. 270.

Miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto non efficitur poſſeſſor, ibid. in adnot. n. 4.

Licentia ingrediendi poſſeſſionem ſine citatione partis, & ſine contradictione alicuius, dicitur actus extraiudicialis, deciſ. 31. n. 8.

Poſſeſſio inſtrumentalis ab inteſtato, vbi erat vacans, ſufficit ad manutentionem contra hæredem teſtamentarium, qui fuit poſterior, deciſ. 34. n. 1. & per tot.

Poſſeſſio inſtrumentalis non ſuffragatur, vbi alius prius accepit poſſeſsionem, maximè vbi iſte non fuit citatus, quia non priuatur poſſeſsione, deciſ. 34. n. 2. 3. & 4.

Poſſeſsio non vitiatur ſi detegatur falſa cauſa, cum poſsit ſine cauſa acquiri, deciſ. 34. n. 5.

Auocatio poſſeſsionis cuſtodiæ cauſa non priuat poſſeſſorem, deciſ. 34. n. 6.

Poſſeſsio non poteſt capi ſine licētia Iudicis propter Bannimenta. Fallit quando poſſeſsio eſt vacans, quia tunc capi poteſt propria auctoritate, deciſ. 34. n. 10. & 11.

Poſſeſsio acquiritur in totum accipienti, licet habeat cohæredes, vbi non apparet de animo acquirendi illis, deciſ. 34. n. 12.

Auocatio poſſeſsionis propter timorem ſcandali quando poſsit fieri, deciſ. 34. n. 8.

Immiſsio in poſſeſsionem datur hæredi teſtamentario, non obſtantibus exceptionibus requirentibus altiorem indaginem, deciſ. 35. n. 1. & per tot.

Exceptio continens vitium inuiſibile non retardat immiſsionem, deciſ. 35. n. 2.

Dementiæ exceptio niſi ſit incontinenti probata non impedit immiſsionem, deciſ. 35. n. 3.

Inteſtabilitatis exceptio non impedit immiſsionem, deciſ. 35. n. 4.

Exceptio requirens altiorem indaginem nō impedit immiſsionem, deciſ. 35. n. 5.

Immiſſo ſemel non datur amplius immiſsio, deciſ. 35. n. 33.

Fallit vbi prima immiſsio fuit habita pro nulla, ibid. n. 34.

Teſtamenti ſumptum etiam manu eiuſdem Notarij non ſufficit pro immiſsione obtinenda, deciſ. 35. n. 15.

Declara vt n. 16.

Immiſsio non datur non vocato vel ab homine, vel à lege, deciſ. 61. n. 1.

Poſſeſſori ſufficit excipere de non iure agentis, deciſ. 61. n. 2.

Poſſeſsio probatur ex teſtibus deponentibus de actibus poſſeſſorijs, deciſ. 68. n. 5.

Mandatum de manutenendo, vel de aſſociando datur Creditori cum clauſula conſtituti probata poſſeſsione debitoris, deciſ. 79. n. 9.

Poſſeſsio non poteſt dici acquiſita vigore ſententiæ non executæ, & notoriè iniuſtæ, deciſ. 79. n. 17.

Filio datur immiſsio ex remedio quorum bonorum defuncto Patre ab inteſtato, deciſ. 94. n. 2.

Immiſsio non retardatur propter exceptionem renunciationis turbidam, & requirentem altiorem indaginem, deciſ. 94. n. 10.

Monaſterio competit immiſsio ex perſona Monialium in eo profeſſarum in poſſeſsionem bonorum ex ſucceſsione ad eas deuolutorum, deciſ. 94. n. 1. & per tot. vbi tollitur obiectum renunciationis.

POTESTAS, & alij Officiales quomodo eligantur, ver. Poteſtas. in princ. pag. 225.

De eorum officio, & iuramento præſtando per ipſos, & Miniſtros, ibid.

Poteſtas, & Capitaneus, & eorum Officiales habentur pro Ciuibus durante officio, ibid. in fin.

Poteſtates, & Vicarij Comitatus quomodo eligantur, ver. Vicarij Comitatus. in princ. pag. 293.

PRAECEPTA ſubſcripta ab Auditore præſumuntur de mandato Gubernatoris præſentis, ver. Gubernator. in adnot. n. 6. pag. 153.

PRAECES probant contra ſupplicantem, ver. Succeſsio. in adnot. n. 120. pag. 265.

PRAECIVM aliquando ſuccedit loco rei, deciſ. 17. n. 5.

PRAECONVM officium, & ſalarium, ver. Præco. in princ. pag. 225.

Præconis Vox paucis innoteſcit, ibid. in adnot.

Præcones, & Baiuli non poſſunt eſſe Syndici Vniuerſitatis, ver. Syndicus Pagi. verſ. Præcones. pag. 169.

PRAESCRIPTIO rerum ad Fiſcum deuolutarum quanto tempore inducatur, ver. Confiſcatio. in adnot. n. 2. pag. 96.

Debitum niſi petatur intra quindecim annos continuos non poteſt amplius peti, ver. Præſcriptio. in princ. vbi limitatur pluribus modis, pag. 126.

Debitum occaſione Laboritij, vel Coptumi, Famulatus, & Soccitæ non poteſt peti poſt annum, ibid. verſ. Debitum. ſed vide adnot. n. 8. & ſeqq.

Maleficia intra quantum tempus præſcribantur, ibid. verſ. De Maleficijs.

Cluſæ Molendini Dominus non tenetur ad reſtaurationem præſtandam Domino bonorum poſt decem annos, ibid. verſ. Si Cluſa.

mationem, vel legem, cauſarum pendentium, vel vertentium, ibid. verſ. Proponere.
Nec quod concernat præiudicium iuris, vel iuriſdictionis Communis, vel alterius Vniuerſitatis, & Perſonæ, ibid. verſ. Damnum.
Exemptionem, ſeu immunitatem dare, vel concedere non poſſunt, ibid verſ. Exemptionem.
Litem, vel quæſtionem mouere, vel incipere non poſſunt durante officio, nec contra eos moueri poteſt, ibid. verſ. Litem, vbi idem in inceptis, & vbi agitur de obligatione Camerali.
Aſſociare non poſſunt Officialem accipientem officium, ibid. verſ. Accedere.
Mortuorum cadauera deferre, aut aſſociare non poſſunt, ibid. verſ. Mortuorum.
Maleficiorum punitionem reſpicientia, & condemnationum, vel proceſſuum reuocationem proponere, vel reformare non poſſunt, ibid. verſ. Maleficiorum.
Quinque vltimis diebus officij proponere nō poſſunt, quod ad particulares perſonas ſpectet, ibid. verſ. Vltimis.
Secreta reuelantes puniuntur, ibid. verſ. Secreta.
Conducere non poſſunt res ſpectantes ad Commune, ibid. verſ. Conducere.
Conſilium à quibus petere debeant, ibid. verſ. Doctores. pag. 231.
Notarij Dominorum Priorum officium quale ſit, ibid. verſ. Notarij, vbi quod copiæ extractæ ex ſcripturis rogatis per dictum Notarium adhibetur fides, quamuis non interuenerit Iudicis auctoritas, vel citatio, & teſtes in ſcripturis dicti Notarij, non ſunt neceſſario adhibendi.
Cappellani Dominorum Priorum officium, ibid. verſ. Cappellanus.
Familia qualis, & de illius veſtibus, electione, & remotione, ibid. in fin.
Priores æquiparantur Decurionibus, & Camerarij Curialibus, ibid. in adnot. n. 1.
Prior qui eſt, non poteſt præponi alicui officio ſine dignitate, ibid. in adnot. n. 2.
Acceptare non poteſt aliquod officium, nec diſcedere ſine licentia Superioris, ibid.
Contrahere Priores poſſunt durante officio, ibid. in adnot. n. 3.
Ciuitatem obligare non poſſunt abſque ſpeciali mandato, ibid.
Statuere non poſſunt abſque toto Populo, & confirmatione Apoſtolica, ibid. in adnot. n. 4.
Priores Ciuitatis debent perquirere Sapientias, & arma auferre, ver. Sapientiæ. verſ. Sixtus IV. pag. 242.
Fides Priorum Ciuitatis admittitur ſuper obſeruantia Statuti, deciſ. 19. n. 5.
PRIVILEGIA conceſſa per Anteceſſores Pontifices confirmauit Innocentius VIII. ver. Priuilegium. in prin. pag. 231.
Priuilegia conceſſa per Commune ſunt rata, & firma, ibid. verſ. Priuilegia, licet non poſſint concedi per Priores, ibid.
Priuilegium alicui datum non cenſetur ab eo auocatum per legem nouam in contrarium, ibid. in adnot. n. 1.
Immemorabilis obſeruantia, & conſuetudo habet vim Priuilegij, ver. Pœna. in adnot. n. 27. pag. 222.
Priuilegia ex cauſa oneroſa habent vim contractus, deciſ. 59. n. 4.
Alia vide ſupra Immunitas.
PROBATIO damnorum datorum quomodo fiat, ver. Damnum datum. cap. 10. pag. 105.
Exceptiones probari debent per publicum Inſtrumentum, vel ſcripturam vim confeſſionis Iudicialis habentem ex Statuto, ver. Probatio. in princ. pag. 232.
Clericus an ligetur huiuſmodi Statuto, ibid. in adnot. n. 1.
Teſtes quinque ſufficiunt loco Inſtrumenti requiſiti à Statuto, ibid in adnot. n. 2.
Præſumptio Iuris etiam ſufficit, ibid. in adnot. n. 3.
Dotis fauore non intrat dictum Statutum, ibid. in adnot. n. 4.
Et ſi pars non oppoſuiſſet de Statuto, ibid.
Et vbi adeſſet confeſſio eiuſdem, ibid. in adnot. n. 5.
Datur habilitatio ad probandum per omne genus probationis, ver. Exceptio. verſ. Oppoſitæ, ibi ſolet tamen.
Probationes poſſunt fieri ſine dilationibus, ibid. in adnot. n. 6.
Fallit vbi eſſent aſſignatæ, ibid in adnot. n. 7.
Teſtes extra terminum examinati non probant, ibid.
Probatio ſuper notorio eſt ſuperflua, deciſ. 51. n. 3.
Probationes leuiores ſufficiunt ad effectum ſucceſſionis, deciſ. 62. n. 20.
PROCESSVS accommodatio quomodo fiat, & quot dierum ſit, ver. Proceſſus. in princ pag. 232.
Negligentia Notarij non nocet, ibid. adnot. n. 2.
Amiſſio proceſſus ſi allegetur, quid faciendum, ibid. adnot. n. 3.
Proceſſus factus cum Syndico eſt validus, ver. Syndicus Ciuitatis. in adnot. n. 5. pag. 268.
Proceſſus quomodo fiat in Iudicio executiuo, ver. Iudicium executiuum. verſ. Proceſſus. pag. 169.
Proceſſus eſt nullus ſi non ſit præſtita ſatiſdatio petita ex Statuto, ver. Satiſdatio in adnot. n. 4. pag. 242.
Proceſſus in vim remiſſorialium à Iudicibus Romanæ Curiæ, debet extrahi integraliter, & transmitti, ver. Teſtes. verſ. Quando. & adnot. n. 25. pag. 277. & 279.
Proceſſus huiuſmodi ſi fuerit clauſus pendente termino ad reprobandum non eſt nullus, ſed præfigendus eſt nouus terminus, ibid. in adnot. n. 26.
PROCLAMA quomodo fiat, ver. Abſentia. in adnot. n. 23. pag. 3.
Alia vide ver. Præco, & Bannimenta.
PROCVRATOR abſentis debet citari vbi adſit, & Actor habeat notitiam, ver. Abſentia. in adnot. n. 13. pag. 2.
Qui non acceptauit mandatum non dicitur Procurator, ibid. n. 15. & vide n. ſeq.
Procurator generalis poteſt citari, & cum eo incohoari iudicium, ibid. n. 17.
Procuratores duo non cenſentur inſolidum conſtituti, ibid. n. 18.
Procurare poſſunt omnes pro certis perſonis, ſed gratis, ver. Cauſidicus. verſ De anno. pag. 55.
De Statuto quod quis non poſſit procurare niſi ſit de Collegio, vide ibid. & adnot. n. 2.
Procuratoris officium an ſit vile, ibid. in adnot. n. 5.
De ſalario, & mercede Procuratorum, ibid. verſ. Super ſalario. & adnot. n. 7.
Non poteſt accuſare de damno dato, ver. Damnum datum. cap. 3. verſ. Debet tamen. Fallit verſ. ſeq. pag. 103.
Procurator cum ſpeciali mandato admittitur in Syndicatu, ver. Syndicatus. verſ. Procurator. pag. 267.

Aedificium ſuper re alterius non tenetur quis tollere poſt decem annos, ibid. verſ. Aedificium, vbi ſecus in Plateis, & Vijs.
Communantiæ non præſcribuntur, ibid. verſ. Communantiæ.
Conſors poſſidendo rem communem non præſcribit, ibid. in fin.
Iuratum debitum non compræhenditur Statuto de præſcriptionibus, ibid. in adnot. n. 4.
Mala fides impedit præſcriptionem ſtatutariam, ibid. in adnot. n. 5. vbi quod nocet etiam hæredi.
Interruptio præſcriptionis quando inducatur, ibid. in adnot. n. 6.
Statutum poteſt præſcriptionem tollere, ibid. in adnot. n. 7.
Operarij perfecto opere præſumuntur ſatisfacti, ibid. in adnot. n. 9.
Salarium à famulis intra quantum tempus peti poſſit, ibid. in adnot. n. 10.
Dominus præſumitur habuiſſe medietatem fructuum à Colono, ibid. adnot. n. 11.
Præſcriptione longiſſimi temporis non præiudicatur iuri publico, quoad Vias, & loca publica, quia non intrat præſcriptio contra Commune, ver. Via. verſ Poſſeſſione. pag. 286.
Præſcriptio etiam triginta, vel quadraginta annorum requirit bonam fidem de iure Canonico, fallit in iure quærendo, deciſ. 13. n. 3. & ſeq.
Statutum loci contractus, & iudicij attenditur in præſcriptione, deciſ. 69. n. 3.
Præſcriptio interrumpitur per citationem, deciſ. 69. n. 4. & in ſtatutaria breuiori, n. 5.
Et perpetuatur actio ad quadraginta annos, ibid. n. 6. & ſeq.
Præſcriptio immemorabilis non poteſt per ſcripturas probari, & requirit ſcientiam, & acquieſcentiam illius contra quem allegatur, deciſ. 74. n. 6.
Inter Forenſes etiam, & vbi inſtrumentum crediti fuit alibi confectum intrat præſcriptio ſtatutaria, dummodo in loco Statuti petatur, deciſ. 124. n. 1. & deciſ. 69. n. 3.
Et coadiuuatur ex adminiſtratione per Creditorem facta, d. deciſ. 124. n. 4.
Reſtitutio ex capite ignorantiæ aduerſus præſcriptionem ſtatutariam quando detur, deciſ. 124. n. 5. & ſeqq.
Statuta præſcriptionem ad breuiorem terminum reducentia adſunt ferè per totam Italiam, deciſ. 124. n. 7.
PRAESIDENTES Collegij Legiſtarum ſunt Iudices Appellationum vſque ad ſummam ducatorum centum, ver. Appellatio. cap. 2. verſ. Præſidentes & adnot. n. 2. pag. 20. & ver. Doctores. verſ. Ad Dominos Præſidentes. pag. 116.
PRAETENSIO concludenter probanda eſt, deciſ. 14. n. 3.
PRINCEPS recognoſcens Superiorem non poteſt prohibere ſubditis aſportationem victualium ad Statum Eccleſiaſticum, deciſ. 59. n. 1.
Nec libertatem, quæ de iure cõmuni competit, ibid. n. 2.
Inferior à Principe non poteſt facere actum tempore inhabili, conferendo illius effectum in tempus habile, deciſ. 34. n. 7.
Princeps extra proprium territorium eſt veluti priuatus, deciſ. 99. n. 10.
PRIORVM officium quale, ver. Priores. in princ. & vide verſ. Martinus V. pag. 227.
Priores quomodo eligantur, ibid. verſ. De electione.
Priores decem eſſe debent, & duo de qualibet Porta, ibid. verſ. Decem. vbi ex quibus Collegijs aſſumantur. pag. 228.
Acceptare tenentur officium, nec poſſunt renunciare, ibid. verſ. Officium.
Promittere debent cum iuramento, & ſatiſdare de officio bene &c. exercendo, ibid. verſ. Promittere.
Durat officium tribus menſibus, ibid. verſ. Durat, vbi de refirma.
Victus eorum quantus, ibid. verſ. De victu.
Veſtes ipſorum qualis, ibid. verſ. De veſtibus, vbi de torque aurea deferenda.
Salarium quantum ſit, ibid. verſ. De ſalario.
Priores qui eſſe non poſſint, ibid. verſ. Non poſſunt.
Bona debet quis habere vt poſſit eſſe Prior, d. loco, ibi Qui non habet, & adnot. n. 3.
Prior extractus ſi eſſet mortuus, abſens, vel inhabilis, quomodo fiat ſubſtitutio, ibid. verſ. Si extractus. pag. 229.
Permanere debent in Palatio, ibid. verſ. Permanere.
Quid ſeruare debeant in ſcribendis epiſtolis, ibid. verſ. Epiſtolæ.
Concordiam curare debent inter Officiales, & Collegia Artium, & Artifices, ibid. verſ. Studere debent.
Præcepta facere poſſunt, ibid. verſ. Poſſunt præcipere.
Oratores, & Legatos an mittere poſſint, ibid. verſ. Poterant mittere. & in adnot. n. 7. pag. 231.
Habent auctoritatẽ curandi obſeruantiam Statutorum, & priuilegiorum, ibid. verſ. Habent auctoritatem.
Annonam concernentia regunt, ibid. verſ. Habent omnimodam.
Mercatoribus, & alijs tenentur auxilium præſtare, vt conſequantur iuſtitiam, ibid. verſ. Tenentur auxilium.
Habent auctoritatem ſuper negocijs Armarij, & Cataſtri, ibid. verſ. Super negocijs.
Cuſtodia Ciuitatis, & Comitatus ſpectat ad ipſos, ibid. verſ. Necnon.
Priores tenentur procurare Aquarum abundantiam in in Ciuitate, ver. Aqua. verſ. Aquarum. pag. 23.
Cauſas introducentes coram alijs, quam Iudicibus ordinarijs, cogunt renunciare impetratis, ver. Priores. verſ. Item cogendi. pag. 229.
Appellationum, ſeu Recurſuum Iudices ſunt à quibuſdam ſententijs, ibid. verſ. Sunt Iudices.
Baiulos eligunt, ibid. verſ. Eligunt. pag. 230.
Eligunt Portinarios, ibid. verſ. Portinarij.
Artifices quidam forenſes, nè exerceant in Ciuitate debent curare, ibid. verſ. Debent.
Pontes, & Fornices ſuper vijs faciendi poſſunt facultatem dare cum Camerarijs, ibid. verſ. Pontes.
Arma ipſi, Notarius, & Familia deferre poſſunt impunè, ibid. verſ. Arma.
Accedere debent perſonaliter ſemel ad videndum Aquæductum Fontis Plateæ, & ſyndicare Officialem de omiſſis, ibid. verſ. Debent ſemel.
Sedere debent certis temporibus ad audiendas petitiones, ibid. verſ. Sedere publicè.
Propria negocia, vel eorum Notarij non poſſunt proponere, & proponenti conſentire, ibid. verſ. Propria.
Conſanguineos, & eorum Notarium non poſſunt eligere ad aliquod officium cum ſalario, nec Legatum mittere, ibid. verſ. Conſanguineum.
Non poſſunt proponere aliquid, quod concernat reformationem

Ratio adminiſtrationis reddita vni ex Pupillis an ſufficiat, vt iterum non ſit reddenda, ibid. in adnot. n. 3.
Hæres Tutoris an rectè fuerit condemnatus ad certam ſummam, ex cauſa redditionis adminiſtrationis rationis tutelæ, ibid. adnot. n. 4.
Ratio non poteſt reddi abſque libris, deciſ. 45. n. 7.
REBELLIS quis dicatur, & quid contra Rebelles diſponat Statutum, ver. Rebelles. pag. 235.
RECOGNITIO ſcripturarum priuatarum quomodo fiat, & quando iſtæ habeantur pro legitimè recognitis, ver. Recognitio ſcripturarum. in princ. & adnot. n. 1. pag. 236.
Comparatio literarum Notariorum mortuorum, & illorum rogitutum, & Protocollorum approbatio quomodo fiat, ibid. verſ. Comparatio. & adnot. n. 4.
Epiſtolæ recognoſcuntur per teſtes, habentes notam manum eius, qui ſcripſit, ibid. adnot. n. 2.
Recognitio etiam iurata non probat contra Tertium, ibid. adnot. n. 3.
Comparatio literarum ad effectum recognitionis manus quomodo fiat, ibid. adnot. n. 5.
Recognitio manus Notarij in antiquis non requiritur, deciſ. 90. n. 6.
Recognitio manus, & ſcripturæ Notarij non poteſt fieri lite pendente, deciſ. 103. n. 2.
Legalitas non ſufficit pro recognitione lite pendente, deciſ. 103. n. 3.
Recognitio Apocæ per teſtes habentes notam manum, non ſufficit ſine adminiculis, deciſ. 119. n. 4.
RECOMMENDATIO, vel Arreſtatio, vide ſupra Carcer.
RECONVENTIO quando poſſit fieri poſt litem conteſtatam in cauſa appellationis, & coram Iudice delegato, ver. Reconuentio. in adnot n. 2. pag. 236.
Forenſis litigare volens tenetur idoneè ſatiſdare de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo etiam in cauſa reconuentionis, ibid. in princ.
Non Artifex agens contra Artificem cogitur ſatiſdare in cauſa reconuentionis, quæ debet proponi per Artificem intra tres dies, ibid. verſ. Quando.
RECVRSVS datur à ſententijs Magiſtrorum Viarum, ver. Recurſus. in princ. pag. 236.
Item à ſententijs Dominorum Conſulum, Auditorum, & Camerariorum, ibid. verſ. Necnon.
Item à Gabbellariorum grauaminibus, ibid. verſ. A Gabbellariorum. & ver. Gabbella. in fin. pag. 152.
Et in cauſis à quinque florenis infra, d. ver. Recurſus. verſ. In cauſis.
Recurſus vbi eſt ſublatus, cenſetur ſublatus omnis regreſſus, qui contra ſententiam competere poſſet, ibid. in adnot. n. 2. pag. 237.
Recurſuum cauſæ debent expediri intra certum tempus, ver. Appellatio. cap. 6. verſ. Cauſæ recurſuum. pag. 22.
Appellatione ſublata conceditur ſupplicatio, & recurſus, d. ver. Recurſus in adnot. n. 1. pag. 237.
Recurſus à grauaminibus Vicariorum Comitatus ad quos detur, ver. Vicarij Comitatus. verſ. Recurſus. pag. 293.
REINTEGRATIO tantum reſtituit quantum probatur ablatum, deciſ. 67. n. 9.
Reintegratio eſt in priorem ſtatum repoſitio, deciſ. 67. n. 14.
Reintegratio præſupponit excluſionem, & ſic priuationem, deciſ. 65. n. 7.
Reintegratio Fœminis Statuto excluſis an, & quando, & in quibus bonis competat, & quæ probationes requirantur, vide ſupra Fœmina.
RELATIO debet fieri ad præcedentia, deciſ. 11. n. 10. & deciſ. 35. n. 29.
Relatio non debet fieri ad correctionem iuris communis, deciſ. 35. n. 30.
Relatiuum non refertur niſi ad perſonas præcedentes, deciſ. 66. n. 12.
Relatio fit ſingula ſingulis, deciſ. 96. n. 1. Fallit vt ibi, & n. 2.
RELIGIO, Religioſus, vide ſupra Monaſterium.
REMISSORIA non datur, vbi cauſa diù pependit in partibus, & Pars examinare potuit, & quando examinauit plures, ver. Succeſſio. in adnot. n. 26. & ſeq. pag. 257. & ſeq.
Datur etiam ſuper eiſdem articulis, quando continent materias magis explicitè ſpecificatas, & diſtinctas, ibid. in adnot. n. 3. vbi videas n. 31. & 32. in fin.
Remiſſoria debet executioni demandari impenſis eius, qui petijt, ver. Teſtes. in adnot. n. 16. pag. 278.
Remiſſorialis Iudex non debet procedere ad actus iudiciarios in alijs diebus, quàm præſcriptis in remiſſoria, ibid. in adnot. n. 27. vbi quod non procedit in decreto ſigillationis proceſſus.
Remiſſorialis proceſſus in quo fuerunt ſeruata omnia ſolemnia præſumitur validus, deciſ. 39. n. 1.
Remiſſoria non conceditur ad probandum id, quod probatum non releuat, deciſ. 51. n. 2.
Remiſſoria poteſt à Rota dirigi Laico, vbi cauſa eſt prophana, & Rei laici, deciſ. 62. n. 15. & 16.
RENVNCIATIO impedit petitionē ſucceſſionis, quando eſt valida, deciſ. 77. n. 1.
Renunciatio ſucceſſioni Viuentis nō compræhenditur in Statuto requirente certas ſolemnitates, deciſ. 77. n. 3.
Et de renunciatione iuris quærendi, deciſ. 9. n. 17. & ſeqq.
Renunciatio facta abſque ſolemnitatibus à Minore ingreſſuro Religionem an valeat, ver. Monaſterium. in adnot. n. 9. & ſeq. pag. 200.
Renunciationes vti ſtricti iuris debent ſtrictè interprætari, & non eſt facienda in eis extenſio, deciſ. 94. n. 5. & 9.
Fallit vt deciſ. 96. n. 14. & 15.
Renunciationum generalitas reſtringitur ex verbis immediatè ſubſequentibus, deciſ. 94. n. 6.
Renunciationes reſtrictæ ad legitimam non debent extendi ad alia bona non renunciata, deciſ. 94. n. 7.
Renunciationum verba generaliſſima intelliguntur ex cauſa de præterito, vel de præſenti, non autem de futuro, deciſ. 94. n. 8. ſed vide deciſ. 95. n. 3. 4. & 9.
Renunciatio non reſtricta, ſed generaliſſima compræhendit etiam ſucceſſionem ab inteſtato, deciſ. 95. n. 1. & per tot.
Religionem, ſeu Monaſterium ingrediens Mulier, ſolet ſucceſſioni Parentum ab inteſtato, recepta dote congruenti, renunciare, deciſ. 95. n. 2.
Renunciatio extenditur ad caſum minus dubitabilem, deciſ. 95. n. 5.
Et ad maiora expreſſis propter verba ampliſſima ſubſequentia, n. 6.
Renunciatio ampliſſima extenditur vbi aliàs non operatur, deciſ. 95. n. 7.
Renunciatio cum reſeruatione præſtationum annuarum quid

Procurator in Criminalibus abſque ſpeciali mandato admittitur ad habendum teſtes pro informatione Curiæ examinatos pro ritè, & rectè examinatis, ſaluis &c. ver. Teſtes. verſ. Procuratores. & in adnot. n. 30. pag. 277. & 279.

Procuratoris confeſsio nocet principalibus, qui ſunt illa vſi, deciſ. 27. n. 8.

Comparitio Procuratoris ſupplet defectum citationis, deciſ. 40. n. 8. & ſeqq.

Procuratoris Domini litis comparitio quando ſufficiat, ibid. n. 12.

Procuratoris conſtitutio requirit ſolemnitates ipſius contractus faciendi per Procuratorem, deciſ. 42. n. 7.

Procuratoris factum dicitur factum ab ipſo principali, deciſ. 54. n. 11.

Alia vide ſupra Mandatum.

PRODIGIS *datur Curator ſecundum quod Ius commune diſponit, ver. Curator. verſ Furioſis autem. pag. 100. & ver. Prodigus. per tot. vbi quod contractus ab illo facto non valet. Et an iuramento firmetur, ibid. in adnot. n. 2. pag. 233.*

Contrahens cum Prodigo punitur, d. ver. Prodigus. circa princ.

Prodigo manifeſto an ipſo iure ſit interdicta adminiſtratio bonorum, ibid. in adnot n. 1.

Prodigus in delictis an excuſetur, ibid in adnot. n. 3.

Prodigus quis non præſumitur niſi probetur, ibid. in adnot. n. 4. vbi quomodo debeant deponere teſtes.

PRODVCTIO *quomodo adnotetur à Notario, ver. Productio. in princ. pag. 233.*

Scripturæ productæ reſtituuntur cauſis expeditis, pendentibus verò reſtituuntur Inſtrumenta publica dimiſſa copia, ibid. verſ. Scripturæ publicæ.

Inſtrumentum in Iudicio obligationis Cameralis non eſt producendum, ibid. verſ. Inſtrumentum.

Scripturæ ſubſcriptæ à partibus, & teſtibus poſſunt produci etiam lata ſententia prout in cedula, vbi non fuit poſtea aperta, & poteſt fieri recognitio illarum, ibid. verſ. Scripturæ priuatæ.

Actuarij manu factæ ſcripturæ habentur pro productis, ibid. in adnot. n. 2.

Productæ ſcripturæ in vno Iudicio habentur pro productis etiam in alio inter eaſdem partes, & coram eodem Iudice, ibid. in adnot. n. 3.

Produci an debeat Statutum, ver. Statutum. in adnot. n. 8. pag. 251.

Productio facta ab vno pro ſuo intereſſe non ſuffragatur alijs, deciſ. 20. n. 4. Declara vt n. ſeq.

Productio in iudicio habet vim ſimultanei conſenſus, deciſ. 54. n. 7.

Producens ſcripturam cenſetur in totum illam approbare, deciſ. 54. n. 9.

Inſtrumentum productum contra vnum ſufficit, quod repetatur contra alium, deciſ. 113. n. 8.

PROHIBITVM *cenſetur poſt tempus id quod eſt permiſſum ad tempus, & è contra, deciſ. 48. n. 3.*

PROMISSIO *reſoluitur cauſa finali, & correſpectiua non ſecuta, deciſ. 69. n. 12.*

PROXENETA *in negocijs vſurarijs punitur, ver. Proxeneta. in princ. & adnot. n. 2. vbi quid de iure communi.*

Proxeneta quis dicatur, ibid. in adnot. n. 1.

PROXIMITAS *an ſit probanda, ver. Abſentia. in adnot. n. 29. pag. 3.*

Quomodo probetur, deciſ. 36. n. 6. & ſeqq.

PVPILLVS *ſi non habet Tutores quomodo procedatur contra eum, ver. Pupillus. in princ. & adnot. n. 1.*

Poteſt petere retractari proceſſum, & ſententiam vſque ad triginta annos, ibid. vbi quid quoad fructus, & adnot. n. 2.

Tutor, vel Curator poteſt vendere bona Pupilli, ſi non habeat pecuniam numeratam pro ſoluendo debito Pupilli, vel Adulti, ibid. verſ. Si Pupillus; Vbi quod poſt duos menſes conceditur executio etiam perſonalis contra ipſum Tutorem, vel Curatorem.

Cõfeſsio facta à Pupillo ſine Tutoris auctoritate eſt nulla ipſo iure, ibid. verſ. Confeſsio. & adnot. n. 3.

Pupillorum cauſæ ſunt ſummariæ, ibid. in fin.

Syndicus Ciuitatis debet citari ad defenſionem Pupillorum non habentium Tutores, vel Attinentes, ver. Syndicus Ciuitatis. verſ. Syndicus iſte. pag. 268.

PVTEVS, *vel Ciſterna debet fieri in communi Platea, vel loco expenſis Vicinorum etiam contradicentium, vbi tres ex quatuor partibus ſunt in concordia, ver. Puteus. in princ. pag. 234.*

Debet fieri in quolibet Caſtro, & Villa, & debent contribuere etiam Ciues bona ibi poſsidentes, ibid. verſ. Debet fieri.

Puteum, vel Ciſternam de nouo conſtruenti danda eſt certa quantitas pecuniarum, ibid. verſ. Puteum.

Immundicias proijciens in Puteos, Fontes, vel Ciſternas punitur, ibid. verſ. Proijciens.

Puteo, vel Ciſternæ ſi noceant Aquaria, vel Latrinæ, quid faciendum, ibid. verſ. De Aquarijs.

Expenſas factas in purgatione Putei communis debet reficere Conſors, & interim non poteſt haurire aquam, ibid. verſ. Si aliquis.

Pro cõſeruatione Puteorum quid ſtatutum ſit, ver. Viarum Magiſtri. verſ. Quoad Fontes. pag. 292.

Q

QVALITAS *in qua quis ſe fundat probanda eſt, deciſ. 14. n. 2.*

Qualitates non arguunt vocationem, deciſ. 98. n. 4.

QVIETATIO *facienda Tutori, vel hæredibus ab Adulto quæ requirat, ver. Quietatio. in princ. pag. 235. & ver. Tutor. pag. 281.*

Quietationis, vel abſolutionis Inſtrumentum intra tres dies Notarius tenetur tradere, ver. Notarius. verſ. Refutationes. pag. 207.

Quietationis Inſtrumentum fit expenſis communibus, ver. Quietatio. verſ. Inſtrumentum. pag. 235.

Quietationem tenetur quis facere etiam per Inſtrumentum, ſed non generalem, ibid. in adnot. n. 1. & ſeqq.

Reſeruare an poſsit ſibi ius Creditor in quietatione, ibid. in adnot. n. 2.

R

RATIFICATIONEM *plurium Inſtrumentorum promittens debet omnia ratificari facere, deciſ. 42. n. 2.*

Ratificans debet habere explicitam ſcientiam omnium, vt valeat ratificatio, deciſ. 42. n. 3.

RATIONE *vna ceſſante altera remanente non ceſſat diſpoſitio, deciſ. 56. n. 13. Limita vt n. 14.*

RATIO ADMINISTRATIONIS *quomodo reddatur à Tutoribus, & Curatoribus, ver. Ratio adminiſtrationis. in princ. pag. 235.*

Ratio adminiſtrationis inter Attinentes de conſuetudine an reddatur, ibid. in adnot. n. 2.

quid operetur, deciſ. 95. n. 8. & ſeqq.
Renuncians iuri de præſenti iam acquiſito, multo magis cenſetur renunciare iuri de futuro ex cauſa de futuro, deciſ. 95. n. 11.
Renunciationis exceptio probata ex publico inſtrumento conſiſtens in articulo iuris, non dicitur requirere altiorem indaginem, ſed impedit immiſſionem, deciſ. 95. n. 12.
Renunciatio filiæ hæreditati paternæ recepta dote, intelligitur ab inteſtato, deciſ. 96. n. 6.
Renunciatio facta à filia quando non ſit intelligenda ad fauorem maſculorum, deciſ. 96. n. 7. & ſeqq.
Renunciatio cum ſtipulatione pro hæredibus non reſtringitur pro deſcendentibus maſculis, deciſ. 96. n. 8.
Renunciatio bonis paternis non extenditur ad bona illa effecta fraterna, deciſ. 96. n. 11.
Renunciatio non reſtringitur ad tempus præſens ex clauſula Ponens, &c. vbi verba ſunt ampliſſima, deciſ. 96. n. 12.
Religionis ingreſſus an ſuſtineat renunciationes aliàs inualidas, deciſ. 97. n. 1.
Non requirit formam concilij niſi renunciatio fiat poſt ſuſceptionem habitus durante anno nouitiatus, deciſ. 97. n. 22.
Minorum renunciationes ex defectu inſinuationis requiſitæ ab Aegidiana declarantur inualidæ, deciſ 97. n. 2. & per tot.
REPETITIO ſoluti datur ei contra quem eſt facta executio, vbi probet ſe non fuiſſe obligatum, ver. Repetitio. in princ. pag. 237.
Indebitè ſolutum in vim ſententiæ quomodo repetatur, ibid. adnot. n. 1.
Executiua via an detur pro recuperatione indebitè exacti, ibid. adnot. n. 2.
REPRAESALIAE an, & quando concedantur, & de Officialibus ſuper illis, ver. Repræſaliæ. in princ. & adnot. n. 1. pag. 237.
Non conceduntur contra Doctores, Scholares, & Officiales, ibid. verſ. Non conceduntur.
Ciues præſertim originarij non poſſunt capi pro Repræſalijs conceſſis à Communi, ibid. adnot. n. 3.
Perſonæ particulares quando teneantur pro debitis Vniuerſitatum, ver. Comitatus verſ. Particulares pag. 78.
RESIGNATIONEM allegans debet docere de valida, deciſ. 97. n. 7.
RESTITVTIO non poteſt peti aduerſus laudum latum in vim Compromiſſi Iudicialis, ver. Reſtitutio in integrum. in princ. pag. 237.
Reſtitutio in integrum regulariter non cenſetur ſublata per Statutum, vt ibid. in adnot.
Reſtitutio Bannitorum pro homicidijs prohibetur, ver. Homicidium. in princ. pag. 156.
Reſtitutio an detur Hæredi, & Minori ad redimendum elapſo termino, ver. Pactum de retrouendendo. adnot. n. 8. pag. 215.
Reſtitutio in integrum datur ſtante nullitate ſubhaſtationis, non obſtante lapſu quadriennij, deciſ. 5. n. 6.
Reſtitutio in integrum ex capite iuſtæ ignorantiæ non competit ei, qui poterat ſcire Peritiores conſulendo, & alijs modis, & vbi ignorantia eſt craſſa, & ſupina, deciſ. 13. n. 8.
Reſtitutio non debet plus tribuere, quàm abſtulerit læſio, deciſ. 66. n. 20.
REVS cenſetur abſolutus ſi cauſa non ſit expedita intra certum terminum, ver. Reus. in princ. & adnot. n. 1. pag. 237. & ver. Compromiſſum. cap. 20. adnot. n. 3. pag. 91.
Reus etiam citatus tamquàm hæres, ſi ſit contumax poteſt contra eum relaxari licentia, d. ver. Reus. verſ. Reus. & adnot. n. 2. pag. 238.
ROTAE AVDITOR pro Porta S. Petri eſt Iudex Inſinuationum, ver. Inſinuatio. verſ. Iudex autem. pag. 162.
Rotæ Auditorum erectio, ver. Rota. in princ. & de Capitulis ſuper ea factis, verſ. ſeqq. pag. 238.
Bullæ Pontificiæ circa ipſos Auditores quid diſponant, ibid. verſ. De auctoritate. & verſ. ſeqq.
Statutum quæ diſponat applicabilia ipſis Rotæ Auditoribus, ibid. verſ. Ex Statuto autem.
Capitaneus eſt Iudex damnorum datorum, appellationum, nullitatum, & recurſuum, ibid. verſ. Capitaneus. pag. 239. vbi alia de illo.
Auditores Rotæ præſentes referuntur, ibid. adnot. n. 1.
Virga, quam defert Poteſtas Rotæ, eſt ſignum Iuriſdictionis, ibid. adnot. n. 2.
Enſis, & Biretum, quæ portat Puer incedens ante Poteſtatem ſunt inſignia Magiſtratus, ibid. adnot. n. 3.
De Syndicatu Auditorum Rotæ, ver. Syndicatus. verſ. De Syndicatu. pag. 267.
RVINAM ſi minantur res communes, quid faciendum à volente reſtaurare, & reparare, ver. Ruinoſum. in princ. pag. 239.
Ruinam minantia deſtruenda ſunt, ibid. verſ. Ruinam.
Aedificare volens opus ex quo timeatur ruina, ſatiſdare debet, ibid. verſ. Aedificare.
Ruinam minantia ſuper Platea Communis, vel ſuper aliqua Via ſunt reaptanda, ibid. in fin.

S

SACCVLVS Magiſtratuum, ſeu Officiorum quomodo componatur, ver. Sacculus. pag. 240.
Reliqua vide ſupra Inſacculatores.
SALARIVM Aduocati, vide ver. Aduocatus. pag. 7. & 8.
Syndici Ciuitatis, ver. Syndicus Ciuitatis. verſ. De ſalario. & adnot. n. 7. pag. 268.
Lectorum in Gymnaſio quale, ver. Salarium. in princ. pag. 240.
Famulus intra quantum tempus poſſit petere ſalarium, ibid. verſ. Famulus. & ver. Præſcriptio. verſ. Debitum. & in adnot. n. 10. pag. 226.
Salarium non conuentum an, & quando debeatur, d. ver. Salarium. in adnot. n. 1. d. pag. 240.
Abſenti cum licentia debetur, ſi redeat tempore ſtatuto, ibid. in adnot. n. 2.
Debetur aliquando pro toto tempore, ibid. adnot. n. 3.
Seruire impedito an debeat reintegrari aliud tantũ tempus, vt conſequatur ſalarium, ibid. adnot. n. 4.
De ſalario, & mercede Procuratorum, ver. Cauſidicus. verſ. Super ſalario. & adnot. n. 7. pag. 56.
Salarium Iudicis damni dati, & Miniſtrorum, ver. Damnum datum. cap. 1. verſ. De ſtipendio. pag. 103.
Salarium Agrimenſoris quis ſoluat, ver. Menſura. in adnot. n. 5. pag. 193.
Salarium Priorum, ver. Priores. verſ. De ſalario. pag. 228.
Salarium Militum non poteſt ſequeſtrari, ver. Sequeſtrum. verſ. Non conceduntur. pag. 245.
Salarium Syndicatorum, & Notarij quantum, ver.

Syndicatus. verſ. De ſalario. pag. 267.
De ſalario Magiſtrorum Viarum, ver. Viarũ Magiſtri. verſ. Prouiſio. & verſ. Solui mandauit. pag. 289. & ſeq.
SALVIANVM *contra bona debitoris probatis extremis datur etiam contra tertios poſſeſſores, deciſ. 79. n. 10. & 11.*
SAPIENTIAE VETERIS *Collegium à quo cõſtructum, ver. Sapientiæ. in princ. pag. 240.*
Delicta Scholarium dictæ Sapientiæ cognoſcuntur ab Epiſcopo, ibid.
Collegium Sapientiæ Nouæ à quo fuerit erectum, ibid. verſ. Illud verò. pag. 241.
Collegium Bartolinum quando, & à quo fuerit inſtitutum, ibid. verſ. Bartolinum.
Sapientiæ ſunt immunes à ſolutione Gabbellarum, ibid. verſ. Sapientiæ.
Propè huiuſmodi Collegia Artifices quidam non poſſunt eorum artem exercere, ibid. verſ. Propè.
Inſultum faciens in domibus Sapientiæ Veteris grauius punitur, ibid. verſ. Inſultum.
Sapientias remanere, & conſeruari debere in ſtatu, in quo antea erant, mandauit Martinus V. ibid. verſ. Sapientias.
Scholares Sapientiarum debent accipere gradum Doctoratus Peruſiæ, ibid. verſ. Scholares.
Rectores dictarum Sapientiarum à quibus eligantur, ibid. verſ. Rectores.
Bona Sapientiarum non poſſunt alienari, niſi ſeruatis ſeruandis, ibid. in fin.
Priores Ciuitatis debent perquirere Sapientias, & arma auferre, ver. Schola. verſ. Sixtus IV. pag. 242.
Alia vide infra Scholæ.
SAPIENTIS CONSILIVM *concedere tenentur Iudices vbi petatur, ver. Sapientis Conſilium. in princ. pag. 241.*
Doctores tractantes de Conſilio Sapientis referuntur, ibid. in adnot.
SATISDARE *tenetur Forenſis litigare volens cum Peruſino tam in cauſa conuentionis, quàm in cauſa reconuentionis, ver. Satiſdatio. in princ. pag. 241.*
Ceſſionarius perſonæ, ſeù loci Religioſi, vel Forenſis tenetur ſatiſdare, vt ibid. verſ. Habens ius ceſſum.
Non Artifex tenetur ſatiſdare ſi agat contra Artificem, ibid. verſ. Quando. pag. 242.
Fideiuſſorem ſi quis non inueniat, an ſufficiat iuratoria cautio, ibid. in adnot. n. 2.
Eccleſiaſticæ perſonæ an ligentur huiuſmodi Statuto, ibid. in adnot. n. 3.
Proceſſus eſt nullus, ſi non ſit præſtita ſatiſdatio petita, ibid. in adnot. n. 4.
Statutum intelligitur ſi ſatiſdatio petatur, ibi n. 5.
SCHOLAE PVBLICAE *sũt Hoſpitalis Miſericordiæ, quod conſequitur centum florenos annuos ex ſtipendijs Lectorum, ver. Hoſpitale. verſ. Apothecarum. pag. 159.*
Delicta cõmiſſa in Scholis grauius puniuntur, ver. Schola in princ. pag. 242.
Scholares nõ poſſunt capi pro repræſalijs, ibid. verſ. Scholares.
Scholares habentur pro Ciuibus, ibid. verſ. Pro Ciuibus. & adnot. n. 4. vbi quoad ipſis vtilia.
Scholares ſunt immunes à Gabbellis, ibid. verſ. Sunt immunes.
Priuilegia multa fuerunt conceſſa Scholaribus, ibid. verſ. Priuilegia.
Arma non poſſunt commodari Scholaribus, ibid. verſ. Sixtus IV.
Gubernator habet iuriſdictionem in Scholares, ibid.
Scholares dicuntur exteri, niſi habitauerint vltra præſtitutum tempus, ibid. in adnot. n. 2. & ſeq.
Alia vide ſupra Sapientiæ.
SCIENTIA *Officialium Papæ æquipollet ſcientiæ Papæ, ver. Pœna. in adnot. n. 21. & 30. pag. 221. & ſeq. vbi vide an requiratur ſcientia Superioris, vt probetur contrarius vſus Conſtitutionis, & deciſ. 86. n. 8. & ſeqq.*
Scientia præſumitur ex conuerſatione, deciſ. 16. n. 8.
Aliqua vide ſupra Ignorantia.
SCRIPTVRA *non authentica reperta in Archiuio an probet, ver. Archiuium. in adnot. n. 2. pag. 25.*
Priuata etiam abſque iuris ſolemnitate habetur pro confeſſione in iudicio facta ad effectum executionis, ver. Scriptura. in princ. pag. 243.
Priuatæ fiunt vt plurimum ſine obligatione reali, ibid. in fin.
Statutum dans executionem inſtrumentis an comprahendat ſcripturam priuatam, ibid. in adnot. n. 2.
Statutum diſponens adhibendam eſſe fidem eandem ſcripturæ priuatæ, quam publicæ, procedit etiam contra tertium, ibid. in adnot. n. 3.
Statutum huiuſmodi non comprahendit non ſubiectos ſtatuentibus, ibid. in adnot. n. 4.
De ſcripturis Notariorum, & productis penes Notarios, vide ver. Notarius. pag. 207.
Scriptura vt dicatur authentica, & fidẽ faciat in iudicio debet eſſe integra, & non diminuta, deciſ. 31. n. 4. & 9.
De parte ſcripturæ poteſt fieri editio ipſi parti, ſecus ad effectum vt dicatur authentica, & fidem faciat in iudicio, deciſ. 31. n. 5. & ſeq.
Approbare quis cenſetur ſcripturam per vſum ipſius, & ex productione, & ex obſeruantia, deciſ. 32. n. 3. & 4.
SENEX *ſeptuagenarius pro debito carcerari non poteſt, ver. Senex. in princ. & adnot. n. 1. pag. 243.*
Sexagenarius poteſt, maximè pro debito Fiſcali, ibid. in adnot. n. 2.
SENTENTIA *in cauſa appellationis non valet poſt terminum à Statuto præfixum, ver. Appellatio. cap. 6. in adnot. n. 5. pag. 22.*
Super admiſſione articulorum dicitur interlocutoria, & poteſt reuocari à Iudice, ver. Articuli. adn. n. 3. pag. 27.
Sententiæ poſſunt ferri prout in cedula, ſeù notula, & debent aperiri intra quindecim dies, vel menſem, ver. Sententia. in princ. & adn. n. 4 & ſeqq. pag. 243. & ſeqq.
Actus pro ſeruato vbi fuit habitus cum teſtibus, intra decem dies conſignandum eſt decretum Notarijs abſque citatione, ibid. verſ. Quando Iudices. pag. 244.
Sententiæ latæ prout in notula non poteſt fieri aperitio elapſo Sabbato ante Dominicam in ramis Palmarum; ibid. verſ. Quadrageſimali. pag. 245.
Sententiarum notulæ non poſſunt aperiri à Iudicibus per menſem ante eorum diſceſſum, ibid. verſ. Poteſtas. & vide adnot. n. 7. & ſeq.
Clauſula (habitis iuribus publicis pro productis) ꝑpoſita in prolatione ſententiæ quid operetur, ibid. in adn. n. 2.
Sententia in qua non adeſt verbum condemno valet, vbi aliud æquipollens fuit appoſitum, ibid. in adnot. n. 3.
Sententia nulla ſuſtinetur quando fuit acceptata, ibi n. 6.
Sententia non reuocans primam eſt nulla, ver. Succeſſio. in adnot. n. 3. vbi limitatur ſi prima ſit iniuſta ex eiſdem, & ſtante clauſula quam, & quas.

Sententia iniuſta non tranſit in rem iudicatam, ſed iniuſtitia debet eſſe clara, & euidens, deciſ. 38. n. 1.

Sententia non poteſt dici iniuſta vbi opiniones ſunt controuerſæ, deciſ. 38. n. 10.

Mandatum referens ſe ad ſententiam iniuſtam, & nullam, eſt nullum, & iniuſtum, deciſ. 45. n. 1. & 3.

Sententia etiam prouiſionalis debet iuſtificari, deciſ. 45. n. 9.

Sententia afficit eum, qui illam acceptauit, in vim pacti, & de acceptatione, deciſ. 54. n. 1. & per tot.

Acceptatio ſententiæ inducitur ex non appellatione, & ex exactione fructum, iuxta illius tenorem, & ex productione in Iudicio, deciſ. 54. n. 2. 3. & 4. vide deciſ. 57. n. 14.

Sententia indiuidua non poteſt pro parte acceptari, & pro parte non, deciſ. 54. n. 10.

Sententiæ validitas deducitur ex reuolutione actorum, deciſ. 57. n. 3. & deciſ. 105. n. 1.

Sententia non lata in die, in qua cadebat citatio, ſed poſtea, eſt nulla, deciſ. 57. n. 4.

Fallit ſi ſit pronunciatum prout in cedula, & illa aperta tempore congruo ex ſtylo Ciuitatis Peruſiæ, & litteris Nepotis Summi Pontificis, ibid. n. 5. & 6.

Sententia ſuſtinetur etiam quod aliquid ſit factũ poſtea, vbi in illo non fundatur ſententia, deciſ. 82. n. 18.

Sententia præſumitur reuocata ex eiſdem actis, deciſ. 87. n. 2.

Aliqua vide ſupra Licentia, ſeu Mandatum.

SEQVESTRVM in caſu decoctionis fieri debet, ver. Sequeſtrum. in princ. pag. 245.

Poteſt fieri etiam diebus feriatis, ſi creditum eſt liquidum, ibid. verſ. Poſſunt, vbi quando non requiratur liquidatio.

Eſt permiſſum vbi eſt relaxatum mandatum contra debitorem, ibid. verſ. Sequeſtratio, vbi de modo ſeruando.

Fit à Creditore poſt tenutam captam, ibid. verſ. De ſequeſtro.

Quando præſumatur mendicatum, ibid. in adnot. n. 3. pag. 246.

Stipendia Militum non poſſunt ſequeſtrari, ibid. verſ. Non conceduntur.

Mortuorum corpora, cera, aut aliæ res funerales non poſſunt ſequeſtrari, ibid. verſ. Nec Mortuorum.

Fructus bonorum non poſſunt ſequeſtrari apud Colonos, niſi præcedente mandato, ibid. verſ. Fructus.

Sequeſtratarius tenetur de proprio ſi det res ſequeſtratas ſine licentia Curiæ, ibid. verſ. Sequeſtratarius.

Quid ſi res fuerint eidem per vim ablatæ, ibid.

De Sequeſtris qui tractent, ibid. in adnot. n. 1.

Sequeſtro contradicere quando poſſit Sequeſtratarius, ibid. in adnot. n. 2.

Sequeſtratarius non curans per multos dies reuocationem Sequeſtri cenſetur conſentire, ibid.

Poteſt fieri Sequeſtrum contra ſuſpectos de fuga, ver. Suſpectus de fuga. in fin. pag. 266.

SIGILLVM non eſt de ſubſtantia actus, ſed ad vberiorem probationem, ver. Teſtis. in adnot. n. 27. pag. 279.

SIMVLATAE præſumuntur donatio, & venditio, ſi donans, & vendens remanſerit in poſſeſſione, & quando ſecus, ver. Simulatio. pag. 246.

SOCIO non præiudicat poſſeſſio Conſortis, ver. Societas. in princ. pag. 246. & ver. Poſſeſſio. in fin. pag. 224.

Conſors poſſidendo rem communem non præſcribit, ver. Præſcriptio. in fin. pag. 226.

Conſors debet reficere expenſas factas in purgatione Putei communis, & interim non poteſt haurire aquam, ver. Puteus. verſ. Si aliquis. pag. 234.

Communem rem reparans recuperat medietatem impenſarum, ver. Aedificium. verſ. De reparante. pag. 123.

Super muro Communi licet ædificare, ibid.

Soccitæ cauſa debitum non poteſt peti tranſacto anno, d. ver. Societas. verſ. Soccitæ. & vide adnot. n. 2. pag. 246.

De Collatica Bouum, vide ibid. verſ. De Collatica. & in adnot. n. 3.

Societates ad caput ſaluum ſunt probibitæ, ibid. in fin. & in adnot. n. 4.

SODOMIAE crimen qua pœna puniatur ex Statuto, & alijs Conſtitutionibus, ver. Sodomia. in princ. pag. 246.

Quid de Iure communi, ibid. in adnot. n. 1. pag. 247.

Confiſcationis pœna non imponitur in hoc crimine, ibid. in adnot. n. 2.

Sodomita gaudet immunitate Eccleſiæ, ſi ad illam confugiat, ibid. in adnot. n. 3.

Sodomiæ crimen quomodo probetur, ibid. in adnot. n. 4.

SOLVTIO vbi fit cum pecunijs Debitoris non ſuffragatur ceſſio, ver. Ceſſio. in adnot. n. 1. Declara, vt n. 2. pag. 58.

Soluere non poteſt Debitor Creditori ſui Creditoris, ver. Solutio. in princ. & in adnot. n. 2. pag. 247.

In ſolutione quod eſt, differt ab eo, quod eſt in obligatione, ver. Legitima. in adnot. n. 33. pag. 177.

Dilatio ad ſoluendum quanta aſſignanda ſit Debitori, ver. Solutio. verſ. Ad ſoluendum. & in adnot. n. 3. & ſeqq. pag. 247.

Dilationes, Saluiconductus, Non grauetur, & ſimilia concedi non poſſunt Debitoribus vltra terminum à iure aſſignatum ad ſoluendum, ibid. verſ. Dilationes.

Solutiones pro qua parte poſſint fieri in quatrenis, ibid. verſ. Solutiones.

Debita contracta in quatrenis ſoluuntur ad rationem nouem iuliorum pro ſcuto, ibid. in adnot. n. 6.

Solutio debet probari, quia non præſumitur, deciſ. 125. n. 1.

Nec concluditur ex ſola executione, vt n. 7.

Solutio vnius ſummæ, & cauſæ non refertur ad aliam, deciſ. 125. n. 4.

SOROR dotata à Fratribus, vel aliquo ipſorum non ſuccedit durante linea maſculina, & quando ſuccedat cum Patre, & alijs, ver. Soror. in princ. pag. 247.

Sororis appellatione venit tam vtrinque coniũcta, quàm Conſanguinea, vel Vterina tantum, ibid. in adnot. n. 1.

Frater non venit appellatione Sororis, ibid. in adnot. n. 2. pag. 248. vbi an Soror veniat appellatione Fratris.

Soror quando excludatur à Patruelibus, ibi n. 3.

Sorores Vterinæ in ſucceſſione excluduntur à Patruis, ver. Succeſſio. verſ. In Comitinis. pag. 255.

Filiæ Fratris præmortui ſuccedunt cum Sororibus Fratris morientis, ibid.

Soror ab inteſtato ſuccedit cum Fratre in bonis Maternis, & ei eſt danda immiſſio, ibid. n. 5. pag. 256.

Niſi repugnet Statutum vt, ibid. n. ſeq.

Filij Sororum in ſucceſſione Auunculorum repræſentant Matrem, deciſ. 66. n. 21.

Aliqua vide ſupra Frater.

SPECIALIA multiplicanda non ſunt, deciſ. 100. n. 19.

SPECIFICATIO eorum, quæ tacitè inſunt non eſt ſuperflua, ver. Succeſſio. in adnot. n. 21. pag. 257.
SPOLIVM vt detur aduerſus factum Iudicis requiritur aut nullitas, aut notoria iniuſtitia, deciſ. 57. n. 1. & 2.
SPONSALIA non poſſunt contrahi cum Muliere minore duodecim annis ſine conſenſu Aſcendentium, vel Tutoris, ver. Sponſalia. in princ. pag. 248.
Tutor non poteſt contrahere ſponſalia cum Pupilla ſine conſenſu aliquorum, ibid. verſ. Tutor.
Munera quædam non poſſunt dari Sponſis, ibid. verſ. De prohibitione.
Sponſi quibus ex cauſis excuſentur à matrimonio contrahendo, ibid. in adnot. n. 1.
Alia vide ſupra Matrimonium.
SPORTVLAE tam in Ciuilibus, quàm in Criminalibus quantæ, ver. Sportulæ. in princ. pag. 248.
Non ſoluuntur in cauſis Annonæ, ver. Annona. verſ. In cauſis. pag. 13.
Sportulas quis tenetur deponere, & ſoluere, d. ver. Sportulæ. verſ. Litigantes. & in adnot. n. 3. d. pag. 248.
Iudex non poteſt accipere Sportulas antequam ſententia fuerit aperta, lecta, & publicata, ibid. in fin.
De Sportulis qui tractent, ibid. in adnot. n. 1.
Sportulæ dantur Iudicibus pro ſalario, ſeu mercede, aut honorario, ibid.
Sportulas non conſequitur, qui habet ſalarium de publico, ibid. in adnot. n. 2.
STATVTA PERVSINA quo tempore fuerint condita, ver. Statutum. in princ. & verſ. ſeqq. vbi de quolibet libro Statutorum, pag. 249. & ſeq.
Confirmationes Statutorum à quibus fuerint obtentæ, ibid. verſ. Confirmauit. & in adnot. n. 15. pag. 252.
Statuta ſi eſſent contraria debent vltima ſeruari, & quæ dicantur vltima, ibid. verſ. Si eſſent. & in adnot. n. 18.
Statuta, & alia ordinamenta, quæ non eſſent ſcripta in corpore Statutorum non afficiunt, ibid. verſ. Statuta, & alia. & vide adnot. n. 19.
Vniuerſitates, Caſtrorum, & Villarum non poſſunt condere Statuta in præiudicium Ciuium, ibid. verſ. Vniuerſitates.
Statuta vetera debent attẽdi in cauſis pendentibus tempore editionis nouorum Statutorum, ibid. verſ. Statuta vetera. & in adnot. n. 20.
Statuta debent ſeruari in modo procedendi tam in cauſis Ciuilibus, quàm Criminalibus, & mixtis, ibid. verſ. fin.
Sed poſt Bannimenta, & Conſtitutiones Card. Vrbini, ibid.
Et poſt Conſtitutiones Pontificias, in adnot. n. 21.
Statutum eſt tantæ potentiæ in Ciuitate, quantæ lex Communis in vniuerſo, ibid. in adnot. n. 1.
Statutum dicitur Ius Commune in Patria, ibid. in adnot. n. 2.
Et appellatione Iuris Communis propriè venit, ibid. adnot. n. 3. & deciſ. 43. n. 6.
Statuta Peruſina fiunt à Populo Peruſino, non à Gubernatore, ibid. in adnot. n. 4.
Nec debent fieri à Prioribus, ſed à toto Populo, ibid. n. 5. & ver. Priores in adnot. n. 4. pag. 231.
Statutum vt valeat quæ requirantur, ibid in adnot. n. 6.
Non requirit publicationem quando fuit factum à Conſilio Ciuitatis, ibid.
Publicatio non tollit quin prius Statutum locum habuerit, ibid.
Publicatio præſumitur vbi Statutum repetitur in volumine Statutorum, ibid. in adnot. n. 7.
Produci an debeat Statutum, ibid. in adnot. n. 8.
Statutum præſumitur vſu receptum, ibid in adnot. n. 9.
Præſertim ſi ſit confirmatum, n. 10 & vide n. ſeqq.
Statutorum confirmatio eſt neceſſaria in terris Eccleſiæ, ibid. in adnot. n. 14. & deciſ. 99 n. 49.
Qualis debeat eſſe Statutorum confirmatio, ibid in adnot. n. 16. & ſeq.
Scripturam non requirunt ad ſui eſſentiam ſtatuta, ibid. in adnot. n. 19.
Statuti verba non poſſunt intelligi in themate, & caſu diuerſo, ver. Succeſſio ab inteſtato. in adnot n. 41. pag. 258.
De duabus conformibus eſt deciſorium, ver. Appellatio. cap. 1. in fine princ. ſed contra in adnot. n. 11. pag. 16. & 18.
Loquens in cauſis ciuilibus, an habeat locum in criminalibus, vel mixtis, ver. Cauſa. in adnot. n. 5. pag. 54.
A Papa confirmatum debet interprætari ſecundum Ius Canonicum, ver. Conſanguinitas. in adnot. n. 5. pag. 96.
Contra Eccleſiaſticas perſonas non valet, ver. Clericus. in princ. & adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 64.
Statutum Peruſinum an ſit attendendum in Cluſio diſmembrato, ver. Cluſium. adnot. n. 7. pag. 71.
Ordinatorium ſeruatur in Curia Eccleſiaſtica, ver. Clericus. in adnot. n. 3. pag. 64. & ver. Eccleſia. verſ. In Curia. pag. 123.
Collegiati, & Artifices poſſunt cõdere Statuta, & quando, ver. Collegia Artium. in adnot. n. 7. & ſeqq. pag. 72.
Diſponens quod Coloni Clericorum poſſint grauari pro Clericis, eſt iniquum, & iniuſtum, ver. Colonus Eccleſiæ adnot. n. 1. pag. 77.
Valet, quod quilibet ſingulo die mittat victualia ad Plateam, ver. Comeſtibilia. in adnot. n 3. pag. 78.
De Compromiſſis, & Reformationes ſunt confirmatæ à Papa, ver. Compromiſſum in princ. vbi ponitur tenor confirmationis, pag. 79. Et in forma ſpecifica, ibid. cap. 1. in adnot. n. 9. & ſeqq. ſed contra n. 24. & ſeqq. pag. 81. & 82.
Vrbis dicitur Papale, ver. Conſtitutiones Cardinalis Vrbini. adnot. n. 2. pag. 98.
Papale ligat etiam Eccleſiaſticas perſonas, & habet locum in quocumque foro, ibid. adnot. n. 3.
Confirmatio Statutorũ de damnis datis, ver. Damnum datum. cap. 1. verſ. Statuta. pag. 103.
Mandans aſſignari certas dilationes in cauſis intelligitur parte petente, ver. Dilatio. adnot. n. 7. pag. 114.
Mandans dotem non poſſe peti ante certum tempus, non procedit vbi dos conſiſtit in re immobili, quæ ſtatim repeti poteſt, ver. Dos. in adnot. n. 4. pag. 120.
Loquens de emptione non habet locum in alio contractu, ver. Emptio. adnot. n. 2. pag. 124.
Statutum loci in cõtractibus ſeruari debet à quocumque etiam forenſe, ver. Forenſis. in adnot. n. 3. pag. 147.
Nec ſunt neceſſariæ ſolemnitates requiſitæ à Statuto loci originis, quando contractus alibi celebratur, ibid. n. 4.
Statutum diſponens inſinuari debere vltimas voluntates, eſt validum, & fauorabile, ver. Inſinuatio. in adnot. n. 3. pag. 163.
Statuta ſuper ſolutione legitimæ Filiorum, ſeu cõfiſcationis peculij declarantur, ver. Legitima. in adnot. n. 2. & ſeqq.

Lex loquens cum aliqua qualitate trahit ad ſui intellectum omnes alias loquentes ſimpliciter in eadem materia, non in alia, deciſ. 9. n. 7.
Statutum Vrbis de contractibus Minorum, & Mulierum habet locum in omnibus contractibus læſiuis, deciſ. 21. n. 4. & vide ver. Minor, & ver. Mulier.
Statutum compræhendit in materia fauorabili tam maſculos, quàm fœminas, deciſ. 24. n. 4.
Statutum declaratur ex rubrica, deciſ. 31. n. 2. & deciſ. 33. n. 3.
Statutum quando poteſt in pluribus inducere correctionem iuris Communis interpretatur, vt in vno tantum corrigat, deciſ. 35. n. 21.
Statuti non vſus, ſeù contrarius vſus quomodo probetur, deciſ. 37. n. 1. & per tot.
Statutum non dicitur interruptum, quod ſemper viguit, deciſ. 37. n. 2.
Qualitates Statuti debent probari vt illud intret, & teſtes debent exprimere actus, deciſ. 37. n. 3. & ſeqq. & deciſ. 67. n. 16.
Statutum correctorium iuris Communis non habet locum in caſu ficto, deciſ. 38. n. 2. & vide n. ſeqq. & deciſ. 8. n. 7. & ſeqq. & deciſ. 108. n. 3.
Statuta compilata de ordine Papæ, & ab ipſo confirmata dicuntur Papalia, deciſ. 50. n. 4.
Statuta non intrant vbi agitur de cauſa teſtati ad ſubuertendum morientium voluntates, deciſ. 61. n. 4. 14. & 21.
Statutum non operatur contra tenorem legitimationis, deciſ. 61. n. 24.
Obſeruantia Statuti probatur ex fide Aduocatorum, deciſ. 66. n. 17.
Violatio litteræ debet euitari in Statutis, deciſ. 67. n. 16.
Statutum quamuis in ſuo cortice loquatur in perſonam tamen vbi diſponit de ſucceſſione, videtur de ipſis bonis diſponere, non autem de perſonis, deciſ. 99. n. 22.
In Statutis verba debent interpretari cum effectu, deciſ. 99. n. 31.
Statutorum coniunctio non fit ad excluſionem fœminarum, deciſ. 99. n. 37. & ſeqq.
Statutum vt afficiat requiritur vt eidem Statuto ſubiaceant in ſimul bona, & perſonæ, nec ſufficit alterum nempe vel ſubiectio perſonarum, vel bonorum, deciſ. 99. n. 39.
Statutaria diſpoſitio vbi deficit ſubintrat ſemper diſpoſitio iuris Communis, deciſ. 99. n. 42.
Statuta vtriuſque loci ſeruanda ſunt in hæreditate Defuncti habentis bona in duobus locis, deciſ. 99. n. 43. & vide n. ſeqq. vbi de confirmatione, & ſubiectione eiuſdem Principis.
Omiſſus caſus à Statuto pro omiſſo haberi debet, maximè quando cum miſterio videtur omiſſus, deciſ. 100. n. 16. & 17.
Qualitates Statuti vbi non concurrunt non intrat Statuti diſpoſitio, deciſ. 100. n. 23.
Statutum loquẽs alternatiuè debet alternatiuè intelligi, deciſ. 101. n. 4. & 8.
Statutum quamuis correctorium recipit declarationem à Iure communi, deciſ. 102. n. 1.
Statuti correctorij limitatio debet latè interpretari, cum illa reſtringens diſpoſitionem Statuti ſit iuri Communi conformis, deciſ. 102. n. 2. 3. & 10.
Ius commune dicitur ius municipale, quod in Prouincia ſeruatur, deciſ. 102. n. 5. ſed vide n. ſeqq.
Statuta Prouinciæ non ſunt extendenda, deciſ. 102. n. 7.
Ius commune non eſt ſtrictè interpretandum, deciſ. 102. n. 8.
Statuti verba ad maiorem declarationem poſita non debent contrarium operari, deciſ. 102. n. 9.
Statutum debet interpretari nè ſtatim ſe corrigat, deciſ. 106. n. 6.
Statutum habens verba clara non admittit ſubtiles ponderationes reſultantes ex ijs, quæ in conſequentiam venire poſſunt, deciſ. 122. n. 4.
Statutum præualet diſpoſitioni iuris communis, deciſ. 122. n. 5.
De Statuto excluſiuo Fœminarum, vide ſupra ver. Fœmina.
De Statuto dante executionem inſtrumentis publicis, aut alijs ſcripturis, vide ver. Iudicium executiuum.
STIPVLARI alter alteri non poteſt, fallit fauore dotis etiam inter diuerſas perſonas, deciſ. 119. n. 3.
SVBHASTATIO bonorum in tenutam captorum per Creditorem quomodo fiat ex Statuto, ver. Subhaſtatio. in princ. & ex ſtylo, verſ. Poſtea verò pag. 252. & ſeq.
Debitor poteſt cogi ad conſentiendum, & ratam habendum venditionem, & adiudicationem, ſeu in ſolutum dationem, ibid. verſ. Debitor poteſt.
Promittens, ſeù offerens in ſubhaſtationibus faciendis debet eſſe Ciuis, vel Comitatenſis Peruſinus, ibid. verſ. Promittens.
Debetque intra ſecundam diem à requiſitione facta comparere ad faciendum contractum, ſeù inſtrumentum, & ſoluendum præcium, aliàs incurrit pœnam, & cadit à iure ſuo, ibid. & in adnot. n. 8.
In ſubhaſtationibus bonorum Debitoris Ciuitatis proceditur de facto, ver. Debitor Ciuitatis. verſ. Bona autem. pag. 111.
Debitor ad redimendum bona in tenutam capta, & ſubhaſtata habet tempus ſex menſium, etiam quod conſenſum præſtiterit, d. ver. Subhaſtatio. verſ. Ad redimendum. pag. 253. & in adnot. n. 9. pag. 254.
Emptio in ſubhaſtationibus ex ſtylo fit cum promiſſione Emptoris, vel præcium oblatum ſoluendi, vel iura, & inſtrumentum remittendi, ibid. verſ. Quod in hac Ciuitate, & vide adnot. n. 9.
Inſtrumento venditionis facto à Iudice, & Creditore abſque alio Iudicis decreto, vel licentia de immittendo Emptor capit poſſeſſionẽ bonorum, ibid. verſ. De anno.
Citatio ad videndum committi bannimenta fit loco citationis ad videndum ſubhaſtari, ibid. verſ. Poſtea verò. circa med. & vide de iure Communi, ibid. in adnot. n. 11. & ſeqq.
Statuti forma eſt ſeruanda in ſubhaſtatione, ibid. in adnot. n. 1. & ad vnguem, deciſ. 6. n. 3.
Nulla exiſtente ſubhaſtatione quando poſſit ad nouam deueniri, ibid. in adnot. n. 2. vbi ad quid teneantur Creditores erga Emptorem.
Subhaſtatio præſumitur facta ſpacio longi temporis, ibid. in adnot. n. 5.
Creditor intra quantum tempus debeat ad ſubhaſtationem deuenire, ibid. in adnot. n. 6.
Depoſito reſidui non facto, eſt nulla ſubhaſtatio, ibid. in adnot. n. 7.
Oblator in ſubhaſtatione quando poſſit cogi ad emptionem, & præcij ſolutionem, ibid. in adnot. n. 8.
Subhaſtatio de iure Communi non valet habita fide de præcio, ibid. in adnot. n. 10. vbi limitatur.

& ſeqq. & n. 8. & ſeqq. pag. 174. & ſeq.
Statutum diſponens, quod credatur libris Mercatorum valet, ver. Mercatura. in adnot. n. 3. & ſeqq. vbi an habeat locum in foro Eccleſiaſtico, n. 5. pag. 194.
Statutum non poteſt diſponere ſuper iuramento, & non valet niſi confirmatum à Papa, ver. Mulier. in adnot. n. 9. pag. 203. & vide ſupra Iuramentum.
Statutum poteſt præſcriptionem tollere, ver. Præſcriptio. in adnot. n. 7. pag. 226.
Statutum eſt ſtrictè intelligendum maximè in correctorijs, ver. Succeſſio. in adnot. n. 118. pag. 264. & ver. Via. in adnot. n. 15. pag. 288.
Statutum conforme iuri Communi quomodo interpretandum, d. ver. Via. in adnot. n. 20.
Confirmatio ſpecifica requiritur, vt Statutum tollat ius Canonicum, nec ſufficit generalis confirmatio Statutorum, ver. Teſtamentum. in adnot. n. 19. & 38. pag. 273. & ſeq.
Statuti ſolemnitatibus inductis pro forma non poteſt renunciari, deciſ. 89. n. 3.
Statutum quàmuis rigidum, & aſperum eſt ſeruandum, deciſ. 93. n. 2.
Statuti verba clara non recipiunt interpretationem, deciſ. 93. n. 4.
Statutum generaliter loquens generaliter eſt intelligendum, deciſ. 93. n. 6.
Statutum debet interpretari ne ſit eluſorium, deciſ. 93. n. 7.
Statuti obſeruantia attenditur, ſed non eſt opus vbi verba ſunt clara, deciſ. 93. n. 8.
Statutum exorbitans à iure communi eſt ſeruandum, maximè vbi fuit confirmatum à Summo Pontifice, deciſ. 93. n. 9.
Statutum de ſucceſſionibus non intrat, vbi adeſt prouiſio expreſſa teſtatoris, deciſ. 98. n. 6.
Statuere eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur circa adminiſtrationem rerum ſuarum, deciſ. 99. n. 9.
Populus non poteſt exercere iuriſdictionem in alieno territorio, deciſ. 99. n. 11.
Statutum an poſſit diſponere de bonis extra territorium, deciſ. 99. n. 19. & ſeqq.
Statutum etiam fauorabile non extenditur extra territorium, deciſ. 99. n. 13.
Facultas ſtatuentium attenditur, & quod principaliter ipſi intelligant, non cortex verborum, deciſ. 99. n. 15.
Statutum poteſt inhabilitare perſonam ſubditam, & ita incapacem illam efficere, vt quocumque vadat ſemper remaneat incapax, & vinculum comprehendat bona extra territorium, deciſ. 99. n. 18. ſed vide n. ſeqq. præſertim n. 25.
Statutum particulare vbi adeſt non attenditur generale, deciſ. 72. n. 12.
Rubrica Statuti non extendit Statutum in nigro, vbi non habet orationem perfectam, & nigrum ſpecialiter diſponit, deciſ. 72. n. 10. & 11.
Statuti exiſtentia de certo tempore deducitur, deciſ. 83. n. 1.
Confirmatio Statuti firmatur, & declaratur clauſula quatenus ſit in vſu, deciſ. 83. n. 2. & 3. & clauſula quatenus ſint licita, & honeſta, n. 4.
Statuta ante confirmationem ſunt inualida, deciſ. 83. n. 3.
Statutum debet produci, deciſ. 84. n. 9.
Statutum in terris Eccleſiæ non valet abſque auctoritate Papæ, & vbi eſt contra libertatem Eccleſiaſticam, deciſ. 84. n. 10.
Confirmatio generalis Statutorum non trahitur ad illud, quod eſt contra libertatem Eccleſiaſticam, deciſ. 84. n. 10.
Statuti de facto obſeruati diſpoſitioni cẽſetur quis ſe conformare, deciſ. 84. n. 12. Declara vt n. ſeqq.
Statutum diſponens de ſucceſſione ab inteſtato non attenditur quando agitur de ſuccedendo ex fideicommiſſo conditionali, deciſ. 84. n. 14.
Confirmatio Statuti à Barone, qui non habet merum imperium non ſuffragatur, deciſ. 86. n. 5. & ſeq.
Confirmatio quoad vnum capitulum Statuti non trahitur ad alia, deciſ. 86. n. 13. & ſeq.
Confirmatio Statuti correctorij debet eſſe ex certa ſcientia, deciſ. 86. n. 15.
Statutum inſertum in libro Statutorum præſumitur cum omnibus qualitatibus, deciſ. 86. n. 16. Declara, vt n. 17.
Statutum non tollit leges antiquas, niſi concurrant voluntas, & poteſtas, ver. Teſtamentum. in adnot. n. 17. & ſeqq. pag. 273.
Vt Statutum tollat ius Canonicum, requiritur confirmatio ſpecifica, nec ſufficit generalis, ibid. in adnot. n. 19. & 38. pag. 274.
Statutum non poteſt derogare Iuri Canonico abſque Sedis Apoſtolicæ approbatione, ver. Teſtamentum. in adnot. n. 26. pag. 274.
Statutum non cenſetur derogare Iuri Canonico ceſſantibus verbis, & repugnantia, ibid. in adnot. n. 27. & 34.
Confirmatio Statutorum addit robur quoad ius, non autem auget factum comprehendendo maiora expreſſis, ibid. in adnot. n. 30.
Et idem continet vbi non legitur plus conceſſum, quàm petitum, ibid. n. 40.
Statutum an dicatur permiſſiuum, vel prohibitiuum, aut abrogatiuum, & annullatiuum, ibid. in adnot. n. 29. & ſeqq.
Statutum declaratorium trahitur ad præterita, deciſ. 15. n. 4.
Et quando factum præteritum expectat perfectionem à futuro, n. 5.
Ligat ſubditos, deciſ. 19. n. 1.
Statutum ordinatorium non ligat niſi Iudices illius fori, deciſ. 19. n. 8.
Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris Communis, deciſ. 24. n. 2.
Extenſio non fit in Statutis excluſiuis, neque ex identitate rationis, ſed requiritur maioritas rationis, ver. Succeſſio ab inteſtato in adnot. n. 17. & 42. pag. 259.
Statuta præſumuntur Ciuibus dumtaxat proſpicere, deciſ. 7. n. 6.
Statutum non porrigitur ad id, quod per fictionem inducitur maximè in correctorijs, deciſ. 8. n. 7. & vide n. ſeqq. & deciſ. 38. n. 2. & ſeqq. & deciſ. 108. n. 3.
Statutum vocans Auiam cum Matre eſt limitatorium, deciſ. 8. n. 11.
Statutum limitatorium non reſpuit extenſionem, d. deciſ. 8. n. 12.
Statutum declaratur ab alio, deciſ. 9. n. 5. & ſeqq. vbi videas & deciſ. 81. n. 12.
Statutum tantum diſponit quantum loquitur, deciſ. 9. n. 9.

Decretum Iudicis de ſubhaſtando, ſeu deliberando requiritur, ibid. in adnot. n. 12.

Stante nullitate ſubhaſtationis datur reſtitutio in integrum, non obſtante lapſu quadriennij, deciſ. 56. n. 6.

SVBROGATIO intelligitur facta cum ſuis qualitatibus, ver. Baſtardus. in adnot. n. 29. pag. 36.

SVBSCRIBENS ſe alicui ſcripturæ cenſetur approbare omnia contenta in ea, & præſumitur habere notitiam contentorum, niſi contrarium concludenter probetur, deciſ. 88. n. 4. & 7. ſed vide deciſ. 115. n. 25. 28. & ſeqq. & deciſ. 116. n. 3. & ſeqq.

SVBSIDIARIA actio quando detur, deciſ. 118. n. 17.

SVBSIDIVM ſoluentes, & alias impoſitiones pro ſua rata non poſſunt pro alijs moleſtari, ver. Subſidium. in princ. pag. 254.

Subſidium triennale quando impoſitum, & quid ſoluat Ciuitas Peruſiæ, & Prouincia Vmbriæ, ibid. verſ. Super ſubſidio.

Clerici etiam contribuunt ad ſubſidium triennale, ibid. in adnot. n. 2.

Subſidium mille ſcutorum pro taxa equorum mortuorum, & augumento Gymnaſij impoſuit Pius IV. ibid. in fin.

Subſidium eſt, quod vrgenti neceſſitate exigitur, & tunc ſolum præſtatur, ibid. in adnot. n. 1.

SVBSTITVTIO cum dictionibus quandocumque, & ſine filijs eſt compendioſa, & importat fideicommiſſariam, ſtante præſertim digreſſu ad plures gradus ſubſtitutionum, deciſ. 36. n. 1. & 2.

Eſt compendioſa continens pupillarem, etiam quod non adſit dictio quandocumque, facta caſu quo deficerent aliqui, deciſ. 61. n. 8.

Et dicuntur deficere tam nati, quàm non nati, ibid. n. 11. & ſeqq.

Pupillaris quando dicatur adeſſe, deciſ. 61. n. 9. & ſeqq.

Subſtitutio reſtricta ad bona teſtatoris quando contineat pupillarem, deciſ. 61. n. 15. & ſeqq.

Ex fideicommiſſaria agens non poteſt redire ad pupillarem, deciſ. 61. n. 19.

Filia non facit deficere conditionem adiectam ſubſtitutioni ſi ſine filijs maſculis, deciſ. 64. n. 15.

Subſtitutus habet ius ex cauſa de præterito, ſecus venientes ab inteſtato, deciſ. 82. n. 25.

Subſtitutus excluditur per Monaſterium durante vita naturali Monialis antea vocatæ, deciſ. 84. n. 1. & per tot.

Qualitates non arguunt vocationem, deciſ. 98. n. 4.

Pupillaris ſubſtitutio ex continuatione, & coniunctione caſus deducitur, deciſ. 98. n. 7. & ſeqq.

Compendioſa ſubſtitutio quomodo concipiatur, deciſ. 98. n. 10.

Compendioſa comprehendit vulgarem, & pupillarem, deciſ. 98. n. 11.

Per vulgarem ſubſtitutus intrat in locum anteriorem tam ex capite deficientiæ, quàm non natiuitatis, deciſ. 98. n. 12. cum ſeqq.

In caſu mortis ſubſtitutus ſuccedit etiam in caſu non natiuitatis, deciſ. 98. n. 13. & ſeqq.

Vulgaris ſubſtitutio expirat per aditionem, deciſ. 98. n. 16. & vide n. ſeqq.

Subſtitutio pupillaris non expirat per aditionem imo illam requirit, deciſ. 98. n. 18. 19. & ſeqq.

Alia vide ſupra ver. Fideicommiſſum.

SVCCESSIONE an priuetur non vlciſcens occiſum, ver. Homicidium. in adnot. n. 6. pag. 156. & ſeq.

De ſucceſſionibus ab inteſtato ex Statuto, ver. Succeſſio. pag. 255. in princ.

Fœmina dotata à Patre de bonis Paternis, & Maternis non excluditur à bonis Matris, quando dotatio fuit facta poſt mortem eiuſdem Matris, ex Rota, ver. Succeſſio ab inteſtato. in adnot. n. 1. & ſeq. vbi videas etiam pro contraria opinione pag. 256. & vide ſupra Fœmina.

Hæreditate adita non dicitur excluſio à ſucceſſione, ſed priuatio hæreditatis iam acquiſitæ, ibid. adnot. n. 9. ſed vide n. 80. pag. 261.

Proximior præfertur in ſucceſſione, vide deciſ. 67. præſertim n. 19.

Succedentibus ab inteſtato datur remedium quorum bonorum, deciſ. 68. n. 2.

Succeſſio ab inteſtato defertur ſecundum numerum concurrentium ad ſucceſſionem, deciſ. 68. n. 9.

Venientes ab inteſtato habent ſolum ius in ſpe, quod non eſt conſiderabile, deciſ. 82. n. 25.

Succeſſio Paterna, vel Materna ab inteſtato dicitur ius ex cauſa de futuro, deciſ. 94. n. 8.

Succeſſio Fratris minus debita eſt, quàm ſucceſſio Parentum, deciſ. 101. n. 25.

Succeſſio ab inteſtato fit per quotas, vel in vniuerſum, non autem per genera bonorum, deciſ. 101. n. 36.

SVSPECTVS, quod nolit reſpondere, & ſtare in Iudicio, cogitur ad inſtantiam intereſſe habentis præſtare cautionem idoneam, aliàs non auditur, ver. Suſpectus. in princ. pag. 265. vbi quid facere debeat petens dictam cautionem.

Idem diſponitur in Ceſſionario perſonæ ſuſpectæ, ibid.

Non habet locum in cauſis executionis Inſtrumentorum, ibid.

Forenſis debitor ſi ſit ſuſpectus de fuga, receſſu, aut abſentatione, docto ſummariè de debito, etiam non liquido, ſi non poſſideat bona ſtabilia æquiualentia debito, & præſtito iuramento de ſuſpicione, carcerari poteſt, nec relaxatur, niſi ſatisfacto, vel data ſatiſdatione, ibid. verſ. Forenſis.

Sed in Forenſe habitante familiariter, & qui manſionem, vel fundicum haberet, requiritur etiam fides deteriorationis poſt contractum debitum, ibid.

Mandata ſuſpicionis fugæ quomodo relaxari debeant ex Comitinis, ibid. verſ. In Comitinis, ſed vide de conſuetudine, ibid adnot. n. 9 pag. 266.

Executio poteſt fieri etiam diebus feriatis in honorem Dei, ex cauſis ſuſpicionis iuratæ, ibid. verſ. Executio. & in adnot. n. 7.

Sequeſtra contra ſuſpectos de fuga poſſunt fieri, ibid. in fin.

De ſuſpectis, & fugitiuis Debitoribus Doctores tractantes referuntur, ibid. adnot. n. 1.

Suſpectus de fuga non poteſt iurari is, qui præſtitit fideiuſſorem idoneum, ibid. adnot. n. 2.

Ceſſionarius Creditoris quid facere debeat contra Debitorem ſuſpectum, ibid.

Debitor fugitiuus poteſt carcerari à Creditore propria auctoritate, ibid. adnot. n. 3.

Sed debet præſentare illum Iudici intra viginti horas, ibid.

Deterioratio debet probari poſt capturam, vide ibid. adnot. n. 4. & ſeqq.

SYNDICATVS Iudicis damnorum datorum, ver.

Damnum

Damnum datum. cap. 1. verſ. De Syndicatu. pag. 103.
De Conſultore Syndicatorum, vide in Stat. rubr. 216. lib. 1. pag. 72. col. 4. & in addit. poſt rubr. ſeq. pag. 73. col. 1. vbi quod debet eſſe Ciuis Peruſinus, & Doctor de Collegio.
De Syndicatu Officialium ex Statuto, ver. Syndicatus. in princ. Ex Conſtit. Pontif. ibid. verſ. Officiales omnes. pag. 266.
De Syndicatu Auditorum Rotæ, ibid. verſ. De Syndicatu. pag. 267.
Executionum cauſa poſſunt quandocumque Officiales ſyndicari, ibid. verſ. Super executionibus.
Laboritia Communis qui acceperunt, & qui habuerunt pecunias ſyndicantur, ibid. verſ. Qui acceperunt.
Pignorum Gabbellarij debent ſyndicari quolibet ſemeſtri, ibid. verſ. Gabbellarij.
Peruſini qui exercuerunt Magiſtratum in alio loco, coguntur ſtare ſyndicatui, ibid. verſ. Peruſini.
Procurator cum ſpeciali mandato admittitur in ſyndicatu, ibid. verſ. Procurator.
Syndicatores non poſſunt ſe ingerere ſuper contentis in Conſtit. Aldobr. ibid. verſ. Syndicatoribus.
Iudices non ſyndicantur ex quo protulerunt ſententias contrarias, ibid. verſ. Cum quidam.
Mutuantes pecunias Officialibus non audiuntur in Syndicatu, ibid. verſ. Mutuantes.
Salarium Syndicatorum, & Notarij quantum, ibid. verſ. De ſalario.
Appellatio non datur à ſententijs Syndicatorum, ibid. verſ. Appellatio. & adnot. n. 8.
Syndicatores Magiſtratuum poſſunt cogere teſtes ad ſe examinandum, ibid. in adnot. n. 2.
Officialis aufugiens an habeatur pro confeſſo, ibid. adnot. n. 3. vbi quod poteſt contra eum iurari in litem.
Syndicatores debent pronunciare iuxta votum Conſultoris, ibid. adnot. n. 4.
Inſtantia cauſæ Syndicatus qualis, ibid. adnot. n. 5.
Princeps an poſſit, & intelligatur remiſiſſe Syndicatum, ibid.
Iudices de conſuetudine non ſyndicantur niſi dolo, & barattaria, ibid. adnot. n. 6.
Et de malè ablatis, ſeu extorſionibus, ibid.
Pro debito ex contractu non ſyndicantur Iudices, ibid. adnot. n. 7.
De Syndicatu Magiſtrorum Viarum, & Miniſtrorum, ver. Viarum Magiſtri. in fin. pag. 292.
SYNDICVS CIVITATIS à quibus eligatur, ver. Syndicus Ciuitatis. in princ. & adnot. n. 2. pag. 268.
Debet citari ad defenſionem Pupillorum non habentium Tutores, vel Attinentes, ibid. verſ. Syndicus iſte.
Pacem facere poteſt pro Forenſe, ibid. verſ. Pacem facere. & ver. Pax. verſ. Syndicus. pag. 217.
Eſt defenſor Ciuitatis, d. ver. Syndicus Ciuitatis. in adnot. n. 1. & ver. Camerarius. in adnot. n. 20. pag. 42.
Eſt à Conſilijs Ciuitatis, d. ver. Camerarius. in adnot. n. 22.
Habet liberam adminiſtrationem, & poteſt omnia, quæ mandatum ſpeciale requirunt, d. ver. Camerarius. in adnot. n. 21. pag. 42. & ver. Syndicus Ciuitatis. in adnot. n. 4. Quod declara vt n. 5. pag. 168.
Salarium quantum ſit conſtitutum Syndico, ibid. verſ. De ſalario. & adnot. n. 7. d. pag. 168.
Bartholomæus Gilianus Operis Auctor fuit Syndicus Ciuitatis, ibid. in fin. & adnot. n. 9.
Accuſare an poſſit Syndicus, ibid. in adnot. n. 2.
Ciuitati quando non præiudicet, ibid. n. 3.
Et quid ſingularibus perſonis, ibid.
Proceſſus factus cum Syndico eſt validus, ibid. n. 5.
Exactor Debitorum Ciuitatis effectus, Syndicus tenetur de proprio, ſi non adhibuit diligentiam in exigendo, ibid. adnot n. 6.
Copia libelli contra Ciuitatem debet dari DD. Prioribus, aliàs Syndicus non poteſt ſe ingerere, ibid. verſ. Non poteſt. & adnot. n. 8. vbi quod ſententia eſt nulla.
Syndicus Ciuitatis debet citari in initio cauſæ perſonaliter, deciſ. 29. n. 3.
SYNDICI CASTRORVM tenentur denunciare maleficia, ver. Syndicus Pagi, ſeu Caſtri. in princ. & adnot. n. 3. & ſeqq. pag. 269.
Syndicum tenentur eligere Comitatenſes, ibid. verſ. Syndicum. & adnot. n. 6.
Præcones, & Baiuli non poſſunt eſſe Syndici Vniuerſitatis, ibid. verſ. Præcones.
Vniuerſitas quæ tenetur conſeruare alios, quomodo eligat Syndicum, ibid. in fin.
Syndici Caſtrorum debent eſſe maiores vigintiquinque annis, ibid. adnot. n. 1.
Separata Syndici electio indicat locum eſſe ſeparatum, ibid. adnot. n. 2.
Bannitos tranſeuntes non denuncians, quando excuſetur, ibid. adnot. n. 4.
Syndicus præuentus in denuncia excuſatur, ibid.
Syndicus non tenetur denunciare modicas ſciſſuras, ſi teneatur denunciare percuſſiones ſanguinolentas, ibid. adnot. n. 5.
Syndici tenentur denunciare aucupatores tempore prohibito, ver. Venatio. verſ. Qualeæ. pag. 282.

T

TABERNARII non poſſunt vendere certis horis vinum, ver. Tabernarius. in princ. pag. 269.
Menſuras ſigillatas debent retinere, ibid.
Non dantes iuſtum pondus, vel menſuram puniuntur, ibid.
Taxillorum ludum non debent permittere in eorum Taberna, ibid. verſ. Non debent.
Denunciare debent delicta commiſſa in Taberna, ibid. verſ. Debent denunciare.
Nocte Natiuitatis Domini Noſtri Redemptoris non poſſunt, niſi poſt lucem vendere, aut aliquem recipere ad bibendum, ſeu ludendum, ibid. verſ. In nocte.
Quæ, & quando non poſſint emere, ibid. in fin.
Caupona, & Taberna differunt, ibid. in adnot. n. 2.
Tabernæ, ſeu Hoſpitia in quibus locis non poſſint fieri, ibid. in adnot. n. 3.
Tabernarius reputatur vilis, & infamis, & ad teſtimonium non admittitur, ibid. in adnot. n. 4. pag. 270.
Menſuræ vbi ſunt deputatæ ad vinum vendendum, ſi cum alijs vendatur committitur fraus, ibid. in adnot. n. 5.
TACITVRNITAS in extraiudicialibus, maximè odioſis non inducit conſenſum, ver. Succeſſio. in adnot. n. 116. pag. 264.
TEGVLAE, IMBRICES, ET LATERES debent confici iuxta menſuram præſcriptam, ver. Tegularius. in princ. pag. 270.
Tegulæ domus quamdiu illi ſunt applicitæ inter immobilia ſunt, ibid. in adnot.
Pro executione non poſſunt diſcooperiri, vel deſtrui Domus

Error Notarij quando verſatur circa diſpoſitionem teſtatoris, debet probari per tot teſtes, quot requiruntur ad probandam ipſam diſpoſitionem, d. deciſ. 3. n. 12.

Teſtamentum facere nõ poteſt Homicida etiam non condemnatus, ver. Homicidium. in adnot. n. 3. pag. 156.

Teſtantes, ſeù Codicillantes debent relinquere aliquid Hoſpitali Miſericordiæ, ver. Hoſpitale. verſ. Rubr. 160. pag. 158.

Teſtamenta inſinuatione non indigent de iure communi, ver. Inſinuatio. in adnot. n. 2. pag. 163.

Ex Statuto autem noſtro Teſtamenta, Legata, vel Codicilli, ſi excedant valorem quadraginta librarum, inſinuari debent, ſeù aſſignari, aliàs poteſt peti caſſatio, ibid. in princ. pag. 162.

Niſi ſint relicta pauperibus, vel ad pias cauſas, ibid.

Statutum diſponens debere inſinuari vltimas voluntates eſt validum, & fauorabile, ibid. adnot. n. 3.

Teſtari quod quis voluerit, debet cõſtare ex verbis ipſius, & conuocatione teſtium, deciſ. 4. n. 6. & vide n. ſeqq.

Teſtamenti cancellatio, & reuocatio in odium vnius hæredis non nocet alteri, deciſ. 4. n. 13.

Teſtamenti reuocatio compræhendit inſtitutionem illius, qui ſolus fuit hæres inſtitutus, deciſ. 4. n. 14.

Teſtamenti pars, & ſola hæredis inſtitutio ſufficit ad excludendum ſucceſſores ab inteſtato, deciſ. 31. n. 7. vbi declaratur.

Teſtamenti ſumptum etiam manu eiuſdem Notarij non ſufficit pro immiſſione obtinenda, deciſ. 35. n. 15. Declara vt n. 16.

Teſtamenti obſeruantia probatur ex poſſeſsione iuxta formam eiuſdem, deciſ. 36. n. 15.

Inteſtatum quem deceſsiſſe vt probent teſtes, debent ſufficientem rationem readere, deciſ. 37. n. 7.

Teſtamentum non permiſiſſent condi perſonæ qualificatæ à non capace intellectus, deciſ. 82. n. 10.

Teſtamenti faciendi facultas non trahitur ad iã factum, deciſ. 82. n. 15. vbi declaratur.

TESTES non requiruntur in confectione actorum, ver. Acta. in adnot. n. 13. vbi ſecus in ſententijs, & mandatis, pag. 6.

In cauſa compromiſſa examinantur coram tertio Arbitro, ver. Compromiſſum. cap. 19. adnot. n. 1. pag. 90.

Sed non coguntur ab Arbitris, ibid. n. 2.

Condemnati de falſo repelluntur à teſtimonio, ver. Falſitas. verſ. Condemnatus. & adnot. n. 2. pag. 130.

Teſtes debent primo examinari ſuper interrogatorijs, poſtea ſuper capitulis, & diſtinctim, & ſeparatim, ver. Interrogatoria. in princ. & verſ. Omnes teſtes. pag. 166.

Examen non eſt nullum, ſi non ſint examinati Teſtes ſuper Interrogatorijs, ibid. adnot. n. 1. ſed debent repeti, ibid. n. 2.

Examinati extra terminum non probant, ver. Probatio. in adnot. n. 7. pag. 232.

Teſtes ſuper eiſdem non recipiuntur, nec in cauſa appellationis, ver. Succeſsio. in adnot. n. 28.

Maximè ſi teſtes fuiſſent publicati, vel didicita teſtificata, vel in poteſtate partium remanſiſſent Teſtium depoſitiones, ibid. n. 29. & vide n. ſeqq. pag. 258.

Poſſunt poſt didicita teſtificata examinari ſuper non liquidatis, deciſ. 41. n. 2.

In Teſtamentis, Codicillis, & alia vltima voluntate Teſtes quot requirantur, ver. Teſtamentum. verſ. In teſtamentis. pag. 272.

Quid de Iure Ciuili, ibid. in adnot. n. 21. pag. 273.

Et de Iure Canonico, n. 23. ibid. & ver. Teſtes. in princ. pag. 276.

Nomina Patris, & Aui Teſtium, & cognomina per Notarium ſcribi debent in inſtrumentis, d. ver. Teſtes. verſ. Nomina. pag. 276.

Mulieres non coguntur ire ad Palatium cauſa teſtimonij perhibendi, ibid. verſ. Mulieres.

Homicidæ etiam non condemnati, imò abſoluti, ſeù gratiati non poſſunt ferre teſtimonium, ibid. verſ. Homicidæ. & in adnot. n. 6. pag. 278.

Vaſalli, vel Fideles non admittuntur in Teſtes in Curia Peruſina, vel alibi contra Peruſinum, ibid. verſ. Vaſallos. & adnot. n. 7.

Famuli non poſſunt à Dominis in Teſtes præſentari, d. verſ. Vaſallos. & adnot. n. 7.

Vtilitas vbi poteſt reſultare Teſti, non admittitur ad teſtimonium, ibid. verſ. Teſtificari. & adnot. n. 8.

Vniuerſitas non poteſt inducere Homines illius Vniuerſitatis in Teſtes, ibid. verſ. Vniuerſitas. & in adnot. n. 9.

Coguntur Teſtes accedere ad teſtificandum, ibid. verſ. Coguntur. & adnot. n. 0.

Expenſis inducentis debent venire Teſtes de Comitatu, ibid. & aanot. n. 11.

Notarius tranſmittitur ad recipiendum iuramentum, & teſtimonium Infirmi, & illorum, qui propter eorum conditionem non eſt honeſtum, quod in iudicium compareant, ibid. verſ. Notarius. & adnot. n. 12. vbi an Notario credatur de commiſsione.

Iurare debent Teſtes ad banchum Notarij, & in manibus Notarij, d. ver. Notarius ibi quod Teſtes. & vide adnot. n. 12.

Teſtes vltra decem ſuper aliquo maleficio non poſſunt induci, ibid. verſ. Super aliquo. & adnot. n. 13.

Falſum Teſtes deponentes, & falſos Teſtes inducentes puniuntur, ibid. verſ. Falſum & adnot. n. 14.

Teſtes vbi ſunt ſub alia Iuriſdictione, dantur literæ ad Rectorem, & Officialem illius loci, & quomodo, ibid. verſ. Iuriſdictionis. & adnot. n. 15.

Iuramentũ quomodo deferatur iſtis Teſtibus, ibi Quando eſſent.

Et examinantur etiam diebus feriatis in honorem Dei, ibid.

Nomina Teſtium non ſpecificantur in hac Curia, quamuis fuerit facta inſtantia, ibid. verſ. Nominatio. & vide in adnot. n. 17. & 18. pag. 277. & ſeq.

Citatio ad videndum induci, & iurare Teſtes non ſolet fieri in hac Curia, ibid. verſ. Citatio. ſed vide contra in adnot. n. 19. & ſeqq.

Suſtinetur examen quando huiuſmodi citatio continetur in conceſſione termini ad probandum, ibid. in adnot. n. 22.

Datur ſanatoria in Signatura Sanctiſſimi, ibid.

Citatio ad videndum iurare Teſtes pro decem diebus videtur nimis vaga, deciſ. 41. n. 6. Fallit vt n. ſeqq.

Citatio requiritur ad videndum committi Notario examen Teſtium, ibid. in adnot. n. 23. vbi videas.

Teſtes recipiuntur etiam poſt dilationes, & publicato proceſſu, vbi non fuerunt didicita teſtificata, ibid. verſ. Si ſint lapſæ. & adnot. n. 24.

Examinantur Teſtes per Iudicem cauſæ, vel de eius mandato per Examinatorem, ibid. verſ. Examinantur. & adnot. n. 29.

mus, ver. Executio. verſ. Nec poſſunt. & anot. n. 9. pag. 127. & 129.
TENVTA non poteſt accipi de Oſtijs domorum, ver. Tenuta. verſ. Non poteſt. pag. 270.
Creditor quando mittatur in tenutam bonorum Debitoris, ibid. in princ. vbi quod ſolet de conſuetudine confirmari in tenuta.
Fructus ſequeſtrantur capta tenuta, ibid. verſ. Capta.
Licentia requiritur vt poſſit capi tenuta, ſeu poſſeſſio, ibid. in fin.
Si debitor non luerit, vel recollegerit, ſubhaſtantur res, ſiuè adiudicantur, ibid. verſ. Si intra.
Tenuta nulliter data confirmari poteſt, ibid. in adnot. n. 1.
Satiſfactionem non operatur poſſeſſio tradita ex primo decreto, ibid. in adnot. n. 2.
Recuperare qui vult tenutam ex primo decreto, debet ſoluere expenſas, ibid. in adnot. n. 3.
Miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto non efficitur poſſeſſor, ibid. in adnot. n. 4.
Fructus non facit ſuos immiſſus ex primo decreto abſque ſubhaſtatione, deliberatione, ſeu adiudicatione, ibid. in adnot. n. 5. vbi quod imputantur in ſortem, ſed declaratur, n. 6.
Fructus præſumuntur percepti ab ipſo Debitore, ibid. d. n. 6.
Debitor ad redimendum bona in tenutam capta, & ſubhaſtata habet tempus ſex menſium, etiam quod conſenſum præſtiterit, ver. Subhaſtatio. verſ. Ad redimendum. & in adnot. n. 9. pag. 253. & ſeq.
Subhaſtatio bonorum in tenutam captorum per Debitorem quomodo fiat, ibid. in princ. & verſ. Poſtea verò. pag. 252. & ſeq.
TERMINVS aſſignandus ad comparendum debet eſſe ſufficiens, ver. Abſentia. in adnot. n. 35. pag. 3.
Datur ad certiorandum abſentem, ibid. n. 36.
Competens eſt vnus dies pro ſingulis viginti miliaribus, ibid. n. 37.
Termini tres decem dierum ſi ſint aſſignandi, non ſufficit vnus terminus continens triginta dies, ver. Venditio. in adnot. n 8 pag. 284.
Alia vide ſupra Dilationes.
TERMINOS DIVISORIOS remouens punitur, ver. Termini. in princ. vbi quomodo probetur, & quod quilibet accuſet.
Fodere non licet, neque Foſſam facere ad duos pedes penes Grippam nè termini cadat, ibid. verſ. Termini.
Termini ſi ex cauſa Labis cecidiſſent, debent reponi, ibid. verſ. Si ex cauſa.
De Terminis Molendinorum, vide ibid. in fin.
TERTIARII vide ſupra Monaſterium.
TESTAMENTA, & vltimæ voluntates debent aſſignari, & inſinuari, ver. Teſtamentum. in princ pag. 272. & deciſ. 20. n. 1. & per tot.
Teſtamenta habent vim confeſſionis in iudicio legitimè facta, vbi ſunt inſinuata, & mandantur executioni vt confeſſiones iudiciales, ibid. verſ. Habent. d. pag. 272.
Damnatus ad mortem teſtari poteſt, vt ibid. verſ. Damnatus. & adnot. n. 3. vbi de damnato ad mortem ciuilem.
Blaſphemiæ cauſa cōdemnatus efficitur inteſtabilis actiue, & paſſiuè, ibid. verſ. Condemnatus.
Vſurarius teſtari non poteſt, ibid. verſ. Vſurarius. & vide ver. Vſura. verſ. Teſtari. & in adnot. n. 3. pag. 295.
Teſtes in Teſtamentis, & Codicillis quot requirantur tam in Ciuitate, quàm in Comitatu, d. ver. Teſtamentum. verſ. In teſtamentis. & in adnot. n. 5. & ſeqq.
Mulieres duæ in teſtamentis ſufficiunt loco vnius Viri, d. verſ. In teſtamentis. & in adnot. n. 4.
Rogitus Notarij, & teſtium præſumitur in teſtamentis, d. verſ. In teſtamentis. ibi, & ſi Notarius, & vide in adnot. n. 46. & 47. pag. 275.
Muti, & Surdi teſtamentum quando valeat, ibid. in adnot. n. 2.
Teſtamentum ſubditi ditionis Eccleſiaſticæ valet de Iure Canonico coram Parocho, & duobus teſtibus, ibid. in adnot. n. 10.
Etiam fauore cauſæ prophanæ, ibid.
Et poteſt, & debet in formam authenticam redigi ad inſtantiam intereſſe habentium, ibid. n. 11. & ſeqq. pag. 273.
Quid ſtante Statuto Peruſino, ibid. n. 16. & ſeqq.
Iudex releuationis teſtamentorum coram Parocho, & duobus teſtibus factorum an poſſit eſſe Eccleſiaſticus, ibid. in adnot. n. 13. & ſeqq.
Septem teſtes puberes, & maſculi, ac rogati cum eorundem ſubſcriptione requiruntur in Teſtamento de Iure Ciuili, ibid. in adnot. n. 21.
De Iure Canonico aliud diſponitur, ibid. n. 23. & de ſubſcriptione, n. 43.
Quo ad teſtes in Teſtamento Statutum Peruſinum corrigit Ius Ciuile, non autem Canonicum, ibid. in adnot. n. 20. & ſeqq.
Et non eſt probibitiuum, ſed permiſſiuum, ibid. n. 29. & ſeqq. pag. 274.
Statuto induci poteſt, quod Teſtamentum valeat cum minori numero teſtium, etiam ſi Statutum ſit conditum à Ciuitate Superiorem recognoſcente, ibid. in adnot. n. 25. & vide n. 26.
Teſtamentum dicitur Imperfectum, vbi Teſtator aliqua reſeruauit adhibenda, ibid. in adnot. n. 41. ſed vide n. ſeqq. pag. 274.
Teſtamento impedimētum præſtantibus denegantur actiones, ibid. in adnot. n 44.
Legatarius eſt idoneus teſtis in teſtamento, deciſ. 2. n. 6.
Teſtamenti cedula debet publicari, & ipſis Teſtibus, & Teſtatori legi, deciſ. 2. n. 12. declara vt n. 12.
Teſtamenti recognitio quando non requiratur, deciſ. 2. n. 16. & 17.
Teſtamentum de nocte requirit tria lumina, d. deciſ. 2. n. 17. & vide n. ſeqq.
Teſtes debent eſſe in præſentia, & conſpectu Teſtatoris, & ipſum videre, deciſ. 2. n. 19.
Teſtamentum prius reintegratur non obſtante ſecundo, vbi conſtat de voluntate Teſtatoris, deciſ. 3. per tot. & præſertim n. 10 & ſeq.
Teſtatoris aſſertioni ad oſtendendum errorem Notarij multum deferri ſolet, d. deciſ. 3. n. 2.
Teſtatoris voluntas non dicitur explicata in ipſo actu teſtandi, ſi fuit ſuſpenſa in tempus futurum acceſſus, & rogitus Notarij, ſed imperfecta, & potiùs præparatio, quàm teſtamentum, maximè ſi Notario præſente nihil diſpoſuit, deciſ. 3. n. 6. & deciſ. 4. n. 1. & 8.
Teſtatoris declaratio, quod non intellexerit reuocare diſpoſita ad fauorem alicuius requirit eundem numerum teſtium, & eaſdem ſolemnitates, quæ in teſtamento requiruntur, vbi præcedit aliud teſtamentum reuocatorium intermedium, deciſ. 3. n. 9.

Error

Interpretes an debeant adhiberi, d. verſ. Examinantur. in fin. pag. 277.
Procurator in Criminalibus abſque ſpeciali mãdato admittitur ad habendum Teſtes pro informatione Curiæ examinatos pro ritè, & rectè examinatis, ſaluis &c. ibid. verſ. Procuratores. & adnot. n. 30. pag. 277. & ſeqq.
Merces Examinatorum in Criminalibus, & Ciuilibus cauſis qualis, ibid. verſ. De mercede.
De Teſtibus qui Doctores tractent, ibid. in adnot. n. 1. pag. 278.
Inimicus etiam Capitalis examinatur, ſaluis exceptionibus, ibid. in adnot. n. 3.
Teſtes examinati ad probãdam Conſanguinitatem, probant inter alios tamquam in cauſa ſtatus, ibi n. 2.
Qualitas requiſita per Statutum in Teſtibus, debet articulari, & probari, ibid. in adnot. n. 4.
Teſtes ab vna parte inducti debẽt examinari ad inſtantiam Aduerſarij, etiam inuito inducente, ibi n. 5.
Teſtes aſſerẽtes ſe vſuras perſoluiſſe an probent, ver. Vſura. in adnot. n. 1. pag. 295.
Affinis admittitur cum alijs in Teſtem, deciſ. 2. n. 5.
Teſtium numerus ſupplet defectum, deciſ. 2. n. 8.
Teſtes debent eſſe in præſentia, & conſpectu Teſtatoris, & ipſum videre, deciſ. 2. n. 19.
Teſtes ex defectu citationis nulliter dicuntur examinati, deciſ. 29. n. 4.
Teſtes examinati in alio Iudicio probant vbi agitur de legitimatione perſonarum, deciſ. 36. n. 11. & deciſ. 111. n. 4.
Nomina Teſtium debent eſſe ſpecificè, & ſingulariter adnotata, & non generaliter, deciſ. 40. n. 4.
Iuramentum Teſtium tactis &c. probatur ex verbis (iurauerunt in forma) deciſ. 40 n. 11.
Pauperes, & viles, ſi ſint bonæ famæ, non reijciuntur, deciſ. 62. n. 17.
Defectus Teſtium ſuppletur ab alijs, qui nullam patiuntur exceptionem, deciſ. 62. n. 18.
TIMOR ſcandali ceſſat propter Verbum datum de non ſe offendendo, deciſ. 34. n. 8.
TORTVRA quando inferri poſſit, & quando non ex Statuto, ver. Tortura. in princ. pag. 279.
Iudex punitur ſi procedat ad Torturam in caſibus prohibitis, vel omittat illam in caſibus permiſſis, ibid.
Tortura non infertur vbi militant coniecturæ, & præſumptiones pro Reo etiam debiliores illis contra eum vrgentibus, ibid. in adnot. n. 1.
Non infertur Tortura, vbi imponenda eſt pœna pecuniaria, vel alia minor relegatione, ibid. in adnot. n. 2.
TRIBVNALIA ſuprema vtuntur Arbitrio, deciſ. 32. n. 5.
TVRBARE aliquem in poſſeſſione non licet ſub pœna, ver. Turbatiua. in princ. pag. 280.
Intrare in bona alterius ſine licentia non licet, nec cauſa eundi ad Fontem, ibid. verſ. Intrare, vbi quod creditur iuramento cum vno teſte, & qui poſſint accuſare.
In cauſa turbatiuæ quomodo procedatur in Curia Criminali, ibid. verſ. Quærela.
Ciuiliter, & Criminaliter agi poteſt pro turbatiua, ibid. in adnot. n. 1.
Sed non poteſt agi criminaliter, quando fuiſſet intentatum remedium Ciuile, ibid. in adnot. n. 2.
Conductor, vel Colonus an poſſit accuſare de vi turbatiua, ibid. in adnot. n. 3.
TVRRES, ET TVRRIONES Caſtrorum non poſſunt concedi niſi à Magiſtratu, ver. Caſtrum, ſeu Pagus. verſ. Caſtrorum. pag. 48. & vide ver. Turris. in fin. pag. 280.
Turres non poſſunt deſtrui ſub pœna, d. ver. Turris. in princ. vbi quid ſi minarentur ruinam, & indigerent reparatione.
Turres poſſunt eſſe tutela, & propugnaculum Familiæ, ibid. in adnot.
TVTOR, vel CVRATOR poteſt vendere bona Pupilli, ſi non habet pecuniam numeratam pro ſoluendo euiſdem debito, ver. Pupillus. verſ. Si Pupillus, vbi quod poſt duos menſes conceditur executio perſonalis contra ipſum Tutorem, vel Curatorem, pag. 234. & vide ver. Tutor. verſ. Cogi. pag. 281.
Hæres Tutoris an rectè fuerit condemnatus ad certam ſummam ex cauſa redditionis rationis adminiſtrationis tutelæ, ver. Ratio adminiſtrationis. in adnot. n. 4. pag. 235.
Tutor non poteſt contrahere ſponſalia cum Pupilla ſine conſenſu aliquorum, ver. Sponſalia. verſ. Tutor. pag. 248. & ver. Tutor. in fin. d. pag. 281.
Nec poteſt Pupillam alicui nuptui tradere ſine dicto conſenſu, ibid. d. ver. Sponſalia. & d. ver. Tutor.
Tenetur reſtituere accepta occaſione matrimonij cum Pupilla, ibid. d. ver. Sponſalia.
Promiſſio facta Tutori ob cauſam matrimonij cum Pupilla non valet, ibid. in adnot. n. 5.
Tutores, & Curatores quomodo dentur, d. ver. Tutor. in princ. pag. 281.
Ratio adminiſtrationis quomodo reddatur à Tutoribus, & Curatoribus, ibid. verſ. De ratione. & in adnot. n. 8.
Tutor quando poſſit condemnari ad certam ſummam, deciſ. 45. n. 5. & ſeqq.
Refutatio, vel pactum ſuper adminiſtratione non poteſt recipi per Tutorem, vel Curatorẽ à Pupilla, vel Adulta ante contractum matrimonium, & quàm ſit ducta ad domum Mariti abſque quibuſdam ſolemnitatibus, d. ver. Tutor. verſ. De ratione. & in adn. n. 9 pag. 281.
Libro Tutoris, vel Curatoris quæ fides ſit danda, ibi n. 8.
De Tutelis, & Curis Doctores tractantes referuntur, ibid. in adnot. n. 1.
Vocati ad ſucceſſionem ex Statuto an præferantur etiam in tutela, ibid. in adnot. n. 2.
Debitor, vel Creditor Minoris non poteſt eſſe Tutor, vel Curator, ibid. in adnot. n. 3.
Fallit in Patre, & Matre, vt ibid. n. 4.
Obligatio facta per Tutorẽ abſque cauſa non afficit Minorem, ibid. in adnot. n. 5.
Clerico Pupillo, vel Adulto dãdus eſt Tutor, vel Curator non à Iudice ſeculari, ſed ab Eccleſiaſtico, ibi n. 6.
Hæredes Tutoris non informati probabiliter excipiunt de præſcriptione, deciſ. 45. n. 10.
Tutor datus vno loco eſt etiã Tutor alio loco, licet extra territorium, ſecus eſt in Curatore, deciſ. 99. n. 26. & 28.
Tutor non poteſt obligare Minorem ſine cauſa, nec ſufficit cauſa dotis, deciſ. 117. n. 1. & ſeqq. & deciſ. 118.
Minor, dum habet actionem contra Tutorem, contractum non poteſt improbare, deciſ. 117. n. 10. vbi videas & n. ſeq.
Minoris obligatio abſque Inſinuatione facta à Tutore non valet, deciſ. 117. n. 12.
Tutor, ſeu Adminiſtrator tenetur ſibi ſoluere creditum, deciſ. 124. n. 9.

V

VASA cum quibus venditur vinum debent ſigillari quando, & à quo, ver. Vaſa. in princ. vbi quid ſoluendum ſit, pag. 282.
Ars Aurificum habet facultatem ſigillandi vaſa ad menſurandum deputata, ibid. & verſ. Huic Arti.
Vaſa terrea nō poſſunt emi cauſa reuendendi in die Sabbati ante Nonam, ibid. in fin.
VECTVRA. Pro Equorum, aut Mulorum vectura quid ſolui debeat, ver. Vectura. in princ. pag. 282.
Conductor quando teneatur ad Vecturam ſi Equus, vel Mulus mortuus ſit, vel effectus inutilis, ibid. verſ. Si Equus.
Et quid reſpectu æſtimationis, ibid.
VENATORES, ET AVCVPATORES non poſſunt ingredi ſuper bonis alterius propè Ciuitatem ad duo milliaria ſub pœna, & ſtatur iuramento Domini, ver. Venatio. in princ. pag. 282.
Et debent denunciari à Dominis &c. ibid.
Qualeæ non poſſunt capi certo tempore, ibid. verſ. Qualeæ, vbi videas.
Syndici tenentur denunciare huiuſmodi Aucupatores, ibid.
Pizzicaroli, & ſimiles non poſſunt Qualeas emere, aut vendere, ibid.
Turdos non eſt licitum capere certo tempore, ibid. verſ. Turdos. pag. 283.
Ficedulas, & Beccaficos non licet capere ante Menſem Septembris, ibid. in fin.
Furtum an, & quando committatur in animalibus ſilueſtribus, ibid. in adnot. n. 2.
Barones, & Domini Terrarum an poſſint prohibere Venationem, & Piſcationem, ibid. in adnot. n. 3.
VENDITOR tenetur ad onus focularis, ſi non expreſſit, quod hoc onere erant grauata bona, & ipſe erat Ciuis, ver. Cataſtrum cap. 5. verſ. Et ſi aliquis. pag. 50. & vide ver. Foculare. in adnot. n. 2. pag. 145.
Vendere quis cogitur tempore neceſſitatis, ver. Annona. in adnot. n. 6. pag. 14.
Vendere quis de Iure communi rem ſuam poteſt cui voluerit, ver. Ius congrui. in adnot. n. 2.
Licet de æquitate præferatur conſors, ibid. n. 3. pag. 170.
Venditio, ſeu alienatio domus, vel alterius loci non præiudicat Conductori, quominus poſſit ſtare, & morari durante tempore locationis; Quod etiam procedit in fundo ruſtico, ver. Locatio. verſ. Si Dominus.
Sed quid de Iure communi, vide ibid. in adnot. n. 5. pag. 187. & ſeqq.
Venditio præſumitur ſimulata, ſi vendens remanſerit in poſſeſſione, & quando ſecus, ver. Simulatio. pag. 246.
Vendens rem aliquam, vel ius cedens duobus punitur, & ſecunda venditio, vel ceſſio non valet ipſo iure, ver. Venditio. in princ. & adnot. n. 1. pag. 283.
Emptorque primus præfertur ſecūdo, quamuis iſte poſſeſſionem nactus fuerit, ibid. vbi idem in primo ceſſionario, & adnot. n. 2.
Venditorque, vel cedens tenetur ad defenſionem rei venditæ, vel iuris ceſſi tam quoad primum, quam quoad ſecundum Emptorem, vel Ceſſionarium, & ad precium, & intereſſe, ibid.
Venditor cui non fuit ſolutum precium rei venditæ remittitur in tenutam, & poſſeſſionem rei venditæ, & non imputat fructus in precium, poteſtque alteri vendere, ibid. verſ. Si venditor. & vide adnot. n. 3. & ſeqq.
Allibratus non poteſt vendere, & alienare in non allibratum, ibid. verſ. Prohibetur. & adnot. n. 6.
Pactum de non vendendo niſi Conſorti, vbi fuit facta trina requiſitio, non impedit quominus poſſit fieri alteri venditio, ibid. verſ. Pactum. & vide adnot. n. 7.
Laborator vendens rem, quam habet ad laboritium punitur, & venditio eſt nulla, ibid. verſ. De Laboratore, vbi quomodo probetur laboritium.
Cauſa venditionum frumenti, vini, & ſimilium ſunt ſummariæ, ibid. verſ. Summariæ.
Venditio mercium non exercentibus Artem, vel eis, quibus non conueniunt dilata ſolutione, prohibetur ad euitandas vſuras, ver. Vſura. in princ. pag. 295.
Euictionis promiſſio intrat lata ſententia, & ſecuta immiſſione, deciſ. 57. n. 10.
Et veniunt damna, & intereſſe, n. 11.
Maximè ſi adſit obligatio rem eſſe liberam, n. 12.
Et intereſſe dicitur præcium rei.
De venditione cum pacto de retrouendendo, vide ſupra Pactum.
Alia vide ſupra Emptio.
VENENANS aliquem, vel attentās, aut auxilium dans qua pœna puniatur, ver. Venenum. in princ. pag. 284.
Venenum ſumens, & alium infamans punitur, ibid. verſ. Venenum.
Vendens, aut conficiens Venenum, & ſimilia, an, & qua pœna puniatur, ibid. in adnot.
VERBA GENERALIA generaliter accipi debent, etiam in pœnalibus, ver. Legitima. in adnot. n. 15. & ſeq. declara vt infra, præſertim n. 70. & ſeq. pag. 175. & 180.
Verba generalia reſtringuntur nè ſequatur abſurdum, ibid. n. 72.
Verba ſunt accipienda in potentiori ſignificatu, deciſ. 33. n. 6.
Præcedentia recipiunt declarationem à ſequentibus, deciſ. 65. n. 10.
Verbum præſentis temporis aliquando importat præteritum, deciſ. 66. n. 18. & deciſ. 67. n. 17. vbi quod attenditur ſubiecta materia, & n. 18.
Verba ſunt interpretanda vt aliquid operentur, deciſ. 95. n. 4. & deciſ. 96. n. 5. & 10.
Et vt nullum verbum etiam minimum ſtet ſine effectu aliquid operandi, ver. Via. in adnot. n. 17. pag. 288.
Verba ſunt attendenda vbi quæſtio eſt voluntatis, non quando eſt poteſtatis, deciſ. 99. n. 16.
Verbum vnum, & idem in eadem oratione poſitum, diuerſa ſignificatione determinari non decet, deciſ. 100. n. 15.
Generalia, ampla, & geminata verba non admittunt reſtrictionem, ſed comprehendunt omnem cauſam, deciſ. 115. n. 12. & 13.
VESTIVM, ET ARREDIORVM moderationes, vbi reperiantur, ver. Veſtimentum. in princ. pag. 284.
Veſtis facta ex alieno panno, vel alteri obligato, an ſtet ſub eodem onere, ibid. adnot. n. 2.
Appellatione Veſtis in Statuto quid non veniat, ibid. in adnot. n. 3.
VIAE, ſeu STRATAE præcipuæ, & regales Ciuitatis Peruſiæ ſunt quinque, ver. Via. in princ. pag. 285.
Delicta committentes in Vijs regalibus grauius puniuntur, ibid. verſ. Delicta.
Retineri quæ non poſſint in Vijs regalibus, ibid. verſ. Res quædam.

Ludere non licet quibuſdam ludis in Vijs regalibus, ibid. verſ. Ludere.

Immundicias proijcere non licet in Vias, ibid. verſ. Immundicias.

Et Viæ purgari debent ab immundicijs qualibet hebdomada, ibid.

Reaptatio, & reparatio Viarum quomodo fiat, & qui contribuant, ibid. verſ. De reaptatione, vbi etiam de exoccupatione illarum, & adnot. n. 5. & ſeqq. pag. 286. & ſeq.

Viæ quantum debeant eſſe amplæ, d. verſ. De reaptatione.

Publica Via intelligitur illa per quam publicè itur, ibid. verſ. Publica Via.

Vicinales Viæ poſſunt claudi de voluntate omnium Vicinorum, aut trium partium, ibid. verſ. Vicinales. & adnot. n. 8.

Mutari Via quando poſſit, d. verſ. Vicinales. & verſ. Via quam.

Noua Via, ſeu Platea non poteſt fieri ſine licentia, ibid. verſ. Noua Via, vbi an reficiatur damnum vbi fiat.

Aedificij cauſa occupans Vias, tenetur finito ædificio remouere res intra octo dies, ibid. verſ. Aedificij cauſa, vbi quod non acquirit ius aliquod.

Aedificare volens penes Vias debet prius curare, vt recognoſcatur locus ab Officialibus, & menſuretur, ibid.

Poſſeſſione, ſeu detentione longi, & longiſſimi temporis non præiudicatur iuri publico quoad Vias, & loca publica, nec intrat præſcriptio contra Commune, ibid. verſ. Poſſeſſione.

Vias, & loca publica qui concedere poſſint, ibid. verſ. Concedi non poſſunt. & adnot. n. 1.

Fornices, & Exporrecta ſuper Vijs quomodo poſſint fieri, & retineri, & quid ſi minentur ruinam, ibid. verſ. De Fornicum.

Flumen, vel alia aqua ſi noceat Viæ publicæ quid faciendum, ibid. verſ. Flumen.

Formæ, ſeu Foſſæ propè Vias non poſſunt fieri ad duos pedes, & de illarum manutentione, & purgatione, ibid. verſ. Formæ.

Caua, ſeu Cuniculus præſtans impedimentum Viæ repleri debet, ibid. verſ. Caua.

Arbores, & alia impedimenta Vijs poſſunt Officiales incidi, & remoueri facere, ibid. verſ. Arbores.

Arbores exiſtentes in confinio Viarum, aut locorum publicorum non poſſunt incidi ſine licentia, d. loco.

Scalas, Sedilia, Lapides, aut alia impedimenta extra muros domorum in Vijs non poſſunt retineri, ibid. verſ. Scalas, vbi limitatur, & adnot. n. 12.

Tranſire per viam, aut bona alterius nemini licet, ibid. verſ. Tranſire. & adnot. n. 13. vbi de præſcriptione.

Et ſi quis prætenderet ius eundi per illam viam, ſeu bona non auditur, niſi hoc probet per publicum inſtrumentum, d. verſ. Tranſire. ſed vide adnot. n. 14. & ſeqq.

Acceſſus vbi alicui non datur ad eius bona, niſi per locum alienum, poterit tranſire ipſe, & familia, d. verſ. Tranſire. & adnot. n. 19.

Et ſi conſueuerit ire per aliquem locum per decem annos poterit continuare, nec impediri poterit, aut locus coli, ibid.

Si Via publica eſſet diſrupta, licet ire per fundum vicini, ibid. adnot. n. 18.

Viam habens per certum locum non poteſt ire per alium ſub pœna, ibid. verſ. Habens viam.

Strata quæ dicatur, & in quo differat à Via, ibid. in adnot. n. 2. & ſeqq.

Clerici, & Eccleſia concurrunt ad refectionem Viarum, ibid. adnot. n. 6. & ſeqq.

Viæ aliæ publicæ, aliæ priuatæ, aliæ vicinales, ibid. adnot. n. 8.

Via publica ſi ſit deſtructa, & amiſſa, Vicini tenentur illam præſtare, ibid. adnot. n. 9. vbi quid reſpectu æſtimationis damni.

Viam publicam Populus non amittit non vtendo, ibid. adnot. n. 10.

Via publica ſpectat ad Principes, & an Communitates poſſint illas concedere, ibid. adnot. n. 11.

VIARVM MAGISTRI ſunt quinque, vnus pro qualibet Porta, ver. Viarum Magiſtri. in princ. pag. 289. vbi quomodo eligantur.

Debent antequam incipiāt adminiſtrationem idoneè ſatiſdare, d. loco in fin.

Notarius dictorum Officialium quomodo eligatur, & de eius officio, ibid. verſ. Notarius.

Conſultor dictorum Officialium eligitur vnà cum ipſis ex Doctoribus Collegiatis, ibid. verſ. Conſultorem.

Depoſitarius dictorum Officialium quomodo eligatur, ibid. verſ. Depoſitarius, vbi de ſatiſdatione præſtanda.

Pecuniæ omnes ad manus Depoſitarij peruenire debent, ibid. vbi quomodo debeant ab ipſo ſolui.

Salarium, & emolumenta prædictorum debent taxari à Legato, ibid. verſ. Prouiſio.

Et de taxatione, vide verſ. Solui mandauit. pag. 290.

Quæ ſpectent ad eorum officium, ibid. verſ. Ad eorum. pag. 289.

Iuris Congrui cauſæ cognoſcebantur à Magiſtris Viarum, ſed fuit ſublata iuriſdictio, & tributa Gubernatori, & reſtrictum Ius Congrui, ibid. verſ. Habebant.

Poſtea Ius Congruum fuit in totum ſublatum, ibid.

Habent Magiſtri Viarum illam met auctoritatem, quam habent Camerarius, & Magiſtri Stratarum, ſeu Camera Apoſtolica in Vrbe, ibid. verſ. Habent etiam. pag. 290.

Pecuniæ, quæ ſoluuntur per Theſaurarium Apoſtolicum pro reſtauratione, & manutentione Viarum, & aliarum rerum publicarum, quomodo ſint diſtributæ, ibid. verſ. Solui mandauit.

Nec poſſunt conuerti in aliam cauſam, ibid.

Non poſſunt Magiſtri Viarum grauare Vniuerſitates, aut particulares perſonas, nec imponere collectas, aut aliud onus niſi vt, verſ. Non poſſunt.

Accedere debent ad inſpiciendum Vias, & alia loca publica Comitatus quolibet bimeſtre, vel ſaltem bis in anno, & quid accipere poſſint, ibid. verſ. Debent quolibet.

Procedunt ſummariè &c. publicè, & ſecretè, & etiam ex officio, ibid. verſ. Procedunt. pag. 291. vbi videas.

Pœnas maiores quam impoſitas in Statutis exigere non poſſunt abſque Superiorum arbitrio, ibid. verſ. Non licet.

Nec poſſunt applicare ſibi met ipſis, aut Miniſtris, ſed debent ſolui in manibus Depoſitarij, vt erogentur in beneficium publicum, ibid.

Plateæ Ciuitatis, & Suburbiorum ſunt ſub regimine, cuſtodia, & cura Magiſtrorum Viarum, ibid. verſ. Plateæ, vbi quæ non poſſint ibi retineri, & qui Artifices non poſſint ibi permanere.

Viarum reaptatio, reparatio, & manutentio ſpectat ad hos Officiales, ibid. verſ. De Viarum.
Muri priuati, & publici cauſa quæ prohibeantur, ibid. verſ. Quoad murum, vbi quod à Muris publicis non poſſunt amoueri lapides, aut alia abſque licentia.
Foſſæ iuxta Muros Ciuitatis, & Caſtrorum ſunt relinquendæ amplæ, nec penes illas licet fodere, ibid.
Portæ Ciuitatis debent qualibet hebdomada recognoſci, & mundari, & inquiri contra delinquentes, ibid. verſ. Portæ pag. 292.
Fontium, Puteorum, & Ciſternarum pro conſeruatione quid ſtatutum ſit, ibid. verſ. Quoad Fontes.
De Cloacis, Intercaſellijs, Aquarijs, & Latrinis, ibid. verſ. De Cloacis.
Pontes reuideri debẽt auctoritate Officialium ſuper Vijs, ibid. verſ. Pontes.
Porci vbi, & quot poſſint retineri, ibid. verſ. Quoad animales.
Appellatio, aut recurſus quando detur ab eorum Decretis, ibid. verſ. Appellatio.
De Syndicatu eorundem, & Miniſtrorum, ibid. in fin.
VICARII COMITATVS quam iuriſdictionem habeant in Habitantes Comitatum, ver. Comitatus. verſ. Circa. pag. 78.
Poteſtates, & Vicarij Comitatus quomodo eligantur, ver. Vicarij Comitatus. in princ. pag. 293.
Damna data quando cognoſcantur à Vicarij, ibid. verſ. Vicarij prædicti.
Delicta aliqua cognoſcunt, ibid. verſ. Cognoſcere poſſunt.
Foſſæ, ſeu Formæ iuxta Vias cuſtodiuntur à Vicarijs, ibid. verſ. Super Foſſis.
In Ciuilibus cauſis poſſunt cognoſcere vſque ad certam ſummam, ibid. verſ. In Ciuilibus.
An eorum iuriſdictio poſſit prorogari, ibid. adnot. n. 3. & ſeqq. pag. 294.
Offendens Vicarios qua pœna puniatur, ibid. verſ. Offendens. pag. 293.
Recurſus à grauaminibus Vicariorum ad quos detur, ibid. verſ. Recurſus.
Vicarij ad quid teneantur ex Bannimentis generalibus, ibid. in fin.
Vicarius ſi ſit etiam Notarius poteſt ſcribere acta, & eis ſtatur, ibid. adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 294. vbi ſecus ſi non eſſet Notarius.
VICARIVS EPISCOPI eſt Iudex appellationum à ſententijs Poteſtatis Montis Caſtelli, ver. Appellatio. cap. 2. verſ. Vicarius. pag. 20.
VICINI tenentur denunciare damnum dantes, ver. Damnum datum cap. 4. verſ Vicini quoque. pag 104.
VIDVA habet priuilegium recurrendi ad Curiam Principis, deciſ. 19. n. 6.
Fallit ſtante Statuto, ibid. n. 7.
Vidua dicitur Ciuis loci, cuius erat Vir, ver. Ciuis. in adnot. n. 13 pag. 62. & deciſ. 9. & deciſ. 38. n. 2. & ſeqq & deciſ. 108. n. 2. & ſeqq.
Compræhenditur in Statuto de Compromiſſis, ver. Compromiſſum. poſt cap. 1. in adnot. n. 7. pag. 81.
VILLA vide ſupra Caſtrum.
VINVM non poteſt vendi minutatim niſi eum vaſis ſigillatis, ver. Vinum. in princ. pag. 294. vbi alia de modo vendendi.
Salma vini quanta ſit, ibid. verſ. Salma, vbi etiam de Barile.
Vindemiare, & Vuas colligere quo tempore liceat, ibid. in fin.
Vini appellatione quæ veniant, ibid. in adnot. n. 1. vbi de Aceto.
Vinum vetus præualet nouo, & quando iſtud ſit bibendum, ibid. adnot. n. 2.
VOTVM non reddens habetur pro approbante, ſi ſit interpellatus, ver. Camerarius. in adnot. n. 26. pag. 42.
VNIVERSITATES, Caſtrorum, & Villarum tenentur capere Bannitos habitantes, ver. Vniuerſitas. in princ. pag. 294.
Particulares perſonæ quando poſſint moleſtari, & grauari pro debitis Vniuerſitatis, ibid. verſ. Particulares. & adnot. n. 1. & ſeqq. pag. 295.
Caualcatas, & Conuenticulas facere prohibentur Vniuerſitates, ibid. verſ. Caualcatas. pag. 294.
Victualia ne aſportentur ad Ciuitatem non poſſunt Vniuerſitates prohibere, ibid. verſ. Non poſſunt.
Defenſorem eligere, vel Protectorem non poſſunt Vniuerſitates Comitatus, nec munera dare, niſi Iudicibus, Aduocatis, Procuratoribus, & Notarijs, ibid. verſ. Eligere. pag. 295.
Vniuerſitas an teneatur pro delicto ab Hominibus Vniuerſitatum commiſſo, ibid. adnot. n. 3.
Vniuerſitas non poteſt inducere Homines illius Vniuerſitatis ad teſtimonium, ver. Teſtes. verſ. Teſtificari. & in adnot. n. 8 pag. 276. & 278.
VNVS minus intelligit quàm duo, deciſ. 1. n. 4.
VOLVNTAS demetienda eſt à poteſtate, ver. Teſtamentum. in adnot. n. 4. pag. 274.
VSVRAE prohibentur, denegatur audientia pro illis, & Inſtrumẽtum vſurarium poteſt impugnari non obſtante iuramento, ver. Vſura. in princ. pag. 295.
Venditio mercium non exercentibus artem, vel eis quibus non conueniunt dilata ſolutione, prohibetur ad euitandas vſuras, ibid.
Emptio ab alijs quam ab Artificibus illius mercis prohibetur abſque licentia, ibid.
Ceſſio pro minori ſumma de credito, cuius dies non venerit prohibetur, ibid.
Probari debet actio, ſeu exceptio vſurarum, & ſimulationis intra decem dies, ibid. verſ. Probari.
Teſtari non poſſunt Vſurarij, & Fiſcus ſuccedit, & alij, ibid. verſ. Teſtari, vbi quomodo probetur quis Vſurarius. & in adnot. n. 3.
Teſtes aſſerentes ſe vſuras perſoluiſſe an probent, ibid. in adnot. n. 1.
Statutum repellens ab agendo Vſurarium, non compræhendit eius hæredem, vel Ceſſionarium, ibid. in adnot. n. 2.
VXOR efficitur Ciuis loci Viri, & idem eſt in Vidua, ver. Ciuis. in adnot. n. 13. pag. 62. & ver. Vxor. in adnot. n. 1. vbi videas pag. 296.
Et quid ſi redierit ad Ciuitatem originis, ibid. in adnot. n. 2.
Vxoribus Decoctorum aſſignantur bona iuxta veram æſtimationem, ver. Decoctor. verſ. Vxoribus. pag. 112. & ver. Vxor. in princ.
Vxor poteſt relinquere Viro maiorem partem tertia, ver. Dotis lucrum. verſ Vxor, vel Sponſa. pag. 122.
Dummodo non relinquat plus quàm vni ex filijs primi matrimonij, ibid. & adnot. n. 4.
Relictum per Vxorem Viro cenſetur in compenſationem lucri dotalis, ibid. verſ. Relictum. & in adnot. n. 9.

Vxor quod receſſerit à Marito eiuſdem culpa, ſufficit fama publica ad probandum, ver. Fama. in princ. pag. 130.
Et iſta conſequitur bona dotalia, ver. Vxor. verſ. Si Vxor. & vide adnot. n. 4. & ſeqq. d. pag. 296.
Vxor præſumitur ſcire geſta à Marito, ver. Succeſſio. in adnot. n. 115. ſed vide n. ſeq. pag. 264.
Bona dotalia Vxoris ponuntur in Cataſtro Viri, ver. Vxor. verſ. Bona. pag. 296.
Thori ſeparationi an, & quando ſit locus, ibid. in adnot. n. 5. & ſeq.
Dotis reſtitutio an ſit facienda vbi ſit ſeparatio thori, ibid. in adnot. n. 7. & ſeqq.
Vxoris fideiuſſio eſt nulla vbi remaneret penitus indotata, deciſ. 5. n. 5.
Vxori non præiudicatur per ſecundum inſtrumentum factum ipſa abſente, deciſ. 43. n. 2. & ſeqq.
Vxor præſumitur ſcire quantitatem dotis ſtante cohabitatione cum Viro, deciſ. 72. n. 5.
Vxor, & eius hæredes quando poſſint agere pro ſolutione dotis, deciſ. 80. n. 8.
Iocalia quod remanſerint penes Vxorem, debet probari, deciſ. 79. n. 20.

FINIS.

CORTE DI PERUGIA BIBLIOTECA

ARCHIVIO DI STATO DI PERUGIA BIBLIOTECA N° 5183

Pag.	col.	lit.	num.	lin. Menda	Emenda
7.	1.		11.in fin.	Inuentarium	Subhaſtatio
29.	2.	C.		4. patri	patrui
32.	1.	B.		1. Bannimentorum	Bannitorum
35.	2.		25.	18. aſtringenda	reſtringenda
39.	2.			51. lib. fol. 70.	lib. 1. fol. 70.
42.	1.		27.	1. dubitandum	dubitationem
43.	2.			48. rubr. 3.	rubr. 8.
56.	2.	ver.Cautio.		7. lib. 5.	lib. 1.
59.	1.		5.	8. Aſyn.	Aym.
ibid.	1.		5.	9. tuebitur,& tutur	melior,& tutior
62.	1.		2.	3. naſciuntur	nanciſcitur
63.	1.			1. Prolegato	Prolegatum
66.	1.		8.	9. Immunitas	Immunitatis
74.	1.			53. hordacea	hordeacea
ibid.	2.	ver.Ciuitas.		6. lib. 2.	lib. 1.
78.	1.			4. rubr. 512.	rubr. 52.
ibid.	2.			21. eorum	earum
94.	1.			44. mortificationis	notificationis
101.	2.		12.	1. carente	iacente
115.	1.	A.		11. 1608.	1606.
118.	1.			vlt. vt in quis	vt aliquis
123.	2.			11. rubr. 34.	rubr. 134.
127.	2.			14. rubr. 42.	rubr. 32.
134.	1.			51. deſcendentibus	aſcendentibus
145.	1.			23. pag. 11.	pag. 72.
148.	2.		9.	10. laicalem	laicale
150.	2.		2.	2. habetur	debetur
151.	1.	ver.Gabella.		2. quibus	quibuſdam
152.	1.			44. Mercatorum, *adde* aut Auditores Cambij	
167.	2.			10. Nec ſuper	Necnon ſuper
168.	1.		2.	9. cognituræ	cognitione
211.	2.			24. lib. 1.	lib. 3.
237.	1.	ver.Repetitio		9. patitæ	petitæ
265.	2.			11. viginti dies	viginti horas
276.	1.			37. teſtamentum	teſtimonium
287.	1.		2.	2. coptis	coctis

Poſt Compendium.

Pag.	col.	lit.	lin. Menda	Emenda
22.	2.	in Aldobrandina	4. pagare hauuta *adde* conſideratione	
ibid.			9. che ſe ſi foſſe	come ſe ſi foſſe
ibid.			22. fin quì molto	ſeguir modo
23.	1.		30. s'incontra	s'incorra

In Deciſionibus.

	Menda	Emenda
Deciſ.LXIII.pag.55.col.2.n.6.lin.4.	Bar.& Iaſ.	Bal.& Iaſ.
Poſt Deciſ.LXXXIX.	Deciſ.LC.	XC.
Deciſ.CI.pag.99.col.2.n.12.lin.4.	aſſignationis	agnationis
Deciſ.CVIII.	1591.	1595.

CO E DI PERUGIA BIBLIOTECA